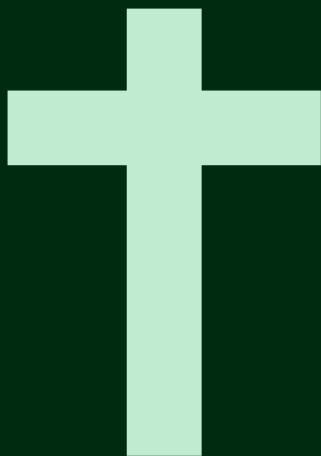

Õ'âkĩ hi yeere
uúkũri turi Tukano

New Testament in Tucano (BR:tuo:Tucano)

Õ'âkã hi yeere uúkũri turi Tucano

New Testament in Tucano (BR:tuo:Tucano)

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tucano

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tucano [tuo], Brazil

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tucano

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2020-12-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020
00ebd04f-7b0d-5a72-9407-eb53ae2bd086

Contents

FRT	1
Prefacio	2
GÉNESIS	3
ÉXODO	62
JOSUÉ	91
JUECES	110
RUT	127
ESTER	132
JONÁS	138
SAN MATEO	141
SAN MARCOS	189
SAN LUCAS	219
SAN JUAN	269
HECHOS	303
ROMANOS	349
1 CORINTIOS	369
2 CORINTIOS	387
GÁLATAS	398
EFESIOS	406
FILIPENSES	413
COLOSENSES	418
1 TESALONICENSES	423
2 TESALONICENSES	427
1 TIMOTEO	430
2 TIMOTEO	436
TITO	440
FILEMÓN	443
HEBREOS	445
SANTIAGO	461
1 PEDRO	466
2 PEDRO	473
1 JUAN	476
2 JUAN	480
3 JUAN	481
JUDAS	482
APOCALIPSIS	484
OTH	506
Glosario	507

Õ'acũ Yere Ucũrĩ Turi
El Nuevo Testamento y La versión parcial del Antiguo
Testamento en tucano de Colombia
[tuo]

Primera Edición del Nuevo Testamento
© 1988, Sociedad Bíblica Internacional

Edición revisada del Nuevo Testamento
y versión parcial del Antiguo Testamento
© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Edición para la Web
© 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

www.ScriptureEarth.org

Licencia Creative Commons (Reconocimiento-NoComercial-SinObraDerivada 3.0 Unported)

Compartir — Usted es libre de copiar, distribuir y comunicar públicamente la obra.

Reconocimiento — Debe reconocer los créditos de la obra.

No comercial — No puede utilizar esta obra para fines comerciales.

Sin obras derivadas — No se puede alterar, transformar o generar una obra derivada.
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0>

Índice
los libros del Nuevo Testamento

página

PREFACIO

Õ'acũ ye queti oja'que papera turiri pecasã ye me'rã peje ni'i. (Dios Habla Hoy, Reina Valera, Nueva Versión Internacional, Nacar Colunga, etc.) Te turirinucũ ni'cãrõnojõ wãmenojõrẽ, macãrĩnojõrẽ, ùrũpagunojõrẽ, dítararinojõrẽ, dianojõrẽ ojatisama.

Ejemplo: Juã wãmeyeri masũ pacore apeye pũrĩpũre Isabel ojano'o. Apeye pũrĩ pe'ema tja Elisabet ojasama. (Lc 1.5)

Abrahã pacũre apeye pũrĩpũre Térãh ojano'o. Apeye pũrĩ pe'ema tja Taré ojasama. (Gn 11.27)

Dasea ye me'rã nipe'tirã ni'cãrõnojõ ucũtisama. Ape curua mejẽcãcure ojasama. Ma'mapjia, bucurãcure, bucurã waro mejẽcãcure ucũsama. Apeye ucũse yoa ni'i. Æpẽrã ni'cã uurore nipe'tise letrari me'rã ucũsama. Æpẽrã ti uuroreta tja dũjacurero ucũsama.

Ejemplo: Æpẽrã “ũtãpaga” nisama. Æpẽrã ti uuroreta tja “ũtãpãã” nisama. Na “g” marĩrõ ucũsama. Nipe'tise ucũse “-paga” me'rã yapatisere, Æpẽrã “-pãã” se'saro ucũsama. Apeye “-pagu” me'rã yapatisere, Æpẽrã “-pau” nisama.

Ejemplo: Æpẽrã “ãrũpagu” nisama. Æpẽrã ti uuroreta tja “ãrũpau” se'saro nisama.

A'ti papera turipũre nipe'tise letrari me'rã ojano'o.

Apeye ejemplos: Æpẽrã “quẽ'rã” nisama. Æpẽrã ti uuroreta “jẽrã” nisama. Æpẽrã “ojopũ” nisama. Æpẽrã “yujupũ” nisama. Æpẽrã “tocõ'rõ” nisama. Æpẽrã “tocã'rõ” nisama. Æpẽrã “a'mase” nisama. Æpẽrã “e'mase” nisama.

Peje apeye ucũse a'te weronojõ mejẽcãcure ucũno'o. Musãnucũ ucũwãaronojõta bu'eya.

A'ti papera turipũre Éxodo, Josué, Jueces, Ester nipe'tise capitulori, versículori ojape'ono'ña marĩ'i.

Génesis

A'ti pūrī a'tiro weero ojanopā nise ni'i

Génesis Ō'acū cū ucūse ojamūtāca pūrī ni'i. Ne waro bajua, ninūcā'que cjasere wereri pūrī ni'i. Génesis puaro ducawati'i. Nimūtārō Ō'acū a'ti nucūcā, ūmuse bajurēnūcā'que, tojo nicā masārē cū bajurēnūcā'que cjasere were'e. (Capítulos 1–11)

Ō'acū Abrahārē “Mu'ū macū, mu'ū pō'rā, mu'ū pārāmerā nituriarā dia pajiri maa sumuto cjase nucūpori weronojō pājārā nīrāsama. Mu'ū me'rā nipe'tirā a'ti nucūcācārārē añurō wa'acā weeguti”, nicū niwī. Cū “Tojo wa'arosa'a” ni'caronojō wa'a, Abrahā pārāmi nituriagupu Jesucristo nimi.

Abrahā, Isaa, Jacob, José na catiri ūmūco na weeseti'quere were'e. Na nima ūputū ucūno'rā Génesipure. (Capítulos 12–50)

Ō'acū Jacob wāmerē Israe ducayucu niwī. Jacob cū wāmerē ducayu, cū pō'rā me'rā Israe curuacjārā nūcācārā niwā. Ti curua nidecoti'i yujupu.

A'ti pūrī Génesire Moisé ojacu niwī.

Ūmuse, a'ti dī'tare ne waro Ō'acū cū weenūcā'que ni'i

¹ Ne waro Ō'acū ūmuse, tojo nicā dī'tare bajurēcu niwī. ² Titare dī'ta ne bajuticaro niwā. Tojo weero ne apeyenojō marīcaro niwā. Aco dia'cū nipe'tiropū nicaro niwā. Tojo nicā na'itī'arō nicaro niwā. Espīritu Santu aco bu'ipu wūūcusiacu niwī.

³ Ō'acū tere ī'agū, a'tiro nicū niwī: “Bo'reyuse niato”, nicū niwī. Cū tojo nicāta, bo'reyua wa'acaro niwā. ⁴ Te bo'reyuse añuse nicā ī'agū, “Añu'u”, nicū niwī. To be'ro bo'reyusere ducawaacu niwī. ⁵ Tere ducawaagu, a'tiro wāmeyecu niwī. Bo'reyusere “ūmūco”, na'itī'asere “ñami” wāmeyecu niwī. Cū tojo nīca be'ro ūmūco, ñami nūcācaro niwā. Ticuseta weecu niwī Ō'acū ne nūcārī nūmūrē.

⁶ Tere wéeca be'ro ape nūmū pe'e, te acore ī'agū, Ō'acū a'tiro nicū niwī: “Acore ducawaarou'a. Apeye ūmusepu, apeye nucūcāpu tojato”, nicū niwī. ⁷ Cū ni'caronojōta acore ducawaacu niwī. Apeye ūmusepu, apeye nucūcāpu tojacaro niwā. ⁸ Ū'muarōpu o'mecurari nīrōpūre “ūmuse” wāmeyecu niwī. A'tere weecu niwī Ō'acū, ni'cā nūmū be'ro cja nūmūrē.

⁹ Ape nūmūrē Ō'acū “Dī'ta boposājā bajuato nīgū, aco ūmuse docapu nise ni'cārōputa nerēato”, nicū niwī. Cū ni'caronojōta wa'acaro niwā. ¹⁰ Te boposājā'quere ī'agū, “dī'ta” wāmeyecu niwī. Aco ni'cārō me'rā nerē'quere “dia pajiri maajo” wāmeyecu niwī. Ō'acū te cū wee'quere ī'agū, “Añu'u”, nicū niwī. ¹¹ Te nipe'tise añurō bajucā ī'agū, “Dī'tapure no'o nise pī'rīato. No'o nipe'tise otese cape o'osenojō, tojo nicā yucapagu nipe'tise ducatisse cape o'osenojō pī'rīato. Tojo weero te ducata pī'rīturiarosa'a”, nicū niwī Ō'acū. Cū tojo ni'caronojōta wa'acaro niwā. ¹² Dī'tapure no'o otese cape cuosenojō pī'rī, ducaticaro niwā. Tojo nicā pacase yucapagu quē'rā pī'rī, ducaticaro niwā. A'te cū wee'quere ī'agū, “Añu'u”, nicū niwī. ¹³ A'tere weecu niwī Ō'acū pua nūmū be'ro cja nūmūrē.

¹⁴ I'tia nūmū be'ro Ō'acū nicū niwī tja: “Ūmusepure sī'ose cūurōua'a. Tojo weecā, ūmūcore, ñamirē ducawaarosa'a. Te me'rā ī'amasīno'rōsa'a ūmūcori, ñamirī, cū'marī, pu'ecuri wa'asere. ¹⁵ A'te dī'tare sī'otaje ūmusepu nīrōsa'a”, nicū niwī Ō'acū. Cū ni'caronojōta tojacaro niwā. ¹⁶ Tojo weegu Ō'acū puarā mujīpūa weecu niwī. Ni'cū mujīpū pajigu ūmūcore sī'oacjare, apī cā'gūacā ñamirē sī'oacjare weecu niwī. Nōcōa quē'rārē weecu niwī. ¹⁷⁻¹⁸ Cū a'ti dī'tare sī'oato nīgū, narē ūmusepu cūucu niwī. Bo'reyusere, na'itī'asere ducawaagu, tojo weecu niwī. Te sī'ose añuse nicā ī'agū, “Añu'u”, nicū niwī. ¹⁹ A'tere weecu niwī Ō'acū i'tia nūmū be'ro cja nūmūrē.

²⁰ Ba'paritise nūmūrī be'rore Ō'acū apeye bajurēnemocu niwī tja. A'tiro nicū niwī: “Dīapure wa'i, no'o nīrānojō nīrāsama. Na pājārā masāputirāsama. Tojo nicā ū'muarōpūre mirīcāa wūurā nīrāsama”, nicū niwī. ²¹ Cū ni'caronojōta wa'acaro niwā. Pacarā dia pajiri maapu nīrā, tojo nicā wa'i, āpērā nipe'tirā diapu nīrānojōrē, nipe'tirā wa'icārā wūurārē bajurēcu niwī. Tu'ajatojanū'cō, “Añu'u”, ni ī'acu niwī.

²² Narē añurō wa'ato nīgū, a'tiro nicū niwī: “Pō'rāti weetjīarā, nipe'tiropū ū'muarōpu, tojo nicā maarīpūre tuuse'sanūcārā wa'aya”, nicū niwī.

²³ A'tere weecu niwī Ō'acū ba'paritise nūmūrī be'ro cja nūmūrē.

²⁴ Ni'cāmocuse nūmūrī be'rore Ō'acū a'tiro nicu niwī tja: “Di'tapure wa'icūrārē cūgūti. Na nucūcjārā, ecarā, buarā, nucūcāpu sī'cōsijarā nīrāsama”, nicu niwī. Cū ni'caronojōta wa'acaro niwā. ²⁵ Tojo weegu wa'icūrā nucūcjārā, ecarā, buarā, nucūcāpu sī'cōsijarārē da'recu niwī. Narē t'agū, “Añu'u”, nicu niwī.

²⁶ Cū nipe'tise wéeca be'ro a'tiro nicu niwī: “Ni'cū masū marī weronojō niseti, bajugure da'rerā. Tū'omasise cuogu nigāsami. Cū wa'i, mirīcūa, wa'icūrā ecarā, nucūcjārā, buarā, nucūcāpu sī'cōsijarā, nipe'tirā a'ti nucūcāpu nīrā bu'ipū dutigu nigāsami”, nicu niwī.

²⁷ Ō'acū masūrē da'regu, cū weronojō niseti, bajugure weecu niwī.

Ūmu, numio da'recu niwī majā.

²⁸ Narē a'tiro nicu niwī:

“Musārē añurō wa'ato.

Pājārā pō'rāti masāputiya.

Nipe'tiropure tuuse sanū'cāña.

Musā a'ti di'ta wiorā nīrāsa'a.

Wa'ire, mirīcūarē, nipe'tirā wa'icūrārē dutirāsa'a.”

²⁹ Be'ro narē ninemocu niwī: “No'o ba'ase otese peri cūosenojōrē, yucūduca dūcatisenojōrē musārē o'o'o. Te musā ba'ase nīrōsa'a. ³⁰ Apeye quē'rārē, nipe'tirā wa'icūrā, wuarā, nucūcāpu sī'cōsijarā, nipe'tirā catise cuorānojō tá, tojo nicā pūrī ya'sasere ba'arāsama. Narē tere cūu'u”, nicu niwī Ō'acū. Cū ni'caronojōta wa'acaro niwā.

³¹ Te nipe'tise cū wee'quere weetu'ajanū'cō, “Añubutia'a”, ni t'acū niwī. Tocā'rōta weecu niwī Ō'acū ni'cāmocuse nūmūrī be'ro cja nūmūrē.

2

¹ Ū'muse, tojo nicā a'ti di'tare Ō'acū nipe'tise cū wee'quere tu'ajanū'cōcu niwī.

² Nītuori nūmūrē, cū nipe'tise wéeca be'ro soocu niwī majā. ³ Tojo weegu Ō'acū a'tiro nicu niwī: “Nītuori nūmu yu'u weema'tā'que nūmūrī weronojō nīsome. Ya nūmu, yu'u soodutiri nūmu nīrōsa'a. Ti nūmu añurī nūmu nīrōsa'a”, ni cūcu niwī Ō'acū.

⁴ Ū'muse, di'ta nipe'tise Ō'acū cū wee'que a'tiro weeno'caro niwā.

Ō'acū umūrē, tojo nicā numiorē bajurē'que ni'i

Ne waro Ō'acū a'ti di'ta, u'musere wéegu, ⁵ maata acoro pejacā weeticu niwī. Tojo weero ne no'o nisenojō pī'rīticaro niwā. Di'tare da'ragu quē'rā marīcu niwī. ⁶ Tojo nimicā, aco di'tapu nise wijati, di'tare puocaro niwā. ⁷ Ō'acū masūrē bajurēgū, di'ta me'rā da'recu niwī. Tojo weegu cūrē catise o'ogu, ē'quēapu putisāacu niwī. Cū tojo weecāta, catinū'cācu niwī.

⁸ Cūrē tojo wéeca be'ro Edē wāmetiropū, Ō'acū ni'cā wese cūrē da'rebosacu niwī. Mujīpū mujātiro pe'e nicaro niwā. Topū cū umūrē, cū da're'cure cūucu niwī. ⁹ Ti wesepe peje yucūpagu añuse ba'ase dūcatisepagure pī'rīcā weecu niwī. Tepagu añusepagu bajucaro niwā. Ti wese decopure puagu nicaro niwā. Ni'cāgū catinū'cūse o'ocju nicaro niwā. Apegu pe'e tū'omasisere o'ocju nicaro niwā. Tigū dūcare ba'arā, “A'tiro weese añu ni'i, a'te ña'a ni'i”, ni tū'omasise o'ocju nicaro niwā.

¹⁰ Edēpure ni'cā maa nicaro niwā. Ti wese deco yu'rūtērīwā'cā, ba'paritise maarī dūcawaticaro niwā. ¹¹ Nimū'tārī maa Pison wāmeticaro niwā. Ti maa nipe'tiro Havila wāmetiropure o'maburocero niwā. Topū peje uru ¹² añuse nicaro niwā. Topure añuse yucu u'mutisepagu, tojo nicā ūtāperi wapabujuse peri ónice wāmetise peri nicaro niwā. ¹³ Ape maa pe'e Gihón wāmeticaro niwā. Ti maa nipe'tiro Cus wāmetiri di'tare ya'rūtēricaro niwā. ¹⁴ Ape maa Tigris wāmeticaro niwā. Ti maa Asiria wāmetiro mujīpū mujātiro pe'e o'maburocero niwā. Ape maa Éufrates wāmeticaro niwā.

¹⁵ Ō'acū masūrē ti wesere cūgūgū, te otesere co'tedutigu, a'tiro ni werecu niwī: ¹⁶ “A'ti wese cjase nipe'tise yucūducare ba'agusa'a, ba'agu pe'e. ¹⁷ Tepagu wa'teropure ni'cāgū ni'i. Tigū dūcare ba'aticā'ña. Tigū añuse, ña'asere masise o'ocju ni'i. Tigū dūcare ba'agu, ti numuta wērīgūsa'a”, nicu niwī.

¹⁸ Be'ro Ō'acū nicu niwī: “Masū ni'cūta nicā, añuwe'e. Cūrē ba'pati, weetamuacjore weeguti”, nicu niwī. ¹⁹⁻²⁰ Ō'acū ne waropure wa'icūrārē, mirīcūarē di'ta me'rā da'recu niwī. Be'ro narē wāme ō'oato nigū, masū tiropū miacu niwī. Ō'acū cū duti'caronojōta weecu niwī. Nipe'tirā ecarā, mirīcūa, wa'icūrā nucūcjārārē wāme ō'ocu niwī. Tojo weerā cū ō'o'que wāme me'rā tojacārā niwā. Ā'rā pājārā nimicā, ne ni'cō cūrē ba'pati weetamuacjo marīco niwō. ²¹ Tojo weegu Ō'acū cūrē cārīyū'rucā weecu niwī. Cū cārīrī

cura, ni'cã paatipa'maca ð'arê miicu niwī. Miitoja, ti ð'a cū mii'carore añurō bi'acã'cu niwī. ²² Ti ð'a me'rã cūrē weetamuacjore da'recu niwī majã. Co numiorē da'retojanu'cō, miiti, cūrē i'ocu niwī. ²³ Cū core i'agū, pūrō e'catise me'rã i'acu niwī. Tojo weegu a'tiro nicu niwī:

“A'tigo pūrīcã, ye di'i, ya ð'a me'rã da'reno'co nimo. Co ɯmɯpɯre miino'co niyugo, 'numio' pisuno'gōsamo”, nicu niwī.

²⁴ Tojo weegu ɯmɯ cū pacure, cū pacore wijagusami. Cū nɯmo me'rã nigūsami. Na pɯarã ni'cã upɯ weronojō nirāsama.*

²⁵ Titapɯre na pɯarã su'ti marīrã nicūcārã niwã. Tojo nimirã, ne bopoyase moocārã niwã.

3

Ɔmɯ, numio nimu'tã cārã Ò'acūrē yu'rɯnu'cã'que ni'i

¹ Ɔmɯ, numio Ò'acū cū narē weebosáca wesepɯ nicārã niwã. Topɯ na niseti, na pɯarã nirī curare, ni'cã pīrō* numio tiropɯ etacu niwī. Cū nipe'tirã wa'icurã yu'ruoro nisoome'rigū nicu niwī. Co tiro etagu, core sērītiña'cu niwī:

—¿Nirōta Ò'acū musārē a'tepagu ducare ba'adutitiati? nicu niwī.

² Cū tojo nicã tu'ogo, cūrē yu'tico niwō:

—Nipe'tise a'to nisere ba'adutiami. ³ Tojo nimigūta, ni'cãgū tepagu wa'tero nicju ducare ba'adutiami. “Musã tigu ducare ba'arã, ñe'eña'rã, wērīrãsa'a”, niami Ò'acū, ni yu'tico niwō pīrōrē.

⁴ Co tojo nicã tu'ogu, añurō nisoome'rīse me'rã core nicu niwī:

—Wērīsome. ⁵ Ò'acū añurō masīsami. Musã te ducare ba'arã, cū weronojō nirãsa'a; ña'asere, añusere masīrãsa'a, nicu niwī.

⁶ Cū tojo nisere tu'ogo, co numio pe'e, tigu ducare i'amorō weeco niwō. Co i'acã, tigu ducã añuse waro bajucaro niwã. “Añurō ɯ'suasenojō ni'i” nīgō, ba'asī'rīyɯ'ruaco niwō. Tojo nicã, “Tu'omasise cuogoti”, ni wãcūgō, tigu ducare téé, ba'aco niwō. Ba'atojanu'cō, co marãpɯre o'oco niwō. Cū quē'rã ba'acu niwī. ⁷ Na tere ba'áca be'ro narē tu'omasise ejacaro niwã. Tere ba'atjārã, na su'ti marīrã nisere tu'omasicārã niwã. Tojo weetjārã, higuera wãmeticju pūrī me'rã mii, dero, cã'mota'asī'rīmicārã niwã.

⁸ Be'ro na tojo wééca be'ro ñamica'a mujīpū sãjārī cura, Ò'acū ti wesepɯ sijawã'cãticã tu'ocārã niwã. Cūrē uirã, yucupagu wa'teropɯ du'ticārã niwã. ⁹ Tojo weegu Ò'acū pe'e ɯmūrē pisucu niwī:

—¿No'opɯ niti mu'u?

¹⁰ Cū pe'e Ò'acūrē yu'ticu niwī:

—Mu'u wesepɯ sijawã'cãticã tu'oapɯ. Yu'u pe'e su'ti marīgū niasu. Tojo weegu uigu du'tiasu, ni yu'ticu niwī.

¹¹ Cū tojo nisere tuogu, Ò'acū cūrē sērītiña'cu niwī:

—¿Noa mu'urē “Su'ti marīgū ni'i”, niati? ¿Mu'u yucuduca yu'u “Ba'aticã'ña” ni'cu ducare ba'ati? Tere ba'atigu, mu'u masītibopã, nicu niwī Ò'acū cūrē.

¹² Cū tojo nicã tu'ogu, ɯmɯ cūrē yu'ticu niwī:

—Mu'u yu'ure ba'pada're'co yu'ure tigu ducare ecamo. Tojo weegu ba'asu, ni yu'ticu niwī.

¹³ Cū tojo nicã tu'ogu, co numiorē sērītiña'cu niwī:

—¿Mu'u de'ro weego tojo weeati?

Co cūrē yu'tico niwō:

—Pīrō yu'ure nisoocami. Yu'u tojo weego ba'asu, ni yu'tico niwō.

¹⁴ Ò'acū co tojo nicã tu'ogu, pīrōrē nicu niwī:

—Mu'u nisooc'que wapa nipe'tirã ãpērã wa'icurã nemorō ña'arō wa'agusa'a. Ni'cārōacã me'rãta téé no'o mu'u catiro pōtēorō di'tapu sī'cōsijagusa'a. Tojo sī'cōsijagu, di'tare ba'agusa'a. ¹⁵ Numio mu'urē ne i'asī'rītigosamo. Co pō'rã, co pãrãmerã nituriarã quē'rã mejārōta weerāsama. Ni'cãcã me'rã a'merī i'atu'tinu'cãrãsa'a. Mu'u, co macū ya du'podiare cū'rīgūsa'a. Cū pe'e mu'u dupoare ɯ'tamutōgūsami, ni wercu niwī.

¹⁶ Cūrē tojo nitoja, numio pe'ere a'tiro nicu niwī:

—Mu'u yu'rɯnu'cã'que bu'iri wī'magūrē ñe'egōtigo, pūrō pi'etigosa'a. Tojo pō'rãti, pūrīno'migō, mu'u marãpɯ me'rã nisī'rīgōsa'a. Cū pe'e mu'u wiogu weronojō nigūsami, nicu niwī.

¹⁷⁻¹⁸ Core tojo nitu'ajanu'cō, co marãpɯ pe'ere a'tiro nicu niwī:

* 2:24 2.24 Mt 19.5; Mr 10.7-8; 1Co 6.16; Ef 5.31 ✧ 3:1 3.1 Jn 8.44; Ap 12.9

—Mu'u numo co ucūserē tu'o ējōpeotjāgā, yu'u ba'adutiti'quere ba'a'que bu'iri, mu'u pūrō pi'etise me'rā da'ra, ba'asere bocagusa'a. Ni'cācā me'rāta upātu da'ratjāgā, pi'etinu'cāgūsa'a. Téé wērīgūpu tojo weetuogusa'a. Mu'u yu'ure yu'rānu'cā'que bu'iri nipe'tiro di'tapare űa'ase pi'rīrōsa'a. Pota, tá, apeye peje űa'ase pi'rīnemorōsa'a. Tojo nicā nučē cjasē otetisenojōrē ba'arāsa'a. ¹⁹ Ba'asere a'magū, mu'u pūrō asituuase me'rā da'ragusa'a. Téé wērīgūpu soogusa'a. Mu'u di'ta me'rā weeno'cu ni'i. Tojo weegu mu'u wērīgā, di'tata apatūri DOJOGUSA'a, ni werecu niwī Ō'acū cūrē.

²⁰ Adā cū numorē Eva wāme ō'ocu niwī. “Co nipe'tirā paco nigōsamo,” nīgū, tojo wāme ō'ocu niwī.

²¹ Be'ro Ō'acū narē na su'ti sāñatjere weebosacu niwī. Wa'icūrā caseri me'rā weecu niwī. ²² Tojo wee, Ō'acū a'tiro nicu niwī: “Á'rī yu'u dutisere yu'rānu'cātjāgā, marī weronojō añuse, űa'asere tu'omasīgā wa'ami. Cū apegu catinu'cūserē o'ocju ducare ba'acā, űa'a nibosa'a. Cū tere ba'agu pūrīcā, catinu'cūcā'bosami”, nicu niwī.

²³ Tojo weegu cūrē apesepu wīorēcu niwī. Cū, cūrē cūumi'carore nidutitacu niwī majā. Ne waro añurōpu Edēpu nimi'cure cō'awīrōcā'cu niwī. Cū di'ta me'rā da'reno'cure ba'asere a'magū, di'tareta da'radutitacu niwī.

²⁴ Ō'acū Adā, Evare cō'awīrōca be'ro na catinu'cūserē o'ocju ducare ba'abosama nīgū, u'musecārā Ō'acūrē wereco'terārē Edē mujjūpu mujātiro pe'ere co'tedutigu cūucu niwī. Tojo nicā cū di'pjī pajiri pjī pecame'e weronojō űjū, sutuanu'cūrī pjirē cūucu niwī. Ne ni'cū catinu'cūse cuocju tiropu ejaticā'to nīgū, tojo weecu niwī.

4

Caí, tojo nicā cū acabiji Abel ye cjasē ni'i

¹ Be'ro Adā, Eva añurī wese Edēpu ni'cārā na wijāca be'ro aperopu wa'acārā niwā. Topu Adā cū numo me'rā nicu niwī. Tojo weego nijjapaco tojaco niwō. Be'ro ni'cū wī'magū wuaco niwō. Cūrē Caí wāme ō'ocārā niwā. Cū bajucā ű'agō, Eva, “Ō'acū weetamuse me'rā yu'u wī'magūrē wuapu”, nico niwō. ² Be'ro apatūri Eva apī wī'magū wuaco niwō. Cū wāmeticu niwī Abel. Cū Abel, Caí acabiji nicu niwī. Na puarā bucuca weetjārā, nanucū da'rase cuocārā niwā. Abel oveja co'tegu nicu niwī. Cū ma'mi Caí pe'e otesere oteri masū nicu niwī.

³ Yoāca be'ro Caí ni'cā numu cū da'rase cjasere Ō'acūrē o'ogu wa'acu niwī. ⁴ Cū acabiji Abel quē'rā cū da'rasere miacu niwī. Cū yarā oveja ne pō'rātī'cārā añurārē miacu niwī. Ō'acū Abere, cū mia'quere añurō e'catise me'rā ű'acu niwī. ⁵ Cū ma'mi Caí pe'ere, cū mia'quere Ō'acū tu'saticu niwī. Tojo weegu Caí ua wa'acu niwī. ⁶ Cū tojo uacā ű'agū, Ō'acū Caírē a'tiro nicu niwī: “¿De'ro weegu mu'u uati? ⁷ Mu'u añurō weecā, e'catise me'rā mu'urē ű'agūsa'a. Añurō weetigu pūrīcā, űa'arō nisetinu'cūgūsa'a. Tojo weegu mu'u űa'arō weesī'rīsere tojo tu'ōña'a, wācūtutuaya”, ni werecu niwī Ō'acū Caírē.

⁸ Be'ro ni'cā numu Caí cū acabiji Abere, “Te'a cāpūpu sijarā”, nicu niwī. To cāpūpu na puarā nírā, Caí pe'e cū acabijire wējēcā'cu niwī. ⁹ Ō'acū cū tojo weecā ű'agū, Caírē a'tiro nicu niwī:

—¿Mu'u acabiji Abel no'opu niti? nicu niwī.

Caí cūrē yu'ticu niwī:

—Masītisa'a. Cūrē co'tegu mejēta ni'i, ni yu'ticu niwī.

¹⁰ Cū tojo yu'ticā tu'ogu, Ō'acū cūrē nicu niwī:

—¿De'ro weegu mu'u acabijire wējēati? Mu'u acabiji ye dí di'tapu yu'ure pisu caricūcūñarō weronojō ni'i. ¹¹ Tojo weegu mu'u acabijire wējē'que bu'iri mu'urē űa'arō wa'arosa'a. Pi'eti, bajaque'atinu'cūgūsa'a. Cūrē wējēcā, cū ye dí di'tapu si'bisājā wa'apu. Tojo weegu ni'cārōacārē a'ti di'tare cō'awīrōno'gūsa'a. ¹² Mu'u otecā, ne ducā marīrōsa'a. Sooro marīrō nipe'tiropu sijabajaque'atigu nigūsa'a, nicu niwī Ō'acū Caírē.

¹³ Caí cūrē yu'ticu niwī:

—Mu'u yu'ure to cā'rōjo bu'iri da'recā, ne pōtēosome. ¹⁴ Ni'cācā yu'ure a'ti di'ta nimi'cure cō'abutia'a. Tojo weegu mu'u ű'orōpure nisome. Sooro marīrō nipe'tiropure sijabajaque'atigusa'a. Tojo weecāma, no'o yu'ure bocaejagu wējēgūsami, ni yu'ticu niwī Caí Ō'acūrē.

¹⁵ Cū tojo nicā tu'ogu, Ō'acū yu'ticu niwī:

—No'o mu'urē bocaeja wējēgūnojō sietetiri mu'urē bu'iri da'rero nemorō da'reno'gūsami, nicu niwī. Tojo weegu Ō'acū Caírē wējēticā'to nīgū, cū upupure apuyenojō ojaō'ocu niwī. Cūrē ű'amasī, wējēticā'to nīgū, tojo weecu niwī. ¹⁶ Tojo weegu,

Caí Ô'acû ĩ'orõpũ nimi'cu wija wa'acu niwĩ. Nod* wãmetiropũ, Edẽ mujĩpũ mujãtiro pe'e nĩrõpũ niseticu niwĩ majã.

Caí pãrãmerã nituriarã nise ni'i

¹⁷ Caí yoáca be'ro numotia wa'acu niwĩ. Cũ numo me'rã nicu niwĩ. Tojo weego co nijĩpaco tojaco niwõ. Be'ro ni'cũ wĩ'magũ wũaco niwõ. Cũ wãmeticu niwĩ Enoc. Titare Caí ni'cã macã da'recu niwĩ. Ti macãrẽ Enoc wãmeyecu niwĩ. Cũ macũ nimũ'tãgũ ye wãme weronojõ õ'ocu niwĩ. ¹⁸ Enoc, Irad pacu nicu niwĩ. Irata Mehujael pacu nicu niwĩ. Mehujaeta Metusael pacu nicu niwĩ. Metusael Lamec pacu nicu niwĩ. ¹⁹ Cũ, Lamec pũarã numia numoticu niwĩ. Ni'cõ Ada wãmetico niwõ, apego Zila. ²⁰ Ada ni'cũ põ'rãtico niwõ. Cũ Jabal wãmeticu niwĩ. Cũ pãrãmerã nituriarã wecua cũorã nicãrã niwã. Na sijari masã nitĩjarã, su'ti caseri me'rã wee'que wi'serire cũocũcãrã niwã. ²¹ Jabal acabiji Jubal wãmeticu niwĩ. Cũ Jubal pãrãmerã nituriarã wẽopawũ putirã, bũapũtẽri masã nicũcãrã niwã. ²² Apego Lamec numo Zila wãmetigo ni'cũ põ'rãtico niwõ. Tubal-caí wãmetigu cõme, tojo nicã bronce wãmetise me'rã apeyenojõ da'recũcu niwĩ. Cũ ni'cõ acabijoticu niwĩ. Co Naama wãmetico niwõ.

²³ Ni'cã numũ Lamec cũ numosãnumiarẽ, Ada, Zilare a'tiro nicu niwĩ: "Yũ'ũ ucũsere añurõ tu'oya.

Yũ'ũre cãmida'rese wapa ni'cũ umũrẽ wẽjẽcã'pũ.

Ni'cũ ma'murẽ yũ'ũre paase wapa mejãrõta weepũ.

²⁴ "Caĩrẽ wẽjẽgũnojõ sietetiri cãrẽ a'meno'gũsamĩ", nicu niwĩ Ô'acũ.

Yũ'ũ pe'ema setenta y sietetiri a'meno'rõsa'a", nicu niwĩ.

Set, tojo nicã cũ macũ Enós ye çjase ni'i

²⁵ Adã apaturĩ cũ numo me'rã nicu niwĩ tja. Tojo weego co ni'cũ wĩ'magũ wũaco niwõ. Cũ bajuacã ĩ'agõ, cãrẽ Set wãme õ'oco niwõ. "Õ'acũ yũ'ũre o'omi" nĩgõ, tojo weeco niwõ. "Õ'acũ ã'rĩ, Caí wẽjẽ'cu Abere ducayugare yũ'ũre o'omi", nico niwõ.

²⁶ Be'ro cũ Set quẽ'rã bũcua, numoticu niwĩ. Cũ numo ni'cũ põ'rãtico niwõ. Cãrẽ Enós wãme õ'ocu niwĩ. Cũ bajuáca be'ro masã Ô'acũrẽ "Ûsã wiogu ni'i" ni ẽjõpeo, sẽrĩnũ'cãcãrã niwã.

5

Adã põ'rã nituriarã ye çjase ni'i

¹ A'te Adã põ'rã nituriarã ye queti oja'que ni'i.

Ne waro Ô'acũ masũrẽ wéegũ, cũ weronojõ bajugata weecu niwĩ. ² Ûmũ, numio weecu niwĩ. Narẽ bajurẽgũ, "Ã'rã masã nima; narẽ añurõ wa'ato" ni, cũcũ niwĩ.*

³ Adã ciento treinta cũ'marĩ cũogu, ni'cũ cũ weronojõ bajugu macũticu niwĩ. Cũ wĩ'magũrẽ Set wãme õ'ocu niwĩ. ⁴ Set bajuáca be'rore Adã ochocientos cũ'marĩ catinemocu niwĩ. Tojo weegu pãjãrã umũa, numia põ'rãtinemocu niwĩ. ⁵ Nipe'tise cũ'marĩ catigu, novecientos treinta cũ'marĩ caticu niwĩ. Ticuse cũ'marĩ cũogu, Adã wẽricu niwĩ.

⁶ Adã macũ Set ni'cũ macũticu niwĩ. Cũ wĩ'magũrẽ Enós wãme õ'ocu niwĩ. Cũ macũ Enós bajuácatorere ciento cinco cũ'marĩ cũocu niwĩ. ⁷ Cũ bajuáca be'rore Set ochocientos siete cũ'marĩ catinemocu niwĩ. Cũ umũa, numia põ'rãtinemocu niwĩ. ⁸ Set novecientos doce cũ'marĩ cũogu, wẽricu niwĩ.

⁹ Cũ macũ Enós, Cainán wãmetigure macũticu niwĩ. Cainán bajuácatorere Enós noventa cũ'marĩ cũocu niwĩ. ¹⁰ Be'ro Enós ochocientos quince cũ'marĩ catinemocu niwĩ. Te cũ'marĩrẽ umũa, numia põ'rãtinemocu niwĩ. ¹¹ Enós novecientos cinco cũ'marĩ cũogu, wẽricu niwĩ.

¹² Enós macũ Cainán Mahalaleel wãmetigure macũticu niwĩ. Mahalaleel bajuácatorere Cainán setenta cũ'marĩ cũocu niwĩ. ¹³ Cainán ochocientos cuarenta cũ'marĩ catinemocu niwĩ. Ticuse cũ'marĩ cũogu, umũa, numia põ'rãtinemocu niwĩ. ¹⁴ Cainán novecientos diez cũ'marĩ cũogu, wẽricu niwĩ.

¹⁵ Cainán macũ Mahalaleel Jared wãmetigure macũticu niwĩ. Jared bajuácatorere Mahalaleel sesenta y cinco cũ'marĩ cũocu niwĩ. ¹⁶ Be'ro te cũ'marĩ be'rore ochocientos treinta cũ'marĩ catinemocu niwĩ. Pãjãrã umũa, numia põ'rãtinemocu niwĩ. ¹⁷ Mahalaleel ochocientos noventa y cinco cũ'marĩ cũogu, wẽricu niwĩ.

¹⁸ Jared quẽ'rã Enoc wãmetigure macũticu niwĩ. Enoc bajuácatorere Jared ciento sesenta y dos cũ'marĩ cũocu niwĩ. ¹⁹ Be'ro pãjãrã umũa, numia põ'rãtinemocu niwĩ.

* 4:16 4.16 Nod "sijabajaque'atise" nisĩ'rĩrõ wee'e. * 5:2 5.2 Mt 19:4; Mr 10:6

Ochocientos cū'marī catinemocu niwī. ²⁰ Jared novecientos sesenta y dos cū'marī cuogu, wēricu niwī.

²¹ Be'ro Jared macū Enoc, Matusalén wāmetigure macūtīcu niwī. Cū macū Matusalén bajuácatere sesenta y cinco cū'marī cuocu niwī. ²² Enoc Ō'acū me'rā añurō niseti, cū ũaro weecu niwī. Cū macū Matusalén bajuáca be'rore Enoc trescientos cū'marī catinemocu niwī. Āpērā ũma, numia pō'rātinemocu niwī. ²³ Enoc trescientos sesenta y cinco cū'marī caticu niwī. ²⁴ Cū Ō'acū dutise weegū niťjagū, wēricu niwī. Ni'cā nŕmŕ bajudutia wa'acu niwī. Ō'acū cūrē mia wa'acu niwī.

²⁵ Enoc macū Matusalén Lamec wāmetigure macūtīcu niwī. Lamec bajuácatere Matusalén ciento ochenta y siete cū'marī cuocu niwī. ²⁶ Be'ro setecientos ochenta y siete cū'marī catinemocu niwī. Te cū'marīrē ũma, numia pō'rātinemocu niwī. ²⁷ Matusalén cū novecientos sesenta y nueve cū'marī cuogu, wēricu niwī.

²⁸ Be'ro Matusalén macū Lamec ciento ochenta y dos cū'marī cuogu, macūtīcu niwī. ²⁹ Cū macūrē Noé* wāme ō'ogū, a'tiro nicu niwī: “Ō'acū, 'Di'tapure peje ña'ase, tá, pota p'ĩrĩrōsa'a, nicu niwī. Tojo weerā marī ba'asere a'marā, pūrō pi'etise me'rā di'tare da'ra'a. Ā'rī yu'ŕ macū me'rā marī soose bocarāsa'a”, nicu niwī Lamec. ³⁰⁻³¹ Noé bajuáca be'rore Lamec quinientos noventa y cinco cū'marī catinemocu niwī. Te cū'marīrē āpērā ũma, numia pō'rātinemocu niwī. Lamec setecientos setenta y siete cū'marī cuogu, wēricu niwī.

³² Be'ro cū macū Noé quinientos cū'marī cuōca be'ro, cū pō'rā Sē, Cā, Jafet bajuacārā niwā.

6

Masā a'ti ũmucocjārā na ña'arō weeseti'que ni'i

¹ Titare masā a'ti di'tapure pājārā waro masāputicārā niwā. Na pō'rā numia añubutiārā numia nicārā niwā. ² Ō'acū yarā nimi'cārā na numiarē ĩ'arā, “Añubutiārā numia nima”, ni ĩ'acārā niwā. Tojo weerā nanucū no'o na ũagore, na tu'sagore nŕmotīcūcārā niwā. ³ Ō'acū pe'e a'tiro nicu niwī: “Yu'ŕ masārē a'ti nucūcāpŕ catīnucūcā weesome. Na boacjārā dia'cū nima. Ciento veinte cū'marīta catirāsama”, nicu niwī Ō'acū.

⁴ Titare Ō'acū yarā nimi'cārā, na masā pō'rā numia me'rā nŕmotīcā, na pō'rā pacarā waro, tutuarā nicārā niwā. Be'ropŕ quē'rārē na pārāmerā nituriārā pacarā nicārā niwā. Dŕporocjārā narē ucūrā, “Nipe'tīrā āpērā masā yu'rŕoro tutuarā, tu'omasīrā nima”, nicārā niwā.

⁵⁻⁷ Titare masā ña'abutiāro weeseticārā niwā. Ña'arō weese dia'cūrē wācūcārā niwā. Ō'acū na tojo weeseticā ĩ'agū, narē ne tu'saticu niwī. “Yu'ŕ masārē weeticā, añubopā”, ni wācūcu niwī. Tojo ni, pūrō bujawetise me'rā a'tiro nicu niwī: “Masā yu'ŕ weemi'cārārē cō'ape'ocūti. Tojo nicā wa'icārā, nucūcāpŕ nīrā, wŕŕrā, nipe'tīrārē cō'ape'ocūti. Yu'ŕ pūrō bujaweti'i. Yu'ŕ narē weeticā, añubopā”, nicu niwī.

⁸ Tojo nimigū, Noé cū añurō weesetisere ĩ'agū, cū me'rā pūrō e'caticu niwī.

Ō'acū Noerē yucusu pajīpju cū weeduti'que ni'i

⁹ A'te Noé ye queti ni'i.

Noé añugū nicu niwī. Ō'acū cū dutī'caronojōta weeseticu niwī. Masā nipe'tīrā wa'teropure cū dia'cū Ō'acū ũaronojō nisetīcu niwī. ¹⁰ Noé ĩ'tiarā pō'rāticu niwī. Sē, Cā, Jafet wāmetīcārā niwā.

¹¹ Āpērā masā pe'e Ō'acū ĩ'acā pe'ema, ña'ase dia'cū weecārā niwā. A'mewējēse yu'rŕa wa'acaro niwā. ¹² Masā nipe'tīrā ña'arō weesetīrā dia'cū nicārā niwā. Na tojo weesetisere ĩ'agū, ¹³ Ō'acū Noerē a'tiro nicu niwī: “Yu'ŕ nipe'tīrā masārē cō'ape'ocūti. Na basu ña'arō weecā, a'ti ũmucopure a'mewējēse yu'rŕmajā wa'a'a. Tojo weegu masā, di'tare miopē'ocūti. ¹⁴ Tojo weegu mŕŕ a'tiro weeya. Yucusu pajīpju weeya. Yucusu añucju cjasere mi, a'medo'oyu. Tiwŕ po'peapure peje tucūrī weeya. Aco sājārī nīgū, bu'ire, po'peapŕ quē'rārē ope me'rā añurō bī'aya. ¹⁵ A'tocārō pajīpju weeya. Ciento treinta y cinco metro yoapju nīrōsa'a. E'saro pe'e veintidos metro, ape metro deco nīrōsa'a. Ũ'muarō pe'ema trece metro, ape metro deco ũ'muarju nīrōsa'a. ¹⁶ ĩ'tia casatīpju weeya. Tiwŕ dŕposārīpŕe añurō mo'aña. To mo'a'caro docare ho'reyuse sājātjore du'aya. Ni'cā metro deco du'abaque'aya. Tojo nicā ni'cā sope sājātji sopere weeya. ¹⁷ Yu'ŕ a'ti di'tare miogūtīgu wee'e. Nipe'tīrā a'ti di'tacjārā catise cuorānojō

* 5:29 5.29 Hebreo ye me'rā “Noé” nīrō, “soose” nī'ĩrĩrō weronojō bususa'a.

miri, wēripe'tia wa'arāsama. ¹⁸ Yu'u mu'u me'rā pūrīcārē añurō wee, apoguti. Mu'u, mu'u numo, mu'u pō'rā umua, na numosānumia me'rā tiwupure sājāārāsa'a. ¹⁹ Tojo nicā, mu'u tiwupure a'ticūrā wa'icūrārē miisāagūsa'a. Nipe'tirā wa'icūrā a'ti di'tapu nirānucū ni'cū umu, ni'cō numio miisāagūsa'a. Na, musā me'rā nirāsama. Tojo weerā mu'u me'rā wa'icūrā yu'rūwetirāsama. ²⁰ Mu'u me'rā puarērā sājāārāsama. Wa'icūrānucū, wuurā, buarā, di'tapu sī'cōsijarā quē'rā sājāārāsama. Mu'u weronojōta na quē'rā yu'rūwetirāsama. ²¹ Tojo nicā mu'u tiwupu nīgū ba'atjere miaña. Na wa'icūrā ba'atje quē'rārē miaña", nicu niwī Ō'acū.

²² Noé nipe'tisere Ō'acū weeduti'caronojōta weecu niwī.

7

A'ti di'tare Ō'acū mio'que ni'i

¹⁻² Be'ro Noerē Ō'acū a'tiro nicu niwī: "Nipe'tirā a'tocaterocjārā masā ña'arā nima. Mu'u ni'cūta yu'u dutisere queoro weegū ni'i. Tojo weegu mu'u acawererā me'rā yucusupu sājāña. Wa'icūrā yu'ure ūjūamorōpeojārē siete umua, siete numia tiwupure miisāña. Āpērā wa'icūrā ba'atirānojō pe'ema nanucū umu, numio miisāña. ³ Mirīcūa quē'rārē na ye curarinucū siete umua, siete numia miisāña. Mu'u tojo weecā, a'ti nucūcāpure bajudutisome. ⁴ Siete numurī be'ro acoro pejanu'cācā weeguti. Cuarenta umucori, cuarenta ñamirī* pejarosa'a. Nipe'tirā catirā yu'u weemi'cārārē miocō'ape'ocūti", nicu niwī.

⁵ Noé nipe'tisere Ō'acū cū weeduti'caronojōta weecu niwī.

⁶ Titare di'ta mirīcaterore Noé seisciento cū'marī cuocu niwī. ⁷ Dia mirīsere yu'rūwetirāti nīrā, Noé, cū numo, cū pō'rā umua, na numosānumia me'rā tiwu yucusujopure sājāacārā niwā. ⁸ Na wa'icūrā nipe'tirā Ō'acūrē ūjūamorōpeojā, ba'atirānojō, wuurā, buarā, di'tapu sī'cōsijarā ⁹ Noé me'rā sājāacārā niwā. Ō'acū cū duti'caronojōta wa'icūrā curarinucū umu, numio sājāacārā niwā.

¹⁰ Ō'acū cū ni'caronojōta siete numurī be'ro acoro pejanu'cācaro niwā. ¹¹ Titare Noé seiscientos cū'marī cuori curare ma'ma cū'ma nu'cārī mujipū be'ro cja mujipū diecisiete numurī ejari cura pejanu'cācaro niwā. Dia pajiri maa po'peapu aco wijase peri pāripe'tia wa'acaro niwā. Aco u'muarōpu nise quē'rā pajbutiario pejacaro niwā. ¹² Cuarenta umucori, cuarenta ñamirī a'ti di'tapure pejacaro niwā. ¹³ Aco pejanu'cārī numurē Noé tiwujopure cū numo, cū pō'rā Sē, Cā, Jafet, na numosānumia sājāacārā niwā. ¹⁴ Na me'rā nipe'tirā wa'icūrā, ecarā, buarā, di'tapu sī'cōsijarā, mirīcūa, nipe'tirā wuurā, te curarinucū sājāacārā niwā. ¹⁵ Na wa'icūrā puarērā Noé me'rā tiwupure sājāacārā niwā. ¹⁶ Ō'acū Noerē duti'caronojōta na wa'icūrā curarinucū umu, numio sājāacārā niwā. Be'ro na nipe'tirā sājāca be'ro Ō'acū sopere bi'acū'cu niwī.

¹⁷ Cuarenta numurī acoro pejacaro niwā. Siape'e me'rā di'ta mirīa wa'acaro niwā. Tojo weero tiwu yucusu wā'cāpa'a wa'acaro niwā. ¹⁸ Aco a'ti di'tapure mirīyu'rua wa'acaro niwā. Tiwu acopu pa'sacusiaco niwā. ¹⁹ Te aco nipe'tise ūrūpagu u'muasepagure yu'rūmujā wa'acaro niwā. ²⁰ Te aco ūrūpagure siete metros yu'rūmujānemocaro niwā. ²¹ Tojo wa'acā, masā a'ti umucopu nimi'cārā mirīpe'tia wa'acārā niwā. Mirīcūa, wa'icūrā, ecarā, buarā, di'tapu sī'cōsijarā mirīpe'tia wa'acārā niwā. ²² Nipe'tirā di'tapu nīrā, catise cuomi'cārā wēripe'tia wa'acārā niwā. ²³ Noé, tojo nicā cū me'rā tiwupu sājāa'cārā dia'cū yu'rucārā niwā. Āpērā tiwupu sājāati'cārāpu masā, wa'icūrā, ecarā, mirīcūa, buarā, di'tapu sī'cōsijarā mirī, wēripe'tia wa'acārā niwā.

²⁴ Te aco ciento cincuenta numurī di'tapure wetiro marīrō nicaro niwā.

8

A'ti di'ta mirīdu'u'que ni'i

¹ Na tiwupu nīrī cura, Ō'acū Noerē, wa'icūrā, cū me'rā nīrārē wācūcu niwī. Tojo weegu te acore wetidijato nīgū, wī'rō wēecā weecu niwī. Cū tojo weese me'rā dia wetidijanu'cācaro niwā. ² Aco, dia pajiri maa po'peapu wijase peri bi'a wa'acaro niwā. Tojo nicā, u'muarōpu peja'que quē'rā pejadu'ucaro niwā. ³ Tojo weero dia pajiri maa wetidijaro weecaro niwā majā. Ciento cincuenta numurī aco pejanu'cāca be'ro dia wetidijacaro niwā. ⁴ Ti cū'marēta seis mujipūrī be'ro cja mujipū diecisiete nīrī numu tiwu yucusujo ūrūpagu Ararat wāmetisepagu bu'ipū wetiweepejacaro niwā.

* 7:4 7.4 "Cuarenta umucori, cuarenta ñamirī" hebreo ye me'rā cuarenta numurī nīrō wee'e.

⁵ Dia wetidijanu'cūcaro niwũ. Nueve mujĩpũrĩ be'ro cja mujĩpũ nimũ'tãrĩ nũmũ nicã, ũrũpãgu yapari bajuana'cãcaro niwũ.

⁶ Cuarenta nũmũrĩ be'rore Noé sope cũ wéeca sopere pãocu niwĩ. ⁷ Pãotojana'cõ, ni'cũ yuca weronojõ bajugu ñigũ, cuervo wãmetigure ti sopepu du'uwĩrõcu niwĩ. Cũ nipe'tiropũ wũucusiaca niwĩ. Téé di'ta bajucãpu wũucusiataocu niwĩ. ⁸ Be'ro, di'ta bajutojati ñigũ, bujare du'uo'õcu niwĩ. ⁹ Buja pe'e ne cũ ejapejacjare bocaticu niwĩ. Dia ne wetidijape'titicaro niwũ yujupũ. Tojo weegu buja Noé tiropũ dajacã'cu niwĩ. Noé cũ omocãrẽ sïowĩrõ, bujare ñe'e, tiwũputa apaturi miisõrõcã'cu niwĩ.

¹⁰ Cũ siete nũmũrĩ yucuecu niwĩ. Be'ro apaturi bujare du'uo'õcu niwĩ tja. ¹¹ Na'ique'ari cura buja cũ ě'quẽapu ni'cã pũrĩ olivo wãmeticju pũrĩ cão'cu, Noé tiropũ dajacu niwĩ. Tojo weegu Noé “Dia wetidijarota weesa'a”, ni masĩcu niwĩ. ¹² Tojo nimigũ, siete nũmũrĩ yucuenemocu niwĩ. Apaturi bujare o'õcu niwĩ tja. Ti nũmũ wa'a'cupũta buja ne dajaticu niwĩ majã.

¹³ Titare Noé seiscientos uno cũ'marĩ cõogu nicã, dia añurõ wetipe'ticaro niwũ majã. Ma'ma cũ'ma nimũ'tãrĩ nũmũ nicã Noé tiwũ yucusũjo mo'a'carore pãacu niwĩ. Tore pãa, di'tare ĩ'acu niwĩ. Di'ta boporo weecaro niwũ. ¹⁴ Ape mujĩpũ veintisiete nĩrĩ nũmũ nicã, di'ta añurõ bopoa tojacaro niwũ. ¹⁵ Tojo weegu Õ'acũ Noerẽ a'tiro nicu niwĩ: ¹⁶ “Mu'ũ, mu'ũ nũmo, mu'ũ põ'rã, na nũmosãnumia me'rã wijaaya. ¹⁷ Mu'ũ me'rã ni'cãrã wa'icũrã, mirĩcũa, ecarã, buarã, di'tapu sĩ'cõsijarã, nipe'tirãrẽ wĩorẽpe'ocã'ña. Mu'ũ tojo weecã, na a'ti di'ta nipe'tiropũ wa'arãsama. Na pãjãrã põ'rãti, a'ti di'tare tuuse'sanũ'cãrãsama”, nicu niwĩ.

¹⁸ Cũ tojo nicã tu'õgu, Noé Õ'acũ duti'caronojõta weecu niwĩ. Noé, cũ nũmo, cũ põ'rã, na nũmosãnumia tiwũ yucusũpu ni'cãrã wijaacãrã niwã majã. ¹⁹ Nipe'tirã wa'icũrã, buarã, di'tapu sĩ'cõsijarã, mirĩcũa, tiwũpu ni'cãrã wijaape'tia wa'acãrã niwã. Te curarinucũ morẽrõ marĩrõ wijaacãrã niwã.

²⁰ Be'ro Noé Õ'acũrẽ wa'icũrãrẽ ũjũamõrõpeoguti ñigũ, ni'cã mesã ũtã me'rã seeneocũcu niwĩ. Tore apõpe'otoja, Õ'acũrẽ ějõpeogu wa'icũrã, mirĩcũa añurãnojojõrẽ wẽjẽ ũjũamõrõpeocu niwĩ. ²¹ Õ'acũ Noé tojo weecã ĩ'agũ, cũ wa'icũrãrẽ ũjũamõrõpeocã ũ'mũtisere wĩjĩgũ, e'caticu niwĩ. Tojo weegu a'tiro wãcũcu niwĩ: “Ne apaturi di'tare ñã'arõ weesome. Masã na ñã'arõ weese bu'iri tojo weewũ. Masã maata wĩ'marã nĩrãputa ñã'arõ weesere masĩtojasama. Nipe'tirã catise cuorãrẽ ne apaturi yũ'ũ narẽ mio'caro weronojõ weenemosome majã”, nicu niwĩ Õ'acũ.

²² Apeye a'tiro nicu niwĩ:
 “A'ti ũmũco nĩrĩ curare masã ote, te dũcare mii, ba'anũ'cũrãsama.
 A'ti nucũcãpũre asise, yũsuase ninu'cũcã'rõsa'a.
 Cũ'ma, pu'ecu quẽ'rã ninu'cũcã'rõsa'a.
 ũmũcorĩ, ñamĩrĩ quẽ'rã ne pe'tisome.
 Tojo ninu'cũcã'rosa'a téé a'ti ũmũco pe'ticãpu”, nicu niwĩ Õ'acũ.

9

Õ'acũ Noé me'rã “A'tiro weeguti” ni apo'que ni'i

¹ Õ'acũ Noerẽ, cũ põ'rãrẽ “Añurõ wa'ato” ñigũ, a'tiro nicu niwĩ: “Pãjãrã põ'rãti masãputiya. Nipe'tiropũre tuuse'sanũ'cãña. ² Ni'cãrõacã me'rã nipe'tirã wa'icũrã a'ti nucũcãcãjãrã mũsãrẽ uirãsama. ũ'muarõpu wũurã, di'tapu sĩ'cõsijarã, buarã, dia pajiri maapu nĩrã nipe'tirã uirãsama. Musã na wiorã nĩrãsa'a. ³ Todũporo musã otese, yucũdũca no'o nisenõjõrẽ ba'aduti'caronojõta na quẽ'rãrẽ musã ba'arãsa'a. ⁴ Wa'icũ di'ĩ ba'arã, di me'rã ba'aticã'ña. A'tiro ni'i. Te dũpũreta catise ni'i. ⁵ Tojo weegu no'o ni'cũ masãrẽ wẽjẽgũnojojõrẽ bu'iri da'redutiguti. No'o wa'icũ quẽ'rã, masãrẽ wẽjẽgũnojojõrẽ wẽjẽdutiguti.

⁶ “A'tiro ni'i.

Masã yũ'ũ weronojõ bajurã weeno'cãrã nima.

Tojo weegu masãrẽ wẽjẽgũnojojõ cũ quẽ'rã wẽjẽno'gũsami.

⁷ Musã pe'e pãjãrã põ'rãtiya.

A'ti nucũcã nipe'tiropũre tuuse'saya”, nicu niwĩ Õ'acũ.

⁸ Apeyere Õ'acũ Noerẽ, cũ põ'rãrẽ ninemocu niwĩ: ⁹ “Ni'cãrõacã mũsã me'rã a'tiro apoguti. Mũsã pãrãmerã nituriarã quẽ'rãrẽ tojota weeguti. ¹⁰ Tojo nicã nipe'tirã wa'icũrã mũsã me'rã nĩrãrẽ apoguti. Na mũsã me'rã yucusũpu ni'cãrã mirĩcũa, wa'icũrã, ecarã, nucũcãjãrã nipe'tirã me'rã apoguti. ¹¹ Yũ'ũ mũsã me'rã apo'que ne dũcayusome. A'tiro ni'i. Masãrẽ, wa'icũrãrẽ ne apaturi aco me'rã miosome. Ne a'ti di'tare tojo weenemosome. ¹² Yũ'ũ mũsãrẽ, mũsã pãrãmerã nituriarãrẽ, wa'icũrãrẽ

ne apaturi tojo weesome majā nisere i'ogū, a'tiro weeguti. ¹³ O'mecurariḡu bu'edare cūgūti. Ti da me'rā yu'u a'ti nucūcāḡu nīrā me'rā yu'u apo'quere i'ogūsa'a. ¹⁴ Tojo weero yu'u acoro űiacā weecā, bu'eda bajarosa'a. ¹⁵ Ti dare i'agū, musā me'rā, tojo nicā nipe'tirā a'ti nucūcāḡu nīrā me'rā yu'u apo'quere wācūgūsa'a. Ne apaturi aco me'rā musārē miocō'asome. ¹⁶ Ti da o'mecurariḡu bajuacā, yu'u i'agūsa'a. I'agū, yu'u nipe'tirā masā me'rā, a'ti nucūcāḡu nīrā me'rā 'Yu'u apo'que ne pe'tisome' nī'quere wācūgūti. ¹⁷ Ti da yu'u masā, wa'icūrā, nipe'tirā a'ti nucūcāḡu nīrā me'rā yu'u apo'quere i'orī da nīrōsa'a", nicu niwī Ō'acū Noerē.

Noé, cū pō'rā me'rā niseti'que ni'i

¹⁸ Noé pō'rā cū me'rā yucusūḡu nī'cārā a'ticūrā nicārā niwā: Sē, Cā, tojo nicā Jafet. Cā, Canaā pacu nicu niwī. ¹⁹ Na i'tiarā Noé pō'rā nicārā niwā. Na nipe'tirā a'ti nucūcācārā űecūsumua nicārā niwā. Be'ro na pārāmerā nituriarā nipe'tiropu se'sa wa'acārā niwā.

²⁰ Noé di'tare se'e apocūu, ű'sere otecū niwī. ²¹ Be'ro, ű'sedacaco me'rā vino da're, sī'rīca niwī. Tere sī'rīgū, que'a wa'acu niwī. Tojo que'agu, cū ya wi'i su'ti caseri me'rā wéeca wi'ipu sājāa, ejapeja, su'ti marīgū pesacu niwī. ²² Cū tojo pesari cura cū macū Cā sājāa, i'acu niwī. Cā, Canaā pacu nicu niwī. Cā, cū pacu Noerē su'ti marīcā i'agū, cū ma'misumuarē weregū wa'acu niwī. ²³ Cū tojo werēcā tu'orā, Sē, Jafet ni'cā casero, su'ti caserojore paapeowā'cā, aperopu i'a, dustisājāa, mo'acārā niwā. Na pacu su'ti marīgū nicā i'asī'rītirā, tojo weecārā niwā.

²⁴ Be'ro Noé cū que'ase pe'ticā, wā'cācu niwī. Wā'cāgū, cū macū du'sagupū cūrē tojo wee'quere masīgū, ²⁵ a'tiro nicu niwī:

“Cā macū Canaārē űa'arō wa'arosa'a.

Cū ma'misumuarē da'raco'tegu nigūsami.”

²⁶ Noé a'tiro ninemocu niwī:

“Sē wioḡu Ō'acūrē 'Añuyu'ruami', ni e'catipeoato.

Canaā Sērē da'raco'tegu niato.

²⁷ Ō'acū Jafere pajiri di'ta o'oato.

Cū Sē me'rā añurō nisetiatio.

Canaā pe'e cūrē da'raco'tegu niato,” nicu niwī Noé.

²⁸ A'ti di'ta mīrīca be'ro Noé trescientos cincuenta cū'marī catinemocu niwī. ²⁹ Cū novecientos cincuenta cū'marī cuoḡu, wērīca niwī.

10

Noé pō'rā nituriarā ye cjase ni'i

¹ A'te Sē, Cā, Jafet ye queti ni'i. A'ti di'ta mīrīca be'rore Noé pō'rā, Sē, Cā, Jafet na űmosānumia me'rā pō'rāticārā niwā.

² Jafet pō'rā a'ticūrā nicārā niwā: Nimu'tāḡū Gomer wāmeticu niwī. Cū be'rocjārā Magog, Madai, Javán, Tubal, Mesec nicārā niwā. Nituoḡu Tiras wāmeticu niwī.

³ Gomer, masā ma'mi pō'rā a'ticūrā nicārā niwā: Cū pō'rātīmu'tā'cu Askenaz wāmeticu niwī. Cū be'rocjū Rifat nicu niwī. Cū be'rocjū Togarma wāmeticu niwī.

⁴ Jafet macū decocjū Javán wāmetīḡu pō'rā a'ticūrā nicārā niwā: Elisa, Tarsis, Quitim, Dodanim wāmetirā nicārā niwā.

⁵ Ā'rā nipe'tirā Jafet pō'rā cū ya curuacjārā nicārā niwā. Na dia pajiri maa sumutocjārā nicārā niwā. Na niatje di'tapu wa'astea wa'acārā niwā. Te di'tapu nīrā, te curarinacū na ucūse me'rā nicārā niwā.

⁶ Noé macū du'sagupū Cā wāmetīḡu pō'rā a'ticūrā nicārā niwā: Nimu'tāḡū Cus wāmeticu niwī. Cū be'rocjārā Misraim, Fut, tojo nicā Canaā nicārā niwā.

⁷ Cā macū nimu'tāḡū Cus a'ticūrā pō'rāticu niwī: Seba, Havila, Sabta, Raama, tojo nicā Sabteca nicārā niwā. Raama pō'rā Seba, Dedán wāmetirā nicārā niwā.

⁸ Cus wāmetīḡu Nimrod pacu nicu niwī. Cū Nimrod nipe'tiropure a'mewējētutuagu wa'acu niwī. ⁹ Ō'acū i'orōpūre cū wa'icūrā wējēmu'sīgū nicu niwī. Tojo weero wa'icūrā wējēmu'sīgūnojōrē a'tiro ucūwūase nicaro niwū: “Ō'acū i'orōpūre Nimrod weronojō wa'icūrārē wējēmu'sīgū nīmī”, nicūcārā niwā. ¹⁰ Cū peje macārī wioḡu nicūcu niwī. Cū ne waro duti'que macārī a'ticuse macārī nicaro niwū: Babel, Erec, Acad, tojo nicā Calne nicaro niwū. Te macārī Sinar wāmetiri di'tapu nicaro niwū. ¹¹ Sinar wāmetiropu nī'cu Asiria wāmetiri di'tapu wa'acu niwī. Topūre Nīnive, Rehobot Ir, Cala wāmetise macārī da'recu niwī. ¹² Tojo nicā Resén wāmetiri macārē da'recu niwī. Ti macā, Nīnive, Cala wāmetise macārī wa'teropu tojacaro niwū. Pajiri macā nicaro niwū.

¹³ Cã macû Misraim wãmetigu a'ticuse cururi ñecû nicu niwî: ludeo masã, anameo masã, leabita masã, naftuita masã, ¹⁴ patruseo masã, casluhita masã, tojo nicã caftorita masã nicãrã niwã. Caftorita masã, filisteo masã ñecûsumãa nicãrã niwã.

¹⁵ Cã macû Canaã wãmetigu Sidõ pacu nicu niwî. Sidõ masã ma'mi nicu niwî. Cũ docacjũ Het wãmeticu niwî. ¹⁶ Canaã pãrãmerã nituriarã a'ticurã nicãrã niwã: jebuseo masã, amorreo masã, gergeseo masã, ¹⁷ heveo masã, araceo masã, sineo masã, ¹⁸ arvadeo masã, zemareo masã, tojo nicã hamateo masã nicãrã niwã.

Be'ropure nipe'tirã Canaã ye cururicjãrã nipe'tiro na ya di'tapure se'sa wa'acãrã niwã. ¹⁹ Na ya di'ta Sidõ wãmetiri macã me'rã ninu'cãcaro niwã. Téé Gerar wãmetiri macãpu, tojo nicã Gazapu nituocaro niwã. Mujipũ mujãtiro pe'e na ya di'ta Sodoma, Gomorra, Adma, Zeboim, tojo nicã Lasapu nituocaro niwã. ²⁰ Æ'rã nipe'tirã Cã põ'rã, cũ ya curuacjãrã nicãrã niwã. Na ye di'tapu nírã, te cururinucũ na ye ucũse me'rã niseticãrã niwã.

²¹ Apí Noé macû Së quẽ'rã põ'rãticu niwî. Cũ Jafet ma'mi nicu niwî. Së nipe'tirã Heber põ'rã nituriarã ñecû nicu niwî.

²² Së põ'rã a'ticurã nicãrã niwã: Elam, Asur, Arfaxad, Lud, tojo nicã Aram nicãrã niwã.

²³ Aram põ'rã a'ticurã nicãrã niwã: Uz, Hul, Geter, tojo nicã Mas wãmetirã nicãrã niwã.

²⁴ Së macû Arfaxad Sala pacu nicu niwî. Salata Heber pacu nicu niwî.

²⁵ Sala macû Heber wãmetigu puarã põ'rãticu niwî. Nimu'tãgũ Peleg wãmeticu niwî. Peleg “dũcawatisẽ” nis'ĩrĩrõ wee'e. Cũ nicateropure masã a'ti di'tacjãrã dũcawatinu'cã wa'acãrã niwã. Tojo weegu tojo wãmeticu niwî. Peleg acabiji Joctãn wãmeticu niwî.

²⁶ Cũ Joctãn pãjãrã põ'rãticu niwî. A'tiro wãmeticãrã niwã. Na masã ma'mi Almodad nicu niwî. Cũ be'rore Selef, Hazar-mavet, Jera, ²⁷ Adoram, Uzal, Dicla, ²⁸ Obal, Abimael, Seba, ²⁹ Ofir, Havila, tojo nicã Jobab nicãrã niwã. Æ'rã nipe'tirã Joctãn põ'rã nicãrã niwã. ³⁰ Na Joctãn põ'rã na ya di'ta Mesa wãmetiro me'rã ninu'cãcaro niwã. Téé Sefar wãmetiro, ùrãpagu mujipũ mujãtiro pe'e nirõpu nituocaro niwã.

³¹ Æ'rã nipe'tirã, Së põ'rã, cũ ya curuacjãrã nicãrã niwã. Na ye di'tapu nírã, te cururinucũ na ye ucũse me'rã nicãrã niwã.

³² Noé põ'rã nanucũ na pãrãmerã nituriarã me'rã nicũcãrã niwã. Te curarinucũ na ya di'tapure wa'acãrã niwã. Tojo weerã a'ti di'ta mírca be'ro na nipe'tiropu wa'astea wa'acãrã niwã.

11

Masã u'muarĩ wi'i na weesĩrĩmi'que cjase ni'i

¹ Noé põ'rã nituriarã nipe'tirã ni'cãrõnojõ ucũseticãrã niwã.

² Be'ro majã masã mujipũ mujãtiro pe'e wa'a, Sinar wãmetiropu etacãrã niwã. Ti di'tapure añurĩ pa bocacãrã niwã. Topu na niseticãrã niwã.

³ Topu nírã, ni'cã numu a'merĩ ucũcãrã niwã: “Marĩ di'ta cujirire da'rerã. Be'ro te cujirire, añurõ butiato nírã, pecame'epu ùjũarã”, nicãrã niwã. Na da're'que cujiri me'rã wi'serire yeecãrã niwã. Ëtãpaga me'rã weeticãrã niwã. Tojo nicã ope me'rã yeemujãcãrã niwã. ⁴ Be'ro a'tiro nicãrã niwã: “Má, pajiri macã weerã. Tojo nicã, ni'cã wi'i téé u'musepu ejari wi'i yeerã. Tojo weerã marĩ be'ropure ãpẽrãrẽ añurõ ucũno'rãsa'a. Marĩ tojo weerã a'ti macãpũre añurõ nisetĩrãsa'a. Ne aperopu wa'astea wa'a weesome”, nicãrã nimiwã.

⁵ Na tojo weeri cura Õ'acũ pe'e na tìropu dijati, na ya macã, tojo nicã na u'muarĩ wi'i na yeeri wi'ijore i'agũ ejacu niwî. ⁶ Na tojo weesere i'agũ, a'tiro nicu niwî: “Na ni'cã curuacjãrã nima. Ni'cãrõnojõ ucũma. Tojo weerã a'tere da'ranu'cãtojama. Na tojo da'ranu'cãse ne nu'cãse ni'i. A'te be'ro no'o na weesĩrĩsere weerãsama. ⁷ Tojo weerã na tiro dija, na ucũse pe'ere dũcayurã. Tojo weecã, na a'merĩ ucũmasĩti, a'merĩ tu'osome”, nicu niwî Õ'acũ.

⁸ Tojo weegu Õ'acũ masã ucũsere dũcayucu niwî. Na a'merĩ tu'otiyurã, ti macãrẽ weedu'ucãcãrã niwã. Nipe'tiro a'ti di'tapu wa'astea wa'acã weecu niwî. ⁹ Titare ti macãpũre Õ'acũ nipe'tirã masãrẽ ucũsu'riacã weecu niwî. Tojo weero ti macã Babel wãmeticaro niwã. Õ'acũ tojo weegu narẽ nipe'tiropu wa'acã weecu niwî.

Së pãrãmerã nituriarã ye cjase ni'i

¹⁰ A'te Së ye queti ni'i. Pua cũ'ma dia mírca be'ro Së cien cũ'marĩ cuocu niwî. Ticuse cũ'marĩ cuocã, cũ numo ni'cũ wĩ'magũ wuaco niwõ. Cũ Arfaxad wãmeticu niwî.

11 Be'ro Sē cien cū'marī cūoca be'rore quinientos cū'marī catinemocu niwī. Te cū'marīrē umua, numia pō'rātinemocu niwī.

12 Cū pō'rātimu'tā'cu Arfaxad numoti, ni'cū pō'rāticu niwī. Cū macū bajuácaterore treinta y cinco cū'marī cūocu niwī. Cū macū Sala wāmeticu niwī. 13 Be'ro Arfaxad cuatrocientos tres cū'marī catinemocu niwī. Pājārā āpērā umua, numia pō'rāticu niwī.

14 Cū macū Sala numotica niwī. Cū numo ni'cū pō'rātico niwō. Cū wī'magū bajuácaterore Sala treinta cū'marī cūocu niwī. Cū macū Heber wāmeticu niwī.

15 Be'ro Sala cuatrocientos tres cū'marī catinemocu niwī. Te cū'marīrē umua, numia pō'rātinemocu niwī.

16 Sala macū Heber treinta y cuatro cū'marī cūocā, cū numo ni'cū wī'magūrē pō'rātico niwō. Cū Peleg wāmeticu niwī. 17 Peleg bajuáca be'rore Heber cuatrocientos treinta cū'marī catinemocu niwī. Te cū'marīrē umua, numia pō'rātinemocu niwī.

18 Heber macū Peleg numotica niwī. Numoti, ni'cū wī'magū pō'rāticu niwī. Cū Reu wāmeticu niwī. Reu bajuácaterore Peleg treinta cū'marī cūocu niwō. 19 Te be'ro Peleg doscientos nueve cū'marī catinemocu niwī. Te cū'marīrē umua, numia pō'rātinemocu niwī.

20 Peleg macū Reu numoti, ni'cū pō'rāticu niwī. Cū Serug wāmeticu niwī. Cū bajuácaterore Reu treinta y dos cū'marī cūocu niwī. 21 Be'ro Reu doscientos siete cū'marī catinemocu niwī. Te cū'marīrē umua, numia pō'rātinemocu niwī.

22 Reu macū Serug numoti, ni'cū macūtica niwī. Cū wī'magū Nacor wāmeticu niwī. Cū bajuácaterore Serug treinta cū'marī cūocu niwī. 23 Cū bajuáca be'ro Serug doscientos cū'marī catinemocu niwī. Āpērā pājārā umua, numia pō'rātinemocu niwī.

24 Serug macū Nacor ni'cū macūtica niwī. Cū Taré wāmeticu niwī. Cū macū bajuácaterore Nacor veintinueve cū'marī cūocu niwī. 25 Be'ro Taré bajuáca be'ro Nacor ciento diecinueve cū'marī catinemocu niwī. Te cū'marīrē umua, numia pō'rātinemocu niwī.

26 Nacor macū Taré setenta cū'marī cūocu, ni'cū Abrā wāmetigure pō'rāticu niwī. Be'ro puarā pō'rātinemocu niwī. Nacor, Harā wāmeticārā niwā.

Taré pō'rā ye cjase ni'i

27 A'te Taré ye queti ni'i. Taré i'tiarā umua pō'rāticu niwī. Na Abrā,* Nacor, Harā nicārā niwā. Harā macū Lot nicu niwī. 28 Harā cū pacu Taré duporo wēricu niwī. Ur wāmetiri macāpu wēricu niwī. Ti macā caldeo masā nirī di'tapu tojacaro niwū. Harā cū bajua, masā'caroputa wēricu niwī.

29 Abrā, tojo nicā Nacor nanucū numoticārā niwā. Abrā numo Sarai† wāmetico niwō. Nacor numo Milca nico niwō. Milca Harā mijī macō nico niwō. Apego Isca wāmetigure pō'rāticu niwī. 30 Co Sarai Abrā numo pō'rāmarigōnojo nico niwō.

31 Be'ro majā Taré Ur wāmetiri macā caldeo masā nirī di'tapu ni'cu Canaá wāmetiri di'tapu wa'acu niwī. Topu wa'acā, cū macū Abrā, cū pārami Lot Harā mijī macū, tojo nicā Abrā numo Sarai cū me'rā wa'acārā niwā. Canaá di'tapu wa'amirā, na Harā wāmetiri macāpu eta, topu nicārā niwā. 32 To Harāpūre Taré doscientos cinco cū'marī cūocu, wēriā wa'acu niwī.

12

Ō'acū Abrārē piji'que ni'i

1 Ni'cū numu Ō'acū Abrārē pijo weetjagū, a'tiro nicu niwī: “Mu'u ya di'tare, mu'u acawererārē, mu'u pacu ya wī'ire wijayá. Ape di'tapu mu'u wa'agusa'a. Yu'u mu'urē ti di'tare i'ogūti. 2 Mu'u pārami nituriarā pājārā masāputicā weeguti. Mu'urē añurō weeguti. Nipe'tirā masā mu'urē añurō wācūrāsama. Mu'u me'rā āpērā quē'rārē añurō wa'arosa'a. 3 Masā mu'urē añurō nirārē añurō wa'acā weeguti. No'o mu'urē ña'arō wa'acā weerā pe'ere yu'u narē ña'arō wa'acā weeguti. Mu'u me'rā nipe'tirā a'ti turicjārārē añurō wa'acā weeguti”, nicu niwī Ō'acū.

4 Tojo weegu Abrā Ō'acū duti'caronojōta Harārē wijawā'cācu niwī. Titare cū setenta y cinco cū'marī cūocu niwī. Topu wija, Canaá di'tapu wa'acu niwī. 5 Cū wa'agu, a'ticurārē miacu niwī. Cū numo Sarai, cū acabiji macū Lot, apeyenojō cū cūo'que, tojo nicā cūrē Harāpu da'raco'te'cārārē miacu niwī. Na wa'a, Canaá di'tare etacārā niwā. 6 Eta, Abrā Siquem wāmetiri macāpu yu'ruwā'cācu niwī. Ti macā pu'to ni'cū yucgu pajicju More wāmeticju nicaro niwū. Tigū pu'to Abrā tojaque'acu niwū. Tocjārā tigu pu'to

* **11:27** 11.27 Abrā nirō, “pacu añurō ucū ējōpeono'gū” nisi'rīrō wee'e. Gn 17.5 † **11:29** 11.29 Sarai nirō, “wiogo docacjō” nisi'rīrō wee'e. Gn 17.15

na êjõpeorãnojõrê êjõpeoseticãrã niwã. Ti di'tapure cananeo masã nicûcãrã niwã. ⁷ Cũ topu nicã, Ô'acũ cãrê bajuacu niwĩ. Abrãrê a'tiro nicu niwĩ: "A'ti di'ta yu'u mu'u parãmerã nituriarãrê o'otaji di'ta ni'i", nicu niwĩ.

Cũ tojo nicã tu'ogu, Abrã to cãrê bajua'caroputa wa'icurarêrê ãjãamorõpeorore ni'cã mesã ãtã me'rã seeneocũucu niwĩ. Ô'acũrê êjõpeogu, tojo weecu niwĩ. ⁸ Topu ni'cu, ãrãpagu nirõ Betel wãmetiri macã mujĩpũ mujãtiro pe'e wa'acu niwĩ. Topu na cãrãtje wi'serire na'cõcu niwĩ. Betel mujĩpũ sãjãrõ pe'e tojacaro niwũ. Ape macã Hai wãmetiri macã mujĩpũ mujãtiro pe'e nicaro niwã. Topu quẽ'rãrê wa'icurarêrê ãjãamorõpeorore ni'cã mesã ãtã me'rã seeneocũucu niwĩ. Seeneocũutojanu'cõ, Ô'acũrê e'catise o'ocu niwĩ. ⁹ Be'ro Abrã Betel pu'to ni'cu wijawã'cãcu niwĩ. Cũ sojaro marĩrõ wa'a, téé Neguev wãmetiropu etacu niwĩ.

Abrã cũ Egiptopu ni'que ni'i

¹⁰ Abrã Neguepu nirĩ cura ba'ase marĩcaro niwũ. Pũrõ ãjuaboase wa'acã T'agũ, Abrã Egiptopu wa'a wa'acu niwĩ. "Topu ba'ase niaporo" nicã tu'otjãgũ, wa'acu niwĩ. ¹¹ Be'ro Egipto di'tapu etarã, Abrã cũ numo Saraire a'tiro nicu niwĩ: "Yu'u T'acã, mu'u numio añugõ ni'i". ¹² Egiptocjãrã mu'urê T'arã, 'A'tigo ã'rĩ numo nimo', nirãsama. Mu'urê ê'masi'rĩrã, yu'ure wẽjërãsama. Mu'u me'rã nisi'rĩrã, mu'urê wẽjësoma. ¹³ Tojo weegu mu'u, 'Cũ numo ni'i', niticã'ña. 'Yu'u cũ acabijo ni'i', niña. Mu'u tojo weecã, mu'urê uarã, yu'ure añurõ weerãsama. Tojo nicã yu'ure wẽjësoma", nicu niwĩ.

¹⁴ Cũ ni'caronojõ Abrã, Sarai Egiptopu etacã, tocjãrã Saraire T'arã, "Añugõ nimo", ni T'acãrã niwã. ¹⁵ Ti macã wiogu faraõ cũ docacjãrã core T'arã, faraõrê, "Co numio añubutiago niamo", ni werẽcãrã niwã. Tojo weerã core faraõ tìropu miacãrã niwã.

¹⁶ "Sarai ma'mi nisami" ni wãcũgũ, faraõ Abrãrê añurõ weecu niwĩ. Cũrê pãjãrã ecarã, ovejare, wecuare, burroare, cameyoare tojo o'ocã'cu niwĩ. Tojo nicã da'raco'teri masã, ãmuarê, numiarê cũrê o'ocu niwĩ. ¹⁷ Saraire faraõ tìropu mia'que bu'iri Ô'acũ faraõrê, cũ ya wi'icjãrãrê dutiticã weecu niwĩ. ¹⁸ Tojo wa'acã T'agũ, faraõ Abrãrê pijio, cãrê nicu niwĩ: "¿De'ro weegu mu'u tojo weeati yu'ure? ¿De'ro weegu 'A'tigo yu'u numo nimo', nitiatu? ¹⁹ 'Yu'u acabijo nimo', nimiapuba. Tere tu'ogu, yu'u core cã'rõ numotimiasu. ¡Ma! A'tigo nimo. Core miaña. Mu'u quẽ'rã wa'aya", nicu niwĩ. ²⁰ Faraõ cũ yarã surarare Abrãrê, cũ numorê, tojo nicã nipe'tise cũ cuose me'rã Egiptopure wĩorêdutiagu o'ocu niwĩ.

13

Abrã Lot me'rã na ducawati'que ni'i

¹ Abrã, cũ numo, nipe'tirã cũ cuose me'rã Egiptopu wijagu, na toduporopu ni'caroputa Neguev wãmetiropu dajacu niwĩ. Cũ acabiji macũ Lot na me'rã wa'acu niwĩ. ² Abrã peje waro cuocu niwĩ. Cũ uru, plata, tojo nicã pãjãrã ecarã cuocu niwĩ. ³ Neguepu ni'cãrã sojaro marĩrõ dajatojaa wa'acãrã niwã téé Betel wãmetiri macãpu. Betere yu'rã, ne waro a'tigu cũ cãr'caropure ejacu niwĩ. To Betel, Hai decopu nicaro niwũ. ⁴ Toduporopure Ô'acũrê e'catise o'oguti nĩgũ, wa'icurarêrê ãjãamorõpeorore ni'cã mesã ãtã me'rã seeneocũucu niwĩ. Toputa Abrã Ô'acũrê apaturi e'catise o'ocu niwĩ tja.

⁵ Cũ acabiji macũ Lot quẽ'rã Abrã weronojõta peje cuocu niwĩ. Pãjãrã ecarã oveja, wecuã tojo nicã pãjãrã da'raco'terã cuocu niwĩ. ⁶ Na nirõ pajiro di'ta niticaro niwũ. Tojo weero na pãjãrãrê ba'ase ne ejatu'ajaticaro niwũ. Na ni'cãrõ me'rã nĩmasitĩcãrã niwã majã. ⁷ Abrã yarã ecarã co'terã, Lot yarã ecarã co'terã me'rã a'metu'ticũcãrã niwã. Apeyema tja, titare cananeo masã, tojo nicã ferezeo masã topure nicãrã niwã. ⁸ Tojo weegu Abrã cũ acabiji macũ Lot me'rã a'tiro ni ucũcu niwĩ: "Marĩ ni'cũ põ'rã ni'i. Tojo weerã marĩ cumuca marĩrõ nirõua'a. Marĩ yarã ecarã co'terã quẽ'rã mejãrõta nirãsama. ⁹ Tojo weerã marĩrê ducawaaroua'a. Nipe'tiro a'ti di'tare T'aña. Mu'u tu'sarore 'A'tota nĩgũti' ni, beseya. Mu'u mujĩpũ mujãtiro nirĩ di'ta pe'e wa'acã, yu'u mujĩpũ sãjãrõ nirĩ di'ta pe'ere wa'aguti. Mu'u mujĩpũ sãjãrõ pe'e wa'acã pũricãrê, yu'u mujĩpũ mujãtiro pe'e wa'aguti", nicu niwĩ Abrã.

¹⁰ Cũ tojo nicã tu'ogu, Lot nipe'tiro dia Jordã wãmetiri maa sumuto nirĩ di'tare T'acu niwĩ. Téé Zoar wãmetiri macãpu opa pa'tiro añurõ acotiro nicã T'acu niwĩ. Añurĩ di'ta Ô'acũ ne waro weéca wese weronojõ nicaro niwũ. ⁶ Na nirõ pajiro di'ta niticaro niwũ. Egipto di'ta weronojõ bajume'ricã'caro niwũ. Ô'acũ Sodoma, Gomorrare ãjãacõ'atjo duporo añurõ bajucaro niwũ. ¹¹ Lot ti di'ta añurĩ di'ta nicã T'agũ, nipe'tiro Jordã sumuto nirĩ di'tare besecu niwĩ. Abrãrê, "Mujĩpũ mujãtiro pe'e wa'aguti", nicu niwĩ. Na puarã ni'cãrõ me'rã nĩmi'cãrã a'merĩ ducawatia wa'acãrã niwã. ¹² Abrã Canaãpu tojacu niwĩ. Lot pe'e macãrĩ pu'to añurĩ pa nirõpu tojacu niwĩ. Cũ ye wi'seri su'ti caserĩ me'rã wee'que

wi'serire Sodoma pu'topu nu'cõcu niwĩ. ¹³ Ti macãcjãrã masã ña'abutiariã Ô'acũ cũ dutitisenojõrẽ weeseticãrã niwã.

¹⁴ Be'ro Lot wa'áca be'ro Ô'acũ Abrãrẽ a'tiro nicu niwĩ: “Mu'ũ nirõ me'rã nipe'tiropure Ì'aña. Muji'pũ muji'tiropure pe'e, muji'pũ sãjãrõ pe'e, diacjũ pe'e, cõpe pe'e añurõ Ì'aña. ¹⁵ Nipe'tiropure mu'ũ Ì'áca di'tare mu'urẽ o'oguti. Mu'urẽ, mu'ũ pãrãmerã nituriarãrẽ o'oguti. Masã ye di'ta ninu'cũrõsa'a. ¹⁶ Mu'ũ pãrãmerã nituriarã pãjãrã waro nirãsama. Nucũpori queota basiotise weronojõ mu'ũ pãrãmerã nituriarã quẽ'rãrẽ ne queopõtõeta basiotirãsama. ¹⁷ Nipe'tiropure a'ti di'tare sijawã'cãña'rẽ. ¿No'ocã'rõ yoati, no'ocã'rõ e'sati? ni Ì'aña'rẽ. A'ti di'tare mu'urẽ o'ogu wee'e. Tojo weegu nipe'tiropure Ì'agũ wa'aya”, nicu niwĩ Ô'acũ.

¹⁸ Tojo weegu Abrã ni'cũ masũ Mamre wãmetigu pu'to wa'acũ niwĩ. Yucu pacasepagu nirõ tojaque'acũ niwĩ. Topu cã ye wi'seri su'ti caseri me'rã wee'que wi'serire nu'cõcu niwĩ. To Hebrõ wãmetiri macã pu'topu nicaro niwũ. Topu Ô'acũrẽ ãjõpeoguti nígũ, wa'icũrãrẽ ãjũamorõpeorore ni'cã mesã ãtã me'rã seeneocũcu niwĩ.

14

Abrã Lore cã wẽrĩbo'cure yu'rũweticã wee'que ni'

¹ Titare Amrafel Sinar wãmetiri di'tare dutigu nicu niwĩ. Tojo nicã Arioc wãmetigu Elasar wãmetiropure duticu niwĩ. Apĩ Quedorlaomer Elam wãmetiri di'tare duticu niwĩ. Apĩ wiogu Tidal wãmetigu Goim wãmetiropure dutigu nicu niwĩ. ² Á'rã ba'paritirã wiorã ape di'tacjãrã me'rã a'mewẽjẽrã wa'acãrã niwã. Na me'rã a'mewẽjẽajã a'ticurã nicãrã niwã: Bera wãmetigu Sodomacjãrã wiogu, apĩ Birsã wãmetigu Gomorracjãrã wiogu, apĩ Sinab wãmetigu Admacjãrã wiogu, apĩ Semeber wãmetigu Zeboicjãrã wiogu, tojo nicã Bela wãmetiropure wiogu nicãrã niwã. Apeterore Bela wãmetiri macã Zoar pisuno'caro niwũ. ³ Á'rã ni'cãmocuse macãrĩcãrã na yarã surarare Sidim wãmetiropure neonu'cõcãrã niwã. Sidim diacjũca pa, ditara O'maburotiri ditara sumutopu tojacaro niwã. ⁴ Todũporo na yoacã doce cã'marĩ Quedorlaomer wãmetigu Elãcjãrã wiogu dutise doca nicãrã niwã. Be'ro majã trece cã'marĩ wa'aboronojõ cã dutisere weenemosĩ'rĩtirã, cã me'rã a'mewẽjẽrãtirã, na basu apocãrã niwã.

⁵ Ape cã'ma Quedorlaomer cã me'rã nirã wiorã Astarot Karnaim wãmetiropure wa'acãrã niwã. Topure wa'a, refaita masãrẽ a'mewẽjẽ wapata'acãrã niwã. Be'ro, Ham wãmetiropure zuzita masãrẽ a'mewẽjẽ wapata'acãrã niwã. Tojo nicã emita masã quẽ'rãrẽ Save-quiriatam wãmetiropure a'mewẽjẽ wapata'acãrã niwã. ⁶ Be'rore horeo masãrẽ ãrũpagu Seir wãmetiropure wẽjẽsirutuwa'cãcãrã niwã téé El-parán wãmetiri papu. Ti pa yucu marĩropu tojacaro niwũ.

⁷ Be'ro tojo Quedorlaomer, tojo nicã cã me'rã wa'a'cãrã majãmitojaticãrã niwã. Tojatirã, En-mispat wãmetiropure etacãrã niwã. Apeterore En-mispat Cades pisuno'caro niwã. Tojo weerã, nipe'tirã na no'o bocaearãrẽ amaleca masã na nirõpu wẽjẽcõ'ape'owã'cãcãrã niwã. Mejãrõta amorreo masã quẽ'rãrẽ wẽjẽcãrã niwã. Amorreo masã Hazezon-tamar wãmetiropure nicãrã niwã.

⁸ Be'ro na tojo weesere tu'orã, ãpẽrã ni'cãmocũrã wiorã Sodomacjũ, Gomorracjũ, Admacjũ, Zeboicjũ, Belacjũ na yarã surara me'rã Sidim wãmetiri papu wa'acãrã niwã. ⁹ Topu na ba'paritirã wiorã me'rã a'mewẽjẽrãtirã wa'acãrã niwã. Na me'rã a'mewẽjẽajã pe'e, a'ticurã nicãrã niwã: Quedorlaomer Elam wãmetiropure, Tidal Goim wãmetiropure, Amrafel Sinar wãmetiropure, tojo nicã Arioc, Elasar wãmetiropure. ¹⁰ Topu na a'mewẽjẽajã Sidim wãmetiri papure ope coperi peje nicaro niwã. Puarã wiorã Sodomacjũ, Gomorracjũ a'mewẽjẽropure omadu'timĩrã, te coperipũ burũsãjãdijacãrã niwã. Na me'rãcjãrã ãpẽrã wiorã pe'e ãrũpagu du'tia wa'acãrã niwã.

¹¹ Tojo weerã na du'tiестаca be'ro Quedorlaomer quẽ'rã nipe'tise Sodoma, Gomorrãpũ nimĩ'que ba'ase, apeyenojõ wapabũjuse nimĩ'quere miicãrã niwã. ¹² Lot Abrã acabiji macãrẽ Sodomãpũ nise bu'iri ñe'e, cã ye nipe'tise me'rã miacãrã niwã.

¹³ Ni'cũ na a'mewẽjẽ'caropu ni'cũ Abrã tiropu omadu'tiwa'cãcu niwĩ. Abrã hebreo masũ* nicu niwĩ. Abrãrẽ Lore na mia'quere werecu niwĩ. Abrã nirõ pu'to ni'cũ Mamre wãmetigu amorreo masũ nicu niwĩ. Cã nirõ yucu pacasepagu nirõ nicaro niwũ. Mamre acabijirã Escol, tojo nicã Aner nicãrã niwã. Na quẽ'rã Abrã me'rã añurõ niseticãrã niwã.

¹⁴ Abrã cã acabiji macãrẽ “Ñe'e, mia wa'ama” nisere tu'ogu, cã tiro masã'cãrã, cãrẽ da'raco'terãrẽ neocũcu niwĩ. Tojo weetjãgũ, Lore mia'cãrãrẽ sirutucu niwĩ. Abrã me'rã wa'a'cãrã trescientos dieciocho ãmua nicãrã niwã. Na sirutuwã'cã, téé Dan wãmetiropure wiorãrẽ bocaecãrã niwã. ¹⁵ Narẽ bocaaja, wiorã ne masĩtiri cura

* 14:13 14.13 Ì'aña glosariopu “hebreo masã”.

ñamipū Abrā cū masā me'rā a'mewējēnu'cācārā niwā. Na wiorā tojo weecā ī'arā, du'tia wa'acārā niwā. Abrā quē'rā narē sirutuwā'cācārā niwā téé Hoba wāmetiropū. Ti macā Damasco wāmetiri macā yu'rūropū tojacaro niwū. ¹⁶ Narē sirutu, nipe'tise na mia'quere ē'mape'ocā'cārā niwā. A'tiro wee, Abrā Lot cū acabiji macūrē, cū ye nipe'tise me'rā wijata'acu niwī. Tojo nicā numia, āpērā na mia'cārārē wijata'acu niwī.

Nī'cū pa'i Melquisedec wāmetigu Abrārē, “Mū'urē añurō wa'ato” nī'que nī'i

¹⁷ Abrā Quedorlaomer quē'rārē a'mewējē wapata'aca be'ro dajatojaacu niwī. Cū dajari cura Save wāmetiri papū Sodomacjū wioḡu cūrē pōtērīgū ejacu niwī. Save wāmetiri pa, wioḡu ya pa nisī'rīrō weecaro niwū. ¹⁸ Apī Melquisedec, Salem wāmetiri macācjū wioḡu nicu niwī. Tojo nicā cū pa'i Ō'acū nipe'tirā bu'ipū nigūrē ējōpeoḡu nicu niwī. Cū pā, tojo nicā u'seducaco vinorē miiti, ¹⁹ Abrārē o'ogū, a'tiro nicu niwī:

“Ō'acū nipe'tirā bu'ipū nigū, u'muse, a'ti di'tare wee'cu mū'urē añurō weeato.

²⁰ Ō'acū nipe'tirā bu'ipū nigūrē 'Añu'u', nīrā.

Mū'urē ī'atu'ti'cārārē a'mewējē wapata'acā weecu niami.”

Cū tojo nīca be'ro Abrā cū a'mewējē wapata'a'quere diez mesārī ducawaacūucu niwī. Nī'cā mesārē Melquisedere o'ocu niwī. ²¹ Tojo wéeca be'ro Sodomacjū wioḡu Abrārē nicu niwī:

—Mū'urē wijata'a'que mū'u yeta tojato. Masā dia'cūrē yu'ure wiaya. Ape'quema mū'u miaña.

²² Abrā pe'e Melquisedere yu'ticu niwī:

—Ō'acū nipe'tirā bu'ipū nigū u'musere, a'ti di'tare wee'cure cū tu'oropū mū'u ye cjasere ucūtojaḡu: ²³ “Ne cārō mū'u ye apeyenojō me'rā tojasome. Ne nī'cā yuta da, ne nī'cā da sapatu du'teri danojōrē miasome. Yu'u miacāma, be'ropure mū'u yu'ure a'tiro nibosa'a, Yu'u cūrē niyerubucu wa'acā weewu', nibosa'a. ²⁴ Tojo weegu yu'u pe'e ne apeyenojō mū'u yere miasome. Yu'u me'rā wa'a'cārā na ba'a'quema ducayuya. Tojo nicā, yu'ure ba'pati'cārā pūrīcā Aner, Escol, Mamre na uasere miarāsama”, nicu niwī Abrā.

15

Ō'acū Abrā me'rā “A'tiro weeguti” ni apo'que nī'i

¹ Be'ro nipe'tise tojo wa'aca be'ro Ō'acū quē'erōpū Abrārē a'tiro ni ucūcu niwī:

—Abrā, uiticā'ña. Yu'u mū'urē co'teguti. Mū'urē peje añuse o'oguti, nicu niwī.

² Cū tojo nicā tu'ogū, Abrā pe'e cūrē yu'ticu niwī:

—Ō'acū, yu'u wioḡu, ħñe'e me'rā yu'ure añurō weebosari? Mū'u masī'i; yu'u pō'rā marī'i. Tojo weecā, yu'u caose Eliezer Damascocjū cuosirutugusami. ³ Mū'u yu'ure pō'rā o'otise bu'iri yu'ure da'raco'tegure yé nī'que tojarosa'a, nicu niwī Abrā.

⁴ Ō'acū cūrē yu'ticu niwī:

—Cū mū'u yere ñe'esome. Mū'u macū diācjū mū'u yere ñe'egūsami.

⁵ Cū tojo nitojanu'cō, Abrārē wijaaropū pijiwijaacu niwī. Cūrē nicu niwī:

—E'muarōpū ī'amorōña. Mū'u pōtēorō ñocōarē ba'paqueoya. Na ñocōa pājārā weronojō mū'u pārāmerā nituriarā nirāsama, nicu niwī Ō'acū.

⁶ Abrā Ō'acūrē ējōpeocu niwī. Tojo weegu Ō'acū cūrē “Añugū, bu'iri marīgū nīmī”, nicu niwī. ⁷ Cū tojo ējōpeocā ī'agū, cūrē a'tiro nicu niwī:

—Yu'u mū'u wioḡu nī'i. Yu'uta mū'u Ur caldeo masā ya macāpū nīmī'cure miijawū. A'ti di'ta mū'u ya di'ta niato nīgū, tojo weewu.

⁸ Cū tojo nicā tu'ogū, Abrā cūrē sērītiña'cu niwī:

—Ō'acū, yu'u wioḡu, ħde'ro wee a'ti di'ta ya di'ta nirōsa'a nisere masībosari? nicu niwī Abrā.

⁹ Cū tojo nicā tu'ogū, Ō'acū a'tiro nicu niwī:

—Yu'ure nī'cō wecuo, nī'cō cabra, nī'cū oveja unu miitia. Nanucū i'tiarē cū'marī cuorā niato. Tojo nicā nī'cū buja, apī buja wī'magūacārē miitia, nicu niwī Ō'acū.

¹⁰ Abrā nipe'tirā Ō'acū miitiduti'cārārē miitica niwī. Miiti, nanucārē deco me'rā dutesurecu niwī. Te sirinucū ī'apōtēorō peoburocu niwī. Na bujama ne dutesureticu niwī. ¹¹ Cū tojo wéeca be'ro yuca wa'icu di'ire ba'asī'rīrā, te di'i bu'ipū ejapejamūjācārā niwā. Na tojo weecā, Abrā narē nurāmujācu niwī. ¹² Nurēcūmī, mujīpū sājārī cura Abrā cārīyu'rūa wa'acu niwī. Maata pūrō na'itī'a wa'acaro niwū. Tojo na'itī'a'cā ī'agū, uise me'rā tu'oña'cu niwī. ¹³ Tojo wa'acā, Ō'acū cūrē a'tiro nicu niwī:

—Mū'u pārāmerā nituriarārē wa'atjere masīcā uasa'a. Na āpērā ya di'tapū nirāsama. Topū na nicā, tocjārā narē da'raco'terā cuorāsama. Topūre ña'arō weepeno'rāsama.

Na cuatrocientos cū'marī pi'etirāsama.* 14 Narē tojo weemicā, yu'u tocjārā narē da'radutiperārē bu'iri da'regutī. Be'ro na tojo pi'eti'cārā nimirā, ti di'tapū nimi'cārā wijarāsama. Peje apeqwe me'rā wijarāsama. 15 Mu'u pūrīcā bucu waro wa'agu, añurō soose me'rā wērīgūsa'a. 16 Ba'paritise curari mu'u pārāmerā nituriarā masābajuaca be'ro a'ti di'tapure dajotajtirāsama. Maata a'tisome. A'tocaterore a'ti di'tacjārā amorreo masā ña'arō weesetima. Be'ropure nemorō ña'arō weesetirāsama. Tojo wa'ari cura, mu'u pārāmerā nituriarā tojatirāsama tja. Tojati, amorreo masārē cō'awīrōrāsama, nicu niwī Ō'acū.

17 Be'ro ñamipū ni'cārū o'me bue ūjūtju, tojo nicā ūjūrī tuturo wa'icūrā dutesure'cārā wa'teropū yu'ruacaro niwū. 18 Ti numurēta, Ō'acū Abrā me'rā cū “Mu'urē a'tiro weeguti” ni'quere apocu niwī. Abrārē a'tiro nicu niwī:

—A'ti di'tare mu'u pārāmerā nituriarārē o'oguti. Egipto cja dia me'rā nu'cā, téé dia pajiri maa Éufrates wāmetiri maapu nituorosa'a. 19 A'tiro nicā a'ti di'tacjārā a'ticūrā nima: ceneo masā, cenezeo masā, cadmoneo masā, 20 hitita masā, ferezeo masā, refaíta masā, 21 amorreo masā, cananeo masā, gergeseo masā, jebuseo masā nima, nicu niwī Ō'acū.

16

Agar macū Ismae ye cjase ni'i

1 Abrā numo Sarai ne pō'rā marīco niwō. Tojo nimigōta, ni'cō core da'raco'tego Egiptocjō, Agar wāmetigore cūoco niwō. 2 Tojo weego Sarai co marāpū Abrārē a'tiro nico niwō:

—Ō'acū yu'ure ne pō'rā marīcā weemi. Tojo weego Agar yu'ure da'raco'tego me'rā mu'u nicā uasa'a. Apetero weego mu'u co me'rā pō'rāticā, yu'u pō'rā weronojō tojarāsama, nico niwō Sarai.

Co tojo nicā tu'ogu, Abrā “Jau”, nicu niwī. 3 Tojo weego cū numo Sarai core da'raco'tego Agare cū numo weronojō niato nīgō, co marāpū Abrārē o'oco niwō. Titare Abrā diez cū'marī Canaāpū nigū weecu niwī.

4 Tojo wee Abrā Agar me'rā nicu niwī. Cū me'rā ni, co nijīpaco niwā'cātico niwō. Tojo wee majā, siape'e me'rā co nijīpaco nisere masīgō, co wiogore tojo i'acō'aco niwō. 5 Co tojo weecā i'agō, Sarai Abrārē a'tiro nico niwō:

—Agar yu'ure i'acō'ase mu'u ye bu'iri ni'i. Yu'u basuta yu'ure da'raco'tegore mu'u numo weronojō cūoato nīgō, mu'urē o'owū. Ni'cārōacā co nijīpaco nitjīagō, “Yu'u co nemorō wapati'i”, nisamo. Ō'acū “¿Noa pe'e bu'iri cūoti?” ni beseato, nico niwō Sarai.

6 Abrā core yu'ticu niwī:

—Mu'urē da'raco'tego mu'u yago nimo. Mu'u uaronojō weeya core.

Tojo weego Sarai Agare ña'arō weenu'cāco niwō. Co tojo weecā i'agō, Agar du'tia wa'aco niwō. 7 Co tojo du'tiwā'cārī cura Ō'acū cū basuta nimigū, cūrē wereco'tegu weronojō upusājānu'cā,* core yucu marīrōpū bajuacu niwī. Core bocajea'caro ni'cā pe aco waari pe ma'a sumuto nicaro niwū. Ti ma'a co wa'āca ma'a Shur wāmetiro wa'ari ma'a nicaro niwū. 8 Core topū bocaiejagu, a'tiro ni sērītiña'cu niwī:

—Agar, Saraire da'raco'tego, ¿no'opu ní'co a'tiati mu'u? Tojo nicā ¿no'opu wa'ago weeti? Cū tojo nicā tu'ogo, cūrē yu'tico niwō:

—Yu'u wiogo Saraire du'tigo wee'e, nico niwō.

9 Co tojo nicā tu'ogu, a'tiro nicu niwī:

—Majāmitojaaya tja mu'u wiogo Sarai tiropū. Nipe'tise co weedutisere añurō yu'tiya, nicu niwī.

10 Ō'acū cū basuta nimigū cūrē wereco'tegu weronojō upusājānu'cā, apeye core ninemocu niwī tja:

“Yu'u mu'urē pājārā pō'rāticā weeguti.

Ne ni'cū na pājārārē queo pōtēosome.

11 Mu'u ni'cārōacārē nijīpaco ni'i.

Mu'u wī'magū wuagosa'a.

Cūrē Ismae† wāme ō'ogōsa'a.

Ō'acū mu'u pi'etisere i'ami.

Tojo weego mu'u macūrē tojo wāme ō'ogōsa'a.

* **15:13** 15.13 Ex 1.1-14; 12.40-41; Hch 7.6 * **16:7** 16.7 Pecasa ye me'rā “el ángel del Señor” nírō, “Ō'acū cū basuta nimigū, cūrē wereco'tegu weronojō upusājānu'cāpu”, nīsī'rīrō wee'e. Jesucristo cū a'ti turipū bajuaca be'ro Ō'acū cūrē wereco'tegu weronojō upusājānu'cābajuanemotipu majā. † **16:11** 16.11 “Ismae” nírō, “Ō'acū tu'omi” nīsī'rīrō wee'e.

¹² Mu'u macû ni'cû burro nûcûcîjû weronojô yucu marîrôpu sijabaque'atigusami. Nipe'tirâ me'râ a'mewêjêsetigusami.

Na pe'e quê'râ cû me'râ mejârôta nisetirâsama.

Nipe'tirâ cû acawererârê î'atu'tiri masû nigûsami", ni wercu niwî.

¹³ Tojo weego majâ Agar Ô'acû me'râ ucû weetjîagô, a'tiro cûrê wâme ô'oco niwô: "Ô'acû yu'are î'agû nîmî". Tojo nîgô, a'tiro nîsî'rîgô weeco niwô: "Ô'acû yu'are î'a'care î'apu. Tojo weemigô, catî'i yujupu". ¹⁴ Tojo weero ti aco wijari pe "Catînu'cûgû, yu'are î'agû ya pe" wâmeyeno'caro niwâ. Ti pe Cades, Bered wâmetise macârî wa'tero nicaro niwâ.

¹⁵ Be'ro Agar Abrârê cû macûrê pô'râtibosaco niwô. Cû wî'magûrê Ismae wâme ô'ocu niwî. ¹⁶ Ismae bajuácaterore Abrâ ochenta y seis cû'marî cuocu niwî.

17

Ô'acû Abrâ me'râ "A'tiro weeguti" ni aponemo'que ni'

¹ Abrâ noventa y nueve cû'marî cuori cura Ô'acû cûrê apaturi bajuacu niwî. A'tiro nîcu niwî:

—Yu'u Ô'acû, tutuayu'rûnu'câgû ni'i. Yu'u î'orôpûre añurô bu'iri marîgû niña. ² Yu'u mu'u me'râ "A'tiro weeguti" ni ucû'quere î'ogûti. Mu'u pârâmerâ nituriarâ pâjârâ waro nicâ weeguti, nîcu niwî Ô'acû.

³ Cû tojo nicâ tu'ogu, Abrâ paamu'rîque'acu niwî.

Ô'acû cûrê ninemocu niwî:

⁴—Yu'u mu'u me'râ apogu, a'tiro weeguti. Mu'u peje di'tacjârâ ñecû tojagusa'a. ⁵ Abrâ wâmetisome majâ. Yu'u nîrônôjôta mu'urê peje di'tacjârâ ñecû tojacâ weegusa'a. Tojo weegu ni'câcâ me'râ Abrahâ wâmetigusa'a. ⁶ Yu'u mu'u pârâmerâ nituriarârê pâjârâ weeguti. Na peje macârîcjârâ nîrâsama. Tojo nicâ ni'cârêrâ mu'u pârâmerâ nituriarâ di'ta dutirâ wiorâ nîrâsama. ⁷ Mu'u me'râ "A'tiro weeguti" nise ne pe'tisome. Yu'u mu'urê ni'caronôjôta mu'u pârâmerâ quê'rârê añurô weeguti. Mu'u wiogu, tojo nicâ mu'u pârâmerâ nituriarâ wiogu nigûti. Mu'u, tojo nicâ na quê'râ yu'are êjôpeorâsama. ⁸ Nipe'tise a'ti di'ta, mu'u ni'cârôacâ nîrôrê mu'urê o'ogusa'a. Na quê'rârê o'ogusa'a. Musâ niatji di'ta nînu'cûcâ'rôsa'a. Na wiogu nigûti, nîcu niwî Ô'acû.

⁹ Apeyere ninemocu niwî tja:

—Mu'u pe'ema, a'tiro weecâ ña'a. Tojo nicâ mu'u pô'râ, mu'u pârâmerâ nituriarâ yu'u weedutisere weerâsama. ¹⁰ Yu'u mu'u me'râ, tojo nicâ mu'u pârâmerâ nituriarâ me'râ apo'que a'tiro ni'i. Musâ tîropu nîrâ umua nipe'tirâ ô'rêcju yapa caserore yejecô'ano'cârâ niato. ¹¹ Musâ ô'rêcju yapa caserore yejecô'ano'que me'râ yu'u musâ me'râ "A'tiro weeguti" ni apo'quere î'ono'o. ¹² Ni'câcâ me'râ nipe'tirâ wî'marâ umua ocho numarî bajuâca be'ro ô'rêcju yapa caserore yejecô'ano'râsama. No'o wî'magû mu'u ya wî'îpu bajua'cu, tojo nicâ apesecjû cû duu'cu quê'râ mejârôta weeno'gûsami. ¹³ Mu'u ya wî'i bajua'cârâ, tojo nicâ mu'u duu'cârâ quê'râ na ô'rêcju yapa caserore yejecô'ano'râsama. Tojo weese me'râ yu'u musâ me'râ "A'tiro weeguti" ni apo'que î'ono'rôsa'a. ¹⁴ No'o ni'cû yejecô'ano'ña marîgûnojô musâ wa'teropûre cô'ano'gûsami. Musâ me'râ nîmasîsime majâ. Cû yu'u ucû'quere êjôpeotîgu nîmî. Tojo weegu cô'ano'gûsami.

¹⁵ Ô'acû tere nitojanu'cô, Abrahârê a'te quê'rârê nîcu niwî:

—Mu'u numo Sarai pe'e, Sarai wâmetisome majâ. Co Sara wâmetigosamo. ¹⁶ Core añurô weegusa'a. Co me'râ mu'u macûrê o'oguti. Co peje macârîcjârâ ñecô nigôsamo. Co pârâmerâ nituriarâ di'ta dutirâ wiorâ nîrâsama, nîcu niwî Ô'acû.

¹⁷ Cû tojo nisere tu'ogu, Abrahâ paamu'rîque'acu niwî. Ô'acû ucûsere wâcûgû, buji, cû basu a'tiro ni wâcûcu niwî: "¿Ni'cû cien cû'marî cuogupu pô'râtibosari? ¿Sara quê'râ noventa cû'marî cuomigô, wî'magûrê wuamasîbosari?" ¹⁸ Tojo weegu Ô'acûrê nîcu niwî:

—Ismae mu'u "Añurô wa'ato" nise me'râ niato. Mu'u cûrê añurô weecâ ña'a, nîcu niwî.

¹⁹ Ô'acû cûrê a'tiro ni yu'ticu niwî:

—Tojota ni'i, nîrô pe'e. Mu'u numo Sara ni'cû wî'magûrê wuabosagosamo. Mu'u cûrê Isaa* wâmeyegusa'a. Cû me'râ yu'u "A'tiro weeguti" ni apo'quere añurô weeguti. Cû me'râta, cû pô'râ nituriarâpûre mejârôta añurô weenu'cûgûti. ²⁰ Ismae pe'ere, cû ye cjasere, mu'u ni'quere tu'oapu. Cû quê'rârê añurô wa'acâ weeguti. Pâjârâ pô'râtîcâ

* 17:19 17.19 "Isaa" nîro, "Cû bujîmî" nîsî'rîrô wee'e.

weeguti. Cũ pãrãmerã nituriarã pãjãrã nirãsama. Cũ doce wiorã pacu nigũsami. Yu'u cũ me'rã pajibutari curua weeguti. ²¹ Yu'u "Musã me'rã tojo weeguti" n'ique pe'ema Isaa, Sara macũ me'rã apoguti. Cũ ape cũ'ma a'tocateronjõta bajuagusami, nicu niwĩ Õ'acũ. ²² Cũ Abrahã me'rã ucũtojanu'cõ, wa'a wa'acu niwĩ.

²³ Ti numuta Abrahã cũ macũ Ismaere cũ õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'acu niwĩ. Tojo nicã, nipe'tirã cũrẽ da'raco'terã, cũ ya wi'ipu bajua'cãrã, ãpẽrã cũ duu'cãrã, nipe'tirã umua cũ me'rã nirãrẽ Õ'acũ cũrẽ duti'caronjõta weecu niwĩ. ²⁴ Titare Abrahã noventa y nueve cũ'marĩ cuocu niwĩ. ²⁵ Cũ macũ Ismae trece cũ'marĩ cuocu niwĩ. ²⁶ Abrahã cũ macũ me'rã ti numuta yejecõ'ano'cãrã niwã. ²⁷ Nipe'tirã umua cũ ya wi'ipu bajua'cãrã, tojo nicã apesecjãrã cũ duu'cãrã mejãrõta weeno'cãrã niwã.

18

Õ'acũ Abrahãrẽ "Mu'u ni'cũ macũtigusa'a" n'ique ni'i

¹ Ni'cã numu Õ'acũ Abrahãrẽ yucupagu pacasepagu nirõ, Mamre wãmetiropu bajuacu niwĩ. Dajaritero nicã upũtu asiri cura Abrahã cũ ya wi'i su'ti caseri me'rã weẽca wi'i sope pu'topu dujicu niwĩ. ² To dujigu, i'áoo, i'tiarã umua cũ diacjũ nu'cũrãrẽ i'acu niwĩ. Narẽ i'a, sojaro me'rã wã'cãnu'cã, narẽ põtẽrigũ wa'acu niwĩ. Na tiro eta, di'tapu paamu'rĩque'acu niwĩ.

³ Narẽ a'tiro nicu niwĩ:
—Wiogu, yu'ure yu'ruaticã'ña; co'teniña yujupu. ⁴ Musã du'pocãrĩrẽ coecã, yu'u aco miitidutũguti. Be'ro musã yucu docapu soorã wa'arãsa'a. ⁵ Musãrẽ da'raco'tegu tiro a'tiapu. Tojo weegu musã ba'atjere miigũ wa'aguti. Musã tere ba'ãca be'ro wãcũtutua, yu'rawã'cãrãsa'a, nicu niwĩ Abrahã.

Na "Jau", ni yu'ticãrã niwã.

⁶ Na tojo nicã tu'ogu, Abrahã cũ ya wi'ipu sãjãa, cũ numo Sarare nicu niwĩ:

—Quero, veinte kilo harina añuse miitjãgõ, pã weebaque'oya.

⁷ Core tojo nitojanu'cõ, Abrahã wecua nirõpu omawã'cã, ni'cũ wecu wĩ'magũ añugũrẽ i'abese weetjãgũ, cũrẽ da'raco'tegure wẽjẽdutigu o'ocu niwĩ. Tojo weegu maata cũrẽ wẽjẽ, na ba'atjere do'acu niwĩ. ⁸ Tu'ajanu'cõ, Abrahã narẽ wecu di'ire, wecu õpẽco, tojo nicã te õpẽco bu'a'quere ecacu niwĩ. Na yucupagu doca ba'ari cura narẽ i'anu'cũ co'tecu niwĩ.

⁹ Sijari masã ba'atu'ajanu'cõ, Abrahãrẽ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—Mu'u numo Sara, ¿no'opu niati?

—Wi'ipu niamo, nicu niwĩ.

¹⁰ Cũ tojo yu'ticã tu'ogu, ni'cũ na me'rãcju Abrahãrẽ nicu niwĩ:

—Ape cũ'ma musãrẽ i'agũ a'tiguti tja. Yu'u tocã'rõ a'ticã, mu'u numo ni'cũ wĩ'magũ põ'rãtigosamo.

Sara cũ tojo ucũri cura wi'i sãjãrõ Abrahã sã'ema ejanu'cã, na tojo ni ucũsere tu'ope'ocã'co niwõ. ¹¹ Abrahã, Sara bucurã waro nicãrã niwã. Sara co be'ti i'ase pe'ti'copu nico niwõ. ¹² Tojo weego Sara bujidi'ocũ põtẽotico niwõ. A'tiro ni wãcũco niwõ: "¿De'ro weerã ãsã bucurã nimirã, ãsã ñaripejase cuobosari?" ¹³ Õ'acũ pe'e Abrahãrẽ nicu niwĩ:

—¿De'ro weego Sara bujiti? ¿Bucuo nimigõ, põ'rãtigosa'a, ni ãjõpeoweti? ¹⁴ Musã tu'õña'cã, ¿yu'ure apeyenojõ weemasitise nibosari? Ape cũ'ma musãrẽ i'agũ a'tiguti tja. Yu'u tocã'rõ a'ticã, mu'u numo wĩ'magũ põ'rãtigosamo.

¹⁵ A'tere tu'ogo, Sara uigo, a'tiro nico niwõ:

—Yu'u bujigo mejẽta weepu.

Õ'acũ core yu'ticu niwĩ:

—Yu'u masĩ'i; mu'u bujiapu, nicu niwĩ.

Sodoma cjasere Abrahã Õ'acũrẽ sãrĩ'que ni'i

¹⁶ Be'ro sijari masã wã'cãnu'cã, Sodoma wãmetiri macãpu wa'acãrã niwã. Abrahã narẽ i'atuoqu wa'agu, na me'rã wa'acu niwĩ. ¹⁷⁻¹⁸ Na tojo wa'ari cura Õ'acũ a'tiro wãcũcu niwĩ: "Abrahã pãrãmerã nituriarã pãjãrã waro, tutuarã nirãsama. Cũ me'rã nipe'tirã a'ti umucocjãrãrẽ añurõ wa'acã weeguti. Tojo weegu yu'u Sodomacjãrãrẽ weeatjere cũrẽ wererõasa'a. ¹⁹ Yu'u cũ põ'rãrẽ, cũ pãrãmerã nituriarãrẽ yu'u bu'esere yu'tidutigu, tojo nicã añuse, diacjũ cjase weeato nigũ, cũrẽ besewu. Na tojo weeco, nipe'tise yu'u 'Tojo weeguti' n'ique queoro wa'arosa'a", ni wãcũcu niwĩ.

²⁰ Tojo weegu Õ'acũ Abrahãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Sodoma, Gomorrãcãrã na ña'arõ weesetisere tu'oapu. Na tojo weese ña'abutiase ni'i. ²¹ Tojo weegu ni'cãrõacã yu'u basuta topu i'agũ wa'aguti. ¿Diacjũta yu'u

tu'o'caronojōta ña' abutiario weerā weeti? Tere ī'atojagupu, añurō masīgūsa'a majā, nicu niwī.

²² Be'ro puarā Sodomapu wa'acārā niwā. Abrahā pe'e Ō'acū tiropu tojánicu niwī.
²³ Cū pu'tocure wa'a, sērītiña'cu niwī:

—¿Na'arā me'rā añurā quē'rārē cō'agūsari? ²⁴ Apetero weerā ti macāpure cincuenta añurā nibosama. ¿Tojo nimicā, ti macārē cō'agūsari? Na cincuenta añurā nimicā, ¿de'ro weegu mu'u ti macācjārārē acobojotibosari? ²⁵ Bu'iritirā, bu'iri marirā me'rā, narē ni'cārōnojō bu'iritirā weronojō wējēta basiowe'e. Tere weeticā'ña. Mu'u nipe'tirā a'ti turicjārārē besegu ¿queoro weetibosari? nicu niwī Abrahā. ²⁶ Tojo nicā tu'ogu, Ō'acū yu'ticu niwī:

—To pūrīcārē ti macā Sodomacjārārē cincuenta añurā bocaejagu, nipe'tirā to nirārē acobojoguti, nicu niwī Ō'acū. ²⁷ Abrahā ninemocu niwī tja:

—Mu'u Ō'acū ni'i. Yu'u pūrīcā masū mejō nigū ni'i. Tojo nimigū, no'o uaro busuma'agū weronojō mu'urē ucūma'asa'a. ²⁸ ¿Apetero weegu na cincuenta ni'cārā, cinco dijaro nicārē, na cinco ye bu'iri ti macācjārārē cō'agūsari tja?

Ō'acū a'tiro ni yu'ticu niwī:

—Na cuarenta y cinco añurā nicārē cō'asome.

²⁹ —¿Cuarenta añurā nicā warore, de'ro weegusari? nicu niwī Abrahā.

—Na cuarenta nicā quē'rārē, ti macācjārārē cō'asome, nicu niwī Ō'acū.

³⁰ Abrahā pe'e sērītiña'nemocu niwī tja:

—Yu'u me'rā uaticā'ña. Mu'urē apaturi sērītiña'nemogūti. ¿De'ro weegusari treinta añurārē bocaejagu waro?

Ō'acū apaturi nicu niwī:

—Treinta añurārē bocaejagu, ti macācjārārē acobojoguti.

³¹ Abrahā sērītiña'nemosājācu niwī tja:

—Yu'u wiogu, uiro marirō mu'urē ucūmiapaba. Veinte añurā bocaejagu, ¿de'ro weegusari?

Ō'acū yu'ticu niwī tja:

—Na veinte añurā nicā quē'rārē ti macācjārārē cō'asome.

³² Abrahā sērītiña'tuocu niwī:

—Yu'u wiogu, yu'u me'rā uacupa. Mu'urē a'tota sērītiña'tuoguti majā. Ne caribonemosome. ¿De'ro weegusari mu'u, diez dia'cū añurārē bocaejagu?

Ō'acū nicu niwī:

—Diez añurā nicā, ti macācjārārē cō'asome.

³³ Ō'acū Abrahā me'rā ucūtojanu'cō, wa'a wa'acu niwī. Abrahā quē'rā cū ya wi'ipu dajatojaa wa'acu niwī.

19

Ō'acū Sodoma, Gomorrare cū ūjūacō'a'que ni'i

¹ Na'ique'ari cura, Ō'acūrē wereco'terā Sodomapure etacārā niwā. Na topu etari cura Lot, Abrahā acabiji macū, macā sājārī sope tiro dujicu niwī. To cū dujiro nipe'tirā masā nerēwuro nīcaro niwū. Na etacā ī'agū, wā'cānu'cā, paamu'rīque'a, ² narē nicu niwī:

—Yu'u musārē da'raco'tegu ni'i. Tojo weerā ya wi'ipu cārīrā a'tia. Topu musā da'pocārīrē coerāsa'a. Be'ro ñamiña'cūrō musā wa'aropu yu'ruwā'cārāsa'a.

Cū tojo nicā, yu'ticārā niwā:

—Niwe'e. A'to macā deco cārīrāsa'a.

³ Na tojo nimicā, Lot tutuaro me'rā, “Niwe'e; ya wi'i cārīrāsa'a,” nicu niwī. Cū tojo nīca be'ro, na “Jau” ni, cū me'rā wa'acārā niwā. Cū ya wi'ipu sājāa, Lot narē ba'ase da'rebosacu niwī. Cū pā bucuase morēña marisere weebosacu niwī. Na tere ba'acārā niwā.

⁴ Be'ro, na cārīatji dūporo nipe'tirā Sodomacjārā umua, ma'mapjia, bucurā nipe'tirā Lot ya wi'i pu'tore sutuanu'cācārā niwā. ⁵ Na to sutuanu'cā, cūrē caricicārā niwā:

—¿Umua no'opu niti ñamipu mu'u tiro eta'cārā? Narē o'owirōña. Numia me'rā weewu'asenojōrē weesī'rīsa'a na me'rā, nicārā niwā.

⁶ Na tojo nicā tu'ogu, Lot cū ya wi'i wijaa, na me'rā ucūgūtigu, sopere añurō bi'acā'cu niwī. ⁷ Narē nicu niwī:

—Yu'u me'rācjārā, narē tojo ña'arō weeticā'ña. ⁸ A'tiro pe'e weeya. Yu'u pō'rā, puarā numia ne ni'cū umu me'rā nitirā numia nima yujupu. Narē wīorēgūti. Musā narē no'o weesī'rīrō weeya. Ā'rā umua yu'u tiro eta'cārā pe'ema, narē ña'arō weeticā'ña. Na yu'u pijio'cārā nima. Narē añurō co'teguti.

⁹ Cũ tojo nicã tu'orã, a'tiro yu'ticãrã niwã:

—Siape'e wa'aya. Mu'u aperocjã ni'i. Ešã mu'u dutino'bo'cãrã niwe'e. To pũricãrẽ ni'cãrõacã ũsã narẽ tojo weesi'rĩrõ nemorõ mu'ũrẽ ña'arõ weerãti, nicãrã niwã.

Na Lore pũrõ tuuquenu'cõcãrã niwã. Ti wi'i sopere tuupã'rẽs'i'rĩmicãrã niwã. ¹⁰ Na tojo weenu'cãri cura sijari masã Lore ñe'e, wi'i po'peapu miisãjã wa'acãrã niwã. Tojo weetoja, na sopere añurõ bi'acã'cãrã niwã. ¹¹ Tojo weetojanu'cõ, na nipe'tirã soperu'topu ni'cãrã ũmuarẽ, ma'mapjiare, bucurãrẽ caperi bajuticã weecãrã niwã. Caperi bajutirã, ti wi'ipu sãjãasi'rĩrã, sopere a'masijarã, põtẽotia wa'acãrã niwã. Ne bocaticãrã niwã.

¹² Wi'i po'peapu sijari masã Lore sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿A'tore ãpẽrã mu'u acawererã marĩti? Nipe'tirã mu'u põ'rã ũmua, numia, mu'u bujisumua, nipe'tirã mu'u acawererã a'ti macã nirãrẽ apero yoaropu miaña. ¹³ A'ti macãrẽ cõ'ape'ocã'rãsa'a. Õ'acũ a'ti macãcãrã na peje ña'arõ weesetise queti tu'oami. Tojo weegu ũsãrẽ a'ti macãrẽ cõ'adutigu o'oãmi, nicãrã niwã.

¹⁴ Na tojo nicã tu'ogu, Lot cũ bujisumua niajãrẽ weregu wa'amicu niwĩ. Narẽ nicu niwĩ:

—Wã'cãnu'cãña. A'ti macãrẽ wijayã. Õ'acũ a'ti macãrẽ cõ'agũtigu weemi, nicu niwĩ.

Cũ bujisumua niajã cũ tojo nisere, “Tojo nima'acũ weemi,” ni wãcũcãrã niwã. ¹⁵ Cũ na me'rã ucũri cura bo'rearo weecaro niwũ. Tojo weerã Õ'acũrẽ wereco'terã tutuaro me'rã cũrẽ nicãrã niwã:

—¡Quero! Mu'u numo, mu'u põ'rã numiarẽ sojaro me'rã aperopu miaña. Wa'aya ũsã a'ti macãrẽ ũjũacõ'acã, wẽris'i'rĩtirã, nicãrã niwã.

¹⁶ Na tojo nimicã, Lot sojaticu niwĩ. Cũ ũmuñarõ wa'aticã ñ'arã, na cũ omocãrẽ ñe'e, miacãrã niwã. Õ'acũ cũrẽ pajaña'gũ, tojo weeduticu niwĩ. Lot numo, cũ põ'rã numia quẽ'rãrẽ macã sumutopu miacãrã niwã. ¹⁷ Na macãpu wijãca be'ro ni'cũ Õ'acũrẽ wereco'tegu narẽ nicu niwĩ:

—¡Omaña cati'si'rĩrã! Ne majãmi'atõrõticã'ña. Wẽris'i'rĩtirã, a'tore ne tojanu'cãtirãta, ũrãpagupu wa'aya.

¹⁸ Lot pe'e narẽ nicu niwĩ:

—Yu'u wiorã, ũrũgũpure wa'adutiticã'ña. ¹⁹ Musã yu'ũre añurõ weetamuapu. Yu'u wẽribo'cure musã yu'ruoapu. Yu'u ũrũgũpure eجاتibosa'a. To wa'ari curata macãrẽ ũjũase yu'ũre emuejãbosa'a. Tojo weegu yu'u ma'a deco wẽribosa'a. ²⁰ Topu wa'aronojõ o'ogu, ni'cã macã pu'toacã niwĩ macãpu wa'adutiya. Ti macã cã'macãcã ni'i. Topu wa'agu, yu'rũgusa'a, nicu niwĩ.

²¹ Cũ tojo nicã tu'ogu, Õ'acũrẽ wereco'tegu cũrẽ nicu niwĩ:

—Jau, mu'u ni'caronojõta weeguti. Si macã, mu'u nica macãrẽ ũjũacõ'asome. ²² ¡Quero, si macãpu omawã'cãña! Mu'u etaticãma, ne apeye macãrẽrẽ ũjũacõ'ano'ña marĩrõsa'a. Mu'u etãca be'ropu ũjũacõ'ano'rõsa'a, nicu niwĩ.

Ti macã cã'macãcã niyuro, Zoar wãmeticarõ niwũ.

²³ Lot Zoapu etacã, bo'rearo weecaro niwũ. ²⁴ Cũ topu etãca be'ro Õ'acũ Sodoma, Gomorra bu'ipare pecame'e, tojo nicã azufre acoro pejaro weronojõ ũjũdijaticã weecu niwĩ. ²⁵ Cũ te macãrẽrẽ ũjũacõ'acã, to nimi'que nipe'tise ũjũpe'tia wa'acaro niwũ. Ti macã nimi'cãrã wẽripe'tia wa'acãrã niwã. Na otese nimi'que quẽ'rã ũjũpe'tia wa'acaro niwũ. ²⁶ Tojo wa'ari cura Lot numo cũ be'ro sirutuco nimiwõ. Tojo sirutugo, majãmi'atõrõco niwõ. Totã co moa tuturo dojonu'cã wa'aco niwõ.

²⁷ Ape numu te macãrẽ ũjũacõ'aca be'ro Abrahã cũ Õ'acũ me'rã ucũ'caropu wa'acu niwĩ. ²⁸ Topu wa'agu, Sodoma, Gomorra ni'caro nipe'tiro ti parure ñ'aquejocu niwĩ. Yoaropu cũ ñ'acã, pã na ũjũarõ o'me mujãrõ weronojõ o'mepu'sumorõcaro niwũ. ²⁹ Ti pa'tiropu nise macãrẽ Lot ni'carore ũjũacõ'agũ, Õ'acũ Abrahãrẽ wãcũcu niwĩ. Tojo weegu te macãrẽ ũjũacõ'ase duporo wẽrĩrĩ nigũ, Lore apesepu miacu niwĩ.

Moabita masã, tojo nicã amonita masã masãbajuanu'cã'que ni'i

³⁰ Be'ro Lot uigu, Zoapure tojanemosi'rĩticu niwĩ. Tojo weegu cũ põ'rã puarã numia me'rã ũrãpagupu wa'acu niwĩ. Topu wa'a, na i'tiarã ni'cã ũtã tutupu niseticũcãrã niwã.

³¹ Ni'cã numu masã ma'mio co acabijore nico niwõ:

—Marĩ pacu bacu nimi majã. Marĩ nirõpũre marĩrẽ numotigunõjõ ne ni'cũ marĩmi. Tojo weero nipe'tirã masã weewuasenojõrẽ weeta basiowe'e. ³² Tojo weerã marĩ pacure que'acã weerã. Cũ que'aca be'ro cũ me'rã cãjĩrã. Tojo weerã marĩ cũ me'rã põ'rãtirãsa'a.

³³ Ti ñami na pacure que'ato nírã, u'seducaco vino tiacārã niwã. Be'ro masã ma'mio cū me'rã cājico niwō. Cū pe'e co tojo weesere ne tu'oña'ticu niwī. Co dijaacã que'rārē, ne tu'oña'ticu niwī. ³⁴ Ape numu masã ma'mio co acabijore nico niwō:

—Ñamica'a ñami yu'u marī pacu me'rã cājīapu. A'ti ñami que'rārē cūrē que'acã weerã. Tojo weego mu'u cū me'rã cājigō wa'apa. Tojo weerã marinucū pō'rātirãsa'a.

³⁵ Na ní'caronjōta weecārã niwã. Na pacure que'adutirã, u'seducaco vino tiacārã niwã tja. Du'sago co pacu me'rã cājico niwō. Lot pe'e ne tu'oña'ticu niwī. Co dijaacã que'rārē, ne tu'oña'ticu niwī. ³⁶ Na tojo weetiārã, Lot pō'rã numia na pacu me'rã puarãputa pō'raticārã niwã. ³⁷ Be'ro masã ma'mio ni'cū wī'magū wuaco niwō. Cūrē Moab wāmeyeco niwō. Cū moabita masã ñecū nicu niwī. ³⁸ Du'sago que'rã macūtico niwō. Cūrē Ben-ammi wāmeyeco niwō. Cū amonita masã ñecū nicu niwī.

20

Abrahã, tojo nicã Abimelec ye cjase ni'i

¹ Abrahã cū ní'caro cō'awã'cãgã, Neguev wãmetiropu wa'acu niwī. Cū Cades, tojo nicã Shur wa'teropu tojacu niwī. Tita cū Gerar wãmetiri macãpu wa'acu niwī. ² Cū topu nígã, cū numo Sarare "Yu'u acabijo nimo", ni werecu niwī. Cū tojo nicã tu'o, Geracjũ wioqu Abimelec Sarare numotiguti nígã, miidutigu o'ocu niwī. ³ Ti ñami Ō'acũ Abimelere que'erõpu a'tiro nicu niwī: "Mu'u wērigũsa'a. Mu'u miidutigu o'o'co marãputigo nimo".

⁴ Abimelec pe'e Sara me'rã ne niticu niwī yujupu. Tojo weegu Ō'acūrē yu'ticu niwī: "Yu'u wioqu, yu'u ña'arō weetimicã, çyu'ure, tojo nicã a'ti macãcjãrã que'rārē wējēgũsari?" ⁵ Abrahã basuta yu'ure, 'Co yu'u acabijo nimo', niãmi. Co que'rã, 'Yu'u ma'mi nimi', niãmo. Tojo weegu 'Marãpu moogō nimo', ni wãcũgũ, tojo weeasu. Ne ña'arō weetiãpu", nicu niwī.

⁶ Cū tojo nisere tu'o, Ō'acũ Abimelere que'erõpu yu'ticu niwī: "Yu'u mas'i. Mu'u añurō wãcũse me'rã tojo weeapu. Tojo weegu mu'u co me'rã cãjisi'ricã cã'mota'apu. Mu'u co me'rã nígũ, yu'ure ña'arō wéegũ weronjō weeboapã. ⁷ Ni'cãrõcã pũricãrē co marãpũre wiaya tja. Cū Ō'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ nimi. Mu'urē wēriticã'to nígũ, mu'u ye cjasere sēribosagusami. Mu'u cū numorē wiatigu pũricã, mu'u, mu'u yarã nipe'tirã me'rã wērigũsa'a", nicu niwī.

⁸ Ape numu bo'reacãpu Abimelec wã'cã, cūrē da'raco'terãrē pijio, cū que'erõpu ũ'a'quere werecu niwī. Tere tu'orã, pũrō uicãrã niwã. ⁹ Narē wérẽca be'ro Abrahãrē pijio, a'tiro nicu niwī:

—¿De'ro weeati mu'u ãsãrẽ? ¿Ñe'enojõ yu'u mu'urē ña'arō wee'que wapa to cã'rõjo yu'ure, tojo nicã yarãrē ña'abutiãro tojacã weemiãti? Mu'u yu'ure tojo wee'que ne ni'cũ tojo weeya marĩsere weeapu. ¹⁰ ¿De'ro weegu tojo weeati? ¿Ñe'enojõrē wãcũgũ, tojo weeati? ni sēritiã'cu niwī.

¹¹ Abrahã cūrē yu'ticu niwī:

—Yu'u a'tiro wãcũcãti. "A'topu Ō'acūrē ne ējõpeotisama", nicãti. Yu'u, "Yu'u numo nimo" nicãrē, "Yu'ure wējēbosama", ni wãcũasu. ¹² Diacjũta ni'i. Co yu'u acabijota nimo. Yu'u pacu macō nimo. Paco pe'e apego nimo. Tojo weegu core numotiãpu. ¹³ Yu'u pacu tiropu ni'cu Ō'acũ dutiro me'rã wijagu, core a'tiro niwũ: "No'o marī wa'aro etago, ãpērãrē, 'Yu'u ma'mi nimi', niãna", niwũ.

¹⁴ Na tojo ucũca be'ro, Abimelec Abrahãrē oveja, wecua o'ocu niwī. Tojo nicã da'raco'terã umua, numia o'ocu niwī. Abrahãrē cū numo Sarare wiacu niwī. ¹⁵ Abimelec Abrahãrē nicu niwī:

—A'ti di'ta ya di'ta ni'i. No'o mu'u tu'saro mu'u niatjore beseya.

¹⁶ Sarare a'tiro nicu niwī:

—Mu'u ma'mirē mil niyeru cujiri wapabũjuse cujirire o'oapu. Te me'rã mu'u me'rã nírã mu'urē ne mejẽcã wãcũsome. Tojo weego na ũ'orõpu bu'iri marĩgō tojagosa'a, nicu niwī.

¹⁷⁻¹⁸ Abimelec tojo nica be'ro, Abrahã Ō'acūrē sēribosacu niwī. Abimelec Sarare mia'que bu'iri cū numorē, narē da'raco'terã numiarē, nipe'tirã cū ya wi'i nirãrē Ō'acũ pō'rãtimasitã weecu niwī. Abrahã narē sēribosãca be'ro Ō'acũ narē yu'ruocu niwī. Tojo weerã na pō'rãtimasicãrã niwã tja.

21

Abrahã macũ Isaa bajua'que ni'i

¹ Õ'acũ cõ ní'caronojõta Sarare añurõ weecu niwĩ. Cũ, "Mu'u wĩ'magũ cuogosa'a", ní'que queoro wa'acã weecu niwĩ. ² Tojo weego nijipaco tojaco niwõ. Be'ro Abrahã cũ bucu waro nimicã, wĩ'magũrẽ wuabosaco niwõ. Õ'acũ cõrẽ "Ape cõ'ma musãrẽ ï'agũ a'tiguti tja; yu'u tocã'rõ a'ticã, mu'u namo ni'cũ wĩ'magũ põ'rãtigosamo" ní'quere queoro wa'acã weecu niwĩ. ³ Sara Abrahãrẽ põ'rãtibosa'cure, Isaa wãme õ'ocu niwĩ. ⁴ Be'ro Õ'acũ cãrẽ duti'caronojõta wĩ'magũ cõ ocho numuri bajuaca be'ro Abrahã cõ õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'acu niwĩ. ⁵ Cũ macũ Isaa bajuácateroe Abrahã cien cã'marĩ cuocu niwĩ. ⁶ Tojo weego Sara a'tiro wãcũco niwõ: "Õ'acũ yu'ure e'cati, bujicã weeami. Tojo weerã 'Sara wĩ'magũ wuapo' nise quetire tu'orã, nipe'tirã yu'ure e'catitaturãsama. ⁷ ¿Noa Abrahãrẽ, 'Sara wĩ'magũ wuabosagosamo' nibopari? Ne ni'cũ tojo nitimicã, cã bucu waro nigũrẽ yu'u ni'cũ wĩ'magũ põ'rãtibosawũ", ni wãcũco niwõ.

Agar, Ismae Abrahã ya wĩ'i nĩmĩ'cãrãrẽ cõ'awĩrõ'que ni'i

⁸ Isaa bucuã, cõ mi'rĩdu'uri numurẽ Abrahã pajiri bosenumu weecu niwĩ. ⁹ Tojo weeri curare Sara Agar macũ Abrahãrẽ wuabosa'cu Isaare bujicã'cã ï'aco niwõ. ¹⁰ Tojo weego co Abrahã tiro wa'a, a'tiro nico niwõ:

—Sico da'raco'tego macũ mu'u wẽrĩca be'ro, mu'u ye ní'quere ne ñe'esome. Yu'u macũ Isaa pe'e ñe'egũsami. Tojo weegu da'raco'tegore, co macũ me'rãta cõ'awĩrõcã'ña, nico niwõ.

¹¹ Co tojo nicã tu'ogu, Abrahã cũ macũ Ismaere ma'ĩgũ, pũrõ bujaweticu niwĩ. ¹² Õ'acũ pe'e cõrẽ nicu niwĩ: "Narẽ sõ'owaro wãcũque'titicã'ña. Sara duti'caronojõta weeya. Isaa me'rã mu'u pãrãmerã nituriarãsama. ¹³ Da'raco'tego macũ pe'ere a'tiro weeguti. Cũ quẽ'rãrẽ, pãjãrã cũ pãrãmerã nituriacã weegusa'a. Mu'u macũ niyucã, pajiri di'tacjãrã nirãsama", nicu niwĩ Õ'acũ.

¹⁴ Ape numu ñamiña'cũrõ Abrahã Agare pã, aco ajuro wa'icu casero me'rã wéeca ajurore co sã'emapu miũ'ocu niwĩ. Core, co macũ me'rã we'rĩti, narẽ wa'aduticu niwĩ. Co wa'a, no'o uaro yucu marĩrõ, masã marĩrõpu Beerseba wãmetiropu sijabaque'atico niwõ. ¹⁵ Aco pe'ticã ï'agõ, co macũrẽ yucusti docapu cõuco niwõ. ¹⁶ "Cũ wẽrĩcã ï'asĩ'rĩtisa'a" nĩgõ, yoacureropu wa'a, dujico niwõ. Co topu dujiri cura cã utinã'cãcu niwĩ.

¹⁷ Õ'acũ co macũ uticã tu'ocu niwĩ. Cũ tojo weecã tu'ogu, cã basuta nimigũ, cõrẽ werẽco'tega weronojõ upusãjãnu'cã,* u'musepu ucũdijocu niwĩ: "¿Agar, de'ro wa'ati? Uiticã'ña. Õ'acũ mu'u macũ uticã tuomi. ¹⁸ Wã'cãnu'cãña. Mu'u macũrẽ jewewã'cõnu'cõña. Cũ me'rã pajiri di'tacjãrã wa'acã weeguti", nicu niwĩ.

¹⁹ Tojo nica be'ro Õ'acũ Agare ni'cã pe aco wijari pe ï'abocacã weecu niwĩ. Co wa'icu casero me'rã wéeca ajuropu aco poseye, co macũrẽ tĩaco niwõ. ²⁰ Õ'acũ co macũrẽ añurõ weetamucu niwĩ. Cũ bucuã, yucu marĩrõ, masã marĩrõpu nicã'cu niwĩ. Topu nĩgũ, buacatjẽ me'rã buemu'sigũ wa'acu niwĩ. ²¹ Cũ yucu marĩrõ, masã marĩrõpu Parãn wãmetiropu nirĩ cura, cã paco, Egiptocjõrẽ cũ numo niacjore bocabosaco niwõ.

Abrahã Abimelec me'rã na apo'que ni'i

²² Titare Abimelec Abrahã me'rã ucũgũ wa'acu niwĩ. Tojo nicã cũ yarã surara wiogu Ficol wãmetigu me'rã wa'acu niwĩ. Cũ Abrahãrẽ nicu niwĩ:

—Nipe'tise mu'u weesere Õ'acũ mu'urẽ weetamusami. ²³ Tojo weegu Õ'acũ tu'oropu mu'u a'tiro weecã uasa'a. Yu'ure, yu'u põ'rãrẽ, yu'u pãrãmerãrẽ ne mejẽcã weeticã'ña. Yu'u mu'urẽ wéẽ'caronojõta yu'ure añurõ weeya. Mu'u apesecjũ nimigũ, ùsã ya di'tapu ni'i. A'ti di'tacjãrã quẽ'rãrẽ añurõ weeya. "Õ'acũ wãme me'rã tojota weeguti" niña, nicu niwĩ Abimelec.

²⁴ Abrahã a'tiro ni yu'ticu niwĩ:

—Õ'acũ tu'oropu mu'u tojo ní'caronojõta añurõ weeguti.

²⁵ Tojo nica be'ro Abrahã Abimelere a'tiro nicu niwĩ:

—Mu'urẽ da'raco'terã yu'u aco waari pere ã'macãrã niama. ²⁶ Abimelec pe'e cũ tojo nicã tu'ogu, cõrẽ nicu niwĩ:

—Ne masĩtiasu, noa tojo weero weepã. Mu'u yu'ure ne weretiapu. Nĩ'cãcãputa ne tu'ogu wee'e, nicu niwĩ Abimelec.

²⁷ Tojo nica be'ro Abrahã ovejare, wecuare mii, Abimelere o'ocu niwĩ. Cũ tojo o'õca be'ro, ti numuta "A'tiro weerãti", ni a'merĩ apocãrã niwã. ²⁸ Na tojo wéeca be'ro Abrahã siete oveja numia wĩ'marãrẽ apesepu oveja marĩrõpu cõucu niwĩ. ²⁹ Abimelec cũ tojo weecã ï'agũ, sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿De'ro weegu mu'u ã'rã siete ovejare apesepu cõuati?

* 21:17 21.17 Ìaña Gn 16.7 docapu oja'quere.

³⁰ Abrahā cūrē yu'ticu niwī:

—Ā'rā siete ovejare miiña. Narē miigū, “A'ti pe aco waari pe Abrahā se'ēca pe ni'i”, ni i'agūsa'a.

³¹ Na puarā “A'tiro weerāti” ni apo'caro nitjārō, na nirōpu Beerseba wāme ō'ono'caro niwī.

³² Na a'merī apōca be'ro Beerseba wāmetiropu nī'cārā Abimelec, Ficol flisteo ya di'tapu dajatojaacārā niwā. ³³ Beerseba pu Abrahā nī'cāgū yucūgu tamarisco wāmeticju oteca niwī. Topu Ō'acū catinu'cūgūrē sērīcu niwī. ³⁴ Abrahā yoacā filisteo ya di'tapu nicu niwī.

22

Abrahārē Ō'acū “¿Diacjūta yu'ure ējōpeomiti?” cū nī'que ni'i

¹ Yoāca be'ropu Ō'acū Abrahārē “¿Diacjūta yu'ure ējōpeomiti?” nīgū, cūrē pisucu niwī.

—¡Abrahā! nicu niwī.

Cū tojo pisucā tu'ogu, Abrahā, “A'to ni'i”, ni yu'ticu niwī.

² Cū yu'tica be'ro Ō'acū cūrē nicu niwī:

—Mu'u macū, ni'cū nigūrē, mu'u uputu ma'igū Isaare aperopu Moriah wāmetiri di'tapu miiña. Topu etagu, ūrīgū, mu'urē i'ocjuru mujāña. Tigu bu'ipu cūrē wa'icare wējē ūjūamorōpeogu weronojō weeya, nicu niwī.

³ Ape numu bo'reque'ari cura, Abrahā wā'cānū'cā, cū burro bu'ipu dujiri caserore peocu niwī. Tojo weetu'ajanū'cō, peca, cū ūjūamorōpeoatjere paawa'acu niwī. Cū macū, tojo nicā cūrē da'raco'terā puarā me'rā téé Ō'acū cūrē were'caropu wa'acu niwī.

⁴ I'tia numu be'ro Abrahā Ō'acū cūrē wa'aduti'carore yoaropu i'acu niwī. ⁵ Tojo weegu cūrē da'raco'terārē nicu niwī:

—Musā burro me'rā a'to tojayá. Yu'u, yu'u macū me'rā sō'opu Ō'acūrē e'catipeorā wa'arā wee'e. Tojo weetoja, musā tiro tojatirāsa'a tja.

⁶ Abrahā Ō'acūrē wa'icu ūjūamorōpeoatje pecare Isaare miaduticu niwī. Cū pe'e pecame'e, tojo nicā di'pji miacu niwī. Na puarā nī'cārō me'rā wa'acārā niwā. ⁷ To be'roacā Isaa cū pacure nicu niwī:

—¡Pacu!

—¿Ñe'enojō uati, macū? ni yu'ticu niwī.

Isaa cūrē sērītiña'cu niwī:

—Marī peca, tojo nicā pecame'e cu'o'o. ¿Oveja wī'magū marī ūjūamorōpeoacju no'opu niti?

⁸ Abrahā cūrē yu'ticu niwī:

—Macū, Ō'acū marīrē ni'cū oveja wī'magūrē o'ogusami, nicu niwī.

Tojo ni, na puarā sijawā'cācārā niwā.

⁹ Ō'acū Abrahārē were'caropure etarā, Abrahā wa'icūrārē ūjūamorōpeoatjore nī'cā mesā ūtā me'rā seeneocūucu niwī. Tu'ajanū'cō, pecare to bu'ipu seepeocu niwī. Seepeotoja, cū macūrē du'te, peca bu'ipu peocu niwī. ¹⁰ Seepeotoja, cū macūrē wējēgūti nīgū, di'pji'rē miicu niwī. ¹¹ Cū tojo weeri cura Ō'acū cū basuta nimīgū, cūrē wereco'tegu weronojō upusājānū'cā,* u'musepu cūrē pisudijocu niwī:

—¡Abrahā!

Abrahā cūrē yu'ticu niwī:

—A'tota ni'i, nicu niwī.

¹² —Mu'u macūrē ne mejēcā weeticā'ña. Ni'cārōacā yu'u masī'i. Mu'u yu'ure, “Yu'u macū ni'cū nigūrē mu'urē o'osome”, ne nitiapu. Tojo weegu yu'u masī'i mu'u yu'ure wīopesase me'rā i'a'a, nicu niwī.

¹³ Cū tojo nicā, Abrahā i'aoo, ni'cū oveja umu nī'cā yucusti wa'teropu cū capesa'ripu su'rīnu'cūgūrē i'acu niwī. Tojo wee cūrē ñe'e, wējē Ō'acūrē e'catise o'ogu, ūjūamorōpeocu niwī. Cū macūrē wējēbo'cu oveja pe'ere wējēcu niwī. ¹⁴ Be'ro Abrahā tojo wee'carore a'tiro wāme ō'ocu niwī: “Ō'acū marīrē du'sasenojōrē o'omi”. Tojo weero nī'cārōacā quē'rārē “Tigu Ō'acū yagu ūrīgūrē marīrē du'sasenojōrē o'ogusami”, nino'o.

¹⁵ Apaturi Ō'acū cū basuta nimīgū, cūrē wereco'tegu weronojō upusājānū'cā, u'musepu Abrahārē pisudijocu niwī tja. ¹⁶ A'tiro nicu niwī:

—Ō'acū a'tiro niami: “A'te mu'u wee'quere masī'i. Yu'ure, Yu'u macū ni'cū nigūrē mu'urē o'osome”, ne nitiapu. Tojo weegu yu'u basu yu'u wāme me'rā mu'urē añurō

—Ō'acū a'tiro niami: “A'te mu'u wee'quere masī'i. Yu'ure, Yu'u macū ni'cū nigūrē mu'urē o'osome”, ne nitiapu. Tojo weegu yu'u basu yu'u wāme me'rā mu'urē añurō

—Ō'acū a'tiro niami: “A'te mu'u wee'quere masī'i. Yu'ure, Yu'u macū ni'cū nigūrē mu'urē o'osome”, ne nitiapu. Tojo weegu yu'u basu yu'u wāme me'rā mu'urē añurō

—Ō'acū a'tiro niami: “A'te mu'u wee'quere masī'i. Yu'ure, Yu'u macū ni'cū nigūrē mu'urē o'osome”, ne nitiapu. Tojo weegu yu'u basu yu'u wāme me'rā mu'urē añurō

—Ō'acū a'tiro niami: “A'te mu'u wee'quere masī'i. Yu'ure, Yu'u macū ni'cū nigūrē mu'urē o'osome”, ne nitiapu. Tojo weegu yu'u basu yu'u wāme me'rā mu'urē añurō

—Ō'acū a'tiro niami: “A'te mu'u wee'quere masī'i. Yu'ure, Yu'u macū ni'cū nigūrē mu'urē o'osome”, ne nitiapu. Tojo weegu yu'u basu yu'u wāme me'rā mu'urē añurō

—Ō'acū a'tiro niami: “A'te mu'u wee'quere masī'i. Yu'ure, Yu'u macū ni'cū nigūrē mu'urē o'osome”, ne nitiapu. Tojo weegu yu'u basu yu'u wāme me'rā mu'urē añurō

* 22:11 22:11 I'aña Gn 16.7 docapu oja'quere.

wa'acā weeguti. ¹⁷ Mu'urē peje añuse weeguti. Mu'u pāramērā nituriarārē ñocōa weronojō, tojo nicā pajiri maa sumuto nucūpori weronojō pājārā wa'acā weeguti. Apeyema narē ī'atu'tirārē docaque'acā weerāsama. ¹⁸ Mu'u yu'ure añurō ējōpeose wapa mu'u pāramērā me'rā nipe'tirā a'ti umucocjārā añurō weeno'rāsama", nicu niwī Ō'acū.

¹⁹ Be'ro Abrahā cūrē da'raco'terā tiropu dajatojaacu niwī. Nipe'tirā ni'cārō me'rā Beerseba wāmetiropu wa'acārā niwā. Topu Abrahā niseticūcu niwī.

Nacor pō'rā ye cjase ni'i

²⁰ Yoāca be'ropu Abrahā cū acabiji Nacor ye quetire tu'ocu niwī. Nacor numo Milca wī'marārē cūrē pō'rātibosaco niwō. ²¹ Uz wāmetigu bajuamu'tā'cu niwī. Cū be'rore cū acabiji Buz bajuacu niwī. Buz be'rore Kemuel, Aram pacu nicu niwī. ²² Be'ro a'ticūrā bajuanemocārā niwā: Quesed, Hazo, Pildas, Jidlaf, Betuel. ²³ Ā'rī Betuel Rebeca pacu nicu niwī. Ā'rā ochore Abrahā acabiji Nacor, Milca me'rā pō'rāticārā niwā.

²⁴ Āpērā Nacor numo Milca pe'su Reúma pō'rā Teba, Gaham, Tahas, Maaca nicārā niwā.

23

Sara wērī'que ni'i

¹ Sara ciento veintisiete cū'marī catico niwō. ² Ticuse cū'marī cuogo, Quiriat-arba wāmetiropu Canaá di'ta nirī macāpu wērīco niwō. Quiriat-arba, apetero Hebrō pisuno'caro niwū. Abrahā Sara wērīcā ī'agū, uti, dūjasewā'acu niwī. ³ Tojo uti, co wērī'co tiropu ni'cu wija, hitita masā nirōpu na me'rā ucūgū wa'acu niwī. A'tiro nicu niwī:

⁴ —Yu'u musā wa'teropure apesecjū nimicā, ni'cā ūtā tuti yu'u numorē yaatji tutire duaya.

⁵ Cū tojo nicā tu'orā, hitita masā cūrē yu'ticārā niwā:

⁶ —Ēsārē tu'onīña yujupu. Mu'u ūsā wa'terore ni'cū Ō'acū bese'cu, wiogu macū weronojō ni'i. Tojo weegu mu'u numorē ūsā ye ūtā tutiri wa'tero añurī tutipu yaaya. Ne ni'cū ūsā wa'teropu nigū, “Ya tuti ni'i, yaaticā'ña”, nisome.

⁷ Tojo weegu Abrahā wā'cānu'cā, hitita masārē paamu'rīque'a, ⁸ narē nicu niwī:

—To pūrīcārē musā yu'u numorē a'to yaacā ūarā, Efrō, Zohar macūrē a'tiro ni sērībosaya. ⁹ Ni'cā ūtā tuti Macpela wāmetiri tuti cū ya di'ta nituoro nirī tutire yu'ure duato. Yu'u ti tuti wapatiro japatuaro wapayeguti. Yu'u tore duugu, musā wa'teropu yaari tuti cuogasa'a.

¹⁰ Efrō hitita masū na wa'teropu dujicu niwī. Tojo weegu nipe'tirā cū acawererā tu'oropu, tojo nicā nipe'tirā macā sājārī sope tiro yu'ruarā tu'oro a'tiro nicu niwī:

¹¹ —Niwe'e, yu'u wiogu. Añurō tu'oya. Yu'u mu'urē ti di'tare, tojo nicā ti di'tapu nirī tutire wapamarīrō o'oguti. Yu'u acawererā tu'oropu mu'urē ti di'tare o'o'o. Mu'u numorē yaaya majā.

¹² Abrahā pe'e apaturi tocjārā masārē paamu'rīque'acu niwī tja. ¹³ Tojo wee, masā to nirā tu'oro Efrōrē nicu niwī:

—Yu'ure tu'oya. Ti di'ta wapa queoro wapayeguti. Mu'u “Jau”, nicā, topu yu'u numorē yaaguti majā.

¹⁴ Cū tojo nicā, Efrō yu'ticu niwī tja:

¹⁵ —Wiogu, yu'ure tu'oya. Ti di'ta cuatrocientos niyeru cujiri wapati'i. Ti di'ta wapatise ucūnemoticārā. Mu'u numorē yaagu wa'aya, nicu niwī.

¹⁶ Abrahā, “Jau” ni, Efrō hitita masā ī'orōpu tocārō wapati'i ni'carore cuatrocientos niyeru cujirire wapayecu niwī. Tocjārā duari masā wapaye'caronojōta wapayecu niwī. ¹⁷⁻¹⁸ Tojo weero nipe'tise Efrō dua'que di'ta Abrahā ye tojacaro niwū. Ūtātuti, yucapagu nipe'tise cū ye tojacaro niwā. Ti di'ta Macpela wāmeticarō niwū. Mamre mujīpū mujātiro pe'e tojacaro niwū. Hitita masā, tojo nicā nipe'tirā ti macā sājārī sopere yu'ruarā ī'orōpu wapayecu niwī.

¹⁹ Be'ro Abrahā cū numo Sarare ūtā tutipu yaacu niwī. Ti tuti Macpela wāmetiropu Mamre mujīpū mujātiro pe'e nicaro niwū. Totā tja apetero Hebrō wāmeticarō niwū. Canaá wāmetiri di'tapu tojacaro niwū. ²⁰ Tojo weero ti di'ta, ūtā tuti topu nirī tuti, hitita masā Abrahā cū acawererārē yaatjore duacārā niwā.

24

Abrahā Isaa numo niacjore a'mabosa'que ni'i

¹ Abrahā bucu waro nicu niwī. Nipe'tise cū weesetise me'rā Ō'acū cūrē añurō wa'acā weecu niwī. ² Ni'cā numu cūrē da'raco'tegu āpērā yu'ruro bucu nigūrē pijicu niwī. Cū nipe'tise Abrahā cūosere i'anurūgū nicu niwī. Abrahā cūrē nicu niwī:

—Mu'u omocārē ya usō docapu cūña. ³ Ō'acū marī wiogu u'muse, di'ta wee'cu wāme me'rā mu'u "A'tiro weeguti" nicā uasa'a. Ne yu'u macū Isaare a'to Canaā yu'u niri di'tacjō me'rā numotica weeticā'ña. ⁴ Tojo weetigū, ya di'tapu wa'a, yu'u acawerēā numia wa'teropare cū numo niacjore besegu wa'aya.

⁵ Cūrē da'raco'tegu yu'ticu niwī:

—Co numio yu'u me'rā a'tisi'rīticā, ¿de'ro weegusari? ¿Tojo weecāma, yu'u mu'u macūrē mu'u wijawā'cātica di'tapure miagūsari?

⁶ Abrahā cūrē yu'ticu niwī:

—Niwe'e. Topu yu'u macūrē miaticā'ña. ⁷ Yu'u wiogu Ō'acū u'musecjū, yu'u pacu ya wi'i ni'cure, tojo nicā yu'u acawerēā ya di'tapu ni'cure miwiorēwī. Miwiorē, a'ti di'tare "Mu'u pārāmerā nituriarārē o'oguti", niwī. Cūta mu'u duporo cūrē wereco'tegure o'yogusami. Tojo weegu mu'u yu'u macū numo niacjo tocjōrē boca, miitigusa'a. ⁸ Co numio mu'u me'rā a'tisi'rīticā, yu'u mu'arē "Tojo weegusa'a" ni'que tojo tojacā'rōsa'a. Mejō yu'u macūrē topu ne miaticā'ña, nicu niwī.

⁹ Tojo wee cūrē da'raco'tegu cū ya omocārē cū wiogu Abrahā usō docapu ñapeocu niwī. Be'ro "Ō'acū tu'oropu diacjūta weeguti mu'u duti'quere", nicu niwī.

¹⁰ Be'ro cū wiogu yarā cameyoa diez, tojo nicā apeye peje añuse Abrahā cū o'oatjere miicu niwī. Tere mii, Nacor wāmetiri macā, Mesopotamia di'tapu wa'acu niwī.

¹¹ Abrahārē da'raco'tegu ti macā sumuto ejari cura, na'ique'aro weecaro niwī. Ti horata numia aco waarā wa'acārā niwā. Cū pe'e cameyoare aco waari pe tiro soodutigu cūucu niwī.

¹² Tojo weetoja, Ō'acūrē a'tiro sērīcu niwī: "Ō'acū, yu'u wiogu Abrahā ējōpeogu, ni'cācārē yu'ure añurō wa'acā weeya. Yu'u wiogure mu'u ma'isere i'oña. ¹³ A'to aco waari pe tiro tojánigūti yujupu. A'tocjārā numia aco waarā a'ticā, ¹⁴ yu'u ni'cōrē a'tiro nigūti: 'Acoture miidijoya. Si'rigūti yu'u wee'e.' Co 'Si'rīña. Mu'u yarā cameyoa quē'rārē ñagōti,' tojo yu'tigo cōta mu'u bese'co mu'arē da'raco'tegu Isaa numo niacjo nigōsamo. Mu'u tojo weecā i'agū, 'Diacjūta yu'u wiogu Abrahārē añurō weemi', nigūsa'a", nicu niwī.

¹⁵ Cū Ō'acūrē sērītu'ajaticāta, ni'cō numio acotu wuawā'cātigore i'acu niwī. Co Rebeca, Betuel macō nico niwō. Betuel Milca, Nacor macū nicu niwī. Nacor Abrahā acabiji nicu niwī. ¹⁶ Rebeca añugō nico niwō. Ne ni'cū umu me'rā niña'tico niwō. Aco waari pepu bu'a, acore waamii, majāgō weeco niwō. ¹⁷ Co majācā i'agū, Abrahārē da'raco'tegu pe'e omasirutuwā'cā, core ēmūeja, nicu niwī:

—Mu'u yu'ure pajaña'cureya. Aco mu'u waa'quere cārō ñaña.

¹⁸ —Jau, si'rigū a'tia, nico niwō.

Tojo wee, acoture miidijo, cūrē ñaco niwō. ¹⁹ Cū si'rītojáca be'ro, Rebeca cūrē nico niwō:

—Mu'u yarā cameyoa quē'rārē miibosago wa'agoti. Na si'rīsī'rīrō pōtēorō si'rīrásama, nico niwō.

²⁰ Nipe'tirā cameyoa si'rīato nígō, pejetiri acore waa, umuñarō me'rā na si'rīrī co'ropu piosāamujāco niwō. ²¹ Co tojo weesere i'agū, Abrahārē da'raco'tegu "Yu'u a'topu a'ticā, Ō'acū cū 'A'tiro weeguti' ni'quere ¿diacjūta weegusari?", ni tu'oña'gū, tojo i'acā'cu niwī.

²² Cameyoa si'rītu'ajaca be'ro, Abrahārē da'raco'tegu ē'quēa yoosari be'to, uru me'rā wéeca be'to, seis gramo nūcārī be'tore mii, ē'quēapu yoocu niwī. Tojo nicā pua be'to omocā tuusāase uru me'rā wee'que be'torire, cien gramo nemorō nūcāsere o'ocu niwī.

²³ O'otojanu'cō, core nicu niwī:

—¿Noa macō niti mu'u? ¿Mu'u pacu ya wi'ipure cārīrō niati yu'umasā me'rā cārīatjo?

²⁴ Co yu'tico niwō:

—Yu'u Betuel macō ni'i. Cū Milca, Nacor macū nimi. ²⁵ Ūsā ya wi'ipure musā cārīatjo niapu. Tojo nicā cameyoa na ba'ase tá peje niapu.

²⁶ Tojo nicā tu'ogu, Abrahārē da'raco'tegu ejaque'a, Ō'acūrē e'catipeocu niwī. ²⁷ A'tiro nicu niwī: "Ō'acū, Abrahā yu'u wiogu ējōpeogu, mu'u añuyu'raa'a. Yu'u wiogure añurō wéegu, mu'u 'A'tiro weeguti' ni'quere queoro weepu. Yu'u quē'rārē cū acawerēā ya wi'ipu miitapu", nicu niwī.

²⁸ Be'ro Rebeca nipe'tise core wa'a'quere werego wa'ago, co paco ya wi'ipu omawā'cāco niwō. ²⁹ Co ma'mi Labán wāmeticu niwī. Co tojo nicā tu'ogu, Abrahārē da'raco'tegure a'magū wa'agu, aco waari pe tiro omawā'cācu niwī. ³⁰ Cū acabijo ē'quēapu yoosari be'to, omocā tuusāase be'tori miējacā i'atojacu niwī. Tojo nicā,

Abrahârê da'raco'tegu core were'quere tu'ope'ocâ'cu niwî. Tojo weegu Labán cûrê a'magû wa'acu niwî. Aco pe tiroputa, cû yarâ cameyoa me'râ nigûrê bocaecacu niwî.

³¹ Labán cûrê a'tiro nicu niwî:

—A'tia, Ô'acû añurô weeno'gû. ¿De'ro weegu mu'u a'to wijaropu nu'cûti? Mu'u cârîatjo, tojo nicâ cameyoa niatjo apobosatojapu, nicu niwî.

³² Tojo weegu Abrahârê da'raco'tegu wi'ipu sâjâacu niwî. Topu Labán cameyoa na o'ma'quere miidijo, narê ba'ase ecacu niwî. Tojo weêca be'ro Abrahârê da'raco'tegu, cû me'râcjarârê da'pocârî coeato nigû, aco miacu niwî.

³³ Na ba'ase etiri cura, Abrahârê da'raco'tegu a'tiro nicu niwî:

—Yu'u musârê nigûti ní'quere weretimigû, ba'atisa'a.

—To pûricârê ucûmu'taña, nicu niwî Labán.

³⁴ Abrahârê da'raco'tegu narê nicu niwî:

—Yu'u Abrahârê da'raco'tegu ni'i. ³⁵ Ô'acû yu'u wiogu Abrahârê añurô weeami. Peje cuogu wa'acâ weeami. Cûrê oveja, wecua, uru, niyera plata wâmetise, da'raco'terâ umua, numia, cameyoa, tojo nicâ burroa o'owî. ³⁶ Apeyema cû numo Sara bucuo nimigô, ni'cû pô'râtiwô. Yu'u wiogu cû macûrê nipe'tise cû cuosere o'owî. ³⁷ Yu'u wiogu yu'ure, cû macûrê ne ni'cô ti di'ta Canaâ cû nirôcjô me'râ omocâ du'tedutitiwî. Tere nigû, yu'ure cû dutisere Ô'acû wâme me'râ “Diacjûta mu'u dutiro weeguti”, ni yu'tidutiwî. ³⁸ Cû yu'ure ninemowî: “Yu'u pacu acawererâ tiropu wa'a, to nirâ numia wa'terore ni'cô cû numo niacjore a'maña”, niwî. ³⁹ Yu'u pe'e yu'u wiogure niwû: “Yu'u wiogu, co numio yu'u me'râ a'tisîrîticâ warore, ¿de'ro weegusari?” ⁴⁰ Cû yu'ure yu'tiwi: “Yu'u Ô'acû uaronojô nisetigu ni'i. Mu'u wa'aro añurô wa'ato nigû, mu'u me'râ Ô'acû cûrê wereco'tegure o'ógusami. Tojo weegu yu'u pacu acawererâ pô'râ numia wa'terore ni'cô yu'u macû numo niacjore bocagusa'a. ⁴¹ Na yu'u acawererâ core o'osi'rîticâma, mu'u ‘Tojo weeguti’ ní'que tojo tojacâ'rôsa'a”, niwî yu'ure.

⁴² »Ni'câcâ aco waari pe tiropu ejagu, Ô'acû, yu'u wiogu Abrahâ ejôpeogure sêrîapu: “Mu'u uaro yu'u a'topu a'tisere añurô wa'acâ weebosaya. ⁴³ Mu'u a'tiro weecâ uasa'a. Ni'cârôacâ yu'u aco waari pe tiro nirî cura a'tiro wa'ato. Ni'cô numio aco waago a'ticâ, yu'u a'tiro nigûsa'a: ‘Mu'u aco waasere câ'rô tiacureya.’ ⁴⁴ Co yu'ure ‘Sî'rîña, mu'u yarâ cameyoa quê'rârê tiagôti,’ nigô, cota mu'u bese'co yu'u wiogu macû numo niacjo nigôsamo”, ni sêrîwû. ⁴⁵ Yu'u Ô'acûrê sêrîtu'ajatimigû, Rebeca aco co waatjere wuawâ'câtigore i'apu. Aco waari pepu bu'a, acore waamiiamo. Core niapu: “Mu'u aco waa'quere yu'ure câ'rô tiñaña”, niapu. ⁴⁶ Tojo weego acoture miidijo, yu'ure niamo: “Jau, sî'rîña. Mu'u yarâ cameyoa quê'rârê tiagôti.” Yu'ure aco tia, yarâ cameyoa quê'rârê tiamo.

⁴⁷ »Be'ro core sêrîtiña'pu: “¿Noa macô niti mu'u?” Co yu'ure yu'tiamo: “Yu'u Betuel macô ni'i. Cû Nacor, Milca macû nimi”, niamo. Be'ro ê'quêa yoosari be'tore ê'quêapu yooapu. Tojo nicâ puu be'to omocâ tuusâase be'torire tuusâapu.

⁴⁸ Tojo weetoja, yu'u ejaque'a, Ô'acûrê, Abrahâ yu'u wiogu ejôpeogure e'catise o'oapu. Cû yu'u wiogu acawererâ tiropu wa'ari ma'arê queoro i'oami. Cû yu'u wiogu Abrahâ macû numo niacjore miidutigu, tojo weeami. ⁴⁹ Ni'cârôacâma majâ, yu'u wiogu uasere añurô e'catise me'râ yu'tisî'rîrâ, wereya. Tojo yu'tisî'rîtirâ quê'râ, wereya. Tojo weegu yu'u weeatjere masîgûsa'a, nicu niwî.

⁵⁰ Cû tojo nicâ tu'orâ, Labán, Betuel yu'ticârâ niwâ:

—A'te nipe'tise Ô'acû weese ni'i. Êsâ ne “Tojota wa'ato, tojo wa'aticâ'to”, nîmasîtisa'a.

⁵¹ A'tigo nîmo Rebeca. Core miaña majâ. Ô'acû uaronojôta mu'u wiogu macû numo nigôsamo, nicârâ niwâ.

⁵² Abrahârê da'raco'tegu na tojo nicâ tu'ogu, Ô'acûrê e'catipeogu ejaque'a, paamu'rîque'acu niwî. ⁵³ Ô'acûrê e'catise o'ôca be'ro, apeyenojô uru, plata me'râ wee'quenojôrê, tojo nicâ su'tire Rebecare o'ocu niwî. Tojo nicâ co ma'mirê, co pacore apeyenojô wapabujasenojôrê o'ocu niwî. ⁵⁴ Be'ro cûrê ba'pati'cârâ me'râ ba'a, sî'rî, toputa cârîcârâ niwâ.

Ape numu wâ'câ, Abrahârê da'raco'tegu narê nicu niwî:

—Yu'u wiogu ya wi'ipu dajatojaacâ, musâ macôrê o'oya majâ.

⁵⁵ Tojo nicâ tu'orâ, Rebeca ma'mi, co paco a'tiro nicârâ niwâ:

—Co diez numurî êsâ me'râ tojáníato yujupu. Be'ro mu'u me'râ wa'agosamo majâ.

⁵⁶ Abrahârê da'raco'tegu pe'e a'tiro nicu niwî:

—Yu'u tojaacâ, câ'mota'anemotîcâ'ña majâ. Ô'acû yu'u a'ti'quere añurô wa'acâ weetojami. Tojo weerâ yu'u wiogu ya wi'ipu dajatojaadutiya.

⁵⁷ Cû tojo nicâ tu'orâ, na yu'ticârâ niwâ:

—Jau. Rebecare pijiña'rā marī, ¿de'ro ni yu'tigosari co?

⁵⁸ Tojo weerā Rebecare pijio, sērītiña'cārā niwā:

—¿Mu'u ā'rī umu me'rā wa'as'rīsari?

—Ūu, wa'agoti, ni yu'tico niwō.

⁵⁹ Co tojo nicā tu'orā, Rebecare, core masō'co quē'rārē o'ócārā niwā. Tojo nicā, Abrahārē da'raco'tegure, cūrē ba'pati'cārā me'rā wa'aduticārā niwā majā. ⁶⁰ Rebecare añurō wa'ato nīrā, a'tiro nicārā niwā:

“Numiō, Ō'acū mu'urē pājārā paco nicā weeato.

Mu'u pārāmerā nituriarā narē ī'atu'tirā nise macārīcārā me'rā a'mewējē wapata'ato.”

⁶¹ Na core tojo nīca be'ro, Rebeca, core da'raco'terā numia me'rā cameyoa bu'ipū mujāpeja, Abrahārē da'raco'tegure sirutuwā'cācārā niwā. Tojo wee, Abrahārē da'raco'tegu Rebecare mia, to nī'cu wa'a wa'acu niwī.

⁶² Isaa pe'e aco waari pe, “Catinu'cūgū, yu'ure ī'agū ya pe” wāmetiropū nī'cu majāmitojaticū niwī. Cū pe'e Neguev wāmetiropū niseti'cu niwī. ⁶³ Na'ique'awā'cātiri cura sijagu wa'acu niwī. Tojo weegu cameyoa a'ticā ī'acu niwī. ⁶⁴ Rebeca quē'rā cārē ī'aco niwō. Isaare ī'agōta, cameyo bu'ipū pesa'co dijaco niwō. ⁶⁵ Abrahārē da'raco'tegure sērītiña'co niwō:

—¿Noa niti sī'i marīrē pōtērīgū a'tigu? nico niwō.

—Yu'u wiogu nimi, nīcu niwī. Tere tu'ogo, su'tiro casero me'rā co diapoare mo'aco niwō.

⁶⁶ Abrahārē da'raco'tegu Isaare nipe'tise cū wee'quere werecu niwī. ⁶⁷ Be'ro Isaa Rebecare cū paco Sara nīca wī'i, wa'īcu caseri me'rā wéeca wī'ipū mia wa'acu niwī. Tojo wee cū numo tojaco niwō. Isaa Rebecare pūrō ma'īcu niwī. A'te me'rā cū paco wērī'quere wācūtutuacu niwī.

25

Abrahā Cetura wāmetigo me'rā pō'rāti'que ni'i

¹ Abrahā apego nuorēcu niwī. Co Cetura wāmetico niwō. ² Co me'rā a'tiro wāmetirārē pō'raticū niwī. Zimram, Jocsán, Medán, Madiā, Isbac, Súa nicārā niwā. ³ Jocsán pō'rā Seba, Dedán nicārā niwā. Dedán pārāmerā nituriarā asureo masā, letuseo masā, leumeo masā nicārā niwā. ⁴ Madiā pō'rā Efa, Efer, Hanoc, Abida, Elda nicārā niwā. Ā'rā nipe'tirā Cetura pō'rā nituriarā pājārā nicārā niwā. ⁵ Isaa Abrahā cū pacu cuo'que nipe'tisere cuosirutucu niwī. ⁶ Āpērā cū pō'rā, āpērā numia me'rā pō'rāti'cārā pe'ema cā'rō apeyenojōacārē o'ocu niwī. Abrahā cū caticaterore cū macū Isaa tiropū niticā'to nīgū, narē apero mujipū mujātiro nīrī di'tapu o'ōcu niwī.

Abrahā cū wērīcā na yaa'que ni'i

⁷ Abrahā ciento setenta y cinco cū'marī caticū niwī. ⁸ Cū mu'ñu me'rā wērīcu niwī. Cū ñecūsumua mejārā wērī'caronojōta cū quē'rā wērīsirutudijacu niwī. ⁹ Cū pō'rā Isaa, Ismae Macpela nīrī tutipū cūrē yaarā wa'acārā niwā. To mujipū mujātiro Mamre wāmetiropū tojasa'a. Ti tuti Efrō Zohar macū hitita masū ya di'tapu tojasa'a. ¹⁰ Ti di'tare Abrahā hitita masārē duucu niwī. Topū Abrahārē yaacārā niwā. Cū numo Sarare yaa'caro pu'toputa yaacārā niwā. ¹¹ Abrahā wērīca be'ro Ō'acū cū macū Isaare añurō wa'acā weecu niwī. Cū nī'cā aco pe tiro niseti'cu niwī. Ti pere a'tiro pisucārā niwā: “Catinu'cūgū, yu'ure ī'agū ya pe” pisucārā niwā.

Ismae cū pō'rāti'que ni'i

¹² A'te Ismae, Abrahā macū ye queti ni'i. Cū Agar macū nīcu niwī. Agar Egiptocjō, Abrahā numo Sarare da'raco'tego nico niwō. Ismae pō'rā a'ticūrā nicārā niwā. ¹³ Bajua'mu'tā'cu me'rā werenu'cāno'rōsa'a. Masā ma'mi Nebaiot wāmeti'cu niwī. Be'rocjārā Cedar, Adbeel, Mībsam, ¹⁴ Mīsama, Duma, Massa, ¹⁵ Hadar, Tema, Jetur, Nafis, Cedema wāmeticārā niwā. ¹⁶ Na Ismae pō'rā doce nicārā niwā. Na wāme me'rāta na ye di'ta wāmerē na nīrōpore masīno'caro niwū. Nanūcū curari na yarā masārē wejepeori masā nicārā niwā.

¹⁷ Ismae ciento treinta y siete cū'marī cuogu, wērīcu niwī. Tojo weegu cū ñecūsumua mejārā wērī'caronojōta wērīsirutudijacu niwī. ¹⁸ Cū pō'rā nituriarā pājārā Havila wāmetiro me'rā nu'cā, té Shur wāmetiropū niseti'cārā niwā. To Egipto pōtēorō Asiria wa'aropū nīsa'a. To nīrō nipe'tirā na acawererā uatimicā, niseti'cārā niwā.

Jacob, tojo nicā Esau na bajua'que ni'i

¹⁹ A'te Isaa, Abrahā macū ye queti ni'i. ²⁰ Isaa cuarenta cū'marī cuogu, Rebecare numoticu niwī. Co Betuel macō, Labán acabijo nico niwō. Na arameo masā Padan-arācārā nicārā niwā. ²¹ Rebeca ne pō'rā marīco niwō. Tojo weegu Isaa Ō'acūrē sērīboscacu niwī. Ō'acū cū sērīsere tucocu niwī. Tojo weego co nijipaco tojaco niwō. ²² Wī'marā puarā paagapure a'mequēsāñacārā niwā. Tojo weego co a'tiro wācūco niwō: "Na tojo weenu'cūcāma, yu'u mejō waro catima'abosa'a. Mejō pe'e wērīrōusa'a", ni wācūco niwō. Tojo weego Ō'acūrē "¿De'ro weero tojo nimitito?" ni sērītiña'co niwō.

²³ Ō'acū core yu'ticu niwī:

"Mu'u paaga po'peapure pua di'ta, pua macācārā sāñama.

Na bajuatji duporo a'mequēsāñatojama.

Ni'cū apī nemorō tutuayu'ruagu nigūsami.

Masā ma'mi cū acabiji dutisere yu'tigusami", nicu niwī Ō'acū.

²⁴ Be'ro Rebeca wī'marārē wuari numu ejacaro niwū. Na puarā su'rua'cārā páapu nicārā niwā. ²⁵ Ne bajuamu'tāgū poari sō'agū nicu niwī. Tojo nicā, cū upupure poaripijagu nicu niwī. Cūrē Esaú pisucārā niwā. ²⁶ Be'ro cū acabiji cū du'podiaru ni'cā omocā me'rā ñe'etjīagū bajuacu niwī. Tojo weeyucā, cūrē Jacob pisucārā niwā. Isaa sesenta cū'marī cuori cura, Rebeca narē pō'rātico niwō.

Esaú cū masā ma'mi nisere dua'que ni'i

²⁷ Siape'e me'rā wī'marā bucuacārā niwā. Esaú cāpūpu sijasere tu'sa, wa'icurā mu'sigū nicu niwī. Jacob pe'e sō'owaro niticu niwī. Cū wī'ipu niseticā'cu niwī. ²⁸ Isaa wa'icurā nucūcārārē ba'atu'sayugu, cū macū Esaú pe'ere ma'iyu'runu'cācu niwī. Paco Rebeca pe'e Jacore ma'iyu'runu'cāco niwō.

²⁹ Ni'cā numu Jacob cū ba'ase do'ari cura Esaú nucūpu sijagu eja'cu ujuaboayu'rua'cu dajacu niwī. ³⁰ Tojo weegu cū acabijire nicu niwī:

—Yu'ure pajaña'ña. Sise ba'ase sō'ase mu'u cuosere yu'ure o'ocureya. Yu'u ujuaboa wērīgū weesa'a, nicu niwī. (Tojo weerā ape wāme Esaúre Edom pisusama.)

³¹ Jacob cūrē nicu niwī:

—Tojo nigū pūrīcā, mu'u masā ma'mi nisere yu'ure duamu'tāña.

³² Tere tu'ogu, Esaú nicu niwī:

—¿Mu'u yu'ure i'aweti? Yu'u ujuaboa wērīgū weesa'a. Tojo weero yu'u masā ma'mi nise yu'uma wapamarī'i, nicu niwī.

³³ Jacob cūrē nicu niwī:

—To pūrīcārē Ō'acūrē wāmepeo, "Tojota weeguti", nibaque'oya, nicu niwī.

Tere tu'ogu, Esaú "Ō'acūrē wāmepeo, diacjūta ni'i", nicu niwī. Tojo weegu cū acabijire cū masā ma'mi nisere duacu niwī.

³⁴ Be'ro Jacob, Esaúre, pā, tojo nicā cū ba'ase do'a'quere ecacu niwī. Esaú ba'a, sī'rītojagu, wā'cānu'cā, wa'a wa'acu niwī. Cū masā ma'mi nisere "Tojo nisa'a", ni wācūticu niwī.

26

Isaa Gerar wāmetiropu wa'a'que ni'i

¹ Abrahā cū caticūcateropu wa'a'caronojōta nipe'tiro ti di'tapure ba'ase marīcaro niwū. Tojo weegu Isaa Gerar wāmetiropu wa'acu niwī. Topure flisteo masā wiogu Abimelec nicu niwī. ² Topu Ō'acū cūrē bajua, ucūcu niwī. A'tiro nicu niwī: "Egiptopure wa'aticā'ña. Yu'u mu'urē tojadutirota tojapa. ³ Ni'cārōacārē a'ti di'tata toja, nini'ña yujupu. Yu'u mu'u me'rā nigūti. Mu'urē añurō wa'acā weeguti. Mu'urē, mu'u pārāmerā nituriarārē a'ti di'tare o'oguti. A'tiro wéégu, mu'u pacu Abrahārē yu'u 'Tojo weeguti' ni'quere queoro wa'acā weeguti. ⁴ Mu'u pārāmerā nituriarā pajārā ñocōa weronojō nicā weegusa'a. Nipe'tise a'te di'tare o'ogusa'a. Tojo nicā, nipe'tiri di'tacjārā mu'u pārāmerā nituriarā me'rā añurō wa'acā weeno'rōsa'a. ⁵ Abrahā yu'u duti'quere, yu'u 'Tojo weeya' ni'quere queoro yu'tiwī. Tojo weegu tojo weegusa'a", nicu niwī Ō'acū.

⁶ Tere tu'ogu, Isaa Gerapu tojacu niwī. ⁷ Topu nirá masā Isaare Rebecare "A'tigo waro ŷnoanojō niti?" ni sērītiña'cārā niwā. Isaa, "Yu'ure co ye bu'iri wējēbosama" ni uigu, "Yu'u acabijo nimo", nicu niwī. Co Rebeca añugō niyucā, tojo nicu niwī.

⁸ Topu yoacā tojacu niwī. Ni'cā numu ti di'ta wiogu Abimelec ventanapu yu'u'i'a'cu niwī. Tojo weeri cura Isaa cū numo Rebecare paasu'su e'caticā i'acu niwī. ⁹ Be'ro Isaare pijio, a'tiro nicu niwī:

—Co mu'u numo nimiapō. ¿De'ro weegu "Yu'u acabijo nimo" nisoati?

—Apetero weerā yu'ure co ye bu'iri wējēbosama, ni wācūasu, ni yu'ticu niwī Isaa.

¹⁰ Tere tu'ogu, Abimelec nicu niwī:

—¿De'ro weegu ūsārē tojo niati? “Cū nūmo mejēta nisamo”, ni wācūgū, ni'cū a'ti macācǎ core numotiboapī. Core tojo weecāma, mū'u ūsārē Ō'acārē yu'rūnū'cācā weeboapā, nicu niwī.

¹¹ Tojo weegu Abimelec nipe'tirārē ni'cā dutise cūucū niwī. Te dutise a'tiro nicaro niwū: “No'o ni'cū Isaare o cū numorē caribogunojō wējēno'gūsami”, nicaro niwū.

¹² Topure Isaa otesere otecu niwī. Ō'acū cārē añurō wa'acā weecu niwī. Tojo weero ti cū'marē cū ote'que peje waro ducaticaro niwū. ¹³ Siape'e me'rā cū cūose bucuānemocarō niwū. Tojo weegu cū peje waro apeyenojō cūogu tojacu niwī. ¹⁴ Pājārā waro oveja, wecuā cūocu niwī. Cārē da'raco'terā quē'rārē pājārā waro cūocu niwī. Tere ī'arā, filisteo masā cūrē uocārā niwā. ¹⁵ Toduporopu cū pacu Abrahā caticateropare cūrē da'raco'tecū'cārā aco pēri se'ecārā niwā. Filisteo masā Isaare uorā, te perire di'ta me'rā yaabi'acārā niwā.

¹⁶ Be'ro cū peje waro cūocā, ī'acūmī, Abimelec Isaare a'tiro nicu niwī:

—Mū'u a'tore wijayā. Peje waro ūsā yu'rūoro apeyenojō cūoyu'rūnū'cā'a, nicu niwī.

¹⁷ Tojo weegu Isaa Gerapu nimi'cū wijācu niwī. Wija, to opa pa'tiro nirōpu wi'seriacā wee, tojacu niwī. ¹⁸ Topure cū pacu catigu aco pēri se'e'que perire cū wērica be'ro filisteo masā di'ta me'rā yaacārā niwā. Isaa na yaa'que perire apaturi se'ecu niwī. Cū te perire se'ēca be'ro cū pacu catigu wāme ō'o'caronojōta ō'ocu niwī.

¹⁹ Ni'cā nūmū Isaare da'raco'teri masā opa pa'tiro nirōpu aco pēre se'ērā, pajiro o'mawīrōrī pere bocacārā niwā. ²⁰ Gerapu nirā ovejare co'teri masā ti pere āpērā Isaa yarā ovejare co'terā me'rā dū'sasoo'cārā niwā. Na “Ūsā ya pe ni'i”, nicārā niwā. Isaa yarā ovejare co'terā pe'e quē'rā “Ūsā ya pe pe'e ni'i”, ni a'merī dū'sasoomūjācārā niwā. Tojo weegu Isaa ti pere “cumuca pe” wāme ō'ocu niwī. Na dū'sasoo'yūcā, tojo wāme ō'ocu niwī. ²¹ Be'ro cūrē da'raco'terā ape pe se'ecārā niwā. Ti pe quē'rārē mejārōta dū'sasoo'cārā niwā. Tojo weegu Isaa ti pere “a'merī ī'asī'rītiri pe” wāme ō'ocu niwī.

²² Be'ro Isaa yoaropu wa'a wa'acu niwī. Topure aco pé ape pe se'ecu niwī. Ti pema dū'sasoo'cārā niwā majā. Tojo weegu ti pere “añurī pjoaca pe, cumuca marīri pe” wāme ō'ocu niwī. A'tiro nicu niwī: “Ō'acū marīrē ni'cārōacāma añurī pjoa cūumi majā. Tojo weerā marī a'topure añurō niseti, da'rasetirāsa'a”, nicu niwī.

²³ To ni'cūta Isaa Beersebapu wa'acu niwī. ²⁴ Topu cū etāca ñamirē Ō'acū cūrē bajua, a'tiro nicu niwī:

“Yū'u, mū'u pacu Abrahā ējōpeogu ni'i.

Yū'u mū'u me'rā ni'i.

Tojo weegu uiticā'ña.

Yū'ure da'raco'tegu Abrahārē ma'īgū, mū'urē añurō wa'acā weeguti.

Tojo nicā mū'u pārāmerārē pājārā masāputicā weeguti”, nicu niwī.

²⁵ Tere tu'ogu, Isaa ni'cārō wa'icūrārē ūjūamorōpeorore ni'cā mesā ūtā me'rā seeneocūucu niwī. Topu Ō'acūrē e'catise o'ogu, tojo weecu niwī. Topu wi'seri nū'cō, niseticu niwī. Cūrē da'raco'terā ni'cā aco pé se'ecārā niwā.

Isaa, Abimelec na “A'tiro weerā” ni a'merī apo'que ni'i

²⁶ Ni'cā nūmū Abimelec Gerapu ni'cū Isaa tiropu ucūgū a'ticu niwī. Cārē werecasagu Ahuzat, tojo nicā Ficol surara wiogu cūrē ba'paticārā niwā. ²⁷ Narē ī'agū, Isaa nicu niwī:

—¿De'ro weerā yu'ure ī'arā a'tiati? Yū'ure ūatiwū. Musā ya di'tapu nigūrē cō'awīrōwū.

²⁸ Na cūrē yu'ticārā niwā:

—Ūsā mū'urē ī'acā, Ō'acū mū'u me'rā nimi. Tojo weerā “Mū'u ūsārē ña'arō weeri nīrā, mū'u me'rā Ō'acū tu'oropu a'merī aporoua'a”, ni wācūasu. ²⁹ Mū'urē ne cārō caribotiwū. Ūsā mū'urē cariboronojō o'orā, añurō wejepeowū. Añurō me'rā mū'urē we'riti o'ōwū. Ō'acū mū'urē ni'cārōacārē añurō weetamugū weemi, nicārā niwā.

³⁰ Tojo weegu Isaa narē pajiri bosenuū weepeocu niwī. Ti nūmūrē na ba'a, sī'rī yapaticārā niwā. ³¹ Ape nūmū pe'e bo'reacā wā'cā, na Ō'acū wāme me'rā “A'tiro weerā” ni a'merī apocārā niwā. Be'ro Isaa narē we'riti, “Añurō wa'aya”, nicu niwī. Na ni'cārō me'rā tojacārā niwā.

³² Na tojo weeri nūmūrēta Isaare da'raco'teri masā na se'eri pere “Aco bocapu” ni, cūrē queti wererā etacārā niwā. ³³ Isaa ti pere Seba wāme ō'ocu niwī. Tojo weero topu nīrī macā ni'cārōacārē Beerseba wāmetisa'a.

³⁴ Esau cuarenta cū'marī cūogu, Judit wāmetigore numoticu niwī. Co Beeri wāmetigu hitita masū macō nico niwō. Be'ro apego numotinemocu niwī tja. Co Basemat wāmetico niwō. Co Elón wāmetigu hitita masū macō nico niwō. ³⁵ Ā'rā puarā Esau numosānumia Isaare, Rebecare pūrō waro bujaweticā weecārā niwā.

27

Isaa cū pō'rārē Jacore, Esaúre "Añurō wa'ato" ni, Ō'acūrē sērībososaque ni'i

¹ Isaa bucu waro ējāgū, cū caperi añurō ī'aticu niwī. Tojo weegu ni'cā numu cū macū masā ma'mi Esaúre pijio, a'tiro nicu niwī:

—¡Macū!

Cū tojo nicā, Esaú "¿De'ro niti, pacu?", ni yu'ticu niwī.

² —Mu'u ī'acāta, yu'u bucu waro ni'i. Tojo weegu a'te numurī no'o nirī numu yu'u wērīmasī'i. ³ Mu'u cāpūpu wa'a, mu'u ya buacatjē me'rā wa'icūrā buegu wa'aya.

⁴ Tu'ajanu'cō, yu'u tu'saronojōta ba'ase u'suase do'a, yu'ure ecaya. Mu'u tojo weecā, yu'u wērīati dūporo mu'urē añurō wa'ato nīgū, Ō'acūrē sērībososaguti, nicu niwī.

⁵ Rebeca pe'e Isaa Esaúre tojo nisere tu'oco niwō. Tojo tu'o'co niyugo, Esaú cāpūpu cū pacure wa'icūrā wējēbosagu wa'āca be'ro, ⁶ co macū Jacore a'tiro nico niwō:

—Mu'u pacu, mu'u ma'mi Esaúre a'tiro nicā tu'oapu. A'tiro niami: ⁷ "Macū, cāpūpu wa'aya. Wa'a, wa'icu wējē, ba'ase u'suase do'a, yu'ure ecaya. Mu'u tojo weecā, mu'urē Ō'acū ī'orōpu 'Añurō weeya', ni sērībososaguti", niami. ⁸ Macū, yu'u niatjere añurō tu'o, tere weepa. ⁹ Mu'u ni'cārōacā ecarā na nirōpu wa'a, puarā cabracārē miitia. Mu'u pacu cū ba'atu'sasenojōta añuse ba'ase do'abosagoti. ¹⁰ Mu'u cūrē ecagu wa'agusa'a. Mu'u tojo weecā, mu'urē cū wērīati dūporo Ō'acūrē "Añurō weeya", ni sērībososagusami, nico niwō.

¹¹ Jacob pe'e cū pacore yu'ticu niwī:

—Yu'u ma'mi nipe'tiro cū upupu poaritigu nimi. Yu'u pe'e moo'o. ¹² Yu'u pacu yu'ure da'raña'a, "Cū mejēta nimi", ni masīgū, "Mu'u yu'ure bujicā'gū wee'e", nibosami. Yu'ure "Añurō wa'ato" ni sērībososaronojō o'ogu, "Ña'arō pe'e wa'abata'to mu'urē", nibosami, nicu niwī.

¹³ Cū paco cūrē yu'tico niwō:

—Mu'urē ī'amasīcāma, mu'urē "Ña'arō wa'ato" nise yu'u pe'ere tojato. Mu'u pe'e yu'u dutiro weeya. Sōjā cabracārē miigū wa'aya, nico niwō.

¹⁴ Tojo nicā tu'o, Jacob cabracārē miigū wa'a, pacore o'ocu niwī. Tojo weego Isaa tu'sasenojōrēta ba'ase do'abosaco niwō. ¹⁵ Be'ro masā ma'mi Esaú ye su'ti añuyū'rūnu'cāse co wi'ipū nurō'quere mii, cū acabiji Jacore sāaco niwō. ¹⁶ Be'ro na cabra caseri me'rā cū omocārīrē omaco niwō. Tojo nicā wāmutare mo'aco niwō. ¹⁷ Tu'ajanu'cō, te ba'ase u'suase do'a'quere, pārē co macū Jacore o'oco niwō.

¹⁸ Tojo weegu Jacob cū pacu tiropu sājāa, a'tiro nicu niwī:

—¡Pacu!

—Āa, a'to ni'i. ¿Ni'inojō pe'e niti mu'u? ni sērītiña'cu niwī Isaa.

¹⁹ —Yu'u masā ma'mi Esaú ni'i. Mu'u yu'ure duti'caronojōta weepu. Wā'cānujāña. Yu'u wa'icu wējē do'a'quere ba'aya. Ba'atoja, yu'ure Ō'acūrē "Añurō weeya", ni sērībosaya, nicu niwī.

²⁰ Isaa cūrē sērītiña'cu niwī:

—Macū ¿de'ronojō maata waro wa'icure bocamiati?

—Mu'u wioqu Ō'acū yu'ure maata bocacā weeami, nicu niwī.

²¹ Isaa cūrē nicu niwī:

—A'tocure a'tia. ¿Diacjūta yu'u macū Esaú niti mu'u? nīgū, mu'urē da'raña'gūtigu wee'e.

²² Tojo weegu Jacob cū tiroacāpu wa'acu niwī. Cūrē da'raña'gū, cū pacu nicu niwī:

—Mejō mu'u ucūse pe'e Jacob ucūse weronojō nírōcoro. Tojo nimirō, omocārī pe'e Esaú ye omocārī nírōcoro. ²³ Esaú weronojō omocārī poaritiyucā, Isaa "Apī nimi", ni masīticu niwī. Cū Ō'acūrē sērībosati dūporoacā, ²⁴ apaturi sērītiña'apocu niwī tja.

—¿Diacjūta Esaú niti mu'u?

—Esaúta ni'i, ni yu'ticu niwī Jacob.

²⁵ Tere tu'ogu, Isaa nicu niwī:

—Macū, ba'ase mu'u boca'quere o'oya majā. Ba'agutigu wee'e. Ō'acūrē "Yu'u macūrē añurō wa'ato", ni sērībosacūgūtū.

Jacob cū pacure ba'ase eca, cūrē u'seducaco vinorē tīacu niwī. Cū tere ba'a, sī'rīcu niwī. ²⁶ Be'ro cū pacu Isaa cūrē nicu niwī:

—Macū, yu'u tiroacāpu a'ti, yu'ure mi'miña.

²⁷ Tojo weegu Jacob cū pu'toacāpu wa'a, cūrē mi'micu niwī. Isaa cū ye su'tire wījīgū, cū ye niatjere Ō'acūrē a'tiro ni sērībosacu niwī:

"Ā'rī yu'u macū cāpū cjase o'ori Ō'acū wee'que weronojō añurō u'mutime'ricā mi.

²⁸ Ō'acū mu'urē u'muarō cjase aco pejasere o'oato.

Mu'u otesere di'tapure añurō pī'rī, ducaticā weeato.

Peje trigo, tojo nicā u'seducaco vinorē o'oato.

²⁹ Pājārā masā mu'u dutise doca niato.

Peje di'tacjārā mu'u dūporo ejaque'a, mu'urē ējōpeoato.

Mu'u ni'cū pō'rāpūreta dutigusa'a.

Mu'u paco pō'rā umua mu'urē ējōpeorā paamu'rīque'ato.

Mu'urē 'Ña'arō wa'ato' nirā nemorō 'Ña'abutiario wa'ato', nino'rāsama.

Mu'urē 'Añurō wa'ato' nirā pe'e 'Añurōta wa'ato' nino'rāsama", nicu niwī Isaa.

³⁰ Cū Jacore Ō'acūrē sērībosatu'ajāca be'roacā, cū wijaari cura Esaú wa'icūrā wējēgū eja'cu dajacu niwī. ³¹ Daja, cū quē'rā ba'ase añurō u'suase do'a, cū pacure ba'adutigu miacu niwī. A'tiro nicu niwī:

—Pacu, wā'cānujāña. Yu'u wa'icu wējē'cure ba'aya. Ba'a, yu'ure ye niatjere Ō'acūrē sērībosaya.

³² Tere tu'ogu, Isaa sērītiña'cu niwī:

—¿Noanojō niti mu'u?

—Yu'u Esaú ni'i. Masā ma'mi ni'i, ni yu'ticu niwī.

³³ Tere tu'ogu, cū pacu uputu narāsāgū, a'tiro nicu niwī:

—¿To pūrīcārē noa pe'e niapari, yu'ure wa'icu wējē, do'a, mejēpu miiti'cu? Mu'u dajati dūporoacā yu'u ba'atojapu. Ba'a, cūrē Ō'acūrē sērībosatojapu. Tojo weegu cū Ō'acūrē sērībosano'cupu nimi.

³⁴ Tere tu'ogu, Esaú uputu bujaweti ua, uticu niwī. A'tiro caricūcu niwī:

—Pacu, yu'u quē'rārē Ō'acūrē sērībosacureya, nicu niwī.

³⁵ Cū pacu cūrē yu'ticu niwī:

—Mu'u acabiji mu'u dūporo eja, yu'ure nisoopī. Cū mu'u ye nimi'quere Ō'acūrē yu'u sērībosabo'quere miatojami.

³⁶ Tere tu'ogu, Esaú cū pacure nicu niwī tja:

—Tu'omasīrāta cūrē Jacob wāme ō'ocārā niwā. Cū yu'ure puatipu ña'arō weetojami. Ne waro, yu'u masā ma'mi nisere yu'ure ē'mawī. Ni'cārōacārē tja mejārōta Ō'acūrē mu'u sērībosase, ye nībo'quere ē'mapī. ¿Yu'ure ne cā'rō apeyenojō dū'satibutiati? nicu niwī.

³⁷ Isaa cūrē yu'ticu niwī:

—Yu'u Jacore mu'u wiogu wa'acā weeasu. Nipe'tirā cū acawererā cūrē da'raco'teri masā nirāsama. Peje ba'ase trigo, u'seducaco vino cuogusa'a, niasu. Macū, yu'u ni'cārōacāma de'ro weemasītisa'a majā, nicu niwī.

³⁸ Esaú cū pacure ninemocu niwī:

—Pacu, ¿ni'cātita Ō'acūrē añusere sērīta basioti? Yu'u quē'rārē cūrē añusere sērībosaya, nicu niwī. Be'ro apaturi caricū, uticu niwī.

³⁹ Cū tojo nicā tu'ogu, Isaa cūrē nicu niwī:

“Mu'u di'ta añuse nitropu nisetigusa'a.

Ū'muarō cjase aco pejase marīrōpu nigūsa'a.

⁴⁰ Mu'u, mu'u ya di'pjī me'rā wāmoti, mejēcā wa'acā cā'mota'agusa'a.

Mu'u acabijire da'raco'tegu nigūsa'a.

Be'ro mu'u tutuagu wa'agu, cū dutise doca nisome majā”, nicu niwī.

Jacob Esaúre uiwā'cā'que ni'i

⁴¹ Tojo wa'āca be'ro te me'rā Esaú cū acabijire i'asī'rīti, uanu'cācu niwī. Cū pacu Jacob pe'ere Ō'acūrē sērībosaque bu'iri tojo weecu niwī. “Yu'u pacu cū wērīatjo cā'rō dū'sa'a. Cū wērīca be'ro yu'u acabijire wējēgūti”, ni wācūcu niwī.

⁴² Esaú tojo weeguti nise quetire tu'ogo, Rebeca Jacore pijo, a'tiro nico niwō:

—Mu'u ma'mi Esaú mu'urē a'megū, “Wējēgūti”, niapu. ⁴³ Tojo weegu, macū, yu'u dutiro weeya. Harāpu yu'u ma'mi Labán ya wi'ipu du'tiabaque'oya. ⁴⁴ Topu tojánīña. Téé mu'u ma'mi cū uase pe'tica be'ropu topure nituoya. ⁴⁵ Mu'u cūrē wee'quere acobojóca be'ro mu'urē “A'tia tja” ni, queti o'ógoti. Musārē yu'u pō'rā puarārē ni'cā nūmūta wērīcā uawe'e, nico niwō.

⁴⁶ Be'ro Rebeca co marāpu Isaare nico niwō:

—Á'rā hitita masā numia Esaú numosānumia me'rā yu'u caributiya'rua wa'asa'a. Jacob cū a'ti di'ta Canaácjārā ā'rā hitita masā numia weronojō nigōrē cū numoticāma, mejō wērīa wa'asī'rīsa'a, nico niwō.

28

¹ Tere tu'ogũ, Isaa Jacore pijio, cãrẽ “Õ'acũ mu'urẽ añurõ weeato”, nicu niwĩ. Tojo nicã, cãrẽ a'tiro weeduticu niwĩ:

—Mu'u a'ti di'ta Canaácjãrã numiarẽ ne numotiticã'ña. ² Mu'u ñecũ tiro Betuel Padan-arãpu wa'aya. Topu mu'u pacopãnumu Labãn macõrẽ numotiya. ³ Õ'acũ tutuayũ'runu'cãgũ mu'urẽ añurõ weeato. Pãjãrã mu'urẽ masãputi, pãrãmerãticã weeato. Cũ tojo weecã, peje curaricjãrã nirãsama. ⁴ Abrahãrẽ Õ'acũ “Añurõ weeguti” ni'quere mu'urẽ, mu'u pãrãmerãrẽ o'oato. A'ti di'ta musã ya di'ta waro tojato nigũ, tojo ni'i. Ni'cãrõacãrẽ a'ti di'tapu ape di'tacjãrã weronojõ ni'i yujupu, nicu niwĩ.

⁵ Tojo wee Jacore Padan-arãpu o'ócã'cu niwĩ. Topure Labãn ya wi'ipu etacu niwĩ. Cũ Betuel, arameo masũ macũ, tojo nicã Rebeca ma'mi nicu niwĩ. Rebeca, Jacob, Esau paco nico niwõ.

Esau cũ numotinemu'que ni'i

⁶ Esau, cũ pacu Isaa, Õ'acũrẽ “Jacore añurõ weeya”, ni sãribosacã, tojo nicã cãrẽ Padan-arãpu numotidutigu o'ócã tu'ocu niwĩ. Tojo nicã cãrẽ Õ'acũrẽ añurõ weedutigu, “A'tocjãrã Canaácjãrã numia me'rã ne numotiticã'ña” nicã tu'ocu niwĩ. ⁷ Apeyema Jacob cũ pacusumua weeduti'caronojõta Padan-arãpu wa'acã i'acu niwĩ. ⁸ Tojo weegu Esau cũ pacusumua Canaã di'tacjãrã numiarẽ tu'satisere masicu niwĩ. ⁹ Tere masigũ, Abrahã macũ Ismae tiropu i'agũ wa'acu niwĩ. Topu cũ macõ Mahalat wãmetigore numoticu niwĩ. Co Nebaiot acabijo nico niwõ. Cũ Esau ãpãrã pũarã numia Canaácjãrã numiarẽ numotitojacu niwĩ.

Jacob Beteru cũ quẽ'e'que ni'i

¹⁰ Jacob Beersebapu ni'cu wa'a, Harã wa'ari ma'apu bu'acu niwĩ. ¹¹ Wa'acũmĩ, ñamica'apu niyucã, cũ no'o na'itõ'orõ cãricu niwĩ. Topu cãrigũtigu, ni'cãgã ãtãgã topu cũñaçajõre miicũu, cũ dupoare ãotuucũuocu niwĩ. ¹² Topu a'tiro quẽ'ecu niwĩ. Ni'cãrõ mujãrõjõ nucũcãpu tée u'musepu nimujãnu'cãcaro niwũ. To mujãrõpure Õ'acũrẽ wereco'terã mujãmujã, dijatimujãcãrã niwã. ¹³ Tojo nicã, Õ'acũrẽ cũ pu'to nu'cũcã i'acu niwĩ. Cãrẽ a'tiro nicu niwĩ: “Yu'u mu'u ñecũ Abrahã, mu'u pacu Isaa ãjõpeogu Õ'acũ ni'i. Mu'urẽ, mu'u pãrãmerã nituriarãrẽ a'te mu'u cũñase di'tare o'ogusa'a. ¹⁴ Mu'u pãrãmerã pãjãrã waro nucũpori weronojõ nirãsama. Nipe'tiropu se'sanu'cãrãsama. Mujãpũ cũ mujãtiro pe'e, cũ sãjãrõ pe'e, tojo nicã norte, tée surpu nirãsama. Nipe'tirã a'ti turicjãrãrẽ mu'u me'rã, tojo nicã mu'u pãrãmerã nituriarã me'rã añurõ wa'acã weeguti. ¹⁵ Yu'u mu'u me'rã ni'i. Mu'urẽ, mu'u no'o wa'aro co'teguti. A'ti di'tare mu'urẽ apaturi dajanu'cãcã weeguti. Yu'u “Tojo weeguti” ni'quere weetimigũ, ne cã'rõ mu'urẽ cõ'awã'cãsome”, nicu niwĩ Õ'acũ.

¹⁶ Jacob cũ quẽ'eca be'ro wã'cãgũ, a'tiro wãcũcu niwĩ: “Diacjũta Õ'acũ a'to nimi. Yu'u ne masitiasu”, nicu niwĩ. ¹⁷ Cũ uputu ui, a'tiro wãcũcu niwĩ: “A'to wiobutia'a. Õ'acũ cũ nirõ waro ni'i. Cũ ya wi'i ni'i. E'muse sãjãrĩ sope pu'to ni'i”, nicu niwĩ.

¹⁸ Ape numu pe'e maata wã'cã, ãtãgã cũ dupoapu ãotuucũucagare añurõ miinu'cõcu niwĩ. Tu'ajanu'cõ, tigare Õ'acũ yaga tojadutigu, u'sere piopeocu niwĩ. ¹⁹ Ne waropure tore ni'cã macã nicaro nimiwã. Ti macã Luz wãmeticaro niwũ. Jacob pe'e mejẽcã wãme ducayucu niwĩ. Betel wãme õ'ocu niwĩ.

²⁰ Topu Jacob Õ'acũrẽ “Mu'u me'rã a'tiro weeguti”, ni ucũcu niwĩ: “Õ'acũ ni'cãrõacã yu'u wa'arore ba'pati, co'te, yu'ure ba'ase, su'ti o'ogu, yu'u wiogu nigũsa'a. ²¹ Tojo nicã, ne cã'rõ mejẽcã wa'ati, apaturi yu'ure yu'u pacu ya wi'ipure majãmitojaacã wéegu, tojo nigũsa'a. ²² Mu'u tojo weecã, a'tiga ãtãgã yu'u miinu'cõcaga Õ'acũ ya wi'i nirõsa'a. Mu'u nipe'tisetiri yu'ure apeyenojõ diez o'ocã, mu'urẽ ni'cãrõ o'oguti”, nicu niwĩ.

29

Jacob cũ Harãpu eta'que ni'i

¹ Jacob wa'a, mujãpũ mujãtirocãrã ya di'tapu etacu niwĩ.

² Topure etagu, cãpũpu i'tia curua oveja acõ sĩ'rĩrĩ pe tiro soocũñarãrẽ i'acu niwĩ. Na ti pe çjase acore sĩ'ricãrã niwã. Ti pe sope pu'topure pajiri pe ãtãpejo me'rã bi'ano'caro niwũ. ³ Nipe'tirã oveja topure nerẽnu'cãca be'ro oveja co'terã ti pere pãa, ovejare acõ tiacãrã niwã. Na sĩ'rica be'ro oveja co'terã ti pere bi'acãrã niwã tja.

⁴ Jacob oveja co'terãrẽ sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Ne, no'ocjãrã niti musã?

—Ësã Harãcãrã ni'i, ni yu'ticãrã niwã.

⁵ Narẽ sãrĩtiña'nemocu niwĩ tja:

—¿Musā Labārē Nacor pārāmirē masīti?

—Masī'i, ni yu'ticārā niwā.

⁶—¿Cū dutimariati? ni sērītiña'nemocu niwī.

—Ūu, duti marīami, ni yu'ticārā niwā. Be'ro Jacore ninemocārā niwā:

—Ī'aña. Sico Raquel, Labán macō co yarā oveja me'rā a'timo, nicārā niwā.

⁷Jacob narē a'tiro nicu niwī:

—Ūmucjo waro ni'i yujupū. Ovejare bi'asōrōrō mejēta ni'i. ¿De'ro weerā musā ovejare aco ūa, be'ro tā ba'adutirā, cāpūpu mianu'cōweti?

⁸Na cūrē yu'ticārā niwā:

—Tojo weemasītisa'a. Nipe'tirā oveja nerēpe'tiato yujupū. Na nerēpe'tica be'ro oveja co'terā ti pere bi'ácaga ūtāgajore pāa, acore ūano'rōsa'a.

⁹Jacob na me'rā ucūrī cura Raquel co pacu yarā oveja me'rā ejaco niwō. Co narē co'tego nico niwō. ¹⁰Topu Raquere, Labán macōrē, cū pacopānumu Labán yarā oveja me'rā ejacā ĩ'agū, maata ūtāgājore pāogū wa'acu niwī. Pāotoja, narē aco ūacu niwī.

¹¹Be'ro Raquere añudutigu mi'micu niwī. Tojo weetoja, e'catigu, uticu niwī. ¹²Jacob, “Yū'u Rebeca macū ni'i, Labán páacjū ni'i”, ni werecu niwī. Tere tu'ogo, co pacūpure omawā'cā, werego wa'aco niwō.

¹³Labán, “Yū'u acabijo macū niapu” nisere tu'ogu, cūrē pōtērīgū wa'agu, omawā'cācu niwī. Cūrē paaba'a, wa'suporopu mi'micu niwī. Be'ro cū ya wi'ipū miacu niwī. Jacob nipe'tise cūrē wa'a'quere quetiwerepe'ocu niwī. ¹⁴Labán cūrē nicu niwī: “Diacjūta mū'u yu'u acawerego macū nígū, ye dí warota ni'i”, nicu niwī.

Jacob cū basucārā numiarē da'ra wapata'a'que ni'i

Jacob Labán tiropure ni'cā mujīpū tojacu niwī. ¹⁵Ti mujīpū be'ro Labán Jacore a'tiro nicu niwī:

—Mū'u, yu'u acawerego macū nise wapa tojowaro da'ra, weesome. ¿Mū'u no'ocā'rō wapayecā uasari? nicu niwī.

¹⁶Labán puarā numia pō'rāticu niwī. Masā ma'mio Lea wāmetico niwō. Du'sago pe'e Raquel wāmetico niwō. ¹⁷Lea caperi añuse cūoco niwō. Raquel pe'e añugō, añurō upatigo nico niwō. ¹⁸Jacob Raquere tu'sayugu, a'tiro nicu niwī:

—Mū'u macō Raquere uagu, siete cū'marī mū'urē da'ratamugūti.

¹⁹Labán cūrē yu'ticu niwī:

—Jau, añurōsa'a. Aperocjārā pe'ere o'oronojō o'ógū, mū'urē numisoguti. Yū'u me'rā tojayā, nicu niwī.

²⁰Tojo weegu Jacob Raquere wapata'agu, siete cū'marī da'racu niwī. Cū Raquere uayu'ruayucā, te cū'marī ne yoabajuticaro niwā. ²¹Te siete cū'marī yu'rūca be'ro Jacob Labārē nicu niwī:

—Yū'u nūmo niacjore wiaya majā. Yū'u core nūmotigusa'a. Ticuse cū'marī da'raguti ni'que pe'tia wa'a'a. Core da'ra, wapata'atoja'a, nicu niwī.

²²Tojo weegu Labán nipe'tirā cū pu'tocjārārē omocā du'teri bosenumurē pijiocu niwī. ²³Be'ro űamipū Labán masā ma'mio Lea pe'ere mia, Jacore o'ocu niwī. Jacob co me'rā cārīcu niwī. ²⁴Apeyema tja Leare Labán ni'cō cūrē da'racō'tegore weetamudutigu o'ocu niwī. Co Zilpa wāmetico niwō. ²⁵Ape nūmu bo'reacā Jacob “Apego Lea me'rā pe'e cārīapā”, ni ĩ'acu niwī. Tojo weegu Labārē sērītiña'gū wa'acu niwī.

—¿De'ro weegu yu'ure tojo weeati? Yū'u Raquere wapata'agutigu mū'u me'rā da'rawa. ¿De'ro weegu yu'ure tojo weesoati? nicu niwī.

²⁶Labán cūrē yu'ticu niwī:

—A'ti di'tapu a'tiro weesetisa'a. Du'sago pe'e masā ma'mio duporo marāpūtimito.

²⁷Mū'u omocā du'teri bosenumu ni'ri semanarē Lea me'rāta níni'ña yujupū. Ti semana pe'tica be'ro co acabijore o'oguti. Mū'u core da'ra wapayegu, siete cū'marī da'ranemogūsa'a, nicu niwī.

²⁸Jacob “Añurōsa'a”, nicu niwī. Lea omocā du'teri bosenumu ni'ri semana pe'tica be'ro Raquel quē'rārē numisocu niwī. ²⁹Labán cūrē da'racō'tegore Raquere weetamudutigu, co quē'rārē Bilha wāmetigore o'ocu niwī. ³⁰Jacob Raquel me'rā quē'rārē cārīcu niwī. Lea nemorō co pe'ere ma'iyu'runu'cācu niwī. Siete cū'marī Labán me'rā da'ranemocu niwī.

Jacob pō'rā ye cjase ni'i

³¹Ō'acū Jacob Leare ma'iticā ĩ'agū, core wī'marā pō'rāticā weecu niwī. Raquel pe'ema wī'marā bocamasīticā weecu niwī yujupū. ³²Lea ni'ipaco wa'a, wī'magū pō'rātico niwō. Cūrē Rubén wāme ō'oco niwō. A'tiro nico niwō: “Ō'acū yu'u bujaweticā ĩ'agū, wī'magū o'oami. Tojo weegu ni'cārōcāma yu'u marāpu yu'ure ma'igūsami”, nico niwō.

³³ Be'ro Lea apí pō'rático niwō tja. Cūrē Simeó wāme ō'oco niwō. Tojo weego a'tiro nico niwō: “Ō'acū yu'u marāpu yu'ure tojo ī'acō'acā ī'ami. Tojo weegu apí yu'ure o'onemoami”, nico niwō.

³⁴ Apí caonemoco niwō tja. Cūrē Leví wāme ō'oco niwō. “Yu'u marāpure i'tiarā wī'marā o'otoja'a. Tojo weegu ni'cārōacāma yu'u pe'ere nemorō ma'igūsami”, nico niwō.

³⁵ Lea apí wuanemoco niwō tja. “Ni'cārōacāma Ō'acūrē e'catipeogoti”, nico niwō. Tojo weego cūrē Judá wāme ō'oco niwō. Ā'rī be'ro pō'rátidu'unico niwō yujupa.

30

¹ Raquel yu'u Jacore pō'rátibosatisa'a nígō, co ma'miorē uoco niwō. Tojo tu'oña'gō, co marāpure nico niwō:

—Yu'ure pō'raticā weeya. Mu'u tojo weeticāma, wēria wa'agoti, nico niwō.

² Tere tu'ogu, Jacob ua wa'a, core nicu niwī:

—¿To pūrīcārē yu'u Ō'acū niti? Cūta mu'urē wī'marā bocaticā weemi.

³ Be'ro cūrē nico niwō:

—A'tigo yu'ure da'raco'tego Bilhare miaña. Co me'rā ni, wī'magūrē pō'rātiya. Co tojo pō'raticā, yu'u quē'rā pō'rāti'co weronojō cuogosa'a, nico niwō.

⁴ Tojo weego Raquel core da'raco'tego Bilhare cū numo weronojō niato nígō, co marāpure o'oco niwō. Jacob co me'rā cārīcu niwī. ⁵ Co nijīpaco toja, ni'cū wī'magū Jacore wuabosaco niwō. ⁶ Co tojo weecā ī'agō, Raquel nico niwō: “Āpērā ī'orōpu Ō'acū yu'ure queoro wa'acā weeami. Cū yu'u sērīserē tu'ogu, yu'ure wī'magū o'oami. Tojo weegu ā'rī wī'magū Dan wāmetigusami”, nico niwō.

⁷ Be'ro apí Bilha pō'rātinemoco niwō. ⁸ Raquel a'tiro nico niwō: “Yu'u ma'mio me'rā uputu waro a'metu'tiapu. Añu'u majā, yu'u core yu'rūwetitojapu”, nico niwō. Tojo weego wī'magūrē Neftalí wāme ō'oco niwō.

⁹ Lea pe'e “Yu'u pō'rā bocamasítisa'a majā” nígō, core da'raco'tego Zilpare co marāpu Jacore pe'suda'reco niwō. ¹⁰ Co Zilpa Jacob me'rā wī'magū pō'rático niwō. ¹¹ Co tojo weecā ī'agō, Lea a'tiro nico niwō: “Añubutiaro wa'a'a. Tojo weegu wī'magū Gad wāmetigusami”, nico niwō.

¹² Be'ro Zilpa Jacore apí pō'rátibosaco niwō. ¹³ Tere ī'agō, Lea a'tiro nico niwō: “E'catiyu'ruasa'a. Numia ni'cārōacāma yu'ure 'E'catiyu'ruamo', nirāsama.” Tojo weego wī'magū Aser wāme ō'oco niwō.

¹⁴ Ni'cā numu na trigo tū'rērītero nicā, Rubén cāpūpu wa'acu niwī. Topu yucuduca mandrāgora wāmetisere bocacu niwī. Boca, cū paco Leare miacu niwī. Tere miidajacā ī'agō, Raquel Leare nico niwō:

—Yu'u quē'rārē mu'u macū miiti'que yucuducare o'oya.

¹⁵ Lea pe'e core yu'tico niwō:

—¿De'ro weego o'obosari? Mu'u yu'ure ña'abutiaro weewu. Yu'u marāpure ē'mawū. ¿Ni'cārōacārē yu'u macū yucuduca boca'quere ē'masī'rīti tja?

Tere tu'ogo, Raquel nico niwō:

—To pūrīcārē a'tiro weegoti. Mu'u macū yucuduca boca'quere mu'u o'ocā, ni'cācā ñamirē Jacob mu'u me'rā cārīgūsami, nico niwō.

¹⁶ Be'ro na'ique'ari cura Jacob cū cāpūpu ní'cu dajari cura Lea cūrē pō'tērīgō wa'a, a'tiro nico niwō:

—Ni'cācā ñamirē, mu'u yu'u me'rā cārīgūsa'a. Yu'u macū boca'que mandrāgora yucuduca me'rā wapayepu.

Tojo weegu ti ñamirē Jacob Lea me'rā cārīcu niwī. ¹⁷ Ō'acū Lea sērīserē yu'ticu niwī. Tojo weego nijīpaco wa'a, cū me'rā ni'cāmocurā pō'rátibosanemoco niwō Jacore.

¹⁸ Tere ī'agō, Lea nico niwō: “Yu'ure da'raco'tegore yu'u marāpure o'owu. Tojo wee'que wapa Ō'acū ni'cārōacārē yu'ure añurō weemi majā. Tojo weegu ā'rī wī'magū Isacar wāmetigusami”, nico niwō.

¹⁹ Be'ro Lea apí pō'rātinemoco niwō. Cū me'rā seis pō'rático niwō. ²⁰ A'tiro nico niwō: “Ō'acū yu'ure añubutiase o'oami. Ni'cārōacārē yu'u marāpu nemorō ma'igūsami. Cūrē yu'u seis umua pō'rátibosatoja'a. Tojo weegu ā'rī wī'magū Zabulō wāmetigusami”, nico niwō.

²¹ Lea pō'rátitūgo, numiorē wuaco niwō. Core Dina wāmeyeco niwō.

²² Be'ro Ō'acū Raquel quē'rārē wācūcu niwī. Co sērīserē tu'ogu, core pō'raticā weecu niwī majā. ²³ Tojo weego co pō'rátimū'tāgūrē wuago, a'tiro nico niwō: “Yu'u pō'rāmarīgō nígō bopoya'quere Ō'acū pe'ticā weeami. ²⁴ Cū yu'ure apí o'onemocā añuyu'ruabosa'a”, nico niwō. Tojo weego cūrē José wāmeyeco niwō.

Jacob, Labán na ecarā me'rā a'merī weesoomujā'que ni'i

²⁵ Raquel Joseré wuáca be'ro Jacob mañecā Labārē nicu niwī:

—Yu'ure ya di'tapu dajatojaadutiya. ²⁶ Yu'u numosānumiarē mu'urē da'rawapata'a'cārā numiarē, tojo nicā yu'u pō'rārē o'oya. Mu'u yu'ure yu'tica be'ro wa'aguti. Yu'u mu'u me'rā uputu da'rasere añurō masisa'a.

²⁷ Labán cārē yu'ticu niwī:

—Yu'u nisetisere tu'sagu, yu'u me'rā tojayá. Yu'u tu'oña'se me'rā a'tiro mas'i. Ō'acū mu'u me'rā yu'ure añurō wa'acā weeami. ²⁸ ¿No'ocā'rō wapata'asī'rīsari mu'u? Mu'u werecā, yu'u tocā'rō wapayeguti, nicu niwī.

²⁹ Jacob cārē yu'ticu niwī:

—Mu'u masisa'a. Yu'u mu'urē añurō da'ratamuwū. Mu'u yarā wa'icurārē añurō co'tebosawu. ³⁰ Yu'u etati dūporore mu'u pejetirācā cuocu niwī. Ni'cārōacāma pājārā waro nima. Yu'u etanu'cā'caro me'rā Ō'acū mu'urē añurō weemi. Ni'cārōacā yu'u numosānumia, yu'u pō'rā ye pe'ere da'rabosasī'rīsa'a.

³¹ —¿No'ocā'rō yu'u wapayecā uati? ni sērītiña nemocu niwī Labā.

Jacob a'tiro yu'ticu niwī:

—Ne wapayeticā'ña. Yu'u mu'urē “A'tiro weeya” nisere “Jau” nicā, mu'u yarā ovejare co'tebosaguti tja, nicu niwī. ³² A'tiro weeguti. Ni'cācā nipe'tirā mu'u yarā ovejare ĩ'acusiagu wa'aguti. ĩ'acusia, oveja sereritirā, do'rorārē, tojo nicā wī'marā ñirācārē ducawaaguti. Nipe'tirā cabra sereritirā, do'rorārē ducawaacūgūti. Narēta mu'u yu'ure wapayegusa'a. ³³ Tojo weéca be'ro mu'u yu'u wapata'asere ĩ'agū a'tigu, “Queorota weepī, ne yajatiapī”, nigūsa'a. Yarā oveja, cabra tiropu do'rorā maricā, tojo nicā oveja ñirā maricāma, “Á'rī yajagu weepī”, nigūsa'a, nicu niwī.

³⁴ Labán cārē yu'ticu niwī:

—Añurōsa'a. Mu'u tojo nise tojota wa'ato, nicu niwī.

³⁵ Ti numta Labán pe'e cabra umua yu'turārē, do'rorārē, tojo nicā cabra numia sereritirārē, do'rorārē, cārō butise cuorārē, nipe'tirā oveja wī'marā ñirārē cū pō'rārē co'tedutigu o'ocu niwī. ³⁶ Be'ro topu ní'cu narē Jacob nirōpu me'rā téé i'tia numu wa'aropu narē miacu niwī.

Jacob pe'e Labán yarā oveja, cabra du'sa'cārārē co'tecu niwī. ³⁷ Narē co'teri cura a'tiro weecu niwī. Cā álamo, almendro, castaño wāmetise ya'sase dūpurire dutecu niwī. Dute, te dūpurire butise dari pā'rēcu niwī. ³⁸⁻³⁹ Be'ro te pā'rē'que dūpurire ecarā na acó sī'rīrī co'ro tiro diacjū peocu niwī. Toputa na amorī cura na sī'rīrā a'tirā, te dūpurī tiro umua, numiarē ñe'ecārā niwā. Tojo weerā wī'marā bajuarā, yu'turā, do'rorā bajuarārē niwā. ⁴⁰ Wī'marārē mejēcā cūucu niwī. Āpērā pe'ere Labán yarā do'rorā, yu'turā, ñirā pō'teorō cūucu niwī. A'tiro wee cū yarā pājārā wa'acā weecu niwī. Narē Labán yarā me'rā morēticu niwī. ⁴¹ Apeyema tja Jacob a'tiro weecu niwī. Oveja numia tutuarā amorā, Jacob sō'oni'que dūpurire na sī'rīrī co'ro tiropu cūucu niwī. Te dūpurī pō'teorōpu a'merī ñe'eato nigū, tojo weecu niwī. ⁴² Tutuatirā mejārā a'ticā pe'ema, te dūpurire cūuticu niwī. Tojo weerā na mejārā Labán yarā tojacārā niwā. Tutuarā pe'e Jacob yarā nicārā niwā. ⁴³ A'tiro wee siape'e me'rā Jacob pājārā waro ecarā cuocu niwī. Pājārā waro oveja, cabra, cameyoa, burroa cuocu niwī. Cārē da'raco'terā numia, umua quē'rārē cuocu niwī.

31

Jacob Labārē du'ti'que ni'i

¹ Jacob Labán pō'rā cārē ucjase quetire tu'ocu niwī. “Jacob marī pacu ye ní'quere ē'mape'o, te me'rā cū pe'e peje cuogu tojami,” nicārā niwā. ² Apeye quē'rā Jacob Labán todūporopu cārē añurō wee'caronojō weeticā tu'oña'cu niwī.

³ Tere ĩ'agū, Ō'acū Jacore nicu niwī: “Mu'u pacusumua ya di'tapu tojaaya. Mu'u acawererā tiropu wa'aya. Yu'u mu'urē co'teguti,” nicu niwī Ō'acū.

⁴ Cū tojo nicā tu'ogu, Jacob cū numosānumia Raquere, Leare cū nirō cāpūpu cū oveja, cabra co'teropu pijidutio'ocu niwī. ⁵ Narē nicu niwī:

—Yu'u ĩ'acāta, musā pacu yu'ure todūporopu cū wee'caronojō weetimi. Tojo weemicā, Ō'acū, yu'u pacu ējōpeogu pe'e yu'ure añurō co'temi. ⁶ Musā masisa'a, yu'u musā pacure nipe'tiro yu'u tutuaro pō'teorō añurō warota da'rabosawu. ⁷ Yu'u tojo weemicā, cū yu'ure nisoomujāwī. Na'irō yu'u da'rāse wapare queoro wapayetimujāwī. Tojo weemicā, Ō'acū pe'e yu'ure ña'arō weedutitigu, cārē cā'mota'ami. ⁸ Tojo weegu Labán cū “Oveja, cabra do'rorā mu'u yarā nirāsama” nicā, oveja, cabra numia do'rorārā

põ'rätiwā. Tojo nicā, cū “Oveja, cabra yu'turā mu'u yarā nirāsama” nicā, tojo bajurāta põ'rätiwā. ⁹ Tojo weegu Õ'acū cū yarā ecarā pe'ere ē'ma, yu'ure o'owī.

¹⁰ »Ni'cā nūmu na wa'icūrā amorī cura a'tiro quē'ecāti. Cabra umua numiarē ñe'emujāwā. Na umua yu'turā, do'rorā, sereritirā niwā. ¹¹ Quē'erõpu Õ'acū cū basuta nimigā, cūrē wereco'tegu weronojõ upusājānū'cā* yu'u wāmerē pisuwī. Yu'u pe'e cūrē yu'tiwu: “A'tota ni'i”, niwā. ¹² Tojo nicā tu'ogu, cūrē wereco'tegu weronojõ nigū yu'ure niwī: “Añurõ ï'aña. Nipe'tirā ecarā umua numiarē ñe'erā, yu'turā, do'rorā, sereritirā nima. Yu'u Labán mu'urē wee'quere ï'ape'ocā'pu. ¹³ Yu'u Õ'acū, mu'urē Betepu bajua'cu ni'i. Topu mu'u ütāgārē miinu'cõ, u'se wa're, yu'ure 'Tojo weeguti', ni ucūwā. Ni'cārõacā a'tore wijayá. Mu'u bajuáca di'tapu dajaya”, niwī, ni werecu niwī Jacob.

¹⁴ Tojo nicā tu'orā, Raquel, Lea cūrē yu'ticārā niwā:

—Ûsā, Ûsā pacu tiroma be'ropure apeyenojõ ñe'eatje ne moosa'a. ¹⁵ Tojo weronojõ o'ogu, Ûsārē aperocjārārē weronojõ tojo ï'acõ'acā'mi. Ûsāpureta mu'urē numotidutigu duasājāwī. Nipe'tise Ûsārē dua'que wapare cõ'astepe'ocā'mi. ¹⁶ Diacjūta ni'i. Ûsā pacure Õ'acū cū cwoere ē'ma'que Ûsā ye, Ûsā põ'rā ye ni'i. Õ'acū mu'urē ni'caronojõta weeya, nicārā niwā.

Jacob Padan-arāpu ni'cu wija'que queti ni'i

¹⁷⁻¹⁸ Jacob cū pacu Isaa nirī di'ta Canaápu dajatojaacu niwī. Tojo weegu cū põ'rārē, cū numosānumiarē cameyoa bu'ipu miipeocu niwī. Nipe'tise cū cuo'quere miacu niwī. Nipe'tirā ecarā cū da'ra'que wapa Padan-arāpu cū boca'quere miacu niwī.

¹⁹ Labán aperopu cū yarā ovejare poari seegu wa'ari cura, Raquel co pacu ãjõpeose na queose yee'quere cū ya wi'ipu nisere yajaco niwõ. ²⁰ Jacob cū mañecū Labán arameo masūrē we'ritimigū, weesoo, du'ticu niwī. ²¹ Nipe'tise cū cwose me'rā du'tiwā'cācu niwī. Éufrates wāmetiri maarē eja, pē'abaque'ocu niwī. Diacjū yu'rumajā, Galaad bu'papijaro nirõpu wa'acu niwī.

Labán Jacore sirutu'que ni'i

²² I'tia nūmu be'ro Labán Jacob cū du'ti'quere masīcu niwī. ²³ Tojo weegu Labán cū acawererā me'rā Jacore sirutugu wa'acu niwī. Siete nūmuri be'ro Galaad bu'papijaro nirõpu ãmuejacu niwī. ²⁴ Cū topu ejati ñamirē Õ'acū Labārē, arameo masūrē quē'erõpu bajuacu niwī. Bajua, a'tiro nicu niwī: “Tu'oya, Jacore pūrĩrõ ucūacupa”, nicu niwī.

²⁵ Labán Jacore Galaad bu'papijaro cū cārĩ'caropu ãmuejacu niwī. Toputa Labán, cū acawererā me'rā tojaque'acu niwī. ²⁶ Be'ro Jacore ï'a, a'tiro ni sēritiña'cu niwī:

—¿De'ro weeatī mu'u? ¿De'ro weegu yu'ure weesooati? Mu'u yu'u põ'rā numiarē a'mewējērā ñe'eno'cārā numiarē weronojõ miitiapā. ²⁷ ¿De'ro weegu yu'ure weretimigū, weesoo, ï'atiro du'tiati? Yu'u queoro masīgū pūrĩcā, mu'urē añurõ we'ritiboapā. Buapütērõ, to'atu me'rā bosenuu weetuoboapā. ²⁸ Yu'u põ'rā numiarē, yu'u pārāmerārē ne cārõ mi'mitnotiasu. Mu'u ne tu'omasitibutiagu weronojõ weepā.

²⁹ Yu'u musārē ña'arõ weesĩ'rigū weecā'boapā. Mu'u pacu ãjõpeogu Õ'acū pe'e yu'ure ñamipū ucūami. A'tiro niami: “Tu'oya, Jacore pūrĩrõ ucūacupa”, niami. ³⁰ Mu'u, mu'u pacu tiropu wputu dajasi'rĩ'cu niyugu, a'titojapā. Tojo nimigū, ¿de'ro weegu yu'u ãjõpeorā na queose yee'quere yajati? nicu niwī.

³¹ Jacob cūrē yu'ticu niwī:

—Yu'u uiasu. Aperoero weegu mu'u põ'rā numiarē tutuaro me'rā numita'abosami, niasu. ³² No'o mu'u ãjõpeorā queose yee'quere cuogunojõ wēriato. A'to nirā marī acawererā ï'orõpu a'maña. Narē bocagu, miaña.

Jacob pe'e, “Raquel co pacu ãjõpeose yee'quere yajapõ”, ni masiticu niwī.

³³ Labán Jacob ya wi'ĩ, su'ti casero me'rā wéca wi'ipu a'magū, sājāamu'tācu niwī. Be'ro Lea ya wi'ipu sājāacu niwī. To be'ro na puarā numia narē da'racõ'terā ye wi'seriacāpu sājāacu niwī. Cū ãjõpeose queose yee'quere ne bocaticu niwī. Lea ya wi'ipu ni'cu wijati, Raquel ya wi'ipu sājāacu niwī. ³⁴ Co pe'e cū sājāti duporo te queosere mií, cameyo pesarā na dujiro docapu cūcu niwõ. Be'ro te bu'ipu mujāpeja, dujidi'opesaco niwõ. Labán nipe'tiro ti wi'ipure a'mape'ocu nimiwī. Ne bocaticu niwī.

³⁵ Raquel pe'e pacure nico niwõ:

—Pacu, mu'u tiro yu'u dijaticā uacupa. Yu'u ni'cācārē be'tigo nisa'a, nico niwõ.

Labán nipe'tiropu cū ãjõpeose queose yee'quere a'macu nimiwī. Ne bocaticu niwī.

³⁶ Cū bocaticā ï'agū, Jacob ua wa'acu niwī. Tojo weegu “Mejõ waro diopā” nigū, Labārē a'tiro nicu niwī:

* 31:11 31.11 ï'aña Gn 16.7 docapu oja'quere.

—¿Ñe'enojō mu'arē ña'arō weeati? Mu'u yu'ure ña'abutiario wéeca be'ro weronojō yu'ure sirutubutiapā. ³⁷ Nipe'tise yeacārē añurō ñ'awepe'obutiaca'a. ¿Mu'u ya wi'i cjase apeyenojōacā bocati? Bocagu, a'to mu'u acawererā ñ'orō, tojo nicā yu'u acawererā ñ'orō bajurōpu peoya. Na noa pe'e diacjū ucūti ni, beserāsama. ³⁸ Yu'u mu'u tiropure veinte cū'marī de'arawu. Te cū'marīrē ne ni'cāti mu'u yarā oveja, cabra sñatiwā. Ne ni'cāti mu'u yarā ecarā oveja, cabra umuarē ba'atiwu. ³⁹ Ne ni'cāti wa'icūrā nucūcjārā wējēno'cārārē mu'u tiropu miidajatiwu. Yu'u basu tere wapayewu. Topu umūco, ñami āpērā masā na mu'u yarārē yajacāma, mu'u yu'ure wapaseewu. ⁴⁰ Umucjore yu'u asise poowu. Ñami pe'ere yusuabu'a narāsāwū. Apeterore ne cārītiwu. ⁴¹ Mu'u ya wi'ipure veinte cū'marī niwā. Mu'u pō'rā puarā numiarē wapata'agu, catorce cū'marī mu'u dutiro doca da'rawu. Mu'u yarā ecarārē co'tēgu seis cū'marī da'rawu. Yu'u wapata'asere mu'u na'irō ducayumujāwū. ⁴² Yu'u ñecū Abrahā wiogu Ō'acū yu'u me'rā niticāma, yu'u pacu Isaa wiopesase me'rā cū ējōpeogu Ō'acū yu'u me'rā niticāma, tojowarota mu'u yu'ure o'tōrōbopā. Ne moobutiagu dajabopā. Ō'acū yu'u pi'etisere ñ'agū, yu'u da'ra'quere ñ'agū, ñamipu mu'arē tutuaro me'rā ucūapī.

Jacob, Labán me'rā a'merī “A'tiro weerā” na ni apo'que ni'i

⁴³ Tere tu'ogu, Labán Jacore yu'ticu niwī:

—Yu'u pō'rā numia, yu'u pō'rāta nima. Yu'u pārāmerā yu'u pārāmerāta nima. Oveja quē'rā yarā ovejata nima. Nipe'tise a'to mu'u ñ'ase ye dia'cū ni'i. Tojo nimicā, ni'cārōacārē yu'u pō'rā numiarē, yu'u pārāmerārē ¿de'ro weebosari yu'u? ⁴⁴ Tojo weerā marī puarā a'merī “A'tiro weerā” ni aporā. Tere marī be'ropure “Tojota ni apono'wū” nino'rōsa'a, nicu niwī.

⁴⁵ Tere tu'ogu, Jacob ni'cā ūtāgā mii, ni'cā tuturo weronojō nu'cōcu niwī. ⁴⁶ Be'ro cū acawererārē a'tiro nicu niwī:

—Ētāperire seeneocūña.

Tojo weerā nipe'tirā ni'cā mesājo seeneocūcārā niwā. Na nipe'tirā ti mesā pu'topu ba'acārā niwā. ⁴⁷ Labán tore cū ye ucūse me'rā a'tiro wāme ō'ocu niwī “Jegar Sahaduta”. Jacob pe'e cū ye me'rā “Galaad”† wāme ō'ocu niwī.

⁴⁸ Tojo weegu Labán nicu niwī:

—A'ti ūtāmesā me'rā marī ni'cācā apo'quere wācūno'rōsa'a. Tojo weero Galaad wāmeticaro niwū. ⁴⁹ Tojo nicā Mizpa wāmeticaro niwū. Labán a'tiro nicu niwī:

—Ō'acū marī a'merī ñ'atiri curare marī puarārē ñ'anūrāto. ⁵⁰ Yu'u pō'rā numiarē mu'u ña'arō weeca ō āpērā numiarē mu'u numotinemocā, apī marī a'merī aposere ñ'atimicā, Ō'acū basuta marī weesere masīgūsami.

⁵¹ Labán Jacore apeye ninemocu niwī tja:

—A'to ūtāmesā yu'u seeneocūca mesā, tojo nicā ūtāgā yu'u miinu'cōcaga marī deco nisere ñ'aña. ⁵² A'ti mesā, tojo nicā a'tigare ñ'arā, marī puarā apo'quere wācūrāsa'a. Yu'u mu'arē ña'arō weesī'rigū, a'ti mesārē, a'tigare yu'rusome. Tojo nicā mu'u quē'rā yu'ure ña'arō weesī'rigū, yu'rusome. ⁵³ Marī mejēcā weecā, Ō'acū Abrahā ējōpeogu, yu'u ñecū Nacor ējōpeogu marī weesere queoro beseato, nicu niwī Labán.

Tere tu'ogu, Jacob Ō'acū cū pacu Isaa ējōpeogu wāme me'rā “Tojota wa'ato”, nicu niwī. ⁵⁴ Be'ro ti bu'apu wa'icure wējē, Ō'acūrē ūjūamorōpeocu niwī. Tu'ajanu'cō, nipe'tirā cū acawererārē ba'adutigu pijjocu niwī. Nipe'tirā ba'acārā niwā. Ba'atoja, ti bu'apu cārīcārā niwā.

⁵⁵ Ape numu ñamicureacā Labán wā'cā, wa'agutigu, cū pārāmerārē, cū pō'rā numiarē mi'mitocū niwī. Be'ro “Mūsārē añurō wa'ato”, ni sērībosacu niwī. Tu'ajanu'cō, cū ya di'tapu majāmitojaacu niwī.

32

Jacob cū ma'mi Esau me'rā a'merī boca'ja'que ni'i

¹ Be'ro Jacob apaturi wa'acu niwī tja. Topu wa'ari cura Ō'acūrē wereco'terā cūrē pōtērīrā a'ticārā niwā. ² Narē ñ'agū, Jacob a'tiro nicu niwī: “Na Ō'acū yarā surara nima.” Tojo weegu tore Mahanaim* wāmeyecu niwī.

³ Jacob cū duporo quetiwereri masārē Seir di'tapu o'ómu'tācu niwī. To Seir Edom wāmetiropu tojacaro niwū. Cū ma'mi Esau're quetiweremu'tādutigu, narē o'óyucu niwī. ⁴ Narē a'te quetire weredutigu o'ócū niwī: “Yu'u ma'mi Esau're a'tiro ni wereapa: ‘Mu'u acabiji Jacob mu'u dutiro doca nigū a'tiro weredutiami: “Yu'u yoacā Labán me'rā

† 31:47 31.47 Galaad nírō “ūtāmesā” nisī'rírō wee'e.

* 32:2 32.2 Mahanaim nírō, “pua curua masā” nisī'rírō wee'e.

niapu. ⁵ Ni'cārōacā wecuā, burroa, oveja, da'raco'terā umua, numia cuo'o. Mu'u yu'u wioḡu yu'ure añurō wācūcā uagu, a'te quetire o'ōmu'tā'a" mu'urē niami', niapa", nicu niwī.

⁶ Cū quetiweredutigu o'ó'cārā dajarā, Jacore a'tiro nicārā niwā:

—Īsā mu'u ma'mi Esau tiropu ejapu. Ni'cārōacā mu'urē pōtērīgū a'tiami. Cuatrocientos umua me'rā a'tiami, nicārā niwā.

⁷ Te quetire tu'ogu, Jacob uputu uicu niwī. Pūrō wācūque'ticu niwī. Tojo weegu cū me'rā ni'cārārē puā curua ducawaacu niwī. Cū yarā oveja, wecuā, cameyoa quē'rārē mejārōta weecu niwī. ⁸ A'tiro wācūcu niwī: "Esau cū ni'cā curuacjārā me'rā a'mewējēgū sājācā, ape curuacjārā du'tiarāsama." ⁹ Be'ro Ō'acūrē a'tiro ñubue sērīcu niwī: "Ō'acū, yu'u ñecū Abrahā ējōpeogu, tojo nicā yu'u pacu Isaa ējōpeogu, mu'u yu'ure ya di'tapu, yu'u acawererā tiropu dajadutiapu. 'Mu'u acawererā tiropu dajacā, mu'urē añurō wa'acā weeguti', niapu. ¹⁰ Mu'u yu'ure añurō pajaña'a, queoro weeapu. Yu'u ña'agū nimicā, tojo weeapu. Yu'u a'ti maa dia Jordārē yu'rutērīpē'agū, yu'u tuacjuaā dia'cū cuomiwū. Ni'cārōacāma puā curua masā cuo'o. ¹¹ Yu'ure pajaña'cureya. Yu'u ma'mi Esau yu'ure ne mejēcā weecā weeticā'ña. Cū yu'ure, numiarē, wī'marārē wējēbosami nīgū, ui'i. ¹² Tojo nimicā, mu'u yu'ure 'Añurō mu'urē wa'acā weeguti. Mu'u pārāmerā nituriarā pājārā waro nucūpori pajiri maa cjase weronjō pājārā nīrāsama. Ne narē queota basiosome', niwū", ni sērīcu niwī.

¹³ Ti ñamirē Jacob topūta cārīcu niwī. Cū cuose, cū mia'quere cū ma'mi Esaúre o'ogutīgu besecu niwī. ¹⁴ Doscientos cabra numia, veinte cabra umua, doscientos oveja numia, veinte oveja umua, ¹⁵ treinta cameyoa numia ne pō'rāti'cārārē na pō'rā wī'marā me'rāta, cuarenta wecuā, diez wecuā umuarē, veinte burroa numiarē, diez burroa umuarē besecu niwī. ¹⁶ Be'ro cārē da'raco'terārē wiacu niwī. Narē wiagu, mejēcā dia'cū wa'icūrārē, nanucū curaricjārārē wiacu niwī. Narē a'tiro nicu niwī:

—Musā yu'u duporo wa'ayuya. Na wa'icūrārē te curarinucū yoacurero ducawaa miaña, nicu niwī.

¹⁷ Ne waro cū o'ōmu'tāgūrē a'tiro weeduticu niwī:

—Yu'u ma'mi Esaúre pōtērīgū, cū sērītiña'cā, "¿Noa mu'u wioḡu niti, no'opu wa'ati, ā'rā wa'icūrā mu'u miarā, noa yarā niti?" nicā, ¹⁸ a'tiro yu'tiya: "Yu'u wioḡu Jacob, mu'urē o'ó'cārā nima. Jacob, mu'u dutise doca nīgū mu'urē o'óami. Cū ūsā be'ro sirutusami," niña.

¹⁹ Cū o'ōmu'tā'cu be'rocjā, tojo nicā nipe'tirā cū be'rocjārā quē'rārē mejārōta wereduticu niwī. ²⁰ Apeye quē'rārē a'tiro niduticu niwī: "Jacob mu'u dutise doca nīgū ūsā be'ro a'tisami", niapa", nicu niwī.

Jacob a'tiro wācūcu niwī: "Yu'u duporo apeyenojō o'omu'tāse me'rā cū uase pe'ticā weeguti. Be'ro yu'u basu cūrē ī'acā, apetero weegu yu'ure añurō pōtērīgūsami", ni wācūcu niwī. ²¹ Tojo wācū'cu niyugu, cū o'ootjere cū duporo miayuduticu niwī. Cū pe'e topūta ti ñamirē tojánicu niwī.

Jacob Ō'acūrē wereco'tegu me'rā na a'merī ñadi'ocūupe'que ni'i

²² Tojo weegu ti ñamirēta ñamipū Jacob cārīatji duporo wā'cānu'cā, cū numosānumia puarārē, narē da'raco'terā numiarē, cū pō'rā umua oncere ti maa Jaboc wāmetiri maa ū'cūatiropu ñumupē'aduticu niwī. ²³ Cū nipe'tise cuose quē'rārē pē'rōcu niwī. ²⁴ Cū ni'cūta tojanu'cārī cura, ni'cū umu bajua, cū me'rā a'merī ñadi'ocūupe'cārā niwā. Téé bo'remujātīcāpu tojo weedu'ucārā niwā. ²⁵ Cū Jacob me'rā pōtēoti, Jacob usó ō'a a'mesu'arore paaweeu niwī. Tojo weero to a'mesu'aro wetia wa'acaro niwū. ²⁶ Be'ro umu cū me'rā a'mequē'cu Jacore nicu niwī:

—Yu'ure du'yua. Bo'rearopu wee'e, nicu niwī.

Jacob cūrē nicu niwī:

—Mu'u, yu'ure "Añurō wa'ato" niticāma, ne du'usome.

²⁷ —To pūrīcārē ¿mu'u de'ro wāmetiti? nicu niwī.

—Yu'u Jacob wāmeti'i, ni yu'ticu niwī. ²⁸ Tere tu'ogu, cū me'rā a'mequē'cu a'tiro nicu niwī:

—Mu'u Jacob wāmetisome majā. Ō'acū me'rā, masā me'rā a'mequēgū, wapata'apu. Tojo weegu ni'cārōacārē majā Israe wāmetīgusa'a, nicu niwī.

²⁹ —Mu'u quē'rā yu'ure wereya. ¿De'ro wāmetiti mu'u? ni sērītiña'cu niwī Jacob.

—Yu'u wāmerē sērītiña'ticā'ña, ni yu'ticu niwī.

Be'ro topuata Jacore “Mu'urē añurō wa'ato”, nicu niwī. ³⁰ Jacob a'tiro nicu niwī: “Yu'u basuta Õ'acūrē bajuyoropu i'apu. Tojo nimigā, cati'i yujupu.” Tojo weegu to na a'merī ñadi'ocūpe'carore Jacob Peniel† wāme ò'ocu niwī.

³¹ Jacob cū Peniepure yu'ruari curare mujipū mujätigapu weecu niwī. Cūrē usó a'mesu'aropu paano'ca be'ro niyucā, cū opa cu'siro sijacu niwī. ³² Tojo weerā a'tocatero quē'rārē Israe pārāmerā nituriarā no'o nigú wa'icu usó ò'a a'mesu'ari wadare ba'atisama. Jacore topu páaca be'ro niyucā, tojo weesama.

33

Jacob Esaú me'rā na a'merī apo'que ni'i

¹ Esaú cuatrocientos umua me'rā a'ticā i'agū, Jacob a'tiro weecu niwī. Lea, Raquel, puarā narē da'raco'terā numia me'rā nanucū na pō'rārē ducawaacu niwī. ² Narē da'raco'terā numiarē na pō'rā me'rā na dūporo nu'cōcu niwī. Be'ro Leare co pō'rā me'rā nu'cōcu niwī. Nitūoropu Raquere co macū José me'rā nu'cōcu niwī. ³ Be'ro Jacob na dūporoacā u'mutāwā'cācu niwī. Esaúre pōtērīgū wa'agu, sietetiri cū diapoare nucūcāpu paamu'rique'acu niwī. Téé cū tiropu ejaqu, tojo weedu'ucu niwī. ⁴ Esaú pe'e cūrē pōtērīgū, omawā'cāti, paabu'a, mi'micu niwī. Na puarāputa a'merī uticārā niwā. ⁵ Tu'ajana'cō, Esaú na numiarē, wī'marārē i'a, a'tiro ni sēritiña'cu niwī:

—¿Á'rā waro noanojō niti? ni sēritiña'cu niwī.

—Na, yu'u pō'rā Õ'acū yu'ure, mu'u dutise doca nigūrē o'o'cārā nima, nicu niwī Jacob.

⁶ Tojo nicā tu'orā, cūrē da'raco'terā numia na pō'rā me'rā, Esaú tiroacāpu wa'a, cūrē wiopesase me'rā añudutirā, nucūcāpu paamu'rique'acārā niwā. ⁷ Be'ro Lea cū tiroacāpu a'ti, co quē'rā co pō'rā me'rā mejārōta weeco niwō. Yapatigopua Raquel co macū José me'rā, mejārōta weeco niwō.

⁸ Esaú Jacore sēritiña'cu niwī:

—¿De'ro weegusari mu'u, wa'icūrā sō'onicārā yu'ure pōtērīwā'cā'cārā pājārā me'rā? Jacob cūrē yu'ticu niwī:

—Mu'u yu'ure añurō wācūcā uagu, tojo weeasu.

⁹—Niwe'e, nijā. Yu'u quē'rā pājārā cuoapu. Na mu'u yarā me'rāta tojayá, nicu niwī Esaú.

¹⁰ Jacob cū ma'mirē ninemocu niwī:

—Yu'ure añurō wācūgū, yu'u o'osere ñe'eña. Yu'u mu'urē i'agū, Õ'acūrē i'agū weronojō i'a'a. Mu'u yu'ure añurō pōtērī ñe'etojapu. ¹¹ Yu'u mu'urē miiti o'osere ñe'eña. Õ'acū yu'ure peje apeyenojō cuocā weeami. Ne apeyenojō du'sawe'e.

Jacob cū pejetiri tojo nicā tu'ogu, Esaú “Jau”, nicu niwī. ¹² Be'ro Esaú nicu niwī:

—Te'a. Yu'u mu'u dūporo u'mutāgūti, nicu niwī.

¹³ Jacob pe'e cūrē yu'ticu niwī:

—Ma'mi, yu'u ma'igū, mu'u masisa'a. Wī'marā marī weronojō tutuatima. Oveja, wecua, na pō'rārē yu'u wācūsa'a. Na ni'cā numuta ñujyururā, wēripe'tia wa'abosama.

¹⁴ Mu'u pe'e mu'u dutise doca nigú dūporo u'mutāwā'cāña. Mu'u tojo weecā, añurōsa'a. Yu'u pe'e wa'icūrā, yu'u dūporo wa'arā na sijaro ejatuario sajatiro wa'aguti. Tojo nicā wī'marā na sijaro ejatuario wa'aguti. Téé Seipu a'merī i'arā, nicu niwī Jacob.

¹⁵ Esaú, “Jau, tojota weerā. Yu'u me'rā a'ti'cārā cūmuarē mu'urē ba'paticā, pejetirā cūgūti”, nicu niwī.

Jacob pe'e cūrē yu'ticu niwī:

—Añurōsa'a. Cūticā'ña. Mu'urē caribosī'rītisa'a, nicu niwī.

¹⁶ Na tojo ni ucūca numūrēta Esaú Seipu dajatojaacu niwī. ¹⁷ Jacob pe'e Sucot wāmetiropu wa'acu niwī. Topu cū niatji wi'ire weecu niwī. Tojo nicā wa'icūrā ye wi'seriācārē paapeocu niwī. Tojo weegu tore Sucot wāmeyecu niwī.

¹⁸ Jacob cū Padan-arāpu ni'cu, cū dajatojaticā, ne mejēcā wa'aticaro niwū. Canaāpure añurō dajacu niwī. Topure Siquem wāmetiri macā pōtēorō tojaque'acu niwī. ¹⁹ Cien kujiri niyeru kujiri me'rā ni'cā di'ta duucu niwī. Ti di'tare Hamor pō'rā duacārā niwā. Cū Siquem wāmetigu pacu nicu niwī. Topu Jacob cū ya wi'i, su'ti caseri me'rā sēeopeocu niwī. ²⁰ Tu'ajana'cō, Õ'acūrē ējōpeogu wa'icūrārē ũjūamorōpeorore ni'cā mesā ũtā me'rā seeneocūucu niwī. Tore El-Elohe-Israe* wāme ò'ocu niwī.

† 32:30 32.30 Hebreo ye me'rā Peniel nírō, “Õ'acū ya diapoa” nisi'rírō wee'e. Apeterore Penuel ojano'caro niwū.

* 33:20 33.20 El-Elohe-Israe nírō “Õ'acū, Israe curuacjārā ējōpeogu, Õ'acūta nimi” nisi'rírō wee'e.

34

Dina ye bu'iri co acawererā Siquēcjārā ūmuarē wējē'que ni'i

¹ Lea macō Dina Jacore pō'rātibosa'co, tocjārā no'liarē ū'agū wa'aco niwō. ² Tojo weeri cura, Siquem, Hamor heveo masū macū core ū'agū, tutuaro me'rā ñe'e, ña'arō weecu niwī. Cū Hamor tocjārārē dutigu nicu niwī. ³ Tojo ña'arō wee'cu nimigū, core uagu, cūrē tu'sacā wees'ricu niwī. ⁴ Tojo weegu, cū pacu Hamor me'rā a'tiro ucūcu niwī:

—Pacu, yu'ure a'tigore numisērībosagu wa'aya, nicu niwī.

⁵ Jacob pe'e cū macōrē ña'arō wee'quere masītojacu nimiwī. Cū pō'rā pe'e cāpūpu na yarā ecarārē co'terā weecārā niwā. Tojo weegu téé na dajacāpu ne mejēcā nima'aticu niwī. ⁶ Tojo weeri curare Hamor Siquem pacu Jacob me'rā ucūgū wa'acu niwī.

⁷ Jacob pō'rā na cāpūpu ni'cārā dajarā, te quietre tu'orā, uayu'rua, a'tiro nicārā niwā: “Siquem Israe pō'rārē ña'abutiario bopoyoro weepāi, co me'rā wuacāñigū. Tenojōrē ne weeno'ña marī'i”, nicārā niwā.

⁸ Tojo nimicā, Hamor pe'e na me'rā ucū, a'tiro nicu niwī:

—Yu'cu macū Siquem masā acabijore tu'sayu'ruami. Core cūrē numisoya. ⁹ Musā ūsā acawererā weronojō tojarāsa'a. Ūsā musā pō'rā numiarē numoti, musā pe'e quē'rā ūsā pō'rā numiarē numotirāsa'a. ¹⁰ Ūsā me'rā a'topu tojayā. A'ti di'ta nipe'tiro musā ya di'ta tojarosa'a. Di'tare duutjārā, duase tu'cūri pāaña, nicu niwī.

¹¹ Siquem pe'e quē'rā cū basu Dina pacu Jacore, co ma'misumuarē a'tiro nicu niwī:

—Musā yu'ure core o'ocā uasa'a. Musā no'o sērīsere o'oguti. ¹² No'ocā'rō musā sērīrō pō'teorō sērīcā, o'oguti. Mejō yu'ure core numisoya majā, nicu niwī.

¹³ Cū Siquem tojo nimicā, na acabijo Dinarē ña'arō wee'que wapa Jacob pō'rā cūrē, cū pacu Hamorē nisoose me'rā yu'ticārā niwā. ¹⁴ A'tiro nicārā niwā:

—Ūsā acabijore ō'rēcju yapa caseero yejecō'ano'figure numisomasītisa'a. Ūsā tojo weerā bopoyoro weerā weebosa'a. ¹⁵ Tojo weeno'cārā dia'cūrē ūsā numisorāti. Musā quē'rā ūsā weronojō niña. Nipe'tirā ūmua musā wa'teropu nīrārē na ō'rēcju yapa caseero yejecō'aña. ¹⁶ Tojo wēca be'ro pūrīcārē musā, ūsā pō'rā numiarē numotirāsa'a. Ūsā quē'rā musā pō'rā numiarē numotirāsa'a. Marī ni'cārō me'rā nīrāsa'a. Ni'cā macācjārāta nīrāsa'a. ¹⁷ Musā ūsā tojo nisere yu'titicāma, ūsā a'tore wija, ūsā acabijore mīarāsa'a, nicārā niwā.

¹⁸ Tere tu'orā, Hamor, cū macū Siquem “Jau, añurōsa'a”, nicārā niwā. ¹⁹ Tojo weegu ne yoogoro marīrō Siquem cū ya ō'rēcju yapa caseero yejecō'ano'cu niwī. Jacob macōrē tu'sayu'ruatjāgū, tojo weecu niwī. Cū Siquērēta cū ni'cū pō'rārē āpērā yu'ruoro cūrē wiopesase me'rā ū'acārā niwā. ²⁰ Tojo weerā Siquem cū pacu Hamor me'rā macā sājārī sope pu'topu wa'acārā niwā. Topu na apeyenojōrē duase tiropu masārē a'tiro wrecārā niwā:

²¹ —Sōjā masā marī me'rā maata ni'cārā weronojō nisetiama. Na a'topu nīrāsama. A'topu apeyenojōrē duase wi'seri weerāsama. Di'ta pajiro nicā'a. Marī na pō'rā numiarē numotirāsa'a. Na pe'e quē'rā marī pō'rā numiarē numotirāsa'a. ²² Na marī me'rā nīrāti, nīrā, a'tiro weecā ūama. Na weesetironojōta marī pō'rā ūmuarē na ō'rēcju yapa caseero yejecō'acā ūama. ²³ Nipe'tise na cuose, nipe'tirā na yarā ecarā marī ye nīrōsa'a. Marī “Tojota weerāti” nicā, na marī me'rā tojarāsama.

²⁴ Nipe'tirā ūmua ti macā sope pu'to nerērā Hamor, cū macū Siquem me'rā na tojo nisere “Añurōsa'a, tojota weerāti”, nicārā niwā. Tojo weerā nipe'tirā ūmua na ō'rēcju yapa caseero yejecō'ano'cārā niwā. ²⁵ I'tia numu be'ro na yejecō'ano'cārā pūrīno'ri cura Jacob pō'rā puarā Simeó, Levī macāpu wa'acārā niwā. Na ye di'pūrī me'rā na ne wācūtiri cura nipe'tirā ūmuarē wējēpe'ocā'cārā niwā. ²⁶ Hamor, cū macū Siquem quē'rārē di'pūrī me'rāta wējēcārā niwā. Be'ro Dinarē Siquem ya wi'ipu ni'core mīiwijaacārā niwā. ²⁷ Be'ro āpērā Jacob pō'rā sirutu, ejanemocārā niwā. Na wējēno'cārā cūñarō wa'teropu yu'rua, ti macāpu apeyenojōrē yajape'ocā'cārā niwā. Na acabijore ña'arō wee'que wapa a'merā, tojo weecārā niwā. ²⁸ Oveja, wecu, burro, nipe'tise ti macāpu ni'quere, cāpūpu ni'quere yajacārā niwā. ²⁹ Wi'seri po'peapu na cuo'quere yajape'ocā'cārā niwā. Wī'marārē, tojo nicā numiarē ñe'e, miacārā niwā.

³⁰ Tere ū'agū, Jacob Simeó, Levīre a'tiro nicu niwī:

—Musā yu'ure ña'abutiario weepētiyeapā. Ni'cārōacāma a'topu nīrā masā cananeo masā, ferezeo masā yu'ure ne ū'asi'rītīrāsama. Na yu'cu me'rā a'mewējērātīrā nerērāsama. Yu'cu pejetīrācā masā cuo'o. Marīrē wējēpe'ocā'rāsama.

³¹ Na pe'e cūrē yu'ticārā niwā:

—To pūrīcārē ¿cū ūsā acabijore ūmuarē a'metārāwapata'ari masōrē weronojō cuobopari? nicārā niwā.

35

Õ'acũ Jacore Betepu "Añurõ wa'ato" n'ique n'i

¹ Õ'acũ Jacore a'tiro nicu niwĩ: "Wã'cãnu'cãña. Betepu wa'a, topu tojaque'aya. Topu ni'cãrõ yu'ure ãjõpeogu wa'icũrãrẽ ãjũamorõpeorore da'reapa. Mu'u ma'mi Esaũre uiwã'cãcaterore yu'u topu mu'urẽ bajua'caropu wa'aya." ² Tere tu'ogu, cũ acawererãrẽ, nipe'tirã cũ me'rã nirãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Nipe'tise musã ãpẽrãnojõ ãjõpeorã queose yee'quere cõ'acã'ña. Tojo nicã u'acoe, su'ti ducayuya. ³ Te'a, Betepu wa'arã. Topu Õ'acũrẽ ãjõpeogu, ni'cãrõ cũrẽ wa'icũrãrẽ ãjũamorõpeorore ni'cã mesã ãtã me'rã seeneocũugũti. Cũta yu'ure bujawetiri curare weetamuwĩ. No'o wa'aro yu'ure ba'patiwã'cãwĩ, nicu niwĩ.

⁴ Na ãpẽrãnojõ ãjõpeorã queose yee'que na cõ'o'quere, tojo nicã na o'meperi yosasere Jacore o'ocãrã niwã. Jacob tere ñe'e, ni'cãgũ yucugu encina wãmeticjujo docapu tere yaacu niwĩ. Tigujõ Siquem pu'topu tojacaro niwã. ⁵ Na topu ni'cãrã wijawã'cãrĩ cura Õ'acũ to pu'topu nise macãrĩcãrãrẽ uputu uicã weecu niwĩ. Tojo weerã Jacob põ'rãrẽ sirutucãrã niwã.

⁶ Jacob, cũ me'rã wa'a'cãrã, nipe'tirã Luz wãmetiri macãpu etacãrã niwã. Ti macãta tja Betel wãmeticaro niwã. Canaã di'tapu tojacaro niwã. ⁷ Topu ni'cãrõ Õ'acũrẽ ãjõpeorã wa'icũrãrẽ ãjũamorõpeorore ni'cã mesã ãtã me'rã seeneocũucu niwĩ. Tore Jacob cũ ma'mirẽ du'ticaterore Õ'acũ cũrẽ bajuacu niwĩ. Tojo weegu tore El-betel wãme õ'ocu niwĩ. ⁸ Toputa Rebecare co'te'co Débora wẽrĩco niwõ. Betel pu'toacã core ni'cãgũ yucugu encina wãmeticjujo docapu yaacãrã niwã. Jacob tore "encina dujarigu" pisucu niwĩ.

⁹ Jacob cũ Padan-arãpu ni'cu dajatojaticã, toputa Õ'acũ apaturi bajua, "Mu'urẽ añurõ weeguti", nicu niwĩ.

¹⁰ "Mu'u Jacob wãmeti'i.

Tojo wãmetisome majã.

Ni'cãcã me'rã mu'u wãme Israe* nirõsa'a", nicu niwĩ tja.

Cũ wãmerẽ ducayũca be'ro, ¹¹ a'tiro nicu niwĩ:

"Yu'u Õ'acũ tutuayu'rugũ ni'i.

Mu'u pãjãrã põ'rãti, pãjãrã pãrãmerãtigusa'a.

Mu'u me'rã pãjãrã masãputirãsama.

Peje macãrĩ wa'arosa'a.

Mu'u pãrãmerã wa'tero nirã wiorã waro sãjãrãsama.

¹² Abrahã, Isaare yu'u o'o'que di'tare mu'u quẽ'rãrẽ o'oguti.

Mu'u be'rore, mu'u pãrãmerã nituriarãrẽ o'oguti", nicu niwĩ Õ'acũ.

¹³ Õ'acũ topu Jacob me'rã ucũtoja, wa'a wa'acu niwĩ. ¹⁴ Be'ro cũrẽ Õ'acũ ucũ'caropu ni'cãgã ãtãgãrẽ miiwã'cõnu'cõcu niwĩ. Õ'acũrẽ ãjõpeosere i'ogũ, tigare olivo u'sere, tojo nicã u'seducaco vinorẽ piopecu niwĩ. ¹⁵ Tore Betel wãme õ'ocu niwĩ.

Raquel co wẽrĩ'que n'i

¹⁶ Be'ro Betepu ni'cãrã aperopu wa'acãrã niwã. Na Efrata wãmetiropu etatjo du'sacaro niwũ yujupu. Topu Raquel wĩ'magũrẽ ñe'eco niwõ. Ne maata wĩ'magũrẽ ñe'emasĩtico niwõ. ¹⁷ Co uputu pũrĩse pi'etiri curare, põ'rãtirãrẽ co'teri masõ a'tiro nico niwõ: "Uiticã'ña. Wĩ'magũ bajuatojami. Ëmũ nimi tja", nico niwõ. ¹⁸ Co tojo nirĩ cura, Raquel wẽrĩgõpu nico niwõ. Co ejeripõ'rã du'uatĩ duporoacã co macãrẽ Benoni pisuco niwõ. Cũ pacu Jacob pe'e cũrẽ Benjamĩ wãme õ'ocu niwĩ.

¹⁹ Tojo wee Raquel wẽrĩa wa'aco niwõ. Core Efrata wa'ari ma'apu yaacãrã niwã. Ni'cãrõacãma to Belẽ wãmeti'i majã. ²⁰ Jacob core yaa'caro bu'ipure ni'cã ãtãtuturo na'cõcu niwĩ. Téé a'tocateropu ti tuturore i'arã, "A'to Raquere yaapã", ni i'asama.

²¹ Be'ro Jacob yu'rua, Eder wãmetiro oveja co'terã na co'tedujiri wi'i yu'ronopu tojaque'acu niwĩ. ²² Na topu añurõ apoque'a nisetiri cura Rubén cũ pacu numo weronojõ nigõ Bilha me'rã wuacãjĩ, co me'rã nicu niwĩ. Tere masĩgũ, cũ pacu uputu waro uacu niwĩ.

Jacob põ'rã ye cjase n'i

Jacob põ'rã doce nicãrã niwã. ²³ Cũ Lea me'rã a'ticũrã põ'rãticu niwĩ: Rubén masã ma'mi nicu niwĩ. Be'ro Simeó, Levĩ, Judã, Isacar, Zabulõ nicãrã niwã. ²⁴ Cũ Raquel me'rã a'ticũrã põ'rãticu niwĩ: Josẽ, Benjamĩ nicãrã niwã. ²⁵ Bilha Raquere da'raco'tego ni'co me'rã a'ticũrã põ'rãticu niwĩ: Dan, Neftalĩ nicãrã niwã. ²⁶ Zilpa, Leare da'raco'tego

ní'co me'rā a'ticurā pō'rāticu niwī: Gad, Aser nicārā niwā. Ā'rā Jacob Padan-arāpū nicā bajuacārā niwā.

Isaa cū wērī'que ni'i

²⁷ Jacob cū pacū Isaere Mamre wāmetiropū T'agū wa'acu niwī. Ti macārē āpērā Arba o Hebrō pisuma. Topū todūporopū Abrahā, Isaa niseticārā niwā. ²⁸ Isaa ciento ochenta cū marī cuogu, wērīcu niwī. ²⁹ Cū ñecūsūmuarē sirutugu, cū quē'rā bucu waro wa'a, wērīa wa'acu niwī. Cū wērīcā T'a, cū pō'rā Esau, Jacob cūrē yaacārā niwā.

36

Esau pō'rā, cū pārāmerā nituriarā ye queti ni'i

¹ A'ticurā Esau pō'rā, cū pārāmerā nituriarā nicārā niwā. Cūrēta tja Edom pisucārā niwā. ² Esau Canaā di'tacjārā numiarē numotīcu niwī. Ní'cō Ada, Elón hitita masū macō nico niwō. Apego Aholibama Anā macō, Zibeón heveo masū pārāmeo nico niwō. ³ Apego Basemat Ismae macō, Nebaiot acabijo nico niwō. ⁴ Ada me'rā cū pō'rāti'cu Elifaz wāmetīcu niwī. Basemat macū Reuel wāmetīcu niwī. ⁵ Aholibama me'rā cū pō'rāti'cārā Jeús, Jaalam, Coré nicārā niwā. Ā'rā cū Canaā di'tapū nicā bajuacārā niwā.

⁶ Esau cū numosānumia me'rā, cū pō'rā ūmua, numia nipe'tirā cū me'rā nīrārē piji, aperopū macārī wa'acu niwī. Cū acabiji Jacob tīropū ní'cu yoaropū wa'acu niwī. Nipe'tirā cū yarā wa'icūrārē, tojo nicā nipe'tise cū Canaā di'tapū boca'quere miape'ocu niwī. ⁷ Na cū acabiji Jacob me'rā apeyenojō cuoyu'rūmajā wa'acārā niwā. Tojo weerā na ní'cārō me'rā nita basiotīcaro niwā. Tojo nicā wa'icūrā na cūrā pājārārē ba'ase eجاتīcaro niwā. ⁸ Tojo weegu Esau, apetero Edom na nigū, Seir opa bu'papijaro nīrōpū macārī wa'acu niwī.

⁹ Esau pārāmerā nituriarā edomita masā Seir opa bu'papijaro nīrōpū niseticārā niwā. ¹⁰ Esau pō'rā ūmua a'tiro wāmetīcārā niwā: Ada, Esau numo Elifare pō'rātico niwō. Esau numo apego Basemat Reuere pō'rātico niwō. ¹¹ Elifaz pō'rā ūmua a'tiro wāmetīcārā niwā: Temán, Omar, Zefo, Gatam, Cenaz nicārā niwā. ¹² Ā'rā, Esau numo Ada pārāmerā nicārā niwā.

Elifaz apego cū numo nītigo me'rā pō'rāticu niwī tja. Co Timna wāmetico niwō. Co me'rā Amalec wāmetīgure pō'rāticu niwī. ¹³ Reuel pō'rā a'ticurā nicārā niwā: Nahat, Zera, Sama, Miza nicārā niwā. Na, apego Esau numo Basemat pārāmerā nicārā niwā. ¹⁴ Apego Aholibama Esau numo nico niwō tja. Co me'rā a'ticurā pō'rāticu niwī: Jeús, Jaalam, Coré nicārā niwā. Co Ana macō, Zibeón pārāmeo nico niwō.

¹⁵ A'ticurā Esau pārāmerā nituriarā wiorā nicārā niwā: Elifaz, Esau macū masā ma'mi pō'rā Temán, Omar, Zefo, Cenaz, ¹⁶ Coré, Gatam, Amalec nicārā niwā. Na Elifaz pō'rā Edom di'tapure wiorā nicārā niwā. Na nipe'tirā Ada pārāmerā nituriarā nicārā niwā. ¹⁷ Esau pārāmerā Reuel pō'rā Edom di'tapure a'ticurā wiorā nicārā niwā: Nahat, Zera, Sama, Miza nicārā niwā. Na Basemat Esau numo pārāmerā nicārā niwā. ¹⁸ Esau numo Aholibama pō'rā a'ticurā wiorā nicārā niwā: Jeús, Jaalam, Coré nicārā niwā. Aholibama Anā macō nico niwō. ¹⁹ Na nipe'tirā Esau, Edom na nigū, pārāmerā nicārā niwā. Na te curarīcjārā wiorā nicārā niwā.

²⁰ Seir pō'rā, horeo masū na nigū pō'rā a'ticurā nicārā niwā: Lotán, Sobal, Zibeón, Anā, ²¹ Disón, Ezer, Disán nicārā niwā. Na horeo masā wiorā nicārā niwā. Edom di'tapure Seir pārāmerā nituriarā nicārā niwā. ²² Lotán pō'rā a'ticurā nicārā niwā: Hori, Hemam nicārā niwā. Timna Lotán acabijo nico niwō. ²³ Sobal pō'rā a'ticurā nicārā niwā: Alván, Manahat, Ebal, Sefo, Onam nicārā niwā. ²⁴ Zibeón pō'rā a'ticurā nicārā niwā: Aja, Anā nicārā niwā. Anāta yucu marīrōpūre nigū, aco asibususe o'mabūrose perire bocacu niwī. Cū pacū Zibeón yarā burroare cū co'tecaterore tere bocacu niwī. ²⁵ Anā ní'cū macū Disón wāmetīgure macūtīcu niwī. Tojo nicā ní'cō numio Aholibamarē macōtīcu niwī. ²⁶ Disón pō'rā a'ticurā nicārā niwā: Hemdán, Esbán, Itrán, Querán nicārā niwā. ²⁷ Ezer pō'rā a'ticurā nicārā niwā: Bilhán, Zaaván, Acán nicārā niwā. ²⁸ Disán pō'rā a'ticurā nicārā niwā: Uz, Arán nicārā niwā.

²⁹ Horeo masā wiorā a'ticurā nicārā niwā: Lotán, Sobal, Zibeón, Anā, ³⁰ Disón, Ezer, Disán nicārā niwā. Na horeo masā wiorā nicārā niwā. Na Seir di'tapure na ye curarīnūcū wiorā nicārā niwā.

³¹ Israe curuacjārā wiogu dutīgu waro cūoatji dūporore Edom di'tapure wiorā dutīrā a'tiro wāmetīrā nicārā niwā: ³² Bela, Beor macū Edom di'ta wiogu dutīgu nīcu niwī. Cū ya macā Dinaba wāmetīcaro niwā. ³³ Bela wērīca be'rore cū dūcayuro Jobab, Zera macū dutīcu niwī. Cū Bosra wāmetīri macācjū nīcu niwī. ³⁴ Jobab cū wērīca be'rore cū dūcayuro Husam wāmetīgu dutīcu niwī. Cū Temán wāmetīroccjū nīcu niwī.

³⁵ Husam cū wérīca be'rore cū ducayuro Hadad, Bedad macū duticū niwī. Cū madianita masārē Moab cja cāpūpū a'mewējē wapata'acu niwī. Cū ya macā Avit wāmeticarō niwī.

³⁶ Hadad cū wérīca be'rore cū ducayuro Samla, Masreca macācǵū duticū niwī. ³⁷ Samla cū wérīca be'rore cū ducayuro Saúl duticū niwī. Cū Rehobot wāmetiri macācǵū nicū niwī. Ti macā dia sumutorū nicarō niwī. ³⁸ Saúl wérīca be'rore cū ducayuro Baal-hanán, Achor macū, duticū niwī. ³⁹ Baal-hanán wérīca be'rore cū ducayuro Hadad, Pau wāmetiri macācǵū duticū niwī. Hadad nūmo Mehetabel wāmetico niwō. Co Matred macō, Mezaab pārāmeo nico niwō.

⁴⁰ Esaú pō'rā wiorā te curarinūcū su'ori niseti'cārā a'ticūrā nicārā niwā. Ni'cū pō'rā masā ma'mi me'rā nūcācarō niwā. Na niseti'caropū, tojo nicā na ye curari wāmerē wereno'rōsa'a. Timna, Alva, Jetet, ⁴¹ Aholibama, Ela, Pinón, ⁴² Cenaz, Temán, Mibzar, ⁴³ Magdiel, Iram nicārā niwā. Esaú, apeterore Edom pisuno'gū nicū niwī. Na edomita masā wiorā nicārā niwā. Na, na nirōpare, na yarā masārē su'ori duticārā niwā.

Ā'rī Esaú, Edom masā nēcū nicū niwī.

37

José quē'e'que ni'i

¹ Jacob pe'e Canaā di'tapū tojacā'cu niwī. Ti di'taputa cū pacū yoaticā nínicu niwī.

² A'te Jacob ni'cū pō'rā niseti'que queti ni'i.

José diecisiete cū'marī cūogu, cū ma'misumua me'rā oveja co'tegu weecu niwī. Na cū pacū numosānumia pe'su da're'cārā numia Bilha, Zilpa pō'rā nicārā niwā. José na da'raropū cū ma'misumua nā'arō weeseticā ī'agū, na pacūpare “Nā'arō weeama”, ni weredajamujācu niwī.

³ Jacob José pe'ere āpērā cū pō'rā nemorō ma'iyu'rūnūcācu niwī. Cū bācu waro niri cura bajua'cu niyucā, tojo weecu niwī. Cūrē ma'iyu'rūgu, ni'cārō su'tiro cū sānātjo añurō waro weecu niwī. ⁴ Cū ma'misumua cū pe'ere “Marī nemorō ma'iyu'rūnūcāmi” nīrā, cūrē ī'asī'rīti, uacārā niwā. Cūrē ne cā'rō añudutiticārā niwā.

⁵ Ni'cā nāmi José quē'ecu niwī. Tere cū ma'misumuarē werecu niwī. Tere tū'orā, totā nemorō cū me'rā uacārā niwā. ⁶ A'tiro nicū niwī:

—Yu'u quē'e'quere masārē werēgūgu wee'e. Tere tū'oya. ⁷ Marī nipe'tirāpūta cāpūpū niasu. Topūre trigore opa dotori dū'terā weeasu. Ni'cā nō ya doto cǵā nō wā'cānū'cā, diacǵū ejanū'cā wa'asu. Mūsā ye nōrī pe'e ya nō sumuto sūtuanū'cāpū. Ya nōrē ējōpeoro weronojō paamu'rīque'apū, nicū niwī.

⁸ Tere tū'orā, cū ma'misumua nicārā niwā:

—¿To pūrīcārē mū'u ūsā wiogu nigāsari? ¿Mū'u ūsārē dutipegusari?

Cū quē'e'quere werēcā, “Tojo wa'apū” nicā tū'orā, nemorō ua, cū me'rā a'pepūrīcārā niwā.

⁹ Be'ro apaturi José quē'enemocu niwī. Te quē'rārē cū ma'misumuarē werecu niwī:

—Tū'oya tja. Yu'u apaturi quē'easu. A'tocaterore mujīpū umucocǵū, namicǵū, once nōcōa yū'ure ējōpeorā paamu'rīque'ama.

¹⁰ Cū pacure, cū ma'misumuarē cū quē'e'quere werecu niwī. Tere tū'ogu, cū pacū pūrīrō me'rā cūrē yū'ticu niwī:

—¿De'ro nisi'rīrō weeti a'te mū'u quē'e'que? ¿To pūrīcārē, yū'u, mū'u paco, mū'u ma'misumua mū'urē ējōpeorā paamu'rīque'arāsari? nicū niwī.

¹¹ Cū ma'misumua cūrē uoyū'ruacārā niwā. Cū pacū pe'e tere pūrō wācūnū'ūcu niwī.

Joséré cū ma'misumua dua'que ni'i

¹² Ni'cā nūmū José ma'misumua Siquem wāmetiropū wa'acārā niwā. Na pacū Jacob yarā ovejare tā ecarā wa'arā weecārā niwā. ¹³ Be'ro Jacob cū macū Joseré nicū niwī:

—Mū'u masīsa'a. Mū'u ma'misumua Siquēpū ovejare tā ecaco'terā weesama. Narē ī'agū wa'aya.

—Jau, wa'aguti, ni yū'ticu niwī.

¹⁴ Cū tojo nicā tū'ogu, Jacob nicū niwī:

—Añu'u. ¿Mū'u ma'misumua, tojo nicā oveja, ¿de'ronojō nisetiti? Narē ī'agū wa'aya. Ī'atoja, yū'ure quetiwerēgū tojatia, nicū niwī. Jacob Joseré o'ōgu, Hebrō wāmetiro ti pa'tiro nīrō me'rā o'ōcu niwī.

José Siquēpū etagu, ¹⁵ cāpūpū wisia wa'acu niwī. Tojo weegu ni'cū masū cūrē bocaēja, sērītiña'cu niwī:

—¿Nē'enojōrē a'macusiagu weeti?

¹⁶ José cūrē yū'ticu niwī:

—Yu'u ma'misumuarē a'macusiagu wee'e. ¿No'opu na yarā ovejare co'terā weesari? ¿Mu'u masiweti?

¹⁷—Wa'atojama. A'to ní'cārā “Dotán tiropu wa'arā” nicā tu'oasu, ni ya'ticu niwī cūrē.

Tojo weegu José cū ma'misumuarē a'mawā'cā, Dotán sumutopu bocaajacu niwī. ¹⁸Na pe'e cūrē yoroputa a'ticā i'acārā niwā. Na tiropu ejase duporo, “Marī cūrē wējērā”, ni apoycārā niwā.

¹⁹—Í'aña. Sī'i quē'ese bucu a'timimiba, nicārā niwā.

²⁰—Te'a, cūrē wējērā. Wējētoja, copepu cūrē tuuquesārā. “No'o ni'cū yai nūcūcū ba'agu ba'apī cūrē”, nīrā marī pacure. Tojo weero cū quē'e'que ¿de'ro wa'aro wa'arosa'a? nicārā niwā.

²¹Rubén na tojo nisere tu'ogu, cū acabijire yu'ruosí'rigū, narē nicu niwī: —Wējētīcā'rā. ²²A'ti pe aco marīrī pepu tuuquesaña. Ne cūrē mejēcā weeticā'ña. Rubén cū acabijire yu'ruo, cū pacupure wiasí'rigū, tojo nicu niwī.

²³José cū ma'misumua tiropu etacā, na cūrē ñe'ea, cū sñānō su'tiro cū pacu o'o'carore tuweecārā niwā. ²⁴Tuwee, topu nīrī pe aco marīrī pepu tuuquesācārā niwā.

²⁵Tu'ajanu'cō, ba'arātīrā ejanujācārā niwā. Na tojo weeri cura ismaelita masā* duari masā pājārā a'ticā i'acārā niwā. Na Galaad wāmetiro me'rā, Egiptopu miarā, na yarā wa'icūrā cameyoa bu'ipu, u'mutise pejere, tojo nicā wa'rese bálsamo wāmetisere, mirra wāmetisere miacārā niwā.

²⁶Narē í'agū, Judá cū ma'misumuarē, cū acabijirārē nicu niwī:

—Marī cūrē wējē, āpērārē ya'yiorā, ñe'enojō añuse bocabosari? ²⁷Cūrē wējērōnojō o'orā, sōjā duari masā pe'ere duarā. Cū quē'rā marī acabijita nimi.

Judá cū tojo nisere tu'orā, “Jau, tojota weerā”, nicārā niwā.

²⁸Tojo weerā ismaelita masā apeyenojō duari masā na tiropu yu'ruacā, José ma'misumua ti pepu saña'cure miiwirō, narē duacārā niwā. Cūrē veinte niyeru kujiri wapayecārā niwā. Tojo weerā Joseré Egiptopu miacārā niwā.

²⁹Rubén na duari cura marī'cu niyugu, na tiropu daja, ti pepu Joseré marīcā í'agū, cū bujawetisere í'ogū, cū yaro su'tirote tū'rēcu niwī. ³⁰Be'ro cū acabijirā tiropu wa'a, narē nicu niwī:

—Marī acabiji marīamiba majā. ¿Ni'cārōacārē yu'u de'ro weegusari? nicu niwī.

³¹Be'ro ni'cū cabra wī'magūrē wējēcārā niwā. Wējētoja, José yaro su'tiro na tuwee'carore mii, cū ye dí me'rā tore tuuwa'recārā niwā. ³²Tu'ajanu'cō, to su'tirote na pacupure mia, i'ocārā niwā.

—Īsā a'to su'tirote bocapu. Í'aña. Apetero weero mu'u macū yaro nīrō nibosa'a, nicārā niwā.

³³Jacob ti su'tirote í'amasīgū, a'tiro nicu niwī:

—Īu. Yu'u macū yarota ni'i. Ni'cū yai nūcūcū yu'u macūrē ñe'e, cū'rī wējēste, ba'apī, nicu niwī.

³⁴Tojo weegu Jacob cū bujawetisere í'ogū, cū su'tirote tū'rē, na weewaronojōpuma su'ti wāquisenojōrē sñāncu niwī. Cū macū wērī'quere yoacā uti, dūjasewā'acu niwī.

³⁵Nipe'tirā cū pō'rā umua, numia cūrē “Tocā'rōta bujaweti, utiya”, nicārā nimiwā. Cū pe'pe na “Wācūtutuaya”, nimicā, ne uaticu niwī. Siape me'rā nemorō utinemosājācu niwī. A'tiro nicu niwī:

—Téé wērīgūpu bujawetidu'uguti, nicu niwī. Tojo weegu Jacob cū macū José bajuticā í'agū, utinu'cūcā'cu niwī.

³⁶Ismaelita masā Egiptopure etarā, Joseré Potifar wāmetigure duaturiacārā niwā. Cū Egiptocjārā wioqu faraōrē da'ratamugū nicu niwī. Tojo nicā faraōrē co'terā surara wioqu nicu niwī.

38

Judá, Tamar wāmetigo ye queti ni'i

¹Joseré na duāca be'ro Judá cū ma'misumua, cū acabijirārē cō'awijacu niwī. Cō'awija, Adulam wāmetiri macāpu wa'acu niwī. Topu ti macācū Hira wāmetigu ya wī'ipu cājicu niwī. ²⁻³Topu ni'cō numiorē Canaā di'tacjū Súa wāmetigu macōrē í'acu niwī. Core numotica niwī. Co me'rā nīca be'ro co nijipaco ni, ni'cū wī'magū pō'rātico niwō. Cūrē Er wāme o'oco niwō. ⁴Be'ro apaturi nijipaco wa'a, apī wī'magūrē pō'rātico niwō. Cūrē Onán wāme o'ocu niwō. ⁵Na be'rore apī pō'rātinemoco niwō tja. Cūrē Sela wāme o'oco niwō. Cū Quezib wāmetiropu bajuacu niwī.

* 37:25 37.25 Ismaelita masā madianita masā nicārā niwā.

⁶ Be'ropu Judá cū macū masā ma'mi Er Tamar wāmetigore numiada'recu niwī. ⁷ Er cū ña'arō weesetisere Ō'acū ne tu'saticu niwī. Tojo weegu cū catiri umucore ē'macā'cu niwī.

⁸ Cū wērica be'ro Judá cū macū Onārē a'tiro nicu niwī:

—Macū, marirē dutisere queoro wéegu, mu'u ma'mi numo ní'core nūorēña. Tojo weegu mu'u ma'mi mijirē pō'rātibosaturiagusa'a.*

⁹ Onán pe'e "Co me'rā yu'u pō'rāticā, yu'u pō'rā nitibosama" ni, masīcu niwī. Tojo weegu nipe'tisetiri co me'rā nimigū, nijīpacoyoticu niwī. Tere tojo weegu, cū ma'mi pō'rā nituriarā wa'acā wasātigu, tojo weecu niwī. ¹⁰ Ō'acū Onán cū tojo weesere ū'agū, tere tu'saticu niwī. Tojo weegu cū quē'rārē wēricā weecu niwī.

¹¹ Tojo wa'aca be'ro Judá cū macū numo ní'core nicu niwī:

—Mu'u pacu ya wī'ipu wapewio tojánīña. Yu'u macū Sela cū bucū nicāpu cūrē marāputiapa, nicu niwī. Tojo weego, Tamar co pacu ya wī'ipu dajaco niwō. Core tojo nimigū, Judá a'tiro wācūcu niwī: "Apetero weegu Sela quē'rā cū ma'misumua weronojō wēribosami", nicu niwī.

¹² Yoáca be'ro Judá numo Súa macō wēria wa'aco niwō. Cū dajari pe'tica be'ro Judá Timnat wāmetiri macāpu wa'acu niwī. Ti macāputa cū yarā oveja poarire seecārā niwā. Cū me'rācjū Hira Adulācjū cūrē ba'paticu niwī.

¹³ Tamar, co mañecū "Timnat macāpu cū yarā oveja poarire seegu wa'apu" nicā tu'ogo, a'tiro weeco niwō. ¹⁴ Co wapewio sāñarī su'tirote tuweeco niwō. Tuwee, na ū'amasīcā'to niġō, ni'cā casero me'rā co diapoare mo'aco niwō. Tu'ajanū'cō, Enaim macā sājārī sope pu'to dujico niwō. Ti macā Timnat wa'ari ma'a tiropu nicaro niwō. Tamar, "Sela bucāpu niapu" nisere tu'ogo, tojo weeco niwō. Sela bucāpu nimicā, Judá core Selare numiada'reticu niwī.

¹⁵ Judá core ū'agū, "Ūmuarē a'metārāwapata'ari masō nisamo", ni wācūcu niwī. Co diapoare mo'a, ū'ata basiotico niwō. ¹⁶ Cū macū numo ní'co nisamo, ni masītigu, ma'apu ní'cu co tiro ojanū'cā, core a'tiro nicu niwī:

—Yu'u, mu'u me'rā nisī'risa'a, nicu niwī.

Co pe'e "¿Ñe'enojō yu'ure wapayegusari?" nico niwō.

¹⁷ —Yu'u ecarā cuorārē ni'cū cabracārē mu'urē o'oguti, nicu niwī.

—Añu'u to pūricārē. Mu'u cūrē o'oati dūporo apeyenojō cūña yujupu, nico niwō.

¹⁸ —¿Ñe'enojōrē yu'u cūcā ūati? ni sērītiña'cu niwī.

—Mu'u wāmerē ñacūurōrē ti da busari da me'rā, tojo nicā mu'u tuacju mu'u cuocjare cūña, nico niwō.

Judá core tere o'otoja, co me'rā nicu niwī. Tojo wee co nijīpaco tojaco niwō. ¹⁹ Cū me'rā nica be'ro topu ní'co Tamar wa'aco niwō. Wa'a, co diapoā omāca caserore tuweeco niwō. Tu'ajanū'cō, co wapewio su'tiro co tuwee'carore sñaco niwō tja.

²⁰ Be'ro Judá cū ní'caronojō cū me'rācjū Adulācjū me'rā cabracārē o'ocu niwī. Cū co me'rā topu cūu'quere wiatōrōdutigu, tojo weecu niwī. Cū me'rācjū pe'e core ne bocaticu niwī. ²¹ Tojo weegu tocjārā masārē sērītiña'cu niwī:

—Musā ū'acā sō'onico Enācjō, musā ējōpeori wī'icjō ūmuarē a'metārāwapata'ari masō, ¿no'opu nisari? Na pe'e "A'toma ne ni'cō conojō marīmo a'ti macāma", nicārā niwā.

²² Tere tu'ogu, Judá tiropu cū majāmitojaacu niwī. Cūrē nicu niwī:

—Ne bocatiasu. Tocjārā maricā "Conojō a'toma ne marīmo", niama, nicu niwī.

²³ Judá cūrē yu'ticu niwī:

—Tocjārā marirē bujtīcā'to, nīrā, yu'u cūu'quere me'rāta tojacā'to. Yu'u cabracārē o'omiapu, o'ogu pe'e; mu'u bocatiapā, nicu niwī Judá.

²⁴ ū'tiarā mujīpū be'ro āpērā Judāre a'tiro quetiwererā etacārā niwā:

—Mu'u macū numo āpērā ūmuarē a'metārā, nijīpacoyoja wa'aco niama, nicārā niwā.

Judá tere tu'ogu, "Core miwīrō, ūjūacō'acārā wa'aya", ni caricūcu niwī.

²⁵ Core miwīrōrī curare co pe'e cū wapaye cūu'quere o'o, co mañecūrē a'tiro queti o'oco niwō: "A'te noa cūu'quere nīrō nisasa'a. A'te wioġuta yu'ure nijīpacoyowī. ū'arē mu'u. ¿Noa yaro a'to wāme ñacūurō, a'ti da me'rā, tojo nicā ū'tigu tuacju niti?"

²⁶ Judá cū yere ū'amasīgū, a'tiro nicu niwī:

—Co pe'e yu'u yu'rūoro añurō weepō. Yu'u pe'e, yu'u macū Sela me'rā numiada'retigu, ña'arō weepā, nicu niwī. Tojo weegu Judá core ne apaturi a'metārānemoticu niwī majā.

²⁷ Tamar co wī'magū wuarī numu ejacā, puarā su'rua'cārā bajuacārā niwā. ²⁸ Na bajuari curare ni'cū omocā siōwīrōcu niwī. Tojo weego pō'rātīrārē co'teri masō ni'cā da

* 38:8 38.8 Rt 4.5; Mr 12.19-22

sō'arī da me'rā, omocāpu da'teō'oco niwō. A'tiro nico niwō: “Á'rī bajuamu'tāmi”, nico niwō. ²⁹ Co tojo niri curata cū omocārē wejequesōrōcū niwī. Cū tojo weecāta, cū acabiji pe'e bajuamu'tācu niwī. Tojo weego pō'rātirārē co'tego cūrē a'tiro nico niwō: “¿De'ro weegu mu'u ma'mi pe'ere bajuamu'tācā weetiati?” Tojo weerā cūrē Fares wāmeyecārā niwā. ³⁰ Be'ro apī omocāpu sō'arī da da'teō'o'cu pe'e bajuacu niwī. Cūrē Zara* wāme ō'ocārā niwā.

39

José ye queti, tojo nicā Potifar numo ye queti ni'i

¹ José Egiptopu miano'cu niwī. Cūrē topu miāca be'ro cūrē mia'cārā ismaelita masā Potifar wāmetigūre duaturiacārā niwā. Cū Egiptocjū wiogu faraōrē da'ratamugū, tojo nicā cūrē co'terā surara wiogu nicū niwī.

² Ō'acū José me'rā ni, cūrē weetamucū niwī. Tojo weegu cū wiogu Potifar, Egiptocjū ya wi'ipu niri cura nipe'tise cūrē añurō dia'cū wa'acaro niwō. ³ Potifata Ō'acū Joseré weetamusere, tojo nicā cūrē añurō wa'asere ī'acu niwī. ⁴ Tojo weegu Joseré añurō wācūcū niwī. Tojo wācūgū cūrē, cū ya wi'i wiogu, cūrē weetamuacjū warore sōrōcū niwī. Nipe'tise cū yere su'ori ī'anurādutigu sōrōcū niwī. ⁵ Cūrē wiogu sōrōca nūmu me'rāta Ō'acū Potifare añurō wa'acā weenu'cūcū niwī. Cū ya wi'i cjase cū cuosere, tojo nicā cū cāpūpu cuosere “Añurō wa'ato”, nicū niwī Ō'acū. ⁶ José tere co'tegu niyucā, Potifar ne cā'rō wācūque'titicū niwī. Ba'aritero ejacā dia'cūrē ba'agu wa'amujācu niwī.

José tutuagu, añurō bajugu nicū niwī. ⁷ Be'ro cū wiogu Potifar numo cūrē pūrō ī'aco niwō. Joseré tu'sago, ni'cā nūmu cūrē, “Yu'u me'rā nīgū a'tia”, nico niwō.

⁸ José co tojo nisere tu'satigu, core a'tiro nicū niwī:

—Í'aña. Yu'u wiogu mu'u marāpu, nipe'tise masā cuosere yu'ure ī'anurādutigu cūuami. Yu'u a'topu niri curare cū ne apeyenojō wācūque'titimi. ⁹ A'ti wi'ipure ne apī yu'u nemorō nīgū marīmi. Yu'u wiogu yu'ure, yu'u sērīsere o'oticā weetimi. No'o nipe'tisere o'omi. Mu'u pūrīcārē basiowe'e. Mu'u yu'u wiogu numo ni'i. Tojo weegu yu'u to cā'rōjo ña'arō weemasītisa'a. Ō'acūrē yu'runu'cāmasītisa'a, nicū niwī.

¹⁰ Co cūrē nipe'tise nūmūri “Ba'pati, yu'u me'rā nīgū a'tia”, nimicā, ne wa'aticū niwī.

¹¹ Ni'cā nūmu José cū wiogu ya wi'ipu cū da'rasenojōrē weegu wa'acu niwī. Titare āpērā ti wi'ipu da'raco'terā topu marīcārā niwā. ¹² Potifar numo cū yaro su'tiro bu'icjārōrē tūawe, “Yu'u me'rā nīgū a'tia”, nico niwō.

José pe'e su'tiro bu'icjārō moogū ti wi'ipu ni'cu omawijaacu niwī. Co pe'e cū yaro su'tiro me'rā tojanu'cāco niwō. ¹³ Cū bu'icjārōrē topu cō'a omawijaacā ī'agō, ¹⁴ to da'raco'terārē pijio, a'tiro nico niwō:

—Í'aña. Yu'u marāpu hebreo masū cū miiti'cu marīrē ña'arō bujicā'mi. Cū yu'u me'rā nisī'rīgū, a'ti wi'ipure sājātica niami. Yu'u pe'e uputu caricūaru. ¹⁵ Yu'u tutuaro pōtēorō caricūcā tu'ogu, cū yaro su'tiro bu'icjārōrē cō'a, omawijaami, nico niwō.

¹⁶ Co marāpu wi'ipu dajari cura to su'tirore cuoco niwō. ¹⁷ Cūrē mejārōta weroco niwō tja:

—Hebreo masū mu'u da'raco'tegu miiti'cu, ya tucūpu sājāa, yu'ure ña'arō weesī'rīgū weeami. ¹⁸ Yu'u tutuaro pōtēorō caricūcā, cū yaro su'tiro bu'icjārō a'to doquecū, omawijaa wa'ami.

¹⁹ Potifar cū numo “Mu'urē da'raco'tegu tojo weeami”, nicā tu'ogu, uayurūacu niwī. ²⁰ Tojo weegu Joseré ñe'eduti, bu'iri da'reri wi'ipu sōrōduticu niwī. Ti wi'iputa bu'iriwī'ia wiogu faraōrē yu'runu'cā'cārā ducjārā niwā. ²¹ Tojo weemicā, Ō'acū pe'e cū ma'isere ī'ogū, José me'rā ninu'cūcū niwī. Cūrē weetamugū, topu bu'iri wi'i wiogure añurō wācūcā weecu niwī. ²² Tojo weegu José topu nipe'tirā bu'iri cuorārē ī'anurā, narē co'tegu tojacu niwī. Tojo nicā, nipe'tise ti wi'ipu weesere su'ori duticu niwī. ²³ Ō'acū José me'rā nīgū, nipe'tise añurō dia'cū wa'acā weecu niwī. Tojo weegu surara topu co'terā wiogu cū Joseré cūu'quere wācūque'titicū niwī.

40

José puarā quē'e'quere were'que ni'i

¹ Tojo wa'āca be'ro Egiptocjū wiogure u'seducaco vino ñaco'terā wiogu, tojo nicā apī pā weerā wiogu na faraōrē tu'saticā weecārā niwā. ² Faraō narē, u'seducacore ñaco'terā wiogu, tojo nicā pā weerā wiogu me'rā uayurūacu niwī. ³ Tojo weegu cūrē co'terā surara wiogu ya wi'ipu narē bu'iri da'redutigu o'ōcū niwī. Toputa José quē'rā bu'iri da'reno'cu

* **38:30** 38.30 Apeterore Zarare Zérah ojano'caro niwā. Jos 7.1

dujicu niwī. ⁴ Ti wi'ipu co'terā wiogu Joseré “Á'rārē co'teya”, nicu niwī. Na topure yoacā bu'iri dujicārā niwā.

⁵ Ni'cā ñami u'seducacore tiaco'tegu, pãrē weeco'tegu nanucū mejêcā bajuse quê'ecārā niwā. Na puaro quê'e'quenucū mejêcā dia'cū nis'i'rîrô weecaro niwā. ⁶ Bo'reacā José narē i'awā'cāgū ejagu, na bujawetirārē bocaecacu niwī. ⁷ Narē a'tiro nicu niwī:

—¿De'ro weerā ni'cācārē tocā'rô bujawetirā waro niti?

⁸ Na yu'ticārā niwā:

—Ûsā puarā mejêcā bajuse quê'easu. A'topure ne ni'cūputa Ûsā quê'e'quere “Tojo nis'i'rîrô weepā” nigūnojôrē bocatisa'a, nicārā niwā.

Na tojo nicā tu'ogu, José a'tiro nicu niwī:

—Ô'acū ni'cūta a'tenjojôrē weremasísami. Yu'ure wereya māsā quê'e'quere, nicu niwī.

⁹ Tojo weegu u'seducacore tiaco'tegu cū quê'e'quere Joseré a'tiro werecu niwī:

—Quê'erôpure ni'cā da u'sedare yu'u diacjū pe'e i'asu. ¹⁰ Ti da i'tia dupu cuoapu. Te dupuri p'i'rî o'oritia wa'apu. Te tō'orî u'se bucuamajāmujāpu. ¹¹ Topure faraō s'i'rîrî pare cuoasu. Û'se tō'orîrē mí, ti papu bipesāsū. Tu'ajanu'cō, ti pare faraôpure o'oasu, nicu niwī.

¹² José cūrē nicu niwī:

—Mu'u quê'e'que a'tiro nis'i'rîrô wee'e. Te i'tia dupu, i'tia numu nis'i'rîrô wee'e. ¹³ I'tia numu be'ro faraō mu'urē besegusami. Besetoja, mu'urē acobojo, mu'u da'ra'quere da'radutigusami tja. Toduporo mu'u wee'caronjôta faraôrē u'seducacore tiaco'tegusa'a. ¹⁴ Mu'urē a'tiro wa'acā, yu'ure wācūapa. Yu'u a'to bu'iri da'reri wi'ipu nigūrē miwîrôdutigu, faraôrē ucūbosaya. Sajatiro yu'ure wācūcureapa. ¹⁵ Yu'ure hebreo masā ya di'tapu tutuaro me'rā ñe'e, miitiwā. Ña'arô weetimigū, mejô waro bu'iri da'reri wi'ipu dujisa'a, nicu niwī José.

¹⁶ Pā weeri masā wiogu José cū weero wereme'rîcā i'agū, cū quê'rā a'tiro nicu niwī: —Yu'ua, quê'erôpure i'tia bati pā butisere tuupeoasu. ¹⁷ Bu'ipu pesamu'tārî bati faraō yere peje pā mejêcā bajuse i'pitisenojô posetiapu. Tojo nimicā, mirîcūa pe'e yu'u dupoa bu'iaca pesari bati pe'ere ba'arā dijatiama.

¹⁸ Tere tu'ogu, José cūrē nicu niwī:

—Mu'u quê'e'que a'tiro nis'i'rîrô wee'e. Te i'tia bati i'tia numu ni'i. ¹⁹ I'tia numu be'ro faraō mu'urē ni'cāgū yucugupu da'teyoodutigusami. Mu'u wêrîca be'ro mirîcūa mu'u ye di'ire ba'arāsama, nicu niwī.

²⁰ I'tia numu be'ro José a'tere wérêca be'ro faraō cū bajuáca numu bosenumujo weecu niwī. Nipe'tirā cūrē da'ratamurā me'rā tojo weecu niwī. Nipe'tirā cū pijio'cārā i'orô wa'tero faraō bu'iri da'reri wi'ipu nirā u'seducaco vino tiaco'terā wiogure, pā weerā wiogure pijiwîrôdutica niwī. ²¹ Û'seducaco vino tiaco'te'cuma mejārôta cūrē da'rase cūucu niwī. Cū toduporo wee'caronjôta faraôrē u'seducaco vino tiagū sājāacu niwī tja. ²² Pā weerā wiogu pe'ema yucugupu da'teyoodutica niwī. José cūrē ni'caronjôta wa'acaro niwī. ²³ Tojo wa'amicā, u'seducaco vino tiaco'tegu Joseré ne wācūticu niwī.

41

José faraôrē cū quê'e'quere were'que ni'i

¹ José na puarā quê'e'quere wérêca be'ro pua cū'ma yu'rucaro niwā. Ni'cā numu faraō a'tiro quê'ecu niwī: Dia Nilo wāmetiri maa sumutopu nu'cūcu niwī. ² Cū tojo weeri cura ti maapure siete wecua añurā, di'itirā wijapa'acārā niwā. Ti maa sumutopu aco tirupu táre ba'anu'cūcārā niwā. ³ Be'ro ti maaputa tja āpērā siete wecua ña'arā mejārā, di'i marîrā wijapa'acārā niwā. Āpērā u'mutāwîja'cārā tiro nu'cāejacārā niwā. ⁴ Á'rā wecua ña'arā mejārā, di'i marîrā āpērā añurā siete wecua pacarā di'itirā pe'ere ba'ape'ocārā niwā. Tere quê'egūta, faraō wā'cācu niwī.

⁵ Be'ro cārîa wa'acu niwī tja. Apeye quê'enemocu niwī. Cū i'acā, siete trigo pō'rārî añubutise peritise ni'cā ñopureta pî'rîwijacaro niwā. ⁶ Be'ro tja siete ña'ase trigo pō'rārî mejā, ñai bopoa'que mejā pî'rîbajuacaro niwā. Wî'rô mujîpu majätiro cjase uputu asibusu wêetuuwā'cātise me'rā tojo wa'acaro niwā. ⁷ A'te siete ña'ase bopoa'que pō'rārî mejā apeye siete añuse trigo peritise pō'rārîrē ba'ape'ocā'caro niwā. Tojo wa'acā, faraō wā'cā, “Quê'ese niapā”, nicu niwī.

⁸ Ape numu ñamiña'cūrô wācūque'tiyu'ruacu niwī. Tojo weegu nipe'tirā nîbocari masārē, tu'omasîrî masā Egiptopu nirārē pijio, cū quê'e'quere werecu niwī. Ne ni'cū pe'eta “Tojo nis'i'rîrô wee'e” ni, weremasîticārā niwā.

⁹ Na weremasîticā i'agū, faraôrē u'seducaco vino tiaco'tegu a'tiro nicu niwī:

—Ni'cārōacāpūta yu'u queoro weeti'quere wācūsa'a majā. ¹⁰ Wiogu, ti nūmupū mu'u pā weeri masā wiogu me'rā, tojo nicā yu'u me'rā uáčaterore, ūsā puarāpūreta surara wiogu ya wi'ipū ūsārē bu'iri da regu sōrōwā. ¹¹ Ni'cā űami pā weeri masā wiogu quē'ecu niwī. Yu'u quē'rā mejēcā bajuse quē'ewā. Ūsā quē'e'quenacū mejēcā dia'cū nisi'rīrō weecaro niwā. ¹² Titare ni'cū hebreo masū ma'muacā ūsā me'rā niwī. Cū mu'urē co'terā surara wiogure da'rago'tegu niwī. Ūsā quē'e'quere cūrē werewu. Cū pe'e ūsārē "Tojo nisi'rīrō weepā", ni werewī. ¹³ Te cū ni'caronojōta queoro wa'awu. Yu'u apaturi yu'u da'rase cuo'quere da'rawu tja. Apī da'teyoo wējēno'wī, nicu niwī.

¹⁴ Tere tu'ogu, faraō "Joserē pijigu wa'aya", nicu niwī. Tojo weerā maata cūrē bu'iri da'reri wi'ipū ni'cure pijiwiijaacārā niwā. José pe'e useca poarire wūjawee, su'tiروه ducayu, faraō tiropu wa'acu niwī.

¹⁵ Topu ejacā, faraō cūrē nicu niwī:

—Yu'u quē'e'quere ne ni'cūnojo "Tojo nisi'rīrō wee'e" ni, weremasīgūrē bocatiasu. Mu'urē "Cū pe'e quē'esere weremasīapū" nisere tu'o'o.

¹⁶ José faraōrē yu'ticu niwī:

—A'tere yu'u mejēta weremasīsa'a. Wiogu, a'tere Ō'acū pe'e mu'urē añurō wa'adutigu, mu'u quē'e'quere "Tojo nisi'rīrō wee'e" ni weregusami, nicu niwī.

¹⁷ Faraō Joserē "A'tiro quē'easū", nicu niwī:

—Dia Nilo sumutopu nu'cūasu. ¹⁸ Ti maapure siete wecua añurā pacarā, di'itirā wijapa'ama. Na ti maa sumutopu tá nirōpu ba'anucūama. ¹⁹ Na be'ro tja siete wecua űa'arā mejārā, di'i marīrā wijapa'ama. Ne ni'cāti tojo bajurā wecua a'to Egiptopure ī'atigu nicāti. ²⁰ Ā'rā wecua űa'arā mejārā, di'i marīrā siete añurā, pacarā di'itirā pe'ere ba'acā'ma. ²¹ Na ba'a'cārā nimīrā, "Na ba'apā", nita basiotiama. Mejārōta űa'arā mejārā, di'i marīrā nicā'ma. Tere quē'egū, yu'u wā'cāpu. ²² Be'ro apaturi apeye quē'emoapu tja. Siete trigo pō'rārī añubutiasē peritise ni'cā űopūreta pī'rīwījatiapu. ²³ Te be'ro tja siete pō'rārī trigo űa'ase, te perī marīse pō'rārī űai bopoa'que mejā pī'rīwījatiapu. Wī'rō mujīpū mujātiro cjasē uputū asibusu wēetuuwā'cātise me'rā tojo wa'apu. ²⁴ A'te siete pō'rārī űa'ase mejā, apeye añuse trigo peritise pō'rārī pe'ere ba'ape'ocā'pu. Yu'u a'tere nībocari masārē weremiapu. Ne ni'cūnojo pe'eta "Tojo nisi'rīrō wee'e" ni weremasītiama, nicu niwī faraō.

²⁵ Tere tu'ogu, José faraōrē yu'ticu niwī:

—Wiogu, puaroputa mu'u quē'e'que ni'cārōnojo nisi'rīrō wee'e. Ō'acū cū weeatjere mu'urē wereyugu weepī. ²⁶ A'tiro ni'i: Siete wecua añurā siete cū'marī ni'i. Siete trigo pō'rārī añuse pō'rārī quē'rā siete cū'marī ni'i. Te puaroputa ni'cārōnojo quē'ese niapā. ²⁷ Siete wecua űa'arā, di'i marīrā mejārā, na añurā be'ro bajua'cārā quē'rā siete cū'marīta ni'i. Tojo nicā, siete trigo pō'rārī űa'ase bopoa'que mejā quē'rā, mejārōta ni'i. Siete cū'marī ba'ase marīrōsa'a. ²⁸ Yu'u mu'urē ni'caronojōta ni'i. Wiogu, Ō'acū cū weeatjere mu'urē wereyugu weepī. ²⁹ Siete cū'marī nipe'tiro Egiptopure ba'ase niyu'ruarosa'a. ³⁰ Be'ro siete cū'marīta tja ne ba'ase marīrōsa'a. Tojo weero te cū'marī peje ba'ase nīmī'que acobojono'rōsa'a. Nipe'tiro Egiptopure ba'ase pe'tibutiarosa'a. ³¹ Ba'ase marībutiarosa'a. Tojo weerā "Siete cū'marī Egiptopure ba'ase peje nīmīwū" ni, ne ni'cūnojo'puta wācūsōme. ³² Wiogu, mu'u a'tere puatīputa mejārōta quē'eapā. Ō'acū "A'tere tojo weeguti", nitojapī. Tojo weegu cū ni'caronojōta a'tere maata weegusami.

³³ »Tojo weegu, wiogu, a'tiro weecā añubosa'a. Ni'cū masū tu'omasīse cuogu "A'tiro weeroua'a" nigūnojōrē a'maña. Cū a'ti di'ta Egiptopure su'ori ī'anurūgūsami. ³⁴ Wiogu, mu'urē a'ti'roua'a. Āpērā wiorā mu'u doca nīrārē sōrōrōua'a. Na nipe'tiro Egipto di'tapu wa'ato. Wa'a, trigo perire ni'cāmocuse pī'seri seeneocūu, ni'cā pī'ire be'ropu na ba'atjere nūrōduti'rā o'ato. Te siete cū'marī ba'ase peje nīrī curare tojo seeneoato. ³⁵ Te ba'ase peje nise cū'marīrē mu'u wiogu dutiro me'rā na neoato. Te perire neo, macārī na ba'ase nūrōse wī'seripu na be'ropu ba'atjere nūrōato. Nūrō, surara tere ī'anurūato. ³⁶ Na tojo weecā, siete cū'marī ba'ase marīatje cū'marīrē na nūrō'que nīrōsa'a. A'ti di'ta Egiptopure ba'ase pe'tisome. Tojo weerā masā ne ūjua'boa wērīsome, nicu niwī José faraōrē.

Faraō Joserē cū docacjū wiogu sōrō'que ni'i

³⁷ Tere tu'orā, faraō, tojo nicā cūrē da'ratamurā "Cū 'tojo weeya' nise añu ni'i", nicārā niwā. ³⁸ Tojo weegu faraō a'tiro nicu niwī:

—¿Marī apī ā'rī weronojo nigūrē bocarāsariba tja? Cū Ō'acū wācūsere cuomi, nicu niwī.

³⁹ Be'ro Joserē faraō nicu niwī:

—Mu'u weronojō apī añurō tu'omasīgū, masīse cwoḡu marīmi. Ō'acū mu'arē a'te masīse o'oopī. ⁴⁰ Ya wi'ire dutigusa'a. Nipe'tirā yarā masā mu'u dutisere yu'tirāsama. Yu'u ni'cūta mu'u nemorō nigūsa'a. Wiogu waro nitjāḡū, tojo nigūsa'a. ⁴¹ Yu'u mu'arē nipe'tiro Egipto wiogu sōrōḡūti.

⁴² Tojo nigūta, faraō cū omopica tuusāarī be'tore tuwee, Joseré sāacu niwī. Ti be'to cū wiogu wāme cuori be'to nicaro niwū. Be'ro āpērārē cūrē añuse su'ti, lino wāmetise me'rā wee'que su'tire sāaduticu niwī. Tojo nicā, ni'cā da uru me'rā wéeca da, busari dare cūrē buocu niwī. ⁴³ Tu'ajanu'cō, tūrūpju cabayua me'rā wejēpju cū yawu be'ro sirutupjare sājāduticu niwī. Tiwu dūporo surara masārē “Ejaque'aya”, ni caricūduticu niwī. Tojo wee Joseré wiogu sōrōcu niwī. Cū nipe'tiro Egipto di'tapare dutigu sājācu niwī.

⁴⁴ Be'ro faraō Joseré nicu niwī:

—Yu'u faraō, wiogu waro ni'i. Tojo nimicā, masā mu'u dutiro maricā, ne apeyenojōacā weemasītisama, nicu niwī.

⁴⁵ Faraō Joseré cū wāmerē ducayucu niwī. Egiptocjārā wāme ō'ogū, Zafnat-panea wāmeyecu niwī. Cū Joseré Asenat wāmetigore numiada'recu niwī. Co, Potifera wāmetigu pa'i, On wāmetiri macācju macō nico niwō. Tojo wee José Egipto wiogu sājācu niwī. ⁴⁶ José faraō me'rā da'ranu'cāḡū, treinta cū'marī cuocu niwī.

Be'ro José faraō i'orōpu wija, nipe'tiro Egipto di'tapare i'acusanu'cācu niwī. ⁴⁷ Te siete cū'marīrē Egipto di'tapare, to cjase otese añubutiario pī'rī ducaticaro niwū. ⁴⁸ Tojo weegu José nipe'tiropu trigore seeneocu niwī. Cū cāpūpu seeneo'quere nipe'tise pacase macārīpu nūrōcūcu niwī. ⁴⁹ Ba'ase peje waro niyu'rumajācaro niwū. Tojo weegu tere nucūpori pajiri maa cjase weronojō seemesācūcu niwī. “Ticuse ni'i”, ni queota basioticaro niwū. Tojo weegu ba'paqueonemoticu niwī.

⁵⁰ Siete cū'marī ūjuaboase wa'ati dūporore José cū numo Asenat me'rā puarā pō'rāticu niwī. ⁵¹ Masā ma'mirē Manasés wāme ō'ocu niwī. “Ō'acū yu'are nipe'tise yu'u pi'etisere acobojocā weemi. Tojo nicā nipe'tirā yu'u acawererārē acobojocā weemi” nīgū, tojo wāme ō'ocu niwī. ⁵² Be'rocjārē Efrai wāme ō'ocu niwī. “Ō'acū Egipto yu'u pi'eti'caropu pō'rāticā weemi” nīgū, tojo wāme ō'ocu niwī.

⁵³ Titare Egiptopare te siete cū'marī peje ba'ase nimi'que pe'tia wa'acaro niwū. ⁵⁴ José ni'caronojōta siete cū'marī ba'ase marīatje cū'marī nu'cārōtiro weecaro niwū. Nipe'tise di'tapare ba'ase marīcaro niwū. Egipto di'ta pe'ema ba'ase nicaro niwū. ⁵⁵ Be'ro Egiptocjārā quē'rārē ba'ase pe'tia wa'acaro niwū. Tojo weerā faraō tiropu ba'ase sērīrā wa'acārā niwā. Tojo weegu faraō nipe'tirā Egipto di'tacjārārē a'tiro nicu niwī: “José tiro wa'aya. Cū masārē dutironojōta weeya.”

⁵⁶ Nipe'tiro Egiptopu ūjuaboase se'sa wa'acā, José cū trigo nūrōcūu'que wi'serire pāoduti, tere duacu niwī. Siape'e me'rā nemorō ba'ase marīcaro niwū. ⁵⁷ Nipe'tiropu ba'ase ne marīcaro niwū. Tojo weerā nipe'tise di'tacjārā Egiptopu José tiro ba'ase duurā a'ticārā niwā.

42

José ma'misumua na Egiptopu ba'ase duurā wa'a'que ni'i

¹ Jacob, Egiptopu “Trigo niaporo” nisere tu'ocu niwī. Tojo weegu cū pō'rārē nicu niwī: —¿De'ro weerā masā a'merī i'acūñabajaque'ati? ² Āpērā yu'are “Egiptopare trigo niaporo”, ni wereama. Marī ūjuaboa, wērīrī nīrā, topu marī ba'atje trigore duurā wa'aya.

³ Tojo weerā José ma'misumua diez Egiptopare trigo duurā wa'acārā niwā. ⁴ José acabiji waro Benjamī pe'ema Jacob cūrē mejēcā wa'ari nīgū, o'ōticu niwī. ⁵ Āpērā Canaá di'tacjārā quē'rā na me'rā ba'ase duurā wa'acārā niwā. Nipe'tiro Canaá di'tapare ba'ase marīcaro niwū.

⁶ José Egipto di'tapare dutigu nicu niwī. Cūta nipe'tirocjārā masārē topu etarārē trigo duagu nicu niwī. Cū ma'misumua cū tiropu etarā, añudutirā ejanu'cā, nucūcāpu paamu'rīque'acārā niwā. ⁷ José cū ma'misumuarē maata i'amasicā'cu niwī. Masīmīgū, i'amasītigu weronojō weecu niwī. Tojo weegu narē pūrīrō sērītiña'cu niwī:

—¿Masā no'ocjārāpu a'tiati?

—Ēsā Canaá di'tapu a'tiapu. Trigo duurā a'tiapu, nicārā niwā.

⁸ José cū ma'misumuarē i'amasicu niwī. Na pe'e cūrē i'amasīticārā niwā. ⁹ Be'ro dūporopu cū narē quē'e'quere wācūbocagu, a'tiro nicu niwī:

—Masā i'adu'tiri masā nisa'a. A'ti di'tare diape'e sājāata añuti nīrā, i'arā a'tiapā.

¹⁰ —Niwe'e. Ēsā mu'u dutise doca nīrā trigo dia'cūrē duurā a'tiapu. ¹¹ Ēsā nipe'tirāputa ni'cū pō'rā, diacjū weeri masā ni'i. I'adu'tiri masā mejēta ni'i.

¹² José narē nicu niwī:

—Niwe'e. Musā a'ti di'tare no'o pe'e sājāata basiosari nīrā, ī'adu'tirā a'tiapā, nicu niwī.

¹³ Na pe'e yu'ticārā niwā tja:

—Ēsā mu'u dutise doca nīrā ni'cū pō'rāta doce ni'i. Ēsā Canaā di'tacjārā ni'i. Ēsā acabiji ni'cūta ūsā pacu me'rā tojami. Apī pe'e dūporopu wērīa wa'acu niwī, ni yu'ticārā niwā.

¹⁴ Tojo nisere tu'ogu, José narē ninemocu niwī tja:

—Yu'u ni'caronojōta musā a'ti di'tare ī'adu'tiri masā ni'i. ¹⁵ Musārē faraō wāme me'rā a'tiro weeguti. Musā acabiji nituogu a'topure a'titicāma, musā a'tore wijasome. ¹⁶ No'o ni'cū musā wa'teropu nigū cūrē miigū wa'ato. Āpērā pe'e a'to bu'iri da'reri wi'ipu tojarāsama. Tojo weese me'rā “Diacjūta ucūapā”, ni masīno'rōsa'a. Miititicāma, diacjūta faraō wāme me'rā “ī'adu'tiri masāta niapā”, nino'rōsa'a, nicu niwī.

¹⁷ José narē bu'iri da'reri wi'ipu i'tia numu narē cūucu niwī. ¹⁸ I'tia numu be'ro José narē a'tiro nicu niwī:

—Yu'u Ō'acūrē wiopesase me'rā ī'a'a. Musā a'tiro wéerā, catirāsa'a. ¹⁹ Musā diacjūta “Mejēcā weetiri masā ni'i” nīrā, ni'cūrē a'topu cūuñā. Musā āpērāpu dajatojaaya. Musā pō'rā, numosānumia ūjuaboaticā'to nīrā, narē trigore miaña. ²⁰ Musā, “Ēsā mejēcā weeri masā niwe'e” nīrā, musā acabiji nituogupure miitiapa. Tojo weerā, musā yu'rāwetirāsa'a, nicu niwī.

—Jau, tojota weerāti, nicārā niwā. ²¹ Be'ro na basu a'merī ucūcārā niwā:

—Diacjūta ni'i. Marī acabijire űa'abutiaro wee'que wapa marīrē tojo wa'a'a. Cū “Yu'ure pajaña'cureya; tojo weeticā'ña” nimicā, tu'otiwu. Cū űa'abutiaro yu'rāmicā, tojo ī'acā'wū. Te bu'iri marī ni'cārōacārē pl'etirā wee'e, nicārā niwā.

²² Rubén narē nicu niwī:

—Yu'u pūrīcā marī acabijire “űa'arō weeticā'ña”, nimiwū. Musā pe'e yu'ure tu'otiwu. Ni'cārōacārē majā cū wērī'que wapa marī wapaseeno'rāsa'a, nicu niwī.

²³ Na, “José marī ucūcere tu'osami”, ni masīticārā niwā. José pe'ere na ucūcere apī pe'e “A'tiro nisī'rīrā weeama”, ni wereturiacu niwī.

²⁴ José na tiropu ni'cu apesepu wa'a, uticu niwī. Be'ro wācūtutua, na tiropu ejagu, ucūcu niwī. Nipe'tirā ī'orōpu Simeórē mejēcā pijioduti, du'teduticu niwī.

²⁵ Be'ro cūrē da'raco'terārē na ye ajuripu trigore poseyeduticu niwī. Na wapaye'que niyeru quē'rārē te ajuri po'peapu cūuduticu niwī. Tojo nicā, ba'ase na ma'apu ba'atojaatjere o'oduticu niwī. José duti'caronojōta weecārā niwā. ²⁶ Be'ro na yarā burro bu'ipu, te trigore miipeo, tore wijawā'cācārā niwā.

²⁷ Be'ro na cārīatjopu etarā, ni'cū cū yagu burrore trigo ecagutigu, cū ya ajurore pāacu niwī. Ti ajurore pāa, trigo bu'ipu nipe'tise niyeru cū wapaye'quere sāñacā ī'acu niwī.

²⁸ Tere ī'agū, cū ma'misumua, cū acabijirārē nicu niwī:

—Ī'arā a'tia. A'ti ajuropu ye niyeru nipe'ticā'a. Cū tojo nicā tu'orā, nipe'tirā ucūape'tia wa'acārā niwā. Uirā, narāsārāta, a'merī ucūcārā niwā:

—¿Marīrē Ō'acū de'ronojō weebutiamiapari? nicārā niwā.

²⁹ Na Canaā di'tapu na pacu Jacob tiropu dajarā, nipe'tise narē Egiptopu wa'a'quere werēcārā niwā. ³⁰ A'tiro nicārā niwā:

—Ti di'ta wiogu dutigu pūrīcā ūsārē tutuabutiaro ucūami. Ēsārē, “Musā a'ti di'tare ī'adu'tirā a'tirā weepā”, niāmi. ³¹ Ēsā pe'e cūrē “Ēsā diacjū weeri masā ni'i; ī'adu'tiri masā mejēta ni'i. ³² Ni'cū pō'rā doce waro ni'i. Ni'cū wērīa wa'acu niwī. Nituogupua Canaāpu ūsā pacu me'rā tojami”, niāpu.

³³ »Tere tu'ogu, ti di'ta dutigu ūsārē niāmi: “To pūrīcārē diacjūta nimitito nigū, a'tore ni'cū tojato. Āpērāpu cā'rō trigo musā ye wi'sericjārā ba'aro ejatuario miaña. ³⁴ Apaturi a'tirā, musā acabiji nituogure miitia. Musā tojo weecā, yu'u “Diacjūta añurā nima”, nigūsa'a. Musā tojo weecā, apī a'to toja'cure wiagusa'a. Be'ro musā a'ti di'tapure ne cā'mota'aro marīrō sjarāsa'a”, niāmi, nicārā niwā na pacure.

³⁵ Na ye trigo ajurire po'ocūurā, José ma'misumua na wapaye'que niyeru sāñape'ticā ī'acārā niwā. Te niyerure ī'arā, ucūayurua wa'acārā niwā. Na pacu Jacob quē'rā ucūacu niwī. ³⁶ Tere ī'agū, Jacob cū pō'rārē nicu niwī:

—Musā yu'ure pō'rā marī'cu weronojō tojacā wee'e. José marī me'rā marīmi. Simeó quē'rā marīmi. Ni'cārōacārē “Benjamīrē miarāti”, ni'i tja. Musā tojo weese yu'ure űa'arō wa'a'a, nicu niwī.

³⁷ Tere tu'ogu, Rubén cū pacure nicu niwī:

—Benjamīrē yu'u su'ori miagūti. Mīa, mu'u tiropu miidaja, wiaguti. Yu'u wiaticāma, yu'u pō'rā puarārē wējēapa, nicu niwī.

³⁸ Jacob cūrē yu'ticu niwī:

—Yu'u macā musā me'rā ne wa'asome. José musā acabiji wērīatojacu niwī. Ā'rī ni'cūta yu'ure du'sami majā. Cūrē ma'apu mejēcā ña'arō wa'acā, yu'u bucu mijī bujawetise me'rā wērīgūsa'a. Tojo wa'acā, musā bu'iritirāsa'a, nicu niwī Jacob.

43

Benjamirē Egiptopu mia'que ni'i

¹ Canaā na nirī di'tapu ujuaboase nemorō wa'acaro niwā. ² Na Egiptopu trigore duurā eja'que pe'ticā ī'agū, Jacob cū pō'rārē nicu niwī:

—Apaturi trigo marī ba'atjere cā'rō duunemorā wa'aya tja.

³ Cūrē Judā yu'ticu niwī:

—Sō'onīcu Egipto dutigu ūsārē tu'ota basiorota niwī: “Musā acabiji nītuogupure miititicā, musārē ñe'enemosome majā”, niwī. ⁴ Tojo weerā mu'u ūsā me'rā Benjamirē wa'aduticā, trigore duurā wa'arāsa'a. ⁵ Mu'u cūrē o'ōticāma, wa'asome. Sō'onīcu wiogu ūsārē queoro niwī: “Musā acabiji nītuogupure miititicā, musārē ñe'enemosome”, niwī.

⁶ Tere tu'ogu, Jacob nicu niwī:

—Musā yu'ure ζde'ro weerā tocārō ña'arō weeati? ζDe'ro weerā cūrē “Ūsā acabiji nītuogupure niami”, ni wereri?

⁷ Na cūrē yu'ticārā niwā:

—Ūsārē, ūsā ye cjasere añurō sērītiña'nurūwī. Marī ni'cū pō'rā nise cjasere añurō sērītiña'wī: “ζMusā pacu catiati yujupu? ζApī musā acabiji marīati?” ni sērītiña'wī. Ūsā cū sērītiña'se dia'cūrē yu'tiwu. ζŪsā de'ro weerā ūsā acabijire miitidutigusami, ni masībosau?

⁸ Be'ro Judā cū pacu Jacore nicu niwī:

—Mu'u macā Benjamirē o'ōya. Yu'u cūrē ī'anurūgūti. Mu'u “Jau” nicā, maata wa'abaque'orāti. Tojo weerā marī, ūsā pō'rā ujuaboa wērīsome. ⁹ Yu'u basu cūrē co'teguti. Cū mu'u macārē mejēcā wa'acāma, a'topu cū dajaticā, yu'ure “Mu'u bu'iriti'i” niapa. Téé yu'u catiro pō'teorō tojo bu'iritigusa'a. ¹⁰ Ūsā a'topure tocārō yoogotirā, puati Egiptopure wa'amajā, majāmitojatiboapā, nicu niwī Judā.

¹¹ Cū tojo nīca be'ro na pacu Jacob narē yu'ticu niwī:

—Musā nīrōnojōta ne mejēcā weeta basiotirocoro. Tojo weerā a'tiro weeya. Musā ye ajuripu apeyenojō cūrē o'oa'tjere miisāña. A'ti di'tapu añuse nisenojōrē cā'rō miaña. Wa'rese bālsamo wāmetise, nucūcjārā mūmia yere, u'mūtise, ba'ase morēsenojōrē miaña. Tojo nicā mirrare, nuces, almendras miaña. ¹² Niyeru quē'rārē puati musā toduporopu mia'caro nemorō miaña. Musā basuta cūrē musā ye ajuripu boca'quere wiaya. Apetero weegu wisigu weepī. ¹³ Ā'rī musā acabiji me'rā maata Egipto dutigu tiropu wa'aya. ¹⁴ Ō'acū tutuayu'rūnū'cāgū musārē weetamuato. Cū musārē pajaña'cā weeato. Cū tojo weecā, musā ma'mi Simeórē du'uwīrōgūsamī. Tojo nicā, ā'rī Benjamī quē'rārē musā me'rā dajacā weegusami. Yu'u pe'e pō'rā marīgū weronjō tojagu, tojo tojacūti, nicu niwī Jacob.

¹⁵ Tojo weerā Jacob pō'rā na o'oa'tjere poseye, niyerure na toduporo mia'que puati nemorō, na acabiji Benjamī me'rā, sojarō Egiptopu wa'acārā niwā. Topu etarā, José tiropu wa'acārā niwā. ¹⁶ Na etacā, Benjamī na me'rā nicā ī'agū, cū ya wī'i co'tegu wiogure nicu niwī:

—Ā'rārē ya wī'ipu miaña. Wecure wējē, ba'ase do'ayuya. Dajaritero nicā yu'u me'rā ba'arāsama, nicu niwī José.

¹⁷ Ti wī'i dutigu José duti'caronjōta weecu niwī. Cū basuta narē pijiwā'cācu niwī.

¹⁸ Na pe'e José ya wī'ipu cū miacā, ucuyu'ruacārā niwā. A'merī a'tiro ucūcārā niwā:

—Marīrē tojo weeta'sagu weemi. Sō'onī'que niyeru marī ye ajuripu sāña'que wapa nita'sa'a. Marīrē topu marī yarā wa'icūrā me'rā ñe'e, da'raco'teri masā sōrō, dutipegūtigu weesami, nicārā niwā.

¹⁹ Tojo weerā na wī'i sope pu'topu ejarā, a'tiro weecārā niwā. Ti wī'i co'tegu wiogu tiroacāpu wa'a, ucūcārā niwā. ²⁰ A'tiro nicārā niwā:

—Wiogu, sō'onīcaterore ūsā a'toputa trigo duurā ejawu. ²¹ Titare ūsā dajatojaarā cārīrātirā, ūsā yarā ecarārē ba'ase ecarātirā, ūsā ye ajurire pāawū. Te ajuripu ūsā niyeru wapaye'que sāñape'ticā'wū. Te niyerure wiarātirā, miitiapu. ²² Tojo nicā, apeye ūsā duuatje niyerure miitinemopu. Niyeru ūsā ye ajuripu sāña'quema noa sārō sāapā, masītisa'a, nicārā niwā.

²³ Ti wī'i co'tegu yu'ticu niwī:

—Wācūtutuaya. Uiticā'ña. Ō'acū musā, tojo nicā musā pacu ējōpeogu musā ye ajuripu sāaboapi. Musā yu'ure wapaye'quema yu'u ñe'ewā, nicu niwī. Be'ro Simeorē na tiropu mīiejacu niwī. ²⁴ Na nipe'tirāpureta José ya wi'ipu pijisājāacu niwī. Topu du'pocārīrē coedutigu, acore o'ocu niwī. Na yarā wa'icarā quē'rārē ecabosacu niwī. ²⁵ Ti wi'ipu nīrā, Joseré na o'otjere apoyucārā niwā. “Dajaritero nicā José a'topu a'tigusami” nīrā, tojo weecārā niwā. “José ya wi'ipu ba'arāsa'a” nisere tu'otojacārā niwā.

²⁶ José wi'ipu ejacā, na mia'quere cūrē o'ocārā niwā. Tu'ajanu'cō, cūrē ējōpeorā, paamu'rīque'acārā niwā. ²⁷ José narē nicu niwī:

—¿Añuti musā? ¿Musā pacu bucu quē'rā añuati? ¿Cū catiati yujupu?

²⁸ —Ēsā pacu mu'urē da'raco'tegu weronojō nigū duti marīami. Catiami yujupu, ni yu'ticārā niwā. Be'ro apaturi cūrē ējōpeose ī'orā, paamu'rīque'acārā niwā.

²⁹ Topu narē majāmiī'amigū, Benjamīrē ī'acu niwī. Na ni'cō pō'rāta nicārā niwā. Tojo weegu a'tiro nicu niwī:

—¿Ā'rīta niti musā acabiji nituogupu musā were'cu? Be'ro Benjamīrē: “Ō'acū mu'urē añurō weeato”, nicu niwī.

³⁰ José cū acabijire ī'a e'catiyu'ruagu, utisī'rīcu niwī. Tojo wee pōtēoti, sojaro me'rā cū ya tucūpu sājāa, uputu uticu niwī. ³¹ Be'ro wācūtutua, cū utidu'uca be'ro diapoare coe, cū ya tucūpu ni'cu wijaa, “Ba'ase etiya majā”, nicu niwī.

³² Cū tojo nicā, ba'ase etirā Joseré cū ya mesapu ba'ase peocārā niwā. Cū ma'misumuarē, cū acabijire ape mesapu ba'ase peocārā niwā. Egiptocjārā José me'rā ba'ami'cārā pe'ere ape mesapu ba'ase peocārā niwā. Egiptocjārā hebreo masā me'rā ba'adutino'ña maricārā niwā. ³³ José cū ma'misumuarē dujuduticu niwī. Masā ma'mirē dujimu'taduticu niwī. Téé nituogupure yapaticu niwī. Cū tojo weecā ī'a ucuarā, a'merī ī'apōtēocārā niwā. ³⁴ José cū ya mesapu nisere narē ecaduticu niwī. Benjamīma āpērā nemorō ba'ase ōrēsāpeoduticu niwī. José cū ma'misumua me'rā ni'cārō me'rā sī'rī, ba'a, uputu ecaticārā niwā.

44

José sī'rīrī pa ye queti ni'i

¹ Na ba'āca be'ro José cū ya wi'ī cjase dutigure nicu niwī:

—Ā'rā ye ajuripu trigore na miarō pōtēorō poseyeya. Tojo nicā, na ye ajurinucū na niyeru wapaye'quere sāaña. ² Tojo wéeca be'ro, na acabiji nituogu ya ajuropu yu'u sī'rīrī pa, plata me'rā wéeca pare, niyeru cū trigo wapaye'que me'rā sāaña, nicu niwī. Ti wi'ī dutigu José cū ni'caronjōta weecu niwī.

³ Ape numu bo'remu'jātiri cura José narē, “Musā yarā burroa me'rā wa'arāsa'a majā”, nicu niwī. ⁴ Na ti macā pu'to nīrī curata José cū ya wi'ī wiogure a'tiro nicu niwī:

—Sō'onícārā umuarē sirutugu wa'aya. Narē ēmugū, a'tiro niña: “Yu'u wiogu musārē añurō weemi. ¿De'ro weerā cū tojo wéeca be'ro nimicā, musā pe'e ña'arō weeati? ⁵ ¿De'ro weerā cū sī'rīrī pa, plata me'rā wéeca pare yajati? Yu'u wiogu ti pa me'rā sī'rīgū niami. Tojo nicā, ti pa me'rā apeyenojō quē'esere 'Tojo nisi'rīrō wee'e' nigū niami. Musā ña'abutiario weecārā niapu,” niña narē, nicu niwī José.

⁶ Narē ēmuejagu, cū niduti'caronjōta nicu niwī. ⁷ Na cūrē yu'ticārā niwā:

—¿De'ro weegu ūsarē tojo ucūti? Ēsā a'tenojō pacama ne weemasīwe'e.

⁸ Ēsā sō'onícatero niyeru ūsā ye ajuripu bocácatero maricārē, tere wiarā a'tiwu. Ni'cārōacāma plata, uru me'rā wee'quema mu'u wiogu ya wi'ī cjasere yajamasītisa'a. ⁹ No'o ti pare cū ya ajuropu cuogunojō wērīato. Ēsā āpērā pe'e cūrē da'raco'terā tojarāsa'a.

¹⁰ Tere tu'ogu, wi'ī wiogu nicu niwī:

—Añurōsa'a. Musā ni'caronjōta wa'arosa'a. Mejō ti pare cuogu se'saro da'raco'tegu tojagūsami. Āpērāpu bu'iri moorāsama.

¹¹ Nanucū sojaro me'rā na ye ajurire dijanu'cā, te ajurire pāacārā niwā. ¹² Tojo weegu wi'ī dutigu na ye ajuripure a'macu niwī. Masā ma'mi ya ajurore a'manu'cā, téé nituogu ya ajuropu yapaticu niwī. Ti pare Benjamī ya ajuropu bocacu niwī. ¹³ Na, na bujawetisere ī'orā, na ye su'tire wejetū'rēcārā niwā. Be'ro na ye ajurire burroa bu'ipu mīepeo, macāpu majāmitojaacārā niwā.

¹⁴ Judā cū ma'misumua, cū acabijirā me'rā ejari curare José cū ya wi'ipūta nicu niwī yujupu. Cūrē pajaña'to nīrā, paamu'rīque'acārā niwā. ¹⁵ José narē nicu niwī:

—¿De'ro weemiati musā? Musā yu'ure, “Masīse cuogunojō, masā ya'yioropu weesere nibocase me'rā masīgū nibosami”, ¿ni wācūtiati? nicu niwī.

¹⁶ Judā cūrē yu'ticu niwī:

—Wiogu, ūsā de'ro nímāsītisa'a. ¿De'ro wee ūsā bu'iri marīsere ī'omasībosari? Ō'acū ūsā ña'arō wee'que wapare, ūsārē bu'iri da'regutigu weetu'sami. Ni'cārōacā majā ti pa cūo'cu me'rā mu'urē da'raco'terā ni'i, nicu niwī.

¹⁷ José pe'e narē nicu niwī:

—Niwe'e. Yu'u tojo weemasītisa'a. Cū ti pare cūogu dia'cū tojagúsami. Āpērāpua wácūque'tiro marirō musā pacu tiropu tojaaya.

Judá Benjamírē ucūbosa'que ni'i

¹⁸ Tere tu'ogu, Judá José tiroacāpu wa'a, ucūcu niwī:

—Wiogu, yu'u ī'acā, mu'u faraō weronojō ni'i. Tojo nimigū, yu'u me'rā uacupa. Cā'rō āpērā tu'otiropu mu'u me'rā ucūsi'rīsa'a. ¹⁹ Mu'u ūsārē sērītiña'wū: “¿Musā pacu niti? ¿Acabijirā cuoti?” niwā. ²⁰ “Ūsā cūo'o, cū bucu nimi”, ni yu'tiwu. “Ni'cū ma'mu nituogupu acabijiti'i. Cū ūsā pacu bucu waro nicā bajua'cu nimi. Ni'cō pō'rā cū ni'cūta du'sami. Apī wērīa wa'acu niwī. Tojo weegu cūrē ma'iyu'ruami”, niwā. ²¹ Mu'u cūrē ī'asi'rīgū, ūsārē miitidutiwu. ²² “Cū, cū pacure du'utimi”, niwā. “Cū du'ucāma, cū pacu wērīa wa'abosami”, niwā. ²³ Mu'u pe'e ūsārē “Cūrē miititicāma, musārē ne ñe'enemosome majā”, niwā.

²⁴ »Be'ro ūsā, ūsā pacu tiropu dajarā, mu'u ní'quere werepe'ocā'wā. ²⁵ Be'ropu ūsā pacu ūsārē niwī: “Apaturi trigo marī ba'atjere cā'rō duunemorā wa'aya tja”, niwī. ²⁶ Ūsā cūrē a'tiro werewu: “Benjamírē miaticāma, ūsārē ‘Ne ñe'esome’, niami”, niwā. ²⁷ Yu'u pacu, mu'urē da'raco'tegu weronojō nigū tu'itiwī: “Musā masīsa'a. Yu'u numo yu'ure puarā ūmuarē pō'rātibosawō. ²⁸ Ni'cū yu'u me'rā ni'cu bajuditia wa'awī. ‘Apetero weegu ni'cū yai nacūcūjā ba'agu, ba'asapī’, nīcāti. Ne cūrē apaturi ī'anemotisa'a. ²⁹ Ā'rī du'sagure mia, mejēcā wa'acā, yu'u bucu mijī bujawetise me'rā wērīgūsa'a. Tojo wa'acā, musā bu'iritirāsa'a”, niwī.

³⁰ »Yu'u pacu cū basu ma'irōnojōta Benjamírē ma'iyu'ruami. Tojo weegu cū marirō ūsā dajacā, ³¹ cūrē ī'atigu, wērīa wa'abosami. Tojo weerā ūsā pacu bucure dujasewā'a, wērīcā weebosa'a. ³² Yu'u, yu'u pacure “Benjamírē su'ori wa'aguti. Cūrē miidajatiwu, yu'u catiro pō'teorō bu'iritigusa'a”, niwā. ³³ Tojo weegu yu'u pe'e cūrē ducayuro, mu'urē da'raco'tegu tojaguti. Cū pe'ema āpērā cū ma'misumua me'rā cū pacu tiropu o'ótōrōña. ³⁴ Cū wa'aticā, yu'u, yu'u pacu tiropu tojaamasītisa'a. Yu'u pacure ña'abutiario bujawetise tu'oña'cā ī'asi'rītisa'a, nicu niwī Judá.

45

José cū ma'misumuarē, “Musā acabiji ni'i” ní'que ni'i

¹ José utisi'rīgū, ne pō'teoticu niwī. Tojo weegu topu nirā cūrē da'raco'terārē caricūcu niwī:

—Nipe'tirā wijaape'tia wa'aya, nicu niwī. Be'ro José cū ma'misumuarē “Yu'u musā acabiji ni'i” ni, werebajurēcā, ne ni'cū cūrē da'raco'terā tojaticārā niwā. ² Be'ro José uputu uticu niwī. Egiptocjārā cū wijaaduti'cārā tu'ose'sacārā niwā. Te queti téé wiogu faraō ya wi'ipū se'sa wa'acaro niwā.

³ José cū ma'misumuarē nicu niwī:

—Yu'u José ni'i. ¿Yu'u pacu catiati yujupu?

Na pe'e ucūayu'rua'cārā nitjārā, ne yu'timasīticārā niwā.

⁴ Be'ro José narē nicu niwī:

—Musā yu'u tirocure a'tia. Na cū tiroacā ejacā, narē nicu niwī:

—Yu'u José ni'i. Musā yu'ure Egiptopu dua'cu ni'i. ⁵ A'tere tu'orā, bujaweticā'ña.

Musā basu a'merī tuubuatīcā'ña. Ō'acū musā dūporo yu'ure o'óyuwī. Masārē yu'ruogutigu, tojo weewī. ⁶ A'ti di'ta Egiptopure ujuaboase pua cū'ma wa'atoja'a. Ni'cāmocuse cū'marī du'sa'a yujupu. Te cū'marī otemicā, ne pī'rīsome, ne ducatisome. ⁷ Ō'acū musā dūporo yu'ure o'óyumu'tāwī. Musā pārāmerā nituriatio nigū, tojo nicā cū tutuase me'rā musārē yu'rawetiatio nigū, tojo weewī. ⁸ Tojo weegu Ō'acūta a'topare yu'ure o'ówī. Musā mejēta yu'ure o'ówu. Ō'acū yu'ure faraōrē wercasari masū sōrōwī. Tojo nicā nipe'tise cū ya wi'i cjasere dutigu, nipe'tiro Egiptopure dutigu sōrōwī.

⁹ Maata tojaaya marī pacu tiropu. Cūrē a'tere wererā wa'aya: “Mu'u macū José mu'urē a'tiro nidutiami: ‘Ō'acū yu'ure nipe'tiro Egipto wiogu sōrōwī. Maata yu'ure ī'agū a'tia. Yoogoticā'ña. ¹⁰ Mu'u a'topu Gosén wāmetiropu tojagusa'a. Yu'u tiroacā nigūsa'a. Nipe'tise mu'u cuose, nipe'tirā mu'u pō'rā me'rā, mu'u pārāmerā me'rā, mu'u yarā wa'icurā me'rā a'tia. ¹¹ A'topu mu'urē, mu'u pō'rārē, nipe'tirā mu'u me'rā nirārē ba'ase o'oguti. Ne apeyenojō du'sasome. Ujuaboase cū'marī ni'cāmocuse cū'marī du'sa'a yujupu. Tojo a'titirā pūrīcā, mu'u, mu'u pō'rā, mu'u pārāmerā, apeyenojō moorā

tojarāsa'a', ni wereya yu'u pacure. ¹² Apeyema tja yu'u acabiji Benjamí, tojo nicā masā basuta 'Diacjū José tojo niami', ni weremasi'i. ¹³ Marí pacure 'Cū nipe'tiro Egiptopure dutigu niami', tojo nicā nipe'tise masā i'a'quere cūrē wereya. Maatacure yu'u pacure miirā wa'aya", nicu niwī.

¹⁴ Cū tojo nitoja, cū acabiji Benjamirē paabu'aguta, uticu niwī. Benjamí quē'rā cū ma'mi Joseré paabu'a, uticu niwī. ¹⁵ Be'ro nipe'tirārē paabu'a, mi'mi, uticu niwī. A'tiro wéeca be'roputa cū ma'misumua cū me'rā ucūcārā niwā.

¹⁶ Tojo wee faraō ya wi'ipure "José ma'misumua etapārā" nise se'sa wa'acaro niwā. Te quetire ta'orā, faraō, cūrē dutitamurā e'catiyu'ruacārā niwā. ¹⁷ Tojo weegu faraō Joseré a'tiro nicu niwī:

—Mu'u ma'misumuarē na yarā wa'icūrā bu'ipu trigore miipeo, Canaápu dajatojaadutiya. ¹⁸ Tojaa, mu'u pacure, mu'u acawererārē miirā wa'ato. A'to Egiptopu di'ta añusere narē o'oguti. Tojo nicā a'ti di'ta cjase otese dūcare ba'arāsama. ¹⁹ Narē a'tiro weedutiya. A'to cjase tūrūsepawure miadutiya. Tepawu me'rā na nūmosānūmiarē, na pō'rārē, masā pacure miitirāsama. ²⁰ Egipto cjase añubutiase na ye nirōsa'a. Tojo weerā na topu miitidu'a'quere wācūque'titicā'to, ni wereduticu niwī faraō Joseré.

²¹ Tojo weerā Jacob pō'rā a'tiro weecārā niwā. Faraō cū o'oduti'caronojōta José tūrūsepawure o'ocū niwī. Tojo nicā, na ma'apu ba'atjere o'ocū niwī. ²² Nanūcū ma'ma su'ti o'ocū niwī. Benjamí cū acabiji waro pe'ema trescientos kujiri niyeru plata me'rā wee'que kujirire o'ocū niwī. Cū pe'ema ni'cāmocuse su'ti o'ocū niwī. ²³ Cū pacure diez burro umua bu'ipu Egipto cjase añusere miipeo, o'ocū niwī. Āpērā burra numia ticurāta tja trigo, pā, cū pacu Egiptopu a'tigu, ma'apu ba'atjere miipeo, o'ocū niwī. ²⁴ José cū ma'misumuarē we'ritigu, a'tiro nicu niwī:

—Masā, no'o ma'apu wa'arā, a'metu'tiwā'cāticā'ña, nicu niwī narē.

²⁵ Tojo weerā na Egiptopu ni'cārā wa'a, na pacu Jacob nirī di'ta Canaápu dajacārā niwā. ²⁶ Topu daja, na pacure "José catiami. Cū nipe'tiro Egiptopure dutiami", ni werēcārā niwā. Tere tu'ogu, tu'oucuwa wa'acu niwī. Na weresere ējōpeoticu niwī. ²⁷ Nipe'tise José cū ni'quere werēcāputa, cūrē miitidutigu o'oque tūrūsepawure i'agūputa ējōpeocu niwī. Tojo weegu tere i'agū, wācūtutuacu niwī. ²⁸ A'tiro nicu niwī: —Yu'u i'acā, diacjūta nita'sa'a. To pūrīcārē yu'u macū José catisami yujupu. Yu'u wērīse dūporo cūrē i'awe'ogu wa'aguti, nicu niwī Jacob.

46

Jacob Egiptopu cū macārī wa'a'que ni'i

¹ Tojo weegu Jacob cū cuose nipe'tise me'rā wa'acu niwī. Wa'a, Beerseba wāmetiri macāpu etacu niwī. Topu etagu, cū pacu Isaa ējōpeo'cu Ō'acūrē wa'icūrārē wējē ūjūamorōpeocu niwī. ² Topu cū cārīca űamirē Ō'acū Jacore pisucu niwī:

—¡Jacob! nicu niwī.

Cū pe'e cūrē yu'ticu niwī:

—A'tota ni'i.

³ Ō'acū cūrē a'tiro nicu niwī:

—Yu'u Ō'acū, mu'u pacu ējōpeo'cu ni'i. Mu'u Egiptopure wa'agu, ne uiticā'ña. Topure yu'u mu'u pārāmerā nituriarārē pājārā masāputicā weegusa'a. ⁴ Mu'u me'rāta Egiptopure ba'patiawā'cāgūsa'a. Topu mu'u pārāmerā nituriarārē a'ti di'tapu miitigusa'a tja. Apeye quē'rārē mu'u wērīrī cura José mu'u me'rāta nigūsami, nicu niwī Ō'acū.

⁵ Be'ro cū Beerseba ni'cu wijawā'cācu niwī. Jacob pō'rā na pacure, na pō'rārē, na nūmosānūmiarē a'tiro weecārā niwā. Faraō cū a'tidutigu cū o'oquepawu tūrūsepawupu narē miisācārā niwā. ⁶ Na Egiptopu wa'arā, na yarā wecuu, oveja, nipe'tise na Canaá di'tapu cuo'quere miape'ocā'cārā niwā. ⁷ Tojo nicā cū pō'rā, cū pō'rā numia, pārāmerā umua, numia nipe'tirā cū me'rā wa'acārā niwā.

⁸ Jacob pō'rā, tojo nicā cū pārāmerā Egiptopu macārī wa'a'cārā a'tiro wāmeticārā niwā:

Masā ma'mi Rubén nicu niwī. ⁹ Cū pō'rā Hanoc, Falú, Hezrón, Carmi nicārā niwā.

¹⁰ Be'rore Simeó pō'rā a'ticūrā nicārā niwā:

Jemuel, Jamín, Ohad, Jaquín, Zohar nicārā niwā. Tojo nicā Saúl, cananeocjō macū nicu niwī.

¹¹ Be'rore Leví pō'rā Gersón, Coat, Merari nicārā niwā.

¹² Be'rore Judá pō'rā Er, Onán, Sela, Fares, Zara nicārā niwā. Er, Onán na pūrīcā Canaá di'tapu wērīa wa'acārā niwā. Fares pō'rā Hezrón, Hamul nicārā niwā.

¹³ Be'rore Isacar pō'rā Tola, Fúa, Job, Simrón nicārā niwā.

¹⁴ Be'rore Zabulō pō'rā Sered, Elón, Jahleel nicārā niwā.

- 15 Ā'rā Jacob Lea me'rā pō'rāti'cārā nicārā niwā. Na Padan-aram wāmetiropu nīrā pō'rāticārā niwā. Tojo nicā Dinarē pō'rāticu niwī. Nipe'tirā Jacob pō'rā, cū pārāmerā nituriarā Lea me'rā pō'rāti'cārā treinta y tres umua, numia nicārā niwā.
- 16 Be'rore Gad pō'rā Zifón, Hagui, Ezbón, Suni, Eri, Arodí, Areli nicārā niwā.
- 17 Be'rore Aser pō'rā Imna, Isúa, Isúi, Bería nicārā niwā. Na acabijo Sera nico niwō. Bería pō'rā Heber, Malquiel nicārā niwā.
- 18 Ā'rārē Jacob Zilpa me'rā pō'rāticu niwī. Pō'rāti, pārāmerāticu niwī. Co Zilpa Labán macō Leare da'raco'tedutigu o'ono'co nico niwō. Co me'rā Jacob dieciseis pō'rāti, pārāmerāticu niwī.
- 19 Jacob Raquel me'rā José, Benjamirē pō'rāticu niwī.
- 20 José Asenat me'rā Manasés, Efrairē pō'rāticu niwī. Na puarā Egiptopu bajuacārā niwā. Co Asenat pa'i Potifera, On wāmetiri macācjū macō nico niwō.
- 21 Benjamí pō'rā Bela, Bequer, Asbel, Gera, Naamán, Ehi, Ros, Mupim, Hupim, Ard nicārā niwā.
- 22 Ā'rā Jacob, Raquel pārāmerā nituriarā catorce nicārā niwā.
- 23 Be'rore Dan macū Husim ni'cūta nicu niwī.
- 24 Neftalí pō'rā Jahzeel, Guni, Jezer, Silem nicārā niwā.
- 25 Ā'rārē Jacob Bilha me'rā pō'rāticu niwī. Co Labán macō Raquere da'raco'tedutigu o'ono'co nico niwō. Nipe'tirā cū pō'rā, pārāmerā siete nicārā niwā.
- 26 Tojo weerā Egiptopure wa'arā, Jacob pō'rā, cū pārāmerā waro sesenta y seis nicārā niwā. Na pō'rā numosānumiarē ba'paqueono'ña marirā ticurā nicārā niwā. 27 José puarā pō'rāticu niwī. Na Egiptopu bajuacārā niwā. Tojo weerā Egiptopure setenta Jacob acawererā nicārā niwā.*
- 28 Jacob cū macū Judare José tiropu o'ómu'tācu niwī. Cūrē o'ógu, Joseré "Yu'ure Gosépu pō'tērīgū a'tiatio", ni queti o'ócu niwī. Tojo weerā na Gosén etacā, 29 José cū yawu tūrūpjure apoduti, topu cū pacure pō'tērīgū wa'acū niwī. Cūrē bocaaja, paabu'a, yoacā uticu niwī.
- 30 Jacob cū macū Joseré a'tiro nicu niwī:
—Yu'u basuta mu'urē ĩ'a'a. Mu'u cati'i yujupu. Tojo weegu yu'u ni'cārōacāma añurō wērīmasi'i, nicu niwī.
- 31 Be'ro José cū ma'misumuarē, cū pacu acawererārē a'tiro nicu niwī:
—Yu'u faraō tiropu wa'aguti. "Yu'u ma'misumua, yu'u pacu acawererā, Canaá di'tapu ni'cārā yu'u me'rā macārī a'tirā etatojama", ni quetiweregu wa'aguti. 32 "Na ovejare, wecuare co'terā nima. Na yarā oveja, wecuu, nipe'tise na cuosenojōrē mītipecārā niama," nigūti. 33 Tojo weegu faraō musārē pijio, sērītiña'cā, "¿Musā ñe'enojōrē da'rati?" nicā, a'tiro yu'tiapa. 34 "Ēsā wī'marā nūrāputa oveja co'tesere da'ranu'cāwā. Ēsā ñecūsūmua da'ra'caronojōta tere da'radecoti'i," niña. Egiptocjārā oveja co'tesere tu'satisama. Musā tojo yu'ticā, musārē Gosén di'tapu cūugūsami, nicu niwī José.

47

- 1 Be'ro José faraō tiropu queti miacu niwī. A'tiro nicu niwī:
—Yu'u pacu, yu'u ma'misumua Canaápū ni'cārā etatojama. Na Gosén di'tapu na yarā oveja, wecuu, na cuose nipe'tise me'rā niama.
- 2 Faraō tiropure ni'cāmocurā cū ma'misumuarē bese, miacu niwī. Narē ĩ'amasīatio nigū, tojo weecu niwī. 3 Na topu etacā, faraō cū ma'misumuarē sērītiña'cu niwī. A'tiro nicu niwī:
—¿Musā ñe'enojōrē da'rati?
Na cūrē yu'ticārā niwā:
—Ēsā mu'u dutise doca nīrā ovejare co'teri masā ni'i. Ēsā, ūsā ñecūsūmua da'raseti'quereta da'ra'a. 4 Canaá di'tapure ūjuaboase niyu'ruapu. Ēsā yarā oveja na ba'ase tá ne mariapu. Te ye bu'iri a'to Egiptopu macārī a'tirā weepu. Tojo weerā mu'urē a'tere sērī'i. Ēsārē Gosépu di'ta o'oya. Ēsā topu nīrāti, nicārā niwā.
- 5 Tere tu'ogu, faraō Joserē nicu niwī:
—Mu'u ma'misumua, mu'u pacu mu'u tiropu macārī a'tiapā. 6 Mu'u a'ti di'ta Egiptore dutigu ni'i. Tojo weegu Gosén añurī di'tare narē o'oya. Na ti di'tapu niato. No'o mu'u ma'misumua na wecuu co'teme'rīrā nicā, narē te co'tesere sōrōña. Yarā wecuu quē'rārē co'teato, nicu niwī.
- 7 Be'ro José cū pacu Jacore faraō tiropu miacu niwī. Tojo weegu Jacob faraōrē wiopesase me'rā añuduticu niwī. 8 Faraō cūrē sērītiña'cu niwī:

* 46:27 46:27 Ex 1.5

—¿Dicuse cū'marī cuoti mu'ū?

⁹—Ciento treinta cū'marī cuo'ō. Yu'ū no'o nirō wa'amujā, sijabaque'atise cū'marīrē pi'etise me'rā nisetiwu. Tojo weemigū, yu'ū ñecūsūmua na cati'que cū'marīrē emuejatisa'a yujupū, nicū niwī Jacob.

¹⁰ Tu'ajanū'cō, Jacob faraōrē “Ō'acū mu'urē añurō weeato” ni, we'riti wa'a wa'acu niwī.

¹¹ José narē Egipto cjase di'ta añusere o'ocu niwī. Faraō duti'caronojōta weecu niwī. Tojo weerā cū pacu, cū ma'misūmua Ramsés wāmetiropū di'ta o'ō, cūucu niwī.

¹² José cū pacure, cū ma'misūmuarē, cū acabijire, nipe'tirā cū acawererārē ba'asere o'onu'cūcā'cū niwī. Nipe'tirā na pō'rā ba'atjo ejatuario o'ocu niwī.

José ba'ase marīse cū'marīrē duti'que ni'i

¹³ Egiptopure, tojo nicā Canaápure ne ba'ase marīcaro niwā. Ujūaboase siape'e me'rā nemorō wa'acaro niwā. Tojo weerā masā wērīse pu'to nicārā niwā. ¹⁴ Tere ī'agū, José a'tiro weecu niwī. Nipe'tirā Egiptocjārā, Canaácjārā trigo wapare na wapaye'quere ñe'e, faraō ya wi'ipu nurōcu niwī. ¹⁵ Be'ro nipe'tirā Egiptocjārā, tojo nicā Canaá di'tacjārā niyeru pe'ticā ī'arā, José tiropū wa'a, a'tiro nicārā niwā:

—Īsā ba'ase duurā, niyeru pe'tique'a wa'apu. Īsārē ba'ase o'oya. Mu'ū o'oticā, mu'ū ī'orōta wērīrāsa'a, nicārā niwā.

¹⁶ Na tojo nicā, José narē yu'ticu niwī:

—Musā niyeru moorā, musā yarā wa'icūrārē miitia. Na me'rā musārē trigore ducayugusa'a.

¹⁷ Tojo weerā Egiptocjārā na yarā cabayua, oveja, wecu, no'ō na wa'icūrā cūrōanojōrē trigo ducayurātirā miacārā niwā. A'tiro weerā ti cū'marē na wa'icūrā me'rā ba'ase ducayurā, ba'ase cūocārā niwā. ¹⁸ Ape cū'ma José tiropū a'ticārā niwā tja. A'tiro nicārā niwā:

—Wiogu, mu'urē diacjūta wererāti. Īsā niyeru moo'ō majā. Tojo weerā ūsā yarā wa'icūrā, ūsā cuo'cārā musā yarā nima. Īsā tojaque'a wa'asa'a majā. Tojo weerā ūsā upū, ūsā ye di'ta dia'cū mu'urē wiamasī'i. ¹⁹ Mejō waro mu'ū ī'orōpū wērībosa'a. Mu'ū ūsārē, ūsā ye di'tare duuya. Te wapare trigore ducayuya. Tojo weerā ūsā, tojo nicā ūsā ye di'ta me'rā faraō dutise doca nirāsa'a. Mejō ūsārē otese capere o'oya. Te di'tare da'ra, ote ba'arāsa'a. Tojo weerā ūsā catirāsa'a. Tojo nicā, ūsā ye di'ta apeyenojō otese marīrī di'ta nisome.

²⁰ A'tiro wee José nipe'tise di'tare duu, wiogu faraōpūre wiacu niwī. Egiptocjārā ujuaboayurā, nipe'tise na ye di'tare duacārā niwā. Tojo weero na di'ta dua'que faraō ye di'ta tojacaro niwā. ²¹ Te me'rā nipe'tirā Egiptocjārā faraōrē da'raco'teri masā tojacārā niwā. ²² Pa'ia ye di'ta dia'cūrē José duuticu niwī. Narē faraō queoro na ba'aro ejatuario o'ocu niwī. Tojo weerā te di'tare duaticārā niwā.

²³ Be'ro José masārē nicū niwī:

—Ni'cārōacā me'rā musā, tojo nicā musā ye di'ta faraō ye toja'a. Yu'ū cū ye niatjere duubosapu. Musā oteatje cape a'te ni'i. Te me'rā musā nimi'que di'tare oterā wa'aya.

²⁴ Musā ote ducatisere ni'cāmocuse mesārī seeneocūu, faraōrē ni'cā mesā cjase trigore o'oya. Apeye ba'paritise mesārī cjase, musā oteatje cape, musā pō'rā me'rā ba'atje, nipe'tirā musā me'rā nirā na ba'atje nirōsa'a, nicū niwī.

²⁵ Tere tu'orā, na cūrē yu'ticārā niwā:

—Mu'ū ūsārē yu'ruweticā weeapu. Mu'ū ūsārē añubutiaro wee'e. Tojo weerā ūsā faraōrē da'raco'teri masā tojarāsa'a, nicārā niwā.

²⁶ José a'tiro dutise cūucu niwī. Te dutise a'tiro nicaro niwā: “Musā ote'que dūca ni'cāmocuse mesārī musā see'que ni'cā mesā faraō ye nirōsa'a”, nicaro niwā. A'te dutise cūu'que nidecotisa'a yujupū. Pa'ia ye di'ta pūrīcā faraō ye di'ta mejēta nicaro niwā.

Jacob cū macū Joseré “A'tiro weeya” ni weretuo'que ni'i

²⁷ Be'ro Israe curuacjārā Egipto di'tapu macārī nisetīcārā niwā. Gosén wāmetiropū di'ta ñe'e, tojacārā niwā. Topure pājārā waro masāputīcārā niwā. ²⁸ Jacob to Gosēpure diecisiete cū'marī nicū niwī. Nipe'tise cū catise cū'marī ciento cuarenta y siete cū'marī nicaro niwā. ²⁹ Be'ro Jacob wērīgūtigu, cū macū Joseré pijidutigu o'ōcu niwī. Cū tiro etacā ī'agū, cūrē nicū niwī:

—Macū, diacjūta yu'ure ma'īgū, a'tiro weeya. Mu'ū ya omocārē ya usō docapu cūūña. Diacjū, mu'ū pajaña'se me'rā yu'ū “A'tiro weeya” nisere “Jau, tojota weeguti”, niña. Yu'ure a'to Egiptopure yaaticā'ña. ³⁰ Yu'ū wērīca be'ro yu'ū ñecūsūmua masāperi nirōpū yu'ure yaagu wa'aya. Topū na tiropū soogu wa'agusa'a.

—Pacu, mu'ū nīrōnojo'ta weeguti, nicū niwī José.

31 —“Ō'acū wāme me'rā diacjūta tojo weeguti” niña, ninemocu niwī cū macārē.

Tere tu'ogu, José nicu niwī:

—Jau, Ō'acū wāme me'rā tojota weeguti.

Cū tojo nica be'ro Jacob Ō'acūrē ējōpeogu, cū cūnarō yapapu ejaque'acu niwī.

48

Jacob Efraī, Manasére Ō'acūrē sērībosa'que ni'i

¹ Cārō yu'rūca be'ro José macāpu nigūrē “Mu'u pacu dutitigu weeamī”, nicārā niwā. Tere tu'ogu, Gosēpu nigūrē ī'agū wa'acu niwī. Cū pō'rā puarārē Manasés, Efraīrē miacu niwī. ² Jacob cū macū “Etapu” nise quetire tu'ogu, wācūtutua, cū cūnarōpu nī'cu wā'cānujācu niwī. ³ Jacob cū macārē nicu niwī:

—Ō'acū tutuayu'rānu'cāgū Canaā di'ta Luz wāmetiri macāpu bajua, yu'ure “Añurō wa'ato”, ni ucūwī. ⁴ A'tiro niwī: “Mu'urē pājārā pō'rāticā weeguti. Mu'u pāramērā nituriarā peje curaricjārā nirāsama. Tojo nicā, a'ti di'tare narē o'oguti. Na ye di'ta ninu'cūrōsa'a”, niwī Ō'acū yu'ure, nicu niwī Joseré. ⁵ Be'ro Jacob a'tiro ninemocu niwī: “Mu'u pō'rā Efraī, Manasés a'ti di'ta Egiptopu bajucārā niwā. Yu'u mu'u tiro macārī a'tiatji dūporo bajuatocārā niwā. Yu'u pō'rā weronojō nirāsama. Na quē'rā Rubén, Simeó nírōnojōta yarā nirāsama. ⁶ Na be'ro bajuasiruturā mu'u pō'rā nirāsama. Na Efraī, Manasés acabijirā niyurā, na di'ta ñe'eatje na ma'misumma me'rāta ñe'esiruturāsama. ⁷ Yu'u Padan-arāpu nī'cu dajanu'cārī cura Canaā di'tapu mu'u paco Raquel wērīa wa'awō. Ūsā Efrata wāmetiro etati dūporoacā tojo wa'awō. Tojo weegu ma'a Efrata sumutopu core yaawu. Ni'cārōcāma to Belé wāmeti'i majā”, nicu niwī.

⁸ Be'ro Jacob José pō'rārē ī'aboca, sērītiña'cu niwī:

—Ā'rā waro noanojō niti?

⁹ José cūrē yu'ticu niwī:

—Yu'u pō'rā nima. Ā'rārē Ō'acū yu'u a'to Egiptopu nicā o'owī, nicu niwī.

Tere tu'ogu, cū pacu cūrē nicu niwī:

—Narē yu'u tiroacāpu miitia. Ō'acūrē narē sērībosagutigu wee'e, nicu niwī.

¹⁰ Jacob bucū waro nicu niwī. Tojo weegu añurō caperi ī'aejaticu niwī. José cū pō'rārē cū pacu tiroacāpu miiejacā, narē pōtērī, mi'mi, paabu'acu niwī. ¹¹ Be'ro Joseré nicu niwī:

—Mu'urē apaturi ī'agūsa'a, nitiasu. Tojo nimicā, Ō'acū yu'ure mu'u pō'rā quē'rārē ī'adutigu cūuapi.

¹² José cū pō'rārē cū pacu usōpu duji'cārārē miinu'cō, paamu'rīque'acu niwī. ¹³ Be'ro na puarārē na omocārīpu ñe'e, Jacob tiro weje ejanu'cōcu niwī. Efraīrē cūpe pe'e, Manasére diacjū pe'e nu'cōcu nimiwī. ¹⁴ Cū tojo weemicā, Jacob cū ye omocārīrē sīoo, miī ducayuyuejocā'cu niwī. Tojo weegu Efraī ya dūpoa bu'īpu diacjūcamocārē ñapeocu niwī. Cū pe'e du'sagupu nicu nimiwī. Cūpecamocā pe'ere Manasés ya dūpoa bu'īpu ñapeocu niwī. Cū pe'e masā ma'mi nicu nimiwī.

¹⁵ Narē “Añurō wa'ato” ni, Ō'acūrē a'tiro ni sērībosacu niwī:

“Ō'acū, yu'u ñecū Abrahā, yu'u pacu Isaa mu'u dutisere yu'ticārā niwā.

Ō'acū, yu'u bajuāca nūmu me'rā yu'ure co'tenu'cā, a'tiro nicāpu quē'rārē co'tenu'cūcā'a.

¹⁶ Mu'urē wereco'tegu yu'ure ña'arō wa'abo'quere yu'rūweticā wee'cu ā'rārē añurō wa'acā weeato.

Mu'u ā'rā yu'u pāramērārē be'ropure na me'rā yu'u wāmerē, yu'u ñecū Abrahā wāmerē, yu'u pacu Isaa wāmerē wācūcā weeya.

Ūsārē acobojocticā'to.

Na pājārā pō'rāti masāputiatio.

A'ti di'tapure pājārā waro niyu'rūoquejocā'to”, ni sērībosacu niwī.

¹⁷ José cū pacure Efraī ya dūpoapure diacjūcamocā me'rā ñapeocā ī'agū, tu'saticu niwī. Tojo weegu Manasés ya dūpoa pe'ere diacjūcamocārē ñapeodutigu, cū pacu ya omocārē miicu nimiwī. ¹⁸ A'tiro nicu niwī:

—Pacu, tojo niwe'e. Ā'rī pe'e masā ma'mi nimi. Tojo weegu diacjūcamocārē cū dūpoapure ñapeoya.

¹⁹ Cū pacu pe'e, “Macū, tere masī'i. Masā ma'mi quē'rā pājārā pāramērātigusami. Be'ro nī'cā di'ta pajiri di'tajo sājārāsama. Tojo nimicā, cū acabiji pe'e cū yu'rūoro niyu'rūnu'cāgūsami. Cū pāramērā nituriarā pūrīcā pājārā waro masāputirāsama. Masāputi, peje curaricjārā nirāsama”, nicu niwī Jacob.

²⁰ Ti numūrēta Jacob narē Ō'acūrē añurō weedutigu, a'tiro sērībosacu niwī:

—Israe curuacjārā musā puarā ye wāme me'rā āpērārē añurō wa'adutirā, Ō'acūrē a'tiro nīrāsama: “Ō'acū Efraīrē, Manasére añurō wee'caronojōta musā quē'rārē 'Añurō weeato', nīrāsama”, nicu niwī.

A'tiro weégu, Jacob Efraīrē, Manasés yu'ruoro cū bu'ipu tojacā weecu niwī.

²¹ Cū Ō'acūrē sērībósaca be'ro Joseré nicu niwī:

—Yu'u wērīgūtigu weesa'a. Ō'acū musā me'rā ninu'cūgūsami. Musārē, musā ñecūsūmua ní'que di'tapu macārī dajanu'cācā weegusami. ²² Mu'urē, āpērā mu'u ma'misūmua yu'ruoro o'oyu'runu'cā'a. Mu'urē Siquem, yu'u amorreo masā me'rā a'mewējē wapata'aca di'tare mu'urē o'ogati, nicu niwī Jacob.

49

Jacob cū pō'rārē weretuo'que ni'i

¹ Jacob nipe'tirā cū pō'rārē pjiō, a'tiro nicu niwī: “Yu'u tirocureacā a'tia. Musārē be'ropu wa'atjere wereguti wee'e:

²”Nipe'tirā yu'u pō'rā tu'orā a'tia.

Musā pacu ucūserē tu'oya.

³ Mu'u, Rubén, yu'u pō'rātimu'tā'cu ni'i.

Yu'u tutuase mu'u me'rā du'pocātiwū.

Mu'u acabijirā yu'ruoro añurō wācūno'cu ni'i.

Tojo nicā, āpērā yu'ruoro tutuase cuoyu'runu'cāgū ni'i.

⁴ Tojo nimigū, nipe'tirā mu'u acabijirā bu'ipu nisome majā.

Maa cā'mota'a'cā, aco mu'mu o'mayu'rūburoro weronojō ni'i.

Yu'ure da'raco'tego me'rā a'metārācu niwū.

Yu'u cārīpesarore ña'abutiario weecu niwū.

Bopoyoro weecu niwū.

⁵ Simeó, Leví, musā ni'cō pō'rā niyurā, ni'cārōnojō ña'arō weeseti'i.

Musā wāmo me'rā cumucapijarā ni'i.

⁶ Musā nerē, a'merī ucūrī curare musā me'rā ne nisī'rītisa'a.

Musā uayu'rurā, pājārā masārē wējēwū.

No'o ñaro weema'arā, wecu ye du'pocārī u'tacūse wadarire dutesurewū.

⁷ Musā uayu'ru'que wapa ña'arō wa'arosa'a.

Te bu'iri musā pārāmerā Israe di'tapure ape curuacjārā wa'teropu musārē wa'astecā weeguti.

Musā ye curari me'rā nisome majā.

⁸ Judá, mu'uma mu'u ma'misūmua, mu'u acabijirā mu'urē añurō ucū, ējōpeorāsama.

Mu'urē i'atu'tirārē docaque'acā weegusa'a.

Mu'u ma'misūmua, mu'u acabijirā mu'urē ējōpeorā paamu'rīque'arāsama.

⁹ Judá, mu'u yu'u macū, mu'u ni'cū yai uamu macū weronojō ni'i.

Wa'icure ñe'eba'a'cu pajigu yaijo weronojō paamu'rīque'a, ejaque'amujā'a.

Ne ni'cū mu'urē caribomasītisami.

Mu'u i'oduagu tutuayu'ruagu ni'i.

¹⁰ Judá, mu'u dutisere ne ni'cū mu'urē ē'masome.

Téé nipe'tirocjarārē dutiacju a'ticāpu ninu'cūgūsā'a.

Mu'urē nipe'tise macārīcjārā yu'tirāsama.

¹¹ Judá cū yagu burrore u'sedapu du'tenu'cōgūsami.

Cū macū quē'rā añurī dapure du'tenu'cōgūsami.

Tojo weegu cū ye su'tire vino u'sedacaco me'rā coewéegu weronojō weegusami.

Te dari peje pī'rī ducaticā i'arā, tojo weerāsama.

¹² Judá caperī u'sedacaco nemorō ñise ni'i.

Cū upicari òpēco nemorō buti'i.

Cū pārāmerā nituriarā na otese, na ecarā nipe'tise añurō wa'arosa'a, nígū, tojo nicu niwī.

¹³ Zabalō, mu'u dia pajiri maa sumutopu nigūsā'a.

Topure pacase yucusupawu pa'aejase petari nīrōsa'a.

Téé Sidō macāpu mu'u ye nituorosa'a.

¹⁴ Isacar, mu'u burro tutuagu pua ajuro o'mase ajuri wa'teropu soocūñagū weronojō ni'i.

¹⁵ Mu'u ya di'ta añurō ejerisājā soori di'ta nicā i'agū, añurō tu'sase me'rā āpērārē da'raco'te nigūsā'a.

Tojo nicā, ti di'ta añurī di'ta nicā i'agū, tojo weegusa'a.

¹⁶ Dan, mu'u pūrīcā mu'u yarā masārē dutigusa'a.

Ni'cã curua Israe curuacjãrãrê dutigusa'a.

¹⁷ Dan, mu'u ni'cũ aña ma'a sumutopu cũñagũ weronojõ mu'urê ĩ'atu'tirãrê uicã weegusa'a.

Cabayu bu'ipu pesagure barudjadutigã, cã du'podiaipu cũ'rĩgũ weronojõ weegusa'a.

¹⁸ Ô'acũ, yu'ure wiosere yu'ruoya, nicu niwĩ Jacob.

Be'ro cã põ'rãrê nicu niwĩ tja:

¹⁹ Gad, yajari masã mu'u tiropu sãjãárãsama.

Be'ro mu'u pe'e narê wějê sirutugusa'a.

²⁰ Aser, peje waro ba'ase cuogusami.

Tojo weegu wiorã ba'asenojõrê ãpêrãrê ecagusami.

²¹ Neftalí, ni'cõ ñama añurã põ'rãti, ne cã'mota'aro marĩrõ sijago weronojõ nimi.

²² José, ni'cã da u'seda aco wijari pe tiropu pi'ri, peje ducati, te dupuri añurõ pi'ri, te tu'ruripu páápejaro weronojõ nimi.

²³ Cũrê ĩ'atu'tirã buemujã, caribonu'cũcã'ma.

²⁴ Jacob wiogu Ô'acũ tutuayu'ruçu weetamuse me'rã José pe'e omocãrĩ tutuagu niyugu, cã buecatjêrê añurõ tuatu, cuonu'cũgũ weronojõ nimi.

Õ'acũta ovejare co'tegu weronojõ Israe curuacjãrãrê co'teato.

²⁵ Mu'u pacu Jacob êjõpeogu Ô'acũ mu'urê weetamuato.

Õ'acũ tutuayu'runu'cãgũ, nipe'tise mu'urê añurõ wa'acã weeato.

Nipe'tise añuse u'muse cjase me'rã mu'urê añurõ wa'acã weeato.

Tojo nicã nipe'tise aco u'cũarõpu nise me'rã tojo weeato.

Mu'u pãrãmerã nituriarã pãjãrã masãputicã weeato.

Tojo nicã, mu'u ecarã quẽ'rã mejãrõta pãjãrã masãputiatio.

²⁶ Yu'u ñecũsumua yu'ure sãrĩbosã'que nemorõ mu'urê añurõ sãrĩbosã'a.

Te mu'urê sãrĩbosase añuyu'runu'cã'a.

Téé ãrĩpagu pe'ticãpu mu'urê sãrĩbosã'que nituorosa'a.

Mu'u, mu'u ma'misumua wa'terore Ô'acũ beseno'cu ni'i.

Nipe'tise a'te 'Añurõ wa'ato' ni sãrĩbosã'que mu'upure ninu'cũcã'rõsa'a.

²⁷ Benjamĩ ni'cũ yai uagu weronojõ nimi.

Ñãmiña'cũrõrê wa'icure ñe'eba'a'cu weronojõ nimi.

Ñãmica'a pe'ere cã ba'adu'a'que di'ire ãpêrãrê ducawaagu weronojõ nimi", nicu niwĩ Jacob.

²⁸ Náta nima doce curaricjãrã Jacob põ'rã nituriarã. Tere Jacob cã põ'rãrê nanucãrê añurõ wa'ato nigũ, Ô'acũrê sãrĩbosacu niwĩ.

Jacob cã wẽrĩ'que ni'i

²⁹ Ni'cã numu Jacob cã põ'rãrê "Yu'u wẽrĩca be'ro a'tiro weeapa" ni, dutise cũucu niwĩ. "Yu'u wẽrĩatjo cã'rõ du'sa'a. Yu'u wẽrĩca be'ro yu'u ñecũsumuarê yáaca tutiputa siosõrõcũuapa. Ti tuti Efrõ hitita masũ ya di'tapu nisa'a. ³⁰ Canaã di'tapu ti tuti Macpela wãmetiropu nisa'a. To Mamre wãmetiro diacjãpu tojasa'a. Abrahã ti tutire, ti di'ta me'rãta Efrõrê duucã'cu niwĩ. Tojo weero ti tuti nipe'tirã Abrahã acawererã nituriarãrê yaatji tuti nicaro niwũ. ³¹ Topu Abrahãrê, cã numo Sarare yaarã siosõrõcũuocãrã niwã. Tojo nicã topu Isaare, cã numo Rebecare yaacãrã niwã. Yu'u quẽ'rã yu'u numo Leare topu yaawu. ³² Ti di'ta, ti tuti hitita masãrê duuno'caro niwũ", nicu niwĩ.

³³ Jacob cã põ'rãrê a'tere wẽrẽca be'ro apaturi ejapeja, wẽrĩa wa'acu niwĩ.

50

¹ Cã pacu wẽrĩcã ĩ'agũ, José cã pacu ya upure paamu'rĩpeja, utiguta, mi'micu niwĩ.

² Be'ro acoyeri masã cã me'rã da'rarãrê cã pacu Jacob ya upure boaticã'to nigũ, u'se, tojo nicã boatiscore wa'reducu niwĩ. Na cã duti'caronjõta weecãrã niwã. ³ Te tojo weese cuarenta numurĩ cjase nicaro niwũ. Egiptocjãrã masã setenta numurĩ cã wẽrĩ'quere bujaweticãrã niwã.

⁴ Ticuse numurĩ yu'rũca be'ro José faraõ ya wi'ipu nirã me'rã ucũcu niwĩ. Narê a'tiro nicu niwĩ:

—Musã, yu'ure añurõ êjõpeorã, faraõrê a'tiro werebosarã wa'aya: ⁵ "Joserê cã pacu cã wẽrĩatji duporo Canaã di'tapu cã masãpe cã basu apõca tutipure yaadutiapu. Ô'acũ wãme me'rã tojota weeguti', nidutiapu. Tojo weegu José mu'urê cã pacure 'Yaagu wa'ato', nidutiãmi. 'Yaatoja, majãmitojatiguti', niami", niña, ni wereo'ocu niwĩ José.

⁶ Faraõ cãrê queti o'õcu niwĩ:

—Mu'u pacure yaagu wa'aya. Cã weeduti'caronjõta weeya, nicu niwĩ.

⁷ Be'ro José cū pacure yaagu wa'acu niwī. Nipe'tirā wiorā faraōrē da'ratamurī masā Egiptocjārā Joserē ba'patiwā'cācārā niwā. ⁸ Tojo nicā, cū miji acawererā waro, José acawererā, cū ma'misumua wa'acārā niwā. Gosēpuma na pō'rā wī'marā, tojo nicā na ecarā se'saro tojacārā niwā. ⁹ Āpērā quē'rā surara cabayua wejese co'ri me'rā, tojo nicā āpērā cabayua me'rā Joserē ba'patiwā'cācārā niwā. Tojo weerā masā pājārā waro nicārā niwā.

¹⁰ Na Goren-ha-atad wāmetiro na trigo su'aweeropu etarā, wērī'cu mijirē wācū, uputu caricū, uticārā niwā. To Jordā wāmetiri maa pu'to tojacaro niwā. Ni'cā semana José cū pacu mijirē wācū, bujaweticu niwī. ¹¹ Ti di'tapu nīrā cananeo masā na tojo weesere ī'arā, a'tiro nicārā niwā: “Egiptocjārā masā wērī'cārārē yaarā, pajiro bujawetise me'rā tojo weesama.” Tojo weerā na tojo wee'carore Abel-mizraim pisucārā niwā. Dia Jordā mujipū mujātiro pe'e tojasa'a.

¹² Jacob pō'rā nipe'tise na pacu duti'caronojōta weecārā niwā. ¹³ Tojo weerā cū mijirē Canaāpu yaarā wa'arā miacārā niwā. Mia, Macpela wāmetiro niri tutipū yaacārā niwā. Ti tutire Abrahā Efrō hitita masārē dúuca tuti nicaro niwā. Ti tutire Abrahā nipe'tirā yu'u acawererārē yaatji tuti nirōsa'a nīgū, duucu niwī. Ti di'ta Mamre wāmetiro diacjū pe'e tojasa'a. ¹⁴ José cū pacure yáaca be'ro, cū ma'misumua, nipe'tirā cūrē ba'pati'cārā me'rā Egiptopu majāmitojaacu niwī.

José cū catituose numurī cjase ni'i

¹⁵ Na pacu Jacob wērica be'ro José ma'misumua a'tiro wācūcārā niwā: “Apetero weegu José marī me'rā uasami. Marīrē ī'asī'rītibosami. Marī cūrē ña'arō wee'quere marīrē a'mebosami”, ni wācūcārā niwā. ¹⁶ Tojo weerā José ma'misumua āpērā me'rā “Marī pacu wērīatji duporo a'tiro niwī”, ni queti o'ócārā niwā Josepure. ¹⁷ “Mu'u ma'misumuarē pajaña'cureapa. Na mu'urē ña'arō wee'quere acobojoya,” niwī marī pacu. “Tojo weegu mu'u ūsārē pajaña'a, acobojoya. Īsā quē'rā mu'u pacu ējōpeo'cure ējōpeorā ni'i”, ni queti o'ócārā niwā.

Na tojo nicā tu'ogu, José uputu uticu niwī. ¹⁸ Cū utica be'ro José ma'misumua cū tīropu ejacārā niwā. Cūrē ī'arā, paamu'rīque'a, a'tiro nicārā niwā:

—Īsā a'to ni'i. Mu'urē da'rawā'ñaco'terā sājā'a.

¹⁹ José pe'e narē yu'ticu niwī:

—Ne uiticā'ña. Yu'u Ō'acū mejēta ni'i. ²⁰ Musā yu'ure ña'arō weesī'rīcārā nimiwi. Ō'acū pe'e te ña'ase wa'abo'quere añurō wa'acā weecu niwī. Tojo weegu pājārā masārē ūjuaboabo'cārārē yu'ruweticā weecu niwī. ²¹ Tojo weerā musā uiticā'ña. Yu'u musārē, musā pō'rārē ba'ase o'oguti.

José narē ma'ise me'rā ucūcu niwī. Tojo weerā ne mejēcā wācūnemoticārā niwā majā.

José cū wērī'que ni'i

²² José nipe'tirā cū pacu acawererā pājārā me'rā Egiptopure niseticu niwī. Cū ciento diez cū'marī caticu niwī. ²³ Tojo weegu Efraī pō'rā cū pārāmerā nituriarāpure ī'acu niwī. Tojo nicā, Manasés macū Maquir pō'rā bajuacā, cū pō'rā weronjō tojacārā niwā.

²⁴ Be'ro José cū ma'misumuarē nicu niwī:

—Yu'u wērīatjo cā'rō du'sa'a. Ō'acū musārē weetamugū a'tigusami. Cū Abrahārē, Isaare, Jacore “Canaā di'tare o'oguti” nī'caronojōta weegusami. A'ti di'tapu nī'cārārē topu miagūsami. ²⁵ Diacjūta Ō'acū musārē weetamugū a'tigusami. Tojo wa'acā, ye ō'arī mejārē musā miaña. “Ō'acū wāme me'rā tojata weerāti”, niña, nicu niwī.

—Jau, Ō'acū wāme me'rā mu'u nī'caronjō weerāti, nicārā niwā.

²⁶ José ciento diez cū'marī cuogu, Egiptopu wērīcu niwī. Cū ya upure boatiseco me'rā wa're, masāacaropu misāacārā niwā.

Éxodo

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Génesis be'ro Éxodo wāmetiri pūrī ni'i. Éxodo nírō, “wijase” nīsī'rīrō wee'e. Éxodo nū'cārī curare Israe curuacjārā Egipto di'tapū nicārā niwā. Israe curuacjū Egiptopū wa'anū'cā'cu José nicu niwī. Ī'aña Génesis 37. Génesis wāmetiri pūrī yapa José wērī'quere weresa'a. Israe curuacjārā pājārā masāputi, Egiptopure se'sa wa'acārā niwā. Be'ropū Egiptocjū wiogu faraō na nino'gū Joseré masīti'cu sājācu niwī. Cū narē da'rawā ű'aco'terā wa'acā weecu niwī. Egiptocjārā narē ű'putu da'raduticārā niwā. Israe curuacjārā pūrō pi'etirā, Ō'acū cū weetamusere sērīcārā niwā. Na tojo sērīcā tū'ogu, Ō'acū narē Moisére ti di'tare su'ori mīiwijadutigu o'ōcu niwī.

Ō'acū cū tutuase me'rā Moisé peje ĩ'a ű'cuasere weel'oca be'ro, Egiptocjū wiogu Israe curuacjārārē Egiptopure wijaduticu niwī. Be'ro na masā marīrō, yucu marīrōpū sijācaterore Ō'acū Moisé me'rā narē dutise cūcu niwī. Tojo nicā narē ni'cā wi'i wa'icūrā caseri me'rā wéeca wi'i, cūrē ējōpēori wi'ire weeduticu niwī. Ti wi'i po'peapu Ō'acū cū “Masā me'rā añurō weeguti” nī'quere cūori acaro nicaro niwā. Ti acaro po'peapu diez dutise ojano'que ű'tā pūrī me'rā wee'que sāñacaro niwā.

A'ti pūrī Éxodore Moisé ojacu niwī.

Israe curuacjārā Egiptopū pi'eti'que ni'i

¹ Israe curuacjārā Jacob pō'rā cū me'rā Egiptopū wa'a'cārā, a'ticūrā nicārā niwā. Nipe'tirā nanūcū na numosānumia, na pō'rārē miacārā niwā. ²⁻⁴ A'ticūrā nicārā niwā: Rubén, Simeó, Leví, Judá, Isacar, Zabulō, Benjamí, Dan, Neftalí, Gad, Aser nicārā niwā. ⁵ Na nipe'tirā Jacob pō'rā, tojo nicā na pārāmerā nírā setenta nicārā niwā. José pe'e Egiptopū nitojacu niwī.

⁶ Be'ropū José, cū ma'misumua, cū acabiji, tojo nicā nipe'tirā na ya turicjārā quē'rā wērīa wa'acārā niwā. ⁷ Na Israe curuacjārā* pe'e pājārā waro pō'rāticārā niwā. Tojo weerā masāputiyū'rua, pājārā waro wa'acārā niwā. Ti di'ta Egiptopure se'sa wa'acārā niwā.

⁸ Be'ropure Egiptore apī wiogu sājācu niwī. Cū José ye cjasere masīticu niwī. Cāmasārē nicu niwī: ⁹ “Israe curuacjārā marī yu'ruoro pājārā waro nima. Tojo nicā marī ya'ruoro tutuarā nima. ¹⁰ Tojo weerā na pō'rātinemotić'ito nírā, űde'ro weeroamitito? Marī cā'mota'aticāma, a'mewējēse wa'a, marīrē ĩ'atu'tirā me'rā a'mesu'a, marī me'rā a'mewējē, marī ya di'tare wijawā'cābosama”, nicu niwī.

¹¹ Tojo weerā faraō, Egiptocjārā wiogu, tojo nicā āpērā wiorā Egiptocjārārē su'ori da'rase dutiri masārē sōrōcārā niwā. Tutuaro me'rā Israe curuacjārārē da'radutipecārā niwā. Narē cū ba'ase nūrōatje macārīrē Pitón, Ramsés wāmetise macārīrē yeeduticārā niwā. ¹² Narē pūrō da'radutipemicā, nemorō masāputicārā niwā. Tojo weerā Egiptocjārā narē pūrō uicārā niwā.

¹³ Da'rase dutiri masā Israe curuacjārārē pajaña'rō marīrō da'radutipenemocārā niwā. ¹⁴ Na catiri űmūcore űa'abutiario pi'eticā weecārā niwā. Di'ta sa'beduti, te di'ta kujirire yeeduti, tojo nicā cāpū cjasere da'radutipecārā niwā. A'te nipe'tise na Israe curuacjārārē tojo weesere ne pajaña'ticārā niwā. ¹⁵ Apeyema tja faraō numia wī'marā bajuari cura co'terā numia Sifra, Fúa wāmetirārē a'tiro nicu niwī:

¹⁶ —Musā hebreo masā numia pō'rāticā co'terā, űmū, numio niti nírā, añurō ĩ'aña. Numio nicā, cūña. űmū pūrīcārē wējēcā'ña, nicu niwī.

¹⁷ Cū tojo nimicā, co'terā numia pe'e Ō'acūrē wiopesase me'rā tū'oña'rā, wiogu cū dutisere weeticārā niwā. Tojo weerā wī'marā űmūarē wējētīcārā niwā. ¹⁸ Na tojo wējētīcā tū'ogu, faraō na numiarē pijiocu niwī:

—űDe'ro weerā musā wī'marā űmūarē wējētīati? ni sērītiña'cu niwī.

¹⁹ Na faraōrē yu'ticārā niwā:

—Hebreo masā numia Egiptocjārā numia weronojō nītima. Na tutuarā numia niyurā, űsā etase dūporo wuatojacārā nīama, ni yu'ticārā niwā.

²⁰⁻²¹ Na wī'marā űmūarē wējētīyucā, Israe curuacjārā pājārā waro masāputinemo, nemorō tutuarā wa'acārā niwā. Co'terā numia Ō'acūrē wiopesase me'rā tū'oña'yucā, na quē'rārē pō'rāticā weecu niwī. ²² Be'ro faraō nipe'tirā Egiptocjārārē a'tiro duticu niwī:

* 1:7 1.7 Israe curuacjārā Jacob pārāmerā nituriarā nicārā niwā. Ō'acū Jacore cū wāme “Israe” ducayucu niwī. Gn 32.28

“Nipe'tirā hebreo masā ḡmua bajuacā, dia Nilopu doqueñoocō'acā'ña. Numia dia'cūrē du'aya”, nicu niwī faraō.

2

Moisé cū baju'que ni'i

¹ Faraō cū Israe curuacjārā pō'rā ḡmuarē wējēdutiri cura ni'cū ḡmu Leví ya curuacjū ti curuacjō me'rāta omocā du'tecu niwī. ² Co nijipaco wa'a, ḡmurē pō'rātico niwō. Cū wī'magū añugū nicā ī'agō, i'tia mujipū cūrē ḡuocuooco nimiwō. ³ Co cūrē ḡuopōtēotibosa'a majā nígō, ni'cā bati na su'aca batire mii, aco sājārī nígō, ope me'rā bi'aco niwō. Tojo weetu'ajanu'cō, wī'magūrē ti batipu sāaco niwō. Sāatoja, dia Nilo sumuto nise queri wa'teropu po'oburoco niwō. ⁴ Po'oburotoja, cū ma'miorē “¿De'ro wa'agusari?” nígō, “Yoacureropu tojanu'cā ī'ao'oña”, nico niwō.

⁵ To be'ro faraō macō diapu ū'ago bu'aco niwō. Core da'raco'terā numia ti maa sumuto sijabaque'ari cura, co pe'e ti batire te queri wa'teropu pa'sacā ī'abocaco niwō. Ī'a, ni'cō core da'raco'tegore piji, ti batire miitidutico niwō. ⁶ Ti batire pāo, wī'magū utigure ī'aco niwō. Cūrē ī'agō, pūrō pajaña'co niwō.

—Ā'rī wī'magū hebreo masā macū nisami, nico niwō.

⁷ Co tojo weecā ī'agō, cū ma'mio ī'awā'cā, faraō macōrē nico niwō:

—¿Ni'cō hebreo masō ā'rī wī'magūrē miomasōacjore yu'u pijigo wa'acā uasari? nico niwō.

⁸ —ḡu, ni'cō pijigo wa'aya, nico niwō.

Co tojo nicā tu'ogo, wī'magū pacore pijigo wa'aco niwō.

⁹ Be'ro cū paco etacā ī'agō, faraō macō core nico niwō:

—Ā'rī wī'magūrē mia, yu'ure masōbosaya. Yu'u mu'urē wapayegoti, nico niwō.

Tojo weego wī'magū paco cūrē mia, masōco niwō. ¹⁰ Cū buccure nicāpu, faraō macōrē wiaco niwō. Co pe'e co macā diácjūrē weronjō tojacā weeco niwō. Cūrē Moisé wāme ō'oco niwō. “Diapu po'oburo'cure miwū” nígō, tojo wāme ō'oco niwō.

Moisé Egiptopu ni'cu du'tiwija'que ni'i

¹¹ Peje cū marī be'ro Moisé buccupu nígū, ni'cā numu cū acawererārē ī'agū wa'acu niwī. Topu hebreo masārē uputu da'radutipecā ī'acu niwī. Ni'cū Egiptocjū cū acaweregu hebreo masūrē paacā ī'acu niwī. ¹² Cūrē tojo weecā ī'a, añurō ī'astepeo, “Āpērā marīma” ni, Egiptocjūrē wējē, nucūporopu yaacūcā'cu niwī. ¹³ Ape numu cū acawererā nirōpu wa'acu niwī tja. Puarā hebreo masārē a'mequēcā ī'acu niwī. Tojo wee, apirē paagure sērītiña'cu niwī:

—¿De'ro weegu mu'u acaweregure paati? nicu niwī.

¹⁴ Cū pe'e yu'ticu niwī:

—¿Noa mu'urē ūsārē beseacju, wiogu sōrōati? ¿Mu'u Egiptocjūrē wējē'caro weronjō yu'ure wējēsī'rīsari? nicu niwī.

Tere tu'ogu, Moisé pūrō uicu niwī. “¡Acoe! Yu'u Egiptocjūrē wējē'quere masītoja”, nicu niwī.

¹⁵ Faraō cū Egiptocjūrē wējē'quere tu'ogu, Moisére wējēsī'rīgū, cūrē ñe'eduticu nimiwī. Moisé pe'e faraōrē du'tigu, Madiā wāmetiropu nisetigu wa'acu niwī. Topu etagu, aco wijari pe na se'eca pe pu'to ejanujācu niwī.

¹⁶ Madiácjū pa'i, Reuel* wāmetigu siete numia pō'rāticu niwī. Ti numūrēta na numia ti pepu aco waarā wa'acārā niwā. Na pacu yarā ovejare tīarātirā, sī'rīse co'ripu aco pio mu'muorā a'ticārā nimiwā. ¹⁷ Āpērā ḡmua oveja, cabra co'terā pe'e eta, na numiarē cō'atōrōcā'cārā niwā. Na tojo weecā ī'agū, Moisé wā'cānu'cā, na numiarē caribocā cā'mota'acu niwī. Be'ro acore waamí, sī'rīse co'ripu piosāa, na yarā ovejare tīacu niwī.

¹⁸ Na numia pacu tiropu dajacā, narē sērītiña'cu niwī:

—¿De'ro weerā ni'cācārē maata dajati?

¹⁹ Na cūrē yu'ticārā niwā:

—Ni'cū Egiptocjū oveja cabra co'terārē cā'mota'abosami. Be'ro aco waamí, marī yarā ovejare tīami.

²⁰ Na tojo nicā tu'ogu, narē sērītiña'cu niwī:

—¿No'opu niati cū? ¿De'ro weerā cūrē cō'awā'cātiati? Cūrē ba'adutirā pijirā wa'aya, nicu niwī.

* 2:16 2.16 Reuere apeterore Jetro pisucārā niwā. Ex 3.1; apetero pe'ere tja cūrē Hobab pisucārā niwā. Jue 4.11

²¹ Tojo wee Moisé Reuel ya wi'ip'u eja, ba'acu niwī. Cū “ʻĪsā me'rā tojayá” nicā, “Ja'u” ni, na me'rā niseticu niwī. Be'ro Reuel cū macō Séforare Moisére numisocu niwī. ²² Be'ro co nijipaco wa'a, ni'cū macūtico niwō. Moisé cūrē Gersón† wāme ō'ocu niwī. “Yu'u āpērā ye di'tapure aperocjū weronojō tu'oña'a. Tojo weegu cūrē Gersón wāme ō'o'o”, nicu niwī.

²³ Peje cū'marī be'ro Egiptocjū wiogu wērīa wa'acu niwī. Tojo wērīmicā, Egiptocjārā Israe curuacjārārē ʻp'utu da'radutipe, pi'eticā weenu'cūcā'cārā niwā. Tojo weerā na bujawetiyu'rua, Ō'acūrē “ʻĪsārē weetamuña”, ni sērī, caricūnu'cūcā'cārā niwā. Ō'acū na caricūserē tu'ocu niwī. ²⁴ Tere tu'ogu, cū todapoporop Abrahā, Isaa, Jacob me'rā apo'quere wācūcu niwī. ²⁵ Tojo weegu na pi'etisere ī'agū, pajaña'cu niwī.

3

Ō'acū Moisére pijj'que ni'i

¹ Moisé cū mañecū Jetro* yarā ovejare co'tecūcu niwī. Jetro Madiácjū pa'i nicu niwī. Ni'cā nūmu Moisé Jetro yarā ovejare masā marīrōpu yu'rua, téé Ō'acū yagu† ūrūgū Horeb† wāmeticjupu miacu niwī. ² Topu ni'cū zarza wāmetiri siti ūjūrī pō'rā decopu Ō'acū cū basuta nimigū cūrē wereco'tegu weronojō upusājānu'cā, § cūrē bajuacu niwī. Ti pecame'e ūjūcaro niwū, ūjūrō pe'e. Mejō ūjūpe'tidijaticaro niwā. ³ Tere pūrō ī'agū, Moisé a'tiro wācūcu niwī: “¿Ne'enojō niti tojo wa'ase? ¿De'ro weero ti zarza ūjūpe'tiweti? nīgū, ī'agū wa'aguti,” ni wācūcu niwī.

⁴ Ō'acū Moisére ti me'erē ī'awā'cāticā ī'acu niwī. Ti zarza siti decopu nīgū, cūrē pisucu niwī:

—iMoisé! nicu niwī.

—A'topu ni'i, ni yu'ticu niwī Moisé.

⁵ Tojo nitoja, Ō'acū cūrē nicu niwī:

—Pu'toacāpu a'titicā'ña. Mu'u ye sapatu caserire tuweeya. Mu'u u'tacūurō añurō yu'u nirō waro ni'i. ⁶ Yu'u mu'u ñecūsumua Abrahā, Isaa, Jacob ējōpeo'cu Ō'acū ni'i, nicu niwī.

Moisé Ō'acūrē ī'aui nicu niwī. Tojo weegu cū diapoare mo'acu niwī.

⁷ Be'ro Ō'acū ninemocu niwī tja:

—Yarā masā Israe curuacjārā na Egiptopu pi'etisere añurō ī'apu. Narē su'ori da'rase dutiri masā da'radutipesere caributirā caricūcā tu'oapu. Na pi'etisere añurō mas'ī.

⁸ Tojo weegu narē yu'ruogu, dijatiapu. Egiptocjārā doca nirārē miiwīorēgūti. Ti di'tapu nirārē miiwija, añurī di'ta, pajiri di'tapu miagūti. Cabra ōpēco, mumiaco pajiro aco o'mabaroro weronojō nirī di'ta ni'i. Cananeo masā, hitita masā, amorreo masā, ferezeo masā, heveo masā, jebuseo masā na nirī di'ta ni'i. ⁹ Israe curuacjārā narē da'radutipesere “Caributia wa'asa'a” ni caricūserē tu'oapu. Tojo nicā, Egiptocjārā narē ña'arō weepēcā ī'apu. ¹⁰ Tojo weegu wa'abaque'oya. Yarā masā Israe curuacjārārē Egiptopure miiwīrōdutigū, faraō tiropu mu'urē o'ogutigu wee'e.

¹¹ Cū tojo nicā tu'ogu, Moisé Ō'acūrē nicu niwī:

—Yu'u mejō nigū ni'i. Tojo weegu ¿de'ro weegu yu'u faraō tiropu wa'a, Israe curuacjārā Egiptopu nirārē miiwīrōbosari? nicu niwī.

¹² Ō'acū cūrē a'tiro ni yu'ticu niwī:

—Yu'u mu'u me'rā nigūsa'a. Yarā masā Egiptopu nirārē miiwīrōca be'ro musā nipe'tirā a'tigu ūrūgūpu yu'ure e'catipeorāsa'a. Tojo wa'acā, “Diacjūta Ō'acū yu'ure o'oámi”, ni masīgūsa'a.

¹³ Moisé pe'e Ō'acūrē a'tiro ni yu'tinemocu niwī:

—Yu'u Egiptopu wa'a, Israe curuacjārārē “Ō'acū, marī ñecūsumua Abrahā, Isaa, Jacob wiogu masā tiropu yu'ure o'oámi” ni wercā, na yu'ure “¿De'ro wāmetiti cū?” ni sērītiña'bosama. To pūrīcārē, ¿narē de'ro ni yu'tibosari?

¹⁴ Ō'acū cūrē yu'ticu niwī:

—Yu'uta ni'i niwūagata. Israe curuacjārārē weregū, “Yu'uta ni'i” nigū musā tiropu yu'ure o'oámi, niña.

¹⁵ Apeye Ō'acū Moisére nicu niwī tja:

† 2:22 2.22 Hebreo ye me'rā Gersón “ape di'tacjūpu weronojō tu'oña'se” nisī'rīrō wee'e. Ex 18.3 * 3:1 3.1 Jetrore apeterore Reuel pisucārā niwā. Ex 2.18 Apeterore Hobab pisucārā niwā. Jue 4.11 † 3:1 3.1 “Ō'acū yagu ūrūgū” nirō. “Ō'acū tīgupu nimi” nisī'rīrō wee'e. † 3:1 3.1 Ūrūgū Horeb apeterore Sinai wāmeticaro niwū. § 3:2 3.2 Īaña Gn 16.7 docapu oja'quere.

—Israe curuacjārārē a'tiro ni wereya: “Ō'acū, masā ñecūsumua Abrahā, Isaa, Jacob wiogu masā tiropu yu'ure o'oāmi”, ni wereya. A'te yu'u wāme ninu'cūcā'rōsa'a. Nipe'tirā be'rocjārāpu a'ti wāmerē yu'ure pisunu'cūcā'rāsama. ¹⁶ Egiptopu wa'a weetjagū, Israe curuacjārā wiorārē neocūu, a'tiro niña: “Ō'acū, masā ñecūsumua Abrahā, Isaa, Jacob wiogu, yu'ure bajuami. Masā ye cjasere a'tiro niami: 'Narē añurō ñ'anurāpu. Egiptocjārā narē ña'arō weepesere ñ'apu', niami. ¹⁷ Apeye yu'ure ninemoami: 'Egiptocjārā narē ña'arō weepesere yu'rūweticā weegusa'a', niami. Tojo wee masārē ti di'tapu miuwija, cananeo masā, hitita masā, amorreo masā, ferezeo masā, heveo masā, jebuseo masā nirī di'tapu miagūsami. Ti di'ta añurī di'ta cabra ōpēco, mumiacō aco o'maburoro weronojō nirī di'ta nisa'a", ni weredutiami, nicu niwī. ¹⁸ Mu'u wiorārē tojo werēcā, mu'urē yu'tirāsama. Tojo weegu Egiptocjū wiogu tiropu na me'rā wa'aya. Cūrē a'tiro ni wereya: “Ō'acū, hebreo masā wiogu, ūsārē pōtērīgū ejami. Tojo weegu ñ'tia nūmu wa'aro ūsārē yucu marīrō, masā marīrōpu du'uo'oya. Topu Ō'acū ūsā wiogure wa'icūrārē wējē ūjūamorōpeorā wa'arāti”, niña. ¹⁹ Masā tojo nimicā, yu'u tutuaro me'rā cūrē wee'otićā, Egiptocjū wiogu masārē du'uwīrōsome. ²⁰ Tojo weegu yu'u tutuasere ñ'ogū, peje ñ'a ūcuase me'rā Egiptocjārārē bu'iri da'regutī. Tojo wēeca be'ro faraō masārē du'uwīrōgūsami. ²¹ Apeyema, yu'u Egiptocjārā masārē añurō wācūcā weeguti. Tojo weerā apeyenojō marīrā wa'asome. ²² Nipe'tirā Israe curuacjārā numia Egiptocjārā numia na ye wi'seri pu'to nirārē, tojo nicā āpērā numia na ya wi'ipu nirārē uru me'rā wee'que, plata me'rā wee'que, tojo nicā su'ti sērīrāsama. Te su'ti na pō'rā sāñatje nirōsa'a. Tojo wee Egiptocjārā cūose añusere miape'ocā'rāsama, nicu niwī Ō'acū.

4

¹ Moisé Ō'acūrē yu'ticu niwī:

—Na yu'u tojo nisere ējōpeosome. Tojo nicā yu'u dutisere yu'tisome. Yu'tironojō o'orā, a'tiro pe'e nirāsama: “Ō'acū mu'urē bajuatiapi”, nirāsama, nicu niwī Moisé.

² Ō'acū, “¿Mu'u omocāpūre ñe'enojōrē cuoti?” ni sērītiña'cu niwī.

“Yu'u tuacju ni'i”, ni yu'ticu niwī.

³ —Tigare nucūcāpu doquecūña, nicu niwī Ō'acū.

Moisé tere tu'ogu, nucūcāpu doquecūcu niwī. Cū tojo weecāta, tigu tuacju aña dojocaro niwū. Tojo wa'acā ñ'agū, Moisé ui dustimajācu niwī. ⁴ Ō'acū pe'e cūrē nicu niwī:

—Omocārē sōo, cū picōrōrē ñe'eña.

Moisé cū omocārē sōo, aña picōrōrē ñe'ecu niwī. Cū tojo ñe'ecāta, aña nimi'cu tuacju dojocaro niwū tja.

⁵ —A'tere ñ'arā, “Ō'acū na ñecūsumua Abrahā, Isaa, Jacob wiogu cūrē bajuapi”, nirāsama, nicu niwī Ō'acū.

⁶ Be'ro Ō'acū ninemocu niwī:

—Ni'cārōacārē mu'u ya omocārē mu'u ya su'tiro doca cutiro tiropu sīosōrōña, nicu niwī.

Cū tojo nicā, Moisé cū ya omocārē sīosōrōcu niwī. Be'ro cū ya omocārē miuwīrō, ti omocārē cāmi boari omocā ñ'acu niwī. ⁷ Tere ñ'agū, Ō'acū nicu niwī:

—Apaturi mu'u ya omocārē mu'u ya su'tiro doca cutiro tiropu sīosōrōña tja.

Ō'acū dutironojōta Moisé weecu niwī. Cū ya omocārē miuwīrōcāta, nipe'tiro cū upu weronojō añurī omocā tojocaro niwū. ⁸ Be'ro Ō'acū ninemocu niwī:

—Mu'u nimu'tāse wee'ose me'rā ējōpeotirā, mu'u dutisere weetirā, apetero weerā be'ro apaturi wee'ose me'rā ējōpeobosama. ⁹ Mu'urē a'te puaro mu'u wee'ose me'rā ējōpeoti, mu'u dutisere weeticāma, a'tiro weeya. Diapu acore waamí, nucūcāpu piocūña. Mu'u topu waamí piocūse nucūcāpu dí dojorosa'a, nicu niwī.

¹⁰ —Acoe, yu'u wiogu. Yu'u ucūme'rīgū niwe'e. Toduporopu, tojo nicā mu'u ni'cārōacā yu'u mu'u me'rā ucūcā quē'rārē añurō ucūmasītisa'a. Nipe'tisetiri ucūgū, cu'cu nisa'a, nicu niwī Moisé.

¹¹ Ō'acū cūrē nicu niwī:

—¿Noa masārē ucūmasīcā weeri? ¿Noa narē tu'otićā, ucūticā weeri? ¿Noa narē ñ'amasīcā, o caperi bajuticā weeri? Yu'uta tojo weewu. ¹² Tojo weegu mu'u na masā tiropu wa'aya. Mu'u narē ucūcā weetamugūti. Mu'u narē ucūatjere yu'u mu'urē wereguti.

¹³ Moisé ne wa'asī'rīticu niwī. Tojo weegu a'tiro nicu niwī:

—Acoe, yu'u wiogu. Apīrē wa'aduticureya, nicu niwī.

¹⁴ Tere tu'ogu, Ô'acü Moisé me'rã ua wa'acu niwĩ. Tojo weegu cãrẽ nicu niwĩ:

—Mu'u ma'mi Aarõ pe'e añurõ ucũme'rigũ nimi. Mu'u weronjo Levi ya curuacjũ nimi. Cũ mu'urẽ põtërigũ a'tisami. Mu'urẽ ï'agũ, uputu e'catigusami. ¹⁵ Cũ me'rã ucũña. Cũ masãrẽ ucũatjere añurõ wereya. Yu'u musã puarãrẽ ucũcã weeguti. Musãrẽ, musã weeatjere queoro wereguti. ¹⁶ Mu'u Aarõrẽ ucũgũ, yu'u Ô'acü cãrẽ ucũgũ weronjo ucũgũsa'a. Aarõ pe'e mu'u weresere masãrẽ wereturiagusami. ¹⁷ A'tigu tuacjure miaña. Tigu me'rã peje ï'a ucuase wee'ogũsa'a, nicu niwĩ Ô'acü.

Moisé Egíptopu majãmitojaa'que ni'i

¹⁸ Moisé cũ mañecũ Jetro ya w'ipũ dajagu, cãrẽ nicu niwĩ:

—Yu'u apaturi Egípto di'tapu wa'acã yu'ure du'uo'oya. Topu yu'u acawerã waro nisama. Na catimiti nígũ, narẽ ï'as'ĩ'rigũcoro, nicu niwĩ.

—Jau, añurõ wa'aya, ni yu'ticu niwĩ Jetro.

¹⁹ Moisé cũ Madiã wãmetiropu nícaterore Ô'acü cãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Egíptopu dajatojaaya. Mu'urẽ wějës'ĩ'rĩmi'cãrã wërĩpe'tiatojama.

²⁰ Cũ tojo nicã tu'ogu, Moisé cũ numorẽ, cũ põ'rãrẽ “Te'a” nígũ, ni'cũ w'ĩ'magũ burro bu'ipũ narẽ miipeo, Egíptopu su'ori dajatojaacu niwĩ. Tojo nicã tuacjũ, Ô'acü cãrẽ miaduti'cure miacu niwĩ.

²¹ Be'ro Ô'acü Moisére a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'u mu'urẽ peje ï'a ucuasere wee'omasicã weepu. Tojo weegu mu'u Egíptopure etagu, faraõ ï'orõpu te pejere wee'õña. Yu'u pe'e faraõrẽ musãrẽ yu'runu'cãcã weeguti. Tojo weegu Israe curuacjãrãrẽ du'uwĩrõsome. ²² Cũ tojo weecã, mu'u cãrẽ nigũsa'a: “Ûsã wiogu Ô'acü a'tiro niami: ‘Israe curuacjãrã yu'u macũ, masã ma'mi weronjo nima. ²³ Yu'ure e'catipeorã wa'acã, narẽ du'uwĩrõña’, mu'urẽ nitojamiapu. Mu'u pe'e narẽ du'uwĩrõtiapu. Tojo weegu mu'u macũ masã ma'mirẽ wějëgũsa'a”, ni werecu niwĩ Ô'acü.

²⁷ Moisé ma'apu wa'ari curare Ô'acü pe'e Aarõrẽ a'tiro nicu niwĩ: “Masã marĩrõ, yucu marĩrõpu wa'a, mu'u acabiji Moisére põtërigũ wa'aya.” Tere tu'ogu, Aarõ wa'a, Moisére Ô'acü yagu ãrũgũpu* põtërigũ wa'acu niwĩ. Topu cãrẽ bocaejagu, põtëri, añudutigũ mi'micũ niwĩ. ²⁸ Be'ro Moisé, Aarõrẽ Ô'acü cãrẽ wereduti'quere, tojo nicã peje cũ ï'a ucuase ï'orãsa'a ní'quere werecu niwĩ. ²⁹ Tu'ajanu'cõ, na puarãputa Israe curuacjãrã wiorãrẽ neocũurã wa'acãrã niwã. ³⁰ Na tiropu ejacã, Aarõ nipe'tise Ô'acü Moisére ní'quere werepe'ocã'cu niwĩ. Tojo nicã, masã ï'orõpũre, ï'a ucuase Ô'acü narẽ wee'oduti'quere wee'ocu niwĩ.

³¹ Masã tere ï'arã, cũ ní'quere e'jõpeocãrã niwã. Ô'acü na pi'etisere ï'a, narẽ pajaña'cã tu'orã, cãrẽ e'catipeorã, ejaque'acãrã niwã.

5

Moisé, Aarõ faraõ me'rã ucũ'que ni'i

¹ Moisé, Aarõ Israe curuacjãrã wiorã me'rã ucũca be'ro, faraõ tiropu wa'a, cãrẽ a'tiro nicãrã niwã:

—Ô'acü, Israe curuacjãrã wiogu, mu'urẽ a'tiro weredutiami: “Yarã masãrẽ masã marĩrõ, yucu marĩrõpu du'uo'oya. Na topu yu'ure e'catipeorã, bosenu mu weeporãsãma”, niami, nicãrã niwã.

² Tere tu'ogu, faraõ pe'e a'tiro yu'ticu niwĩ:

—¿Noanojõ niti musã wiogu nígũ? ¿De'ro wee cũ dutisere tu'o, Israe curuacjãrãrẽ du'uwĩrõbosari? Musã “ũsã wiogu Ô'acü” musã nígũrẽ masĩtisa'a. Tojo nicã Israe curuacjãrãrẽ ne du'uwĩrõsome, nicu niwĩ.

³ Faraõ tojo nicã tu'orã, Moisé, Aarõ cãrẽ nicãrã niwã:

—Ô'acü, hebreo masã wiogu, ãsãrẽ põtërigũ a'ticu niami. Tojo weerã ãsã masã marĩrõ, yucu marĩrõpu wa'arãsa'a. I'tia numu wa'ano'rõsa'a. Topu ãsã wiogu Ô'acũrẽ wa'icũrãrẽ wějẽ, ãjũamorõpeorã wa'arãsa'a. Tojo weeticãma, duti pũrise me'rã ãsãrẽ bu'iri da'regusami. Tojo weetigu, a'mewějẽse me'rã wërĩcã weegusami, nicãrã niwã.

⁴ Tere tu'ogu, faraõ pe'e a'tiro nicu niwĩ:

—Moisé, Aarõ, ¿de'ro weerã masãrẽ da'radu'ucã weeti? Da'rarã wa'ato, nicu niwĩ.

⁵ Apeyere faraõ nicu niwĩ:

—Ní'cãrõacãma Israe curuacjãrã a'ti di'tapũre pãjãrã waro masãputima. ¿Na pãjãrãrẽ da'radu'ucã wees'ĩ'rãrã weeti?

⁶ Na tojo níca nūmūrēta faraō su'ori da'rase dutiri masārē, tojo nicā Israe curuacjārā narē dutituriarārē a'tiro duticu niwī:

⁷ —Musā Israe curuacjārārē na wi'seri weerā yeese kujirire weedutirā, tábutire o'oticā'ña majā. Na basu wa'a weetjārā tábutire miirā wa'ato. ⁸ Todūporo na wi'seri weerā yee'que kujiri wee'carocā'rota weeato tja. Ne ni'cā cuji dūoticā'to. Na nijsijarā bajurōma a'tiro caricūma: “Te'a, marī wioḡ Ō'acūrē e'catipeorā, wa'icūrārē wējē ūjūamorōpeorā wa'arā”, nima. ⁹ Narē nemorō tutuaro da'ranemocā weeya. Tojo weese me'rā narē nisoo weresere wācūsoma, nicārā niwā.

¹⁰ Tojo weerā su'ori da'rase dutiri masā, tojo nicā Israe curuacjārā narē dutituriarā Israe curuacjārā wiorā tiroḡ masārē weredutirā wa'acārā niwā:

—Faraō musārē ni'cācā me'rā ne tábutire o'onemodutitiami. ¹¹ Ni'cārōacārē musā basuta tere musā no'o bocaro a'masijarā wa'arāsa'a. Tojo weemirā, todūporo musā yee'que kujirinūcūta yeerāsa'a tja. Ne dūsoma, nicārā niwā.

¹² Tere tu'orā, Israe curuacjārā nipe'tiro Egiptopu tábutire a'marā wa'acārā niwā. ¹³ Faraō su'ori da'rase dutiri masā, nipe'tise nūmūrī masārē na todūporo o'o'que kujiricā'rōta o'oduticārā niwā. ¹⁴ Tojo nicā Egiptocjārāta Israe curuacjārā narē dutituriarārē paamūjā, a'tiro nicārā niwā:

—¿De'ro weerā musā ñamica'a, ni'cācā quē'rārē todūporopu musā wee'carocā'rōta te kujirire weerā ēmuejaweti? nicārā niwā.

¹⁵ Israe curuacjārā narē dutituriarā pe'e faraō tiroḡ cūrē a'tiro ni wererā wa'acārā niwā:

—Wioḡ, ūsā mu'urē ñ'raco'terārē ¿de'ro weegu tojo ña'arō weeti? ¹⁶ Mu'u yarā su'ori da'rase dutiri masā ūsārē tábutire o'otima. Tere o'otimirā, “Ticuse kujiri weeya”, nima. Tojo nicā, ūsārē paama. Ūsā mejēta bu'iriti'i. Wioḡ, mu'u yarā da'rase dutiri masā bu'iritima, nicārā niwā.

¹⁷ Faraō pe'e narē yu'ticu niwī:

—Musā nijsijarā ni'i. Tojo weerā a'tiro ninu'cū'u: “Ūsā wioḡ Ō'acūrē wa'icūrārē wējē, ūjūamorōpeorā wa'acā du'uo'oya”, ni'i. ¹⁸ Da'rarā wa'aya majā. Musārē tábuti o'otimicā, todūporo musā yee'que kujiricā'rōta yeeya, nicu niwī.

¹⁹ Israe curuacjārā narē dutituriarā faraō “Ticuse kujirita yeeya” nicā tu'orā, diasa'ro tu'ona'cārā niwā. ²⁰ Na faraō tiroḡ ni'cārā wijaarā, Moisére, Aarōrē narē co'te'cārārē bocaecjārā niwā. ²¹ Narē a'tiro nicārā niwā:

—Ō'acū musā weepetiye'quere i'a, musārē bu'iri da'reato. Faraō, tojo nicā āpērā cūrē su'ori da'rase dutiri masā ūsārē ña'arō i'atu'tima. Musā basuta cūrē di'pji o'o, ūsārē wējēdutirā weronojō weepā. Tojo weerā musāta bu'iriti'i, nicārā niwā.

²² Na tojo nicā tu'ogu, Moisé Ō'acūrē a'tiro ni ñubue, sérīcu niwī:

—Wioḡ, ¿de'ro weegu mu'u ā'rā masārē ña'arō weeti? ¿De'ro weedutigū yu'ure a'topu a'tidutiati? ²³ Mu'u ye cjasere yu'u faraō me'rā ucūnu'cāca nūmu me'rā, cū mu'u yarā masārē nemorō ña'arō weenu'cūcā'mi. Mu'u pe'e mu'u yarā masārē ne yu'rāweticā weewe'e, nicu niwī.

6

¹ Moisé Ō'acūrē sérīca be'ro Ō'acū a'tiro ni yu'ticu niwī:

—Ni'cārōacā mu'u yu'u faraōrē weeatjere i'agūsa'a. Yu'u tutuase me'rā narē wijacā weeguti. Yu'u tutuasere i'agū, Egiptopu nirārē wijadutigusami, nicu niwī Ō'acū.

² Ō'acū apetero Moisére ucūgū, a'tiro nicu niwī:

—Yu'u Ō'acū, musā wioḡ ni'i. ³ Abrahārē, Isaare, Jacore ucūgū, “Ō'acū tu-tuayū rānu'cāḡ ni'i”, ni werewu. Tojo nimigū, yu'u wāme waro pe'ere werebajurētiwu. Yu'uta ni'i Ō'acū musā wioḡ niwūagata. ⁴ Apeyema tja, “Musā pārāmerā nituriarārē Canaā di'tare o'oguti” ni, na me'rā apowu. Na ti di'tare apesecjārā weronojō níni'wā yujupu. ⁵ Ni'cārōacārē Israe curuacjārā pi'eticā i'agū, Egiptocjārā narē uputu da'raduticā i'agū, yu'u na ñecūsūmua nituriarā me'rā apo'quere wācū'u. ⁶ Tojo weegu Israe curuacjārārē a'tiro ni werya: “Yu'u Ō'acū, musā wioḡ, musā Egiptocjārā dutise doca nirārē na tutuaro da'radutipesere wijata'aguti. Yu'u tutuaro me'rā, Egiptocjārārē bu'iri da're, musārē yu'rāweticā weeguti. ⁷ Musā, yarā masā nirāsa'a. Yu'u Ō'acū, musā wioḡ nigūsa'a. Tojo weese me'rā musā yu'ure Ō'acū, ūsā wioḡ nimi', nirāsa'a. ‘Cūta ūsārē Egiptocjārā dutise doca ni'cārārē wijacā weeami; na tutuaro me'rā da'radutipesere wijata'ami', nirāsa'a. ⁸ Yu'u Abrahārē, Isaare, Jacore o'oguti níca di'tapu musārē miagūsa'a. Te musā ye di'ta nidojarosa'a. Yu'u Ō'acū, musā wioḡ ni'i”, nicu niwī.

⁹ Moisé a'tere Israe curuacjārārē wereturiacu niwī. Ɔp̄utu Egiptocjārā narē da'radutipeyucā, b̄ujaweti, wācūtutuadu'ucārā niwā. Tojo weerā Moisé narē n'iquere yu'titicārā niwā. ¹⁰ Tere i'agū, Ō'acū Moisére nicu niwī:

¹¹ —Faraō tiropu wa'aya. Wa'a, cūrē Israe curuacjārārē ti di'tapu nirārē wijadutiya.

¹² Moisé pe'e Ō'acūrē a'tiro yu'ticu niwī:

—Israe curuacjārā yu'are ne cārō yu'titima. Nemorō faraō pūrīcā yu'titisami. Yu'u ucūgū ne me'rītisa'a, nicu niwī.

¹³ Tere tu'ogu, Ō'acū Moisére, Aarōrē Israe curuacjārārē, tojo nicā faraōrē a'tiro ni weredutigu o'ōcu niwī tja:

—Ō'acū Israe curuacjārā Egiptopu nirārē ūsārē miiwijadutiami, ni wereya, nicu niwī.

Aarō, Moisé ñecūsumua ye curaricjārā wāme ni'i

¹⁴ Israe curuacjārā masā ma'misumua ā'rā nicārā niwā:

Jacob macū Rubén, masā ma'mi nicu niwī. Cū pō'rā Hanoc, Falú, Hezrón, Carmi nicārā niwā. Ā'rā Rubén ya curuacjārā nicārā niwā.

¹⁵ Simeó pō'rā a'ticurā nicārā niwā: Jemuel, Jamín, Ohad, Jaquín, Zohar, Saúl nicārā niwā. Cū Saúl cananeo di'tacjō macū nicu niwī. Ā'rā Simeó ya curuacjārā nicārā niwā.

¹⁶ Leví ciento treinta y siete cū marī caticu niwī. Masā ma'mi me'rā nu'cā, téé nituogu me'rā cū pō'rā a'tiro wāmeticārā niwā: Gersón, Coat, Merari. ¹⁷ Gersón pō'rā a'ticurā nicārā niwā: Libni, Simei. ¹⁸ Coat ciento treinta y tres cū marī caticu niwī. Cū pō'rā a'ticurā nicārā niwā: Amram, Izhar, Hebró, Uziel. ¹⁹ Merari pō'rā a'ticurā nicārā niwā: Mahli, Musi nicārā niwā. Ā'rā Leví ya curuacjārā masā ma'mi me'rā ninu'cā, téé nituogu me'rā nicārā niwā.

²⁰ Amram cū wāmeo Jocabed me'rā numoticu niwī. Na Aarō, Moisére pō'rāticārā niwā. Amram ciento treinta y siete cū marī caticu niwī.

²¹ Izhar pō'rā a'ticurā nicārā niwā: Coré, Nefeg, Zicri.

²² Uziel pō'rā a'ticurā nicārā niwā: Misael, Elzafán, Sitrí.

²³ Aarō Elisabet wāmetigore numoticu niwī. Co Aminadab macō Naasón* acabijo nico niwō. Na a'ticurā pō'rāticārā niwā: Nadab, Abihú, Eleazar, Itamar.

²⁴ Coré pō'rā a'ticurā nicārā niwā: Asir, Elcana, Abiasaf. Na Coré ya curuacjārā nicārā niwā.

²⁵ Ni'cū Aarō macū Eleazar, Futiel wāmetigu macō ni'cōrē numoticu niwī. Co Fineses wāmetigure pō'rātico niwō. Leví ya curuacjārā masā ma'mi me'rā nu'cā, téé nituogu me'rā nicārā niwā.

²⁶ Aarō, Moiséreta Ō'acū Israe curuacjārārē Egipto di'tapu ni'cārārē su'ori miiwijaduticu niwī. Na ye curari me'rā tojo weeduticu niwī. ²⁷ Náta tja Israe curuacjārārē Egiptopure miiwijarāti nírā, faraō me'rā ucūcārā niwā.

Ō'acū Moisére, Aarōrē piji'que ni'i

²⁸⁻²⁹ Ō'acū Egiptopu Moisé me'rā cū ucūca numurē, cūrē a'tiro nicu niwī:

—Yu'u Ō'acū, musā wiogu ni'i. Nipe'tise yu'u mu'urē wereatjere faraō, Egiptocjārā wiogure wereapa.

³⁰ Moisé pe'e cūrē yu'ticu niwī:

—Wiogu, yu'uma yu'u ucūse ne, to wa'awe'e. Tojo weegu faraō yu'u ucūserere ne yu'titigusami, nicu niwī Moisé.

7

¹ Moisé tojo nicā tu'ogu, Ō'acū cūrē nicu niwī:

—Ī'aña majā. Mu'u faraōrē ucūcā, yu'u basu cūrē ucūgū weronojō tu'oña'gūsami. Mu'u ma'mi Aarō pe'e mu'urē ucūbosagusami. ² Mu'u Aarōrē nipe'tise yu'u dutisere weregusa'a. Be'ro cū pe'e faraōpūre Israe curuacjārārē ti di'tapu nirārē wijadutigu ucūgūsami. ³⁻⁴ Yu'u pe'e cūrē musārē yu'rūnū'cācā weeguti. Peje apeyenojō Ī'a ucūasenojōrē Egiptopure wee'omicā, faraō musā sērīsere yu'tisome. Egiptopure yu'u tutuasere ĩ'ogūti. Queoro narē bu'iri da'regu, to Egiptopu nirā yarā masārē wijacā weeguti. ⁵ Egiptopure yu'u tutuasere ĩ'oca be'ro, tojo nicā Israe curuacjārārē miiwijāca be'ro, Egiptocjārā yu'u wiogu ni'i nisere masrāsama, nicu niwī Ō'acū.

⁶ Moisé, Aarō Ō'acū cū duti'caronojōta queoro weecārā niwā. ⁷ Na faraō me'rā ucūcaterore Moisé ochenta cū marī cuocu niwī. Aarō pe'e ochenta y tres cū marī cuocu niwī.

* 6:23 6.23 Naasón Aminadab macū masā ma'mi nicu niwī. Num 1.7

Aarõ cū tuacjũ queti ni'i

⁸ Ō'acū Moisére, Aarõrē nicu niwī:

⁹ —Faraõ masārē apeyenojõ weel'oduticā, Aarõ cū ya tuacjũre mii, nucūcāpũ faraõ tiro doquecūudutiya. Cū tojo weecā, tigu tuacjũ añã dojorosa'a, nicu niwī.

¹⁰ Moisé, Aarõ, faraõ tiorõpũ cū me'rā ucūrā wa'acārā niwā. Ō'acū duti'caronojõta weecārā niwā. Aarõ cū tuacjũre faraõ, tojo nicā cūrē da'raco'terā põtēorõpũ doquecūucũ niwī. Cū tojo weecāta, tigu tuacjũ añã dojocarõ niwū. ¹¹ Tojo weecā ï'agū, faraõ pe'e cū yarā masīrī masārē, tũ'oña'rī masārē pijicu niwī. Na quē'rā na masisere mejārõta weecārā niwā. ¹² Na ye tuasepagure nanucū doquecūucārā niwā. Tεpagunucū añã dojocarõ niwū. Aarõ yagu tuacjũ pe'e masīrī masā, tũ'oña'rī masā yεpagure ba'ape'ocā'caro niwū. ¹³ Tojo wa'amicā, faraõ pe'e Ō'acūrē yu'rũnũ'cācũ niwī. Ō'acū “Tojo wa'arosa'a” nī'caronojõta ne yu'titicũ niwī.

Ō'acū dī me'rā bu'iri da're'que ni'i

¹⁴ Moisé, Aarõ faraõ tiorõpũ wijáaca be'ro Ō'acū Moisére a'tiro nicu niwī:

—Faraõ yu'titi, ne Israe curuacjārārē wijacā weetimi. ¹⁵ Namiacā ñamicure, cū diapũ bu'ari cura cū me'rā ucūrā wa'aya. To dia sumutorũ co'teapa. Mu'ũ yagu tuacjũ añã dojocā wee'cu me'rā wa'aya. ¹⁶ Topũ faraõrē a'tiro niña: “Ō'acū, hebreo masā wiogu, mũ'arē a'tiro nidutigu yu'ũre o'oami: ‘Yarā masārē yucu marīrõ, masā marīrõpũ yu'ũre e'catipeorā wa'acā, du'uo'oto', niami. Mu'ũ pe'e ne ‘Jau' niwe'e. ¹⁷ Tojo weegũ Ō'acū a'tiro niami: ‘Nī'cārõacā me'rā yu'ũ wiogu nisere masīgũsa'a', niami. Yu'ũ, Moisé, yagu tuacjũ me'rā acore paapo'ocā, aco dī dojorosa'a. ¹⁸ Wa'ĩ wērīrāsama. Te aco ũrīse dojorosa'a. Tere yabirā, Egiptocjārā ne sī'rīsoma”, Ō'acū Moisére tojo ni wereduticũ niwī faraõrē.

¹⁹ Ō'acū Moisére a'tiro ninemocu niwī:

—Aarõrē a'tiro niña: “Nipe'tise maarīrē, o'majā maarīacārē, tojo nicā ditararire, nipe'tise aco posetisenõjõ Egiptopũ nisere mũ'ũ yagu tuacjũ me'rā sīoo, wējētuato. Tojo weecā, aco na yucu co'ripũ nise, ũtā me'rā wee'queparupũ nise dī dojorosa'a”, nicu niwī.

²⁰ Moisé, Aarõ Ō'acū duti'caronojõta weecārā niwā. Aarõ cū yagu tuacjũre diapũ paapo'ocu niwī. Faraõ, cū docacjārā ï'orõpũ tojo weecu niwī. Tojo weecā, te aco dī dojocarõ niwū. ²¹ Wa'ĩ wērīcārā niwā. Aco ũrīse tojacarõ niwū. Tojo weerā Egiptocjārā masā ne te acore sī'rīticārā niwā. Nipe'tiro Egipto cjase aco dī dojope'tia wa'acarõ niwū.

²² Tojo wa'amicā, Egiptocjārā tũ'oña'rī masā na masīse me'rā mejārõta weecārā niwā. Faraõ Ō'acūrē yu'rũnũ'cā, Ō'acū cū nī'caronojõta Moisé, Aarõ na nisere ne tũ'oticu niwī. ²³ Faraõ tũ'oronojõ o'ogu, majāmitojaa, cū ya wi'ipũ wa'a wa'acu niwī. ²⁴ Nipe'tirā Egiptocjārā aco añuse na waatje perire dia sumutorũ se'ecārā niwā. Dia cjase pe'e ne sī'rīse mejēta nicarõ niwū.

Ō'acū oma me'rā bu'iri da're'que ni'i

²⁵ Ō'acū diare dī dojocā wéeca be'ro ni'cā semana yu'rucaro niwū.

8

¹ Titare Ō'acū Moisére nicu niwī:

—Faraõ tiorõpũ wa'a, cūrē a'tiro niña: “Ō'acū a'tiro niami: ‘Yarā masārē du'uo'oya. Na yu'ũre ējõpeorā wa'ato. ² Mũ'ũ narē du'uwīrõticāma, oma me'rā nipe'tiro Egiptopũre bu'iri da'reguti. ³ Diapũre oma yu'rũmajārāsama. Na mũ'ũ wiogu nīrī wi'ipũre sājāarāsama. Mũ'ũ cārīrī tucūpũre, mũ'ũ cārīpesaropũre, mũ'ũ docacjārā wiorā ye wi'seripũre, nipe'tirā mũ'ũ yarā masā nīrõpũre sājāarāsama. Mũ'ũ pā ũjūase wi'seripũre, tojo nicā pā tuumorēse co'ripũre sāñarāsama. ⁴ Na oma mũ'ũ bu'ipũ bu'pupejarāsama. Mũ'ũ docacjārā wiorā bu'ipũ, mũ'ũ yarā masā bu'ipũ bu'pupejarāsama’”, nicu niwī.

⁵ Ō'acū Moisére werenemocu niwī:

—Aarõrē cū yagu tuacjũ me'rā nipe'tise maarīrē, maarīacāpũre, ditararipũre sīoo, wējētuato. Cū tojo weecā, oma tepũ nī'cārā majāa, Egipto dī'tapũre mu'mua wa'arāsama.

⁶ Tere tũ'ogu, Aarõ Egipto dī'tapũ nise aco bu'ipũ cū tuacjũre sīoo, wējētuocu niwī. Cū tojo weecā, oma pājārā nipe'tiro ti dī'tapũre tuuse'sa wa'acārā niwā. ⁷ Tojo nimicā, tũ'oña'rī masā, masīrī masā quē'rā mejārõta weecārā niwā. Egipto dī'tapũre oma bajuacā weecārā niwā. ⁸ Tere ï'agū, faraõ Moisére, Aarõrē pijidutio'ocu niwī. A'tiro nicu niwī:

—Musā wiogu Ō'acūrē oma yu'u, tojo nicā yarā masā tiro nirārē pe'ticā weedutiya. Mu'u tojo weecā, mu'u yarā masārē wa'icarārē wējē, Ō'acūrē ūjūamorōpeodutigu du'uo'oguti, nicu niwī.

⁹ Moisé faraōrē yu'ticu niwī:

—¿De'ro nicā mu'urē, mu'u docacjārā wiorārē, mu'u yarā masārē sērībosacā ūasari? Yu'u sērīcā, oma mu'urē, mu'u ya wi'ipure marīrāsama. Diapu dia'cū tojarāsama.

¹⁰ —Ŋamiacāta sērībaque'oya, nicu niwī faraō.

Moisé pe'e cūrē yu'ticu niwī:

—Mu'u nīrōnojōta wa'arosa'a. Te me'rā ne apī Ō'acū ūsā wiogu weronjō tutuagu marīmi nisere masīgūsa'a. ¹¹ Oma mu'u wiogu nīrī wi'ipureta pe'tirāsama. Pe'ti, diapū dia'cū tojarāsama. Mu'urē, mu'u docacjārā wiorārē, mu'u yarā masārē carībonemosome, nicu niwī.

¹² Tu'ajanu'cō Moisé, Aarō faraō ya wi'ipu nī'cārā wijaa wa'acārā niwā. Be'ro Moisé Ō'acūrē “Oma Faraōrē o'ó'cārāre pe'ticā weeya” ni, sērīcu niwī. ¹³ Ō'acū Moisé cū sērī'caronjōta weecu niwī. Oma wi'seripu nī'cārā, wijaropu nī'cārā, cāpūpu nī'cārā wērīpe'tia wa'acārā niwā. ¹⁴ Masā na oma wērī'cārārē seeneocūcārā niwā. Nipe'tiropu űa'arō ūrīcaro niwā. ¹⁵ Oma pe'ticā i'amigū, faraō na marīcā i'agū, Ō'acūrē yu'runu'cāgū, Moisé, Aarō na ucūserē ne tu'osī'rīticu niwī. Ō'acū cū nī'caronjōta wa'acaro niwā.

Ō'acū moarā dīmi'rīrācā me'rā bu'iri da're'que ni'i

¹⁶ Ō'acū Moisére nicu niwī:

—Aarōrē cū yagu tuacjūre sīoo, nucūcāpu di'tamarārī nisere paacūudutiya. Tojo weecā, nipe'tiro Egiptopure moarā dīmi'rīrācā pājārā bajuarāsama, nicu niwī.

¹⁷ Cū duti'caronjōta weecārā niwā. Aarō cū tuacjūre sīoo, nucūcāpu paacūucu niwī. Cū tojo weecāta, nipe'tise di'tamarārī Egiptopure moarā dīmi'rīrācā pājārā dojocārā niwā. Na masārē, wa'icūrārē nu'rīcārā niwā. ¹⁸ Masīrī masā, tu'oűa'rī masā quē'rā na wee'iomasise me'rā moarā dīmi'rīrācā pājārārē bajurēs'rīcārā nimiwā. Pōtēoticārā niwā. Na moarā dīmi'rīrācā masārē, wa'icūrārē nu'rīcārā niwā.

¹⁹ Na tojo wee pōtēotirā, faraōrē nicārā niwā:

—A'te Ō'acū cū tutuaro me'rā weese ni'i, nicārā niwā.

Tojo wa'amicā, faraō pe'e Ō'acūrē yu'runu'cāgū, na ucūserē ne tu'oticu niwī. Ō'acū cū nī'caronjōta weecu niwī.

Ō'acū nurūrūa me'rā bu'iri da're'que ni'i

²⁰ Be'ro Ō'acū Moisére nicu niwī:

—Faraō űamiacā űamicure diapū bu'agusami. Tojo weerā musā maata wā'cā, cūrē a'tiro nīrā wa'apa: “Ō'acū a'tiro niami: ‘Yarā masārē yu'ure e'catipeorā wa'acā du'uo'oya. ²¹ Mu'u narē du'uo'oticāma, mu'urē, mu'u docacjārā wiorārē, mu'u yarā masārē, musā ye wi'seripure nurūrūarē o'óguti. Egiptocjārā ye wi'seripu nurūrūa mu'mua wa'arāsama. Mejārōta nucūcāpu quē'rārē mu'murāsama. ²² Tojo wa'ari curare Gosén di'ta pe'ema, yarā masā na nīrōrē ne ni'cū nurūrū marīgūsami. Mu'u faraō, te me'rā yu'u Ō'acū, a'ti di'tapure nisere masīgūsa'a. ²³ A'tiro weecā, yarā masārē, mu'u yarā me'rā ducawaasere masīgūsa'a. A'te yu'u tojo nise űamiacāta tojo wa'arosa'a', niami Ō'acū”, ni werecu niwī Moisé.

²⁴ Cū nī'caronjōta wa'acaro niwā. Faraō ya wi'ipure, tojo nicā cū docacjārā wiorā ye wi'seripure nurūrūa pājārā waro añurō na'itf'arō tuusājāacārā niwā. Nipe'tiro Egiptocjārā na nīrōpure tojo wa'acaro niwā. Na nurūrūa pājārā niyu'ruarā, ti di'tare añurō mu'muyarua, dojorēbutiacārā niwā.

²⁵ Tojo wa'acā, faraō Moisére, Aarōrē pijidutio'ocu niwī. A'tiro nicu niwī:

—Ō'acūrē wa'icūrārē wējē, ūjūamorōpeorā wa'aya. Mejō a'ti di'tapure wijaticā'ña.

²⁶ Moisé cūrē yu'ticu niwī:

—Ne queoro nitirocoro. Ūsā wiogu Ō'acūrē wa'icūrārē wējē ūjūamorōpeorā, Egiptocjārā pe'ema na wa'icūrā na ējōpeorā wiori nima. Tojo weerā na Egiptocjārā ūsā wa'icūrā na ējōpeorārē ūjūamorōpeocā i'arā, ūsārē ūtāperi me'rā doquewējēbosama. ²⁷ Ūsā i'tia numu'waro, yucu marīrō, masā marīrōpu wa'arāsa'a. Topu Ō'acū ūsā wiogure cū duti'caronjōta wa'icūrārē wējē, ūjūamorōpeorāsa'a, nicu niwī.

²⁸ Tere tu'ogu, faraō nicu niwī:

—To pūrīcārē masā marīrōpu wa'aya. Topu musā wiogu Ō'acūrē wa'icūrārē wējē, ūjūamorōpeoya. Yoaropu waro wa'aticā'ña. Yu'u quē'rārē sērībosapa, nicu niwī.

²⁹ Moisé cūrē yu'ticu niwī:

—Maata a'to ní'cu wijaaguta, Õ'acū yu'u wiogure sēřīgūti. Ņamiacāta nurūrūa mu'u tiropure, mu'u docacjārā wiorā tiropure, mu'u yarā masā tiropure marīrāsama. Mu'u "A'tiro weeguti" ni weecā, tojo nicā Israe curuacjārārē, Õ'acū ūsā wiogure wa'icūrārē wējē ūjūamorōpeodutigu du'uo'ocā, tojo wa'arosa'a, nicū niwī Moisé.

³⁰ Moisé faraō ya wi'ipū ní'cu cū wijáaca be'roacāta Õ'acūrē sēřīcu niwī. ³¹ Õ'acū Moisé cū sēřī'caronojōta weecu niwī. Nurūrūa faraō tiropū, cū docacjārā wiorā tiropū, cū yarā masā tiropū ní'cārā wijaape'tia wa'acārā niwā. ³² Na pe'ticā ĩ'amigū, faraō Õ'acūrē yu'rūnu'cāgū, Israe curuacjārārē du'uo'oticu niwī tja.

9

Õ'acū wa'icūrā ecarārē bu'iri da'regu wēřīcā wee'que ni'i

¹ Õ'acū Moisére a'tiro nicū niwī:

—Faraō tiropū wa'a, a'tiro niña: "Õ'acū, hebreo masā wioġu, a'tiro niami: 'Yarā masārē yu'ure e'catipeorā wa'acā du'uo'oya. ² Mu'u du'uo'oronojō o'oga, narē du'uticā, ³ Õ'acū cū tutuasere ĩ'ogū, mu'u yarā wa'icūrā cāpūpu nīrārē bu'iri da'regusami. Narē duti pūrīse waro wā'cārōsa'a. Cabayua, burroa, cameyoa, wecu, oveja wēřīrāsama. ⁴ Õ'acū Egiptocjārā yarā wa'icūrārē wēřīcā weegusami. Israe curuacjārā yarā pe'ea ne ni'cū wēřīsome'", nicū niwī.

⁵ Õ'acū cū bu'iri da'reatji nūmūrē cūtojacu niwī. A'tiro niami:

—Ņamiacā tere tojo weeguti, niami.

⁶ Ape nūmu cū tojo ní'quere weecu niwī. Nipe'tirā wa'icūrā Egiptocjārā yarā wēřīpe'tia wa'acārā niwā. Israe curuacjārā yarā pe'e ne ni'cū wēřīticū niwī. ⁷ Faraō Israe curuacjārā yarā wa'icūrārē ĩ'adutigu o'ócu niwī. Na yarā ne ni'cū wa'icu wēřīticū niwī. Tojo wa'acā ĩ'amigū, Õ'acūrē yu'rūnu'cāgū, Israe curuacjārārē ne du'uo'oticu niwī.

Õ'acū bipisepa me'rā bu'iri da're'que ni'i

⁸ Õ'acū Egiptocjārā yarā wa'icūrārē bu'iri da'reca be'ro Moisére, Aarōrē nicū niwī:

—Pā na ūjūarō cjase nujārē ni'cā omocā ejatuaro ðrēmīiña. Moisé faraō ĩ'orō u'muarōpu tere doquestemorōato. ⁹ Te nujā añuse marārī tojarosa'a. Nipe'tiro Egipto di'tapure se'sa wa'arosa'a. Se'sa, masārē, wa'icūrārē bipisepa wa'acā weerosa'a, nicū niwī Õ'acū.

¹⁰ Tojo weerā Moisé, Aarō pā ūjūarō cjase nujārē mii, faraō tiropū cū me'rā ucūrā wa'acārā niwā. Topū Moisé te nujārē doquestemorōcu niwī. Cū tojo weecā, masārē, wa'icūrārē na upū nipe'tiropū bipisepa wa'acaro niwū. ¹¹ Egiptocjārā masīřī masā, tu'ōñā'řī masā quē'rā āpērā weronojōta bipisepa wa'ano'cārā niwā. Tojo weerā Moisére ne pōtēoticārā niwā. ¹² Õ'acūta faraōrē Moisére, Aarōrē yu'rūnu'cācā weecu niwī. Tojo weegu Õ'acū Moisére ní'caronojōta Moisé, Aarō na ucūsere ne yu'titicū niwī.

Õ'acū yusuase aco peri bu'a'que peri paca me'rā bu'iri da're'que ni'i

¹³ Be'ro Õ'acū Moisére nicū niwī:

—Ņamiacā ñamicure wā'cā, faraōrē a'tiro nigū wa'aya: "Õ'acū, hebreo masā wioġu, a'tiro niami: 'Yarā masārē yu'ure e'catipeorā wa'acā du'uo'oya. ¹⁴ Ni'cārōacāma mu'urē, mu'u docacjārā wiorārē, mu'u yarā masārē upūtu waro bu'iri da'reguti. Te me'rā mu'u masīgūsa'a ne apī a'ti di'tapure yu'u weronojō nigū marīmi. ¹⁵ Yu'u tutuasere ĩ'ogū, ni'cāti me'rāta mu'urē, mu'u yarā masārē bu'iri da're, wējēpe'otojabopā. A'ti di'tapu nimi'cārā bajudutipe'tiotojabopā. ¹⁶ Mu'urē yu'u tutuasere ĩ'ato nigū, wējētīwū. Tojo nicā masā nipe'tise di'tacjārā yu'ure masīato nigū, tojo weewū. ¹⁷ Tojo weemicā, mu'u pe'e yarā masārē cā'mota'agu, ne du'uo'owe'e. ¹⁸ Mu'urē a'tiro weeguti. Ņamiacā a'ti orata yusuase aco peri bu'a'que peri paca burucā weeguti. Ne ni'cāti Egiptopure tojo wa'ati'quere wa'acā weeguti. ¹⁹ Tojo weegu mu'u yarā wa'icūrārē mejēcā wa'ari nigū, añurō nurōña. Tojo nicā, nipe'tise mu'u cāpūpu cuosere nurōpe'oya. Te yusuase aco peri bu'a'que peri paca burupejaro, masārē, wa'icūrārē wi'i po'peapu nitirārē wējēpe'orosā'a,'" nicū niwī Õ'acū.

²⁰ Ni'cārērā faraō docacjārā wiorā tere tu'oyurā, uicārā niwā. Tojo weerā narē da'rawā'ñaco'terārē, wa'icūrārē wi'i po'peapu cūucārā niwā. ²¹ Āpērā pe'e tere wiopesase me'rā tu'otīcārā niwā. Tojo weerā narē da'rawā'ñaco'terārē, wa'icūrārē cāpūpu cūucārā niwā.

²² Be'ro Õ'acū Moisére nicū niwī:

—Mu'u ya omocārē u'muarōpu sīomorōña. Mu'u tojo weecā, nipe'tiro Egiptopure yusuase aco peri bu'a'que peri paca bururosa'a. Te peri masārē, wa'icūrārē, yucupagure, cāpūpu ote'quere nipe'tiro Egiptopu nisere burupejarosa'a, nicu niwī.

²³ Moisé cū ya omocārē u'muarōpu sīomorōcu niwī. Cū tojo weecā, Ō'acū bupo paase, ya'base o'ōcu niwī. Tojo nicā yusuase aco peri bu'a'que peri paca di'tapure burucā weecu niwī. Nipe'tiro Egiptopure te peri buru, tuuse'sanu'cācaro niwā. ²⁴ Bupo ya'ba, yusuase aco peri bu'a'que peri paca ne tojanu'cārō marīrō burunu'cūcaro niwā. Egiptopure ne ni'cāti tocā'rō tutuaro buruticaro niwā. ²⁵ Te peri paca nipe'tiro Egiptopure topu nisere mutōdijocā'caro niwā. Masārē, wa'icūrārē, yucupagure, otesere tojo weecaro niwā. Tojo nicā, topu nise nipe'tise yucupagure doquewi'redijocā'caro niwā. ²⁶ Tojo wa'amicā, Gosén di'ta pe'ema Israe curuacjārā tirore ne ni'cā pe buruticaro niwā.

²⁷ Tojo wa'acā i'agū, faraō Moisére, Aarōrē pijidutio'ocu niwī. Narē a'tiro nicu niwī:

—Yu'u ña'arō weepā. Yu'uta bu'iriti'i. Tojo nicā yu'umasā quē'rā bu'iritima. Ō'acū pūrīcā bu'iri moomi. ²⁸ Ūputu waro bupo paase, yusuase aco peri bu'a'que peri paca burusere tu'oña'toja'a. Pōtēotisa'a. Tojo weegu musārē du'uwi'rōgūti majā. Musā Ō'acūrē ūsā ye cjasere sērībosaya. Yu'u musārē du'uo'ogūti, nicu niwī faraō.

²⁹ Moisé cūrē yu'ticu niwī:

—Maata a'ti macāpure wijagu, Ō'acūrē sērī ñubuegu, ya omocārē sīomorōgūti. Tojo weecā, aco bu'a'que peri paca burunemosome. Bupo paanemosome. Te me'rā nipe'tiro a'ti nucūcā “Ō'acū ye ni'i” nisere masīrāsa'a. ³⁰ Yu'u pe'e mu'u weesetisere añurō masī'i. Mu'u, tojo nicā mu'u docacjārā wiorā, Ō'acū yu'u wiogure ne wiopesase me'rā tu'oña'we'e, nicu niwī Moisé.

³¹ Cebada pupiropu weecaro nimiwā. Lino pe'e o'oro weecaro nimiwā. Tojo weero na ote'quere añurō doquemutōcā'caro niwā. ³² Trigo, centenoa pūrīcā be'ropu pupisa'a. Tojo weero tea mejēcā wa'aticaro niwā.

³³ Moisé faraō tiropu ni'cu ti macāpu wijagu, cū ye omocārīrē sīomorō, Ō'acūrē sērīcu niwī. Cū tojo weeri curata maata aco bu'a'que peri paca burūdu'ucaro niwā. Tojo nicā acoro pejadu'ucaro niwā. Bupo quē'rā paadu'ucu niwī. ³⁴ Tojo wa'acā i'amigū, faraō Ō'acūrē yu'rūnu'cācu niwī. Cū docacjārā wiorā quē'rā mejārōta yu'rūnu'cārā niwā. ³⁵ Ō'acū Moisé me'rā todaporopu ni'caronjōta faraō Israe curuacjārārē ne du'uo'oticu niwī.

10

Ō'acū mu'murīwi'ia me'rā bu'iri da're'que ni'i

¹ Ō'acū Moisére nicu niwī:

—Faraō me'rā ucūgū wa'aya. Yu'uta cūrē, tojo nicā cū docacjārā wiorārē mu'arē yu'rūnu'cācā weepu. Narē yu'u tutuase, i'a ucuasenojōrē wee'ogūti nīgū, tojo weepu. ² Tojo nicā, mu'u pō'rārē, mu'u pārāmerārē yu'u Egiptocjārārē bu'iri da're'quere, i'a ucūase wee'ogūti wereturiato nīgū, tojo weepu. Tojo weerā “Yu'u Ō'acū, musā wiogu ni'i” nisere masīrāsa'a, nicu niwī Ō'acū.

³ Cū tojo nicā be'ro Moisé, Aarō faraō me'rā ucūrā wa'acārā niwā:

—Ō'acū, hebreo masā wiogu mu'arē a'tiro nidutiami: “Yu'u weesere i'amigū, yu'u dutiro ne weewe'e. Yarā masārē yu'ure e'catipeorā wa'acā du'uo'oya. ⁴ Mu'u du'uo'oticāma, ñamiacāta mu'murīwi'ia a'ti di'tare a'ticā weeguti. ⁵ Tojo weerā mu'murīwi'ia pājārā niyucā, di'ta ne bajusome. Aco bu'a'que peri paca buru, doquewjē du'a'quere ba'arāsama. Tojo nicā cāpūpu yucupagu nise pūrīrē ba'ape'ocā'rāsama. ⁶ Mu'u ya wi'ire, mu'u docacjārā wiorā ye wi'serire, nipe'tirā Egiptocjārā ye wi'serire mu'mua wa'arāsama. Mu'u ñecūsumua, mu'u pacūsumua na ninu'cācaterore i'ati'quere, téé ni'cārōacāpu quē'rārē musā i'ati'quere i'arāsa'a”, nicu niwī.

Tojo nitogajuta, Moisé majāminu'cā, faraō ya wi'ire wijaa wa'acu niwī.

⁷ Tere tu'orā, faraō docacjārā wiorā cūrē a'tiro nicārā niwā:

—¿De'ro nicāpu marīrē ā'ri ña'arō weedu'ugusari? Ō'acū na wiogure e'catipeorā wa'acā, narē du'uo'ocā'ña. Cū marī ya di'tare dojorēpe'otojami. ¿Mu'u tere i'aweti? nicārā niwā.

⁸ Faraō Moisére, Aarōrē pijiduticu niwī. Narē a'tiro nicu niwī:

—Ō'acū, musā wiogure e'catipeorā wa'aya. Wereya. ¿Noa wa'arāsari musā me'rā?

⁹ Moisé yu'ticu niwī:

—Ësāpuma Õ'acū ya bosenumu pajiri bosenumu nirō wee'e. Tojo weerā wī'marā, ma'mapjia, bucurā ūsā me'rā wa'arāsama. Tojo nicā ūsā yarā ovejare, wecuare miarāsa'a.

¹⁰ Faraō cūrē yu'ticu niwī:

—Yu'ure musā numosānumia, wī'marā me'rā du'uo'ogusami, ni wācūmisa'a. Yu'u narē ne du'uo'osome. Yu'u ī'acā pe'ema, musā űa'arō wācūserē masīno'o. ¹¹ Niwe'e. Musā űaro weesome. Diacjūta Õ'acūrē e'catipeosī'rīrā, űmua dia'cū wa'aya, nicu niwī faraō.

Tojo nitoja, faraō Moisére, Aarōrē cū tiro nirārē cō'awīrōdutigū niwī.

¹² Be'ro Õ'acū Moisére nicu niwī:

—Mu'murīwi'ia bujato nīgū, Egipto di'tare mu'u omocārē sīoo, wējētuoya. Mu'u tojo weecā, nipe'tiropu se'sa wa'arāsama. Nipe'tise yusuase aco peri bu'a'que peri paca buru, doquewējē du'a'quere ba'ape'ocā'rāsama, nicu niwī.

¹³ Moisé Egiptopure cū tuacjare sīoo, wējētuocu niwī. Õ'acū űmūco, űami wī'rōrō mujīpū mujātiro pe'e me'rā wēeona'ia, wēeobo'reacā weecu niwī. Ape numu bo'reacā wī'rōrō wēeose me'rāta mu'murīwi'ia a'ticārā niwā. ¹⁴ Na ti di'tare nipe'tiropu tuuse'sanu'cā wa'acārā niwā. Toduporopu ne ni'cāti ticurā pājārā mu'murīwi'ia marīcārā niwā. Be'ropu quē'rārē ī'ano'ña marīrāsama majā. ¹⁵ Pājārā niyucā, di'ta ne bajuticaro niwū. Cāpūpa na ote'que duca, tojo nicā yucudaca aco bu'a'que peri buru, doquewējē du'a'quere nipe'tiro Egiptopure ba'ape'ocā'cārā niwā.

¹⁶ Tojo wa'acā ī'agū, faraō sojaro me'rā Moisére, Aarōrē pijiduti'jāgū, a'tiro nicu niwī:

—Õ'acū musā wiogure, tojo nicā musārē űa'arō weeasu. ¹⁷ Ni'cārōacā waroma yu'u űa'arō wee'quere acobojoya. Õ'acūrē yu'ure sērībosaya ā'rā mu'murīwi'ia űa'arō weerārē cō'abosacā, nicu niwī faraō.

¹⁸ Moisé ti wi'ipū ni'cu wijaa, faraō sērīduti'caronojō Õ'acūrē sērībosacu niwī. ¹⁹ Tojo weegu Õ'acū wī'rō mujīpū mujātiro pe'e a'ti'quere mujīpū sājārō pe'e ducayucu niwī. Te wī'rō tutuaro me'rā mu'murīwi'iare Maa Sō'arī maapu wēequeñocā weecu niwī. Tojo weecā, Egiptopure ne mu'murīwi'ia du'saticārā niwā. ²⁰ Õ'acū pe'e faraōrē Moisére yu'rūnū'cācā weecu niwī. Tojo weegu faraō Israe curuacjārē du'uo'oticu niwī.

Õ'acū na'itī'ase me'rā bu'iri da're'que ni'i

²¹ Õ'acū mu'murīwi'ia me'rā bu'iri da'rēca be'ro Õ'acū Moisére nicu niwī:

—Nipe'tiro Egiptopure na'itī'ato nīgū, ű'muarō pe'e mu'u ya omocārē sīomorōña. Ëputu na'itī'arō waro wa'ato, nicu niwī.

²² Moisé cū ya omocārē sīomorōca be'ro, i'tia numu Egiptopure űputu na'itī'acaro niwū. ²³ Tojo wa'arī curare ne ni'cū Egiptopu nirā a'merī ī'ati, ne aperopu wa'amasīticārā niwā. Tojo wa'amicā, Israe curuacjārā ye wi'seri pe'ea bo'reyu nicaro niwū.

²⁴ Tojo weegu faraō Moisére pijiduti, a'tiro nicu niwī:

—Õ'acū musā wiogure e'catipeorā wa'aya. Musā numosānumiarē, musā pō'rārē miaña. Musā yarā oveja, wecu pe'ema a'to cūña, nicu niwī.

²⁵ Moisé pe'e a'tiro yu'ticu niwī:

—Niwe'e. Ësā yarā wa'icūrārē du'uo'oya. Nāta Õ'acū ūsā wiogure e'catipeorā wējē, űjūamorōpeoajā nima. ²⁶ Tojo weerā ūsā yarā wa'icūrārē miape'ocā'rāsa'a. Ne ni'cārē cūsīrītisa'a. Ësā Õ'acūrē űjūamorōpeoajārē beserātīrā űarāsa'a. Topu ejarā, ūsā Õ'acūrē űjūamorōpeoajārē űamarānojo'rē űarā űabosa'a, masītisa'a, nicu niwī.

²⁷ Õ'acū pe'e faraōrē cūrē yu'rūnū'cācā weecu niwī. Tojo weegu faraō Israe curuacjārē du'uo'oticu niwī. ²⁸ Apeyema faraō Moisére a'tiro nicu niwī:

—Wa'aya a'tore. Ne apaturi yu'u tiro a'titicāña. Apaturi yu'u tiro a'tigu, boa wa'agusa'a.

²⁹ Cū tojo nicā tu'ogu, Moisé faraōrē yu'ticu niwī:

—Añurō wéegu, tojo ni'i. Apaturi mu'urē ī'anemosome, nicu niwī Moisé.

11

Õ'acū masā ma'misumua wērīse me'rā bu'iri da're'que ni'i

¹ Õ'acū Moisére nicu niwī:

—Ni'cāti faraōrē, tojo nicā Egiptocjārā masārē bu'iri da're'tuogutigū wee'e majā. A'te be'ro faraō musārē du'uo'ogusami, du'uo'ogu pe'e. Mejō nipe'tise musā ye me'rā cō'awīrōbutiagusami. ² Ni'cārōacārē Israe curuacjārā űmuarē, numiarē Egiptocjārā na pu'to nirārē uru, plata me'rā wee'quere sērīdutiya, nicu niwī.

³ Õ'acũ Egiptocjārārē Israe curuacjārārē ĩ'a, e'caticā weecu niwĩ. Apeyema tja faraõ docacjārā wiorā, tojo nicā ti di'tacjārā Moisére wiopesase me'rā ĩ'acārā niwā.

⁴ Moisé faraõrē nicu niwĩ:

—A'tiro niami Õ'acũ: “Nami deco nicā nipe'tiro Egiptopure sijagusa'a. ⁵ Yu'u to sijari curare nipe'tirā Egiptocjārā pō'rā masā ma'misumaa faraõ macũ cūrē wiogu sājāducayucjũ me'rā, téé cūrē da'raco'tego trigo ārũagõ macũ, tojo nicā wa'icará bajuamũ'tā'cārā wērĩrāsama. ⁶ Tojo wa'acā, nipe'tiro Egiptopure caricũ utirāsama. Toduporopũ ne ni'cāti tocā'rõ utitiwā. Be'ropũ quē'rārē ne apaturi tocā'rõ utisome majā”, niami. ⁷ Israe curuacjārā wa'tero pe'ema ne ni'cũ masūrē, ne ni'cũ wa'icure diayi tu'tisome. Tojo weese me'rā musā Õ'acũ Egiptocjārārē, Israe curuacjārārē ducawaasere masĩrāsa'a. ⁸ Be'ro nipe'tirā mu'u doca wiorā nirā yu'u tiro a'ti, ejaque'atjlarā, “Wa'agusa'a nipe'tirā Israe curuacjārā me'rā”, nirāsama. Na yu'ure tojo niticāma, yu'u wa'asome, nicu niwĩ Moisé.

Tojo nitoja, Moisé uase me'rā faraõ ya wi'ire wijaa wa'acu niwĩ. ⁹ Be'ro Õ'acũ Moisére nicu niwĩ:

—Faraõ musā sērĩsere yu'tisome. Cũ o'óticāma, yu'u tutuasere weeĩ'onemono'rõsa'a Egipto di'tapure, nicu niwĩ Õ'acũ.

¹⁰ Moisé, Aarõ me'rā Õ'acũ ni'caronojõta faraõrē peje weeĩ'onemocārā niwā. Õ'acũ pe'e faraõrē narē yu'rũnu'cācā weecu niwĩ. Tojo weegu faraõ Israe curuacjārārē du'uo'oticu niwĩ.

12

Israe curuacjārā Egiptopure na wija'que ni'i

¹ Õ'acũ Moisére, Aarõrē Egiptopũ nirārē a'tiro ni werecu niwĩ:

² “A'ti mujĩpũ musārē mejõ nirĩ mujĩpũ mejēta nirõsa'a. A'ti cũ'marē ne ninũ'cārĩ mujĩpũ nirõsa'a. ³ Nipe'tirā Israe curuacjārārē a'tiro ni werya: 'A'ti mujĩpũ diez nirĩ nũmu nicā, ni'cā wi'icjārā ni'cũ oveja wĩ'magūrē o cabracārē ñe'e cuoyuya. ⁴ Ni'cā wi'icjārā pejetirā nicā “Cũ wa'icure ba'ape'otibosa'a” nirā, a'tiro weerāsa'a. Musā ya wi'ĩ pu'to nirĩ wi'icjārārē pijio, su'ori ba'arāsa'a. Musā ba'aro ejatuario “Ticurā masā nima” ni, eti ba'arāsa'a. ⁵ Cũ wa'icu ni'cā cũ'ma cuogu, mũmu ne duti moogũ, cāmi marĩgũ niato. Cũ oveja wĩ'magũ o cabracā niato. ⁶ Cũ wa'icure ñe'e, cuoyuya. Téé a'ti mujĩpũ catorce nirĩ nũmũpũ cuotõrõsa'a. Musā nipe'tirā Israe curuacjārā, ni'cā wi'icjārā ñamica'a na'ique'arĩ cura wa'icure wējēgũsa'a. ⁷ Be'ro te díre mĩí, musā wa'icure ba'ari wi'ĩ sope sumutorire wa'rerāsa'a. ⁸ Ñamipu te pecame'epũ pũo'que di'ire, tá sũ'ese me'rā morē'quere ba'arāsa'a. Tojo nicā pã bucuase me'rā morē'ti'quere ba'arāsa'a. ⁹ Ne cārõ catise di'ire, ne do'a'que di'ire ba'aticā'ña. Wa'icu cũ dupõa, cũ du'pocārĩ, cũ u'tamisi nipe'tise me'rā pecame'epũ pũono'ato. ¹⁰ Tere ape nũmũpũ ba'arāti nirā, ne du'aticā'ña. Du'sacāma, mejõ ũjũape'ocā'ña. ¹¹ Su'ti, sapatu sãña, musā tuacjũre cuo, sojaro me'rā ba'arāsa'a. Yu'u Õ'acũ Egiptopure yu'ruasere wācũrĩ nũmu ni'ĩ. ¹² Ti ñamita yu'u nipe'tiro Egiptopure yu'ruagusa'a. Tojo yu'ruagu, nipe'tirā Egiptocjārā masā ma'misumuarē wējēgũsa'a. Tojo nicā na yarā ecarā mũma bajuamũ'tā'cārārē wējēgũsa'a. Nipe'tirā Egiptocjārā ĩjõpeorānojõrē bu'iri da'regutĩ. Yu'u Õ'acũ, musā wiogu weretõjapu.

¹³ ”Musā di' wa're'que wi'serire ĩ'agũ, “Israe curuacjārā te wi'seripu nima”, ni masĩgũsa'a. Tojo weegu Egiptocjārārē wējēgũ, te díre ĩ'agũ, diacjũ yu'rua wa'agusa'a. Ne ni'cũ musā wērĩsome. ¹⁴ A'ti nũmurē musā wācũsiruturāsa'a. Tere wācũrā, ni'cā bosenuũmu yu'u Õ'acārē weepeerāsa'a. Musā ti bosenuũmurē weepeerā, tojo weenu'cũcā'rāsa'a. Cũ'marĩnũcũ musā, musā be'rocjārā quē'rā ti bosenuũmurē weenu'cũcā'rāsama. A'te dutisere musārē cũu'u. ¹⁵ Siete nũmurĩ pã bucuase me'rā morē'ti'quere ba'arāsa'a. Bosenuũmu nu'cārĩ nũmu me'rā musā ye wi'seripure pã bucuacã weesere ne cuoticā'ña. No'o te siete nũmurĩrē pã bucuase me'rā morē'quere ba'arānojõ Israe curuacjārā me'rā nimi'cārā cõ'awĩrõno'rāsama. ¹⁶ Bosenuũmu nu'cārĩ nũmu musā nerē, yu'ure e'catipeori nũmu nirõsa'a. Yapatiri nũmu quē'rārē nerē, yu'ure e'catipeori nũmu nirõsa'a. Te nũmurĩrē ne da'raticā'ña. Ba'ase dia'cūrē do'acā, añurõsa'a. ¹⁷ Pã bucuase me'rā morē'ti'quere ba'ari bosenuũmurēta musārē nipe'tirā Egiptopũ ni'cārārē miuwijagusa'a. Tojo weerā musā ti nũmurē bosenuũmu weepeerāsa'a. Cũ'marĩnũcũ musā, musā be'rocjārā quē'rā ti bosenuũmurē tojo weenu'cũcā'rāsa'a. Musārē te dutisere cũu'u. ¹⁸ Nimũ'tārĩ mujĩpũ pã bucuase me'rā morē'ti'quere ba'arāsa'a. Catorce nirĩ nũmu ñamica'a me'rā ba'anũ'cā, téé veintiuno nirĩ nũmu ti mujĩpũrēta ñamica'apũ ba'atõrõsa'a. ¹⁹ Musā ye wi'seripure siete nũmurĩ ne pã bucuase me'rā morē'que marĩato. No'o ni'cũ pã bucuase me'rā morē'quere ba'agunojõ,

Israe curuacjũ waro, o ape macãcãũ Israe curuacjãrã me'rã nisetigunojõ quẽ'rã cõ'awirõno'gũsami. ²⁰ Tere wãcũrã, musã pã bucuase me'rã morẽ'quere ba'aticã'ña. Musã no'o nirõ ti bosenumu nicã, pã bucuase me'rã morẽ'que marĩrõ ba'aya", ni werecu niwĩ Õ'acũ.

²¹ Be'ro Moisé nipe'tirã Israe curuacjãrã wiorãrẽ pijidutio'ocu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ: "Wa'aya. Wa'a, oveja wĩ'magũrẽ o cabracãrẽ ñe'e, musã ya wi'icjãrãrẽ ecarãtirã miitia. Miiti, Õ'acũ Egiptopure yu'ruari numurẽ ba'acjure wẽjẽña. ²² Dire ni'cã pajopu cũña. Be'ro hisopo wãmetiri siti cja dupu mii, te dire yosoya. Be'ro sope nipe'tiro sumutorire wa'reya. Bo'reati duporo ne ni'cũ musã ye wi'seripu ni'cãrã wijaaticã'ña. Toputa tojacã'ña. ²³ Õ'acũ Egiptocjãrã masã ma'misumuarẽ wẽjẽgũ wa'agu, wi'serire yu'ruagu, sope sumutorire dí wa're'quere ñ'agũ, ti wi'ire diacjũ yu'ruagusami. Tojo weegu Õ'acũ cũrẽ wereco'tegu masãrẽ wẽjẽgũrẽ musã ye wi'serire sãjãcã cá'mota'agusami. ²⁴ A'te dutise cũu'quere musã, musã pãrãmerã nituriarã wiopesase me'rã cuonu'cũrãsa'a. Musã be'rocjãrã quẽ'rãrẽ a'te dutise ninu'cũcã'rõsa'a. ²⁵ Õ'acũ cã ni'caronojõta cã musãrẽ 'O'oguti' nica di'tapure sãjãca be'ro a'ti bosenumurẽ weenu'cũrãsa'a. ²⁶ Musã põ'rã musãrẽ '¿A'ti bosenumu de'ro nisĩ'rĩrõ weeti?' ni sãrĩtiña'cã, ²⁷ musã a'tiro yu'tiya: 'Õ'acũrẽ ãjõpeorã, ã'rĩnojo ovejare a'ti bosenumunõjõrẽ wẽjẽno'o. Õ'acũ Egiptocjãrã masã ma'misumuarẽ wẽjẽcaterore cã Israe curuacjãrã ye wi'seri pe'ere diacjũ yu'ruacu niwĩ. A'tiro wẽegũ, marĩ acawererã Israe curuacjãrãrẽ yu'ruocu niwĩ, ni werya", nicu niwĩ Moisé.

Tere tu'orã, Israe curuacjãrã Õ'acũrẽ e'catipeorã, paamu'rĩque'acãrã niwã. ²⁸ Be'ro nipe'tise Õ'acũ Moisére, Aarõrẽ weeduti'caronojõta weecãrã niwã.

Egiptocjãrã masã ma'misumua na wẽrĩ'que ni'i

²⁹ Ñami deco nicã, Õ'acũ nipe'tirã Egiptocjãrã masã ma'misumuarẽ wẽjẽcu niwĩ. Faraõ ti dí'ta wioqu macũ masã ma'mi me'rã wẽjẽnu'cã, téé bu'iri da'reri wi'ipũ dujirã põ'rã masã ma'misumuapure wẽjẽtuocu niwĩ. Tojo nicã wa'icũrã bajuamu'tã'cãrãrẽ wẽjẽcu niwĩ. ³⁰ Tojo wa'acã, faraõ, tojo nicã nipe'tirã cã docacjãrã wiorã, nipe'tirã Egiptocjãrã ti ñamirẽ wã'cãpe'tia wa'acãrã niwã. Nipe'tiro Egiptopure bujawetirã uti, caricũcãrã niwã. Ne ni'cã wi'i masã ma'mi wẽrĩtiri wi' du'saticaro niwã. ³¹ Ti ñamita faraõ Moisére, Aarõrẽ pijidutio'ocu niwĩ. Narẽ a'tiro nicu niwĩ:

—A'tore yarã masã me'rã ninemoticã'ña. Wijaya. Musã, nipe'tirã Israe curuacjãrã me'rã wa'aya. Musã ni'caronojõta musã wioqu Õ'acũrẽ e'catipeorã wa'aya. ³² Musã ua'caronojõta musã yarã ovejare, wecuare miaña. Yu'ure Õ'acũrẽ sãrĩbosapa, nicu niwĩ.

³³ Egiptocjãrã Israe curuacjãrãrẽ na ya di'tare sojaro me'rã wa'aduticãrã niwã. "Na maata wijaticãma, ãsã quẽ'rã wẽrĩpe'tia wa'abosa'a", ni wãcũcãrã niwã. ³⁴ Tojo weerã Israe curuacjãrã na pã weeatjere, bucuase marĩrõ miacãrã niwã. Te morẽse co'ripũ na ye su'ti caseri me'rã oma weetjãrã wuacãrã niwã. ³⁵ Tojo nicã Moisé cã duti'caronojõta Egiptocjãrãrẽ uru me'rã wee'quere, plata me'rã wee'quere, tojo nicã su'tire sãricãrã niwã. ³⁶ Õ'acũ Egiptocjãrãrẽ apeyenojõ tu'saro me'rã Israe curuacjãrãrẽ o'ocã weecu niwĩ. A'tiro weerã Egiptocjãrãrẽ na cuomi'que wapatisenõjõrẽ miape'ocãrã niwã.

Israe curuacjãrã na Egiptore wija'que ni'i

³⁷ Israe curuacjãrã Ramsés wãmetiri macãpu ni'cãrã wija, Sucot wãmetiropũ wa'acãrã niwã. Umua seiscientos mil wa'tero du'pocã me'rã wa'acãrã niwã. Numia, wĩ'marã ba'paqueoya marĩrõ nicãrã niwã. ³⁸ Na me'rã pãjãrã Israe curuacjãrã nitirã, tojo nicã pãjãrã oveja, wecu wa'acãrã niwã. ³⁹ Egiptocjãrã Israe curuacjãrãrẽ sojaro me'rã wa'aduticãrã niwã. Tojo weerã Israe curuacjãrã na ba'atjere apoyuticãrã niwã. Na pã weeatje bucuase marĩrõ na Egiptopũ miiti'que me'rã opa caseri wee, pũ'oba'acãrã niwã.*

⁴⁰ Na Israe curuacjãrã cuatrocientos treinta cã'marĩ Egiptopure nicãrã niwã. ⁴¹ Ticuse cã'marĩ wa'ari numurẽta Egiptopure Õ'acũ yarã masã doce curari nirã wijape'ticãrã niwã. ⁴² Ti ñamirẽ Õ'acũ narẽ añurõ ñ'anarũ co'tecu niwĩ. Egiptopũ nirãrẽ miuwijaguti nigũ, tojo weecu niwĩ. Tojo weerã cã'marinucũ Israe curuacjãrã Õ'acũ ti ñamirẽ narẽ co'te'quere wãcũrã, cãrĩtibo'reasama.

* **12:39** 12.39 Opa caseri wee, pũ'o, ãjũperã weronojõ weeba'acãrã niwã.

13

O'mecurua, pecame'e ñjũrĩ pō'rā me'rā Ō'acũ ma'arē ĩ'o'que ni'i

¹⁷ Faraō Israe curuacjārārē du'uwĩrōcaterore Ō'acũ narē filisteo masā nirĩ di'ta yu'rutēřĩrĩ ma'apu miaticu niwĩ. Ti ma'a diacjũca ma'a nimicā, a'tiro wācũcu niwĩ: "Filisteo masā na me'rā a'mewējēsĩ'řĩcā, na uirā, a'mewējērōnojo o'orā, Egiptopũ dajatojabosama", nicu niwĩ. ¹⁸ Tojo weegu Maa Sō'arĩ maapu wa'adutigu, masā marĩrō, yucu marĩrō nirĩ ma'a pe'e be'toawā'cācā weecu niwĩ. Israe curuacjārā Egipto di'tare wijarā, surara a'mewējērā wa'arā weronojo wijawā'cācārā niwā.

¹⁹ Moisé cū José miji ye ō'arĩ mejārē miacu niwĩ. Toduporopũ José Israe curuacjārārē tojo weeduticu niwĩ. Titare José narē nicu niwĩ:

"Ō'acũ musārē diacjũta weetamugũ a'tigusami. Te tojo wa'acā, ye ō'arĩ mejārē musā miaña. Ō'acũ wāme me'rā 'Tojota weerāti', niña", nicu niwĩ.

²⁰ Israe curuacjārā Sucore wija, téé Etam wāmetiro masā marĩrō, yucu marĩrō sumutopũ tojaque'acārā niwā. ²¹ Ō'acũ na duporo wa'ayucu niwĩ. Ūmucjore o'mepō'rā me'rā narē ma'a su'ori ĩ'ogũ, ba'paticu niwĩ. Ńami pe'ere ni'cā pecame'e ñjũrĩ pō'rā me'rā, narē s'oo, ba'paticu niwĩ. Cũ tojo weecā, űami, űmucō wa'amujācārā niwā. ²² O'mepō'rā pe'e űmucore na duporo ű'mutācaro niwā. Ńami pe'ema pecame'e ñjũrĩ pō'rā ű'mutācaro niwā. Tojo dia'cũ wa'anucā'caro niwā.

14

Israe curuacjārā Maa Sō'arĩ maajore pē'a'que ni'i

¹ Israe curuacjārā Etāpũ nirĩ cura Ō'acũ Moisére a'tiro nicu niwĩ:

² "Israe curuacjārārē majāmītojatidutiya. Narē Pi-hahiroť wāmetiri macā pōtēorō, Baal-zefón pu'topũ tojaque'adutiya. To Migdol, Maa Sō'arĩ maa wa'tero toja'a. Na topũ maa sumutopũ na ye wi'seriacārē baa, tojaque'ato. ³ Na tojo weecā, faraō a'tiro wācũgũsami: 'Ā'rā Israe curuacjārā no'o apero wa'amasĩtima. Na masā marĩrō, yucu marĩrōpũ wisinu'cũbajaque'atima', nigũsami. ⁴ Faraōrē yu'ũre yu'rũnu'cācā weeguti. Tojo weegu Israe curuacjārārē ñe'esĩ'řĩgũ, sirutugusami. Cũ tojo weecā, yu'ũ pe'e cūrē, cū yarā surarare docaque'acā weegu, yu'ũ tutuasere ĩ'ogũti. Nipe'tirā Egiptocjārā tojo wa'acā ĩ'arā, 'Yu'ũ wioqu ni'i' nisere masĩrāsama", nicu niwĩ Ō'acũ. Israe curuacjārā cū tojo duti'caronojōta weecārā niwā.

⁵ Egiptocjā wioqu na du'tiwija'que quetire tu'ogũ, cū, cū docacjārā wiorā me'rā na wācũ'quere mejēcā dũcayũ, a'tiro nicārā niwā: "¿Marĩ de'ro weerā Israe curuacjārārē du'uo'omiapari? Na marĩrē da'raco'terā nimiamā", nicārā niwā. ⁶ Maata faraō cū a'mewējēse cabayua wejesepawũ tũrũsepawũre apoduticu niwĩ. Cũ yarā surara pājārā me'rā Israe curuacjārārē sirutucu niwĩ. ⁷ To wa'agu, seiscientopawũ, tũrũse añusepawũre miacu niwĩ. Tojo nicā, nipe'tise Egipto cjase surara yepawũre miacu niwĩ. Tepawũnucũ ni'cũ surara wioqu wa'acu niwĩ. ⁸ Ō'acũ faraōrē cūrē yu'rũnu'cācā weecu niwĩ. Tojo weegu faraō Israe curuacjārārē sirutucu niwĩ. Na pe'e wijarāpũta uiro marĩrō wijatojacārā niwā.

⁹ Egiptocjārā yarā surara du'pocā me'rā wa'arā, cabayua pesarā me'rā, na ye a'mewējēsepawũ me'rā Israe curuacjārārē siruturā wa'acārā niwā. Narē Maa Sō'arĩ maa sumutopũ tojaque'arārē ĩmujācārā niwā. To Pi-hahiroť pu'topũ Baal-zefón pōtēoropũ tojacārā niwā.

¹⁰ Israe curuacjārā faraō, tojo nicā Egiptocjārā na pu'to a'ticā ĩ'arā, űcuacārā niwā. Tojo weerā Ō'acũrē weetamuse űpũta sēřĩcārā niwā. ¹¹ Moisére a'tiro nicārā niwā:

—¿Egiptopũre masā wēřĩcā yaase peri marĩrĩ? ¿Īsārē topũ ni'cārārē a'to masā marĩrō, yucu marĩrōpũ wēřĩdutigu mĩitĩ? ¿De'ro weecajũ Egiptopũ ni'cārārē a'topũ mĩitĩ? ¹² Ūsā Egiptopũ nĩrā quē'rā mu'ũrē a'tereta ucũmiwũ: "Ūsārē cariboticā'ña. Ūsā Egiptocjārārē da'rawā'ñaco'tecā, tojo ĩ'acā'ña," nimiwũ. Ni'cārōacāma masā marĩrō, yucu marĩrōpũ ūsā wēřĩcā ña'a ni'i. Narē da'raco'terā ninu'cũcā nemorō añubopā, nicārā niwā.

¹³ Na tojo nicā, Moisé narē yu'ticu niwĩ:

—Musā uiticā'ña. Totā tojaque'aya. Ō'acũ ni'cācā musārē yu'ruoatjere ĩ'arāsā'a. Egiptocjārā musā ni'cācā ĩ'arārē ne apaturĩ ĩ'anemosome. ¹⁴ Ō'acũ cū basu musārē a'mewējēbosagusami. Tojo weerā ne wācũque'titicā'ña, nicu niwĩ.

¹⁵ Be'ro Ō'acũ Moisére nicu niwĩ:

—¿De'ro weegu yu'ũre weetamuse sēřĩgũ caricũti? Israe curuacjārārē pijio, wa'adutiya. ¹⁶ Mu'ũ tuacjũre maajopũre sĩaña. Mu'ũ tojo weecā, maa deco me'rā

ducawatirosa'a. Israe curuacjārã aco marĩ, bopori ma'apu pē'arāsama. ¹⁷ Yu'u pe'e Egiptocjārãrē musārē ña'arō wācūcā weeguti. Tojo weerã musārē wējēs'ĩrã siruturāsama. Na tojo weecã, faraó'rē, cū yarã surarare, cū ye tūrūsepawure, surara cabayua pesarārē yu'u tutuayuruasere ĩ'ogūsa'a. ¹⁸ Yu'u faraó'rē, cū ye tūrūsepawure, surara cabayua pesarārē docaque'acã weéca be'ro Egiptocjārã yu'ure "Diacjũta Ō'acũ wíogu nĩmĩ", nĩ masĩrāsama, nĩcũ niwĩ Ō'acũ.

¹⁹ Cũ tojo ni ucũrĩ curata Ō'acũ cū basuta nĩmigã, cūrē wereco'tegu weronjō upusājānu'cã* na siro pe'e sirutunũ'cācu niwĩ. Tojo nicã o'mepō'rã na ðuporo u'matāmi'caro quē'rã na siro pe'e tja sirutunũ'cācaro niwũ. ²⁰ Tojo wee ti pō'rã Egiptocjārã surara, Israe curuacjārã decore ejanũ'cācaro niwũ. Ñamĩpu ti o'mepō'rã Egiptocjārãrē na'iatĩ'acã weecaro niwũ. Israe curuacjārã pe'ema bo'reyucaro niwũ. Tojo weerã Egiptocjārã ti ñamirē Israe curuacjārãrē ne emũticārã niwã.

²¹ Moisé cū ya omocārē maajopure sionu'cũcu niwĩ. Cũ tojo weeri cura Ō'acũ mujĩpũ mujãtiro pe'e cjase wĩ'rōrē uputu wēetuucã weecu niwĩ. Te wĩ'rō nipe'tiro ti ñamirē wēetuubo'reacaro niwũ. Tojo weero ti maajore puaperi ducawaticaro niwũ. A'tiro wee Ō'acũ ti maajore bopori ma'a wa'acã weecu niwĩ. ²² Di'ta boposājārōpu Israe curuacjārã pē'acārã niwã. Topure pua ta'tiajo aco ducawaano'caro niwũ. Bu'ĩ pe'e ape ta'rũjo, siro pe'e ape ta'rũjo nĩcaro niwũ.

²³ Faraó yarã surara, cū ye tūrūsepawu me'rã Israe curuacjārã be'ro ti maajo decopu narē sirututuocārã niwã. ²⁴ Bo'reati ðuporo Ō'acũ ũjĩrĩ pō'rã, o'mecuruapu nĩgũ, Egiptocjārã surarare ĩ'adjocũ niwĩ. Tojo ĩ'adjotjĩagũ, narē no'o uaro wa'ama'acã weecu niwĩ. ²⁵ Tojo nicã na ye tūrūsepawure tūrūsepa wetiwijacã weecu niwĩ. Tojo weerã umũnarō wa'amasĩticārã niwã. Tere ĩ'arã, Egiptocjārã a'tiro nicārã niwã:

—jTe'a, Israe curuacjārãrē tocã'rōta sirutudu'urã marĩ! Ō'acũ marĩrē ĩ'atu'tigu, narē a'mewējēbosagu weemi, nicārã niwã.

²⁶ Be'ro Ō'acũ Moisére nĩcũ niwĩ:

—Mu'u ya omocārē ti maajopure sionã tja. Mu'u tojo weecã, aco ducawaanu'cōmi'que Egiptocjārã bu'ĩpu paamio, na ye tūrūsepawu, na surara cabayua bu'ĩpu nĩ'cārãrē miopero'ososa'a, nĩcũ niwĩ.

²⁷ Tojo weegu Moisé cū ya omocārē ti maajo bu'ĩpu síocu niwĩ. Bo'reari cura mejārōta ti maajo nĩ'caronjōta tojacaro niwũ. Na Egiptocjārã du'tisĩ'rĩmirã, aco paamiono'cārã niwã. Tojo wee Ō'acũ narē ti maapu mioldijocu niwĩ. ²⁸ Tojo wa'acã, tūrūsepawu, surara cabayua pesa'cārã, nipe'tirã surara, ti maajopu Israe curuacjārãrē siruturã wa'amĩ'cārã mirĩpe'tia wa'acārã niwã. Ne nĩ'cũ faraó yarã yu'rũwetiticārã niwã. ²⁹ Tojo wa'amicã, Israe curuacjārã pe'e ti maajore di'ta boposājārōpu pē'acārã niwã. Aco pua ta'tiajo ducawaano'caropu, nĩ'cārō bu'ĩ pe'e, apero siro pe'e nĩrōrē pē'acārã niwã.

³⁰ Ti numu nicã, Ō'acũ Israe curuacjārã Egiptocjārã dutise doca nĩ'cārãrē yu'rũweticã weecu niwĩ. Israe curuacjārã Egiptocjārã wēĩr'cārã mejārãrē ti maa sumutopu cũñacã ĩ'acārã niwã. ³¹ Israe curuacjārã Ō'acũ cū tutuayuruasere me'rã Egiptocjārãrē tojo docaque'acã weecã ĩ'arã, Ō'acũrē wiopesase me'rã ĩ'a, cūrē ējōpeocārã niwã. Moisé, Ō'acũ dutisere da'raco'tegu quē'rãrē ējōpeocārã niwã.

15

Moisé Ō'acũrē basapeo'que ni'i

¹ Ō'acũ Egiptocjārãrē maajopu miopē'ocã ĩ'arã, Moisé, tojo nicã Israe curuacjārã a'te basasere cūrē basapeocārã niwã:

“Ō'acũ añubutiaro cū waparãrē docaque'acã weewĩ.

Cabayua pesa'cārãrē pajiri maajopu doqueñojã, mirĩdijacã weewĩ.

Tere wãcũgũ, cūrē basapeoguti.

² Ō'acũ yu'u wíogu yu'ure tutuacã weemi.

Cūrē wãcũgũ, basapeo'o.

Cũta yu'ure ĩ'atu'ti'cārãrē yu'ure yu'rũweticã weemi.

Cũ, yu'u ējōpeogu Ō'acũ nĩmĩ.

Cūrē basapeoguti.

Cũ yu'u pacu ējōpeo'cu nĩmĩ.

Cūrē e'catipeoguti.

³ Ō'acũ a'mewējēĩrĩ masũ tutuagu weronjō nĩmĩ.

* 14:19 14.19 ĩ'aña Gn 16.7 docapu oja'quere.

Cārē 'Mu'u wioğuta ni'i, nino'o.

⁴ Ō'acū, faraō ye tūrūsepawu, tojo nicā cū yarā surarare Maa Sō'arī maajopu mirīdijacā weewī.

Cū yarā wiorā a'mewējētutuayururā, Maa Sō'arī maajopu mirī boawā.

⁵ Na dia po'peapu ūtāperi nūcārō weronojō di'adijawā.

Ti maa ū'cūarī maajo miidijawu.

⁶ Ō'acū, yu'u wioğu, mu'u ya omocā diacjūcamocā me'rā mu'urē ī'atu'figure wējēpe'owu.

Ti omocā me'rāta mu'u tutuasere ī'ano'o.

⁷ Mu'u tutuayuruaese me'rā, mu'u me'rā a'mewējērārē mejō nirā tojacā weewu.

Mu'u uase pecame'e ūjūrī pō'rā tā boposājāsere ūjūarō weronojō narē pe'owu.

⁸ Mu'u ē'quēa me'rā ejerimiquejo, acore ducawaa, puaperi tuuneocūuwū.

Te pā'cōrī paca puaperi nu'cāejawu.

Maa decopu bu'aro weronojō ne a'meña'ma'atiwu.

⁹ Mu'urē ī'atu'tigu pe'e a'tiro wācūcu nimiwī:

'Narē sirutu, ēmugūti.

Yu'u na cūosere ē'ma, ducawaaguti.

Yu'u no'o miisī'rīrō miigūti.

Ya di'pjjore mii, narē wējēcō'agūti', nicu nimiwī.

¹⁰ Mu'u pe'e putistegu weronojō weewu.

Tojo weecā, ti maajo narē miocō'awā.

Na ti maajo uputu wī'rō wēetuuri cura cōme nūcārō weronojō di'adijawā.

¹¹ Wioğu, ne ni'cū āpērā ējōpeogunojō mu'urē ni'cārōwījimasītīmi.

Nipe'tirā yu'rūoro tutuayurūnu'cā'a.

Ne ni'cū mu'u weronojō ña'ase moogū marīmi.

Añuse, wiopesase wee'ogū ni'i.

Tojo weerā nipe'tirā masā mu'urē 'Añuyurūami', ni basapeoato.

¹² Mu'u ya diacjūcamocārē sīocā, dia mu'urē ī'atu'tirārē miimādija wa'awu.

¹⁸ Ō'acū, ūsā wioğu, mu'u dutise ninu'cūcā'rōsa'a", ni basapeocārā niwā.

María basa'que ni'i

¹⁹ Faraō ye a'mewējēse tūrūsepawu, cū yarā cabayuapu pesarā, tojo nicā surara, ti maajopure na sājānu'cāwā'cārī cura Ō'acū na bu'ipu aco burupeja, mirīcā weecu niwī. Israe curuacjārā pe'e di'ta boporopu pē'a wa'acārā niwā. ²⁰ Be'ro Aarō ma'mio María, Ō'acū yere weremu'tāgō, ni'cārō na basarā omocā me'rā paawuarore miico niwō. Nipe'tirā āpērā numia co be'ro siruturā quē'rā tonojō me'rā paarāta basacārā niwā. ²¹ Co pe'e narē su'ori basaco niwō:

“Ō'acūrē basapeoya.

Cūrē ī'atu'ti'cārārē docaque'acā weewī.

Dia pajiri maajopu, cabayuare, surara na bu'ipu pesa'cārārē mirīdijacā weewī”, ni basaco niwō.

Aco sū'ese cjase queti ni'i

²² Moisé Israe curuacjārārē Maa Sō'arī maajopu ni'cārārē miwījāca be'ro aperopu su'ori miacu niwī. Na masā marīrō, yucu marīrō Shur wāmetiropu wa'acārā niwā. Topure i'tia numu sijacārā niwā. Ne aco bocaticārā niwā. ²³ Na Mara wāmetiropu etarā, to cjase acore ne sī'rīmasītīcārā niwā. Te aco sū'ese niyucā, tojo weecārā niwā. Tojo weerā tore Mara* wāmeyecārā niwā.

²⁴ Aco añusenojō marīcā ī'arā, masā Moisére ña'arō ucūnu'cācārā niwā. Cārē a'tiro ni sērītiña'cārā niwā: “¿Marī ñe'enojōrē sī'rīrāsari?” nicārā niwā.

²⁵ Tere tu'ogu, Moisé Ō'acūrē weetamuse uputu sērīcu niwī. Cū pe'e ni'cā yucudupu ī'ocu niwī. Moisé ti dupure acopu doqueñocu niwī. Cū tojo weecāta, aco i'pitise wa'acaro niwū.

Ō'acū narē “¿Yu'u dutiro weerāsari?” nígu, tojo weecu niwī. Toputa ni'cā dutiro na añurō weesetiātjere cūucu niwī. ²⁶ A'tiro nicu niwī: “Yu'u Ō'acū, masā wioğu ni'i. Musārē dutire yu'rūogu ni'i. Musā diacjūta yu'u dutisere yu'ticā, yu'u tu'sasenojōrē, yu'u dutise cū'quere queoro weecā, yu'u Egiptocjārārē bu'iri da're'quenojōrē musārē ne cārō weesome”, nicu niwī Ō'acū.

* 15:23 15.23 Hebreo ye me'rā Mara “sū'ese” nisī'rīrō wee'e.

²⁷ Be'ro na yu'rua, Elim wāmetiropu etacārā niwā. Topure doce aco wijase peri nicaro niwā. Tojo nicā setenta ñorī nicaro niwā. Topure aco pu'toacā tojaque'acārā niwā.

16

Õ'acū ba'ase manā wāmetisere o'o'que ni'i

¹ Nipe'tirā Israe curuacjārā Elim wāmetiropu wijawā'cā, Sin wāmetiropu masā marīrō, yucu marīrōpu etacārā niwā. To Elim, Sinaí decopu tojacaro niwā. Titare Egiptore na wijāca be'ro nimu'tārī mujīpū be'ro cja mujīpū quince nirī ñamu nicaro niwā. ² Topu masā marīrō, yucu marīrōpore na nipe'tirā Moisé, Aarōrē ña'arō ūrūsānu'cācārā niwā. ³ A'tiro nicārā niwā:

—Marīrē Õ'acū Egiptopu wēricā weecā, añu nibopā. Topure marī ba'ase wa'icu di'i do'a'queparu wa'tero dujimiwā. Marī ba'asī'rīrō ejaturo ba'a yapiwu. Musā pe'e ūsā nipe'tirāre masā marīrō, yucu marīrōpu ūjuboase me'rā wēridutirā, miitiwā.

⁴ Na tojo ucūcā tu'ogu, Õ'acū Moisére nicu niwī:

—Yu'u musārē u'muse cjase ba'ase acoro pejaro weronjō dijaticā weeguti. Masā umucorinucū te ba'asere miirā wa'arāsama. Na ni'cā numurē ba'atje ejaturo seerāsama. Te me'rā “¿Noanojō yu'u duti'quere queoro weeti, noa yu'rūnu'cāti?” nīmasīgūsa'a. ⁵ Ni'cāmocuse numurī be'ro cja numurē, na puā numu ba'atjere seero weronjō weeato, nicu niwī Õ'acū.

⁶ Tojo weerā Moisé, Aarō Israe curuacjārārē werēcārā niwā:

—Ni'cācā na'ique'ari cura masā marī wiogu Õ'acūta musārē Egiptopu ni'cārārē miīwija'quere masīrāsa'a. ⁷ Ñamiacā ñamicure pe'ere Õ'acū cū asistesere ī'arāsa'a. Musā cūrē ūrūsāsere tu'oami. ¿De'ro weerā ūsārē ūrūsāti? Ūsā mejō nirā ni'i, nicārā niwā.

⁸ Moisé apeye narē ninemocu niwī:

—Ñamicā a nicā Õ'acū musā ba'atji di'irore o'ogusami. Bo'reacāma musārē peje ba'ase pā weronjō nisere o'ogusami. Musā cūrē ña'arō ucū, ūrūsāsere tu'oami. Musā ūrūsārā, ūsā mejētare ña'arō ucūrā weeapu. Õ'acū pe'ere ña'arō ucūrā weeapu. Ūsā mejō nirā ni'i.

⁹ Be'ro Moisé Aarōrē nicu niwī:

—Nipe'tirā Israe curuacjārārē Õ'acū ī'orōpu a'tidutiya. Na ña'arō ūrūsāsere tu'oami, nicu niwī Moisé.

¹⁰ Aarō na me'rā ucūrī curata nipe'tirā Israe curuacjārā masā marīrō, yucu marīrōpu ī'aquejocārā niwā. Wācūña marīrō Õ'acū asitese o'mecurua po'peapu bajucaro niwā.

¹¹ Õ'acū Moisére a'tiro nicu niwī:

¹²—Israe curuacjārā na ña'arō ūrūsāsere tu'oapu. Narē a'tiro ni werya: “Na'ique'ari cura masā wa'icu di'i ba'arāsa'a. Ñamiacā ñamicure pe'ere pā musā ba'asī'rīrō pōtēorō ba'arāsa'a. Te me'rā musā ‘Yu'u musā wiogu Õ'acū ni'i, nisere masīrāsa'a”, niña, nicu niwī.

¹³ Ti numu ñamica'ata putuā weronjō bajurā pājārā na tiropu dijatacārā niwā. Na nirōpore mu'mua wa'acārā niwā. Ape numu ñamicure nucūcāpore ñocōa u'seco na nirōpore cūñacaro niwā. ¹⁴ Be'ro te ñocōa u'seco bopóca be'ro, te di'a dia'cū bu'a bopoque'a'que masā marīrō, yucu marīrōpore nucūcāpu cūñacaro niwā. ¹⁵ Na Israe curuacjārā tere ne ī'amasītirā, “¿Ne'enojō niti?”, ni a'merī sērītiña'cārā niwā.

Moisé narē nicu niwī:

—A'te musā pā weeatje Õ'acū cū o'ose ni'i. ¹⁶ Õ'acū musārē a'tiro weedutiami: “Musānucū musā ba'atjo ejaturo seeya. Musā ye wi'seripu nirānucū puā kilo cārō seeya”, niāmi, ni werecu niwī Moisé.

¹⁷ Na cū miiduti'caronjōta weecārā niwā. Āpērā pajiro, āpērā cārōacā seecārā niwā. ¹⁸ Na see'quere queocā, peje see'cure yu'ruoticaro niwā. Pejeti see'cārā quē'rārē queoro ejacaro niwā. Dū'saticaro niwā. Nanucū na ba'aro ejaturo seecārā niwā.

¹⁹ Be'ro Moisé narē nicu niwī:

—Ne ni'cū musā ape numu ba'atjere dū'aticā'ña.

²⁰ Moisé tojo nimicā, āpērā cū ni'quere yu'rūnu'cācārā niwā. “Ape numupu ba'arāti” nirā, dū'acārā niwā. Te na dū'a'que becoā boa wa'a, ūria wa'acaro niwī. Tere ī'agū, Moisé na me'rā ua wa'acu niwī.

²¹ Be'ro umucorinucū ñamicurere nipe'tirā na ba'aro ejaturo seeneocārā niwā. Mujīpū asiro me'rā te acopeti'acaro niwā. ²² Ni'cāmocuse numurī be'ro cja numurē puā numu ba'atjere weronjō seeneocārā niwā. Ba'paritise kilo ni'cū ba'atjere

seeneocārā niwā. Na tojo weecā ĩ'arā, Israe curuacjārārē sū'ori nisetiri masā Moisé tirōpu wa'a, cūrē werecārā niwā. ²³ Na tere werecā tu'ogu, Moisé narē nicu niwī:

—Ō'acū a'tiro dutiami: “Namiacā musā sooatji numu nirōsa'a. Yu'ure wācū, e'catipeoatji numu musārē cūu'u. Musā ba'ase do'asenojōrē ni'cācā do'awe'ocā'ña. Musā ba'ase pūosenojōrē pūowe'ocā'ña. Musārē ba'ase du'sacā, 'Namiacāpū ba'arāti' nīrā du'aya”, niami Ō'acū, nicu niwī Moisé.

²⁴ Moisé narē duti'caronojōta na ba'adu'a'quere ape numu ba'atjere du'acārā niwā. Te ba'ase ne dojoti, ne becoa bo'oticoaro niwā. ²⁵ Be'ro Moisé narē nicu niwī:

—Ni'cācā musārē soodutiri numu, Ō'acūrē e'catipeori numu ni'i. Tojo weerā tere ba'aya. Musā ni'cācārē cāpūpūre ne apeyenojō ba'ase bocasome. ²⁶ Musā seis numurirē ba'ase seeneorāsa'a. Siete numurī wa'ari cura sauru, Ō'acū soodutīca numu ni'i. Ti numu ba'ase seese marīrōsa'a, nicu niwī.

²⁷ Moisé tojo nimicā, ti numurēta ni'cārērā ba'ase seerā wa'acārā nimiwā. Ne bocaticārā niwā. ²⁸ Na tojo weecā ĩ'agū, Ō'acū Moisére nicu niwī:

—¿No'ocā'rō yoacā musā yu'u dutise, yu'u bu'ese cūu'quere yu'runu'cārāsari? ²⁹ A'tere masīña. Yu'u, musā wioqu, musārē soodutigu, ni'cā numu cūuapu. Tojo weegu seis numu niri numurē pua numu ba'asere o'oguti. Ape numu pe'e musārē soodutiri numu nicā, nipe'tirā musā ye wi'seripu tojayá. Ne wijaaticā'ña, nicu niwī Ō'acū.

³⁰ Tojo weerā siete numu niri numurē soocārā niwā.

³¹ Israe curuacjārā na ba'ase seeneosere maná* wāme pisucārā niwā. Te cilantro wāmetise cape weronojō butise peri bajucaro niwā. Pū'arō usemeriseacā mumiaco me'rā wee'que weronojō i'pitime'ricā'caro niwā.

³² Moisé narē a'tiro nicu niwī:

—Ō'acū a'tiro weedutiami: “Pua kilo ejatuario see, nurōña. Tere musā pārāmerā nituriarāpūre musā masā marīrō, yucu marīrōpu nīcaterore yu'u ba'ase o'o'quere ĩ'arāsama. Yu'u musārē Egiptopu miwījacā o'o'quere ĩ'arāsama”, niami, nicu niwī Moisé.

³³ Be'ro Moisé Aarōrē a'tiro nicu niwī:

—Ni'cārē miiti, tirōpu pua kilo manārē miisāña.* Be'ro tere Ō'acū ĩ'orōpu cūuña. Tere musā pō'rā, musā pārāmerā nituriarā ĩ'ato nīgū, nurōbosaya.

³⁴ Ō'acū Moisére tojo weeduti'caronojōta, Aarō Ō'acū “Masā me'rā añurō weeguti” ni'quere cuori acaro dūporo tirare nurōdutigu dūpocu niwī.

³⁵ Israe curuacjārā cuarenta cū'marī manārē ba'acārā niwā. Canaá di'ta sumuto etarāpu tere ba'atuocārā niwā. Canaá na niatji di'ta nicaro niwā.

17

Ō'acū ūtāgāpu aco wijacā wee'que ni'i

¹ Nipe'tirā Israe curuacjārā masā marīrō, yucu marīrō, Sin wāmetiropu ni'cārā wijawā'cācārā niwā. Ō'acū cū duti'caronojōta sajatiro wa'ame'ricā'cārā niwā. Wa'a, Refidim wāmetiropu tojaque'acārā niwā. Topūre ne aco na sī'rīse marīcaro niwā. ² Tojo weerā Moisére uase me'rā, “Īsārē aco sī'rīse o'oya”, nicārā niwā.

Moisé pe'e “¿De'ro weerā yu'ure tojo ucūti? ¿De'ro weerā '¿Ō'acū ūsārē aco o'omasīweti?', ni wācūti?”, ni yu'ticu niwī narē.

³ Na masā pe'e aco wuoyu'ruarā, Moisére tojo ūrūsācārā niwā. A'tiro nicārā niwā:

—¿De'ro weecju ūsā Egiptopu ni'cārārē miwījari? ¿Mu'u ūsārē, ūsā pō'rārē, ūsā yarā wa'icūrārē acowuose me'rā wējēgūti nīgū, miwījari?

⁴ Moisé tere tu'ogu, Ō'acūrē uputu sērīgū, a'tiro nicu niwī:

—¿Yu'u de'ro weegusari ā'rā masā me'rā? Cā'rōacā du'sa'a na ūtāperi me'rā yu'ure doque wējēatjo, nicu niwī.

⁵ Tere tu'ogu, Ō'acū cūrē yu'ticu niwī:

—Masā dūporo yu'ruaya. Ni'cārērā wiorā Israe curuacjārārē sū'ori nirārē mu'urē ba'patidutigu pijīaya. Tojo nicā tuacju, mu'u dia Nilore paapo'o'cure miwā'cāña. ⁶ Yu'u mu'u dūporo ūrīgū Horeb wāmeticju pu'to ūtāgāpu nu'cūgūti. Mu'u tigare doteya. Mu'u dotecā, masā sī'ricā, aco wijarosa'a, nicu niwī Ō'acū.

Moisé Israe curuacjārā wiorā ĩ'orōpu Ō'acū weeduti'caronojōta dotecu niwī. ⁷ Cū tojo wee'caropu Israe curuacjārā na Moisé me'rā a'pepūrica be'ro niyucā, Meriba wāme

* 16:31 16.31 Maná nīrō, “¿Ne'e niti?” nis'ĩrīrō wee'e. Jos 5.12 * 16:33 16.33 Heb 9.4

ō'ocū niwī. Tojo nicā toreta Masah wāme ō'ocū niwī. Masā Ō'acūrē “¿Diacjūta Ō'acū marī me'rā niti o niwetine?” nica be'ro niyucā, tojo wāme ō'ocū niwī.

Amaleca masā me'rā a'mewējē'que ni'i

⁸ Surara amaleca masā wāmetiri curua Refidīpū Israe curuacjārā me'rā a'mewējērā a'ticārā niwā. ⁹ Tojo weegu Moisé Josuére a'tiro nicu niwī:

—Ni'cārērā umuarē beseya. Bese, amaleca masā me'rā a'mewējēgū wa'aya. Yu'u ñamiacārē a'tigu ūrūgū dupošārīpū nigūti. Topure tuacjū Ō'acū yu'are miaduti'cu me'rā nu'cūgūti, nicu niwī.

¹⁰ Josué Moisé duti'caronojōta weecu niwī. Amaleca masā me'rā a'mewējēgū wa'acu niwī. Cū topū na umua me'rā wa'ari cura Moisé, Aarō, apī Hur wāmetigu, Moisére weetamugū, tigu ūrūgū bu'ipū majācārā niwā. ¹¹ Moisé cū omocārī sīomorōrī curare Israe curuacjārā tutuayu'rūnū'cācārā niwā. Cū omocārī dijocā pe'ema, amaleca masā pe'e na me'rā a'mewējērā tutuayu'rūnū'cācārā niwā. ¹² Moisé sīomorōmigū ñujūcā ī'arā, ni'cā ūtāgā mi, cūrē dujudutirā dupocārā niwā. Tu'ajanū'cō, Aarō, Hur cū omocārīrē tuuñe'e nu'cūcārā niwā. Ni'cū ni'cā pā'rē, apī ape pā'rē pe'e nu'cūcārā niwā. Na tojo weeyucā, Moisé ye omocārī ne ñujūtīcaro niwū. Téé mujipū sājācāpū tigu tuacjū me'rā sīomorōtuocū niwī. ¹³ Tojo weegu Josué surara amaleca masā me'rā a'mewējēgū, cū ya di'pjīo me'rā wējēpe'ocā'cu niwī.

¹⁴ Be'ro Ō'acū Moisére nicu niwī:

—A'tere acobojo'ticā'to nigū, ni'cā tūrūpū ojaya. Josuére a'tiro niña: “Nipe'tirā amaleca masārē pe'ocā'gūsa'a. Tojo weerā ne ni'cū a'ti umucocjārā narē wācūsōme.” Tere Josuére wereturiacu niwī.

¹⁵ Moisé ni'cārō Ō'acūrē ējōpeorā, wa'icūrārē ūjūamorōpeoatjore ni'cā mesā ūtā me'rā seeneocūcu niwī. Tore a'tiro wāme ō'ocū niwī: “Yu'u wioḡū Ō'acū yu'are wapata'acā weegū nimi.” ¹⁶ A'tiro ni ucūcu niwī:

“Yu'u wioḡū Ō'acū weetamusere sērīrā, omocārī cū tiropū sīomorōno'wā.

Ō'acū amaleca masā me'rā a'mewējēnu'cūcjūsami.

A'tocaterocjārā me'rā téé be'rocjārāpū quē'rārē tojota a'mewējē yapatinu'cūgūsami”, nicu niwī Moisé.

18

Jetro Moisére ī'agū eta'que ni'i

¹ Jetro Madiācjū pa'i, Moisé mañecū, nipe'tise Ō'acū Moisére wee'quere tu'ocū niwī. Tojo nicā Ō'acū yarā masā Israe curuacjārārē wee'quere tu'ocū niwī. Apeye quē'rārē Ō'acū na wioḡū narē Egiptopū ni'cārārē miuwija'quere tu'ocū niwī. ² Moisé cū numo Séforare co pacū ya wī'ipū o'óyutojacū niwī. Jetro core, ³ tojo nicā co pō'rā puarārē ñe'ecu niwī. Ni'cū Gersón wāmeticū niwī. Moisé a'tiro nitojacū niwī: “Yu'u āpērā ye di'tapure sijari masū, aperocjū weronojō tu'ōña'a.”^a Tojo weegu masā ma'mirē Gersón wāme ō'ocū niwī. ⁴ Cū acabiji pe'e Eliezer* wāmeticū niwī. Moisé a'tiro ni ucūyutojacū niwī: “Ō'acū yu'u pacū ējōpeo'cu yu'are weetamuwī. Faraō yu'are wējēbo'care yu'rūweticā weewī.” Tojo weegu da'sagure tojo wāme ō'ocū niwī.

⁵ Moisé, Israe curuacjārā me'rā masā marīrō, yucu marīrō Ō'acū yagu ūrūgū† pu'topū tojaque'acu niwī. Topū Jetro, cū macō Moisé numo, pō'rā me'rā cū tiropū wa'acu niwī.

⁶ Moisére a'tiro queti o'ómū'tācu niwī:

—Yu'u, mu'u mañecū, mu'u numo me'rā, mu'u pō'rā puarā me'rā mu'u tiropū wa'aguti, nicu niwī.

⁷ Cū etacā, Moisé su'ti caseri me'rā wéeca wi'i po'peapu ní'cu wijaa, cū mañecūrē pōtērīgū wa'acu niwī. Cūrē añudutigu, paamu'rīque'a, mi'micu niwī. A'merī añudutīca be'ro cū ya wī'ipū narē su'ori pijisājāacu niwī. ⁸ Topū Moisé Ō'acū faraōrē, Egiptocjārārē wee'quere werepe'ocū niwī. Tojo nicā ma'apu a'tirā, nipe'tise na pi'etiwā'cāti'quere werecu niwī. “Ō'acū, ūsārē a'tiro wee yu'ruowī”, ni werecu niwī.

⁹ Jetro Ō'acū Israe curuacjārārē ma'i pajaña'gū, Egiptocjārā doca ni'cārārē yu'rūweticā wee'quere tu'ogu, e'catiyu'ruacu niwī. ¹⁰ A'tiro nicu niwī:

—Ō'acū añuyu'ruami, ni e'catipeoato. Cūta musārē faraō, Egiptocjārā na dutise doca ni'cārārē yu'rūweticā weepī. ¹¹ Egiptocjārā musārē ña'abutiaro da'radutipecā, Ō'acū musārē yu'rūweticā weepī. Tojo weegu ni'cārōacā yu'u masī'i. Ō'acū nipe'tirā

* 18:3 18.3 Ex 2.22 * 18:4 18.4 Hebreo ye me'rā Eliezer “Ō'acū yu'are weetamugū nimi” nisi'rīrō wee'e. † 18:5 18.5 ĩaña e Ex 3.1 docapu oja'quere.

āpērā masā na ējōpeorānojō yu'ruoro tutuayurūnācāmi, nicu niwī Jetro. ¹² Be'ro Jetro ni'cā wa'icare wējē, Ō'acūrē e'catipeogu ējūamorōpeocu niwī. Tojo nicā apeye Ō'acūrē o'osenojōrē ējūamorōpeonemocu niwī. Tojo weēca be'ro Aarō, nipe'tirā Israe curuacjārā wiorā Ō'acū ī'orōpū, Moisé mañecū me'rā ba'arā wa'acārā niwā.

Moisé, a'tiro wee nisetiroua'a nīrārē bese'que nī'i

¹³ Na ba'āca be'ro ape nūmū pe'e Moisé Israe curuacjārā na űa'arō ucū, a'pepūrīsere apogu, cū dujiwuaropū dujicu niwī. Tere na nipe'tirā cū aposere űarā, topū nina'iacārā niwā. ¹⁴ Cū mañecū nipe'tise Moisé masārē weebosa'quere ī'agū, a'tiro nicu niwī:

—ĶÑe'enojō weegu weemiti mu'u, ā'rā masā me'rā? ĶDe'ro weegu mu'u se'saro tere weeti? Na pe'e mu'u tiro tojo nu'cūna'ia wa'ama.

¹⁵ Moisé cārē yu'ticu niwī:

—Na “ĶŌ'acū de'ro űati?” ni, yu'ure sērītiña'rā a'tiama. ¹⁶ Na tiropure mejēcā wa'acā, “ĶĪsā de'ronojō weerāsari?” nīrā, “ĶNoa pe'e queoro niti?” nīrā, apodutirā, a'topure etama. Yu'u pe'e narē Ō'acū cū dutise cūu'quere, cū bu'esere narē wereturia'a, nicu niwī.

¹⁷ Tere tu'ogu, cū mañecū cārē a'tiro ni werecasacu niwī:

—Mu'u tojo weese añuwe'e. ¹⁸ Mu'u tojo weegu caributia wa'agusa'a. Masā quē'rā mu'u me'rā nīrā caributia wa'arāsama. Tojo weese mu'urē tutuayurūa'a. Mu'u ni'cūta tere pōtēotisa'a. ¹⁹ Yu'u mu'urē “A'tiro weepa” ni weresere añurō tu'oapa. Mu'u tojo weecā, Ō'acū mu'urē weetamugūsami. Mu'u pe'e Ō'acūpūre masā a'pepūrīsere ucūbosagu nigūsa'a. ²⁰ Ō'acū cū dutise cūu'quere, cū bu'esere narē weregusa'a. “A'tiro nisetiroua'a, a'te pe'ere weeya” ni, narē masicā weeya. ²¹ Israe curuacjārā wa'teropū űmua añurō tu'omasīrānojōrē, Ō'acūrē wiopesase me'rā tu'oña'rārē, tojo nicā queoro ucū weesetirānojōrē, “No'o űaro weese me'rā wapata'arāti” ni wācūtīrānojōrē beseya. Narē besegu, āpērārē mil masārē dutiajārē bese sōrōña. Āpērārē cien masārē dutiajārē beseya. Āpērārē cincuenta masārē dutiajārē beseya. Āpērārē diez masārē dutiajārē beseya. ²² Na nipe'tirā Israe curuacjārārē “A'tiro pe'e weeya”, ni dutinu'cūrāsama. Apeye na apomasītise diasase nicāma, mu'u tiropū aporā a'tirāsama. Mejō niseacāma, na basu aporāsama. Na a'tiro weecā, sō'owaro mu'u pi'etisome. Na mu'urē su'ori tere weetamurāsama. ²³ A'te yu'u werecasacu queoro weégu, Ō'acū mu'urē “A'tere tojota weeya” nicā, mu'u te da'rasere pōtēomasīgūsa'a. Mu'u tojo weecā, masā e'catise me'rā na ye wi'seripū dajatojaarāsama, ni werecasacu niwī Jetro.

²⁴ Moisére cū mañecū “Tojo weepa” ni'caronjōta tere queoro weecu niwī. ²⁵ Tojo weegu Israe curuacjārārē “Ā'rāta tu'omasīma”, ni besecu niwī. Narē dutise cūūgū, mil masārē, cien masārē, cincuenta masārē, diez masārē dutiajārē besecu niwī. ²⁶ Na “Tojo pe'e űa'a” ni, Israe curuacjārārē nipe'tiropū ī'anūrūnu'cūcārā niwā. Na apomasītise diasasema Moisé tiropū aporā wa'acārā niwā. Mejō niseacā pe'ema na basu a'merī apocārā niwā.

²⁷ Be'ro Moisé cū mañecū me'rā a'merī we'riticārā niwā. Tu'ajanū'cō, Jetro cū ya di'tapu dajatojaacu niwī.

19

Israe curuacjārā űrūgū Sinaīpu na eta'que nī'i

¹⁻² Israe curuacjārā Refidīpu ni'cārā wija, masā marīrō, yucu marīrō űrūgū Sinaī pu'topu etacārā niwā. Eta, toputa tigu űrūgū pōtēorō tojaque'acārā niwā. Pua mujīpū na Egiptopure wijāca be'ro topure etacārā niwā.

³ Be'ro Moisé Ō'acū me'rā ucūgū wa'agu, tigupu mujācu niwī. Ō'acū tigupu nīgū, Moisére pisucu niwī. A'tiro nicu niwī:

—A'te yu'u ucūsereta Jacob pārāmerā nituriarā, Israe curuacjārārē wereya: ⁴ “Musā, yu'u Egiptocjārārē wee'quere ī'apu. Yu'u ni'cū á pacu cū pō'rārē cū wūuse bu'ipu wūubuegu weronjō mūsārē ma'i co'tegu, a'to yu'u nīrōpū miitiapu. Musā yu'u tojo wee'quere mas'i. ⁵ Tojo weerā musā yu'u dutisere queoro yu'tirā, marī ni'cārō me'rā apo'quere queoro weérā, nipe'tirā āpērā masā yu'ruoro, yarā, yu'u tu'sarā nīrāsa'a. Nipe'tiropū yarāta nima, nīrā pe'e. ⁶ Tojo nimirā, musā pe'e yu'u űaro weeri masā, pa'ia ye cjasere da'rārā weronjō nīrāsa'a. Apesecjārārē ye cjasere wereturiarāsa'a. Yarā, ya macācjārā añurā nīrāsa'a. A'tere nipe'tirā Israe curuacjārārē wereya”, nicu niwī Ō'acū.

7 Be'ro Moisé ūrūgūpu ní'cu dijaa, nipe'tirā wiorārē pijio, Ō'acū cū wereduti'quenacū werepe'ocu niwī. 8 Moisé tere werecā tū'orā, Israe curuacjārā ni'cārñojō wācūseti, yu'ticārā niwā:

—Nipe'tise Ō'acū ūsārē weeduti'quere weerāti, nicārā niwā.

Na tojo ni yu'ticā tū'ogu, Moisé na ní'quere Ō'acūrē weregu mujācu niwī.

9 Moisé were'quere tū'oca be'ro Ō'acū cūrē nicu niwī:

—Masā yu'u mu'u me'rā ucūcā tū'oato nígū, o'mecurua po'peapu mu'u tiro dijatagusa'a. Tojo weerā mu'urē ējōpeonu'cūcā'rāsama, nicu niwī.

Cū tojo níca be'ro Moisé Ō'acūrē masā ní'quere werecu niwī.

10 Be'ro Ō'acū cūrē nicu niwī:

—Masā tiropu wa'aya. Yu'ure e'catipeojā, ni'cācā, ñamiacā, apoyuato. Na ye su'tire coeyuato. 11 Ñamiacā yu'ruro apoyu'quepu nitojato. Ti numu yu'u, musā wioгу, nipe'tirā t'orōpu ūrūgū Sinaípu dijatagusa'a. 12 Tigu ūrūgū du'pocā masā yu'ruaticā'to nígū, cā'mota'acūña. Narē a'tiro wereya: “Tigu ūrūgūrē wiopeesasē me'rā t'aña. Ne mujāticā'ña. Tigu du'pocārē ne cā'rō u'tacūticā'ña. No'o figure da'raña'gūñojō wērigūsami. 13 Tojo wee wērigūñojōrē ne ni'cū cā'rō omocā ñapeoma'aticā'ña. Utāperi me'rā doquewējēno'rōsa'a. Tojo weetirā, mejō buewējēno'rōsa'a. No'o nígū masārē o wa'icu quē'rārē wējēcā'no'rōsa'a. Masā oveja mu capesa'ro me'rā dia'cū puticā tū'orā, tigu ūrūgūpure mujārāsama”, ni wereya, nicu niwī Ō'acū.

14 Be'ro Moisé ūrūgūpu ní'cu dijaticu niwī. Ō'acūrē e'catipeojā, masārē apoyuduticu niwī. Be'ro na ye su'tire coecārā niwā. 15 Na su'tire coeca be'ro Moisé narē a'tiro werecu niwī:

—Ñamiacā yu'ruro apoyu'cārāpu nitojaya. Tojo nicā a'te numarī musā ñamosānumia me'rā ne wuacājiticā'ña, ni werecu niwī.

16 Pua numu be'ro bo'reque'ari cura bupo paa, ya'bacu niwī. Tigu ūrūgū bu'ipure ni'cā o'mecurua tojanu'cācaro niwū. Cabra capesa'ro me'rā uputu putise busucaro niwū. Nipe'tirā na su'ti caseri me'rā wee'que wiseri nirōpu te bususere tu'o uirā, narāsācārā niwā. 17 Be'ro Moisé Ō'acūrē pōtērīrā wa'ajā, narē su'ori miacu niwī. Wa'a, tigu ūrūgū du'pocāpu ejanu'cācārā niwā. 18 Nipe'tiro tigu ūrūgū Sinaí wāmeticjapu o'mepu'sunu'cūcaro niwū. Ō'acū pecame'e ūjūrī pō'rā me'rā dijatāca be'ro niyucā, tojo wa'acaro niwū. Pā ūjūrāō weronojō o'me buenu'cūcaro niwū. Nipe'tiro tigu ūrūgū uputu waro narāsācaro niwū. 19 Oveja mu capesa'ro putise siape'e me'rā nemorō busucaro niwū. Tojo wa'ari cura Moisé Ō'acū me'rā ucūmujācu niwī. Cū pe'e bupo busuro weronojō cūrē yu'ticu niwī.

20 Ō'acū ūrūgū Sinaí duposārīpu dijati, ejanu'cācu niwī. Be'ro Moisére cū tiropu mujātiduticu niwī. Tere tu'ogu, Moisé mujācu niwī. 21 Ō'acū cūrē nicu niwī:

—Dijaya. Masārē wiopeesasē me'rā weregu wa'aya: “Yu'ure t'asirīrā, a'tigu ūrūgū du'pocāpu cā'mota'a'carore ne yu'ruaticā'to. Yu'rurā pūrīcā, pājārā wērirāsama. 22 Pa'iaputa, yu'u tiropu a'tirāñojō yu'u t'orōpu ña'ase marīrā nirāti nīrā, apoyuato. Na tojo weeticā, narē bu'iri da'regusa'a”, ni wereya, nicu niwī Ō'acū.

23 Moisé Ō'acūrē a'tiro ni yu'ticu niwī:

—Masā a'tigu ūrūgūpure ne mujātimasātisama. Mu'uta narē “Tigu du'pocārē cā'mota'a'carore yu'ruaticā'to. Tigu yu'u nirō ni'i”, ni weredutitajapu. Tojo weerā a'tore ne yu'rutisama, nicu niwī.

24 Ō'acū pe'e Moisére nicu niwī:

—Dija, Aarōrē a'topu miitia. Pa'ia, tojo nicā masā pūrīcā a'topu a'tisi'rīrā, cā'mota'a'carore ne yu'ruaticā'to. Tojo weecāma, yu'u narē bu'iri da'rebosa'a, nicu niwī Ō'acū.

25 Tere tu'ogu, Moisé dijata, Ō'acū cū ní'quere Israe curuacjārārē wereturiacu niwī.

20

Ō'acū diez dutise cūu'que ni'i

1 Ō'acū ūrūgūpu ucūgū, nipe'tise a'te ucūsere ucūcu niwī:

2 “Yu'u Ō'acū, musā wioгу ni'i. Yu'uta musārē Egiptopure miiwijawu. Topure musā narē da'raco'terā niwū.

3 “Yu'u ni'cārēta ējōpeoya. Ne āpērāñojōrē ējōpeoticā'ña.

4 “Ne queosere yee, ējōpeoticā'ña. U'muarō cjase queosere, ne docapu a'ti di'tapu nisere, maa pajiri maajopu nise queose quē'rārē yee ējōpeoticā'ña. 5 Ne narē ējōpeorā, paamu'rīque'aticā'ña. Ne narē ñubuepeoticā'ña. Yu'u Ō'acū musā wioгу ni'i. Musā

ãpêrârê êjõpeosirutucã, ne uawe'e. Yu'ure i'asĩ'rĩtirã tojo weema. Tojo weegu na põ'rãrê, na pãrãmerãrê, na pãrãmerã nituriarãrê bu'iri da'regusa'a. ⁶ Yu'ure mairê, yu'u duti'quere queoro weerã pe'ema peje turiri be'rocjãrãrê ma'inu'cũgãsa'a.

⁷ "Yu'u Ô'acũ, masã wiogure wiopesase me'rã wãcũtimirã, wãmepeoma'aticã'ña. Tojo ucũma'arãrê bu'iri da'regusa'a.

⁸ "Yu'u soodutigu cũuca numu saurure wãcũña. Ya numu, yu'ure êjõpeori numu ni'i.

⁹ Seis numurĩta da'raya. Te numurĩrê nipe'tise masã da'rase cuosere da'rawe'ocã'ña.

¹⁰ Siete numu nirĩ numu pe'ema, yu'u masã wiogure wãcũ, soodutigu cũuca numu ni'i. Ti numurê ne cã'rõ da'raticã'ña. Masã macũ, masã macõ, masãrê da'raco'tegu o da'raco'tego, masã yarã wa'icurã, ape di'tacjãrã masã tiropu nirã ne da'raticã'to.

¹¹ Yu'u Ô'acũ, masã wiogu seis numurĩta u'musere, di'tare, pacase maarĩrê, nipe'tise tepu nisere weewu. Tu'ajanu'cõ, siete numu nirĩ numurê soowu. Tojo weero ti numu sauru, ya numu ni'i. Yu'ure êjõpeori numu niato', ni soodutigu cũuwũ.

¹² "Masã pacure, masã pacore añurõ wejepeoya. Yu'u Ô'acũ, masã wiogu musãrê o'ori di'tare yoacã catirãti nirã, tojo weeya.

¹³ "Masãrê wêjêcõ'aticã'ña.

¹⁴ "Masã numosãnumia nitirãrê, masã marãpusumua nitirãrê a'metãrãticã'ña.

¹⁵ "Yajaticã'ña.

¹⁶ "Beseropu ãpêrãrê ña'arõ wa'adutirã, na ye cjasere nisooticã'ña.

¹⁷ "Ãpêrã ya wi'ire ne uoticã'ña. Cũ numorê, cũrê da'raco'tegure, cũrê da'raco'tegore, cũ yagu wecure, cũ yagu burrore, nipe'tise cũ cuosere uoticã'ña" ni, dutise o'ocu niwĩ Ô'acũ.

Israe curuacjãrã Ô'acũ wee'quere i'arã na ui'que ni'i

¹⁸ Israe curuacjãrã nipe'tirã bupo paacã, oveja umu capesa'ro busucã tu'orã, bupo ya'bacã, ãrũgũ o'mepu'sunu'cũcã i'arã, ui narãsãcãrã niwã. Tojo wee'cãrã niyurã, tigu yoacureropu tojacãrã niwã. ¹⁹ Tojo weerã Moisére a'tiro nicãrã niwã:

—Mu'u ãsarê ucũña. Mu'u dutisere yu'tirãti. Ô'acũ cũ basu ãsarê ucũticã'to. Cũ ãsã me'rã ucũcã pũricãrê, ãsã wêrĩbosa'a, nicãrã niwã.

²⁰ Moisé narê yu'ticu niwĩ:

—Masã uiticã'ña. Ô'acũ marĩrê diacjũta yu'ure êjõpeomiti nĩgũ, a'tiami. Masã cãrê wiopesase me'rã wãcũcã uagu, cãrê yu'runu'cã, ña'arõ weeticã'to nĩgũ, a'tiami.

²¹ Masã uirã, ãrũgũ yoacureropu tojaque'acãrã niwã. Moisé pe'e Ô'acũ nirõ, o'mecurua na'itĩ'arĩ curua pu'topu ejanu'cãcu niwĩ.

24

Ô'acũ Israe curuacjãrã me'rã apo'que ni'i

¹ Ô'acũ dutise cũu'quere wérêca be'ro Moisére nicu niwĩ:

—Aarõ, cũ põ'rã Nadab, Abihú, ãpêrã setenta Israe curuacjãrã wiorã me'rã a'to yu'u nirõpu mujãtia. Mejõ yoacureropu tojato. Topu paamu'ri'que'ato. ² Mu'u se'saro yu'u tiropure ejaya. Masã pe'e mu'u me'rã ne pu'toacãpu mujãtinemoticã'to, nicu niwĩ.

³ Moisé masã tiropu wa'a, nipe'tise Ô'acũ ní'quere, tojo nicã cũ duti'quere masãrê weregu wa'acu niwĩ. Cũ tojo wercã tu'orã, nipe'tirãputa ni'cãrõnojõ wãcũseti, yu'ticãrã niwã:

—Nipe'tise Ô'acũ ãsarê weeduti'quere weerãti, nicãrã niwã.

⁴ Tere tu'ogu, Moisé nipe'tise Ô'acũ duti'quere ojaõ'ocu niwĩ. Ape numu pe'e ñamiña'cũrõ wãcã, ni'cãrõ Ô'acũrê êjõpeorã wa'icurãrê ãjũamorõpeoatjore ãrũgũ da'pocãpu ni'cã mesã ãta me'rã seeneocũucu niwĩ. Tojo nicã docepaga ãtãpaga te Israe curarinucãrê ni'cãrãpaga miinu'cõcu niwĩ. ⁵ Be'ro ni'cãrãrã ma'mapjia Israe curuacjãrãrê wa'icurã wêjêdutigu o'õcu niwĩ. Narê Ô'acũrê e'catipeorã, wa'icurãrê ãjũamorõpeoduticu niwĩ. Tojo nicã, apeyema Ô'acũ narê añurõ weeato nirã, wecua umuarê wêjê, ãjũamorõpeoduticu niwĩ. ⁶ Moisé deco me'rã díre mii, bapari pacapu piosãacu niwĩ. Apeye da'sasere wa'icurãrê ãjũamorõpeorpu piopeocu niwĩ. ⁷ Tu'ajanu'cõ, Moisé "Ô'acũ masã me'rã a'tiro apoguti" ni ojãca turipure mii, masãrê bu'e'õcu niwĩ. Tere tu'orã, na pe'e a'tiro nicãrã niwã:

—Nipe'tise marĩ wiogu Ô'acũ marĩrê weeduti'quere weerãti. Cũ dutisere yu'tirãti, nicãrã niwã.

⁸ Be'ro Moisé díre mii, masãpure tere wêeste, a'tiro nicu niwĩ:

—A'te dí me'rã Õ'acũ “Masã me'rã tojo weeguti” ní'quere diacjũta cũ duti'quenojõta weegusami, ni masĩno'o, nicu niwĩ Moisé.

⁹ Tere tu'ajãca be'ro Moisé Aarõ, Nadab, Abihú, tojo nicã setenta Israe curuacjãrã wiorã me'rã ùrũgũpu mujãcu niwĩ. ¹⁰ Topũ na Õ'acũ, Israe curuacjãrã wiogure ï'acãrã niwã. Cũ u'tacũrõrẽ añuse ya'sase peri zafiro wãmetise peri asipa'acũñacaro niwũ. Ù'muse weronojõ ya'same'ricã'caro niwã. ¹¹ Ì'rã Israe curuacjãrã wiorã Õ'acũrẽ ï'amicã, narẽ ne mejẽcã wa'acã weetica niwĩ. Na ní'cãrõ me'rã ba'a, s'ĩrĩ weecãrã niwã.

Moisé ùrũgũ Sinaí wãmeticjãpu ní'que ní'ĩ

¹² Õ'acũ Moisére a'tiro nicu niwĩ:

—Yũ'u tiro ùrũgũpu mujãtinemoña. Mujãti, topũ yũ'ũre co'teya. Yũ'u ùtã me'rã wee'que pjĩrĩrẽ mu'ũrẽ o'oguti. Te pjĩrĩpu yũ'u oja'que nipe'tise yũ'u weeduti'quere mu'ũ Israe curuacjãrãrẽ weregusa'a.

¹³ Tere tu'ogu, Moisé, cũrẽ weetamugũ Josué me'rã ùrũgũ Õ'acũ nirõpu mujãnemocu niwĩ. ¹⁴ Cũ mujãnemoati duporo wiorãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—A'tota co'teya, téẽ ùsã dijaticãpu. Aarõ, tojo nicã Hur musã me'rã tojama. No'o musãrẽ mejẽcã wa'acã, narẽ werya, nicu niwĩ.

¹⁵ Tojo nica be'ro Moisé ùrũgũpu mujãcu niwĩ. Tigure ní'cã o'mecurua tuubi'acaro niwã. ¹⁶ Õ'acũ cũ añurõ asistese ùrũgũ Sinaípu dijatacã, seis numũrĩrẽ omecurua tigure tuubi'acaro niwã. Ape numũ siete numũ nirĩ numũrẽ o'mecuruaputa Õ'acũ Moisére pijidjocu niwĩ. ¹⁷ Israe curuacjãrã Õ'acũ asistesere ùrũgũ duposãrĩpu pecame'e ùjũacõ'arõ weronojõ ï'acãrã niwã. ¹⁸ Moisé ti o'mecuruapu sãjãa, tigu ùrũgũpu mujãnemocu niwĩ. Topũre cuarenta umucori, cuarenta ñamirĩ* tojacu niwĩ.

31

¹⁸ Õ'acũ ùrũgũ Sinaípu Moisé me'rã ucũca be'ro cũrẽ pua pjĩ ùtã me'rã wee'que pjĩrĩrẽ o'ocu niwĩ. Te pjĩrĩpu Õ'acũ diez dutise cũu'que nicaro niwũ. Õ'acũ basuta cũ omopica me'rã tere ojacu niwĩ.

32

Wecu wĩ'magũ queose uru me'rã yee'que ní'ĩ

¹ Be'ro Israe curuacjãrã Moisé cũ ùrũgũpu mujãa'care yoogocã ï'arã, Aarõ tiropu nerẽcãrã niwã. Cũrẽ a'tiro nicãrã niwã:

—Sõ'onícũ Moisé marĩrẽ Egiptopu ní'cãrãrẽ miiti'cu waro ¿de'ro wa'apari cũrẽ? Marĩ ne masĩtisa'a. Tojo weegu ùsã ãjõpeoatje queosere yeebosaya. Marĩ duporo wuamũ'tãrãsama. Na marĩ wa'atji ma'arẽ ï'orãsama, nicãrã niwã.*

² Aarõ narẽ yũ'ticu niwĩ:

—Musã numosãnumia, musã põ'rã umua, musã põ'rã numia o'meperi yosase uru me'rã wee'quere a'to yũ'u tiropu miitia, nicu niwĩ.

³ Cũ tojo nicã tu'orã, nipe'tirãputa na o'meperi yosase uru me'rã wee'quere tuweemii, Aarõ tiropu miacãrã niwã. ⁴ Cũ tere ñe'e, ùjũasipiocu niwĩ. Na wecu wĩ'magũ queose wéeca co'ropu piosãcãrã niwã. Be'ro te bu'ãca be'ro wecu wĩ'magũ queose weronojõ bajugu wijacu niwĩ. Cũrẽ ï'arã, masã a'tiro nicãrã niwã:

—Israe curuacjãrã, ã'rĩ marĩ ãjõpeogu nimi. Cũta marĩrẽ Egiptopu ní'cãrãrẽ su'ori miuwijawĩ.

⁵ Na tojo weecã ï'agũ, Aarõ wecu wĩ'magũ queose põtẽorõpu wa'icũrãrẽ ùjũamorõpeorore ní'cã mesã ùtã me'rã seeneocũucu niwĩ. Tu'ajanũ'cõ, masãrẽ werecu niwĩ:

—Ñamiacã marĩ wioqu Õ'acũrẽ bosenumũ wee e'catipeorãsa'a, nicu niwĩ.

⁶ Ape numũ pe'e ñamiña'cũrõ wã'cã, wa'icũrãrẽ wẽjẽ ùjũamorõpeocãrã niwã. Tojo nicã, apeyema Õ'acũ narẽ añurõ weeato ní'rã, wa'icũrãrẽ wẽjẽ, ùjũamorõpeocãrã niwã. Be'ro nipe'tirã masã ba'a, s'ĩrĩ, que'a, ejanujãcãrã niwã. Tu'ajanũ'cõ, wã'cãnu'cã, tu'omasĩti, bopoyase moorã basanu'cũsiacãrã niwã. ⁷ Na tojo weecã ï'agũ, Õ'acũ Moisére nicu niwĩ:

—Wa'agusa'a. Dijaya. Mu'ũ, Egiptopu miuwija'cãrã ña'abutiãrã dojorã weema. ⁸ Na maata waro yũ'u weeduti'quere du'ucã'ma. Ní'cũ wecu wĩ'magũ queosere uru me'rã ùjũasipio wiorãama. Cũrẽ e'catipeorã, ejaque'ama. Tojo nicã, wa'icũrãrẽ wẽjẽ, cũrẽ

* 24:18 24.18 Ì'aña Gn 7.4 docapu oja'quere. ✧ 32:1 32.1 Hch 7.40

ũjũamorõpeoama. A'tiro ni ucũama: "Israe curuacjãrã, ã'rĩ marĩ ãjõpeogu nimi. Cũta Egipito di'tapure marĩrẽ su'ori miijiwawĩ", niama, nicu niwĩ Ô'acũ.

⁹ Ô'acũ apeye Moisére ninemocu niwĩ:

—Yũ'u sõjã masãrẽ na nisetisere añurõ masĩ'i. Yũ'ure yũ'rũnu'cãsepijarã nima. ¹⁰ Na me'rã uayu'rumajã'a. Tojo weegu narẽ bu'iri da're bajuriopẽ'oguti. Yũ'u tojo weecã, ne cã'mota'aticã'ña. Mu'u pãrãmerã nituriarã me'rã pe'ema pãjãrã masãputicã weeguti.

¹¹ Ô'acũ tojo nimicã, Moisé pe'e cũ wiogu Ô'acũrẽ a'te ucũse me'rã nijĩsijosĩ'rĩcu niwĩ: —Wiogu, ¿de'ro weegu mu'u, mu'u yarã masã me'rã tocã'rõ uati? Mu'u tutuayuruse me'rã narẽ Egipitopure miijiwawũ. ¹² Mu'u narẽ bu'iri da'recãma, Egipitocjãrã a'tiro ni wãcũrãsama: "Ô'acũ narẽ ãrũpagupu wẽjẽ, a'ti di'tapu nirãrẽ bajurioguti nĩgũ, miijiwapĩ", nibosama. Uaticã'ña majã. Mu'u yarã masãrẽ ña'arõ weesi'rĩsere tocã'rõta du'uya. ¹³ Mu'urẽ da'raco'terã Abrahãrẽ, Isaare, Jacore ni'quere wãcũña. Mu'u basuta mu'u wãme me'rã narẽ a'tiro nicũpã: "Musã pãrãmerã nituriarãrẽ ñocõa weronojõ pãjãrã masãputicã weeguti. Tojo nicã, a'ti di'ta musãrẽ o'oguti ni'que di'tare musã pãrãmerã nituriarãrẽ o'ogusa'a. Na ye di'ta ninu'cũcã'rõsa'a", nicũpã.

¹⁴ Moisé tojo nicã tu'ogu, Ô'acũ cũ yarã masãrẽ "Bu'iri da'reguti" nimi'quere du'ucu niwĩ. ¹⁵ Be'ro Moisé ãrũgũpu ni'cu Ô'acũ dutise pua pã'rẽpu o'ogũ'quere pãjĩrẽ miidijaticũ niwĩ. ¹⁶ Ô'acũta te pãjĩrẽ weecu niwĩ. Cũ basuta topũ ni'quere ñacũ, ojaõ'ocu niwĩ.

¹⁷ Josuẽ masã na caricũsere tu'ogu, Moisére a'tiro nicu niwĩ:

—Masã a'mewẽjẽrã caricũrõ weronojõ busurocoro marĩ cãrĩse u'turi wa'teropure, nicu niwĩ.

¹⁸ Moisé pe'e cãrẽ a'tiro yu'ticu niwĩ:

—Na a'mewẽjẽ wapata'aca be'ro caricũ e'catise mejẽta nĩrõcoro. Tojo nicã a'mewẽjẽ bajuriarã bujawetĩrã basase mejẽta nĩrõcoro. Mejẽcã basase tu'ogucoro, nicu niwĩ.

¹⁹ Moisé na nĩrõpu etagu, wecu wĩ'magũ na uru me'rã wĩorẽ'cure ĩ'agũ, na no'o ñaro basanu'cũcũsiasere ĩ'agũ, uayu'ruacu niwĩ. Tojo weegu cũ cõose pãjĩrẽ tigu ãrũgũ da'pocãpu doquemutõcũcu niwĩ. ²⁰ Te be'ro wecu wĩ'magũ queose wĩorẽ'cure mi, pecame'epũ doquetiacu niwĩ. Be'ro cãrẽ añuse marãrĩ doquemutõcu niwĩ. Te marãrĩrẽ aco bu'ipũ wẽestepõ'ocu niwĩ. Tojo weetoja, Israe curuacjãrãrẽ te acore sĩ'ricã weecu niwĩ. ²¹ Moisé Aarõrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—¿Ã'rã masã de'ro weemiatĩ mu'urẽ? Mu'u narẽ ña'abutiaru weecã weepã.

²² Aarõ pe'e cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Yũ'u acabijĩ, yũ'u me'rã uitaguta. Mu'u masĩmiba. Ã'rã masã ña'arõ weesere weepoyũ'ruama. ²³ Na yũ'ure a'tiro niama: "Ni'cũ ãsã ãjõpeoacjũ queose marĩrẽ su'ori miacjũre weebosaya. Sõ'onĩcu Moisé marĩrẽ Egipitopure su'ori miijiwati'cure de'ro wa'aro wa'apã. Masĩtisa'a", niama. ²⁴ Na tojo nicã, narẽ yu'tiapũ: "No'o o'meperi yosase uru me'rã wee'quere cuorãnojõ tuweemii miitia", niapũ. Na yũ'ure miiti, tere o'oama. Yũ'u tere pecame'epũ doquetiapũ. Wãcũña marĩrõ ã'rĩ wecu wĩ'magũ queose wijamajãmi, nicu niwĩ Aarõ.

²⁵ Moisé na no'o ñaro weesere ĩ'acu niwĩ. Tere ĩ'amigũ, Aarõ pe'e narẽ "Tojo weeticã'ña", niticu niwĩ. Tojo weerã na ña'arõ weesere ĩ'arã, narẽ ĩ'atu'tirã bujicã'cãrã niwã. ²⁶ Tojo weecã ĩ'agũ, Moisé na su'ti caseri me'rã wee'que wi'seri wa'tero sãjãa, ejanu'cãcu niwĩ. Narẽ a'tiro nicu niwĩ:

—"Ô'acũ yarã ni'i" nĩrãnojõ yũ'u tiro a'tia, nicu niwĩ.

Cũ tojo nicã, nipe'tirã Levĩ ya curuacjãrã Moisé tiropũ nerẽnu'cãcãrã niwã. ²⁷ Na tojo weecã ĩ'agũ, Moisé narẽ nicu niwĩ:

—Ô'acũ, Israe curuacjãrã wiogu, a'tiro nimi: "Musãncũ di'pãjĩrẽrẽ du'te'o'õna. Be'ro musã wi'seri nĩrõpu tojaaya. Tojaa, wi'serinũcũ musã acabijĩrãrẽ, musã ma'misumuarẽ, musã me'rãcãrãrẽ, musã ya wi'i pu'to nĩrãrẽ wẽjẽcã'ña", ni weecu niwĩ Moisé.

²⁸ Levĩ ya curuacjãrã Moisé tojo weeduti'quere queoro weecãrã niwã. Ti nũmũrẽ i'tiati mil umua wẽrĩcãrã niwã. ²⁹ Be'ro Moisé narẽ nicu niwĩ:

—Masã Ô'acũrẽ yũ'rũnu'cãcã, musã cũ dutiro wéerã, musã põ'rãrẽ, musã acabijĩrãrẽ, musã ma'misumũapureta na ña'arõ wee'quere ĩ'arã, wẽjẽcã'mota'apu. Tojo weegu ni'cãcã Ô'acũ musãrẽ cũ dutisere da'radutigũ cũuami. A'tiro wee musãrẽ añurõ wa'acã weeamĩ, nicu niwĩ.

³⁰ Ape nũmũ pe'ere Moisé masãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Musã Ô'acũ dutisere yũ'rũnu'cãrã, ña'abutiaro weecãrã niapũ. Ni'cãrõacãrẽ Ô'acũ tiropũ mujãgũti. Apetero weegu musã yere cãrẽ sãrĩbosacã, musãrẽ acobojobosami, nicu niwĩ.

³¹ Cũ tojo nica be'ro apaturi Moisé Ô'acũ tiropu mujãa, cãrẽ nicu niwĩ:

—Diacjũta masã wecu wĩ'magũ uru me'rã queose wiorẽ'cure e'catipeotjãrã, ña'abutiario weecãrã niama. ³² Ni'cãrõacãrẽ mu'urẽ uputu sãrĩ'i. Narẽ acobojoya. Acobojojigu pũricã, mu'u ya pũrĩ catirã wãme ojaõ'ono'ca pũripu yu'u wãmerẽ coecã'ña, nicu niwĩ Moisé.

³³ Ô'acũ pe'e cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Yu'u dutisere yu'runu'cã'cãrã dia'cãrẽ ya pũripu ojaõ'ono'cãrã wãmerẽ coeguti. ³⁴ Ni'cãrõacãrẽ majã wa'aya. Masãrẽ yu'u mu'urẽ “O'oguti” nica di'tapu su'ori miaña. Yu'ure wereco'tegu mu'urẽ su'ori ũ' miagũsami. Tojo weemicã, yu'u bu'iri da'reri nũmu ejacã, na ña'arõ wee'que wapare narẽ bu'iri da'reguti, nicu niwĩ Ô'acũ.

³⁵ Be'ro Ô'acũ masãrẽ bu'iri da'regu, duti ña'abutiase o'õcu niwĩ. Aarõ wecu wĩ'magũ queose yee'cure e'catipeo'que bu'iri tojo weecu niwĩ.

33

Ô'acũ ãrũgũ Sinaipu wijaduti'que ni'i

¹ Ô'acũ masãrẽ bu'iri da'rãca be'ro Moisére a'tiro nicu niwĩ:

—A'tore wijayã. Masã mu'u Egiptopu miuwija'cãrã me'rã wa'agusa'a. Yu'u Abrahãrẽ, Isaare, Jacore “O'oguti” nica di'tapu wa'aya. Ti di'tare na pãrãmerãrẽ “O'oguti” nitojawu. ² Yu'ure wereco'tegure musã duporo o'õguti. Yu'u ti di'tapu niã cananeo masã, amorreo masã, hitita masã, ferezeo masã, heveo masã, jebuseo masãrẽ cõ'awirõgũti. ³ Cabra õpẽcõ, mumiacõ pajiro aco o'mabũro weronojõ niri di'tapure wa'arã wee'e. Yu'u pe'e musã me'rã wa'asome. Musã yu'runu'cãsepjãrã ni'i. Yu'u wa'agu pũricã musã ña'arõ weecã, bu'iri da're bajuriõdijobosa'a, nicu niwĩ Ô'acũ.

⁴ Masã te bujawetise quetire tu'orã, ðajasewã'arã weronojõ pũrõ bujaweticãrã niwã. Na ne ni'cũputa busa, o'meperi yosaticãrã niwã. ⁵ Ô'acũ Moisére a'tiro wereyutojacu niwĩ:

—Israe curuacjãrãrẽ a'tiro ni wereya: “Musã yu'runu'cãsepjãrã ni'i. Musã wa'teropure musã me'rã yu'u cã'rõ ba'patiquejogu, musãrẽ bu'iri da're bajuriõbosa'a. Tojo weerã musã su'ti añusere, musã busasere, tojo nicã yosasere tuweemiicã'ña. Musã tere tuweemiica be'ro yu'u musãrẽ weeatjere wãcũgũsa'a”, ni wereya, nicu niwĩ Ô'acũ.

⁶ Tojo weerã Israe curuacjãrã Horeb wãmeticju ãrũgũpu wijãca be'ro busanemoti, o'meperi yosanemoticãrã niwã.

Ô'acũ me'rã bocaajari wi'i su'ti caseri me'rã wéeca wi'iacã cjase ni'i

⁷ Moisé Ô'acũ su'ti caseri me'rã wéeca wi'iacãrẽ mia, masã na niro yocureropu cũucu niwĩ. Ti wi'iacãrẽ “Ô'acũ me'rã bocaajari wi'i ni'”, nicu niwĩ. No'õ ni'cũ Ô'acũrẽ cũ weeatjere sãrĩtiña'sĩ'rĩgũnojo topu wa'acu niwĩ. Ti wi'iacã na masã niro yu'rũro nicaro niwũ. ⁸ Moisé ti wi'iacãpu wa'acã ũ'arã, masã nipe'tirã na ye wi'seri sope pu'topu nu'cũcãrã niwã. Téé ti wi'ipu sãjãcãpu cãrẽ ũ'asirutudu'ucãrã niwã. ⁹ Moisé ti wi'ipu sãjãcãta, o'mepõ'rã dijati, ti wi'ĩ sãjãrĩ sopepu ejanu'cãcaro niwũ. Ô'acũ Moisé me'rã ucũrĩ cura tojo tojanu'cãcaro niwũ. ¹⁰ Masã o'mepõ'rã ti wi'ĩ sopepu ejanu'cãcã ũ'arã, nipe'tirã na ye wi'seri sope pu'to paamu'rĩque'acãrã niwã. Ô'acũrẽ e'catipeorã, tojo weecãrã niwã.

¹¹ Ô'acũ Moisé me'rã a'merĩ ũ'apõtẽo, ni'cũ, cũ me'rãcãjãrẽ ucũgũ weronojõ ucũcãrã niwã. Na ucũca be'ro Moisé masã tiropure ðajatojaacu niwĩ. Cãrẽ weetamuco'tegu ma'mu Josué, Nun macũ pe'e pũricã ti wi'iacã po'peapu toja, ninu'cũcã'cu niwĩ.

Ô'acũ Moisére cũ asistesere ũ'o'que ni'i

¹² Moisé Ô'acũrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Mu'u yu'ure “Ã'rã masãrẽ su'ori miaña”, niapu. Tojo nimigũ, yu'u me'rã wa'acjũre weretiapu. Tojo nicã “Mu'urẽ añurõ mas'ĩ. Mu'u weesere ũ'agũ, e'cati'”, niapu. ¹³ Diacjũta yu'u me'rã e'catigu pũricã, mu'u weeatjere yu'ure wereya. Mu'u tojo weecã, mu'urẽ masĩnemogũsa'a. Tojo nicã, mu'u tu'sasere weenu'cũgũsa'a. Wãcũña. Ã'rã masã, mu'u yarã nima, nicu niwĩ.

¹⁴ Moisé tojo nicã tu'ogu, Ô'acũ cãrẽ nicu niwĩ:

—Yu'u basuta musãrẽ ba'patiguti. Ba'pati, mu'urẽ soose o'oguti, nicu niwĩ.

¹⁵ Moisé pe'e cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Mu'u basu ãsãrẽ su'ori wa'atigu pũricã, ãsãrẽ a'tore wijacã weeticã'ña. ¹⁶ Mu'u ãsã me'rã ba'pati'wã'cãticãma, apeye di'tacjãrã masã “Ô'acũ Moisé me'rã, Israe curuacjãrã

me'ra e'catimi", ni masísome. ʘsā me'ra wa'acā pūrīcārē, “Ō'acū Moisé, Israe curuacjārā me'ra dia'cū nimi”, ni masīrāsama, nicu niwī Moisé.

¹⁷ Ō'acū Moisére apaturi ucūapocu niwī:

—Mu'urē añurō masī'i. Mu'u me'ra e'cati'i. Tojo weegu mu'u sērī'caronojōta weegusa'a, nicu niwī Ō'acū.

¹⁸ Cū tojo nicā tu'ogu, Moisé a'tiro ni sērīnemocu niwī:

—Mu'u asistesere yu'ure i'ofña.

¹⁹ Ō'acū cūrē yu'ticu niwī:

—Nipe'tise yu'u asistesere mu'u daporu yu'ruacā weeguti. Tojo yu'ruacā, nipe'tise yu'u añubutiase nisere i'agūsa'a. Tojo nicā mu'u i'orōpu yu'u wāmerē wereguti. No'o yu'u pajaña'sī'rīgārē pajaña'gūti. ²⁰ Tojo nimicā, ya diapoama ne i'asome. Ne ni'cū yu'ure i'aca be'ro catismo majā.

²¹ Ō'acū apeye quē'rārē nicu niwī:

—A'to yu'u tiro ūtāgāpu nu'cūña. ²²⁻²³ Yu'u asitese me'ra yu'ruagu, ni'cā cope tigapu niri coperu mu'urē cūgūti. Yu'ure i'arī nīgū, ya omocā me'ra mu'u ya diapoare cā'mota'aguti. Téé yu'u yu'ruagupu cā'mota'atuguti. Yu'u sē'ema waroma i'agūsa'a, i'agū pe'e. Yu'u diapoa pe'ema, ne i'ano'ña marīrōsa'a, nicu niwī Ō'acū.

34

Apeye ūtā pūrī me'ra Ō'acū dutisere oja'que ni'i

¹ Ō'acū Moisére cū asistesere i'oca be'ro cūrē nicu niwī:

—Pua pji ūtā pūrī mu'u doquemutō'que pji'ri weronojōta da'reya. Ne waro oja'quereta ojaguti tja. ² Nñamiacā ñamicurero ūrūgū Sinaipu mujāgūtīgū apoyuya. Tigu dūposārīpu wa'a, yu'u tiro ejaya. ³ Ne apī mu'u me'ra mujāticā'to. Ne tigupure āpērā masā marīato. Tojo nicā oveja, wecua tigu pōtēorōpure ba'anu'cūticā'to.

⁴ Cū ni'caronojōta Moisé toduporo ūtā pji'ri nī'que weronojō da'recu niwī. Ape numu pe'e ñamicurero wā'cā, Ō'acū cū duti'caronojōta ūrūgū Sinaipu te pji'rīrē miimujācu niwī. ⁵ To cū mujāejacā, Ō'acū o'mecurua me'ra dijati, Moisé tiropu ejacu niwī. Cū wāmerē weregu, “Wiogu ni'i”, nicu niwī. ⁶ Moisé daporu yu'ruagu, a'tiro nicu niwī:

—Yu'u Ō'acū, musā wiogu ni'i. Masārē pajaña'gū, añurō weesetigu ni'i. Uāyegu mejēta ni'i. Masārē yu'u ma'iyu'rusere i'o'o. Yu'u “Weeguti” ni'quere queoro wee'e. ⁷ Peje curari be'rocjārā quē'rārē ma'inu'cūcūsa'a. Masā ña'arō weesere, yu'ure yu'runu'cāsere acobojo'o. Yu'u tojo weemicā, ña'arō weegūa ne bu'iri da'reno'ña marīgū tojatisami. Bu'iri da'reno'sami. Pacusumua ña'arō wee'que wapa na pō'rāpure, na pārāmerāpure, na pārāmerā nituriarāpure, tojota bu'iri da're yapatino'rāsama, nicu niwī.

⁸ Cū tojo nicā tu'ogu, Moisé maata nucūcāpu paamu'rīque'a, Ō'acūrē e'catipeocu niwī.

⁹ Cūrē e'catipeogu, a'tiro ni sērīcu niwī:

—Wiogu, diacjūta yu'u weesere tu'sagu, ūsārē ba'patiya. Ā'rā masā yu'runu'cāsepijarā nima. Tojo nimicā, ūsā ña'asere, ūsā ña'arō weesere acobojoa. ʘsārē mu'u yarā masā tojacā weeya, ni sērīcu niwī.

Ō'acū masā me'ra “A'tiro weeguti” ni apo'que ni'i

¹⁰ Ō'acū Moisé sērī'quere tu'oca be'ro a'tiro nicu niwī:

“Añurō tu'oya. Ni'cārōacārē yu'u nipe'tirā musā Israe curuacjārā me'ra 'A'tiro weeguti' ni apo'quere cūgūti. Nipe'tirā masā i'orōpu añubutiase wee'ogūsa'a. Te todūporopu ne ape di'tapu a'ti turīpure wee'ono'ña marī'quere i'ogūti. No'o nipe'tirā masā wa'tero nira yu'u musā wiogu musārē añubutiario weeatjere i'arāsama.

¹¹ Ni'cācā yu'u musārē weeduti'quere weeya. Musā tojo weecā, yu'u musā tiro nira amorreo masārē, cananeo masārē, hitita masārē, ferezeo masārē, heveo masārē, jebuseo masārē cō'awirōgūsa'a.

¹² Musā sājāti di'tacjārā me'ra ne a'merī 'Tojo weerā', ni apoticā'ña. Musā tojo weecā pūrīcārē, musārē na ējōpeose queose yee'quere sirutucā weerāsama. ¹³ Tojo weronojō o'orā, a'tiro pe'e weeya. Na wa'icūrārē ūjūamorōpeosere paamutōcā'ña. Apeye ūtāpaga na miinu'cō'que na ējōpeosere mutōpe'ocā'ña. Tojo nicā Aserā wāmetigo na ējōpeose yee'que yucu me'ra wee'que tuturire dutecō'acā'ña.

¹⁴ Ne apī Ō'acū nitigure ējōpeoticā'ña. Āpērārē ējōpeosirutucā ne uawe'e. Yu'u dia'cūrē ējōpeocā'ña.

¹⁵ Ti'di'tapu nira me'ra ne a'merī 'Tojo weerā', ni apoticā'ña. Na āpērānojō Ō'acū nitirārē e'catipeorā, wa'icūrārē wējē ūjūamorōpeorā, musārē pijibosama. Musā quē'rā

na wējē ūjūamorōpeo'quere na me'rā ba'atamubosa'a. ¹⁶ Apetero weerā na pō'rā numiarē masā pō'rā ūmuarē numisobosama. Numisoo, na pō'rā numia Ō'acū nitirārē ējōpeorā, masā pō'rā ūmuarē mejārōta narē ējōpeocā weebosama.

¹⁷ "Masā ne cārō Ō'acū nitirārē cōme me'rā ūjūasipio wiorē'quere ējōpeoticā'ña", nicu niwī Ō'acū.

Ō'acū dutise cūu'quere Moisé oja'que ni'i

²⁷ Ō'acū Moisére cū dutise wéréca be'ro cūrē nicu niwī: "Yu'u ucūsere ojaya. Te yu'u mu'u me'rā, Israe curuacjārā me'rā apo'que ni'i", nicu niwī.

²⁸ Moisé topure Ō'acū me'rā cuarenta ūmucori, cuarenta ñamirī* tojacu niwī. Ne ba'aro marīrō, sī'rīrō marīrō nicu niwī. Topu "Ō'acū masā me'rā tojo weeguti" ni apo'quere te ūtāpūjīrpu ojaō'ocu niwī. Tetá diez Ō'acū dutise cūu'que nicaro niwū. ²⁹ Be'ro Moisé ūrūgū Sinaīpu ní'cu pua pjī te dutise oja'que pjīrīrē miidjaticu niwī. Tigu ūrūgūpu ní'cu dijatagu, cū diapoasistese masīticu niwī. Cū, Ō'acū me'rā ucūca be'ro niyucā, tojo asistecaro niwū. ³⁰ Aarō, tojo nicā nipe'tirā Israe curuacjārā cū diapoasistecā ī'arā, cūrē ui nicārā niwā. Tojo weerā cū pu'toacāpu wa'aticārā niwā. ³¹ Na tojo weecā ī'agū, Moisé pe'e narē pijineocu niwī. Tojo weerā Aarō, nipe'tirā wiorā cū tiropu dajacārā niwā. Na dajacā ī'agū, na me'rā ucūcu niwī. ³² Be'ro nipe'tirāputa Israe curuacjārā etaburocārā niwā. Na etacā, Moisé Ō'acū ūrūgū Sinaīpu dutise o'o'quereta narē wercu niwī.

³³ Na me'rā ucūpe'oca be'ro cū diapoapure ni'cā su'ti casero ūsemerīrī casero me'rā mo'acu niwī. ³⁴ Moisé Ō'acū me'rā bocaējari wi'ipu cū me'rā ucūgū sājāgū, ti caserore tuweemujācu niwī. Cū wijatagu, Ō'acū dutisere Israe curuacjārārē wereturiamujācu niwī. ³⁵ Cū ti wi'ire wijatacā, Israe curuacjārā Moisé diapoasistecā ī'acārā niwā. Tojo weegu ti casero me'rā diapoare mo'amujācu niwī tja. Ō'acū me'rā ucūgū sājāgū, ti caserore tuweemujācu niwī.

40

Ō'acū wi'i, wa'icurā caseri me'rā wéeca wi'ire aponu'cō'que ni'i

A'te capítulori 25–30; 35–39 Ō'acū wi'i wa'icurā caseri me'rā wéeca wi'i cjasere were'e. A'ti capítulo cuarenta, Ō'acū "Tojo weeya", ni weeduti'quere were'e.

¹ Moisé masārē Ō'acū dutisere wéréca be'ro Ō'acū cūrē a'tiro nicu niwī:

² "Nimū'tārī mujīpū, ninu'cārī numu nicā, ya wi'i, wa'icurā caseri me'rā wéeca wi'ire aponu'cōña. ³ Ti wi'ipu yu'u 'Masā me'rā añurō weeguti' ní'quere cuori acarore cūuña. Ti acarō po'peapu yu'u diez dutise oja'que pjīrī sāñasa'a. Ti acarō ñuporo ūsebutiri caserore yoo cā'mota'aya. ⁴ Mesare, sī'ocju quē'rārē topu cūuña. Ti mesapure docepaga pārē añurō apoepoya.* Tigu sī'ocjupure sī'osepagare sī'onu'cōña. ⁵ Ū'mutise ūjūamorōpeoro uru me'rā wee'caro 'Masā me'rā añurō weeguti' ní'que cuori acarō pō'teorōpu peoya. Ti wi'i, ya wi'i ne sājānu'cārōrē ni'cā casero ūsebutiri caserore yooya. ⁶ Tu'ajanu'cō, ti wi'i ne sājārō wa'icurārē ūjūamorōpeorore cūuña. ⁷ To be'ro bapa pajiri pare ya wi'i, tojo nicā wa'icurārē ūjūamorōpeoro, a'te puaro wa'tero, deco ti pare ñupoya. Ti pare aco piomu'muoña. ⁸ Yu'u mu'arē duti'caronojōta, ti wi'i sumutore apoja. Tu'ajanu'cō, su'tiro casero ūsebutiri caserore topu sājārō cā'mota'atjore yooya.

⁹ "Be'ro a'tiro weeya. Ye waro tojato nígu, ū'se to wa'rewaasenojōrē ti wi'ire wa'reya. Nipe'tise ti wi'ipu nisere wa'repe'ocā'ña. Tojo weecā, topu nise nipe'tise ye tojarosa'a. Ne ña'ase marīrō tojarosa'a. ¹⁰ Tojo nicā, te ū'sereta tja wa'icurārē ūjūamorōpeoro bu'ipu wa'reya. Topu de'ro nisere wa'repe'ocā'ña. Mu'u tojo weegu tore añurō, ña'ase marīrō waro tojacā weegusa'a. ¹¹ Be'ro te ū'se me'rā bapa pajiri papure wa'reya. Tojo nicā, to pesaro ñu'pocārē wee'caronojō napure ū'sere piopeoya. Mu'u tojo weecā, na quē'rā yarā pa'ia, yé cjasere da'rārā nirāsama. Mu'u narē a'tiro ū'se piopeose me'rā na pārāmerā nuturiarā pa'ia nisere ninu'cūcā'rāsama. Ne pe'tisome", nicu niwī Ō'acū.

¹² "Be'ro Aarōrē, cū pō'rā ūmuarē ya wi'i sope pu'topu miaña. Topu narē ū'oya. ¹³ Aarō pa'i cū sāñarōnojōrē sāñato. Be'ro cūrē Yé cjasere da'ragu' pa'i sājādutigū, ū'sere piopeoya. ¹⁴ Tu'ajanu'cō, cū pō'rārē miiti, narē su'ti yoase paca su'a'quere sāña. ¹⁵ Na pacu Aarōrē wee'caronojō napure ū'sere piopeoya. Mu'u tojo weecā, na quē'rā yarā pa'ia, yé cjasere da'rārā nirāsama. Mu'u narē a'tiro ū'se piopeose me'rā na pārāmerā nuturiarā pa'ia nisere ninu'cūcā'rāsama. Ne pe'tisome", nicu niwī Ō'acū.

* **34:28** 34.28 Ī'aña Gn 7.4 docapu oja'quere. * **40:4** 40.4 Te pārē Ō'acū ĩ'orōpu peocārā niwā. Israe curarinucū ni'cārē pā nicaro niwā. Pa'ia dia'cū te pārē ba'acārā niwā.

¹⁶ Ō'acū duti'caronojōta Moisé nipe'tisere weepe'ocū niwī. ¹⁷ Tojo weerā na ni'cā cā'ma Egiptopare wijāca be'ro nimu'tārī mujīpū, ninu'cārī numarē Ō'acū wi'ire aponu'cōcārā niwā.

O'mecurua Ō'acū wi'i bu'ipū n'que ni'i

³⁴ Moisé Ō'acū wi'ire aponu'cōca be'ro, o'mecurua ti wi'ire tuubi'acaro niwā. Ō'acū cū asistese ti wi'ipure niyu'ruacaro niwā. ³⁵ Tojo weegu Moisé ne sājāamasīticu niwī.

³⁶ O'mecurua ti wi'i bu'ipū n'que mujāāca be'ro Israe curuacjārā na ye wi'serire pāāmii, aperopu wa'amujācārā niwā. ³⁷ O'mecurua mujāaticāma, na ye wi'serire ne pāāmiiicārā niwā. Tēé o'mecurua mujāacāpū co'temujācārā niwā. ³⁸ Israe curuacjārā no'o na wa'aro nipe'tirā ī'orōpū Ō'acū ya o'mecurua, umucore ti wi'i bu'ipū nimujācaro niwā. Nami pe'ema ti curua po'peapu pecame'e ūjārī pō'rā nicaro niwā.

Josué

A'ti pūrī a'tiro weero ojanopā nise nī'i

Moisé wērīca be'ro Ō'acū Josuére Israe curuacjārārē su'ori nisetiacjure sōrōcu niwī. Josué cū ojāca pūrī puaro ducawati'i. Nimū'tārō Israe curuacjārā na Canaā di'ta, Ō'acū narē o'oguti nīca di'tare sājāa, tocjārā me'rā a'mewējē, wapata'a, miiwapa'que nī'i. (Capitulos 1–12) Be'rocjārō na Israe curarinucū di'ta ducawaa'que nī'i. (Capitulos 13–22) Nituroo Josué cū ucūtuo'que, cū masārē werecasatuo'que, tojo nicā cū wērī'que nī'i. (Capitulos 23–24)

Ō'acū Josuére Israe curuacjārā wioḡu sājācā wee'que nī'i

¹ Be'ro Moisé, Ō'acū dutisere da'raco'te'cu wērīca be'ro, Ō'acū Josuére ucūcu niwī. Josué pe'e Nun wāmetiḡu macū, tojo nicā Moisére weetamuco'te'cu nicu niwī. Ō'acū cārē a'tiro ni ucūcu niwī:

² “Moisé yu'u dutisere wee'cu wērīa wa'ami. Ni'cārōacāma mu'u pe'e nipe'tirā Israe curuacjārārē dia Jordārē su'ori pē'agūsa'a majā. Yu'u musārē o'otji di'tapu wa'arāsa'a. ³ Yu'u Moisére 'A'tiro weeguti' nī'caronojōta musārē weegusa'a. Yu'u nipe'tiro musā di'ta sijatjo ejatuaro o'oguti. ⁴ Di'ta a'tocārō yoaro o'oguti. Yucu marīrōpu, téé Líbano di'tapu nituorosa'a. E'saro pe'e maa yoari maa Éufrates, nipe'tiro hitita masā ye di'ta me'rā ninu'cā, téé pajiri maa Mediterráneo nirōpu nituorosa'a. ⁵ Ne āpērā musā me'rā a'mewējērā pōtēosome. Moisé me'rā nī'caronojōta mejārōta nigūsa'a mu'u me'rā quērārē tja. Ne mu'urē cō'asome. ⁶ Tojo weegu wācūtutuaya, uiro marīrō nisetiya. Na űecūsūmuarē 'A'ti di'tare o'oguti', niwū. Mu'u narē su'ori mia, na me'rā a'ti di'tare miiwapa etigusa'a. ⁷ Tojo weegu yu'u nī'caronojō wācūtutuanu'cūcā'ña. Tojo nicā nipe'tise Moisé musārē dutise cūu'quere weepe'ocā'ña. Tojo weegu nipe'tise mu'u weesetise añurō wa'arosa'a. ⁸ Yu'u dutise cūu'quere masārē bu'enu'cūcā'ña. űamirīnucū, űmucori quērārē wācūnūrānu'cūcā'ña. Tere weecā, nipe'tise mu'u weesetise queoro wa'arosa'a. ⁹ Yu'u mu'urē a'tiro dutiapu. Ne mu'urē mejēcā wa'acā uiticā'ña. Wācūtutua nisetiya. Yu'u Ō'acū, mu'u wioḡu, mu'u me'rā ninu'cūcāsa'a. Mu'u no'o wa'aro mu'u me'rā wa'agusa'a”, nicu niwī Ō'acū.

Josué Canaā di'tacjārā me'rā cū a'mewējētjere apoyu'que nī'i

¹⁰ Be'ro majā Josué Israe curuacjārā wiorārē a'tiro weeduticu niwī: ¹¹ “Nipe'tiro masā cārīse u'turipu wa'a weetjārā, narē 'Ba'ase musā miatjere apoyuya', nirā wa'aya. Marī i'tia nūmu be'ro dia Jordārē pē'arāsa'a. Ō'acū o'otji di'tare űe'erā wa'arāsa'a”, ni werecu niwī narē.

¹² Rubén ya curuacjārā, Gad ya curuacjārā, tojo nicā deco me'rā Manasés ya curuacjārā pe'ere Josué a'tiro ni ucūcu niwī:

¹³ —Wācūña Moisé, Ō'acū űaro weeco'tegu, musārē duti'quere: Ō'acū musārē “Sooato” nīḡū, a'ti di'ta, musā nīrī di'tare o'ocu niwī. ¹⁴ Musā űamosānumiarē, musā pō'rārē, musā yarā ecarārē a'to dia Jordā mujīpū mujātiro pe'e cūcā'ña yujupu. Moisé musārē o'óca di'ta nī'i. Musā nipe'tirā űmua pūrīcā a'mewējētutuarā nīrānojo musā wāmo me'rā pē'arāsa'a. Musā acawererārē a'mewējētaturā, na dūporo űmutāña. ¹⁵ Téé Ō'acū musārē soose o'o'caronojōta na quērārē o'ocāpu, musā narē a'mewējētamudu'urāsa'a. Narē Ō'acū o'otji di'tare űe'ēca be'ropu, a'mewējētamutuorāsa'a. Tojo weetu'ajaca be'ropu musā ye di'ta dia a'ti pārē pe'e dajatojatirāsa'a. Moisé musārē cūu'que di'tare miiwapa, sājāque'arāsa'a majā, nicu niwī.

¹⁶ Cū tojo nicā tū'orā, na pe'e a'tiro ni yu'ticārā niwā:

—Nipe'tise mu'u dutisere weerāti. No'o mu'u wa'adutiro wa'arāti. ¹⁷ űsā Moisé duti'quere queoro yu'ti'caronojōta mu'u quērārē yu'tirāti. űsā a'te dia'cūrē űa'a. Ō'acū Moisé me'rā niwī. Mejārōta cū me'rā nī'caronojōta mu'u me'rā quērārē nicā űasā'a. ¹⁸ No'o mu'urē yu'rūnu'cāḡūnojo, mu'u dutiro weetiḡunojo wējēno'gūsami. Mu'u pe'e wācūtutua, nisetiya, nicārā niwā Josuére.

2

Josué Jericópu ī'adu'tiri masārē o'ó'que nī'i

¹ Be'ro Josué p̄arā ʔm̄uarē ya'yioropu Canaá di'tare, Jericóp̄ure i'adu'tirā wa'aduticu niwī. Tojo weerā na Sitīpu ní'cārā Jericóp̄u wa'acārā niwā. Ti ñamirē na ní'cō ʔm̄uarē a'metārāwapata'ari masō Rahab wāmetigo ya wi'ip̄u sājāa, tojacā'cārā niwā. ² Jericócjū wioḡu 'Ní'cācā ñami Israe curuacjārā marī ya di'tare i'adu'tirā a'tiapārā" nisere tū'obocacā'cu niwī. ³ Tojo weegu cū yarā surarare co ya wi'ip̄u o'ócū niwī. Ti wi'ip̄u wa'a weetjīarā, core a'tiro nicārā niwā: "Na ʔm̄ua m̄u'u ya wi'ip̄u nīrārē cō'awīrōña. Na i'adu'tiri masā nima", nicārā niwā.

⁴ Rahab pe'e narē n̄otojaco niwō. Na sērītiña'cā, wioḡu o'ó'cārārē a'tiro yu'tico niwō: —Diacjūta ni'i. Musā nīrōnojōta a'ti wi'ita nimīama. Na "Tocjārā nima" nisere mas̄tiasu.

⁵ Mujīpū sājārī cura, a'ti macā cja sopere bi'atji d̄uporoacā wa'ama. Diape'e wa'arā wa'apā. Quero wa'abaque'oya. Apetero weerā narē ēm̄ejābosa'a, nico niwō.

⁶ Co ya wi'i bu'i opa sira nīropu ñocāpūrī pō'rā sī'o'que weronojō nise docapu narē n̄ocūco niwō.

⁷ Co tojo nicā tuōrā, surara maata ti wi'ip̄u wijaa, dia Jordā tiropu i'adu'tiri masārē a'marā wa'amicārā niwā. Na wa'āca be'ro maata ti macā cja sopere bi'ano'caro niwā.

⁸ Israe curuacjārā cārīse d̄uporo Rahab narē n̄o'caropu mujāa, narē nico niwō:

⁹ —Yu'u mas̄'i. Ō'acū musā Israe curuacjārārē a'ti di'tare o'otojacu niwī. Cū a'ti di'tacjārārē musārē uicā weecu niwī. Tojo weerā ūsā nipe'tirā uibutiasa'a. ¹⁰ Ūsā tu'owu Ō'acū musārē Egiptopu ní'cārārē miiwija'quere. Maa sō'arī maarē core musārē pē'ato nīgū, d̄ucawaanu'cō, boposājācā weecu niwī. Tojo nicā, p̄arā amorreo masā wiorā maa Jordā a'ti pā'rē pe'e nīrā Og, tojo nicā Sehōrē wējēpe'ocārā niwā. ¹¹ Tojo weerā ūsā pūrō uise me'rā musārē i'a'a. Ō'acū, musā wioḡu nipe'tiro u'musepu, a'ti nucūcāpure wioḡu nimi. ¹² Tojo weego musārē sērī'i. Ō'acū wāme me'rā "M̄u'u acawererārē añurō weerāti", niña. Yu'u musārē añurō weetamu'caronojōta weeya. "Diacjūta tojo weerāti" nīrā, ¹³ yu'u p̄ac̄sum̄uarē, yu'u ma'misum̄uarē, yu'u acawererā numiarē yu'r̄aweticā weeya, nico niwō.

¹⁴ Na core a'tiro ni yu'ticārā niwā:

—M̄u'u nīrōnojōta weerāti. Weeticāma, Ō'acū ūsārē wējēato. M̄u'u pe'e marī ní'cārōacā ucūserē ne āpērārē wereticā'ña. Tojo nicā, Ō'acū a'ti di'tare o'ocāp̄uta, ūsā m̄u'urē añurō wiopesase me'rā, añurō pajaña'a, weetamurāsa'a, nicārā niwā.

¹⁵ Rahab ya wi'i, ti macā yeeecā'mota'aca tu'r̄up̄u wā'ñacaro niwā. Tojo weego narē ventana sopepu pūnu'mo da me'rā du'udijoco niwō. ¹⁶ Tojo weetoja, narē nico niwō:

—Musārē a'marī masā bocari nīrā, ūr̄ūḡūpu wa'aya. No'o i'tia num̄anojō tojayá. Téé musārē a'marī masā macāpu dajatojatica be'ropu musā acawererā tiro tojáya, nico niwō.

¹⁷ Co tojo nicā tu'orā, a'tiro ni yu'ticārā niwā:

—M̄u'u ūsārē "Yu'ure tojo weepa" ní'caronojōta weerāsa'a. ¹⁸ Ūsā a'ti di'tare sājāacārē, sō'arī da pūnu'mo da m̄u'u ūsārē du'udijoca dare ventana sopepu yoodijoya tja. M̄u'u ya wi'ip̄u m̄u'u p̄acu, m̄u'u paco, m̄u'u ma'misum̄ua, nipe'tirā m̄u'u acawererārē neocūña. ¹⁹ No'o ní'cū cū ūaro wijaama'agūnojō cū basu cūrē wējēserē bu'iritigusami. Ūsā bu'iri moorāsa'a. Ní'cū ūsānojō m̄u'u ya wi'ip̄u nīrārē mejēcā weecā pūrīcārē, ūsāta bu'iritirāsa'a. ²⁰ M̄u'u āpērārē wercāma, marī ucū'que wapamarīrōsa'a, nicārā niwā Rahare.

²¹ —Jau. Musā nīrōnojōta tojota weegosa'a, ni yu'tico niwō.

Be'ro tojo nitojanu'cō, wa'a wa'acārā niwā. Na wa'āca be'ro co na weeduti'caronojōta weeco niwō. Pūnu'mo da, sō'arī dare ventana sopepu du'teō'odijoco niwō.

²² Be'ro na p̄arā Israe curuacjārā i'adu'tiri masā ūr̄ūḡūpu du'ticārā niwā. Topure i'tia num̄u tojacārā niwā. Narē a'marā, surara pe'e nipe'tiropu a'macūmī, ne bocaticārā niwā. Tojo weerā Jericóp̄u dajatojaa wa'acārā niwā. ²³ Be'ro i'adu'tiri masā ūr̄ūpagupu ní'cārā dījaa, maarē pē'aa, téé Josué tiropu dajacārā niwā tja. Topu daja, cūrē nipe'tise narē wa'a'quere wercārā niwā. ²⁴ A'tiro ni wercārā niwā: "Ō'acū marīrē 'Nipe'tise ti di'tare o'oguti', nitojami. Na masā ti di'tapu nīrā marīrē pūrō uibutiarā weema", ni quietiwercārā niwā.

3

Israe curuacjārā dia Jordārē pē'a'que ni'i

¹ Ape num̄u pe'e, bo'reque'arī cura Josué nipe'tirā Israe curuacjārā me'rā Sitim wāmetiropu ní'cārā dia Jordāpu bu'atacārā niwā. Na diare pē'ati d̄uporo ti maa sumutopu tojaque'acārā niwā. ² I'tia num̄u yu'r̄āca be'ro surara wiorā, nipe'tirā

wa'teropure wa'a weetjārā, ³ a'tiro duticārā niwā: “Masā pa'ia, Levī ya curuacjārā Õ'acū 'Masā me'rā añurō weeguti' nī'quere cuori acarore na miacā'ī'arā, na siro sirutuya. ⁴ Tojo weerā musā wa'arore masīrāsa'a. Musā ne nī'cū a'ti ma'apure wa'aña'tisa'a. Ti acarore yoacurero, nī'cā kilómetronojō sirutuya. Pu'toacā tu'aticā'ña”, ni werecārā niwā.

⁵ Tere na wéréca be'ro Josué a'tiro nicu niwī tja: “Ñamiacā Õ'acū cū tutuasere ī'arāsa'a. Tojo weerā musā Õ'acū ī'orōpu ña'ase marīrā niato nīrā, musā ye su'tire coe, tojo nicā musā ya upure u'acoecā'ña”, nicu niwī Josué. ⁶ Pa'ia pe'ema a'tiro nicu niwī: “Musā pa'ia Õ'acū 'Masā me'rā añurō weeguti' nī'quere cuori acarore wua, masā nipe'tirā ðuporo maarē u'mutāpē'arāsa'a.”

Tojo weerā cū duti'caronojōta ti acarore wua, masā ðuporo u'mutācārā niwā.

⁷ Be'ro Õ'acū Josuére a'tiro nicu niwī: “Nī'cācā me'rā nipe'tirā Israe curuacjārārē mu'arē āpērā yu'ruro añurō ī'acā weenu'cāgūti. Tojo weerā Moisé me'rā nī'caronojōta yu'u mu'u me'rā nisere masīrāsama. ⁸ Pa'ia yu'u 'Masā me'rā añurō weeguti' cuori acarore miarārē a'tiro ni wereya: 'Masā dia Jordā sumutore etarā, ti maapure ñumuwija, tojanu'cāña'”, nicu niwī Õ'acū.

⁹ Be'ro Josué masārē pijio, nicu niwī: “Tu'orā a'tia marīrē Õ'acū nisere. ¹⁰ A'tiro weemasīrāsa'a 'Õ'acū catigu marī me'rā ninu'cūmi' nisere. Tojo nicā a'ti di'tacjārā cananeo masā, hitita masā, heveo masā, ferezeo masā, gergeseo masā, amorreo masā, jebuseo masārē cō'ape'owā'cāgūsami. ¹¹ Ī'aña. Õ'acū, nipe'tise di'ta wiogu ya acarore musā ðuporo dia Jordārē pē'amū'tārōsa'a. ¹² Tojo weerā musā Israe curuacjārā doce curari nīrā, te curarinucū nī'cūrē beseya. ¹³ A'tiro wa'arosa'a. Na pa'ia Õ'acū nipe'tise di'ta wiogu ya acarore miarā, na diapu ñumuwijacā, te aco ðucawatia wa'arosa'a. Te aco nīmī'que o'maburosome. Pūaperiputa opa ditara weronojō nicā'rōsa'a”, ni werecu niwī.

¹⁴ Tojo weerā Israe curuacjārā dia Jordārē pē'arā, na cārī'que u'turire wijacārā niwā. Pa'ia Õ'acū “Masā me'rā añurō weeguti” nī'quere cuori acarore na ðuporo miamu'tācārā niwā. ¹⁵ Titare masā otese ðucati' cura dia Jordā pajiro pu'eeja, mirā wa'acaro niwū. Tojo nimicā, pa'ia ti acarore miarā, Jordāpu na ðu'pocārī ti maarē u'tacūucāta, ¹⁶ te aco bu'ipū burūti'que tojanu'cācaro niwū. Yoaropu nī'cā macā Adā wāmetiri macāpu opa ditara bi'a cā'mota'a'ro weronojō wa'acaro niwū. Adā Saretán wāmetiro pu'topu tojacaro niwū. Aco tosiropu toja'que pe'e O'maburotiri ditarapu wetiburudjajacaro niwū. Tojo wa'acā, na Israe curuacjārā Jericó pōtēorō pē'acārā niwā majā. ¹⁷ Na pē'arī cura pa'ia Õ'acū ya acarore cuorā pe'e dia deco boporopu nu'cāejacā'cārā niwā. Téé nipe'tirā Israe curuacjārā pē'ape'tica be'ropu pē'acārā niwā. Nipe'tirā Israe curuacjārā boporopu pē'acārā niwā.

4

Ētāpaga docepagare dia Jordā cjasere mii'que ni'i

¹ Nipe'tirā dia Jordārē pē'atāca be'ro Õ'acū Josuére nicu niwī: ² “Israe curuacjārārē te doce curarinucū nī'cūrē beseya. ³ Narē wa'aduti weetjāgū, pa'ia dia deco na nu'cūrō tiropu docepaga ētāpagare mīcūudutiya. Musā nī'cācā ñami cārīatjopu tepagare cūña.”

⁴ Tojo weegu Josué doce umuarē cū bese'cārārē pijio, ⁵ narē nicu niwī: “Musā Jordā decopu, Õ'acū musā wiogu ya acaro tiropu wa'a, musānucū ētāpaga nī'cārēpaga wuarā wa'aya. Tojo weerā musā docepaga cuorāsa'a. ⁶ Te tojo weesere musā pō'rā masābajarāpu, 'A'tepaga ¿de'ro nisī'rīrō weeti?” nicā, musā a'tiro ni yu'tirāsa'a: ⁷ “Ēsā Õ'acū ya acarore dia Jordārē miipē'acā, ne aco marīrī maa wa'awu. A'tepaga Israe curuacjārā doce curari ti maa Jordārē pē'awū, nisī'rīrō wee'e, ni wereapa musā pō'rārē”, nicu niwī.

⁸ Tojo weerā na Josué cū weeduti'quere queoro weecārā niwā. Na ētāpaga docepaga Jordā decopu nī'quepagare mīwūacārā niwā. Israe curuacjārā te curarinucū nī'cū nī'cārēpaga miacārā niwā. Õ'acū Josuére nī'caronojōta na cārīrōpu tepagare mia, cūcārā niwā. ⁹ Apeyere tja Josué ti maa decopu pa'ia na Õ'acū ya acarore wuanu'cū caropure apeyepaga docepaga cūucu niwī. Tepaga topu nidecoti'i yujupu.

¹⁰ Téé nipe'tise Õ'acū Josuére duti'quere weepe'oca be'ro, pa'ia ti maa decopu ti acarore wuanu'cūcārā niwā yujupu. Moisé Josuére weeduti'caronojōta queoro weecārā niwā. Masā pe'e sojaro me'rā ti maarē pē'acārā niwā. ¹¹ Nipe'tirā masā na pē'aejanu'cāca be'ro pa'ia Õ'acū “Masā me'rā tojo weeguti” nī'quere cuori acaro

me'rã pë'a, masã ðuporo nu'cãejacãrã niwã. ¹² Ùmua Rubén ya curuacjãrã, Gad ya curuacjãrã, tojo nicã deco me'rã Manasés ya curuacjãrã na wãmo me'rã ãpërà Israe curuacjãrã ðuporo pë'amu'tãcãrã niwã. Tojo weerã Moisé cù duti'caronojõta weecãrã niwã. ¹³ Pãjãrã cuarenta mil a'mewëjërì masã añurõ wãmotirã nu'cãejaburocãrã niwã. Jericó opa pa'tiro nirõpu wa'a, a'mewëjërãtirã apoyucãrã niwã. Ti acarõ topu niyucã, Ò'acũ na me'rã nicu niwì.

¹⁴ Na tojo weeri numurëta nipe'tirã Israe curuacjãrã Ì'orõpu Ò'acũ Josuére ãpërà yu'ruoro tojacã weecu niwì. Cù catiri umucore nipe'tirã masã Josuére wiopesase me'rã Ì'acãrã niwã. Moisére wee'caronojõta cù me'rã quë'rãrë mejãrõta weecãrã niwã.

¹⁵ Tu'ajanu'cõ, Ò'acũ Josuére a'tiro nicu niwì: ¹⁶ "Pa'ia, Ò'acũ masã me'rã 'Tojo weeguti' ní'quere cuori acarore cuorãrë ti maa Jordãpu nirãrë majãtidutiya."

¹⁷ Tere tu'ogu, Josué pa'iare "Majãtia", nicu niwì. ¹⁸ Na cù dutironojõta pa'ia Ò'acũ ya acarore miimajãcãrã niwã. Nipe'tirã masã, pa'ia ti acarõ me'rã pë'ãca be'ro ti maa ne warõpu ní'caronojõta o'maburocaro niwã tja.

¹⁹ Ùmutãrì mujipürë, diez numurì nirì numurë, Israe curuacjãrã Jordãpu ní'cãrã majãa, Gilgal wãmetiropu cãrìrã wa'acãrã niwã. Gilgal, Jericó macã mujipü mujãtiro pe'e nicaro niwã. ²⁰ Gilgapu Josué ùtãpagare docepaga Jordãpu miì'quepagare cüucu niwì. ²¹ Josué Israe curuacjãrãrë a'tiro nicu niwì: "Be'ropu masã pãrãmerã nituriarã na pacusumuarë '¿A'tepaga de'ro nisi'rìrõ weeti?' nicã, ²² narë wereya: 'Israe curuacjãrã dia Jordãrë pë'arã, aco ðucawaanu'cõ, bopori ma'apu pë'awã', nisi'rìrõ wee'e. ²³ Ò'acũ marì wioqu dia Jordãrë ma'a bopori ma'a weewì. Téé ùsã pë'ape'tica be'ropu tojo weedu'uwì. Ò'acũ marì wioqu ðuporõpu Maa sõ'arì maarë wee'caronojõta weewì. Ùsã ti maarë pë'ape'tica be'ropu tojo bopori ma'a weewì. ²⁴ Nipe'tirocãrã Ò'acũ cù tutuasere masãtato ní'gã, tojo nicã masã Ò'acũ marì wioqure wiopesase me'rã wãcũnu'cũcã'to ní'gã, tojo weewì", ni wereya, nicu niwì Josué.

5

Gilgapu na niseti'que ni'

¹ A'tiro wee Ò'acũ dia Jordãrë Israe curuacjãrãrë pë'ato ní'gã, boposãjãcã weecu niwì. Tere tu'orã, nipe'tirã amorreo masã wiorã dia Jordã mujipü sãjãrõ pe'e nirã pürõ ui, ucucacãrã niwã. Tojo nicã, mejãrõta cananeo masã wiorã dia Mediterrãneo sumutõpu nirã uicãrã niwã. Tojo weerã "Na me'rã a'mewëjërõua'a" ni, ne wãcũticãrã niwã.

² Titare Ò'acũ Josuére a'tiro nicu niwì: "Musã ùtãperi me'rã yejese pjirìrë da'reya. Tu'ajanu'cõ, musã toduporõpu wee'caronojõta weeya tja. Musã Israe curuacjãrã umuarë ò'rëcju yapa caserore yejecõ'aña", nicu niwì.

³ Tere tu'ogu, Josué cù yejecõ'atje pjirìrë da'recu niwì. Te me'rã Israe curuacjãrã umuarë Aralat wãmetiro opa bu'pa nirõpu na ò'rëcju yapa caserore yejecõ'acu niwì.

⁴ Nipe'tirã umua Egiptõpu wija'cãrã, surara sãjãrì cù'manojõ cuorã yucu marìrõpu wëripe'tia wa'acãrã niwã. ⁵ Na nipe'tirãputa na ò'rëcju yapa caserore yejecõ'ano'cãrã nicãrã niwã. Egiptõpu wija'cãrã püricã yucu marìrõpu bajua'cãrã yejecõ'ano'ña maricãrã niwã. ⁶ Ò'acũ na ñecusumuarë "Musã pãrãmerã nituriarãpüre añuse di'tare o'oguti", nicu niwì. Te di'ta añuse di'ta nujãtu'que, apeye otese pì'rìse di'ta nirõsa'a. Tojo nimicã, umua surara sãjãrì cù'manojõ cuorã Egiptõpu wija'cãrã pe'e Ò'acũ dutisere queoro weeticãrã niwã. Na tojo ña'arõ weese bu'iri Ò'acũ "Diacjũta na te di'tare Ì'asome", ni ucũcu niwì. Tojo weerã na yucu marìrõpu cuarenta cù'marì sijabaque'aticãrã niwã. Téé na umua wëripe'ticãpu topure sijadu'ucãrã niwã. ⁷ Na wëri'cãrã põ'rãrë Ò'acũ narë põ'rãti, ðucayu'cãrãrë ò'rëcju yapa caserore Josué yejecõ'acu niwì. Na sijari curare yejecõ'ano'ña maricãrã niwã. ⁸ Na nipe'tirã yejecõ'ano'ca be'ro na wi'seriacãpu te cãmirë sijorã, nicã'cãrã niwã. ⁹ Be'ro Ò'acũ Josuére a'tiro nicu niwì: "Ní'cãcã me'rã Egiptõcãrã dutise doca masã bopoyoro ní'quere wijata'acã wee'e." Cù tojo weéca be'ro niyucã, to Gilgal wãmetisa'a.* A'tiro nicãpu quë'rãrë mejãrõta wãmetisa'a.

Ò'acũ masãrë Egiptõpu miuwija'quere wãcũrì bosenumu ni'

¹⁰ Israe curuacjãrã Gilgapu que'ajãcãrã niwã. Nimu'tãrì mujipü pua semana be'ro opa pa'tiro nirõ Jericó põtëorõpu mujipü sãjãrì cura Ò'acũ yu'ruari bosenumarë bõseba'acãrã niwã. ¹¹ Ape numu pe'e Canaã di'ta cjase cebada ùtë'que, tojo nicã pã

* 5:9 5.9 Hebreo ye me'rã Gilgal nirõ "Türümajãmidija'a", weronjõ bususa'a.

bucũase marĩrõ ba'acãrã niwã. ¹² Ti numu me'rã Õ'acũ narẽ manarẽ* tocã'rõta buwacã weetuocu niwĩ. Ti cũ'marẽ ti di'ta cjasere ba'acãrã niwã majã.

Josué Õ'acũ yarã surara wiogu me'rã ucũ'que ni'i

¹³ Cũ nicã numu Josué Jericõ pu'to nĩgũ, cũ diacjũ ni'cũ masũ di'pji ñosẽri pji me'rã sioejanu'cãcã i'acu niwĩ. Josué cũ tiro wa'a, sãritiña'cu niwĩ:

—¿Mu'u ùsã me'rãcjũ niti? ¿Niwetine? ¿Ûsãrẽ i'atu'tirã me'rãcjũ niti? nicu niwĩ.

¹⁴ Cũ yu'ticu niwĩ:

—Ne niwe'e. Yu'u Õ'acũ yarã surara wiogu musã tiropu a'tiapu, nicu niwĩ.

Cũ tojo nicã tu'ogu, Josué ãjõpeose me'rã nucũcãpu paamu'rique'acu niwĩ.

—Wiogu, yu'u, mu'urẽ da'raco'tegu, ¿de'ro weecã uasari? ni sãritiña'cu niwĩ.

¹⁵ Õ'acũ yarã surara wiogu cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Mu'u sapature tuweeya. Mu'u nu'cũrõ Õ'acũ nirõ ni'i, nicu niwĩ.

Cũ tojo nicã tu'ogu, Josué cũ duti'caronojõta cũ sapature tuweecu niwĩ.

6

Israe curuacjãrã Jericõpu na sãjãa'que ni'i

¹ Jericõcjãrã Israe curuacjãrãrẽ pũrõ uicãrã niwã. Israe curuacjãrã sãjãri nĩrã, ti macã cjase soperire añurõ bi'ape'ocã'cãrã niwã.* Tojo weerã ti macãrẽ ne ni'cũ sãjãti, ne wijaticãrã niwã. ² Na tojo weemicã, Õ'acũ Josuere a'tiro ni werecu niwĩ: “Yu'u mu'urẽ Jericõre, tocjũ wiogure, tojo nicã tocjãrã surarere wiatojapu. ³ Tojo weerã musã Israe curuacjãrã surara umua wãmotirã a'tiro weerãsa'a. Musã seis numurĩ ti macãrẽ sutuarãsa'a. Ni'cã numurẽ ni'cãrẽtirita sutuaya. ⁴ Ya acaro duporo siete pa'ia u'mutãrãsama. Nanucũ oveja umua na putise capesa'rire cuorãsama. Seis numurĩ pe'tica be'ro ape numu pe'e ti macãrẽ sietetiri sutuarãsa'a majã. Musã sutuuri cura pa'ia oveja umua capesa'rire putirãsama. ⁵ Na uputu puticã tu'orã, musã caricũrõ põtõorõ caricũña. Musã tojo caricũcã, ti macã cjase ùtã tu'ruri se'tedija pe'tia wa'arosa'a. Tojo wa'ari cura musã maata ti macãpu sãjããrãsa'a.”

⁶ Tojo wee Josué pa'iare pjiõ, a'tiro ni werecu niwĩ: “Musã Õ'acũ ya acarore miiwã'cãña. Siete pa'ia ti acaro duporo oveja umua capesa'ri na putiatje me'rã wa'ayuato”, nicu niwĩ. ⁷ Surara pe'ere a'tiro nicu niwĩ: “Wa'aya. Ti macãrẽ be'toanu'cãña. Surara wãmotirã Õ'acũ ya acaro duporo wa'amũ'tãto”, nicu niwĩ.

⁸ Nipe'tirã Josué duti'caronojõta weecãrã niwã. Tojo weerã siete pa'ia ti acaro duporo capesa'rire putimũ'tãwã'cãcãrã niwã. ⁹ A'mewẽjẽri masã surara pe'e pa'ia duporo u'mutãcãrã niwã. Æpẽrã surara ti acaro siro pe'e sirutucãrã niwã. Du'ucũro marĩrõ pa'ia oveja capesa'rire putiwã'cãcãrã niwã. ¹⁰ Surara pe'ere Josué “Di'tamarĩrõ wa'aya. Yu'u caricũdutiãpu, musã tutuaro põtõorõ caricũrãsa'a”, nicu niwĩ. ¹¹ Josué pa'iare ti acaro me'rã macãrẽ ni'cãti sutuabaque'aduticu niwĩ. Tojo weetojanu'cõ, na cãrĩ'caroputa daja, na'itõ'o, cãrĩcãrã niwã.

¹² Ape numu ñamiña'cũrõ Josué wã'cã, cũ duti'caronojõta pa'iare, surarere mejãrõta duticu niwĩ tja. Tojo weerã pa'ia Õ'acũ ya acarore miiwã'cãcãrã niwã. ¹³ Na siete pa'ia ti acaro duporo sooro marĩrõ wa'a, na putisere putisutuacãrã niwã. A'mewẽjẽri masã surara pe'e na duporo wa'acãrã niwã. Æpẽrã surara ti acaro siro pe'e sirutucãrã niwã. Na sutuuri cura pa'ia ne putidu'uticãrã niwã. ¹⁴ Tojo weerã nimũ'tãrĩ numu be'ro cja numurẽ apaturi ti macãrẽ sutuanemocãrã niwã. Tojo sutuatojanu'cõ, dajacãrã niwã na cãrĩ'caropure tja. Seis numurĩ mejãrõta weecãrã niwã.

¹⁵ Be'ro ape numu siete numurĩ nirĩ numurẽ, ñamiña'cũrõ wã'cã, na wee'caronojõta ti macã Jericõre sutuacãrã niwã tja. Ti numurẽ majã sietetiri sutuacãrã niwã. ¹⁶ Na sutuatucã, pa'ia pũrõ puticã tu'ogu, Josué masãrẽ nicu niwĩ: “Pũrõ caricũña. Õ'acũ marĩrẽ a'ti macãrẽ o'otojani. ¹⁷ Õ'acũ cũ duti'caronojõta ti macã nipe'tise to nise me'rã cõ'ano'rõsa'a. Rahab, umua me'rã a'metãrãwapata'ari masõ, tojo nicã co ya wi'ipu nĩrã dia'cũrẽ yu'ruono'rõsa'a. Cõta marĩ i'adu'tirã o'o'cãrãrẽ nuoco niwõ. ¹⁸ Musã Õ'acũ cũ cõ'aduti'que to nisere ne miaticã'ña. Musã tojo weecãma, musã ye bu'iri Õ'acũ Israe curuacjãrãrẽ ña'abutiario wa'acã weebosami. ¹⁹ Nipe'tise ti macã cjase uru, plata, bronze, cõme me'rã wee'quea Õ'acũ ye dia'cũ ni'i. Õ'acũ ya wi'i cjase narõrõpu miiçuno'rõsa'a”, nicu niwĩ.

²⁰ Pa'ia capesa'ri me'rã puticãrã niwã. Tojo busucã tu'orã, masã ni'cãrõ me'rã uputu caricũcãrã niwã. Na tojo caricũcã, ti macã ùtã tu'ru, na yee cã'mota'ami'que se'temãdija

* 5:12 5.12 Ex 16.31

* 6:1 6.1 Titare macãrĩ ùtã me'rã sã'risãa, yee'que tu'ruri nicũcaro niwũ.

wa'acaro niwā. Tojo wa'acā ī'arā, surara ti macārē diacjūta omasājā, miiwapa wa'acārā niwā. ²¹ Be'ro ti macācjārā ūmuarē, numiarē, ma'mapijare, bucurārē, na yarā ecarā me'rāta wējēcō'acā'cārā niwā. Nipe'tirārē wējēpe'ocārā niwā.

²² Josué puarā ūmua todūporo ti macārē ī'adu'ti'cārārē nicu niwī: “Masā ūmua me'rā a'metārāwapata'ari masō ya wi'ipu wa'a, core, co acawererārē, na ye nipe'tise me'rā miiwīrōrā wa'aya. Masā core ī'adu'weerāti' nī'caronojōta weeya”, nicu niwī. ²³ Cū tojo nisere tu'o, ī'adu'tiri masā Rahare, co pacusumuarē, co acawererārē miiirā wa'acārā niwā. Narē Israe curuacjārā nirō yu'rurōpu cūucārā niwā. ²⁴ Be'ro narē miiwīrōca be'ro ti macā Jericōre ūjūacō'acā'cārā niwā. Plata, uru, bronze, cōme me'rā wee'que pe'ere Ōacū wi'i cjasere nurōrōpu cūucārā niwā. ²⁵ Josué Rahab, co acawererā dia'cūrē wējēticu niwī. Cōta Jericōre ī'adu'tiri masā Josué o'ō'cārārē nuoco niwō. Co narē weetamu'que me'rā yu'rūwetico niwō. Tojo weerā Rahab, co acawererā Israe curuacjārā me'rā nisetidecotima yujupu.

²⁶ Be'ro Josué “Ne apaturi a'ti macārē weeapoticā'to” nīgū, a'tiro nicu niwī: “No'o ni'cū a'ti macārē weeaposī'rigūnojojōrē Ō'acū cūrē űa'arō wa'acā weegusami. Cū ma'ma macā weenu'cārī cura cū macū masā ma'mi wērīgūsami. Ti macā yee'que tu'ruri cjasere soperire ō'orī cura cū macū du'sagu pe'e wērīgūsami tja”, nicu niwī.

²⁷ Ō'acū Josuére weetamunu'cūcu niwī. Tojo weerā ti di'tacjārā cū añurō weesetisere masīpe'tia wa'acārā niwā.

7

Acā Ō'acūrē yu'rūnu'cā'que ni'i

¹ Israe curuacjārā wa'teropure ni'cū Acā wāmetigu Jericó cjasere Ō'acū cū miaduti'quere miacu niwī. Cū Judā ya curuacjū, Carmi macū, Zabdi pārāmi, Zera pārāmi nituriagu nicu niwī. Cū Ō'acū cō'aduti'quere mii'que bu'iri nipe'tirā Israe curuacjārā me'rā Ō'acū pūrō uacu niwī.

² Josué ni'cārērā surarare ape macā Hai wāmetiri macāpu o'ōcu niwī. Ti macā Betel mujīpū mujātiro pe'e, Bet-aven pu'topu tojacaro niwā. Narē o'ōgu, “Ti macārē, tojo nicā to sumutopure ī'adu'tirā wa'aya”, nicu niwī. Tojo weerā na ti macārē ī'adu'tirā wa'acārā niwā. ³ Dajarā, Josuére wrecārā niwā: “Haipure pejetirācā ūmua niama. Tojo weerā nipe'tirā surara ti macācjārā me'rā a'mewējērā wa'aticā'to. Puati mil, o i'tiati mil surara ticurāta wa'acā añurōsa'a. Na me'rā ti macācjārārē docaque'acā weerāsama. Tojo weegu nipe'tirā surarare o'ōticā'ña”, nicārā niwā.

⁴ Tojo weerā i'tiati mil surara dia'cū a'mewējērā wa'acārā niwā. Haicjārā pe'e narē docaque'acā weecārā niwā. Tojo nicā, narē ui, du'tiwā'cācā weecārā niwā. ⁵ Israe curuacjārārē omasirutu wējēcārā niwā. Treinta y seis surara wējēno'cārā niwā. Macā sājārī sope pu'to, téé di'ta se'te'caro nituorōpu narē sirutu wējēcā'cārā niwā. Tojo weerā Israe curuacjārā bujaweti, ui wācūtutuaticārā niwā.

⁶ Josué, cū bujawetisere ī'ogū, cū sñāse su'tire wejetū'rēcu niwī. Téé na'ique'ari curapu, Ō'acū ya acaro tiropu paamu'rique'acu niwī. Bucurā quē'rā mejārōta weecārā niwā. Tojo nicā na dūpopapure di'tare ō'rēpeocārā niwā. ⁷ Tojo wee Josué Ō'acūrē nicu niwī:

—Ō'acū, ¿de'ro weegu mu'u ūsārē dia Jordārē miipe'rōrī? Mu'u amorreo masā ūsārē wējēcō'ato nīgū, ¿tojo weerine? Ūsārē ti maa ape pā'rēpu tojacā añuyu'ruabopā. ⁸ Wiogu, Israe curuacjārā surara ūsārē ī'atu'tirārē uirā, omamu'tāma. Na tojo weecā ī'agū, yu'u ¿de'ro ni werebosari narē? ⁹ Cananeo masā, āpērā a'ti di'tacjārā ūsārē tojo wa'a'quere tu'ope'ticā'rāsama. Ūsā nipe'tirārē wējērāsama. Ne ni'cū ūsā wa'teropure tojasome. To pūrīcārē Ō'acū, nipe'tirā a'ti di'tacjārā mu'urē űa'arō wācūrāsama, tojo nicā mu'u wāmerē, nicu niwī Josué Ō'acūrē.

¹⁰ Cū tojo nisere tu'ogu, Ō'acū Josuére yu'ticu niwī:

—Wā'cānu'cāña. ¿De'ro weegu mu'u nucūcāpu paamu'rīque'ati? ¹¹ Israe curuacjārā yu'u dutisere yu'rūnu'cāma. Yu'u musārē “Weeticā'ña” ni'quere queoro weetiama. Yu'u Jericó cjasere, yu'u miiduti'quere miama. “Ña'a ni'ī”, ni masīmirā, yajama. Tere mii'toja, na ye apeyenojō wa'teropu nuoama. ¹² Tojo weerā Israe curuacjārā na tojo wee'que wapa narē ī'atu'tirārē pōtēosome. Narē pōtēonu'cā, a'mewējērōnojojō o'orā, mejō pe'e narē uiwā'cārāsama. Na basu bu'iri da'reno'rāsama. Masā yu'u “Miaticā'ña” ni'quere maata cō'aticāma, ne musā me'rā ninemosome majā. ¹³ Masārē neocūu, narē weregu wa'aya: “Ō'acū musārē a'tiro niama: ‘Masā Israe curuacjārā, yu'u musārē “Miaticā'ña” ni'que musā wa'teropu ni'i. Masā tere cō'ape'oticāma, ne

musā me'rā a'mewējērārē docaque'acā weesome. Nāmiacārē yu'u i'orōpu nu'cūrāsa'a. Tojo weerā yu'u i'orōpu ña'ase marīrā niato nīrā, musā ye su'tire coe, musā ya upure u'acoecā'ña. Apoyu'cārāpu nitojaya. ¹⁴ Yu'u i'orōpu nipe'tirā musā ye curarinucū bajuyoropu ejanu'cāña. Yu'u beserī cura nipe'tise nisirutuse curarire besewéeno'rōsa'a. Nisiruturi curua yu'u beséca curua ni'cū pō'rā nise curari besewéeno'rōsa'a. Ni'cū pō'rā yu'u beséca curua na umuarē beseno'rōsa'a. ¹⁵ Yu'u "Miaticā'ña" ní'quere cuogu cū acawererā me'rā, tojo nicā cū cuose nipe'tise me'rā ũjūacō'ano'gūsami. Cū Israe curuacjārārē bopoyoro wee'que bu'iri, tojo nicā yu'u "A'tiro weeya" ní'quere yu'rānu'cā'que bu'iri ũjūacō'ano'gūsami", nicu niwī Ō'acū Josuére.

Acārē bu'iri da're'que ni'i

¹⁶ Ape nāmu ñamiña'cūrō Josué masārē te curarinucū wijatiduticu niwī. Tojo weeri curare Ō'acū Judā ya curuacjārārē i'ocu niwī. ¹⁷ Be'ro Josué ti curuacjārārē nisirutuse curarire wijatiduticu niwī. Ō'acū Zera ya curuare i'ocu niwī. Ti curua we'terore Zabdi acawererārē besecu niwī. ¹⁸ Zabdi acawererārē umuarē i'oburocā, Acā wāmetigu beseno'cu niwī. Acā Carmi macū, Zabdi pārāmi, Zera pārāmi nituriagu, Judā ya curuacjū nicu niwī.

¹⁹ Tojo weegu Josué cūrē nicu niwī:

—Mu'u yu'u macū weronojō nigū ni'i. Ō'acū, Israe curuacjārā wiogure e'catipeoya. Mu'u wee'quere diacjū wereya, nicu niwī.

²⁰ Acā cūrē yu'ticu niwī:

—Diacjūta mu'urē were'e. Israe curuacjārā wioгу Ō'acūrē yu'rānu'cāwū. A'tiro weewu. ²¹ Jericō cjase marī'que wa'teropu ni'cārō su'tiro añubutiario Babiloniacjārā wéeca su'tirore i'awū. Tojo nicā plata kujiri doscientos kujiri, ni'cāgū uru me'rā wee'cure, ni'cā kilo deco nucūcjare uaripeja, miicā'wū. Ya wi'i su'ti caseri me'rā wéeca wi'i po'pearu yaacā'wū. Niyeru apeye docapu ni'i, nicu niwī.

²² Cū tojo nicā tu'ogu, Josué āpērārē Acā ya wi'ipu wa'aduticu niwī. Cū ya wi'ipu Acā miica su'tirore, niyerure, urugure bocacārā niwā. ²³ Tere mī, Josuére, tojo nicā Israe curuacjārārē wiacārā niwā. Ō'acū "Masā me'rā añurō weeguti" ní'quere cuori acaro pō'teorōpu cūcārā niwā. ²⁴ Be'ro Josué, Israe curuacjārā me'rā Acā, Zera macūrē, niyeru cū yaja'quere, su'tirore, urure, cū pō'rā umuarē, numiarē, cū yarā ecarā wecuare, burroare, ovejare, tojo nicā cū ya wi'i su'ti caseri me'rā wéeca wi'ire, nipe'tise cū cuosere na cārīrō yu'ruro Acor wāmetiro pa'tiropu miacārā niwā.

²⁵ Josué cūrē nicu niwī:

—De'ro weegu mu'u marīrē a'te bopoyoro bu'iri da'reatjere weeati? Ni'cārōacā Ō'acū mu'urē bu'iri da'regusami, nicu niwī.

Tojo nitoja, nipe'tirā Israe curuacjārā ũtāperi me'rā cūrē, cū yarā ecarārē doquewējēcārā niwā. Be'ro narē ũjūacō'acārā niwā. ²⁶ Na bu'ipu Josué ũtā mesājo seepeocu niwī. Te me'rā Ō'acū na me'rā ua'que pe'tia wa'acaro niwū. Tojo weero ti pa'tiro Acor wāmetidecotisa'a yujupu.

8

Israe curuacjārā Haicjārārē docaque'acā wee'que ni'i

¹ Tojo wéeca be'ro Ō'acū Josuére a'tiro nicu niwī: "Ne uiticā'ña. Wācūtutuaya. Mu'u yarā surara nipe'tirārē neocūu, Haicjārā me'rā a'mewējērā wa'aya tja. Yu'u Haicjārā wiogure, tojo nicā ti macācjārārē musārē wapata'acā weetamugūti. Cū ya macā, na ya di'ta nimi'caro musā ye tojarosa'a. ² Mu'u Jericōcū wiogure, ti macācjārārē wee'caronojōta Haicjārārē, na wioгу quē'rārē weegusa'a tja. Ni'cārōacāma na cuose, na yarā ecarā musā yarā tojarāsama. Musā a'tiro weeya. Macā sē'ema pe'e ni'cā curua mu'u yarā surarare wa'adutiya", nicu niwī.

³ Tojo weegu Josué treinta mil surara añurō a'mewējēmasirānojojōrē ñamipure Haipure o'ogu, ⁴ a'tiro nicu niwī: "Musā añurō tu'oya. Macā sē'ema pe'e wa'a, bajutiropu niña. Na me'rā a'mewējēajā, tu'omasī co'teya. ⁵ Āpērā surara yu'u me'rā bajuyoro pe'e pi'arāsama. Haicjārā ũsārē i'arā, ũsārē wējērātīrā macāpu ni'cārā wijatirāsama. Na tojo weecā, ũsā toduporopu wee'caronojōta u'i omārāsa'a. ⁶ Na pe'e macāpu wija, ũsārē siruturāsama. "Toduporo wee'caronojō marīrē uiwā'cārā weema', nirāsama. ⁷ Na tojo weecā i'arā, musā macā sē'ema pe'e ni'cārā macāpu sājāña. Sājā, ti macācjārā nipe'tirārē wējēpe'ocā'ña. Ō'acū musā wioгу ti macārē musā ya macā tojacā weegusami. ⁸ Be'ro Ō'acū duti'caronojōta ti macārē ũjūacā'ña. Yu'u musārē dutitoja'a", nicu niwī Josué.

⁹ Tojo níca be'ro Josué narē Betel, Hai wa'teropu wa'a, tojaduticu niwī. Hai mujīpū sājārō pe'e tojacaro niwā. Josué pe'e cū yarā masā me'rā ti ñamirē mejārōputa yu'rucū niwī. ¹⁰ Ape n̄m̄u ñamiña'cūrō cū masārē i'awā'cācu niwī. Be'ro Israe curuacjārā wiorā me'rā su'ori Haipu a'mewējēgū wa'acu niwī. ¹¹ Nipe'tirā surara cū me'rā nīrā ti macā pōtēorōpu etacārā niwā. Eta, ti macā yu'rurōpu tojaque'acārā niwā. To na nīrō me'rā opa pa'tiro nidijacaro niwī. ¹² Josué ni'cāmocūsetiri mil surarare Betel, Hai wa'teropu mujīpū sājārō pe'e n̄nocūucū niwī. ¹³ A'tiro wee surarare pua curua d̄cawaacārā niwā. Ni'cā curua ti macā mujīpū sājārō pe'e tojacārā niwā. Ape curua ti macā yu'ruro pe'e tojacārā niwā. Ti ñamita Josué opa pa'tiro nidijaro decopu tojacu niwī.

¹⁴ Haicjū wiogu tojo wa'acā i'agū, sojaro me'rā cū yarā surara me'rā ti macāpu ni'cārā wija, dia Jordā cja pa'tiropu Israe curuacjārā me'rā a'mewējēgū wa'acu niwī. “Ape curua Israe curuacjārā ti macā sē'ema pe'e du'tiapā” ni, masiticu niwī. ¹⁵ Josué, cū surara me'rā du'tirā weronōjū weesocārā niwā. Tojo weerā yucu marīrō nīrī ma'a pe'e uiwā'cācārā niwā. ¹⁶ Tojo weerā nipe'tirā surara Haicjārā na wiorā dutisere tu'orā, Josuére siruturā, na ya macārē wijawā'cācārā niwā. ¹⁷ Nipe'tirā m̄m̄ua Haicjārā, tojo nicā Betecjārā Israe curuacjārārē siruturā, wa'ape'tia wa'acārā niwā. Tojo weero ti macā co'tero marīrō tojacaro niwā.

¹⁸ Be'ro Ō'acū Josuére nicu niwī: “Mu'u ñosērī p̄jī me'rā ti macārē s̄lopuaya. Ti macārē mu'u ya macā tojacā weeguti.”

Tojo weegu surarare Josué ti p̄jī me'rā s̄lopuat̄jagū, “A'mewējērā wa'aya”, nicu niwī. ¹⁹ Cū tojo nicāta, surara na bajutiropu ni'cārā sojaro me'rā wijacārā niwā. Ti macāpu omasājā, pecame'e s̄'ayoobaque'ocārā niwā.

²⁰ Haicjārā surara majāmiñatōrōrā, na ya macārē o'me mujāacā i'acārā niwā. Israe curuacjārā uiwā'cāmī'cārā majāmitojati, na me'rā a'mewējērā a'ticārā niwā. Tojo weero ne aperopu narē du'tita basioticaro niwā. ²¹ Josué, nipe'tirā Israe curuacjārā ti macā sē'emapu du'ti'cārā ti macārē ūjūacō'acā i'arā, majāmitojaa, Haicjārā me'rā a'mewējērā a'ticārā niwā. ²² Be'ro ti macārē sājāa'cārā wijaa, Haicjārārē cā'mota'aque'acārā niwā. Tojo weerā na Haicjārā Israe curuacjārā pua curua decopu tojacārā niwā. Israe curuacjārā na nipe'tirārē wējēpe'ocā'cārā niwā. ²³ Haicjārā wiogu dia'cūrē wējētīcārā niwā. Cūrē ñe'e, Josué tiropu miacārā niwā.

²⁴ Israe curuacjārā na sirutu'cārārē wējēpe'oca be'ro na Haipu daja, du'sa'cārārē wējēpe'ocā'cārā niwā tja. ²⁵ Ti n̄m̄urē doce mil masā Haicjārā m̄m̄ua, numia wērīcārā niwā. ²⁶ Josué pe'e cū ñosērī p̄jīrē s̄lopuanu'cūcu niwī. Téé na nipe'tirā Haicjārārē wējēpe'oca be'ropu du'udijocu niwī. ²⁷ Be'ro Ō'acū Josuére weeduti'caronōjōta Israe curuacjārā ti macā cjase apeyenojō, tojo nicā na yarā ecarā me'rā tojacārā niwā.

²⁸ Josué Haire ūjūacō'acā, te ūjūamo'a'que, tojo nicā ti macā cjase ūtāperiacā dia'cū tojacaro niwā. Ni'cārōacāpu quē'rārē tojota bajudecotisa'a yujupu. ²⁹ Haicjū wiogure wējēca be'ro yucugupu du'teyoocu niwī téé ñamica'apu. Na'ique'ari cura cārē miidijoduti, cū upure macā sājāarōpu cō'aduticu niwī. Be'ro cū bu'i ūtāperi me'rā seebi'acūuduticu niwī. A'tocaterore ti ūtāmesā cūñasa'a yujupu.

Josué Ebal ūrūgū wāmeticjupu Moisé dutise cūu'quere bu'e'que ni'i

³⁰ Te be'ro Josué ūrūgū Ebal wāmeticjupu Israe curuacjārā wiogu Ō'acūrē ējōpeorātirā, wa'icūrārē ūjūamorōpeorore ni'cā mesā ūtā me'rā seeneocūcu niwī.

³¹ Cū Moisé, Ō'acū dutisere weeco'tegu, Israe curuacjārārē duti'caronōjōta du'reducicu niwī. Moisé cū dutise tūca turi oja'caronōjōta ūtāpaga páate, bopeno'ña marisepaga me'rā tojo weecārā niwā. Tojo weerā topu Israe curuacjārā Ō'acūrē ējōpeorā, wa'icūrārē wējē ūjūamorōpeocārā niwā. ³² Topu Israe curuacjārā i'orōpu tepagaputa tja Josué Ō'acū Moisére dutise cūu'quere ojaō'ocu niwī. ³³ Nipe'tirā masā Israe curuacjārā, Israe curuacjārā nitirā na me'rā sījarā, nipe'tirā bucurā, narē su'ori nīrī masā, tojo nicā beseri masā Ō'acū ya acaro tiro puaperi nu'cāejacārā niwā. Pa'ia Levī ya curuacjārā ti acarore wuawā'cārā masā pājārā diacjū pe'e ejanu'cācārā niwā. Ō'acū narē “Añurō wa'ato” nisere tu'orātirā, ūrūgū Gerizim wāmeticjū du'pocāpu deco me'rā masā nu'cāejacārā niwā. Āpērā pe'e ūrūgū Ebal wāmeticjū du'pocāpu nu'cāejacārā niwā. Moisé ne waro dutinu'cā'caronōjōta weecārā niwā.

³⁴ Be'ro Josué nipe'tise Moisé cū duti'quenucū bu'eñocu niwī. “Añurō wa'arosa'a” nī'quere, tojo nicā “Ña'arō wa'arosa'a” nī'quere bu'ecu niwī. ³⁵ Ne ni'cā uuro Moisé duti'quere Josué bu'eticā weeticu niwī. Nipe'tirā Israe curuacjārā topu nerērārē bu'eñope'ocā'cu niwī. Du'aro marīrō numiarē, wī'marārē, tojo nicā Israe curuacjārā nitirā na me'rā nīrā quē'rārē bu'ecu niwī.

9

Gabaōcjārā Israe curuacjārārē niso'o'que ni'i

¹ Nipe'tirā wiorā dia Jordā mujīpū sājārōpū nirā Israe curuacjārā na a'mewējē, wapata'a'quere tu'ocārā niwā. Na hitita masā, amorreo masā, cananeo masā, ferezeo masā, heveo masā, tojo nicā jebuseo masā nicārā niwā. Ūrūpagupū nirā, opa bu'pa nirōpū nirā, maa pajiri maa Mediterráneo sumutopū nirā téé Libanopū nirā nicārā niwā. ² Tojo weerā na Josué, Israe curuacjārā me'rā a'mewējērā a'tirā, ni'cārō me'rā nerēcārā niwā.

³ Tojo weemicā, heveo masā Gabaōpū nirā pe'e, Josué Jericó, tojo nicā Haipu wee'quere masicārā niwā. ⁴ Tojo weerā Israe curuacjārārē a'tiro weesoocārā niwā. Ma'apū wa'arā, na burro bu'ipū ajuri mejā, tojo nicā vino poseye'que ajuri mejāmejā, tū'rū'que mejā, sereō'o'quere miacārā niwā. ⁵ Tojo nicā su'ti mejā, sapatu caseri tū'rū'que, sereō'o'quere sñānacārā niwā. Ma'apū wa'arā, pā boposāa'que, butiwija'quere miacārā niwā. ⁶ Na Josué nirō Gilgapū ejarā, cūrē, tojo nicā Israe curuacjārārē a'tiro nicārā niwā:

—Yoarocjārāpū a'ti'i. Tojo weerā musā ūsā me'rā “A'tiro weerāti”, ni apoya, nicārā niwā.

⁷ Israe curuacjārā heveo masārē yu'ticārā niwā:

—Apetero weerā musā ūsā pu'toacācjārā nisa'a. Tojo nicāma, musā me'rā “A'tiro weerāti”, nīmasītisa'a.

⁸ Na pe'e Josuére nicārā niwā:

—Ūsā musārē da'raco'terā nirāsa'a.

Josué pe'e narē sērītiña'cu niwī:

—¿Noanojō niti musā? ¿No'ocjārāpū a'tiati? nicū niwī.

⁹ —Ūsā yoarocjārāpū a'ti'i. Ūsā musā wiogu Ō'acū tutuasere tu'oapu. Nipe'tise cū Egiptopū wee'quere, ¹⁰ tojo nicā pūarā amorreo masā wiorārē maa Jordā si pā'rē pe'e ni'cārārē cū wee'quere tu'oapu. Na Sehón, Hesbón wiogu, tojo nicā Og, Basán wiogu nicārā niwā. Og Astaropū macāticū niwī. ¹¹ Tojo weerā ūsā wiorā, ūsā ya di'tacjārā ūsārē a'topū a'tidutiama. “Musā ma'apū ba'atjere mia, Israe curuacjārā tiropū wa'aya”, ni o'oāma. “Musārē da'raco'terā nirāsa'a. Tojo weerā ‘A'tiro weerāti’ ni apoya”, ni dutio'oāma ūsārē. ¹² Ūsā musā tiropū a'ticā, a'te pā asibususepaga niwā. Ni'cārōacāma boposāa'que, butiwija'que mejā ni'i majā. ¹³ Tojo nicā a'te vino poseye'que ajuri ma'ma ajuri nīni'wē yujupū. Ni'cārōacāma tū'rū'que ni'i. Ma'a yoaro me'rā tojo wa'awū ūsā ye su'ti, sapatu caseri quērā, nicārā niwā.

¹⁴ Tere tu'orā, Israe curuacjārā, Ō'acūrē sērītiña'timirā, Gabaōcjārā pā na cūosere ba'aña'cārā niwā. ¹⁵ Tojo weegu Josué narē “Musārē co'te, wējēsoma”, ni apocu niwī. Āpērā Israe curuacjārā wiorā “Ō'acū wāme me'rā tojota weerāti”, nicārā niwā.

¹⁶ I'tia nūmū na apóca be'ro Israe curuacjārā “Á'rā marī tiropū eta'cārā marī nirō pu'tocjārā niapārā” nisere masicārā niwā. ¹⁷ Tojo weerā na Gabaōcjārā masārē a'marā wa'acārā niwā. I'tia nūmū be'ro na ye macārīpūre eja'cārā niwā. Te macārī Gabaō, Cafira, Beerot, tojo nicā Quiriat-jearim nicaro niwā. ¹⁸ Te macārī pu'topū nimirā, tocjārārē wējētīcārā niwā. Na wiorā Ō'acū, Israe curuacjārā wiogu wāme me'rā “Narē wējēsoma” ni apo'cārā niyurā, narē wējēmasītīcārā niwā.

Tojo weerā masā na wiorārē ña'arō ucūco'tecārā niwā. ¹⁹ Wiorā pe'e narē yu'ticārā niwā:

—Ūsā Ō'acū, Israe curuacjārā wiogu wāme me'rā, “Narē wējēsoma”, ni apotojapū. Tojo weerā ni'cārōacāma narē ne mejēcā weemasītisa'a. ²⁰ Na catinu'cūrasāma. Marī Ō'acū me'rā “Tojo weerāti” nī'quere weeticāma, Ō'acū marī me'rā uagusami, nicārā niwā.

²¹ Tojo weerā wiorā narē wējēdutitīcārā niwā. Mejō Israe curuacjārārē peca paawa'aco'terā, tojo nicā aco waaco'terā nicārā niwā majā. A'te me'rā na “A'tiro weerāti” nī'quere queoro weecārā niwā.

²² Be'ro Josué Gabaōcjārārē pijio, narē sērītiña'cu niwī:

—¿De'ro weerā musā ūsā pu'to nimirā, yoaropū a'tiapū, nisoooti? ²³ A'te me'rā musā Ō'acū ña'arō wa'arosa'a nī'quere wapa tojarāsa'a. Tojo weerā musā Ō'acū wi'i cjasenojōrē peca paawa'aco'terā, aco waaco'terā ninu'cūrasā'a.

²⁴ Gabaōcjārā Josuére yu'ticārā niwā:

—Ō'acū mū'u wiogu Moisére “A'ti di'tare o'oguti, tojo nicā a'to nirārē cō'agūti” nī'quere tu'owū. Tojo weerā “Na marīrē wējēbosama” ni uirā, tojo weepū. ²⁵ Ūsā mū'u yarā ni'i. Mū'u no'o ūsārē weesī'rīronojō weeya, nicārā niwā.

²⁶ Tojo weegu Josué Israe curuacjārārē “Ā’rā Gabaōcjārārē wējētīcā’ña”, nicu niwī.
²⁷ Tojo nimigū, ti nāmūta Gabaōcjārārē Israe curuacjārārē peca paawa’aco’terā, aco waaco’terā tojacā weecu niwī. Tojo nicā, Ō’acū wi’i na űubuepeoro cjasere Ō’acū cū beseno’atjopu quē’rārē tojota weeduticu niwī. A’tocateropure Gabaō masā te da’rasere cūdecotisama yujupū.

10

Israe curuacjārā amorreo masārē docaque’acā wee’que ni’i

¹ Wiogu Jerusalécjū Adonisedec wāmetīgu Israe curuacjārā Haicjārārē docaque’acā wee’quere tu’ocu niwī. Cū “Jericóre, ti macā wiogure wee’caronojōta Haicjārārē, na wiogure weepū” nisere tu’ocu niwī. Tojo nicā Gabaōcjārā Israe curuacjārā me’rā na ucū a’merī apo’quere tu’ocu niwī. ² Tere tu’ogu, pūrō uicu niwī. Gabaō, wiorā niri macā, Hai nemorō pajiri macā nicaro niwū. Na Gabaōcjārā űmua a’mewējētutuarā nicārā niwā. ³ Tojo weegu Adonisedec ba’paritise macārīcjārā wiorārē queti o’ócū niwī. Na Hoham Hebrōcjū, Piream Jarmucjū, Jafía Laquicjū, tojo nicā Debir Eglōcjū nicārā niwā. ⁴ Narē a’tiro nio’ocu niwī: “Gabaōcjārā Josué, tojo nicā Israe curuacjārā me’rā apocārā niama. Tojo weerā musā, musā yarā surara me’rā yu’ure Gabaōcjārā me’rā a’mewējēcā weetamurā a’tia”, nicu niwī. ⁵ Tojo weerā na ni’cāmocurā amorreo masā wiorā nerē, na yarā surara me’rā Gabaōcjārā me’rā a’mewējērā wa’acārā niwā. Na wiorā Jerusalécjū, Hebrōcjū, Jarmucjū, Laquicjū, tojo nicā Eglōcjū nicārā niwā.

⁶ Na tojo weecā ĩ’arā, Gabaōcjārā Josué Gilgapū nigūrē queti o’ócārā niwā: “Īsārē, musārē da’raco’terārē cō’awā’cāticā’ña. Quero, űsārē weetamurā a’tia. Īsārē yu’ruorā a’tia. Nipe’tirā wiorā amorreo masā űrūpagucjārā űsā me’rā a’mewējērātirā nerēcārā niama”, ni queti o’ócārā niwā. ⁷ Tere tu’ogu, Josué nipe’tirā cū yarā surara tutuarā me’rā Gilgapū wijaa, Gabaōpū wa’acārā niwā. ⁸ Ō’acū cūrē a’tiro nicu niwī: “Narē uiticā’ña. Yu’u musārē a’mewējēbosa, wapata’acā weeguti. Ne ni’cū na me’rā nigū mu’urē pōtēomasītisami”, nicu niwī.

⁹ űamīpū Josué Gilgapū wija, wa’abo’rea, amorreo masā ne masītiri cura na me’rā a’mewējēnū’cācu niwī. ¹⁰ Ō’acū Israe curuacjārārē narē űcuacā weecu niwī. Tojo weegu Josué Gabaōpūre pājārā amorreo masārē wējēcū niwī. Narē Bet-horón wāmetiri ma’apū sirutu, téé yoaro apeye macārīpū Azeca, Maceda wāmetise macārīpū wējēsirutuwā’cācu niwī. ¹¹ Apeyema tja na Bet-horón bu’ari ma’apū uiwā’cārī cura Ō’acū a’tiro weecu niwī. Acoro pejaro weronojō narē yusuase aco peri bu’a’que peri paca burucā weecu niwī. Cū tojo wee’que me’rā pājārā amorreo masā wērīcārā niwā. Israe curuacjārā surara narē wējē’caro nemorō pājārā wērīcārā niwā.

¹² Ō’acū Israe curuacjārā amorreo masārē docaque’acā wéeca numurē Josué Ō’acūrē masā ĩ’orōpū nicu niwī:

“Mujīpū, Gabaō bu’ipū tojanu’cāña.

Mujīpū űamīcjū pe’e, Ajalón cja pa’tiro bu’ipū tojanu’cāña”.

¹³ Cū tojo nicā, mujīpū űmucocjū, űamīcjū téé narē ĩ’atu’tirārē wējēcō’aca be’ropū tojanu’cātuocārā niwā.

A’tere Justo wāmetiri turipū ojanu’wā. Tojo weegu mujīpū űmucocjū ű’muse decopū tojanu’cācu niwī. Ni’cā nūmu ejatuaro ne sājāticu niwī. ¹⁴ Toduporopu ti nūmu weronojō Ō’acū masārē cū tojo sērīsere yu’tica nūmu weronojō wa’aticaro niwū. Be’ropū quē’rārē tojo wa’aticaro niwū. Ti numurēta Ō’acū cū tutuaro me’rā Israe curuacjārārē a’mewējētamucū niwī.

¹⁵ Be’ro Josué na cārīrō Gilgapū nipe’tirā Israe curuacjārā me’rā dajatojaacu niwī.

¹⁶ Na ni’cāmocuse macārīcjārā wiorā, űtā tutīpū Maceda niri tutīpū du’ticārā niwā.

¹⁷ Be’ro āpērā na ni’cāmocurā wiorā Macedapū niri tutīpū du’ti’cārārē boca, Josuére wrecārā niwā. ¹⁸ Josué tere tu’ogu, a’tiro dutio’ocu niwī: “Ti tuti sājārī sopere űtāpaga paca me’rā tūrūwā’cā, tuubi’aya. Tojo nicā, ti tutire masārē co’tedutiya. ¹⁹ Musā pe’e a’tore ne tojaticā’ña. Musārē ĩ’atu’tirārē sirutuya. Narē na ya macāpū dajacā weeticā’ña. Ō’acū marī wiogu narē docaque’acā weetojami”, nicu niwī.

²⁰ Tojo weerā Josué, Israe curuacjārā pājārā amorreo masārē wējēcārā niwā. Pejētirā na wējēdu’a’cārā na ye macārīpū dajacārā niwā. ²¹ Nipe’tirā Israe curuacjārā surara pe’e narē sirutu’cārā Josué cū nirō Macedapū cāmi marīrā dajape’ticārā niwā. Topū nise macārīcjārā ne cā’rōacā Israe curuacjārārē ña’arō ucūtīcārā niwā.

²² Be’ro Josué a’tiro nicu niwī: “Ītā tuti ne sājāarōpū pāo weetjārā, na ni’cāmocurā wiorārē miwīrō, yu’u tiropū miitia”, nicu niwī. ²³ Tojo weerā ni’cāmocurā wiorā Jerusalécjū, Hebrōcjū, Jarmucjū, Laquicjū, tojo nicā Eglōcjūrē miwīrōcārā niwā. ²⁴ Na

wiorārē Josué tiroḡu miiejáca be'ro nipe'tirā Israe curuacjārā amuarē pijiocu niwī. Surara wiorā cū me'rā a'mewējētamu'cārārē a'tiro duticu niwī: “Musā ā'rā wiorā wāmūtare u'tacūurā a'tia.” Cū tojo nicā tu'orā, cū dutironojōta weecārā niwā.

²⁵ Be'ro Josué surara wiorārē nicu niwī: “Wācūtutuaya. Uiro marirō nisetiya. Musā narē wee'caronojōta Ō'acū weegusami nipe'tirā musārē i'atu'tirārē”, nicu niwī.

²⁶ Cū tojo nitoja, wiorārē wējecu nimi. Be'ro cū yarā surarare na upure yucapagu ni'cāmocusepaguḡu du'teyooduticu niwī. Topu yosana'itō'ocārā niwā. ²⁷ Be'ro na'ique'ari cura narē miidjoduti, na du'tica tutipḡu cō'aduticu niwī. Ti tuti sājārōrē ūtā pacasepaga me'rā bi'acārā niwā. Tepaga topu nidecoti'i yujupu.

Apeye macārīcjārārē Josué a'mewējēgū, cū docaque'acā wee'que ni'i

²⁸ Narē wējēca numurēta Josué Maceda wioḡu, nipe'tirā ti macāḡu nirārē wējēpe'ocā'cu niwī. Ne ni'cū tocjūrē caticā weeticu niwī. Cū Jericócjū wioḡure wee'caronojōta Maceda wioḡu quē'rārē weecu niwī.

²⁹ Maceda macāḡu ni'cārā Josué, tojo nicā nipe'tirā Israe curuacjārā Libna wāmetiri macāḡu wa'acārā niwā. Topu wa'a, a'mewējērā wa'acārā niwā. ³⁰ Ō'acū Israe curuacjārārē ti macācjū wioḡure, cū yarā masārē na dutise doca cūuc niwī. Tocjārā nipe'tirā masārē Josué, cū yarā surara me'rā wējēcō'ape'ocā'cu niwī. Ne ni'cū yu'rāwetiticu niwī. Libna macācjū wioḡu Jericócjū wioḡure wa'a'caronojōta wa'acaro niwā.

⁴⁰ Tojo weetjāḡū, Josué nipe'tiro ti di'tare ñe'epe'ocā'cu niwī. Tere ñe'egū, ūrūpagu peje, Neguev yucu maribocureropu, tojo nicā opa pa'tirojo nirō, opa bu'pa nirōḡu ñe'ecu niwī. Topu nirā nipe'tirā wiorārē docaque'acā weecu niwī. Ne ni'cū wioḡu catigu tojatūcu niwī. Nipe'tirā masā wējēno'cārā niwā. A'tere Ō'acū, Israe curuacjārā wioḡu, cū weeduti'caronojōta weecu niwī. ⁴¹ Titare Josué nipe'tirārē nipe'tiroḡu docaque'acā weecu niwī. Cades-barnea wāmetiro me'rā nu'cā, téé Gazapu yapaticu niwī. Apero quē'rārē Gosén wāmetiro me'rā nu'cā, téé Gabaḡpu yapaticu niwī. ⁴² Ō'acū Israe curuacjārā wioḡu cū yarā masārē ma'ígū, a'mewējēbosacu niwī. Tojo weeyucā, Josué cū a'mewējēse me'rāta na nipe'tirā wiorā pājārārē, tojo nicā te di'tare miwapačā weecu niwī. ⁴³ Be'ro Josué cū yarā surara me'rā Gilgal na ni'caropu dajotojaacu niwī.

11

Josué Hasocjū wioḡu Jabirē, āpērā wiorā cū me'rācjārārē docaque'acā wee'que ni'i

¹ “Tojo wa'aporo” nise quetire tu'ogu, Jabín Hasor macā wioḡu a'tiro weecu niwī. Jobab wāmetigu Madón macā wioḡure, tojo nicā Simrón, Acsaf macārīcjārā wiorārē pijiocu niwī. ² Apeyema wiorā ūrūpagu nortepu nirārē pijiocu niwī. Tojo nicā, ditara Cineret* siropu nirārē pijiocu niwī. Āpērāma opa pa'tiro nidijaro nirā Dor mujipū sājārōcjārārē pijiocu niwī. ³ Āpērā mujipū mujātiro pe'ecjārā cananeo masārē, mujipū sājārō pe'ecjārā cananeo masārē, amorreo masārē, hitita masārē, ferezeo masārē, jebuseo ūrūpaguḡu nirī masārē, heveo masā ūrūḡū Hermón wāmeticju nidijaro Mizpau nirārē pijiocu niwī. ⁴ Tojo weerā na wiorā na yarā surara me'rā a'mewējērā wa'acārā niwā. Na yarā cabayua pājārārē, na a'mewējēse cabayua wejesepawu me'rā wa'acārā niwā. Na pājārā waro nitjārā, nucūpori maa sumuto cjase weronojō nicārā niwā. ⁵ Be'ro na Israe curuacjārā me'rā a'mewējērā wa'arātirā, “A'tiro weerā” ni, a'merī apocārā niwā. Tu'ajanu'cō, ni'cā curuajota aco nirō Merom tiroḡu quē'aejacārā niwā.

⁶ Na tojo weecā i'agū, Ō'acū pe'e Josuére “Narē ne uiticā'ña. Nāmiacā a'ti orata na pājārārē musā wējēpe'ocā weeguti. Musā pe'e na yarā cabayua du'pocārī u'tacūuse wadarire dutesurepa. Tojo nicā na tūrūsepawu a'mewējēsepawu cabayua na wejesere ūjūapa”, nicu niwī.

⁷ Tojo wee Josué, cū yarā surara me'rā wa'a weetjāḡū, narē i'atu'tirā masīno'ña marirō, aco nirō Merōḡu na me'rā a'mewējēnu'cācu niwī. ⁸ Ōacū pe'e Israe curuacjārārē narē miwapa wa'acā weecu niwī. Na narē téé Sidō macājopu, tojo nicā Misrefot-maim, apero opa pa'tiro Mizpa mujipū mujātiroḡu narē sirututuocārā niwā. Ne ni'cū catiticu niwī. ⁹ Ō'acū cū duti'caronojōta Josué queoro weecu niwī. Tere wéegū, cūrē i'atu'tirā yarā cabayua na du'pocārī u'tacūuse wadarire dutesu niwī. Tojo nicā na tūrūsepawu a'mewējēsepawure ūjūacu niwī.

¹⁰ A'mewējēgū eta'cu cū dajáca be'ro Josué Hasor macārē miwapaču niwī. Titare cū ya di'pjiḡo me'rā ti macācjū wioḡure wējecu niwī. Ti macā Hasota apeye macārī nemorō

* 11:2 11.2 Apetero ditara Cineret “Galilea” pisuno'caro niwā.

nirī macā nicaro niwū. ¹¹ Israe curuacjārā nipe'tirā ti macāpu nirārē wējēpe'ocārā niwā. Ti macā Hasore mutōdijope'o, ūjūacō'acārā niwā. ¹² Josué topu nise macārī nipe'tise macārīrē na wiorā me'rāpūta miiwapacu niwī. Wiorārē di'pjiyo me'rā wējēcō'ape'ocu niwī. Nipe'tirārē, nipe'tisere mutōdijope'ocu niwī. Cū tojo weese me'rā Josué Moisé, Ō'acū dutisere weeco'tegu, cū duti'quere queero weeme'ricā'cu niwī. ¹³ Israe curuacjārā opa bu'papu nise macārīma ūjūaticārā niwā. Hasor dia'cūrē ūjūacārā niwā. ¹⁴ Te macārīpu nirārē di'pjiyo me'rā wējēcō'acārā niwā. Ne ni'cū catigū tojaticu niwī. Te macārī cjase, na yarā ecarā, na ye apeyenojō nimi'que Israe curuacjārārē tojacaro niwā. ¹⁵ Ō'acū Moisére duti'caronojōta Moisé pe'e quē'rā Josuére dutituriacu niwī. Ā'ri Josué pūrīcā Ō'acū cū Moisére duti'que weeturiagu, te cū dutise cūu'quere ne cā'rō we'otica niwī. Nipe'tisere aŋurōpu weedutipe'ocu niwī.

¹⁶ Josué a'ticuse di'tare miiwapacu niwī. Nipe'tiro ūrūpagu nirōrē miiwapacu niwī. Nipe'tiro Neguere, tojo nicā nipe'tiro Gosērē, nipe'tiro opa pa'tiro nirōrē, nipe'tiro Arabāre, tojo nicā Israe nipe'tiro ūrūpagu tiropu to opa pa'tiro nirōrē ñe'epe'ocu niwī. *****

²³ Toduporopu Ō'acū Moisére duti'caronojōta Josué nipe'tiro Canaá di'tapu peje macārīrē miiwapacu niwī. Tu'ajanu'cō, Josué ti di'tare Israe curaricjārārē ducawaacu niwī. Nanucū na ye di'ta tojato nīgū, tojo weecu niwī. Be'ro ti di'tapare ne a'mewējēse marīcaro niwū majā.

12

Moisé dia Jordā mujīpū mujātiro pe'ecjārā wiorārē docaque'acā wee'que ni'i

¹ Moisé caticatero Israe curuacjārā puarā wiorā dia Jordā mujīpū mujātiro pe'ecjārārē docaque'acā weetojacārā niwā. Na ye di'ta nimi'quere miiwapacārā niwā. Te di'ta dia Arnón wāmetiri maa me'rā nu'cā, tojo nicā nipe'tiro dia Jordā sumuto nirī pa'tiro, téé ūrūgū Hermón wāmeticjapu nituocaro niwā. ² Ni'cū wiogu Sehón amorreo masā wiogu nicu niwī. Cū Heshbón wāmetiri macāpu nisetica niwī. Cū dutiro Aroer wāmetiri macā me'rā nu'cā, téé dia Arnón sumuto nicaro niwā. Tojo nicā, ti pa'tiro deco me'rā nu'cā, dia Jaboc me'rāpu nituocaro niwū. Dia Jaboc ape di'ta amonita masā ya di'ta sājārōpu nicaro niwā. Tojo nicā Galaad di'ta deconojō cū dutiri di'ta nicaro niwā. ³ Apeyema tja mujīpū mujātiro dia Jordā pa'tirote duticu niwī. Cineret* wāmetiri ditara me'rā dutinu'cā, téé o'maburotiri ditara me'rāpu duti yapatitūocu niwī. Toó Bet-jesimot mujīpū sājārō pe'e toja, sur pe'e téé Piga wāmeticju ūrūgū da'pocāpu dutitūocu niwī.

⁴ Apī pe'e Og wāmetigu Basán wāmetiro dutigu nicu niwī. Cū refaīta masū† pejetirā da'sagu me'rācjū nino'gū nicu niwī. Cū Astarot, tojo nicā Edrei wāmetise macārīpu nisetica niwī. ⁵ Og téé nortepu Hermón wāmeticju ūrūgūpu dutitūocu niwī. Cū Salca macārē, nipe'tiro Basán wāmetirote duticu niwī. Téé ape di'ta na ta'a'caro Gesur wāmetirote, tojo nicā Maaca wāmetirote, apero Galaad di'ta decopu Sehón, Heshbón macā wiogu cū dutiropare dutitūocu niwī.

⁶ Moisé, tojo nicā Israe curuacjārā ā'rā wiorā puarārē a'mewējē docaque'acā weecārā niwā. Be'ro Moisé te di'tare Rubén ya curuacjārārē, Gad ya curuacjārārē, tojo nicā Manasés ya curuacjārā deco me'rā nirārē na ye niatje di'tare ducawaacu niwī.

Josué dia Jordā mujīpū sājārō pe'ecjārā wiorārē docaque'acā wee'que ni'i

⁷ A'ticurā wiorārē Josué Israe curuacjārā me'rā dia Jordā mujīpū sājārō pe'ecjārā, to Baal-gad Libano wāmetiri pa'tiropu Halac wāmeticju ūrūgūpu, tigu Seipu u'muatu'ajanu'cōsa'a. Josué ā'rā wiorā ye di'ta nimi'quere a'mewējē, wapata'a, Israe curuacjārārē te curarinucūrē te di'tare ducawaacu niwī. Te di'ta na ye waro tojanu'cūcā'caro niwū. ⁸ Ūrūpagu pijaro pe'e, opapa nirō pe'ema, tojo nicā Jordā pa'tiro pe'ema, opa tu'ruri nídijase co'ari, yucu marīrō, masā marīrō Neguev cjase ā'rā masā ye di'ta nicaro nimiwū: Hitita masā, amorreo masā, cananeo masā, ferezeo masā, heveo masā, tojo nicā jebuseo masā ye di'ta nicaro nimiwū.

⁹ Wiorā a'mewējērā docaque'a'cārā a'ticurā nicārā niwā: Jericó wiogu, apī Hai, Betel macā pu'to wiogu, ¹⁰ apī Jerusalé wiogu, apī Hebrō wiogu, ¹¹ apī Jarmut wiogu, apī Laquis wiogu, ¹² apī Eglón wiogu, apī Gezer wiogu, ¹³ apī Debir wiogu, apī Geder wiogu, ¹⁴ apī Horma wiogu, apī Arad wiogu, ¹⁵ apī Libna wiogu, apī Adulam wiogu, ¹⁶ apī Maceda wiogu, apī Betel wiogu, ¹⁷ apī Tapua wiogu, apī Hefer wiogu, ¹⁸ apī Afec wiogu, apī Sarón wiogu, ¹⁹ apī Madón wiogu, apī Hazor wiogu, ²⁰ apī Simron-merón wiogu, apī Acsaf wiogu, ²¹ apī Taanac wiogu, apī Meguido wiogu, ²² apī Cedés wiogu, apī Joneam

* 12:3 12.3 Īaña Jos 11.2 docapu oja'quere. † 12:4 12.4 Refaīta masā ni'cā curua masā pacārā waro nicārā niwā.

wiogü, őrügü Carmelo dü'pocäpu nigü, ²³ apí Dor wioгу, Dor majäröcju, apí Goim wioгу, Gilgal wämetiri macäcju, ²⁴ apí Tirsa wioгу nicärä niwä. Na wiorä nipe'tirä nirá treinta y uno nicärä niwä.

13

Josué Canaá di'tare Israe doce curaricjārārē ducawaa'que ni'i

¹ Josué bucu waro ējācā, Ō'acū cārē a'tiro nicu niwī: "Mū'u bucu waro ni'i. A'ti di'tare masā ñe'eatje peje dü'sa'a yujupu.

⁶ Israe curuacjārā na ĩ'oröpu sidonio masārē cō'awīrögüti. Tojo nicā, nipe'tirā masā to őrügüpu nirārē Libano me'rā nū'cā, téé Misrefot-maipu cō'awīrögüti. Mū'u pe'e te di'ta na wa'awe'o'quere Israe curuacjārārē miwapa, ducawaaya. Yu'u mü'urē duti'caronojōta weeya. ⁷ Tojo weegu nueve curari, tojo nicā Manasés ya curuacjārā deco me'rā nirārē nipe'tise di'tare ducawaawe'oya", nicu niwī Ō'acū.

Josué Jordā mujīpū mujätiro pe'ecjārārē di'ta ducawaa'que ni'i

⁸ Moisé Rubén ya curuacjārārē, Gad ya curuacjārārē, tojo nicā Manasés ya curuacjārā deco me'rā nirārē na niatji di'tare o'otojacu niwī. Te di'ta dia Jordā mujīpū mujätiro pe'e nicaro niwū.

¹⁴ Moisé Leví ya curuacjārā pe'ema di'tare o'oticu niwī. Mejō Ō'acū Moisére ní'caronojōta "Leví ya curuacjārā ye niatje masā yu'ure ñubuepeorā, wa'icūrārē wējē ũjūamoröpeose cjase nirōsa'a", nicu niwī.

14

Josué dia Jordā mujīpū sājārō pe'e cjase di'tare ducawaa'que ni'i

¹ Te di'tata Canaá di'ta cjase nicaro niwū. Pa'i Eleazar, Josué, Nun macū, tojo nicā nipe'tise curaricjārā wiorā te di'tare ducawaacārā niwä. Na Israe curuacjārārē ducawaáca be'ro na ye di'ta tojacaro niwū. ² Ō'acū Moisére di'tare ducawaaduti'caronojōta nībocase me'rā te nueve curaricjārārē, ape deco me'rā nirī curua quē'rārē te di'tare ducawaacārā niwä. ³⁻⁴ Moisé te di'tare mujīpū mujätiro dia Jordāpu na puā curuacjārā Rubén, Gad, tojo nicā Manasés deco me'rā nirī curuacjārārē o'otojacu nimiwī. Tojo wéeca be'ro nimicā, José yarā pe'e puā curuapu ducawaticārā niwä. Na Manasés ya curua, tojo nicā Efraí ya curua nicärä niwä. Pa'ia Leví ya curua pe'ema di'tare o'oticārā niwä. Mejō macārīrē, cārō di'ta nisenojōacārē wa'icūrā na tá ba'anucüatjo nirō ejatuario o'ocārā niwä. ⁵ Ō'acū Moisére duti'caronojōta Israe curuacjārā Canaá di'tare ducawaacārā niwä.

Caleb ya di'ta cjase ni'i

⁶ Judá ya curuacjārā mma Gilgapu Josué me'rā ucūrā wa'acārā niwä. Caleb, cenezeo masū, Jefone macū, Josuére a'tiro nicu niwī: "Cades-barneapu Ō'acū Moisére ní'quere wācūña. Cū marī puārā ye cjasere niwī. ⁷ Moisé yu'u ti macāpu ní'cure Canaá di'tare ĩ'acusiagu o'ócaterore cuarenta cū marī cuowu. ĩ'adajagu, ya'yioro marīrō diacjū nise me'rā yu'u ĩ'a'quere cūrē werewu. ⁸ Yu'u me'rā wa'a'cārā pe'e masārē uisāwā. Yu'u pūrīcā nipe'tise yu'u wācū, ējōpeose me'rā Ō'acū uaro weewu. ⁹ Tojo weegu Moisé Ō'acū tu'oropu yu'ure a'tiro niwī: 'Mū'u Ō'acū dutiro queoro weenu'cūwā. Tojo weegu Canaá di'tapu mü'u u'tacūsija'caro ejatuario mü'u ye nirōsa'a. Tojo nicā mü'u pārāmerā nituriarā ye di'ta nirōsa'a', niwī. ¹⁰ Ō'acū Moisére tojo ní'que cuarenta y cinco cū marī yu'rutojawu. Israe curuacjārā marī yucu marīrōpu sijácaterore tojo niwī. Cū ní'caronojōta te cū marīrē yu'ure catise o'owī. Ní'cārōacā ochenta y cinco cū marī cu'o'o. ¹¹ Tojo nimigū, Moisé yu'ure a'ti di'tare ĩ'adu'tiditigu o'ócatero weronojō tutua ni'i yujupu. Titare yu'u a'mewējētutua'caro weronojō mejārōta tu'ōña'a. ¹² Tojo weegu ní'cārōacā opa bu'papijaro nirōrē, Ō'acū yu'ure o'oguti ní'que di'tare o'oya. Tita me'rā tocjārā ye cjasere mü'u tu'owu. Masā pacarā Anac pārāmerā nituriarā topu niwä. Tojo nicā, na ye macārī pacase macārī, añurō bi'a cā'mota'a'que macārī niwū. Tojo nimicā, Ō'acū cū weetamurō me'rā, cū ní'caronojō narē na ye macārīrē nūgūwīrögüti", nicu niwī.

¹³ Tojo weegu, Josué Caleb, Jefone macūrē "Añurō wa'ato" ni, Ō'acūrē sēřibosacu niwī. Be'ro Hebrō macārē cūrē, cū pārāmerā nituriarārē o'ocu niwī. ¹⁴ Ti numu me'rā ti macā Hebrō Caleb, cū pārāmerā ya macā, a'tiro nicā quē'rārē nidecoti'i yujupu. Cū Ō'acū Israe

curuacjārā wioḡu dutisere queoro weeme'ri'cu niyucā, tojo niwū. ¹⁵ Dūporo cjase wāme Hebrō Quiriat-arba wāmeticaro nimiwū. Arba āpērā Anac pajigūjo pārāmerā nituriarā yu'ruoro niyu'runu'cācu niwī.

A'te be'rore ti di'tapure ne a'mewējēse marīcaro niwū majā.

15

Josué Judá ya curuacjārārē di'ta o'o'que ni'i

¹ Nibocase me'rā Judá ya di'ta sur niburuaropu boca'que Edom di'ta nituoropu, téé yucu marīrō, masā marīrō Zin wāmetiropu nituocarō niwū.

Caleb Hebrō, tojo nicā Debir macārīrē cū miwapa'que ni'i

¹³ Ō'acū cū “Tojo weeya” ní'caronojōta Josué Caleb, Jefone macārē ni'cā di'ta Judá ya curuacjārārē opa bu'papijaro ní'carore o'ocu niwī. Cū o'o'que di'ta Quiriat-arba nicaro niwū. Be'ro ti macārē Hebrō pisucārā niwā. Ti macā Anac pajigu, u'muagūjo pārāmerā nituriarā niyu'runu'cārī macā nicaro niwū. ¹⁴ Hebrō macāpu ní'cārārē Caleb i'tiarā Anac pārāmerā nituriarārē aperopu cō'aō'ocu niwī. Na a'ticūrā nicārā niwā: Sesai, Ahimán, tojo nicā Talmāi nicārā niwā. ¹⁵ Topu ní'cuta majā, Debir macājārā me'rā a'mewējēgū wa'acu niwī. Ti macāta todūporopure Quiriat-sefer wāmeticaro nimiwū. ¹⁶ Caleb a'tiro nicu niwī: “No'o ni'cū mu Quiriat-sefer macārē a'mewējē miwapagare yu'u macō Ac sare numisoguti”, nicu niwī.

¹⁷ Tere cū tojo nicā tu'ogu, Otoniel, Cenaz macā, Caleb acabiji macū Quiriat-sefer macārē a'mewējē, miwapa wa'acu niwī. Tu'ajanu'cō, Caleb cū macō Ac sare Otonierē numisocu niwī. ¹⁸ Co cū tiropu etacā, Otoniel core “Di'ta marī oteatjere sērīña”, nicu niwī. Co pe'e “Jau”, ni yu'tico niwō. Acsa burro bu'ipu pesa'co dijacā, co pacu Caleb core sērīñā'cu niwī:

—Macō, ¿ñe'enojōrē mu'u uati?

¹⁹ —Pacu, mu'u yu'ure weetamuña. Neguev yucu marīrōpu yu'ure di'ta o'otojapu. Ni'cārōacāma majā aco wijase peri nise di'tare o'oya, nico niwō.

Tojo weetjagū, Caleb cū macōrē u'muase bu'papure, tojo nicā bu'aro aco wijase di'ta nirōpore o'ocu niwī.

⁶³ Judá ya curuacjārā nituriarā pe'e Jerusalēpu nirā jebuseo masārē cō'awīrōmasīticārā niwā. Tojo weerā na ni'cārōacāpu quē'rārē Judá pārāmerā nituriarā me'rā nidecotisama yujupu.

16

Josué Manasés ya curuacjārārē, tojo nicā Efrai ya curuacjārārē di'ta o'o'que ni'i

⁴ José pārāmerā nituriarā Manasés ya curuacjārā, tojo nicā Efrai ya curuacjārā narē o'o'que di'tare ñe'ecārā niwā.

¹⁰ Efrai ya curuacjārā pe'e Gezer macāpu nirā cananeo masārē cō'awīrōticārā niwā. Tojo weemirā, narē uputu waro tutuaro da'rase dutipecārā niwā. Ni'cārōacā quē'rārē na tiropu nidecotima yujupu.

17

José pārāmerā nituriarā na di'ta ñe'e'que ni'i

¹⁴ José pārāmerā nituriarā Manasés ya curuacjārā, tojo nicā Efrai ya curuacjārā Josuére a'tiro nicārā niwā:

—¿De'ro weegu ūsārē ūsā ye niatjere ni'cā di'tacāta o'oati? Ūsārē ejatuatu'sawe'e. Ō'acū ūsārē añurō wéegu, pājārā masāputicā weeami, nicārā niwā.

¹⁵ Na tojo nicā tu'ogu, Josué narē yu'ticu niwī:

—Musā pājārā ni'i nīrā, musārē o'ōca di'ta Efrai, bu'papijaro nirō ejatuaticā, ferezeo masā, tojo nicā refaīta masā ya di'ta yucupagu pejepagu nirōpu wa'aya. Wa'a, tere paa, ote, topu nisetiya, nicu niwī. ¹⁶ Na cūrē yu'ticārā niwā:

—Diacjūta ni'i. A'te bu'papijaro nirō ūsārē ejatuatisa'a. Mejō cananeo masā opa pa'tiro nirōpu nīrā pe'e pejepawu cabayua wejese pawu cōme me'rā wee'quepawure cuoma. Bet-seāpu nīrā, to sumuto nise nīrā, tojo nicā Jezreel opa pa'tiro nīrā quē'rā mejārōta cuoma, nicārā niwā.

¹⁷ Na tojo nicā tu'ogu, Josué José pāramerā nituriarā Efraī, Manasés ya curuacjārārē nicu niwī:

—Diacjūta musā pājārā, tutuarā ni'i. Tojo weerā ni'cā di'ta dia'cū cūomasītisa'a. ¹⁸ Opa bu'papijaro, yucupagu peje nirō quē'rā musā ye nirōsa'a. Musā tepagure paacō'a, no'ocā'rō musā paacō'arō pōtēorō te musā ye di'ta nirōsa'a. Sōjā cananeo masā, cōme me'rā wee'quepaware cūomicā, na tutuamicā, narē narēstewirōmasirāsa'a, nicu niwī Josué.

18

Israe curuacjārā di'ta ñe'eti'cārārē ducawaa'que ni'i

¹ Israe curuacjārā ti di'tacjārārē docaque'acā wéeca be'rore nipe'tirā Silo macāpu nerēcārā niwā. Toputa Ō'acū wi'i, wa'icūrā caseri me'rā wéeca wi'ire apo, nerēwūacārā niwā. Ti wi'i Ō'acūrē na ējōpeo, ucūrī wi'i nicaro niwū. ² Titare siete curari na di'ta o'o, ducawaasere ñe'eticārā niwā yujupu.

³ Tojo weegu Josué Israe curuacjārārē nicu niwī: “¿No'ocā'rō yoacā te di'tare musā ñe'erātirā co'terāsari? Te di'ta Ō'acū musā ñecūsumua ējōpeogu musārē o'o'que ni'i. ⁴ Te curarinucū i'tiarā umua bese, o'óya. Yu'ū narē na ye di'ta 'To nituo'o', ni i'abesedutigu, o'ógutigu wee'e. Na i'áca be'ro 'Tocā'rō ūsā ye di'ta nituopu', ni ojarāsama. Tu'ajanu'cō, dajatojatirā, ⁵ siete di'ta ducawaanu'cōato. Judá ya curuacjārā ye di'ta sur pe'e tojarosa'a. José ya curuacjārā nituriarā ye di'ta pe'e norte pe'e tojarosa'a. ⁶ Musā siete di'tare ducawáaca be'ro yu'ure te oja'quere miitia. Be'ro yu'ū marī wlogu Ō'acū i'orōpu bese, nibocase me'rā musārē 'Topu tojarāsa'a', ni cūugūsa'a. ⁷ 'Levi ya curuacjārā pūrīcā ne cā'rō di'ta ñe'esome' nisere masitojasama. Te ñe'erōnojō o'orā, náma Ō'acū ye cjasere da'ratje nirōsa'a. Tojo nicā Gad, Rubén, deco me'rā nirā Manasés ya curuacjārā pūrīcā na ye di'ta niatjere ñe'etojacārā niwā. Na ye di'ta Jordā mujipū mujātiro ape pā'rē pe'e ni'i. Moisé Ō'acū uaro weeco'tega te di'tare narē o'otojacu niwī”, nicu niwī.

⁸ Na umua te di'tare añurō i'abese, “To niapu” ni, na aporā wa'arātirā weeri cura Josué pe'e a'tiro weeduticu niwī: “Nipe'tiro a'ti di'tare i'asijabi'arā wa'a, A'tiro bajuri di'ta ni'i, ni ojarā wa'aya. Tu'ajanu'cō, yu'ū tiropu tojatia. Be'ro a'ti macā Silopu Ō'acūrē 'De'ro wee a'ti di'tare nibocase me'rā ducawaagusari?”, ni sērigūti”, nicu niwī.

⁹ Tojo weerā na umua Josué cū weeduti'caronojōta queoro weecārā niwā. Na Silopu dajarā, ti di'tare na “To niapu” ni, na oja apo'quere miidajacārā niwā. Macārīnucūrē “To niapu”, nicārā niwā. Te na ducawaa'quere siete curari cjasere na oja'quere miidajacārā niwā. ¹⁰ Topure Josué Ō'acū i'orōpūre “¿Noarē te di'ta tojarosari?” ni, nibocase me'rā ducawaacu niwī. Tojo weegu Israe curuacjārārē na di'ta niatjere nanucū o'o, ducawaanu'cōcu niwī.

Josué Benjamí ya curuacjārārē di'ta o'o, ducawaa'que ni'i

¹¹ Ducawaanu'cō, Benjamí ya curuacjārā na nise curarinucūrē o'onu'cācu niwī. Ō'acū “A'ti di'ta narē o'oya”, ni i'óca be'ro na niatje di'tare o'ocu niwī. Te di'ta Judá ya curuacjārā wa'tero, tojo nicā José ya curuacjārā wa'tero tojacaro niwā.

19

Simeó, Zabulō, Isacar, Aser, Neftalí, Dan na ye curarinucjārārē di'ta o'o, ducawaa'que ni'i

¹ Benjamí ya curuacjārā be'rore Simeó ya curuacjārā na niatje di'tare o'ocu niwī. Te curarinucū o'onocārā niwā. Te di'ta Judá ya di'ta wa'teropu tojacaro niwā.

¹⁰ Na puā curuacjārā be'rore Zabulō ya curuacjārā, na niatje di'tare o'ocu niwī. Ti di'ta téé Sarid wāmetiri macāpu nituocarō niwū.

¹⁷ Na i'tia curua be'rore Isacar ya curuacjārārē, na niatje di'tare o'ocu niwī.

²⁴ Te ba'paritise curaricjārā be'rore Aser ya curuacjārārē, na niatje di'tare o'ocu niwī.

³² Ni'cāmocuse curaricjārā be'rore Neftalí ya curuacjārārē, na niatje di'tare o'ocu niwī.

⁴⁰ Seis curaricjārā be'rore Dan ya curuacjārārē, na niatje di'tare o'ocū niwī.

Josué ya di'ta cjase ni'i

⁴⁹⁻⁵⁰ Be'ro te di'tare etica be'ro, Israe curuacjārā Ō'acū duti'caronojōta Josuére cū niatji macārē o'ocārā niwā. Ti macā cū sēfīca macā Timnat-sera, Efrai ya di'ta opa bu'papijaropu nicaro niwā. Topu ti macārē apaturi apo, nisetīcu niwī.

⁵¹ A'tiro wee pa'i Eleazar, Josué, tojo nicā nipe'tise curaricjārā wiorā te di'tare ducawaanu'cōcārā niwā. Silopu Ō'acū wi'i, su'ti caseri me'rā wéēca wi'i sope pu'topu “Ō'acū, ħnoanojōrē ti di'ta tojarosari?” nībocaca be'ropu eticārā niwā. Tojo weero na eti'que queoro ducawaanu'cōno'caro niwā.

20

Wācūña marīrō apī masūrē wējēca be'ro cū du'ti nisetiatje macārī cjase ni'i

¹ Ō'acū Josuére a'tiro nicu niwī: ² “Mu'u Israe curuacjārārē musā du'ti nisetiatje macārīrē besedutiya. Yu'u Moisére weeduti'caronojōta weeya. ³ Tojo weeyucā, no'o wācūña marīrō apīrē wējēgūnojō te macārīpu du'tiwā'cāmasīsami. Tojo weegu wējēno'cu acaweregu waro cūrē wējēa'merī nīgū, topu du'ti, nicā'masīsami. ⁴ Tojo wee masū te macārīpu du'tiagūnojō ne sājārī sopepu etagu, tocjārā bucurārē ‘Tojo weeasu’, ni weregusami. Tojo wéēca be'ro bucurā ‘A'to tojayá’, nīrāsama. Tojo nicā, cū nisetiatji wi'ire cūrāsama. ⁵ Wējē'cure wējēa'merī masū cūrē ti macāpu sirutucāma, na bucurā cūrē nuo cuorāsama. Cū uase, wācūña marīrō ‘Tojo weepu’ ni wéēca be'ro niyucā, tojo wa'arosa'a. ⁶ Na weresāno'cu ti macāpu du'ti, nicā'bosami téé nipe'tirā ti macācjārā masā nerē besēca be'ro ya'ruwetīgusami. Tojo nicā pa'ia wiogu cū wērīcāpu topu nītuogusami. A'tiro wa'aca be'ro cū, cū ya wi'ipu, cū ya macā, cū uiwijaca macāpu dajagusami tja”, nicu niwī.

⁷ Ō'acū Josuére tojo nicā tu'orā, na du'ti niatje macārī Galileapu nīrī macā Quedes wāmetiri macārē besecārā niwā. Ti macā Neftalī ye di'ta ūrūpagu pijaropu tojacaro niwā. Ape macā Siquem Efrai ye di'ta ūrūpagu pijaropu tojacaro niwā. Nītuori macāpu majā Quiriat-arba nicaro niwā. Ti macārēta tja na Hebrō pisusama. Judā ye di'ta ūrūpagu pijaropu tojacaro niwā. ⁸ Mujīpū mujātiro dia Jordā siaquiji pe'ema i'tia macā na du'ti niatje macārīrē besecārā niwā. Nīmu'tārī macā Beser nicaro niwā. Ti macā Rubén ye di'ta opa bu'pa, yucu marīrōpu tojacaro niwā. Ape macā Ramot, Galaad na nīno'rōpu, Gad ye di'tapū tojacaro niwā. Nītuori macāpu Golān nicaro niwā. Basān na nīno'rōpu Manasés ya curuacjārā nīrōpu tojacaro niwā. ⁹ Tojo weerā nipe'tirā Israe curuacjārā, tojo nicā apesecjārā na me'rā nīrā no'o wācūña marīrō wējēgūnojō te macārīpu du'tita basiocaro niwā. Na te macārīcjārā pājārā nerē besetaji duporo tojo weeta basiocaro niwā. Tojo weeticāma, cūrē wējēa'mebosama nīrā, tojo weeno'caro niwā.

21

Leví ya curuacjārā ye macārī cjase ni'i

¹⁻² Leví ya curuacjārā wiorā Silopu pa'ia wiogu Eleazar, Josué, āpērā Israe curuacjārā wiorā me'rā ucārā wa'acārā niwā. Silo Canaá di'tapu nicaro niwā. Topu Leví ya curuacjārā wiorā narē a'tiro nicārā niwā: “Ō'acū Moisé me'rā ūsārē ūsā niatje macārīrē o'odutīcu niwī. Tojo nicā, di'ta te macārī sumutopu ūsā wa'icūrārē eca nisetiatjere o'odutīcu niwī”, nicārā niwā. ³ Tojo nicā tu'orā, Ō'acū cū duti'caronojōta Israe curuacjārā na ye di'ta cuo'quere Leví ya curuacjārārē queoro o'ocārā niwā. Tere o'orā, macārī, tojo nicā cāpūpu na wa'icūrārē eca nisetiatjere o'ocārā niwā.

⁴¹ Tojo weerā Israe curuacjārā ye di'tapure Leví ya curuacjārā cuarenta y ocho macārī, tojo nicā na cāpūpu wa'icūrārē eca nisetiatjere ñe'ecārā niwā. ⁴² Te macārī nipe'tisepureta tja sumutopu wa'icūrā na eca nisetiatje di'ta nibajaque'acaro niwā.

⁴³ Ō'acū nipe'tise na ñecūsūmuarē “A'tiro o'oguti” nī'que di'tare queoro o'ocū niwī. Tojo weerā na te di'tare ñe'e, topu nisetīcārā niwā. ⁴⁴ Tere wéégu, nipe'tise Ō'acū cū “Weeguti” nī'quere queorota weecu niwī. Nipe'tiro ti di'tapu narē soose o'ocū niwī. Ō'acū weetamurō me'rā Israe curuacjārā narē i'atu'tirārē docaque'acā weecu niwī. Tojo weerā Israe curuacjārārē ne mejēcā weemasīticārā niwā. ⁴⁵ Ō'acū nipe'tise cū “Weeguti” nī'quere queorota weecu niwī. Ne nī'cārō weedu'a weeticu niwī; weepe'ocā'cu niwī.

22

Rubén, Gad ye curaricjārā, Manasés ye curaricjārā deco me'rā nirā dia Jordā ape pā'rēpu na dajatojaa'que ni'i

¹ Be'ro ti di'tare etipe'otoja, Josué Rubén ya curuacjārārē, Gad ya curuacjārārē, tojo nicā Manasés ya curuacjārā deco me'rā nirārē piji, narē ² nicu niwī: “Musā nipe'tise Moisé, Ō'acū dutisere da'raco'tegu cū duti'quere queoro weepu. Tojo nicā nipe'tise yu'u musārē weeduti'quere weepu. ³ Ne ni'cāti musā acawererā Israe curuacjārārē cō'awā'cā weetiapu. Narē weetamunu'cūcā'pu. Ni'cārōacā quē'rārē na me'rā ninu'cū'u yujupu. Tojo nicā nipe'tise Ō'acū, musā wioḡu cū dutisere añurō weepe'oapu. ⁴ Ni'cārōacāma Ō'acū cū ‘Tojo weeguti’ ni'quere queoro weeami. Tojo weegu musā acawererārē soocā weeami. Tojo weerā musā ye di'ta Moisé, Ō'acū dutisere da'raco'tegu, musārē o'o'que di'ta, Jordā ape pā'rēpu nisepu dajatojaaya majā. ⁵ A'te dia'cū musā weecā ūasa'a. Moisé cū duti'quere queoro weeya. Ō'acū marī wioḡure ma'i nisetiya. Cūrē sirutu, cū dutisere queoro weeya. Nipe'tise musā ējōpeose me'rā, musā wācūse me'rā cū ūaro weenu'cūcā'ña”, nicu niwī Josué.

⁶ Narē werepe'otoja, “Ō'acū musārē añurō weeato” ni, “Musā ye wi'seripu dajatojaaya”, nicu niwī.

⁹ Cū tojo nica be'ro Rubén ya curuacjārā, Gad ya curuacjārā, Manasés ya curuacjārā deco me'rā nirā āpērā Israe curuacjārā Silopu nirā, Canaā di'tapure a'merī du'u, ducawati, na ya di'ta Galaad, dia Jordā apese pā'rēpu pē'ape'tia wa'acārā niwā. Duporopu te di'ta Ō'acū Moisé me'rā “Musārē o'oguti” ni'que di'ta nicaro niwā.

23

Josué masārē cū werecasatuo'que ni'i

¹ Peje cū marī Ō'acū Israe curuacjārārē narē i'atu'tirā me'rā a'mewējē, soo nisetica be'ro yu'rucaro niwā. Titare Josué bucu ējāḡū, ² nipe'tirā Israe curuacjārā bucurārē, wiorārē, beseri masārē pijonu'cō, narē werecasatuocu niwī. A'tiro nicu niwī:

“Yu'u bucu waro ējā'a. ³ Musā nipe'tise Ō'acū a'ti di'tacjārā musārē i'atu'tirā wee'quere i'apā. Cūta musā ye niatjere a'mewējētamuwī. ⁴ Yu'u musā nipe'tirārē to di'ta nībocase me'rā nipe'tise curarire Ō'acū i'orōpu ducawaawu. Yu'u musā te di'tare a'mewējē wapata'a'quere ducawaawu. Tojo nicā ayepe di'ta a'mewējē wapata'ano'ña marī'que quē'rārē ducawaawu. Mujīpu mujātiro dia Jordā me'rā nu'cā, téé mujīpu sājārō maajo Mediterráneo me'rāpu ducawaatuowu. ⁵ Ō'acū masā te di'tapu nirārē cō'awīrōḡāsami. Musā pe'e te di'tare miwaparāsa'a. Ō'acū musā wioḡu cū ‘Tojo weeguti’ ni'caronojōta weegusami.

⁶ Tojo weerā wācūtutuaya. Nipe'tise Moisé oja'quere, cū dutise cūu'quere queoro weeme'ricā'ña. ⁷ Musā āpērā masā, cō'awīrōno'ña marīrā a'ti di'tapu du'sarā me'rā ne a'mesu'aticā'ña. Na ējōpeorārē Ō'acū nitirārē ne cā'rōacā ējōpeo, ejaque'aticā'ña. Na wāmerē pisu, wāmepeoticā'ña. ⁸ Ō'acū ni'cūrēta cū ūaro wee, ējōpeonu'cūcā'ña. Musā ni'cārōacā weronojōta tojota añurō weeyapaticā'ña. ⁹ Ō'acū peje curaricjārārē na tutuamicā, musā i'orōpu cō'awīrōwī. A'tocateropu quē'rārē ne ni'cā curua musārē a'mewējēpōtēowe'e. ¹⁰ Ō'acū cū ni'caronojōta musārē a'mewējētamuwī. Tojo weegu cū weetamuse me'rā musā me'rācū ni'cū mil masārē nurūstemasīsami. ¹¹ Tojo weerā musā tu'omasīña. Ō'acū musā wioḡure queoro ma'inu'cūcā'ña. ¹² Musā Ō'acū dutisere yu'runu'cā, na musā wa'teropu du'sarā me'rā a'mesu'a, numoticā pūrīcārē, ¹³ Ō'acū marī wioḡu narē cō'anemosome majā. Na du'sarā musārē ña'arō wa'acā weerāsama. A'ti di'ta añurī di'ta Ō'acū marīrē o'ōca di'tare ē'magūsami. A'ti di'tapure ninemosome majā.

¹⁴ “Masā nipe'tirā wērīwuaronojō cā'rōacā be'ro yu'u wērīḡūsa'a. Musā ējōpeose me'rā, musā wācūse me'rā Ō'acū cū queoro wee'quere añurō masī'i. Ne ni'cārō Ō'acū marī wioḡu cū ‘Añurō weeguti’ ni'quere weeticā weetiwī. Nipe'tisere weepe'ocā'wī. ¹⁵ Musā cūrē yu'runu'cācā pūrīcā, cū musārē añurō wee'caro weronojō mejārōta peje ña'ase musārē wa'acā weegusami. Ne ni'cū a'ti di'ta añurī di'ta, marīrē o'ōca di'tapu tojasome. ¹⁶ Musā Ō'acū marī wioḡu me'rā apo'quere yu'runu'cācā, āpērānojōrē ejaque'a ējōpeocā, Ō'acū musā me'rā uagusami. A'ti di'ta añurī di'ta marīrē o'ōca di'tapu ninemosome majā”, nicu niwī Josué.

24

Josué cū weretuo'que ni'

¹ Be'ro Josué Siquēpu nipe'tise curari Israe curuacjārārē neocu niwī. Бусқарārē, wiorārē, beseri masārē, masārē su'ori nirārē pijineocu niwī. Na Ō'acū i'orōpu nerēcārā niwā. ² Tu'ajanu'cō, Josué narē nicu niwī:

—Ō'acū marī Israe curuacjārā wiogu a'tiro nimi: “Duroropure musā ñecūsūmua Tarē, tojo nicā cū pō'rā Abrahā, Nacor dia Éufrates wāmetiri maa yu'ruropu nisetiwā. Topu nīrā, āpērānojōrē ējōpeosetiawā. ³ Musā ñecū Abrahā ti maa yu'ruropu nī'cure, mia weetjagū, nipe'tiro a'to Canaā di'tapu su'ori sijawu. Cūrē pājārā masāputicā weewu. Cū ne waro pō'rātigure Isaare o'owu. ⁴ Cū Isaare tja cū pō'rā ruarā Jacob, Esaure o'owu. Esaure di'ta opa bu'papijaro Seir wāmetiri di'tare cūuwā. Jacob pe'e cū pō'rā me'rā Egiptopu bu'awā.

⁵ ”Be'ro Moisére, Aarōrē to Egiptoputa o'owu. Yu'u tutuaro me'rā wee'quere tocjārā Egiptocjārārē ña'arō wa'acā weewu. Tu'ajanu'cō, musārē topu nī'cārārē miuwijawu. ⁶ Musā ñecūsūmua Egiptopu wijacā, Egiptocjārā na yarā cabayua me'rā, na cabayua wejese pawu me'rā narē wējēsī'rīrā sirutuawā. Téé Maa sō'arī maa tiropu sirututuowā. ⁷ Musā ñecūsūmua yu'u weetamuserē uarā, yu'ure sērīwā. Na tojo weecā, yu'u Egiptocjārārē cā'mota'adutigu, Israe curuacjārā, Egiptocjārā decopu na itī'asere cūuwā. Tojo weerā Egiptocjārā narē i'abocatiwā. Tojo nicā, Egiptocjārā maarē pe'arī curare, narē miricā weewu. Musā basu yu'u Egiptocjārārē wee'quere i'amiwēba.

”Musā Egiptopu wijāca be'ro peje cū'marī yucu marīrōpore nicā'wā. ⁸ Be'ro musārē amorreo masā ya di'ta, dia Jordā mujīpū mujātiropu miipē'atiwā. Topu musā me'rā a'mewējēmiwā. Yu'u pe'e musārē narē docaque'acā weewu. Tojo weerā na ye di'ta nimi'quere musā miwapawu. ⁹ Be'ro Balac, Zipor, moabita masā wiogu macā, musā me'rā a'mewējēsī'rīmiwī. Balac apī Balaā, Beor macūrē musārē dojadutigu pijidutiwī. ¹⁰ Yu'u pe'e Balaā musārē dojasi'ricā, cā'mota'awu. Musārē dojaronojō o'ogu, 'Narē añurō wa'ato' ni, yu'ure sērīwī. Tojo wee musārē yu'raweticā weewu.

¹¹ ”Be'ro musā dia Jordārē pē'awā. Pē'aa, Jericōpu etawu. Ti macācjārā musā me'rā a'mewējēmiwā. Tojo nicā, āpērā ti di'tacjārā amorreo, ferezeo, cananeo, hitita, gergeseo, heveo, jebuseo masā mejārōta musā me'rā a'mewējēwā. Yu'u musārē nipe'tirārē docaque'acā weewu. ¹² Sōjā amorreo masā wiorā ruarārē musā di'pjīrī, buacatiē me'rā docaque'acā weetiawu. Yu'u pe'e narē uise da'rewu. Tojo weerā musā na tiropu etati duro uiwā'cātojawā. ¹³ Musā di'tare da'ratimicā, āpērā na da'ra'que di'tapure musārē o'owu. Tojo nicā macārī musā da're'que mejētare o'owu. Musā te macārīpu niseti, u'se weseri, tojo nicā olivo weseri musā oteti'que ducare ba'a'a”, ni werecu niwī Ō'acū.

¹⁴ Be'ro Josué a'tiro ninemocu niwī:

—Tere wācūrā, wiopesase me'rā, diacjū nise me'rā, Ō'acūrē ējōpeo, cū dutiro weeya. Ō'acū nitirārē marī ñecūsūmua dia Éufrates yu'ruropu, tojo nicā Egiptopu ējōpeo'cārārē ējōpeodu'u, cō'acā'ña. Ō'acū dia'cūrē ējōpeoya. ¹⁵ Musā Ō'acūrē ējōpeo sirututu'satirā pūrīcā, musā basu ējōpeoajārē beseya. Marī ñecūsūmua Éufrates yu'ruropu ējōpeo'cārārē, o amorreo masā, a'ti di'tapu nīrā na ējōpeorārē ējōpeosī'rīrā, narē beseya. Yu'u pūrīcā, ya wi'icjārā quē'rā Ō'acūrē ējōpeo, cū dutiro weerāsa'a, nicu niwī Josué.

¹⁶ Cū tojo nicā tu'orā, masā a'tiro ni yu'ticārā niwā:

—Ēsā Ō'acūrē ējōpeodu'usome. Āpērā Ō'acū nitirā pe'ema ne ējōpeosirutosome. ¹⁷ Marī wiogu Ō'acū cūta marīrē, marī ñecūsūmua Egiptopu ña'arō yu'ru'cārārē miuwijawī. Cūta tja cū tutuaro me'rā añuse cū tutuasere wee'owī. Nipe'tiro ūsā ma'apu a'ti'quere, peje macārīcjārā wa'teropu yu'ru'quere mejēcā wa'ari nīgū, co'tewī. ¹⁸ Cū marī wa'acā, nipe'tise macārīcjārārē cō'awīrōcā'wī. Amorreo masā, a'ti di'tacjārāpūreta tojo weewī. Ēsā quē'rā mu'u weronojōta Ō'acūrē ējōpeo, cū dutiro weerāsa'a. Cūta marī wiogu nimi, nicārā niwā.

¹⁹ Na tojo nicā tu'ogu, Josué a'tiro nicu niwī:

—Musā Ō'acūrē añurō ējōpeo, sirutupōtēosome. Cū añugū waro, ña'ase moogū nimi. Cū dia'cūrē marī ējōpeocā uami. Āpērānojōrē ējōpeocā, doesami. Musā cūrē yu'runu'cācā, musā ña'arō weesere nu'cāsosome. ²⁰ Musā Ō'acūrē ējōpeodu'u, āpērārē ējōpeocā, cūta musārē ña'arō wa'acā weegusami. Musārē añurō wée'cu nimigū, musārē cō'ape'ogusami, nicu niwī Josué.

²¹ Masā Josuére a'tiro ni yu'ticārā niwā:

—Mu'u tojo nīrōnojō wa'asome. Ēsā Ō'acūrē ējōpeo, cū dutiro weerāti, nicārā niwā.

²² Na tojo nisere tu'ogu, Josué nicu niwī:

—Musā basu nipe'tirā tu'oropu “Ō'acūrē ējōpeo siruturāti”, niapu.

Masā “Tojota niapu”, nicārā niwā.

²³ Josué narē a'tiro ninemocu niwī:

—To pūrīcārē āpērānojō musā ējōpeo yee'quere musā wa'teropu cūosere cō'ape'ocā'ña. Ō'acū marī Israe curuacjārā wiogure nipe'tise musā añuse wācūse me'rā ējōpeoya.

²⁴ Masā Josuére a'tiro yu'ticārā niwā tja:

—Ešā Ō'acū marī wiogure ējōpeo, siruturāti. Cū dutiro weerāti, nicārā niwā.

²⁵ Ti nūmūta topu Siquēpu Josué masā me'rā “A'tiro weeguti”, ni apocu niwī. Narē na weesetiatjere, narē dutiatjere cūucu niwī. ²⁶ Tere Ō'acū dutise cuori turipu ojaō'ocu niwī. Tere ojatoja, ni'cāgā ūtāgā pajicjare mii, yucugu encina wāmeticju du'pocā Ō'acū “Masā me'rā tojo weeguti” ni'quere cuori acaro tiropu nū'cōcu niwī. ²⁷ Nipe'tirā masārē a'tiro nicu niwī:

—A'tiga ūtāgā nipe'tise Ō'acū marīrē ucū'quere tu'ope'o'caro weronojō a'topu toja'a. Tojo weerā musā Ō'acū dutisere yu'rūnu'cā, musā queoro weetisere i'ono'rōsa'a, nicu niwī.

²⁸ Tojo nitoja, Josué masārē, na ye di'tapu nanucūrē dajatojaaduticu niwī.

Josué cū wērī'que ni'i

²⁹ Cā'rōacā be'ro Josué, Nun macū, Ō'acū dutisere da'raco'tegu, ciento diez cū'marī cuogu, wērīa wa'acu niwī. ³⁰ Cū ya di'ta Timnat-sera wāmetiri macāpu cūrē yaacārā niwā. Ti macā bu'papijaro Efraī, ūrūgū Gaas wāmeticju yu'rūropu nicaro niwū.

³¹ Josué catiri curare, Israe curuacjārā Ō'acūrē ējōpeo, cū dutiro weecārā niwā. Cū wērīca be'ro bucurā nipe'tise Ō'acū Israe curuacjārārē añurō wee'quere masīrā catiro pōtēorō tojota Ō'acūrē ējōpeo, cū dutiro añurō weesirutucārā niwā.

Israe curuacjārā José mijī ō'arīrē yaa'que ni'i

³² José mijī cū ō'arī nīmī'quere Siquēpu yaacārā niwā. Te ō'arī Egiptopu Israe curuacjārā na miiti'que nicaro niwū. Di'ta José pacu mijī Jacob cū duu'que di'ta nicaro niwū. Ti di'ta cien kujiri plata wāmetise kujiri Hamor pō'rā nūmarē duucu niwī. Hamor, Siquem pacu nicu niwī. Be'ro ti di'ta José pārāmerā nituriarā ya di'ta tojaturiacaro niwū.

Eleazar cū wērī'que ni'i

³³ Be'ro pa'i Eleazar, Aarō macū wērīa wa'acu niwī. Cū wērīcā, cū macū Finees ya di'tapu yaacārā niwā. To Efraī ya di'ta opa bu'papijaropu nicaro niwū.

Jueces

A'ti pūrī a'tiro weero ojanopā nise ni'i

Josué, tojo nicā bęcūrā cū nícaterocjārā wērīca be'ro Israe curuacjārā Ō'acūrē ějōpeodu'u, na űaro weeseticārā niwā. Titare Canaā di'tacjārā Israe curuacjārā yere yaja, ña'arō weecārā niwā. Be'ro Israe curuacjārā űputu pi'eti, bujaweti, Ō'acūrē acobojose sērīcārā niwā. Tojo weecā ĩ'agū, Ō'acū narē yu'ruodutigu, su'ori nisetiri masārē cūucu niwī. Su'ori nisetiri masū catiri cura añurō nisetīcūrā niwā. Cū wērīca be'ro masā Ō'acūrē sirutudu'u, no'o űaro ějōpeoseticūrā niwā. Na tojo weecā ĩ'agū, Ō'acū na me'rā ua, narē ĩ'atu'tirā dutise doca wa'acā weecu niwī. Be'ro Israe curuacjārā űputu pi'eti, bujaweti, Ō'acūrē acobojose sērīcārā niwā. Na tojo weecā ĩ'agū, Ō'acū narē ni'cū su'ori nisetiri masūrē o'ocu niwī tja. Su'ori nisetiri masū narē ĩ'atu'tiri masā doca nīrārē a'mewējē wijata'acu niwī. Be'ro tja todūporo na ña'arō weeseti'caronojōta weenu'cūcā'cārā niwā.

Su'ori nisetiri masā wa'teropure nibutia'cārā Débora, Barac, Gedeō, Sansón nicārā niwā. Āpērā su'ori nisetiri masā quē'rā nicārā niwā.

Judá ya curuacjārā, tojo nicā Simeó ya curuacjārā cananeo masā me'rā a'mewējē' que ni'i

¹ Josué wērīca be'ro Israe curuacjārā Ō'acūrē a'tiro ni sērītiña'cārā niwā:

—ĴĚsā wa'tero nīrā Israe curuacjārā dinojō curuacjārā cananeo masā me'rā a'mewējērā wa'amū'tārāsari?

² Ō'acū narē a'tiro ni yu'ticu niwī:

—Judá ya curuacjārā wa'amū'tārāsama. Yu'u a'ti di'tare narē o'otojapu, nicu niwī.

³ Cū tojo nicā tu'orā, Judá ya curuacjārā űmua na ma'misumua Simeó ya curuacjārārē pijineocārā niwā. Narē a'tiro nicārā niwā: “Te'a, űsā ya di'ta niatjopu wa'arā. Cananeo masārē a'mewējētamurā a'tia. Be'ro űsā quē'rā musā ya di'ta niatjore musā me'rā a'mewējētamurā wa'arāsa'a”, nicārā niwā. Na tojo nicā tu'orā, Simeó ya curuacjārā, “Jau, cananeo masārē musā me'rā a'mewējētamurā wa'arāsa'a”, nicārā niwā. ⁴ Tojo weerā Judá ya curuacjārā na acawererā Simeó ya curuacjārā me'rā cananeo masārē, tojo nicā ferezeo masā me'rā a'mewējē, na ye di'ta nimi'quere ē'macārā niwā. Ō'acū cū tutuaro me'rā tojo weecārā niwā. Bezepure diez mil űmuarē wějēcārā niwā.

¹⁹ Ō'acū Judá ya curuacjārā me'rā nicu niwī. Tojo weerā na di'ta opa bu'papijaro nīrārē cō'awīrō, ē'macārā niwā. Tojo weemīrā, opa pa'tiro nīrā pe'ere cō'awīrōmasīticārā niwā. Na cabayua wejesepawu cōme me'rā wee'quepawu cuocā ĩ'arā, tojo weemasīticārā niwā. ²⁰ Moisé Calere ni'caronojōta Hebrō wāmetirore o'ocārā niwā. Cale ĩ'tiarā Anac pō'rārē cō'awīrōcā'cu niwī. ²¹ Benjamī ya curuacjārā pe'e jebuseo masā, Jerusalēpu nīrārē cō'awīrōmasīticārā niwā. Tojo weerā jebuseo masā, tojo nicā Benjamī ya curuacjārā a'tocaterore ni'cārō me'rā topu nidecotima yujupu.

José pārāmerā nituriarā Betecjārā me'rā a'mewējē, docaque'acā wee'que ni'i

²² José pārāmerā nituriarā Betecjārā me'rā a'mewējērātīrā, majācārā niwā. Na tojo weecā, Ō'acū narē weetamucu niwī. ²³ Na ĩ'adu'tiri masārē Betepure o'ocārā niwā. Todūporopu ti macā Luz wāmetīcaro niwū. ²⁴ Na ĩ'adu'tiri masā ti macācū ni'cū wijaticā ĩ'arā, cūrē nicārā niwā: “ĴĚsā macārē no'o pe'e sājācā añubosari? ĩ'ona. Mu'u tojo ĩ'ocā, mu'urē añurō cō'terāti”, nicārā niwā. ²⁵ Tojo weegu cū macā sājārōrē ĩ'ocu niwī. Be'ro ti macārē sājāa, nipe'tīrā topu nīrārē wějēpe'ocā cārā niwā. Ti macā sājārōrē ĩ'o'cuma, tojo nicā cū acawererārē wějētīcārā niwā. ²⁶ Be'ro ti macā sājārōrē ĩ'o'cu hitita masā ya di'tapu wa'a, topu ni'cā macā pāacu niwī. Ti macārē Luz wāme ō'ocu niwī. Tojota wāmetidecotisa'a yujupu.

2

Ō'acū cū basuta nimigū, cūrē wereco'tegu weronojō űpusājānu'cā Boquīpu bajua'que ni'i

¹ Ō'acū cū basuta nimigū, cūrē wereco'tegu weronojō űpusājānu'cā* Gilgapu ní'cu majāa, Boquīpu ejacu niwī. Israe curuacjārārē a'tiro nicu niwī: “Yu'u musārē Egiptopu

* 2:1 2.1 ĩ'aña Gn 16.7 docapu oja'quere.

ní'cārārē miiwíjawa. A'ti di'ta, musā ñecūsūmarē o'oguti ní'que di'tapu miiwiwa. Yu'u narē a'tiro niwū: 'Yu'u musā me'rā "A'tiro weeguti" ní'quere weedu'usome. ² Musā quē'rā a'ti di'tacjārā me'rā apo nisetisome. Na ējōpeose mesārīrē ūtā me'rā seeneocū'que mesārīrē paastedijorāsa'a, nīmīwū. Musā pe'e yu'u tojo ní'quere weetiwa. ¿De'ro weerā musā tojo weetiri? ³ Tojo weegu ní'cārōacārē musārē were'e. Yu'u a'ti di'tacjārārē cō'awīrōnemosome. Na musārē cariborāsama. Tojo nicā, na ējōpeose me'rā musārē ña'arō wa'acā weerāsama", nicu niwī Ō'acū.

⁴ Ō'acū cū basuta nīmigū, cārē wereco'tegu weronjō upasājānu'cā narē tojo ni ucūca be'ro, Israe curuacjārā nipe'tirā uputu uti, caricūcārā niwā. ⁵ Tojo weerā to na utirote Boquim† wāme ō'ocārā niwā. Tojo wee wa'icūrārē wējē, Ō'acūrē ūjūamorōpeocārā niwā.

¹⁰ Josué cū nīcaterocjārāpu wērīpe'tia wa'acārā niwā. Na be'rocjārā Ō'acūrē, tojo nicā cū Israe curuacjārārē añurō wee'quere masīticārā niwā.

Israe curuacjārā na Ō'acūrē ējōpeodu'u'que ni'i

¹¹ Na no'o nīrā Baal wāmetirā queosere ējōpeocārā niwā. Ō'acū ī'orōpūre na tojo weese ña'a nicaro niwū. ¹² Na ñecūsūma Egiptopu ní'cārārē wīorē'cu pe'ema ējōpeodu'ucārā niwā. Na ye macārī pu'tocjārā ējōpeorānojōrē sirutu, ējōpeosirutucārā niwā. Na tojo weecā ī'agū, Ō'acū pūrō uacu niwī. ¹³ Cārē ējōpeodu'u, āpērānojō Baal queose, tojo nicā Astarté queose yee'quere ējōpeocārā niwā. ¹⁴ Tojo wee Ō'acū na me'rā uagu, yajari masā na ote'quere, na ye nīmī'quere yajape'ocā weecu niwī. Tojo nicā, narē ī'atu'tirā na tiro nīrārē na me'rā a'mewējē, pōtēoticā weecu niwī. ¹⁵ Cū narē ní'caronjō nipe'tisetiri na a'mewējēsetirinucū Ō'acū narē ña'arō wa'acā weecu niwī. Tojo weerā na pūrō pi'eticārā niwā.

¹⁶ Na tojo pi'eticā ī'agū, Ō'acū narē su'ori nisetiri masārē cūnu'cācu niwī. Na me'rā Israe curuacjārārē ña'arō wee yajarārē yu'ruwetīcā weecu niwī. ¹⁷ Cū tojo weemīcā, su'ori nisetiri masārē tu'otīcārā niwā. Āpērānojō Ō'acū nītirā pe'ere ējōpeoseticārā niwā. Na ñecūsūma pe'e Ō'acū dutisere añurō weecārā niwā. Na, na weronjō weeticārā niwā. Maata Ō'acūrē ējōpeodu'ucā'cārā niwā. ¹⁸ Israe curuacjārārē ī'atu'tirā narē ña'arō wee, pūrō pi'eticā weecārā niwā. Na uti carīcūsere tu'ogu, Ō'acū narē pajaña'cu niwī. Tojo weegu masārē su'ori nisetiacjare cū'ugū, cārē weetamucu niwī. Cū catiro ejaturo masārē narē ī'atu'tirārē yu'ruwetīcā weecu niwī. ¹⁹ Su'ori nisetiri masū wērīca be'ro masā apaturi ña'arō weedoacārā niwā. Na pacūsūma yu'ruoro ña'arō weeseti, āpērānojō Ō'acū nītirānojōrē ējōpeoseticārā niwā. Na ña'arō weesetisere ne du'uti, na wācūsere ducayusī'rītīcārā niwā.

²⁰ Na tojo weecā ī'agū, Ō'acū Israe curuacjārā me'rā pūrō uacu niwī. A'tiro nicu niwī: "Ā'rā na ñecūsūma me'rā yu'u 'A'tiro weeya' ní'quere yu'rūnu'cāma. Yu'u dutisere ne tu'osī'rītīma. ²¹ Tojo weegu Josué cū wērīse duporo masā cō'awīrōtī'cārārē cō'awīrōsome. ²² Na ñecūsūma yu'ure ējōpeo'caronjōta ējōpeorāsari nīgū, apeye macārīcārārē cō'asome yujupu", nicu niwī. ²³ Tojo weegu Ō'acū maata Josuére te macārīcārārē nūrūpe'ocā weeticu niwī. Narē totā tojacā weecu niwī.

3

Israe curuacjārā Canaá di'tapūre cō'awīrōno'ti'cārā queti ni'i

¹ Israe curuacjārā Canaá di'tacjārā me'rā a'mewējēcaterore pājārā Israe curuacjārā pārāmerā bajuatīcārā niwā yujupu. Na yu'ure ējōpeorāsari nīgū, āpērā ti di'tacjārārē Ō'acū cō'awīrōtīcu niwī. ² Ma'mapjia a'mewējēmasitīrārē a'mewējēmasiāto nīgū, Canaácjārārē topu tojacā weecu niwī. ³ Ā'rā topūre tojacārā niwā: Nī'cāmocurā flīsteo masā wīorā, nīpe'tirā cananeo masā, sidonio masā, heveo masā ūrūpagu Líbano di'tapu nīrā Canaāpu tojacārā niwā. Heveo masā ūrūgū Baal-hermón wāmetīcju me'rā téé Hamat sājārōpu me'rā nīsetīcārā niwā. ⁴ Ō'acū "¿Israe curuacjārā na ñecūsūmarē Moisé me'rā yu'u dutise cū'quere yu'tīrāsari?" nīgū, Canaácjārārē ti di'tapu tojacā weecu niwī.

⁵ Israe curuacjārā ā'rā masā wa'terōpu macārīcārā niwā. Cananeo masā, hitita masā, amorreo masā, ferezeo masā, heveo masā, jebuseo masā tīropu nīsetīcārā niwā. ⁶ Israe curuacjārā pō'rā sō'onī'que macārīcārā pō'rā me'rā wāpāperi numiso, nīsetīcārā niwā. Tojo weerā tocjārā ējōpeorā, Ō'acū nītirānojōrē ējōpeo nīsetīcārā niwā.

† 2:5 2.5 Hebreo ye me'rā Boquim nīrō, "utīrā" nīsī'rīrō wee'e.

Otoniel Israe curuacjārārē Mesopotamia wiogure yu'rūweticā wee'que ni'i

⁷ Israe curuacjārā Ō'acūrē wācūti, Baal, tojo nicā Astartē wāmetirā na queose yee'quere ējōpeocārā niwā. Tojo weerā Ō'acū ĩ'orōpūre ña'arō weecārā niwā. ⁸ Na tojo weecā ĩ'agū, Ō'acū na me'rā ua, Cusán-risataim, Mesopotamia di'ta wiogure wiacu niwī. Ocho cū'marī Cusán-risataim dutiro docapū nicārā niwā. ⁹ Be'ro na Ō'acū weetamusere uputu sērīcā tu'ogu, narē yu'ruoato nīgū, Otoniel, Cenaz macū, Caleb acabijire o'ócū niwī. ¹⁰ Espiritu Santu Otoniepure sājāa, Israe curuacjārārē su'ori nisetiri masū sājācu niwī. Cū Cusán-risataim yarā masā me'rā a'mewējēgū wa'acu niwī. Ō'acū Otoniere Cusán-risatairē wapata'acā weecu niwī. ¹¹ Be'ro cuarenta cū'marī ti di'tapūre a'mewējēse marīcaro niwū. Téé Otoniel, Cenaz macū cū wērīcāpū soose nicaro niwū.

Aod Israe curuacjārārē moabita masārē yu'rūweticā wee'que ni'i

¹² Otoniel wērīca be'ro Israe curuacjārā apaturi Ō'acū ĩ'orōpū ña'arō weeseticārā niwā. Tojo weegu Ō'acū Moab di'ta wiogu Eglō wāmetīgure Israe curuacjārā nemorō tutuagu wa'acā weecu niwī. Cū Eglō amonita masārē, tojo nicā amaleca masārē a'mewējētamudutīgū sērīcu niwī. Tojo weerā na Israe curuacjārā me'rā a'mewējē, Jericó opa ñorī nirī macārē wapata'acārā niwā. ¹⁴ Dieciocho cū'marī Israe curuacjārā Eglō dutiro doca nicārā niwā.

¹⁵ Ticuse cū'marī be'ro Israe curuacjārā Ō'acūrē cū weetamusere uputu sērīcārā niwā tja. Na tojo weecā, Ō'acū narē yu'ruoacjū cūpecamocā me'rā a'mewējēgūrē Aod wāmetīgure o'ócū niwī. Cū Gera macū, Benjamī ya curuacjū nicū niwī. Ni'cā nūmū Israe curuacjārā cūrē na wapaseese me'rā Eglōpū o'ócārā niwā. ¹⁶ Aod di'pji pūaperi osoyojaca pji, ni'cā metro deco yoari pji'rē da'recu niwī. Ti pji'rē cū yaro su'tiro doca, diacjūca usó pe'e du'teó'ocū niwī. ¹⁷ Be'ro Israe curuacjārārē wapaseesere Eglōrē wiagu wa'acu niwī. Eglō di'ibujugu nicū niwī. ¹⁸ Te na wapasee'quere Eglōrē wiaca be'ro cū me'rā ba'pati'cārā me'rā majāmitoajaacu niwī. ¹⁹ Gilgal tiro ti macācjārā ējōpeorā yee'que pu'topū eja, Aod majāmitoajaati, Eglō tīropūre a'titicū niwī tja. Cūrē a'tiro nicū niwī:

—Wiogu, āpērā tu'otiro, mū'urē quetire weregu a'tiapū.

Cū tojo nicā tu'ogu, wiogu cū docacjārārē, tojo nicā cūrē da'raco'terārē “Ucūtīrāta wijaaya”, nicū niwī.

²⁰ Na wijaāca be'ro Aod Eglō cū ya wi'i bu'i opa sira nirō ti'aya marīrī tucūpū dujigu pu'to eja, cūrē nicū niwī:

—Queti yu'ū mū'urē miitise Ō'acū mū'urē weredutise ni'i.

Tere tu'ogu, wiogu dujiri cūmurōpū ni'cu wā'cānū'cācu niwī. ²¹ Aod di'pji diacjūca usōpū du'teó'oca pji'rē cūpecamocā me'rā wejewīrō, wiogure paagapū ñosēwējēcu niwī.

²³ Be'ro Aod ti tucū sopere sawi me'rā bi'a, ventana sopepū wijaacu niwī.

²⁵ Be'ropū wiogure da'raco'terā yoacā ĩ'acūmī, cū bajuticā ĩ'arā, wācūque'ti, “¿De'ro wa'apari marī wiogure?” nīrā, sawire mii, sopere pāocārā niwā. Ti tucūpū sājāa, na wiogure Aod wējēcū'cure bocaecjārā niwā.

²⁶ Na wiogure co'teri cura Aod pe'e du'tiwā'cā wa'acu niwī. Tocjārā ējōpeose ūtā me'rā yee'que Gilgal cjasere yu'rua, Seirat wāmetiropū du'tia wa'acu niwī. ²⁷ Cū Israe curuacjārā ya di'tapūre eja, Efraī curuacjārā di'ta opa bu'papijaropū surarare pijineogū, coronetare puticū niwī. Be'ro Israe curuacjārā opa bu'papijaropū ni'cārā cū me'rā sirutubu'acārā niwā.

²⁸⁻²⁹ Aod narē a'tiro nicū niwī: “Te'a, yu'ure sirutuya. Ō'acū marīrē ĩ'atu'tirā moabita masārē docaque'acā weegusami”, nicū niwī.

Ma'jō weerā cūrē sirutubu'a, dia Jordā ū'cūatiropū Moab di'ta wa'arore cā'mota'anū'cāejacārā niwā. Tojo weerā ne ni'cū yu'rupē'acā weeticārā niwā. Titare diez mil moabita masā surara tutuarārē wējēpe'ocā'cārā niwā. ³⁰ To be'ro ochenta cū'marī ti di'tapūre a'mewējēse marīcaro niwū. Soose nicaro niwū.

Israe curuacjārārē Samgar filisteo masārē yu'rūweticā wee'que ni'i

³¹ Aod be'ro Samgar wāmetīgū, Anat macū, Israe curuacjārārē su'ori nisetiri masū sājācu niwī. Cū yucūgu osoyojacjū, wecuā nūrūcju me'rā seiscientos filisteo masārē ñosēwējēcu niwī. Cū quē'rā Israe curuacjārārē yu'ruocu niwī.

4

Débora, tojo nicā Barac, na Sísarare docaque'acā wee'que ni'i

¹ Aod wêrica be'ro Ô'acū ĩ'orõpũre Israe curuacjārã apaturi ña'arõ weeseticārã niwã. ² Tojo weegu Ô'acū narē Jabín, cananeo masã wioꝝ dutise doca tojacã weecu niwĩ. Jabín Hasor wãmetiri macãpu masãrē su'ori dutigu nicu niwĩ. Cũ yarã surara wioꝝ Sísara wãmetigu nicu niwĩ. Cũ Haroset-goĩpu macãticu niwĩ. ³ Jabín novecientos cabayua wejesepawũ, cõme me'rã wee'quepawũre cuocũ niwĩ. Veinte cũ'marĩ Israe curuacjārãrē ña'abutiãro dutipecu niwĩ. Tojo weerã Israe curuacjārã Ô'acũrē cũ weetamusere upũtu sêricãrã niwã.

⁴ Titare Débora wãmetigo Ô'acū yere weremu'tãgõ Israe curuacjārãrē na a'pepũrsere apo, su'ori añurõ nisetiri masõ nico niwõ. Co Lapidot numo nico niwõ. ⁵ Co, masãrē besego, ni'cã ño docapu dujisetico niwõ. Tiño “Débora ya ño” wãmeticaro niwũ. Ërũpagũ Efraĩ wãmetiri di'ta, Ramá, Betel decopũ tojacaro niwũ. Israe curuacjārã na a'pepũrsere apodutirã, co tiropũ wa'acãrã niwã.

⁶ Ni'cã numũ Débora Barac wãmetigũre pijidutico niwõ. Cũ Abinoam macũ, Quedes wãmetiri macãcjũ nicu niwĩ. Quedes Neftalĩ ya curua nirĩ macã nicaro niwũ. Cũrē a'tiro nico niwõ:

—Ô'acũ, Israe curuacjārã wioꝝ, mu'urē a'tiro dutimi: “Ërũgũ Tabopũ wa'aya. Topũ mu'u me'rã diez mil umua Neftalĩ, tojo nicã Zabulõ ye curaricjārãrē miaña. ⁷ Sísara, Jabín yarã surara wioꝝ, cũ yepawũ, cũ yarã surara me'rã mu'u me'rã a'mewějẽato nígũ, dia Cisõpu wa'acã weeguti. Topũ cũrē docaque'acã weeguti”, mu'urē a'tiro ni weredutiami Ô'acũ, nico niwõ.

⁸ Barac Déborare a'tiro ya'ticu niwĩ:

—Mu'u ya'ure ba'paticã, wa'aguti. Mu'u wa'aticãma, wa'asome, nicu niwĩ.

⁹ —Añurõsa'a; mu'u me'rã wa'agoti, nico niwõ Débora. “Mejõ mu'u tojo ní'que bu'iri, masã ‘Mu'u me'rã Ô'acũ Sísarare docaque'acã weepũ’ nisome. Numio me'rã pũricã Ô'acũ Sísarare docaque'acã weepũ” nirãsama, nico niwõ.

To be'ro Débora Barac me'rã Quedespũ wa'aco niwõ. ¹⁰ Topũ Barac Zabulõ, Neftalĩ ya curuacjārã umuarē pijineocu niwĩ. Diez mil surara cũ me'rã a'mewějẽtamurã wa'acãrã niwã. Débora quẽ'rã cũrē ba'patico niwõ.

¹¹ Cedes pu'topũ, yucũgu pajicũ encina wãmeticũ Zaanaĩpu nicaro niwũ. Topũ Heber, quenita masũ cũ ya wĩ'ĩ su'ti caseri me'rã wéca wĩ'ĩ nicaro niwũ. Cũ ãpẽrã quenita masã me'rã ni'cu wijawã'cãcu niwĩ. Na quenita masã Hobab, Moisé mañecũ pãrãmerã nituriarã nicãrã niwã.

¹² Sísara pe'e “Barac ãrũgũ Tabor wãmeticũre mu'jãpu” nicã tu'ogu, ¹³ cũ novecientos tũrũsepawũ, cõme me'rã wee'quepawũre, tojo nicã nipe'tirã surarare neocũcu niwĩ. Neo, Haroset-goĩpu ni'cãrã wija, Cisón wãmetiri maapu wa'acãrã niwã.

¹⁴ Cũ tojo weecã ĩ'agõ, Débora Barare a'tiro ni wereco niwõ:

—Wa'aya. Ni'cãcã Ô'acũ marĩ wioꝝ mu'urē Sísarare wiagũsami. Marĩ wioꝝ musã duporo u'mutãtojacu niami, nico niwõ. Co tojo nicã, Barac cũ yarã surara diez mil umua ãrũgũ Tabopũ ni'cãrã Sísara yarã surara me'rã a'mewějẽrã wa'arã dijaacãrã niwã. ¹⁵ Barac yarã surara Sísara yarã me'rã a'mewějẽrã dijaaticã, Ô'acũ Sísara yarã surarare ucuacã weecu niwĩ. Sísara pe'e cũ yawu tũrũpũ cõme me'rã wécawũpu sãña'cu dijaa, omadu'tia wa'acu niwĩ. ¹⁶ Cũ tojo weeri cura Barac yarã surarare, na yepawũre téẽ Haroset-goim wãmetiropũ narē wějẽsitucũ niwĩ. Nipe'tirã Sísara yarã surara wẽĩpe'tia wa'acãrã niwã. Ne ni'cũ ya'ruwetiticu niwĩ.

¹⁷ Sísara pe'e Jael, Heber ceneo masũ numo ya wĩ'ĩ, su'ti caseri me'rã wéca wĩ'ĩpu du'ticu niwĩ. Heber, cũ acawererã, Sísara wioꝝ Jabín, Hasor macã wioꝝ me'rã añurõ a'mesu'acu niwĩ. Tojo weegu Sísara ti wĩ'ĩpu ejaçu niwĩ. ¹⁸ Cũ etacã ĩ'agõ, Jael cũrē nico niwõ:

—Sãjãtia, ya'u wioꝝ. Ne uiticã'ña.

Co tojo nicã, Sísara ti wĩ'ĩpu sãjãacu niwĩ. Sãjãa, cũ ejaque'acã, omacãjĩrõ me'rã cũrē omaco niwõ.

¹⁹ —Acowũosa'a. Yu'ure aco cã'rõacã tãña, nicu niwĩ.

Tojo weego cabra õpẽcõrẽ cabra casero me'rã poseyeca ajurore pão, cũrẽ tãaco niwõ. Tãatoja, cũrẽ omaco niwõ tãa.

²⁰ Sísara core a'tiro weeduticu niwĩ:

—Sopẽpu nu'cũña. ãpẽrã ya'ruarã, mu'u tiro “¿ãpẽrã marĩti?” ni sêritiña'cã, “Marĩma” niña, nicu niwĩ.

²¹ Sísara, uputu ñujũ'cu niyugu, cãrĩyu ruacu niwĩ. Cũ tojo weecã ĩ'agõ, Jael, Heber ñmo busuro marĩrõ ti wi'ĩ cjase ni'cãgũ yucũgu ti wi'ire tũapuanu'cõ'cure míi, cũ diapoare di'tapu paabi'pe wẽjẽco niwõ. Tojo wee wẽria wa'acu niwĩ.

²² Be'ro Barac Sísarare a'magũ etacã, Jael co ya wi'ipu ní'co wijaa, cãrẽ põtẽrĩgõ wa'aco niwõ.

—Sãjãtia. Mũ'u a'magãrẽ ĩ'ogõti, nico niwõ.

Co tojo nicã, Barac ti wi'ire sãjãacu niwĩ. Ti wi'ipu Sísara wẽrĩ'cupu cũñacu niwĩ. Ti wi'ire tũapuanu'cõ'cu me'rã cũ diapoare paabi'peyu'rutẽrĩno'cure ĩ'acu niwĩ.

²³ Ti ñumũrẽta Õ'acũ Jabín, cananeo masã wiogũre docaque'acã weecu niwĩ. ²⁴ Israe curuacjãrã Jabĩrẽ, cananeo masã wiogũ me'rã a'mewẽjẽrã, nemorõ tutuarã wa'acãrã niwã. Tojo wee siape'e me'rã narẽ wẽjẽpe'obutiacãrã niwã.

5

Débora, Barac na Õ'acũrẽ basapeo'que ni'i

¹ Ti ñumũrẽta Débora, tojo nicã Barac, Abinoam macũ Sísara, cũ yarã surarare docaque'acã wee'quere basapeocãrã niwã.

³¹ Õ'acũrẽ basapeorã, a'tiro ni basacãrã niwã:

“Õ'acũ, nipe'tirã mũ'urẽ ĩ'atu'tirã Sísara weronjõ wẽrĩpe'tia wa'ato.

Mũ'urẽ mairã pe'e tutuarã ninu'cũcã'to.

Mujĩpũ umucocjũ asistero weronjõ niato”, ni basacãrã niwã.

Be'ro ti di'tapũre Israe curuacjãrã nirõpũre cuarenta cũ marĩ a'mewẽjẽse marĩcaro niwã.

6

Õ'acũ Gedeõrẽ pijĩ'que ni'i

¹ Be'ropu tja Israe curuacjãrã apaturi Õ'acũ ĩ'orõpu ña'arõ weecãrã niwã. Tojo weegu Õ'acũ narẽ siete cũ marĩ madianita masã dutise doca tojacã weecu niwĩ. ² Siape'e me'rã madianita masã narẽ ña'arõ da'radutipecãrã niwã. Tojo weerã Israe curuacjãrã narẽ uirã, ãrũpagupu, ãtã tutiripu du'tise na nisetise u'turire weecãrã niwã. ³⁻⁴ Na otese pĩ'rĩsetirĩnucũ, madianita masã, amaleca masã, ãpẽrã mujĩpũ mũjãtiro pe'ecjãrã Israe curuacjãrã nirõpu sãjãa, topu ejaque'acãrã niwã. Nipe'tiro na ote'quere no'õ uaro du'aste cõ'acã'cãrã niwã. Téé Gaza tiropu tojo weetucãrã niwã. Israe curuacjãrã na ba'abo'quere, tojo nicã na yarã ecarã ovejare, wecuare, burroare, ne apeyenojõ da'aticãrã niwã. ⁵ Ti di'ta cjasere dojorẽrã a'tirã, na yarã cameyoa pãjãrã me'rã, na ye wi'seri su'ti me'rã wee'que wi'seri peje me'rã a'ticãrã niwã. Mũ'mũrĩwi'ia pãjãrã otesere ba'ape'orã a'tirã weronjõ a'ticãrã niwã. Na pãjãrã niyucã, ba'paqueota basioticarõ niwã. ⁶ Madianita masã tojo weecã, Israe curuacjãrã uputu pi'eticãrã niwã. Tojo weerã Õ'acũrẽ cũ weetamũsere uputu sẽrĩcãrã niwã.

⁷ Israe curuacjãrã Õ'acũrẽ “Madianita masãrẽ yu'rũweticã weeya”, ni sẽrĩcã, ⁸ Õ'acũ narẽ ni'cũ cũ yere weremu'tãrĩ masãrẽ o'ócũ niwĩ. Narẽ a'tiro nicũ niwĩ: “Õ'acũ Israe curuacjãrã wiogu musãrẽ a'tiro niami: ‘Yu'u musã Egiptopu ní'cãrãrẽ miijawũ. Topũre musã narẽ da'raco'terã nimiwũ. ⁹ Musã Egiptocjãrã dutise doca ní'cãrãrẽ yu'rũweticã weewũ. Tojo nicã nipe'tirã musãrẽ ña'arõ wee'cãrãrẽ tojo weewũ. Na ye di'ta nimi'quere cõ'aõ'o, musãrẽ o'owũ. ¹⁰ Musãrẽ a'tiro nimiwũ: “Yu'u Õ'acũ, musã wiogu ni'i. Musã amorreo masã ya di'tapu ni'i. Na ãjõpeorãrẽ ne ãjõpeotica'ña,” nimiwũ. Yu'u tojo nimicã, musã pe'e yu'u tojo dutisere ne yu'titiwũ”, ni werecu niwĩ Õ'acũ yere weremu'tãrĩ masã.

¹¹ Be'ro Õ'acũ cũ basuta nimigũ, cãrẽ wereco'tegu weronjõ upusãjãnu'cã* a'ti, Ofra nirõpu yucu pajicjũ docapu ñujicũ niwĩ. Tigu Joás wãmetigu yagu nicaro niwã. Joás Abiẽzer wãmetiri curuacjũ nicũ niwĩ. Topu cũ macũ Gedeõ trigore doque, su'aweegu weecu niwĩ. Madianita masã ĩ'aticã'to nígũ, na vino wéerã u'sepaga u'tafiarõpu tere su'aweegu weecu niwĩ.

¹² Õ'acũ cũ basuta nimigũ, cãrẽ wereco'tegu weronjõ upusãjãnu'cã Gedeõrẽ bajua, a'tiro nicũ niwĩ:

—Gedeõ, Õ'acũ mũ'u me'rã nimi. Mũ'u a'mewẽjẽtutuagu ni'i.

¹³ Gedeõ cãrẽ yu'ticũ niwĩ:

* 6:11 6.11 ĩ'aña Gn 16.7 docapu oja'quere.

—Ō'acū ūsā me'rā nimicā, ¿de'ro weero a'te ña'ase ūsārē tojo wa'ati? Ūsā ñecāsumua Ō'acū tutuaro me'rā cū wee'quere werecārā niwā. Na “Ō'acū ūsā Egiptopu ni'cārārē miwijiawī”, nicārā niwā. Ūsā pe'e cū tutuasere ī'awe'e. Ō'acū ūsārē cō'awā'cāwī. Ūsārē madianita masā dutise doca nicā weewī, nicu niwī Gedeō.

¹⁴ Ō'acū cūrē majāmī'a, a'tiro nicu niwī:

—Mu'u tutuase me'rā Israe curuacjārārē madianita masā dutise doca nirārē yu'rūogu wa'aya. Yu'uta mu'urē wa'adutigu wee'e, nicu niwī.

¹⁵ Gedeō cūrē yu'ticu niwī:

—Wiogu, ¿de'ro wee yu'u Israe curuacjārārē yu'rūogusari? Ya curua Manasés pā'rāmerā nituriase curari yapatiri curuacjārā nima. Yu'u quē'rā ni'cū pō'rā du'sagupu ni'i.

¹⁶ Ō'acū cūrē yu'ticu niwī:

—Yu'u mu'u me'rā nigūti. Mu'u nipe'tirā madianita masārē ni'cū masūrē wējēgū weronojō weegusa'a.

¹⁷ Cū tojo nicā tu'ogu, Gedeō nicu niwī:

—Yu'ure ni'cārōacā e'catise me'rā ī'agū, “Diacjūta yu'u Ō'acū ni'i” nīgūa, mu'u tutuase me'rā apeyenojō wee'ōña. ¹⁸ A'tota yucueya yujupu. Yu'u mu'urē ējōpeosere ī'ogū, apeyenojō o'osī'rīsa'a, nicu niwī.

Ō'acū cūrē “Jaū, mu'urē yucuegūti”, nicu niwī.

¹⁹ Cū tojo nicā, Gedeō wa'a, ni'cū cabracārē wējē, do'a, tojo nicā pā bucuase me'rā morēti'quere apocu niwī. Tu'ajanu'cō, di'irore pi'ipu miisāa, tecore sutuwupu piosāacu niwī. Te nipe'tisere cū yucu doca dujigure mia, o'ocu niwī.

²⁰ Ō'acū basuta nimigū, cūrē wereco'tegu weronojō upusājānu'cā, cūrē nicu niwī:

—Di'iro, pā bucuase morēti'quere ūtāgā bu'ipu cūña. Tecore piostepeoya, nicu niwī. Cū dutironojōta Gedeō weecu niwī.

²¹ Ō'acū cū basuta nimigū, cūrē wereco'tegu weronojō upusājānu'cā cū tuacju yapa me'rā sīoo, di'irore, tojo nicā pārē ñapeocu niwī. Tojo weecāta, pecame'e ūtāgāpu ūjñe'emajā wa'acaro niwū. Ti me'e di'irore, pārē ūjūape'ocā'caro niwū. Tojo weetoja, Ō'acūrē wereco'tegu bajudutia wa'acu niwī. ²² Tojo wa'acā ī'agū, Gedeō Ō'acū cū basuta nimigū, cūrē wereco'tegu weronojō upusājānu'cā sere masīcu niwī. Be'ro ucuca, caricūcu niwī:

—¡Acoe, yu'u wioгу! Mu'u basuta nimigū, mu'urē wereco'tegu weronojō upusājānu'cā'care bajuyoropu ī'a'a, nicu niwī.

²³ Ō'acū cūrē yu'ticu niwī:

—Ne uiticā'ña. Mu'u wērīsome. Wācūque'tiro marīrō niña, nicu niwī.

²⁴ Be'ro Gedeō topu Ō'acūrē ējōpeogu wa'icūrārē ūjūamorōpeorore ni'cā mesā ūtā me'rā seeneocūcu niwī. Ti mesārē “Ō'acū wācūque'tiro marīrō, añurō tu'ōña'se o'ogū nimi”, ni wāmepeocu niwī. A'ti mesā Ofra, Abiēzer ya curuacjārā ya macāpu nīdecotisa'a yujupu.

²⁵ Ti ñamita Ō'acū Gedeōrē a'tiro nicu niwī:

—Ni'cū wecu ūmu mu'u pacu yarā wa'teropu nigū, siete cū'ma cuogure ñe'egū wa'aya. Baare wa'icūrārē ūjūamorōpeoro, mu'u pacu yarore paamatōdijogu wa'aya. Tojo nicā, to pu'to niri tuturo Astarté queose niri tuturore paacō'aña. ²⁶ Tere cō'atoja, Ō'acū mu'u wiozure ni'cārō wa'icūrārē ūjūamorōpeoatjore ni'cā mesā ūtā me'rā seeneocūña tja. Musā du'tiro niri bu'a dūposārīpu seeneocūña. Tu'ajanu'cō, wecure wējē, topu peca, musā paacō'aca tuturo me'rā Ō'acūrē ūjūamorōpeoya, nicu niwī.

²⁷ Be'ro Gedeō diez ūmuca, cūrē da'raco'terā me'rā Ō'acū cūrē weeduti'caronojōta weecu niwī. Cū acawererārē, ti macācjārārē uiyugu, ūmūco ūjūamorōpeosī'rīticu niwī. Tojo weegu ñamipu ūjūamorōpeocu niwī.

²⁸ Ape nūmu bo'reacā ti macācjārā wā'cā, Baare ējōpeorore paamatōdijo'carore, tojo nicā Astarté ējōpeori tuturo paacō'aca tuturore ī'acārā niwā. Apeyema tja, apero, ma'ma ūjūamorōpeoropu wecu ūjūa'cure ī'acārā niwā.

²⁹ Na a'merī sērītiña'cārā niwā: “¿Noanojō tojo weepari?” nicārā niwā.

Na a'merī sērītiña'ca be'ro tu'omasīcārā niwā: “Gedeō, Joás macū tojo weepī”, nicārā niwā.

³⁰ Be'ro ti macācjārā ūmuca Joáre a'tiro nicārā niwā:

—Mu'u macūrē ūsārē o'oya. Cū Baare wa'icūrārē ūjūamorōpeorore, tojo nicā to pu'to niri tuturo Astarté ējōpeori tuturore paacō'acu niami. Tojo weese wapa wējēno'gūsami, nicārā niwā.

³¹ Joás, Gedeō pacu pe'e narē yu'ticu niwī:

—¿Masā Baare a'mewējēbosarāsari? ¿Cūrē yu'ruorāsari? No'o cūrē a'mewējēbosagu bo'reati dūporo wērīato. “Diacjūta Baal wlogu waro nimi” nígū, cū basu a'mewējēato. Na paamūtōdijo'caro cū yarota nicaro niapu, nicu niwī.

³² Ti nūmu me'rā masā Gedeōrē “Jerubaal” pisunu'cācārā niwā. Gedeōta Baare ējōpeorore paamūtōdijocu niwī. Tojo weerā “Baal basu a'mewējēato” nírā, tojo nicārā niwā.

³³ To be'ro nipe'tirā madianita masā, amaleca masā, tojo nicā āpērā mujīpū mujātiro pe'ecjārā nerē, dia Jordārē pē'acārā niwā. Añurī pa Jezreel wāmetiropu ejaque'a, cāricārā niwā. ³⁴ Na tojo weecā, Espiritu Santu Gedeōpure sājāacu niwī. Sājāa, Gedeō Abiēzer ya curuacjārārē cūrē sirutudutigu, oveja capesa'rore puticu niwī. ³⁵ Āpērā queti wererārē nipe'tiro Manasés ya curuacjārārē nerēdutigū o'ōcu niwī. Tojo nicā Aser ya curuacjārā, Zabulō ya curuacjārā, Neftalí ya curuacjārā cū me'rā a'mewējētamurā wa'ajārē pijiduticu niwī. Tojo weerā nipe'tirā cū me'rā nerēcārā niwā.

³⁶ Gedeō Ō'acūrē a'tiro nicu niwī: “Mu'u yu'u me'rā Israe curuacjārārē yu'ruogusa'a ní'caronojōta diacjū wéégū, a'tiro wee'obosaya. ³⁷ Oveja casero añurō poaritiri casero trigo su'tiweeropu di'tapu cūgūti. Bo'reacā ñocōa u'seco ti caseropu dia'cū nicā ī'agū, mu'u yu'ure ní'caronojōta yu'u me'rā Israe curuacjārārē yu'ruosere masīgūsa'a”, nicu niwī. ³⁸ Tojota wa'acaru niwū. Ape nūmu Gedeō wā'cā, poari añurō piūca caserore bocacu niwī. Ti caserore bipecā, ní'cā pa mu'murō aco wijacaro niwū.

³⁹ Be'ro Gedeō Ō'acūrē nicu niwī tja: “Yu'u me'rā uaticā'ña. Ní'cāti mu'u wee'osere sērīnemogūti. Ní'cārōacāma bo'reacā di'tapu dia'cū ñocōa u'seco niato. Oveja poari pe'e añurō bopori casero niato”, nicu niwī. ⁴⁰ Ti ñamirē Ō'acū mejārōta weecu niwī tja. Oveja poari dia'cū aco marīcaro niwū. Di'ta nipe'tiropure ñocōa u'seco acoticaro niwū.

7

Gedeō madianita masārē docaque'acā wee'que ni'i

¹ Ape nūmu bo'reacā Gedeō, na Jerubaal pisuno'gū, nipe'tirā umua cū me'rā nírā wā'cā, aco wijari pe Harod wāmetiri pepu wa'acārā niwā. Madianita masā to yu'ruro e'sari pa ūrūgū More wāmeticjū pu'topu nerēcārā niwā.

² Ō'acū Gedeōrē a'tiro nicu niwī: “Mu'u me'rā nírā pājārā nima. Na pājārā me'rā yu'u madianita masārē docaque'acā weecā, na 'Ūsā tutuase me'rā yu'rūwū', nibosama. ³ Tojo weegu narē a'tiro niña: 'No'o ui narāsārānojōrē, masā ye wi'seripu dajatojaaya', niña”, nicu niwī Ō'acū.

Cū tojo nicā, veintidos mil umua na ye wi'seripu dajatojaacārā niwā. Diez mil umua du'sacārā niwā. ⁴ Ō'acū ninemocu niwī: “Na pājārā nima yujupu. Tojo weegu acore sī'rīdutigū, narē aco wijari pepu miibu'aya. Topu yu'u beseña'gūti. 'Á'rī mu'u me'rā wa'agusami' nino'gū wa'agusami. Apī 'Á'rī wa'atisami' nino'gū wa'asome”, nicu niwī.

⁵ Tojo weegu Gedeō narē acore sī'rīdutigū, ti pepu pijibu'acu niwī. Ō'acū cūrē a'tiro nicu niwī: “A'tiro ducawaaya narē. Na omocārī me'rā aco waamí, diayia weronojō ne'rē, sī'rīrārē mejēcā cūuña. Āpērā ejaque'a, mu'rīpa'a sī'rīrārē mejēcā cūuña”, nicu niwī.

⁶ Omocā me'rā diayia weronojō ne'rē, sī'rīrā trescientos nicārā niwā. Āpērā du'sarā pe'e ejaque'a, mu'rīpa'a sī'rīcārā niwā. ⁷ Na tojo weecā, Ō'acū Gedeōrē nicu niwī: “Á'rā trescientos umua me'rā masārē yu'ruogusa'a. Na me'rā madianita masārē docaque'acā weeguti. Āpērā pe'e na ye wi'seripu tojaarāsama”, nicu niwī.

⁸ Tojo weegu Gedeō narē su'ti caseri me'rā wee'que wi'seripu dajatojaaduticu niwī. Trescientos umua cū me'rā tojacārā niwā. Āpērā na wa'ase dūporo na ba'abo'quere, na ye sutuparu, na putise oveja umua capesa'rīre cūucārā niwā. Madianita masā na cārīrō Gedeō bu'aropu o'pa p'itiro pajiri papu nicārā niwā.

⁹ Ti ñamita Ō'acū Gedeōrē a'tiro nicu niwī: “Wā'cānu'cāña. Madianita masā me'rā a'mewējēgū bu'aya. Narē mu'arē wiagutigū wee'e. ¹⁰ Mu'u uigu, mu'arē da'raco'tegu Fura me'rā na nīrōpu bu'aya. ¹¹ Topu na ucisere tu'ogu wa'aya. Tojo weēca be'ro wācūtutuase me'rā a'mewējēgūsa'a”, nicu niwī.

Tojo weegu Gedeō cūrē da'raco'tegu Fura me'rā madianita masā nerērō sumutopu bu'a wa'acārā niwā. ¹² Madianita masā, amaleca masā, āpērā mujīpū mujātiro pe'ecjārā pajiri papu mu'murīwi'ia pājārā weronojō nerēcārā niwā. Na yarā cameyoa maa pajiri maa sumutopu nucūpori weronojō pājārā waro nicārā niwā. ¹³ Gedeō bu'a etacā, ní'cū madianita masū cū quē'esere apī cū me'rācjūrē weregū weecu niwī. A'tiro nicu niwī:

—A tiro quē'easu. Ni'cāgā pã cebada me'rã wéécaga marĩ nirõpu tũrũmaacãtiasu. Tiga ni'cã wi'i su'ti caseri me'rã wéeca wi'ipũ doquewãarõta, ti wi'ire doquestemajã wa'apu, nicu niwĩ.

¹⁴ Cũ tojo werecã tu'ogu, cũ me'rãcjũ a'tiro ni yu'ticu niwĩ:

—Mu'u tojo quē'ese Gedeõ, Joás macã, Israe curuacjũ, cũ ya di'pji, a'mewējērĩ pji nisi'rĩrõ wee'e. Ô'acũ marĩ madianita masã, nipe'tirã a'topũ nerērãrẽ, tojo nicã nipe'tise marĩ cuosere Gedeõrẽ wiagusami, nicu niwĩ.

¹⁵ Gedeõ cũ quē'esere tu'ogu, ejaque'a, Ô'acũrẽ ějõpeocu niwĩ. Be'ro Israe curuacjãrã nerērõpu daja, narẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Wã'cãnu'cãña. Ô'acũ sõjã madianita masã surarare marĩrẽ wiagusami, nicu niwĩ.

¹⁶ Cũ tojo nĩca be'ro cũ yarã trescientos umuarẽ i'tia curua ducawaacu niwĩ. Nanucũrẽ putiatje capesa'rire o'o, tojo nicã sutũparũ ope pecame'e na si'a'que posetiseparũre o'ocu niwĩ. ¹⁷ Be'ro narẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'ure ĩ'aña. Na nerērõ ape pã'rẽpu yu'u etacã, yu'u weronojõta weeya. ¹⁸ Yu'u, nipe'tirã yu'u me'rã nĩcã usã capesa'rire puticã, musã sumutopũ nu'cũrã ni'cãrõnojõ putiburoya. Putitoja, “Ô'acũrẽ, tojo nicã Gedeõrẽ a'mewējẽbosarã”, ni caricũña, nicu niwĩ.

¹⁹ Nami deco nicã, madianita masã surara co'terã dũcayũca be'ro Gedeõ cien surara cũ me'rã nĩrã madianita masã surara nerērõ ape pã'rẽpu etacãrã niwã. Topũ eta, na ye putise capesa'rire puti, sutũparũ na cõseparũre bopecãrã niwã. ²⁰ Na i'tia curua ni'cãrõ me'rã puticãrã niwã. Tojo nicã na ye sutũparũre bopecãrã niwã. Cũpecamocã me'rã na si'a'quere siomorõ, diacjũcamocã me'rã capesa'rire cõocãrã niwã. Ni'cãrõ me'rã “Ô'acũrẽ, Gedeõrẽ a'mewējẽbosarã”, ni caricũcãrã niwã. ²¹ Israe curuacjãrã madianita masã surara nerērõpu tojo nu'cũbe'toacãrã niwã. Madianita masã narẽ uirã, no'o uaro caricũ, du'tiwã'cãcãrã niwã. ²² Trescientos capesa'ri busucã, Ô'acũ na madianita masãrẽ na basu a'merĩ a'mewējẽcã weecu niwĩ. Na surara yu'rũweti'cãrã yoaropũ Bet-sita wãmetiri macã, Zerera wa'ari ma'apu, téé Abel-mehola nitũoro Tabat wãmetiri macã pu'topũ omadu'ticãrã niwã.

²³ Tojo wa'ãca be'ro Israe curuacjãrã Neftalĩ, Aser, nipe'tirã Manasés ya curuacjãrãrẽ pijicãrã niwã. Tojo weerã na quē'rã madianita masã surarare sirutucãrã niwã. ²⁴ Gedeõ quetiwereco'terãrẽ weredutigu, Efraĩpu opa bu'pa nirõpu o'õcu niwĩ. A'tiro ni queti o'õcu niwĩ: “Madianita masã me'rã a'mewējẽrã a'tia. Dia Jordã pẽ'arĩ maa ĩ'cũatiropu Bet-bara wãmetiropu na dũporo nitojaya. Na pẽ'arĩ nĩrã, cã'mota'aya”, nicu niwĩ. Tojo weerã Efraĩ ya curuacjãrã surara Gedeõ duti'quere weecãrã niwã. ²⁵ Apeyema tja madianita masã surara wĩorã Oreb, Zeeb wãmetirãrẽ ñe'ecãrã niwã. Orere ni'cãgã ũtãgãpu wējẽcãrã niwã. Tiga a'tocaterore “Oreb yaga” wãmetisa'a. Zeere cũ u'se biperopũ wējẽcãrã niwã. Āpẽrã madianita masã surarare sirutũca be'ro Oreb, Zeeb na dũpopare Gedeõrẽ, dia Jordã ape pã'rẽpu nigũ tiropũ o'orã wa'arã miacãrã niwã.

8

Gedeõ cũ ya camisare uru me'rã wee'que ni'i

²² Be'ro Israe curuacjãrã Gedeõrẽ a'tiro nicãrã niwã:

—Mu'u ũsãrẽ madianita masã doca ni'cãrãrẽ yu'rũowũ. Tojo weegu ũsã wiogu sãjãña. Mu'u põ'rã, mu'u pãrãmerã mu'u be'ro dutisirutuato, nicãrã nimiwã.

²³ Gedeõ pe'e narẽ yu'ticu niwĩ:

—Niwe'e. Yu'u, tojo nicã yu'u macũ musã wiogu nisome. Ô'acũ pe'e musã wiogu nigũsami, nicu niwĩ. ²⁴ Narẽ a'tiro ninemocu niwĩ:

—A'tiro pe'e sērĩ'i. Musãnucũ musã madianita masãrẽ ě'ma'quere omopica tuusãase be'torire o'oya, nicu niwĩ. Titare ismaelita masã* yucu marĩrõcjãrã na omopica tuusãase be'torire uru me'rã weecãrã niwã. ²⁵ Na “Jau, mu'urẽ e'catise me'rã o'orãti”, nicãrã niwã. Tojo nĩca be'ro ni'cã su'ticasero nucũcãpu s̃eocũu, na suraranucũ omopica tuusãase be'tori na boca'quere ti casero bu'ipũ peocãrã niwã.

²⁷ Te uru me'rã Gedeõ ni'cãrõ camisa, omocãrĩ marĩrõ weecu niwĩ. To camisare cũ ya macã Ofrapu cũucu niwĩ. Be'ro nipe'tirã Israe curuacjãrã Ô'acũrẽ ějõpeoronojõ o'orã, to camisa pe'ere ějõpeocãrã niwã. Tojo weerã Gedeõ, tojo nicã cũ acawererã ña'arõ yapaticãrã niwã.

* 8:24 8.24 ĩ'aña Gn 37.25-28 docapu oja'quere.

²⁸ Tojo weese me'rã Israe curuacjãrã madianita masãrê docaque'acã weecãrã niwã. Na ne apaturi tutuarã wa'anemoticãrã niwã majã. Tojo weerã Gedeõ catiri curare cuarenta cã'marĩ Israe curuacjãrã soose me'rã nicãrã niwã.

Gedeõ cã wẽrĩ'que ni'i

²⁹ Madianita masãrê docaque'acã weéca be'ro Gedeõ, "Jerubaal" na nino'gũ, cã ya macãpu nisetigu wa'acu niwĩ. ³⁰ Cã pãjãrã numosãnumia cuoyugu, setenta umua põ'rãticu niwĩ. ³¹ Apego Siquẽcjo, cã cuo'co, cã numo nitigo me'rã, ni'cũ põ'rãticu niwĩ. Cãrẽ Abimelec wãme õ'ocu niwĩ.

³² Gedeõ bucu ãjãyu'ruã, wẽricu niwĩ. Cã pacu Joãre yãaca tutipu cãrẽ siosõrõcũuocãrã niwã. Ti tuti Ofra, Abiẽzer ya curua ya macãpu nicaro niwã.

³³ Gedeõ wẽrica be'ro maata Israe curuacjãrã apaturi Õ'acũrẽ ãjõpeodu'u, Baal pe'ere ãjõpeocãrã niwã tja. Ni'cũ Baal-berit wãmetigure ãjõpeocãrã niwã. ³⁴ Õ'acũ nipe'tirã Israe curuacjãrãrẽ i'atu'ti'cãrãrẽ docaque'acã weecu niwĩ. Tojo weemicã, Õ'acũ na wiogu ni'cure acoboja wa'acãrã niwã. ³⁵ Tojo nicã, Gedeõ, Jerubaal na nino'gũ, Israe curuacjãrãrẽ peje añuse weemicã, na pe'e cã acawererãrẽ añurõ pajaña'ticãrã niwã.

9

Abimelec ye cjase ni'i

¹ Gedeõ* wẽrica be'ro Abimelec Siquẽpu cã paco acawererãrẽ i'agũ wa'acu niwĩ. Narẽ, nipe'tirã cã paco ya curuacjãrãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

² —Musã a'ti macã Siquẽcãrãrẽ sãrĩtiña'ña:

¿Dise pe'ere musã nemorõ uasari? ¿Setenta umua Jerubaal põ'rã umua musãrẽ duticã uasari? ¿O, ni'cũta musãrẽ wiogu duticã uasari? Wãcũña. Yu'u pe'e musã acaweregu waro ni'i, nicu niwĩ Abimelec.

³ Cã paco acawererã Siquẽcãrãrẽ Abimelec ye cjase ucũbosacãrã niwã. Na tojo nicã tu'orã, Siquẽcãrã Abimelere "Marĩ acaweregu nimi. Tojo weerã cãrẽ siruturãsa'a", nicãrã niwã. ⁴ Cãrẽ setenta niyeru cujiri plata me'rã wee'que cujirire Baal-berire ãjõpeori wi'i cjase o'ocãrã niwã. Te niyeru me'rã umua ña'arãrẽ wapaye, sirutuduticu niwĩ. ⁵ Be'ro cã pacu ya wi'i Ofrapu wa'acu niwĩ. Topu ni'cãgã ãtãgã bu'ipu cã acawererã setenta Gedeõ põ'rãrẽ wẽjẽcã'cu niwĩ. Gedeõrẽta Jerubaal pisucãrã niwã. Jotam, du'sagupu dia'cũ, ãpẽrã i'atiropu du'ti, yu'rucu niwĩ. ⁶ Be'ro nipe'tirã Siquẽcãrã, tojo nicã Bet-milocjãrã yucu pajicju encina wãmeticju pu'to, ãtã me'rã weéca tuturo na ãjõpeori tuturo pu'to nerẽcãrã niwã. Topu Abimelere wiogu sõrõcãrã niwã.

⁷ Na tojo weecã tu'ogu, Jotam ãrũgũ Gerizim bu'ipu mujãa, tocjãrãrẽ urũtu caricũcu niwĩ:

"Musã Siquẽcãrã, Õ'acũ musãrẽ tu'ocã uarã, yu'ure tu'oya.

¹⁶ "Musãrẽ sãrĩtiña'gũti. ¿Musã Abimelere wiogu sõrõrã, queoro weeati? ¿Musã Gedeõ, cã põ'rãrẽ queoro weeati? ¿Cũ musãrẽ añurõ wee'caronõjõta weeati? ¹⁷ Yu'u pacu cã catiri umucore ma'itimigũ, musãrẽ a'mewẽjẽbosawĩ. Madianita masã doca nĩrãrẽ yu'ruogu, tojo weecu niwĩ. ¹⁸ Musã pe'e ni'cãcã yu'u pacu acawererã, cã põ'rã setentare ni'cãgã ãtãgã bu'ipu narẽ wẽjẽ, yu'runu'cãcãrã niapu. Apeyema tja musã Abimelec, yu'u pacure da'raco'tego macũrẽ Siquẽrẽ wiogu sõrõcãrã niapu. Cũ musã acaweregu niyucã, tojo weecãrã niapu. ¹⁹ Musã ni'cãcã Gedeõ, cã acawererãrẽ queoro, diacjũ nise me'rã weérã, Abimelec me'rã e'catiya. Cũ quẽ'rã musã me'rã e'catiato. ²⁰ Musã queoro weeticã pũricãrẽ, pecame'e Abimelepure wijaa, musã Siquẽcãrã, tojo nicã Bet-milocjãrãrẽ ãjũape'ocã'to. Mejãrõta pecame'e musãpure wijaa, Abimelere ãjũacõ'acã'to", nicu niwĩ Jotam.

²¹ Tojo nitoja, Jotam Beer wãmetiropu du'tia wa'acu niwĩ. Cã ma'mi Abimelere uigu, topu niseticu niwĩ.

²² Abimelec Israe curuacjãrãrẽ i'tia cã'ma duticu niwĩ. ²³ Be'ro Õ'acũ Abimelere, Siquẽcãrã me'rã na basu a'metu'ticã weecu niwĩ. Tojo weerã Siquẽcãrã Abimelere yu'runu'cãcãrã niwã. ²⁴ Õ'acũ Abimelec Gedeõ põ'rã umua setentare wẽjẽ'que wapa tojo weecu niwĩ. Tojo nicã Siquẽcãrã Abimelec cã ma'misumuarẽ wẽjẽtamu'que wapa na quẽ'rãrẽ bu'iri da'recu niwĩ.

* 9:1 9.1 Gedeõrẽ apeterore "Jerubaal" pisucãrã niwã.

⁴⁵ Be'ropure Abimelec Siquēpu ti macācjārā me'rā a'mewējē, wapata'acu niwī. Tocjārārē wējēpe'ocu niwī. Be'ro ti macā cjasere cō'ape'ocā'cu niwī. Tojo wēca be'ro topure ne apeyenojō pī'rīnemotica'to nīgū, moarē doquestecūcu niwī.

⁴⁶ Āpērā Migdal-Siquēcjārā ti macā ū'muarī wi'i, na me'rā a'mewējērā a'tirārē co'tedujati wi'ipu nicārā niwā. Abimelec Siquēcjārārē wējēcā tu'orā, na ējōpeogu Elberit ējōpeori wi'ipu du'tisājācārā niwā. Ti wi'i ū'ta tu'ru yecā'mota'aca wi'i nicaro niwā. ⁴⁷⁻⁴⁸ Abimelec na topu nerēcā tu'ogu, cū, cū yarā masā me'rā ūrūgū Salmón wāmeticjūpu wa'acu niwī. Cōmea me'rā yucudupurire dute, wuacu niwī. Cū yarā masārē “Quero, yu'u weronojō weeya”, nicu niwī. ⁴⁹ Nipe'tirā yucudupurire dute, Siquēcjārā na du'tiri wi'ipu Abimelere sirutucārā niwā. Topu nipe'tise dupurire seecū, pecame'e wījācārā niwā. Nipe'tirā ti wi'ipure nirā mil ūmua, numia ūjēpe'tia wa'acārā niwā.

⁵⁰ Tojo wēca be'ro Abimelec Tebes wāmetiri macāpu wa'a, tocjārā me'rā a'mewējē, narē doaque'acā weecu niwī. ⁵¹ Ti macā po'peapu ū'muarī wi'i, surara na co'tedujiri wi'i nicaro niwā. Ti wi'ipu nipe'tirā ūmua, numia du'tisājācārā niwā. Ti wi'i soperē bi'a, ti wi'i bu'ipu mujācārā niwā. ⁵² Abimelec ti wi'i soperē eja, tore tuupārē, ūjāgūtiḡu weecu niwī. ⁵³ Cū tojo weeguti nirī cura ni'cō numio ti wi'i bu'ipu nigō co trigo tuumatōcjare cū dūpōpu doquepeoco niwō. Co tojo weecā, cū dūpōa pe'toro bata wa'acaro niwū. ⁵⁴ Maata cū wāmorē miaco'tegure piji, cūrē nicu niwī: “Mu'u ya pji miūwīrō, yu'ure űosēwējēcā'ña. ‘Numio cūrē wējēcā'mo' nicā ūatigu, ‘Tojo weeya’”, nicu niwī. Tojo weegu cūrē da'raco'tegu cūrē űosēwējēcū niwī. Tojo wee Abimelec wērīa wa'acu niwī. ⁵⁵ Cū wērīcā i'arā, Israe curuacjārā na ye wi'serīpu dajatojaacārā niwā.

⁵⁶ Tojo weegu Abimelec cū acawererā setentare wējēgū, cū pacure ña'arō wee'que wapare Ō'acū wapaseecu niwī. ⁵⁷ Tojo nicā Ō'acū Siquēcjārā ūmuarē na ña'arō wee'que wapare tojo weecu niwī. Tojo wee Jotam, Gedeō macū Siquēcjārārē “Ña'arō wa'arosa'a” n'ique narē queoro wa'acaro niwā.

10

Tola ye cjase ni'i

¹ Abimelec wērīca be'ro Isacar ya curuacjū Tola wāmetiḡu, Fúa macū, Dodo pārāmi, Israe curuacjārārē narē i'atu'tirārē yu'raocu niwī. Cū Samir wāmetiri macā Efraī bu'papijaropu macārīticu niwī. ² Veintitres cū'marī Israe curuacjārārē duticu niwī. Be'ro wērīa wa'a, Samīpu yaano'cu niwī.

Jair ye cjase ni'i

³ Tola be'ro Jair Galaad wāmetirocjū veintidos cū'marī Israe curuacjārārē duticu niwī. ⁴ Cū treinta ūmua pō'rāticu niwī. Nanūcū na yarā burroare pesacārā niwā. Na treinta macārī Galaare duticārā niwā. ⁵ Jair wērīca be'ro Camón wāmetiri macāpu cūrē yaacārā niwā.

Amonita masā Israe curuacjārārē da'radutipe'que ni'i

⁶ Israe curuacjārā apaturi Ō'acū i'orōpu ña'arō weeseticārā niwā. Na Baal, tojo nicā Astartere ējōpeocārā niwā. Tojo nicā Siria di'tacjārā na ējōpeorārē, Sidōcjārā, moabita masā, amonita masā, filisteo masā na ējōpeorānojōrē ējōpeocārā niwā. Ō'acū pe'ere ējōpeodu'u, cū weedu'ti'quere weeticārā niwā. ⁷ Tojo weegu Ō'acū na me'rā ua, filisteo masā, amonita masā doca wa'acā weecu niwī. ⁸ Tojo wa'ari cū'ma me'rā dieciocho cū'marī Israe curuacjārārē ña'arō dutipe da'raduticārā niwā. Nipe'tirā Israe curuacjārā dia Jordā mujīpu mujātiro pe'ecjārā Galaad di'tapu nirārē tojo weecārā niwā. Ti di'ta amorreo masā ya di'ta nicaro niwā. ⁹ Tojo nicā amonita masā Judācjārā, Benjamīcjārā, Efraīcjārā me'rā a'mewējērātirā, dia Jordāpu pē'aticārā niwā. Tojo weerā Israe curuacjārā pūrō wioro tu'oña'cārā niwā. ¹⁰ Tojo wa'acā, Israe curuacjārā Ō'acū cū weetamusere sērīcārā niwā: “Ō'acū, mu'urē ējōpeodu'u, Baal pe'ere ējōpeosiruturā, mu'urē yu'runu'cāpu”, nicārā niwā.

¹¹ Ō'acū narē yu'ticu niwī: “Dūporopu Egiptocjārā, amorreo masā, amonita masā, filisteo masā, ¹² Sidōcjārā, amaleca masā, tojo nicā madianita masā musārē ña'arō weecā, musā yu'ure weetamusere sērīcā, yu'u musārē yu'ruowu. ¹³ Yu'u tojo weemīcā, āpērānojōrē ējōpeorātirā, yu'ure ējōpeodu'ucā'wū. Tojo weegu musārē yu'ruonemosome majā. ¹⁴ Na musā ējōpeorā, musā bese'cārārē na weetamusere sērīrā wa'aya. Musārē mejēcā wa'acā, náta musārē yu'ruoato”, nicu niwī Ō'acū.

¹⁵ Cũ tojo nicã tu'orã, Israe curuacjãrã Ô'acũrẽ a'tiro nicãrã niwã: "Ûsã mu'urẽ yu'rũnu'cãpu. No'o mu'ũ ùsãrẽ weesi'rĩrõnojø weeya. Mejõ ni'cãrõacã waroma ùsãrẽ yu'rũoya", nicãrã niwã. ¹⁶ Na tojo nica be'ro ape di'tacjãrã na ëjõpeorãnojø na wa'teropũ nirãrẽ cõ'a, Ô'acũrẽ apaturi ëjõpeocãrã niwã tja. Na tojo weecã ï'agũ, Ô'acũ na pi'etisere ï'anemosi'rĩticu niwĩ.

¹⁷ Be'ro amonita masã Israe curuacjãrã me'rã a'mewëjërãtirã, nerẽ, Galaapu cãrĩcãrã niwã. Israe curuacjãrã pe'e nerëque'a, Mizpapũ cãrĩrã wa'acãrã niwã. ¹⁸ Galaacjãrã wiorã a'merĩ ucũcãrã niwã: "No'o amonita masãrẽ su'ori u'mutã, a'mewëjëgũnojø, cãta nipe'tirã Galaacjãrã wiogu sãjãgũsami", nicãrã niwã.

11

Jeftë ye cjase ni'i

¹ Jeftë, Galaad di'tacjã, a'mewëjëtutuagu nicu niwĩ. Cũ pacu Galaad nicu niwĩ. Cũ paco pe'e umua me'rã a'metãrãsjari masõ nico niwõ. ² Galaad numo quë'rã umuarẽ põ'rãtico niwõ. Na bucuarã, Jeftëre na ya wi'ipu nimi'cure cõ'awĩrõcãrã niwã. Cãrẽ a'tiro nicãrã niwã: "Mu'ũ apego macũ ni'i. Tojo weegu marĩ pacu cũ wërĩca be'ro cũuatjere ñe'esome", nicãrã niwã. ³ Na tojo nicã, Jeftë cũ acawererãrẽ du'tigu, apero Tob wãmetiropũ macãrĩ wa'acu niwĩ. Topũ umua no'o uaro weema'arãrẽ, na tu'omasĩrõ marĩrõ weesetirãrẽ neocũucu niwĩ. Cũ me'rã ba'patisijacãrã niwã.

⁴ Be'ropũ amonita masã Israe curuacjãrã me'rã a'mewëjëcãrã niwã. ⁵ Na tojo weeri cura Galaad wiorã Jeftë Tob wãmetiropũ nigãrẽ pijirã wa'acãrã niwã.

⁶ —A'tia. Marĩ amonita masã me'rã a'mewëjërã wa'acã, mu'ũ ùsã wiogu nicã uasa'a, nicãrã niwã.

⁷ Jeftë narẽ nicu niwĩ:

—Musã yu'ure ï'asĩrĩti, yu'ũ pacu ya wi'ipu ni'cure cõ'awĩrõcã'wã. ¿De'ro weerã ni'cãrõacãrẽ musãrẽ mejëcã wa'acã, yu'ũ tiropũ a'tiati? nicu niwĩ.

⁸ Galaacjãrã bucuarã cũrẽ nicãrã niwã:

—Tojo wee'cãrã nimirã, ni'cãrõacãrẽ mu'urẽ a'marã a'tiapũ. Mu'ũ ùsã me'rã a'ti, amonita masã me'rã a'mewëjëcã u'a. Tojo nicã, mu'ũ nipe'tirã Galaacjãrã wiogu sãjãcã u'a, nicãrã niwã.

⁹ Jeftë narẽ yu'ticu niwĩ:

—Musã yu'ure amonita masã me'rã a'mewëjëato nĩrã miacã, tojo nicã Ô'acũ yu'ure narẽ docaque'acã weecã, diacjãta musã wiogu nigũti, nicu niwĩ.

¹⁰ Cũ tojo nicã tu'orã, Galaacjãrã bucuarã cũrẽ yu'ticãrã niwã:

—Ô'acũ marĩ ucũsere tu'ogu weemi. Nirõta mu'ũ nĩrõnojøta weerãti, nicãrã niwã.

¹¹ Tojo weegu Jeftë Galaacjãrã bucuarã me'rã wa'acu niwĩ. Nipe'tirã masã cũrẽ na wiogu sõrõcãrã niwã. Jeftë nipe'tise cũ narẽ ni'quere apaturi Mizpapũ Ô'acũ tu'oropũ nicu niwĩ tja.

¹² Be'ro Jeftë queti wererãrẽ amonita masã wiogu tiro o'õcu niwĩ. Cãrẽ a'tiro ni sërĩtiña'duticu niwĩ: "¿Ñe'e bu'iri mu'ũ ùsã ya di'tapu sãjãti, ùsã me'rã a'mewëjësĩ'rĩti?" ni queti o'õcu niwĩ.

¹³ Amonita masã wiogu Jeftë cũ quetiweredutigu o'õcãrãrẽ yu'ticu niwĩ: "Israe curuacjãrã Egiptopũ ni'cãrã wĩjarã, dia Arnón me'rã nu'cã, téé Jaboc, Jordã wãmetise maarĩ wa'tero nise di'tare ë'macãrã niwã. Tojo weerã a'mewëjëse marĩrõ te di'tare yu'ure wiaya", nicu niwĩ.

¹⁴ Tere tu'ogu, Jeftë ãpërã queti wererãrẽ amonita masã wiogure o'õcu niwĩ tja. ¹⁵ A'te quetire cũrẽ werenemoduticu niwĩ: "Jeftë mu'urẽ a'tiro ni weredutiami: 'Israe curuacjãrã moabita masã ye di'ta, tojo nicã amonita masã ye di'tare ë'maticãrã niwã. ¹⁶ Na Egiptopũ ni'cãrã wĩjarã, yucu marĩrõpũ wa'a, yu'ruacãrã niwã. Téé Maa sõ'arĩ maajopũ yu'rupë'a wa'a, be'ro Cadespũ ejacãrã niwã. ¹⁷ Topũ nĩrã, Israe curuacjãrã edomita masã wiogure queti wererãrẽ o'õcãrã niwã. Cãrẽ a'tiro nicãrã niwã: "Ûsã musã ya di'tapu yu'rutëriwã'cãcã, 'Añurõsa'a niña". Edomita masã wiogu pe'e narẽ yu'rutëriwã uaticu niwĩ. Moabita masã wiogu quë'rãrẽ mejãrõta sërĩcãrã niwã. Cũ quë'rã cũ ya di'tare narẽ yu'rutëriwã uaticu niwĩ. Tojo weerã Israe curuacjãrã Cadespũ tojacãrã niwã.

¹⁸ "Be'ro na yucu marĩrõpũ yu'rutëri, Edom, Moab di'ta sumuto yu'rua, Moab di'ta mujĩpũ mujãtiro pe'e eja, dia Arnón ape pã'rẽ pe'e tojaque'acãrã niwã. Dia Arnón me'rã Moab di'ta nu'cãcaro niwã. Tojo weerã Moab di'ta pe'ere sãjãticãrã niwã.

¹⁹ "Be'ro tja Israe curuacjãrã queti wererãrẽ Sehón, amorreo masã wiogu, Hesbón wãmetiri macãcjũ tiropũ o'õcãrã niwã. Cũrẽ "Ûsã ya di'tapu wa'acã, mu'ũ ya di'tapu

yu'rutērīwā'cādutiya", ni sērīcārā niwā. ²⁰ Sehón pe'e Israe curuacjārā tojo nisere ējōpeoticu niwī. Tojo weegu narē cū ya di'tapu yu'rutērīcā cā'mota'acu niwī. Cū yarā surarare neocūu, Jahas tiropu tojaque'acā weecu niwī. Tojo wee Israe curuacjārā me'rā a'mewējēcārā niwā. ²¹ Be'ro Ō'acū, Israe curuacjārā wioḡu, narē Sehōrē, cū yarārē docaque'acā weecu niwī. Nipe'tise amorreo masā ya di'tare na ya di'ta tojacā weecārā niwā. ²² Dia Arnón me'rā nū'cā, téé dia Jaboc na ye di'ta tojacaro niwā. Tojo nicā, yucu marīrō me'rā téé dia Jordāpu nituocarō niwā. ²³ ¿Ni'cārōacārē Ō'acū amorreo masārē cō'awīrō'que di'tare, Israe curuacjārārē o'o'que di'tare ūsārē cō'asī'rīti?

²⁷ Yu'ḡu mu'urē nā'arō weetiapu. Mu'ḡu pe'e ūsā me'rā a'mewējēḡū a'tiḡu, yu'ure nā'arō weegu wee'e. Ō'acū, nipe'tirārē besegu ¿noa ye di'ta nisari? niḡū, Israe curuacjārārē, amorreo masārē queoro besegusami", nicū niwī Jefté.

²⁸ Cū tojo nimicā, amonita masā wioḡu Jefté ni'quere tu'osī'rīticū niwī.

²⁹ Be'ro Espiritu Santu Jeftére sājāacu niwī. Cū tutuaro me'rā Jefté Galaacjārā ya di'ta, tojo nicā Manasés ya curuacjārā ya di'tare yu'rutērīcū niwī. Amonita masā ya di'tare sājāḡū, Mizpa Galaad ni'rī macā me'rā yu'ruacu niwī.

³² Jefté amonita masā me'rā a'mewējēḡū wa'acu niwī. Ō'acū Jeftére narē docaque'acā weecu niwī. ³³ Jefté pājārā cūrē i'atu'tirā me'rā a'mewējēcū niwī. Veinte macārīcārārē Aroer me'rā, téé Minit, Abel-keramimpū docaque'acā weecu niwī. Tojo weerā Israe curuacjārā amonita masārē na doca tojacā weecārā niwā.

12

⁷ Jefté seis cū'marī Israe curuacjārā wioḡu nicū niwī. Cū wērīca be'ro Galaapu, cū bajuāca macāpu cūrē yaacārā niwā.

13

Sansón baja'que ni'i

¹ Apaturi Israe curuacjārā Ō'acū i'orōpu nā'arō weecārā niwā. Na tojo weecā i'agū, Ō'acū narē filisteo masārē wiacu niwī. Tojo weerā cuarenta cū'marī na dutise doca nicārā niwā.

² Ni'cū ḡuḡu Manoa wāmetiḡu Dan ya curuacjū nicū niwī. Zoracjū nicū niwī. Manoa nūmo pō'rāmarīḡō nico niwō. ³ Ō'acū cū basuta nimigū, cūrē wereco'tegu weronojō upusājānu'cā* co tiro eta, a'tiro nicū niwī: "Mu'ḡu pō'rāmarīḡō ni'i. Ni'cārōacārē nijīpaco wa'a, ni'cū pō'rātīgosa'a. ⁴ Ne vino, si'bio'quere sī'rīticā'ña. Tojo nicā Moisé ba'adutiti'quenojōrē ba'aticā'ña. ⁵ Mu'ḡu pō'rātiacjū ne poari seeno'ña marīḡūsami. Cū bajuati dūporo Ō'acū yagu, Nazareo masū† cūuno'yutojagūsami. Cū Israe curuacjārā filisteo masārē da'raco'te'cārārē yu'raweticā weenu'cāḡūsami", nicū niwī.

⁶ Cū tojo nīca be'ro Manoa nūmo marāpu tiropu wa'a, a'tiro ni wereco niwō: "Ō'acū o'ó'cu yu'ḡu tiro etami. Ō'acū cū basuta nimigū, cūrē wereco'tegu weronojō upusājānu'cā'cu bajuami. '¿No'ocjū niti mu'ḡu" ni sērītiña'tiasu. Cū quē'rā cū wāmerē weretiami. ⁷ A'tiro niami: "Mu'ḡu nijīpaco wa'a, ni'cū pō'rātīgosa'a. Ni'cācā me'rā ne vinorē, si'bio'quere sī'rīticā'ña. Moisé ba'adutiti'quenojōrē ba'aticā'ña. Cū wī'magū ne baja'cu téé wērīḡūpu Ō'acū yagu nazarero masū nigūsami, niami", ni wereco niwō.

⁸ Co tojo nicā tu'ogu, Manoa Ō'acūrē a'tiro ni sērīcū niwī: "Ō'acū, mu'ḡu ūsārē o'ó'cure apaturi ūsā tiropu o'óya tja. Cū wī'magū bajuacjare de'ro wee masōrāsari, ni weregu a'tiati", nicū niwī.

⁹ Ō'acū cū sērīsere tu'o, Manoa nūmo cāpūpu nigōrē cū basuta nimigū, cūrē wereco'tegu weronojō upusājānu'cā, apaturi core bajuacu niwī. Co marāpu Manoa pe'e co me'rā marīcū niwī. ¹⁰ Cū bajuacā i'agō, sojaro me'rā co marāpūre werego wa'aco niwō:

—Cārū yu'ḡu i'a'cu apaturi bajuami tja, nico niwō.

* **13:3** 13.3 I'aña Gn 16.7 docapu oja'quere. † **13:5** 13.5 Nazareo masā nīrō, "Ō'acū yarā cūuno'cārā nima", nisī'rīrō wee'e. Na Nazareo masā nīrī curare vinorē, si'bio'quere ne sī'rīticārā niwā. Na ye poarire seeticārā niwā. Tojo nicā wērī'cārā upu tiropu wa'aticārā niwā. Nazareo masā sājārā, apeterore yoaticā tojo niseticūcārā niwā. Apetero pe'ere na catiro pōtēorō tojo sājā, yapaticārā niwā.

¹¹ Co tojo nicā tu'ogu, Manoa wā'cānu'cā, cū nūmorē sirutu'wā'cā, cū tiropu ejacu niwī.

—¿Mu'uta niti yu'u nūmo me'rā ucū'cu? ni sērītiña'cu niwī.

—Eh, cūta ni'i, nicu niwī.

¹² Cū tojo nicā tu'ogu, Manoa cūrē a'tiro nicu niwī:

—Mu'u were'que queoro wa'acā, ¿ūsā de'ro wee wī'magūrē masōrāsari? ¿De'ro weerāsari cū me'rā? ni sērītiña'cu niwī.

¹³ Ō'acū cū basuta nimigū, cūrē wereco'tegu weronojō upusājānu'cā, cūrē a'tiro yu'ticu niwī:

—Mu'u nūmo nipe'tise yu'u core were'quere weeato. ¹⁴ Ne cā'rō u'seducaco, tojo nicā vino, si'bio'quere sī'rīticā'to. Te u'sepaganojō me'rā wee'que quē'rārē ba'aticā'to. Tojo nicā Moisé ba'adutiti'quenojōrē ba'aticā'to. Nipe'tise yu'u core duti'quere weeato, nicu niwī.

¹⁵ Be'ro Manoa cūrē a'tiro nicu niwī:

—Mu'u ūsā me'rā tojánīña yujupu. Mu'u ba'acā, ni'cū cabracārē wējē, do'arātirā wee'e.

¹⁶ Cū pe'e Manoarē yu'ticu niwī:

—Musā yu'ure tojadutimicā, musā ba'asere ba'asome. Mejō pe'e Ō'acūrē cabracārē wējē ūjūamorōpeoya. Manoa cū “Ō'acū cū basuta nimigū, cūrē wereco'tegu weronojō upusājānu'cāmi”, ni masīticu niwī.

¹⁷ Be'ro Manoa cūrē nicu niwī:

—¿De'ro wāmetiti mu'u? Mu'u ūsārē were'que queoro wa'acā ī'arā, āpērā tu'oropu mu'urē “Diacjūta wereapī”, nirāsa'a, nicu niwī.

¹⁸ Cū pe'e Manoarē yu'ticu niwī:

—¿De'ro weegu yu'u wāmerē masī'sī'rīti? Yu'u werēcāma, musā tu'omarīa wa'abosa'a, nicu niwī.

¹⁹ Be'ro Manoa cabracārē wējē, tojo nicā otese dūca perire mī, ūtā bu'ipu ūjūamorōpeo, Ō'acūrē e'catipeocu niwī. Manoa, cū nūmo na ī'arī cura Ō'acū na ī'ati'quenojōrē ī'ocu niwī. ²⁰ Pecame'e o'me mājāarī cura Ō'acū cū basuta nimigū, cūrē wereco'tegu weronojō upusājānu'cā, o'me wa'teropu mājāa wa'acu niwī. Tojo weecā ī'arā, Manoa, cū nūmo di'tapu paamu'rīque'acārā niwā. ²¹ Cū narē apaturi bajuatīcā, Manoa “Ō'acū cū basuta nimigū, cūrē wereco'tegu weronojō upusājānu'cāpī”, ni masīcu niwī.

²² Tojo weegu cū nūmorē nicu niwī:

—Marī Ō'acūrē ī'apu. Tojo weerā marī wērīrāsa'a, nicu niwī.

²³ Cū nūmo pe'e nīco niwō:

—Ō'acū marīrē wējēsī'rīgū, a'te marī ūjūamorōpeo'quere, tojo nicā otese dūca peri marī o'o'quere ñe'etibopī. A'tere ī'otibopī. Tojo nicā, marīrē a'tere weretibopī, nīco niwō.

²⁴ Be'ro Manoa nūmo wī'magūrē pō'rātigo, cūrē Sansón wāmeyeco niwō. Wī'magū bucuacā, Ō'acū cūrē añurō weecu niwī. ²⁵ Siape'e me'rā bucuca, ni'cā nūmu Sansón Dan ya curuacjārā ya di'tapu nīrī cura Espīritu Santu cūpūre sājānu'cācu niwī. Zora, Estaol wāmetise macārī wa'teropu tojo wa'acaro niwā.

14

Sansón cū omocā dū'te'que ni'i

¹ Ni'cā nūmu Sansón Timnat wāmetiri macāpu bu'acu niwī. Topu ni'cō numio filisteo masōrē ī'acu niwī. ² Be'ro wī'ipu dajagu, cū pacusumuarē werecu niwī:

—Timnapu ni'cō filisteo masōrē ī'apu. Yu'ure numisērībosarā wa'aya, nicu niwī.

³ Cū pacusumua cūrē yu'ticārā niwā:

—¿De'ro weegu mu'u sōjā filisteo masā, Ō'acūrē ējōpeotirā wa'teropure mu'u nūmo niacjore a'matī? ¿Marī Israe curuacjārā wa'teropure mu'u basucārā numia mu'u me'rā omocā dū'teacjo marīti? nicārā niwā.

Sansón pe'e pacusumuarē yu'ticu niwī:

—Core miirā wa'aya. Yu'u tu'sago nīamo, nicu niwī.

⁴ Ō'acū filisteo masārē cō'agūti nīgū, tojo weecu niwī. Cū pacusumua “A'te Ō'acū cū cūu'que nisa'a”, ni masīticārā niwā. Titapure filisteo masā Israe curuacjārārē duticārā niwā. ⁵ Be'ro Sansón cū pacusumua me'rā Timnapu bu'acārā niwā. Na Timnat u'se wesepu ejari cura, wācūña marīrō yai wī'magū Sansón tiropu “Jii” pi'aticu niwī.

⁶ Espīritu Santu Sansōpūre sājāa, tutuase cūrē o'ocu niwī. Tojo weegu cū omocārī

me'rã dia'cũ yaire wējēgũ, tũasurecã'cu niwĩ. Cabra wĩ'magũrē tũasurero weronojō tojo weecu niwĩ. Tojo weemigũ, cũ pacusũmuarē cũ wee'quere wereticu niwĩ. ⁷ Be'ro numio tiropu bu'a, co me'rã ucũcu niwĩ. Core tu'sayu'ruacu niwĩ.

⁸ Be'ro co me'rã omocã du'tegutigu bu'agu, yai cũ wējē'cure ma'a ojaropu ĩ'agũ wa'acu niwĩ. Cũ upumejãrõrē mumia yeebi'aque'a, na te co me'rã sãñacã ĩ'acu niwĩ. ⁹ Tere mĩ, ne'rẽbu'acu niwĩ. Cũ pacusũmuarē bocaɛagu, narē ecacu niwĩ. Na quẽ'rã tere ne'rẽcãrã niwã. "Topu miapu" ni wereticu niwĩ.

¹⁰ Be'ro cũ pacu cũ macũ numo niacjore ĩ'agũ bu'acu niwĩ. Topu Sansón bosenuũ weepeocu niwĩ. Na ma'mapjia omocã du'teatji duporo weewũaronojō weecu niwĩ. ¹¹ Filisteo masã cũ eɛacã ĩ'arã, cũrē ba'patiajãrē treinta umua o'ocãrã niwã.

¹² Sansón narē nicu niwĩ:

—Musãrē nĩbocapesere werema. Siete numurĩ bosenuũ nise numurĩ queoro musã nĩbocacã, yu'ũ musãñacũ ni'cãrõ su'tiro lino me'rã wéeca su'tiro, tojo nicã bosenuũ sãñawuase su'tinojõrē o'oguti. ¹³ Musã nĩbocatirã pũricã, yu'ũre treinta su'ti lino me'rã wee'que su'ti, tojo nicã ticuse bosenuũ sãñawuase su'tinojõrē o'orãsa'a, nicu niwĩ.

Cũ tojo nicã tu'orã, "Jau, mu'ũ nĩbocasere ũsãrē wereya", nicãrã niwã.

¹⁴ Be'ro narē werecu niwĩ:

"Ba'ayapi'cupure ba'ase wijasa'a.

Tutuagure ĩ'pitise wijasa'a", nicu niwĩ.

Itia numu na nĩbocamasĩticãrã niwã.

¹⁵ Ba'paritise wa'ari numurē Sansón numo niacjore a'tiro nicãrã niwã:

—Mu'ũ marãpu niacjore te nĩbocasere weredutiya. Mu'ũ wereticã, mu'ũrē, mu'ũ pacu acawererãrē ũjũape'ocã'rãsa'a. ¿Ũsã yere yajasi'rigõ, ũsãrē pijati? nicãrã niwã.

¹⁶ Na tojo nicã tu'ogo, Sansón numo cũ tiropu wa'a, utigota, cũrē nico niwõ:

—Mu'ũ yu'ũre uawe'e. Ne yu'ũre ma'iwẽ'e. Yu'ũ acawererãrē nĩbocasere sãrĩtiña'cu niapu. Yu'ũ pe'ere weretiapu, nico niwõ.

Sansón core yu'ticu niwĩ:

—Te nĩbocasere yu'ũ pacusũmua marĩcãrē weretiapu. ¿De'ro weegu mu'ũ pe'ema werebosari? nicu niwĩ.

¹⁷ Cũ wereti'que bu'iri ti semanarē utipe'ocã'co niwõ. Nituori numurē tu'omĩ, caributi, core werecu niwĩ. Tere tu'ogo, co acawererãrē wereturiaco niwõ. ¹⁸ Bosenuũ nituori numu mujĩpũ sãjãrĩ cura, ti macãcãrã umua Sansõrē nicãrã niwã:

"Mumiaco nemorõ ĩ'pitise apeyepua ba'ase marĩ'.

Yai yu'ũroo tutuagu marĩmi", nicãrã niwã.

Na tojo nicã tu'ogu, Sansón narē yu'ticu niwĩ:

"Yago wecuo me'rã di'ta se'emorecũuwã'cãtirã, nĩbocasere masĩtibopã",* nicu niwĩ.

¹⁹ Maata Espĩritu Santu tutuaro me'rã cũpũre sãjãacu niwĩ. Tojo weegu Sansón Ascalon wãmetiri macãpu bu'acu niwĩ. Tocãrã umua treintare wējē, na su'ti sãña'quere ĩ'macu niwĩ. Tere cũ nĩbocasere were'cãrãrē o'ocu niwĩ. Na me'rã pũrõ uagu, cũ pacu ya wi'ipu dajacu niwĩ. ²⁰ Tere ĩ'agũ, Sansón mañecũ ni'cu cũ macõrē na omocã du'tecã co'te'cu pe'ere numisocu niwĩ.

15

Sansón filisteo masã me'rã a'mewējē'que ni'i

¹ Yoãca be'ro trigo bucuatu'ajari cura Sansón cũ numorē ĩ'agũ wa'agu, ni'cũ cabracãrē miacu niwĩ. Topu eɛagu, a'tiro ni wãcũcu niwĩ: "Yu'ũ numo ya tucũpu sãjãagũti", nicu niwĩ. Co pacu pe'e cũrē sãjãadutiticu niwĩ.

² A'tiro nicu niwĩ:

—Yu'ũ a'tiro wãcũwũ. Yu'ũ macõrē ne uatisami, nimiwũ. Tojo weegu mu'ũ me'rãcãrē core o'owu. Co acabijo co yu'ũroo añugõ nimo. Co pe'ere miaña, nicu niwĩ.

³ Sansón cũrē yu'ticu niwĩ:

—Ni'cãrõcã pũricãrē filisteo masãrē ña'arõ wéegu, bu'iri moogũsa'a.

⁴ Tojo weegu cũ trescientos zorra, diayia weronojõ bajurãrē ñe'e, puarẽrã na ye pĩcõrĩrē du'tecuucu niwĩ. Te cũ du'te'caropu ope tiarĩ õ'ocu niwĩ. ⁵ Te tiarĩrē sĩ'ayoo, filisteo masã na otese cuoropu zorrare du'uo'ocu niwĩ. Nipe'tise trigo na tũ'rẽcũu'que mesãrĩ, u'se weserĩ, olivo weserĩ ũjũñe'epe'tia wa'acaro niwũ.

⁶ Filisteo masã tere ĩ'arã, "¿Noa tojo weepari?" ni, a'merĩ sãrĩtiña'cãrã niwã. "Sansón, Timnacjũ buji tojo weecu niami. Cũ numorē cũ me'rãcãrē o'o'que bu'iri

* 14:18 14.18 "Yu'ũ numorē sãrĩtiña'nurũtirã pũricã, nĩbocasere masĩtibopã", nisi'rigũ, tojo nicu niwĩ.

tojo weecu niami”, ni wereno'cārā niwā. Tere tu'orā, filisteo masā core, co pacure ūjūacō'acārā niwā.

⁷ Be'ro Sansón narē nicu niwī:

—Musā tojo wee'que wapa yu'u musā me'rā tojo a'pepūrīnu'cūgūsa'a. Téé musārē a'méca be'ropu aŋugūsa'a, nicu niwī.

⁸ ʔputu uatjāgā, na me'rā a'mewējē, pājārārē wējēcu niwī. Tojo weetu'ajanu'cō, ūtāgā Etam wāmeticja nirī tutipū bu'a, topu niseticu niwī.

Sansón burro uséca ō'a me'rā a'mewējēgū wa'a'que ni'i

⁹ Be'ro filisteo masā Judā di'tapu majāa, topu nerēcārā niwā. Téé Lehi pu'topu tuustenu'cācārā niwā. ¹⁰ Judācjārā narē sērītiña'cārā niwā:

—¿De'ro weerā ūsā me'rā a'mewējērā a'tiati?

Na yu'ticārā niwā:

—Ūsā Sansōrē ñe'erā a'tirā weepu. ʔsārē cū ña'arō wee'caronojōta cūrē a'merāti, nicārā niwā.

¹¹ Tere tu'orā, i'tiati mil ūmuu Judācjārā ūtāgā Etam wāmeticja nirī tutipū bu'acārā niwā. Sansōrē a'tiro nicārā niwā:

—¿Mu'u masīweti? Filisteo masā marīrē dutirā, marī nemorō tutuarā nima. ¿De'ro weegu ūsārē tojo weeati?

Narē yu'ticu niwī:

—Na yu'ure wee'caronojōta yu'u quē'rā mejārōta weepu.

¹² Cū tojo nicā tu'orā, cūrē a'tiro nicārā niwā:

—Filisteo masārē wiarātirā, mu'urē du'terā a'tirā weepu.

Sansón narē yu'ticu niwī:

—Ō'acū wāme me'rā wāmepeo, “Mu'urē wējésome”, niña, nicu niwī.

¹³ Cū tojo nicā tu'orā, “Jau”, nicārā niwā. “Mejō mu'urē du'te, filisteo masārē wiarāti. Mu'urē wējésome”, nicārā niwā. Tojo weerā pua da pūnu'mo dari, ma'ma dari me'rā cūrē du'tecārā niwā. Du'te, cūrē ūtā tutipū n'cure miiwijaacārā niwā.

¹⁴ Cū Lehipu ejari curare filisteo masā cūrē i'arā, pūrō e'catise me'rā caricūwā'cāticārā niwā. Na tojo weecā, Espiritu Santu tutuaro me'rā cūpure sājāacu niwī. Cūpure sājācā, cūrē du'te'que dari lino ūjū'que ca'bise dari weronōjō wa'acaro niwū. Tojo weero te dari surustedijacaro niwū. ¹⁵ Be'ro burro uséca ō'a, bopoticureri ō'arē boca, ti ō'a me'rā mil ūmuarē wējēcu niwī.

¹⁶ Be'ro Sansón nicu niwī:

“Burro uséca ō'a me'rā wējē, narē pua mesā seeneocūuapū.

Burro uséca ō'a me'rā mil ūmuarē wējēcā'pu”, nicu niwī.

¹⁷ Cū tojo nica be'ro ti ō'arē cō'acā'cu niwī. Cū a'mewējē'carore Ramat-lehi* wāmeyecārā niwā.

¹⁸ Cū a'mewējēca be'ro pūrō acowuocu niwī. Tojo weegu Ō'acūrē ʔputu sērīcu niwī: “Yu'u mu'urē da'racō'tegu ni'i. Mu'u yu'ure filisteo masā me'rā a'mewējēcā, narē docaque'acā weepu. ¿Ni'cārōacāma acowuose me'rā wērīgūsari? ¿Tojo nicā ā'rā mu'urē ējōpeotirā tiropu wērīgūsari?” nicu niwī.

¹⁹ Cū tojo nicā tu'ogu, Ō'acū ni'cā cope aco wijacā weecu niwī. Ti pe wijasepuro Sansón aco sī'ricu niwī. Sī'rītoja, mejārōta tutuaga wa'acu niwī tja. Tojo weero aco wijari pe En-hacore wāmeyeno'caro niwū. Topu Lehipu aco wijari pe nidecoti'i yujupu.

²⁰ Filisteo masā na ducaterore Sansón veinte cū'marī Israe curuacjārārē su'ori niseticu niwī.

16

Sansón Gaza wāmetiri macāpu weeseti'que ni'i

¹ Ni'cā nūmu Sansón Gaza wāmetiri macāpu wa'acu niwī. Topu ejaqu, ni'cō numio ūmuarē a'metārāwapata'ari masōrē i'acu niwī. Be'ro co ya wī'ipu co me'rā cārīgū sājāacu niwī. ² Gazacjārā “Sansón ti macāpu niapu” nicā tu'ocārā niwā. Tojo weerā ti macā sājārī sope pu'to cā'mota'anu'cājeja, co'tebo'reacārā niwā. “Bo'reacā cūrē wējērāti” nīrā, ti ñamirē ne cūrē cariboticārā niwā.

³ Sansón pe'e ñami deco wā'cā, ti macā cja sopere te botari me'rāta du'uamī, tere wua, ūrūgū Hebrō wāmetiri macā pōtēorō nicju bu'ipu miacu niwī.

Sansón, Dalila ye queti ni'i

* 15:17 15:17 Ramat-lehi nīrō, “Burro uséca ō'a bu'pa” nisī'rīrō wee'e.

⁴ Be'ropu cũ ni'cõ numio Dalila wãmetigore uacu niwĩ. Co e'sari pa ũrãpagu deco nirĩ pa Sorec wãmetiri pa'tirocõ nico niwõ. ⁵ Tere masĩrã, filisteo masã wiorã co tiropu wa'acãrã niwã. Core a'tiro nicãrã niwã:

—Sansõrẽ “¿De'ro wee tocã'rõ tutuati?” nĩgõ, weesoose me'rã cãrẽ weredutiya. Tojo wee ũsã cãrẽ dũ'te, tutuaticã weemasĩrãsa'a. Mu'u tojo weecã, ũsãncũcũ mu'urẽ niyeru pajiro o'orãti, nicãrã niwã.

⁶ Tojo weego Dalila Sansõrẽ a'tiro nico niwõ:

—Wereya yu'ure. ¿De'ro weegu mu'u tocã'rõ tutuase cuoti? Mu'u tutuase moogũ wa'acã, ¿ñe'e me'rã mu'urẽ dũ'tebosari? ni sãritiña'co niwõ.

⁷ Sansõn core yu'ticu niwĩ:

—Siete dari buacatjẽ nise dari, bopotise dari me'rã yu'ure dũ'tecã, yu'u tutuase pe'tirosa'a. Mejõ nigũ weronojõ tojagusa'a, nicu niwĩ.

⁸ Cũ tojo nicã tu'orã, filisteo masã wiorã siete dari bopotise darire core miiticãrã niwã. Te dari me'rã Dalila Sansõrẽ dũ'teco niwõ. ⁹ Filisteo masã wiorã ti tucũ bajutiropu nicãrã niwã. Sansõrẽ dũ'tetoja, cãrẽ a'tiro caricũco niwõ:

—¿Sansõn, filisteo masã mu'urẽ ñe'erã a'titojama! nico niwõ.

Co tojo nicã tu'ogu, Sansõn te darire yuta dare ũjãasurero weronojõ surecã'cu niwĩ. Tojo weerã filisteo masã de'ro wee cũ tutuati nisere masiticãrã niwã.

¹⁰ Tojo wa'acã, Dalila Sansõrẽ a'tiro nico niwõ:

—Yu'ure bujicã'pã. Tojo nicã, yu'ure nisoopu. Wereya. ¿Ñe'enojõ da me'rã mu'urẽ dũ'tebosari, mu'u sureticã? nico niwõ.

¹¹ Sansõn core yu'ticu niwĩ:

—Pũnu'mo dari ma'ma dari, dũ'teno'ña marise dari me'rã yu'ure añurõ dũ'tecã, mejõ nigũ weronojõ tutuatigu tojagusa'a, nicu niwĩ.

¹² Cũ tojo nicã tu'ogo, Dalila ma'ma darire mii, cãrẽ dũ'teco niwõ. Dũ'tetoja, cãrẽ caricũco niwõ:

—¿Sansõn, filisteo masã mu'urẽ ñe'erã a'titojama!

Filisteo masã ti tucũ bajutiropu nico'tecãrã niwã. Co tojo nicã tu'ogu, Sansõn yuta darire weronojõ te darire wejesurecu niwĩ.

¹³ Be'ro Dalila Sansõrẽ a'tiro nico niwõ:

—Mu'u yu'ure bujicã'a, nisoodecoti'i yujupu. ¿De'ro weecã mu'u tutuatigu tojagusari? Wereya, nico niwõ.

Cũ yu'ticu niwĩ:

—Su'ti su'awuaropu yuta paasu'aro weronojõ ye poarire seepa'ta'que siete darire paasu'atjãgõ, dũ'tecũña. Mu'u tojo weecã, yu'u tutuatigu, mejõ nigũ weronojõ tojagusa'a, nicu niwĩ. ¹⁴ Tojo weego cũ cãrĩrĩ cura Dalila cũ poarire siete dari seepa'ta'quere su'ti su'aropu su'a a'mesu'ocũuco niwõ. Tojo weetu'aja, tuturire di'tapu paabi'anu'cõ, co su'a'que darire dũ'te'ne'ecũuco niwõ.

Be'ro apaturi Sansõrẽ caricũco niwõ:

—¿Sansõn, filisteo masã mu'urẽ ñe'erã a'titojama! nico niwõ. Cũ cãrĩ'cu nimigã, wã'cã, cãrẽ seepa'ta'que dari dũ'tecũ'que tuturire wejedu'acu niwĩ.

¹⁵ Cũ tojo weecã, co nico niwõ:

—Mu'u yu'ure ãjõpeotigu, ¿de'ro weegu “Mu'urẽ ma'i'i”, nimiti? I'tiati yu'ure bujicã'gũ weepu. A'tiro wee tutua'a nisere ne werewe'e, nico niwõ.

¹⁶ Peje numurĩ cãrẽ tojo cariboco niwõ. ¹⁷ Tojo weegu caributicũmĩ, core queoro werepe'ocã'cu niwĩ:

—Yu'u bajuase dũporo “Õ'acũ yagu nazareo cũuno'yutojagusami” nino'cu ni'i. Nazareo nitjãgã, ye poari ne ni'cãti seeno'ña mar'i. Ye poarire seecõ'acãma, yu'u tutuase pe'tirosa'a. Mejõ nigũ weronojõ tutuatigu tojagusa'a, nicu niwĩ.

¹⁸ Dalila “Queoro werepe'ocã'mi” ni masĩgõ, filisteo masã wiorãrẽ queti o'óco niwõ. Tere tu'orã, filisteo masã wiorã na “Mu'urẽ o'orãti” nĩ'que niyeru me'rã co ya wi'ipu ejacãrã niwã. ¹⁹ Sansõn cũ numo ya usõ bu'ipu dũpoa peo, cãrĩyu'ruacu niwĩ. Cũ cãrĩyu'rucã I'agõ, ni'cãrẽ cũ poarire siete seepa'ta'que darire seedutigo pijico niwõ. ²⁰ Cũ seetojaca be'ro caricũco niwõ:

—¿Sansõn, filisteo masã mu'urẽ ñe'erã a'titojama! nico niwõ.

Sansõn wã'cã, “Todũporo wee'caronojõ wa'arosa'a”, ni wãcũcu nimiwĩ. Õ'acũ cãrẽ wijacã, ne masiticu niwĩ.

²¹ Be'ro filisteo masã cãrẽ ñe'e, cũ caperire oreweecã'cãrã niwã. Tojo weetoja, Gaza wãmetiri macãpu cãrẽ miibu'acãrã niwã. Cõme dari me'rã dũ'tetjãrã, bu'iri da'rieri wi'ipu trigore ãrũaduticãrã niwã. ²² Siape'e me'rã cũ poari pi'rĩwijanũ'cãcaro niwũ tja.

Sansón cũ wērī'que ni'i

²³ Be'ro filisteo masā wiorā na ējōpeogu Dagōrē ējōpeori wi'ipū nerēcārā niwā. Na cūrē wa'icūrārē wējē ūjūamorōpeorātirā, tojo nicā bosenuṃ weeporātirā, tojo weecārā niwā. A'tiro basacārā niwā:

“Marī ējōpeogu marīrē ī'atu'tigu Sansōrē marīrē wiacu niami”.

²⁴ Masā ti wi'ipū nīrā quē'rā na ējōpeogu Dagōrē a'tiro ni basapeocārā niwā:

“Marī ējōpeogu marīrē ī'atu'tigu Sansōrē marīrē wiacu niami.

Cū marī ye trigo weserire ūjūa'cu, pājārā marī acawererārē wējē'cure wiacu niami.”

²⁵ Na pūrō e'catitjārā, a'tiro caricūcārā niwā: “Sansōrē marī wa'teropū miitia, cūrē bujicārā”, nicārā niwā. Tojo weerā cū bu'iri da'reri wi'ipū nī'cure na nerērōpū miiejacārā niwā. Na tojo weecā ī'arā, masā cūrē bujicārā niwā. Ti wi'i na ējōpeogu Dagōrē ējōpeori wi'i cjase tuuñe'ese tuturi deco cūrē nu'cūduticārā niwā. ²⁶ Tojo wéeca be'ro Sansón ma'mu cūrē tūawā'cāgūrē a'tiro nicu niwī:

—Yū'ure a'ti wi'i tuuñe'ese tuturi wa'tero nū'cōña, te tuturipū ñatuuwā'cācā, nicu niwī.

²⁷ Ti wi'ipūre ūmua, numia mu'muyū'rūacārā niwā. Nipe'tirā filisteo masā wiorā topū nicārā niwā. Tojo nicā ti wi'i bu'i opa sira nirōpū i'tiati mil masā Sansōrē bujicārā ī'adijocārā niwā. ²⁸ Tojo wa'ari cura Sansón Ō'acūrē a'tiro sērīcu niwī: “Yū'ure wācūña. Nī'cāti yū'ure tutuase o'onemoña tja. Ye caperire filisteo masā orewee'que wapa a'megūtigu wee'e”, nicu niwī. ²⁹ Sansón tojo sērītoja, ti wi'i deco tuuñe'ese tuturi pua tuturo wa'teropū diacjūcamocā me'rā nī'cā tuturopū, cūpecamocā me'rā ape tuturopū ñatuuñ'cāejacu niwī. ³⁰ Tojo weetoja, a'tiro caricūcu niwī: “¡Filisteo masā me'rā yū'ure wērīcā weeya!” nicu niwī.

Be'ro nipe'tise cũ tutuase me'rā te tuturire tuunuadijocu niwī. Cū tojo weecā, ti wi'i wiorā, tojo nicā nipe'tirā ti wi'ipū nī'cārā bu'ipū doquepejacaro niwā. Tojo weerā wērīpe'tia wa'acārā niwā. Tojo wee Sansón cũ wērīrī ñamūrē cũ catiri ūmucore wējē'caro yū'rūoro filisteo masārē wējēnemocu niwī.

³¹ Be'ro cũ acabijirā, nipe'tirā cũ pacu acawererā cũ upūre miirā wa'acārā niwā. Cū pacu Manoarē yáaca tutipū Zora Estaol decopū cūrē yaacārā niwā. Sansón veinte cũ'marī Israe curuacjārārē su'ori niseticu niwī.

Rut

A'ti pūrī a'tiro weero ojanopā nise nī'i

A'ti pūrī “Rut” Israe curuacjārārē su'ori nisetiri masā nīcūcaterore wa'a'que cjase nī'i. Titare Israe curuacjārā ape di'tacjārā me'rā a'mewējēse yu'ruacarō niwā. A'te Rut cjase tojo wa'ari curare Israe curuacjārā, moabita masā me'rā añurō niseticārā niwā.

Noemí, co marāpu, co pō'rā umua Israe curuacjārā nicārā niwā. Judá di'tapure ba'ase marīcā ī'arā, Moab di'tapu wa'acārā niwā. Be'ro co pō'rā umua tocjārā numia Rut, Orfa wāmetirārē numoticārā niwā. Na marāpusumua wērīca be'ro Noemí co ya macā Belēpu dajatojaaco niwō. Rut co mañecōrē ma'igō, co me'rā ba'pitiwā'cāco niwō. Topu eja, co mañecōrē weetamuco niwō. Co Belēpu da'ra niseti'cūco niwō. Be'ro Ō'acū Noemí acaweregu diacjū, peje cuogu Booz wāmetigure Rure marāputicā weecu niwī. Na pārāmi macūpu wioqu Davi nicu niwī. Be'roputa na pārāmi nituriagupu Jesucristo nimi majā.

Elimelec nī'cū pō'rā ye cjase nī'i

¹⁻² Israe curuacjārārē wiorā su'ori nisetiri masā narē wejepeocaterore ti di'tapure acoro pejatiyucā, uputu ujuaboase nicaro niwā. Tojo weegu titare nī'cū Belēcjū Judá ya curuacjū Elimelec wāmetigu “Marī Moab di'tapu yoaticā nisetirā wa'arā”, nicu niwī. Cū numo Noemí, cū pō'rā umua Mahlón, Quelión me'rā wa'acu niwī. Na efrateo masā Belēcjārā nicārā niwā. Moapu eta, topu niseticārā niwā.

³ Topu na niri cura Elimelec, Noemí marāpu, wērīwe'o wa'acu niwī. Co nī'cōta co pō'rā puarā me'rā tojaco niwō. ⁴ Be'ro na puarāputa moabita masā numiarē numoticārā niwā. Nī'cō Orfa, apego Rut wāmeticārā niwā. Topure diez cū marī nisetica be'ro ⁵ Mahlón, Quelión na quē'rā wērīa wa'acārā niwā. Tojo weego Noemí wapewio, pō'rāmarigō nī'cōta tojaco niwō.

Noemí, Rut na Belēpu wa'a'que nī'i

⁶ Be'ro Noemí Moapu niri curare Ō'acū cū yarā masā Israe curuacjārārē weetamusere tu'oco niwō. Narē weetamugū, na otese añurō pī'rī ducaticā wee'quere tu'oco niwō. ⁷ Tere tu'o'co niyugo, “Apaturi Judá di'tapu dajatojaagoti tja”, ni wācūco niwō. Tojo weego co pō'rā numosānumia nī'cārā me'rā na nī'caropu wija, Judá tiro wa'ari ma'apu wa'arā weecārā niwā.

⁸ Ma'apu wa'ago, Noemí na numiarē a'tiro nico niwō:

—Musā pacosānumia tiropu dajatojaaya. Musā yu'ure, yu'u pō'rā umuarē añurō wee'caronojōta Ō'acū musārē añurō weeatō. ⁹ Tojo nicā, cū musārē tocjārārē apaturi marāputi, e'cati nime'rīcā weeatō, nico niwō.

Tojo nitojanu'cō, Noemí narē we'eritigo, mi'mico niwō. Na pe'e uputu uticārā niwā. ¹⁰ Utirā, a'tiro nicārā niwā:

—Niwe'e. Ūsā quē'rā mu'u me'rāta mu'u ya di'tapu dajatojaarāti, nicārā niwā.

¹¹ Noemí pe'e narē ninemoco niwō tja:

—Yu'u pō'rā numosānumia nī'cārā, musā ye wi'seripu tojaarāsa'a. ¿De'ro weejā yu'u me'rā wa'asī'rīti? Yu'u musārē nuorēdutigo, pō'rātinemosome. ¹² Wa'arāsa'a. Musā ye wi'seripu dajatojaaya. Yu'u bucuo nī'i. Apaturi marāputimasītsa'a. Nī'cācā ñami yu'u marāputi, umuarē pō'rāticāma, ¹³ ¿na bucuari curare yoacā co'tebosari? ¿Āpērārē nuorētimirā, narē co'tebosari? Niwe'e, yu'u pō'rā numosānumia, a'tenojōrē tojo weeticārōna'a. Ō'acū yu'ure uputu pi'eticā weeami. Musā pi'eticā ī'agō, nemorō ña'arō tu'oña'bosa'a.

¹⁴ Tere tu'orā, apaturi pūrō uticārā niwā. Be'ro Orfa co mañecōrē we'eritigo, core mi'mico niwō. Tojo weetoja, dajatojaa wa'aco niwō. Rut pe'e wa'asī'rītigo, co mañecō me'rā tojaco niwō. ¹⁵ Co tojo weecā ī'agō, Noemí core a'tiro nico niwō:

—Ī'aña. Mu'u pe'su nī'co co acawererā tiro, co ējōpeorā tiropu dajatojaago weemo. Co me'rāta mu'u quē'rā dajatojaagosa'a.

¹⁶ Rut pe'e a'tiro nī yu'tico niwō:

—Yu'ure “Tojaagosa'a”, niticā'ña. Yu'ure mu'u me'rā wa'adutiya. Mu'u no'o wa'aro wa'agoti. Mu'u no'o macārītiro mejārōta macārītigosa'a. Mu'umasā, yarā masā nīrāsama. Mu'u wioqu Ō'acū yu'u wioqu nigūsami. ¹⁷ No'o mu'u wērī yaano'rō, yu'u quē'rā wērīgōti. Toputa yu'u quē'rārē yaarāsama. Yu'u “Tojo weegoti” nī'quere weeticāma, Ō'acū yu'ure bu'iri da'reato. Wērīgōpu mu'urē cō'agōti, nico niwō Rut.

¹⁸ Co tojo ba'pati yapatisi'ričā ī'agō, Noemí core "Yu'u me'rā wa'aticā'ña" ninemotico niwō majā.

¹⁹ Tojo weerā na puarāpūta wa'a, téé Belēpu etacārā niwā. Belēpu sājācā, nipe'tirā ti macācjarā numia ī'amarīa, a'merī sērītiña'cārā niwā:

—¿Sico Noemí mejēta nitiba? nicārā niwā.

²⁰ Co pe'e: "Yu'ure Noemí* pisuticā'ña majā. Yu'ure Mara† pisuya majā. Ō'acū tutuayu'rūnū'cāgū yu'ure ña'arō tojacā weeamī. ²¹ A'ti macārē wijago, peje cuomiwū. Ni'cārōacāma ne apeyenojōacā moogō Ō'acū yu'ure miitojātiami. Ō'acū tutuayu'rūnū'cāgū 'Bu'iri cuomo' nīgū, yu'ure pi'eticā weeamī. Tojo weerā yu'ure Noemí pisuticā'ña", nico niwō.

²² A'tiro wee Noemí Moapu ní'co co macū nāmo ní'co Rut, moabita masō me'rā dajaco niwō. Na Belēpu etācaterore masā na ote'que cebadare tā'rēnū'cārī cura nicaro niwō.

2

Rut Booz ya wesepe da'ra'que ni'i

¹ Noemí co marāpu Elimelec ní'cu mijī Booz wāmetigūre acaweregutico niwō. Cū peje cuogu, añugū nino'gūwioro nicu niwī.

² Ni'cā nāmu Rut Noemírē a'tiro nico niwō:

—Yu'ure cāpūpu na ote'caropu wa'acā weeya. Apetero weegu ni'cū te pō'rārī dūteri masū yu'ure añurō wéégū, cū be'ro cebada dūtestedijosere "Mu'u seesirutucā añurōsa'a", nibosami.

Co mañecō pe'e: "Jaū, yu'u macū nāmo ní'co, wa'agosa'a", ni yu'tico niwō.

³ Tojo weego Rut na dūteropu wa'a, cebada dūterā be'ro te pō'rārīrē seesirutugo wa'aco niwō. Core añurō wa'acaro niwū. To ote'caro Booz, Elimelec ya curuacjū yaro nicaro niwū. ⁴ Co tojo da'rari cura Booz, Belēpu ní'cu ejacu niwī. Cebada da'rarārē añuduticū niwī:

—Ō'acū masā me'rā niato, nicu niwī.

Na pe'e quē'rā "Ō'acū mu'urē añurō weeato", ni yu'ticārā niwā.

⁵ Be'ro Booz, Rure ī'agū, cū yarā da'rarā wiogūre sērītiña'cu niwī:

—¿Sico nu'mio noa acawerego niti? nicu niwī.

⁶ Da'rari masā wiogu cūrē yu'ticu niwī:

—Co moabita masō nimo. Ti di'tapu ní'co Noemí me'rā a'tico niamo, nicu niwī. ⁷ Co yu'ure, "¿Yu'u cebada dūterā be'ro na dūtestedijosere seesirutucā añusari?" ni sērīamo. Co bo'reacā a'tico da'rana'iamo. Ni'cārōacāpūta soori u'tupu cā'rō soogo a'tiamo, ni yu'ticu niwī.

⁸ Tere tu'ogu, Booz Rure a'tiro nicu niwī:

—Acawerego, yu'u ucūse añurō tu'oya. Āpērā na ote'que nīrōpu otese dūca pō'rārīrē seego wa'aticā'ña. Yu'ure da'raco'terā numia me'rā tojayā. ⁹ No'o dūterā na da'rarore ī'agō, numiarē sirutuya. Yu'ure da'raco'terā umuarē mu'urē "Cariboticā'ña", nitojapu. Mu'u acowūgo, te sī'rīsepaa dūjise tiro wa'a, na aco waa'quere sī'rīña, nicu niwī.

¹⁰ Tere tu'ogo, Rut co ējōpeosere ī'ogō, paamu'rīque'aco niwō. Be'ro Boore sērītiña'co niwō:

—¿De'ro weegu yu'u aperocjō nimicā, yu'ure tocā'rō añurō weeti?

¹¹ Core yu'ticu niwī:

—Mu'u marāpu wērīca be'ro mu'u mañecōrē añurō weesetisere tu'ope'ocā'pu. Tojo nicā mu'u pacusūmarē, mu'u ya di'tare du'ucū, a'to mu'u todūporo masīti'cārā tiropu, macārī a'tico niapu. ¹² Ō'acū mu'u tojo wee'quere wapayeatō. Mu'u Ō'acū, Israe curuacjarā ējōpeogu cū co'tesere a'magō a'tiapā. Cūta mu'urē añurō weeato, nicu niwī.

¹³ Cūrē yu'tico niwō:

—Mu'u yu'ure añurō weeapu. Mu'u ucūse yu'ure wācūtutuacā wee'e. Mu'urē da'raco'terā numia weronjō nitimicā, yu'ure añurō ma'ise me'rā ucū.

¹⁴ Ba'aritero ejacā, Booz Rure pijicu niwī: "A'to a'tia. Pārē cā'rō mī, na yosoba'asere yosoba'aya."

Rut da'rari masā tiropu ejanujāco niwō. Booz core cebada peri pē'o'que perire ba'adutigu o'ocu niwī. Co tere ba'a, co ba'asī'rīrō pō'tēorō ba'aco niwō. Ba'ase core o'o'que dū'sacā'caro niwū. ¹⁵ Be'ro co apaturi cebada perire seego wa'āca be'ro Booz cūrē da'raco'teri masārē a'tiro duticu niwī:

* 1:20 1.20 Noemí "e'catigo" nisi'rīrō wee'e. † 1:20 1.20 Mara "bujawetigo, tu'satigo" nisi'rīrō wee'e.

—Co cebada dotori wa'teropu te pō'rārīrē seecā quē'rārē, ne core cā'mota'aticā'ña. ¹⁶ Mejō pe'e apeye no'o musā ñe'ese dotoripareta core seedutirā, cūña. Core ne tu'titicā'ña, nicu niwī.

¹⁷ Tojo weego Rut, Booz ya cāpūpu cebadare seena'itō'oque'a wa'aco niwō. Be'ro co see'quere su'tiweeco niwō. Te veinte kilo wa'tero nūcācaro niwā. ¹⁸ Be'ro co su'tiwee'que perire waa, macāpu dajatojaaco niwō. Tere co mañecōrē ī'oco niwō. Tojo nicā, co ba'adu'a'quere Noemíre o'oco niwō.

¹⁹ Noemí core sērītiña'co niwō:

—¿Ni'cācārē no'opu da'rati? ¿No'opu te pejere ticuse seati? Mū'urē tojo weetamu'cure añurō wa'ato, nico niwō.

Rut co mañecōrē wereco niwō:

—Yū'u Booz wāmetigu me'rā da'rapu, nico niwō.

²⁰ Noemí core yu'tico niwō:

—Ō'acū cūrē añurō weeato. Ō'acū todūporo wērī'cārārē pajaña'caronojōta ni'cārōacā catirā me'rā quē'rārē añurō pajaña'a weetamunu'cūapī. Booz marī acaweregu waro nimi. Tojo weegu marīrē añurō co'temasīmi.

²¹ Rut pe'e apeye werenemoco niwō:

—Cū yū'ure cūrē da'raco'terā numia me'rā da'radutiami. Téé cebadare seepe'ocāpu da'radu'udutiami.

²² Co tojo nicā tu'ogo, Noemí Rure a'tiro yu'tico niwō:

—Cūrē da'raco'terā numia me'rā mū'urē tojacā añu nitu'sa'a. Āpērā ye weseripu seego wa'aticā'ña. Āpērā mū'urē caribobosama, nico niwō.

²³ Tojo wee Rut, Boore da'raco'terā numia me'rā te pō'rārīrē seego wa'aco niwō tja. Téé trigo pō'rārīrē, tojo nicā cebada pō'rārīrē tā'rēpe'ocāpu da'ratuoco niwō. Co topu da'rase nūmūrē co mañecō me'rā nisetico niwō.

3

Booz cū weetamu'que ni'i

¹ Ni'cā nūmu Noemí Rure a'tiro nico niwō:

—Ni'cū mū'u marāpu niacjure a'mabosagoti. Cū mū'urē añurō e'cati nisetiā weegasami. ² Mū'u masīsa'a. Booz marī acaweregu nimi. Mū'u cūrē da'raco'terā numia me'rā da'raco niapu. Ni'cācā ñami cāpūpu cū trigo, cebada perire su'tiweegu wa'agusami.

³ Mū'u a'tiro weeya. U'aya. Mū'u upure u'mūtise me'rā wa're, mū'u yaro su'tiro añurō niyū'rūnu'cārōrē sāñaña. Tu'ajanu'cō, cū su'tiweeropu wa'aya. Mejō cū ba'a, sī'rī tu'ajati dūporo mū'urē ī'acā weeticā'ña. ⁴ Cū no'o cārīatjore añurō ī'awe'oya. Be'ro cū tiro wa'a, cū du'pocārī oma'carore pāaña.* Topu cūñaña. Be'ro cū basu mū'u weeatjere weregusami, nico niwō.

⁵ Rut core yu'tico niwō:

—Nipe'tise mū'u ni'caronojōta weegoti, nico niwō.

⁶ Tojo weego Rut na su'tiweeropu wa'a, nipe'tise co mañecō duti'caronojōta weeco niwō.

⁷ Booz ba'a, sī'rī, añurō e'catigu nicu niwī. Tojo wééca be'ro na su'tiwééca mesā tiro cārīgū ejaque'acu niwī. Be'ro Rut di'tamarīrōacā wa'a, cū du'pocārī omāca caserore pāa, topu ejaque'a, cūñaco niwō. ⁸ Ñami deco ucūamajā wā'cā, majāmique'amigū, ni'cō numio cū du'pocārī tiro cūñacā ī'amarīacu niwī.

⁹ Booz core “¿Noa niti mū'u?” ni sērītiña'cu niwī.

—Yū'u Rut, mejō nigō ni'i. Mū'u yū'u acaweregu diácjū, yū'ure co'tegunojō ni'i. Tojo weego mū'u yū'ure nūmotiā uasa'a, nico niwō.

¹⁰ Booz core yu'ticu niwī:

—Ō'acū mū'urē añurō weeato. Mū'u marāpu mijī wērīca be'rore mū'u mañecōrē añurō weesetiapu. Mū'u ni'cārōacā yū'ure sērīse pe'e mū'u mañecōrē weese nemorō añu'u. Mū'u apī yū'u nemorō ma'mūrē a'maboapā. No'o peje cūgonojōrē o pajasecūgonojōrē a'maboapā. Tojo weetiapā. ¹¹ Ne uiticā'ña. Nipe'tirā yā macācārā mū'u numio queoro weesetisere masīpe'titojama. Tojo weegu yū'u nipe'tise mū'u sērīsere weeguti. ¹² Diácjūta yū'u mū'u acaweregu waro, mū'urē co'tegunojō ni'i, nígū pe'e. Tojo nimicā, apī yū'u nemorō mū'u acaweregu waro nimi. ¹³ A'ti ñamirē a'topūta tojáníña. Ñamiacā cū mū'u acaweregu nisetisere queoro weecā, añurōsa'a.

* 3:4 3.4 Cū du'pocārī oma'carore pāagō, cū co'tesere sērīgō weeco niwō.

Cũ mu'urê numotigusami. Cũ weeticâma, Ô'acũ tu'oropu "Yu'u mu'urê numotiguti", nigũti. Ni'cârôacârê a'toputa cârîbo'retô'oña.

¹⁴Tojo weego ti ñamirê Rut Booz du'pocârî tiropu cârîco niwô. Booz a'tiro ucûtojacu niwî: "Numio a'to cebada su'tiweeropu a'ticã, ne ni'cũ mas'iticã'to". Tojo weego ape nãmu pe'ere ñamiña'cûrô bo'reque'ati duporo wã'cãco niwô.

¹⁵Booz core a'tiro nicu niwî:

—Mu'u bu'icjârô su'tiro sãnarôrê tuwee, añurô sêeo cuoya. Co ti caserore tojo cuonu'cûrî cura Booz pe'e veinte kilos cebadare ðrésãacu niwî. Be'ro core wuadutigu miipeocu niwî. Co te me'rã macãpu pi'aco niwô.

¹⁶Rut co mañecô tiropu etacã, core a'tiro sêrîtiña'co niwô:

—¿Yu'u macũ numo ni'co, mu'urê añurô wa'amiatito?

Rut core nipe'tise Booz añurô weetamu'quere wereco niwô. ¹⁷Apeye quê'rãrê werenemoco niwô:

—A'te peje cebada yu'ure o'oami. Yu'ure a'tiro niami: "Mu'u mañecô tiropure apeyenojô moogô dajaticã'ña", niami, ni wereco niwô.

¹⁸Tere tu'ogo, Noemí core nico niwô:

—Co'teniña yujupu. De'ro wa'aro wa'arosa'a. Cũ ni'cãcãrê tere apotu'ajanu'côgũpu, soogusami, nico niwô.

4

Booz Rure numoti'que ni'i

¹Be'ro Booz ti macã sãjãrî sope pu'topu wa'a, ducicu niwî. Topu masã nerêwucãrã niwã. Cũ topu dujiri curare Booz Rure "Apî masã acaweregu waro musãrê co'teacju nisami" ni'cu yu'ruacu niwî.

Booz cãrê ñ'agũ, "A'to dujigu a'tia", nicu niwî. Cũ tojo nicã tu'ogu, cũ tiro wa'a, ejanujãcu niwî. ²Be'ro Booz diez bucurã wiorãrê, ti macãcjarãrê pijio, dujuduticu niwî. Na dujica be'ro Booz cũ acaweregu a'tiro nicu niwî:

³—Noemí Moab di'tapu ni'co dajamo. Co marî acaweregu Elimelec mijî ya di'ta nica di'tare duasi'rîgô weeamo. ⁴Tere masîdutigu, mu'urê were'e. Mu'u ti di'tare duasi'rîgũ, ã'rã bucurã, ãpêrã a'to dujirã tu'oro "Duuguti", niña. Mu'uta Elimelec acaweregu waro ni'i. Tojo weegu ti di'tare duumasî'i. Mu'u duusi'rîtigũ, yu'ure wereya. Mu'u ti di'tare duumu'tãmasî'i. Mu'u be'rocjũ yu'uta ni'i, nicu niwî Booz.

Tojo nicã tu'ogu, Booz acaweregu pe'e: "Ti di'tare duuguti", ni yu'ticu niwî.

⁵Booz cãrê apeyere werecasanu'côcu niwî:

—Mu'u Noemí ya di'tare dúugu pũrîcã, Rut quê'rãrê numotigusa'a. Co moabita masô wapewio nimo. Mu'u tojo weecã, co me'rã musã macûtigure, ti di'ta wêrî'cu mijî Mahlôrê wãmepeosirutuno'rôsa'a.

⁶Tere tu'ogu, Booz acaweregu yu'ticu niwî:

—Tojo nicãma, ti di'tare duumasîtisa'a. Be'ropu yu'u pô'rãrê cûuatje to wa'atibosa'a. Mu'u duusi'rîgũ, duuya. Yu'u duumasîtisa'a, nicu niwî.

⁷Titapure Israe curuacjarã tiropure a'tiro weesetise nicaro niwũ. Ni'cũ di'tare duagu o o'oyu'ruogu, di'ta cuogu cũ ya sapatu tuwee, apî duugure o'oturiamujãcu niwî. Na duusere, duasere ñ'orã, tojo weecãrã niwã. ⁸Na weeseti'caronojôta weégu, Booz acaweregu cũ ya sapatu tuwee, Boore o'ocu niwî. Be'ro cãrê nicu niwî:

—Mu'u pe'e duuya.

⁹Cũ tojo nicã tu'ogu, bucurãrê, ãpêrã topu dujirãrê Booz a'tiro nicu niwî:

—Musã tu'oro ni'cãcã yu'u Noemîrê co marãpu mijî Elimelec, cũ pô'rã Queliôn, Mahlôn ye di'tare duugu wee'e. ¹⁰Tojo nicã Rut moabita masô, Mahlôn mijî numo ni'co quê'rãrê numotiguti. Tojo weecã, co marãpu wêrî'cu mijî wãme ninu'cũcã'rôsa'a. Cũ wãmerê cũ acawerã wa'teropure, tojo nicã ti macãpũre ne acobojosome. Ni'cãcã musã ãsã tojo wee'quere ñ'apu. Be'ropure "Tojota queoro weewã", nimasîrãsa'a, nicu niwî.

¹¹Bucurã, nipe'tirã ãpêrã topu nirã a'tiro yu'ticãrã niwã:

—Ëu, ãsã musã wee'quere queorota tu'oapu. Ô'acũ mu'u numo mu'u ya wi'ipu miisãjãacjore pãjãrã pô'rãticã weeato. Raquel, tojo nicã Lea weronojô niato. Marî Israe curuacjarã na numia pãrãmerã nisirutudijatirã ni'i.

Efratapure tocjarãrê wiopesase me'rã ñ'ano'gũ niña. Belêpũre masũ bajuyoagu niña. ¹²Ô'acũ mu'urê co me'rã pãjãrã pô'rãticã weeato. Mu'u pô'rã pãjãrã waro masãputiatio. Tamar, Judã na macũ Fares wa'a'caronojô wa'ato.

¹³ Booz cǎ ní'caronojōta, Rure cǎ ya wi'ipǎ miaa, core numoticǎ niwī. Be'ro co me'rǎ nicǎ, Ō'acǎ core nijīpaco wa'acǎ weecu niwī. Tojo wee ni'cǎ pō'rātico niwō. ¹⁴ Tojo wa'acǎ ĩ'arǎ, Belécjǎrǎ numia Noemirē a'tiro nicǎrǎ niwǎ:

—Ō'acǎrē “Añuyǎ'rǎami”, ni e'catipeorǎ. Ni'cǎcǎ mu'ǎrē pǎrāmiticǎ weeami. Cǎrē mu'ǎrē co'tedutigǎ o'oami. Israe curuacjǎrǎ cǎrē añurō uctǎyǎ'rǎnu'cǎto. ¹⁵ Cǎ mu'ǎ pǎrǎmi mu'ǎrē wǎcūtutuacǎ weegasami. Mu'ǎ bu'cǎo ni'ĩ curare mu'ǎrē co'tegasami. Mu'ǎ macǎ numo ní'co cǎrē pō'rātiamo. Co mu'ǎrē ǎpǎtǎ waro ma'imo. Mu'ǎ siete pō'rātibo'caro nemorō wapatimo, nicǎrǎ niwǎ.

¹⁶ Be'ro Noemí wī'magǎrē wǎami, cǎrē ĩ'anǎrǎ, co'te masōco niwō. ¹⁷ Numia co ya wi'ĩ pu'tocjǎrǎ a'tiro nicǎrǎ niwǎ:

—Ni'cǎrōacǎrē Noemí ni'cǎ wī'magǎ pǎrāmitimo, nicǎrǎ niwǎ.

Cǎrē Obed wǎme ō'ocǎrǎ niwǎ. Be'ropǎre cǎ Isái pacǎ nicǎ niwī. Isái pe'e Davi pacǎ nicǎ niwī.

Davi ñecǎsumǎ wǎme ni'ĩ

¹⁸ A'ticǎrǎ Fares pǎrǎmerǎ nisirutudijarǎ nicǎrǎ niwǎ:

Fares Hezrón pacǎ nicǎ niwī.

¹⁹ Hezrón Ram pacǎ nicǎ niwī. Ram Aminadab pacǎ nicǎ niwī.

²⁰ Aminadab Naasón pacǎ nicǎ niwī. Nahasón Salmón pacǎ nicǎ niwī.

²¹ Salmón Booz pacǎ nicǎ niwī. Booz Obed pacǎ nicǎ niwī.

²² Obed Isái pacǎ nicǎ niwī. Isái Davi pacǎ nicǎ niwī.

Ester

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Ester wāmetiri pūrī Persia di'tapu core wa'a'quere, co weeseticū'quere were'e. Ti di'ta wioḡu waro Asuero wāmetiḡu cū numorē cō'āca be'ro Ester core ducayuco niwō.

Tojo wa'āca be'ro co muḡū Mardoqueo puarā surara wiorā Asuero wējēsī'ricā tu'ogu, Estere werecu niwī. Co pe'e wioḡupure wereturiaco niwō. Mardoqueo, Ester judío masā nicārā niwā. Tojo wa'āca be'ro Asuero Amārē cū docacjū wioḡu sōrōcu niwī. Amán judío masārē wējēsī'ricūcu niwī. Tojo weeḡu cū wioḡu dutiro me'rā nipe'tirā judío masā Persiapu nirārē wējēatjere apocu niwī. Mardoqueo tere tu'ogu, Estere “Te cjasere wioḡu me'rā ucūbosago wa'aya”, nicu niwī. Wioḡu me'rā co ucūca be'ro, co acawererā judío masārē yu'rūweticā weeco niwō. Tojo weeḡu wioḡu judío masārē wējērōnojō o'ogu, Amán pe'ere wējēdutiḡu niwī.

A'tiro wee judío masā yu'rūweticūcārā niwā.

Ester nirī pūrī dasea ye me'rā quetiwerero weronojō ojano'caro niwā. Nipe'tise versicolori ojano'ña marīcaro niwā. “Apeye yu'rauro ni'i” nise pe'e pejeti ucūse ʌsiri me'rā ojano'caro niwā.

Wioḡu Asuero cā bosenuḡu wee'que ni'i
(Est 1.1-22)

A'te queti wioḡu Asuero wāmetiḡu peje waro ciento veintisiete di'ta cū dutise ʌori cura tojo wa'acaro niwā. Te di'ta India wāmetiropu me'rā nūcā, téé Etiopía wāmetiropu niḡocaro niwā. Cū pe'e Susa wāmetiri macāpu nibutiacu niwī. Tojo weerā surara ti macārē añurō co'temujācārā niwā.

Asuero i'tia cū'ma cū wioḡu sājāca be'ro cū me'rā da'rarārē, cūrē weetamurārē, nipe'tirā wiorārē da'ratamurārē bosenuḡu su'ori weepeocu niwī. Tojo nicā Persiacjārā surara wiorārē, Medocjārā surara wiorārē, nipe'tiro cū dutise di'tacjārā wiorārē su'ori tojo weecu niwī. Na topu nise numurīrē cū wioḡu ʌosere añubutiase nipe'tisere i'ocu niwī narē. Ti bosenuḡu weérā, seis mujipūrī bosenuḡuticārā niwā. Ti bosenuḡu yapare wioḡu Asuero cū wioḡu nirī wi'i wijaaropu ni'cā semana bosenuḡu su'ori weenemopeocu niwī. Nipe'tirā Susa wāmetiri macāpu nirā wiorā, tojo nicā mejō nirāputa ti bosenuḡurē pijiono'cārā niwā.

Wioḡu numo Vasti pe'e quērā wioḡu Asuero ya wi'ipu na pijio'cārā numosānumiarē su'ori ba'aco niwō.

Siete numurī wioḡu bosenuḡu nirī numu majā wioḡu ʌ'seducaco vino sī'rītjāḡū e'caticu niwī. Tojo weeri curare siete ʌmua cūrē da'ratamurā cū “Añurō weema” ni, cū i'arārē pijicu niwī. Na Mehumán, Bizta, Harbona, Bigta, Abagta, Zetar, Carcas wāmeticārā niwā. Narē a'tiro nicu niwī:

“Yu'ʌ numo, wioḡo Vastire yu'ʌ tiropu pijiwā'cātia. Co wioḡo dupoapu pesari be'tore pesawā'cātiato”, nicu niwī. Co añugō wioḡo nisere masā, tojo nicā wiorā i'amarīato nigū, core pijioḡu niwī. Diacjūta co añugō nico niwō. Co pe'e wioḡu sō'oni'cārā cū “Añurō weerā nima” ni, cū pijidutiḡu o'ó'cārā pijicā, wa'asī'rítico niwō. Tojo weeḡu wioḡu ʌputu waro uacu niwī.

Cū uayu'ramajāḡū, añurō masīrārē “¿De'ro weeḡusari yu'ʌ co me'rā?” ni sērītiña'cu niwī.

Na wiorānojō dutise masībutiarā pe'e wioḡure weresācārā niwā. “Apego numio a'maña. Mu'ʌ tojo weecā, Vasti mejēta wioḡo nigōsamo. Apego nigōsamo. Tojo weese me'rā dia'cū numia nipe'tiro mu'ʌ dutiri di'tacjārā na marāpusumuarē wiopesase me'rā yu'tirāsama”, nicārā niwā. Na tojo nisere wioḡu tu'sayu'ruacu niwī majā.

2

Estere wioḡo sōrō'que ni'i
(Est 2.1-11,17-20)

Tojo weeḡu cūrē da'racō'terārē pājārā numia añurā numiarē a'madutiḡu o'ōcu niwī. Narē bocatoja, Vastire ducayucjō, ma'ma wioḡo wa'acjore besegutiḡu, cū wioḡu nirī wi'ipu narē miitidutiḡu niwī.

Susa wāmetiri macāpu ni'cū judío masū Mardoqueo wāmetiḡu nicu niwī. Cū Jair macū, Simeī, tojo nicā Cis pārāmi nituriagu, Benjamī ya curuacjū nicu niwī. Cū āpērā

pājārā me'rā Babilonia wiogu Nabucodonosore Jerusalēpu ni'ca cō'awīrōno'cu niwī. Jeconias, Judā di'ta wiogu me'rā cō'awīrōno'cu niwī. Cū Mardoqueo, cū pacu ma'mi macō Hadasa wāmetigore pacu, paco wērīca be'ro masōcu niwī. Co apetero Ester pisuno'co, numio aŋugō waro nico niwō. Tojo weerā wiogu Asuerore da'raco'terā cū ya wi'ipū āpērā numia pājārā me'rā core miacārā niwā. Core Hegai, wiogu ya wi'ire numiarē co'tegupure wiacārā niwā.

Wiogure da'raco'tegu, numiarē su'ori co'tegu, Hegai Estere tu'sayu'ruacu niwī. Tojo weegu core aŋurō weecu niwī. Cū co judío masō nisere masīticu niwī. Mardoqueo core ne āpērārē tere weredititica niwī. Nipe'tise numurī Mardoqueo wiogu ya wi'i numia na nirō pōtēorōpu Estere “¿De'ro wa'amiti?”, ni masīsi'rīgū, ī'abajaque'amujācu niwī.

Ni'cā cū'ma yu'rūca be'ropu Estere majā wiogu tiropu ni'cā űami cū me'rā cārīrō nicaro niwū. Wiogu āpērā numia yu'rūoro Estere tu'sayu'rūmajāgū, wiogo pesari be'tore co dūpoapu peocu niwī. Tojo wee Vasti dūcayuro core wiogo sōrōcu niwī. Be'ro core pajiri bosenumu weepeogu, su'ori ba'acu niwī. Ti bosenumu nicārē nipe'tirā cū me'rā da'rarārē, cūrē weetamurārē pijiocu niwī. Nipe'tise di'ta cū dutiro doca nise di'tacjārārē “Bosenumu wa'arotiro wee'e”, nio'ocu niwī. Wiorā na weewaronojōta narē peje apeyenojō o'ocu niwī. Titare wiogu core, “Judío masō nimo” ni, masīticu niwī.

Mardoqueo surara na wiogure wējēsī'rīsere tu'oboca'que ni'i
(Est 2.21-23)

Ni'cā numu Mardoqueo wiogure co'terā puarā surara wiorā, Bigtán, Teres wāmetirārē, na “Wiogure wējērā” ni aposere tu'ocu niwī. Tojo weegu cū Estepure werecu niwī. Co pe'e quērā Mardoqueo cū nī'quere wiogupure wereturiaco niwō. Wiogu tere tu'ogu, na tojo weesi'rīsere besecu niwī. Beseboca, “Wigo Ester ni'que diacjūta niapā”, nicu niwī. Be'ro na puarā surara wiorārē yucugupu dū'teyooduticu niwī. Te tojo wa'asere, ni'cā pūrī cū wiogu sājānu'cācatero wee'quere ojaō'orī pūrīpu ojaō'oduticu niwī.

3

Amán cū judío masārē wējēsī'rīmi'que ni'i
(Est 3.1-15)

Be'ro wiogu ni'cū cū me'rā da'ragu, Amán wāmetigu me'rā e'catiyu'ruacu niwī. Cū Hamedata macū, Agag pārāmi nituriagupu nicu niwī. Tojo weegu cūrē āpērā da'rarā bu'ipū da'rase cūucu niwī. Tojo nicā, wiogu nipe'tirārē Amārē ējōpeose ī'orā, paamu'rīque'aduticu niwī. Te dutisere nipe'tirā wiorā cū ya wi'ipū nirā queoro weecārā niwā.

Mardoqueo dia'cū cūrē ī'agū, paamu'rīque'aticu niwī. Amán cūrē wiopesase me'rā paamu'rīque'aticā ī'agū, uayu'ruacu niwī. Cū Mardoqueore “Ti curuacjū nimi” ni, tu'otojacu niwī. Tojo weegu “Cū se'sarore bu'iri da'resome”, nicu niwī. Tojo weeronojō o'ogu, “¿De'ro wee nipe'tirā judío masā Asuero cū dutise di'tapu nirārē pe'oroamitito?”, ni wācūcu niwī.

Tojo weegu judío masārē wējēatji numurē beseduticu niwī. Na tojo weebocāca numu nituori mujīpū trece nicā nicaro niwū.

Be'ro Amán wiogu tiropu ī'agū wa'acu niwī. Cūrē a'tiro nicu niwī:

—Nipe'tise mu'u dutise di'tapure ni'cā curuacjārā āpērā wa'teropure mejēcā weese-tirā, mu'u dutisere weetima. Tojo weegu narē wējēcō'arōua'a, nicu niwī Amán.

Cū tojo nicā tu'ogu, wiogu cūrē yu'ticu niwī:

—Mu'u de'ro weesi'rīrō weeya. Ni'cā dutiro “Narē tojo wee wējērāti” nisere ojaya, nicu niwī. Be'ro Amán, judío masārē ī'atu'tiri masūrē cū wiogu omopica tuusāari be'tore te dutise oja'quere űacūudutigu o'ocu niwī.

Tojo weegu Amán, wiogu Asuero cū dutise macārīcārārē nipe'tisepure papera ojaō'oduticu niwī. Ti pūrīpure nipe'tirāpure “Ni'cā numata judío masārē wējēpe'ocā'ña. Nipe'tirā wī'marā, ma'mapjia, búcūrā, numiarē wējēpe'ocā'ña. Na ye nī'quere miūwapaya”, ni ojano'caro niwū. Narē wējēatji numu pe'e nituori mujīpū trece nicā nicaro niwū.

4

Mardoqueo Estere weetamuse sērī'que ni'i
(Est 4.1-17)

Mardoqueo nipe'tise tojo wa'asere masīgū, cū bujawetisere ī'ogū, cū ye su'tire tū'rēcu niwī. Tojo nicā su'ti wāquisenojōrē sāña, cū dupoapure nujārē drēpeocu niwī. Tojo

nicā, uputu ña'arō tu'oña'gū, ñujasewā'a, nipe'tiri macāpu caricūsijacu niwī. Téé wiogu ya wi'i sājāarō tiropu caricūejacu niwī. Tojo su'ti sāñarānojōrē ne topure sājāadutiticārā niwā. Tojo nicā, apeye macārīpu wiogu cū judío masārē wējēduti'ose etacaro niwā. Tojo weerā judío masā te macārīpu nirā ña'abutiario tu'oña'cārā niwā. Na bujawetisere i'orā, be'ticārā niwā. Uti, uputu caricūcārā niwā. Pājārā nujā bu'ipu cūña, tojo nicā su'ti wāquisenojōrē sāñacārā niwā.

Be'ro ni'cārērā da'raco'terā Estepure “Mardoqueo su'ti wāquisenojōrē sāña weetjāgū, uputu waro bujawetigu, caricū utigu weeami,” ni werēcārā niwā. Tojo nicā tu'ogo, co ni'cū core da'raco'tegu Hatac wāmetigure “¿De'ro wa'amiaparito?” ni sērītiña'dutigo o'oco niwō. Cū wa'a, Mardoqueore sērītiña'cu niwī.

Mardoqueo Hatare, wiogu judío masārē wējēduti'se cū cū'quere werecu niwī. Tojo nicā, narē wiogu wējēduti'se oja'quere i'adutiga, wiogopure ni'cā pūrī te oja'quere o'ocu niwī. “Mu'u wiogupure marī acawererā judío masārē ‘Wējētīcā'ña’, ni sērībosaya”, ni queti o'ocu niwī. Hatac wiogu tiropu eta, Mardoqueo cū n'quere werepe'ocu niwī.

Co apaturi Hatare Mardoqueo tiropu “Wiogu nirōpu ne ni'cū sājāata basiowe'e. Cū pijicāpu dia'cū sājāata basio'o”, ni weredutigo o'oco niwō. “Tojowaro sājāácāma, cū wējēcūsami. Cū wiogu cuocju uru me'rā da're'cu me'rā sīopuacā dia'cūrē ya'rūwetino'rōsa'a”, nico niwō. Ni'cā mujīpū ya'rūcaro niwā, cū core ne pijiotiro.

Be'ro Hatac wa'a, Mardoqueore co n'quere wereturiacu niwī. Mardoqueo co tojo nisere tu'ogu, core a'tiro ni queti o'ocu niwī: “Mu'u, ‘Wiogu ya wi'ipu nise me'rā dia'cū ni'cōta judío masō ya'rūgosa'a’, ni wācūtīcā'ña. Mu'u ni'cārōacā wiogure sērītigo, tojowaro tu'oña'gō, āpērā pe'e judío masārē ya'rūorāsama. Mu'u, mu'u pacu acawererā wērīpe'tia wa'arāsa'a. Mu'u ni'cārōacārē a'tiro wa'asenojōrē weetamuacjota wiogo sājāpā,” ni wereduticu niwī. Be'ro Hatac co tiropu wa'a, Mardoqueo cū n'quere core werecu niwī.

Tojo nicā tu'ogo, co a'tiro Mardoqueore ya'tio'oco niwō: “Mu'u wa'a weetjāgū, nipe'tirā judío masā Susa macāpu nirārē nerēduti'gu wa'aya. Ye niatjere ya'ure be'tibosato. Ñami, umāco i'tia nūmu, ne ba'ati, s'īrītīcā'to. Yu'u quērā, ya'ure da'raco'terā numia me'rā mejārōta weerāsa'a. Tu'ajanu'cō, wiogu tiropu i'agō wa'agoti. Yu'ure pijitīmīcā wa'ago, wiorā dutisere ya'rūnu'cāgō weebosa'a. Yu'ure wējēsī'rīrā, wējēato”, nico niwō.

Be'ro da'raco'tegu Mardoqueo tiropu te quetire weregu etacu niwī. Tere tu'ogu, Mardoqueo nipe'tise Ester co duti'caronojōta weecu niwī.

5

Ester wiogu Asuerore co ucū'que ni'i (Est 5.1-8)

I'tia nūmu na be'tica be'ro Ester wiogo sāñase su'tire sāña, wiogu nirī tucū pōtēorōpu wa'aco niwō. Wiogu core i'agū, cū duticju uru me'rā da're'cu me'rā sīopuocu niwī. Cū tojo weecā i'agō, cū nirī tucūpu sājāaco niwō.

Be'ro wiogu core sērītiña'cu niwī:

—¿Wiogo Ester, ya'u mu'urē de'ro weecā uati? Mu'u ya'ure deco me'rā ya'u dutisere sērīcā, mu'urē o'omasī'i, nicu niwī.

Co cūrē ya'tico niwō:

—Wiogu, mu'urē añucā, ni'cācā ya'u mu'urē ba'ase do'aduti'quere Amán me'rā ba'agu a'ticā uasa'a, nico niwō.

Tojo nicā tu'ogu, wiogu Amārē pijiduticu niwī. Be'ro na pūarāpuca co tiropu ba'arā wa'acārā niwā. Na ba'adujiri cura wiogu Estere a'tiro nicu niwī:

—Mu'u uasere sērīña. Mu'u deco me'rā ya'u dutisere sērīcā, mu'urē o'omasī'i, nicu niwī.

Ester cūrē ya'tico niwō:

—A'te dia'cūrē mu'urē sērīgōti. Wiogu, mu'u ya'ure ma'īgū, ya'u sērīsere o'osī'rīgū, a'tiro weeya. Ñamiacā Amán me'rā ba'patitjāgū, ya'u ba'ase do'adutisere apaturi ba'agu a'tia. Mu'u ba'agu ejacā, ya'u uasere mu'urē sērīgōti, ni ya'tico niwō.

Amán Mardoqueore cū i'atu'ti'que ni'i (Est 5.9-14)

Na ba'āca be'ro Amán cū ya wi'ipu tojāágū, Mardoqueore bocaajacu niwī. Mardoqueo cū weewuaronojōpuma cūrē i'agū, ne wā'cānu'cāti, cūrē wiopesase me'rā i'aticu niwī. Tere i'agū, Amán uayu'ruacu niwī. Tojo uamīgū, ne mejēcā weetiguta, cū ya wi'ipu tojaa wa'acu niwī. Topu tojatagu, cū nūmorē, tojo nicā cū me'rācārāpūre pijineocu

niwī. Nipe'tise cū niyeru cwoesere, cū pō'rā amuarē, cūrē wiogu añubutiase da'rase cūu'quere werecu niwī. A'tiro ninemocu niwī narē:

—Apeyema wiogu Ester yu'u se'sarore wiogu me'rā ba'adutigo pijiamo. Tojo weegu ñamiacā quē'rārē apaturi ba'adutigo pijiamo. Tojo nimicā, judío masū Mardoqueo wiogu ya wī'i sope pu'to cū dujicā, tu'satisa'a. Tojo weero wiogo co yu'are ba'adutigo pijise yu'are ne wapamar'i, nicu niwī.

Tojo nicā tu'orā, cū numo, cū me'rācjārā cūrē “A'tiro pe'e weeya”, nicārā niwā:

—Ni'cāgū masārē na du'teyoo wējēacjūre nu'cōdutiya. Tigure veintidós metros u'muacju nu'cōdutiya. Ñamiacā ñamiña'cūrō wiogure, “Mardoqueore topu du'teyoodutiya”, ni sērīña. Tojo weegu mu'u ne wācūque'tiro marīrō wiogu me'rā ba'agu wa'agusa'a, nicārā niwā cūrē.

Na tojo nisere tu'ogu, Amán tu'sayu'ruacu niwī. Tojo weegu na du'teyoo wējēacjūre nu'cōdutigū o'ócū niwī.

6

Mardoqueore añurō wa'a'que ni'i
(Est 6.1-14)

Ti ñamirē wiogu Asuero ne cārīmasīticu niwī. Tojo weegu ni'cū cūrē da'raco'tegure na wiogu cū sājānu'cācateropu “Tojo wa'a'a”, ni ojaō'orī pūrīrē miijiatiduti, bu'eña'duticu niwī. Wiogure tere bu'ewā'cāgū, Mardoqueo puarā surara wiorā, Bigtán, Teres wāmetirā, na wiogure “Wējērāti” ni apoyu'quere cū were'quere bu'eejacu niwī.

Tere tu'ogu, wiogu cūrē da'raco'terārē “Mardoqueore yu'are añurō wee'que wapare çñe'enojōrē cūrē o'ori?” ni sērītiña'cu niwī.

Cūrē da'raco'terā pe'e “O'ono'ña marīwū”, nicārā niwā.

Na tojo nirī cura Mardoqueore na “Wējērāti” ni nu'cō'cupu du'teyoodutiguti nīgā, Amán wiogure sērīgū sājāacu niwī. Amán ne ni'cā usero ni wīorētīmicā, wiogu cūrē ī'a, a'tiro sērītiña'cu niwī:

—iMu'u tu'oña'cā, yu'are añurō wee'que wapa ñe'enojō yu'u o'ocā añubosari?

Amán pe'e “Yu'ureta nigū weesami; yu'are apeyenojō añurō weesi'rīgū weesami” ni wācūgū, a'tiro nicu niwī:

—Yu'u tu'oña'cā, cūrē mu'u wiogu su'ti sāñasenojōrē sāñagūsami. Tojo nicā, ni'cū mu'u yagu cabayu mu'u pesagunojō bu'ipu mujāpejagusami. Be'ro mu'u me'rā da'ragu waro Susa macā decopu cabayure wejee, su'ori a'tiro caricūsijagusami: “Wiogu, masūrē cū añurō weesi'rīgūrē a'tiro añurō wee'omi,” nicu niwī Amán.

Tere tu'ogu, wiogu nicu niwī:

—iMu'u tojo wācūse añuyu'rua'a! Maata wa'a weetjāgū, nipe'tise mu'u “Weeguti” ni'quere Mardoqueo judío masūrē tojo weegu wa'aya, nicu niwī.

Wiogu tojo nica be'ro maata Amán cūrē ī'atu'timi'care cū wiogure “Tojo weeroua'a” ni'quere weecu niwī. Tojo weegu Mardoqueore wiogu su'ti sāñasenojōrē sā, ni'cū wiogu yagu cabayu bu'ipu miipeo, macā decopu cūrē su'ori a'tiro ni caricūsijacu niwī: “Wiogu masūrē cū añurō weesi'rīgūrē a'tiro añurō wee'omi,” ni caricūcu niwī.

Cū tere tu'ajāca be'ro Amán cū ya wī'ipu uputu bujawetise me'rā bopoyagu tojaa wa'acu niwī. Topu tojatagu, cū numorē, cū me'rācjārārē, cūrē wa'a'quere werecu niwī. Cū wiogupure “Mardoqueore du'teyoo wējēdutioua'a” ni, ne cā'rō sērīma'aticu niwī.

Tere tu'orā, cū numo, cū me'rācjārā a'tiro nicārā niwā:

—Cū Mardoqueo judío masū nicāma, mu'u cūrē ne mejēcā weemasīsome. Cū pe'e mu'arē mejēcā wa'acā weegusami, nicārā niwā.

Na tojo nirī cura wiogu Asuero da'raco'teri masā Amārē Ester tiropu apaturi ba'adutirā pijirā etacārā niwā.

7

Amārē na yucugupu du'teyoo wējē'que ni'i
(Est 7.1-10)

Tojo weegu wiogu, Amán me'rā Ester tiropu ba'arā wa'acārā niwā. Wiogu na sī'rī, ba'ari cura wiogore “iMu'u ñe'enojōrē sērīsī'rīmiati? Mu'u yu'u dutisere deco me'rā sērīcā, o'oguti”, nicu niwī.

Co cūrē a'tiro yu'tico niwō:

—Yu'are, yu'u acawererā judío masārē wējēticā'ña, ni sērīgōti. Ūsārē ī'atutigu nipe'tirārē wējēpe'ogutigu weemi. Ūsārē āpērāpure da'rawā'ñaco'tedutirā duacāma, mu'arē caribotiboapā, nico niwō.

Tere tu'ogu, wiogu core sērītiña'cu niwī:

—¿Noanojō a'te ña'ase pacare weebutiabosari?

Wioḡo cūrē yu'tico niwō:

—A'to dujimi. Ā'rī Amán nimi ūsārē ī'atu'ti “Wējēcō'agūti” nigū, nico niwō.

Co weresāsere tu'ogu, Amán uiyu'ru, bu'agu weronojō tojacu niwī.

Wioḡu Asuero pe'e uputu uase me'rā wijaaropu na o'ori ote'caropu wijaa wa'acu niwī. Amán pe'e “Wioḡu yu'ure wējēdutigusami”, ni wācūcu niwī. Tojo weegu Estere “Yu'are wējētīcā'to”, ni sērīgū, co me'rā ti tucūpu tojacu niwī.

Cū co me'rā ucūrī cura wioḡu wijaaropu nī'cu apaturi sājāejacu niwī tja. Amán co tiropu ejaque'acā ī'agū, wioḡu a'tiro ni caricūcu niwī:

—¿Ya wī'i, yu'u ī'orōpu wioḡo warore ña'arō weesī'rī weeti mu'u? nicu niwī. Wioḡu cū ucūca be'ro maata cūrē da'raco'terā Amán diapoare mo'acārā niwā.* Maata cūrē da'raco'terā Amán cū “Mardoqueore du'teyoo wējēgūti” ni apoyu'quere werēcārā niwā. Na tojo nicā tu'ogu, “Amán cū nu'cōduti'cuputa cūrē duteyoo, wējērā wa'aya”, nicu niwī wioḡu.

Tojo weerā Amārē cū Mardoqueore du'teyoobo'cupu du'teyoo wējēcā'cārā niwā. Te me'rā wioḡu cū uputu ua'que pe'tia wa'acaro niwā.

8

Wioḡu judío masārē apeye dutise oja'que ni'i

(Est 8.1-13)

Ti numuta Ester Mardoqueore “Cū yu'u ma'mi nimi”, nico niwō. Tojo wee wioḡu Amán cū da'rase cuomi'quere Mardoqueore o'ocu niwī. Tojo nimicā, judío masārē wējēdutise nicā'caro niwū yujupu. Tojo weego, be'ro Ester apaturi wioḡu tiropu wa'aco niwō. Co wioḡu tiropu ejacā, cū yagu tuacju uru me'rā da're'care sīpuocu niwī tja. Co wioḡure “Amán cū dutise cūu'quere weeticā'to. Tojo weecāma, judío masārē wējēpe'ocā'bosama”, ni sērīco niwō.

Co tojo nicā tu'ogu, core werecu niwī:

—Te dutisere yu'u omopica tuusāarī be'to me'rā yu'u wāmerē ñacūuno'wū. Tojo weegu tere “Weeticā'ña”, ni cā'motata basiowe'e, nicu niwī. Tojo nimigū, mu'u, Mardoqueo me'rā apeye dutise ojaya, nicu niwī. Na cū nī'caronōjōta weecārā niwā. Na oja'que judío masārē “Musā quē'rā na 'Wējērāti' cūuca numurē musārē wējēsī'rīrānojōrē wējēa'meña” nisere ojacārā niwā. Te dutise nipe'tirā na ucūse me'rā nipe'tiro wioḡu Asuero cū dutise di'tapure, te macārīpуре oja o'ono'caro niwā. Nipe'tise macārīpуре te pūrīrē o'ócārā niwā. Nituori mujīpū trece nicā wioḡu dutise na judío masārē wējēatje nicaro nimiwū.

9

Judío masā na a'mewējē wapata'a'que ni'i

(Est 9.1-10)

Ti numu nicā, judío masārē waparātīrā “Narē wējēcō'arāti” ni, na co'teri numu nicaro nimiwū. Na wācū'caronōjō ne wa'aticaro niwū. Judío masā pe'e narē wējē yu'ruoquējocā'cārā niwā. Nipe'tiro Asuero wioḡu cū dutise di'tapure judío masā na nise macārīpуре narē wējēsī'rīrānojō me'rā a'mewējērāti nīrā, nerēcārā niwā. Ne āpērā na me'rā a'mewējēsī'rītīcārā niwā. Judío masārē na uise nipe'tiropu se'sape'tia wa'acaro niwā. Nipe'tirā, te di'ta, te macārīcārā wiorā, wiorārē weetamurānojō Mardoqueore uirā, judío masā pe'ere weetamucārā niwā. Cū wioḡu ya wi'ipure cū quē'rā wioḡu niyucā, cū “Tojo weepu” nise nipe'tiro ti di'ta nise macārīpуре se'sa wa'acaro niwā. Tojo weegu Mardoqueo umacorinucū nemorō tutuagu wa'acu niwī.

Judío masā di'pji'rī paca me'rā narē waparāti'cārārē wējēpe'ocārā niwā. Nipe'tirāpурeta pe'obutiācārā niwā. Na de'ro weesī'rīrō narē weecārā niwā. Judío masā Susa, wioḡu niri macāpu nira narē waparāti'cārārē quinientos wa'tero masārē wējēcārā niwā. Tojo nicā diez Amán pō'rā nī'cārārē wējēcārā niwā. Na cuo'que pe'ema ñe'eticārā niwā. Na a'tiro wāmetīcārā niwā: Parsandata, Dalfón, Aspata, Porata, Adalía, Aridata, Parmasta, Arisai, Aridai, Vaizata nicārā niwā. Amán, Hamedata macū, judío masārē ī'atu'tiri masū nicu niwī.

Purim wāmetiri bosenumurē cūu'que ni'i

(Est 9.20-23,26)

* 7: 7.1-10 Persia di'tapure bu'iritirārē na wējēacjure na diapoare mo'acūcārā niwā. Tojo nicā, wioḡure apaturi ūanemosome nīrā, tojo weecūcārā niwā.

Na a'mewējēca be'ro ni'cā nūmū bosenuṃū cūcārā niwā. Mardoqueo cū oja'quenojōrēta narē cū'marīnucū ti mujīpūnojōrēta catorce, quince nicā bosenuṃūtiduticu niwī. Tojo weese me'rā narē waparātimi'cārārē yu'rūweti'quere wācūsirutucārā niwā. Tojo weerā na te nūmūrīrē e'catise me'rā bosenuṃūrī paca ba'ase me'rā weecārā niwā. Āpērārē na basu a'merī apeyenojō o'ocārā niwā. Pajasecuorā quē'rārē weetamurā, apeyenojō o'ocārā niwā. A'ti bosenuṃū weesere cū'marīnucū judío masā tojo weesetinu'cūcā'cārā niwā. Mardoqueo cū oja'quereta weecārā niwā.

Ti bosenuṃūrē Purim pisucārā niwā.

10

Mardoqueo wiogu dutise doca wa'a'que ni'i
(Est 10.3)

Persiapure Mardoqueo wiogu mejō nigū mejēta wa'acu niwī. Wiogu Asuero se'saro Mardoqueo nemorō wiogu waro nicū niwī. Na nipe'tirāpūta cūrē wiopesase me'rā ī'acārā niwā. Mardoqueo nipe'tirā judío masārē upūtu weetamucu niwī.

Joná

A'ti pūrī a'tiro weero ojanopā nise nī'i

A'ti pūrī Joná, Israe curuacjū, Ō'acū yere weremu'tārī masū ye cjasere were'e. Ō'acū cūrē ape di'tapu Nínive wāmetiri macāpu cū bu'iri da'reatje cjasere weredutigu o'ómicu niwī. Cū pe'e wa'asī'rītigu, aperopu du'tiamicu niwī. Cū du'tiari cura Jonārē wa'iwū pajigūjo ba'acu niwī. Wa'iwū cūrē e'ocūuca be'ro Joná Nínivepu a'tiro ni weregu wa'acu niwī: “Musārē cuarenta numurī be'ro Ō'acū bu'iri da'regusami”, nicu niwī. Be'ro Ō'acū na ña'arō wee'quere bujaweti, ducayucā ī'agū, acobojocu niwī. Joná pe'e cū tojo weecā ī'agū, ua wa'acu niwī. Cū tojo uacā ī'agū, Ō'acū “Masārē pajaña'rōua'a” nisere werecu niwī.

A'ti pūrī Ō'acū masā na ña'arō wee'quere acobojose sērīcā, pajaña'sami nisere were'e.

Joná Ō'acūrē du'tia'que queti nī'i

¹ Nī'cā numu Ō'acū Joná Amitai macūrē a'tiro nicu niwī. ² “Pajiri macā Nínivepu wa'a weetjāgū, a'tiro weregu wa'aya. Na ña'arō weesetise yu'upure eja'a. Tojo weegu yu'u narē bu'iri da'reguti”, nicu niwī.

³ Joná pe'e Ō'acūrē yu'tironojō o'ogu, Ō'acūrē du'tigu, Jope niri petapu bu'acu niwī. Topu yucusu Tarsis wāmetiri macāpu wa'apjare bocaajacu niwī. Cū ti macāpu wa'aguti nīgū, topu wa'ase wapare wapayecu niwī. Wapayetoja, tiwupu mujāsājacu niwī. ⁴ Cū tojo weecā, Ō'acū ti maajo decopu uputu wī'rō wēe, bupo paacā weecu niwī. Tojo wa'acā, tiwupu nīrā “Yucusu batarotiro wee'e”, nicārā niwā. ⁵ Tiwure da'racoterā uputu uirā, nanucū na ējōpeorānojōrē “Weetamuña”, ni sērīcārā niwā. Be'ro tiwu nūcūtipju tojato nīrā, na miase nūcūserē ti maajopu doqueñopecārā niwā. Joná pe'e tojo wa'ari curare na apeyenojō nūrōrī tucūpu dijaa, cārīyu'ruque'a wa'acu niwī. ⁶ Cū tojo weecā ī'agū, tiwure dutigu cū tiropu dijaa, cūrē nicu niwī:

—Mu'u wujabucu, ¿de'ro weegu cārīsāñati? Wā'cāña. Mu'u ējōpeogure sērīña. Apetero weegu cū marīrē ī'a, yu'ruogusami, nicu niwī.

⁷ Tojo wa'ari curare tiwupu da'rarā na basu a'merī ucūcārā niwā:

—¿Marīrē noa ye bu'iri tojo wa'amitito? nīrā, marī ējōpeorārē besedutirā, mejō nībocarā, nicārā niwā. Na tojo weecā, Joná bu'iritigu wijacu niwī. ⁸ Tojo wa'acā ī'arā, cūrē nicārā niwā:

—Ūsārē wereya. ¿De'ro weero marīrē tojo ña'arō wa'amitito? ¿Mu'u ñe'enojōrē da'rati? ¿No'opu nī'cu a'tiati? ¿Di di'tacjū niti? ¿Di curuacjū o' ñamūnojō masū niti mu'u? ni sērītiña'cārā niwā.

⁹ Joná narē yu'ticu niwī:

—Yu'u hebreo masū nī'i. Ō'acū u'musecjū, dia pajiri maa, di'tare wee'cure ējōpeo'o.

¹⁰⁻¹¹ Joná tiwu da'rarārē “Ō'acūrē du'tigu wee'e”, ni werecu niwī. Cū tojo nisere tu'orā, uputu uicārā niwā. Siape'e me'rā wī'rō uputu wēe, pā'cōrī pacase wā'cācā ī'arā, cūrē sērītiña'cārā niwā:

—¿De'ro weegu mu'u tojo weeati? Ūsā a'ti maajore di'tamarīacā uarā, ¿mu'urē de'ro weerāsari? nicārā niwā.

¹² Cū narē yu'ticu niwī:

—Yu'ure dia pajiri maapu doqueñoña. Musā tojo weecā, maa di'tamarīarōsa'a. Ye bu'irita wī'rō wēe, bupo uputu paami, nicu niwī.

¹³ Cū tojo nimicā, tiwure na tutuaro pōtēorō sumutopu wa'arā, wajanujāmicārā niwā. Ne pōtēoticārā niwā. Dia siape'e me'rā nemorō pā'cōrī wā'cācaro niwā. ¹⁴ Tojo wa'acā ī'arā, Ō'acūrē uputu sērīcārā niwā: “Ō'acū, ūsārē ā'rī ye bu'iri wērīcā weeticā'ña. Cū bu'iri moocāma, ūsārē ‘Na bu'iritima’, niticā'ña. Ō'acū, mu'u weesī'rīrō weeya”, nicārā niwā.

¹⁵ Tojo nitoja, Jonārē maapu doqueñoārā niwā. Na tojo wéeca be'ro pā'cōrī di'tamarīa wa'acaro niwā. ¹⁶ Tojo weecā ī'arā, tiwu da'rarā Ō'acūrē wiopesase me'rā tu'oña'cārā niwā. Tojo weerā cūrē wa'icure wējē, ūjūamorōpeocārā niwā. Tojo weetoja, “Mu'u me'rā a'tiro weerāti” ni, apocārā niwā.

¹⁷ Ō'acū pe'e na tojo weeri cura nī'cū wa'iwū pajigu Jonārē ba'adutigu o'ócu niwī. Joná cū po'pearure umuco, ñami i'tia numu sāñacu niwī.

2

Joná Õ'acūrē sērī'que ni'i

¹ Joná cū wa'iwū po'peapu sãñãgũ, Õ'acū cū wiogure a'tiro ni sērīcu niwī:

² "Õ'acū, yu'u ña'arō tu'oña'gũ, mu'urē uputu sērīapu.

Mu'u yu'u sērīsere yu'tiapu.

Yu'u wērīse pu'to nīgũ, mu'urē uputu sērīapu.

Mu'u yu'u sērīsere tu'oapu.

³ Yu'ure maa ũ'cūabutiapupu doqueñoapu.

Aco pō'rārī yu'ure ò'maqueō'oapu.

Pã'cōrī paca mu'u o'ó'que yu'ure paaqueō'omujāpu.

⁴ Tojo wa'acã, mu'u yu'ure cō'awã'cāsere tu'oña'pu.

'Mu'u ya wi'i, mu'urē ējōpeori wi'i, ña'ase marīrī wi'i, Jerusalé cja wi'ire ī'asome majã', ni wãcūasu.

⁵ Yu'u aco po'peapu nīgũ, wērīmiasu.

Dia pajiri maa po'peapu niapu.

Ti maa cjase áburi yu'u ðupoapure su'riwã'amujāpu.

⁶ Yu'u ũ'cūabutiapupu dijatasu.

'Ne wã'cāsone', ni wãcūmiasu.

Õ'acū mu'u pe'e, yu'u wiogu, yu'u wērībo'cure yu'ruoapu.

⁷ 'Yu'u catiri umuco pe'tirotiro wee'e' nīgũ, mu'urē wãcūapu.

Yu'u sērīse mu'upure mu'u ya wi'i, ña'ase marīrī wi'īpu ejaapu.

⁸ Ápērã masã na ējōpeorã yee'quere ējōpeosiruturãnojō, mu'u narē ma'isere masītisama.

⁹ Yu'u pūrīcã mu'urē e'catise o'ogu, wa'icūrãrē wējē ũjãamorōpeoguti.

Mu'urē 'Yu'u tojo weeguti' nī'quere weeguti.

Õ'acū, mu'u nī'cūta masãrē yu'ruogu ni'i", nicu niwī Joná.

¹⁰ Cū tojo nica be'ro Õ'acū wa'iwūpure sãña'cure nucūporopu e'ocūcã weecu niwī.

3

Nínivecjārã na bujaweti ðucayu'que ni'i

¹ Be'ro Õ'acū apaturi tja Jonãrē Nínivecjãrãrē a'tiro wereditigu o'ócu niwī:

² "Nínivepu wa'aya. Yu'u mu'urē wereditisere tocjãrãrē weregũ wa'aya", nicu niwī.

³ Tojo weegu Joná Nínivepu weregũ wa'acu niwī. Õ'acū duti'caronojōta weecu niwī majã. Ti macã pajibutiari macã nicaro niwũ. Ti macãrē nipe'tiropu yu'ruasī'rīgũ, i'tia numu pe'ori macã nicaro niwũ. ⁴ Joná ti macãpu ne etari numurē uputu busuro ucūcusiacu niwī: "Cuarenta numurē be'ro a'ti macã Nínive pe'odijono'rōsa'a, nimi Õ'acū", nicu niwī.

⁵ Cū tojo nicã tu'orã, ti macãcjãrã nipe'tirã bucurã, wī'marã Õ'acū cū tojo nisere ējōpeocãrã niwã. Tojo weerã "Be'tiroua'a" ni, na bujawetisere ī'orã, su'ti wãquisenojōrē sãñãcãrã niwã. ⁶ Nínivecjũ wiogu te quetire tu'ogu, cū wiogu ðujiri cūmurōpu ðuji'cu wã'cãnu'cãcu niwī. Wã'cãnu'cã, cū wiogu su'ti sãña'quere tuweecu niwī. Tuwee, su'ti wãquisenojōrē sãña, nucūcãpu ejanujãcu niwī.

⁷ Be'ro wiogu, tojo nicã cū docacjãrã wiorã dutise ojacãrã niwã. Nipe'tirã ti macãcjãrãrē tere masīcã weecãrã niwã.

Te na oja'que a'tiro nicaro niwũ: "Ne ni'cū ba'aticã'ña. Tojo nicã, ne musã yarã wecuare, musã yarã ovejare ba'ase ecati, aco na sī'rīsere tiaticã'ña. ⁸ Tojo weronojō o'orã, nipe'tirã musã ecarã me'rãta musã bujawetisere ī'orã, su'ti wãquisenojōrē sãñaña. Musã wãcūrō pōtēorō Õ'acūrē weetamuse uputu sērīña. Musã basu ña'arō weesetisere du'uya. Musã cumuca weesere du'uya. ⁹ Apetero weegu Õ'acū marīrē pajaña'a, cū uasere du'ubosami. Tojo weecã, marī wērīsone", ni ojacãrã niwã.

¹⁰ Õ'acū na ña'arō weesere du'ucã ī'agũ, cū bu'iri da'reguti nimi'quere weeticu niwī.

4

¹ Õ'acū Nínivecjãrãrē bu'iri da'reticã, Joná tu'sati, ua wa'acu niwī. ² Tojo weegu Õ'acūrē ñubue, a'tiro ni ucūcu niwī:

—Õ'acū, yã ði'tapu nīcaterore "A'tirotã wa'arosa'a", nīmīwũ. Tojo weegu "Sojaro me'rã Tarsis wãmetiri macãpu ðu'tiaguti", nīmīwũ. Yu'u masī'i, mu'u ma'ise cuogu, masãrē añurō pajaña'a. Ne uamuñawe'e. Mu'u pajaña'yu'ruatjãgũ, "Bu'iri da'reguti"

ni'cu nimigã, ne weewe'e. ³ Tojo weegu Ô'acũ, yu'ure wêrĩcã weeya. Yu'u wêrĩcã, nemorõ añurõsa'a, nicu niwĩ.

⁴ Ô'acũ cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—¿Mu'u a'tiro uacã, mu'urẽ añu niti? nicu niwĩ.

⁵ Joná ti macãpu ni'cu wija, ti macã yu'rurõpu mujĩpũ mujãtiro pe'e wa'acu niwĩ. Topu ni'cã wi'iacã bua, weetjãgã, acoroadujicu niwĩ. “Ô'acũ ti macãrẽ ¿de'ro weegasari?” ni, co'tedujigu weecu niwĩ.

⁶ Cũ to dujiri cura Ô'acũ Joná tiropu ni'cã da pĩ'rĩcã weecu niwĩ. Ti da cũ dupoare cã'mota'adutigu, añurõ tu'oña'dutigu, tojo weecu niwĩ. Joná ti da cã'mota'acã, ti da me'rã uputu e'caticu niwĩ. ⁷ Ape numu bo'reacã pe'e Ô'acũ ti dare wãquĩni'marãwãrẽ ba'acã weecu niwĩ. Tojo wee ti da ñaia wa'acaro niwũ. ⁸ Mujĩpũ cũ asimujãticã, Ô'acũ wĩ'rõ mujĩpũ mujãtiro pe'e asi wëetuumujãticã weecu niwĩ. Joná cũ dupoa diacjũ asiquepeoyucã, “Yu'u tu'omasise pe'tia wa'asa'a”, ni tu'oña'cu niwĩ. “Wêrĩa wa'arõasa'a. Yu'u wêrĩcã, nemorõ añurõsa'a”, nicu niwĩ.

⁹ Ô'acũ pe'e cũ tojo nisere tu'ogu, a'tiro nicu niwĩ:

—¿Mu'u ti da ñaise me'rã a'tiro uacã, añu niti?

—Yu'ama añu ni'i. Mejõ yu'u uase yu'ramajãsa'a, ni yu'ticu niwĩ Joná.

¹⁰ Tojo nicã tu'ogu, Ô'acũ cãrẽ nicu niwĩ:

—Mu'u ti dare otetipã. Ti dare bucuacã weetipã. Ti da se'saro ni'cã ñami bucuã, ape ñami ñaidija wa'apã. Tojo weemicã, mu'u ti dare ma'iapã. ¹¹ Yu'u pũrĩcã tjãgũta Nínivecjãrãrẽ pajaña'a. Ti macã pajiri macãrẽ ciento veinte mil yu'rũoro wĩ'marã bu'iri marĩrã nima. Wa'icurã quẽ'rã pãjãrã nima. Ti macãcjãrã pãjãrãrẽ pajaña'rõua'a, nicu niwĩ Ô'acũ.

Mateo Jesucristo ye quetire oja'que ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojanopā nise ni'i

Ā'rī romano masā wiogure wapaseebosari masū nicu niwī. Cūrē Jesú Capernaupu nigūrē cū bu'esere sirutudutigu pijicu niwī.

A'te añuse quetire ojagu, cū tū'oña'rōnojō, cū ojas'rīrōnojō ojacu niwī. Cū queoro nu'cā'que me'rā ojanu'cā, tū'ota basioro, queoro ojapapada'reocu niwī.

Ō'acū dūporocjārāpure “Ni'cū masārē yu'ruoacjāre o'ogūti”, nicu niwī. A'ti pūrī me'rā cū tojo ní'quere “Diacjūta weepī”, ni masīno'o.

Tojo weegu Mateo a'tiro ojapī. Ne waro dūporocjārāpure ojanu'cāmujātipī. Be'ro Jesú cū bajua'quere ojapī. Jesú treinta cū'marī būcuarī cura Juā wāmeyeri masū ye cjasere ucūpī. Jesú wāmeyeno'sere, be'ro Galileapu werecusia'quere, cū masārē yu'ruomujā'quere téé Jerusalēpu wērīgū wa'atuo'quere ojapī. Be'ro Jesú masāca be'ro cū bu'erā cārē sirutu'cārārē “Nipe'tiro a'ti umucopu bu'ecusiarā wa'aya” cū ní'quere ojapapapī.

A'ti pūrī Jesú masārē bu'eme'rīya'ruapī nisere, Ō'acū cū dutise cūu'quere a'tiro nisī'rīrō wee'e, ni werepī. Tojo nicā Jesú wioyu sājātjere werepī, ni ojanu'o.

Jesucristo ñecūsūmua na nituriamujāti'que ni'i

(Lc 3.23-38)

¹ A'ti pūrī Jesucristo ñecūsūmua wāme me'rā ojanu'cāno'o. Jesucristo Ō'acū macū masū bajua'cu Abrahā judío masū nimu'tā'cu pārāmi nituriagu nicu niwī. Tojo nicā dūporocjāpu judío masā wioyu Davi pārāmi nituriagu nicu niwī.

² Abrahā Isaa pacu nicu niwī. Isaa quē'rā Jacob pacu nicu niwī. Jacob Judá, tojo nicā cū ma'misūmua, cū acabijirā pacu nicu niwī. ³ Judá Fares, Zara su'rua'cārā pacu nicu niwī. Na paco Tamar wāmetico niwō. Fares Esrom pacu nicu niwī. Esrom Aram pacu nicu niwī. ⁴ Aram Aminadab pacu nicu niwī. Aminadab Naasón pacu nicu niwī. Naasón Salmón pacu nicu niwī. ⁵ Salmón Booz pacu nicu niwī. Booz paco Rahab wāmetico niwō. Booz Obed pacu nicu niwī. Cū paco Rut wāmetico niwō. Obed Isai pacu nicu niwī. ⁶ Isai judío masā wioyu Davi pacu nicu niwī. Davi Urías nūmo ní'co me'rā Salomórē pō'rāticu niwī.

⁷ Salomó Roboam pacu nicu niwī. Roboam Abías pacu nicu niwī. Abías Asa pacu nicu niwī. ⁸ Asa Josafat pacu nicu niwī. Josafat Joram pacu nicu niwī. Joram Uzías pacu nicu niwī. ⁹ Uzías Jotam pacu nicu niwī. Jotam Acaz pacu nicu niwī. Acaz Ezequías pacu nicu niwī. ¹⁰ Ezequías Manasés pacu nicu niwī. Manasés Amón pacu nicu niwī. Amón Josías pacu nicu niwī. ¹¹ Josías Jeconías, tojo nicā cū acabijirā pacu nicu niwī. Titapure Babilonia wāmetiri di'tacjārā Israe curuacjārārē ñe'e, na ya di'ta Babiloniapu miamujācārā niwā.

¹² Tojo wa'āca be'ro āpērā bajua'cārā niwā. Jeconías Salatiel pacu nicu niwī. Salatiel Zorobabel pacu nicu niwī. ¹³ Zorobabel Abiud pacu nicu niwī. Abiud Eliaquim pacu nicu niwī. Eliaquim Azor pacu nicu niwī. ¹⁴ Azor Sadoc pacu nicu niwī. Sadoc Aquim pacu nicu niwī. Aquim Eliud pacu nicu niwī. ¹⁵ Eliud Eleazar pacu nicu niwī. Eleazar Matán pacu nicu niwī. Matán Jacob pacu nicu niwī. ¹⁶ Jacob José pacu nicu niwī. José María marāpu nicu niwī. Co Jesú masārē yu'ruoacjāpū Cristo na nigū paco nico niwō.

¹⁷ Tojo weero Abrahā me'rā dū'pocāti, téé Davi wioyu nīrī curapu torce turiricjārā wa'acārā niwā. Be'ro Davi me'rā ticuseta tja nicaro niwū. Israe curuacjārārē Babilonia di'tapu na miacateropu nituocarō niwū. Be'ro Israe curuacjārārē Babiloniapu miāca be'rore tja ticuseta nicaro niwū. Téé Cristo cū bajuari curapu nituocarō niwū.

Jesucristo bajua'que ni'i

(Lc 2.1-7)

¹⁸ Jesucristo bajua'que a'tiro wa'acaro niwū. María cū paco José me'rā omocā du'tegotigo weeco niwō. Na ni'cārō me'rā nise dūporo co nijīpaco nitojaco niwō. Espiritu Santu cū tutuaro me'rā core tojo wa'acā weecu niwī. ¹⁹ José co marāpu niacjū añurō ējōpeori masū nicu niwī. Co nijīpaco nisere masīmīgū, core ma'i cō'asī'rītīgū, “Wiorāpure weresāwe'e”, nicu niwī. A'tiro pe'e wācūcu niwī. “Ya'yioropu core du'ugūti”, nicu nimiwī. ²⁰ Cū tojo wācūrī cura cūrē quē'erōpu ní'cū Ō'acārē wereco'tegu u'musecjū a'tiro nicu niwī:

—José, Davi pārāmi nituriagu, Mariare ña'arō wācūticā'ña. Espiritu Santu cū tutuaro me'rā co upūpu sājānu'cā, core nijīpaco wa'acā weecu niwī. Tojo weegu bopoyaro

marirō core mu'u numotiya. ²¹ Co wī'magūrē wuagosamo. Cū, cū yarā masārē na ña'arō wee'quere ya'ruoacju nigūsami. Tojo weegu Jesú wāmeyeya, ni werecu niwī Ō'acūrē wereco'tegu. Jesú nirō, "Masārē ya'ruogu" nisi'rirō wee'e.

²² Toduporopu cū ye queti weremu'tārī masū me'rā Ō'acū cū uci'quere queoro wa'adutigu tojo weecu niwī. ²³ A'tiro ni ojaduticu niwī:

Ni'cō numio umu me'rā nitimigō, nijipaco ni, be'ro pō'rātigosamo.

Cū Emanuel wāmetigusami, ni ojano'caro niwū.

Emanuel "Ō'acū marī me'rā nimi", nisi'rirō weecaro niwū.

²⁴ Be'ro José wā'cāgū, Ō'acūrē wereco'tegu duti'quere weecu niwī. Mariare cū ya wī'ipu numotiguti nigū miacu niwī. ²⁵ Tojo weemigū, co macū wuati dūporo co me'rā niticu niwī. Co macū bajuaca be'ro cūrē Jesú wāmeyecu niwī.

2

Masīrī masā na Jesure ī'arā wa'a'que ni'i

¹ Herode Judea di'ta wioḡu nirī cura Jesú Belē wāmetiri macāpu bajuacu niwī. Cū bajuaca be'ro umua masīrī masā mujīpū mujātiro pe'ecjārā Jerusalēpu etacārā niwā.

² Topu etarā, sērītiña'cārā niwā:

—Judío masā wioḡu niacju wī'magū ḡno'opu bajuapari? Ūsā ya macā mujīpū mujātiro pe'e dūporopu ñocōawū ūsā ī'ati'cure ī'awū. Cūrē ī'arā, "Wioḡu niacju bajuatojapī", niwā. Tojo weerā cūrē ējōpeorā a'tiapu, nicārā niwā.

³ Herode na tojo nisere to'ogu, mejēcā pejaro tu'oña'cu niwī. Jerusalēcārā quē'rā nipe'tirā mejārōta tu'oña'cārā niwā. ⁴ Tojo weegu pa'ia wiorārē pijioḡu niwī. Tojo nicā āpērā masārē Moisé duti'quere bu'eri masārē pijioḡu niwī. Narē sērītiña'cu niwī:

—Cristo Ō'acū bese'cu ḡno'opu bajuagusari? nicu niwī. ⁵ Cū tojo nicā, na ya'ticārā niwā:

—A'ti di'ta Judea Belē wāmetiri macāpu bajuagusami. Dūporocjūpu Ō'acū ye queti weremu'tārī masū cū bajuatjere a'tiro ni ojacu niwī:

⁶ Belē, Judea di'tapu nirī macā mejō nirī macā mejēta ni'i.

Ti di'ta nise macārī wa'teropure ti macācjū ni'cū wioḡu wijagusami.

Yarā masā Israe curuacjārārē co'teacju nigūsami, ni ojano'caro niwū, ni werecārā niwā Herodere.

⁷ Na tojo nica be'ro Herode ya'yioropu masīrī masārē cū tiropu pijioḡu niwī. Narē sērītiña'gū, a'tiro nicu niwī:

—ḡDe'ro nicā waro ñocōawū bajuabutiamirī cū? nicu niwī. ⁸ "Tita bajuawī" tojo nica be'ro narē Belēpu wa'adutigu a'tiro nicu niwī:

—Topu wī'magūrē añuro sērītiña'baque'aya. Cūrē bocarā, ya'ure wereya. Yu'u quē'rā cūrē ējōpeogu wa'aguti wee'e, nisoocu niwī narē.

⁹ Narē tojo ni wérēca be'ro masīrī masā Belēpu ya'ruacārā niwā. Topu ya'ruarā, ñocōawū na ya macāpu ī'awā'cāti'cuta tja na dūporo u'mutāwā'cācu niwī. Be'ro wī'magū nirō bu'ipu ejagu, ñocōawū tojanu'cācu niwī majā. ¹⁰ Masīrī masā ñocōawūrē ī'arā, pūrō e'caticārā niwā. ¹¹ Ti wī'ipu sājāejarā, wī'magūrē cū paco Mariā me'rā nigūrē ī'acārā niwā. Cūrē ī'arā ējōpeorā, ejaque'acārā niwā. Be'ro na mia'que acarire pāa, cūrē uru, u'mutise inciensore, tojo nicā apeye u'mutiseta tja mirra wāmetisere o'ocārā niwā. ¹² Be'ro narē quē'erōpu Ō'acū "Herode tiropu majāmitojaaticā'ña", nicu niwī. Tojo weerā na ya di'tapu tojaarā, ape ma'apu majāmitojaacārā niwā.

Herodere Egiptopu José quē'rā na du'tia'que ni'i

¹³ Masīrī masā tojáaca be'ro Joseré Ō'acūrē wereco'tegu u'musecju quē'erōpu bajua, a'tiro nicu niwī:

—Wā'cāña. Wī'magū cū paco me'rā Egiptopu du'tiaya. Topu tojánīña. Yu'u "Tocā'rōta tojatia" nica be'ropu tojatia tja. Herode wī'magūrē wējēsī'rīgū a'magūsami, nicu niwī.

¹⁴ Cū tojo nicā tu'ogu, José wā'cā, wī'magūrē paco me'rā ñamita Egiptopu su'ori miacu niwī. ¹⁵ Topure Herode catiro pō'teorō tojánicārā niwā. A'te Ō'acū ye queti weremu'tārī masū cū oja'que queoro wa'adutiro tojo wa'acaro niwī. Tere a'tiro ni ojamū'tācu niwī: "Yu'u macū Egiptopu nigūrē pijiwijawū", tojo nicu niwī Ō'acū", ni ojano'wū.

Herode umua wī'marārē wējēduti'que ni'i

¹⁶ Herode masīrī masārē, ya'ure bujicā'pā nīgū, uayu'rūmajācu niwī. Tojo uagu, nipe'tirā umua wī'marārē Belēpu, tojo nicā ti macā sumutopu nirārē pua cū'ma cuorārē, na dūjaro cuorārē wējēduticu niwī. Na masīrī masā cūrē were'caro ejaturo tocā'rōta bucuasami nīgū, umua wī'marā ticuse cū'marī cuorārē wējēduticu niwī. ¹⁷ Cū tojo

weeditisere Jeremía Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ cũ oja'que queoro wa'acaro niwũ. A'tiro ojacu niwĩ:

¹⁸ Ramá wãmetiri macãpure masã bujaweti, uti caricũcã tu'ono'rõsa'a.

Raquel pãrãmerã nituriarãnumiapu Israe curuacjãrã nãmosãnumia na põ'rãrẽ pũrõ ðujasewã'a, utirãsama.

Na põ'rãrẽ wẽjẽcã ï'arã bujaweticã, ãpẽrã wãcũtutuase o'omasitirãsama, ni ojano'wã.

¹⁹ Herode wẽrĩca be'ro quẽ'erõpu ni'cũ Õ'acũrẽ wereco'tegu José Egiptopu nigãrẽ nicu niwĩ:

²⁰ —Wã'cãña. Wĩ'magũrẽ cũ paco me'rã Israe curuacjãrã nirĩ di'tapu su'ori dajatojaaya. Wĩ'magũrẽ wẽjẽsĩ'rĩ'cãrã boape'tia wa'ama, nicu niwĩ.

²¹ Tojo nicã tu'ogu, José wã'cã, wĩ'magũrẽ cũ paco me'rã Israe curuacjãrã nirĩ di'tapu su'ori miacu niwĩ. ²² Be'ro “Herode macũ Arquelao cũ pacure Judea di'ta wiogu ðucayupu” nicã tu'ogu, uicu niwĩ. Tojo weegu topure wa'asĩ'rĩticu niwĩ. Õ'acũrẽ quẽ'erõpu wereno'cu niyugu, Galilea wãmetiri di'ta pe'e yu'ruacu niwĩ. ²³ Topure etarã, Nazare wãmetiri macãpu tojaque'acãrã niwã. Na topu wa'acã, Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã na oja'que queoro wa'acaro niwũ. “Masã cãrẽ ‘Nazarecũ nimi’ nirãsama”, ni ojano'wã.

3

Juã masãrẽ wãmeyerĩ masũ bu'e'que ni'i

(Mr 1.1-8; Lc 3.1-9,15-17; Jn 1.19-28)

¹ Jesũ cũ Nazarepu nirĩ cura Juã masãrẽ wãmeyerĩ masũ Judea di'tapu yucu marĩrõ, masã marĩrõpu wa'acu niwĩ. Topu masã cũ tiropu ejarãrẽ bu'ecu niwĩ. ² A'tiro ni werecu niwĩ:

—Cã'rõacã be'ro Õ'acũ bese'cu pãjãrã masã wiogu sãjãgũsami. Tojo weerã musã ña'arõ wee'quere bujaweti, du'uya. Musã wãcũsere ðucayuya, nicu niwĩ. ³ Juã ye cjasere Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ Isaia a'tiro ojacu niwĩ:

Ni'cũ yucu marĩrõ, masã marĩrõpu a'tiro caricũnu'cũbajaque'atigusami:

“Marĩ wiogu a'tiatji ma'arẽ apoyuya.

Diacjũca ma'a añurĩ ma'a quẽ'rãrõ weronojõ weeyuya”, ni ojacu niwĩ.

Marĩ wiogu a'tiati ðuporo musã nisetisere apoyuya, musã wãcũsere ðucayuya nĩgũ, tojo nicu niwĩ.

⁴ Juã ya su'tiro cameyo poari me'rã na su'a'caro nicaro niwũ. Wa'icurã casero me'rã ejeritucu niwĩ. Pajasecũorã na ba'asetisere poreroa, nucũ cjasẽ mumia yere ba'acu niwĩ.

⁵ Pãjãrã Jerusalẽcãrã, ãpẽrã ti di'ta Judeapu nirã cũ tiropu cũ bu'esere tu'orã wa'acãrã niwã. Tojo nicã dia Jordã wãmetiri maa pu'tocjãrã tu'orã wa'acãrã niwã. ⁶ Na ña'arõ wee'quere wereyu'rũca be'ro narẽ wãmeyecu niwĩ.

⁷ Tojo weeri cura pãjãrã fariseo masã, ãpẽrã saduceo masã wãmeyeduticãrã niwã. Na ña'arõ wee'quere bujaweti ðucayusi'rĩticã ï'agũ, a'tiro nicu niwĩ:

—Musã weeta'sari curuacjãrã aña weronojõ ni'i. Aña nucũ ãjũcã, uiwã'cãsama. Musã aña weronojõ bu'iri da'resere ui'i. Tojo uirã, musã ña'arõ wee'quere bujaweti ðucayusi'rĩtimirã, wãmeyedutirã a'tiapu. ⁸ Musã, diacjũta ãsã ña'arõ wee'quere bujaweti ðucayupu nirã, musã weesetise me'rã ï'oña. ⁹ Musã a'tiro wãcũticã'ña: “Ësã Abrahã pãrãmerã ni'i. Tojo weerã Õ'acũ tiropu wa'arãsa'a”, ni wãcũticã'ña. Musã wãcũsere ðucayuticã, Abrahã pãrãmerã nise wapamarĩ'i. Õ'acũ uagu, a'te ãtãperi me'rã Abrahã pãrãmerã wa'acã weemasĩmi. Cũ tojo weecãma, na pe'e Õ'acũ uaro weebosama. ¹⁰ Marĩ yucupagu ote'quepagu weronojõ ni'i. Õ'acũ musãrẽ yucupagu ðuca marĩsepagure besecõ'arõ weronojõ weegusami. Yucu añurõ ðucaticjũre paacõ'a, ãjũacõ'acã'no'sa'a. Tere wee'caro weronojõ musã wãcũsere ðucayuticã, añurõ weeseticã, Õ'acũ musãrẽ cõmea me'rã paacõ'agũ weronojõ bu'iri da'regusami. ¹¹ Yu'ũ musãrẽ na ña'arõ wee'quere bujaweti, du'uama nĩgũ, aco me'rã wãmeyerẽ. Yu'ũ be'ro apĩ yu'ũ nemorõ tutuagu a'tigusami. Cũ añugũ waro nimi. Yu'ũ pe'e mejõ nigũ tu'oña'a. Ne cãrẽ ni'cãrõwĩjimasĩtisa'a. Cũ pũrĩcã Espĩritu Santure musãrẽ o'ógusami. Cãrẽ masã me'rã ninu'cũcã weegusami. Ña'arõrẽ ãjũaweero weronojõ musãrẽ añurõ tojato nigũ, ña'arõ wee'quere cõ'agũsami. ¹² Yu'ũ be'ro a'tigu ni'cũ trigo su'tiweeri masũ weronojõ nimi. Cã te su'tire mejẽcã su'awee, cõ'asami. Te trigo peri quẽ'rãrẽ mejẽcã mi, te nurõrĩ wi'ĩpu nurõsami. Te su'tire pecame'epu ãjũacõ'asami. A'te weronojõ cã, cã yarã warore bese, cã tiropu miagũsami. ãpẽrãrẽ pecame'epu cõ'abajuriogusami. Ti me'e ne pe'tisome, ni werecu niwĩ Juã.

Juã Jesure wãmeye'que ni'i

(Mr 1.9-11; Lc 3.21-22)

¹³ Juã wãmeyerî curare Jesú Galileapu ní'cu Jordã wãmetiri maapu wa'acu niwî. Topure wa'agu, Juãrê wãmeyedutigu wa'agu weecu niwî. ¹⁴ Topu cã etacã, Juã cãrê wãmeyesî'riticu nimiwî.

—Yu'u pe'e mu'urê wãmeyedutironojô o'ogu, çmu'u pe'e yu'ure wãmeyedutigu a'titi? nicu niwî Jesure.

¹⁵ Cã tojo nicã tu'ogu, Jesú “Wãmeyeya. Nipe'tise Ô'acũ marîrê weeduti'caronojôta weeroua'a. Añucã'rôsa'a”, nicu niwî. Cã tojo nicã tu'ogu, Juã “Jau” ni, cãrê wãmeyecu niwî. ¹⁶ Cãrê wãmeyeca be'ro cã majãnu'cãcãta, u'muse pãricaro niwî. Jesú Espiritu Santu buja weronojô bajugu cãpure dijatacã ejapejagure í'acu niwî.

¹⁷ Tojo wa'acã, u'musepu cã pacu Ô'acũ ucũdijocu niwî.

—Á'ri yu'u macũ uputu yu'u ma'igũ nimi. Cã me'rã pũrô e'cati'i, nicu niwî.

4

Jesure wãtî Ô'acũrê yu'rãnu'cãcã weesî'rĩmi'que ni'i

(Mr 1.12-13; Lc 4.1-13)

¹ Jesú wãmeyeno'ca be'ro Espiritu Santu cãrê yucu marîrô, masã marîrôpu su'ori miacu niwî. Wãtî Jesure cã pacure yu'rãnu'cãdutigu niquesãcu nimiwî.

² Topure Jesú cuarenta numarî, cuarenta ñamirî ne cã'rô ba'aticu niwî. Be'ro ujaboayu'ruacu niwî. ³ Jesú tojo ujaboacã í'agũ, wãtî cã pu'to wa'acu niwî. Cãrê a'tiro nicu niwî:

—Mu'u diacjũta Ô'acũ macũ ni'i nigũ, a'te ùtãperire pã dojorê ba'aya, nicu niwî. ⁴ Cã tojo nicã, Jesú a'tiro yu'ticu niwî:

—Ô'acũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ojano'o: “Masã ba'ase me'rã dia'cũ cati-masĩtisama. Na añurô nisî'rĩrã, nipe'tise Ô'acũ ucũsere yu'ti êjõpeosama”, niwũ, nicu niwî.

⁵ Be'ro wãtî cãrê Jerusalêpu “Ô'acũ ya macã”, na nino'ca macãpu miacu niwî. Topure Ô'acũ wi'i ðaposãrĩpu su'ori miimujãcu niwî. ⁶ Jesure nicu niwî tja:

—Mu'u diacjũta Ô'acũ macũ ni'i nigũ, a'topu bu'pudijaya. Ô'acũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ni ojano'o:

Ô'acũ cãrê wereco'terã me'rã mu'urê co'tedutigusami.

Mu'urê ùtãgãpu doquepejari nĩrã, mu'urê tuuñe'erãsama, ni ojano'caro niwũ, nicu niwî wãtî.

⁷ Tojo nisere Jesú cãrê yu'ticu niwî:

—Ô'acũ ye queti ojãca pũrĩpu a'te quẽ'rã ojano'caro niwũ: “Mu'u wiogu Ô'acũ cã ucũ'quere ne ni'cãti çdiacjũta nimitito? nĩrã, cãrê weel'odutitica'ña”, ni ojano'wã, nicu niwî Jesú.

⁸ Be'ro wãtî ùrũgũ u'muacjũpu miacu niwî tja. Topure nipe'tise a'ti di'ta cjase macãrĩrê, tojo nicã te macãrî cuosere í'ope'ocã'cu niwî. ⁹ Í'ogũ, cãrê nicu niwî:

—Nipe'tise a'te mu'urê í'o'quere o'oguti mu'u yu'ure ejaque'a êjõpeocã, nicu niwî.

¹⁰ Tojo nicã tu'ogu, Jesú cãrê nicu niwî:

—Wa'aya, wãtî. Ô'acũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ojano'o: “Ô'acũ mu'u wiogu ni'cãrêta êjõpeoya. Cã ni'cãrêta yu'ti'roua'a”, niwũ, nicu niwî.

¹¹ Tojo nicã tu'ogu, wãtî wa'a wa'acu niwî. Be'ro Ô'acũrê wereco'terã u'musecjãrã Jesure weetamurã, ba'ase ecarã a'ticãrã niwã.

Jesú ne waro cã Galileapu bu'enũ'cã'que ni'i

(Mr 1.14-15; Lc 4.14-15)

¹² Be'ro Jesú “Juã wãmeyerî masũrê bu'iri da'reri wi'ipũ niapu” nisere tu'ocu niwî. Tere tu'ogu, Galilea di'tapu wa'acu niwî. ¹³ Topure cã ya macã Nazarepure tojaque'aticu niwî. Ape macã Capernau pe'e tojaque'acu niwî. Ti macã ditara sumuto Zabulô, tojo nicã Neftalí wãmetiro wa'teropu nicaro niwũ. ¹⁴ A'te Isaia Ô'acũ ye queti weremu'tãrî masũ cã oja'que queoro wa'adutiro tojo wa'acaro niwũ. ¹⁵ A'tiro ojacu niwî: Zabulô, tojo nicã Neftalí wãmetise di'ta Galilea wãmetiri ditara pu'topu ni'i. Jordã wãmetiri maa ape pã'rêpu ni'i.

Topu Galilea di'tapu judío masã nitirã nisama.

¹⁶ Tocjãrã masã na'itî'arôpu nĩrã weronojô Ô'acũrê masĩtisama.

Tojo nimirã, añurô bo'reyusere í'arã weronojô narê yu'rũoacjare í'arãsama.

Na Ô'acũ yere masĩtimirã tere werecã, tu'orãsama.

Na bu'iri da're bajuriono'bo'cārā nimirā, masābajuama, ni ojano'wā.

¹⁷ Titare topu Jesú masārē ne waro bu'ewā'cōcu niwī. Narē “Musā ña'arō weesetisere bujaweti, du'uya. Musā wācūsere ducayuya. Cā'rōacā be'ro Ō'acū cū wiogu nimi nisere masārē masicā weegusami”, ni bu'ecu niwī.

Jesú ba'paritirā wa'i wējērī masārē piji'que ni'i
(Mr 1.16-20; Lc 5.1-11)

¹⁸ Be'ro Jesú Galilea wāmetiri ditara sumutopu sijabaque'acu niwī. Topu wa'a, ni'cū pō'rā puarā umuarē bocaecacu niwī. Ni'cū Simó, apetero Pedro pisuno'gū nicu niwī. Apī cū acabiji André nicu niwī. Na wa'i wējērī masā nicārā niwā. Tojo weerā na wejecare ditarapu doqueñorā weecārā niwā. ¹⁹ Na tojo weecā t'agū, Jesú narē nicu niwī:

—Te'a yu'u me'rā. Musā ni'cārōacārē wa'i wējērī masā ni'i. Be'ropure majā wa'i wējērā weronojō masārē yé quietire wererāsa'a. Tojo weecā, pājārā ējōpeorāsama, nicu niwī.

²⁰ Cū tojo nicā tu'orā, maata na wa'i wējēse cuo'quere du'ucūpe'o, cū me'rā sirutu'wā'cācārā niwā.

²¹ Cā'rō yu'rūaa, āpērā cū acabiji me'rā nirārē tja t'acu niwī. Na Zebedeo pō'rā Santiago, Juā nicārā niwā. Na, na pacu me'rā yucusupu wejecupagure dero aporā sāñacārā niwā. Jesú na quē'rārē “Te'a”, nicu niwī. ²² Cū tojo nicā tu'orā, na yawu yucusure, tojo nicā na pacure totā cō'acū, Jesú me'rā sirutu'wā'cācārā niwā.

Jesú pājārā masārē bu'e'que ni'i
(Lc 6.17-19)

²³ Jesú nipe'tiro Galilea di'tapu judío masā nerēwūase wi'seripu bu'ecusiacu niwī. Cū añuse quieti Ō'acū yere, cū wiogu nimi nisere bu'ecu niwī. No'o na de'ro nise dutitiserē yu'ruowā'cācu niwī. ²⁴ Cū tojo weese quietire nipe'tiro Siria di'tacjārā masīpe'ticārā niwā. Tojo weerā de'ro nise pi'etirārē cū tiropu miacārā niwā. Do'atirārē, wātī sāñano'cārārē, no'o ñama wērīse cuorārē, tojo nicā sijamasitirārē cū tiro miaa, yu'ruoduticārā niwā. Nipe'tirārē yu'ruocu niwī. ²⁵ Cū tojo weecā tu'orā, pājārā Galilea di'tacjārā, Decápoli wāmetise macārīcārā sirutucārā niwā. Tojo nicā Jerusalécjārā, Judea di'tacjārā, Jordā wāmetiri maa siaquijicjārāpu sirutucārā niwā.

5

Jesú ūrūgūpu masārē bu'e'que ni'i

¹ Jesú pājārā sirutucā t'agū, ūrūgūpu mujāa, ejanujācu niwī. Tojo weecā, cū bu'erā cū sumuto nerēñujācārā niwā. ² Be'ro Jesú narē a'tiro bu'enu'cācu niwī:

A'tiro weerānojō e'catima nise ni'i
(Lc 6.20-23)

³ “Ō'acū weetamurō me'rā dia'cū cū uaro weemasī'i nirānojō e'catirāsama. Tojo nirānojō Ō'acū wiogu nirōpu sāñāárāsama.

⁴ “Bujawetirānojō e'catima. Ō'acū narēta weetamugūsami. Narē wācūtutuacā weegusami.

⁵ “No'o 'Yu'u basu āpērā yu'ruoro ni'i nitirānojō e'catisama. Tojo weerā na Ō'acū 'O'oguti' ni'que di'tare ñe'erāsama.

⁶ “Ō'acū ye, diacjū nisere masīsī'rīrā, ujaboa, acowu'o'cārā weronojō nisama. Tojo ujaboa, acowuorā weronojō masīsī'rīrārē Ō'acū e'catise o'ogusami. Na Ō'acū yere masica be'ro ba'a, sī'rītuurā weronojō nisama.

⁷ “Āpērārē pajaña'rā e'catima. Ō'acū quē'rā narē pajaña'gūsami.

⁸ “No'o ña'ase moorānojō e'catima. Nāta Ō'acūrē t'arāsama.

⁹ “No'o a'mequeše marīrō ninu'cūsī'rīrānojō e'catima. Ō'acū narē 'Yu'u pō'rā nima', nigūsami.

¹⁰ “No'o Ō'acū uaro weecā ña'arō weesirutuno'rānojō e'catima. Nāta Ō'acū wiogu nirōpu wa'arāsama.

¹¹ “Yu'ure ējōpeose bu'iri musārē āpērā ña'arō bujicā'a, pi'etise o'orāsama. No'o nise niso, nima'arāsama musārē. Na tojo weecā, e'catiya. ¹² Duporocjārāpu Ō'acū ye quietire weremu'tārī masārē mejārōta weecārā niwā. Musā u'musepūre pajibutiario e'catise bocarāsa'a. Tojo weerā e'catiya”, nicu niwī Jesú.

A'ti umucopure Jesure ējōpeorā moa, sī'ose weronojō nima nise ni'i
(Mr 9.50; Lc 14.34-35)

¹³ Jesú a'tiro bu'ennemocu niwī:

“Marī ba'arā, u'suato nírā moarē sã'a. Musã moa weronojō ni'i a'ti nucūcāpūre. Musã añurō nisetiçã Ì'arā, āpērā quē'rā Ì'acūu, yu'ure ējōpeorāsama. Musã tojo weeticāma, moa ocatiro weronojō nírāsã'a. Moa ocaticã, u'suatisã'a. Te tojo nicã, cõ'acã'no'o. ¿Apaturi de'ro wee moa ocacã weebosari tja?

¹⁴ ”Musã yu'ure ējōpeorã sī'ose weronojō ni'i masārē. Tojo weerã musã āpērã yu'ure masītirārē masicã wee'e. Ni'cã macã ūrūgūpu nírī macã bajutiropu niticã weetisã'a. ¹⁵ Masã sī'ocjare apeyenojō docapu sī'ótisama. Tojo weronojō o'orã, nipe'tirã ti wi'ipu nírārē bajuato nírã u'muarōpu peosama. ¹⁶ A'te weronojō bajuyorōpu yu'u uaronojō añurō weesetiya. Musã añurō weecã Ì'arā, āpērã quē'rã marī pacu u'musepu nigūrē 'Añuyu'rūgu nīmī', ni e'catirāsama.

Jesú Moisé duti'que cjasere ucū'que ni'i

¹⁷ ”A'tiro wácūticã'ña yu'ure. Jesú Moisé duti'quere, tojo nicã Ō'acū ye quetire weremū'tārī masã na weryu'quere cõ'agū a'tigu weepī', niticã'ña. Tere cõ'agū mejēta a'tiwu. Tere queoro weepe'ogu a'tigu weewu. ¹⁸ Diacjã musārē wereguti. U'muse, a'ti turi nírī curare Ō'acū ne cã'rōacã te dutisere cõ'asome. Nipe'tise cū 'A'tiro weeguti' ní'quere queoro weegusami. ¹⁹ Tojo weegu no'o cã'rōacã te dutisere yu'rūnu'cãgūnojō mejō nigū waro nigūsami Ō'acū wioгу nírōpūre. Tojo nicã āpērārē yu'rūnu'cãcã weegunojō mejārōta nigūsami. Apī Moisé dutisere weegū pe'e, tojo nicã āpērārē tere weedutigu pe'e wioгу weronojō nigūsami Ō'acū wioгу nírōpūre. ²⁰ Musārē a'tiro wereguti. Moisé duti'quere bu'eri masã, tojo nicã fariseo masã yu'ruoro Ō'acū dutise pe'ere añurō weeyu'rūnu'cãtirã, Ō'acū tiropu wa'asome”, nicu niwī.

Jesú uase cjasere masārē were'que ni'i

(Lc 12.57-59)

²¹ Jesú a'tiro werenemocu niwī: “Musã tu'opã musã ñecūsūmuarē duti'quere: ‘Masārē wējēcõ'aticã'ña. No'o apírē wējēcõ'agūnojō tenojō besegu tiropu beseno'o, bu'iri da'reno'gūsami', niwã. ²² Yu'u pe'e a'tiro wereguti. No'o cū acaweregu me'rã uagūnojō bu'iri da'reno'gūsami. No'o cū acaweregure 'Mu'u wapamarī'i' ni bujicã'gūnojō wiorã tiropu beseno'gūsami. No'o cū acaweregure 'Wa'icu weronojō tu'omasise moobutia'a' nigūnojōrē Ō'acū pecame'epu bu'iri da're, cõ'atawio ni'i.

²³ ”Tojo weegu Ō'acū wi'ipu no'o Ō'acūrē ējōpeoacju apeyenojō o'ogutigu, 'Yu'u acaweregure ña'arō weecãti' ni wácūbocagu, a'tiro weeroua'a. ²⁴ Cū o'oatjere du'upeo, cūrē acoboJose sērīmu'tãgū wa'aroua'a. Be'ro 'Ō'acūrē o'oguti' ní'quere o'oroua'a.

²⁵ ”Apeye quē'rārē wereguti. Ni'cū musārē weresãsi'rigū besewuarōpu miasī'ricã, maata topu wa'ase ðuporo apowe'ocã'ña. Tojo weecã, musārē beseri masārē o'otibosami. Tojo weeticãma, beseri masū surarapūre o'o, bu'iri da'reri wi'ipu sōrōbosami. ²⁶ Diacjãta musārē wereguti. Bu'iri da'reri wi'ipu sãjãa wapayepe'oticã, ne du'uwīrōsome”, ni werecu niwī Jesú.

Jesú “Musã ñamosãnumia, musã marãpusumua nitirārē a'metãrãticã'ña” nise ni'i

²⁷ Jesú a'tiro werenemocu niwī: “Apeyere toðuporopu duti'quere tu'opã. ‘Musã ñamosãnumia nitirārē, musã marãpusumua nitirārē a'metãrãticã'ña', niwã. ²⁸ Yu'u pe'e a'tiro wereguti. No'o numiorē ña'arō weesi'rī uaripejase me'rã Ì'agūnojō cū po'peapu co me'rã ña'arō weetojasami.

²⁹ ”Tojo weerã musã caperi me'rã ña'arō weesi'rīrã, tigare orewee cõ'abo'caro weronojō maata Ì'adu'ucã'ña. Ña'arō weedu'utirã, pecame'epu wa'arãsa'a. Musã capeare cõ'arã, ti capea dia'cūrē bajuriorãsa'a. Nipe'tiro musã upu pecame'epu wa'acã, ña'ayu'rusa'a. ³⁰ Mejārōta bu'iri bocari nigū, diacjucamocã me'rã ña'arō weesi'rigū, weedu'ucã'ña. Tojo weecã, nipe'tiro upu pecame'epu bu'iri bocabo'caro bu'iri da'reno'some”, nicu niwī Jesú.

Jesú, marãputirã, ñumotirã a'merī cõ'ase cjasere ucū'que ni'i

(Mt 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18)

³¹ Jesú ninemocu niwī: “Apeye toðuporocjãrãpūre ní'quere tu'opã: ‘No'o numorē cõ'agū, “A'te ye bu'iri mu'arē cõ'a'a” nírī pūrīrē oja, core o'oroua'a', niwã. ³² Yu'u pe'e a'tiro wereguti. Ni'cū cū numorē co apī me'rã ña'arō nitimicã cõ'agūnojō core umua me'rã ña'arō weeri masōrē weronojō tojacã weesami. No'o marãpu cõ'ano'co me'rã ñumotigūnojō quē'rã ña'arō cū ñumo nitigo me'rã a'metãrãgū weronojō tojasami”, nicu niwī Jesú.

Jesú “A'tiro weerãti” nise cjasere cã bu'e'que ni'i

³³ Jesú a'tiro werenemocu niwí: "Apeyere todaporočjārārē ní'quere tu'opā: 'Musā "Ō'acū wāme me'rā weeguti" ní'caronojōta nisooro marīrō queoro weeya', niwā. ³⁴ Yu'u pe'e a'tiro wereguti. Musā āpērārē 'A'tiro weerāti' nīrā, Ō'acūrē wāmepeoticā'ña. 'Ū'muse me'rā weerāti', niticā'ña. Ō'acū nirō toputa ni'i. ³⁵ 'A'ti nucūcā me'rā ni'i', niticā'ña. Ō'acū wéeca di'ta ni'i. Jerusalé quē'rā marī wioḡu Ō'acū ya macā ni'i. Tojo weerā Jerusalé me'rā wāmepeoticā'ña. ³⁶ Tojo nicā 'Ūsā ya dūpoa me'rā ni'i', niticā'ña. Musā tojo nise me'rā ni'cā poadare űirī da o butiri da ducaymasītisa'a. ³⁷ A'tiro dia'cū niña. Diacjū nicā, wāmepeoro marīrō 'Diacjūta ni'i', niña. Tojo niticā, 'Diacjū niwe'e', niña. Musā ninemopeosepua no'o wātī wācūse o'ose nibosa'a.

Jesú āpērā mejēcā weecā a'medititise ni'i
(Lc 6.29-30)

³⁸ "Apeyere todaporočjārārē ní'quere tu'opā: 'Ni'cū musārē capea paatī'acā, musā quē'rā mejārōta cūrē paatī'aa'meña', niwā. Tojo nicā 'Upicare paape'ecā, mejārōta cūrē paape'ea'meña', niwā. ³⁹ Yu'u pe'e musārē a'tiro wereguti. Musārē ña'arō weecā, tojo tu'oña'cā'ña. A'meticā'ña. Tojo weronojō o'ogu, mu'urē ni'cā pe'e pā'rē diapoapu paacā, ape pā'rē dū'sari pā'rē pe'ere majāminu'cā, paadutiya tja. ⁴⁰ Ni'cū beseri masā tiropu mu'urē weresā'cu mu'u ya camisare sērībosami. Cū tojo weecā, bu'icjārō mu'u sāñarō quē'rārē tuweeo'oya. ⁴¹ Surara mu'urē ni'cā kilómetro cū yere miabosaya nicā, mu'u pe'e cū uacā, pua kilómetro miabosaya. ⁴² No'o mu'urē apeyenojō sērīcā, o'oya. Apeyenojō mu'urē wasocā, 'Wasowe'e', niticā'ña", nicu niwí Jesú.

Marīrē ī'atu'tirārē ma'idutise ni'i
(Lc 6.27-28,32-36)

⁴³ Jesú werenemocu niwí: "Apeye todaporočjārārē ní'que quē'rārē tu'opā: 'Musā me'rācjūrē ma'ña. Musārē ī'atu'tiḡu pe'ere a'pepūrīña', niwā. ⁴⁴ Yu'u pe'e musārē wereguti. Musārē ī'atu'tirārē ma'ña. Musārē ña'arō ucūrārē 'Añurō wa'ato', niña. Musārē ña'arō weecā, ña'arō bujicā'micā, na ye niatjere Ō'acūrē sērībosaya. ⁴⁵ Tojo weerā marī pacu u'musepu nigū pō'rā ni'i nisere ī'orāsa'a. Cū añurā, ña'arā tiropu mujīpūrē bo'reyucā weemi. Mejārōta añurō weerā, ña'arō weerā tiropu aco pejacā weemi. ⁴⁶ Musārē mairā dia'cūrē ma'írā, ŷñe'enojōrē musā Ō'acū o'oatjere bocabosau? Niyeru wapaseeri masā quē'rā tojota weema. Na ña'arā nimirā, na me'rācjārārē ma'isama. ⁴⁷ Musā acawererā dia'cūrē añudutirā, ŷñe'enojōrē añuse weerā weebosau? Ō'acūrē ējōpeotirā quē'rā tojota na acawererā dia'cūrē añudutisama. Tojo weerā nipe'tirārē a'merī ma'i, añudutiya. ⁴⁸ Marī pacu u'musepu nigū ña'ase moogū nimi. Musā quē'rā cū weronojō ña'ase moorā ninu'cūcā'ña", ni werecu niwí Jesú.

6

Añurō weesetise cjasere Jesú bu'e'que ni'i

¹ Jesú a'tiro werenemocu niwí: "Musā weesere āpērārē ī'adutirā, na ī'orōpu dia'cū añurō weeticā'ña. Musā tojo weecāma, marī pacu u'musepu nigū ne cā'rō añusere musārē o'osome. ² Tojo weerā musā pajasecuorārē weetamurā, nipe'tirārē werestepe'oticā'ña. Weeta'sari masā na nerēwūasepu, tojo nicā macā decopu na wee'quere werestepe'ocā'ma. Masārē añurō ucūdutirā tojo weesama. Musā na weronojō weeticā'ña. Diacjū musārē wereguti. Narē masā añurō ucūse me'rā wapata'atojama. Tojo weerā na be'ropure bocasome. ³ Musā pe'e pajasecuorārē apeyenojō o'orā, no'o mu'u me'rācjū ī'atiri cura o'oya. ⁴ Ya'yioro āpērā na masītiro o'oya. Tojo weecā, marī pacu nipe'tise marī ya'yioro weesere ī'ape'ogu, musārē añusere o'ogusami.

Jesú 'Ō'acūrē sērīrā, a'tiro ñubueya' nise ni'i
(Lc 11.2-4)

⁵ "Musā ñubuerā, weeta'sari masā weronojō weeticā'ña. Na nerēwūase wi'seripu, tojo nicā masā pājārā ya'ruaropu nu'cū, masā ī'ato nīrā ñubuesama. Musārē diacjū wereguti. Na āpērā ī'ase me'rā wapata'atojama. Be'ropure bocasome. ⁶ Musā yu'ure ējōpeorā, musā ya tucūpu sājāa, sopere bi'a, musā pacu Ō'acū musā me'rā nigūrē sērī, ñubueya. Tojo weecā, marī pacu no'o bajutiropu weesere ī'ape'ogu, musārē añusere o'ogusami.

⁷ "Ō'acūrē ñubuerā wācūtimirā, pejetiri mejārōta ñubuemujāticā'ña. Ō'acūrē masītirā, ŷsārē peje ucūse me'rā tu'ogusami nīrā, tojo weesama. ⁸ Musā na weronojō

weeticā'ña. Marī pacu musā ʘasenojōrē sērīatji dūporo masītojasami. ⁹ Tojo weerā musā a'tiro ʘubueya:

”Pacu, mu'u u'musepu ni'i.

Nipe'tirā mu'urē wiopesase me'rā ējōpeoato.

¹⁰ A'ti turipūre mu'u bese'cu maata wioḡu sājāḡu a'tiatio.

ʘ'musepare mu'u ʘaro dia'cū weesama.

A'ti turicjārā quē'rā mejārōta weeato.

¹¹ ʘsārē ʘmcorinacū ba'ase o'oya.

¹² ʘsā ʘa'arō wee'quere acobojoja.

ʘsā āpērārē acobojo'caro weronojōta ʘsā quē'rārē acobojoja.

¹³ ʘsā ʘa'arō weesi'rīsere cā'mota'aya.

Tojo nicā ʘa'agū ʘsārē niqesācā, cā'mota'aya.

Mu'u ni'cūta dutimasī'i.

Tutuayū'ruḡu ni'i.

Mu'u ni'cūrēta masā ējōpeorāsama.

Mu'u ninu'cūcūsa'a', ni sērīña Ō'acūrē.

¹⁴ ”Āpērā musārē ʘa'arō wee'quere acobojocā, marī pacu u'musepu nigū quē'rā musārē acobojogusami. ¹⁵ Tojo weeticāma, marī pacu musā ʘa'arō wee'quere acobojosome”, nicu niwī Jesú.

Jesú “Be'ti ʘubuerā, a'tiro weeya” nise ni'i

¹⁶ Jesú narē bu'enemocu niwī: “Musā be'ti ʘubuerā, weeta'sari masā weronojō weeticā'ña. Na āpērārē añurō wācūduti, be'tima nidutirā bujawetirā weronojō weesoosama. Diacjū musārē wereguti. Na masā añurō wācūse dia'cūrē wapata'atojasama. Be'ropre bocasome. ¹⁷ Musā pe'e be'ti ʘubuerā, musā weewaronojōta weeya. Diapoa waacoe, wujapoame'rīcā'ña. ¹⁸ Tojo weecā, āpērā musā be'tisere masīsome. Marī pacu dia'cū marī ya'yioro weesere i'ape'ogu masīḡūsami. Cū musārē añusere o'ogusami”, nicu niwī Jesú.

ʘ'musepu marī bocatjere wācūnurādutise ni'i

(Lc 12.33-34)

¹⁹ Jesú bu'enemocu niwī: “Apeyenojō a'ti turi cjasere peje seeneocūticā'ña. Te butiwiji, boadija wa'asa'a. Tere āpērānojō ba'abajuriodijocā'sama. Musā neocūsere yajari masū sājāa, yajape'ocūsami. ²⁰ Tojo weronojō o'orā, u'muse cjasere pe'ere seeneocūuyuya. Ō'acū ʘaronojō weenu'cūcā'ña. Tojo weerā topre peje añuse cʘorāsa'a. Topre masā seeneocū'que musā cʘoatje ne butiwijisome. Āpērānojō ne ba'atirāsama. Yajari masā quē'rā Ō'acū tiropu sājāa, yajasome. ²¹ Marī ʘputu ma'isere wācūnurāsa'a. Tojo weerā a'ti turi cjasere dia'cūrē wācūnurāticā'ña. Ō'acū ye pe'ere wācūnurāña”, nicu niwī Jesú.

Marī caperi sī'ocja weronojō ni'i nise ni'i

(Lc 11.34-36)

²² Jesú a'tiro werenemocu niwī: “Marī caperi sī'omū'tācja weronojō ni'i. Marī caperi añucā, añurō i'amasī'i. ²³ Marī caperi i'aejaticāma, añurō i'atisa'a. A'te weronojō musā Ō'acūrē ējōpeo, cū yere weecā, caperi añurō weronojō ni'i. Musā a'ti turi cjasere pe'ere wācūnurācāma, caperi i'aejatirā weronojō ni'i. Ō'acū ʘaronojō weetirā, na'it'i'arōpu nirā, cūrē masītirā weronojō ni'i.

Nīyure ma'irā, Ō'acū pe'ere ma'itisa'a nise ni'i

(Lc 16.13)

²⁴ ”Ni'cū āpērārē da'raco'tegu puarā dutisere weemasītisami. Ni'cūrē ma'igū, apirē ma'itisami. Tojo nicā ni'cū dutisere ya'tiḡu, apī dutise pe'ere ya'titisami. Ā'rā weronojō niyeru, a'ti nucūcā cjasere ma'irā, Ō'acū pe'ere ma'imasītisa'a.

Ō'acū cū yarārē co'tese ni'i

(Lc 12.22-31)

²⁵ ”Musārē a'tiro wereguti: ‘¿Ñe'enojō ba'arāsari? ¿Ñe'enojō sī'rīrāsari? ¿Ñe'enojō sānarāsari?’ ni wācūque'titicā'ña. Marī catise ba'ase nemorō wapati'i. Marī upu quē'rā su'ti nemorō wapati'i. ²⁶ Mirīcūarē wācūña. Na ba'asi'rīrā, otese capere ote, pī'rī ducaticā weetisama. Te ducati'quere ba'ase nurōse wi'seripu nurōtisama. Tojo weetimirā, ʘjaboatisama. Marī pacu u'musepu nigū narē ba'ase o'osami. Musā pe'ere mirīcūa nemorō ma'iyu'ranu'cāsami. ²⁷ No'o musā ʘputu wācūque'tirā, pajicurerō bucuanemotisa'a. Mejō waro wācūque'tima'asa'a.

²⁸ "¿De'ro weerā musā sāñatje su'tire wācūque'titi? O'ori, nūcū cjasere wācūña. Te no'o űaro pī'rībajaque'atisa'a. Da'rati, su'atimirō, su'ti añurō sāñarō weronojō baju'u. ²⁹ Marī ñecū wlogu Salomō añuse su'ti sāñacu niwī. Cū tojo sāñamigū, o'orire ni'cārōwijiitacu niwī. Te o'ori añubutiase ni'i. ³⁰ Ni'cā nūmu catīni'i, ape nūmu ñaidija wa'asa'a. Be'ro pecame'epu űjūacō'ano'sa'a. Yoaticā catimicā, Ō'acūta o'orire tojo añurō bajume'ricā weesami. Cū o'orire añurō co'tero nemorō musā pe'ere weesami. Musā, musā ējōpeotise bu'iri wācūque'ti'i. ³¹ Tojo weerā '¿Ñe'enojōrē ba'arāsari? ¿Ñe'enojōrē si'rīrāsari? ¿Ñe'enojōrē sāñarāsari?' ni wācūque'titicā'ña. ³² A'ti turicjārā Ō'acūrē ējōpeotirā tere wācūque'tisama. Marī pacu ű'musepu nigū musā űasenojōrē masītojasami. ³³ Tojo weerā Ō'acū yere wācūyū'runu'cāña. Tojo nicā cū dutisere weesirutuya. Tojo weecā, nipe'tise musārē du'sasenojōrē o'obu'ipeogusami. ³⁴ Tojo weerā '¿Ñamiacā de'ro wa'arosari?' ni wācūque'titicā'ña. Ni'cācārē musā ña'arō yū'ruatje nitoja'a. Tojo weerā ni'cācā cjasē dia'cārē wācūña. Ape nūmu cjasere wācūque'titicā'ña. űmūcorinucū Ō'acū musārē weetamugūsami", nicu niwī.

7

Āpērārē "Musā ña'arā ni'i" niticā'ña nise ni'i
(Lc 6.37-38,41-42)

¹ Jesú ninemocu niwī:

"Musā āpērārē 'Na ña'arā nima', ni beseweeticā'ña. Tojo weecā, Ō'acū quē'rā musārē besosome. ² Musā āpērārē bese'caronojōta, tojo nicā musā bese'caro ejatuaro Ō'acū musā quē'rārē besegusami. ³ Musā basu ña'arā nimirā, ¿de'ro weerā āpērā pe'ere 'Ña'arā nima', niti? Āpērārē 'Musā ña'arā ni'i' nise duporo musā ye pe'ere ĩ'amū'tāña. ⁴ Musā a'te weronojō nibosa'a. Musā acaweregure 'Mu'u ya capeapu cā'po'caroacā ni'i', nibosa'a. Musā ya capeapu pajiri po'caro pe'ere ĩ'amū'tātimirā, tojo nibosa'a. Musā basu musā ya capeapu pajiri po'caro cuomirā, musā acaweregu cā'rōacā cuogu pe'ere 'Mu'u ya capeapu nisere miicō'arāti', ¿niti? ⁵ Musā tojo weerā, weeta'sari masā ni'i. Musā ye caperipu nise pe'ere miicō'amū'tāña yujupu. Tojo weéca be'ro musā acaweregu cā'rōacā caperipu nise pe'ere miicō'amasīrāsa'a", ni queose o'ocu niwī Jesú.

⁶ Apeye ninemocu niwī tja:

"Ō'acūrē yabi bujicārārē cū ye queti añusere wereticā'ña. Narē wererā, diayiare añusere o'orā weronojō weebosa'a. Diayia uamarā añuse o'omicā, majāmī'a, cū'rīsama. Mejārōta Ō'acūrē ējōpeos'rītīrārē añuse cū ye cjasere wereticā'ña. Narē wererā, yeseare ñaquē wapabujari dare doqueo'orā weronojō weebosa'a. Yesea ti dare ű'tacū, te perire no'o űaro weestecusiasama. Na weronojō nirārē mejō waro Ō'acūrē yabi bujicārārē añuse cū ye cjasere werebosa'a.

Ō'acūrē sērīña' nise ni'i
(Lc 11.9-13; 6.31)

⁷ Ō'acūrē sērīña. Cūrē sērīcā, o'ogusami. Musā sērī a'manu'cūrā, bocarāsa'a. Musā me'rācū ya wī're sope pu'to pisunu'cūcā, cū musārē pāosōrōrō weronojō weegusami. ⁸ Ō'acū cūrē sērīrārē o'osami. No'o a'magūnojō bocagusami. Sope pu'to pisugu weronojō sērīnu'cūgūrē o'ogusami.

⁹ "Musā pō'rā ba'ase sērīcā, ne ni'cū narē űtāpere o'otibosa'a. ¹⁰ Na wa'i sērīcā quē'rārē, añarē o'otibosa'a. ¹¹ Musā ña'arā nimirā, musā pō'rārē añusere o'omasī'i. To pūrīcārē marī pacu ű'musepu nigū cūrē sērīrārē nemorō añusere o'ogusami.

¹² "Musārē āpērā añurō weeme'ricā űasa'a. Musā quē'rā tojota narē añurō weeme'ricā'ña. Moisé duti'que, tojo nicā Ō'acū ye quetire weremu'tārī masā oja'que tojo weeduti'i.

ű'muse cja sope cā'sopeacā ni'i nise ni'i
(Lc 13.24)

¹³ "Musā e'satiri sopepu, e'satiri ma'apu sājāaña. Pecame'epu wa'atjo pe'e e'sari sope, tojo nicā ma'a quē'rā e'sari ma'ajo ni'i. Pājārā ti ma'apure wa'ama. ¹⁴ ű'musepu wa'ari sope pe'e, ma'a e'satiri ma'acā ni'i. Pejetīrācā ti ma'apure wa'asama. Yū'ure ējōpeorā cā'sopeacāpu, cā'ma'acāpu sājāarā weronojō nima.

Yucugure tigu dūca me'rā ĩ'amasīno'o nise ni'i
(Lc 6.43-44)

¹⁵ "Āpērā 'űsā Ō'acū ye quetire weremu'tārī masā ni'i', nisoosama. Marī ĩ'acā, na añurā bajumima. Oveja uatirā weronojō bajuma. Na tojo bajumirā, na wācūsepure

yaiwa uamarā weronojō musā ējōpeosere dojorēsī'rīsama. Narē tojo weeri nírā, añurō ī'anurūña. ¹⁶ Musā narē na weese me'rā ī'amasīrāsa'a. Potagu ũ'se ducatiwe'e. Wisō quē'rā ne ojo ducatiwe'e. ¹⁷ Tojo weero añucjū yucugū añuse dia'cū ducati'i. Ña'acjū quē'rā ña'asere ducati'i. ¹⁸ Ne ni'cāgū yucugū añuse ducaticjū ña'ase ducatitis'a. Ña'ase ducaticjū quē'rā añuse ducatitis'a. ¹⁹ Añuse dūca marīcjure paadijo, ũjīacō'acā'no'o. ²⁰ Tojo weerā musā nisoori masārē na weese me'rā ī'amasīrāsa'a", nicu niwī Jesú.

Nipe'tirā Ō'acū nirōpū wa'asome nise ni'i
(Lc 13.25-27)

²¹ Jesú narē werenemocu niwī:

"Nipe'tirāputa no'o yū'ure 'Wiogu' niwuārānojō ũ'muse yū'ū nirōpūre sājāasome. Yū'ū pacu ũ'musepū nigū cū ũaro weerā dia'cū sājāārāsama. ²² Yū'ū añurā, ña'arārē beseatjī numu nicā, pājārā yū'ure a'tiro nirāsama: 'Ūsā wiogu, mu'ū ye cjase masārē bu'ewu, mu'ū wāme me'rā wātīarē cō'awīrōwā. Tojo nicā mu'ū wāme me'rāta peje añuse weē'owā, nirāsama. ²³ Na tojo nimicā, 'Musārē ne masīticāti. Musā ña'arō wee'cārā ni'i. Wa'arāsa'a, nigūsa'a narē", nicu niwī Jesú.

Puarā wī'i yeenu'cāse queose ni'i
(Mr 1.22; Lc 6.47-49)

²⁴ Jesú masārē a'tiro werecu niwī:

"Yū'ū ucūsere tu'óca be'ro yū'ū dutisere weegūnojō tu'omasīgū, wī'i yee'cu weronojō nisami. Cū ũ'cūarōpū se'esājā, ũtāpū tutuari wī'i yeemujātī'cu weronojō nisami. ²⁵ Be'ro acoro pejaa, dia pu'eejasa'a. Ti wī'i wī'rō wēecā, ũtāgā bu'ipū wēeca wī'i niyuro, ne se'tedijatis'a. ²⁶ Apī pe'e yū'ū ucūsere tu'omigū, yū'ū dutisere weetisami. Cū tu'omasītīgū, nucūporo ōjērōpū wī'i wee'cu weronojō nisami. ²⁷ Be'ro acoro pejaa, dia pu'eejasa'a. Ti wī'i ũputu wī'rō wēecā, nucūporopū wēeca wī'i niyuro, maata wēecō'ape'ocā'no'sa'a. Ña'abutiario wa'asa'a ti wī'i", nicu niwī Jesú.

²⁸ Be'ro Jesú bu'etu'ajaca be'ro masā cū bu'esere ī'amarīarā, "Bu'eme'riyū'ruami", nicārā niwā. ²⁹ Cū Moisé oja'quere bu'eri masā weronojō bu'eticū niwī. Dutisere cuogu weronojō narē bu'ecu niwī. Tojo weerā ī'amarīacārā niwā.

8

Jesú cāmi boagure yū'ruo'que ni'i
(Mr 1.40-45; Lc 5.12-16)

¹ Jesú ũrūgūpū ni'cu dijaticā, pājārā masā cūrē sirutucārā niwā. ² Cū ma'apū wa'ari cura ni'cū cāmi boagu Jesú tiropū wa'acu niwī. Cū tiro ejaqu, ejaque'a, a'tiro nicu niwī: —Wiogu, mu'ū dutire yū'ruogu ni'i. Yū'ure yū'ruoya, nicu niwī.

³ Cū tojo nicā tu'ogu, Jesú cūrē ñapeo, nicu niwī:

—Jau. Mu'urē yū'ruoguti. Cāmi marīgū tojayá, nicu niwī.

Cū tojo nicāta, cū cāmi boase yatipe'tia wa'acaro niwā. ⁴ Tojo wa'āca be'ro Jesú cūrē nicu niwī:

—Ne āpērārē wereticā'ña. Diacjūta pa'i tiropū mu'ū ye cāmi yati'quere ī'ogū wa'aya. Cū mu'urē "Mu'ū cāmi boasere pe'tia wa'a'a", nigūsami. Cū tojo nīca be'ro Moisé cū Ō'acūrē e'catise o'oduti'quere o'oya. Mu'ū tojo wee yū'ruca be'ro masā me'rā nisetigusa'a tja, nicu niwī.

Jesú surara wiogure da'raco'tegure yū'ruo'que ni'i
(Lc 7.1-10)

⁵ Be'ro Jesú Capernaupū ejaqu niwī. Topū ni'cū wiogu romano masū Jesú pu'to a'ticu niwī. Cūrē weetamuse sērīcu niwī.

⁶ —Wiogu, yū'ure da'raco'tegu pūrō dutitigu, ya wī'ipū cūñami. Cū sijamasītiami. ũputu waro pūrīno'ami, ni werecu niwī.

⁷ Cū tojo nicā tu'ogu, Jesú nicu niwī:

—Jau. Cūrē yū'ruogu wa'aguti, nicu niwī.

⁸ Surara wiogu cūrē yū'ticu niwī:

—Wiogu, ya wī'ipū mu'urē sājācā weemasītisa'a. Yū'ū mejō nigū ni'i. Mu'ū wa'atimīgū, mu'ū dutio'ose me'rā yū'ure da'raco'tegu yū'rugusami. ⁹ Yū'ū āpērā surara docapū ni'i. Na dutisere wee'e. Yū'ū quē'rā āpērā surarare dutituria'a. Yū'ū docacjūrē "Wa'aya" nicā, cū wa'asami. Apīrē "A'tia" nicā, a'tisami. Yū'ure da'raco'tegure "A'tiro weeya" nicā, yū'ū duti'quere weesami. Tojo weegu mu'ū yū'ure da'raco'tegure yū'ruduticā, yū'rugusami, nicu niwī.

¹⁰ Jesú surara tojo nisere tu'ogu, tu'omarīa wa'acu niwī. Cūrē to siruturā pe'ere nicu niwī:

—Ā'rī romano masū yu'ure añurō ējōpeomi. Diacjū musārē were'e. Ā'rī weronojō ējōpeogu ne ni'cū Israe curuacjūrē bocaiejaticāti. ¹¹ Musārē wereguti. Pājārā judío masā nitirā ā'rī weronojō yu'ure ējōpeorāsama. Na nipe'tirocjarā judío masā nitimirā, Ō'acū wioгу nirōpure nirasama. Na quē'rā u'musepure marī judío masā ñecūsumua Abrahā, Isaa, Jacob me'rā duji ba'arāsama. ¹² Āpērā judío masā nitimirā, ējōpeotise bu'iri u'musepure wa'abo'cārā wa'asome. Na'itī'arō aperopu Ō'acū narē cō'abajuriogusami. Topu na pūrīno'rā, upicari cū'rīdio, utirāsama, nicu niwī Jesú.

¹³ Tojo nica be'ro surara wioгуre nicu niwī:

—Mu'u ya wi'ipu tojaagusa'a. Mu'u ējōpeo'caronojōta wa'arosa'a, nicu niwī. Cūrē tojo nirī curata da'raco'tegu cū dutire yu'rucu niwī.

Pedro mañecōrē Jesú yu'rūo'que ni'i

(Mr 1.29-31; Lc 4.38-39)

¹⁴ Be'ro Jesú Pedro ya wi'ipu wa'acu niwī. Ti wi'ipu sājātagu, Pedro mañecō ujaque uputu dutitigo cūñagōrē bocaiejacu niwī. ¹⁵ Tojo weegu co omocārīrē ñe'ecu niwī. Cū tojo weeri curata maata ujaque surua wa'acaro niwū. Be'ro co wā'cānu'cā, narē ba'ase etico niwō.

Jesú pājārā dutitirārē yu'rūo'que ni'i

(Mr 1.32-34; Lc 4.40-41)

¹⁶ Na'ique'ari cura masā pājārā wātī sājāno'cārārē Jesú pu'topu miacārā niwā. Cū ucūse me'rā wātīa napure sājāa'cārārē cō'awīrōcu niwī. Tojo nicā nipe'tirā dutitirārē yu'rūocu niwī. ¹⁷ Jesú cū tojo weecā, ñurocōcōpū Isaía Ō'acū ye queti weremu'tārī masū oja'caronojōta wa'acaro niwū. A'tiro ni ojacu niwī: “Marī tutuatīserē, marī dutire cū miiwapasami”, ni ojano'wū.

Jesú me'rā wa'asī'rīmi'cārā ye queti ni'i

(Lc 9.57-62)

¹⁸ Jesú pājārā cū sumutopu nerēnu'cācā i'agū, cū bu'erārē a'tiro nicu niwī:

—Te'a ñitara siaquijipu, nicu niwī. ¹⁹ Cū tojo nicā, ni'cū Moisé duti'quere bu'eri masū Jesú pu'to wa'a, ucūcu niwī:

—Masārē bu'egu, mu'u no'o wa'aro mu'arē sirutusijaguti, nicu niwī. ²⁰ Jesú cūrē yu'ticu niwī:

—Wa'icūrā cārīrī tuti cuosama. Mirīcūa quē'rā na pō'rātiri su'tiro cuosama. Yu'u pūrīcā Ō'acū macū masū weronojō uputigu ne cārō cārīpesaro, yaro diacjūrē moo'o, nicu niwī.

²¹ Apī Jesure ējōpeogu cūrē a'tiro nicu niwī:

—Wioгу, yu'u quē'rā mu'arē sirutuguti. Mejō yu'u pacu tiropu wa'aguti yujupu. Topu ni, be'ro yu'u pacu wērīca be'ro yaatojagupu mu'u me'rā wa'aguti, nicu niwī.

²² Jesú cūrē yu'ticu niwī:

—Yu'u me'rā wa'asī'rīgū, ni'cārōcā yu'ure sirutuya. Yu'ure ējōpeotirā wērī'cārā weronojō nima. Nāta tja āpērā wērī'cārārē a'merī yaato, nicu niwī.

Jesú wī'rōrē, tojo nicā pā'cōrīrē di'tamarīacā wee'que ni'i

(Mr 4.35-41; Lc 8.22-25)

²³ Be'ro Jesú yucusupu mujāsājācu niwī. Cū bu'erā cūrē ba'patiwa'cācārā niwā. ²⁴ Na ñitarapu nirī cura uputu wī'rō a'ticaro niwū. Tojo weero na yucusure pacase pā'cōrī paaquesāamujācaro niwū. Tojo wa'ari curare Jesú cārīa wa'acu niwī. ²⁵ Tojo weerā cū bu'erā cū siropu sāñagūrē wā'cōrā buruacārā niwā. Cūrē “Wioгу, ūsārē yu'rūoya. Marī mirīdijarā wee'e”, nicārā niwā.

²⁶ Cū wā'cā, narē yu'ticu niwī:

—¿De'ro weerā tocārō uiti? Musā yu'ure cārōcā waro ējōpeose cuo'o, nicu niwī. Tojo nitoja, wā'cānu'cā, wī'rōrē, pā'cōrīrē di'tamarīacā weecu niwī. Nipe'tise di'tamarīdijape'tia wa'acaro niwū. ²⁷ Tojo wa'acā i'arā, cū bu'erā i'amarārā, a'tiro nicārā niwā:

—¿Namūnojō masū nimiticū ā'rī? Wī'rō, pā'cōrīpūta cūrē tu'omaatidojacā'a, nicārā niwā.

Jesú wātīa sājāno'cārārē cō'awīrō'que ni'i

(Mr 5.1-20; Lc 8.26-39)

²⁸ Jesú wī'rōrē yusuóca be'ro ape pā'rēpu pē'ajacārā niwā. To Gadara wāmetiropu nicaro niwū. Topu puarā umua wātīa sājāno'cārā masāperi wa'teropu ni'cārā Jesú tiro

a'ticārā niwā. Na uarā waro niyucā, ne ni'cū ti ma'apure yu'ruaticārā niwā. ²⁹ Na Jesure ĩ'arā, caricūcārā niwā:

—Jesú, Ó'acū macū, ¿de'ro weegu ũsārē caribogu a'titi? ¿Ó'acū cū bu'iri da'reatje duporo ũsārē bu'iri da'reyugu a'tiati? nicārā niwā.

³⁰ Na yu'ruro pājārā yesea to auba'a nu'cūcārā niwā. ³¹ Wātīa narē ĩ'arā, Jesure nicārā niwā:

—Mu'u ũsārē cō'awīrōgū, sōjā yeseapure sājāaduticureya, nicārā niwā.

³² Jesú “Tojota wa'ato”, nicu niwī. Cū tojo nicāta, na masāpure nimi'cārā yeseapure sājāacārā niwā. Yesea na wātīa sājāca be'ro opa tu'rupu ní'cārā omamaati, ditarapu doqueñojā wa'acārā niwā. Topu mirīboape'tia wa'acārā niwā.

³³ Yesea co'terā tojo wa'acā ĩ'arā, uputu ucuarā, macāpu omatojaacārā niwā. Topu ejarā, nipe'tise wātīa sājāno'cārārē wa'a'quere werēcārā niwā. ³⁴ Tere tu'orā, macācārā nipe'tirā Jesú tiropu wa'acārā niwā. Cūrē ĩ'arā, a'tiro nicārā niwā:

—A'tore wijawā'cāña. Apesepu wa'aya, nicārā niwā.

9

Jesú sijamasitigure yu'ruo'que ni'i

(Mr 2.1-12; Lc 5.17-26)

¹ Jesú wātīarē cō'awīrōca be'ro yucusupu mujāsājā, cū ya macāpu majāmpē'acu niwī tja. ² Topu āpērā ni'cū sijamasitigure Jesú tiropu cū pesaro me'rā wuawā'cācārā niwā. Na “Jesú ũsā me'rācūrē yu'ruogusami”, nicārā niwā. Na ējōpeocā ĩ'agū, Jesú sijamasitigure a'tiro nicu niwī:

—Wācūtutuaya. Mu'u ña'arō wee'quere acobojono'toja'a, nicu niwī.

³ Cū tojo niri curare Moisé duti'quere bu'eri masā topu nicārā niwā. Na a'tiro wācūcārā niwā: “Á'ri cū tojo ucūse me'rā Ó'acārē ña'arō ucūgū weemi. Cū Ó'acū weronojō tutuagu ni'i, ¿ni wācūsari? Á'ri marī weronojō uputigu masā ña'arō wee'quere acobojomasitismi”, ni wācūcārā niwā. ⁴ Jesú na tojo wācūsere masīgū, narē nicu niwī:

—¿De'ro weerā masā yu'ure ña'arō wācūti? ⁵ ¿De'ro nise pe'e diasatibutiati? ¿“Mu'u ña'arō wee'quere acobojono'toja'a” o “Wā'cānu'cā, sijawā'cāña” nise pe'e diasaweti? “Mu'u ña'arō wee'quere acobojono'toja'a” nicā ĩ'atimirā, ējōpeoya marī'i. “Wā'cānu'cā, sijawā'cāña” nicā pe'ema, cū sijasere ĩ'atojarāpu “Diacjūta ni'i”, ni ējōpeo'o. ⁶ Tojo weegu yu'u Ó'acū macū masū weronojō uputigu yu'u tutuasere ĩ'ogū, ā'ri sijamasitigure yu'ruoguti. Te me'rā masā yu'u masā ña'arō wee'quere acobojomasisere masīrāsa'a, nicu niwī.

Be'ro sijamasitigure a'tiro nicu niwī:

—Wā'cānu'cāña. Mu'u cūña'carore tuutūrē, miiwua tojaagusa'a mu'u ya wi'ipu, nicu niwī.

⁷ Cū tojo nicā, sijamasitigu wā'cānu'cā, cū ya wi'ipu tojaa wa'acu niwī. ⁸ Masā cū tojo wa'asere ĩ'arā, uputu ucucārā niwā. Tojo weerā Ó'acū u'musepu nigūrē a'tiro nicārā niwā:

—Mu'u tutuase masūpure o'o'que añuyu'rua'a, nicārā niwā.

Jesú Mateo a'ti pūrī oja'cure piji'que ni'i

(Mr 2.13-17; Lc 5.27-32)

⁹ Jesú sijamasitigure yu'ruóca be'ro wa'agu, yu'ure ĩ'abocawī. Yu'u romano masā wiochure niyeru wapaseebosari wi'ipu da'ragu dujiwu. Yu'ure ĩ'agū, “Yu'u me'rā a'tia”, niwī. Cū tojo nicāta, cū me'rā wa'awu.

¹⁰ Be'ro ya wi'ipu cū bu'erā me'rā ba'agu wa'awī. Na ba'ari cura āpērā quē'rā pājārā niyeru wapaseeri masā, tojo nicā judío masā “Ña'arō weeri masā nima” nino'rā quē'rā ba'arā ejawā. ¹¹ Fariseo masā tojo weecā ĩ'arā, cū bu'erārē sérītiña'wā:

—¿De'ro weegu masārē bu'egu niyeru wapaseeri masā, āpērā ña'arō weeri masā me'rā ba'ati? niwā.

¹² Na tojo nisere tu'ogu, Jesú a'tiro niwī:

—Duti moorā ocoyeditirā duturure a'matisama. Dutitirā pūrīcā a'masama. ¹³ Ó'acū ye queti ojáca pūrīpu na oja'quere bu'erā wa'aya. Ó'acū cū ucū'quere a'tiro ojacārā niwā: “Yu'u āpērārē pajaña'duti'i. Wa'icūrā ũjūamorōpeosere wawe'e', nicu niwī Ó'acū”, ni ojanō'wū. Yu'u “Añurā ni'i” nīrārē a'magū a'titiwu. Āpērā “Ūsā ña'arā ni'i” nīrā pe'ere a'magū a'tiwu. Na ña'arō wee'quere bujaweti ducayudutigu a'tiwu, niwī Jesú.

“Mu'u bu'erā źde'ro weerā be'tiweti?” Jesure n'que ni'i
(Mr 2.18-22; Lc 5.33-39)

¹⁴ Be'ro Juā masārē wāmeyeri masū bu'esere siruturi masā Jesú tiropu sērītiña'rā etawā:

—ǃDe'ro weerā ūsā weronojō, tojo nicā fariseo masā weronojō mu'u bu'erā pe'e Ō'acūrē űubuerā, be'tiweti? niwā.

¹⁵ Na tojo nicā, Jesú yu'tiwī:

—ǃDe'ro weeacju omocā du'tegu na me'rā nīgū, cū pijio'cārārē bujaweti, be'tidutibosari? Be'ro cūrē āpērā aperopu miāca be'ro pūrīcārē bujaweti, be'tirāsama. Jesú, yu'u na me'rā ni'i yujupu; yu'u na me'rā niticā pūrīcārē, be'tirāsama nīgū, tojo niwī.

¹⁶ Apeye queose me'rā narē ninemowī. Tojo nīgū, ma'ma cū bu'ese me'rā todapoporpu na weeseti'que a'mesu'amasītisa'a, niğū weewī. A'tiro queose o'owī:

—Mejā su'tiro ma'ma casero coeya marīri casero me'rā seređ'ota basiowe'e. Tojo weecāma, ma'ma casero coecā wejedu'o, mejā su'tirore maata wejetū'rēsa'a. Nemorō pajiri pe tū'rānemosa'a. ¹⁷ Tojota wa'asa'a ma'ma vino mejā ajuro wa'icārā casero me'rā wéeca ajuropu poseyecā. Pā'muyu'ru, ti ajuro tū'rā, vino piostepe'tia wa'asa'a. Tojo wa'acā, vino bajudutia wa'asa'a. Ti ajuro quē'rā cō'a wa'asa'a. Tojo weero ma'ma vinorē ma'ma ajuropu poseyeno'o. A'tiro weecā vino, tojo nicā ti ajuro queoro tojame'ricā'sa'a, niwī Jesú. Duporopu weeseti'que me'rā Jesú cū ni'cārōacā ma'ma bu'ese morēta basiowe'e nīgū, tojo niwī.

Jairo macōrē, tojo nicā dī mejā cuogore Jesú yu'ruo'que ni'i
(Mr 5.21-43; Lc 8.40-56)

¹⁸ Jesú Juā wāmeyeri masū bu'erārē ucūrī curare ni'cū judío masā nerērī wi'i wioğu etawī. Jesú pu'to ejaque'a, niwī:

—Yu'u macō ni'cārōacā wērīa wa'amo. Tojo wa'amicā, ya wi'ipu wa'a, core űapeocā, masāğōsamo tja, niwī.

¹⁹ Cū tojo nicā tu'ogu, Jesú cū me'rā wa'awī. Ūsā cū bu'erā quē'rā ba'patiwa'cāwā.

²⁰ Ma'apu ūsā wa'ari cura ni'cō numio doce cū'marī dī mejārē dutitigo a'tico niwō. Co Jesú sē'emapu a'ti, cū yaro su'tiro yapapu űe'eña'co niwō. ²¹ A'tiro wācūco niwō: “Yu'u cū ya su'tirore da'raña'seacā me'rā yu'rugosa'a”, nico niwō. ²² Co űe'eña'cā tu'oña'gū, Jesú core majāmī'a, niwī:

—Wācūtutuaya. Mu'u ējōpeotjāgō, yu'ruono'copu toja'a, niwī.

Cū tojo nicāta, dī wijami'que bu'anū'cā pe'tia wa'acaro niwī.

²³ Be'ro Jesú wioğu ya wi'ipu ejağu, na weewuaronojōpuma wērī'core yaari cura basapeorārē bocaejawī. Tojo nicā masā quē'rā uputu uticā ī'awī. ²⁴ Cū ti wi'i po'peapu nirārē “Wijaaya. Co wērītimo. Cārīgō weemo”, niwī.

Tere tu'orā, masā cūrē bujicā'wā. ²⁵ Jesú narē wijaadutiwī. Be'ro wērī'co pesari tucūpu sājāa, co ya omocāpu űe'ecu niwī. Tojo weecā, co wā'cānū'cāco niwō. ²⁶ Be'ro nipe'tiro ti di'tapure Jesú core masō'que queti se'sa wa'acaro niwū.

Jesú puarā caperi ī'atirārē yu'ruo'que ni'i

²⁷ Jesú wioğu ya wi'ipu ni'cū wijaari cura puarā caperi ī'atirā cūrē caricūsirutuwā.

—Davi pārāmi nuturiagu, ūsārē pajaña'cureya, ni caricūwā.

²⁸ Be'ro wi'ipu sājācā, caperi ī'atirā cū pu'topu ejawā. Narē sērītiña'wī:

—ǃYu'u musārē ī'acā weemasisere ējōpeoti? niwī.

—Ējōpeo'o, ni yu'tiwā.

²⁹ Na tojo nicā tu'ogu, Jesú na caperipu űapeowī.

—Musā ējōpeo'caronojō queoro wa'ato, niwī. ³⁰ Tojo nicāta, na ī'awā. Be'ro “Yu'u musārē tojo weesere āpērārē wereticā'ña”, niwī.

³¹ Cū tojo nimicā, na wijāca be'roacāta nipe'tiro ti di'tapu cū narē yu'ruo'quere werestepe'ocā'cārā niwā.

Ucūmasitigure Jesú ucūcā wee'que ni'i

³² Caperi bajuno'ti'cārā wijaari cura a'tiro wa'awu. Āpērā Jesú tiropu ni'cū ucūmasitigu wātī sājāno'cure mīejawā. ³³ Jesú cūrē ī'agū, wātī cūpure niğūrē cō'awirōwī. Tojo weecā, cū ucūmasiti'cu ucūnū'cāwī. Tocjārā tere uputu ī'amarīatjārā, a'tiro niwā:

—Marī a'to Israe curuacjārā tiropure tojo wa'acā, ne ni'cāti ī'atirā nicāti, niwā.

³⁴ Fariseo masā pe'e a'tiro niwā:

—Wātīa wioğu tutuaro me'rā ā'rī wātīarē cō'awirōsami, niwā.

Jesú masārē pajaña'que ni'i

³⁵ Jesú nipe tise macārīpu judío masā nerēse wi'serinucū bu'ecusiagu wa'awī. Añuse queti Ō'acū masārē yu'ruose quetire werewī. Tojo nicā Ō'acū wiogu nimi nise quetire weregu wa'awī. Dutitirārē de'ro na pūrino'sere yu'ruowī. ³⁶ Masārē i'agū, pūrō pajaña'wī. Na bujawetirā, wācūtutuatirā ovejare co'tegu moorā weronojō niwā. ³⁷ Tojo weegu Jesú ūsā cū bu'erārē niwī:

—Diacjūta ni'i. Marī otese peje pī'rī ducati'i. Tere miirā pe'e marībocurema. ³⁸ Tojo weerā te otese wiogure āpērā miitamuajārē sērīnemoña, niwī Jesú. A'te weronojō Ō'acū ye quetire masīsī'rīrā, pājārā waro nima. Mejō te quetire wererā pe'e pejetirācā nima. Tojo weerā āpērā cū o'ónemocā, Ō'acūrē sērīña, niwī Jesú.

10

Jesú cū bu'erārē bese'que ni'i

(Mr 3.13-19; Lc 6.12-16)

¹ Jesú masārē bu'ēca be'ro ūsā cū bu'erā docere besewī. Ūsārē masāpu nīrā wātīarē cō'awīromasīsere o'owī. Tojo nicā nipe tise duti yu'ruomasīsere o'owī.

² Ūsā cū bese'cārā doce a'tiro wāmetiwā. Ne waro Simó niwī. Apetero cūrēta tja Pedro pisuwā. Be'ro cū acabijī André niwī. Cū be'ro Santiago, tojo nicā cū acabijī Juā, na puārāputa Zebedeo pō'rā niwā. ³ Apī Felipe, apī Bartolomé, apī Tomás niwā. Yu'u Mateo romano masā wiogure niyeru wapaseebosagu nī'cu quē'rā na me'rā niwā. Apī Santiago Alfeo macū niwī. Tojo nicā Tadeo niwī. ⁴ Apī Simó celote curuacjū niwī. Apī Juda Iscariote, be'ropu Jesure i'atu'tirāpure o'oacju quē'rā niwī.

Jesú cū bese'cārārē bu'edutio'o'que ni'i

(Mr 6.7-13; Lc 9.1-6)

⁵ Cū besēca be'ro ūsā docere a'tiro niwī:

—Judío masā nitirā tiropu wa'aticā'ña. Tojo nicā Samaria di'tapu nise macārīpure wa'aticā'ña. ⁶ Israe curuacjārā tiro pe'e wa'aya. Na Ō'acū cū dutisere sirututirā, oveja na wiogure du'tiwija wisi'cārā weronojō nisama. ⁷ Narē wererā wa'aya. “Cā'rōacā be'ro Ō'acū bese'cu wiogu sājāgūsami”, niña. ⁸ Dutitirārē yu'ruoya. Wērī'cārārē masōña. Cāmi boarārē yu'ruoya. Wātīa sājāno'cārārē cō'awīrōña. Yu'u musārē weemasīsere wapamarīrō o'o'o. Tojo weerā narē yu'ruorā, wapaseeticā'ña.

⁹ »Musā wa'arā, ne niyeru miaticā'ña. ¹⁰ Ne ajuronojō miaticā'ña. Su'ti, tojo nicā sapatu musā sāñase me'rā dia'cū wa'aya. Tuacju miaticā'ña. Da'rari masā na da'rase wapa wapata'aba'amasīma. Tojo weerā musā bu'erā wa'acā, musārē ba'ase weetamurāsama.

¹¹ »Macāpu etarā, “Ā'rīta añutu'sami” musā nigú tiro tojaque'aya. Musā to nīrō ejatuario cū ya wi'ipu niña. ¹² Cū ya wi'ipu sājāarā, ti wi'icjārārē pōtērī añudutiya. ¹³ Musārē ñe'ecā, “Musārē añurō wa'ato”, niña. Musārē ñe'eticā, nīticā'ña. ¹⁴ Musārē ñe'eti, musā bu'esere tu'osī'rīticā, ti wi'ipure wijaarā, o ti macāpure wijaarā, ti macā cjase di'ta musārē wā'a'quere paastecō'aña. Tojo weerā musā a'ti macājārā bu'iritima, ni i'orāsa'a. ¹⁵ Diacjū musārē were'e. Ō'acū masārē beseatji numu narē uputu waro bu'iri da'regusami. Toduporopu Sodoma, Gomorra wāmetise macārīcjarārē bu'iri da're'caro nemorō narē bu'iri da'regusami, niwī Jesú.

Jesure ējōpeorārē ña'arō weeatje cjase ni'i

¹⁶ Cū apaturī ninemowī:

—Masīña. Yu'u musārē wioro wa'teropu o'ógū wee'e. Ovejare yaiwa wa'teropu o'ógū weronojō o'ó'o. Tojo weerā musārē ña'arō weeri nīrā, puā capeatiya. Musārē ña'arō weemicā, añurō weeya narē. ¹⁷ Añurō i'aña. Musārē ñe'e, judío masā wiorā tiropu miarāsama. Na nerēse wi'seripu musārē tārārāsama. ¹⁸ Tojo nicā yu'ure ējōpeose bu'iri to cjase di'ta wiorā tiropu miarāsama. Narē yé quetire werye. Tojo nicā āpērā judío masā nitirārē wererāsa'a. ¹⁹ Musārē miacā, musā ucātjare “¿De'ro wa'arosau? ¿De'ro nīrāsari?” ni wācūque'titicā'ña. Musā ucūrī cura Ō'acū musā ucātjere o'ogusami. ²⁰ Tojo weerā musā basu mejēta ucūrāsa'a. Espiritu Santu marī pacu o'ó'cu musārē ucūdutisere ucūrāsa'a.

²¹ »Masā yu'ure ējōpeocā i'arā, na acawererā warore wia, wējēdutarāsama. Na pō'rā quē'rārē tojota weerāsama. Pō'rā quē'rā na pacusumuarē mejārōta weerāsama. ²² Yé bu'iri nipe'tirā musārē i'atu'tirāsama. No'o yu'ure ējōpeoyapatigunojō yu'rugusami. Cū yu'u pacu tiropu catinu'cūcūsami. ²³ Nī'cā macāpu musārē ña'arō weecā, ape macāpu du'tiya. Diacjūta musārē were'e. Nipe'tiro Israe curuacjārā nise macārīpu masā

werecusiabi'ati dūporo yu'u Ō'acū macā masā weronojō upūtigu apaturi a'tigusa'a tja, niwī Jesú.

²⁴ »Ne ni'cū bu'egu, cūrē bu'egu yu'ruoro nímāsītisami. Mejārōta da'raco'tegu quē'rā cū wiogu yu'ruoro nímāsītisami. ²⁵ Bu'egu, cūrē bu'egu weronojō nigūti, nirōua'a. Mejārōta da'raco'tegu cū wiogu weronojō nigūti, nirōua'a. Bu'eri masū, wiogu, na űa'arō yu'rucā, bu'eno'gū, da'raco'tegu quē'rā űa'arō yu'rusama. Tojo weero yu'u musārē bu'egure «Beelzebū, wātia wiogu nimi» nicā, ¿de'ro weerā musā yu'u bu'erārē tojo nitibosabau? niwī Jesú.

Jesú «¿Noanojōrē uirohati?» ni'que ni'i
(Lc 12.2-7)

²⁶ Jesú a'tiro werenemowī:

—Musā yu'u me'rā ni'i. Tojo weerā musārē uatirārē uiticā'ña. Ne bajuyoropu weetise űano'ticā weesome. űano'rōsa'a. Ne űatiropu wee'que quē'rā masīno'ticā weesome. ²⁷ Yu'u musārē tu'otiropu ni'quere āpērā tu'oropu werestepe'ocā'ña. Masīno'ña marī'quere masārē masicā weeya. ²⁸ Musā upure wējēcō'arārē uiticā'ña. Na upu dia'cūrē wējēcō'amasīsama. Ō'acū pe'e upu, ejeripō'rārē pecame'epu cō'abutiamasīsami. Cū tojo weegū pūrīcārē uiya, niwī.

²⁹ Jesú queose me'rā cū pacu marīrē ma'isere werenemowī:

—Puarā mirīcāa o'majārācā cā'rōacā wapatīsama. Na tojo wapatimicā, Ō'acū narē añurō co'tesami. Ne ni'cū mirīcūacā yucugupu pesagu marī pacu «Tocā'rō wērīgāsami» niticā, wērītisami. ³⁰ Apeyema tja Ō'acū marī poarire «Ticuse ni'i», ni masīpe'ocā'sami. ³¹ Musā pājārā mirīcāa yu'ruoro wapatīsa'a. Tojo weerā musārē űa'arō weesī'rīrārē uiticā'ña. Ō'acū musārē añurō co'tegusami, niwī Jesú.

Masā tu'oropu Jesucristore ējōpeose ni'i
(Lc 12.8-9)

³² Jesú werenemowī:

—No'o masā tu'oropu yu'ure «Ējōpeo'o» ni werecā, yu'u quē'rā narē yu'u pacu u'musepu nigūrē añurō ucūgūsa'a. ³³ Ni'cū masārē uigu, masā tu'oropu yu'ure «Ējōpeowe'e» nigūrē yu'u quē'rā cūrē yu'u pacu u'musepu nigūrē «Yagu mejēta nimi», nigūsa'a, niwī Jesú.

Jesú ye bu'iri masā dūcawatima nise ni'i
(Lc 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ Apaturi werenemowī:

—Musā yu'ure «Añurō nisetiatjere miitigu weepī», ni wācūtīcā'ña. Yu'u tere miitītiwu. Yu'u a'tise wapa a'pepūrīato nīgū a'tiwu. Āpērā yu'ure uatirā, yu'ure uarā me'rā a'metu'tirāsama. ³⁵ Tojo weerā ni'cū cū pacu me'rā a'metu'tigusami. Apego quē'rā co paco me'rā mejārōta weegosamo. Tojo nicā macā numo co mañecō me'rā a'metu'tirāsama. ³⁶ Tojo weerā ni'cā wī'icjārā, yé bu'iri a'metu'tirāsama.

³⁷ »Yu'ure ma'irō nemorō masā pacusumua pe'ere ma'iyu'runu'cārā, yarā nímāsītīsa'a. Tojo nicā pacusumua quē'rā na pō'rārē ma'iyu'runu'cārā, yarā nímāsītīsa'a. ³⁸ Apetero weegu ni'cū «Yu'u Jesure ējōpeogu, wērībosa'a» ni uigu, yu'ure ējōpeodu'usami. Tojo weegunojō yagu nímāsītīsa'a. ³⁹ Yu'ure ējōpeose me'rā űa'arō yu'rusī'rītīgu, yu'ure ējōpeodu'ugunojō pecame'epu bu'iri da're bajurionogūsamī. Apī wējēsere uitī, yu'ure ējōpeonu'cūgūnojō pe'e yu'u me'rā catinu'cūgūsamī, niwī Jesú.

Añurō wee'que wapa wapata'ase ni'i
(Mr 9.41)

⁴⁰ Jesú werenemowī:

—Musārē e'catis me'rā ñe'erā, yu'ure ñe'erāta weema. Yu'ure ñe'erā quē'rā, yu'u pacu yu'ure o'ócure ñe'erāta weema. ⁴¹ Ni'cū Ō'acū wereduti'quere wereturīari masūrē cū Ō'acū o'ócū niyucā, ñe'egūrē a'tiro wa'arosa'a. Ō'acū cūrē o'osenojōrēta cūrē ñe'egū quē'rārē o'ogusami. Ni'cū masū añugūrē ñe'egū, cū añugū niyucā, cūrē ñe'egūrē a'tiro wa'arosa'a. Ō'acū masū añugūrē o'ocaronojōta cūrē ñe'egū quē'rārē o'ogusami. ⁴² Ni'cū apīrē Jesucristore ējōpeogu nimi nīgū, acowogure acotiāgū diacjūta añuse bocagusami, niwī Jesú.

11

Juā cū bu'erārē Jesú tiroꝝ o'ó'que ni'i
(Lc 7.18-35)

¹ Jesú ʔsā docere wérēca be'ro wa'a wa'awī. Galileapū nise macārīrē bu'ecusiagu wa'awī.

² Juā masārē wāmeyeri masū bu'iri da'neri wi'ipū nicu niwī. Topū nīgū, Jesú masā wa'teropū weesere tū'ocu niwī. Tere tū'ogu, āpērā cū bu'esere siruturārē cū tiroꝝ wa'aduticu niwī. ³ A'tiro narē sērītiña'duticu niwī:

—“¿Mu'uta niti 'Masārē yu'rūoacju a'tigusami' nino'cu, o apīpure yucuerāsari yujupu?” ni sērītiña'ña, nicu niwī.

⁴ Jesú tiro etarā, Juā sērītiña'duti'quere sērītiña'wā. Na tojo nicā tū'ogu, Jesú narē yu'tiwī:

—Yu'u weecā ī'asere, musā tū'osere Juārē wererā wa'aya. ⁵ “Caperi ī'atimi'cārā ni'cārōacārē ī'apāma. Sijamasītimi'cārā sijama. Cāmi boarā yatipe'tiano'ma. O'meperi tū'oti'cārā tū'oma. Āpērā wērī'cārā masāma. Pajasecuorā añuse masārē yu'rūose quetire tū'oma. ⁶ Yu'ure ējōpeodu'utiganojō e'catigusami”, ni wererā wa'aya Juārē, niwī Jesú.

⁷ Na wa'āca be'ro Jesú Juā ye cjasere masārē werenu'cāwī:

—Musā masā marīrōpū Juārē ī'arā wa'apā. Topū wa'arā, uigunojōrē, wācūtutuagire ī'arā wa'atipā. Cū tutuatigū tābuti wī'rō wēecuarō weronojō nitimi. ⁸ Tojo nicā añuse waro su'ti sāñagārē masā marīrōpū ī'arā wa'atipā. Su'ti añuse sāñarānojō wiorā ye wi'seripū nisama. ⁹ To pūrīcārē masā ni'cū Ō'acū ye queti weremu'tārī masūrē ī'arā wa'arā weepā. Nirōta Juā āpērā Ō'acū ye queti weremu'tārī masā nemorō niyu'rūnu'cāmi. ¹⁰ Ō'acū Juārē o'óyuatjere cū ye queti ojāca pūrīpū a'tiro ojano'wū:

“Yu'u mu'u ye quetire wereyuacjere mu'u dūporo o'óguti.

Cū mu'u wa'atji ma'arē apoyugusami”, nicu niwī Ō'acū, ni ojano'caro niwā.

Ma'a quē'rāyumu'tāgū weronojō mu'u wa'ati dūporo masā wācūsere bujaweti dūcayudutigusami nīgū, tojo nicu niwī.

¹¹ »Diacjūta masārē wereguti. Todūporopū, a'tiro nicā quē'rārē ne ni'cū Juā yu'rūoro nīgū marīmi. Tojo nimicā, nipe'tirā Ō'acū wiogu nirōpū nirā Juā yu'rūoro nima. Mejō nigūpua cū yu'rūoro nimi.

¹² »Juā bu'enu'cācateropū, téé a'tocateropū quē'rārē Ō'acū wiogu nisere uatirā, cumuca weema. ¹³ Nipe'tirā Ō'acū ye quetire weremu'tārī masā na oja'que me'rā, tojo nicā Moisé cū dutise cūu'que me'rā Ō'acū wiogu nimi nisere werenu'cūcārā niwā. Juā masārē wāmeyeri masūputa weretuocu niwī. ¹⁴ Musā yu'ure ējōpeosi'ricāma, a'tiro nigūti. Dūporocjēpū Ō'acū ye queti weremu'tārī masū a'tiro nicu niwī: “Masārē yu'rūoacju a'tise dūporo Elía Ō'acū ye queti weremu'tārī masū weronojō nīgū a'tigusami”, ni ojano'wū. Juā na tojo ojano'cuta nimi. ¹⁵ O'meperi cuorānojō a'tere añurō tū'oya.

¹⁶ »Masā a'tocaterocjārā, ye quetire tū'osi'rītīrā ā'rā weronojō nima. Wī'marā macā decopū apedujīrā, na me'rācārārē pijīrā caricūbajaque'atirā weronojō nima. A'tiro caricūsama: ¹⁷ “ʔsā wēowū putimicā, basarā wijatiapu. ʔsā bujawetise basacā quē'rārē, utitiapu.” Na weronojō a'tocatero nirā no'o añurō, ña'arō weecā, mejārōta tū'satima. ¹⁸ Juā masārē wāmeyeri masū be'ti, vino sī'rītīsamī. Cū tojo weecā, musā “Wātī cuomi”, nisa'a. ¹⁹ Be'ro yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigu quē'rārē ba'a, yu'u vino sī'ricā, mejārōta ña'arō ucū'u. “Ba'awārigū, sī'riwārigū nimi. Niyeru wapaseeri masā, tojo nicā ña'arā me'rācū nimi”, ni' i yu'ure. Musā ni'cūpūreta ējōpeowe'e. Tojo ējōpeotimīrā, yu'u wee'ō'quere ī'arā, “Ō'acū cūrē masīse o'opi” ni, masībosa'a, niwī Jesú.

Jesure ējōpeotise macārīcārā ye queti ni'i
(Lc 10.13-15)

²⁰ Be'ro Jesú cū tutuaro me'rā wee'ōyū'rūnu'cā'que macārīcārārē a'tiro tu'tiwī. Na ña'arō wee'quere bujaweti dūcayuticā, tojo weewī.

²¹ —Musā Corazī, tojo nicā Betsaida wāmetise macārīcārārē ña'arō wa'arosa'a. Yu'u wee'ō'quere ī'amīrā, dūcayuwe'e. Yu'u āpērā judío masā nitirā tiroꝝ Tiro, Sidō wāmetise macārīpū wee'ōcāma, dūporopū na ña'arō wee'quere bujaweti dūcayutojabopā. Na bujawetisere ī'orā, na weewuaronojōpuma su'tire wāquisenojōrē

sãña, nujãrê na dupoapu ðrêstepeobopã. ²² Musãrê were'e. Ô'acũ masãrê beseatji numu nicã, musã pe'ere Tiro, Sidôcjãrã nemorô bu'iri da'reyu'rũnu'cãgũsami.

²³ »Ni'cãrôacãma Capernaucjãrãrê were'e. "Tojowaro u'musepu mujãrãti", ni wãcũticã'ña. Ô'acũ masãrê pecame'epu cõ'abutiagusami. Sõ'onica macã Sodoma yu'u musã tiropu wee'caronojô wee'ocãma, ti macã ni'cãrôacãpu quẽ'rãrê ninu'cũbosa'a. ²⁴ Musãrê nigũti. Ô'acũ masãrê beseatji numu nicã, Sodomacjãrãrê nemorô musã pe'ere Ô'acũ bu'iri da'regusami, niwĩ Jesú.

Jesú "Yu'u me'rã ejerisãjãse cuoya" nise ni'i
(Lc 10.21-22)

²⁵ Narê tojo nica be'ro Jesú cũ pacu Ô'acũrê a'tiro niwĩ:

—Pacu, mu'u u'muse, a'ti turi wiogu ni'i. "Masĩyu'rũnu'cãrã ni'i" nirãrê mu'u ye cjasere tu'omasicã weewe'e. Æpẽrã wĩ'marã weronojô maata tu'o ëjõpeorã pe'ere tere masicã wee'e. Mu'u tojo weesere wãcũgũ, "Añu'u", ni e'catise o'o'o. ²⁶ Pacu, mu'u u'caronojõta a'tere queoro wee'e, niwĩ.

²⁷ Be'ro Jesú masãrê ninemowĩ:

—Yu'u pacu nipe'tise weemasĩsere yu'ure o'owĩ. Cũ ni'cũta yu'u nisetisere masĩpe'ocã'sami. Yu'u quẽ'rã ni'cũta cũ nisetisere masĩpe'o'o. No'o yu'u masicã weeno'rã quẽ'rã cũ nisetisere masĩsama. ²⁸ Musã basu weetutuase me'rã Ô'acũrê e'caticã wees'ĩ'ĩ. Tojo weerã nucũsere wuarã, da'ra caributirã weronojô ni'i. Musã bu'iri tu'oña'rã, bujawetirãrê a'tiro nigũti. Musã tojo tu'oña'sere yu'ure weeya. Yu'u musãrê weetamugũti. Musã tojo weecã, yu'u musãrê ejerisãjãsere o'oguti. ²⁹ Yu'u dutisere, yu'u uaronojô weeya. Musã tojo weecã, weetamugũti. Yu'u da'radutipegu niwe'e. Yu'u musãrê pajaña'gũ, mejõ nigũ weronojô wee'e. Musã bujawetisere yu'ure werecã, musãrê e'catisse ducayuguti. ³⁰ Yu'u weetamuyucã, yu'u dutise uputu waro musãrê tutuawe'e. Masã apeyenojô ca'rasãasere o'marã weronojô tu'oña'rãsa'a, ni werewĩ Jesú.

12

Sauru nicã Jesú bu'erã trigore tã'rẽ'que ni'i
(Mr 2.23-28; Lc 6.1-5)

¹ Titare sauru nicã ãsã judio masã soowuari numu Jesú trigo wesepu yu'ruawĩ. Æsã cũ bu'erã ujaboarã, trigo na ote'quere tã'rẽ, te perire ba'awu. ² Fariseo masã ãsã tojo weecã ĩ'arã, Jesure niwã:

—Ĩ'aña. Mu'u bu'erã ni'cãcãnojõrê weedutitiserere weema. Marĩ soowuari numurê da'radutiwe'e, niwã.

³ Na tojo nicã tu'ogu, Jesú niwĩ:

—Musã duporocjũ wiogu Davi cũ me'rãcjãrã me'rã ujaboarã wee'quere bu'epã. ⁴ Na a'tiro weecãrã niwã. Ô'acũ wi'ipu sãjãa, pã "Ô'acũ ye ni'i" ni'que narê ba'adutiti'quere ba'acãrã niwã. Pa'ia dia'cũrê ba'ata basiocaro nimiwũ. ⁵ Apero Moisé duti'caropu quẽ'rãrê bu'epã. Marĩ soowuari numu nicã pa'ia Ô'acũ wi'ipu da'rasama. Cũ ye cjasere da'rãrã, sootisama. Na tojo sootirã, ña'arô weerã mejãta weema. ⁶ Musãrê wereguti. A'tore yu'u Ô'acũ wi'ĩ yu'ruoro niyu'rũnu'cãgũ ni'i. ⁷ Musã Ô'acũ ye queti ojãca pũrĩpu ni'quere tu'omasĩwe'e. A'tiro ojano'caro niwũ: "Yu'u masãrê a'merĩ pajaña'cã u'a. Wa'icurã ãjãamorõpeo'caro nemorô te pe'ere uasãyu'rũnu'cã'a", ni ojano'wũ. Musã tere tu'omasĩrã pũricã, masã mejẽcã weetirãrê "Ña'arô weema", nitibosa'a. ⁸ Yu'u Ô'acũ macũ masũ weronojô upũtigu soowuari numurê dutise nemorô dutimasĩ'i, niwĩ Jesú.

Jesú omocã bu'awia'care yu'ruo'que ni'i
(Mr 3.1-6; Lc 6.6-11)

⁹ Jesú trigo wesepu nica be'ro judio masã nerẽrĩ wi'ipu sãjãawĩ. ¹⁰ Ti wi'ĩ po'peapu ni'cũ omocã bu'awia'cu nicu niwĩ. Fariseo masã ãde'ro wee Jesure weresãrãsari? nirã, cãrê sãrĩtiña'wã:

—¿Marĩ soowuari numurê dutitigure yu'ruocã añuti? niwã.

¹¹ Na tojo nicã tu'ogu, narê yu'tiwĩ:

—Ni'inojõta marĩ soowuari numu nicã oveja copepu burusãjãcã, cũrê wejewã'cõgũ wa'aticã weetisami. ¹² Ni'cũ masũ oveja nemorô wapatiyu'rũnu'cãmi. Tojo weero marĩ soowuari numurê añuse weecã añu ni'ĩ, niwĩ.

¹³ Cũ tojo nica be'ro omocã bu'awia'care niwĩ:

—Mu'u omocārē sīōña, niwī. Tojo nicā tu'ogu, sīowī. Cū tojo weecāta, ape omocā weronojō añua wa'awā. ¹⁴ Cū tojo weecā ī'arā, fariseo masā uawijaa wa'awā. Tojo uawijaarā, “¿De'ro wee Jesure wējērāsari?” ni apocārā niwā.

Duporocjārūpu Ō'acū ye queti weremu'tārī masā Jesure ojayu'que ni'i

¹⁵ Jesú cūrē wējēsī'rīsere masīgū, omocā bu'awia'cure yu'ruo'caropu ní'cu wi-jaawā'cāwī. Cūrē masā pājārā sirutuawā. Nipe'tirā dutitirārē yu'ruowī. ¹⁶ Yu'ruo, narē ne cū ye cjasere weredutiwī. ¹⁷ Jesú na pājārārē yu'ruocā, Isaia Ō'acū ye queti weremu'tārī masū oja'que queoro wa'awā. A'tiro ojacu niwī:

¹⁸ Ā'rī yu'ure da'raco'tegu, yu'u bese'cu nimi.

Yu'u ma'igū nimi.

Cū me'rā e'cati'i.

Yu'u Espiriture cūrē o'oguti.

Cū yu'u nipe'tirā masārē añurō weesere weregusami.

¹⁹ Cū ne du'saso, macā decopu caricūsijasome.

²⁰ No'o wācūtutuati'ganojō quē'rārē cō'asome.

Cō'arōnojō o'ogu, wācūtutuacā weegusami.

Ējōpeotututirārē tu'tisome.

Narē añurō weetamugūsami.

Cū wio'gu sājāca be'ropu, cū ña'asere docaque'aca be'ropu tojo weedu'ugusami.

Cū queoro dutime'ricūsami.

²¹ Tojo weerā nipe'tirocjarā cū dutiatjere co'terāsama, tojo ni ojano'wā.

Jesure “Wātī tutuaro me'rā wee'omi” ni ucja'que ni'i

(Mr 3.20-30; Lc 11.14-23; 12.10)

²² Be'ro Jesú tiro'pu caperi bajutigu, ucūtigu wātī sājāno'cure miiejawā. Na cūrē miiejacā ī'agū, Jesú cūrē yu'ruowī. Tojo weéca be'ro ī'a, ucūwī. ²³ Wātī sājāno'cu yu'rucā ī'arā, nipe'tirā masā ī'amarāwā. Na a'merī sērītiña'wā:

—¿Ā'rī duporocjārūpu Davi pārāmi “Na a'tiacju niapu” ní'cu niti? niwā.

²⁴ Fariseo masā na tojo nicā tu'orā, a'tiro niwā:

—Ā'rī wātīa wio'gu Beelzebú wāmetigu tutuaro me'rā wātīarē cō'awīrōcā'sami, niwā.

²⁵ Jesú na tojo nisere masīgū, narē niwī:

—Nī'cā curuacjarā a'merī ducawati a'mequērā, masāpe'tia wa'asama. Tojo nicā nī'cā macācjarā o nī'cā wi'icjarā na quē'rā a'merī ducawati a'metu'tirā, pe'tidija wa'asama. ²⁶ Mejārōta wātīa wio'gu cū yarā wātīarē cō'awīrōgū, cū basuta ducawatigu weesami. Tojo weegu cū de'ro wee tutuanemobosabe. ²⁷ Musā yu'ure “Cū wātī Beelzebú tutuaro me'rā wātīarē cō'awīrōmi”, nī'i. Tojo nicāma, musā bu'esere siruturā wātīarē cō'awīrōrā, ¿noa tutuaro me'rā cō'awīrōsari? Narē musā “Ō'acū tutuaro me'rā wātīarē cō'awīrōma”, nī'i. Tojo weero masīno'o. Musā yu'ure nise diacjū niwe'e. ²⁸ Yu'u wātī Espiritu Santu tutuaro me'rā pe'e cō'awīrō'o. Te me'rā “Ō'acū wio'gu nise musā tiro'pore nitoja'a”, nino'o.

²⁹ »Queose me'rā musārē werenemogūti tja. Nī'cū tutuamu ya wi'ipure du'tecūtūmīgū, yajamasīno'ña marī'i. Du'tēca be'ropu yajamasīsami, niwī. Yu'u wātī yu'ruoro tutuayu'runu'cā'a nigū, tojo niwī Jesú.

³⁰ Jesú ninemowī:

—Yu'ure uatirā yu'ure ī'atu'tirā nima. Yu'ure seeneotamutigunojō doquestewā'cāgū weronojō nimi. Yu'ure ējōpeotirā masārē Ō'acūrē ējōpeocā weetamurā mejēta weema.

³¹ »Tojo weegu musārē diacjū werēguti. Ō'acū masā ña'arō weesere, ña'arō ucūsere acobojogusami. Espiritu Santu ña'arō ucūcā pūrīcārē, acobojosome. ³² Yu'u Ō'acū macū masū weronojō upūtigure ña'arō ucūcā, Ō'acū acobojogusami. Espiritu Santu pe'ere ña'arō ucūcā, Ō'acū acobojosome. Nī'cārōacā, be'ropu quē'rārē mejārōta acobojosome, niwī Jesú.

Yucugure tigu dūca me'rā ī'amasīno'o nise ni'i

(Lc 6.43-45)

³³ Jesú ninemowī:

—Yucugu añucju nicā, tigu dūca me'rā “Añucju ni'i”, nino'o. Yucugu ña'acju nīrō, tigu dūca me'rā “Ña'acju ni'i”, nī'amasīno'o. Yucugure tigu dūca me'rā ī'amasīno'o. ³⁴ Musā añā weronojō pūrīrā nī'i. Ña'arā nitjarā, ¿de'ro wee añusere ucūmasībosau? Marīrē ña'ase pūūturo, ña'aseta marī ucūse wija'a. Añuse nicā, añuseta wija'a. ³⁵ Tojo weegu masū añugū añuse wācūse cuoyugu, añurōta ucūsami. Apī ña'agū pe'e cū wācūse

ña'ase niyucā, ña'arō ucūsami. ³⁶ Musārē wereguti. Ō'acū masārē beseatji n̄m̄m̄ nicā, masā wācūtimirā no'o űaro ucūma'a'quen̄cū beseğusami. ³⁷ Masā añurō ucūca be'ro nicā, Ō'acū masārē “Añurō ucūpā, bu'iri moo'o”, nigūsami. Masā ña'arō ucūca be'roma “Bu'iri cuo'o”, nigūsami, niwī Jesú fariseo masārē.

Masā ña'arā Jesure wee'odutimi'que ni'i
(Mr 8.12; Lc 11.29-32)

³⁸ Be'ro fariseo masā, āpērā Moisé oja'quere bu'eri masā Jesure a'tiro niwā:

—Masārē bu'egu, m̄'u añuse wee'ocā i'as'i'risa'a, niwā.

³⁹ Na tojo nicā tu'ogu, Jesú niwī:

—Masā a'tocaterocjārā ña'arā ni'i. Musā wee'oña nīrā, masā ējōpeotisere yu'ure i'o'o. Musārē wee'osome. A'te dia'cūrē wereguti. Duporocjūpu Jonā Ō'acū ye quetire werem̄'tārī masū wa'a'caronojō dia'cūrē i'ogūti. ⁴⁰ Jonā wa'iwā pajigujo paaga po'peapu i'tia umūco, i'tia ñami cūpure sāñacu niwī. Cū weronojōta yu'ū Ō'acū macū masū weronojō uputigu quē'rā yu'ure yáaca be'ro i'tia umūco, i'tia ñami di'ta po'peapu cūñagūsa'a. ⁴¹ Jonā Nínive wāmetiri macācjarārē Ō'acū ye quetire wrecā, na ña'arō wee'quere bujaweti, du'ucārā niwā. Yu'ū pe'ere Jonā yu'ruoro nimicā, masā ējōpeowe'e. Masā na wee'caronojō ña'arō wee'quere bujawetiwe'e. Tojo weerā Ō'acū masārē beseatji n̄m̄m̄ nicā, Nínivepu ní'cārā a'tocateropucjarārē “Masā Jesure ējōpeotirā, ña'arō weewu”, nīrāsama. ⁴² Apeye quē'rārē wereguti. Duporocjō mujjūpu mujātiro diacjū pe'e nīrī di'tapu wioغو Israe curuacjārā wioغو Salomó masisere tu'ogo a'tico niwō. Yu'ū Salomó yu'ruoro masīyur̄n̄u'cāmicā, masā pe'e yu'ure tu'osi'rīwe'e. Tojo weego Ō'acū masārē beseatji n̄m̄m̄ nicā, ti di'ta wioغو ní'co a'tocateropucjarārē “Masā Jesure ējōpeotirā, ña'arō weewu”, nigōsamo, niwī.

Wātī toduporopu cū ní'cūpure majāmisājāase ni'i
(Lc 11.24-26)

⁴³ Jesú fariseo masārē ninemowī:

—Wātī masūpure cō'awīrōno'ca be'ro aco marīrōpu sijabaque'atisami. Cū niatjore a'magū, tojo weesami. Cū nīrō bocatigu, a'tiro wācūsami: ⁴⁴ “Yu'ū wijaa'cūpure dajasājāagūti tja”, nisami. Cūpure dajasājāagū, w'i' o'aca w'i'i, añurō apōca w'i' weronojō bocaejasami. ⁴⁵ Be'ro āpērā wātīa sietere cū yu'ruoro ña'arārē pijisami. Piji, be'ro toduporopu cū wijaa'cūpure na nipe'tirā sājāasama. Tojo weegu masū cū toduporopu ní'caro nemorō ña'arō tojasami. Ā'rā quē'rā yu'ure ējōpeotirā tojota ña'abutiaro wa'arāsama, niwī Jesú.

Jesú paco, tojo nicā cū acabijirā ye cjase ni'i
(Mr 3.31-35; Lc 8.19-21)

⁴⁶ Jesú masārē tojo ucūrī cura cū paco, cū acabijirā cū nīrī w'i'ipū ejawā. Na sopepu tojanu'cā, cū me'rā ucūs'i'rīwā. ⁴⁷ Tojo weecā, to nigū ní'cū werewī Jesure:

—M̄'u paco, m̄'u acabijirā sope pu'topu niama. M̄'u me'rā ucūs'i'rīama, ni werewī.

⁴⁸ Cū tojo nicā tu'ogu, Jesú cūrē niwī:

—¿Noanojō nīti yu'ū paco, yu'ū acabijirā? niwī.

⁴⁹ Be'ro űsā cū bu'erārē ñupu'a, niwī:

—Ā'rārē yu'ū paco, yu'ū acawererā waro tu'oña'a. ⁵⁰ No'o Ō'acū űaro weerānojō náta yu'ū acabijī, yu'ū acabijo, yu'ū paco weronojō nima, niwī.

13

Jesú oteri masū ye quetire queose me'rā were'que ni'i
(Mr 4.1-9; Lc 8.4-8)

¹ Ti n̄m̄m̄rēta tja Jesú w'i'ipū ní'cū ditara sumutopu wa'awī. Wa'a, topu dujiwī. ² Masā pājārā waro cū tiropu nerēcā i'agū, yucūsupu mujāsājāa, dujiwī. Masā pe'e ditara sumutopu nu'cūwā. ³ Be'ro Jesú queose me'rā narē bu'ewī:

—Ní'cū masū cū ya wesepu otegu wa'asami. ⁴ Cū otegu wēestewā'cācā, apeye otese cape ma'apu doqueque'asa'a. Mirīcūa a'ti, te perire i'aboca, ba'ape'ocā'sama. ⁵ Apeye űtāpaga cā'rōacā di'ta cūoro bu'ipū doqueque'asa'a. Te di'ta cā'rōacā niyucā, asibusu maata marā, p'i'risa'a. ⁶ Be'ro mujjūpu asimujātiri cura di'ta boposājāyur̄ua wa'asa'a. Tojo weero nu'cōrī cuoti'caro niñjarō, maata ñaidjia wa'asa'a. ⁷ Apeye otese cape pota wa'teropu bur̄aque'asa'a. Pota pe'e tere pī'rīyur̄ua, wējēcā'sa'a. ⁸ Apeye otese cape di'ta añurōpu bur̄aque'asa'a. Te añurō pī'rī, ducatisa'a. Ní'cā ño cien peri ducatisa'a. Ape ño sesenta peri, ape ño treinta peri ducatisa'a. ⁹ O'meperi cuorānojō a'tere añurō tu'oya, niwī Jesú.

Jesure cã bu'erã “¿De'ro weegu queose me'rã bu'eti?” ní'que ní'i
(Mr 4.10-12; Lc 8.9-10)

¹⁰ Be'ro ùsã cã bu'erã cã pu'to wa'a, cãrẽ sërĩtiña'wũ:

—¿De'ro weegu masãrẽ queose me'rã bu'eti? niwã.

¹¹ Jesú ùsãrẽ yu'tiwĩ:

—Ó'acũ musãrẽ a'tiro weemi. Musã ãpërã toduporopu masiña marĩmi'quere cã wioгу nisere masicã weemi. Æpërã yu'ure ãjõpeotirã pe'ere masiticã weemi. ¹² Tojo weegu yu'u bu'esere ãjõpeorãrẽ narẽta Ó'acũ masise o'onemogúsami. Na tu'omasise cuoyu'ruarásama. Æpërã yu'u bu'esere ãjõpeotirã pe'ere na cã'rõacã masimi'quere tu'omasiticã weegusami. ¹³ Na yu'u weesere i'amirã, i'atirã weronojõ nisama. Yu'u bu'esere tu'omirã, tu'omasítisama. Tojo weegu queose me'rã narẽ were'e. ¹⁴⁻¹⁵ Isaía Ó'acũ ye quetire weremu'tãrĩ masũ cã oja'caronojõta narẽ wa'a'a. A'tiro ojacu niwĩ: Musã Ó'acũ ye cjasere teerã, i'asĩ'rísome.

Ó'acũrẽ ãjõpeosi'rĩtirã, diacjũ cjasere tu'osi'rísome.

Tojo ãjõpeotitjãrã, yu'ure acobojose sërísome.

Tojo weerã musãrẽ werecã, tu'orãsa'a, tu'orã pe'e.

Mejõ ¿de'ro nirõ weesari? ni tu'omasísome.

Musã añurõ yu'u weesere i'amirã, i'amasísome, ni ojacu niwĩ Isaía, niwĩ Jesú.

¹⁶ Æsã pe'ere niwĩ:

—Musã pũricã yu'ure ãjõpeorã, e'cati'i. Yu'u weesere i'arã, yu'u bu'esere tu'orã, ãjõpeo'o. ¹⁷ Diacjũ musãrẽ weregutĩ. Pãjãrã Ó'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã, tojo nicã duporocjãrã masã añurã ní'cãrã ní'cãrõacã yu'u musãrẽ weesere i'asĩ'ricãrã nimiwã. Yu'u musãrẽ weresere tu'osi'ricãrã nimiwã. Tojo weesi'rĩ'cãrã nimirã, i'ati, tu'otiyu'ruocã'cãrã niwã, niwĩ Jesú.

Jesú oteri masũ quetire “A'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e” nise ní'i
(Mr 4.13-20; Lc 8.11-15)

¹⁸ Be'ro Jesú ùsãrẽ a'tiro werenemowĩ:

—Oteri masũ ye queti a'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e. ¹⁹ Yu'u a'ti turipu wioгу nigũsa'a nisere tu'omirã, tere tu'omasítirã, a'tiro weronojõ nisama. Otese cape ma'apu buruque'a'que weronojõ nisama. Wãtĩ a'ti, na tu'omi'quere e'mape'ocã'sami. ²⁰ Æpërã ùtãpaga wa'teropu doqueque'a'que peri weronojõ nisama. Yé quetire e'catise me'rã tu'osama. ²¹ Tojo tu'omirã, nu'cõrĩ marĩrã weronojõ nisama. Narẽ mejëcã wa'acã, o ãpërã te quetire ãjõpeose bu'iri narẽ tu'ticã, maata ãjõpeodu'ucã'sama. ²² Æpërã otese cape pota wa'teropu buruque'a'que weronojõ nisama. Yé quetire tu'oma, tu'orã pe'e. A'ti umuco cjase pe'ere wãciyu'runu'cãsama. No'o de'ro nisere uaripejaju'ruasama. Na tojo niseticã, a'te narẽ dojorëcã'sa'a. Na tu'o'quere acobojo, dũca marĩrã weronojõ nisama. ²³ Æpërã di'tapu añurõpu buruque'a'que peri weronojõ nima. Yé quetire tu'o, añurõ ãjõpeo, yu'u dutironojõ weesetirã, añurõ ducatirã weronojõ nima. Cien peri ducati'caro weronojõ añusere weesama. Æpërã sesenta peri, ãpërã treinta peri ducati'caro weronojõ añusere weesama, niwĩ Jesú.

Trigo wa'teropu apeye ña'ase cape pĩ'rĩbajua'que ní'i

²⁴ Jesú apeye queose me'rã ùsãrẽ werenemowĩ:

—Ó'acũ wioгу nise a'tiro weronojõ ní'i. Ni'cã masũ añuse capere cã ya wesepu otesami. ²⁵ Be'ro nipe'tirã cãrĩca be'ro te ote'cure i'atu'tigu cã ote'caropu wa'asami. Wa'a, trigo cape wa'teropu ña'ase capere otesami. ²⁶ Trigo pĩ'rĩmujã, te pupiri cura ña'ase cã ote'que pe'e quẽ'rã pĩ'rĩbajuasa'a. ²⁷ Tere i'arã, cãrẽ da'raco'terã na wioгupure wererã wa'asama: “Wioгу, marĩ ote'que añuse cape dia'cũ nimiwũto”, nisama. “¿De'ro wee a'te ña'ase cape a'tipari?” nisama. ²⁸ Na wioгу narẽ yu'tisami: “Ni'cũ marĩrẽ i'atu'tigu tojo weepĩ”, nisami. Be'ro da'raco'terã na wioгure sërĩtiña'sama tja: “¿Mu'u ùsã ña'asere cureweerã wa'acã wasari?” nisama. ²⁹ Cã pe'e narẽ nisami: “Weeticã'ña. Musã cureweerã, apeye trigore du'acõ'abosa'a. ³⁰ Totã trigo me'rã bucuacã'to. Trigo bucuatu'ajaca be'ropu da'rari masãrẽ o'óguti. Na ña'ase pĩ'rĩ'quere cureweemu'tãrãsama. Curewee, tere opa dotori dũ'te, ãjũarãsama. Tu'ajanu'cõ, trigore na nu'õwuaropu nu'õrãsama”, nisami, niwĩ Jesú.

Jesú mostaza wãmetise cape me'rã queose o'o'que ní'i
(Mr 4.30-32; Lc 13.18-19)

³¹ Jesú apeye queose me'rã werenemowĩ tja:

—Ó'acũ yarã pãjãrã sãjãrãsama nise otese mostaza cape weronojõ ní'i. Tere ni'cã cã ya wesepu otesami. ³² Mostaza cape cã'caperoacã waro ní'i. Tõcacaperoacã nimirõ,

bucuaropua pajibutiacju yucugu pĩ'rĩsa'a. Pajicju waro wa'acã ĩ'arã, mirĩcãa a'ti, tigu duraripũ na diepeoatje su'tire weesama, niwĩ. Ô'acũ wiogu nise cã'caperoacã weronojõ nu'cãsa'a. Be'ro pajicju bucua'caro weronojõ nipe'tiropũ cũ ye queti se'sa wa'arosa'a. Tojo nicã pajãrã cũ yarã sãjãrãsama nigũ, tojo niwĩ.

Pã bucuaçã weese me'rã queose ni'i
(Lc 13.20-21)

³³ Be'ro apeye queose me'rã werenemowĩ tja:

—Ô'acũ wiogu nise a'tiro weronojõ ni'i. Ni'cõ numio pã weegotigo pã weese harinarẽ ĩ'tiapa queo, po'osãasamo. Te me'rã levadura pã bucuaçã weesere morẽsamo. Be'ro te nipe'tise bucua se'sape'tia wa'asa'a, niwĩ. Levadura harinarẽ bucuaçã wee'caro weronojõ Ô'acũ wiogu nise nipe'tiropũ se'sarosaa'a nigũ, tojo niwĩ.

Jesũ masãrẽ queose me'rã bu'e'que ni'i
(Mr 4.33-34)

³⁴ Jesũ masãrẽ bu'ẽgu, queose me'rã wereticã weetiwi. ³⁵ Cũ tojo weecã, Ô'acũ ye quetire weremũ'tãrĩ masũ oja'que queoro wa'awũ. Jesũ masãrẽ wereatjere a'tiro ojano'wũ:

Queose me'rã masãrẽ weregusa'a.

Ô'acũ a'ti mũcco weecãpũ masĩno'ña marĩ'quere musãrẽ were bajurẽgãti, ni ojano'wũ.

Jesũ «Ñã'ase cape trigo tiropũ pĩ'rĩbajua'quere a'tiro nĩsĩ'rĩrõ wee'e» nise ni'i

³⁶ Be'ro Jesũ masãrẽ we'eriti, wĩ'ipũ sãjãawĩ. Etsã cũ bu'erã cũrẽ sirutusãjãwũ. Topũ cũrẽ sãrĩtiña'wũ:

—Mu'ũ mejẽpũ ñã'ase cape trigo wa'teropũ queose were'quere wereapoya. ¿De'ro nĩsĩ'rĩrõ weeati? niwũ.

³⁷ Etsã tojo nicã tu'ogu, Jesũ yu'tiwi:

—Añuse trigo capere ote'cu yu'ũ Ô'acũ macũ masũ weronojõ upatigu ni'i. ³⁸ Ti wese pe'e a'ti turi nĩsĩ'rĩrõ wee'e. Añuse cape yu'ure eẽjõpeorã Ô'acũ põ'rã nima, nĩsĩ'rĩrõ wee'e. Ñã'ase cape pĩ'rĩ'que pe'e wãti yarã nima, nĩsĩ'rĩrõ wee'e. ³⁹ Ti wese ote'cũre ĩ'tu'tigu ñã'asere ote'cu wãti nimi. Trigo bucua'tu'ajaca be'ro na tẽ'rẽse a'ti mũcco pe'tiatje ni'i, nĩsĩ'rĩrõ wee'e. Trigore tũ'rẽrĩ masã Ô'acũrẽ wereco'terã u'musecãrã weronojõ nima. ⁴⁰ Ñã'asere curewee eẽjũacõ'asama. Na tojo wee'caro weronojõ a'ti turi pe'ticãpũre ñã'arãrẽ cõ'arãsama. ⁴¹ Yu'ũ Ô'acũ macũ masũ weronojõ upatigu yu'ure wereco'terãrẽ nipe'tiropũ o'õgusa'a. “Nipe'tirã ñã'arõ weerãrẽ, tojo nicã ãpẽrãrẽ ñã'arõ weecã weerãrẽ neoña”, nigũsa'a. ⁴² Narẽ pecame'epũ cõ'arãsama. Topũ na pũrĩno'rã, upicari cũ'rĩdio, utirãsama. ⁴³ Tojo wa'ari curare Ô'acũ uaro weerã pe'e a'tiro weerãsama. Cũ tiropũ wa'arã, mujĩpũ mũccocõjũ weronojõ asisterãsama. Topũ ninu'cũcã'rãsama. O'meperi cõorãnojõ a'tere añurõ tu'oya, niwĩ.

Dĩ'tapũ niyeru cujiri yaacũu'que queose ni'i

⁴⁴ Jesũ a'tiro werenemowĩ:

—Musãrẽ Ô'acũ wiogu niserẽ werenemogãti. Cũ musã wiogu nise nipe'tise yu'rũoro añuyũ'rũnũ'cã'a. Ni'cũ apeyenõjõ wapabujuserẽ ãpẽrã ya dĩ'ta po'peapũ nuo'quere boca'caro weronojõ ni'i. Tere bocãca be'ro mejãrõpũta yaacũusami tja. Be'ro e'catise me'rã wa'a, nipe'tise cũ cõosere duape'ocã'sami. Cũ dua'que wapa me'rã ti dĩ'tare duumiicã'sami, niwĩ.

Jesũ perla wãmetiri pe, wapabujuri pe me'rã queose o'o'que ni'i

⁴⁵ Apeye quẽ'rãrẽ Jesũ werenemowĩ:

—Ô'acũ wiogu nise ni'cũ duari masũ añurõ asistese peri perla wãmetisere a'macusiario weronojõ ni'i. ⁴⁶ Cũ wapabujuri pe, ni'cã pere bocaẽjagu, a'tiro weesami. Bocaẽja, cũ cõosere duape'ocã'sami. Cũ dua'que wapa me'rã ti pe wapabujuri pere duumiicã'sami. Ô'acũ musã wiogu nicã, ti pe wapabujuri pere bocase weronojõ ni'i.

Wejecũ me'rã Jesũ queose o'o'que ni'i

⁴⁷ »Be'ropũ Ô'acũ masãrẽ beseatjere weregãti. Wa'i wẽjẽrĩ masã ni'cãgũ wejecũjo dĩã pajiri maarpũ doqueñosama. Tigũpũre nĩrãnũcũ wa'ĩ su'riwã'sama. ⁴⁸ Tigũ mu'muyũ'rũcã ĩ'arã, wa'ĩ wẽjẽrĩ masã dĩã sumutopũ wejẽmajãsama. Topũ wa'ire besedujisama. Añurãrẽ pi'ipũ besesãasama. Ñã'arãrẽ doqueñocã'sama. ⁴⁹ A'ti mũcco pe'ticã, tojota wa'arosa'a. Ô'acũrẽ wereco'terã u'musecãrã a'tirãsama. Añurã, ñã'arãrẽ dũcawaanũ'cõrãsama. ⁵⁰ Ñã'arãrẽ pecame'epũ cõ'arãsama. Topũ na pũrĩno'rã, upicari cũ'rĩdio, utirãsama, niwĩ Jesũ.

Jesú cū be'erārē be'ropu na weeatjere were'que ni'i

⁵¹ Be'ro Jesú ūsārē niwī:

—¿A'te yu'u ní'quere tu'oti masā? niwī.

Ūsā “Ūu, tu'o'o”, niwā.

⁵² Ūsā tojo nicā, cū niwī:

—Nipe'tirā Moisé oja'quere bu'erā yu'u wioḡu nigūsa'a nisere ējōpeorā, ni'cū wi'i cuoḡu weronojō nima. Cū, cū ya wi'icjārārē o'oacju, ti wi'ipu cū apeyenojō nuro'quere ma'marē, mejārē miuwīrōmasisami. Cū weronojō yé niatjere mejā, Ō'acū ye queti weremu'tārī masā na oja'quere weremasisama. Tojo nicā ma'ma, yu'u bu'ese que'rārē weremasisama níḡū, tojo niwī ūsārē.

Jesú cū ya macā Nazarepu dajatojaa'que ni'i

(Mr 6.1-6; Lc 4.16-30)

⁵³⁻⁵⁴ Jesú te queose wéréca be'ro to ní'cu Nazare cū masāca macāpu wa'awī. Topu judío masā na nerēwuari wi'ipu bu'enu'cāwī. Topu nirā cū bu'esere tu'o, ī'amarīamujāwā. A'tiro niwā:

—¿No'opu bu'epari ā'rī tocārō masīḡū? ¿De'ro wee a'te masā duitirārē yu'ruosenojōrē wee'omasīti? ⁵⁵ Ā'rī ni'cū capiteru macū nimi. Cū a'ti macācjō María macū nimi. Cū acabijirā Santiago, José, Simó, Juda nima. ⁵⁶ Cū acabijirā numia que'rā a'toputa nima. Tojo weegu ¿no'opu masīmpari cū a'tere? niwā.

⁵⁷ Cū tocjū nise bu'iri cū weresere ējōpeosīrītiwā. Jesú pe'e narē niwī:

—Nipe'tirā ni'cū Ō'acū ye queti weremu'tārī masūrē tu'o ējōpeosama. Cū ya di'tacjārā, cū ya wi'icjārā dia'cū ējōpeotisama, niwī.

⁵⁸ Tojo weegu ti macāpure na ējōpeoticā T'agū, peje waro narē wee'otiwī.

14

Juā masārē wāmeyeri masūrē tojo wee wējēcārā niwā nise ni'i

(Mr 6.14-29; Lc 9.7-9)

¹ Titare Herode Galilea di'tacjārārē dutigu Jesú wee'quere tu'ocu niwī. ² Tere tu'ogu, cū me'rā da'rarārē a'tiro nicu niwī:

—Cū Juā masārē wāmeyeri masū yu'u wējēduti'cu masā'cu níḡū nisami. Tojo weetigu mejēta, peje waro wee'otutuayurūapu, nicu niwī.

³ Cū Herodeta todaporopure Juārē ñe'eduticu niwī. Ñe'e, bu'iri da'reri wi'ipu da'tecūduticu niwī. A'te ye bu'iri tojo weecu niwī. Herode cū acabiji Felipe nūmo, Herodia wāmetigore Felipe cū catimicā, core ē'ma, nūmoticu niwī. ⁴ Cū tojo weesere tu'ogu, Juā Herode tiropu wa'a, a'tiro nicu niwī:

—Mu'u acabiji nūmorē nūmoticā, ña'a ni'i. Core cuoticā'ña, nicu niwī. Cū tojo ní'que bu'iri Herode cūrē bu'iri da'reri wi'ipu sōrōduticu niwī.

⁵ Cū Juārē wējēsīrīcu niwī. Masā pe'e “Juā Ō'acū ye quetire weremu'tārī masū nimi”, nicārā niwā. Tojo weegu yu'u cūrē wējēcā, masā yu'u me'rā uabosama ni uigu, maata cūrē wējētīcu niwī. ⁶ Be'ro Herode cū bajuáca nūmurē bosenu'mu weecu niwī. Titare Herodía macō cū piji'cārā tiropu basa'ogō wijaco niwō. ⁷ Herode co basa'ocā tu'saya'ruacu niwī. Tojo weegu “Ne nisooro marīrō no'o mu'u ūasenojōrē o'oguti”, nicu niwī. ⁸ Co pe'e co pacore “¿Ñe'enojōrē sērīḡōsariba?” nico niwō. Co paco wéréca be'ro Herode tiropu wa'a, cūrē nico niwō:

—Juā masārē wāmeyeri masū dūpoare dutesure, ni'cā papu miiti, yu'ure o'oya, nico niwō. ¿Diacjūta Juārē wējēḡūsari? níḡō, tojo weedutico niwō.

⁹ Co tojo nicā tu'ogu, Herode bujaweticu niwī. Juārē wējēsī'rīticu nimiwī. Cū masā tu'oropu “Mu'u ūasenojōrē o'oguti” ní'cu niyugu, masā yu'ure bujiri níḡū, co ní'caronojōta weecu niwī. ¹⁰ Tojo weegu Juā bu'iri da'reri wi'ipu níḡūrē cū dūpoare dutesureduticu niwī. ¹¹ Dutesureca be'ro cū dūpoare bapapu sāa, Herodía macōrē o'ocārā niwā. Co pe'e que'rā co pacopure o'oturiaco niwō.

¹² Be'ro Juā bu'esere sirutu'cārā cū upure miirā wa'a, yaacārā niwā. Be'ro Jesupare wererā wa'acārā niwā.

Jesú ni'cāmocusetiri mil ūmūarē ba'ase eca'que ni'i

(Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

¹³ Jesú juārē wējē'que quetire tu'ogu, a'tiro weewī. Yucusupu mujāsājāa, apero masā marīrōpu ūsā cū bu'erā me'rā wa'awī. Ūsā wa'asere tu'orā, tocjārā masā ma'apu cūrē sirutuwa'cācārā niwā. ¹⁴ Jesú ape pā'rēpu pē'ajagu, dijanu'cāwī. Be'ro masā pājārārē bocaejapejawī. Narē ī'agū, pajaña'wī. Duitirā na mia'cārārē yu'ruowī. ¹⁵ Ūsā cū bu'erā na'ique'ari cura cū pu'to wa'a, werewā:

—Na'ique'aropu wee'e. A'topu marī nirōpu masā marīma. Tojo weegu masārē macāpu wa'adutiya. Topu duuba'arā wa'ato, nimiwā.

¹⁶ Ūsā tojo nicā tu'ogu, “Wa'aticā'to. Musā narē ecaya”, niwī.

¹⁷ Ūsā cūrē niwā:

—Ni'cāmocuse pā, wa'i puarā dia'cū cuo'o, niwā.

¹⁸ Be'ro “Te musā cūosere miitia”, niwī.

¹⁹ Cū tojo nicā, cū tiro miawā. Be'ro Jesu masārē tá bu'ipu dujudutiwī. Tu'ajanu'cō, te pā ni'cāmocuse pagare, na wa'i puarārē mii, u'muarōpu īamorō, cū pacu Ō'acūrē e'catise o'owī. Be'ro pārē ducawaa, ūsārē o'owī. Ūsā pe'e masārē tere etiwā. ²⁰ Nipe'tirā ba'a yapiwā. Be'ro doce pi'seri na ba'adu'a'quere seeneowā. ²¹ Tere ba'arā numia, wī'marā ba'paqueono'ña marīrō umua se'saro ni'cāmocusetiri mil niwā.

Jesú acopu sija'que ni'i

(Mr 6.45-52; Jn 6.16-21)

²² Jesu masārē ba'ase ecāca be'ro ūsā cū bu'erārē yucusu me'rā ditarapu pē'ayudutiwī. Cū pe'e topu masārē we'eritigu, tojacā'wī yujupu. ²³ Be'ro masārē we'eritica be'ro ūrūgūpu cū se'saro űubuegu mujācu niwī. Topure űami ējācā, ni'cūta nicu niwī. ²⁴ Ūsā pe'e ditara decopu pē'arā weewu. To ūsā ejacā, wī'rō uputu wēepōtēowā. Tojo weero pā'cōrī paca yucusure wēecuawu. ²⁵ Bo'remujātiri cura Jesu ūsā tiropu acopu sijawā'cātiwī. ²⁶ Ūsā cūrē ī'amasitiwā. Tojo weerā cū topu sijawā'cāticā ī'arā, uputu ucuawu. Cūrē ī'arā, “Abu, masū wērī'cu wātī nisami”, ni caricūwī.

²⁷ Jesu ūsārē nūcūadutigu a'tiro niwī:

—Wācūtutuaya. Yu'u ni'i. Yu'ure uiticā'ña, niwī.

²⁸ Be'ro Pedro Jesure niwī:

—Wioḡu, mu'u nīgū, yu'ure mu'u tiro acopu sijawā'cādutiya, niwī.

²⁹ Jesu cūrē niwī:

—To pūrīcārē a'tia, niwī. Tojo weegu Pedro dija, Jesu tiropu wa'agu, sijawā'cāwī.

³⁰ Be'ro uputu wī'rō wēecā ī'agū, ucuwa wa'awī. Tojo weegu cū di'adjagu, caricūwī:

—Wioḡu, ñe'egū a'tia, ni caricūwī.

³¹ Be'ro maata Jesu cūrē ñe'ewī. A'tiro niwī:

—¿Mu'u cā'rōacā waro ējōpeose cuoti? ¿De'ro weegu yu'u tiro a'tis'rīmigū, yu'ure ējōpeotiati? niwī.

³² Be'ro na yucusupu mujāsājārī cura wī'rō yusua wa'awu. ³³ Tojo wa'acā ī'arā, ūsā tiwupu sāñarā Jesure ējōpeorā, ejaque'awu. Cūrē niwā:

—Nirōta mu'u Ō'acū macū ni'i, niwā.

Jesú Genesarepu dutitirārē yu'rno'que ni'i

(Mr 6.53-56)

³⁴ Be'ro ūsā Genesare wāmetiropu pē'ajawu. ³⁵ Točjārā Jesure ī'amasirā, topu cū ejase quetire nipe'tiropu werese'sabi'acārā niwā. Nipe'tirā dutitirārē yu'ruodutirā cū tiropu miiejawā.

³⁶ —Mu'u quē'rā ūsārē mu'u yaro su'tiro sumutopu ñe'eñā'duticureya, niwā. Nipe'tirā tojo weerā yu'ruono'pe'ticā'wā.

15

Masārē ña'arā wa'acā weese ni'i

(Mr 7.1-23)

¹ Be'ro fariseo masā Jesu tiropu ejawā. Tojo nicā Moisé oja'quere bu'eri masā quē'rā Jerusalēpu a'ti'cārā Jesu tiropu eja, sērītiña'wā:

² —¿De'ro weerā mu'u bu'erā marī ñecūsumua weemujāti'quere yu'rnu'cāti? Ba'ase dūporo marī ñecūsumua weewua'caronojō omocoetima, niwā.

³ Jesu narē yu'tiwī:

—Yu'u quē'rā masārē sērītiña'gūti. Musā ñecūsumua weemujāti'quere weesiruturā, ¿de'ro weerā Ō'acū dutiro pe'ere yu'rnu'cāti? ⁴ Ō'acū a'tiro duticu niwī: “Musā pacu, musā pacore ējōpeoya.” Tojo nicā “No'o cū pacu, cū pacore ña'arō ucūgūnojō wērīato”, nicu niwī. ⁵ Musā pe'e musā pacure o musā pacore na apeyenojō sērīcā, weetamusī'rītīrā, narē a'tiro nisa'a: “Nipe'tise ūsā cuose musārē o'obo'quere Ō'acūrē o'otojapu”, nisa'a. ⁶ Musāta a'tiro nirānojōrē na pacu o na pacore weetamuta basiotisa'a nisere bu'e'e. A'tiro wéerā, Ō'acū dutisere tojowaro ī'acō'abutiaca'a. Musā ñecūsumua weemujāti'quere weesī'rīrā, tojo wee'e. ⁷ Diacjū wéerā weronojō weeta'sa'a. Isaia dūporocjāpu Ō'acū ye quetire weremu'tārī masū musārē diacjūta nisapī. A'tiro ojacu niwī:

8 “Ā'rā masā Ɂsero me'rā dia'cū yu'ure ējōpeoma.

Na tu'oña'se waro pe'e no'opu nirō nisa'a.

9 Tojo weerā na yu'ure űubuepeose wapamarī'i.

Na bu'ese yu'u dutise mejēta ni'i.

Masā dutise ni'i", nica niwī Ō'acū, ni ojacu niwī Isaia, ni yu'tiwī Jesú fariseo masārē.

10 Narē tojo nica be'ro Jesú masārē pijio, niwī:

—Yé cjasere tu'omasīrāti nīrā, tu'oya. 11 Marī Ɂsero me'rā ba'ase mejēta Ō'acū ī'orōpu marīrē űa'arō wa'acā wee'e. Tojo weronojō o'oro, marīrē Ɂseropu wijatise pe'e űa'arō wa'acā wee'e, niwī.

12 Tojo nica be'ro Ɂsā cū bu'erā cū pu'to wa'a, cūrē niwī:

—Mu'u tojo nisere tu'orā, fariseo masā tu'satiama, niwī.

13 Ɂsā tojo nicā, Jesú queose me'rā yu'tiwī:

—Wese cuogu űa'ase, topu pī'rībajuasere du'acō'agūsami. Yu'u pacu u'musepu nigū nisoose me'rā bu'erārē mejārōta weegusami. Narē cō'abutiagusami. 14 Tojo weerā narē tojo ī'acō'acā'ña. Na nisoose me'rā bu'erā, caperi ī'atirā āpērā caperi ī'atirārē wejemu'tārā weronojō nima. Ni'cū ī'atigu apī ī'atigire wejemu'tāgū, na puarāpūta no'o nirī copepu burusājāsama, niwī.

15 Be'ro Pedro Jesure niwī:

—Ɂsārē wereya. Mu'u ní'que Ɂde'ro nisī'rīrō weesari? niwī.

16 Jesú cūrē niwī:

—ɁMasā quē'rā a'tere tu'omasīweti yujupu? 17 Nipe'tise marī ba'asōrōse paapu wa'a, be'ro yu'ruwijaa wa'asa'a. 18 Masā na ucūse, Ɂseropu wijase pe'e wācūsepu wadatiwijati'i. A'te pūrīcā Ō'acū ī'orōpu masārē űa'arā wa'acā wee'e. 19 Marī wācūse űa'arō wācūsepu du'pocātiwijati'i. Āpērārē wējēcō'ase, numo nitigore a'metārāse, numio me'rā űa'arō weese, yajase, nisoose, ucjase a'te nipe'tise wācūsepu du'pocātiwijatisa'a. 20 A'te peje pūrīcā Ō'acū ī'orōpūre masārē űa'arā wa'acā weesa'a. Marī na weewuasenojōrē ba'ase duporo omocoitirā pūrīcā, masārē űa'arā wa'acā weetisa'a, niwī.

Judío masō nitigo ape dī'tacjōpu Jesure ējōpeo'que ni'i
(Mr 7.24-30)

21 Be'ro Jesú Genesarepu ní'cu Tiro, Sidō wāmetise macārīpu wa'awī. Tocjārā judío masā nitiwā. 22 Topu eja, ni'cō numio topu nigō Canaácjō Jesú tiro caricūwā'cātiwō:

—Yu'u wioqu, Davi duporocjū wioqu pārāmi, yu'ure pajaña'ña. Yu'u macō wātī sājāno'co nitjāgō, pūrō pi'etimo, niwō.

23 Jesú core yu'titiyu'ruocā'wī. Tojo weerā Ɂsā cū bu'erā cū pu'to wa'a, cūrē niwī:

—Marī siro űa'arō caricūwā'cātisamo. Core wa'adutiya, niwī.

24 Be'ro Jesú core niwī:

—Ō'acū yu'ure Israe curuacjārā oveja bajuduti'cārā weronojō nīrā dia'cūrē a'madutigu o'ówī, niwī.

25 Cū tojo nimicā, co cūrē ējōpeogo, cū pu'to ejaque'awō. A'tiro niwō:

—Wioqu, yu'ure weetamuña, niwō.

26 Jesú core yu'tiwī:

—Wī'marā ba'asere ē'ma, diayiare doquecūcā, űa'a ni'i, niwī.

27 Cū tojo nimicā, co pe'e cūrē niwō:

—Yu'u wioqu, tojota ni'i, nīrō. Diayiapūta mesapu na wiorā ba'astedijosere ba'asama. Tojo nigō, yu'u judío masō nitimicā, judío masā na “Diayi weronojō nimo” nigōrē, judío masārē mu'u weetamuña'quere weetamuña nigō, tojo niwō.

28 Co tojo nicā, Jesú niwī:

—Mu'u pūrīcā ējōpeose cuoyu'rua'a. Tojo weero mu'u ní'caronojōta wa'ato, niwī.

Cū tojo nirī curata co macō wātī cō'awīrōno'copu tojaco niwō.

Jesú pājārā dutitirārē yu'ruo'que ni'i

29 Jesú Tiro, Sidōpu ní'cu wijawā'cāgū, Galilea wāmetiri ditara sumutopu yu'ruawī. Be'ro Ɂrūgūpu mujāa, ejanujāwī. 30 Pājārā masā cū dujiropu etawā. Na opa cō'nerī sijārārē, caperi bajuno'tirārē, omocā, du'pocā dojoriwī'iare, ucūmasītirārē, no'o duti cuorānojōrē miiejawā. Jesú tiropu narē miiejacūuowā. Narē yu'ruowī. 31 Tojo weecā, ucūmasītimi'cārā ucūwā. Omocārī, du'pocārī dojoriwī'ia yu'ruono'wā. Opa cō'nerī sija'cārā diacjū sijawā. Ī'atimi'cārā ī'awā. Tere ī'arā, masā ī'amarīawā. Be'ro Ō'acūrē “Marī Israe curuacjārā wioqu tutuayū'ruami”, ni e'catise o'owā.

Jesú ba'paritisetiri mil umuarē eca'que ni'i
(Mr 8.1-10)

³² Be'ro Jesú ūsā cū bu'erārē pijio, niwī:

—Ā'rā masārē pajaña'a wa'asa'a. Na marī me'rā nirō i'tia numu yu'ru'u. Tojo weerā na ba'ase toja wa'asama. Na ūja me'rā na ye wī'seripu tojaacā ūtisa'a. Na ba'atirā, ma'apu tu'omasise pe'tique'a wa'abosama, niwī.

³³ Cū tojo nicā, ūsā cūrē niwū:

—¿De'ro wee ūsā ba'ase bocabosari ā'rā pājārārē? A'tore masā marīma, niwū.

³⁴ Jesú ūsārē niwī:

—¿Dicusepaga pā cuoti? niwī.

Ūsā cūrē niwū:

—Sietepaga pā, tojo nicā wa'i pejetirācā cuo'o, niwū.

³⁵ Ūsā tojo nīca be'ro masārē dujudutiwī. ³⁶ Be'ro pā sietepagare, tojo nicā wa'ire mii, cū pacu Ō'acūrē e'catise o'owī. Tu'ajanu'cō, pārē ducawaa, ūsārē o'owī. Ūsā pe'e tere masārē etiwū. ³⁷ Nipe'tirā ba'a, yapiyu'ruawā. Be'ro siete pi'seri na ba'adu'a'quere seeneowū. ³⁸ Tere ba'arā numia, wī'marā ba'paqueono'ña marīrō umua se'saro ba'paritisetiri mil niwā. ³⁹ Be'ro Jesú masārē we'eriti, ūsā yucusupu mujāsājāa, Magdala wāmetiropu pē'a wa'awu.

16

Jesure fariseo masā, tojo nicā saduceo masā Ō'acū tutuaro me'rā weel'odutimi' que ni'i

¹ Ūsā Magdala wāmetiropu ejacā, fariseo masā, tojo nicā saduceo masā Jesure i'arā etawā. Na ¿diacjū Ō'acū o'ó'cuta nimiti? nīrā, cūrē Ō'acū tutuaro me'rā weel'odutiwā.

² Jesú pe'e narē yu'tiwī:

—Mujipū sō'asājācā, musā “Añurō cū'marōsa'a”, ni'i. ³ Bo'reacā ñiarī numujo nicā, “Aco pejarosa'a”, ni'i. Ū'muarō cjasere i'arā, tojo bajuri numu nirōsa'a nisere masī'i. Tojo nimirā, Ō'acū a'tocatero cū weel'ose pe'ere masīwe'e. ⁴ Musā a'tocaterocjārā ña'arā ni'i. Musā weel'oña nīrā, musā yu'ure ējōpeotisere i'o'o. Musārē weel'osome. A'te dia'cūrē wereguti. Duporocjūpu Ō'acū ye quetire weremu'tārī masū Jonārē wa'a'caronojō dia'cūrē i'ogūti, niwī. Tojo nīca be'ro na tiropu nī'cu apesepu wa'awī.

Jesú queose o'o'que ni'i
(Mr 8.14-21)

⁵ Be'ro ūsā ape pā'rēpu pē'a wa'awu. Topu wa'arā, pā ūsā ba'atjere acobojocārā niwū.

⁶ Jesú ūsārē niwī:

—Musā fariseo masā, saduceo masā na ye levadura pā bucuacā weesere tu'omasīña, niwī.

⁷ Cū tojo nicā, ūsā cū nisere tu'otirā, a'merī niwū:

—Marī pārē miititiasu. Tojo weegu marīrē tojo nisami, nimiwū.

⁸ Jesú ūsā tojo nisere masīgū, a'tiro niwī:

—Musā pā marī ba'atjere miititiasu nīrā, queoro wācūwe'e. Musā ējōpeose moobutia'a. ⁹ Musā tu'omasīweti yujupu? ¿Yu'u nī'cāmocusepaga pā me'rā nī'cāmocusetiri mil umuarē eca'quere wācūweti? Peje pi'seri na ba'adu'a'quere seeneowū. ¹⁰ ¿Cārū wee'que quē'rārē wācūweti? Sietepaga pā me'rā ba'paritisetiri mil masārē ecawu. Tita quē'rārē na ba'adu'a'quere peje pi'seri seeneowū. ¹¹ ¿De'ro weerā musā tu'omasītiati? Yu'u fariseo masā, saduceo masā ye levadurare ucūgū, pā mejētare nigū weepu, niwī.

¹² Cū tojo nicāputa, ūsārē tu'omasīse ejawu.

—Marīrē levadura pā bucuacā weese mejētare ucūgū weepi; fariseo masā, saduceo masā na nisoose me'rā bu'ese pe'ere tu'omasīato nigū, tojo niapi, niwū.

Pedro Jesure “Mu'u Ō'acū bese'cu ni'i” nī'que ni'i
(Mr 8.27-30; Lc 9.18-21)

¹³ Be'ro Jesú Cesarea Filipo wāmetiri macāpu wa'awī. Topu eja, ūsā cū bu'erārē sērītiña'wī:

—Masā yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigure ¿de'ro ucūti? niwī.

¹⁴ Ūsā cūrē yu'tiwu:

—Āpērā “Juā masārē wāmeyeri masū nimi”, nima. Āpērā “Duporocjūpu Ō'acū ye quetire weremu'tārī masū Elīa nigū nisasami”, nima. Āpērā “Jeremīa nimi o apī Ō'acū ye quetire weremu'tārī masū nigū nisasami”, nima mu'arē, ni yu'tiwu cūrē.

¹⁵ Ūsā tojo nicā, niwī:

—Musā waro, ¿de'ro wācūti yu'are? ni sērītiña'wī.

¹⁶ Cũ tojo nicã tu'ogu, Simó Pedro cãrẽ yu'tiwĩ:

—Mu'u Ô'acũ besecũ Cristo ùsã yoacã yucue'cu ni'i. Ô'acũ catinu'cũgũ macũ ni'i, niwĩ.

¹⁷ Jesú cãrẽ niwĩ:

—Simó, Joná macũ, mu'u tojo ucũgũ, diacjũta ucũ'u. Ne ni'cũ masũ mu'urẽ tere weretiapĩ. Yu'u pacũ u'musepu nigũ mu'urẽ tere masise o'opã. Tojo weegu e'catiya. ¹⁸ Mu'urẽ wereguti. Mu'u wãme Pedro ùtãgã nisi'rĩrõ wee'e. Mu'u weronjõ ãjõpeorãrẽ ya curuacjãrãrẽ wa'acã weeguti. Wãti cũ yarã me'rã ya curuacjãrãrẽ docaque'acã weesome. ¹⁹ Yu'u mu'urẽ u'musepu marĩ wiogu nirõpu cja sawire o'oguti. Tojo weero a'ti nucũcãpũre mu'u cã'mota'acã, u'musepu quẽ'rãrẽ cã'mota'ano'rõsa'a. Mu'u a'ti nucũcãpũre du'tecũucã, u'musepu quẽ'rãrẽ du'tecũuno'rõsa'a. A'ti nucũcãpũre “Tojota weeato” nicã, u'musepu quẽ'rãrẽ tojota wa'arõsa'a, niwĩ Jesú.

²⁰ Be'ro Jesú ùsãrẽ niwĩ:

—Ne ãpẽrãrẽ “Cũ Ô'acũ besecũ Cristo nimi”, niticã'ña, niwĩ.

Jesú cũ wẽrĩatjere were'que ni'i

(Mr 8.31-9.1; Lc 9.22-27)

²¹ Tita me'rã Jesú ùsãrẽ a'tiro werenu'cãwĩ:

—Yu'ure Jerusalẽpu wa'aro ni'i. Topu judío masã bucurã, pa'ia wiorã, Moisé oja'quere bu'eri masã yu'ure uputu pi'eticã weerãsama. Yu'ure wẽjẽrãsama. Tojo weemicã, i'tia numu be'ro masãgũsa'a, niwĩ ùsãrẽ. ²² Cũ tojo nicã tu'ogu, Pedro Jesure yoacurero wejewã'cã, a'tiro tu'ticu niwĩ:

—Yu'u wiogu, ne mu'u tojo nise wa'aticã'to. Ô'acũ tojo wa'acã cã'mota'ato, nicu niwĩ.

²³ Be'ro Jesú majãminu'cã, cãrẽ nicu niwĩ:

—Wãti wa'aya. Mu'u tojo nĩgũ, Ô'acũ yu'ure dutisere cã'mota'asi'rĩgũ wee'e. Ô'acũ cũ uasere wãcũwe'e. Masã na wãcũwaronjõ pe'e wãcũ'u, nicu niwĩ.

²⁴ Be'ro Jesú ùsã ãpẽrãrẽ niwĩ:

—No'o yu'ure ãjõpeosirutugunõjõ cũ weesi'rĩronõjõ weeticã'to. Yu'u uaro pe'e weeato. No'o yu'ure sirutusĩ'rĩgũ, “Jesure ãjõpeogu, wẽrĩbosa'a” nitiguta sirutuato. ²⁵ Yu'ure ãjõpeose me'rã ña'arõ yu'rusĩ'rĩtigũ, yu'ure ãjõpeodu'ugunõjõ pecame'epũ bu'iri da're bajurionõ'gũsami. Apĩ wẽjẽsere uiti, yu'ure ãjõpeonu'cũgũnõjõ pe'e yu'u me'rã catinu'cũgũsami.

²⁶ »Ni'cũ a'ti turi cjase nipe'tisere wapata'a, cũ ejeripõ'rã pe'ere bajuriogu, ãñe'enojõrẽ wapata'abosari? Cũ pecame'epũ wa'agu, cũ ya ejeripõ'rãrẽ de'ro wee wapayewĩrõmasĩtisami. ²⁷ Yu'u Ô'acũ macũ masũ weronjõ uputigu a'tiro weeguti. Yu'u pacũ asistese me'rã, cãrẽ wereco'terã me'rã a'ti turipure a'tiguti tja. Yu'u apaturi a'tigu, nipe'tirãrẽ de'ro na wee'quenucãrẽ wapayeguti. ²⁸ Diacjũ musãrẽ wereguti. Ni'cãrẽrã a'topu nirã na wẽrĩse duporo a'tere i'arãsama. Yu'u Ô'acũ macũ masũ weronjõ uputigu wiogu sjãcã i'atimirã, wẽrĩsome, niwĩ.

17

Jesú cũ bajuse ducayu'que ni'i

(Mr 9.2-13; Lc 9.28-36)

¹ Jesú “Yu'u wiogu nisere i'arãsa'a” nica be'ro ni'cã semana yu'rũwũ. Titare Pedro, Santiago, cũ acabijĩ Juãrẽ ùrũgũ u'muacjũpu miacu niwĩ. Na se'saro wa'acãrã niwã. ² Topu na i'orõpu cũ bajusere ducayucu niwĩ. Cũ diapoare mujĩpũ umucocjũ weronjõ asistecu niwĩ. Cũ ye su'ti aũurõ bo'reyuse wa'acaro niwĩ. ³ Tojo wa'ari cura maata Moisé, Elía duporocjãrãpu Jesú me'rã ucũcã i'acãrã niwã. ⁴ Tere i'agũ, Pedro Jesure nicu niwĩ:

—Yu'u wiogu, marĩ a'topu nicã aũuyurũa'a. Mu'u uacã, ùsã i'tia wi'iacã weerãti. Ni'cã wi'i mu'u ya wi'i, ape wi'i Moisé ya wi'i, ape wi'i Elia ya wi'i weerãti, nicu niwĩ.

⁵ Pedro tojo ucũrĩ cura ni'cã o'mecurua asisteri curua a'ti, narẽ tuubi'acã'caro niwã. Ti curuapũre ni'cũ ucũcã tu'ocãrã niwã:

—Ã'rĩ yu'u macũ, yu'u ma'igũ nimi. Cũ me'rã pũrõ e'cati'i. Cũ ucũsere tu'o ãjõpeoya, nicu niwĩ Ô'acũ.

⁶ Tere tu'orã, cũ bu'erã uputu ucuarã, di'tapũ mu'rĩque'acãrã niwã. ⁷ Be'ro Jesú na pu'to wa'a, narẽ ñe'eña'a, nicu niwĩ:

—Wã'cãnu'cãña. Uiticã'ña, nicu niwĩ.

⁸ Be'ro na i'acã, ãpẽrã ne marĩcãrã niwã. Jesú ni'cũta nicu niwĩ.

⁹ Na tigupu ni'cãrã dijaticã, Jesú narẽ nicu niwĩ:

—Musā ni'cārōacā ī'a'quere ne āpērārē wereticā'ña. Yu'u Ō'acū macū masū weronojō upūtigu wērī masāca be'ropu wereya, nicu niwī.

¹⁰ Cū tojo nicā, cū bu'erā sērītiña'cārā niwā:

—¿De'ro weerā Moisé oja'quere bu'eri masā “Masārē yu'rūoacju a'tise duporo Elía a'timū'tāgūsami” nisari?

¹¹ Jesú narē yu'ticu niwī:

—Musā nírōnojōta Elía a'timū'tāgūsami. Cū nipe'tisere apomu'tāgūsami. ¹² Yu'u pe'e a'tiro nigūti. Elía a'titojacu niwī. Cūrē masā ī'amasīcārā niwā. Na cūrē no'o uaro wees'rīsere weecārā niwā. Cūrē wee'caronojōta yu'u Ō'acū macū masū weronojō upūtigu quē'rārē pi'eticā weerāsama, nicu niwī.

¹³ Cū tojo nicāpu, cū bu'erā tu'omasīcārā niwā. “Cū Elía a'titojacu niwī nigū, Juā masārē wāmeyeri masūrē nigū weesami”, nicārā niwā.

Jesú wī'magūrē wātī sājāno'cure cō'awīrō'que ni'i
(Mr 9.14-29; Lc 9.37-43)

¹⁴ Be'ro na ūrūgūpu ni'cārā masā wa'teropu dijatawā. Titare ni'cū a'ti, Jesú tiropu ejaque'awī. Cūrē a'tiro niwī:

¹⁵ —Yu'u wlogu, yu'u macūrē pajaña'ña. Cū wācūña marīrō wērīamujāmi. Ūputu waro pi'etiyyurumajāmi. Pejetiri pecame'epu doqueque'a, diapu quē'rārē doqueñojāmujāmi. ¹⁶ Cūrē mu'u bu'erā tiropu miiejamiapu. Na cūrē yu'rūomasītiama, niwī.

¹⁷ Be'ro Jesú masārē niwī:

—Musā ējōpeose moorā ña'arā ni'i. Yu'u musārē yoacā bu'emicā, ne tu'omasīwe'e yujupu. ¿No'ocā'rō yoacā musā yu'ure ējōpeoticā wācūtutuagusari? Cū wī'magūrē yu'u tiro miitia, niwī.

¹⁸ Topu miiejacā, wātī wī'magūpu ni'cure cō'awīrōwī. Cū tojo weeri curata wī'magū yu'rūono'cupu tojawī.

¹⁹ Be'ro ūsā cū bu'erā āpērā tu'otiropu cūrē sērītiña'wū:

—¿De'ro weerā ūsā wātīrē cō'amasītiapari? niwā.

²⁰ Jesú ūsārē niwī:

—Musā yu'ure añurō ējōpeotise ye bu'iri cūrē cō'awīrōmasītiapā. Diacjū musārē weregūti. Musā mostaza capeacā weronojō cārōacā ējōpeose cūorā, a'tigu ūrūgūrē “Aperopu wa'aya”, nīmasibosa'a. Musā tojo nicā, aperopu wa'arosa'a. Musā diacjūta ējōpeocāma, nipe'tisere weeta basiorosa'a. ²¹ Ā'rī wātī sājāgūnojōrē Ō'acūrē sērī, be'tise me'rā dia'cū cō'awīrōta basio'o, niwī.

Jesú cū wērīatjere apaturi werenemo'que ni'i
(Mr 9.30-32; Lc 9.43-45)

²² Be'ro ūsā Galileapu sjarā wa'awu. Topu Jesú ūsārē niwī:

—Yu'u Ō'acū macū masū weronojō upūtigure wiorāpūre o'orāsama. ²³ Yu'ure wējērāsama. Na tojo weemicā, i'tia namu be'ro masāgūsa'a tja, niwī. Ūsā cū “Yu'ure wējērāsama” nicā tu'orā, pūrō bujawetiwu.

Ō'acū wī'i cjase niatjere na niyeru o'o'que ni'i

²⁴ Be'ro Jesú, ūsā cū bu'erā Capernau wāmetiri macāpu wa'awu. Ūsā topu ejari curare Ō'acū wī'i cjase niatjere niyeru wapaseeri masā Pedro tiropu wa'awā. A'tiro sērītiña'cārā niwā cūrē:

—¿Musārē bu'egu Ō'acū wī'i cjase niatjere niyeru wapayeweti? nicārā niwā.

²⁵ Pedro narē yu'ticu niwī:

—Wapayesami, nicu niwī.

Be'ro Pedro Jesú nirī wī'ipū sājāejawī. Cū Jesure sērītiña'gūti weeri cura Jesú pe'e cūrē ucūwe'ocā'wī:

—¿De'ro tu'oña'ti, Simó? ¿A'ti umucocjārā wiorā niyeru uarā, na acawererārē sērīsari, o aperocjārāpūre sērīsarine? niwī.

²⁶ Pedro cūrē yu'tiwī:

—Aperocjārāpūre wapayedutisama, niwī.

Jesú cūrē niwī:

—To pūrīcārē na acawererārē sērītisama. Tojo weero yu'u Ō'acū macū niyucā, cū ya wī'i cjase niatjere niyeru sērīmasītisama. ²⁷ Tojo nimicā, narē mejēcā wācūdutitigu wapayegūti. Mu'u ditarapu wējērī da mi, wa'i wējégū wa'aya. Ba'amū'tāgūrē wejemorōña. Cū ūseropu niyeru kujire bocagusa'a. Ti cuji me'rā marī puarā yere wapayegu wa'aya, niwī Jesú.

18

Añurō weeyu'runu'cāgū yere oja'que ni'i

(Mr 9.33-37; Lc 9.46-48)

¹ Ō'acū w'i cjase wapaseeri masārē Pedro wapayega wa'acaterore ūsā Jesú tiropu wa'a, cūrē niwū:

—Ū'musepure ¿noanojō ūsā mu'u besecū'cārā āpērā yu'ruoro niyu'runu'cāgūsari? niwū.

² Ūsā tojo nicā tu'ogu, Jesú ni'cū wī'magūrē pijio, ūsā tiropu nu'cōwī. ³ Ūsārē niwū:

—Musārē diacjū weregati. Āpērā yu'ruoro niyu'runu'cāsī'rīsere du'ucā'ña. Musā tere wācūnu'cūrā, ā'rī weronojō nitirā, ū'musepu yu'u wiogu niatjopu wa'asome.

⁴ A'tiro ni'i. No'o ā'rī wī'magū weronojō āpērā yu'ruoro nisere wācūtigunojō cūta yu'u niatjopure āpērā yu'ruoro niyu'runu'cāgūsami. ⁵ Apeye quē'rārē weregati. Yu'ure maigūnojō ni'cū ā'rī wī'magūrē ñe'egū weronojō weemi. Cūrē ñe'egū, yu'ureta ñe'egū weemi, niwī.

Āpērārē ña'arō weecā weeticā'ña nise ni'i

(Mr 9.42-48; Lc 17.1-2)

⁶ Jesú apeye ūsārē werenemowī:

—No'o yu'ure ējōpeogu wī'magūrē ña'arō weecā weegū ūputu bu'iri da'reno'gūsami. Ūtāgā pajicja cū wāmūtapu du'teyoo, cūrē maa pajiri maapu doqueñocā, nemorō añubosa'a. Tojo weecā, cū maata wērīa wa'a, dojorēnemotibosami. ⁷ Masārē ña'arō weecā weese ña'abutia'a. Ña'arō weenu'cūcā'rāsama, wéerā pe'ea. Mejō tojo weegunojō ūputu waro bu'iri da'reno'gūsami.

⁸ »A'tiro weeya. Musā omocā, musā du'pocā me'rā ña'arō weesi'rīrā, dutecō'abo'caro weronojō ña'arō weedu'ucā'ña. Musā ni'cā omocā me'rā o ni'cā du'pocā me'rā ū'musepu wa'acā, nemorō añu'u. Pua omocā me'rā, pua du'pocā me'rā pecame'epu wa'acā pe'ere, ña'ayu'ruabosa'a. ⁹ Musā caperi me'rā mejārōta ña'arō weesi'rīrā, musā caperire orewee cō'abo'caro weronojō ña'asere ī'adu'ucā'ña. Musā ni'cā capea me'rā ū'musepu wa'acā, nemorō añu'u. Musā pecame'epu pua capea me'rā wa'acā pe'ere, ña'ayu'ruabosa'a.

Oveja bajuduti'cu queose ni'i

(Lc 15.3-7)

¹⁰ »Ā'rā wī'marānojōrē tojo ī'acō'aticā'ña. A'tiro ni'i. Ū'musecārā Ō'acūrē wereco'terā ā'rā wī'marārē co'terā yu'u pacu ū'musepu nigū ī'orōpu ninu'cūma. ¹¹ Masā Ō'acūrē wācūtīrā oveja bajuduti'cārā weronojō nima. Yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigu narē yu'ruogu a'tigu weewu.

¹² »Yu'u weresere ¿de'ro tu'oña'ti? Ni'cū cien oveja cuogu ni'cū bajuduticā, āpērā du'sarā noventa y nuevere opa bu'pa na ba'aropu cūsami. Be'ro apī bajuduti'care a'magū wa'asami. ¹³ Cūrē bocagu, pūrō e'catisami. Āpērā noventa y nueve bajudutiti'cārā nemorō cū me'rā e'catisami. ¹⁴ Mejārōta marī pacu ū'musepu nigū ne ni'cū ā'rā wī'marānojōrē pecame'epu wa'acā ūatimi, niwī Jesú.

Marī acawererā marīrē ña'arō weecā a'tiro weeroua'a nise ni'i

¹⁵ Jesú werenemowī:

—Mu'u acaweregu mu'urē ña'arō weecā, mu'u se'saro cū tiropu weregu wa'aya. Cū ña'arō wee'quere masīcā weeya. Cū “Yu'u ña'arō weepu” ni tu'oña'cā, musā apaturi a'merī ucū, e'catirāsa'a tja. ¹⁶ Cū yu'titicāma, ni'cū o puārārē pijio, cū tiropu wa'aya. Na tu'oropu wereya cū mu'urē ña'arō wee'quere. Tojo weero Ō'acū ye queti ojāca pūrī ni'caronojōta puārā o i'tiarā tu'oropu “Diacjūta ni'i”, ni masīno'rōsa'a. ¹⁷ Na quē'rārē yu'titicā, nipe'tirā yu'ure ējōpeorā na nerērōpu wereya. Na quē'rārē yu'titicā, yu'ure ējōpeotigu o wiorārē niyeru wapaseebosari masūrē weronojō tu'oña'ña.

¹⁸ »Diacjū musārē weregati. No'o musā a'ti nucūcāpu du'tecūucā, ū'musepu quē'rārē du'tecūuno'rōsa'a. A'ti nucūcāpure “Tojota weeato” nicā, ū'musepu quē'rārē tojota wa'arosa'a, niwī. Cū tojo nigū, musā “Bu'iritimi” o “Bu'iri marīmi” nīmasīrāsa'a nigū, tojo niwī.

¹⁹ Jesú ninemowī:

—Apeyere weregati. Puārā “Marī a'tenojōrē Ō'acūrē sērīrā” nicā, yu'u pacu ū'musepu nigū musā sērīrōnojōta weegusami. ²⁰ No'o puārā o i'tiarā yu'ure ējōpeorā nerēcā, yu'u na wa'teropu nigūti, niwī.

Āpērā ña'arō weecā acobojose cjase ni'i
(Lc 17.3)

²¹ Tojo nicā tu'ogu, Pedro Jesú tiro wa'a, sērītiña'wī:

—Wioḡu, yu'u acawereḡu yu'ure ña'arō weecā, ¿dicusetiri cūrē acobojogusari? ¿Sietetiriputa cū ña'arō weesere acobojosari? niwī.

²² Jesú cūrē yu'tiwī:

—“Ticusetiri acobojoya”, niwe'e. Tojo nírōnojō o'ogu, “Na ña'arō weesetisetirinucū acobojoya”, nigāti.

²³ »Tojo weegu musārē yu'u pacu cū acobojose cjasere wereguti. Cū ni'cā di'ta wioḡu weronjō nimi. Ti di'ta wioḡu cūrē da'raco'terā na wapamoosere apogutigu pijiosami. ²⁴ Cū narē wapaseenu'cārī cura ni'cū pajiro waro wapamoogūrē miwā'cāsama. ²⁵ Cū de'ro wee wapayeta basioticā ī'agū, wioḡu cūrē, cū ñumorē, cū pō'rārē, nipe'tise cū cūosere āpērāpure duaturiadutisami. Cū wapamoosere wapayeduodutigu tojo weesami. ²⁶ Tere ī'agū, da'raco'tegu wioḡu tiro ejaque'a, nisami: “Wioḡu, yu'ure pajaña'cureya. Yu'u wapayepe'ocūti”, nisami. ²⁷ Cū tojo nicā tu'ogu, a'tiro weesami. Cūrē pajaña'gū, cū wapamoo'quere cō'a, cūrē du'ucā'sami. ²⁸ Tojo wéeca be'roacā wa'a, apī cū me'rācjū da'raco'tegure bocaejasami. Cū pe'e cūrē cārōacā wapamoosami. Be'ro cūrē wapayedutigu uputu wāmutapu ñe'esami. “Mu'u wapamoosere wapayebaque'oya”, nisami.

²⁹ »Cū tojo nicā tu'ogu, cū wee'caro weronjō cū duporo ejaque'a, nisami: “Yu'ure pajaña'cureya. Mu'urē wapayepe'ocūti”, nisami. ³⁰ Apī pe'e ne ūatisami. Maata cūrē bu'iri da'reri wi'ipu miaa, sōrōdutisami. “Cū wapayepe'ocā'pu, du'uwīrōña”, nisami. ³¹ Be'ro āpērā da'raco'terā cū tojo weesere ī'arā, ne tu'satisama. Tojo weerā na wioḡupure tere werepe'ocā'sama. ³² Tere tu'ogu, wioḡu cūrē pijidutiosami. Cūrē nisami: “Da'raco'tegu queoro weetigu ni'i. Mu'u yu'ure sērīcā, nipe'tise mu'u wapamoo'que pacare acobojope'ocā'pu. ³³ Mu'u quērā yu'u mu'urē pajaña'caronjō mu'u me'rācjūrē pajaña'boapā”, nisami. ³⁴ Wioḡu uputu waro uagu, cūrē pūrō bu'iri da'resasami. Bu'iri da'reri wi'ipu cūrē pi'eticā weedutisami. Téé nipe'tise cū wapamoosere wapayepe'otigu, topu ninu'cūgūsami, ni werewī Jesú.

³⁵ Be'ro Jesú tere wéeca be'ro niwī:

—Yu'u pacu u'musepu nigā musā acawererārē diacjū acobojotīcā, tojota weegusami musārē, niwī.

19

Ñamotirā, marāputirā a'merī cō'aticā'ña nise ni'i
(Mr 10.1-12; Lc 16.18)

¹ Jesú āpērārē a'merī acobojosere ucūca be'ro ūsā a'tiro weewu. Galilea di'tapu ni'cārā ūsā Judea di'tapu Jordā wāmetiri maa mujīpū mujātiro ape pā'rēpu pē'awū. ² Topu wa'acā, pājārā masā Jesure sirutuwā. Narē dutitirārē yu'rūowī. ³ Narē yu'rūocā ī'arā, fariseo masā Jesure bu'iri bocasī'rīrā, cū tiro wa'a, sērītiña'wā:

—¿Ni'cū no'o mejō niseacā me'rā cū ñumorē cō'amasīsari? ¿Marīrē dutise tojo niti? niwā.

⁴ Jesú narē yu'tiwī:

—¿Musā Ō'acū ye queti ojāca pūrīrē bu'emirā, masīweti? Ō'acū nipe'tise cū ne waro weenu'cacateropu ūmu, numio weecu niwī. ⁵ Tu'ajanu'cō, a'tiro nicu niwī: “Tojo weegu ūmu cū pacure, cū pacore wija, cū numo me'rā nigūsami. Na puarā ni'cā upu weronjō nirāsama”, nicu niwī Ō'acū. ⁶ Tojo weerā na puarā nitima. Ni'cā uputa nima. Tojo weerā Ō'acū a'mesu'o'cārārē masā ducawaaticā'rōua'a, niwī Jesú.

⁷ Cū tojo nicā tu'orā, fariseo masā sērītiña'wā tja:

—To pūrīcārē ¿de'ro weegu Moisé a'tiro nipari? “Ni'cū cū ñumorē cō'agū, 'A'te ye bu'iri mu'urē cō'a'a nīrī pūrīrē ojao'roua'a”, ni ojacu niwī, niwā.

⁸ Jesú narē niwī:

—Musā ñecūsūmua ejeripō'rā butise ye bu'iri Moisé na ñumosānumiarē cō'acā, cā'mota'aticu niwī. Tojo nimicā, Ō'acū ne waroputa “A'merī cō'aña”, niticu niwī. ⁹ Yu'u cū ñumorē cō'agūrē a'tiro nigūti. Co apī me'rā ña'arō weetimicā, cō'agūnojō apegore ñumotigu, cū numo nitigo me'rā a'metārāgū weronjō tojasami. No'o marāpu cō'ano'core ñuorēgūnojō quērā mejārōta tja cū numo nitigore a'metārāgū weronjō nisami. Ō'acū core “Nimū'tā'cu numo nimo yujupu”, ni ī'asami. Na tojo wéerā, Ō'acū cū dutisere yu'rūnu'cārā weema, niwī.

¹⁰ Cū tojo nicā tu'orā, ūsā cū bu'erā niwā:

—Tojo nicā pūrīcārē marī numotiticā, nemorō añusa'a, niwū.

¹¹ Jesú ūsārē niwī:

—Nipe'tirā numo marīrā nímāsītisama. Ō'acū numo marīrā nímāsīato ní'cārā dia'cū nímāsīsama. ¹² Āpērā a'te ye bu'iri numotitisama. Āpērārē dojoriwi'ia bajua'que bu'iri numotita basiotisa'a. Āpērārē numotidutitirā na upu cjasere yejecō'ano'cārā nisama. Tojo weerā na numotimasītisama. Āpērā Ō'acū ye cjasē dia'cūrē weesī'rīrā numotitisama. “Tojo numo marīgū nigūti” nigūnojō numo marīgū tojato, niwī.

Jesú wī'marārē ñapeo sērībosa'que ni'i

(Mr 10.13-16; Lc 18.15-17)

¹³ Be'ro āpērā na pō'rārē Jesú tiropu miiejawā. Narē ñapeo, Ō'acūrē sērībosadutirā tojo weewā. Na tojo weecā, ūsā wī'marārē miiejarārē tu'tiwū:

—Cūrē caribotirāta, nimiwū. ¹⁴ Ēsā tojo nicā, Jesú ūsārē niwī:

—Wī'marārē yu'u tiro a'ticā du'uo'oya. Narē cā'mota'aticā'ña. Wī'marā marīnojōrē añurō ējōpeoma. Āpērā quē'rā wī'marā weronojō yu'ure ējōpeorā yu'u pacu wiogu nirōpu wa'arāsama, niwī.

¹⁵ Be'ro wī'marārē ñapeo, sērībosawī. Tu'ajanu'cō, ūsā apesepu wa'a wa'awu.

Ma'mu peje cuogu Jesú me'rā ucū'que ni'i

(Mr 10.17-31; Lc 18.18-30)

¹⁶ Be'ro ni'cū ma'mu Jesure ī'agū ejawī. Cūrē sērītiña'wī:

—Mu'u masārē bu'egu añugū ni'i. Yu'u catinu'cūacju ŷñe'enojō añusere weegusari? niwī.

¹⁷ Jesú cūrē yu'tiwī:

—¿De'ro weegu yu'ure añuse cjasere sērītiña'ti? Ni'cūta añugū nimi. Cū Ō'acū nimi. Mu'u catinu'cūī'rīgū, Ō'acū dutise cūu'quere weeya, niwī.

¹⁸ Ma'mu yu'tiwī:

—¿Disenojōrē weegusari?

Jesú cūrē niwī:

—Masārē wējēcō'aticā'ña. Apī numorē a'metārāticā'ña. Yajaticā'ña. Āpērā ye cjasere nisooticā'ña. ¹⁹ Mu'u pacure, mu'u pacore ējōpeoya. Mu'u basu ma'irōnojōta āpērārē ma'ña, niwī.

²⁰ Ma'mu Jesure yu'tiwī:

—Yu'u wī'magūputa a'tere queoro weemujātiwū. ŷñe'enojō apeyenojō yu'u weenemogūsari? niwī.

²¹ Jesú cūrē niwī:

—Mu'u Ō'acū dutisere weepe'osi'rīgū, nipe'tise mu'u cuosere duape'ocjū wa'aya. Duatoja, te dua'que wapare pajasecuorārē o'oya. Mu'u tojo weegu u'musepu peje añuse cuogusa'a. Tojo weetojanu'cō, yu'ure sirutugu a'tia, niwī.

²² Cū tojo nicā tu'ogu, ma'mu peje cuogu niŷjagū tere ma'iyu'ragu, bajawetise me'rā dajatojaawī.

²³ Cū wa'āca be'ro Jesú ūsārē niwī:

—Diacjū musārē weregutī. Peje cuogu Ō'acū wiogu nirōpu u'musepu wa'acā, diasā ni'i. ²⁴ Apaturi musārē nigūti tja. Cameyo wāmetigujō awiga yuta da pī'osōrōrī pepu sājāa yu'rutēricā, diasā ni'i. Yu'u pacu wiogu nirōpu peje cuogu wa'acā pe'ema, totā nemorō diasā ni'i, niwī.

²⁵ Cū tojo nicā tu'orā, ūsā tu'omarīa wa'awu. Ēsā a'merī sērītiña'wū:

—To pūrīcārē ŷnoanojō pe'e Ō'acū tiropu wa'amasīrāsari? niwū.

²⁶ Jesú ūsārē ī'agūta ī'a, niwī:

—Masā na basu weetutuase me'rā yu'rūmasītisama. Ō'acū pūrīcārē basio'o. Cūma ne apeyenojō weeta basiotise marī'i, niwī.

²⁷ Cū tojo nicā tu'ogu, Pedro niwī:

—Wiogu, ūsā pe'e mu'urē siruturā, nipe'tise ūsā cuomi'quere du'ucūupe'ocā'wū. Ēsā tojo wee'que wapare ŷŌ'acū ñe'enojōrē o'ogusari? niwī.

²⁸ Jesú ūsārē niwī tja:

—Diacjū musārē nigūti. Ō'acū a'ti turire ne waropu wee'caro weronojō apaturi weecā, yu'u Ō'acū macū wiogu sājāgūsa'a. Tojo yu'u weecā, musā quē'rā yu'ure dutitamurāsa'a. Tojo nicā musā yu'ure ējōpeorā doce cururi Israe cururicjārārē dutirāsa'a. ²⁹ Āpērā nipe'tirā yu'ure ējōpeose bu'iri na ye wī'serire, na acawererārē, na pacusumuarē, na pō'rārē, na ye di'tare du'ucūuwā'cārā quē'rārē a'tiro wa'arosa'a.

Peje waro na cō'awā'cā'que nemorō ñe'enenorāsama. Tojo nicā Ō'acū me'rā catinu'cūrāsama. ³⁰ Tojo nimicā, pājārā ni'cārōacārē wiorā weronjō nirā be'ropure mejō nirā nirāsama. Pājārā ni'cārōacārē mejō nirā pe'e quē'rā be'ropure wiorā weronjō nirāsama, niwī.

20

Jesú u'se wese da'rari masā me'rā queose o'o'que ni'i

¹ Jesú be'ropu cū o'oa'tjere queose me'rā werenemowī:

—Ū'musepu yu'ure ējōpeorārē o'oa'tje a'tiro weronjō ni'i. Ni'cū u'se wese cuose weronjō ni'i. Cū ñamiacācure u'se wi'reajārē a'masami. ² Narē bocagu, “Ni'cā numu wapayewuaronjō musārē wapayeguti”, nisami. Na yu'tica be'ro narē cū ya wese pu da'radutigu o'ōcā'sami. ³ Be'ro nueve nicā āpērā da'rajārē a'manemogū wa'asami. Topu macā decopu da'rāse moorā dujirārē bocaejasami. ⁴ Bocaeja, narē nisami: “Musā quē'rā ya wese u'se wese pu da'rarā wa'aya. Musārē queoro wapayeguti”, nisami. Cū tojo nicā tu'orā, na “Jau” ni, na quē'rā da'rarā wa'asama. ⁵ Be'ro dajaritero nicā, tojo nicā ñamica'a tres nicā mejārōta a'magū wa'a, narē o'ósami tja. ⁶ Be'ro tja cinco nicā macā decopu wa'asami. Topu āpērā da'rāse moorā nibajaque'atirārē bocaejasami. Bocaejagu, nisami: “¿De'ro weerā musā da'rāse ni'cārī dujina'iatī?” nisami. ⁷ Na yu'tisama: “Āpērā ūsārē 'Da'rarā wa'aya”, nitiamā. Tojo weerā da'rawe'e”, nisama. Tojo nicā tu'ogu, wese wioгу narē nisami: “Musā quē'rā ya wese pu da'rarā wa'aya. Queoro wapayeguti”, nisami. Tojo weerā na quē'rā da'rarā wa'asama.

⁸ »Namipu ti wese wioгу su'ori da'ragure pijio, nisami: “Da'rarārē pijine, wapayeya. Be'ropu eja'cārārē wapayemu'taña. Be'ro ñamiacācure da'ranu'cā'cārārē wapayetu'ajanu'cōña”, nisami. ⁹ Tojo weegu a'tiro weesami. Cinco nicāpu wese pu da'ranu'cā'cārārē pijiomu'tāsami. Ni'cā numu da'rāse wapa wapayewuaronjō narē wapayesami. ¹⁰ Be'ro bo'reacā da'ranu'cā'cārā “Ūsā na nemorō wapata'arāsa'a”, nimisama. Tojo nimicā, na wācū'caronjō wa'atīsa'a. Na quē'rā mejārōta wapata'asama. ¹¹ Tojo weerā ti wese wioгу me'rā tu'satirā, a'tiro nisama: ¹² “Ā'rā be'ropu da'rarā eja'cārā yoaticā ni'cā horata da'rama. Ūsā pūrīcā yoacā asise poo, da'rana'itō'opu. Tojo weemicā, ūsārē wapayecaronjōta na quē'rārē wapayepu”, nisama. ¹³ Wioгу pe'e ni'cū tojo busunu'cūgūrē a'tiro nisami: “Yu'u me'rācū, mu'urē ña'arō weegu weewe'e. Mu'u da'rāse dūporo 'Ni'cā numu da'rawapata'awuaronjō wapata'agusa'a', nino'tojapu. ¹⁴ Tojo weegu mu'u wapata'a'quere ñe'e, tojaa wa'aya. Yu'u ā'rī be'ropu da'ragu a'ti'cure mu'urē wapayecaronjō wapayeguti. ¹⁵ Yé niyeru niapu. Tojo weegu yu'u uaronjō wapayemasī'i. ¿Yu'u masārē pajaña'cā uogu weeti?” nisami.

¹⁶ »A'tiro ni'i. Yarā sājāmu'tā'cārā, na be'ro ējōpeo'cārā quē'rārē mejārōta Ō'acū añusere o'ogusami. Tojo weerā nimu'tā'cārā “Ūsārē o'onemogūsami”, nīmasīsime, niwī.

Jesú cū wērīatjere apaturi werenemo'que ni'i

(Mr 10.32-34; Lc 18.31-34)

¹⁷ Be'ro ūsā Jesú me'rā Jerusalē wa'ari ma'apu wa'awu. Ūsārē, cū bu'erā docere mejēcā pijiwī. Ūsārē niwī:

¹⁸ —Musā i'a'a. Marī Jerusalēpu wa'arā wee'e. Topu yu'u Ō'acū macū masū weronjō uputigere a'tiro weerāsama. Pa'ia wiorāpūre, tojo nicā Moisé oja'quere bu'eri masāpūre o'orāsama. Na yu'ure wējēduti'rāsama. ¹⁹ Nāta tja ape di'tacjārā judio masā nitirā wiorāpūre wiaturiarāsama. Yu'ure bujicā'a, tārā, curusapu wējēduti'rāsama. Na tojo weemicā, yu'u i'tia numu be'ro masāgūsa'a, niwī Jesú.

Santiago, Juā paco Jesú me'rā ucū'que ni'i

(Mr 10.35-45)

²⁰ Zebedeo numo co pō'rā Santiago, Juā me'rā Jesú tiropu ejawō. Jesure apeyenojō sērīgō, cū pu'topu ejaque'awō. ²¹ Jesú core niwī:

—¿Ñe'enojōrē yu'u weecā uasari? niwī.

Cūrē yu'tiwō:

—Mu'u wioгу sājāgū, ā'rā yu'u pō'rā puarārē mu'urē dutitamudutigu sōrōapa. Ni'cū mu'u diacjū pe'e, apī cūpe pe'e dūpoapa, niwō.

²² Co tojo nicā tu'ogu, Jesú co pō'rārē niwī:

—Musā yu'ure sērīsere tu'omasīwe'e. Yu'u uputu pi'eti, wērīgūsa'a. ¿Musā quē'rā yu'u weronjō pi'etimasīti? niwī. Na yu'tiwā:

—Ūu. Pi'etimasī'i.

²³ Na tojo nicā, Jesú narē niwī:

—Diacjūta ni'i. Musā quē'rā pi'etirāsa'a. Tojo weemicā, diacjū pe'e, cūpe pe'e musārē dūpomasītisa'a. A'te yu'u weese niwe'e. Yu'u pacu beseyu'cārā pe'e topure dujirāsama, niwī.

²⁴ Ūsā diez na tojo sērīcā tu'orā, na me'rā ua wa'awu. ²⁵ Tojo weecā i'agū, Jesú ūsārē pijio, niwī:

—Musā masīsa'a. A'ti nucūcārē dutirā ti di'tare miiwapa wa'asama. Na docacjārā quē'rā mejārōta dutipesama. ²⁶ Musā pūrīcā na weronojō weesome. Tojo weronojō o'orā, musā wa'teropu wiorā nīsī'rīrā, āpērārē da'raco'terā weronojō niña. ²⁷ No'o āpērā nemorō nīsī'rīgūnojo āpērārē da'raco'teri masū weronojō niña. ²⁸ Yu'u Ō'acū macū weronojō weeya. Yu'ure āpērā weetamuato nīgū mejēta a'tiwu. Yu'u pe'e narē weetamugū a'tiwu. Tojo nicā ña'arō wee'que wapare pājārārē wērībosa, wapayewīrōgū a'tiwu, niwī.

Jesú puarā caperi bajutirārē yu'ruo'que ni'i

(Mr 10.46-52; Lc 18.35-43)

²⁹ Be'ro ūsā Jericō wāmetiri macāpure wijawā'cāwū. Titare pājārā masā Jesure sirutuwā. ³⁰ Ūsā wa'aro ti ma'a sumuto puarā caperi bajuno'tirā dujiwā. Jesú yu'ruasere tu'oña'rā, caricūwā:

—Wioqu, Davi pārāmi nituriagu, ūsārē pajaña'ña, niwā.

³¹ Masā pe'e narē “Caricūtīcā'ña”, nimiwā. Tojo nicāta, na pe'e nemorō caricūnemowā:

—Wioqu, Davi pārāmi nituriagu, ūsārē pajaña'ña, niwā.

³² Na tojo nicā tu'ogu, Jesú tojanu'cā, narē pijio sērītiña'wī:

—¿De'ro yu'u weecā uasari? niwī.

³³ Na cārē yu'tiwā:

—Ūsārē caperi bajucā weeya, niwā.

³⁴ Tojo nisere tu'ogu, Jesú narē pajaña'gū, na caperire ñapeowī. Cū tojo weeri cura na puarāputa caperi i'awā. Be'ro na quē'rā Jesure sirutuwā'cāwā.

21

Jesú Jerusalē wāmetiri macāpu sājāa'que ni'i

(Mr 11.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Ūsā Jerusalēpu ejase dūporo Betfagē ūrēgū Olivo wāmeticju bu'aropu ejawu. Topu eja, Jesú puarā ūsā me'rācārārē ti macāpu o'ōwī. ² Narē niwī:

—Si macā marī pōtēorō nīrī macāpu wa'arāsa'a. Topu ni'cō burra du'tenu'cō'core co macū me'rā bocajarāsa'a. Narē pāa, mīitia. ³ No'o ni'cū musārē mejēcā nicā, a'tiro niña: “Marī wioqu uami. Maata wiano'rōsa'a tja”, niña, niwī.

⁴ Dūporocjū Ō'acū ye queti weremu'tārī masū cū oja'caronojōta tojo wa'awu. Cū Ō'acū ucū'quere a'tiro ojacu niwī:

⁵ Jerusalēcārārē a'tiro niña:

“Ū'aña. Musā wioqu musā tiropu a'timi.

Mejō nīgū weronojō burra macū wī'magū bu'ipu pesawā'cātīmi”, ni ojacu niwī.

⁶ Be'ro Jesú cū o'ó'cārā ti macāpu wa'a, cū weeduti'caronojōta weecārā niwā.

⁷ Burrore cū pacu me'rā mīiticārā niwā. Be'ro ūsā ye su'ti bu'icjasere na bu'ipu pūūtāpeowu. Tu'ajanu'cō, Jesú wī'magū bu'ipu mujāpejawī. ⁸ Topure pājārā masā niwā. Na ējōpeosere i'orā, na ye su'ti bu'icjasere Jesú yu'ruaropu sēeocūwā. Āpērā ma'a sumuto pūrī nise querire dātecūwā. ⁹ Masā cū dūporo wa'arā, cū be'rocjārā quē'rā e'catise me'rā caricūwā:

—Dūporocjūpu wioqu ni'cu Davi pārāmirē e'catise o'orā. Añurō wa'ato ā'rī Ō'acū o'ó'cure. Ū'masecārā cūrē “Añubutiāmi” ni, e'catise o'oato, ni caricūwā'cāwā.

¹⁰ Be'ro Jesú Jerusalēpu sājācā, topu nīrā ucuape'tia wa'awā. Pājārā sērītiña'wā:

—¿Noa niti cū? niwā.

¹¹ Narē Jesú me'rā wa'arā yu'tiwā:

—Cū Jesú Ō'acū ye queti weremu'tārī masū Nazare macā Galilea di'tacjū nimi, niwā.

Jesú Ō'acū wī'ipu duarārē cō'awīrō'que ni'i

(Mr 11.15-19; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹² Be'ro Jesú Ō'acū wī'ipu sājāawī. Topure wa'icūrā na Ō'acūrē ūjūamorōpeojā niwā. Nipe'tirā ti wī'i po'peapu narē duurārē, duarā quē'rārē i'agū, cō'awīrōpe'ocā'wī. Na

niyeru ducayuri mesare, bujare na dua dujise quē'rārē tuuquecūupe'ocā wī. Na queoro weetise bu'iri tojo weewī. ¹³ Be'ro narē niwī:

—Ō'acū ye queti ojáca pūrīpu a'tiro ojano'wā: “Ya wi'i Ñubueri wi'i ni'i, nino'ca wi'i ni'i.” Musā pe'e queoro weetiapā. Yajarā ya wi'ire weronojō tojacā wee'e, ni tu'tiwī narē.

¹⁴ Ti wi'ipure caperi bajuno'tirā, sijamasitirā cū tiropu a'tiwā. Na tojo weecā ī'agū, narē yu'ruowī. ¹⁵ Pa'ia wiorā, Moisé oja'quere bu'eri masā pe'e cū añuse weei'ocā ī'arā, tu'satiwā. Wī'marā ti wi'i po'peapu nīrā a'tiro caricūwā:

—Dūporocjūpu wioḡu nī'cu Davi pārāmīrē e'catise o'orā, niwā. Tere tu'orā, pa'ia wiorā quē'rā ua wa'awā. ¹⁶ Tojo weerā Jesure a'tiro sērītiña'wā:

—¿Sōjā wī'marā na nisere tu'otī?

—Tu'o'o. Musā Ō'acū ye queti ojáca pūrīpu nī'quere bu'epā. A'tiro ni'i:

“Ō'acū, mu'u wī'marā, tojo nicā mi'rīrārē a'tiro weecā weeapu.

Mu'arē e'catise o'orā, queoro basapeome'ricā weeapu”, ni'i, niwī Jesú.

¹⁷ Tojo nīca be'ro pa'ia wiorārē, Moisé oja'quere bu'eri masārē cō'awācā, Betaniapu wa'a wa'awī. Topu ūsā cārīwū.

Jesú higuera wāmeticju dūca marīcjure ñaidijacā wee'que ni'i

(Mr 11.12-14,20-26)

¹⁸ Ape nūmu bo'reacā Jesú Jerusalēpu majāmitoḡagu, uḡaboayurā wa'awī. ¹⁹ Tojo weegu ma'a sumutopu nicju higuera wāmeticjure ī'agū, tigu tiro wa'a, tigu dūcare ī'ama'gū wa'awī. Ne dūca marīcaro niwū. Pūrī peje dia'cū niwā. Tojo dūca marīcā ī'agū, Jesú tigure niwī:

—Ne apaturi dūcatinemosome, niwī. Cū tojo nīca be'ro maata ñaidija wa'awū. ²⁰ Tojo wa'acā, ūsā cū bu'erā ī'amarīarā, cūrē sērītiña'wū:

—¿De'ro weero tigu maata ñaidijati? niwā.

²¹ Jesú ūsārē yu'tiwī:

—Diacjū masārē wereguti. Musā ējōpeose cuorā, diacjūta yu'tigusami nīrā, yu'u tigure ñaicā wee'caro weronojō weemasīrāsa'a. A'te yu'u tigu ñaicā wee'caro yu'ruoro weemasīrāsa'a. A'tigu ūrūgūrē apero dia pajiri maapu wa'acā weemasīrāsa'a.

²² Musā ējōpeose cuorā, nipe'tise musā ñubue sērīserē bocarāsa'a, niwī.

Jesure “¿Noa dutiro me'rā tojo weeti?” nī'que ni'i

(Mr 11.27-33; Lc 20.1-8)

²³ Be'ro Jesú Ō'acū wi'ipu sājāawī. Cū ti wi'ipu bu'eri cura pa'ia wiorā, āpērā judío masā bucurā cū tiropu a'tiwā. Cūrē bu'iri bocasī'rīrā, sērītiña'wā:

—¿De'ronojō dutise me'rā mu'u weesere tojo weeti? ¿Noa mu'arē tojo weedutigu dutise o'oati? niwā.

²⁴ Jesú narē yu'tiwī:

—Yu'u quē'rā musārē sērītiña'megūti. Musā yu'ticā, yu'u quē'rā musārē “A'te dutiro me'rā wee'e”, nigūti. ²⁵ ¿Noa Juārē wāmeyedutigu o'opari? ¿Ō'acū tojo weedutiri? ¿O masā pe'e cūrē tojo weedutiri? niwī.

Be'ro na basu a'merī niwā:

—Marī “Ō'acū Juārē wāmeyedutiwī” nicā, cū marīrē “To pūrīcārē ¿de'ro weerā Juārē ējōpeotiri?” nigūsami. ²⁶ Marī “Ō'acū o'óticu niwī; masā cūrē o'ócārā niwā” nicā, masā marīrē tu'tibosama. Nipe'tirā masā “Juā Ō'acū ye queti weremu'tārī masā niwī”, ni ējōpeosama, niwā. ²⁷ Tojo weerā “Masītisa'a”, niyu'ruocā'wā. Na tojo nicā tu'ogū, Jesú narē niwī:

—Yu'u quē'rā “A'te dutiro me'rā wee'e”, ni werewe'e, niwī narē.

Jesú nī'cā pō'rā puarā queose me'rā narē were'que ni'i

²⁸ Be'ro Jesú narē queose me'rā werewī:

—Yu'u nī'cārōacā weresere ¿de'ro tu'oña'rāsari musā? Nī'cū puarā umua pō'rātisami. Nī'cūrē a'tiro nisami: “Macū, ya wese u'se wesepu da'ragu wa'aya”, nimisami. ²⁹ Cū tojo nicā tu'ogū, cū macū “Wa'awe'e”, ni yu'tisami. Be'ro mejēcā wācū tja, da'ragu wa'asami. ³⁰ Be'ro cū pacu apī cū macū tiropu ī'agū wa'asami. Mejārōta cūrē “Da'ragu wa'aya”, nisami. Cū macū yu'tisami: “Jau, pacu, wa'aguti”, nisami. Cū tojo nī'cu nimigū, wa'atisami, ni werewī Jesú pa'ia wiorā, āpērā judío masā wiorārē. ³¹ Cū macū ¿ni'inojō pe'e cū uaro weepari? ni sērītiña'wī narē.

Na a'tiro yu'tiwā:

—Cū dutimū'tā'cu queoro weepī, ni yu'tiwā.

Tere tu'ogū, Jesú narē niwī:

—Diacũ musārē wereguti. “Ña'arā”, musā nirā, niyeru wapaseeri masā, tojo nicā umuarē a'metārāwapata'ari masā numia musā u'musepu wa'atiri cura na pe'e wa'arāsama. ³² Juā masārē wāmeyeri masū Ō'acũ uaronojō a'tiro añurō nisetirowami nisere bu'ecā, musā ējōpeotiwā. Na musā “Ña'arā waro nima” nirā pūrīcā cū weresere ējōpeo, na wācūserē ducayucārā niwā. Na tojo weecā ī'amirā, musā pe'e ducayuti, cū weresere ējōpeoticārā niwā, niwī Jesú.

Da'raco'terā queoro weeti'que ni'i
(Mr 12.1-12; Lc 20.9-19)

³³ Jesú apaturi werewī:

—Apeye queose me'rā musārē werenemogūti. Tere tu'oya. Ni'cũ pajiro di'ta cuogu u'se wese weesami. Ti wesere sārīsāsami. Topu na u'se bipesāati pere ūtāgāpu se'esājāsami. Tojo nicā w'uarī wi'i na co'tedujiati wi'ire weesami. Tojo wēca be'ro aperopu wa'agu, āpērārē ti wesere co'tedutigū cūsami. Narē cū ya di'tare da'rase wapa “Tocā'rō yu'ure u'se wiapa”, nisami.

³⁴ »Be'ro u'se ducatiri cura āpērā cūrē da'raco'terārē topu o'ósami. Narē o'ógū, “Ya di'ta da'rarārē yé u'sere sērīrā wa'aya”, nisami. ³⁵ Topu ejacā, ti wese co'terā cū o'ó'cārārē ñe'esama. Ni'cūrē paasama. Apīrē wējēcō'asama. Apīrē ūtāperi me'rā doquesama. ³⁶ Na tojo weecā tu'ogu, ti wese wiogu toduporo o'óm'u'tā'cārā nemorō o'ósami. Na ejacā ī'arā, ti wese co'terā na quē'rārē mejārōta weesama.

³⁷ »Be'ro o'ótāogupua majā, cū macūrē o'ósami. A'tiro ni wācūisami: “Yu'u macūrē wiopesase me'rā ī'arāsama”, nimisami. ³⁸ Cū macūrē ī'arā, ti wese co'terā na basu a'merī ucūsama: “Ā'rīta nimi be'ropu a'ti wesere ñe'eacju. Ma, cūrē wējērā. Be'ro a'ti wese marī ya wese tojarosa'a”, nisama. ³⁹ Tojo nīca be'ro cū macūrē ñe'e, ti wese sumutopu nīa, cūrē wējēcō'asama, ni werewī Jesú.

⁴⁰ Cū wérēca be'ro Jesú wiorārē sērītiña'wī:

—To pūrīcārē ti wese wiogu a'tigu, ¿de'ro weegusari ti wese co'terārē? niwī.

⁴¹ Cūrē yu'tiwā:

—Pajaña'rō marīrō na ña'arārē wējēcō'agūsami. Be'ro cū ya wesere āpērā pe'ere co'tedutigusami. Na pe'e u'se ducati'quere queoro cū ye nisere wiarāsama, niwā.

⁴² Na tojo nicā tu'ogu, Jesú niwī:

—Musā Ō'acũ ye queti ojāca pūrīrē bu'epā. Yu'ure wa'atjere a'tiro ojano'wū:

Ētā pji'rī me'rā wi'i yeeri masā ni'cā pji na uatica pji'rē cō'arāsama.

Na cō'āca pji me'rā āpērā pe'e añurō tutuari wi'i yeenū'cāmujāsama.

Ō'acũ marī wiogu na cō'āca pji me'rā tojo weesami.

Cū tojo wee'que “Añubutia'a”, ni tu'oiña'no'o, ni ojano'wū, niwī Jesú.

⁴³ Tojo weegu musārē wereguti. Sī'i wese wiogu sōjā co'terārē di'ta ē'ma'caro weronojō Ō'acũ musārē weegusami. Ō'acũ musā wiogu nisi'rīmiwī. Nipe'tise añuse cū wiogu nirōpu nise musā ye nibopā. Musā Ō'acũ ye quetire weremū'tārī masārē, tojo nicā yu'ure uatise ye bu'iri Ō'acũ musā cuobo'quere ē'magūsami. Āpērā pe'ere o'ogusami. Na yu'ure ējōpeo, Ō'acũ uaro weerāsama. ⁴⁴ Ūtāgā yu'u werēcagare a'tiro wereguti. No'o tigapu burupejagunojō mutōdijono'gūsami. No'o tiga pe'e cū bu'ipu doquepejacāma, añuse po'capu wa'agusami, niwī. Tojo nigū, cūrē uatirā be'ropu bu'iri da'reno'rāsama nigū, tojo niwī.

⁴⁵ Pa'ia wiorā, āpērā fariseo masā Jesú te queose me'rā werēcā tu'orā, “Marīrē tojo nigū weesami”, niwā. ⁴⁶ Tojo weerā cūrē bu'iri da'reri wi'ipu sōrōrātirā ñe'esī'rīmiwā.

Na tojo weesī'rīmirā, a'tiro wācūcārā niwā: “Masā cūrē ‘Ō'acũ ye queti weremū'tārī masū nimi’, nisama.” Tojo weerā marī cūrē ñe'ecā, marīrē ña'arō weebosama nīrā, weemasītiwā.

22

Wiogu macũ omocā du'tegu masārē neocūuduti'que queose ni'i
(Lc 14.15-24)

¹ Jesú apaturi queose me'rā wiorārē werenemowī tja. A'tiro niwī:

² —Ō'acũ masārē cū wiogu nirōpu wa'acā weese a'tiro weronojō ni'i. Ni'cũ di'ta wiogu cū macũ omocā du'tecā bosenuu weepeoro weronojō ni'i. ³ Cūrē da'raco'terārē nisami: “Yu'u cārū were'cārārē pijirā wa'aya”, nisami. Be'ro na pe'e narē pijicā, “Wa'awe'e”, nisama. ⁴ Na tojo weecā ī'agū, āpērārē o'ósami tja. Narē nisami: “Yu'u pji'cārārē wererā wa'aya. Ba'ase tu'ajano'toja'a. Yarā wecua, āpērā ecarā di'iyojacā wee'cārārē wējēdutitōjapu. Nipe'tise apono'toja'a. Quero, bosenuu weepeorā a'tiati”, nisami. ⁵ Tojo weerā na quē'rā pijirā wa'amisama. Na quē'rārē yu'titiyu'ruocā'sama.

“Wa'awe'e”, nicā'sama. Apī cū pijino'cu cū ya wesepu wa'asami. Apī cū da'raropu wa'asami. ⁶ Āpērā, wiogu o'ó'cārārē ñe'e, paa, wējēcō'acā'sama. ⁷ Na tojo weesere tu'ogu, wiogu uputu uasami. Tojo weegu narē wējēcō'a'cārārē cū yarā surarare wējēdutigu o'ósami. Tojo nicā na ya macārē ūjūadutisami. ⁸ Be'ro āpērā cūrē da'raco'terārē nisami: “Nipe'tise yu'u macūrē bosenuṃu weepeotjere apotojapu. Tojo weemica, yu'u piji'cārā ña'arā niti'jarā a'tita basiotiyucā, a'titicārā niama. ⁹ Tojo weerā no'o masā macā decopu bocaearārē pijiya”, nisami. ¹⁰ Be'ro cūrē da'raco'terā macā decopu pijirā wa'asama. Nipe'tirā na bocaearā añurā, ña'arārē piji neocūu, wiogu ya wi'ipū miasama. Na tojo weecā, topu na nerērī tucū mu'mua wa'asa'a.

¹¹ »Be'ro wiogu narē i'agū, añudutigu wa'asami. Ni'cū na wa'teropu nigū na omocā du'tecā sñānwuaronojō sñānatigure i'asami. ¹² Wiogu cūrē nisami: “Acaweregu, a'ti bosenuṃurē ¿de'ro wee su'ti omocā du'tecā sñānwuaronojō sñānatimigū sñāntiati?” nisami. Cū pe'e yu'titiyu'rucō'sami. ¹³ Be'ro wiogu ti bosenuṃu su'ori weerārē nisami: “Cūrē ñe'e, du'pocārī, omocārīpū du'tebutuaya. Wijaaro na'iti'arōpū cō'acā'ña. Topu pūrino'gū, upicari cū'ridio, utigusami”, nisami wiogu. ¹⁴ A'te weronojō ni'i Ō'acū wiogu nise. Ō'acū pājārā masārē pijimicā, pejetirācā cū wiogu nirōpu sājāārāsama, niwī Jesú.

Weeta'sase me'rā Jesure bu'iri a'marā na sērītiña'que ni'i
(Mr 12.13-17; Lc 20.20-26)

¹⁵ Cū tojo nica be'ro fariseo masā wa'a wa'awā. Be'ro na Jesure bu'iri bocasi'rīrā, “A'tiro weerā”, ni apoyucārā niwā. ¹⁶ Tojo weerā na bu'esere siruturārē, tojo nicā āpērā Herode ya curuacjārā me'rā Jesú tiropu o'ócārā niwā. Na cū tiropu etarā, niwā:

—Masārē bu'egu, ūsā mu'u nisetisere mas'i. Mu'u diacjū ucū'u. Masā yu'ure ¿de'ro wācūrāsari? nirō marīrō diacjū ucū'u. Ō'acū yere diacjū were'e. Āpērā wiorā nima nirō marīrō nipe'tirārē ni'cārōnojō i'a'a. ¹⁷ Tojo weerā mu'urē apeyenojō sērītiña'rā a'tiapu. Romano masā wiogure cū niyeru wapasesere wapayecā, marīrē dutise ¿añuti, o'ña'a nitine? Na Jesure bu'iri bocasi'rīrā, tojo niwā. (Jesú “Wapayeroua'a” nicāma, judío masā “Ō'acū ni'cūrēta ējōpeoroua'a; mu'u tojo nise ña'a ni'i”, nibocārā niwā. “Wapayeticā'rōua'a” nicā pe'e, “Romano masā wiogure yu'runu'cāgū wee'e”, nibocārā niwā.)

¹⁸ Tojo weegu Jesú na ña'arō wācūsere i'agū, a'tiro niwī:

—Masā tojo nīrā, weeta'sari masā ni'i. ¿De'ro weerā yu'ure mejēcā yu'tigu, bu'iri bocagusami nīrā, sērītiña'ti? ¹⁹ Niyeru cuji romano masā wiogure wapayeri cujinojōrē mītiā, niwī. Cū tojo nicā tu'orā, ni'cā numu da'rawapata'ari cujinojōrē mītiwā. ²⁰ Tojo weecā i'agū, Jesú narē sērītiña'wī:

—¿Noa queose, noa wāme wā'ñati a'ti cujipare? niwī.

²¹ Cū tojo nicā tu'orā, na yu'tiwā:

—César, romano masā wiogu cū queose, cū wāme wā'ña'a, niwā.

Be'ro Jesú narē niwī:

—To pūrīcārē romano masā wiogu wapayedutisenojōrē cūrē o'oya. Ō'acū ye pe'ema cūrē o'oya. Cū weedutisere weeya, niwī.

²² Cū tojo nicā tu'orā, tu'omarīā, be'ro wa'a wa'awā.

Masā wērīca be'ro masāsere Jesure sērītiña'que ni'i
(Mr 12.18-27; Lc 20.27-40)

²³ Jesure “¿Romano masā wiogure wapayerouati?” nica numurēta āpērā pa'ia saduceo masā cūrē i'arā etawā. Na “Wērī'cārāpu masāsosome”, ni ējōpeoma. Tojo weerā Jesure masāse cjasere a'tiro niwā:

²⁴ —Masārē bu'egu, daporopu Moisé a'tiro duticu niwī: “Ni'cū numotigu pō'rātitimigū wērīcā, cū acabiji cū numo ni'core nūorēato. Be'ro cū co me'rā ne waro pō'rātīmu'tāgūrē cū ma'mi wērī'cure pō'rātībosato”, nicu niwī Moisé. ²⁵ Tojota wa'a ūsā wa'terore. Siete umua ni'cū pō'rā niwā. Masā ma'mi numoti, be'ro wērīa wa'acu niwī. Pō'rā marīyugu, cū numo ni'core cū acabijire cūucu niwī. ²⁶ Cū quē'rā pō'rātītimigū wērīa wa'acu niwī. Be'rocjū quē'rārē tojota wa'acaro niwū. Tojo dia'cū wa'aturiadijacaro niwū téé nītuogupare. ²⁷ Na nipe'tirā be'ro co quē'rā wērīa wa'aco niwō. ²⁸ Na siete co me'rā omocā du'tecārā niwā. Tojo weero wērī'cārā masācā, ¿ni'i numo tojabutiagosari? ni sērītiña'wā.

²⁹ Tojo nicā tu'ogu, Jesú narē yu'tiwī:

—Masā wisiyu'rua'a. Ō'acū ye queti ojāca pūrī cjasere ne masīwe'e. Ō'acū cū tutuase quē'rārē masīwe'e. ³⁰ Wērī'cārā na masāca be'ro numotisome. Pō'rā numia quē'rārē numisosome. Ō'acūrē wereco'terā u'musepu nīrā weronojō nīrāsama. ³¹ Apeyenojō

wērī'cārā masāsere werenemogūti tja. Ō'acū cū ye queti o'jáca pūrīpū musārē ní'quere bu'epā. A'tiro nicu niwī: ³² “Yū'u Ō'acū ni'i. Abrahā, Isaa, Jacob wiogu ni'i”, nicu niwī. Cū “Na wiogu ni'i” nīgū, “Yū'u tiropū catima” nīgū, tojo nicu niwī. Ō'acū catirā wiogu nimi. Wērībajuduti'cārā marīma, niwī Jesú.

³³ Cū bu'esere tū'orā, masise me'rā yū'ticā ĩ'arā, masā tū'omarīa wa'awā.

Moisé cū dutise cūu'que, ni'cārō añuyū'rūnū'cārō ni'i nise ni'i
(Mr 12.28-34)

³⁴ Be'ro Jesú saduceo masārē di'tamarīacā weesere fariseo masā tū'ocārā niwā. Tere tū'o, nerēcārā niwā. ³⁵ Na me'rā ni'cū Moisé oja'quere bu'eri masū Jesure mejēcā yū'ticā uagu, cūrē sērītiña'wī:

³⁶ —Masārē bu'egu, Moisé duti'que ¿disenojō waro apeye yū'ruoro añuyū'rūnū'cāti? niwī.

³⁷ Jesú cūrē a'tiro yū'tiwī:

—A'tiro ni'i. “Ō'acū marī wiogure nipe'tise musā ējōpeose me'rā, musā wācūse me'rā, musā tū'oña'se me'rā ma'īña.” ³⁸ A'te ni'i apeye yū'ruoro niyū'rūnū'cāse. ³⁹ A'te be'rore tojocureta ni'i, nīrō. A'tiro ni'i. “Marī basu ma'irōnojo'ta āpērārē ma'irōña'a.” ⁴⁰ A'te puaro dutisere weérā, nipe'tise Moisé cū duti'quere, tojo nicā Ō'acū ye queti weremū'tārī masā na bu'e'quere yū'tirāta wee'e, niwī Jesú.

Jesú masārē “Cristo na nīgū ¿noa macū niti?” ni sērītiña'que ni'i
(Mr 12.35-37; Lc 20.41-44)

⁴¹ Fariseo masā na nerērī cura Jesú narē sērītiña'wī:

⁴² —Musā Cristo Ō'acū bese'cure ¿de'ro tū'oña'ti? ¿Noa macū niti cū? niwī.

Cūrē yū'tiwā:

—Duporocjēpū wiogu Davi pārāmi nituriagu nimi, niwā.

⁴³ Na tojo nicā tū'ogu, Jesú narē niwī:

—Cristo, Ō'acū bese'cu Davi pārāmi nituriagu nicā, to pūrīcārē ¿de'ro weegu Davi Espiritu Santu tutuaro me'rā ucūgū, cūrē “Yū'u wiogu nimi”, nipari? Marī, marī pārāmīrē “Yū'u wiogu nimi”, niwe'e. Davi Ō'acū bese'cure ucūyugu, a'tiro ojacu niwī:

⁴⁴ Ō'acū u'musepu nīgū cū macūrē, yū'ure yū'ruoacjare a'tiro nicu niwī:

“Yū'u tiro wiogu dujiri cūmurōpū dujigusa'a.

Mū'u topū dujicā, mū'urē ĩ'atu'timi'cārārē docaque'acā weegūti”, nicu niwī Ō'acū, ni ojacu niwī Davi.

⁴⁵ ¿De'ro weegu Ō'acū bese'cu Cristo Davi pārāmi nīmasībosabe? Davi basuta cūrē “Yū'u wiogu nimi”, nicu niwī. Tojo weegu cū pārāmi se'saro nīrōnojō o'ogu, cū wiogu nicu niwī, niwī Jesú.

⁴⁶ Cū tojo nisere tū'orā, ne ni'cū ni'cā usero yū'tima'atiwā. Tita me'rā be'ro majā uirā, ne sērītiña'nemotiwā.

23

Jesú fariseo masārē, tojo nicā Moisé oja'quere bu'eri masārē tū'ti'que ni'i
(Mr 12.38-40; Lc 11.37-54; 20.45-47)

¹ Be'ro Jesú masārē, tojo nicā ūsā cū bu'erārē niwī:

² —Moisé oja'quere bu'eri masā, āpērā fariseo masā Ō'acū dutise Moisére cūu'quere wererā nima. ³ Tojo weerā na weresere tū'o, tere weesirutuya. Na weesetise pe'ere ĩ'acūticā'ña. Na añurō wereme'rīma, wererā. Tojo weemirā, na nise pe'ere weetima.

⁴ Na dutiwaaronojō dutiyū'ruocā'sama. Masā tere pōtēōtisama. Na tojo weérā, wūpōtēōña marīse nucūsere dū'tepeorā weronojō weesama. Na masārē tere wūapeorā weronojō weesama. Na tere wūadutirā, ne āpērā tā'rīrārē weetamutirā weronojō weesama. Ne pajaña'ti, masārē ne cā'rō weetamutisama. ⁵ Nipe'tise na weesere masārē añurō ĩ'adutirā weeta'sasama. Masā narē “Ō'acūrē añurō ējōpeosama” nicā tū'osi'rīrā, a'tiro weesama. Na diapoapu, na omocāpū Ō'acū ye queti o'jáca pūrī cjasere pajiri casero me'rā oja'quere dū'teō'osama. Tojo nicā na ñubuecā ĩ'adutirā āpērā yū'ruoro na ñubuewūari su'tiro sumutopū opa dari cūorojore sāñasama. ⁶ Bosenūmu nicā wiorā na dujiwūase cūmurīpū dujisī'rīsama. Na nerēse wi'seripū que'rārē mejārōta weesama. ⁷ Masā narē macā decopū wiopesase me'rā añuduticā ūasama. Narē, “Ūsārē bu'erā” pisucā ūasama.

⁸ »Musā pūrīcā āpērārē “Musā ūsārē bu'erā ni'i”, nino'ticā'ña. A'tiro ni'i. Musā ni'cū pō'rāta ni'i. Yū'u ni'cūta masārē bu'egu ni'i. ⁹ Musā ne ni'cūrē a'ti nucūcāpūre “Ūsā pacu”, niticā'ña. Musā ni'cūta pacutī'i. Cū Ō'acū u'musepu nimi. ¹⁰ Diacjāta musā

pūrīcā “Ēsā wiogu”, ni pisuno'ticā'ña. Yu'u Cristo Ō'acū bese'cu ni'cūta masā wiogu ni'i. ¹¹ No'o āpērārē weetamugū, cūta nimi āpērā yu'ruoro bu'ipu niyu'runu'cāgū. ¹² No'o “Yu'u āpērā yu'ruoro niyu'runu'cā'a” ni tu'oña'gūnojō Ō'acū cūrē mejō nigūacā'caro tojacā weegusami. No'o “Yu'u āpērā yu'ruoro ni'i” ni tu'oña'tigu pe'ere Ō'acū āpērā yu'ruoro tojacā weegusami.

¹³ »Musā Moisé oja'quere bu'eri masā, tojo nicā fariseo masā weeta'sari masā ni'i. Masā yu'ure ējōpeosī'rīrārē cā'mota'a. Tojo wéerā, yu'u pacu wiogu nirōpu wa'ari ma'arē narē bi'arā wee'e. Musā basuta yu'ure ējōpeowe'e. Āpērā quē'rārē ējōpeosī'rīcā uasāwe'e. Tojo weero ña'abutiario wa'arosa'a masārē.

¹⁴ »Musā wapewia numia ye wi'serire ē'masa'a. Musā ña'arō wee'quere wācūdutitirā yoacā ñubueta'sa'a. Tojo weerā musā āpērā nemorō bu'iri bocayu'runu'cārāsa'a.

¹⁵ Jesú a'tiro ninemowī Moisé oja'quere bu'eri masārē, tojo nicā fariseo masārē:

—Musā uputu waro weeta'sa'a. Musā ējōpeosere no'o ni'cū nigūacārē musā weronojō ējōpeocā uarā, nipe'tiropu sijabi'a'a. Be'ro tu'ajanu'cō, cūrē musā nemorō ña'arō pecame'epu wa'ata basiocā weesa'a.

¹⁶ »Ña'arō wa'arosa'a masārē. Caperi bajutirārē a'merī wejero weronojō ni'i. A'tiro ni bu'e'e masārē: “Ni'cū 'A'tiro weeguti', nisami Ō'acūrē. 'Ō'acū wi'i me'rā tojo weegati' nica be'ro cū ni'quere queoro weeticā, 'Bu'iri mar'i'”, nisa'a. “Cū 'Ō'acū wi'i cjase uru me'rā tojo weeguti' ni'quere queoro weeticā pūrīcārē, 'Ña'a ni'i'”, nisa'a.

¹⁷ Musā tojo nīrā, diacjū wācūwe'e. Tu'omasīwe'e. Uru Ō'acū wi'ipu niyuro, Ō'acū ĩ'orōpu añuse tojasa'a. Ō'acū wi'i, ti wi'i cjase uru nemorō añuyu'runu'cā'a. ¹⁸ Musā Ō'acū dutiro weesī'rītīrā, ucūme'rīse me'rā weeta'sa'a. Masārē a'tiro nisa'a: “Musā 'Ō'acūrē wa'icūrā ūjūamorōpeowuaropu me'rā tojo weerāti' ni'quere weeticā, bu'iri marīsa'a. Wa'icu Ō'acūrē o'ose topu peo'que me'rā pūrīcārē waputisa'a”, ni'i. ¹⁹ Musā tu'omasīwe'e. Ō'acūrē o'ose nemorō na wa'icūrā ūjūamorōpeowuaro pe'e wapati'i. Topu ūjūpesase me'rā na Ō'acūrē o'ose añuse tojasa'a. ²⁰ Tojo weerā musā “Ō'acūrē wa'icūrā ūjūamorōpeowuaropu me'rā tojo weerāti'” nīrā, te se'sarore nīrā weewe'e. “Topu peoatje quē'rārē mejārōta weerāti'”, nīrā weesa'a. ²¹ Ō'acū cū ya wi'i, Ō'acū wi'ipu nisami. Tojo weerā Ō'acūrē “Ti wi'i me'rā tojo weerāti'” nīrā, “Cū me'rāta tojo weerāti'”, nīrā wee'e. ²² Mejārōta “U'muse me'rā tojo weerāti'” nīrā, “Ō'acū dujiro me'rāta, topu dujigu me'rāta” nīrā wee'e.

²³ »Ña'arō wa'arosa'a musā Moisé oja'quere bu'eri masārē, tojo nicā fariseo masārē. Musā weeta'sasebujurā ni'i. Musā otese o'majācā, menta, anís, comino wāmetise ba'ase sāamorēsere seeneo, opa sū'urī weesa'a. Diez sū'urī cuorā, ni'cā sū'u Ō'acū wi'ipu mīaa, Ō'acūrē wāmepeo, pa'ire o'sa'a. Musā tojo añurō weemirā, Moisé oja'que apeye pacase pe'ere weewe'e. Āpērārē queoro weesere, pajaña'sere, Ō'acūrē ējōpeose pe'ere weewe'e. A'tiro pe'e weeya. Musā otesere cūrē o'odu'utimīrā, a'te añuyu'runu'cāsere weeya.

²⁴ »Musā basu diacjū weewe'e. Āpērā quē'rārē su'ori diacjū weewe'e. Tojo weerā musā Ō'acū ye cjasere bu'ērā, caperi bajutirā a'merī su'ori tūawā'cārā weronojō ni'i. Moisé cū oja'que, mejō niseacā dutise pe'ere wācūyu'rurā, apeye paca pe'ere weewe'e.

²⁵ »Musā weeta'sarā a'tiro wee'e. Bajuyoropu dia'cū añurō wee'e. Baparire bu'ipu dia'cū añurō coerā weronojō weeta'sa'a. Ti pa po'peapure peje ña'ase musā āpērā yere yaja'que, āpērā yere uaripejaya'runu'cā'que ū'irī weronojō wā'ñasa'a. Tojo weero ña'abutiario wa'arosa'a masārē. ²⁶ Musā fariseo masā tu'omasītīrā, caperi bajuno'tirā weronojō ni'i. Ne waro po'peapu cjase musā wācūserē ducayumu'tāña. Be'ro bajuyoropu añurā, ña'ase moorā tojarāsa'a. Bapari po'peapu coemu'tā'caro weronojō bu'ipu quē'rā ū'irī marīrō tojaro weronojō weerāsa'a.

²⁷ »Musā Moisé oja'quere bu'eri masā, fariseo masā weeta'sari masā ni'i. Tojo weero ña'abutiario wa'arosa'a masārē. Wērī'cārā masāperi weronojō ni'i. Bu'ipure añurō bajudutirā bo're me'rā wa're'que kujirire nu'cōsa'a. Ti pe po'peapure wērī'cārā ō'arī mejā, tojo nicā dicuse na upu ña'ase boa'que sāñasa'a. ²⁸ Musā a'tiro niseti'i. Masā ĩ'orōpure añurā weronojō baju'u. Po'peapu pe'ere weeta'sasebujurā ni'i. Musāpure ña'ase niyu'rua'a.

²⁹ »Musā Moisé oja'quere bu'eri masā, fariseo masā weeta'sasebucūrā ni'i. Musā dūporocjārā Ō'acū ye queti weremu'tārī masā masāperi bu'ipu añurō bajudutirā yeenu'cō'o. Tojo nicā āpērā masā añurā ni'cārārē masāperi bu'ipu mejārōta ma'masu'anu'cō'o. ³⁰ Tu'ajanu'cō, a'tiro ucūsa'a. “Ēsā ñecūsūma Ō'acū ye queti

weremu'tārī masārē wējēcārā niwā. ʒsā na caticateropure nírā, narē wējēcā, wējētamutibopā, ni'i. ³¹ Musā a'tere tojo nírā, "Ō'acū ye queti weremu'tārī masārē wējē'cārā pārámerā nituriarā ni'i", nírā wee'e. ³² Musā, musā ñecūsūmua weemujāti'caronojōta weeyapaticā'ña, ni tu'tiwī.

³³ »Musā weeta'sari curuacjārā aña weronojō ni'i. Musā de'ro wee Ō'acū pecame'epu bu'iri da'reatjere yu'rawetimasísome. ³⁴ Tojo weegu yu'u musā tīropure Ō'acū ye queti weremu'tārī masā, masārī masārē, bu'eri masārē o'óguti. Musā pe'e na ni'cārērārē wējē, āpērārē curusapu paabi'penu'cōrāsa'a. Āpērārē na nerēwuase wi'seripu paape, na no'oe wa'ase macārīpu sirutucusiarāsa'a. ³⁵ Tojo weero nipe'tirā masā añurārē wējē'que wapa musārē bu'iri wā'a'a. Musā ñecūsūmua añugū Abel me'rā ne waro wējē ñu'pocaticārā niwā. Téé Zacaría Berequía macū me'rā yapada'reocārā niwā. Cūrē na ñubuepeowuaropu Ō'acū wi'i decopu wējēcārā niwā. ³⁶ Diacjū musārē wereguti. Tojo wee'que wapare ni'cārōacā a'tocateropu nírārē bu'iri wa'arosa'a, niwī Jesú.

Jesú Jerusalērē t'agū uti'que ni'i

(Lc 13.34-35)

³⁷ Fariseo masārē tojo nica be'ro Jesú Jerusalécjārā, tojo nicā tudoporopu ti macāpu ni'cārārē wácūgū, a'tiro niwī:

—Jerusalécjārā, musā Ō'acū ye queti weremu'tārī masārē wējēcō'a'a. Ō'acū o'ó'cārā cū ye quetiwereri masārē ūtāperi me'rā doquewējē'e. Musārē pejetiri yu'u ma'ígū, neocūsī'rīmiwū. Ni'cō cārē'quē co pō'rārē wūase docapu neocūu'caro weronojō weesī'rīmiwū. Musā ūatiwū. ³⁸ Tojo weero musā nimi'que wi'seri masā marīrō tojarosa'a. ³⁹ A'tere tū'omasīña. Yu'ure apaturi i'anemosome majā. Be'ro yu'u a'ti turīpu apaturi a'ticāpu, musā "Ō'acū ñaporopu 'O'óguti' ni'cu añubutiagu nimi" nírāpu i'arāsa'a tja, niwī Jesú.

24

Jesú "Ō'acū wi'i Jerusalē cja wi'i cō'ano'rōsa'a" n'que ni'i

(Mr 13.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Jesú Ō'acū wi'ipū ni'cu wijaa wa'awī. Cū wa'ari cura ūsā cū bu'erā cū tiro wa'a, niwā:

—Ī'aña a'ti wi'ire. Añubutiari wi'i, pajiri wi'i waro ni'i, nimiwū. ² ʒsā tojo nicā, Jesú niwī:

—Musā a'te pejere i'a'a, i'arā. Diacjū musārē wereguti. Nipe'tise a'ti wi'i cjase ne ni'cā ūtāgā apega bu'ipū yeeturiamujā'que tojasome. Nipe'tise mutōdijono'rōsa'a, niwī.

A'ti ūmūco pe'tise ñaporo Jesú "A'tiro wa'arosa'a" n'que ni'i

(Mr 13.3-23; Lc 21.7-24; 17.22-24)

³ Be'ro ūsā wa'a, ūrūgū Olivo wāmeticjupū ejawū. Jesú topu ejanujārī cura ūsā ya'yioropu sērītiña'wū:

—ʒsārē wereya. ¿De'ro nicā tojo wa'arosari? ¿Ñe'enojō me'rā i'ogūsari mu'u apaturi a'tiatjere? Tojo nicā a'ti ūmūco pe'tiatjo ñaporo ¿de'ro wee masīrāsari? ni sērītiña'wū.

⁴ Jesú ūsārē yu'tiwī:

—Āpērā musārē nisocticā'to nírā, añurō tū'omasīyuya. ⁵ Pājārā a'tiro nisoorāsama. "Yu'u Ō'acū tutuaro me'rā wee'e; Ō'acū bese'cu Cristo ni'i", nírāsama. Na tojo nisere tū'orā, pājārā siruturāsama. ⁶ Musā a'mewējēse quetire tū'o, "Topu tojo wa'aporo" nicā tū'orāsa'a. Tere tū'orā, ūcaticā'ña. Te a'tirota wa'arosa'a. Tojo nimirō, a'ti ūmūco pe'tiatjo ñu'sarosa'a yujupu. ⁷ Ni'cā curuacjārā ape curuacjārā me'rā a'mewējērāsama. Tojo nicā ni'cā di'tacjārā ape di'tacjārā me'rā a'mewējērāsama. Peje apesepure ūjaboase nírōsa'a. Apepopure peje di'ta narāsāse nírōsa'a. ⁸ A'te nipe'tise peje me'rā masā ne waro pi'etiwā'cōse ni'i. Numio co macūrē wūase ñaporoacā pūrīse nu'cārō weronojō nírōsa'a.

⁹ »Tojo wa'acā, yu'ure ējōpeotirā musārē ña'arō weerāsama. Musārē ñe'e, wiorā tīropu mīaa, bu'iri da'redutirāsama. Musārē wējērāsama. Yu'ure ējōpeose bu'iri nipe'tirocjarā masā musārē i'tu'tirāsama. ¹⁰ Tojo wa'acā, pājārā yu'ure ējōpeomi'cārā ējōpeodu'urāsama. Na a'metu'ti, āpērā wiorāpūre bu'iri da'redutirā o'orāsama. ¹¹ Pājārā "Ō'acū ye queti weremu'tārī masā ni'i", nisoorāsama. Pājārārē niso, ējōpeocā weerāsama. ¹² Ña'ase niyu'rumajārōsa'a. Tojo wa'acā, pājārā a'merī ma'idu'urāsama. ¹³ Yu'ure ējōpeoyapatirā pūrīcā yu'rawetirāsama. Yu'u pacu tīropu catinu'cūrāsama. ¹⁴ Nipe'tiro a'ti di'tapu Ō'acū masārē yu'ruose quetire werese'sabi'ano'rōsa'a. Na quē'rārē masidutiro wereno'rōsa'a. "Ña'arō wee'quere bujaweti ñucayucā, Ō'acū

ñe'egūsami", ni werenorōsa'a. A'te nipe'tiropu se'sáca be'ro a'ti umūco pe'tirosa'a majā. ¹⁵ Duporocjūpu Ō'acū ye queti weremu'tārī masū Danie wāmetigu a'ti umūco pe'tiatjo duporo wa'atjere ojayucu niwī. "Ña'agū, Ō'acū yabigunojō cū ya wi'i añurī wi'ipu sājātīgunojō Jerusalē cja wi'ipu sājāagūsami", ni ojayucu niwī. Cū ti wi'ipu nu'cūcā ī'arā, musā a'ti pūrīrē bu'e, tu'omasīña. ¹⁶ Tojo wa'acā ī'arā, Ō'acū bu'iri da'regusami nīrā, Judeapu nīrā ūrūpagupu du'tiaya. ¹⁷ Wi'i dūposārī opa sirapu soo pesagunojō pō'epapu cjasere sājāa, duretīmīgū, diacjū du'tiaya. ¹⁸ No'o wesepe tō'ogū quē'rā ne wi'ipu tojaa, duregu wa'aticā'ña. Sojaro me'rā du'tiaya. ¹⁹ Tojo wa'ase numurī numia nijīpacosānumiarē, tojo nicā pō'rā mi'rīrā cuorārē bujaweose numurī nīrōsa'a. Na umūnarō wa'amasīsome. ²⁰ Musā Ō'acūrē sērīña: "Yusuase numurīrē, soowuari numū ūsā judío masā yoropu wa'atiri numurē wa'aticā'to", niña. ²¹ Tojo wa'ase numurīrē uputu waro pi'etise nīrōsa'a. Ō'acū a'ti turi weéca be'rore tocā'rō pi'etise marīcaro niwā. Be'ropu quē'rārē tocā'rō waro pi'etise marīrōsa'a. ²² Ō'acū na pi'etise numurīrē duoticāma, ne ni'cū yu'ruwetitibutiabosami. Ō'acū pe'e cū yarā, cū bese'cārārē pajaña'gū, tojo wa'ase numurīrē duogusami.

²³ »Āpērā musārē a'tiro nīsoorāsama. "Jāa, ī'aña. Ō'acū bese'cu Cristo a'to nimi." O apetero weerā "Sō'opu nimi", nīrāsama. Na tojo nicā, ējōpeoticā'ña. ²⁴ Pājārā nīsoori masā a'tīrāsama. A'tiro nīrāsama: "Yu'u Ō'acū bese'cu Cristo ni'i. Ō'acū ye quetire weremu'tārī masū ni'i", nīsoorāsama. Narē ējōpeocā weesī'rīrā, peje wee'ose ī'orāsama. Basiocāma, Ō'acū cū bese'cārāpūreta ējōpeodu'ucā weesī'rīrāsama. ²⁵ Musā basu masīña majā. Yu'u musārē be'ropu wa'atjere weryutoja'a. ²⁶ Tojo weerā āpērā musārē "Sō'opu yucu marīrōpu Cristo nisami, ī'arā wa'aya" nicā, wa'aticā'ña. Āpērā "A'ti tucūpu nimi, ī'arā a'tia" nicā, ējōpeoticā'ña. ²⁷ Yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigu a'tiri cura a'tiro nīrōsa'a. Mujīpū mujātiro pe'e, cū sājārō pe'e quē'rārē bu'po ya'baro weronojō nīrōsa'a. Ya'yioropu a'tisome. ²⁸ Apīnojō wa'icu boacā, yuca maata masī, wjīiwā'cāsama. Tojo wa'acā ī'arā, "Apīnojō boapī", ni masī'i. A'te weronojō yu'u a'ticā, masā masīrāsama, niwī Jesū.

*Ō'acū macū masū weronojō uputigu ¿de'ro wee a'tigusari? nise ni'i
(Mr 13.24-37; Lc 21.25-33; 17.26-30,34-36)*

²⁹ Jesú a'tiro ninemowī:

—Te pi'etise numurī yu'rūca be'ro mujīpū umūcocjū na'itī'a wa'agusami. Ñamicjū quē'rā bo'reyusome. Ñocōa burūdijarāsama. Nipe'tīrā u'muarōpu nīrā narāsacā weeno'rāsama. ³⁰ Tojo wa'acā, u'musepu yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigu yu'u a'tisere ī'arāsama. Nipe'tise macārīcjārā uirā, utīrāsama. Yu'u o'mecururipū tutuaro me'rā asistedjaticā, ī'arāsama. ³¹ Yu'ure wereco'terā u'musecjārārē nipe'tiro a'ti di'tapu o'oguti. Yaro coroneta uputu busucā, yu'u bese'cārā nipe'tiro no'o nīrōcjārārē neorāsama.

³² »Musārē otese higuerau wāmeticjū me'rā queose o'oguti. Tigū dūpuripu pūrī ñasāwījicā, "Cū ma wa'arotiro wee'e", nisa'a. ³³ A'te weronojō yu'u toduporo ni'que peje wa'acā ī'arā, "Cā'rōacā Jesū a'ti di'ta wioqu sājātjo du'sa'a", niña. ³⁴ Diacjū musārē wereguti. A'te peje tojo wa'ari cura nīrā wērīsome. Tojo wa'asere ī'ape'ocā'rāsama. ³⁵ A'ti umūco, a'ti di'ta pe'tidijarosa'a. Yu'u ucūse, yu'u bu'ese pūrīcā ninu'cūcā'rōsa'a. Nipe'tise yu'u ni'que queoro wa'arosa'a.

³⁶ »Yu'u apaturī a'tiatjema ti numū nicā, ti hora nicā a'tigusā a'nisere ne masīno'ña marī'i. Ō'acūrē wereco'terā u'musecjārā, yu'u Ō'acū macū quē'rā masīwe'e. Yu'u pacu Ō'acū ni'cūta masīsami.

³⁷ »Yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigu a'tiri cura quē'rārē duporocjūpu Noé cū nīcateropu wee'caronojō weerāsama. ³⁸ Ō'acū a'ti turi miose duporo masā ba'a, sī'rī, omocē du'te, na pō'rā numiarē numisocārā niwā. A'tere weetocārā niwā téé Noé cū yucusujopu sājārī curapu. ³⁹ Na, ne "Mejēcā wa'arosa'a", ni wācūma'aticārā niwā. Be'ro acoro pejaa, narē dia mioīrī curapu tu'omasīcārā niwā. Yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigu a'tiri cura quē'rārē masā mejārōta weerāsama. ⁴⁰ Yu'u a'tiri cura umua puarā ni'cārō me'rā wesepe da'rarā, ni'cū yu'ure ējōpeogu miano'gūsami. Apī yu'ure ējōpeotigu tojagūsami. ⁴¹ Puarā numia ni'cārō me'rā ojoca ārūarā, ni'cū yu'ure ējōpeogo miano'gōsamo. Apego yu'ure ējōpeotigo tojagōsamo.

⁴² »Yu'u musā wioqu apaturī a'tiatjere musā masītisa'a. Tojo weerā añurō wācū, tu'omasīyuya. ⁴³ Apeye quē'rārē a'tiro masīña. Yajari masū ti hora nicā a'tigusami nīgū, wi'i wioqu cārītisami. Cūrē co'te, cū ya wi'ire yajari masū pāosājācā, cā'mota'asami.

44 Musã quẽ'rã ã'ri weronojõ niña. Musã ne cã'rõ wãcũtibutiari cura yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu a'tigusa'a, niwĩ.

Jesũ puarã da'raco'terã me'rã queose o'o'que ni'i
(Lc 12.41-48)

45 Jesũ a'tiro ninemowĩ:

—¿Noanojõ pe'e yu'u dutiro weenu'cũgũ, tu'omasĩgũ waro nisari? nĩgũ, queose me'rã weregũti. Wiogu aperopu wa'agu, cũ ya wi'ire co'tedutigũ ni'cũ cãrẽ da'raco'tegure cũasami. “Ãpẽrã da'raco'terãrẽ no'o du'sasenojõrẽ ba'ase ecaya”, nisami. 46 Be'ro aperopu eja'cu dajasami. Cũ dajacã, queoro da'ra bocaejano'gũ e'catisami. 47 Diacjũ musãrẽ weregũti. Cũ queoro weese wapa wiogu nipe'tise cũ cuosere co'tedutigũ sõrõgũsami. 48 Cãrẽ da'raco'tegu ña'agũ, “Yu'u wiogu maata dajosome” nigãnojõ pũricã a'tiro weesami. 49 Ãpẽrã da'raco'terãrẽ ña'arõ paa pi'eticã weesami. Ãpẽrã que'arã me'rã ba'a, s'ĩrĩsami. 50 Cũ tojo weeri cura wiogu wãcũña marĩrõ cũ co'tetiri cura dajasami. 51 Cũ cũa'cure duti'quere weeti'que wapa uputu waro cãrẽ bu'iri da'regusami. Ãpẽrã ña'arã, weeta'sari masãrẽ wa'a'caronojõ bu'ipejasirutugusami. Tojo wa'acã, cũ pũrĩno'gũ, upicari cũ'rdio, utigusami, niwĩ Jesũ.

25

Diez nu'mia me'rã Jesũ queose o'o'que ni'i

1 Jesũ cũ wiogu nirõpu ¿noanojõ sãjãarõsari? nĩgũ, a'te queose me'rã werewĩ:
—Yu'u wiogu nirõpũre sãjãatje a'tiro weronojõ ni'i. Diez nu'mia na me'rãcõjõ marãpu niacju a'ticã co'tesama. Nãncũ u'se me'rã s'ĩ'osepare cuosama. 2 Ni'cãmocurã nipe'tisere añurõ apoyutisama. Ãpẽrã ticurãta tja añurõ apoyu, co'tesama. 3 Apoyutirã numia na ye s'ĩ'osepare miarã, u'se na piosãa ducayuatjere miatisama. 4 Apoyu'cãrã numia pe'e poseye'quepapure miasama. Tojo nicã borewaria me'rã u'sere mianemosama. 5 Co marãpu niacju maata etatisami. Tojo weerã narẽ wuja pũricã, cãria wa'asama. 6 Be'ro ñami deco ãjãcã, ãpẽrã pe'e a'tiro caricũmu'tãsama: “Co marãpu niacju a'titojami. Põtẽrĩrã a'tia”, nisama. 7 Na tojo caricũcã, nipe'tirã numia wã'cãpe'tia wa'asama. Wã'cã, na ye s'ĩ'osepare apoburosama. 8 U'se miati'cãrã numia pe'e ãpẽrã mia'cãrãrẽ a'tiro nisama: “Ësã quẽ'rãrẽ cã'rõ s'ĩ'ose u'se o'oya. Ësã s'ĩ'osepa yatiro wee'e”, nisama. 9 U'se mia'cãrã numia pe'e narẽ yu'tisama: “Musãrẽ o'osome. Ësã musãrẽ o'ocãma, ùsãrẽ ejati, musã quẽ'rãrẽ ejatibosa'a. Musã basu na u'se duawuaropu duurã wa'aya”, nisama. 10 Na ni'cãmocurã numia u'se duurã wa'aca be'ro na me'rãcõjõ marãpu niacju etasami. Ãpẽrã apoyu'cãrã numia pe'e cũ me'rã bosenu'mu weeri wi'ipũ sãjãasama. Na sãjãaca be'ro ti wi'icjãrã sopere bi'acã'sama. 11 Be'ropu u'se duurã eja'cãrã numia sopepu eta, “Wiogu, ùsãrẽ pãõña”, nisama. 12 Na tojo pisucã tu'ogu, na me'rãcõjõ marãpu niacju narẽ yu'tisami: “Diacjũta musãrẽ ne masĩtisa'a”, nisami, ni werewĩ Jesũ.

13 Jesũ te queosere wérẽca be'ro ùsãrẽ niwĩ:

—A'te queose weronojõ yu'u a'tiatji numurẽ musã masiwe'e. Tojo weerã añurõ wãcũ apoyuya, niwĩ.

I'tiarã da'raco'terã me'rã Jesũ queose o'o'que ni'i

14 Jesũ ùsãrẽ a'tiro werenemowĩ:

—Yu'u a'ti turipũ apaturi a'tigu, masãrẽ o'oa'tje a'te queose weronojõ ni'i. Ni'cũ masũ ape di'tapu wa'agu, cãrẽ da'raco'terãrẽ pijiosami. Narẽ cũ yere co'tedutigũ cũasami.

15 »Narẽ na da'rãtjo põtõrõ cũuburosami. Ni'cãrẽ ni'cãmocusetiri mil niyeru kujiri wapabujuse kujirire o'osami. Apĩrẽ puati mil kujiri o'osami. Apĩrẽ mil kujiri o'osami. O'otoja, wa'a wa'asami. 16 Cũ wa'aca be'ro ni'cãmocusetiri mil kujiri o'ono'cu maata te niyeru me'rã da'ra, ticuseta wapata'anemosami. 17 Puati mil kujiri cuo'cu quẽ'rã mejãrõta apeye puati mil kujiri wapata'anemosami. 18 Mil kujiri ñe'e'cu pe'e cope se'e, cũ wiogu da'radutimi'quere yaacã'sami.

19 »Be'ro, yoãca be'ropu na wiogu sijagu eja'cu dajasami. Cãrẽ da'raco'terãrẽ pijio, na da'ra'quere aposami. 20 Ni'cãmocusetiri mil kujiri cuo'cu ejamu'tãsami. Apeye ticuseta cũ wapata'a'quere wiagu, cũ wiogure nisami: “Yu'u wiogu, yu'ure ni'cãmocusetiri mil kujiri o'owu. A'te cuo'o. Te me'rã apeye ticuseta mu'urẽ wapata'abosawu”, nisami.

21 »Cũ tojo nicã tu'ogu, wiogu nisami: “Mu'u añurõ weepã. Yu'u duti'caronojõta queoro weeme'ricã'pã. Yu'u cã'rõacã cũu'que me'rã añurõ weepã. Tojo weegu peje yu'u cuosere co'tedutigũ sõrõgũti. A'tia. Yu'u me'rã e'catitamuña”, nisami.

²² »Be'ro apī da'racote'gu puati mil kujiri o'onoc'u ejasami. Wiogure a'tiro nisami: "Y'u'u wiogu, yu'ure puati mil kujiri o'owu. A'te cuo'o. Te me'rā ticuseta tja mu'arē wapata'abosawu", nisami.

²³ »Wiogu cūrē nisami: "Mu'u añurō weepā. Yu'u duti'caronojōta queoro weeme'ricā'pā. Yu'u cārōacā cū'que me'rā añurō weepā. Tojo weegu peje yu'u cuosere co'tedutigu sōrōgūti. A'tia. Yu'u me'rā e'catitamuña", nisami.

²⁴ »Be'ro majā mil kujiri o'onoc'u eja, cū wiogure a'tiro nisami: "Yu'u wiogu, mu'u tutuaro da'radutiri masū nisere masīwū. Mu'u da'ratimigū, āpērā ye da'rāse wapa me'rā mu'u wapata'a. ²⁵ Tojo weegu uigu, mu'u ye niyerure di'ta po'peapu yaacūuwū. A'te ni'i mu'u yēta tja", nisami.

²⁶ »Cū tojo nicā tu'ogu, wiogu a'tiro yu'tisami: "Yu'u cū'que me'rā mu'u ña'arō weepā. Ña'agū, nijsijagu ni'i. Mu'u yu'ure a'tiro wācūwū. 'Da'ratimigū, āpērā da'rāse wapa me'rā wapata'ami', niwū. ²⁷ Mu'u tojo wācūgū, yē niyerure yaatimigū, niyeru nu'ōrī wī'ipu bucuamujādutigu cūbopā. Tojo wēeca be'ro yu'u dajagu, ti wī'ipu cūñarō mujā'que me'rā ñe'eboapā", nisami.

²⁸ »Tojo nīca be'ro āpērā topu nīrārē nisami: "Cū ye mil kujirire ē'ma, diez mil cuogu pe'ere o'oya. ²⁹ A'tiro ni'i. No'o peje cuogure nemorō o'onorōsa'a. Cū peje cuoyu'ruogusami. Apī moogū pe'ere cū cuomi'queacāpureta ē'mape'ocā'no'gūsami. ³⁰ Ā'rī da'racote'gu queoro weetigure ñe'e, na'itū'arō wījāropu cō'acā'ña. Topu pūrino'gū, upicari cūrīdio, utigusami", nisami na wiogu, niwī Jesú.

Jesú nipe'tise di'tacjārārē beseatje ni'i

³¹ Jesú ūsārē werenemowī:

—Be'ro yu'u Ō'acū macū masū weronjō uputigu a'ti turicjārārē dutigu a'tiguti. Yu'ure wereco'terā u'musecārā me'rā a'tigu, asitese me'rā a'tiguti. Be'ro wiogu dujiri cūmurōpu dujigusa'a. ³² Nipe'tise di'tacjārā yu'u dujiro tiropu nerērāsama. Tojo weegu yu'ure ējōpeorārē mejēcā, āpērā yu'ure ējōpeotirārē mejēcā ducawaanu'cōgūti. Ni'cū ecarā co'tegu ovejare mejēcā, cabrare mejēcā ducawaanu'cōgū weronjō weeguti. ³³ Cū ovejare diacjūcamocā pe'e nu'cōsami. Cabra pe'ere cūpe pe'e nu'cōsami. A'te weronjō yu'ure ējōpeorārē diacjū pe'e nu'cōgūti. Yu'ure ējōpeotirā pe'ere cūpe pe'e nu'cōgūti. ³⁴ Tojo wēeca be'ro diacjū pe'e nu'cūrārē nigūti. "A'tia. Yu'u pacu musārē añurō weemi. Ne waropu cū a'ti turire weenu'cācateropu musā niatjore apoyotojaca niwī. Tere ñe'erā a'tia majā. ³⁵ Yu'u ūjaboacā, yu'ure ecawu. Yu'u acowuocā, sī'rise tiawū. Yu'u aperopu sijacā, yu'ure cārīrō o'owu. ³⁶ Su'ti du'sacā, yu'ure sāawū. Dutiticā, yu'ure ĩ'acusiawu. Āpērā yu'ure bu'iri da'reri wī'ipu sōrōcā, yu'ure ĩ'arā etawu", nigūti. ³⁷ Tere tu'orā, diacjū pe'e nu'cūrā, na ña'arō wee'quere acobojono'cārā a'tiro nīrāsama: "Ūsā wiogu ūde'ro nicā mu'arē ūjaboacā, ecarī? ūDe'ro nicā mu'u acowuocā, tiarī? ³⁸ ūDe'ro nicā aperopu sijacā, mu'arē cārīrō o'ori o su'tinojō du'sacā, mu'arē sāarī? ³⁹ ūDe'ro nicā mu'arē dutitigure, o bu'iri da'reri wī'ipu nigūrē ĩ'arā etarī?" nīrāsama.

⁴⁰ »Na tojo nicā, narē yu'tiguti: "Musārē diacjū wereguti. Musā yu'ure ējōpeorārē, no'o mejō nīrāpureta añurō wēerā, yu'ureta weerā weewu."

⁴¹ »Be'ro cūpe pe'e nu'cūrārē a'tiro nigūti: "Musā Ō'acū bu'iri da'reno'ajā ni'i. Tojo weerā a'tore nīcā'ña. Pecame'e ūjūnu'cūrī me'e tiropu wa'aya. Ti me'e wātī wiogu, cū me'rā u'musepu cō'adijo'cārārē apoyūca me'e ni'i. ⁴² Yu'u ūjaboacā, musā yu'ure ecatiwu. Yu'u acowuocā, tiatiwu. ⁴³ Yu'u aperopu sijacā, yu'ure cārīse o'otiwu. Yu'ure su'ti du'sacā, sāatiwu. Yu'u dutiticā, yu'u bu'iri da'reri wī'ipu nicā quērārē, ĩ'arā wa'atiwu."

⁴⁴ »Tere tu'orā, a'tiro nīrāsama: "Wiogu, mu'u ūjaboacā, acowuocā, aperopu sijacā, su'ti moocā, dutiticā, bu'iri da'reri wī'ipu nicā, ūde'ro nicānojō ūsā mu'arē weetamutirī?" nīrāsama.

⁴⁵ »Yu'u narē yu'tiguti: "Diacjū musārē wereguti. Musā ā'rā mejō nīrārē weetamutiwu. Narē weetamutirā, yu'ureta weetamutirā weewu", nigūti.

⁴⁶ »Be'ro narē bu'iri da're bajurioguti. Āpērā ña'arō wee'quere acobojono'cārā pe'e catinu'cūsere boca, u'musepu wa'arāsama, niwī Jesú.

26

Jesure ñe'erātirā na apoyu'que ni'i
(Mr 14.1-2; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Jesú apaturī cū a'tiatjere wérēca be'ro ūsā cū bu'erārē niwī:

²—Musā masī'i, Pascua bosenuṁu wa'atjo pua nūmu du'sa'a. Ti bosenuṁu nicā, yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigare wiorāpure o'o, curusapu paabi'pe wējērāsama, niwī.

³Titare pa'ia wiorā, Moisé oja'quere bu'eri masā, judío masā bucurā, Caifā pa'ia wiogu ya wī'i sope pu'topu nerēcārā niwā. ⁴Topu na Jesure nisoose me'rā ñe'e, wējēatjere apoyucārā niwā. ⁵Tere apomirā, a'tiro nicārā niwā:

—Bosenuṁu nicā weeticārā. Masā cūrē ma'irā, no'o uaro caricūma'a, marī tojo weesere dojorēbosama, nicārā niwā.

Ni'cō numio Jesure ma'iyu'ruḡo u'mūtise piopeo'que ni'i

(Mr 14.3-9; Jn 12.1-8)

⁶Na “Jesure wējērāti” ni apocaterore Jesú Betaniapu niwī. Simó cāmi boa, yu'ru'cu ya wī'ipu niwī. ⁷Topu cū nicā, ni'cō numio cū pu'to a'tiwō. Co u'mūticia acosticjare cuowō. Te u'mūtise wapabujuse waro niwā. Co Jesú ba'adujigure cū dūpoa bu'ipu u'mūtise piopeowō. ⁸Co tojo weecā ī'arā, ūsā cū bu'erā uputu uawu. Ūsā basu a'merī niwā:

—¿De'ro weego tojo weeti? Mejō waro a'tere bajuriogo weemo. ⁹Co tojo weetigo, āpērārē pajiro duawapata'aboapō. Te me'rā pajasecuorārē weetamuboapō, niwā.

¹⁰Jesú ūsā tojo nisere masigū, ūsārē niwī:

—¿De'ro weerā core cariborā weeti? A'tere yu'ure tojo wéego, añurō weego weemo. ¹¹Pajasecuorā musā wa'teropu ninu'cūcā'rāsama. Yu'u pūrīcārē musā wa'teropure ninu'cūcā ī'asome. ¹²Co yu'ure tere piopeogo, yu'u wérīca be'ro na yaatji dūporo wa'reatjere weronojō weeyugo weemo. ¹³Diacjū musārē weregutī. Yu'u masārē yu'ruose quetire no'o nōrē werucusiārā, nipe'tiro a'ti di'tapure a'tiro weerāsama. A'tigo co yu'ure wee'quere core wācūdutirā wererāsama, niwī Jesú.

Juda Jesure cūrē ī'atu'tirā tiropu o'o'que ni'i

(Mr 14.10-11; Lc 22.3-6)

¹⁴Jesú numiorē tojo nīca be'ro ūsā Jesú bu'erā me'rācjū nī'cu, Juda Iscariote na nigū a'tiro weewī. Pa'ia wiorā tiropu wa'atjigū, ucūgū wa'acu niwī. ¹⁵Narē a'tiro nicu niwī: —Yu'u Jesure musārē o'ocā, ¿no'ocā'rō niyeru yu'ure wapayerāsari? nicu niwī.

Tojo nicā tū'orā, na treinta niyeru kujirire o'ocārā niwā. ¹⁶Na wapayēca be'ro cū “¿De'ro nicā Jesure wiorāpure o'orouamītito yu'ure?” ni wācūcu niwī.

Jesú cū bu'erā me'rā cū ba'atu'o'que ni'i

(Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

¹⁷Ūsā Jesú bu'erā na pā bucuase me'rā morēti'quere ba'ari bosenuṁu ninu'cācā, cū tiro wa'a, sērītiña'wū:

—¿No'opu marī Pascua bosenuṁu ba'atjore apoyucā uasari? niwā.

¹⁸Cū ūsārē niwī:

—Jerusalēpu wa'aya. Topu ni'cū nisami. Cūrē a'tiro niña. “Ūsārē bu'egu a'tiro nidutiami: ‘Yu'u pi'etiatjo cā'rōacā du'sa'a. Mu'u ya wī'ipu yu'u bu'erā me'rā ba'atuoguti', ni weredutiami Jesú”, niña.

¹⁹Tojo weerā Jesú o'ó'cārā cū duti'caronojōta weecārā niwā. Pascua nicā ūsā ba'atjere apoyucārā niwā.

²⁰Na'ique'aca be'ro Jesú ūsā cū bu'erā doce me'rā ba'adujiwī. ²¹Ūsā ba'ari cura Jesú ūsārē niwī:

—Diacjūta musārē weregutī. Ni'cū musā wa'teropu nigū yu'ure wiorāpure wējēdutigū o'ogusami, niwī.

²²Cū tojo nicā, ūsā uputu bujawetiwu. Be'ro a'merī sērītiña'burowu:

—Ūsā wiogu, yu'uta nicā'sa'aba, niwā.

²³Jesú ūsārē yu'tiwī:

—Yu'u me'rā a'ti papu yosoba'agu cūta nigūsami wiorāpure o'oacju. ²⁴Yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigare Ō'acū ye queti ojāca pūrī nī'caronojōta wa'arosa'a. Tojo wa'acā, yu'ure wiorāpure o'oguma ña'abutiario wa'arosa'a. Cū diacjūta bajuatiyu'ruocā, nemorō añubopā, niwī.

²⁵Tojo nīca be'roacā Juda Jesure wiorāpure o'oacju a'tiro niwī:

—Ūsārē bu'egu, yu'uta nicā'sa'aba, niwī.

Jesú cūrē yu'tiwī:

—Mu'uta ni'i, niwī.

²⁶Ūsā ba'ari cura Jesú pāgārē mii, cū pacu Ō'acūrē e'catise o'owī. Tu'ajanu'cō, pārē ducawaa, ūsārē ecawī. Ducawaagu, ūsārē niwī:

—Ba'aya. A'te yu'u upu ni'i, niwī.

²⁷ Be'ro sī'rīrī pare mii, Ō'acūrē e'catise o'owī tja. Ti pare ūsārē tīagū, a'tiro niwī:

—Nipe'tirā a'ti pa cjasere sī'rīpe'ticā'ña. ²⁸ A'te yé dí ni'i. Masā ña'arō wee'quere wērī wapyebosagusa'a. Ō'acū masārē apeye ma'ma "A'tiro weeguti" ní'quere cūgūsami. Tojo weegu yu'u wērīgū dí o'maburose me'rā pājārā masā ña'arō wee'quere acobojogusami. ²⁹ Musārē wereguti. A'te u'seducaco vino ní'cārōacā marī sī'rīrā weronojō weenemosome. Be'ro yu'u pacu yu'ure wioгу sōrōcā, masā me'rā apaturi ma'ma vino sī'rīnemogūsa'a tja, niwī Jesú.

Jesú Pedrose "Mu'u yu'ure 'Masīwe'e' nigūsa'a" n'que ni'i
(Mr 14.26-31; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

³⁰ Ūsā ba'aca be'ro Ō'acūrē basapeotojanu'cō, ti wi'ire wijaa wa'awu. Wijaa, ūrīgū Olivo wāmeticjupū wa'awu. ³¹ Topu wa'agu, Jesú ūsārē niwī:

—Musā nipe'tirā a'ti ñami uirā, yu'ure cō'awā'cāpe'tia wa'arāsa'a. Musā tojo weeatje Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu nīrōnojōta wa'arosa'a. A'tiro ojano'wū: "Yu'u oveja co'tegure wējēno'cā weegusa'a. Tojo weecā, cū yarā oveja no'o ūaro omastearāsama", nicu niwī Ō'acū cū ye queti ojāca pūrīpu. ³² Yu'u wērī'cupu masāca be'ro musā duporo Galilea di'tapu wa'ayutojagusa'a, niwī.

³³ Cū tojo nicā tu'ogu, Pedro yu'tiwī:

—Āpērā mu'urē cō'awā'cācā, yu'u pūrīcā ne wa'asome, niwī.

³⁴ Tojo nisere tu'ogu, Jesú cūrē niwī:

—Diacjū mu'urē wereguti. Ni'cācā ñamita cārē'quē uuati duporo i'tiati "Cūrē ne masīwe'e", nigūsa'a, niwī.

³⁵ Pedro cūrē yu'tiwī:

—Yu'u pūrīcā na yu'ure wējēsī'rīcāma, "Cū me'rā boaguti", nigūsa'a. "Cūrē masīwe'e", nisome, niwī. Be'ro nipe'tirā ūsā cū bu'erā cū ní'caronojōta niburowa.

Jesú Getsemanī wāmetiropu cū pacure ñubue'que ni'i
(Mr 14.32-42; Lc 22.39-46)

³⁶ Be'ro Jesú ūsā cū bu'erā me'rā masā na otero Getsemanī wāmetiropu etawu. Topu eta, ūsārē niwī:

—A'to dujīniña yujupu. Sō'opu yu'u pacure sērīgū wa'aguti, niwī.

³⁷ Topu wa'agu, Pedro, tojo nicā Zebedeo pō'rā puarārē miawī. Cū uputu waro bujaweti, wācūque'ticu niwī. ³⁸ Tojo weegu narē nicu niwī:

—Yu'ure wērītawioro, bujawetise yu'rumajāsa'a. Musā a'to tojayá. Yu'ure co'teya. Ne cārīticā'ña, nicu niwī.

³⁹ Cū tojo nica be'ro na yu'ruro yoacurero wa'a, di'tapu mu'rīque'aejacu niwī. Topu Ō'acūrē sērīgū, a'tiro nicu niwī:

—Pacu, mu'u uacā, yu'ure a'te ña'arō yu'ruatje wa'aticā'to. Yu'u tojo nimicā, yu'u ūaro weeticā'ña. Mu'u ūaro pe'e wa'ato, ni sērīcu niwī.

⁴⁰ Be'ro cū bu'erā i'tiarā tiropu majāmitojacu niwī. Na cārī'cārāpūre bocaejacu niwī. Pedrose a'tiro nicu niwī:

—¿Ne cārōacā cārītimirā, musā tu'sumasītisari? ⁴¹ Cārīticā'ña. Wātī ūsārē niquesātīcā'to nīrā, Ō'acūrē sērīña. Musā wācūsepu me'rāma yu'ure ējōpeonu'cūsī'rīmisa'a. Musā se'saro tojo weesī'rīmirā, wācūtutuamasītisa'a. Tojo weerā Ō'acūrē sērīña, nicu niwī.

⁴² Be'ro apaturi wa'a, cū pacure sērīnemocu niwī tja:

—Pacu, ña'arō pi'etisere yu'ure cā'mota'asī'rītigu, mu'u ūaro weeya. Yu'u ūaro wa'aticā'to, nicu niwī.

⁴³ Be'ro apaturi na i'tiarā tiropu majāmitojacu niwī. Na cārī'cārāpūre bocaejacu niwī tja. Narē waja pūrīyu'ruacaro niwū. ⁴⁴ Tojo weegu narē wā'cōtimīgū, apaturi cū pacure sērīgū wa'acu niwī tja. Cū sērī'caronojōta sērīcu niwī tja. ⁴⁵ Be'ro na tiropu majāmitojagu, narē a'tiro nicu niwī:

—Ni'cārōacāma sooya; cārīña majā. Yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigure masā ña'arāpūre o'otaje ejatoja'a. ⁴⁶ Wā'cānu'cāña. Te'a na tiropu wa'arā. Yu'ure o'oacju a'titojami, nicu niwī.

Jesure na ñe'ewā'cā'que ni'i
(Mr 14.43-50; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Jesú ucūrī cura Juda, ūsā Jesú bu'erā me'rā nimī'cu etawī. Pājārā masā di'pīrī, yucupagu cuo'cārā cū me'rā a'tiwā. Na pa'ia wiorā, judío masā bucurā na o'ó'cārā niwā. ⁴⁸ Juda Jesure o'oacju a'tiro weryutojacu niwī:

—Yu'u wa'suporopu mi'miacju cūta nigūsami. Cūrē ñe'eña, ni weryucu niwī.

⁴⁹ Cũ narē n' caronojōta weewī. Maata Jesú tiropu ejanu'cāgũ, "Yu'ure bu'egu", niwī. Tojo nígũta, Jesure wa'suporopu mi'niwī.

⁵⁰ Tojo weecā ĩ'agũ, Jesú cūrē niwī:

—Yu'u me'rācjũ, mu'u weegu a'tisere weeya. Tojo níca be'ro masā a'ti, Jesure ñe'ewā'cā wa'awā.

⁵¹ Na cūrē ñe'ewā'cārī cura ni'cũ Jesú bu'egu cũ ya di'pjirē wejewe, pa'ia wiogure da'raco'tegure o'mepero dutepā'rēcā'wī. ⁵² Cũ tojo weecā ĩ'agũ, Jesú cūrē niwī:

—Weeticā'ña. Mu'u ya di'pjirē nurōña. Di'pjī me'rā a'mequērānojō di'pjī me'rāta wērīrāsama. ⁵³ ¿Mu'u masiweti? Yu'u, yu'u pacure sērīcāma, maata doce cururi cūrē wereco'terārē yu'ure weetamudutigu o'óbosami. Yu'u tojo weemas'ī. ⁵⁴ Yu'u tojo weecāma, Ō'acũ ye queti ojāca pūrīpu ni'que wa'atibosa'a, niwī.

⁵⁵ Jesú cūrē ñe'erā a'tirārē niwī:

—¿Yajari masūrē ñe'erā a'tirā weronojō yu'ure di'pjirī, yucapagu me'rā ñe'erā a'tiati? Nipe'tise numarī Ō'acũ wi'ipū masārē bu'eduiwū. Tojo weemicā, musā yu'ure ñe'etiwū. ⁵⁶ Musā ni'cārōacā weese Ō'acũ ye queti weremu'tārī masā yu'ure oja'caronojōta wa'a'a, niwī Jesú.

Cūrē ñe'ecā ĩ'a, ni'cūrēta ūsā cũ bu'erā pe'e cō'anu'cōcā, du'tiwā'cāpe'tia wa'awū.

Jesure wiorā tiropu na mia'que ni'i

(Mr 14.53-65; Lc 22.54-55,63-71; Jn 18.12-14,19-24)

⁵⁷ Be'ro Jesure pa'ia wiogu Caifá tiropu miacārā niwā. Topure Moisé oja'quere bu'eri masā, tojo nicā judío masā bucurā nerēyutojacārā niwā. ⁵⁸ Pedro pe'e Jesure yoacurero sirutucu niwī. Pa'ia wiogu ya wi'i sope pu'topu sirututuocu niwī. Topu ti sārīrōpu sājāa, surara pu'to dujicu niwī. ¿De'ro wa'abutiarosari? nígũ, tojo weecu niwī.

⁵⁹ Pa'ia wiorā, judío masā bucurā, nipe'tirā wiorā Jesure wējēsī'rīcārā niwā. Tojo weerā diacjũ nitise me'rā cūrē weresātjere a'macārā niwā. ⁶⁰ Pājārā na tiro wa'a, mejēcā nisoomirā, ne cūrē "Te ye bu'iri wējērōua'a" nisere bocaticārā niwā. Tojo weecūmī, be'ropu puarā nisoori masārē bocacārā niwā. ⁶¹ A'tiro nisoocārā niwā:

—Ā'rī masā a'tiro niwī: "A'ti wi'ī Ō'acũ wi'ire cō'ape'omasī'i. I'tia numu be'ro apaturi tu'ajanu'cōpe'omasī'i tja", niwī, nicārā niwā.

⁶² Tojo nicā tu'ogu, pa'ia wiogu wā'cānu'cā, Jesure nicu niwī:

—¿Mu'u yu'tiweti? ¿De'ro ni yu'tigusari na weresāsere? nicu niwī.

⁶³ Jesú yu'titiyu'ruocā'cu niwī. Tojo weecā, Caifá cūrē nicu niwī:

—Ō'acũ catinu'cūgũ wāme me'rā mu'urē diacjũ yu'ticā ua'a. Wereya. ¿Mu'uta niti Ō'acũ macũ cũ bese'cu Cristo na nígũ? nicu niwī.

⁶⁴ Jesú cūrē yu'ticu niwī:

—Cũta ni'i mu'u nírōnojōta. Apeye quē'rārē musārē werenemogūti. Be'ro yu'u Ō'acũ macũ masū weronojō uputigu Ō'acũ tutuayu'rugū pu'topu dujicā ĩ'arāsa'a. Tojo nicā yu'u o'mecururi bu'ipū apaturi dijatīcā ĩ'arāsa'a, nicu niwī.

⁶⁵ Cũ tojo nicā tu'ogu, Caifá pa'ia wiogu uagu, cũ basu cũ ye su'tire wejetũ'rēcu niwī. A'tiro nicu niwī:

—Ā'rī masū tojo ucūgũ, Ō'acūrē ña'abutiario nígũ weemi. Āpērā masā cūrē weresārā uanemowe'e. Musā cũ ña'arō ni'quere tu'otojapu. ⁶⁶ ¿De'ro ni wācūti? nicu niwī.

Na yu'ticārā niwā:

—Cũ bu'iritimi. Wērīato, nicārā niwā.

⁶⁷ Tojo níca be'ro cũ diapoapu u'seco e'owa're, cūrē dotecārā niwā. Āpērā diapoapu paacārā niwā. ⁶⁸ Be'ro cūrē a'tiro ni bujipecārā niwā:

—Mu'u Ō'acũ bese'cu Cristo ni'i nígũ, nībocaya. ¿Noa mu'urē paati? nicārā niwā.

Pedro Jesure "Masīwe'e" cũ ni'que ni'i

(Mr 14.66-72; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18,25-27)

⁶⁹ Na wi'i po'peapu tojo weerī cura Pedro wijaaro sope pu'topu dujicu niwī. Cũ topu dujicā, ni'cō ti wi'ī da'raco'tego cũ tiropu wa'a, "Mu'u Jesú Galileacjũ me'rā sija'cuta ni'iba", nico niwō.

⁷⁰ Co tojo nicā tu'ogu, Pedro nipe'tirā tu'oropu nisoogu, a'tiro ni yu'ticu niwī:

—Mu'u tojo ucūsere tu'omasītisa'a, nicu niwī.

⁷¹ Tojo nitoja, sārīrō sope pu'topu wijaacu niwī. To cũ wijaacā, apego cūrē ĩ'abocaco niwō tja. Topu nīrārē a'tiro nico niwō:

—Ā'rī quē'rā Jesú Nazarecjũ me'rā sija'cuta nimi, nico niwō.

⁷² Mejārōta core nisoogu, a'tiro yu'ticu niwī:

—Ō'acũ me'rā diacjũta cūrē ne masītibutiācā'sa'a, nicu niwī.

⁷³ Cã'rõacã be'ro masã topu nirã Pedro tiro wa'a, cãrẽ nicãrã niwã:

—Mu'u quẽ'rã Jesú bu'erã me'rã sija'cata ni'i. Mu'u ucũseputa tu'ota basio ni'i, nicãrã niwã.

⁷⁴ Na tojo nicã tu'ogu, cã narẽ nisoonepopeocu niwĩ:

—Yu'u diacjũta ucũticã, Ô'acũ yu'ure bu'iri da'reato. Yu'u musã ucũgũrẽ ne masõtisa'a, nicu niwĩ.

Cũ tojo nicũnarĩ cura cãrẽ'quẽ uucu niwĩ. ⁷⁵ Tojo wa'acã, Jesú cãrẽ ucũ'quere wãcũbocacu niwĩ. Jesú todaporopu a'tiro weryucu niwĩ: “Cãrẽ'quẽ uuati dũporo mu'u i'tiati yu'ure ‘Cãrẽ masiwe'e', nigũsa'a.” Tere wãcũboca wijaa, uputu utiwã'cã wa'acu niwĩ.

27

Jesure romano masã wiogu Pilato tiropu miieja'que ni'i

(Mr 15.1; Lc 23.1-2; Jn 18.28-32)

¹ Ñamiacãcure nipe'tirã pa'ia wiorã, tojo nicã judío masã bucũrã nerẽcãrã niwã. Nerẽ, ni'cãrõnojõ wãcũseticãrã niwã. “¿De'ro wee marĩ Jesure wẽjẽrãsari?” ni apoyucãrã niwã. ² Apotoja, Jesure cõme dari me'rã du'tetjãrã, Poncio Pilato, Judea di'ta wiogu tiropu miiejacãrã niwã.

Juda cã wẽrĩ'que ni'i

³ Be'ro Juda “Jesure wẽjẽrãsama” nisere tu'ocu niwĩ. Tere tu'ogu, pũrõ waro bujaweticu niwĩ. Tojo weegu na niyeru wapaye'que treinta cujirire pa'ia wiorãrẽ, tojo nicã judío masã bucũrãrẽ wiacã'cu niwĩ. ⁴ Narẽ nicu niwĩ:

—Yu'u ña'abutiario weeasu. Masã aũugã, bu'iri marĩgũrẽ wẽjẽdutigu wiorãpũre o'osasu, nicu niwĩ.

Na cãrẽ yu'ticãrã niwã:

—Mu'u tojo weese ãsã ye mejẽta ni'i. Mu'u ye cjase nisa'a, nicãrã niwã.

⁵ Na tojo nicã tu'ogu, Juda niyerure Ô'acũ wi'ipu doquewiacã'cu niwĩ. Be'ro wa'a, cã basu wãmũtapu du'teyoja, wẽria wa'acu niwĩ.

⁶ Pa'ia wiorã niyeru cujirire seeneorã, a'tiro nicãrã niwã:

—A'te niyeru masũrẽ wẽjẽse wapa ni'i. Tojo weerã marĩ Ô'acũ wi'i niyeru cũurĩ acaropu cũumasõtisa'a. Marĩrẽ dutise tojo weedutiwe'e, nicãrã niwã.

⁷ Be'ro na basu a'merĩ ucũ, a'tiro wãcũcãrã niwã:

—Marĩ a'te niyeru me'rã di'ta sutũparu yeerãtirã na di'i miirõrẽ duurã. Tojo weerã marĩ aperocjãrã na wẽricã yaatjo nirõsa'a, ni apocãrã niwã.

⁸ Masũ wẽjẽse wapa me'rã duuca di'ta nicaro niwã. Tojo weero a'tocatero quẽ'rã ti di'ta “Dĩ cõ'ãca di'ta” wãmeti'i.

⁹⁻¹⁰ Dũporocjũputa Ô'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ Jeremía cã “A'tiro wa'arosa'a” ni'que queoro wa'acaro niwã. Cũ a'tiro ojacu niwĩ: “Israe curuacjãrã ‘Treinta niyeru cujiri wapatimi’ ni'caro weronojõta te niyeru me'rã di'ta sutũparu yeerãtirã na di'i miirõrẽ duurãsama. Ô'acũ yu'ure ojaduti'caronojõta weerãsama”, ni ojacu niwĩ Jeremía.

Jesú romano masã wiogu Pilato tiropu ni'que ni'i

(Mr 15.2-5; Lc 23.3-5; Jn 18.33-38)

¹¹ Be'ro Jesure Judea di'ta wiogu Pilato tiropu miacãrã niwã. Pilato cãrẽ sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Mu'ũta niti judío masã wiogu? nicu niwĩ.

Jesú cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Mu'u nĩrõnojõta cãta ni'i, nicu niwĩ.

¹² Pa'ia wiorã, judío masã bucũrã weresãse pe'ema ne yu'titiyu'raocã'cu niwĩ. ¹³ Tojo weegu Pilato cãrẽ nicu niwĩ:

—¿De'ro weegu mu'u na ucũse pejere yu'tiweti? nicu niwĩ.

¹⁴ Jesú ne cã'rõ yu'titicu niwĩ. Cũ yu'titicã i'agũ, Pilato i'amarĩa wa'acu niwĩ.

Jesure wẽjẽduti'que ni'i

(Mr 15.6-20; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

¹⁵ Cũ marĩnucũ Pascua bosenu mu nicã Judea di'ta wiogu a'tiro weeseticũcu niwĩ. Ni'cã bu'iri da'reri wi'ipu nigũrẽ masã na du'uwĩrõdutigure du'uwĩrõcũcu niwĩ.

¹⁶ Titare ni'cã bu'iri da'reri wi'ipu nigũ Barrabã wãmetigu nicu niwĩ. Nipe'tirã cã ña'arõ wee'quere masicãrã niwã. ¹⁷ Pilato masã pãjãrã cã tiropu nerẽcã i'agũ, narẽ sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Ni'irē yu'u du'uwīrōcā ʔasari? ¿Barrabáre du'uwīrōsari, o Jesú na Cristo pisuno'gū pe'ere du'uwīrōsari? nicu niwī.

¹⁸ Jesure masā ma'icā ī'arā, wiorā Jesure ʔocārā niwā. Cūrē ʔorā, Pilatopure wiacārā niwā. Na tojo ʔosere Pilato masīcu niwī. Tojo weegu Jesure du'uwīrōsī'rīgū, tere sērītiña'cu niwī.

¹⁹ Pilato masārē besewʔaropu dujicu niwī. Cū topu dujicā, cū nūmo a'tiro queti o'óco niwō: “Cū masū bu'iri moogūrē mejēcā weeticā'ña. Nāmipu cūrē tojo wa'atjere wiobutiario quē'easu”, ni queti o'óco niwō.

²⁰ Pa'ia wiorā, tojo nicā judío masā bʔcurā masārē a'tiro niduticārā niwā:

—Barrabá pe'ere du'uwīrōdutiya. Jesú pe'ere wējēdutiya, nicārā niwā.

²¹ Be'ro Pilato masārē sērītiña'nemocu niwī:

—Á'rā pʔarārē ¿ni'í pe'ere yu'u du'uwīrōcā ʔasari? nicu niwī.

Na a'tiro yu'ticārā niwā:

—Barrabáre du'uwīrōña, nicārā niwā.

²² Na tojo nicā tʔ'ogu, Pilato nicu niwī:

—To pūrīcārē Jesú na Cristo nigūrē ¿de'ro weegusari?

Nipe'tirā yu'ticārā niwā:

—Curusapu paabi'pe wējēña, nicārā niwā.

²³ Tojo nicā tʔ'ogu, Pilato nicu niwī:

—¿De'ro weegu tojo weebosari? Á'ri ne cā'rō ña'arō weeticu niami, nicu niwī.

Cū tojo nimicā, masā pe'e caricūnemocārā niwā:

—Curusapu paabi'pe wējēña, nicārā niwā.

²⁴ Masā Pilato ucūserē tʔ'osī'rītīcārā niwā. Tojo tʔ'oronojō o'orā, mejō pe'e cumuca wā'cōcārā niwā. Na tojo weecā ī'agū, Pilato aco miitiduticu niwī. Te me'rā masā ī'orōpū omocoe, a'tiro nicu niwī:

—Á'ri masū bu'iri moogūrē wējēcā, yu'u bu'iri moogūsa'a. Masā basu bu'iritirāsa'a, nicu niwī.

²⁵ Cū tojo nicā tʔ'orā, masā nipe'tirā topu nīrā yu'ticārā niwā:

—Cū wērīse wapa ūsā pō'rā me'rā bu'iri cuorāti, nicārā niwā.

²⁶ Tojo nicā tʔ'ogu, Pilato Barrabáre du'uwīrōcu niwī. Jesú pe'ere tārāduticu niwī. Be'ro curusapu surarare paabi'pe wējēduticu niwī.

²⁷ Be'ro Pilato yarā surara cū ya wi'ipu Jesure miacārā niwā. Topu nipe'tirā surara nerēnu'cātjīrā, Jesure be'toanu'cācārā niwā. ²⁸ Be'ro cū yaro su'tirote tuwee, su'tiro sō'arō wiorā sāñarōnojōrē sāacārā niwā. ²⁹ Cū dʔopoapū ni'cā be'to pota me'rā weéca be'tore peocārā niwā. Ni'cāgū tuacjū wiorā cuocjūnojōrē Jesure diacjūcamocāpū o'ocārā niwā. Tojo weetoja, cū pʔ'topu ejaque'a, cūrē bujicā'cārā niwā. A'tiro nicārā niwā:

—E'catipeoya judío masā wiojure, ni bujicā'cārā niwā.

³⁰ Tojo nicā apeye ū'seco e'owa'recārā niwā. Cū tuacjūre tūaweē, dʔopoapū paamjācārā niwā. ³¹ Na tojo bujicā'ca be'ro cū sāñarī su'tirote wiojū ya su'tirote tuweecārā niwā. Be'ro cū todʔoporo sāñaca su'tirote sāacārā niwā tja. Tu'ajanu'cō, cūrē curusapu wējērā wa'arā miacārā niwā.

Jesure curusapu paabi'pe wējē' que ni'i

(Mr 15.21-32; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

³² Na Jesure wējērā wa'arā miarī cura ni'cū masū Simó Cirene wāmetiri macācjūrē boacajawā. Cūrē Jesú ya curusare wuadutiwā.

³³ Tojo weewā'cārā, ni'cā bu'a Gólgota wāmetiropu ejawā. Gólgota nīrō, “Masā boaweeca dʔopoa” nīrō weesa'a. ³⁴ Topu pūrīse tʔ'ona'ticā'to nīrā, Jesure vino sū'ese me'rā morē'quere tīawā. Jesú cā'rō sī'rīña'cūmī, sī'rīdu'ucā'wī.

³⁵ Jesure curusapu paabi'peca be'ro surara cū ye su'tire nībocape wapata'a'cārārē dʔacawaawā. Na tojo weecā, dʔoporocjūpu Ō'acū ye queti weremu'tārī masū oja'que queoro wa'acaro niwā. A'tiro ojano'caro niwū Jesurē wa'atjere: “Yé su'tire na basu nībocape, dʔacawaawā”, nicaro niwū. ³⁶ Be'ro curusa docapu surara cūrē co'terā ejanujāwā. ³⁷ Jesú dʔopoa bu'ipu ni'cā pji me'rā “A'te ye bu'iri cūrē wējē'e” nisere ojaō'owā. A'tiro ojano'wū: “Á'ri Jesú nīmī. Cū judío masā wiojū nīmī”, niwū.

³⁸ Jesú me'rā āpērā quē'rā pʔarā yajari masā curusapu paabi'penū'cōno'wā. Ni'cū diacjū pe'e, apīrē cūpe pe'e nu'cōwā. ³⁹ Jesú pʔ'to masā yu'ruarā, cūrē bujicā'rā dʔopoa yuremujāwā. ⁴⁰ Cūrē a'tiro niwā:

—“Ō'acū wi're cō'agūti, i'tia nūmu be'rota tu'ajatojaguti”, nīmīwū mu'ū. Tojo ní'cu mu'ū basuta yu'ruoya. Mu'ū Ō'acū macū nīgū, curusapu wā'ñagū dijatia, niwā.

⁴¹ Na weronojōta pa'ia wiorā, Moisé oja'quere bu'eri masā, tojo nicā judío masā bu'carā cūrē bujicā'wā. Na basu a'merī a'tiro ucūcārā niwā:

⁴² —Āpērāmarīcārē yu'ruowī. Cū basu pe'e yu'ruomasītimi. “Israe curuacjārā wioḡu ni'i”, niwī. To pūrīcārē curusapu wā'ḡagū dijatiato. Tojo weecā, marī cūrē ējōpeorāsa'a.

⁴³ Cū “Ō'acūrē ējōpeo'o”, niwī. Ō'acū cūrē ma'īgū pūrīcā, cūrē yu'ruoato. Cū marīrē “Ō'acū macū ni'i”, nitojamiwība, ni bujicā'wā.

⁴⁴ Yajari masā Jesú me'rā curusapu paabi'penu'cō'cārāputa bujicā'sājāwā.

Jesú wērī'que ni'i

(Mr 15.33-41; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30; Heb 6.19-20; 10.19-20)

⁴⁵ Jesú curusapu wērīrī cura dajaritero nicā nipe'tiropu na'itī'a wa'awu. Téé ḡamica'a tres nicāpu na'itī'atowu. ⁴⁶ Jesú titata tres nicā uputu caricūwī. Cū arameo me'rā a'tiro niwī:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? niwī. A'tiro níḡū, tojo niwī: “Ō'acū, Ō'acū, ¿de'ro weegu yu'ure cō'awā'cāti?” niwī.

⁴⁷ Āpērā ni'cārērā topu nirá tojo nisere tu'orā, a'tiro niwā:

—Ā'rī dūporocjūpu Ō'acū ye queti weremu'tārī masū Eliare pisugu weesami, niwā.

⁴⁸ Tojo nicā, ni'cū topu níḡū sojaro me'rā yosori si'tire miigū wa'awī. Be'ro vino pi'ase me'rā morē'quere yosowī. Yosotoja, ni'cāḡū yucugupu du'teō'o, Jesure sī'rīato níḡū sīomorōwī. ⁴⁹ Cū tojo weecā, āpērā pe'e a'tiro niwā:

—Weetiguta. Ī'anirā marī yujupu. Elía yu'ruoḡu a'tigu a'tigusami cūrē.

⁵⁰ Be'ro Jesú apaturi uputu caricūnemo, wērīa wa'awī. ⁵¹ Cū wērīrī cura a'tiro wa'acaro niwā. Ō'acū wi'ipu pa'ia sājāarōpu cā'mota'ayooca casero u'muarō pe'e tū'rūdijati, deco me'rā tū'rūyojacaro niwā. Tojo nicā di'ta narāsāwū. Ētāperi nimi'que bata wa'awu. ⁵² Ētā tutiri masārē yaa'que pāria wa'acaro niwā. Tojo wa'acā, wērī'cārāputa Ō'acūrē ējōpeo'cārā masāwā. ⁵³ Jesú cū masāca be'ro masāperipu ni'cārā wijawā. Wijaa, Jerusalé Ō'acūrē ḡubuepeori macāpu sājāawā. Narē pājārā ĩ'acārā niwā.

⁵⁴ Surara wioḡu cū surara me'rā Jesure co'te'cārā di'ta narāsācā ĩ'arā, nipe'tise to wa'asere ĩ'arā, pūrō ucua wa'awā. A'tiro niwā:

—Diacjūta ā'rī Ō'acū macūta niapī, niwā.

⁵⁵ Pājārā numia Jesure yoaropu ĩ'anucūwā. Na Galileaputa Jesure weetamurā sirutunū'cāwā. ⁵⁶ Na wa'teropure ā'rā niwā: María Magdalena, tojo nicā María Santiago, José paco, apeḡo Zebedeo nūmo niwā.

Jesure na yaa'que ni'i

(Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁵⁷ Na'ique'ari cura ni'cū José wāmetigu peje cuoḡu Arimatea wāmetiri macācū etacu niwī. Cū quē'rā Jesure ējōpeocu niwī. ⁵⁸ Pilato tiropu wa'a, Jesú ya upure sērīcu niwī. Tojo weegu Pilato surarare “Jesú ya upure cūrē o'oya”, nicu niwī. ⁵⁹ Be'ro José Jesú ya upure miidjoo, su'tiro añurī, ū'irī marīrī casero me'rā omacu niwī. ⁶⁰ Omatoja, ūtā tuti ma'ma tutipu sīosōrōcūuocu niwī. Ti tuti Joseré yaaboca tuti cū se'edutica tuti nicaro nimiwū. Be'ro ūtāḡā pājicja me'rā ti tutire tuubi'acu niwī. Bi'atoja, wa'a wa'acu niwī. ⁶¹ Ti tuti pōtēorōpu María Magdalena, tojo nicā apeḡo María ĩ'adujicārā niwā.

Surara Jesure yaa'caropu co'te'que ni'i

⁶² Ape nūmu, sauru ūsā soowuari nūmu nicā pa'ia wiorā, tojo nicā fariseo masā Pilato tiropu wa'acārā niwā. ⁶³ Topu etarā, Pilatore a'tiro nicārā niwā:

—Wioḡu, ūsā sō'onīcu catigupu nisoosepijagu ní'quere wācū'u. Cū “Ī'tia nūmu yu'u wērīca be'ro masāḡūti”, niwī. ⁶⁴ Tojo weegu ma'u yarā surarare cūrē yaa'caropu co'tedutigu o'oya. Ī'tia nūmu añurō co'tedutiya. Tojo weeticā, cū bu'erā ḡamīpu cū ya upure yajarā wa'abosama. Na yajāca be'ro masārē a'tiro nirāsama. “Wērī'cupu nimigū, masā wa'acu niami”, nibosama. Na a'tiro nicāma, a'te toḡuporo nisooque nemorō ḡa'abutirosa'a, nicārā niwā.

⁶⁵ Tere tu'ogū, Pilato narē nicu niwī:

—Ā'rā nima surara. Narē miaña. Ti masāpe mejēcā wa'ari nírā, no'o musā pōtēorō co'tedutiya, nicu niwī.

⁶⁶ Tojo weerā na surarare Jesure yaa'caropu co'tedutirā cūucārā niwā. Jesú bu'erā ti tutipu sājāaticā'to nírā ūtāḡā na bi'acaga bu'i ni'cā da pi'ra o'ocārā niwā. Na sājāacā, ĩ'amasīrāti nírā, tojo weecārā niwā.

28

Jesú cǔ masǎ'que ni'i

(Mr 16.1-8; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ Sauru ũsǎ soowuári numu be'ro soorinumu nicǎ, ñamiacǎ ña'cūrō bo'restedijatiri cura María Magdalena, apego María me'rǎ Jesure yaa'caropu i'arǎ wa'acǎrǎ niwǎ.

² Wǎcũña marirō di'ta uputu narǎsǎcaro niwǎ. Tojo wa'ari cura ni'cũ Ō'acǎrē wereco'tegu u'musecǎ dijaticu niwǎ. Cũ Jesure yaa'caropu etagu, na bi'aca ũtǎgǎrē pǎocu niwǎ. Pǎotoja, tǎga bu'ipu dujicu niwǎ. ³ Cũ bu'po ya'baro weronojō asistecu niwǎ. Cũ yaro su'tiro uputu buticaro niwǎ. ⁴ Surara cǎrē i'arǎ, uputu ui narǎsǎ, wēri'cǎrǎ weronojō buruque'acǎrǎ niwǎ.

⁵ Ō'acǎrē wereco'tegu sō'onícǎrǎ numiarē a'tiro nicu niwǎ:

—Yu'ure uiticǎ'ña. Yu'u masǎ'i, masǎ Jesú na curusapu paabi'pe wējē'cure a'marǎ wee'e. ⁶ A'tore marimi. Cũ ní'caronojōta masǎtojami. Cǎrē cūu'carore i'arǎ a'tia, ni pijisǎjacu niwǎ. ⁷ Narē i'tojo, “Cũ bu'erǎrē sojaro me'rǎ wererǎ wa'aya. A'tiro ni wereya narē: ‘Wēri'cupu nimigǎ, masǎtojacu niami. Galileapu musǎ dǎporo wa'ayugusami. Topu cǎrē i'arǎsǎ'a', ni wereya. A'tere musǎrē weregu a'tiapu”, nicu niwǎ Ō'acǎrē wereco'tegu.

⁸ Cũ tojo nicǎ tu'orǎ, numia Jesure yaa'caropu ní'cǎrǎ maata wa'a wa'acǎrǎ niwǎ. Uimirǎ, e'catise me'rǎ wa'acǎrǎ niwǎ. Jesú bu'erǎ ní'cǎrǎrē quetiwererǎ wa'arǎ omawǎ'cǎcǎrǎ niwǎ.

⁹ Na topu wa'ari cura Jesú narē bajua, añuduticu niwǎ. Tojo weecǎ, cũ pu'to wa'a ejaque'a, du'pocǎripu ñe'e, ējōpeocǎrǎ niwǎ. ¹⁰ Narē a'tiro nicu niwǎ:

—Yu'ure uiticǎ'ña. Yu'u bu'erǎrē Galileapu wa'adutirǎ wa'aya. Topu yu'ure i'arǎsama, nicu niwǎ.

Surara na i'a'quere āpērǎrē were'que ni'i

¹¹ Numia Jesú bu'erǎrē wererǎ wa'ari cura ni'cǎrǎrǎ surara Jesure yaa'caropu co'te'cǎrǎ macǎpu pi'acǎrǎ niwǎ. Pa'ia wiorǎrē nipe'tise topu wa'a'quere werecǎrǎ niwǎ. ¹² Na tojo nicǎ tu'orǎ, pa'ia wiorǎ, judío masǎ bucurǎ me'rǎ nerēcǎrǎ niwǎ. Na “¿De'ro weerouati?” ni apocǎrǎ niwǎ. Na ni'cǎrōnojō wǎcũ, a'tiro weecǎrǎ niwǎ. Masǎrē nisoato nirǎ surarare pajiro niyeru wapayecǎrǎ niwǎ. ¹³ A'tiro nicǎrǎ niwǎ:

—A'tiro niña masǎrē: “Ñamipu ũsǎ cǎrǎca be'ro Jesú bu'erǎ ejacǎrǎ niama. Eja, cũ ya upure yajawǎ'cǎcǎrǎ niama”, niña, nicǎrǎ niwǎ surarare. ¹⁴ Apeye quē'rǎrē ninemocǎrǎ niwǎ:

—Pilato Judea di'ta wiogu a'tere masicǎ, ũsǎ “Diacjũta tojo wa'acaro niapu”, nitamurǎti. ũsǎ tojo nicǎ, musǎrē su'risome. Musǎrē bu'iri da'resome, nicǎrǎ niwǎ.

¹⁵ Tojo nicǎ tu'orǎ, surara niyeru ñe'ecǎrǎ niwǎ. Be'ro narē wereduti'caronojōta weecǎrǎ niwǎ. Na tojo nise se'sa wa'acaro niwǎ. A'tocateropu quē'rǎrē judío masǎ surara na niso'o'quere ējōpeo ucũdecotima yujupu.

Jesú cũ wēri masǎca be'ro cũ bu'erǎrē “A'tiro weeya” ni'que ni'i

(Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁶ Be'ro ũsǎ Jesú bu'erǎ once Galileapu wa'awu. Jesú cũ wēri'ise dǎporo ũrǎgũpu ũsǎrē wa'aduti'cupu wa'awu. ¹⁷ Topu Jesure i'awũ. Cǎrē i'a ejaque'a, ējōpeowu. Tojo weemicǎ, ũsǎ ni'cǎrǎrǎ “¿Cũta nitiba?” ni wǎcũwǎ. ¹⁸ Be'ro Jesú ũsǎ pu'topu a'ti, a'tiro niwǎ:

—Ō'acũ yu'ure wiogu sōrōtojami. Nipe'tiro u'muse, a'ti di'tare dutimasǎ'i. ¹⁹ Tojo weerǎ nipe'ti'rocǎrǎpure yé quetire wererǎ wa'aya. Narē musǎ weronojō yu'u bu'erǎ sǎjǎcǎ weeya. Narē wǎmeyerǎ, yu'u pacu, yu'u, Espiritu Santu wǎme me'rǎ wǎmeyerǎ. ²⁰ Nipe'tise yu'u musǎrē duti'quere narē yu'ti bu'ecǎ weeya. Narē nipe'tise numurǎ yu'u musǎrē bu'e'quere wereya. A'tere masiña. Nipe'tise numurǎ musǎ me'rǎ ninu'cũcũsa'a. Téé a'ti turi pe'ticǎpu quē'rǎ musǎ me'rǎ ninu'cũcũsa'a, ni werewǎ Jesú.

Marco Jesucristo ye quetire oja'que ni'i

A'ti pūrī a'ti tiro weero ojano'pā nise ni'i

Judío masū Jerusalécjū pua wāme cuocu niwī. Hebreo ye me'rā Juā nicārā niwā. Romano masā bujicā'se me'rāma Marco wāmeticu niwī.

Cū Jesucristore de'ro nicā ējōpeogu, ējōpeopī. Masīno'ña marī'i. Sō'onícatero Bernabé, Pablo ā'rīrēta Antioquíapū miacārā niwā. Cū Bernabé basucu nicu niwī. Titare cū quē'rā na ne waro masārē Jesucristo ye quetire bu'enu'cācā, narē weetamuco'tegu wa'acu niwī. Be'ro Pablōre, Bernabére Jerusalēpū wa'agu, cō'atojaa wa'acu niwī. (Hch 13.5,13; 15.37-39) Tojo weecā, Pablo, Bernabé apaturi masārē bu'erā wa'abo'cārā na basu a'pepūrī ducawatia wa'acārā niwā. Be'ro Marco memorō ējōpeotutua, Pablōre weetamucu niwī tja. Be'ro a'ti pūrīrē ojacu niwī.

A'ti pūrīrē Jesucristo catiri umūco cjasere apeye pūrī yu'rūoro ojamū'tāca pūrī ni'i, nisama. A'ti pūrī apeye pūrī dūjaro yoa, pejeti ojano'o. Ti pūrī queoro nū'cāmūjāti'quere Mateo weronojō ojano'ña marī'i. Masā no'o nirā ucūwuaronojō ojano'caro niwā.

Marco judío masū nimigū, judío masā nitirā Cristore ējōpeorā pe'ere ojagu weronojō ojapī.

A'ti pūrī Jesú cū ucū'quere uputu waro ucūwe'e. Cū weeseti'que pe'ere ucūyu'rūnu'cā'a.

Juā masārē wāmeyeri masū bu'e'que ni'i

(Mt 3.1-12; Lc 3.1-9,15-17; Jn 1.19-28)

¹ Jesucristo Ō'acū macū ye, añuse queti a'ti tiro nū'cācaro niwā.

² Dūporocjūpū Isaía Ō'acū ye queti weremu'tārī masū Ō'acū ucū'quere ojacu niwī. Cū Jesucristo a'ti turipū a'tiatjere a'ti tiro ojayucu niwī:

Yu'u mu'u ye quetire wereyuacjare mu'u dūporo o'ōguti.

Cū mu'u wa'atji ma'arē apoyugusami.

Ma'a quē'rāyumu'tāgū weronojō masā wācūserere bujaweti ducayudutigusami.

³ Ni'cū yucu marīrō, masā marīrōpū a'ti tiro caricūnu'cūbajaque'atigusami:

“Marī wioгу a'tiatji ma'arē apoyuya.

Diacjūca ma'a añurī ma'a quē'rārō weronojō weeyuya”, ni ojacu niwī.

Marī wioгу a'tiati dūporo masā nisetisere apoyuya, masā wācūserere ducayuya nīgū, tojo nicu niwī.

⁴ Tojo weegu Juā wāmeyeri masūta nicu niwī Isaía tojo nino'cu. Cū yucu marīrō, masā marīrōpū wāmeyecusiacu niwī. Cū masārē bu'égū, a'ti tiro nicu niwī:

—Musā ña'arō weesetisere bujaweti ducayu, wāmeyeno'ña. Tojo weerā musā ña'arō wee'quere acobocono'rāsa'a, nicu niwī. ⁵ Pājārā ti di'ta Judeapu nirā, tojo nicā Jerusalécjārā cū bu'esere tu'orā wa'acārā niwā. Na ña'arō wee'quere wereyu'rūca be'ro Jordā wāmetiri maapu narē wāmeyecu niwī.

⁶ Cū ye su'ti cameyo poari me'rā weeno'que nicaro niwā. Cū ejerituri da wa'icu casero da nicaro niwā. Cū pajasecuorā na ba'asetise poreroare, nūcū cjase mumia yere ba'acu niwī. ⁷ Juā masārē a'ti tiro werecu niwī:

—Yu'u be'ro apī yu'u nemorō tutuagu a'tigusami. Cū añuyū'rūagu nimi. Yu'u pe'e mejō nigū waro tu'oña'a. Cū ye sapature tuweemasitigu weronojō cūrē ne cārō ni'cārōwījimāsītisa'a. ⁸ Yu'u musārē aco me'rā wāmeye'e. Cū pūrīcā Espiritu Santu me'rā wāmeyegusami. Cū tojo wéegu, Espiritu Santu musāpūre dijatacā weegusami. Musā me'rā ninu'cūcūsami, nicu niwī Juā.

Juā Jesure wāmeye'que ni'i

(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)

⁹ Juā masārē wāmeyeri cura Jesú a'ti tiro weecu niwī. Nazare, Galilea di'ta nirī macāpū ni'cu wijawā'cā, Juā tiropū ejacu niwī. Juā cūrē Jordā wāmetiri maapu wāmeyecu niwī.

¹⁰ Cū ti maapu ni'cu majānu'cārī cura Jesú u'muse pāricā i'acu niwī. Espiritu Santu ni'cū buja weronojō bajugu cūpūre dijatacu niwī. ¹¹ Tojo wa'ari cura ni'cū u'musepū a'ti tiro ucūdijocu niwī:

—Mu'u yu'u macū uputu ma'igū ni'i. Mu'u me'rā pūrō e'cati'i, nidijocu niwī Ō'acū.

Jesure wātī Ō'acūrē yu'rūnu'cācā weesī'rīmi'que ni'i

(Mt 4.1-11; Lc 4.1-13)

¹² Jesure wāmeyeca be'ro maata Espiritu Santu yucu marīrō, masā marīrōpu cūrē wa'aduticu niwī. ¹³ Jesu toḡure cuarenta nāmūrī nicu niwī. Wa'icūrā uamarā wa'terōpu nicu niwī.

Wātī Jesure cū pacure yu'rūnu'cādutigu niquesācu nimiwī. Be'ro u'mūsecjārā Ō'acūrē wereco'terā Jesure co'terā dijatacārā niwā.

Jesú ne waro Galileapū masārē bu'enu'cā'que ni'i

(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)

¹⁴ Be'ro Herode Juā masārē wāmeyeri masūrē bu'iri da'reri wi'ipu sōrōduticu niwī. Titare Jesú Galilea di'tapu añuse queti Ō'acū yere, cū wiogu nimi nisere bu'egu wa'acu niwī. ¹⁵ A'tiro nicu niwī:

—Ni'cārōacārē musā toḡporōpu yoacā co'te'cu etatojami. Cū cārōacā be'ro wiogu sājāgūsami. Tojo weerā musā ña'arō weesetisere bujaweti, du'uya. Musā wācūserē ducayuya. Ō'acū masārē yu'rūogusami nisere ējōpeoya, ni bu'ecu niwī.

Jesú ba'paritirā wa'i wējērī masārē pijī'que ni'i

(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)

¹⁶ Be'ro Jesú Galilea wāmetiri ditara sumutōpu sijabaque'acu niwī. Topu wa'agu, Simórē, apī cū acabiji Andrére bocaepapu. Na wa'i wējērī masā nicārā niwā. Ditarapu na wejecure doqueñorā weecārā niwā. ¹⁷ Na tojo weecā i'agū, Jesú nicu niwī:

—Te'a yu'u me'rā. Musā ni'cārōacārē wa'i wējērī masā ni'i. Be'rore majā wa'i wējērā weronōjō masārē yé quetire wererāsa'a. Tojo werēcā, pājārā ējōpeorāsama, nicu niwī.

¹⁸ Cū tojo nicā tu'orā, maata na ye wejecupagure totā du'ucū, Jesú me'rā wa'acārā niwā.

¹⁹ Cārō yu'rua, puarā Zebedeo pō'rārē Santiago, cū acabiji Juārē i'acu niwī tja. Na yucupapu wejecupagure dero aposñacārā niwā. ²⁰ Narē i'agūta, Jesú na quē'rārē tja pijicu niwī. Cū tojo nicā tu'orā, na pacu Zebedeore, cūrē da'raco'terārē cō'awā'cācārā niwā. Cō'awā'cā, Jesú me'rā wa'acārā niwā.

Jesú wātī sājāno'cure cō'awīrō'que ni'i

(Lc 4.31-37)

²¹ Be'ro Capernau wāmetiri macāpu etacārā niwā. Saurure judío masā soowuari nūnu nicā Jesú na nerēwuari wi'ipu sājāacu niwī. Sājāa, masā ti wi'ipu nirārē bu'enu'cācu niwī. ²² Cū Moisé oja'quere bu'eri masā weronōjō bu'eticu niwī. Dutisere cuogu weronōjō narē bu'ecu niwī. Tojo weerā masā cū bu'esere tu'omarīa wa'acārā niwā. ²³ Ti wi'i na nerērī wi'ipu ni'cū masū wātī sājāno'cu nicu niwī. Cū a'tiro caricūcu niwī:

²⁴ —Mu'u Jesú Nazarecjā, ūsārē cariboticā'ña. ¿Ūsārē bu'iri da're bajuriogu a'tigu weeti? Mu'urē i'amasī'i. Ō'acū o'ó'cu ña'ase moogū, añubutiagu ni'i, nicu niwī.

²⁵ Cū tojo nicā tu'ogu, Jesú wātī masūpure nigūrē tu'tigu, a'tiro nicu niwī:

—Di'tamarīaña. Cūpure nigū wijaaya, nicu niwī.

²⁶ Cū tojo nicā, wātī cūpure nigū masūrē buruque'a narāsācā weecu niwī. Ūputu waro caricū, wātī cūpure ni'cu wijaacu niwī. ²⁷ Nipe'tirā ti wi'ipu nirā i'amarīacārā niwā. Na basu a'merī sērītiña'mujācārā niwā:

—¿Ñe'enojō niti a'te tojo wa'ase? ¿Ma'ma bu'ese niti? Ā'rī masū wātīapureta cō'awīromasīsere cuodojami. Na cū cō'awīrōcā, wijaama, nicārā niwā.

²⁸ Cū tojo wéeca be'ro yoaticāta Jesú ye quetire Galilea di'tacjārā tu'ose'sape'tia wa'acārā niwā.

Jesú Simó Pedro mañecōrē yu'rūo'que ni'i

(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)

²⁹ Jesú na nerēwuari wi'ipu wijáaca be'ro Simó, André me'rā na ya wi'ipu wa'acu niwī. Tojo nicā Santiago, Juā wa'acārā niwā. ³⁰ Topu Simó mañecō ujaque dutitigo cājico niwō. Jesure maata "Co dutitigo weeamo", ni werēcārā niwā. ³¹ Tojo nicā tu'ogu, Jesú co tiropu sājāacu niwī. Cere omocāpu ñe'e wejewa'cōdūpocu niwī. Cū tojo weeri curata ujaque surupe'tia wa'acaro niwā. Be'ro maata narē ba'ase ecaco niwō.

Jesú pājārā masā dutitirārē yu'rūo'que ni'i

(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)

³² Mujīpū sājāca be'ro ñamīpu masā Jesú tiropu nipe'tirā dutitirārē miacārā niwā. Wātīa sājāno'cārā quē'rārē miacārā niwā. ³³ Nipe'tirā ti macācjārā Jesú cū nirī wi'i sope pu'tōpu nerēcārā niwā. ³⁴ Nipe'tirā no'o nise duti cuorārē yu'rūope'ocā'cu niwī.

Pājārā wātīa sājāno'cārārē cō'awīrōcu niwī. Wātīa Jesú cū Ō'acū macū nisere masīcārā niwā. Tojo weegu narē ne cārō ucūdutitīcu niwī. Tojo nirō me'rā ucūtīcārā niwā.

Jesú Galilea di'tapū cū ye quetire werecusia'que ni'i
(Lc 4.42-44)

³⁵ Ape nūmū bo'rease dūporo Jesú wā'cā, macā sumuto masā marīrōpū cū pacure űbuegu wa'acu niwī. ³⁶ Be'ro Simó, āpērā cū me'rācārā me'rā Jesure a'marā wa'acārā niwā. ³⁷ Cārē bocārā, a'tiro ni werēcārā niwā:

—Nipe'tirā mū'urē a'marā weeama.

³⁸ Cū narē yu'tīcu niwī:

—Te'a apero pu'toacā nise macārīpu. Topū quē'rārē yé quetire weregu wa'aguti. A'tere weeguta yu'u a'ti nucūcāpu a'ti'cu ni'i, nicū niwī.

³⁹ Tojo weegu Jesú nipe'tiro Galilea na nerēwūase wi'serīpu bu'ecusiabi'acu niwī. Tojo nicā wātīarē cō'awīrōmūjācu niwī.

Jesú cāmi boagure yu'ruo'que ni'i
(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)

⁴⁰ Jesú Galileapū nirī cura ni'cū masū cāmi boagu Jesú tiro wa'acu niwī. Cū tiro ejaqu ejaque'a, a'tiro nicū niwī:

—Mū'u dutire yu'ruogu ni'i. Yu'ure yu'ruoya, nicū niwī.

⁴¹ Jesú cārē pajañā'gū, cūrē yu'ruogu da'raña'a, a'tiro nicū niwī:

—Mū'urē yu'ruoguti. Cāmi marīgū tojayā, nicū niwī.

⁴² Cū tojo nirī curata cū cāmi nīmī'que yatipe'tia wa'acaro niwā. Cū a'ti upū tojacu niwī. ⁴³ Be'ro Jesú cūrē we'eritīgu, tutuaro me'rā "A'tiro weeya", nicū nīmīwī.

⁴⁴ —Ne āpērārē weretīcā'ña. Diacjūta pa'i tiropu mū'u ye cāmi yatī'quere ī'ogū wa'aya. Cū mū'urē mū'u cāmi boasere "Pe'tia wa'a'a", nigūsami. Cū tojo nīca be'ro Moisé cū űbuepeoduti'quere o'oya. Mū'u tojo weecā, nipe'tirā mū'u cāmi yatīno'quere masīrāsama. Be'ro na me'rā nisetīgusa'a tja, nicū niwī.

⁴⁵ Cū pe'e cū weeduti'caronojō weetīcu niwī. Wa'a, nipe'tirāpure cūrē wa'a'quere werecusiacu niwī. Tojo weegu Jesú masā ī'orō macārīpure sājāmasītīcu niwī. Te macārī sumuto, masā marīrōpū sijacu niwī. Cū tojo weemicā, nipe'tirocārā masā a'ti, cūrē ī'acusiācārā niwā.

2

Jesú sijamasītigure yu'ruo'que ni'i
(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)

¹ Pejeti nūmūrī cāmi boagure yu'ruōca be'ro Jesú apatūrī Capernaupū wa'acu niwī tja. Cū topū nicā, ti macācārā wī'īpu nīmī nise quetire tu'ocārā niwā. ² Tojo weerā maata masā pājārā Jesú nirī wī'īpu nerēcārā niwā. Ti wī'ire mū'muyu'ruacārā niwā. Mejārōta soperū quē'rārē mū'muyu'ruacārā niwā. Ne sājāata basiotīcaro niwā. Narē cū ye bu'esere werecu niwī. ³ Tojo weeri cura Jesú tiro ni'cū sijamasītigure ba'paritīrā űmua wuawā'cācārā niwā. ⁴ Na masā pājārā nise bu'iri Jesú pu'toacāpu ejamasītīcārā niwā. Tojo weerā wī'ī bu'īpu mūjāa, Jesú nirō bu'īpu ni'cā pe seeweecārā niwā. Ti pepū cū sijamasītigure cū cūnarō me'rā du'udijocārā niwā. ⁵ Jesú na űputū ējōpeocā ī'agū, dutīfigure nicū niwī:

—Mū'u ña'arō wee'quere acobojono'toja'a, nicū niwī.

⁶ Cū tojo nicā tu'orā, topū dūjīrā Moisé oja'quere bu'eri masā a'tiro wācūcārā niwā: ⁷ "Ā'rī tojo ucūtīcārōua'a. Tojo nīgū, Ō'acūrē ña'arō ucūgū weemi. ĶCū Ō'acū weronojō tutuagu ni'i, ni wācūsari? Ō'acū ni'cūta ña'arō wee'quere acobojomasīmi. Ā'rī marī weronojō upūtīgu masā ña'arō wee'quere acobojomasītīsami", ni wācūcārā niwā. ⁸ Jesú cū basu na wācūsere ī'amasīgū, a'tiro nicū niwī narē:

—ĶDe'ro weerā musā yu'ure ña'arō mejēcā wācūti? ⁹ ĶDe'ro nise pe'e diasatibutiati? Ķ"Mu'u ña'arō wee'quere acobojono'toja'a" o "Wā'cānu'cāña, mū'u cūña'caro me'rā sijawā'cāña" nise pe'e diasaweti? "Mu'u ña'arō wee'quere acobojono'toja'a" nicā ī'atīmīgū, ējōpeoya marī'i. "Wā'cānu'cā sijawā'cāña" nicā pe'ema, cū sijasere ī'atojagupū "Diacjūta ni'i", ni ējōpeono'o. ¹⁰ Tojo weegu yu'u Ō'acū macū masū weronojō upūtīgu yu'u tutuasere ī'ogū, ā'rī sijamasītigure yu'ruoguti. Te me'rā musā yu'u masā ña'arō wee'quere acobojomasīsere masīrāsa'a, nicū niwī.

Be'ro sijamasītigure a'tiro nicū niwī:

¹¹ —Mū'u pe'ema a'tiro nīgūti. Wā'cānu'cāña. Mū'u cūña'carore mīiwua, mū'u ya wī'īpu tojaagusa'a, nicū niwī.

¹² Cũ tojo nirĩ curata sijamasĩtigu wã'cãnu'cãcu niwĩ. Wã'cãnu'cã, cũ cũña'carore niwũa, masã nipe'tirã ĩ'orõpu wa'a wa'acũ niwĩ. Tojo weerã nipe'tirã ĩ'amarĩarã, a'tiro nicãrã niwã:

—Marĩ pacu Õ'acũ tutuayũ'ruami. Ne ni'cãti ãsã a'tiro weesere ĩ'atirã nicãti, nicãrã niwã.

Jesú Levire pji'que ni'i

(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)

¹³ Jesú sijamasĩtigure yũ'ruõca be'ro apaturi Galilea ditara sumutõpu wa'acũ niwĩ tja. Nipe'tirã masã cũ tiropũ nérẽca be'ro narẽ bu'ecu niwĩ. ¹⁴ Ti ditarapũ wa'agu, Levĩ, Alfeo macãrẽ ĩ'abocacũ niwĩ. Cũ romano wiogure niyeru wapaseebosari masũ nicũ niwĩ. Tojo weegu cũ da'rari tucũpu dujicu niwĩ. Jesú cãrẽ ĩ'agũ, a'tiro nicũ niwĩ:

—Te'a yũ'u me'rã.

Tojo weegu Levĩ wã'cãnu'cã, cũ me'rã wa'acũ niwĩ.

¹⁵ Be'ro Jesú Levĩ ya wi'ipũ ba'agu wa'acũ niwĩ. Topũ pãjãrã wapaseeri masã, tojo nicã “Ña'arã nima” nino'rãnojõ nicãrã niwã. Pãjãrã waro nanojõ Jesure sirutucãrã niwã. Tojo weerã na Jesú tiro cũ bu'erã me'rã dujicãrã niwã. ¹⁶ Na tojo weecã ĩ'arã, Moisé oja'quere bu'eri masã, ãpẽrã fariseo masã Jesú na pãjãrã me'rã ba'acã ĩ'arã, cũ bu'erãrẽ a'tiro nicãrã niwã:

—¿De'ro weegu musã bu'egu wapaseeri masã me'rã, ña'arõ weeri masã me'rã sĩ'rĩ, ba'ati? nicãrã niwã.

¹⁷ Jesú na tojo nicã tu'ogu, a'tiro nicũ niwĩ:

—Dutĩ moorã ocoyerĩ masũrẽ a'matisama. Dutitirã pũrĩcã ocoyegure a'masama. “Añurã ni'i” nirãrẽ a'magũ a'titiwũ. “Ña'arã ni'i” nirã pe'ere yũ'ruõgu a'tiwũ, nicũ niwĩ.

“Mu'ũ bu'erã ¿de'ro weerã be'tiweti?” Jesure ni'que ni'i

(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)

¹⁸ Ni'cã numũ Juã masãrẽ wãmeyerĩ masũ bu'esere siruturi masã, tojo nicã fariseo masã Õ'acũrẽ ejõpeorã, be'ticãrã niwã. Na tojo be'tiri cura ni'cãrẽrã Jesú tiro wa'a, cãrẽ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—Juã masãrẽ wãmeyerĩ masũ bu'esere siruturã, tojo nicã fariseo masã bu'esere siruturã Õ'acũrẽ ejõpeorã, be'tima. ¿De'ro weerã mu'ũ bu'erã pe'e be'tiweti? nicãrã niwã.

¹⁹ Jesú narẽ yũ'ticũ niwĩ:

—¿De'ro weeacũ omocã du'tegu na me'rã nĩgũ, cũ pjiõ'cãrãrẽ bujaweti, be'tidutibosari? ²⁰ Be'ro cãrẽ ãpẽrã aperõpu miãca be'ro pũrĩcãrẽ bujaweti, be'tirãsama. Jesú, yũ'u na me'rã ni'i yujupũ; yũ'u na me'rã niticã pũrĩcãrẽ be'tirãsama nĩgũ, tojo nicũ niwĩ.

²¹ Apeyere queose me'rã narẽ werenemocũ niwĩ. Tojo nĩgũ, ma'ma cũ bu'ese me'rã tudõporõpu na weeseti'que a'mesu'amasĩtisa'a, nĩgũ weecu niwĩ.

—Mejãrõ su'tiro ma'ma casero, coeya marĩrĩ casero me'rã sereõ'ota basiowe'e. Tojo weecãma, ma'ma casero coecã, wejedu'osa'a. Mejãrõ su'tiro pe'ere wejetũ'rẽsa'a. Nemorõ pajiri pe tã'rãnemosa'a. ²² Tojota wa'asa'a marĩ ma'ma vino mejã ajuro wa'icurã casero me'rã weẽca ajuropu poseyecã. Pã'muyũ'ru, ti ajuro tũ'rũ, vino piostepe'tia wa'asa'a. Tojo wa'acã, vino bajudutia wa'asa'a. Ti ajuro quẽ'rã cõ'a wa'asa'a. Tojo weerã ma'ma vinorẽ ma'ma ajuropu poseyeno'o, nicũ niwĩ Jesú. Dupõropũ weeseti'que me'rã Jesú cũ ni'cãrõacã ma'ma bu'ese morẽta basiowe'e nĩgũ, tojo nicũ niwĩ.

Sauru nicã Jesú bu'erã trigore tũ'rẽ'que ni'i

(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)

²³ Ni'cã numũ judio masã na soowuari numũ nicã, Jesú cũ bu'erã me'rã trigo wesepũ yũ'ruacu niwĩ. Cũ bu'erã ti wesepũ yũ'ruarã, trigore tũ'rẽ ba'acãrã niwã. (Moisé cũ duti'caronõjõta na tojo weese yajase mejõta nicaro niwũ.) ²⁴ Tojo weecã, fariseo masã ĩ'acãrã niwã. Tojo weerã Jesure nicãrã niwã:

—Ĩ'aña. ¿De'ro weerã marĩ soowuari numurẽ da'radutitimicã, mu'ũ bu'erã tojo weeti? nicãrã niwã.

²⁵ Jesú narẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Musã dupõrocjũ wiõgu Davi cũ me'rãcãrã ãjaboarã wee'quere bu'etojapã. ²⁶ Davi Abiatar cũ pa'ia wiõgu nirĩ cura Õ'acũ wi'ipũ sãjãa, pã “Õ'acũ ye ni'i” ni'quere ba'acũ niwĩ. Cũ me'rãcãrã quẽ'rãrẽ ducawaacu niwĩ. Te marĩrẽ dutise a'tiro ni'i. Pa'ia dia'cãrẽ te pã ba'ata basiomicaro niwũ. Yũ'u bu'erã tere ba'arã, yũ'runũ'cãrã mejõta weema nĩgũ, tojo nicũ niwĩ.

²⁷ Jesú yu'tinemocu niwī tja:

—Marī ye niatjere Ō'acū marī soowuari numurē cūucu niwī. Ti numu mejēta marīrē dutimasī'i. ²⁸ Tojo weegu yu'u Ō'acū macū masū weronjō upatigu soowuari numu dutise nemorō dutimasī'i, nicu niwī Jesú.

3

Jesú omocā bu'awia'cure yu'rūo'que ni'i

(Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)

¹ Jesú apaturi cū weewuaronojōpuma judío masā na nerērī wi'ipu sājāacu niwī. Topu ni'cū omocā bu'awia'cu nicu niwī. ² Āpērā ŷmarī soowuari numurē cūrē yu'ruogusari? nīrā, Jesure ī'aco'tecārā niwā. Jesú yu'rūocā, weresāta basiorosa'a nīrā, tojo ī'acārā niwā. ³ Be'ro Jesú omocā bu'awiagure nicu niwī:

—A'tia, ā'rā nipe'tirā decopu ejanu'cāña. ⁴ Tu'ajanu'cō, to nīrā āpērārē nicu niwī:

—ŷMarī soowuari numu nicā añusere weerūati o ña'ase pe'ere ŷati? ŷYu'rūosere ŷati o wējēcō'ase pe'ere ŷati? nicu niwī. Na nipe'tirā di'tamarīpe'tia wa'acārā niwā. ⁵ Na yu'titicā ŷagū, ua wa'acu niwī. Na tu'osī'rīticā, bujawetise me'rā omocā bu'awiagure nicu niwī:

—Mu'u omocārē sfoña, nicu niwī. Cū tojo nicā, omocārē sfocu niwī. Sfoo, cū omocārē yu'rūono'cupu tojacu niwī. ⁶ Be'ro fariseo masā uawija wa'acārā niwā. Na Herode ya curuacjārā me'rā “ŷDe'ro wee marī Jesure wējērāsari?” ni wācūwā'cācārā niwā.

Ditara sumutopu pājārā masā nerē'que ni'i

⁷ Jesú na nerēwuari wi'ipu nī'cu cū bu'erā me'rā ditara sumutopu wa'acu niwī. Pājārā Galilea di'tacjārā cūrē sirutuwā'cācārā niwā. ⁸ Cū peje añuse weecā tu'orā, pājārā masā cū tiropu wa'acārā niwā. Judea di'tacjārā, Jerusalécjārā, Idumea di'tacjārā, Jordā wāmetiri maa mujīpū mujātiro pe'ecjārā, Tiro, Sidō wāmetise macārīcjarā na quē'rā Jesure ī'arā wa'acārā niwā. ⁹ Na pājārā nicā ŷagū, Jesú cū bu'erārē ni'cawū yucusu cūoyuduticu niwī. Cūrē masā tuutī'abosama nīgū, tojo weeduticu niwī. ¹⁰ Cū pājārārē yu'rucu niwī. Tojo weerā nipe'tirā dutitirā cūrē ñe'eña'sī'rīrā, cū tiropu dia'cū tuuwā'cācārā niwā. Cūrē ñe'ese me'rā yu'rūrās'a'a ni wācūrā, tojo weecārā niwā. ¹¹ Wātīa sājāno'cārā Jesure ī'arā, cū pu'to ejaque'amujācārā niwā. Ejaque'arā, a'tiro ni caricūcārā niwā:

—Mu'u Ō'acū macū ni'i, nicārā niwā.

¹² Jesú pe'e narē ne ucūdutiticu niwī. Cū Ō'acū macū nisere werebajurērī nīgū, tojo weecu niwī.

Jesú cū bu'erārē bese'que ni'i

(Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)

¹³ Be'ro Jesú ŷrūgūpu mujācu niwī. Topu cū besesī'rīrārē beseacju pijiocu niwī. ¹⁴ Na cū tiropu ejacā, cū me'rā wa'ajā warore doce umuarē besecu niwī. Narē cū ye quietire weredutio'ocu niwī. ¹⁵ Wātīarē cō'awīrōsere o'ocu niwī. ¹⁶ Na a'ticurā nicārā niwā: Simó, cūrēta Jesú pe'e Pedro wāme o'ocu niwī. ¹⁷ Santiago, tojo nicā cū acabiji Juā na Zebedeo pō'rā nicārā niwā. Narē Boanerges wāme o'ocu niwī. Tojo nīgū, na ŷoduarā niyucā, “Bupo Pō'rā” nigū weecu niwī. ¹⁸ Āpērā André, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás, Santiago Alfeo macū nicārā niwā. Tojo nicā Tadeo, Simó celote curuacjū nicārā niwā. ¹⁹ Apī Juda Iscariote be'ropu Jesure ī'atu'tirārē o'oacju nicu niwī.

Jesure “Wātī tutuaro me'rā wātīarē cō'awīrōmi” ni ucja'que ni'i

(Mt 12.22-32; Lc 11.14-23; 12.10)

Be'ro Jesú cū bu'erā me'rā ni'cā wi'ipu sājāacu niwī. ²⁰ Topure tja pājārā masā nerēcārā niwā. Tojo weerā ti wi'i mu'mucā, Jesú cū bu'erā me'rā ba'ata basioticaro niwā. ²¹ Tojo wa'asere Jesú acawererā tu'ocārā niwā. Cūrē maatia wa'asami nīrā, pijirā wa'acārā niwā.

²² Āpērā masā Jerusalēpu a'ti'cārā Moisé oja'quere bu'eri masā a'tiro nicārā niwā:

—Ā'ri Beelzebū wātīa wiogu sājāno'cu nimi. Cū tutuaro me'rā wātīarē cō'awīrōmi, nicārā niwā.

²³ Na tojo nicā tu'ogu, Jesú narē pijio, queose me'rā werecu niwī:

—Wātī cū basu cō'awīrōmasītisami. ²⁴ Ni'cā curuacjārā ducawatirā, na basu a'mequērā masāpe'tia wa'asama. ²⁵ Ni'cā wi'icjārā ducawatirā, na quē'rā pe'tia wa'asama. ²⁶ Wātī cū yarā me'rā ducawatigu, cū quē'rā ninu'cūtisami. Te me'rā yapatidija wa'asami.

²⁷ »Ni'cũ tutuagu ya wi'ipũre cũrẽ dũ'tecũutimigũ, cũ yere yajamasĩtisami. Dũ'tecũũca be'ropũ yajamasĩsami, nicũ niwĩ. Jesũ, yu'u wãtĩ yu'ruoro tutuagu ni'ĩ nĩgũ, tojo nicũ niwĩ.

²⁸ Be'ro ninemocu niwĩ:

—Diacjũta musãrẽ weregũti. Ō'acũ nipe'tise masã ña'arõ weesere, ña'arõ ucũsere acobojogusami. ²⁹ Espĩritu Santure ña'arõ ucũcã pe'ema, ne acobojotisami. Tojota acobojotiyu'ruocũsami. Bu'iritinu'cũgũsami, nicũ niwĩ.

³⁰ A'tere na “Wãtĩrẽ cuomi” nise bu'iri tojo nicũ niwĩ.

Jesũ paco, tojo nicã cũ acabijirã na cũrẽ a'maque ni'ĩ
(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)

³¹ Cũ tojo nĩrĩ cura Jesũ paco, cũ acabijirã etacãrã niwã. Na sope pu'topũ ejanu'cã, Jesure pijidutisõrocãrã niwã. ³² Jesũ pu'to dujirã cũrẽ nicãrã niwã:

—Mu'u paco, mu'u acabijirã sope pu'to mu'urẽ a'marã weepãrã, nicãrã niwã.

³³ Cũ narẽ nicũ niwĩ:

—¿Noanojõ nisari yu'u paco, yu'u acabijirã? nicũ niwĩ.

³⁴ Cũ sumuto dujirãrẽ ĩ'a, narẽ nicũ niwĩ:

—Ã'rã pe'e yu'u paco, yu'u acabijirã weronojõ nima. ³⁵ A'tiro ni'ĩ. No'o Ō'acũ haro weerãnojõ náta yu'u acabiji, yu'u acabijo, yu'u paco weronojõ nima, ni ucũcu niwĩ.

4

Jesũ oteri masũ ye quetire queose me'rã were'que ni'ĩ
(Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)

¹ Apaturi Jesũ ditara sumutopũ bu'ecu niwĩ. Pãjãrã masã cũ pu'topũ nerẽcãrã niwã. Na pãjãrã niyu'rucã ĩ'agũ, Jesũ yucasupu mujãsãjãa, ejanujãcu niwĩ. Masã pe'e nucũporopũ tojacãrã niwã. ² Be'ro narẽ peje queose me'rã bu'ecu niwĩ. Narẽ a'tiro nicũ niwĩ:

³ —Ni'cũ masũ cũ ya wesepũ otegu wa'asami. ⁴ Cũ otegu wẽestewã'cãcã, ma'apu apeye otese cape doqueque'asa'a. Mirĩcũa a'ti, te perire ĩ'aboca, ba'ape'ocã'sama. ⁵ Apeye ũtãpaga cã'rõacã di'ta cuoro bu'ipu doqueque'asa'a. Te di'ta cã'rõacã niyucã, asibusu maata marã, pĩ'rĩsa'a. ⁶ Be'ro mujĩpũ asimujãtiri cura di'ta boposãjãyu'rua wa'asa'a. Tojo weero nu'cõrĩ cuoti'caro nitjãrõ, maata ñaidija wa'asa'a. ⁷ Apeye otese cape pota wa'teropũ burãque'asa'a. Pota pe'e tere pĩ'rĩyu'rua, wẽjẽcã'sa'a. Tojo weero ne ducãtitimirõ, boadija wa'asa'a. ⁸ Apeye otese cape di'ta añurõpũ burãque'asa'a. Te pĩ'rĩ, bucuamujã, peje ducãtisa'a. Ni'cã ño treinta peri ducãtisa'a. Ape ño sesenta peri ducãtisa'a. Ape ño cien peri ducãtisa'a.

⁹ Be'ro narẽ nicũ niwĩ:

—O'meperi cuorãnojõ a'tere añurõ tu'oya, nicũ niwĩ.

Jesure cũ bu'erã “¿De'ro weegu queose me'rã bu'eti?” ni'que ni'ĩ
(Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)

¹⁰ Be'ro Jesũ cũ bu'erã doce, tojo nicã ãpẽrã cũ pu'to nĩrã me'rã se'saro tojaque'acu niwĩ. Cũrẽ a'tiro sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿De'ro nisĩ'rĩrõ weeati s'õ'oni'que mu'u queose me'rã bu'e'que? ni sãrĩtiña'cãrã niwã.

¹¹ Cũ narẽ nicũ niwĩ:

—Ō'acũ musãrẽ ãpẽrã todũporopũ masĩña marĩmi'quere cũ wiogu nisere masicã weemi. Yu'ure ãjõpeotirãma queose me'rã wereno'o. ¹² Tojo weerã yu'u weesere ĩ'amirã, ĩ'amasĩsome. Yẽ cjasere tu'omirã, tu'omasĩtirã tojarãsama. Na ña'arõ wee'quere du'u ducayutitjãrã, acobojose sãrĩsome, nicũ niwĩ Jesũ.

Jesũ cũ queose o'o'quere “A'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e” ni were'que ni'ĩ
(Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)

¹³ Apeye narẽ ninemocu niwĩ:

—¿Masã yu'u queose o'o'quere tu'oweti? To pũrĩcãrẽ a'tere tu'otirã, ¿de'ro wee apeyepure tu'obosau? ¹⁴ Otese capere otegu, yẽ quetire weregũ weronojõ nisami.

¹⁵ Masã ãpẽrã ma'apu otese cape burãque'a'que weronojõ nisama. Na, yẽ quetire tu'osama. Be'ro wãtĩ a'ti, na tu'omi'quere ã'mape'ocã'sami. ¹⁶ ãpẽrã ũtãpaga wa'teropũ doqueque'a'que peri weronojõ nisama. Yẽ quetire añurõ e'catise me'rã tu'osama.

¹⁷ Na tojo tu'omirã, nu'cõrĩ marĩrã weronojõ nisama. Narẽ mejẽcã wa'acã, o ãpẽrã te quetire ãjõpeose bu'iri narẽ tu'ticã, maata ãjõpeodu'ucã'sama. ¹⁸ ãpẽrã otese cape pota wa'tero doqueque'a'que weronojõ nisama. Yẽ quetire tu'oma, tu'orã pe'e. ¹⁹ A'ti

umuco cjase pe'ere wācūyu'rūoquejocā'sama. No'o de'ro nisere uaripejaya'ruasama. Na tojo niseticā, a'te narē dojorēcā'sa'a. Na tu'o'quere acobojo, dūca marirā weronojō tojasama. ²⁰ Āpērā pe'e yé quetire tu'orā, añurō ējōpeosama. Na tojo weerā peje dūcatiro weronojō nisama. Otese cape di'ta añurō buraque'a'que weronojō nisama. Āpērā treinta peri dūcati'caro weronojō nisama. Āpērā sesenta peri, āpērā cien peri dūcati'caro weronojō niburosama, ni ucūcu niwī Jesú.

Jesú sī'ocja me'rā queose o'o'que ni'i
(Lc 8.16-18)

²¹ Apeye queosere werenemocu niwī:

—Masā sī'ocjare acaro docapu sī'otisa'a. Tojo nicā na cārīrō docapu sī'odupotisama. Tojo weronojō o'orā, nipe'tiropu sī'odutirā u'muarōpu yoosama. ²²⁻²³ A'te weronojō toduporopu masā masīno'ña marī'quere masīno'rōsa'a. Ya'yioropu ni'que quē'rā bajaranosa'a. O'meperi cuorānojō a'tere añurō tu'oya, nicu niwī. Yé queti masīno'ña marīmi'que be'ropure sī'ocja bo'reyuro weronojō masīpe'ticā'no'rōsa'a nīgū, tojo nicu niwī.

²⁴ A'tiro ninemocu niwī tja:

—Musā tu'osere añurō tu'oña'nurūña. Yé quetire tu'o ējōpeo'caronojōta Ō'acū musārē tu'omasīsere o'ogusami. Añurō tu'orārē Ō'acū nemorō añuse o'ogusami. ²⁵ Yu'u bu'ese tu'o ējōpeonemorārē Ō'acū masīse o'onemogūsami. Āpērā yu'u bu'esere tu'osī'rītibutiarā pe'ere na masīmi'quere ē'mape'ocā'no'rāsama, nicu niwī Jesú.

Jesú otese cape bucuamujāse me'rā queose o'o'que ni'i

²⁶ Jesú apeye queose o'onemocu niwī:

—Yu'u bu'ese, Ō'acū wiogu nise ni'cū masū otese capere otero weronojō ni'i. ²⁷ Ototojanu'cō, cū ī'anurūtinigū, wa'a wa'asami. Be'ro umucori, ñamirī yōacāta yu'rasa'a. Te numurirē, te ñamirirē cū ote'que te uaro pī'rī bucuasa'a. Cū tojo wa'asere masītisami. ²⁸ Cū ote'que ī'anurūña marirō te di'tapure pī'rīsa'a. Ne waro pī'rīwijamūtāsa'a. Be'ro pupi, be'roputa te peri dūca o'osa'a majā. ²⁹ Te peri ñaica be'ro cū tere tū'rēgū wa'asami. Tere tū'rērītero ejacā, tojo weesami, nicu niwī Jesú.

Jesú mostaza wāmetise cape me'rā queose o'o'que ni'i

(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)

³⁰ Jesú narē werenemocu niwī:

—Ō'acū yarā pājārā sājārāsama nisere a'te queose me'rā wereguti. ³¹ A'tiro ni'i. Ni'cā mostaza cape ote'que weronojō ni'i. Ti caperota cā'caperoacā waro ni'i. ³² Tócapeacā nimirō, otéca be'ro pī'rīrōpua pajibutiacya yucugū pī'rīsa'a. Pacase dāpurītisa'a. Mirīcūa tigupu acoroápesasama. Ō'acū wiogu nise oteri pe cā'peacā weronojō nu'cāsa'a. Be'ro pajicju bucu'caro weronojō nipe'tiropu cū ye queti se'sa wa'asa'a. Tojo nicā pājārā cū yarā sājārāsama nīgū, tojo werecu niwī.

Jesú masārē queose me'rā bu'e'que ni'i

(Mt 13.34-35)

³³ Jesú cū ye quetire bu'ēgu, peje queose me'rā bu'emujācu niwī. Na tu'omasīrō ejatuaro bu'ecu niwī. ³⁴ Narē bu'ēgu, queose marirō wereticā weeticu niwī. Cū bu'erā pe'ere na se'saro nicā, nipe'tisere te queosere "A'tiro nisī'rīrō wee'e", ni werepe'omujācu niwī.

Jesú wī'rōrē, tojo nicā pā'cōrīrē yusuodijo'que ni'i

(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)

³⁵ Jesú masārē otese me'rā queose wérēca numurēta na'isājāri cura cū bu'erārē a'tiro nicu niwī:

—Te'a siaquiji ditara sumutopu, nicu niwī.

³⁶ Cū tojo nicā tu'orā, na yucusū sñānacawūpu Jesure miip'e'acārā niwā. Masā pe'e na ni'caroputa tojacā'cārā niwā. Apeyepawu quē'rā na me'rā pē'acaro niwā. ³⁷ Na pē'arī cura wī'rō uputu a'ticaro niwā. Pā'cōrī yucusūpūre paaquesāamujācaro niwā. Tojo wa'acā, tiwu mirīdjaropu weecaro niwā. ³⁸ Tojo wa'arī cura Jesú pe'e siropu cū dūpoare apeyenojō me'rā ēotutjīgū cārīsānacū niwī. Tojo wa'acā ī'arā, cū bu'erā cūrē wā'cōcārā niwā. A'tiro nicārā niwā:

—¿Īsārē bu'ēgu, mu'u ī'aweti? Marī mirīrāta wee'eba, nicārā niwā.

³⁹ Na tojo nicā tu'ogu, Jesú wā'cānu'cā, wī'rōrē yusuocu niwī. Pā'cōrīrē a'tiro nicu niwī:

—Di'tamarīña, nicu niwī.

Cũ tojo nicã, wĩ'rõ di'tamarĩa wa'acaro niwũ. Nipe'tise yusudijape'tia wa'acaro niwũ.

⁴⁰ Be'ro Jesú cũ bu'erãrẽ nicu niwĩ:

—¿De'ro weerã tocã'rõ uiatĩ? ¿Musãrẽ ãjõpeose marĩbutiatĩ? nicu niwĩ.

⁴¹ Na uputu waro ucua'cãrã nitĩjarã, na basu a'merĩ ucũcãrã niwã:

—¿Noanojõ nisariba ãrĩ? Cũrẽ wĩ'rõ, pã'cõrĩputa tu'omaatidojacã'a, nicãrã niwã.

5

Jesú wãtĩa sãjãno'cure cõ'awĩrõ'que ni'i

(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)

¹ Jesú cũ bu'erã me'rã Galilea cja ditarare pẽ'a, Gerasa wãmetiropu pẽ'ajacãrã niwã. ² Jesú yucusupu ní'cu majãnu'cãrĩ cura ní'cũ wãtĩa sãjãno'cu wẽrĩ'cãrãrẽ yaaropu ní'cu Jesú tiropu a'ticu niwĩ. ³ Cũ masãperi wa'teropu ninu'cũcu niwĩ. Ne ní'cũ cãrẽ du'tecũumasitĩcãrã niwã. Cõme dari me'rã quẽ'rãrẽ ne basioticarõ niwũ. ⁴ Pejetiri cõme dari me'rã cũ omocãrĩrẽ, cũ du'pocãrĩpu du'tecũumicãrã niwã. Te darire wejesuremujãcu niwĩ. Ne ní'cũ põtẽoticãrã niwã. ⁵ Ñmucori, ñamirĩrẽ cũ ùrũpagupu, masã boa'cãrãrẽ na yaa'caropu caricũsijamujãcu niwĩ. Ëtãperi me'rã cũ basuta cũ upure dotesija, cãmida'remujãcu niwĩ. ⁶ Cũ Jesure yoaropu ñ'agũta omawã'cãti, cũ tiro ejaque'acu niwĩ. ⁷⁻⁸ Jesú cãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Wãtĩ ã'rĩpure sãñagũ wijaaya.

Cũ tojo nicã tu'ogu, uputu caricũse me'rã Jesure nicu niwĩ:

—Jesú Õ'acũ ñ'musepu nigũ macũ, ¿de'ro weegu yu'ure caribogu a'tiatĩ? Mu'ũ pacu ñ'orõpu sãrĩ'i. Yu'ure ña'abutiario pi'eticã weeticã'ña.

⁹ Be'ro Jesú cãrẽ sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿De'ro wãmetiti? nicu niwĩ. Cũ pe'e yu'ticu niwĩ:

—Legiõn wãmeti'i. Pãjãrã wãtĩa ùsã nicã'a nigũ, tojo nicu niwĩ.

¹⁰ Jesure uputu waro “Ësãrẽ ape di'tapu cõ'aõ'otica'ña”, ni sãrĩcãrã niwã. Totã tojasĩ'rĩrã, tojo nicãrã niwã. ¹¹ Tojo wa'ari cura titare ùrũgũ pu'to pãjãrã yesea ba'a nu'cũcãrã niwã. ¹² Narẽ ñ'arã, wãtĩa a'tiro ni Jesure sãrĩcãrã niwã:

—Ësãrẽ yesea tiro o'õya. Ësã napure sãjãarãti, nicãrã niwã.

¹³ Jesú “Tojota weeya”, nicu niwĩ. Tojo weerã na masũpure ní'cãrã wijaa, yeseapure sãjãacãrã niwã. Topure pãjãrã yesea puati mil wa'tero nicãrã niwã. Yesea wãtĩa sãjããca be'ro opa tu'rupu omamaati, ditarapu doqueñojã, mirĩpe'tia wa'acãrã niwã.

¹⁴ Tojo wa'acã, yesea co'terã a'tiro weecãrã niwã. Na uputu ucuarã macãpu, cãpũpu omawã'cã, weresterã wa'acãrã niwã. Na werecã tu'orã, masã nipe'tirã ñ'arã wa'acãrã niwã. ¹⁵ Jesú tiropu ejarã, wãtĩ sãjãno'cure ñ'acãrã niwã. Cũ tu'tĩ sãña, añurõ wãcũse cuogu dujicu niwĩ. Cũrẽ ñ'arã, uise me'rã nicãrã niwã. ¹⁶ Jesú masũrẽ wãtĩarẽ cõ'awĩrõ'quere ñ'a'cãrã nipe'tise cãrẽ wa'a'quere werecãrã niwã. Tojo nicã yeseare wa'a'que quẽ'rãrẽ werecãrã niwã. ¹⁷ Tere tu'orã, masã tocjãrã Jesure tutuaro me'rã “Mu'ũ a'ti di'tapure niticã'ña, aperopu wa'aya”, nicãrã niwã.

¹⁸ Be'ro Jesú tojo nicã tu'ogu, yucusupu mujãsjãjãcu niwĩ. Tojo weecã, wãtĩ cuomi'cu Jesure uputu sãrĩmicu niwĩ:

—Yu'ũ quẽ'rã mu'ũ me'rã wa'aguti. ¹⁹ Jesú cãrẽ “Te'a”, niticu niwĩ. A'tiro pe'e nicu niwĩ:

—Mu'ũ ya wi'ipu tojaagusa'a. Tojaa, mu'ũ acawererã nipe'tirãrẽ nipe'tise yu'ũ mu'urẽ wee'quere werepe'ocã'ña. Tojo nicã yu'ũ mu'urẽ pajaña'gũ wee'quere weregu wa'aya, nicu niwĩ.

²⁰ Tojo weegu cãrẽ wa'a'quere weregu wa'acu niwĩ. Decãpoli wãmetise macãrĩpu nipe'tise Jesú cãrẽ wee'quere werecu niwĩ. Nipe'tirã cũ weresere tu'orã, ucua wa'acãrã niwã.

Jairo macõrẽ, tojo nicã dí mejã cuogore Jesú yu'rũo'que ni'i

(Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)

²¹ Jesú wãtĩarẽ cõ'awĩrõca be'ro ape pã'rẽpu ní'cu pẽ'ajacu niwĩ tja. Pẽ'ata, ditara sumutopu nu'cũrĩ cura cũ tiropu pãjãrã masã nerẽcãrã niwã. ²² Topure ní'cũ na nerẽrĩ wi'i wiogu Jairo wãmetigu etacu niwĩ. Jesure ñ'agũ, cũ tiro ejaque'acu niwĩ. ²³ Cãrẽ yu'rũodutigu uputu sãrĩcu niwĩ:

—Yu'ũ macõ wẽrĩgõpu weeamo. Te'a yu'ũ me'rã. Mu'ũ core ñapeose me'rã yu'rũgosamo. Tojo weecã, masãgõsamo, nicu niwĩ.

²⁴ Jairo tojo nicã tu'ogu, Jesú cũ me'rã wa'acu niwĩ. Topu wa'acã, pãjãrã masã cãrẽ siruturã tuumaawã'cãcãrã niwã. ²⁵ Na masã pãjãrã wa'teropu ní'cõ numio dí mejã dutitigo nico niwõ. Co tere dutitiro doce cũ'marĩ yu'rũcaro niwũ. ²⁶ Duturia pãjãrã na ocoyemicã, pũrõ waro pi'etico niwõ. Co niyeru cuomi'quere narẽ wapayemigõ,

tojaque'a wa'aco niwō. Ne duti tu'otico niwā. Yu'rūronojō wa'ago, pūrō waro wa'aco niwō. ²⁷ Jesú masārē yu'rūosere tu'oco niwō. Tere tu'ogo, Jesú sē'ema masā wa'teropu ejanu'cā, cū yaro su'tirore da'raña'co niwō. ²⁸ “Yu'u cū ya su'tiro da'raña'se me'rāta yu'rūgosa'a” ni wācūgō, tojo weeco niwō. ²⁹ Co da'raña'se me'rā co duti maata bu'anu'cā wa'araco niwā. Co basu maata tu'oña'co niwō. ³⁰ Maata Jesú “Yu'u tutuaro me'rā ni cōrē yu'rūoasu”, ni tu'oña'cu niwī. Majāmī'a, masārē sērītiña'cu niwī:

—¿Noa, yáro su'tirore da'raña'ti?

³¹ Tere tu'orā, cū bu'erā cūrē yu'ticārā niwā:

—¿Mu'u ĩ'aweti? Masā pājārā tuuwā'cācā ĩ'amigū, “¿Noa, yáro su'tirore da'raña'ti?” ĩni sērītiña'ti? nicārā niwā.

³² Na weremicā, Jesú ĩnoa, yáro su'tirore da'raña'pari? nígū, nipe'tirārē ĩ'ama'cu niwī. ³³ Tojo weecā, cū yu'ruono'co uigo narāsāgōta, cū tiropu ejaque'aco niwō. Co cū yu'rūo'quere masīco niwō. Tojo weego cūrē diacjū wereco niwō.

³⁴ Jesú core nicu niwī:

—Mu'u ĩjōpeotjāgō, yu'ruono'copu toja'a. Dutu marīgō e'catise me'rā tojaaya, nicu niwī.

³⁵ Jesú core ucūrī cura Jairo ya wi'icjārā na tiropu ejačārā niwā. Topu ejarā, Jairore a'tiro nicārā niwā:

—Mu'u macō wērīa wa'amo. Marīrē bu'egure tocā'rōta caribodu'uya, nicārā niwā.

³⁶ Jesú narē tu'ope'otimigūta, Jairore a'tiro nicu niwī:

—Īcaatigūta. Tojo weronojō o'ogu, yu'ure ĩjōpeoya.

³⁷ Jesú cū me'rā pājārā wa'acā uaticu niwī. A'ticūrā dia'cū pijicu niwī. Pedro, Santiago, cū acabiji Juārē pijicu niwī. ³⁸ Jesú judío masā nerērī wi'ī wioqu ya wi'ipu ejaču niwī. Topu ejaču, masā uti, dujariwā'a caricūcusiārā pājārā ĩ'acu niwī. ³⁹ Ti wi'ipu sājāagū, to masā pājārā nirārē nicu niwī:

—¿De'ro weerā tocā'rō caricū, utiti? Wī'magō wērītimo. Cārīgō weemo, nicu niwī.

⁴⁰ Cū tojo nicā, ti wi'ipu ní'cārā mejō bujicā'cārā niwā. Be'ro Jesú nipe'tirārē wijaaduticu niwī. Na wijāaca be'ro wī'magō pacure, pacore, cū bu'erā ĩ'tiarārē co pesari tucūpu pijisājāacu niwī. ⁴¹ Topu sājātagu, co omocārē ñe'e, arameo me'rā nicu niwī:

—Talita, cumi. Tojo nígū, “Wī'magō, wā'cānu'cāña” nígū, tojo nicu niwī.

⁴² Cū tojo nirī cura wī'magō doce cū'marī cuogo wā'cānu'cā, sijaco niwō. Co masācā ĩ'arā, na ucauyū'rua wa'acārā niwā. ⁴³ Jesú tojo wee'quere tutuaro me'rā āpērārē ne werediticu niwī. Be'ro “Wī'magōrē ba'ase ecaya”, nicu niwī.

6

Jesú cū ya macā Nazarepu dajatojaa'que ni'i

(Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

¹ Jesú Capernaupu ní'cu cū ya macāpu tojaacā, cū bu'erā quē'rā wa'acārā niwā. ² Judío masā soowuari numu'nicā, Jesú na nerēwuari wi'ipu bu'ecu niwī. Pājārā masā cū bu'esere tu'orā, tu'omarīacārā niwā. A'tiro nicārā niwā:

—¿No'opu bu'epari ā'ri a'te nipe'tise pejere? ¿Noa ā'rīrē tocā'rō masisere o'opari? ¿A'te cū wee'ose quē'rārē no'opu bu'epari? ³ Ā'ri capiteru, María macū nimi. Santiago, José, Juda, Simó ma'mi nimi. Cū acabijirā numia quē'rā a'to marī wa'teropu nima, nicārā niwā. Tere wācūrā, cūrē ne ĩjōpeosi'rīticārā niwā. ⁴ Na tojo nicā tu'ogu, Jesú a'tiro nicu niwī:

—Nipe'tirā ní'cū Ō'acu ye queti weremu'tārī masūrē tu'o ĩjōpeosama. Cū ya di'tacjārā, cū acawererā waro, cū ya wi'icjārā dia'cū cūrē ĩjōpeotisama, nicu niwī.

⁵ ĩjōpeoti'que ye bu'iri Jesú topure peje narē wee'omasīticu niwī. A'te dia'cūrē weecu niwī. Pejetirāta dutitirārē omocā ñapeo yu'ruocu niwī. ⁶ Na ĩjōpeoticā ĩ'agū, ucauyū'ruacu niwī.

Jesú cū bese'cārārē bu'edutio'o'que ni'i

(Mt 10.5-15; Lc 9.1-6)

Nazare ti macā pu'toacā nise macārīpu bu'ecusiacu niwī.

⁷ Na docere cū pu'topu pijigu, puarērā dia'cū o'ónu'cācu niwī. Narē wātia sājāno'cārārē cō'awīrōmasisere o'ocu niwī. ⁸ Ne apeyenojō miadutiticu niwī. Na tuacju me'rā dia'cū wa'aduticu niwī. Ne pu'enojō, ajuronojō, niyeru miadutiticu niwī. ⁹ Na sapatu sājāse caseri me'rā dia'cū, tojo nicā su'ti na sājāse me'rā dia'cū wa'aduticu niwī. ¹⁰ A'tiro nicu niwī:

—Musā wi'ipu sājāarā, ti macāpu musā niatjo pōtēorō tojaque'aya. ¹¹ No'o musārē aperopu ñe'eticā, musā ucūserē tu'osi'rīticā, tore wijawā'cāña. Tore wijarā, ti macā

cjase di'ta wā'a'quere paastecō'aña. Tojo weerā musā “A'ti macācǎjārā bu'iritima”, ni ĩ'orāsa'a. Diacǎjūta nigūti. Ō'acū masārē beseatji nūmū nicā, ti macācǎjārā musārē ñe'eti'cārārē a'tiro weegusami. Sodoma, Gomorracǎjārārē bu'iri da're'caro nemorō narē da'regusami, nicū niwī Jesú.

¹² Cū tojo nica be'ro na wa'a wa'acārā niwā. Wa'a, masārē “Musā ña'arō wee'quere bujaweti ducayuya”, nicārā niwā. ¹³ Tojo nicā pǎjārā wātia sǎjāno'cārārē cō'awīrōcārā niwā. Pǎjārā dutitirārē u'se me'rā wa're, narē ya'ruomujācārā niwā.

Juā masārē wāmeyeri masūrē tojo wee wējēcārā niwā nise ni'i
(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)

¹⁴ Nipe'tiropū Jesú weesere tu'ose'sa wa'acārā niwā. Herode ti di'ta wiogu quē'rā tu'ocu niwī. Tere tu'ogu, a'tiro nicū niwī:

—Juā masārē wāmeyeri masū wējēno'cupū nimigū, masāgū masāpī. Tojo weetigu mejēta cū peje waro wee'otutuayū'ruami, nicū niwī.

¹⁵ Āpērā pe'e a'tiro nicārā niwā:

—Nitimi. Cū dūporocǎjūpū Ō'acū ye quetire weremu'tārī masū Elía masāgū masāpī, nicārā niwā.

Tojo nicā tja āpērā a'tiro nicārā niwā:

—Dūporocǎjārā Ō'acū ye quetire weremu'tārī masā weronojō nīgū nisasami, nicārā niwā.

¹⁶ Na tojo nicā tu'ogu, Herode nicū niwī:

—Todūporo ya'u dūpoa dūtesureduti'cu Juā wāmeyeri masū nisasi. Cūta ni'cārōacārē masāpī, nicū niwī.

¹⁷ Herode todūporopū Herodía wāmetigo ye bu'iri Juārē bu'iri da'reri wi'ipū miaa, da'tecūduuticu niwī. Herodía cū acabiji Felipe nūmo nico niwō. Tojo nimicā, Herode pe'e cū acabiji catimicā, core ē'ma, nūmoticu niwī. ¹⁸ Cū tojo weecā ĩ'agū, Juā wāmeyeri masū Herodere a'tiro nicū niwī:

—Mu'u acabiji nūmorē nūmoticā, ña'a ni'i. Core cūoticā'ña, nicū niwī.

¹⁹ Cū tojo nise bu'iri Herodía Juā me'rā a'pepūrīgō, cūrē wējēsī'rīco nimiwō. Tojo wācūmigō, wējēmasītico niwō. ²⁰ Herode pe'e Juārē añugū, bu'iri moogū nimi nīgū, nūcū'ase me'rā tu'oña'cu niwī. Tojo weegu co ña'arō weesī'rīsere weedutiticu niwī. Juā ucūsere tu'omasītīmīgū, añurō tu'sase me'rā tu'ocu niwī, tu'ogu pe'e. ²¹ Herodía Juārē ĩ'atu'tigo nitǎjagō, Herode cū bajuáca nūmū bosenumu weeri cura Juārē co wējēsī'rī'quere bocaejajeco niwō. Ti nūmurē Herode bosenumu wéegu, cū me'rā da'rarārē pijinerēcu niwī. Tojo nicā surara wiorārē, Galilea di'tacǎjārā wiorā nirānojōrē pijiocu niwī. Pijio, narē su'ori ba'acu niwī. ²² Na ba'aropū Herodía macō sǎjāa, basa'oco niwō. Co basa'osere Herode, āpērā cū me'rā ba'adujirā tu'saya'ruacārā niwā. Tojo weegu Herode nicū niwī core:

—No'o mu'u hasenojōrē sērīcā, mu'arē o'oguti, nicū niwī.

²³ Tojo weegu masā ĩ'orōpū “Nisooro marīrō no'o ya'u dutiri di'ta deco me'rā mu'u sērīcā, o'omasī'i”, nicū niwī. ²⁴ Be'ro co paco tiro wa'a, sērītiña'co niwō:

—Ma'u, ĩ'ñe'enojōrē sērīgōsari cūrē? nico niwō.

Co paco ya'tico niwō:

—Juā wāmeyeri masū ya dūpoare dūtesure miitidutiya, nico niwō.

²⁵ Be'ro maata Herode tiropū wa'a, cūrē nico niwō:

—Ni'cārōacāta bapapū Juā wāmeyeri masū ya dūpoare dūtesure misāa o'oya, nico niwō.

²⁶ Co tojo nicā tu'ogu, Herode bujawetiya'ruacu niwī. Cū nipe'tirā to nerē'cārā tu'oropū “No'o mu'u sērīsere o'oguti” ni'cu niyucā, de'ro weeta basioticarō niwā. Tojo weegu cū “O'owe'e”, nīmasīticu niwī. ²⁷ Be'ro maata ni'cū surarare Juā ya dūpoare dūtesure miitidutio'ocu niwī. ²⁸ Tojo weegu surara bu'iri da'reri wi'ipū wa'a, Juā ya dūpoare dūtesure, bapapū misāa miacu niwī. Be'ro cū Herode core o'ocu niwī. Co pe'e quē'rā co pacopūre o'oturiaco niwō.

²⁹ Juārē tojo weese quetire tu'orā, cū bu'esere sirutu'cārā cū upūre mii, yaarā wa'acārā niwā.

Jesú ni'cāmocūsetiri mil umuarē ba'ase eca'que ni'i
(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

³⁰ Jesú besecū'cārā na bu'ecusiaca be'ro Jesú tiropū dajacārā niwā. Daja, cū tiro nerē'cārā niwā. Nipe'tise na wee'quere, masārē bu'e'quere werēcārā niwā. ³¹ Tu'ajanū'cōca be'ro Jesú narē “Te'a sijācatirā masā marīrōpū”, nicū niwī.

Masã na tiropu na irõ wa'amujâyucã, na ba'anucüaticãrã niwã. ³² Tojo weegu Jesú, cü bu'erã me'rã na se'saro yucusupu mujãsãjãa, masã marirõpu wa'acãrã niwã. ³³ Pãjãrã na wa'acã ì'acãrã niwã. Tojo weerã Jesure ì'a cãrã, cü wa'aropu nipe'tise macãrãcãrã omasirutuwã'cãcãrã niwã. Na duporo na pë'atãtjore yucuetojacãrã niwã. ³⁴ Be'ro Jesú yucusupu sãña'cu dujinu'cãgü, masã pãjãrãrë ì'agü, pajaña'cu niwã. "Oveja co'tegu moorã weronojõ nima", ni tu'õña'cu niwã. Tojo weegu narë peje bu'enu'cãcu niwã.

³⁵ Ñamica'apu cü bu'erã cü tiro eja, a'tiro nicãrã niwã:

—Ñamica'apu ni'i. A'topure ne masã marĩma. ³⁶ Tojo weegu masãrë macãrãpu no'o pu'to nise macãrãpu tojaadutiya. Topu duuba'arã wa'ato. Ba'ase mooma, nicãrã niwã.

³⁷ Jesú narë yu'ticu niwã:

—Musã narë ba'ase ecaya.

Na pe'e cãrë yu'ticãrã niwã:

—¿Ocho mujipuri cjarõ da'rawapata'ase me'rã üsã pã duurã wa'arãsari ã'rãrë ecajã? nicãrã niwã.

³⁸ Jesú narë yu'ticu niwã:

—¿Musã dicuse pã cuoti? Ì'arã wa'aya.

Na ì'atoja, cãrë werecãrã niwã:

—Ni'cãmocuse pã, tojo nicã puarã wa'i niama, nicãrã niwã.

³⁹ Be'ro ni'cãrë cururi masãrë tá bu'ipü dujuduticu niwã. ⁴⁰ Tojo weerã na ni'cãrë cururire cien masã dujicãrã niwã. Apeye cururire cincuenta masã dujiburocãrã niwã.

⁴¹ Be'ro Jesú te ni'cãmocuse pãrë, na wa'i puarãrë mii, u'muarõpu ì'amorõ, cü pacu Õ'acurë e'catise o'ocu niwã. Tu'ajanu'cõ, pãrë pe'este, cü bu'erãrë masãrë etidutigu o'ocu niwã. Wa'i quë'rãrë mejãrõta weecu niwã. ⁴² Nipe'tirã ba'a yapicãrã niwã.

⁴³ Be'ro doce pi'seri na ba'adu'a'quere seeneocãrã niwã. ⁴⁴ Tere ba'a'cãrã umua se'saro ni'cãmocusetiri mil nicãrã niwã.

Jesú acopu sija'que ni'i

(Mt 14.22-27; Jn 6.16-21)

⁴⁵ Jesú masãrë ba'ase ecãca be'ro maata cü bu'erãrë ditarapu pë'ayuduticu niwã. Narë cü duporo Betsaidapu ejayudutigu o'ocu niwã. Cü pe'e masãrë we'eritigu weecu niwã.

⁴⁶ Narë we'eritica be'ro urügüpu ñubuegu mujãcu niwã. ⁴⁷ Na'ica be'ro yucusu ditara decopu nicaro niwã. Jesú pe'e majãrõpore ni'cũta nicu niwã. ⁴⁸ Wì'rõ na pë'arõta wëpõtõecaro niwã. Tojo weegu Jesú na wawawã'cãmasitica ì'acu niwã. Bo'remujãtiri cura Jesú na tiropu wa'agu, acopu sijawã'cãcu niwã. Cã'rõ narë yu'ruacu nimiwã. ⁴⁹ Tojo wa'ari cura cü acopu sijawã'cãtica ì'acãrã niwã. Cãrë ì'arã, masã wëri'cu wãti nisami nirã, caricucãrã niwã. ⁵⁰ Na nipe'tirã cãrë ì'arã, ucupe'tia wa'acãrã niwã. Tojo weegu Jesú maata narë a'tiro niqiejocu niwã:

—Wãcütutuaya. Yu'u ni'i. Uiticã'ña, nicu niwã.

⁵¹ Be'ro na sãñapjupu mujãsãjãcu niwã. Cü mujãsãjãri cura wì'rõ di'tamarã wa'acaro niwã. Tere ì'arã, uputu ucua, ì'amariãcãrã niwã. ⁵² Pã me'rã cü wee'õ'quere na añurõ waro tu'omasibutiaticãrã niwã yujupu. Tojo weerã ucuyaruãcãrã niwã.

Jesú Genesarepu dutitirãrë yu'ruo'que ni'i

(Mt 14.34-36)

⁵³ Na ti ditarapure pë'a, Genesare wãmetiropu ejaçãrã niwã. Topu ejarã, na yawu yucusure du'tepo'o, majãcãrã niwã. ⁵⁴ Topu na majãnu'cãri cura tocjãrã maata Jesure ì'amasicãrã niwã. ⁵⁵ Tojo weerã na nipe'tiropu omawã'cã, dutitirãrë na cũhase me'rã Jesú no'o wa'aro miamujãcãrã niwã. ⁵⁶ No'o cü wa'ari macãpu, sumutopu, cãpupu, no'o bajuyoro cü yu'ruatjopu dutitirãrë miaa, cüumujãcãrã niwã. Jesure a'tiro sericãrã niwã:

—Mu'u quë'rã üsãrë cã'rõ mu'u yaro su'tirote ñe'eña'duticureya, nicãrã niwã. Nipe'tirã ñe'eña'cãrã duti yu'ruano'pe'tia wa'acãrã niwã.

7

Masãrë ña'arõ wa'acã weese ni'i

(Mt 15.1-20)

¹ Ni'cã numu fariseo masã, tojo nicã ni'cãrë Moisé oja'quere bu'eri masã Jesú tiropu ejaçãrã niwã. Na Jerusalëpu ni'cãrã wa'acãrã niwã. ² Jesú bu'erãrë ni'cãrë omocoetimirã ba'acã ì'acãrã niwã. Ba'ase duporo na weewaronojõ weeticãrã niwã. Tojo weerã ña'arã weronojõ ì'ano'cãrã niwã. ³ Fariseo masã, nipe'tirã judio masã na ñecusumua weemujãti'quere a'tiro weesirutucãrã niwã. Pejetiri omocoeca be'ropu dia'cü ba'acãrã niwã. ⁴ Na ba'ase duurã eja'cãrã quë'rã mejãrõta weecãrã niwã. Na

ñecūsũmua wee'caronjõta weesirutucārã niwã. Na s'ĩrĩse pare, piosãase pare, cõme me'rã wee'queparure, na soo dujĩsere coemujãcārã niwã. Na tojo weetirã, Õ'acũ ĩ'orõpu ña'arã nibosa'a nĩrã, tojo weecārã niwã. ⁵ Tojo weerã Jesũ bu'erã omocoeticã ĩ'arã, Jesure sērĩtiña'cārã niwã:

—¿De'ro weerã mu'ũ bu'erã marĩ ñecūsũmua weemujãti'quere weesirutuweti? Na omocoetimirã ba'arã, ña'arõ weerã weema, nicārã niwã.

⁶ Jesũ narẽ yu'ticu niwĩ:

—Diacjũta musãrẽ Isaia duporocjũpu Õ'acũ ye quetire weremu'tãrĩ masũ a'tiro ni ojacu niwĩ:

“Á'rã masã usero me'rã dia'cũ yu'ure ejõpeoma.

Na tu'oña'se waro pe'e no'opũ nirõ nisa'a.

⁷ Tojo weerã na yu'ure ñubuepeose wapamarĩ'i.

Na bu'ese yu'ũ dutise mejẽta ni'i.

Masã dutise ni'i”, nicũ niwĩ Õ'acũ, ni ojacu niwĩ.

⁸ Musã, masã na weemujãti'quere weesiruturãtirã, Õ'acũ dutise pe'ere du'ucũu, ni yu'ticu niwĩ.

⁹ A'tiro ninemocu niwĩ:

—Musã ñecūsũmua weemujãti'quere weesiruturã, me'rĩse me'rã Õ'acũ dutise pe'ere weewe'e. ¹⁰ Moisé a'tiro nicũ niwĩ: “Musã pacũ, musã pacore ejõpeoya. Narẽ ña'arõ ucũgũnojõrẽ wējẽcõ'ato”, nicũ niwĩ. ¹¹ Musã pe'e masãrẽ a'tiro weeduti'i. “Musã pacure o musã pacore na apeyenojõ sērĩcã, weetamusĩ'rĩtirã, ‘Corbán ni'i’, niña.” Tojo nĩrã, “Nipe'tise ũsã cuose musãrẽ weetamubo'quere Õ'acũrẽ o'o'quepu ni'i” nidutirã, tojo nisa'a. ¹² Musã tojo nĩrã, pacure, pacore “Ne weetamumasĩtisa'a”, nĩrã weesa'a. ¹³ A'tiro wãcũrã, Õ'acũ dutisere tojowaro ĩ'acõ'abutiacã'a. Musã ñecūsũmua weemujãti'quere weerã, tojota pẽ'rĩpejasirutu'u. Apeye peje na wee'quenojõrẽ weesirutubajaque'a'a, nicũ niwĩ.

¹⁴ Narẽ tojo nĩca be'ro Jesũ masãrẽ pijio, nicũ niwĩ:

—Yẽ cjasere tu'omasĩrãti nĩrã, tu'orã a'tia. ¹⁵ Marĩ usero me'rã ba'ase mejẽta Õ'acũ ĩ'orõpu marĩrẽ ña'arõ wa'acã wee'e. Tojo weronjõ o'oro, marĩ ya usero wijatise pe'e ña'arõ wa'acã wee'e. ¹⁶ O'meperi cuorãnojõ a'tere añurõ tu'oia, nicũ niwĩ.

¹⁷ Be'ro Jesũ pãjarã tiropũ ni'cu wa'acu niwĩ. Wa'a, wi'ipũ sãjãacu niwĩ. Be'ro topũ cã queose were'quere cã bu'erã sērĩtiña'cārã niwã. ¹⁸ Jesũ narẽ yu'ticu niwĩ:

—¿Musã quẽ'rã a'tere tu'omasĩweti? Nipe'tise marĩ ba'asõrõsenojõ Õ'acũ ĩ'orõpu marĩrẽ ña'arõ wa'acã weewe'e. ¹⁹ Te marĩ ba'asõrõse ejeripõ'rãpu wa'atisa'a. Paagarũ ba'asõrõno'o. Be'ro yu'rũwija wa'asa'a, nicũ niwĩ.

Tojo nĩgũ, nipe'tise ba'ase añuse ni'i nĩgũ, tojo nicũ niwĩ.

²⁰ Jesũ apeye werenemocu niwĩ:

—Masũpũre wijase pũrĩcã cũrẽ ña'arõ wa'acã wee'e. ²¹ A'tiro ni'i. Marĩ ña'arõ wãcũse po'peapu du'pocãtiwijatisa'a. Apĩ ñumõrẽ a'metãrãsi'rĩse, numiarẽ ña'arõ weese, masãrẽ wējẽcõ'ase ña'ase ni'i. ²² Tojo nicã yajase, apeyenojõrẽ ñarĩpejase, ãpẽrãrẽ ña'arõ weese, ãpẽrãrẽ weesoose, marĩ ña'arõ weesere du'utise wãcũseputa wijati'i. Apeye tja, wõse, ãpẽrãrẽ ña'arõ ucũse, ãpẽrã yu'ruoro tu'oña'se, marĩ no'o ñaro weema'ase, te quẽ'rã wãcũseputa wijati'i. ²³ A'te nipe'tise ña'ase po'peapu wijati'i. Te pũrĩcã Õ'acũ ĩ'orõpu masãrẽ ña'arõ wa'acã wee'e, ni werecu niwĩ.

Judío masõ nitigo ape d'ĩ'tacjõpu Jesure ejõpeo'que ni'i
(Mt 15.21-28)

²⁴ Jesũ Genesarepu ni'cu Tiro, Sidõ wãmetise macãrĩpu wa'acu niwĩ. Topũre ãpẽrã masĩcã'to nĩgũ, ni'cã wi'ipũ sãjãacu niwĩ. Tojo weemigũ, masĩcã'no'cu niwĩ. ²⁵ Maata wãtĩ sãjãano'co paco Jesũ topũ niapũ nisere masĩco niwõ. Co a'ti, cã weetamusere sērĩgõ'tigo, Jesũ tiropũ cũrẽ ejõpeogo, ejaque'aco niwõ. ²⁶ Co ape macãcjõ Sirofeniciacjõ nico niwõ. Be'ro Jesũ tiropũ eta, wãtĩ co macõpũre nĩgũrẽ cõ'awĩrõdutico niwõ. ²⁷ Jesũ core nica niwĩ:

—Wĩ'marã pe'ere ecamu'tãrõũa'a. Marĩ na ba'amũ'tãtimicã, ba'asere e'ma, diayiare doqueciucã ña'a ni'i, nicũ niwĩ. A'tiro nĩgũ, tojo nicũ niwĩ. Judío masã pe'ere weetamumu'tãrõũa'a. Be'ropũta judío masã nitirãrẽ weetamurõũa'a nĩgũ, tojo nica niwĩ.

²⁸ Co cũrẽ yu'tico niwõ:

—Yu'ũ wiogũ, tojota ni'i, nĩrõ. Diayiapũta mesa doca dujirã põ'rã ba'acã burũdijasere ba'asama, nico niwõ. Judío masã nitirã quẽ'rã cã'rõ mu'ũ añurõ weesere ñe'emasĩma nĩgõ, tojo nico niwõ.

²⁹ Co tojo nicā, Jesú yu'ticu niwī:

—Mu'u añurō wācū'u. Wātī mu'u macōpūre ní'cure cō'awīrōtoja'a. Wa'agosa'a, nicu niwī.

³⁰ Be'ro co wī'ipū tojaa wa'aco niwō. Topū tojaatago, co macōrē co cūñarōpū pesacā ī'aco niwō. Wātī copūre nimi'cū wijaatojacu niwī.

Jesú tu'otigūre, ucūmasītigūre yu'ruo'que ni'i

³¹ Jesú Tiro wāmetiropū ní'cū wijawā'cācu niwī. Topū wijawā'cāgū, Sidō wāmetiropū, Decāpoli nise macārīpū yu'ruacu niwī. To yu'ruaa, Galilea cja dītarapū ejacu niwī. ³² Topū ni'cū tu'otigūre, añurō ucūwīrōmasītigūre Jesú tiro miacārā niwā. Jesure “Cūrē ñapeo yu'ruoya”, nicārā niwā. ³³ Tojo weegu Jesú cūrē apero, masā ī'atiropū miacu niwī. Topū cū ye omopicarire tu'otigū ye o'meperipū sīosōrōcu niwī. Be'ro u'seco e'opeo, cū ya ñe'merōrē ñapeocu niwī. ³⁴ Be'ro u'musepū ī'amorō ejerisājā, arameo me'rā a'tiro nicu niwī:

—Efata. “Pārīña” nīgū, tojo nicu niwī.

³⁵ Cū tojo nise me'rā cū ye o'meperi pārīa wa'acaro niwū. Cū ya ñe'merō ca'bia wa'a, añurō ucūmasīcu niwī. ³⁶ Tu'ajanū'cō, Jesú narē “Ne āpērārē wereticā'ña”, nicu niwī. Cū narē “Ne cā'rō weretibutiācā'ña” nimicā, na nemorō werepāacārā niwā. ³⁷ Na upūtu ī'amarīa, a'tiro nicārā niwā:

—Nipe'tisere añurō weemi. Masā tu'otirāpūreta tu'ocā weesājāmi. Ucūtirāpūreta ucūcā weesājāmi, nicārā niwā.

8

Jesú ba'paritisetiri mil umuarē eca'que ni'i

(Mt 15.32-39)

¹ Jesú masārē yu'ruocaterore pājārā masā cū tiropū nerēcārā niwā. Be'ro na ba'ase toja wa'acārā niwā. Tojo wa'acā ī'agū, Jesú cū bu'erārē pijio, nicu niwī:

² —Yu'u ā'rārē pajaña'a wa'asa'a. Na marī me'rā nirō ī'tia numu yu'ru'u. Tojo weerā na ba'ase toja wa'ama. ³ Na ye wī'seripū yu'u tojaaduticā, ūjaboarā ma'apu tu'omasise pū'tique'a wa'abosama. Āpērā yoabutiropū a'ti'cārā nima, nicu niwī Jesú.

⁴ Be'ro cū bu'erā Jesure yu'ticārā niwā:

—Marī a'to masā marīrōpūre ¿de'ro wee ā'rā pājārārē ba'ase boca ecabosari? nicārā niwā.

⁵ Jesú narē sērītiña'cu niwī:

—¿Dicusepaga pā cuoti?

Na yu'ticārā niwā:

—Sietepaga cuo'o, ni yu'ticārā niwā.

⁶ Tojo nica be'ro Jesú masārē dujuditicu niwī. Cū tepagare mii, cū pacu Ō'acūrē e'catise o'ocu niwī. Be'ro, pe'é, cū bu'erārē masārē etidutigu o'ocu niwī. Na masāpūre etituriacārā niwā. ⁷ Wa'ī o'majārācārē pejetirācā cuocārā niwā. Jesú na quē'rārē cū pacure e'catise o'otoja, mejārōta tja etiduticu niwī. ⁸ Nipe'tirā ba'a yapiyu'ruacārā niwā. Be'ro siete pi'seri na ba'adu'a'quere seeneo, miisāacārā niwā. ⁹⁻¹⁰ Topū ba'a'cārā ba'paritisetiri mil wa'tero umua nicārā niwā. Be'ro narē na ye wī'seripū tojaadutigu, Jesú cū bu'erā me'rā yucusupū mujāsājā, Dalmanuta wāmetiropū wa'a wa'acu niwī.

Jesure fariseo masā Ō'acū tutuaro me'rā wee'odutimi'que ni'i

(Mt 16.1-4; Lc 12.54-56)

¹¹ Jesú cū bu'erā me'rā Dalmanutapu etacu niwī. Topū fariseo masā Jesure tutuaro me'rā ucūcārā niwā. ¿Diacjūta Ō'acū macū nimiticū? nīrā, cūrē Ō'acū tutuaro me'rā wee'oduticārā niwā. ¹² Jesú na tojo nisere caributi, tu'satigu, narē nicu niwī:

—Aa. ¿De'ro weerā a'tocaterocjārā wee'odutisari? Diacjūta nīgūti. Ne cā'rō narē wee'osome, nicu niwī.

¹³ Be'ro narē cō'awā'cāgū, yucusupū apaturi mujāsājā, ape pā'rēpū pē'a wa'acu niwī.

Jesú queose o'o'que ni'i

(Mt 16.5-12)

¹⁴ Ape pā'rēpū pē'arā, Jesú bu'erā na ba'atjere miaticārā niwā. Pā ni'cāgāta cuocārā niwā. ¹⁵ Be'ro Jesú narē a'tiro nicu niwī:

—Fariseo masā, tojo nicā Herode na ye levadura pā bucuacā weesere masā tu'omasīña, nicu niwī.

¹⁶ Cū bu'erā cū nisere tu'otirā, na basu nicārā niwā:

—Marī pā moocā, tojo nisami, nicārā niwā.

17 Jesú na tojo nisere masĩgũ, a'tiro nicu niwĩ:

—¿De'ro weerã musã “Ba'ase moo'o”, niti? ¿Musã tu'omasĩweti yujupu? Musã ejeripõ'rã butiyu'rua'a. 18 Musã ye caperi me'rã ì'a'a. Musã ye o'meperi me'rã tu'o'o. ¿Tojo weemirã, yu'u toduporopu wee'quere wãcũtĩbutiati? 19 Toduporopu ni'cãmocusetiri mil masãrẽ ni'cãmocusepaga pã me'rã ecawu. ¿Dicuse pi'seri na ba'adu'a'quere seeneorĩ? nicu niwĩ.

Cũ bu'erã cãrẽ yu'ticãrã niwã:

—Doce pi'seri seesãawũ, ni yu'ticãrã niwã.

20 Jesú narẽ ninemocu niwĩ:

—Apeye quẽ'rã sietepaga pã me'rã ba'paritisetiri mil masãrẽ ecawu. Tita quẽ'rãrẽ ¿dicuse pi'seri seeneono'rĩ? nicu niwĩ.

Na cãrẽ yu'ticãrã niwã:

—Siete pi'seri seeneono'wũ, nicãrã niwã.

21 Na tojo nica be'ro Jesú narẽ nicu niwĩ:

—To pũricã tere masĩmirã, ¿de'ro weerã tu'omasĩweti yujupu? nicu niwĩ.

Jesú Betsaidapu caperi ì'atigure yu'ruo'que ni'i

22 Jesú cũ bu'erã me'rã ditarare pẽ'a, ape pã'rẽ Betsaida wãmetiri macãpu pẽ'ajacãrã niwã. Topu na ejacã, Jesú tiro ni'cũ caperi ì'atigure miiejacãrã niwã. Na Jesure a'tiro sãricãrã niwã:

—À'rĩrẽ ñapeo yu'ruo'ya, nicãrã niwã. 23 Tojo weegu Jesú caperi ì'atigu ya omocãpu ñe'e, macã sumutopu tũawã'cãcu niwĩ. Be'ro Jesú cũ ye u'seco me'rã caperipu tuuwa'recu niwĩ. Tojo weetojanu'cõ, Jesú omocãrĩ me'rã cũ ye caperire ñapeocu niwĩ. Be'ro cũrẽ sãritiña'cu niwĩ:

—¿Mu'arẽ apeyenõjõ bajumitito? nicu niwĩ. 24 Cũ, cũ ye caperire ì'apãa, a'tiro nicu niwĩ:

—Masãrẽ ì'a'a, ì'agũ. Yucupagu weronõjõ bajurã sijacã ì'a'a, nicu niwĩ.

25 Cũ tojo nicã tu'ogu, Jesú cũ ye caperipu apaturi ñapeonemocu niwĩ. Toputa cũ añurõ waro ì'abutiacu niwĩ. Nipe'tisere queoro ì'acu niwĩ. 26 Be'ro Jesú cũrẽ cũ ya wi'ipu o'ótõrõgũ, a'tiro nicu niwĩ:

—Macãpu wa'aticã'ña. Ne ni'cũ tocjũrẽ yu'u mu'arẽ yu'ruo'quere wereticã'ña, nicu niwĩ.

Pedro Jesure “Mu'u Õ'acũ bese'cuta ni'i” ni'que ni'i

(Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)

27 Be'ro Jesú cũ bu'erã me'rã Cesarea Filipo wãmetiri macã pu'to nise macãrĩpu wa'acãrã niwã. Na to wa'aropu cũ bu'erãrẽ sãritiña'cu niwĩ:

—¿De'ro masã ucũti yu'ure? nicu niwĩ.

28 Na cãrẽ yu'ticãrã niwã:

—Àpẽrã mu'arẽ “Juã wãmeyerĩ masũ nimi”, nima. Àpẽrã “Duporocjũpu Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ Elía nimi”, nima. Àpẽrã “No'o nigũ Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ nigũ nisasami”, nima, nicãrã niwã.

29 Be'ro Jesú narẽ sãritiña'nemocu niwĩ tja:

—¿Musã waro, yu'ure de'ro wãcũti? nicu niwĩ. Cũ tojo nicã, Pedro yu'ticu niwĩ:

—Mu'u Õ'acũ bese'cu Cristo ni'i, nicu niwĩ.

30 Pedro tojo ni'quere Jesú ne àpẽrãrẽ werediticu niwĩ.

Jesú cũ wẽritjere were'que ni'i

(Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)

31 Tu'ajanu'cõ, cũ bu'erãrẽ a'tiro ni bu'enu'cãcu niwĩ:

—Yu'u Õ'acũ macũ masũ weronõjõ upũtigu pũrõ pi'etigusa'a. Tojo nicã judio masã bucurã, pa'ia wiorã, Moisé oja'quere bu'eri masã yu'ure uatirãsama. Yu'ure wẽjẽrãsama. Na tojo weemicã, i'tia numu be'ro masãgũsa'a, nicu niwĩ. 32 Narẽ tu'ota basioro wereme'ricã'cu niwĩ. Tere tu'ogu, Pedro aperopu Jesure pijiwã'cã, tu'ticu niwĩ. 33 Be'ro Jesú majãmi'a, cũ bu'erãrẽ ì'a, Pedroro tu'ticu niwĩ:

—Wa'aya. Mu'u wãtĩ weronõjõ ucũ'u. Mu'u Õ'acũ wãcũsere masĩwe'e. Masã na wãcũwaronõjõ wãcũ'u, nicu niwĩ.

34 Be'ro Jesú cũ bu'erãrẽ, tojo nicã masãrẽ pijio, werecu niwĩ:

—No'o yu'ure ãjõpeosirutugunõjõ cũ weesi'rĩronõjõ weeticã'to. Yu'u uaro pe'e weeato. No'o yu'ure sirutusĩ'rigũ “Jesure ãjõpeogu, wẽrĩbosau” nitiguta sirutuato.

35 Yu'ure ãjõpeose me'rã ña'arõ yu'rusĩ'ritigu, yu'ure ãjõpeodu'ugunõjõ pecame'epu bajuriono'gũsami. Apĩ wẽjẽsere uiti, yu'ure ãjõpeonu'cũgũnõjõ pe'e yu'u me'rã catinu'cũgũsami. 36 Ni'cũ a'ti turi cjase nipe'tisere wapata'a, cũ ejeripõ'rã pe're

bajuriogu, ¿ñe'enojörē wapata'abosari? ³⁷ Pecame'epu wa'agu, cū ya ejeripō'rārē de'ro wee wapayewirōmasītisami. ³⁸ A'ti turicjārā masā ña'arō weeri masā yu'ure ējōpeotirā nima. Na wa'teropu yu'ure, tojo nicā yé quetire bopoyasātīcāña. Masā bopoyasācā, yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigu a'tiro weegusa'a. A'ti turipure yu'u pacu asistese me'rā, cūrē wereco'terā me'rā apaturi a'tigu, yu'u quē'rā musārē bopoyasāgūsa'a, nicu niwī.

9

¹ Jesú masārē, tojo nicā cū bu'erārē bu'eca be'ro apeye ninemocu niwī narē:

—Diacjū musārē weregūti. Ni'cārērā a'topu nīrā yu'u tutuaro me'rā wiogu sājāgū a'ticā ī'atimirā, wērisome, nicu niwī.

Jesú cū bajuse ducayu'que ni'i
(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)

² Ni'cā semana be'ro Jesú ūrūgū u'muacjupu mujācu niwī. Tigupure wa'agu, Pedro, Santiago, Juā na se'sarore miacu niwī. Topu na ī'orōpu Jesú cū bajusere ducayucu niwī. ³ Cū su'ti asistea wa'acaro niwā. Pūrō butise wa'acaro niwā. Ne a'topure te butise weronojō masā su'ti coetima. ⁴ Tojo wa'ari cura Elía, Moisé bajuanu'cā, Jesú me'rā ucūcā ī'acārā niwā. ⁵⁻⁶ Tere ī'arā, cū bu'erā ucuayurua wa'acārā niwā. Tojo weegu Pedro de'ro nīmasitigu, ucūquejocu niwī. A'tiro nicu niwī:

—Wiogu, marī a'topu nicā añuyurua'a. I'tia wi'iacā weerā. Ni'cā wi'i mu'u ya wi'i, ape wi'i Moisé ya wi'i, ape wi'i Elía ya wi'i weerā, nicu niwī Pedro.

⁷ Be'ro ni'cā curua o'mecurua dijati, narē tuubi'acā'caro niwā. Ti curuapu ni'cā a'tiro ucūcā tu'ocārā niwā:

—Ā'rī yu'u macū uputu yu'u ma'igū nimi. Cū ucūserē tu'o ējōpeoya, nicu niwī.

⁸ Be'ro ī'aquejocārā nīmiwā. Ne āpērā marīcārā niwā. Jesú ni'cūta nu'cūcu niwī.

⁹ Na ūrūgūpu nī'cārā dijārā, na topu ī'a'quere Jesú ne weredititica niwī.

—Be'ro yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigu wērī masāca be'ropu wereya, nicu niwī. ¹⁰ Tojo weerā na se'saro tere tu'ōña'cārā niwā. Na basu a'merī sērītiña'cārā niwā:

—¿De'ro nīsī'rīrō weesari cū wērīca be'ropu masāse? nicārā niwā. ¹¹ Be'ro Jesure sērītiña'cārā niwā:

—¿De'ro weerā Moisé oja'quere bu'eri masā “Masārē ya'ruoacju a'tise duporo Elía a'timu'tāgūsami”, ni bu'eti?

¹² Jesú narē yu'ticu niwī:

—Musā nīrōnojōta Elía a'timu'tāgūsami. Cū nipe'tisere apomu'tāgūsami. Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigu ye cjasere a'tiro ni'i. “Cū pi'etigusami. Ūano'tigusami”, ni'i. ¹³ Yu'u pe'e musārē nigūti. Elía a'titojacu niwī. Cūrē Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu nī'caronojōta queoro wa'acaro niwā. Masā cūrē no'o weesī'rīsere weecārā niwā, nicu niwī.

Jesú wī'magūrē wātī sājāno'cure cō'awīrō'que ni'i
(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)

¹⁴ Na ūrūgūpu nī'cārā āpērā na me'rācārā nīrōpu dijatarā, pājārā masā nicā ī'acārā niwā. Āpērā quē'rā Moisé oja'quere bu'eri masā Jesú bu'erā me'rā uputu ucūcārā niwā.

¹⁵ Be'ro Jesú cū wācūña marīrō a'ticā ī'arā, nipe'tirā ī'amarīacārā niwā. Cū tiropu omawā'cā, añuduticārā niwā. ¹⁶ Jesú cū bu'erārē sērītiña'cu niwī:

—¿Ñe'enojörē tocā'rō ūrūsārā weeti na me'rā? nicu niwī.

¹⁷ Ni'cū na pājārā wa'teropu nigū yu'tiquejocu niwī:

—Ūsārē bu'egu, yu'u macū wātī sājāno'cure miitiapu. Yu'u macūrē ucūmasītīcā weemi. ¹⁸ Cū no'o wa'aro wātī cūrē ñe'e paaquecūumujāmi. Cū tojo weecā, ūseropu so'potu'u, cū upicarire cū'rīdiomujāmi. Tojo wa'agu, bu'amujāmi. Yu'u mu'u bu'erārē “Wātīrē cō'awīrōña”, nītojamiapu. Na pōtēotīama, nicu niwī.

¹⁹ Jesú narē nicu niwī:

—Musā ne ējōpeose moobutia'a. Yu'u musārē yoacā bu'emicā, ne tu'omasīwe'e yujupu. ¿No'ocā'rō yoacā musā yu'ure ējōpeoticā wācūtutuagusari? Cū wī'magūrē yu'u tiro miitia, nicu niwī.

²⁰ Cū tiropu miiejacā, wātī Jesure ī'agū, wācūña marīrō wī'magūrē wērīacā weecu niwī. Cū doqueque'a, tūrūmaacusia, ūseropu so'potu'uacu niwī. ²¹ Tojo wa'acā ī'agū, Jesú wī'magū pacure sērītiña'cu niwī:

—¿No'ocātero yoati a'te cūrē tojo wa'aro? nicu niwī.

Cū pacu yu'ticu niwī:

—Wī'magūpu tojo du'pocātiwī. ²² Pejetiri wātī cūrē wējēsī'rīgū, pecame'epu doqueue'a, diapu doqueñojācā weemujāmi. Mu'urē basiocā, ūsārē pajaña'gū weetamuña, nicu niwī.

²³ Jesú cūrē nicu niwī:

—Mu'u ējōpeocāma, basiocā'a. No'o ējōpeorāma nipe'tise weeta basio'o, ni yu'ticu niwī.

²⁴ Tojo nicā tu'ogu, wī'magū pacu caricūquejocu niwī:

—Ējōpeo'o. Nemorō ējōpeonemocā weeya, nicu niwī.

²⁵ Jesú masā pājārā na tiropu omawā'cāticā ī'agū, wātīrē cō'awīrōgū, a'tiro nicu niwī:

—Wātī ucūtīcā, tu'otīcā weegū, mu'urē wijaaduti'i. Ā'rī wī'magūpure nigū, wa'aya. Ne apaturi sājānemotīcā'ña, nicu niwī.

²⁶ Cū tojo nicā, wātī caricūwijaagu, wī'magūrē apaturi wērīfacā weecu niwī. Cū wijaagu, cūrē wērī'cu weronojō tojacā weecu niwī. Tojo weerā cūrē āpērā “Wērīa wa'ami”, nicārā nimiwā. ²⁷ Jesú pe'e cūrē omocāpu ñe'e wejewā'cōcu niwī. Tojo weecā, cū wā'cānu'cācu niwī.

²⁸ Be'ro Jesú wī'ipu sājācā, cū bu'erā āpērā tu'tiropu cūrē sērītiña'cārā niwā:

—¿De'ro weerā ūsā wātīrē cō'awīrōmasītiapari? nicārā niwā.

²⁹ Cū narē nicu niwī:

—Cū wātī tojo sājāgūnojōrē Ō'acūrē sērī, be'tise me'rā dia'cū cō'awīrōta basio'o, nicu niwī.

Jesú cū wērīatjere apaturi werenemo'que ni'i
(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)

³⁰ Na Cesarea Filipopu ni'cārā Galilea di'tapu yu'ruacārā niwā tja. Na wa'asere Jesú ne āpērārē masīcā waticu niwī. ³¹ Cū wērīatjere, āpērā cūrē wiorāpure o'otjere cū bu'erārē bu'ēgu, tojo weecu niwī. A'tiro bu'ecu niwī:

—Yu'u Ō'acū macū masū weronojō upūtigure wiorāpure o'orāsama. Be'ro yu'ure wējērāsama. Na tojo weemicā, i'tia nūmu be'ro masāgūsa'a tja, nicu niwī. ³² Na cū tojo nisere tu'omasīticārā niwā. Tu'omasītimirā, uirā, sērītiña'masīticārā niwā.

Añurō weeyu'rūnu'cāgū yere oja'que ni'i
(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)

³³ Be'ro Capernau wāmetiri macāpu etacārā niwā. Topure na wī'ipu sājāejāca be'ro Jesú cū bu'erārē sērītiña'cu niwī:

—¿Musā ma'a a'tirā, ñe'enojō ucū a'metu'tiwā'cātirā weeati?

³⁴ Na pe'e ma'apure a'tiro ucūwā'cāticārā niwā. ¿Noa marī wa'teropure āpērā yu'ruoro niyu'rūnu'cāgūsarī? nisere ucūcārā niwā. Tojo ucū'cārā nitjārā, ne yu'titiyu'ruocā'cārā niwā. ³⁵ Jesú ejanujā, cū bu'erā docere pijio, nicu niwī:

—Musā āpērā yu'ruoro ni'i nisī'rīrā, a'tiro nirōua'a: “Nipe'tirā be'rocjūpu nisa'a”, nirōua'a. Apeye, nipe'tirārē weetamurōua'a, nicu niwī.

³⁶ Be'ro ni'cū wī'magūrē pijio, na wa'teropu nu'cōcu niwī. Cūrē wuamorō, nicu niwī:

³⁷ —Yu'ure maigūnojō ni'cū ā'rī wī'magūrē ñe'egū weronojō weemi. Cūrē ñe'egū, yu'ureta ñe'egū weemi. Yu'ure ñe'egū quē'rā yu'u dia'cūrē ñe'egū weetimi. Yu'ure o'ó'cu Ō'acū quē'rārē mejārōta ñe'egū weemi, nicu niwī.

Marīrē ī'atu'titigu marī me'rācjū nimi nise ni'i
(Mt 10.42; Lc 9.49-50)

³⁸ Be'ro Juā Jesure a'tiro nicu niwī:

—Ēsārē bu'egu, ni'cū mu'u wāmerē pisutjāgū wātīarē cō'awīrōcā ī'apu. Cū marī me'rācjū nitiami. Tojo weerā cūrē cā'mota'apu.

³⁹ Cū tojo nicā tu'ogu, Jesú a'tiro nicu niwī:

—Tojo weegure cā'mota'aticā'rōua'a. Ne ni'cū yu'u wāmerē pisutjāgū añurō wee'i'ocū, be'ro yu'ure ña'arō ucūmasītisami. ⁴⁰ A'tiro ni'i. Marīrē ī'atu'titigu marī me'rācjū nimi. ⁴¹ Musārē yu'u bu'erā niyucā, āpērā weetamurāsama. Tojo weegu diacjū musārē wereguti. No'o musārē ni'cū cā'rōacā aco tiagūnojōrē diacjūta Ō'acū añuse o'ogusami.

Āpērārē ña'arō weecā weeticā'ña nise ni'i
(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)

⁴² »No'o yu'ure ējōpeogu wī'magūrē ña'arō weecā weegū uputu bu'iri da'reno'gūsami. Cūrē ūtāgā pajicja wāmutapu du'teyoo, dia pajiri maapu doqueñocā, nemorō añubosa'a. Tojo weecā, cū maata wērīa wa'a, dojorēnemotibosami. Cū dojorēbo'que pe'tia wa'abosa'a. ⁴³ Musā ya omocā me'rā ña'arō weesī'rīrā, dutecō'abo'caro

weronojō ña'asere weedu'ucā'ña. Musā ni'cā omocā me'rā Ō'acū tiropu ejacā, nemorō añu'u. Pecame'epu pua omocā me'rā wa'acā pe'ema, ña'ayu'rua'a. Musā ña'arō weesi'rísere weeticā, nemorō añubosa'a. Musā ña'arō weesi'rísere wéerā pecame'epu wa'acā, ña'a ni'i. Topure pecame'e ne yatitisa'a. ⁴⁴ Becoa ne boatisama. Pecame'e quē'rā ūjēnu'cūcā'sa'a. ⁴⁵⁻⁴⁸ Tojo nicā musā ya du'pocā me'rā ña'arō wéerā, dūtecō'abo'caro weronojō mejārōta weeya tja. Musā pecame'epu pua du'pocā me'rā wa'acā, ña'ayu'rua'a. Opa cō'ñerō u'musepu sājācā pe'ema, nemorō añu'u. Capea me'rā quē'rā ña'arō weesi'rīrā, mejārōta weeya. Musā capea orewee cō'abo'caro weronojō ña'asere ī'adu'ucā'ña. Musā pecame'epu pua capea me'rā wa'acā, ña'a ni'i. Tojo nicā u'musepu ni'cā capea me'rā wa'acā, nemorō añu'u. Musā ña'arō weesi'rísere weeticā, nemorō añu ni'i. Musā ña'arō weesi'rísere wéerā pecame'epu wa'acā, ña'a ni'i. Topure becoa ne boatisama. Pecame'e quē'rā ne yatitisa'a.

⁴⁹ »Nipe'tise ba'asere pecame'e me'rā do'ano'o. A'te weronojō a'ti di'tapure nipe'tirā yu'ure ējōpeorā pi'etise me'rā nemorō wācūtuanemorāsama. ⁵⁰ Moa ocaro ba'acā, añu ni'i. Ocase pe'tica be'ro apaturi ocaā weeta basiowe'e. Musā pūrīcā moa ocaro weronojō niña. A'mequēse marīrō añurō nisetibwōya, nicu niwī.

10

Numotirā, marāputirā a'merī cō'aticā'ña nise ni'i
(Mt 19.1-12; Lc 16.18)

¹ Jesú Capernaupu ni'cu Judea di'tapu wa'a wa'acu niwī. Topu ni'cu Jordā wāmetiri maarē, mujipū mujātiro ape pā'rēpu pē'acu niwī. Topure apaturi masā nerēcārā niwā. Cū weewaronojōta narē bu'ecu niwī. ² Fariseo masā cū mejēcā yu'ticā uarā, bu'iri bocasī'rīrā sērītiña'cārā niwā:

—¿Ni'cū cū ñumorē cō'ata basiosari? ¿Marīrē dutise tojo niti? ³ Jesú narē yu'ticu niwī:

—¿Moisé de'ro dutipari?

⁴ Na yu'ticārā niwā:

—Moisé ni'cū ñumorē "A'te ye bu'iri mu'urē cō'a'a" ni'rī pūrīrē core oja'o'oduticu niwī. "Tojo apóca be'ro cō'ata basio'o", nicu niwī Moisé, nicārā niwā.

⁵ Na tojo nica be'ro Jesú nicu niwī:

—Musā ñecūsūma ejeripō'rā butise ye bu'iri Moisé musā ñumosānumiarē cō'acā cā'mota'aticu niwī. ⁶ Ō'acū nipe'tise cū ne waro weenu'cācateropure umu, numio weecu niwī. ⁷ "Tojo weegu umu cū pacu, cū pacore cō'awija, cū numo me'rā nigūsami. ⁸ Na puarā ni'cā upu weronojō nirāsama", nicu niwī Ō'acū. Tojo weerā puarā nitima. Ni'cā uputa nima. ⁹ A'te ye bu'iri Ō'acū a'mesu'o'cārārē masā ne ducawaaticā'rōua'a, nicu niwī Jesú.

¹⁰ Be'ro wi'ipu dajarā, Jesú bu'erā cūrē apaturi sērītiña'nemocārā niwā te cjasereta tja. ¹¹ Narē a'tiro yu'ticu niwī:

—Cū ñumorē cō'a, apegore numotigunojō cū numotimū'tā'core ña'arō weegu weesami. ¹² Mejārōta numio co marāpure cō'a, apī me'rā marāputigo quē'rā co marāputimū'tā'cure ña'arō weego weesamo. Te Ō'acūrē yu'run'cāseta ni'i, nicu niwī.

Jesú wī'marārē ñapeo sērībosa'que ni'i
(Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)

¹³ Be'ro narē ñapeodutirā wī'marārē Jesú tiro miacārā niwā. Na tojo weecā ī'arā, narē miarārē cū bu'erā tu'ticārā niwā. ¹⁴ Na tojo weecā ī'agū, Jesú ua wa'acu niwī. Narē nicu niwī:

—Wī'marārē yu'u tiro a'ticā du'uo'oya. Narē cā'mota'aticā'ña. Wī'marā marīnojōrē añurō ējōpeoma. Āpērā quē'rā wī'marā weronojō yu'ure ējōpeorā yu'u pacu wiogu nirōpu wa'arāsama. ¹⁵ Diacjū musārē weregutī. Ā'rā weronojō yu'ure ējōpeotigunojō ne cā'rō yu'u pacu nirōpu wa'asome, nicu niwī.

¹⁶ Be'ro wī'marārē wuamorōmujā, narē ñapeo, cū pacure "Ā'rārē añurō weeya", ni sērībosacu niwī.

Ma'mu peje cwogu Jesú me'rā ucū'que ni'i
(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)

¹⁷ Jesú aperopu wa'ari cura ni'cū cūrē omasirutuwā'cācu niwī. Omasirutuwā'cā, ējōpeogu cū dūporo ejaque'a, sērītiña'cu niwī:

—Mu'u masārē bu'egu añugū ni'i. ¿Yu'u ñe'enojō weegusari catise pe'tititere bocasī'rīgū? nicu niwī.

18 Jesú cǎrē nicu niwī:

—¿Yu'ure añugū ni'i nīgū, diacjūta nīgū weeti? Ni'cūta Ō'acū añugū nimi.
19 Mu'u Ō'acū dutise cūu'quere masisa'a. "Masārē wējēcō'aticā'ña. Apī numorē a'metārāticā'ña. Yajaticā'ña. Āpērā ye cjasere nisooticā'ña. Āpērā yere uarā, weeta'saticā'ña. Mu'u pacu, mu'u pacore ējōpeoya", ni'i, nicu niwī.

20 Cū tojo nicā tu'ogu, yu'ticu niwī:

—Bu'egu, yu'u wī'magūputa a'tere queoro weemajātiwa, nicu niwī.

21 Jesú cǎrē pajaña'se me'rā ī'a, nicu niwī:

—Mu'urē apeyenojōacā da'sa'a. Mu'u cuosere duape'ocjū wa'aya. Te dua'que wapare pajasecuorārē ducawaaya. Tojo weegu u'musepu peje añuse cuogusa'a. Tu'ajanu'cō, yu'ure sirutuya, nicu niwī.

22 Cū tojo nicā tu'ogu, tu'saticu niwī. Cū peje waro cuoyu'ruatjāgū, cū cuosere ma'iyu'rugū bujaweti, tojaa wa'acu niwī.

23 Be'ro Jesú cū sumuto ī'aste, cū bu'erārē nicu niwī:

—Peje cuorārē Ō'acū tiropu wa'acā diasabutia'a, nicu niwī.

24 Tojo nicā tu'orā, cū bu'erā tu'omariacārā niwā. Jesú narē ninemocu niwī tja:

—Yu'u pō'rā weronojō nirā, a'tiro ni'i. No'o na cuosere ējōpeoyu'runu'cācā, yu'u pacu nirō u'musepu wa'ase diasabutia'a. 25 Wa'icu cameyo wāmetigūjo awiga yuta da pi'osōrōri pepu sājāa yu'rutēricā, diasayu'rumajā wa'asa'a. U'musepu yu'u pacu nirōpu peje cuogu wa'acā pe'ema, totā nemorō diasā'a, nicu niwī.

26 A'tere tu'orā, uputu ī'amarīa, a'merī sērītiña'cārā niwā:

—To pūrīcārē ŷnoanojō pe'e Ō'acū tiropu wa'amasīrāsari? nicārā niwā.

27 Jesú narē ī'agūta ī'a, nicu niwī:

—Masā na basu weetutuase me'rā yu'rūmasītisama. Ō'acū pūrīcārē basio'o. Cūma ne apeyenojō weeta basiotise mar'ī, nicu niwī.

28 Cū tojo nicā tu'ogu, Pedro nicu niwī:

—Wiogu, nipe'tise ūsā cuosere du'ucūu, mu'urē sirutuwu.

29 Jesú yu'ticu niwī:

—Diacjūta nīgūti. No'o nīgūnojo, yé bu'iri, tojo nicā masārē yu'rūose quietire werese bu'iri cū ya wī'i, cū acawererā, cū pacusūmu, cū pō'rā, cū ye weseri du'ucūuwā'cā'cārānojōrē a'tiro wa'arosa'a. 30 Na cō'awā'cā'que nemorō peje waro bocarāsama. A'ti umucopure nemorō wī'seri, acawererā, pacosānumia, pō'rā, weseri bocarāsama. Āpērā narē ña'arō weemicā, tere bocarāsama. Be'ropu quē'rārē Ō'acū me'rā ninu'cūcā'rāsama. 31 Tojo nimicā, ni'cārōacārē wiorā weronojō nirā be'ropure mejō nirā nirāsama. Pājārā mejō nirā quē'rā be'ropure wiorā weronojō nirāsama, nicu niwī Jesú.

Jesú cū wērīatjere apaturi werenemo'que ni'i

(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)

32 Be'ro Jesú Jerusalē wa'ari ma'apu cū bu'erā duporo u'mutāwā'cācu niwī. Na Jerusalēpu Jesure wējēsī'rīrāsama nirā, cū uiticā ī'arā, cū bu'erā ī'amarīacārā niwā. Masā na be'ro siruturā quē'rā uicārā niwā. Be'ro Jesú cū bu'erā docere pijiocu niwī. Pijio, cūrē wa'atjere werecu niwī.

33 —Musā masī'i. Marī Jerusalēpu wa'arā wee'e. Topu yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigure a'tiro weerāsama. Pa'ia wiorā, tojo nicā Moisé oja'quere bu'eri masāpore o'orāsama. Na yu'ure wējēduti'rāsama. Nāta tja ape di'tacjārā judío masā nitirā wiorārē wiaturiarāsama. 34 Yu'ure bujicā'a, tārārāsama. U'seco e'opeo, yu'ure wējērāsama. Na tojo weemicā, i'tia numu be'ro masāgūsa'a, nicu niwī.

Santiago, Juā Jesure na sērīmi'que ni'i

(Mt 20.20-28)

35 Be'ro Santiago, Juā Zebedeo pō'rā Jesú tiro wa'a, cūrē nicārā niwā:

—Īsārē bu'egu, ūsā sērīserē mu'u o'ocā ūasa'a.

36 Na tojo nicā, sērītiña'cu niwī:

—¿Ñe'enojō yu'u weecā ūasari?

37 Na yu'ticārā niwā:

—Mu'u wiogu sājāgū, ūsārē mu'urē dutitamujā sōrōapa. Ni'cū mu'u diacjū pe'e, apī cūpe pe'e dupoapa, nicārā niwā.

38 Na tojo nicā tu'ogu, Jesú nicu niwī:

—Musā yu'ure sērīserē tu'omasīwe'e. Yu'u uputu pi'eti, wērīgūsa'a. ¿Yu'u pi'eti wērīatjere weronojō musā quē'rā weemasīti?

39 Na yu'ticārā niwā:

—Ëu. Pi'eti, wērīmasī'i, nicārā niwā.

Jesú narē nicu niwī:

—Diacjūta ni'i. Musā quē'rā yu'u weronojō pi'eti, wērīrāsa'a. ⁴⁰ Tojo weemicā, diacjū pe'e, cūpe pe'e musārē dupomasītisa'a. A'te yu'u weese niwe'e. Yu'u pacu cū beseyu'cārā pe'e topu dujirāsama, nicu niwī.

⁴¹ Be'ro diez āpērā Jesú bu'erā na tojo sērīcā tu'orā, Santiago, Juā me'rā ua wa'acārā niwā. ⁴² Tojo weecā ī'agū, Jesú pijio, narē nicu niwī:

—Musā masīsa'a. A'ti nucūcārē dutirā ti di'tare miiwapa wa'asama. Na docacjārā quē'rā mejārōta dutipesama. ⁴³ Musā pūrīcā na weronojō weesome. Tojo weronojō o'orā, musā wa'teropu wiorā nisī'rīrā, āpērārē da'raco'terā weronojō niña. ⁴⁴ No'o āpērā memorō nisī'rīgūnojō nipe'tirārē da'raco'tegu weronojō tu'oña'ña. ⁴⁵ Yu'u weronojō weeya. Ō'acū macū masū weronojō uputigu nimigū, āpērā yu'ure weetamuato nigū mejēta a'tiwu. Yu'u pe'e narē weetamugū a'tiwu. Tojo nicā pājārā na ña'arō wee'que wapare wērībosa wapayewīrōgū a'tiwu, nicu niwī.

Jesú Bartimeo wāmetigu caperi bajuno'tigure yu'ruo'que ni'i
(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)

⁴⁶ Na Jerusalēpu majārā, Jericópu etacārā niwā. Be'ro ti macāpu Jesú cū bu'erā me'rā yu'ruacu niwī. Pājārā masā cūrē sirutucārā niwā. Topu Bartimeo wāmetigu Timeo macū caperi bajuno'tigu ma'a sumutopu niyeru sērīdujicu niwī. ⁴⁷ Jesú Nazarecjū a'timi" nicā tu'ogu, Bartimeo caricūna'cācu niwī:

—Jesú, Davi pārāmi nituriagu, yu'ure pajaña'ña, nicu niwī.

⁴⁸ Pājārā cūrē "Caricūtīcā'ña", ni tu'ticārā nimiwā. Cū pe'e tojo nimicā, nemopecā'cu niwī.

—Davi pārāmi nituriagu, yu'ure pajaña'ña, nicu niwī.

⁴⁹ Tojo nicā tu'ogu, Jesú tojanu'cā, a'tiro nicu niwī:

—Pijioya.

Na cūrē pijio, nicārā niwā:

—Quero wā'cānu'cābaque'oya. Mu'urē pijimi, nicārā niwā.

⁵⁰ Tojo weegu cū bu'icjārōrē to tuweecūu bu'pumajā, Jesú tiro wa'acu niwī. ⁵¹ Topu ejačā, Jesú cūrē sērītiña'cu niwī:

—¿De'ro yu'u weecā uasari?

—Masārē bu'egu, yu'ure caperi bajucā uasa'a, nicu niwī.

⁵² Jesú cūrē yu'ticu niwī:

—Mu'u yu'ure ējōpeoapu. Tojo weegu mu'u yu'ruono'toja'a. Wa'agusa'a, nicu niwī.

Tojo nirī curata cū caperi ī'acu niwī. Be'ro Jesure ma'apu sirutuwā'cācu niwī.

11

Jesú Jerusalē wāmetiri macāpu sājāa'que ni'i
(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Jesú cū bu'erā me'rā Jerusalēpu ejačto cārō du'sacaro niwā. Betfagé, Betania wāmetise macārī ūrūgū Olivo wāmeticju pōtēorōpu ejačārā niwā. Topu cū bu'erā puarārē a'tiro nicu niwī:

² —Si macā marī pōtēorō nirī macāpu wa'aya. Topu ejarā, ni'cū burro wī'magū du'tenu'cō'cure bocaekarāsa'a. Cū ne pesano'ña marīgū nigūsami. Cūrē pāa miitia. ³ No'o musārē āpērā "¿De'ro weerā tojo weeti?" nicā, "Ësā wiogu uami. Maata wiano'rōsa'a tja", niña, nicu niwī.

⁴ Be'ro na wa'a, sope pu'to ma'a sumuto du'tenu'cō'cure bocaecjārā niwā. Bocaēja, cūrē pāacārā niwā.

⁵ Na tojo weeri cura topu nu'cūrā narē nicārā niwā:

—¿De'ro weerātīrā cūrē pāati? nicārā niwā.

⁶ Na tojo nicā tu'orā, Jesú duti'caronojōta narē yu'ticārā niwā. Tojo weerā narē "Mīaña", nicārā niwā. ⁷ Be'ro Jesú tiro mīaa, cū burro bu'ipu na ye su'ti bu'icjasere tuweepecārā niwā. Tojo wēeca be'ro Jesú cū bu'ipu mujāpejacu niwī. ⁸ Cūrē ējōpeorā, pājārā cū yu'ruaro ma'apu na ye su'ti bu'icjasere sēeocūcārā niwā. Āpērā pūrī nise querire dūtecūcārā niwā.

⁹ Cū duporo wa'arā, cū be'rocjārā quē'rā a'tiro caricūcārā niwā:

—Marī wiogure e'catise o'orā. Ā'rī Ō'acū o'ó'cu añubutiami. ¹⁰ Cū wiogu sājātje añurō wa'ato. Marī ñecū Davi wiogu ní'caro weronojō añurō wa'ato. Nipe'tirā u'musecjārā cūrē "Añubutiami" ni e'catise o'oato, nicārā niwā.

¹¹ Be'ro Jesú Jerusalépu sājāejagu, Ō'acū wi'ipu wa'acu niwī. Topu nipe'tise ti wi'i cjasere i'ape'o, Betaniapu cū bu'erā me'rā wa'a wa'acu niwī. Nāmica'apu niyucā, tojo weecu niwī.

Jesú higuera wāmeticju dāca marīcjure naidijaduti'que ni'i
(Mt 21.18-19)

¹² Ape numu bo'reacā Betaniapu ní'cārā Jerusalépu wa'acā, Jesú ujaboayurūacu niwī. ¹³ Yoaropu ma'a sumuto higuera wāmeticju ni'cāgū añurō pūrīticjure i'acu niwī. Be'ro tigu tiro ducatisa'aba nīgū, i'agū wa'acu niwī. Pūri peje dia'cū nicaro niwā. Ducatiritero niticaro niwā. ¹⁴ Dāca marīcā i'agū, Jesú tigure nicu niwī:
—Ne āpērā a'tigu dūcare ba'anemosome majā, nicu niwī.
Cū tojo nicā, cū bu'erā tu'ocārā niwā.

Jesú Ō'acū wi'ipu duarārē cō'awīrō'que ni'i
(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹⁵ Be'ro Jerusalépu ejacārā niwā. Jesú Ō'acū wi'ipu sājāejagu, Ō'acūrē ūjūamorōpeoatjere duarārē, tere duarārē cō'awīrōcu niwī. Na niyeru ducayuri mesare, na bujare duadujisere cō'agū, tuuquecūpe'ocā'cu niwī. ¹⁶ Ne apeyenojō duasenojōrē ti wi'ipu mi, yu'rūtēriwījadutiticu niwī. ¹⁷ Narē bu'égū, a'tiro nicu niwī:

—Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu a'tiro ojano'wū: “Ya wi'i 'Nipe'tirocārā nūbueri wi'i ni'i, nino'ca wi'i ni'i.” Musā pe'e queoro weewe'e. Yajarā ya wi'ire weronojō tojacā weeapu musā, nicu niwī.

¹⁸ Pa'ia wiorā, āpērā Moisé oja'quere bu'eri masā cū tojo nisere tu'ocārā niwā. Be'ro na tu'o, “¿De'ro wee marī ā'rīrē wējērāsari?” ni, bu'iri a'manu'cācārā niwā. Cū bu'esere nipe'tirā tu'omarīamujācā i'arā, cūrē uicārā niwā. ¹⁹ Be'ro na'ique'ari cura Jesú ti macārē ní'cu wijawā'cā, wa'a wa'acu niwī tja.

Higuera wāmeticju naidija'que ni'i
(Mt 21.20-22)

²⁰ Ape numu bo'reacā tja Jerusalépu wa'arā, higuera'gure nu'cōrīputa nāi'cure i'acārā niwā. ²¹ Tojo weegu Pedro Jesú “A'tigu dūcare ba'anemosome majā” ní'quere wācūgū, Jesure nicu niwī:

—Ēsārē bu'egu, i'aña. Sicu mu'u naiduti'cu nāia wa'apā, nicu niwī.

²² Jesú narē nicu niwī:

—Ō'acūrē ējōpeoya. ²³ Diacjū musārē wereguti. No'o a'tigu ūrūgūrē “Dia pajiri maapu doqueñorāti” nicā, queoro wa'arosa'a. Musā diacjūta ējōpeocā, “Ēsā nise diacjūta wa'arosa'a” nicā, tojo wa'arosa'a. ²⁴ Tojo weegu musārē nīgūti. Nipe'tise musā Ō'acūrē sērīcā, “Ēsārē diacjūta o'ogusami” ni ējōpeocā, tojo wa'arosa'a. ²⁵ Musā Ō'acūrē sērīrātīrā, āpērā me'rā apeyenojō a'metu'ti'que cuorā, narē acobojomu'tāna yujupu. Tojo weecā, marī pacu u'musepu nīgū quē'rā musā nā'arō wee'quere acobojogusami. ²⁶ Āpērārē acobojotīcāma, marī pacu u'musepu nīgū quē'rā musā nā'arō wee'quere acobojosome, nicu niwī.

Jesure “¿Noa dutiro me'rā tojo weeti?” ni'que ni'i
(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)

²⁷ Be'ro apaturi Jerusalépu ejacārā niwā. Jesú Ō'acū wi'ipu nirī cura a'tiro wa'acaro niwā. Pa'ia wiorā, Moisé oja'quere bu'eri masā, āpērā judío masā bucurā Jesú tiropu wa'acārā niwā. ²⁸ Jesure sērītiña'cārā niwā:

—¿De'ronojō dutise me'rā mu'u weesere tojo weeti? ¿Noa mu'urē tojo weedutigū dutise o'ori? nicārā niwā.

²⁹ Jesú narē yu'ticu niwī:

—Yu'u quē'rā musārē sērītiña'megūti. Musā yu'ure yu'ticā, musārē “A'te dutiro me'rā wee'e”, nīgūti. ³⁰ ¿Noa Juārē wāmeyedutigū o'opari? ¿Ō'acū o masā o'opari cūrē? Yu'tiya, nicu niwī.

³¹ Cū tojo nicā tu'orā, na basu a'merī ucūcārā niwā:

—Marī “Ō'acū o'ócū niwī” nicā, cū marīrē “To pūrīcārē ¿de'ro weerā Juārē ējōpeotiri?” nīgūsami. ³² Marī “Ō'acū o'óticu niwī; masā cūrē o'ócārā niwā” nicā, masā marīrē tu'tirāsama, nicārā niwā.

Masā Juārē “Ō'acū ye queti weremu'tārī masū niwī”, ni ējōpeocārā niwā. Tojo weerā wiorā masārē uinīcārā niwā. ³³ Tojo weerā na yu'ticārā niwā:

—Masītisa'a, niyurūocā'cārā niwā. Tere tu'ogu, Jesú narē nicu niwī:

—Yu'u quē'rā musārē “A'te dutiro me'rā wee'e”, ni werewe'e, nicu niwī.

12

Da'raco'terā queoro weeti'que ni'i
(Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)

¹ Be'ro Jesú pa'ia wiorārē, Moisé oja'quere bu'eri masārē, judío masā wiorārē queose me'rā werecu niwī:

—Ni'cū cū ya di'tapu u'se ote, sā'rīsānu'cōsami. Topu na u'se bipesāati pere ūtāgāpu se'esājāsami. Tojo nicā u'muarī wi'i na co'tedujati wi'ire weesami.

»Be'ro aperopu sijagu wa'agu, āpērārē ti wesere co'tedutigu cūusami. Narē cū ya di'tare da'rasede wapa “Tocārō yu'ure u'se wiapa”, niwā'cāsami. ² Be'ro u'se ducatrirerore ti wese wioḡu aperopu nisami. Topu nīgū, ni'cū cūrē da'raco'tegure o'ósami. Cūrē o'ōḡu, “Ya di'ta da'rarārē yé u'sere sērīgū wa'aya”, nisami. ³ Cū topu ejačā, ti wese da'rarā cūrē ñe'e, paa, ne cārō o'otimirā, o'ótōrōsama. ⁴ Be'ro apī cūrē da'raco'tegure o'ósami tja. Cūma dūpoapu cāmida're, ña'arō bujicā'a, o'ótōrōsama. ⁵ Ti wese wioḡu apīrē o'ónemosami tja. Ā'rīma diacjūta wējēcā'sama. Be'ro pājārā o'ónemosami. Āpērārē paasama. Āpērārē wējēcā'sama.

⁶ »Cū macū ūputu ma'igū dia'cū dū'sasami. Be'ropu cūrē o'ósami. A'tiro wācūmisami: “Yu'u macūrē wiopesase me'rā l'arāsama”, nimisami. ⁷ Wioḡu macū na tiropu etacā, ti wese da'rari masā a'tiro nisama: “Ā'rīta nimi be'ropu a'ti wesere ñe'eacju. Ma. Cūrē wējērā. Be'ro a'ti wese marī ya wese tojarosa'a”, ni wācūsama. ⁸ Be'ro cūrē ñe'e, wējēcā'sama. Tu'ajanu'cō, ti wese sumutopu cū upure cō'asama, nicu niwī Jesú.

⁹ Be'ro Jesú narē ninemocu niwī:

—To pūrīcārē ti wese wioḡu narē ¿de'ro weegusari? A'tiro weegusami. Cū a'ti, cū ya di'ta da'rarārē wējēcō'ape'o, āpērārē ti di'tare o'ogusami.

¹⁰ »Masā Ō'acū ye queti o'jáca pūrīrē bu'epā. Yu'ure wa'atjere a'tiro o'jano'wū: Ētā pūrī me'rā wi'i yeeri masā ni'cā pji na uatica pūrē cō'arāsama. Na cō'áca pji me'rā āpērā pe'e ni'cā wi'i tutuari wi'i yeenu'cāmujāsama.

¹¹ Ō'acū marī wioḡu na cō'áca pji me'rā tojo weesami.

Cū tojo wee'que “Ānubutia'a”, ni tu'oña'no'o, ni o'jano'wū, nicu niwī Jesú.

¹² Wiorā te queose me'rā cū ucūcā, “Ēsārēta ucūgū weesami”, nicārā niwā. Tojo weerā cūrē ñe'esī'rimicārā niwā. Masārē ui nicārā niwā. Tojo weerā ñe'emasiti, wa'a wa'acārā niwā.

Weeta'sase me'rā Jesure bu'iri a'marā na sērītiña'que ni'i
(Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)

¹³ Be'ro wiorā fariseo masārē, tojo nicā Herode ya curuacjārārē Jesú tiropu o'ócārā niwā. Na Jesure mejēcā yu'ticā uarā, bu'iri bocasī'rīrā, tojo weecārā niwā. ¹⁴ Be'ro na o'ó'cārā Jesú tiropu ejarā, a'tiro nicārā niwā:

—Masārē bu'egu, mu'u nisetisere masī'i. Masā yu'ure “¿De'ro wācūrāsari?” nirō marīrō diacjū ucū'u. Ō'acū yere diacjū were'e. Āpērā “Wiorā nima” nirō marīrō nipe'tirārē ni'cārōnojō l'a'a. Mu'urē apeyenojō sērītiña'sī'rīsa'a. Romano masā wioḡure cū niyeru wapasesere wapayecā, marīrē dutise ¿anuti o'ña'a nitine? ni sērītiña'cārā niwā.

¹⁵ Jesú pe'e na weeta'sase me'rā sērītiña'cā l'agū, a'tiro nicu niwī:

—¿De'ro weerā yu'ure mejēcā yu'tigu, bu'iri bocagusami nisī'rīrā, sērītiña'ti? Niyeru kujire miitia, nicu niwī.

¹⁶ Tojo weerā ti kujire miiticārā niwā. Tere l'agū, Jesú sērītiña'cu niwī:

—¿Noa queose, noa wāme wā'ñati? nicu niwī.

Na yu'ticārā niwā:

—César, romano masā wioḡu queose, cū wāme wā'ña'a, nicārā niwā.

¹⁷ Na tojo nicā tu'ogu, Jesú narē nicu niwī:

—To pūrīcārē César, romano wioḡu wapayedutisenojōrē cūrē o'oya. Ō'acū ye pe'ema cūrē o'oya. Cū weedutisere weeya, nicu niwī.

Cū tojo yu'ticā tu'orā, tu'omarā wa'acārā niwā.

Masā wērīca be'ro masāsere Jesure sērītiña'que ni'i
(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)

¹⁸ Be'ro āpērā pa'ia saduceo masā Jesú tiro wa'acārā niwā. Na “Wērī'cārā masāsoma”, ni ējōpeosama. Tojo weerā Jesure a'tiro nicārā niwā:

¹⁹ —Masārē bu'egu, Moisé a'tiro dutise cūucu niwī: “Ni'cū nūmotigu pō'rātitimigū wērīcā, cū acabiji cū nūmo ní'core nūorēato. Be'ro cū co me'rā ne waro

pō'rātimū'tāgūrē cū ma'mi wērī'cure pō'rātibosato", nicu niwī. ²⁰ Ni'cū pō'rā sietere tojota wa'acaro niwā. Masā ma'mi nūmoti, pō'rātitimigū wērīa wa'acu niwī. ²¹ Cū be'rocjū cū ma'mi nūmorē nūorēcu niwī. Cū quē'rā pō'rātitimigū wērīa wa'acu niwī. Be'rocjū quē'rārē tojota wa'acaro niwā. ²² Tojo dia'cū te nitūogupure tojo wa'aturiadijacaro niwā. Be'ro na nūmo nī'co quē'rā wērīa wa'aco niwō. ²³ Na sietere core nūmoticārā niwā. To pūrīcārē wērī'cārā masācā, ħnī' nūmo tojabutiagosari? nicārā niwā.

²⁴ Tojo nicā tu'ogu, Jesú narē yu'ticu niwī:

—Masā wisiyu'rua'a. Ō'acū ye queti o'jáca pūrī cjasere ne masīwe'e. Ō'acū cū tutuase quē'rārē masīwe'e. ²⁵ Wērī'cārā na masāca be'ro nūmotisome. Pō'rā numia quē'rārē nūmisosome. Ō'acūrē weroco'terā u'musepu nīrā weronojō nīrāsama. ²⁶ Apeyenojō musārē wērī'cārā masāsere werenemogūti. Masā Moisé o'jáca pūrīrē bu'epā. Ō'acū cūrē ni'cā yucūsi ūjūrī sitipū a'tiro ucūcu niwī: “Yu'u Ō'acū ni'i. Mu'u űecūsumua Abrahā, Isaa, Jacob wioġu ni'i”, nicu niwī. ²⁷ Cū, “Na wioġu ni'i” nīgū, “Yu'u tīropu catima”, nīgū weecu niwī. Ō'acū catirā wioġu nimi. Wērībajuduti'cārā marīma. Tojo weerā masā, “Wērī'cārā masāsoma” nīrā, wisiyu'rua'a, nicu niwī Jesú.

Moisé dutise cūu'que ni'cārō añuyu'runu'cārō ni'i nise ni'i
(Mt 22.34-40)

²⁸ Apī quē'rā topu Moisé oja'quere bu'eri masā Jesú tiro nicu niwī. Jesure saduceo masā me'rā upūtu ucūcā tu'ocu niwī. Tojo weegu Jesú añurō yu'time'ricā ĩ'agū, cūrē sērītiña'cu niwī:

—Moisé cū duti'que ħdisenojō waro apeye yu'ruoro añuyu'runu'cāti? nicu niwī.

²⁹ Jesú cūrē yu'ticu niwī:

—Apeye dutise yu'ruoro a'te nemorō añuyu'runu'cā'a. A'tiro ni'i: “Tu'oya, Israe curuacjārā. Ō'acū marī wioġu ni'cūta wioġu waro nimi. ³⁰ Tojo weerā Ō'acū marī wioġure nipe'tise masā ējōpeose me'rā, masā wācūse me'rā, masā tu'oña'se me'rā, tojo nicā masā tutuase me'rā ma'īña.” A'te ni'i apeye yu'ruoro niyu'runu'cāse. ³¹ A'te be'rore tojocureta ni'i, nīrō. A'te ni'i. “Marī basu ma'irōnojōta āpērārē ma'irōña'a.” Apeyepua a'te nemorō marīsa'a, nicu niwī Jesú.

³² Cū tojo nicā tu'ogu, Moisé oja'quere bu'eri masā a'tiro nicu niwī:

—Masārē bu'egu, mu'u diačjū waro ucū'u. Tojota ni'i mu'u nise. Ō'acū ni'cūta nisami. Apī cū yu'ruoro nīgūpua marīsami. ³³ Ō'acūrē marī ējōpeose me'rā, marī tu'oña'se me'rā, marī wācūse me'rā, marī tutuase me'rā ma'ise apeye nemorō niyu'runu'cā'a. Tojo nicā marī basu ma'irōnojōta āpērārē ma'ise añu ni'i. Nipe'tise marī wa'icurā ūjūamorōpeose nemorō wapati'i. Tojo nicā nipe'tise űubuepeoropu ūjūamorōpeorāti nise nemorō wapati'i, nicu niwī.

³⁴ Jesú cū weesooro marīrō añurō ucūme'ricā ĩ'agū, cūrē nicu niwī:

—Cā'rōacā du'sa'a mu'u Ō'acūrē añurō ējōpeo yu'rutērīatjo, nicu niwī.

A'te be'rore ne ni'cū Jesure sērītiña'ma'aticu niwī.

Jesú masārē “Cristo na nīgū ħnoa macū niti?” ni sērītiña'que ni'i
(Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)

³⁵ Jesú Ō'acū wi'ipū bu'égū, masārē a'tiro nicu niwī:

—ħDe'ro weerā Moisé oja'quere bu'eri masā Cristo Ō'acū bese'cure “Davi pārāmi nimi” nisari? ³⁶ Davita Espīritu Santu cū masīse o'oro me'rā a'tiro ni ojacu niwī:

Ō'acū u'musepu nīgū cū macūrē, yu'ure yu'ruoacjure a'tiro nicu niwī:

“Yu'u tiro wioġu dujiri cūmurōpu dujigusa'a.

Mu'u to dujicā, mu'urē ĩ'atu'ti'cārārē docaque'acā weeguti”, nicu niwī Ō'acū, ni ojacu niwī Davi.

³⁷ Davi basuta Ō'acū bese'cu Cristore “Yu'u wioġu nimi”, nicu niwī. Tojo weegu cū pārāmi se'saro nīrōnojō o'ogu, cū wioġu nicu niwī, nicu niwī Jesú.

Masā pājārā topure nīrā tu'saroputa Jesú weresere tu'otu'sacārā niwā.

Moisé oja'quere bu'eri masārē “Na tojo weema” nise ni'i
(Mt 23.1-36; Lc 11.37-54; 20.45-47)

³⁸ Jesú masārē bu'égū, a'tiro nicu niwī:

—Masā Moisé oja'quere bu'eri masārē tu'omasīña. Masārē ĩ'ato nīrā, su'ti yoase paca me'rā sāña, űubuesijatū'sama. Tojo nicā macā decopu wioopesase me'rā añuduticā uasama. ³⁹ Na nerēse wi'seripū wiorā na dujiwuase cūmurīpu dujisī'risama. Bosenumu weeropu quē'rārē mejārōta nisī'risama. ⁴⁰ Wapewia numia ye wi'serire ē'masama.

Na ña'arō wee'quere wācūdutitirā yoacā ñubuetā'sasama. Náta āpērā yu'rūoro bu'iri da'reyu'rūnu'cāno'ajā nima, nicu niwī Jesú.

Ni'cō wapewio pajasecūogo Ō'acūrē o'o'que ni'i
(Lc 21.1-4)

⁴¹ Jesú Ō'acū wi'ipu nígū, masā niyeru o'orā sāawuase acari pōtēorō dujicu niwī. Masā te acaripu niyeru sāacā, ĩ'adujibajaque'acu niwī. Pājārā pajiro niyeru cūorārē pajiro sāacā ĩ'acu niwī. ⁴² Na te acaripu sāarī cura ni'cō wapewio pajasecūogo ejaco niwō. Co pua cuji niyeru wapamarīse cujiri ni'cā acaropu sāaco niwō. ⁴³ Co tojo weéca be'ro Jesú cū bu'erārē pijio, narē nicu niwī:

—Diacjū musārē wereguti. Ō'acū ĩ'orōpu a'tigo wapewio pajasecūogo nipe'tirā yu'rūoro o'oyu'rūnu'cāmo. ⁴⁴ Āpērā pe'e narē du'sasere o'oama. Co pe'e pajasecūogo nimigō, co cūomi'que, co ba'acatibo'queacārē o'ope'ocā'mo, nicu niwī.

13

Jesú "Ō'acū wi'i, Jerusalē cja wi'i cō'ano'rōsa'a" n'que ni'i
(Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Jesú Ō'acū wi'ipu wijaari cura ni'cū cū bu'egu a'tiro nicu niwī:
—Īsārē bu'egu, a'ti wī na ūtāpaga me'rā yee'que pacare ĩ'aña. Ti wī ĩ'añubutiari wi'ijo ni'i, nicu niwī.

² Jesú cūrē yu'ticu niwī:
—Mu'u a'ti wī yéca wi'ire ĩ'amisa'a. Be'ro ne ni'cāgā ūtāgā apega bu'ipu yeeturiamujā'que tojasome. Nipe'tise matōdijono'rōsa'a, nicu niwī.

A'ti ūmūco pe'tise dūporo Jesú "A'tiro wa'arosa'a" n'que ni'i
(Mt 24.3-28; Lc 21.7-24; 17.22-24)

³ Be'ro Jesú cū bu'erā me'rā ūrūgū Olivo Ō'acū wi'i pōtēorō nicjūpu wa'acārā niwā. Jesú topu dujiri cura Pedro, Santiago, Juā, André āpērā tū'otiropu cūrē sērītīña'cārā niwā:

⁴ —Wereya ūsārē. ¿De'ro nicā mu'u "Ō'acū wi'i cjase ūtāpagare matōdijono'rōsa'a" n'que wa'arosari? ¿Ñe'enojō me'rā ĩ'ogūsari a'te tojo wa'atjere? nicārā niwā.

⁵ Jesú narē yu'ticu niwī:
—Āpērā musārē nisoori nīrā, tū'omasīña. ⁶ Pājārā a'tiro nisoorāsama: "Yu'u Ō'acū tutuaro me'rā wee'e; Ō'acū bese'cu Cristo ni'i", nīrāsama. Na tojo nisere tū'orā, pājārā sīruturāsama.

⁷ »Musā a'mewējēse quetire tū'orā, "Topu tojo wa'aporo" nicā tū'orāsa'a. Tere tū'orā, ūcaaticā'ña. Te a'tirotā wa'arosa'a. Tojo nimirō, a'ti ūmūco pe'tiatjo dū'sarosa'a yujūpu. ⁸ Ni'cā curuacjārā ape curuacjārā me'rā a'mequērāsama. Tojo nicā ni'cā di'tacjārā ape di'tacjārā me'rā a'mewējērāsama. Pūrō apesepure di'ta narāsāse wa'arosa'a. Ūjaboase wa'arosa'a. A'te nipe'tise peje me'rā masā ne waro pi'etiwiā'cōse ni'i. Numio co macūrē wuase dūporo pūrīse nu'cārō weronojō nīrōsa'a.

⁹ »Musārē ñe'e, wiorā tiropu miarāsama. Musā nerēse wi'seripure paaperāsama. Musā yu'ure ējōpeose wapa wiorā wa'teropu miano'rāsa'a. Tojo weecā, yé cjasere wererāsa'a. Tojo weerā musā basu añurō wācūtu'oña'ña. ¹⁰ A'ti ūmūco pe'tiatji dūporo nipe'tirocjarārē Ō'acū masārē yu'rūose quetire werese'sabi'ano'rōsa'a. ¹¹ Musārē wiorā tiropu miacā, wācūque'titirāta wa'aya. "¿Īsā de'ro ucūrāsariba topure?" ni wācūticā'ña. Ō'acū musārē wācūse o'osere topure ucūña. Musā mejēta ucūrāsama. Espīritu Santu ucūgūsami. ¹² Ni'cū pō'rā wiorāpure a'merī weresā, wējēcā weerāsama. Na pacusūmua quē'rā na pō'rārē wiorāpure weresārāsama. Na pō'rā quē'rā mejārōta na pacusūmarē yu'rūnu'cā, wērīcā weerāsama. ¹³ Nipe'tirocjarā masā musārē yu'ure ējōpeose bu'iri ĩ'atu'tīrāsama. Yu'ure ējōpeoyapatirā pūrīcā yu'rūwetīrāsama. Yu'u pacu tiropu catīnu'cūrāsama.

¹⁴ »Dūporocjāpu Ō'acū ye queti weremu'tārī masū Danie wāmetīgu a'ti ūmūco pe'tiatji dūporo wa'atjere ojayucu niwī. "Ña'agū Ō'acū yabīgunojō cū ya wi'ipu sājātīgunojō Jerusalē cja wi'i añurī wi'ipure sājāa, nu'cūgūsami. Tojo weegu cū sājāase me'rā ti wī ĩ'ā'ase marīrī wi'ire dojorēgūsami", ni ojayucu niwī. Cūrē ti wi'ipu nicā ĩ'arā, musā a'ti pūrīrē bu'e tū'omasīña. Tojo wa'acā ĩ'arā, Ō'acū bu'iri da'regusami nīrā, Judeapu nīrā ūrūpagūpu du'tiaya. ¹⁵ Tojo wa'ari numūrē wi'i dūposārī opa sirapu soo pesagūnojō po'peapu cjasere sājāa duretīmīgū, diacjūta wa'a wa'aya. ¹⁶ Wesepu tō'ogū quē'rā ne wi'ipu tojaa, duregu wa'aticā'ña. ¹⁷ Tojo wa'ase numūrī numia nijīpacosānumiarē, pō'rā mi'rīrā cūorārē bujaweose numūrī nīrōsa'a. Na

umñarō wa'amasīsome. ¹⁸ “Yusuase numurirē tojo wa'aticā'to” ni, Ō'acūrē sērīña. ¹⁹ Tojo wa'ase numurī pi'etise numurī nirōsa'a. Ō'acū a'ti turire wéeca be'rore tocā'rō pi'etise marīcaro niwā. Be'ropu quē'rārē tocā'rō waro pi'etise marīrōsa'a. ²⁰ Ō'acū pi'etise numurirē ðuoticāma, ne ni'cū yu'rūwetitibutiasosami. Ō'acū pe'e cū yarā, cū bese'cārārē wéégu, tojo wa'ase numurirē ðuogusami.

²¹ »Tojo wa'ari curare āpērā musārē nisoorāsama: “Jāa, i'aña. Ō'acū bese'cu Cristo a'to nimi. Topu nimi”, nirāsama. Na tojo nicā, ējōpeoticā'ña. ²² Pājārā nisoori masā a'tirāsama. A'tiro nirāsama: “Yu'u Ō'acū bese'cu Cristo ni'i. Ō'acū ye quetire weremū'tārī masā ni'i”, nisoorāsama. Peje wee'ose weerāsama narē ējōpeoato nīrā. Basiocāma, Ō'acū cū bese'cārāpūreta ējōpeodu'ucā weesī'rīrāsama. Tojo weerā narē ne ējōpeoticā'ña. ²³ Musā tojo wa'asere añurō tū'omasīña. Te niatjeta musārē wereyutoja'a, nicu niwī Jesú.

Ō'acū macū masū weronojō upūtigu ¿de'ro wee a'tigusari? nise ni'i
(Mt 24.29-35,42-44; Lc 21.25-36)

²⁴ Jesú a'tiro ni werenemocu niwī:

—Te pi'etise numurī yu'rāca be'ro mujipū umucocjū na'itī'a wa'agusami. Nāmicjū quē'rā bo'reyusome. ²⁵ Nōcōa burūdiarāsama. Nipe'tirā u'muarōpu nīrā narāsācā weeno'rāsama. ²⁶ Tojo wa'ari cura nipe'tirā yu'u Ō'acū macū masū weronojō upūtigu o'mecururipū tutuaro me'rā asistedijaticā i'arāsama. ²⁷ Be'ro yu'ure wereco'terārē o'oguti. Na neorāsama yu'u bese'cārā nipe'tiro no'o nirōcjarārē.

²⁸ »Musārē otecju higeragu wāmeticju me'rā queose o'oguti. Tigū ðupuripū pūrī ñasāwījisājācā, “Cū'ma wa'arotiro wee'e”, nisa'a. ²⁹ A'te weronojō yu'u todoporo ni'que peje wa'acā i'arā, “Cārōacā Jesú a'ti di'ta wioḡu sājātjo ða'sasa'a”, ñiña. ³⁰ Diacjū musārē wereguti. A'te peje tojo wa'ari curare nīrā wērisome. Tojo wa'asere i'ape'ocā'rāsama. ³¹ A'ti umuco, a'ti di'ta pe'tidijarosa'a. Yu'u ucūse, yu'u bu'ese pūrīcā ninu'cūcā'rōsa'a. Nipe'tise yu'u ni'que queoro wa'arosa'a.

³² »Yu'u apaturi a'tiatjema ti numu nicā, ti hora nicā a'tigus'a nisere ne masīno'ña marī'i. Ō'acūrē wereco'terā u'musecjārā, yu'u Ō'acū macū quē'rā masīwe'e. Yu'u pacu Ō'acū ni'cūta masīsami.

³³ »Tojo weerā musā añurō wācū, tū'omasīyuya. “¿De'ro nicā a'tigusari?” ni ñubue, co'tenu'cūcā'ña. Yu'u a'tiatjere musā ne masīwe'e. ³⁴ Musārē queose me'rā wereguti. Ni'cū masū yoaropu sijagu wa'asami. Cū wa'ase ðuporo cūrē da'raco'terārē cū ya wī're “Co'teapa”, nisami. Nānucūrē na da'ratjere cūusami. Sope co'tegure “Sopere co'teya”, nisami. ³⁵ Na weronojō musā ñiña. Nāmarīcā na wioḡu ðajatjere ne masītisama. Na'ique'ari cura, ñami deco, cārē'quē uuri cura, o bo'reacā nigū ñibosami. Musā quē'rā na weronojō masītimirā, yu'ure co'teya. ³⁶ Yu'u wācūña marīrō a'ti, musārē cārīrārē weronojō bocaejapejasī'rītisa'a. ³⁷ Yu'u musārē nisere nipe'tirārē nigūti. Añurō wācū, co'teyuya, ni werecu niwī Jesú.

14

Jesure ñe'erātirā na apoyu'que ni'i
(Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Pua numu Pascua bosenumu, pā bucuase me'rā na morēti'quere ba'ari bosenumu ða'sacaro niwā. Ti bosenumu judío masā na ñecūsūmua Egiptopu ni'cārā wijawā'cā'quere wācūrī bosenumu nicaro niwā. Pa'ia wiorā, Moisé oja'quere bu'eri masā ¿de'ro wee Jesure ñe'e wējērāsari? nīrā, weesooome'rīse me'rā na weeatjere apoyucārā niwā. ² Tojo nīrā, a'tiro nicārā niwā:

—Bosenumu nicā weeticārā. Masā cūrē ma'írā, no'o uaro caricūma'a, marī tojo weesere dojorēbosama, nicārā niwā.

Ni'cō numio Jesure ma'iyu'rūgo u'mutise piopeo'que ni'i
(Mt 26.6-13; Jn 12.1-8)

³ Na “Jesure wējērāti” ni apocaterore Jesú Betaniapu nicu niwī. Simó cāmi boa, yu'ru'cu ya wī'ipū nicu niwī. Jesú cū ba'adujiri cura ni'cō numio u'muticja cuogo ejaco niwō. Tīga acosticja u'mutise nardo wāmetise wapabujusere poseticaro niwā. Ti ñacōrē pe'eqeju, Jesú ðupoa bu'ipū u'mutisere piopeoco niwō. ⁴ Āpērā topu nīrā co tojo weecā i'arā, uayū'ruacārā niwā. Tojo weerā a'tiro a'merī ucūcārā niwā:

—¿De'ro weego co a'te u'mutise wapabujusere mejō waro tojo weecō'ati? ⁵ A'te ni'cā cū'ma da'rase wapa wapata'aro weronojō ðuago, bocano'boapā. Te me'rā pajasecuorārē weetamuboapō, nicārā niwā. Co tojo weesere tū'satirā, pūrō tu'ticārā niwā.

⁶ Jesú pe'e narē nicu niwī:

—Cariboticā'ña. ¿De'ro weerā core cariboti? A'tere yu'ure tojo weégo, añurō weego weemo. ⁷ Pajasecuorā musā wa'teropu ninu'cūcā'rāsama. Musā no'o waritero narē añurō weetamumasī'i. Yu'uma musā wa'teropu ninu'cūcā'rasome. ⁸ A'tigo yu'ure co weesī'rīrō pōtēorō añurō weemo. Co yu'ure piopeogo u'mutisere apoyu, na yaarā u'mutise wa'reatjo weronjō yu'ure weeyumo. ⁹ Diacjū musārē weregūti. A'ti di'tapure no'o nirō yu'u masārē yu'ruose quetire werecusiarā, a'tigo co yu'ure wee'quere wācūdutirā wererāsama, nicu niwī.

Juda wiorāpure Jesure o'ootje cjase ni'i

(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

¹⁰ Jesú numiorē tojo nica be'ro Jesú bu'erā doce me'rācjū n'cu Juda Iscariote a'tiro weecu niwī. Pa'ia wiorā tīropu wa'a, Jesure cū o'ootje cjasere na me'rā ucūgū wa'acu niwī. ¹¹ Cū tojo nisere tu'orā, uputu e'catirā, “Mu'urē niyeru wapayerāti”, nicārā niwā Judare. “¿De'ro nicā yu'ure Jesure wiorāpure o'orouamitito?” ni wācūcu niwī Juda.

Jesú cū bu'erā me'rā ba'atuo'que ni'i

(Mt 26.17-29; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

¹² Masā pā bucuase me'rā morēti'quere ba'ari bosenuu ninu'cācaro niwā. Ti numu nicā, ni'cū oveja wī'magū na Pascua bosenuu ba'acjare wējēsama. Titare Jesú bu'erā cūrē sērītiña'cārā niwā:

—¿No'opu marī Pascua bosenuu ba'atjore apoyucā uasari? nicārā niwā.

¹³ Tojo nicā tu'ogu, puarā cū bu'erārē o'ōcu niwī. A'tiro narē werecu niwī:

—Jerusalēpu wa'aya. Topu ni'cū masū acoga tuupeogure bocaejeparāsa'a. Cū no'o wa'aro sirutuya. ¹⁴ Cū sājāarō ti wī'wiogure niña: “Ēsarē bu'egu a'tiro niami: ‘¿No'opu nisari yu'u bu'erā me'rā Pascua bosenuu ba'atji tucū?’ niami”, niña. ¹⁵ Masā tojo nicā, u'muarōca tucū apoyuca tucūjopu musārē t'ogūsami. Topu marī ba'atjere apoyuya, nio'ocu niwī Jesú.

¹⁶ Be'ro cū bu'erā wa'a, Jerusalēpu etacārā niwā. Topu etarā, Jesú cū ni'caronojōta nipe'tisere bocacārā niwā. Topu na ba'atjere apoyucārā niwā.

¹⁷ Na'ique'aca be'ro Jesú cū bu'erā doce me'rā ti wī'ipure etacu niwī. ¹⁸ Na ba'ari cura Jesú cū bu'erārē nicu niwī:

—Diacjū musārē weregūti. Musā me'rācjū ni'cū marī me'rā ba'adujigu wiorāpure yu'ure wējēdutigu o'ogusami, nicu niwī.

¹⁹ Cū tojo nicā tu'orā, uputu bujaweticārā niwā. Nánucū a'merī sērītiña'cārā niwā:

—Yu'uta nicā'sa'aba, nicārā niwā.

²⁰ Jesú narē yu'ticu niwī:

—Ni'cū masā doce me'rācjū yu'u me'rā a'ti papu yosoba'agu niami. ²¹ Yu'u Ō'acū macū masū weronjō uputigure Ō'acū ye queti ojāca pūrī ni'caronojōta wa'arosa'a. Tojo wa'acā, yu'ure wiorāpure o'oguma ña'abutiario wa'arosa'a. Cū diacjūta bajuatiyu'ruocā, nemorō añubopā, nicu niwī.

²² Jesú cū bu'erā me'rā ba'ari cura pāgārē mii, cū pacu Ō'acūrē e'catise o'ocu niwī. Tu'ajanu'cō, tigare ducawaa, narē o'ogu, a'tiro nicu niwī:

—Ba'aya. A'te yu'u upu ni'i, nicu niwī.

²³ Be'ro sī'rīrī pare mii, Ō'acūrē e'catise o'ocu niwī tja. Tu'ajanu'cō, cū bu'erārē tīacu niwī. Nipe'tirā ti pa cjasere sī'rīpe'ticā'cārā niwā. ²⁴ Narē tiagū, nicu niwī:

—A'te yé dí ni'i. Masā ña'arō wee'quere wērī wapayebosagusa'a. Ō'acū masārē apeye ma'ma “A'tiro weegūti” n'quere cūgūsami. Yu'u wērīgū, dí o'maburose me'rā pājārā añurō weeno'rāsama. ²⁵ Diacjū musārē weregūti. A'te u'seducaco vino marī ni'cārōacā sī'rīrō weronjō weenemosome. Be'ro yu'u pacu yu'ure wiogu sōrōcāpu, masā me'rā apaturi ma'ma vino sī'rīnemogūsa'a tja, nicu niwī Jesú.

Jesú Pedrorē “Mu'u yu'ure Masīwe'e' nigūsa'a” n'que ni'i

(Mt 26.30-35; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

²⁶ Jesú cū bu'erā me'rā ba'aca be'ro Ō'acūrē basapeotoja, ti wī'ire wijaa wa'acārā niwā. Wijaa, ūrūgū Olivo wāmeticjupu wa'acārā niwā. ²⁷ Topu wa'agu, Jesú narē nicu niwī:

—Musā nipe'tirā a'ti ñami uirā, yu'ure cō'awā'cāpe'tia wa'arāsa'a. Musā tojo weeatje Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu nīrōnojōta wa'arosa'a. A'tiro ojano'wū: “Yu'u oveja co'tegure wējēno'cā weegusa'a. Tojo weecā, cū yarā oveja no'o uaro omas-tearāsama”, niwā. ²⁸ Be'ro yu'u wērī'cupu masāca be'ro musā duporo Galilea di'tapu wa'ayutojagusa'a, nicu niwī.

²⁹ Cū tojo nicā tu'ogu, Pedro yu'ticu niwī:

—Āpērā mu'arē cō'awā'cācā, yu'u pūrīcā ne wa'asome, nicu niwī.

³⁰ Tojo nisere tu'ogu:

—Diacjū mu'arē wereguti. Ni'cācā ñami puati cārē'quē uuati dūporo yu'ure i'tiati “Cūrē masīwe'e”, nigūsa'a, nicu niwī.

³¹ Tojo nicā tu'omigū, Pedro ninemocu niwī:

—Yu'u pūrīcā na yu'ure wējēsī'ricāma, “Cū me'rā boaguti”, nigūsa'a. “Cūrē masīwe'e” nisome, nicu niwī. Be'ro nipe'tirā cū bu'erā Pedro ní'caronojōta niburocārā niwā.

Jesú Getsemaní wāmetiropu cū pacure ñubue'que ni'i
(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)

³² Olivo wāmeticju ūrūgūpu wa'arā, tigu dū'pocā Getsemaní wāmetiropu etacārā niwā. Topu Jesú cū bu'erārē a'tiro nicu niwī:

—Yu'u ñubuegu wa'ari cura a'topu dujiniña yujupu, nicu niwī.

³³ Topu ñubuegu wa'agu, Pedro, Santiago, Juārē miacu niwī. Cū uputu waro ejeripō'rāpu wācūque'ti, bujaweticu niwī. ³⁴ Narē nicu niwī:

—Yu'ure wērītawioro, bujawetise yu'rumajāsa'a. Musā a'to joyayá. Ne cārīticā'ña, nicu niwī narē.

³⁵⁻³⁶ Tojo nica be'ro yoacurero na yu'ruro wa'a, di'tapu paamu'rīque'agu, cū pacure sērīgū, a'tiro nicu niwī:

—Pacu, mu'arē nipe'tise basio'o. Mu'u uacā, yu'ure a'te ña'arō yu'ruatje wa'aticā'to. Yu'u tojo nimicā, yu'u uaro weeticā'ña. Mu'u uaro pe'e wa'ato, nicu niwī.

³⁷ Be'ro cū bu'erā tiropu majāmitojacu niwī. Narē cārī'cārāpure bocaecacu niwī. Pedroro nicu niwī:

—Simó, ¿mu'u cārīgū weeti? ¿Ne cā'rōacā cārītimigū, tu'sumasītisari? ³⁸ Cārīticā'ña. Wāti masārē niquesāticā'to nirá, Ō'acūrē sērīña. Musā wācūsepū me'rāma yu'ure ējōpeonu'cūsī'rīmisa'a. Musā se'saro tojo weesī'rīmirā, wācūtutuamasītisa'a. Tojo weerā Ō'acūrē sērīña, nicu niwī.

³⁹ Tojo nica be'ro majāmitojagu, cū pacure sērī'caronojōta sērīcu niwī tja. ⁴⁰ Sērīca be'ro cū bu'erā tiropu majāmitojagu, cārī'cārāpure bocaecacu niwī tja. Narē waja pūrīyu'ruacaro niwā. Tojo weerā cūrē de'ro wee yu'timasitīcārā niwā. ⁴¹ Be'ro apaturi Jesú cū pacure sērītuogu wa'acu niwī. Tojatagu, cū bu'erārē nicu niwī:

—Ni'cārōacāma sooya, cārīña majā. Tocā'rōta ni'i. Ni'cārōacārē yu'u Ō'acū macū masū weronojō upūtigure masā ña'arāpure o'otaje etatoja'a. ⁴² Wā'cānu'cāña. Te'a, na tiropu wa'arā. Yu'ure o'ocaju a'titojami, nicu niwī Jesú.

Jesure ñe'ewā'cā'que ni'i
(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴³ Jesú cū bu'erārē ucūrī cura na me'rācū ni'cu Juda etacu niwī. Cū me'rā pājārā masā di'pīrī cuorā yucupagu me'rā a'ticārā niwā. Na pa'ia wiorā, Moisé oja'quere bu'eri masā, judío masā bucurā o'ono'cārā nicārā niwā. ⁴⁴ Juda Jesure wiari masā narē a'tiro niyutojacu niwī:

—Yu'u wa'suporopu mi'miacju cāta nigūsami. Cūrē ñe'e, añurō dū'te miapa, nicu niwī.

⁴⁵ Juda Jesú tiropu etagu, a'tiro nicu niwī:

—Yu'ure bu'egu. Tojo nígūta, cūrē mi'micu niwī. ⁴⁶ Tojo weecā i'arā, Jesure ñe'ewā'cā wa'acārā niwā.

⁴⁷ Cūrē ñe'erī cura ni'cū topu nu'cūgū cū ya di'pīrē wejewe, pa'ia wiogure da'raco'tegure o'mepero dūtepā'rēcā'cu niwī. ⁴⁸ Jesú masārē nicu niwī:

—¿Yajari masārē ñe'erā a'tirā weronojō yu'ure di'pīrī, yucupagu me'rā ñe'erā a'tiati? ⁴⁹ Nipe'tise numurī yu'u Ō'acū wi'i masā wa'teropu bu'edujiwu. Titare musā yu'ure ñe'etiwu. A'te musā ni'cārōacā weese todūporopu Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu nīrōnojōta wa'a'a, nicu niwī.

⁵⁰ Jesure ñe'ecā i'arā, cū bu'erā ni'cūrēta cō'anū'cō, du'tiwa'cāpe'tia wa'acārā niwā.

Ni'cū ma'mu du'tiwā'cā'que ni'i

⁵¹ Jesure ñe'ewā'cācā, ni'cū ma'mu cū cārīgū omāca casero me'rā omatiāgū sirutucu niwī. Be'ro āpērā cūrē ñe'ecārā niwā. ⁵² Tojo weecā, cū oma'carore cō'acā'cu niwī. Cō'a, su'ti marīgū omawā'cā wa'acu niwī.

Jesure wiorā tiropu mi'a'que ni'i
(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55,63-71; Jn 18.12-14,19-24)

⁵³ Jesure ñe'e, pa'ia wiogu tiropu miacārā niwā. Topu nipe'tirā pa'ia wiorā, judío masā bucurā, Moisé oja'quere bu'eri masā nerēcārā niwā. ⁵⁴ Pedro pe'e Jesure yoacurero

pa'ia wiogu ya wi'i sope pu'topu sirututuocu niwī. Topu surara pu'to ejanujā, na me'rā pecame'e sō'madujicu niwī.

⁵⁵ Pa'ia wiorā, tojo nicā nipe'tirā wiorā “¿De'ro wee Jesure weresārōuamitito?” nicārā niwā. Cūrē wējēsī'rīrā, tojo nicārā niwā. Cūrē wējēsī'rīmirā, bu'iri ne bocaticārā niwā.

⁵⁶ Pājārā cūrē weresā, nisoocārā niwā. Ni'cārōnojō weresātiyuca, basioticarō niwā.

⁵⁷ Āpērā wā'cānu'cā, nisoose me'rā weresācārā niwā. A'tiro nicārā niwā:

⁵⁸ —Ā'rīrē a'tiro nicā tu'owu: “Yu'u a'ti wi'i Ō'acū wi'ire masā wéeca wi'ire cō'adijope'oguti. Be'ro i'tia numu be'ro ape wi'i tu'ajana'cōgūti. Ti wi'i masā wéeca wi'i mejēta nīrōsa'a”, niwī, nicārā niwā.

⁵⁹ Tojo nimirā, na nisere ni'cārōnojō wācūticārā niwā.

⁶⁰ Na tojo nicā tu'ogu, pa'ia wiogu na wa'teropu wā'cānu'cā, Jesure sērītiña'cu niwī:

—¿Mu'urē tojo nisere yu'tiweti? ¿De'ro ni yu'tigasari na weresāsere? nicu niwī.

⁶¹ Jesú yu'tiyu'ruocā'cu niwī. Cū yu'titicā ſ'agū, pa'ia wiogu apaturi sērītiña'nemocu niwī:

—¿Mu'uta niti Ō'acū bese'cu Cristo, Ō'acū añugū macū na nigū? ni sērītiña'cu niwī.

⁶² Jesú cūrē yu'ticu niwī:

—Cūta ni'i. Musā yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigu Ō'acū pu'topu dujicā ſ'arāsa'a. Cū u'musepu nigū tutuayu'ruami. Yu'u o'mecururipu dijaticā ſ'arāsa'a, nicu niwī.

⁶³ Tojo nicā tu'ogu, pa'ia wiogu uasere ſ'ogū, cū basu cū ye su'tire wejetū'rēcu niwī. A'tiro nicu niwī:

—Āpērā cūrē weresārā uanemowe'e. ⁶⁴ Musā Ō'acūrē ña'arō cū ni'quere tu'oapu.

¿De'ro tu'oña'ti musā? nicu niwī.

Nipe'tirā topu nīrā “Cūrē wējērōua'a”, nicārā niwā.

⁶⁵ Na tojo nicā tu'orā, āpērā a'tiro weecārā niwā. Cūrē u'seco e'opeocārā niwā. Cū caperire bi'apecārā niwā. Cūrē paamujārā, a'tiro nicārā niwā:

—Nībocaya. ¿Noa mu'urē paati? nicārā niwā.

Surara quē'rā diapoapu Jesure paacārā niwā.

Pedro Jesure “Masīwe'e” nī'que ni'i

(Mt 26.69-75; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18,25-27)

⁶⁶ Jesure wi'i po'peapu ñe'esājāca be'ro Pedro sope pu'topu tojacu niwī. Cū tojo weeri cura ni'cō pa'ia wiogure da'raco'tego etaco niwō. ⁶⁷ Cū pecame'e sō'madujigure ſ'agōta ſ'a, cūrē nico niwō:

—Mu'u Jesú Nazarecjū me'rā sija'cūta ni'iba, nico niwō.

⁶⁸ Pedro core nisoogu, a'tiro ni yu'ticu niwī:

—Cūrē masītisa'a. Ñe'enojōrē ucūgō ucūsa'a. Tu'omasītisa'a, nicu niwī.

Cū sārīrō sope pu'topu topu wijaanu'cācā, cūrē'quē uucu niwī. ⁶⁹ Pa'ia wiogure da'raco'tego apaturi cūrē ſ'agō, topu nīrārē a'tiro nico niwō:

—Ā'rī quē'rā na me'rā sija'cūta nimi, nico niwō.

⁷⁰ Cū apaturi nisoocu niwī tja. Be'roacāta topu nīrā Pedrore a'tiro nicārā niwā:

—Mu'u quē'rā Jesú bu'erā me'rā sija'cūta ni'i. Mu'u Galileacjū ni'i. Mu'u ucūse quē'rā na ucūwaronojō bususa'a, nicārā niwā.

⁷¹ Na tojo nicā tu'ogu, Pedro nisooneemocu niwī tja:

—Yu'u diacjāta ucūticā, Ō'acū yu'ure bu'iri da'reato. Yu'u masā ucūgūrē ne masītisa'a, nicu niwī.

⁷² Cū tojo nicūñarī cura cārē'quē apaturi uucu niwī tja. Tojo weecā, Pedro Jesú toduporopu ni'quere wācūbocacu niwī. Jesú a'tiro nicu niwī: “Cārē'quē puati uuse duporo mu'u yu'ure i'tiati ‘Cūrē masīwe'e’, nigūsa'a”, nicu niwī. Tere wācūgū, uputu uticu niwī.

15

Jesure romano masā wiogu Pilato sērītiña'que ni'i

(Mt 27.1-2,11-14; Lc 23.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Bo'reacā pa'ia wiorā nerēcārā niwā. Judío masā bucurā, Moisé oja'quere bu'eri masā quē'rā nerēcārā niwā. Ā'rā nipe'tirā wiorā nerēque'a, “Jesure ¿de'ro weerāsari marīa?” ni ucūcārā niwā. Ucūtoja, Jesure du'tetjārā, Pilato tīropu miiejacārā niwā.

² Pilato Jesure sērītiña'cu niwī:

—¿Mu'uta niti judío masā wiogu? nicu niwī.

Jesú yu'ticu niwī:

—Mu'u nīrōnojōta cūta ni'i, nicu niwī.

³ Pa'ia wiorā Pilatopure peje weresācārā niwā. ⁴ Tojo nicā tu'ogu, Pilato apaturi Jesure sērītiña'nemocu niwī tja:

—¿Mu'arē na tojo nisere yu'tiweti? ¿Dicuse peje mu'arē weresārā weeti? nicu niwī.

⁵ Jesú ne yu'titiya'r'uocā'cu niwī. Tojo weegu Pilato ĩ'amarīacu niwī.

Jesure wējēduti'que ni'i

(Mt 27.15-31; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

⁶ Cū'marīnucū Pascua bosenuṁu nicā Pilato a'tiro weeseticu niwī. Ni'cū bu'iri da'leri wi'ipu nigūrē masā na du'uwīrōdutigure du'uwīrōmujācūcu niwī. ⁷ Titare ni'cū bu'iri da'leri wi'ipu Barrabá wāmetigu wiorārē yu'rūnu'cā, narē cō'asī'rī, cū me'rācjarā masārē wējē'cārā me'rā dujicu niwī. ⁸ Masā Pilato tiropu wa'a, “Mu'ṁ bosenuṁu nicā weewuaronojō weeya”, nicārā niwā. ⁹ Pilato narē yu'ticu niwī:

—¿Masā judío masā wiogure yu'ṁ du'uwīrōcā uasari? nicu niwī.

¹⁰ Pilato pa'ia wiorā uose ye bu'iri Jesure cūpure wia'quere masīcu niwī. ¹¹ Pa'ia wiorā Barrabá pe'ere du'uwīrōdutiārā masārē no'o uaro caricūsitenu'cōcā'cārā niwā. ¹² Tojo nicā tu'ogu, Pilato narē sērītiña'cu niwī:

—Masā judío masā wiogu nigū me'rā pe'ere ¿de'ro weecā uasari? nicu niwī.

¹³ Tojo nicā nipe'tirā caricūmajācārā niwā:

—Cūrē curusapu paabi'pe wējēña, nicārā niwā.

¹⁴ Pilato narē nicu niwī:

—¿De'ro weegu tojo weebosari? Ā'rī ne cā'rō ña'arō weeticu niami, nicu niwī.

Cū tojo nimicā, masā caricūnemocārā niwā:

—Curusapu paabi'pe wējēña, nicārā niwā.

¹⁵ Tojo nicā tu'ogu, Pilato masā me'rā añurō tojasī'rigū, Barrabáre du'uwīrōcu niwī. Be'ro Jesure surarare tārādutitoja, curusapu paabi'pe wējēduti'cu niwī.

¹⁶ Tojo weerā na Pilato ya wi'i po'pea nirī tucūjopu cūrē miacārā niwā. Topu nipe'tise cururi surara nerēcārā niwā. ¹⁷ Na Jesure ni'cārō su'tiro uputu sō'arō, wiorā sñāronojōrē sāacārā niwā. Tojo nicā ni'cā be'to pota me'rā weéca be'tore cū dupoapure peocārā niwā. ¹⁸ Be'ro cūrē caricūcārā niwā:

¹⁹ Ni'cāgū yucugu me'rā dupoapure paamujācārā niwā. U'seco e'opeo, cūrē bujicā'rā, ejaque'apēcārā niwā. ²⁰ Na cūrē a'tiro bujicā'ca be'ro wiogu sñānarī su'tirote tuweecārā niwā. Be'ro cū sñānamu'tā'carore sāacārā niwā tja. Tu'ajanu'cō, cūrē curusapu wējērā wa'arā miacārā niwā.

Jesure curusapu paabi'pe wējē'que ni'i

(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

²¹ Jesure wējērā wa'arā na miarī cura ni'cū masū Simó Cirene wāmetiri macācūcū cāpūpu ni'cu tojaticu niwī. Cū puarā Alejandro, Rufo pacu nicu niwī. Jesú curusa wuawā'cārōpu cū yu'rūacā ĩ'arā, curusare cūrē wuaduti'cārā niwā.

²² Jesure ni'cā bu'a Gólgota wāmetiropu miacārā niwā. Gólgota nīrō, “Masā boaweeca dupoa” nīrō weesa'a. ²³ Topu pūrīse tu'oña'ticā'to nīrā, vino mirra wāmetise me'rā morē'quere tiacārā nimiwā. Jesú sī'rīticu niwī. ²⁴ Be'ro cūrē curusapu paabi'pe wējēcārā niwā. Surara cū ye su'tire ducawaarā, nībocape wapata'acārā niwā. ¿Ñe'enojōrē bocarāsari? nīrā, tojo weecārā niwā.

²⁵ Jesure curusapu paabi'penu'cōcatero, ñamiña'cūrō nueve nicā nicaro niwā. ²⁶ A'te ye bu'iri cūrē wējē'e nīrā, curusapu ni ojaō'oca pī a'tiro ojano'caro niwū: “Ā'rī judío masā wiogu nīmi”, nicaro niwā. ²⁷ Jesú me'rā āpērā puarā yajari masā curusapu paabi'penu'cōno'cārā niwā. Ni'cū diacū pe'e, apīrē cūpe pe'e nu'cōcārā niwā. ²⁸ Tojo weecā, Ō'acū ye quetire oja'ca pūrīpu oja'que queoro wa'acaro niwū. A'tiro ojano'caro niwū: “Cū quē'rā ña'arā wa'teropure morēsu'utamucu niwī”, niwū.

²⁹⁻³⁰ Masā Jesú pu'to yu'rūarā, cūrē bujicā'rā, dupoa yuremujācārā niwā. A'tiro nicārā niwā:

—Jū. Mu'ṁ pūrīcā “Ō'acū wi'ire cō'agūti”, nimiwūña. “I'tia nuṁu be'ro weepe'oguti”, niwū. Tojo ni'cu mu'ṁ basuta yu'rūoya. Topu curusapu wā'ñagū dijatia, ni bujicā'cārā niwā.

³¹ Na weronojōta pa'ia wiorā, Moisé oja'quere bu'eri masā bujicā'cārā niwā. Na basu a'merī a'tiro nicārā niwā:

—Cū āpērāmarīcārē yu'rūowī. Cū basu pe'e yu'rūomasītimi. ³² Ō'acū bese'cu Cristo Israe curuacjārā wiogu nigū, curusapu dijatiato. Cū dijaticā pūrīcārē, ējōpeorāti, nicārā niwā.

Yajari masā Jesú me'rā curusapu paabi'penu'cō'cārāpuata bujicā'sājācārā niwā.

Jesú wērī'que ni'i

(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30; Heb 6.19-20; 10.19-20)

³³ Jesú curusapū wērīrī cura dajaritero nicā nipe'tiro ti di'tapū na'itī'a wa'acaro niwā. Téé ñamica'a tres nicāpū na'itī'atucaro niwā. ³⁴ Tita ti horata Jesú uputu caricūcu niwī. Arameo ye me'rā a'tiro nicū niwī:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? A'tiro nigū, “Ō'acū, Ō'acū, ¿de'ro weegu yu'ure cō'awā'cāti?” nigū, tojo nicū niwī.

³⁵ Āpērā ni'cārērā topū nirā tojo nisere tu'orā, a'tiro nicārā niwā:

—Tu'oya si'i ucūsere. Duporocjūpū Ō'acū ye queti weremu'tārī masū Eliare pisugu weesami, nicārā niwā.

³⁶ Cū caricūcā tu'ogu, ni'cū omawā'cā, ni'cā si'ti vino pi'ase me'rā morē'quere yosocu niwī. Yosotoja, ni'cāgū yucugupū du'te'ō, Jesure siomorō tiagū, a'tiro nicū niwī:

—Ī'anirā marī yujupū. Elia yu'røogu a'tigu a'tigusami cūrē.

³⁷ Be'ro Jesú uputu caricū, wērīa wa'acu niwī. ³⁸ Cū wērīrī cura a'tiro wa'acaro niwā. Ō'acū wi'ipu pa'ia sājāarōpū cā'mota'ayosari casero u'muarō pe'e tū'rūdjijati, pua casero ducawatiyojacaro niwā. ³⁹ Surara wiogu romano Jesú doca nu'cūgū cū caricūcā ĩ'agū, cū de'ro wee wērīcā ĩ'agū, a'tiro nicū niwā:

—Diacjūta ā'rī Ō'acū macū niapī, nicū niwī.

⁴⁰ Numia yoaropū Jesure ĩ'anucūcārā niwā. Na wa'teropū ā'rā numia nicārā niwā: María Magdalena, apego María José, Santiago nitøogu na nigū paco, tojo nicā Salomé nicārā niwā. ⁴¹ Ā'rā numia Jesure Galileapū nicā sirutu'cārā, cūrē weetamu'cārā nicārā niwā. Tojo nicā āpērā numia pājārā Jesú Jerusalēpū wa'acā sirutu'cārā topū ĩ'anucūcārā niwā.

Jesure na yaa'que ni'i

(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁴²⁻⁴³ Jesú wērīca numū judío masā soatji numū duporo nicaro niwā. Tojo weerā na ba'atjere apoyurā weecārā niwā. Na'ique'ari cura José, Arimatea wāmetiri macācjū etacu niwī. Judío masā wiorā me'rācjū wiogu nicū niwī. Joséta Jesure “Ō'acū bese'cu nimi”, ni ējōpeocu niwī. Tojo nicā cū wiogu sājātje quē'rārē co'tecu niwī. Tojo weegu uiro marirō wācūtutuaro me'rā Pilato tiropū sājāacu niwī. Sājāa, Jesú ya upure sērīcu niwī. ⁴⁴ Pilato ti upure sērīcā tu'ogu, cū wērīatoja' quere masīgū, tu'omarīa wa'acu niwī. Be'ro surara wiogure ¿diacjūta wērīapari? nigū, sērītiña'cju pijiocu niwī. ⁴⁵ Surara wiogu “Diacjūta niapū” nicā tu'ogu, Pilato Jesú ya upure Joserē o'oduticu niwī. ⁴⁶ Tojo weegu José cūrē omatji casero añurī caserore duucu niwī. Be'ro Jesú ya upure miidijoo, ti casero me'rā omacu niwī. Tu'ajanu'cō, ni'cā tuti ūtāgāpū se'ēca tutipū siōsōrōcūuocu niwī. Be'ro ti pere ūtāgājo me'rā tuubi'acu niwī. ⁴⁷ María Magdalena, apego María puarā José, Santiago paco Jesure yaa'carore ĩ'acārā niwā.

16

Jesú cū wērī'cupū masā'que ni'i

(Mt 28.1-10; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ Sauru na soowari numū yu'rūca be'ro María Magdalena, apego María Santiago paco, tojo nicā apego Salomé u'mutise duucārā niwā. Te me'rā Jesure cū upure piopeorā wa'arā weecārā nimiwā. ² Mujīpū mujātiri cura ma'ma semana sājānu'cārī numū soorinumu nicā Jesure yaa'caropū wa'acārā niwā. ³ Na topū wa'arā, a'merī sērītiña'cārā niwā:

—¿Noa marirē tiga ūtāgārē tuupāobosarosari? nicārā niwā.

⁴ Topū ejarā, tiga ūtāgājo ti tutire bi'acaga aperopū cūnacā ĩ'acārā niwā. ⁵ Tojo weerā ti tutipū diacjū sājāa wa'acārā niwā. Topū diacjū pe'e ni'cū ma'mu dujicā ĩ'acārā niwā. Cū yoaro su'tiro butiro sājācā ĩ'arā, uputu ucucārā niwā. ⁶ Cū narē nicū niwī:

—Yu'ure uiticā'ña. Masā Jesú Nazarecjūrē na curusapū paabi'pe wējē'cure a'marā wee'e. Cū masātojami. A'tore marīmi. Cūrē na cū'carore ĩ'arā a'tia. ⁷ Be'ro cū bu'erārē, tojo nicā Pedore wererā wa'aya. “Cū masā duporo Galileapū wa'ayugusami. Cū musārē toduporopū ni'caronojōta topū cūrē ĩ'arāsa'a”, ni wererā wa'aya, nicū niwī.

⁸ Cū tojo nicā tu'orā, numia Jesure yaa'caropū ni'cārā ucua narāsārāta, omawā'cā wa'acārā niwā. Uputu ĩ'a ucucārā nitjārā, na ĩ'a'quere, na tu'o'quere āpērārē wereticārā niwā.

Jesú María Magdalenarē bajuanu'tā'que ni'i

(Jn 20.11-18)

⁹ Jesú bo'reacã soorinũmũ nicã wẽrĩ'cũpũ masãcũ niwĩ. Titare María Magdalenarẽ bajuamũ'tãcũ niwĩ. Coreta todũporopure Jesú siete wãtĩa cũogore cõ'awĩrõcũ niwĩ. ¹⁰ Cũ core bajuãca be'ro cũ me'rã sija cãrãrẽ, cũ wẽrĩ'quere dũjasewã'a utirãrẽ werẽge wa'aco niwõ. ¹¹ “Jesú catiami, yũ'ũ cũrẽ ĩ'apũ” nicã tu'orã, ẽjõpeoticãrã niwã.

Jesú puarã cũ bu'esere sirutu'cãrãrẽ bajua'que ni'i

(Lc 24.13-35)

¹² Jesú María Magdalenarẽ bajuãca be'ro ãpẽrã puarã cũrẽ ẽjõpeorãrẽ bajuacũ niwĩ tja. Na cãpũpũ sijarãrẽ cũ apĩ weronõjõ bajugũ bajuacũ niwĩ. ¹³ Be'ro cũrẽ ĩ'amasĩca be'ro ãpẽrã cũ bu'erã ní'cãrãrẽ wererã wa'acãrã niwã. Na quẽ'rãrẽ ẽjõpeoticãrã niwã.

Jesú cũ bu'erãrẽ “A'tiro weeya” nise ni'i

(Mt 28.16-20; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁴ María Magdalenarẽ, tojo nicã ãpẽrãrẽ bajuãca be'ro Jesú cũ bu'erã oncere bajuacũ niwĩ. Na ba'adujĩri cura bajuacũ niwĩ. Na “Cũ masãcũ niami” nisere ẽjõpeoticãrã niwã. Na ẽjõpeotise bu'iri narẽ tu'ticũ niwĩ. ¹⁵ Be'ro a'tiro nicũ niwĩ:

—Nipe'tiropũ nipe'tirãrẽ yũ'ũ masãrẽ yũ'ruoguti nisere quetiwererã wa'aya. ¹⁶ No'o yũ'ũre ẽjõpeo, wãmeyeno'gũ yũ'ruono'gũsami. Yũ'ũre ẽjõpeotigũ pũrĩcã bu'iri da'reno'gũsami. ¹⁷ Ẽjõpeorã na ẽjõpeosere ĩ'orã, a'tiro weemasĩrãsama. Yũ'ũ tutuaro me'rã wãtĩa masãrẽ sãjãa'cãrãrẽ cõ'awĩrõmasĩrãsama. Apemasã ye, na ucũmasĩti'quere ucũmasĩrãsama. ¹⁸ Na añarẽ ñe'ecã, tojo nicã nĩmã sĩ'rĩcã, ne mejẽcã wa'asome. Dutitirãrẽ omocã ñapeocã, yũ'rũrãsama, nicũ niwĩ Jesú.

Jesú ũ'mũsepũ mũjãabutia'que ni'i

(Lc 24.50-53)

¹⁹ Be'ro marĩ wioyũ Jesú cũ bu'erãrẽ wérẽca be'ro Ẽ'acũ ũ'mũsepũ cũrẽ miimũjãa wa'acũ niwĩ. Topũre cũ pacũ tiropũ diacjũ pe'e ejanujãcũ niwĩ. ²⁰ Tojo wa'ãca be'ro cũ bu'erã nipe'tiropũ cũ yũ'ruose quetire weresterã wa'acãrã niwã. Na werẽcã, Jesú cũ basuta narẽ weetamucũ niwĩ. Na weresere diacjũta ni'i nĩgũ, añuse na weẽĩ'omũjãcã weecũ niwĩ.

Luca Jesucristo ye quetire oja'que ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Ā'ri ni'cūta āpērā Jesucristo ye quetire oja'cārā wa'teropure judío masū nitigu nicu niwī. Cū Pablo me'rācjū waro nīgū, cū me'rā tojota da'rayapaticā'cu niwī. Cū Jesucristo ējōpeonu'cā'quema de'ro nicā, no'opu ējōpeogu ējōpeonu'cāpī. Masīno'ña marī'i. Añurō weeri masū, tojo nicā ocoyeri masū nicu niwī. Cū Siria di'tapu ni'ri macā Antioquíapu bajuacu niwī.

A'ti pūrī nipe'tirāpureta Jesú yu'ruogu a'ticu niwī nisere ojano'caro niwū. Israe curuacjārā se'sarore yu'ruogu a'ticu niwī, ni ojano'ña marīcaro niwū.

Āpērā Jesucristo ye quetire oja'cārā nemorō Jesú cū catiri umūcore, cū weeseti'quere ojayu'ranu'cācu niwī. Tere ojase dūporo queoro ojasī'rīgū, a'tiro weecu niwī. Āpērā Jesú ye quetire werēcā ī'abesetojagupu, tojo nicā nipe'tise Jesú weeseti'quere besenu'cōpe'otojagupu ojacu niwī.

A'ti pūrīrē Teófilo wāmetigu, judío masū nitigure ojacu niwī.

Luca ¿de'ro weegu a'ti pūrīrē ojapari? nise ni'i

¹ Pājārā masā ūsā wa'teropu wa'a'quere Jesú ye quetire ojasī'rīcārā niwā. ² Ūsārē bu'e'caronojōta ojacārā niwā. Jesú ne waro weenu'cā'quere ī'a'cārā, cū ye quetire weretamu'cārā wereturīacārā niwā. Tereta āpērā ojacārā niwā. ³⁻⁴ Yu'u quē'rā ne waro nu'cā'que me'rā nipe'tise Jesú ye quetire ī'abesepe'ocā'a. Tojo weetojagupu, yu'u a'tere queoro ojame'rīcā'sī'rīsa'a. A'tiro weecā, añusī'rī nīgū, wiogu Teófilo, mu'urē oja'a. Mu'urē āpērā bu'e'que diacjūta ni'i nidutigu ojaguti.

Ō'acūrē werēcō'tegu ū'musecjū Juā wāmeyeri masū cū bajuatjere wereyu'que ni'i

⁵ A'te me'rā mu'urē werenū'cāgūti. Herode Judea di'ta wiogu nīcaterore ni'cū pa'i Zacaria wāmetigu nicu niwī. Cū Abías wāmetigu ya curuacjū pa'i nicu niwī. Cū numo Isabe wāmetico niwō. Co quē'rā dūporocjūpa pa'i Aarō pārāmeo nituriago nico niwō. ⁶ Na puarāpūta Ō'acū ī'orōpure añurā nicārā niwā. Ō'acū duti'quere, tojo nicā Moisé duti'quere queoro weecārā niwā. Tojo weerā masā narē “Ña'arā nima”, nīmasīticārā niwā. ⁷ Isabe pō'rā bocamasītico niwō. Tojo weerā na pō'rāmarīcārā niwā. Tojo nicā na puarāpūta bucurā waro nicārā niwā.

⁸ Ni'cā numu Zacaria ya curuacjārārē Ō'acū ī'orōpu Ō'acū wi'ipu da'rase nicaro niwū. ⁹ Na pa'ia weewuaronojōpuma nībocaca be'ro Zacariare Ō'acū Nibutiari Tucū tiro ū'mūtise ūjūamorōduti'ā sōrōcārā niwā. ¹⁰ Cū ū'mūtise ūjūapeori cura nipe'tirā masā sopepu űubuerā weecārā niwā. ¹¹ Cū tojo weeri cura ni'cū Ō'acūrē werēcō'tegu ū'musecjū cū ūjūamorōpeoro diacjū pe'e bajuacu niwī. ¹² Cūrē ī'agū, Zacaria de'ro wéemasīticu niwī. Ūcuayu'ruacu niwī. ¹³ Cū tojo weecā ī'agū, Ō'acūrē werēcō'tegu cūrē nicu niwī:

—Yu'ure uiticā'ña. Ō'acū mu'u űubuesere tu'oami. Mu'u numo Isabe ni'cū pō'rātīgosamo. Cūrē Juā wāmeyeya. ¹⁴ Mu'u cū me'rā pūrō e'catīgusa'a. Āpērā quē'rā cū bajuacā, pājārā e'catīrāsama. ¹⁵ Mu'u macū Ō'acū ī'orōpure mejō nigū mejēta nigūsami. Ne vinorē, si'bio'quere sī'rīsoma. Cū bajuase dūporo Espīritu Santure cuoyu'ruatojagusami. ¹⁶ Pājārā Israe curuacjārā Ō'acū na wiogure ējōpeodu'u'cārārē ējōpeocā weegusami tja. ¹⁷ Cū marī wiogu dūporo weremu'tāsījagusami. Dūporocjūpa Ō'acū ye cjasere weremu'tārī masū Elīamarīcā Espīritu Santu tutuasere cuoyu'ruacu niwī. Cū weronojō cū quē'rā cuoyu'ruagusami. A'tiro weegusami. Pacusūmuarē na pō'rā me'rā cumuca marīrō nisetīcā weegusami. Tojo nicā yu'ranu'cārī masārē wiorā dutisere yu'ticā weegusami. A'tiro wee masārē marī wiogure ñe'edutigu bu'eyugusami, nicu niwī Ō'acūrē werēcō'tegu.

¹⁸ Cū tojo nicā, Zacaria sērītiña'cu niwī:

—¿De'ro wee yu'u a'tere “Diacjūta ni'i” nīmasībosau? Yu'u bucu waro ni'i. Yu'u numo quē'rā bucuo waro nimo, nicu niwī.

¹⁹ Ō'acūrē werēcō'tegu cūrē yu'ticu niwī:

—Yu'u Ō'acūrē da'raco'tegu Gabrie wāmeti'i. Yu'u Ō'acū ī'orōpu ni'i. Cū mu'u me'rā ucūdutigu, a'te queti añusere weredutigu o'oami. ²⁰ Ni'cārōacārē mu'u ējōpeoti'que bu'iri ucūmasītigu tojagūsa'a. Téé mu'u macū bajuatiro pō'tēorō ne cārō ucūsoma. Ō'acū cū ūaro pō'tēorō tojo wa'arosa'a, nicu niwī.

²¹ Cũ tojo weeri cura sope pu'tocjárã pe'e co'terã weecãrã niwã. Na Zacaría bajuticã, cũ yoogocã ì'arã, “¿De'ro wa'apariba cūrē?” nicãrã niwã. ²² Zacaría na tiropu wijaatagu, ucũmasĩticu niwĩ. “Topũta Õ'acũ apeyenojõ cūrē ì'oapĩ”, nicãrã niwã. Cũ ucũmasĩtiĩjũ ucũrõnojojõ o'ogu, omocãrĩ me'rã narē weequocũ niwĩ.

²³ Cũ Õ'acũ wi'ipu da'rãse nũmũrĩ pe'tica be'ro cũ ya wi'ipu dajatojaacu niwĩ. ²⁴ Be'ro, cũ nũmo Isabe niĩpaco tojaco niwõ. Ni'cãmocuse mujĩpũrĩ co ne wijatico niwõ. ²⁵ Co a'tiro wãcũco niwõ: “Õ'acũ ya'ũ põ'rãmarĩgõ ni'core weetamuami. Masã tojowaro ì'acõ'adutitigu ya'ũre añurõ weemi”, nico niwõ.

Mariare Õ'acũrē wereco'tegu ỹ'mũsecjũ Jesũ bajuatjere wereyu'que ni'i

²⁶ Seis mujĩpũrĩ Isabe niĩpaco nirõ ya'rũcaro niwũ. Ticuse mujĩpũrĩ be'ro Õ'acũ cūrē wereco'tegu Gabriere a'tiro weecu niwĩ. Galilea di'ta nirĩ macã Nazarepu o'õcu niwĩ tja. ²⁷ Cūrē ni'cõ numio Mariare, ne apĩ mũmũ me'rã niña'ti'core quetiweredutigu o'õcu niwĩ. Co ni'cũ Davi pãrãmi nituriagu Josẽ wãmetigu me'rã omocã du'tegotigo weeco niwõ. ²⁸ Õ'acũrē wereco'tegu co nirõpu sãjãa, añudutigu a'tiro nicũ niwĩ:

—María, mũ'ũrẽ añudutise miiti'i. Õ'acũ mũ'ũrẽ añurõ wéegu pajaña'mi. Cũ marĩ wioogu mũ'ũ me'rã nimi. Nipe'tirã numia ya'rũoro mũ'ũrẽ añurõ weeyũ'ũnũ'cãgũsami, nicũ niwĩ.

²⁹ Cũ tojo nicã tu'ogo, tu'omarĩa wa'aco niwõ.

—¿De'ro weegu ya'ũre tojo añudutiti? nico niwõ. ³⁰ Be'ro Õ'acũrē wereco'tegu a'tiro nicũ niwĩ:

—María, ya'ũre uiticã'ña. Õ'acũ ì'orõpũre mũ'ũ añuse bocapu. Mũ'ũ me'rã e'catismi. ³¹ Ni'cãrõacãrē mũ'ũ niĩpaco tojagõsa'a. Ni'cũ põ'rãtigõsa'a. Cūrē Jesũ wãme õ'õña. ³² Cũ mejõ nigũ mejõta nigũsami. “Õ'acũ ỹ'mũsecjũ macũ nimi”, nino'gũsami. Cũ ñecũ Davire wee'caronojojõ Õ'acũ wioogu sõrõgũsami. ³³ Tojo weegu Israe curuacjãrãrē dutinu'cũcũsami. Cũ dutise ne pe'tisome. Wioogu ninu'cũcũsami, nicũ niwĩ.

³⁴ Cũ tojo nicã tu'ogo, María Õ'acũrē wereco'tegure sãrĩtiña'co niwõ:

—¿De'ro wee a'te tojo wa'abosari? Yũ'ũ ne ni'cũ mũmũ me'rã niwe'e, nico niwõ.

³⁵ Õ'acũrē wereco'tegu core ya'ticu niwĩ:

—Espĩritu Santu mũ'ũpũre dijatagusami. Õ'acũ ỹ'mũsecjũ cũ tutuase mũ'ũpũre o'mecurua weronojojõ dijati, tuubi'arosa'a. Tojo weegu mũ'ũ macũ Õ'acũ yagu añugũ waro tojagũsami. Cũ “Õ'acũ macũ nimi”, nino'gũsami. ³⁶ Mũ'ũ basuco Isabe quẽ'rã bũcuo waro nimigõ, ni'cũ macũ wuagõsamo. Co na “Põ'rã marĩmo” nino'co co niĩpaco nirõ seis mujĩpũrĩ ya'rutoja'a. ³⁷ Õ'acũrē nipe'tise weeta basio'o, nicũ niwĩ.

³⁸ Cũ tojo nicã tu'ogo, María ya'tico niwõ:

—Yũ'ũ Õ'acũrē da'rawã'ñaco'tego ni'i. Õ'acũ mũ'ũ ni'caronojõta ya'ũre weeato, nico niwõ.

Co tojo nitu'ajaca be'ro Õ'acũrē wereco'tegu wa'a wa'acu niwĩ.

María Isabere ì'agõ wa'a'que ni'i

³⁹ Õ'acũrē wereco'tegu wérẽca be'ro María yoogoro marĩrõ a'tiro weeco niwõ. Te nũmũrĩa co basuco Isabere opa bu'pa nirĩ macã Judea di'tapu ì'agõ wa'aco niwõ. ⁴⁰ Topũ ejago, Zacaría ya wi'ipu sãjãaco niwõ. Sãjãagõ, Isabere añudutico niwõ. ⁴¹ Co añuduticãta, Isabe macũ paa po'peapu sãñagũ a'meña'cu niwĩ. Isabe Espĩritu Santure cõoyũ'ruago tojaco niwõ. ⁴² Tojo weego co ỹputũ tutuaro me'rã ucico niwõ:

—Nipe'tirã numia ya'rũoro Õ'acũ mũ'ũrẽ añurõ weeyũ'ũnũ'cãmi. Mũ'ũ macũ quẽ'rãrẽ añurõ weemi. ⁴³ Mũ'ũ ya'ũ wioogu paco ya'ũre ì'agõ a'ticã, añubutiaro wa'a'a. ⁴⁴ Mũ'ũ añudutisere tu'ocãta, ya'ũ macũ paa po'peapu sãñagũ e'catise me'rã a'meña'mi. ⁴⁵ Õ'acũ marĩ wioogu mũ'ũrẽ “Tojo weegũti” ni'que queoro wa'arosa'a. Mũ'ũ cũ tojo ni'quere tu'o ãjõpeo'co e'cati'i, nico niwõ Isabe.

⁴⁶ Be'ro María a'tiro nico niwõ:

Yũ'ũ ejeripõ'rãpu Õ'acũ ya'ũ wioogure e'catise o'o'o.

⁴⁷ Õ'acũ ya'ũre ya'ũrogu me'rã e'cati'i.

⁴⁸ Yũ'ũ mejõ nigõrẽ Õ'acũ a'tiro weecu niami.

Cūrē da'rawã'ñaco'tegore wãcũcu niami.

A'tiro nicã me'rã nipe'tirã ya'ũre “Õ'acũ añurõ weemi core”, nirãsama.

⁴⁹ Õ'acũ tutuayũ'ruagu ya'ũre añubutiase waro weemi.

Cũ añuyũ'ruagu, ña'ase moogũ nimi.

⁵⁰ Nipe'tirã cūrē wiopesase me'rã tu'õña'rãrẽ pajaña'nu'cũcũsami.

51 Cũ tutuaro me'rã peje añuse weemi.

Åpērã yu'ruoro ni'i ni tu'oña'rārē docaque'acã weemi.

52 Wiorã nimi'cārārē mejō nīrã tojacã weemi.

Mejō nīrã pe'ere wiorã weronojō morōmi.

53 Tjaboarārē peje waro añuse o'omi.

Peje cuomi'cārārē ne ñe'enojō marīrã tojacã weemi.

54 Israe curuacjārã cūrē da'racō'terārē weetamumi.

Ne cã'rō narē pajaña'ticã weetimi.

55 Cũ marī ñecūsũmuarē “Tojo weegati” nī'caronojōta weemi.

Abrahārē, tojo nicã cũ pãrãmerã nituriarārē pajaña'nu'cücūsami, nico niwō Marĩa.

56 Marĩa Isabe tiropu i'tia mujipũ tojánico niwō. Be'ro co ya wi'ipu dajatojaaco niwō.

Juã masãrē wãmeyerĩ masũ bajua'que ni'i

57 Be'ro Isabe co macūrē wuariteronojō ejacaro niwã. Titare co macũ bajuacu niwĩ. 58 Cũ bajuaca be'ro co acawererã, åpērã co ya wi'i pu'to nīrã core e'catitamura wa'acãrã niwã. Õ'acũ core añubutiase weecã ĩ'arã, tojo weecãrã niwã. 59 Ni'cã semana cũ bajuaca be'ro Moisé duti'caronojōta weecãrã niwã. Cũ ò'rēcju yapa caserore yejecō'adutirã wa'acãrã niwã. Masã cūrē cũ pacu wãme weronojō Zacaría wãmeyesĩ'ricãrã nimiwã. 60 Na tojo weesĩ'rĩmicã, cũ paco narē nico niwō:

—Niwe'e. Cũ Juã wãmetigũsami, nico niwō.

61 Masã pe'e “¿De'ro weegu? Mu'u acawererã Juã wãmetirã marĩma”, nicãrã niwã.

62 Be'ro Zacariãre “¿Mu'u de'ro wãme ò'sĩ'rĩsari?” nīrã, weequeose me'rã sērĩtiña'cãrã niwã. 63 Na tojo nicã, ni'cã pji sērĩcu niwĩ. Ti pji'pu cũ “Juã wãmetigũsami”, ni ojacu niwĩ. Nipe'tirã cũ tojo weesere ĩ'arã, ucuape'tia wa'acãrã niwã. 64 Cũ ojaca be'ro maata Zacaría apaturi ucũnu'cãcu niwĩ tja. Tojo nicã Õ'acūrē e'catise o'ocu niwĩ. 65 Zacaría tojo weese me'rã nipe'tirã cũ pu'to nīrã ucuape'tia wa'acãrã niwã. Nipe'tirã to u'muase bu'papu nīrã Judeacjārã tojo wa'a'quere werestewã'cãcãrã niwã. 66 Nipe'tirã na tojo wereturiasere masĩrã, pūrō wãcũcãrã niwã. Cũ Õ'acũ tutuaro me'rã bajuacã ĩ'arã, a'merĩ sērĩtiña'mujãcãrã niwã:

—¿Cũ wĩ'magũ bucu ějãgũ, de'ro nigũnojo nigũsari? nicãrã niwã.

Zacaría Õ'acūrē basapeo'que ni'i

67 Wĩ'magũ pacu Zacaría Espĩritu Santure cuoyu'ruacu niwĩ. Tojo weegu Õ'acũ ucũdutisere a'tiro ucũcu niwĩ:

68 Marĩ wiogu Õ'acũ Israe curuacjārã wiogure añurō ucũrã.

Marĩ tiro, cũ yarã tiropu a'timi.

Marĩrē weetamugũ, añurō yu'rucã weegusami.

69 Cũ marĩrē yu'ruoacju tutuayu'ruagure o'ógusami.

Cūrē Davi pãrãmerã nituriarã wa'teropu nigũrē o'ógusami.

Davi Õ'acūrē da'rawã'ñaco'tegu nicu niwĩ.

70 A'tere ne waroputa cũ ye queti weremu'tãrĩ masã ña'ase moorã me'rã Õ'acũ “Tojo weeguti”, nicu niwĩ.

71 Nipe'tirã marĩrē waparãtirãrē, marĩrē ĩ'atu'tirãrē yu'ruweticã weegusami.

72 Tojo nicã marĩ ñecūsũmuarē “Musãrē pajaña'gũti.

Yu'u “Tojo weeguti” nī'que añusere ne acobojosome”, nicu niwĩ.

73 A'tere Õ'acũ cũ basuta marĩ ñecũ Abrahārē “Tojo weeguti”, nicu niwĩ.

74 Marĩrē ĩ'atu'tirãrē yu'rucã weegusami.

Tojo nicã uiro marĩrō marĩrē cũ dutiro weecã weegusami.

75 Nipe'tiro marĩ catiro põtëorō añurã, cũ yarã cũ uaro weecã weegusami, nicu niwĩ Zacaría.

76 Mu'u, yu'u macũacã, marĩ wiogu a'tiatji ma'arē apoyumu'tãgũ nigũsa'a.

Tojo weegu “Õ'acũ u'musecju ye quetire weremu'tãrĩ masũ nimi”, nino'gũsa'a.

77 Mu'u Õ'acũ yarãrē a'tiro nigũsa'a:

“Musã ña'arō wee'quere acoboJose sērĩcã, musãrē acobojogusami.

A'tiro wéégũ, musã pecame'epu wa'abo'cãrãrē yu'ruogusami”, nigũsa'a.

78 Õ'acũ marĩ wiogu marĩrē ma'i pajaña'tjãgũ, cũ macũ marĩrē yu'ruoacjure o'ógusami.

79 Cũ na'itĩ'arõpu nīrãrē sĩ'orō weronojō marĩ cūrē masĩtirã, pecame'epu wa'abo'cãrãrē cūrē masĩcã weegusami.

Tojo wee marĩ ña'arō wee'quere acobojogu, marĩrē cũ me'rã añurō niseticã weegusami, nicu niwĩ Zacaría.

⁸⁰ Wĩ'magũ bũcua, siape me'rã Õ'acũrẽ nemorõ ãjõpeowã'cãcu niwĩ. Yucu marĩrõ, masã marĩrõpũ nibajaque'aticu niwĩ. Téé Israe curuacjãrãrẽ bu'enu'cãcateropũ topũ nituocũ niwĩ.

2

Jesú cã bajua'que ni'i (Mt 1.18-25)

¹ Jesú cã bajuaſe ðuporo nipe'tirã romano masã wiogu Augusto wãmetigu nipe'tirã masãrẽ ba'paqueogutigu, na wãmerẽ ojaõ'oduticu niwĩ. ² Cirenio, Siria di'ta wiogu nãcatero ne waro ojaõ'ose nu'cãcaro niwũ. ³ Nipe'tirãrẽ na ñecũsumua bajua'que macãrĩpũ ojaõ'ogũ wa'aduticu niwĩ.

⁴ Tojo weegu José Nazare Galilea di'ta nirĩ macãpũ ní'cu wijawã'cãcu niwĩ. Belé Judea di'ta nirĩ macãpũ wa'acu niwĩ. Topũ cũ ñecũ Davi bajuaçu niwĩ. Cũ Davi pãrãmi niyugu, topũ ojaõ'odutigu wa'acu niwĩ. ⁵ Cũ, cã omocã ðu'teacjo María me'rã Belẽpũ ojaõ'odutigu wa'acu niwĩ. Co wĩ'magũ cuogo nico niwõ. ⁶ Na Belẽpũ nirĩ cura María co wĩ'magũ ñe'erĩtero ejacaro niwũ. ⁷ Topũre na cãrĩrĩ wi'i bocaticãrã niwã. Tojo weerã ecarã na cãrĩrĩ wi'ipũ wa'acãrã niwã. Topũ co ne waro wĩ'magũ wuaco niwõ. Cãrẽ su'ti caseri me'rã oma, ecarã na ba'ari co'ropũ cũuco niwõ.

Õ'acũrẽ wereco'terã u'musecjãrã oveja co'terãrẽ Jesú bajuasere were'que ni'i

⁸ Belé sumutopũ oveja co'terã nicãrã niwã. Na, na yarã ovejare co'terã, cãpũpũ nibo'reamũjãcãrã niwã. ⁹ Wãcũña marĩrõ narẽ ni'cũ Õ'acũrẽ wereco'tegu u'musecjã bajuaçu niwĩ. Õ'acũ cũ asistese na tiropũ añurõ bo'reyuse'sa wa'acaro niwũ. Tojo wa'acã ï'arã, ucuayũ'ruacãrã niwã. ¹⁰ Õ'acũrẽ wereco'tegu narẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Yũ'ure uiticã'ña. Musãrẽ añuse quetire miitigu wee'e. Te quetire tu'orã, nipe'tirã e'catirãsama. ¹¹ Ni'cãcã ñami Davi ya macã Belẽpũ musãrẽ yũ'ruoacjũ bajuami. Cũ Õ'acũ bese'cu Cristo marĩ wiogu nimi. ¹² Cũ wĩ'magũrẽ su'ti caseri me'rã oma'cure bocaerãsa'a. Wa'icurã nirĩ wi'ipũ cũñagũrẽ ï'arãsa'a. Musã a'tere ï'arã, “Diacjũta wereapĩ”, nirãsa'a, nicu niwĩ Õ'acũrẽ wereco'tegu.

¹³ Cũ tojo nica be'roacã cã tiropũ pãjãrã Õ'acũrẽ wereco'terã u'musecjãrã bajuanemocãrã niwã. Na Õ'acũrẽ ãjõpeorã, a'tiro e'cati basapeocãrã niwã:

¹⁴ Õ'acũ u'musecjãrẽ e'catipeorã.

Nipe'tirã cãrẽ “Añubutiami”, ni basapeoato.

A'ti di'ta pe'ere cũ añurõ weeno'cãrã ejerisãjãse cuoato, nicãrã niwã.

¹⁵ Be'ro Õ'acũrẽ wereco'terã u'musepũ mujãca be'ro oveja co'terã na basu a'merĩ ucũcãrã niwã:

—Te'a quero Belẽpũ. Tojo wa'a'quere, Õ'acũ marĩrẽ wereduti'quere ï'arã marĩ, nicãrã niwã.

¹⁶ Tojo weerã sojaro me'rã macãpũ pi'acãrã niwã. Topũ pi'atarã, María, Joseré bocaerãcãrã niwã. Wĩ'magũ quẽ'rãrẽ ecarã ba'ari co'ropũ cũñagũrẽ ï'acãrã niwã.

¹⁷ Cãrẽ ï'aca be'ro Õ'acũrẽ wereco'tegu wĩ'magũ ye quetire narẽ ní'quere werestecãrã niwã. ¹⁸ Nipe'tirã na weresere tu'orã, tu'o ucuamũjãcãrã niwã. ¹⁹ María pe'e oveja co'terã tojo nisere co se'saro wãcũ tu'oña'cã'co niwõ. Uputũ tere wãcũnũrũco niwõ.

²⁰ Oveja co'terã Õ'acũrẽ wereco'tegu narẽ ní'caronojõta queoro wa'acã ï'arã, Õ'acũrẽ “Añuyũ'ruami”, ni e'catitojacãrã niwã.

Jesure na Õ'acũ wi'ipũ mia'que ni'i

²¹ Ni'cã semana Jesú bajuãca be'ro na weewũaronojõ weecãrã niwã. Jesure cũ õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'acãrã niwã. Titareta cãrẽ Jesú wãme õ'ocãrã niwã. Ti wãmerẽta Õ'acũrẽ wereco'tegu María co niñipaco nise ðuporo õ'oduticu niwĩ. Tojo weerã tojo wãmeyecãrã niwã.

²² Wĩ'magũ co wũaca be'ro ticuse numũrĩ yũ'ruca be'ro na weewũaronojõpũma weecãrã niwã. Moisé dutise a'tiro nicaro niwũ. Numia wĩ'magũ wũaca be'ro ticuse numũrĩ be'ro apaturi na ní'caronojõta tojato tja nirõ tojo duticaro niwũ. Titare wĩ'magũrẽ Jerusalẽpũ miacãrã niwã. Topũ Õ'acũ wi'ipũ miisãjãa, Õ'acũrẽ “Mu'u yagu nimi”, ni ï'orã wa'acãrã niwã. ²³ Õ'acũ dutise tojo niyucã, tere tojo weecãrã niwã. A'tiro nicaro niwũ: “Nipe'tirã bajuamu'tãrã umua Õ'acũ yarã sãjãcã weeno'rãsama”, niwũ. ²⁴ Be'ro María, tojo nicã José Õ'acũ duti'caronojõta weecãrã niwã tja. A'tiro nicaro niwũ: “Õ'acũrẽ ãjõpeorã, pũarẽrã buja weronojõ bajurãrẽ o'oya. Na marĩcã buja pũarã o'oya”, nicaro niwũ.

²⁵ Titare ni'cũ Jerusalécjũ Simeó wãmetigu nicu niwĩ. Cũ añugũ waro Õ'acũrẽ ãjõpeoyu'rugũ nicu niwĩ. Israe curuacjãrãrẽ yu'rũoacjũre yucuegu weecu niwĩ. Espĩritu Santu Simeó me'rã ninu'cũcu niwĩ. ²⁶ Espĩritu Santu cãrẽ a'tiro wereyutojacu niwĩ:

—Cristo Õ'acũ bese'cure ĩ'atimigã, mu'u wẽrĩsome, nicu niwĩ. ²⁷ Õ'acũ wi'ipu Jesure miãca namãrẽ Espĩritu Santu Simeóre ti wi'ipu wa'aduticu niwĩ. Be'ro Jesure cũ pacusũmua Moisé duti'caronojõta wéerã, Õ'acũ wi'ipu miacãrã niwã. ²⁸ Wĩ'magũrẽ ĩ'agũ, Simeó miuwãcu niwĩ. Miiwãu, Õ'acũrẽ e'catipeogu, a'tiro nicu niwĩ:

²⁹ Wiogu, mu'u "A'tiro weegati" ni'quere queoro weepu.

Tojo weegu ni'cãrõacãrẽ yu'u mu'urẽ da'raco'tegu e'catise me'rã wẽrĩmasĩ'i.

³⁰ Masãrẽ yu'rũoacjũre ĩ'atoja'a.

³¹ Mu'u nipe'tirã masã ĩ'orõpu cãrẽ masĩdutigu tojo weewu.

³² Cũta judío masã nitirãrẽ mu'urẽ ãjõpeodutigu sĩ'ogũ weronojõ weegusami.

Tojo nicã nipe'tirã mu'u yarã Israe curuacjãrã "Õ'acũ añurõ weeamĩ", nino'rãsama, nicu niwĩ Simeó.

³³ Simeó wĩ'magũrẽ tojo nicã tu'orã, José, tojo nicã Jesú paco tu'omarĩa wa'acãrã niwã.

³⁴ Be'ro Simeó narẽ "Õ'acũ musãrẽ añurõ weeato", nicu niwĩ. María, Jesú pacore a'tiro nicu niwĩ:

—Õ'acũ ã'rĩ wĩ'magũrẽ a'tiro weedutigu beseapĩ. Cãrẽ uatirã Israe curuacjãrã cõ'adjiono'rãsama. Cãrẽ uarã pe'e morõpeono'rãsama. Cũ Õ'acũ ye cjasere ĩ'omũ'tãgũ nigũsami. Pãjãrã cãrẽ teerãsama. ³⁵ Tojo weese me'rã nipe'tirã wãcũsere bajuyoropu masĩno'rõsa'a. Mu'u pe'ere te di'pjĩ me'rã ñosẽrõ weronojõ pũrĩse tu'õña'gõsa'a, nicu niwĩ Mariare.

³⁶ Apego Õ'acũ wi'ipũre Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masõ nico niwõ. Co Ana wãmetico niwõ. Fanuel macõ Aser curuacjõ nico niwõ. Bucuo waro nico niwõ. Ne waropure nu'mio waro omocã da'teco niwõ. Co omocã da'teca be'ro siete cũ'marĩ co marãpu me'rã nico niwõ. Ticuse cũ'marĩ be'ro co marãpu wẽrĩa wa'acu niwĩ. ³⁷ Jesure na Õ'acũ wi'ipu miacaterore co wapewio ochenta y cuatro cũ'marĩ cuoco niwõ. Co Õ'acũ wi'ipũre ne wijatico niwõ. Topu Õ'acũrẽ ãjõpeogo, ñamĩrĩ, umucori be'ti, ñubuenũ'cũcã'co niwõ. ³⁸ Simeó Mariare, Joserẽ ucũrĩ cura Ana na tiropu wa'aco niwõ. Jesure ĩ'agõ, Õ'acũrẽ e'catise o'oco niwõ. Be'ro nipe'tirã Jerusalécjãrã masãrẽ yu'rũoacjũre co'terãrẽ Jesu ye cjasere wereco niwõ.

María, José, Jesú na ya macã Nazarepu dajatojaa'que ni'i

³⁹ Nipe'tise Õ'acũ duti'quere weetu'ajaca be'ro María, José, Jesú na ya macã Nazare, Galilea di'tapu dajatojaacãrã niwã. ⁴⁰ Wĩ'magũ siape me'rã bucua, nemorõ tutuagu, masĩnemogũ wa'acu niwĩ. Õ'acũ cãrẽ añurõ weecu niwĩ.

Jesú Õ'acũ wi'ipũ wiorã me'rã ucũ'que ni'i

⁴¹ Jesú pacusũmua nipe'tise cũ'marĩ Pascua bosenuũu nicã Jerusalẽpu bosenuũurĩ wa'awuacãrã niwã. ⁴² Tojo weerã Jesú doce cũ'marĩ cuocã, na weewuaronojõpũma wa'acãrã niwã tja. Jesú titare ne waro bosenuũu wa'agu weecu niwĩ. ⁴³ Bosenuũu yu'rũca be'ro José, María na ya macãpu dajatojaacãrã niwã. Titare Jesú pe'e cũ paco María, José masĩrõ marĩrõ Jerusalẽpu tojacã'cu niwĩ. ⁴⁴ Na Jesure "Ãpẽrã marĩ me'rãcãrã me'rã wa'ayusami", nicãrã nimiwã. Tojo weerã na wãcũque'tiro marĩrõ ni'cã nũmu ma'apũre wa'acãrã niwã. Be'ropu na acawererã, na ĩ'amasĩrã wa'tero cãrẽ a'macãrã nimiwã. ⁴⁵ Ne bocaticãrã niwã. Tojo weerã cãrẽ a'marã, Jerusalẽpu majãmitojacãrã niwã.

⁴⁶ I'tia nũmu na Jerusalẽpu wijãca be'ro Õ'acũ wi'ipũ cãrẽ bocacãrã niwã. Cũ Moisé oja'quere bu'eri masã wa'teropu dujicu niwĩ. Na ucũsere tu'o, cũ quẽ'rã narẽ sãrĩtiña'mujãcu niwĩ. ⁴⁷ Nipe'tirã cũ masĩsere ĩ'arã, cũ yu'time'rĩsere tu'orã, ĩ'amarĩamujãcãrã niwã. ⁴⁸ Cũ Õ'acũ wi'ipũ dujicã ĩ'arã, cũ pacusũmua ĩ'amarĩacãrã niwã. Cũ paco cãrẽ nico niwõ:

—Macũ ¿de'ro weegu ãsãrẽ tojo weeati? Mu'u pacu, yu'u uputu mu'urẽ a'mapu. Uputu wãcũque'tiapu, nico niwõ.

⁴⁹ Co tojo nicã tu'ogu, Jesú nicu niwĩ:

—¿De'ro weerã yu'ure a'mati? ¿Musã yu'u pacu ye cjasere weeroa'a nisere masĩtiati? nicu niwĩ.

⁵⁰ Cũ pacusũmua Jesú tojo nisere tu'omasĩticãrã niwã.

⁵¹ Be'ro na me'rã Nazarepu dajatojaacu niwĩ. Cũ toduporopu wee'caronojõta na dutisere añurõ yu'tinu'cũcu niwĩ. Cũ paco nipe'tise Jerusalẽpu tojo wa'a'quere

wācūnūrāco niwō. ⁵² Jesú siape me'rā bŭcua, masīnemowā'cācu niwī. Ō'acū cūrē "Añugū nīmī", ni ĩ'acu niwī. Masā quē'rā nipe'tirā cūrē añurō wācūcārā niwā.

3

Juā masārē wāmeyeri masū bu'e'que ni'i

(Mt 3.1-12; Mr 1.1-8; Jn 1.19-28)

¹ Quince cū marī Tiberio wāmetigu nipe'tirā romano masā wioḡu nirī cura a'ticūrā cū docacjārā wiorā nicārā niwā. Poncio Pilato Judea di'ta wioḡu nicu niwī. Herode Galilea di'ta wioḡu nicu niwī. Herode acabiji Felipe Iturea, Traconite wāmetise di'ta wioḡu nicu niwī. Lisania wāmetigu Abilinia di'ta wioḡu nicu niwī. ² Anás, tojo nicā Caifā pa'ia wiorā nicārā niwā. Tita na wiorā nirī cura Ō'acū Zacaríā macū Juārē masā marīrō, yucu marīrōpū ucūcu niwī. ³ Be'ro Juā nipe'tiro dia Jordā wāmetiri maa wa'terōpū yu'rūwā'cācu niwī. Masārē a'tiro bu'ecu niwī:

—Musā ña'arō weeseti'quere bŭjaweti dŭcayū, wāmeyeno'ña. Tojo weerā musā ña'arō wee'quere acobojono'rāsa'a, nicu niwī. ⁴ Dŭporocjĕpū Ō'acū ye queti weremū'tārī masū Isaía oja'caronojōta Juā queero weeseticu niwī. A'tiro ojayuno'caro niwā:

Ni'cū yucu marīrō, masā marīrōpū a'tiro caricūnu'cūbajaque'atigusami:

"Marī wioḡu a'tiatji ma'arē apoyuya.

Diacjūca ma'a añurī ma'a quē'rārō weronojō weeyuya."

(Marī wioḡu a'tiatji dŭporo musā nisetisere apoyuya, musā wācūsere dŭcayuya níḡū, tojo nicu niwī.)

⁵ Nipe'tise di'ta tŭ'ruri yaa, ni'cārōwĭjino'rōsa'a.

Nipe'tise ūrŭpāḡu, opa bu'pa diacjūca pa weeno'rōsa'a.

Ma'arī diacjū nitise ma'arī diacjūnu'cōno'rōsa'a.

Ma'arī coperibujase yaamu'muono'rōsa'a.

(Musā ña'arō weeseti'quere dŭcayū, apoya níḡū, tojo nicu niwī.)

⁶ Musā tojo weecā, Ō'acū masārē yu'rŭosere nipe'tirā ĩ'arāsama, ni ojacu niwī Isaía.

⁷ Masā Juā tiropū wāmeyedutirā wa'acārā niwā. Na tojo weecā, narē a'tiro nicu niwī:

—Musā weeta'sari curuacjārā añā weronojō ni'i. Añā nŭcū ūjĭcā, uiwā'cāsama. Musā añā weronojō bu'iri da'resere ui'i. Tojo uirā, musā ña'arō wee'quere bŭjaweti dŭcayusi'rĭtimirā, wāmeyedutirā a'tiapū. ⁸ Musā diacjūta ūsā ña'arō wee'quere bŭjaweti dŭcayuaḡu nírā, musā weesetise me'rā ĩ'oña. A'tiro wācūtīcā'ña: "Ūsā Abrahā pārāmerā ni'i. Tojo weerā Ō'acū tiropū wa'arāsa'a", ni wācūtīcā'ña. Musā wācūsere dŭcayuticā, Abrahā pārāmerā nise wapamarī'i. Ō'acū ūaḡu, a'te ūtāperi me'rā Abrahā pārāmerā wa'acā weemasīmi. Cū tojo weecāma, na pe'e Ō'acū ūaro weebosama. ⁹ Marī yucupāḡu ote'quepāḡu weronojō ni'i. Ō'acū masārē yucupāḡu dŭca marīsepāḡure besecō'arō weronojō weegusami. Yucu añurō dŭcatitĭcjure paacō'a, ūjĭacō'acā'no'sa'a.

Tere wee'caro weronojō musā wācūsere dŭcayuticā, añurō weesetitĭcā, Ō'acū masārē cōmea me'rā paacō'agū weronojō bu'iri da'regusami, nicu niwī Juā.

¹⁰ Cū tojo nicā tŭ'orā, masā cūrē sērĭtiña'cārā niwā:

—To pŭrĭcārē ĩ'de'ro weerāsari? nicārā niwā.

¹¹ Juā narē yu'ticu niwī:

—No'o puaro su'tiro cŭogunojō apĭ moogŭrē ni'cārō o'oya. Ba'ase cŭogunojō ba'ase moogŭ me'rā dŭcawaa ba'aya, nicu niwī.

¹² Āpērā quē'rā romano masā wiorārē niyeru wapaseebosari masā Juā tiropū wāmeyedutirā wa'acārā niwā. Cūrē sērĭtiña'cārā niwā:

—Ūsārē bu'egu, ĩ'ūsā de'ro weerāsari? nicārā niwā.

¹³ Juā narē yu'ticu niwī:

—Romano masā na wapaseeduti'caro nemorō wapaseeticā'ña. Na dutiro ejatuario wapaseeya, nicu niwī.

¹⁴ Āpērā surara quē'rā cūrē sērĭtiña'cārā niwā:

—Ūsā waro, ĩ'de'ro weerāsari? nicārā niwā.

Juā narē yu'ticu niwī:

—Ne āpērā cŭosere ē'maticā'ña. Na o'oticā, tutuario me'rā narē uise o'o, ña'arō weeticā'ña. Tere ūarā, na weeti'quepureta weresādojaticā'ña. Musā wapata'ase me'rā dia'cū e'catiya, nicu niwī.

¹⁵ Masā Juā bu'esere tŭ'orā, ūpŭtu wācūcārā niwā.

—Apetero weegu Juā Ō'acū bese'cū Cristo marī yoacā yucue'cū nisami, ni wācūcārā nīmīwā. ¹⁶ Na tojo nisere masĭḡū, Juā nipe'tirārē a'tiro nicu niwī:

—Yu'u musārē na ña'arō wee'quere b̄jaweti, du'uama nígū, aco me'rā wāmeye'e. Yu'u be'ro apī yu'u nemorō tutuagu a'tigusami. Cū añugū waro nimi. Yu'u pe'e mejō nígū tu'oña'a. Cū ye sapatu tuweemasitigu weronjō cūrē ne ni'cārōwijimasitisa'a. Cū pūrīcā Espiritu Santure musārē o'ógusami. Cūrē masā me'rā ninu'cūcā weegusami. Ña'arōrē ūjūaweero weronjō musārē añurō tojato nígū ña'arō wee'quere cō'agūsami. ¹⁷ Yu'u be'ro a'tigu n'icō trigo su'tiweeri masū weronjō nimi. Cū te su'tire mejēcā su'awee, cō'asami. Te trigo peri quē'rārē mejēcā mii, te nurōri wi'ipū nurōsami. Te su'tire pecame'epū ūjūacō'asami. A'te weronjō cū, cū yarā warore bese, cū tiropu miagūsami. Āpērārē pecame'epū cō'abajuriogusami. Tī me'e ne pe'tisome, nicu niwī Juā.

¹⁸ Tojo weesenjō me'rā peje apeye werecasanemocu niwī. Tenjō me'rā Juā Ō'acū ye añuse quetire masārē werecu niwī. ¹⁹ Apeyema tja Herode ti di'ta Galilea wiogure tu'ticu niwī. Herode cū acabiji Felipe numo Herodía wāmetigore ē'ma, numoticu niwī. Tojo nicā apeye peje ña'ase weenemo'que bu'iri tu'ticu niwī. ²⁰ Herode Juā cū were'quere tu'oronjō nígū, mejō ña'arō weenemocu niwī. Juārē bu'iri da'reri wi'ipū sōrōduticu niwī.

Juā Jesure wāmeye'que ni'i
(Mt 3.13-17; Mr 1.9-11)

²¹ Juārē bu'iri da'reri wi'ipū sōrōdatji d̄poro Juā pājārā masārē wāmeyecu niwī. Be'ro Jesú quē'rārē wāmeyecu niwī. Cūrē wāmeyegu ñubueri cura u'muse pāricaro niwī. ²² Tojo wa'acā, Jesú bu'ipū Espiritu Santu buja weronjō bajugu c̄p̄ure dijatacu niwī. Ūmusepu cū pacu Ō'acū ucūdijogu, a'tiro nicu niwī:

—Mu'u yu'u macū yu'u up̄tu ma'igū ni'i. Mu'u me'rā pūrō e'cati'i, nicu niwī.

Jesú ñecūs̄mua na nituriamujāti'que ni'i
(Mt 1.1-17)

²³ Jesú treinta cū'marī wa'tero c̄ogu, bu'enū'cācu niwī. Masā cūrē “José macū nimi”, nicārā nimiwā. José Elī macū nicu niwī. ²⁴ Elī Matat macū nicu niwī. Matat Levi macū nicu niwī. Levi Melqui macū nicu niwī. Melqui Jana macū nicu niwī. Jana José macū nicu niwī. ²⁵ José Matatias macū nicu niwī. Matatias Amós macū nicu niwī. Amós Nahúm macū nicu niwī. Nahúm Esli macū nicu niwī. Esli Nagai macū nicu niwī. ²⁶ Nagai Maat macū nicu niwī. Maat Matatias macū nicu niwī. Matatias Semei macū nicu niwī. Semei Josec macū nicu niwī. Josec Judá macū nicu niwī. ²⁷ Judá Joanán macū nicu niwī. Joanán Resa macū nicu niwī. Resa Zorobabel macū nicu niwī. Cū Salatiel macū nicu niwī. Salatiel Neri macū nicu niwī. ²⁸ Neri Melqui macū nicu niwī. Melqui Adī macū nicu niwī. Adī Cosam macū nicu niwī. Cosam Elmadam macū nicu niwī. Cū Er macū nicu niwī. ²⁹ Er Josué macū nicu niwī. Josué Eliezer macū nicu niwī. Eliezer Jorim macū nicu niwī. Jorim Matat macū nicu niwī. ³⁰ Matat Levi macū nicu niwī. Levi Simeó macū nicu niwī. Simeó Judá macū nicu niwī. Judá José macū nicu niwī. José Jonam macū nicu niwī. Jonam Eliaquim macū nicu niwī. ³¹ Cū Melea macū nicu niwī. Melea Mena macū nicu niwī. Mena Matata macū nicu niwī. Matata Natán macū nicu niwī. ³² Natán Davi macū nicu niwī. Davi Isai macū nicu niwī. Isai Obed macū nicu niwī. Obed Booz macū nicu niwī. Booz Sala macū nicu niwī. Sala Naasón macū nicu niwī. ³³ Naasón Aminadab macū nicu niwī. Cū Admin macū nicu niwī. Admin Arnī macū nicu niwī. Arnī Esrom macū nicu niwī. Esrom Fares macū nicu niwī. Fares Judá macū nicu niwī. ³⁴ Judá Jacob macū nicu niwī. Jacob Isaa macū nicu niwī. Isaa Abrahā macū nicu niwī. Abrahā Taré macū nicu niwī. Taré Nacor macū nicu niwī. ³⁵ Nacor Serug macū nicu niwī. Serug Ragau macū nicu niwī. Ragau Peleg macū nicu niwī. Peleg Heber macū nicu niwī. Heber Sala macū nicu niwī. ³⁶ Sala Cainán macū nicu niwī. Cainán Arfaxad macū nicu niwī. Arfaxad Sē macū nicu niwī. Sē Noé macū nicu niwī. Noé Lamec macū nicu niwī. ³⁷ Lamec Matusalén macū nicu niwī. Matusalén Enoc macū nicu niwī. Enoc Jared macū nicu niwī. Jared Mahalaleel macū nicu niwī. Cū Cainán macū nicu niwī. ³⁸ Cainán Enós macū nicu niwī. Enós Set macū nicu niwī. Set Adā macū nicu niwī. Adā Ō'acū cū ne waro wee d̄'pócāti'cu nicu niwī. Tojo weegu cū Ō'acū macū nicu niwī.

4

Jesure wātī Ō'acūrē yu'r̄unū'cācā weesī'r̄imi'que ni'i
(Mt 4.1-11; Mr 1.12-13)

¹ Juā Jesure wāmeyeca be'ro Jesú Espiritu Santure c̄oyu'ruacu niwī. Cūrē dia Jordā wāmetiri maapu ni'care Espiritu Santu maata yucu marīrō, masā marīrōpu miacu niwī.

² Topure cuarenta númeri nicu niwī. Wātī Jesure cū pacure yu'runu cādutigu niquesācu niniwī. Cū topu nise númerirē Jesú ne cā'rō ba'aticu niwī. Tojo weegu ujaboacu niwī.

³ Tojo wa'ari curare wātī cūrē a'tiro nicu niwī:

—Mu'u diacjāta Ō'acū macū ni'i nígū, a'te ūtāperire pā dojorē ba'aya, nicu niwī.

⁴ Jesú cūrē yu'ticu niwī:

—Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu a'tiro ojano'o: “Masā ba'ase me'rā dia'cū cati-masītisama”, ni ojano'wū, nicu niwī.

⁵ Be'ro wātī Jesure u'muacju ūrūgūpu miacu niwī tja. Topu nipe'tisere ni'cātita a'ti nucūcā cjase macārī pejere l'ope'ocā'cu niwī. ⁶ Īotoja, wātī a'tiro nicu niwī:

—Yu'u mu'urē a'te macārī wioḡu, te macārīpu nise nipe'tise wioḡu sōrōḡūti. A'te nipe'tise yé ni'i. Tojo weegu yu'u no'o o'osī'rīgūrē o'oguti. ⁷ Mu'u yu'are ejaque'a ējōpeocā, nipe'tise mu'u ye tojarosa'a, nicu niwī wātī.

⁸ Jesú a'tiro yu'ticu niwī:

—Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu a'tiro ojano'o: “Ō'acū mu'u wioḡu ni'cūrēta ējōpeoya. Cā se'sarore, cū dutise dia'cūrē weeco'teya”, niwū, nicu niwī Jesú.

⁹ Be'ro wātī Jesure Jerusalēpu miaa, Ō'acū wi'i daposārīpu miimujācu niwī. Topu cūrē a'tiro nicu niwī tja:

—Mu'u diacjāta Ō'acū macū ni'i nígū, a'topu me'rāta nucūcāpu bu'pudijaya. ¹⁰ Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu mu'urē a'tiro ojano'o:

Ō'acū cūrē wereco'terārē mu'urē co'tedutigu o'ōḡusami.

⁹ Mu'urē ūtāḡāpu doquepejari nírā, mu'urē tuuñe'erāsama, ni ojano'caro niwū, nicu niwī wātī.

¹² Jesú cūrē yu'ticu niwī:

—Ō'acū ye queti ojāca pūrīpure a'te quē'rā ojano'caro niwū: “Mu'u wioḡu Ō'acū cū ucū'quere ne ni'cāti ¿diacjāta nimitito? nírā, cūrē wee'odutiticā'ña”, ni ojano'wū, nicu niwī Jesú.

¹³ A'tiro wééḡu, wātī apeye de'ro mejēcā Jesure weenemomasīticu niwī. Weenemo-masīti, yoaticā cūrē cō'awā'cānicu niwī.

Jesú ne waro cū Galileapu bu'enū'cā'que ni'i

(Mt 4.12-17; Mr 1.14-15)

¹⁴ Jesú masā marīrōpu ní'cu Espiritu Santure cuoyu'ruagu, Galileapure dajacu niwī. Āpērā cū ye quetire nipe'tiro Galilea wa'terocjārā ucūse'sa wa'acārā niwā. ¹⁵ Jesú macārīnucū na nerēwūasepu bu'ecu niwī. Nipe'tirā cūrē e'cati, “Añuyū'ruami”, nicārā niwā.

Jesú cū ya macā Nazarepu dajatojaa'que ni'i

(Mt 13.53-58; Mr 6.1-6)

¹⁶ Be'ro Jesú Nazare cū masāca macāpu dajatojaacu niwī. Judío masā na soowuari nūmu cū weewuaronojōpūma na nerēwūari wi'īpu sājāacu niwī. Topu wā'cānu'cā, Ō'acū ye queti ojāca pūrīrē bu'eī'ocu niwī. ¹⁷ Cūrē Ō'acū ye queti weremu'tārī masū Isaía ojāca pūrīrē bu'edutirā o'ocārā niwā. Cū ti pūrīrē pāo, a'tiro oja'quere bocacu niwī. A'tiro nicaro niwū:

¹⁸ Espiritu Santu yu'ūpure nimi.

Cū añuse quetire pajasecuorārē yu'are weredutigu cūuwī.

Bujawetirārē wācūtutuacā weedutigu o'ówī.

Āpērā dutise doca niwā'ñarārē yu'rūweticā weedutigu o'ówī.

Caperi ĩ'atirārē ĩ'acā weedutigu o'ówī.

Āpērārē dutipe, ña'arō weepeno'rārē wijata'adutigu o'ówī.

¹⁹ Ō'acū masārē yu'rūoritero etatoja'a nisere weredutigu o'ówī, ni ojacu niwī Isaía, ni bu'ecu niwī Jesú.

²⁰ Be'ro, Jesú cū bu'ēca be'ro ti pūrīrē tuutūrētoja, ti wi'i co'tegure wiacu niwī. Wia, narē bu'egutigu ejanujācu niwī. Nipe'tirā ti wi'īpu nírā cūrē ne ĩ'adu'uticārā niwā. ²¹ Cū narē a'tiro ucūnu'cācu niwī:

—Ní'cācā me'rā musā tu'oropu bu'eī'o'que queoro wa'a'a, nicu niwī.

²² Nipe'tirā Jesure añurō ucūcārā niwā. Cū ucūsero tu'orā, te añuse niyucā, tu'omarīa wa'acārā niwā. Na basu a'merī sērītiña'cārā niwā:

—¿Ā'rī José macū mejēta niti? nicārā niwā.

²³ Na tojo nisere masīgū, Jesú narē nicu niwī:

—Apetero weerā a'te masā na ucūwūasenojōrē yu'are nírā nisa'a: “Ocoyeri masū mu'u basu pe'e ocoye yu'ruoya”, nisa'a. Tojo nicā “Mu'u Capernaupu wee'ō'quere ūsā

tu'owu. Te ūsā tu'o'quere a'to mu'u ya macā waropu quē'rārē weel'oña", nīrā nisa'a, nicu niwī.

²⁴ Be'ro narē ninemocu niwī:

—Diacjū masārē wereguti. Ne ni'cū Ō'acū ye queti weremu'tārī masūrē cū ya macācjārā waro añurō pōtērītisama. ²⁵ Masārē a'tere diacjū masīcā ūasa'a. Ō'acū ye queti weremu'tārī masū Elía cū nīcateropure Israe di'tapure pājārā wapewia numia nicārā niwā. Titare i'tia cū'ma ape cū'ma deco acoro pejaticaro niwū. Tojo weerā nipe'tirā ti di'tacjārā uputu ūjaboacārā niwā. ²⁶ Tojo nimicā, ne ni'cō Israe curuacjō wapewiore weetamudutigu Ō'acū o'óticu niwī. Ape di'tacjō Sarepta wāmetiro Sidō pu'to nigō pe'ere weetamudutigu o'ócu niwī. ²⁷ Apeye quē'rā Eliseo Ō'acū ye queti weremu'tārī masū weronojōta wa'acaro niwā. Israe di'tapure pājārā cāmi boarā nicārā niwā. Tojo nimicā, Eliseo ne ni'cū ti di'tacjūrē yu'rūoticu niwī. Naamán aperocjū Siria di'tacjū pe'ere yu'rūocu niwī. Ō'acū Israe curuacjārārē weetamutigu, Israe curuacjārā nitirā pe'ere weetamucu niwī, nicu niwī.

²⁸ Ti wi'ipū nerē'cārā pājārā Jesú a'tiro nisere tu'orā, uayu'rūacārā niwā. ²⁹ Be'ro nipe'tirā to nīrā wā'cānu'cā, Jesure macā sumutopu cō'aō'ocārā niwā. Na nīrī macācjū ūrūgū dūposārīpu cūrē tuuquedijorātirā mīmujācārā niwā. ³⁰ Na tojo weesī'rīmīcā, Jesú na wa'tero wa'a, yu'rūwā'cā wa'acu niwī.

Jesú wātī sājāno'cure cō'awīrō'que ni'i
(Mr 1.21-28)

³¹ Be'ro Jesú Capernaupū wa'acu niwī. Ti macā Galilea di'tapu nicaro niwū. Topu masārē na soowuari numurē bu'ecu niwī. ³² Dutisere cūogu weronojō bu'ecā i'arā, tu'omarīamujācārā niwā.

³³ Na nerēca wi'ipure ni'cū wātī sājāno'cu nicu niwī. A'tiro uputu caricūcu niwī:

³⁴ —Jesú Nazarecjū, ūsārē cariboticā'ña. ¿Ūsārē bu'iri da're bajuriogu a'tigu weeti? Mu'arē i'amasī'i. Ō'acū o'ó'cu ña'ase moogū, añubutiagu ni'i, nicu niwī.

³⁵ Cū tojo nicā tu'ogu, Jesú wātī masūpu nigūrē tu'tigu, a'tiro nicu niwī:

—Di'tamarīaña. Ā'rīpūre nigū wijaaya, nicu niwī.

Cū tojo nicā, wātī na i'orōpu tuuquecūu, cūpūre ni'cu wijaacu niwī. Ne cūrē mejēcā cāmīda'rema'arō marīrō wijaacu niwī. ³⁶ Tojo wa'asere i'arā, nipe'tirā ūcuacārā niwā. Na basu a'merī a'tiro ucūcārā niwā:

—Ā'rī dutise cuose ¿ñe'enojō nimitito? Cū tutuaro me'rā wātīarē cō'awīrōmasīmi. Cū narē cō'awīrōcā, na wijaama, nicārā niwā.

³⁷ Tojo weero nipe'tiro Galileapu Jesú ye cjase se'sa wa'acaro niwū.

Jesú Simó Pedro mañecōrē yu'rūo'que queti ni'i
(Mt 8.14-15; Mr 1.29-31)

³⁸ Jesú na nerēwuaropu ni'cu wijaa wa'acu niwī. Wijáaca be'ro Simó ya wi'ipū wa'acu niwī. Cū mañecō uputu ujaque dutitico niwō. Tojo weerā Jesure “Yu'rūoya”, ni sēricārā niwā. ³⁹ Jesú co pu'to ejanu'cā mu'rī'a, ujaquere suruduticu niwī. Cū tojo weecā, ujaque surupe'tia wa'acaro niwū. Tojo wéeca be'ro maata co wā'cānu'cā, narē ba'ase etigo wa'aco niwō.

Jesú pājārā masā dutitirārē yu'rūo'que ni'i
(Mt 8.16-17; Mr 1.32-34)

⁴⁰ Mujīpū sājārī cura nipe'tirā no'o nise duti cūorārē Jesú tiropu miacārā niwā. Jesú na dutitirāncūrē omocā ñapeogu, nipe'tirārē yu'rūocu niwī. ⁴¹ Na dutitirā wa'teropure wātīa masāpūre sājāa'cārā quē'rārē cō'awīrōcu niwī. Na wijaarā, a'tiro caricūwijaacārā niwā:

—Mu'u Ō'acū macū ni'i, nicārā niwā.

Wātīa Cristo Ō'acū bese'cu nīmī nisere masīcārā niwā. Tojo weegu Jesú narē tu'tigu, ucūdutiticu niwī.

Jesú Galilea di'tapu cū ye quetire werecusia'que ni'i
(Mr 1.35-39)

⁴² Bo'reque'ari cura Jesú macā sumuto masā marīrōpu wa'acu niwī. Cū tojo weecā, masā cūrē a'ma, cū nīrōpu sirutuejacārā niwā. Cūrē aperopu wa'adutitīcārā nīmīwā.

⁴³ Jesú narē nicu niwī:

—Yu'u apeye macārīpu quē'rārē añuse queti, Ō'acū a'ti nucūcācjārārē wioogu nigūsamī nisere wereroua'a. Ō'acū na ña'arō wee'quere bujaweti dūcayucā, cū yarā sājācā weegusamī. A'te niatjereta yu'u pacu yu'ure o'ówī, nicu niwī.

⁴⁴ Tojo weegu Jesú na nerēwūase wi'seri Galilea di'ta nise macārīpūre werēcusiaca niwī.

5

Jesú cū tutuaro me'rā wa'i pājārā wējēcā wee'que ni'i

(Mt 4.18-22; Mr 1.16-20)

¹ Ni'cā nūmū Jesú Genesare wāmetiri ditara sumutopū nicu niwī. Cū topū nirī cura pājārā masā etacārā niwā. Cū Ō'acū ye queti weresere tu'osī'rīrā, cū pu'to pājārā tuuwā'cācārā niwā. ² Ditara sumuto nucūporopū puawū masā marīsepawū pa'sacā ī'acu niwī. Wa'i wējērā eja'cārā tepawūre topū po'o, na ye wejecūpagure coerā wa'arā majānu'cācārā niwā. ³ Jesú tepawūre ī'agū, Simó yawūpu mujāsājācu niwī. Simórē “Sō'ocurepu wajawīrōña”, nicu niwī. Cū tojo nīca be'ro Jesú tiwūpu ejanujā, masā sumutopū nu'cūrārē bu'enu'cācu niwī. ⁴ Narē bu'ēca be'ro Simórē a'tiro nicu niwī:

—Yucusure decocurepu wajawijaya. Topū mu'u ya wejecure doqueñoña, nicu niwī.

⁵ Simó cūrē yu'ticu niwī:

—Masārē bu'egu, ūsā pi'eti, űamipūre wējēbo'reamiapu. Ne wējētiasu. Mu'u dutiguta dutitoja'a. Tojo weegu wejecure doqueñoğūti, nicu niwī.

⁶ Na tigure doqueñoca be'ro pājārā waro wa'i sājāno'cārā niwā. Tojo weero tigu wejecū tū'rūrōpu weecaro niwū. ⁷ Tere ī'arā, na me'rācārā apewū yucusūpu nirārē weetamudutirā bu'apijicārā niwā. Na, na tiropū eta, narē weetamucārā niwā. Tepawū puawūputa wa'i me'rā cā'rō mirīdijawe'socaro niwū. ⁸ A'tiro wa'acā ī'agū, Simó Pedro Jesú tiro ejaque'a, cūrē nicu niwī:

—Yu'u wiogu, yu'u űa'arō weesebūcu ni'i. Tojo weegu mu'u aņugū, űa'ase moogū yu'u tiro niticā'ña, nicu niwī.

⁹ Wa'i pājārārē ī'amarīatjagā, tojo nicu niwī. Tojo nicā āpērā cū me'rā nī'cārā quē'rā mejārōta ī'amarīacārā niwā. ¹⁰ Apewūpu nī'cārā Zebedeo pō'rā Santiago, Juā Simó me'rācārā na quē'rā ī'amarīacārā niwā. Be'ro Jesú Simórē nicu niwī:

—Uiticā'ña. Ni'cācā me'rā mu'u wa'i wējēmu'sīgū weronojō masārē yé quetire weregusa'a. Were, pājārā yu'ure ējōpeocā weegusa'a, nicu niwī.

¹¹ Be'ro na yucusūpawūre sumutopū wajanūjācārā niwā. Nipe'tise na cuomi'quere topūta cūcā, Jesú me'rā wa'a wa'acārā niwā.

Jesú cāmi boagure yu'ruo'que ni'i

(Mt 8.1-4; Mr 1.40-45)

¹² Jesú ni'cā macā Galilea di'ta nirī cura ni'cū nipe'tiro upūpu cāmi boagu cū tiro wa'acu niwī. Cūrē ī'agū, cū pu'to di'tapu paamu'rīque'a, a'tiro nicu niwī:

—Wiogu, mu'u dutire yu'ruogu ni'i. Yu'ure yu'ruoya, nicu niwī.

¹³ Tojo nicā tu'ogu, Jesú cūrē yu'ruogu űapeo, a'tiro nicu niwī:

—Yu'ruoguti. Cāmi marīgūpu tojaya, nicu niwī.

Cū tojo nicāta, cū cāmi nīmī'que yatipe'tia wa'acaro niwū. ¹⁴ Tu'ajanū'cō, Jesú cūrē a'tiro nicu niwī:

—A'tere āpērārē wereticā'ña. A'tiro pe'e weeya. Diacjūta pa'i tiropū mu'u ye cāmi yati'quere ī'ogū wa'aya. Cū mu'urē ī'āca be'ro mu'u cāmi boasere “Pe'tia wa'a’a”, nigūsami. Cū tojo nīca be'ro Moisé cū Ō'acūrē e'catise o'oduti'quere o'oya. Mu'u tojo wee yu'rūca be'ro masā me'rā nisetigusa'a tja, nicu niwī.

¹⁵ Jesú ye cjase pe'e siape me'rā nemorō masīno'caro niwū. Tojo weerā pājārā masā cū ucūserē tu'orātīrā nerēcārā niwā. Tojo nicā na dutire yu'ruocā warā, cū tiro nerēcārā niwā. ¹⁶ Na tojo weemūjāmicā, Jesú pe'e masā marīsepū wa'acu niwī. Tepū cū pacu Ō'acūrē űubuemūjācu niwī.

Jesú sijamasitigure yu'ruo'que ni'i

(Mt 9.1-8; Mr 2.1-12)

¹⁷ Ni'cā nūmū Jesú masārē bu'egu weecu niwī. Titare masā wa'teropure ni'cārērā fariseo masā, āpērā Moisé oja'quere bu'eri masā dujicārā niwā. Ni'cārērā Galilea di'tapu nise macārīcjārā nicārā niwā. Āpērā Judea di'tapu nise macārīcjārā nicārā niwā. Tojo nicā āpērā Jerusalēcjārā nicārā niwā. Na to nirī cura Jesú dutitīrārē yu'ruogu, Ō'acū tutuase me'rā yu'ruocu niwī. ¹⁸ Jesú masārē bu'eri cura āpērā masā ni'cū sijamasitigure cū cūñarō me'rā waeajacārā niwā. Na wi'īpu miisājāa, Jesú tiropū cūsi'ricārā nīmīwā. ¹⁹ Tojo weesi'rīmirā, masā pājārā waro niyucā, ne wuasājāamasitīcārā niwā. Tojo weerā wi'i dūposārīpu mujāa, ni'cā pe seewecārā niwā. Ti pepū cū cūñarō me'rā cūrē Jesú tiropū, masā wa'teropū du'udijocārā niwā. ²⁰ Jesú na ējōpeocā ī'agū, dutitigure a'tiro nicu niwī:

—Mu'u ña'arō wee'quere acobojo'no'jo'a'a, nicu niwī.

²¹ Cū tojo nicā tū'orā, Moisé oja'quere bu'eri masā, fariseo masā a'tiro wācūcārā niwā: “Á'rī cū tojo ucūse me'rā Ō'acūrē ña'arō ucūgū weemi. ¿Noa niti cū tojo weegū? Cū Ō'acū weronojō tutuagu ni'i, ¿ni wācūsari? Marī weronojō upūtigu masā ña'arō wee'quere acobojomasītisami. Ō'acū ni'cūta ña'arō wee'quere acobojomasīmi”, nicārā niwā.

²² Jesú na wācūsere ī'amasīgū, a'tiro nicu niwī:

—¿De'ro weerā musā yu'ure mejēcā wācūma'ati? ²³ ¿De'ro nise pe'e diasatibutiati? ¿“Mu'u ña'arō wee'quere acobojo'no'jo'a'a” nicā, o “Wā'cānu'cā, sijawā'cāña” nise pe'e diasawetine? “Mu'u ña'arō wee'quere acobojo'no'jo'a'a” nicā ī'atimirā, ējōpeoya marī'i. “Wā'cānu'cā, sijawā'cāña” nicā pe'ema, cū sijasere ī'atojarāpu “Diacjūta ni'i”, ni ējōpeono'o, nicu niwī. ²⁴ Tojo weegu yu'u Ō'acū macū masū weronojō upūtigu yu'u tutuasere ī'ogū, ā'rī sijamasītigure yu'ruoguti. Te me'rā musā yu'u masā ña'arō wee'quere acobojomasisere masīrāsa'a, nicu niwī.

Tojo weegu sijamasītigure a'tiro nicu niwī:

—Mu'u pe'ema a'tiro nigāti. Wā'cānu'cāña. Mu'u cūñarōrē miiwua, mu'u ya wi'ipu tojaagusa'a, nicu niwī.

²⁵ Cū tojo nicāta, na nipe'tirā ī'orōpu sijamasīti'cu wā'cānu'cācu niwī. Wā'cānu'cā, cū cūña'carore miiwua, Ō'acūrē e'catise o'oguta, cū ya wi'ipu tojaa wa'acu niwī. ²⁶ Nipe'tirā tojo wa'asere ī'amarīa, Ō'acūrē e'catise o'ocārā niwā. ī'amarīarā, a'tiro nicārā niwā:

—Ni'cācāma ne ī'awūaya marisere ī'asu, nicārā niwā.

Jesú Levíre pijj'que ni'i
(Mt 9.9-13; Mr 2.13-17)

²⁷ Jesú sijamasītigure yu'ruóca be'ro wi'ipu ni'cu wijaacu niwī. Wijaa, ni'cū romano masā wiochure niyeru wapaseebosari masūrē ī'abocacu niwī. Cū Leví wāmeticu niwī. Cū da'rawuaropu dujicu niwī. Jesú cūrē ī'agū, “Te'a, yu'u me'rā a'tia”, nicu niwī.

²⁸ Cū tojo nicā tū'ogu, Leví wā'cānu'cā, nipe'tise cū da'ra'quere du'ucūpeo, Jesú me'rā wa'acu niwī.

²⁹ Be'ro Leví cū ya wi'ipu Jesure pajiri bosenuu weepocu niwī. Leví me'rācārā pājārā wapaseeri masā nicārā niwā. Tojo nicā āpērā quē'rā pājārā masā na me'rā ba'arā ninemocārā niwā. ³⁰ Na tojo weecā, fariseo masā, Moisé oja'quere bu'eri masā narē ī'anu'cūco'tecārā niwā. Tojo weerā Jesú bu'erārē ucjacārā niwā. A'tiro nicārā niwā:

—¿De'ro weerā musā niyeru wapaseeri masā me'rā, ña'arō weeri masā me'rā sī'rī, ba'ati? nicārā niwā.

³¹ Jesú na tojo nisere tū'ogu, a'tiro nicu niwī:

—Duti moorā ocoyeditirā, duturure a'matisama. Dutitirā pūrīcā a'masama. ³² “Añurā ni'i” nirārē a'magū a'titiwū. Āpērā “Ūsā ña'arā ni'i” nirā pe'ere a'magū a'tiwū. Na ña'arō wee'quere bujaweti ducayudutigu a'tiwū, nicu niwī.

“Mu'u bu'erā ¿de'ro weerā be'tiweti?” Jesure n'que ni'i
(Mt 9.14-17; Mr 2.18-22)

³³ Be'ro Jesure sērītiña'nemocārā niwā:

—Juā masārē wāmeyeri masū bu'esere siruturā, tojo nicā ūsā fariseo masā bu'esere siruturā Ō'acūrē ējōpeorā be'ti ñubuesama. ¿De'ro weerā mu'u bu'erā pe'e be'titimirā, sī'rī ba'ati? nicārā niwā.

³⁴ Jesú narē yu'ticu niwī:

—¿De'ro weecāpu omocā du'tegu na me'rā nígū, cū pijio'cārārē bujaweti, be'tidutibosari? ³⁵ Be'ro cūrē āpērā aperopu miāca be'ro pūrīcārē bujaweti, be'tirāsama. Jesú, yu'u na me'rā ni'i yujupū; yu'u na me'rā niticā pūrīcārē, be'tirāsama nígū, tojo nicu niwī.

³⁶ Narē queose me'rā werenemocu niwī:

—Ne ni'cū ma'marō su'tiروه tū'rē, mejārō su'tiروه sereō'otisami. Tojo weegu ma'marō su'tiروه bajuriogu weesami. Tojo nicā ma'marō su'tiروه mejā su'tiروه sereō'ocā, ña'arō baju'u. ³⁷ Tojota wa'asa'a ma'ma vino mejā ajuri wa'icūrā caseri me'rā wee'que ajuripū poseyecā. A'tiro weecāma, vino pā'muyū'ra, te ajurire tū'rēcā'sa'a. Tojo wa'acā, vino piostepe'tia wa'asa'a. Tojo weero vino cō'awa'a, te ajuri quē'rā cō'a wa'asa'a. ³⁸ Tojo weero ma'ma vinorē ma'ma ajuripū poseyero'ua'a. ³⁹ Ne ni'cū vino mejārē sī'rīpo'cu ma'marē sī'rīsī'rītisami. Cū a'tiro nisami: “Yu'u sī'rīmu'tā'que mejā pe'e, nemorō añuapū”, nisami. Musā todūporopu weeseti'quere masā weepo'quere ma'ma yu'u bu'ese pe'ere ducayusī'rīwe'e nígū, tojo nicu niwī.

6

Judío masā na soowuari numu sauru nicā Jesú bu'erā trigore tã'rẽ'que ni'i
(Mt 12.1-8; Mr 2.23-28)

¹ Ni'cā numu judío masā na soowuari numu nicā, Jesú trigo wesepu yu'ruacā, cū bu'erā trigore wejetã'rẽ, sã'quẽwee, te perire ba'acārā niwā. ² Fariseo masā na tojo weecā i'arā, narẽ sãritiña'cārā niwā:

—¿De'ro weerā marĩ soowuari numurẽ da'radutitimicā, masā tojo weeti? nicārā niwā.

³ Jesú narẽ yu'ticu niwĩ:

—Musā duporocjũ wlogu Davi cū me'rãcjārā me'rã ɯjaboarā na wee'quere bu'epā.

⁴ Na a'tiro weecārā niwā. Ō'acũ wi'ipu sãjāa, pã “Ō'acũ ye ni'i” nĩ'quere, narẽ ba'adutiti'quere ba'acārā niwā. Cū me'rãcjārā quẽ'rãrẽ ducawaacu niwĩ. Pa'ia dia'cũrẽ te pã ba'ata basiocaro nimiwũ. Yu'u bu'erā tere ba'arā, yu'runu'cārā mejeta weema nigũ, tojo nicu niwĩ.

⁵ Narẽ ninemocu niwĩ Jesú:

—Yu'u Ō'acũ macũ masũ weronojõ upatigu soowuari numu dutise nemorõ dutimasĩ'i, nicu niwĩ.

Jesú omocā bu'awia'cure yu'ruo'que ni'i
(Mt 12.9-14; Mr 3.1-6)

⁶ Jesú ape numu na soowuari numu nicā, judío masā nerẽrĩ wi'ipu sãjāa, narẽ bu'ecu niwĩ. Topu ni'cũ omocā diacjũcamocā bu'awia'cu nicu niwĩ. ⁷ Moisé duti'quere bu'eri masā, tojo nicā fariseo masā Jesure i'aco'tecārā niwā. Na, ¿marĩ soowuari numurẽ yu'ruogusari cū? nĩrā, tojo weecārā niwā. Cū yu'ruocā, weresāta basiorosa'a nĩrā, tojo i'acārā niwā. ⁸ Jesú na wãcũsere i'amasigũ, omocā bu'awia'cure a'tiro nicu niwĩ:

—Wã'cãnu'cā, wijatia masā decopu, nicu niwĩ.

Cũ tojo nicā, omocā bu'awia'cu wã'cãnu'cā, wijaticu niwĩ. ⁹ Cũ tojo weecā, Jesú fariseo masā mejẽcā wãcũrãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Musārẽ apeyenojõ sãritiña'se cuo'o. Marĩ soowuari numu nicā ¿añusere weerouati o ña'ase pe'ere weerouati? ¿Yu'ruosere uati o wẽjẽcõ'ase pe'ere uati? nicu niwĩ.

¹⁰ Be'ro Jesú nipe'tirā to nĩrãrẽ i'atoja, omocā bu'awia'cure nicu niwĩ:

—Mu'u ya omocãrẽ sñoña.

Cũ tojo nicā tu'ogu, siocu niwĩ. Maata yu'ruono'ca omocā tojacaro niwã. ¹¹ Cũ tojo weecā i'arā, fariseo masā, Moisé oja'quere bu'eri masā uayurua wa'acārā niwā. Tojo weerā “Marĩ ¿de'ro weerãsarĩ ã'rĩrẽ?” ni a'merĩ sãritiña'cārā niwā.

Jesú cū bu'erā docere bese'que ni'i
(Mt 10.1-4; Mr 3.13-19)

¹² Jesú te numurĩrẽ őrũgũpu cū pacure ñubuegu wa'acu niwĩ. Topure ti ñamirẽ ñubuebo'reacu niwĩ. ¹³ Bo'reque'aca be'ro cū bu'esere siruturā pãjãrãrẽ pijiocu niwĩ. Pijio, na wa'tero nĩrã docere bese'que niwĩ. Narẽ “Yẽ quetire werecusari masā yu'u besecũ'cārā nĩrãsa'a”, nicu niwĩ. ¹⁴ A'ticurā nicārā niwã: Simó, be'ro Jesú cãrẽ Pedro pisucu niwĩ. Apĩ cū acabiji André nicu niwĩ. Tojo nicā Santiago, Juã, Felipe, Bartolomé nicārā niwã. ¹⁵ Æpãrã Mateo, Tomás, Santiago Alfeo macũ, apĩ Simó wãmetigu celote curuacjũ nicārā niwã. ¹⁶ Apĩ Juda Santiago acabiji nicu niwĩ. Tojo nicā Juda Iscariote, be'ropu Jesure cãrẽ i'atu'tirãrẽ o'oacju quẽ'rã nicu niwĩ.

Jesú pãjãrã masãrẽ bu'e'que ni'i
(Mt 4.23-25)

¹⁷ Jesú őrũgũpu nĩ'cu cū besecũ'cārā me'rã tigu du'pocãpu dijacu niwĩ. Topu dijagu, ni'cã pa añurĩ papu tojaque'acu niwĩ. Topu pãjãrã cū bu'esere siruturā nicārā niwã. Æpãrã masā quẽ'rã pãjãrã Judea di'tacjãrã, Jerusalẽcjãrã, pajiri maa sumuto nise macãrĩ Sidõ, Tirocjãrã nicārā niwã. Na nipe'tirã Jesú bu'esere tu'orã wa'acārā niwã. Tojo nicā na ye dutire yu'ruodutirã wa'acārā niwã. ¹⁸ Æpãrã wãtia sãjãno'cārã quẽ'rã wa'acārã niwã. Jesú na quẽ'rãrẽ yu'ruocu niwĩ. ¹⁹ Cũ tutuaro me'rã nipe'tirã dutitãrẽrẽ yu'ruocu niwĩ. Tojo weerã nipe'tirã cãrẽ ñe'eña'sĩ'ricārã niwã.

E'catise queti, e'catiya marĩse queti ni'i
(Mt 5.1-12)

²⁰ Jesú őrũgũpu dijãca be'ro cū bu'erãrẽ i'a, nicu niwĩ:

—Musā pajasecuorã Ō'acũ wlogu nĩrõpu wa'arãsa'a. Tojo weerã e'catiya.

²¹ »No'o nĩ'cãrõacãrẽ ɯjaboarãnojõ be'ropure yapirãsa'a. Tojo weerã e'catiya.

»No'o nĩ'cãrõacãrẽ utirãnojõ be'ropure bujirãsa'a. Tojo weerã e'catiya.

²² »Musā yu'u Ō'acū macū masū weronojō upūtigure ējōpeocā, masā a'tiro weerāsama. Musārē ī'atu'tirāsama. Na me'rā nimi'cārārē cō'awīrōmujārāsama. Musārē bujicā'a, yabirāsama. Musārē “Ŋa'arā nima”, nirāsama. Narē tojo weeno'rā e'catiya. ²³ Musā u'musepu pajibutiaro e'catise bocarāsa'a. Tojo weerā na tojo weeri curare uputu waro e'catiya runu'cāña. Duporocjārāpu quē'rā Ō'acū ye quetire werem'tārī masārē musā ñecūsūma mejārōta weecārā niwā.

²⁴ »Musā peje cuorā pe'e a'ti turi cjase dia'cūrē wācūnurū, e'catitoja'a. Tojo weero musārē ña'a nirōsa'a.

²⁵ »Musā ni'cārōacā ba'a yapirānojō e'catitoja'a. Tojo weero musārē ña'a ni'i. Be'ropure ujaboarāsa'a.

»Musā ni'cārōacārē e'cati bujirānojōrē ña'a ni'i. Be'ropure bujawetirā utirāsa'a.

²⁶ »A'ti umucocjārā añurō ucūno'rārē ña'arō wa'arosa'a. Duporopu “Ō'acū ye queti wererā ni'i” nisoori masārē musā ñecūsūma mejārōta añurō dia'cū narē ucūcārā niwā.

Marīrē ī'atu'tirārē ma'idutise ni'i
(Mt 5.38-48; 7.12)

²⁷ »No'o ye cjasere tu'osī'rīrānojōrē a'tiro nigūti. Musārē ī'atu'tirārē ma'iña. Musārē ña'arō weerārē añurō weeya. ²⁸ Musārē ña'arō ucūrārē “Narē añurō wa'ato”, niña. Musārē ña'arō tu'ti, bujicārārē na ye niatjere sērībosaya. ²⁹ Ni'cū mu'urē ni'cā pā'rē diaopapu paacā, ape pā'rē du'sari pā'rē pe'ere majāminu'cā, paadutiya tja. No'o ni'cū mu'u yaro su'tiro bu'icjārōrē ē'macā, mu'u ya camisa quē'rārē tuweeo'oya. ³⁰ Nipe'tirā musārē sērīrārē o'oya. No'o musā yere miacā, “Wiapa”, niticā'ña. ³¹ Musārē āpērā añurō weeme'rīcā űasa'a. Musā quē'rā tojota narē añurō weeme'rīcā'ña.

³² »Musārē mairā dia'cūrē ma'irā, ħñe'enojō añuse wéerā weebosau? Ŋa'arā quē'rā tojota na me'rācjārārē ma'isama. ³³ Musārē añurō weerā dia'cūrē añurō wéerā, ħñe'enojō pe'ere añuse weebosau? Ŋa'arā quē'rā narē añurō weerā dia'cūrē mejārōta añurō weesama. ³⁴ Musā āpērārē apeyenojō wasorā, “Na wiarāsama” nirā dia'cūrē o'ocā, wapamarīsa'a. Ŋa'arā quē'rā mejārōta āpērā ña'arārē na wiarāsama nīrā, wasosama. ³⁵ Musā yu'ure ējōpeorā pe'e musārē ī'atu'tirārē ma'iña. Narē añurō weeya. Na apeyenojō wasocā, wasose wapa “Apeyenojō ducayurāsama” nirō marīrō narē wasoya. Tojo weecā, Ō'acū musārē peje añuse o'ogusami. Cū u'musepu nigū pō'rā nirāsa'a. Cūmarīcā queoro weetirārē, tojo nicā ña'arō weeri masārē pajaña'yuga, añurō weesami. ³⁶ Tojo weerā marī pacu pajaña'rōnojō musā quē'rā nipe'tirārē pajaña'ña.

Āpērārē “Musā ña'arā ni'i” niticā'ña nise ni'i
(Mt 7.1-5)

³⁷ »Musā āpērārē “Na ña'arā nima”, ni ī'abeseticā'ña. Tojo weecā, Ō'acū quē'rā musārē besesome. Tojo nicā āpērārē “Ŋa'abutia'a, bu'iri da'reroua'a”, niticā'ña. Tojo weecā, Ō'acū quē'rā musārē tojo nisome. Āpērārē acobojoya. Ō'acū quē'rā mejārōta musārē acobojogusami. ³⁸ Āpērā apeyenojō moorārē o'oya. Tojo weecā, Ō'acū quē'rā musārē o'ogusami. Musārē ni'cā ajuro ñadioca ajuro, añurō mu'muyurūri ajuro weronojō o'ogusami. Musā āpērārē o'o'caronojōta Ō'acū musārē o'ogusami, nicu niwī Jesú.

³⁹ Jesú cū bu'erārē a'te queose o'ocu niwī:

—Ni'cū ī'atigu apī ī'atigure tūawā'cāmasītisami. Na puarāputa no'o nirī copepu burusājābosama. ⁴⁰ Ni'cū bu'egu cūrē bu'egu nemorō masīyu'runu'cātisami. Cū bu'etu'ajaca be'ropu cū quē'rā cūrē ni'cārōwijigusami.

⁴¹ »Musā basu ña'arā nimirā, ħde'ro weerā musā acaweregure “Ŋa'agū nimi”, niti? Āpērārē “Musā ña'arā ni'i” nise duporo marī ye pe'ere ī'amū'tārōua'a. ⁴² Musā a'te weronojō nibosa'a. Musā acaweregure “Mu'u ya capeapu cā'po'carocā ni'i”, nibosa'a. Musā ya capeapu pajiri po'caro ī'atimirā, musā acaweregure “Capeapu niseacārē miicō'arāti”, nīmasītisa'a. Musā tojo wéerā, weeta'sari masā ni'i. Musā ye caperipu nisere miicō'amū'tāña. Tojo weéca be'ropu musā acaweregu cārōacā caperipu nise pe'ere miicō'amasīrāsa'a, ni queose o'ocu niwī Jesú.

Yucugure tigu dūca me'rā ī'amasīno'sa'a nise ni'i
(Mt 7.17-20; 12.34-35)

⁴³ Jesú a'tiro werenemocu niwī:

—Ne ni'cāgū yucugu añuse ducaticju ña'ase ducatitisa'a. Ŋa'ase ducaticju quē'rā añuse ducatitisa'a. ⁴⁴ Nipe'tise yucupagu te dūca me'rā ī'amasīno'sa'a. Potagu ne higuera wāmetise ducatitisa'a. Pota cuose quē'rā ne ű'se ducatitisa'a. ⁴⁵ Masū añugū

añuse wácūse cuoyugu, añurōta ucūsami. Apī ña'agū pe'e cū wácūse ña'ase niyucā, ña'arō ucūsami. Marīrē ña'ase puúturo, ña'aseto marī ucūse wija'a. Añuse nicā, añuŕeta wija'a.

Mejēcā dia'cū wī'seri yeenu'cāse queose ni'i
(Mt 7.24-27)

⁴⁶ »¿De'ro weerā yu'ure “Yu'u wioġu” nimirā, yu'u dutiro weeweti? ⁴⁷ No'o yu'u tiropu a'ti, yu'u ucūsere tu'o, be'ro yu'u dutiro queoro weegú a'tiro weronoġo nimi. ⁴⁸ Ni'cū wī'i weegutigu, di'tapu se'esājā, útāġārē bocasami. Be'ro tiga bu'ipu yeenu'cāmujāsami. Be'ro dia pu'eejacā, ti wī'ipu aco o'mapōtēocā, a'meña'tisa'a. Ti wī'i útāġāpu yeenu'cāca wī'i niyuro, tojo wa'asa'a. ⁴⁹ Apī yu'u bu'e'quere tu'omigū, tere queoro weetigu, a'tiro weronoġo nimi. Wī'i weegutigu, ne po'peapu yeenu'cāmujātiro marīrō weesami. Be'ro dia pu'eejacā, ti wī'ire aco o'mapōtēo, o'mapī'aburocā'sa'a. Ti wī'i ne cā'rō du'sanu'cātisa'a, nicu niwī Jesú.

7

Jesú surara wioġure da'raco'tegure yu'ruo'que ni'i
(Mt 8.5-13)

¹ Jesú ūrūġāpu masārē bu'ēca be'ro Capernaupu pi'acu niwī. ² Topu ni'cū surara wioġu romano masū nicu niwī. Cūrē da'raco'tegu cū ma'iyu'runu'cāġū uputu dutitigu wērise pu'to nicu niwī. ³ Surara wioġu Jesú ye quetire tu'ogu, ni'cārērā judío masā bucurārē cū tiropu o'ócu niwī. Cūrē da'raco'tegure yu'ruogu a'tidutigu tojo weecu niwī. ⁴ Na Jesú tiropu etarā, tutuaro me'rā cūrē weetamuse sérícārā niwā. A'tiro nicārā niwā: —Ā'rī surara wioġure weetamurōua'a. ⁵ Cū a'ti di'tacjārā judío masārē añurō ma'imi. Cūta cū ye niyeru me'rā ūsā nerēwuari wī'ire yeedutiwī. Tojo weerā cūrē weetamurōua'a, nicārā niwā.

⁶ Tere tu'ogu, Jesú na me'rā wa'acu niwī. Wī'ipu ejase dūporoacā surara wioġu āpērā cū me'rācārārē tja Jesure weredutigu o'ócu niwī. A'tiro niduticu niwī:

—Wioġu, mu'urē caribosī'rītiāmi. Cū “Yu'u mejō nigū nisa'a”, niāmi. Tojo weegu cū “Ya wī'ipu sājācā weemasītisa'a”, niāmi. ⁷ Te ye bu'iri ne cū basu quē'rā mu'urē a'maġū a'titiāmi. A'tiro pe'e niāmi. “Mejō mu'u wa'atimigū, mu'u dutio'ose me'rā cūrē da'raco'tegu yu'rugusami”, niāmi. ⁸ Cū “Āpērā surara dutiro docapu ni'i”, niāmi. “Yu'u quē'rā āpērā surarare dutituria'a. Yu'u ni'cūrē o'óca, cū wa'asami. Apīrē yu'u 'A'tia' nicā, a'tisami”, niāmi. Cūrē da'raco'tegure “A'tiro weeya' nicā, weesami”, niāmi, nicārā niwā Jesure.

⁹ Jesú cū tojo ní'quere tu'ogu, tu'omarīa wa'acu niwī. Be'ro majāmiī'a, cūrē siruturārē a'tiro nicu niwī:

—Ā'rī surara wioġu Israe curuacjū mejēta yu'ure añurō ēġōpeomi. Diacjū musārē nigūti. Ne ni'cū Israe curuacjārā wa'teropure ā'rī weronoġo ēġōpeose cuogure ī'aticāti, nicu niwī.

¹⁰ Be'ro surara wioġu o'ócarā wī'ipu dajatojaacārā niwā. Na tojatarā, surarare da'raco'tegure yu'rucūpūre ī'acārā niwā.

Jesú wapewio macūrē masō'que ni'i

¹¹ Jesú surara wioġure da'raco'tegure yu'ruōca be'ro Nain wāmetiri macāpu wa'acu niwī. Cū bu'erā, tojo nicā āpērā pājārā masā cū me'rā wa'acārā niwā. ¹² Ti macā pu'to cū ejari cura ni'cā puti masāputi yaarā wa'arā wuawā'cācārā niwā. Wērī'cu, wapewio macū ni'cū waro nigū nicu niwī. Pājārā ti macācājārā core ba'paticārā niwā. ¹³ Core ī'agū, Jesú pajaña'cu niwī. A'tiro nicu niwī:

—Utitigota, nicu niwī.

¹⁴ Jesú cūrē masōġū, ti acarore da'rapeocu niwī. Cū tojo weecā, ti acarore wuawā'cārā tojanu'cācārā niwā. Wērī'cure a'tiro nicu niwī:

—Yu'u mu'urē duti'i. Wā'cānujāña, nicu niwī.

¹⁵ Cū tojo nica be'ro wērī'cu wā'cānujā, ucūnu'cācu niwī. Masōtoja, Jesú cū pacore wiacu niwī. ¹⁶ A'tere ī'arā, nipe'tirā masā ucuacārā niwā. Tojo weerā Ō'acūrē e'catipeorā, a'tiro nicārā niwā:

—Ni'cū Ō'acū ye queti weremu'tārī masū tutuayū'ruġu marī wa'teropure bajuami, nicārā niwā.

Apeye quē'rārē ninemocārā niwā:

—Ō'acū cū yarārē weetamugū a'tigu weepī, nicārā niwā.

¹⁷ Nipe'tiro Judea di'tapure, to sumutopure cūrē masō'que se'sa wa'acaro niwā.

Juã masãrê wãmeyeri masũ Jesú tiropu o'ó'que ni'i
(Mt 11.2-19)

¹⁸ Juã masãrê wãmeyeri masũ bu'iri da'reri wi'ipu nicu niwĩ. Titare cũ bu'esere siruturã Jesú ye quetire cãrê werecãrã niwã. Tere tu'ogu, puarã cũ bu'ese siruturãrê pijiocu niwĩ. ¹⁹ A'tiro nicu niwĩ:

—Jesú tiropu wa'aya. “¿Mu'uta niti ‘Masãrê yu'ruoacju a'tigusami’ nino'cu o apĩpure yucuerãsari yujupũ?” ni sãrĩtiña'ña, nicu niwĩ. ²⁰ Be'ro na Jesú tiropu eja, cãrê nicãrã niwã:

—Juã masãrê wãmeyeri masũ mu'urê sãrĩtiña'dutiami. “¿Diacjũta mu'u ‘Masãrê yu'ruoacju a'tigusami’ nĩ'cuta niti? o ¿apĩpure yucuerãsari yujupũ?” niami, nicãrã niwã.

²¹ Na ejari curare Jesú pãjarã dutitirãrê yu'ruogu weecu niwĩ. Cãmi boarãrê, wãtĩa sãjãno'cãrãrê cõ'awirõgũ, caperi bajuno'tirãrê yu'ruogu weecu niwĩ. ²² Jesú, Juã o'ó'cãrã sãrĩtiña'cã, a'tiro yu'ticu niwĩ:

—Musã yu'u weecã ì'asere, musã tu'osere Juãrê wererã wa'aya. “Caperi ì'atimi'cãrã ni'cãrõacãrê ì'ama. Sijamasĩtimi'cãrã sijama. Cãmi boarã yatipe'tiano'ma. O'meperi tu'otĩ'cãrã quẽ'rã tu'oma. Wẽrĩ'cãrã masãma. Pajasecuorã masãrê yu'ruose queti, añuse quetire tu'oma. ²³ Yu'ure ãjõpeodu'utigunõjõ e'catigusami”, ni wererã wa'aya Juãrê, nicu niwĩ Jesú.

²⁴ Juã o'ó'cãrã wa'aca be'ro Jesú Juã ye cjasere masãrê werecu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ:

—Musã masã marĩrõpu Juãrê ì'arã wa'apã. Topu wa'arã, uigunõjõ, wãcũtutuutigunõjõrê ì'arã wa'atipã. Cũ tutuatigu tãbuti wĩ'rõ wẽecuaro weronõjõ nitimi. ²⁵ Tojo nicã añuse waro su'ti sãñagũrê masã marĩrõpu ì'arã wa'atipã. Su'ti añuse sãñarãnojõ, ma'masu'awee nisetirãnojõ wiorã ye wi'seripu nisama. ²⁶ To pũrĩcãrê musã topu cãrê ì'arã wa'arã, ni'cũ Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũrê ì'arã wa'arã weepã. Musãrê nigũti. Diacjũta cũ Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ nimi. Totã Juã ãpẽrã Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã nemorõ niyu'rũnũ'cãmi. ²⁷ Õ'acũ Juãrê o'ó'yuatjere cũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ojanowũ:

“Yu'u mu'u ye quetire wereyuacjũre mu'u ðuporo o'õguti.

Cũ mu'u wa'atji ma'arê apoyugusami.

Ma'a quẽ'rãyumu'tãgũ weronõjõ mu'u wa'ati ðuporo masã wãcũsere bujaweti ðucayudutigusami”, nicu niwĩ Õ'acũ, ni ojanocarõ niwã.

²⁸ Musãrê wereguti. Nipe'tirã Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã wa'teropure ne ni'cũ Juã masãrê wãmeyeri masũ yu'ruoro nigũ marĩcu niwĩ. Tojo nimicã, nipe'tirã Õ'acũ wioгу nirõpu nirã Juã yu'ruoro nima. Mejõ nigũpua cũ yu'ruoro nimi, nicu niwĩ Jesú.

²⁹ Cũ tojo nisere tu'orã, nipe'tirã masã, tojo nicã niyeru wapaseeri masã Juã cũ wãmeyeno'cãrã a'tiro nicãrã niwã:

—Õ'acũ diacjũta weemi, nicãrã niwã.

³⁰ Fariseo masã, tojo nicã Moisé oja'quere bu'eri masã pe'e Juã wãmeyeno'ña marĩ'cãrã nitjãrã, Õ'acũ narê weesi'rĩsere uaticãrã niwã.

³¹ Tojo weegu Jesú narê nicu niwĩ:

—Masã a'tocaterocjãrã, yé quetire tu'osĩ'rĩtirã ã'rã weronõjõ weesetima. ³² Wĩ'marã macã decopu apedujirã, na me'rãcjãrãrê pijirã caricũbajaque'atirã weronõjõ nima. A'tiro caricũsama: “Ûsã wẽowũ putimicã, basarã wijatiapu. Ûsã bujawetise basacã quẽ'rãrê, utitiapu.” Na weronõjõ a'tocatero nirã no'o añurõ, ña'arõ weecã, mejãrõta tu'satima. ³³ Juã masãrê wãmeyeri masũ be'ti, vino sĩ'rĩtisami. Cũ tojo weecã, musã “Wãtĩ cuomi”, nisa'a. ³⁴ Be'ro yu'u Õ'acũ macũ masũ weronõjõ uputigu quẽ'rãrê ba'a, yu'u vino sĩ'ricã, mejãrõta ña'arõ ucũ'u. “Ba'awãrigũ, sĩ'rĩwãrigũ nimi”, ni'i. “Niyeru wapaseeri masã me'rãcjũ, tojo nicã ña'arã me'rãcjũ nimi”, ni'i. Ne ni'cũpareta ãjõpeowe'e. ³⁵ Tojo ãjõpeotimirã, yu'u wee'quere ì'arã, Õ'acũ yu'ure masĩse o'osere masĩno'o, nicu niwĩ Jesú.

Jesú fariseo masũ Simó wãmetigu ya wi'ipu ni'que ni'i

³⁶ Ni'cũ fariseo masũ Jesure cũ ya wi'ipu ba'adutigu pijiacu niwĩ. Tojo weegu Jesú wa'acu niwĩ. ³⁷ Na ba'ari cura ti macãcjõ numio ña'arõ weeri masõ Jesú tiro wa'aco niwõ. Co Jesú fariseo masũ ya wi'ipu ba'agu wa'apu nisere tu'ogo, u'muticja acosticjare cũ tiropu miaco niwõ. ³⁸ Co utigota, cũ sã'ema pe'e ejanu'cãco niwõ. Co ya'coco co uticã, cũ ye ðu'pocãrĩpu ðoquepejacaro niwũ. Be'ro te ya'cocore co poanu'mo me'rã tuucoeco niwõ. Be'ro te ðu'pocãrĩrê mi'mi, co u'mutise mia'quere ðu'pocãrĩpu piopeoco niwõ. ³⁹ Co tojo weecã ì'agũ, Jesure ba'aduti'cu fariseo masũ a'tiro wãcũcu niwĩ:

—Ā'ri Ō'acū ye queti weremu'tārī masū nīgū pūrīcā, “¿Noanojō yu'ure ñe'eña'gō weeti? ¿Namonojō masō niti co?” ni masīboapī. “Co numio ña'arō weeri masō nimo”, ni masīboapī, nicu niwī. ⁴⁰ Tojo wācūsere ī'agū, Jesú fariseo masūrē nicu niwī:

—Simó, mu'urē apeyenojō nisī'rīsa'a.

Fariseo yu'ticu niwī:

—Masārē bu'egu, ñiña'rē mu'ū, nicu niwī.

⁴¹ Jesú cūrē nicu niwī:

—Puarā ūmua niyeru wasori masūrē wapamoosama. Ni'cū quinientos numurī da'rase wapa weronojō wapamoosami. Apī pe'e cincuenta numurī da'rase wapa weronojō wapamoosami. ⁴² Cū na puarāpu de'ro wee wapayemasīticā ī'agū, na wapamoosere tojo acobojobajuriopē'ocā'sami. A'te cjasere mu'urē sērītiña'gūtī. ¿Ni'inojō pe'e niyeru wasori masūrē ma'iyu'rūnu'cāsari? nicu niwī.

⁴³ Simó cūrē yu'ticu niwī:

—Yu'ū a'tiro tu'oña'sa'a. Pajiro wapamoo'cu pe'e ma'iyu'rūnu'cāsami, nicu niwī.

Jesú cūrē nicu niwī:

—Mu'ū queoro yu'ti'i.

⁴⁴ Be'ro Jesú numiorē ī'a, Simórē nicu niwī:

—Mu'ū a'tigo numiorē ī'a'a. Yu'ū mu'ū ya wi'ipu sājātacā, yé du'pocārīrē coedutigu yu'ure aco o'otiāpu. A'tigo pe'e mu'ū weeti'quere weeamo. Co ya'coco me'rā yé du'pocārīrē coeamo. Be'ro co poari me'rā tuucoeamo. ⁴⁵ Mu'ū yu'ure añudutigu, mi'mitiāpu. Co pe'e yu'ū sājāejacāpūta, yé du'pocārīrē mi'mimo. Mi'midu'utimo yujupu.

⁴⁶ »Mu'ū yu'ū dupoapure ū'se, marī piopeosenojōrē piopeotiāpu. Co pe'e yé du'pocārīpūre ū'mutisere piopeoamo. ⁴⁷ Tojo weegu a'tiro nigūtī. Co peje ña'arō wee'quere acobojono'mo. Tojo weego yu'ure tojo weese me'rā co pūtu ma'isere ī'omo. Cā'rō na wee'quere acobojorā, cārō ma'isere ī'ono'o. Nemorō waro ña'arō wee'quere acobojorā, pūtu ma'isere ī'ono'o, nicu niwī.

⁴⁸ Be'ro numiorē a'tiro nicu niwī:

—Mu'ū ña'arō wee'quere acobojono'pe'ocā'a, nicu niwī.

⁴⁹ Āpērā ba'adutirā pijino'cārā topu dujirā na basu a'merī a'tiro ucūcārā niwā:

—¿Noanojō nisari ā'ri ña'arō wee'quepūreta acobojosājādojagu? nicārā niwā.

⁵⁰ Na tojo nimicā, Jesú pe'e numiorē a'tiro nicu niwī:

—Mu'ū yu'ure ējōpeotjāgō, ña'arō wee'quere acobojono'apu. Wācūque'tiro marīō wa'agosa'a, nicu niwī.

8

Jesú weresijari cura numia cārē weetamu'que ni'i

¹ Jesú ña'arō wee'core acobojōca be'ro nipe'tise macārīpu nipe'tiropu sijabi'acu niwī. Tocjārārē cū ye cjasere bu'e werecusiagu weecu niwī. Tojo nicā Ō'acū wlogu nigūsami nisere werecu niwī. Cū bu'erā doce cū me'rā ba'patisijacārā niwā. ² Āpērā quē'rā numia na me'rā ba'patisijacārā niwā. Na Jesú toduporo wātia cō'awīrōno'cārā numia, duti yu'rūono'cārā numia nicārā niwā. Ni'cō na wa'tero María, na “Magdalena” nigō, siete wātia cō'awīrōno'co nico niwō. ³ Tojo nicā apego Juana, Cuza wāmetigu numo nico niwō. Co marāpu Herode yere da'raco'teri masū nicu niwī. Susana wāmetigo quē'rā nico niwō. Āpērā pājārā numia Jesure na cūose me'rā weetamucārā niwā.

Jesú oteri masū ye quetire queose me'rā were'que ni'i

(Mt 13.1-9; Mr 4.1-9)

⁴ Pājārā masā peje macārīcjārā Jesú tiropu ī'arā wa'acārā niwā. Na pājārā nerēcā ī'agū, Jesú queose me'rā narē bu'ecu niwī. A'tiro nicu niwī:

⁵ —Ni'cū masū cū ya wesepu otegu wa'asami. Cū otegu, wēestewā'cācā, ma'apu apeye otese cape doqueque'asa'a. Ti ma'apu yu'rūarā, tere āpērā ū'tacūuwā'cāsama. Be'ro mirīcūa a'ti, te perire ī'aboca, ba'ape'ocā'sama. ⁶ Apeye ūtāpaga wa'teropu doqueque'asa'a. Te peri pī'rī, aco mariyucā, ñaidija wa'asa'a. ⁷ Apeye otese cape pota wa'teropu burāque'asa'a. Pota pe'e tere pī'rīyu'rua, wējēcā'sa'a. ⁸ Apeye otese cape di'ta añurōpu burāque'asa'a. Te añurō pī'rī, dūcatisa'a. Ni'cā ño cien peri dūcatisa'a, nicu niwī.

To be'ro Jesú pūtu tutuaro me'rā narē nicu niwī:

—O'meperi cūorānojō a'tere añurō tu'oya, nicu niwī.

Jesure cā bu'erā “¿De'ro weegu queose me'rā bu'eti?” ni'que ni'i

(Mt 13.10-17; Mr 4.10-12)

⁹ Be'ro cũ bu'erã “¿De'ro nisí'rĩrõ weeti mu'u queose were'que?” ni sêrĩtiña'cãrã niwã.
¹⁰ Narê yu'ticu niwĩ:

—Õ'acũ musãrê a'tiro weemi. Æpêrã toduporopu masĩña marĩmi'que cũ wiogu nisere musãrê masicã weemi. Yu'ure êjõpeotirãma queose me'rã wereno'o. Tojo weerã yu'u weesere T'amirã, T'amasísome. Yé cjasere tu'omirã, tu'omasitirã tojarãsama.

Jesú oterĩ masũ ye quetire “A'tiro nisí'rĩrõ wee'e” ni were'que ni'i

(Mt 13.18-23; Mr 4.13-20)

¹¹ »Yu'u queose were'que a'tiro nisí'rĩrõ wee'e. Otese cape Õ'acũ ye queti weronjõ ni'i. ¹² Ma'apu buruque'a'que a'tiro nisí'rĩrõ wee'e. Masã, yé quetire tu'oma. Be'ro na tu'o'quere wãtĩ a'ti, tere ê'mape'ocã'sami. Napu tere êjõpeo, Õ'acũ narê yu'ruweticã weeri nigũ, tojo weesami. ¹³ Apeye otese cape ütãpaga wa'teropu buruque'a'que a'tiro nisí'rĩrõ wee'e. Na, yé quetire añurõ e'catise me'rã tu'osama. Tojo weemirã, nu'cõrĩ marirã weronjõ añurõ êjõpeotisama. Yoaticã añurõ êjõpeocũmi, be'ro narê Æpêrã ña'arõ weecã T'arã, êjõpeodu'ucã'sama. ¹⁴ Apeye pota wa'teropu buruque'a'que a'tiro nisí'rĩrõ wee'e. Yé quetire tu'oma, tu'orã pe'e. Mejõ siape me'rã a'ti umuco cjasere wãcũque'tiyu'ruasama. Peje cuosĩ'risama. A'ti umucopu e'catisere uputu wãcũsama. Tojo weero a'te nipe'tise narê dojorêcã'sa'a. A'tiro weerã, na ðuca marirã weronjõ tojama. ¹⁵ Apeye otese cape di'ta añurõpu buruque'a'que pe'e a'tiro nisí'rĩrõ wee'e. Na, yé quetire añurõ tu'osĩ'rĩrõ põtêorõ tu'oma. Tere tu'o, Õ'acũ ðaronjõ queoro weeme'ricã'ma. Añurõ êjõpeonu'cũrã peje ðucatarã weronjõ nima, nicu niwĩ.

Jesú sĩ'ocja me'rã queose o'o'que ni'i

(Mr 4.21-25)

¹⁶ Jesú cũ bu'erãrê a'tiro werenemocu niwĩ:

—Ne ni'cũ sĩ'ocjare sĩ'otoja, apeyenojõ me'rã mo'atisami. Tojo weetigu, cũ cãrĩrõ docapu cütisami. A'tiro pe'e weesami. Nipe'tirã topu sãjãarã T'ato nigũ, u'muarõpu ðu'teyoosami. ¹⁷ A'tiro ni'i. Toduporopu masã masĩno'ña marĩ'quere masĩno'rõsa'a. Ya'yioropu ni'que quê'rã bajuarosa'a. Jesú, yé queti masĩno'ña marĩmi'que be'ropure sĩ'ocja bo'reyuro weronjõ masĩpe'ticã'no'rõsa'a nigã, tojo nicu niwĩ.

¹⁸ »A'tere tu'orã, añurõ tu'oya. Yu'u bu'ese tu'o êjõpeorãrê Õ'acũ masise o'onemogã'sami. Æpêrã yu'u bu'esere tu'osĩ'rĩtubitiarã pe'ere na masĩmi'quere ê'mape'ocã'sami, nicu niwĩ Jesú.

Jesú paco, tojo nicã cũ acabijirã cjase ni'i

(Mt 12.46-50; Mr 3.31-35)

¹⁹ Be'ro Jesú paco, cũ acabijirã cãrê a'marã a'ticãrã niwã. Na masã mu'muyu'rucã T'arã, wi'ipu sãjãamasitĩcãrã niwã. ²⁰ Topu nigũ Jesure werecu niwĩ:

—Mu'u paco, mu'u acabijirã sope pu'to niama. Mu'urê T'asĩ'riapãrã, nicu niwĩ.

²¹ Tere tu'ogu, Jesú nicu niwĩ:

—No'o Õ'acũ ye quetire tu'o, tere queoro weerãnojõ náta yu'u paco, yu'u acabijirã weronjõ nima, nicu niwĩ.

Jesú wĩ'rõrê, tojo nicã pã'cõrĩrê di'tamarĩacã wee'que ni'i

(Mt 8.23-27; Mr 4.35-41)

²² Ni'cã numu Jesú cũ bu'erã me'rã yucusupu mujãsjãgũ, a'tiro nicu niwĩ:

—Te'a siaquiji ditara sumutopu, nicu niwĩ.

Cũ tojo nicã tu'orã, wa'acãrã niwã. ²³ Na pë'arĩ cura Jesú cãrĩa wa'acu niwĩ. Wãcũña marĩrõ wĩ'rõ uputu wêetuuwã'cãticaro niwũ. Tojo wa'acã, pã'cõrĩ yucusupure paaquesãamujãcaro niwũ. Tiwu mirĩdijatawio nicaro niwũ. ²⁴ Tojo wa'acã T'arã, Jesure wã'cõrã buruacãrã niwã. A'tiro nicãrã niwã:

—Ûsãrê bu'egu, marĩ mirĩrãtirã wee'e, nicãrã niwã.

Na tojo nicã tu'ogu, Jesú wã'cã, te wĩ'rõrê, pã'cõrĩrê yusuocu niwĩ. Nipe'tise di'tamarĩdijape'tia wa'acaro niwũ. ²⁵ Tu'ajanu'cõ, cũ bu'erãrê nicu niwĩ:

—¿Musãrê êjõpeose de'ro wa'amitito? nicu niwĩ.

Na uputu ucuã'cãrã nitjãrã T'amariã, a'merĩ nicãrã niwã:

—¿Noanojõ nisariba ã'rĩ? Wĩ'rõ, pã'cõrĩputa tu'omaatidojacã'a, nicãrã niwã.

Jesú Gerasa wãmetirocjũ wãtĩa sãjãno'cure cõ'awĩrõ'que ni'i

(Mt 8.28-34; Mr 5.1-20)

²⁶ Be'ro Jesú cũ bu'erã me'rã pë'acu niwĩ. Pë'a, ape pã'rê Galilea põtêorõpu Gerasa wãmetiropu pë'ajacãrã niwã. ²⁷ Jesú yucusupu ni'cu majãnu'cãrĩ cura ni'cũ Gerasacjũ cũ tiro ejacu niwĩ. Yoacã waro ã'rĩ masũ wãtĩa sãjãno'cu cũ nirĩtero yu'rucaro niwũ. Ne

su'ti marī, ne wi'ipū niticu niwī. Masāperi wa'teropū nibajaque'aticu niwī. ²⁸⁻²⁹ Jesú cūrē ĩ'agū, wātī masūpure sāñagūrē “Wijaaya”, nicu niwī. Cū cō'awīrōcā ĩ'agū, Jesú tiropū ejaque'a, uputu caricūcu niwī:

—Jesú, Ō'acū u'musepu nigū macū, ¿de'ro weegu yu'ure caribogu a'titi? Yu'ure ña'abutiario pi'eticā weeticā ña, ni tutuaro me'rā sērīcu niwī.

Pejetiri wātī masūrē ñe'ea, burūque'amujācā weecu niwī. Masā cūrē aperopū wa'aticā'to nīrā, omocārī, du'pocārīpu cōme dari me'rā du'tecūumujācārā nimiwā. Tojo weemicā, cū wejesuremujācu niwī. Wātī cūrē masā marīrōpu su'ori miamujācu niwī. ³⁰ Jesú cūrē sērītiña'cu niwī:

—¿De'ro wāmetiti?

Cū yu'ticu niwī:

—Legión wāmeti'i, nicu niwī. Pājārā wātīa ūsā nicā'a nīgū, tojo nicu niwī. ³¹ Wātīa Jesure a'tiro nicārā niwā:

—Ēsārē ĩ'abajudutidijari pejopū bu'iri da're bajurioticā'ña ni, uputu sērīcārā niwā. ³² Titare ūrūgūpū pājārā yesea ba'a nu'cūcārā niwā. Narē ĩ'arā, wātīa Jesure “Napure sājāarāti” ni, tutuaro me'rā sērīcārā niwā. Jesú narē “Tojota weeya”, nicu niwī. ³³ Tojo weerā na masūpure nī'cārā wijaa, yeseapure sājāacārā niwā. Yesea na wātīa sājāāca be'ro opa tu'rupū omamaati, ditarapū doqueñojā, mirīpe'tia wa'acārā niwā.

³⁴ Tojo wa'asere ĩ'arā, yeseare co'terā a'tiro weecārā niwā. Na uputu ucuarā macāpu, cāpūpu omawā'cā, weresterā wa'acārā niwā. ³⁵ Te quetire tu'orā, masā tojo wa'asere ĩ'arā wa'acārā niwā. Na Jesú tiropū ejarā, wātīa sājāno'cure Jesú pu'toacā dujicā ĩ'acārā niwā. Cū su'ti sāña, añurō wācūse cuogu dujicu niwī. Na cūrē ĩ'arā, uise me'rā ĩ'acārā niwā. ³⁶ Āpērā topū ĩ'arā ejarārē Jesú wātīa sājāno'cure cō'awīrōcā ĩ'a'cārā “A'tiro wee wātīarē cō'awīrōami”, ni werecārā niwā. ³⁷ Jesú a'tiro weecā ĩ'arā, nipe'tirā masā Gerasapu nīrā Jesure tutuaro me'rā “Mu'u aperopū wa'aya”, nicārā niwā. Na uputu waro uicārā niwā. Tojo weerā Jesure tojo nicārā niwā. Tere tu'ogu, Jesú yucusupu mujāsājāa, wa'a wa'acu niwī. ³⁸ Wātīa cuomi'cu Jesure “Yu'u quē'rā mu'u me'rā wa'aguti” nīgū, uputu sērīcu nimiwī. Jesú pe'e cūrē nicu niwī:

³⁹ —Mu'u ya wi'ipū tojaa, nipe'tise Ō'acū mu'urē wee'quere werepe'ocā wa'aya, nicu niwī.

Tojo weegu cū nipe'tiro cū ya macācārārē Jesú cūrē wee'quere werecusiagu wa'acu niwī.

Jairo macōrē, tojo nicā dí mejā cuogore Jesú yu'ruo'que ni'i
(Mt 9.18-26; Mr 5.21-43)

⁴⁰ Be'ro Jesú ditara ape pā'rēpu nī'cu pē'atāca be'ro masā e'catise me'rā cūrē pōtērīcārā niwā. Nipe'tirā cūrē yucue'cārā nitjārā, tojo weecārā niwā. ⁴¹ Titare ni'cū su'ori nerēwuari wi'i wioḡu Jairo wāmetigu Jesú tiro etacu niwī. Cū Jesú tiro ejaque'a, Jesure “Yu'ure pajaña'cureya. Ya wi'ipū te'a”, nicu niwī. ⁴² Cū macō ni'cō nigō doce cū'marī cuogo wērīse pu'topū nico niwō. “Jau” ni, Jesú to wa'ari cura pājārā masā sirutucārā nitjārā, cūrē añurō tuuti'awā'cācārā niwā. ⁴³ Na tojo weerā wa'tero ni'cō numio doce cū'marī dí mejā dutitigo nico niwō. Co ocoyedutise wapa nipe'tise niyeru tojaque'a wa'aco niwō. Ne ni'cū core ocoyeyu'ruoticu niwī. ⁴⁴ Tojo weego co Jesú sē'ema wa'a, cū su'tiro yapapu ñe'eña'co niwō. Co ñe'erī curata co dí wijami'que bu'anū'cā wa'acaro niwā. ⁴⁵ Tojo wa'ari cura Jesú sērītiña'cu niwī:

—¿Noa yu'ure ñe'eti? nicu niwī.

Nipe'tirāputa “Ne ni'cū ñe'etimi”, nicārā niwā. Tojo weegu Pedro, tojo nicā cū me'rācārā Jesure nicārā niwā:

—Ēsārē bu'egu, masā mu'urē nipe'tiro doquewāwā'cā, tuuquejoma. Tojo wa'acā masimigū, mu'u ¿de'ro weegu “¿Noa yu'ure ñe'eti?” niti? nicārā niwā.

⁴⁶ Na tojo nicā tu'ogu, Jesú nicu niwī:

—Ni'cō yu'ure ñe'ecā tu'oña'pu. Core yu'u tutuaro me'rā yu'rūcā weeasu, nicu niwī.

⁴⁷ Cū tojo nicā tu'ogo, cū masītojami, yu'uta weeasu nigō, narāsāḡōta Jesú pu'to a'ti, ejaque'aco niwō. Co nipe'tirā tu'oropū werepe'ocā'co niwō. A'te ye bu'iri cū yaro su'tirore ñe'easu nigō, tojo nicā “Yu'u ñe'ecāta, yu'ruono'copū tojasu”, ni wereco niwō.

⁴⁸ Co tojo nicā tu'ogu, Jesú core nicu niwī:

—Mu'u ējōpeotjāḡō, yu'ruono'copū toja'a. Duti marīḡō e'catise me'rā tojaaya, nicu niwī.

⁴⁹ Jesú core ucūrī cura ni'cū Jairo nerēwuari wi'i wioḡu ya wi'icjū ejacu niwī. Jairore nicu niwī:

—Mu'u macō wērīatojamo. Marīrē bu'egure caribonemotiguta majā, nicu niwī.

⁵⁰ Jesú tojo nicā tu'ogu, Jairore nicu niwī:

—Uitiguta. Yu'are ējōpeoya. Mu'u tojo weecā, mu'u macō masōno'gōsamo, nicu niwī.
⁵¹ Ti wi'ipure etagu, co pesari tucūpure ne āpērārē sājāadutitica niwī. Pedro, Santiago, Juā, tojo nicā co pacusumua dia'cūrē sājāadutitica niwī. ⁵² Nipe'tirā ti wi'ipu nirá uputu utirā, dujasewā'arārē Jesú nicu niwī:

—Utiticā'ña. Co wērītimo. Cārīgō weemo, nicu niwī.

⁵³ Masā co wērī'quere masīcārā niwā. Tojo weerā cū tojo nicā tu'orā, cūrē bujicā'cārā niwā. ⁵⁴ Jesú pe'e ucūgūta, co ya omocārē ñe'e, nicu niwī:

—Wī'magō, wā'cānu'cāña, nicu niwī.

⁵⁵ Cū tojo niri curata wērī'co masā, wā'cānu'cāco niwō. Jesú co pacusumuarē “Ba'ase ecaya”, nicu niwī. ⁵⁶ Cū tojo weesere ī'arā, co pacusumua uputu ī'aucuacārā niwā. Jesú core masō'quere ne āpērārē weredutitica niwī.

9

Jesú cū bese'cārārē weredutio'o'que ni'i

(Mt 10.5-15; Mr 6.7-13)

¹ Jesú cū bu'erā docere neocūcu niwī. Be'ro narē cū tutuasere o'ocu niwī. Wātīa no'o nīrārē cō'awīrōmasīsere o'ocu niwī. Tojo nicā duti ya'ruomasīsere o'ocu niwī.

² Narē Ō'acū wiogu nimi nisere weredutitica niwī. Dutitirārē ya'ruodutitica niwī. ³ A'tiro nio'ocu niwī:

—Wa'arā, ne apeyenojō miaticā'ña. Tuacju, ajuronojō, ba'ase pu'e, niyeru ne miaticā'ña. Musā sāñase me'rā dia'cū wa'aya. Ne apeye mianemoticā'ña. ⁴ Musā no'o niri wi'ī ejarā, musā to niri pōtēorō tojaque'aya. ⁵ No'o āpērā musārē ñe'eticā, ti macāpure wijarā, ti macā cjase di'ta wā'a'quere paastecō'aña. Tojo weerā masā “A'ti macācjārā bu'iritima” ni ī'orāsa'a, nicu niwī.

⁶ Cū tojo nica be'ro wa'a wa'acārā niwā. Wa'a, nipe'tise macārīpu Jesú masārē ya'ruose quetire werecusiacārā niwā. Tojo nicā dutitirārē ya'ruocārā niwā.

Herode Jesú weesere tu'o'que ni'i

(Mt 14.1-12; Mr 6.14-29)

⁷ Galilea di'ta wiogu Herode nipe'tise Jesú wee'quere tu'ocu niwī. Tere tu'ogu, Herode de'ro weémasitica niwī. Āpērā “Cū Juā wāmeyeri masū wērī'cupu masācu nimi”, nicārā niwā. ⁸ Āpērā “Dūporocjūpu Ō'acū ye quetire weremu'tārī masū Elía bajuapī”, nicārā niwā. Āpērā “Apetero weegu ni'cū todūporocjū Ō'acū ye quetire weremu'tārī masū masā'cu nigū nisamigu”, nicārā niwā. ⁹ Herode pe'e a'tiro nicu niwī:

—Yu'uta Juā ya dupoare dutesuredutiwa. To pūrīcārē ¿noanojō nisari tocā'rō na ucūno'gū? Cūrē ī'asī'rīmisa'a, nicu niwī.

Jesú ni'cāmocusetiri mil umuarē ba'ase eca'que ni'i

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Jn 6.1-14)

¹⁰ Be'ro Jesú bese'cārā na bu'ecusiaca be'ro cū tiro daja, na weecusia'quere werecārā niwā. Be'ro narē Jesú masā marīrōpu Betsaida wāmetiri macā pu'topu su'ori wa'acu niwī. ¹¹ Masā pe'e na wa'ase quetire tu'ocā'cārā niwā. Tojo weerā tere tu'orā, narē sirutuwā'cācārā niwā. Jesú narē añuduti, Ō'acū wiogu nimi nisere were, dutitirārē ya'ruocu niwī.

¹² Be'ro ñamica'apu nicā ī'arā, cū bu'erā doce cū tiro wa'a, cūrē ucūcārā niwā:

—Masārē “Tocā'rōta ni'i”, ñiña. Macārīpu, no'o pu'to nise macārīpu ba'ase, cārīrō a'magū wa'adutiya. A'to marī nīrōpure ne apeyenojō marībutiacā'a, nicārā niwā.

¹³ Jesú pe'e nicu niwī:

—Musā narē ba'ase ecaya.

Na cūrē nicārā niwā:

—Ūsā ni'cāmocusepagata pā, tojo nicā wa'i puarāta cu'o. Masārē ne a'teacā se'satisa'a. ¿Ūsārē ā'rā pājārā ye niatjere ba'ase duudutigu weeti? nicārā niwā.

¹⁴ Na pājārā, umua se'saro ni'cāmocusetiri mil wa'tero nicārā niwā. Jesú narē nicu niwī:

—Masārē te cururinucū cincuenta dujudutiya, nicu niwī.

¹⁵ Na cū duti'caronojōta wee, dujipe'ticā'cārā niwā. ¹⁶ Be'ro Jesú te ni'cāmocuse pārē, na wa'ī puarārē mii, u'muarōpu ī'amorō, cū pacu Ō'acūrē na ye niatjere e'catise o'ocu niwī. Tu'ajanu'cō, cū pe'esteca be'ro cū bu'erārē masārē etidutigu o'ocu niwī. ¹⁷ Nipe'tirā ba'a, yapicārā niwā. Be'ro doce pi'seri na ba'adu'a'quere seeneocārā niwā.

Pedro Jesure “Mu'u Ō'acū o'ó'cuta ni'i” ni'que ni'i

(Mt 16.13-19; Mr 8.27-29)

¹⁸ Ni'cāti Jesú cū se'saro ñubuegu weecu niwī. Titare cū bu'erā quē'rā cū me'rā nicārā niwā. Narē sērītiña'cu niwī:

—Masā ¿de'ro ni ucūti yu'ure? nicu niwī.

¹⁹ Na cūrē yu'ticārā niwā:

—Āpērā mu'urē “Juā wāmeyeri masū nimi”, nima. Āpērā mu'urē “Dūporocjūpū Ō'acū ye queti weremu'tārī masū Elía nimi”, nima. Āpērā “No'o nigú dūporocjūpū Ō'acū ye queti weremu'tārī masū masā'cu nigú nisasami”, nima, nicārā niwā.

²⁰ Be'ro narē sērītiña'cu niwī tja:

—¿Masā waro, de'ro wācūti yu'ure? nicu niwī. Pedro cūrē nicu niwī:

—Mu'u Ō'acū bese'cu Cristo ni'i, nicu niwī.

Jesú cū wērīatjere were'que ni'i

(Mt 16.20-28; Mr 8.30-9.1)

²¹ Jesú narē ne cārō āpērāpūre cū Ō'acū bese'cu nisere weredutitica niwī. ²² Be'ro narē nicu niwī:

—Yu'u Ō'acū macū masū weronojō upūtigu pūrō pi'etigusa'a. Judío masā bucurā, pa'ia wiorā, Moisé oja'quere bu'eri masā yu'ure i'atu'tirasama. Yu'ure wējērāsama. Na tojo weemicā, i'tia numu be'ro masāgūsa'a, nicu niwī.

²³ Be'ro nipe'tirā masārē nicu niwī:

—No'o yu'ure sirutusī'rīgūnojō nipe'tise numūī sirutuato. Cū weesī'rīrōnojō weeticā'to. Yu'u uaro pe'e weeato. No'o yu'ure sirutusī'rīgū, “Jesure ējōpeogu, wērībosa'a” nitigūta sirutuato. ²⁴ Yu'ure ējōpeose me'rā ña'arō yu'rūsī'rītigu, yu'ure ējōpeodu'ugūnojō pecame'epu bu'iri da're bajuriono'gūsami. Apī wējēsere uiti, yu'ure ējōpeonu'cūgūnojō yu'u me'rā catinu'cūgūsami. ²⁵ Ni'cū a'ti turi cjase nipe'tisere wapata'agu, cū ejeripō'rā pe'ere bajuriogu, ¿ñe'enojōrē wapata'abosari? ²⁶ Yu'ure, tojo nicā ye quetire bopoyasāticā'ña. Masā bopoyasācā, yu'u Ō'acū macū masū weronojō upūtigu a'tiro weegusa'a. Apaturi a'ti turipūre a'tigu, yu'u pacu asistese me'rā, cūrē wereco'terā me'rā yu'u quē'rā musārē bopoyasāgūsa'a. Yu'u tutuase me'rā a'tigu, tojo weegusa'a. ²⁷ Diacjū musārē wereguti. Ni'cārē a'topu nirá yu'u wiogu sājācā i'atimīrā wērīsome, nicu niwī.

Jesú cū bajusere dūcayū'que ni'i

(Mt 17.1-8; Mr 9.2-8)

²⁸ Ni'cā semana Jesú “Yu'u wiogu sājācā i'arāsa'a” nica be'ro ūrūgūpū ñubuegu mujāgū, Pedro, Santiago, Juārē miacu niwī. ²⁹ Topu cū ñubuegu, cū bajusere dūcayua wa'acu niwī. Cū ye su'ti añurō butise, asistese wa'acaro niwū. ³⁰ Tojo wa'acā, puarā umua bajua, cū me'rā ucūcārā niwā. Na dūporocjārāpū Moisé, Elía nicārā niwā. ³¹ Na asistese me'rā nirá, Jesú cū Jerusalēpu wērīatjere ucūcārā niwā. ³² Pedro quē'rā uputu wūja cuo'cārā nimirā, wā'cācārā niwā. Wā'cā, Jesú cū asistese, tojo nicā cū me'rā nīrārē i'acārā niwā. ³³ Na Jesú tiro nī'cārā wa'ari cura Pedro Jesure nicu niwī:

—Wiogu, marī a'topu nicā añuyu'rua'a. I'tia wī'iacā weerā. Ni'cā wī'i mu'u ya wī'i, ape wī'i Moisé ya wī'i, ape wī'i Elía ya wī'i weerā, nicu niwī.

Pedro cū tojo nisere tu'oña'timigū, de'ro nīmasītigu, tojo nicu niwī. ³⁴ Cū tojo ucūrī cura ni'cā o'mecurua dijati, tuubi'acā'caro niwū. Na ti o'mecurua po'peapu nīrā, ucua wa'acārā niwā. ³⁵ Be'ro ti curuapu ni'cū a'tiro ucūcā tu'ocārā niwā:

—Ā'rī yu'u macū yu'u bese'cu nimi. Cū ucūsere tu'o ējōpeoya, nicu niwī.

³⁶ Tojo nica be'ro Jesú ni'cūta tojanu'cācu niwī. Moisé, Elía marīcārā niwā majā. Cū bu'erā na i'a'quere tojota tu'oña'yu'ruocā'cārā niwā. Ne cārō āpērārē wereticārā niwā.

Jesú wī'magū wātī sājāno'cure cō'awīrō'que ni'i

(Mt 17.14-21; Mr 9.14-29)

³⁷ Ape numu pe'e ūrūgūpū ni'cārā dijatacā, pājārā Jesure pōtērīcārā niwā. ³⁸ Ni'cū na wa'teropu nigú uputu Jesure ucūquejocu niwī:

—Ēsārē bu'egu, yu'u macū ni'cū nigūrē pajaña'cureya. Ī'agū a'tia. ³⁹ Wātī cūrē sājāa'cu ñe'ea, caricū, wērīamujācā weemī. Tojo nīcā useropu so'potu'umi. Cūrē ña'abutiario wéegu, pi'eticā weeyu'ruami. Ne du'usi'rītimi. ⁴⁰ Mu'u bu'erārē “Wātīrē cō'awīrōña”, nitojamiapu. Ne pōtēotiana, nicu niwī.

⁴¹ Jesú yu'ticu niwī:

—Masā ējōpeose moorā ña'arā ni'i. Yu'u musārē yoacā bu'emicā, ne tu'omasīwe'e yujupu. ¿No'ocā'rō yoacā masā yu'ure ējōpeoticā wācūtutuagusari? Mu'u macūrē yu'u tiro miitia, nicu niwī.

⁴² Wí'magũ cã tiro wa'acã, wãtĩ cãrẽ nucũcãpu doqueque'acã weecu niwĩ. Apaturi wãcũña marĩrõ cãrẽ wẽrĩacã weecu niwĩ tja. Cũ tojo weecã, Jesú wãtĩrẽ cõ'awĩrõ, yu'ruocu niwĩ. Tu'ajanu'cõ, cã pacure wiacu niwĩ. ⁴³ Nipe'tirã to nirã Ô'acũ tutuasere ï'amarĩacãrã niwã.

Jesú cã wẽrĩatjere apaturi werenemo'que ni'i
(Mt 17.22-23; Mr 9.30-32)

Na Jesú wee'õ'quere ï'amarĩarĩ cura cã bu'erãrẽ nicu niwĩ:

⁴⁴ —Yu'u ni'cãrõacã nisere añurõ tu'oya. Acobojojicã'ña. Yu'u Ô'acũ macũ masũ weronojõ upũtigure wiorãpure o'orãsama, nicu niwĩ.

⁴⁵ Cũ tojo nisere cã bu'erã pe'e ne tu'omasĩticãrã niwã. Ô'acũ narẽ tojo masĩtabasioticã weecu niwĩ. Na cã nĩ'quere “¿De'ro nĩs'ĩrõ weeti?” ni sẽrĩtiña'ui nicãrã niwã.

Añurõ weeyu'runu'cãgũ ye cjase ni'i
(Mt 18.1-5; Mr 9.33-37)

⁴⁶ Be'ro Jesú bu'erã na basu ¿noa marĩ wa'teropu nigũ ãpẽrã yu'ruoro niyu'runu'cãgũsari? nĩrã, uputu du'sasocãrã niwã. ⁴⁷ Jesú na tojo wãcũsere ï'amasicã'cu niwĩ. Tojo weegu ni'cũ wĩ'magũrẽ cã pu'to wejeonu'cõ, ⁴⁸ narẽ nicu niwĩ:

—Yu'ure maigũnojõ ni'cũ ãrĩ wĩ'magũrẽ ñe'egũ weronojõ weemi. Cãrẽ ñe'egũ, yu'ureta ñe'egũ weemi. Yu'ure ñe'egũ, yu'ure o'õ'cu Ô'acũ quẽ'rãrẽ ñe'egũta weemi. No'o musã wa'teropure “Ãpẽrã yu'ruoro ni'” ni wãcũtigu cũta nimi ãpẽrã yu'ruoro nigũ, nicu niwĩ Jesú.

Marĩrẽ ï'atu'titigu marĩ me'rãcjũ nimi nise ni'i
(Mr 9.38-40)

⁴⁹ Be'ro Juã Jesure a'tiro nicu niwĩ:

—Ësãrẽ bu'egu, ni'cũ mu'u wãmerẽ pisutjãgũ, wãtĩarẽ cõ'awĩrõcã ï'awã. Cũ marĩ me'rãcjũ nitiamĩ. Tojo weerã cãrẽ cã'mota'awu, nicu niwĩ.

⁵⁰ Cũ tojo nicã tu'ogu, Jesú a'tiro nicu niwĩ:

—Tojo weegure cã'mota'aticã'rõua'a. Marĩrẽ ï'atu'titigu marĩ me'rãcjũ nimi, nicu niwĩ Jesú.

Jesú Santiagore, Juãrẽ tu'ti'que ni'i

⁵¹ Jesú wẽrĩ, cã u'musepu mujãti ñuporo uiro marĩrõ wãcũtutuario me'rã “Jerusalẽpu wa'aguti”, nicu niwĩ. ⁵² Cũ ñuporo ãpẽrãrẽ o'õyucu niwĩ. Na ni'cã macã Samaria di'ta nĩrĩ macãpu Jesú cã cãrĩatjore a'mayurã wa'acãrã niwã. ⁵³ Ti macã Samariacjãrã judio masã me'rã a'pepũrĩarã nitjĩarã, Jesú o'õ'cãrãrẽ ñe'es'ĩrĩticãrã niwã. Na, Jerusalẽpu Jesú wa'agusami nĩrã, tojo weecãrã niwã. ⁵⁴ Samariacjãrã tojo weesere ï'arã, Jesú bu'erã Santiago, Juã a'tiro nicãrã niwã:

—Ësã wioгу, narẽ bu'iri da'rerã, ¿pecame'erẽ u'musepu dijatiduticã uati? ¿Ñuporocjũ Ô'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ Elía wee'caronojõ weeruati? nicãrã niwã.

⁵⁵ Tere tu'ogu, Jesú narẽ ï'a, tutuario me'rã tu'tigu, a'tiro nicu niwĩ:

—Musã tojo wãcũse Espĩritu Santu o'ose mejẽta ni'i. ⁵⁶ Yu'u Ô'acũ macũ masũ weronojõ upũtigu masãrẽ bu'iri da're bajuriogu a'titiwu. Narẽ yu'ruogu a'tigu weewa, nicu niwĩ.

Be'ro na ape macãpu yu'rua wa'acãrã niwã.

Jesú me'rã wa'as'ĩrĩmi'cãrã ye queti ni'i
(Mt 8.19-22)

⁵⁷ Na ape macãpu yu'ruari cura ni'cũ masũ Jesure nicu niwĩ:

—Yu'u mu'u no'o wa'aro sirutuguti, nicu niwĩ.

⁵⁸ Jesú cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Wa'icuarã na cãrĩrĩ tuti cuoma. Mirĩcã quẽ'rã na põ'rãtiri su'tiro cuoma. Yu'u pũrĩcã Ô'acũ macũ masũ weronojõ upũtigu ne cã'rõ cãrĩpesaro, yaro diãcjũrẽ moo'o, nicu niwĩ.

⁵⁹ Apĩ pe'ere Jesú a'tiro nicu niwĩ:

—Te'a yu'u me'rã, nicu niwĩ.

Cũ yu'ticu niwĩ:

—Wioгу, yu'u pacu tiropu wa'aguti yujupu. Topu ni, be'ro yu'u pacu wẽrĩca be'ro yaatojagupu mu'u me'rã wa'aguti, nicu niwĩ.

⁶⁰ Jesú cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Yu'ure ējōpeotirā wērī'cārā weronojō nima. Nāta wērī'cārārē yaato. Mu'u pūrīcā yu'ure sirutuya. Sirutu, Ō'acū wioḡu nigūsami nisere weregū a'tia, nicu niwī.

⁶¹ Be'ro Jesure apī nicu niwī:

—Wioḡu, mu'u me'rā wa'aguti. Yu'u mu'u me'rā wa'ati dūporo ya wi'icjārārē we'eritisi'rīsa'a yujupu, nicu niwī.

⁶² Jesū cārē nicu niwī:

—Di'ta se'ecūḡā, opanurē wa'ari nīgā, sē'ema pe'e ī'atōrōtisami. Ā'rī weronojō Ō'acūrē ējōpeo'cupua todūporo cū weeseti'quere wācūnurūtisami. Wācūnurūḡā Ō'acū ye cjasere queoro weemasītisami, nicu niwī.

10

Jesú setenta y dos masārē cū ye quetire weredutigh o'ó'que ni'i

¹ Be'ro Jesú setenta y dos āpērā umuarē pijinemocu niwī. Narē puarērā dia'cū narē'tise cū wa'tje macārīpu cū dūporo o'óyucu niwī.

² Narē a'tiro nicu niwī:

—Diacjū musārē wereguti. Marī otese peje pī'rī ducati'i. Tere miirā pe'e maribocurema. Tojo weerā musā te otese wioḡure āpērā miitamudutirā sērīnemoña, nicu niwī. A'te weronojō Ō'acū ye quetire masīsī'rīrā pājārā waro nima. Te quetire wererā pe'e pejetirācā nima. Tojo weerā āpērā cū o'ónemocā Ō'acūrē sērīña. ³ Musā wa'aya. Yu'u musārē wiose wa'teropu o'óḡu wee'e. Oveja wī'marārē yaiwa wa'teropu o'óḡu weronojō o'ó'o. ⁴ Musā wa'arā, ajuri miaticā'ña. Niyeru sārī ajuro quē'rārē miaticā'ña. Sapatu ape pa'a miaticā'ña. Ma'apu wa'arā, āpērārē añudutirā, yoacā ucūtīcā'ña. Diacjū wa'aya. ⁵ Musā wi'ipu sājāarā, ti wi'icjārārē añudutirā, a'tiro nimu'tāña: “Musā a'ti wi'icjārārē añurō wa'ato”, niña. ⁶ Ti wi'icjārā cumuca marīrō nicā, musā añudutise “Añurō wa'ato” nise na ye tojarosa'a. Tojo niticāma, musā tojo nise musārēta tojarosa'a tja. ⁷ Musā ni'cā wi'ipu ejarā, ti wi'iputa tojayā. Na ba'asenojōrē, na sī'rīsenojōrē, musā quē'rā ba'asirutuya. Da'rari masā na da'rase wapa wapata'aba'amasīma. Tojo weerā musā bu'erā wa'acā, musārē ba'ase weetamurāsama. Apeye wi'seripu wa'amujā, cārībajaque'atitīcā'ña. ⁸ Musā ni'cā macāpu etacā, ti macācjarā añurō ñe'eme'ricā, no'o na ecasere ba'aya. ⁹ Ti macāpu dutitirārē yu'ruoya. Narē a'tiro werya: “Ō'acū cū wioḡu nise musā tiropu a'tiatje cārō du'sa'a.” ¹⁰ Ni'cā macāpu musā etacā, tocjārā añurō pōtērītīcāma, macā decopu wa'aya. A'tiro niña: ¹¹ “A'ti macā cjase ūsā du'pocārīpu di'ta wā'a'quepūreta paastecō'arāti. A'ti macācjarā bu'iritisere ī'orā, tojo weerāti”, niña. Narē a'tiro ninemoña. “Musā a'tere masīña. Ō'acū cū wioḡu nise musā tiropu a'tiatje cārō du'sa'a”, niña. ¹² Jesú a'tiro ninemocu niwī:

—Musārē wereguti. Ō'acū masārē beseatji numu nicā, ti macācjarā musārē uati'cārārē a'tiro weegusami. Sodomacjārārē bu'iri da're'caro nemorō da'reno'rāsama, nicu niwī Jesú.

Jesure ējōpeotise macārīcjarā ye queti ni'i

(Mt 11.20-24)

¹³ Be'ro Jesú apeye macārīcjarārē a'tiro nicu niwī:

—Musā Corazī, tojo nicā Betsaida wāmetise macārīcjarārē ña'abutiario wa'arosa'a musārē. Yu'u weeī'o'quere ī'amirā, ducayuwe'e. Yu'u āpērā judío masā nitirā nirōpu Tiro, Sidō wāmetise macārīpu weeī'ocāma, dūporopu na ña'arō wee'quere bujaweti ducayutojabopā. Na bujawetisere ī'orā, na weewuaronojōpuma su'ti wāquīsenojōrē sāña, nujārē na dupoapu ōrēstepeobopā. ¹⁴ Ō'acū masārē beseatji numu nicā, Tiro, Sidōcjarā nemorō musā pe'ere bu'iri da'reyu'runu'cāḡūsami. ¹⁵ Ni'cārōacāma Capernaucjārārē were'e. “Tojowaro u'musepu mujārāti”, ni wācūtīcā'ña. Ō'acū musārē pecame'epu cō'abutiagusami, nicu niwī.

¹⁶ Be'ro cū bu'erārē a'tiro werenemocu niwī:

—Musā bu'esere tu'orā, yu'wreta tu'oma. Musārē uatirā, mejārōta yu'ure uatima. Tojo yu'ure uatirā, yu'wre o'ó'cūpu Ō'acū quē'rārē uatima, nicu niwī Jesú.

Jesú cū o'óyu'cārā setenta y dos na daja'que ni'i

¹⁷ Be'ro Jesú setenta y dos cū o'óyu'cārā e'catise me'rā tojatacārā niwā. A'tiro nicārā niwā:

—Ūsā wioḡu, wātīaputa mu'u dutiro, mu'u wāme me'rā ūsā cō'awīrōmujācā, yu'tiama, nicārā niwā.

¹⁸ Jesú narē nicu niwī:

—Musā nírōnojōta ni'i. Wātīrē u'musepu ní'cu bupo ya'baro weronjō docaque'a dijacā í'awū. ¹⁹ Yu'u musārē tutuasere o'owu. Musā añapure u'tapeomicā, cutipapure u'tapeomicā, na cū'ricā, toacā pūrīno'tisere o'owu. Nipe'tise wātī cū tutuasere docaque'adutigu o'owu. Ne cārō musā ña'arō weeno'some. ²⁰ “Wātīa ūsārē ya'tiama” nise dia'cūrē e'catiticā'ña. A'te pe'ere e'catiya. U'musepu Ō'acū yarā catinu'cūse cūrōrā na wāmerē ojaō'orī turipū musā wāmerē ojaō'ocā, e'catiya, nicu niwī.

Jesú ye queti, cū pacu Ō'acū ye queti ni'i

(Mt 11.25-27; 13.16-17)

²¹ Jesú cū bu'erārē ucūrī cura Espiritu Santu cūrē e'catise o'oyu'ruacu niwī. Titare cū pacure a'tiro nicu niwī:

—Pacu, mu'u u'muse, a'ti turi wiogu ni'i. “Ūsā masīyu'runu'cārā ni'i” nīrārē mu'u ye cjasere masicā weeticu niwā. Āpērā wī'marā weronjō maata tu'o ējōpeorā pe'ere tere masicā weecu niwā. Mu'u tojo weesere wācūgū, mu'urē e'catise o'o. A'tere mu'u u'caronjōta queoro wee'e, nicu niwī cū pacure.

²² Be'ro masārē ninemocu niwī tja:

—Yu'u pacu nipe'tise weemasīsere ya'are o'owī. Cū ni'cūta ya'u nisetisere masīpe'ocā'sami. Yu'u quē'rā ni'cūta cū nisetisere masīpe'o'o. No'o ya'u masicā weeno'rā quē'rā cū nisetisere masīsama, nicu niwī Jesú.

²³ Be'ro cū bu'erārē í'a, na se'sarore nicu niwī:

—Yu'ure musā, musā ye caperi me'rā í'a'a. ²⁴ Musārē a'tiro wereguti. Pājārā dūporocjārāpu Ō'acū ye queti weremū'tārī masā, tojo nicā wiorā musā ni'cārōacā í'asere í'asī'ricārā nimiwā. Ne í'aticārā niwā. Yu'u musārē weresere tu'osī'ricārā nimiwā. Ne ni'cāti tu'oticārā niwā, nicu niwī.

Jesú Samariacjū me'rā queose o'o'que ni'i

²⁵ Be'ro ni'cū Moisé oja'quere bu'eri masū Jesú cū ucūsere tu'ogu, wā'cānu'cā, Jesú me'rā ucūgū wa'acu niwī. Cūrē mejēcā ya'ticā uagu, a'tiro sērītiña'cu niwī:

—Masārē bu'egu, ya'u Ō'acū me'rā catinu'cūsī'rigū, ¿de'ro weegusari? nicu niwī.

²⁶ Jesú cūrē ya'ticu niwī:

—¿Moisé ye queti ojacā pūrīpu de'ro ojano'tito? Mu'u tere bu'egu, ¿de'ro tu'oti? nicu niwī.

²⁷ Moisé oja'quere bu'eri masū cūrē ya'ticu niwī:

—A'tiro ojano'o: “Ō'acū marī wiogure nipe'tise mu'u ējōpeose me'rā, mu'u wācūse me'rā, mu'u tutuase me'rā, mu'u tu'oña'se me'rā ma'íña. Mu'u basu ma'írōnojōta āpērārē ma'írōna'a”, ni'i, nicu niwī.

²⁸ Tere tu'ogu, Jesú cūrē nicu niwī:

—Mu'u queoro waro ya'ti'i. Mu'u a'tere wéegu, Ō'acū me'rā catinu'cūgūsa'a, nicu niwī.

²⁹ Moisé oja'quere bu'egu pe'e cūrē añurō wācūcā uagu, Jesure a'tiro nicu niwī tja:

—¿Noanojō niti āpērārē ma'írōna'a nīrānojō? nicu niwī.

³⁰ Jesú cūrē queose me'rā ya'ticu niwī:

—Ni'cū umu Jerusalécjū ma'a Jericó wa'ari ma'apu bu'acu niwī. Topu cū wa'ari cura yajari masā cūrē ñe'e, cū cuosere yajape'ocā'cārā niwā. Su'ti cū sāña'quepu quē'rārē tuweemiicā'cārā niwā. Cūrē uputu paawējēcūu, wa'a wa'acārā niwā. ³¹ Tojo wa'ari cura ni'cū pa'i cū bu'aca ma'aputa bu'acu niwī. Cūrē í'agū, í'atigu weronjō diacjū ya'rubu'a wa'acu niwī. ³² Cū be'ro tja apī Leví ya curuacjū cū cūñarōputa cū quē'rā ejacu niwī. Cūrē í'agū, cū quē'rā ape pā'rē pe'e pē'a, í'ayu'rubu'a wa'acu niwī. ³³ Na be'ro apī tja Samariacjū judío masā na yabigu ti ma'aputa bu'acu niwī. Cū cūrē í'agū, pūrō pajaña'cu niwī. ³⁴ Tojo weegu cū, cū tiro wa'a, cū cāmīrē ocoyegu, u'sere, tojo nicā vino me'rā cū ye cāmīpu piopeocu niwī. Tu'ajana'cō, su'ti caseri me'rā dū'recu niwī. Be'ro cū yagu burro bu'ipu cūrē miipeocu niwī. Miipeo, ni'cā wī'i sijari masā cārīrī wī'ipu mīaa, cūrē co'tedutigu cūucu niwī. ³⁵ Ape numu pe'e tja Samariacjū co'tedutigu puu numu da'rase wapa weronjō niyeru ti wī'i co'tegure o'ocu niwī. Cūrē a'tiro nicu niwī: “Ā'rīrē co'teya. Yu'u mu'urē o'o'que nemorō nicā, dajatojagu mu'urē wapayepē'oguti”, nicu niwī. ³⁶ A'tere wérēca be'ro Jesú Moisé oja'quere bu'egure a'tiro nicu niwī:

—Mu'u í'acā, ¿ni'inojō pe'e na í'tiarā wa'terore yajari masā na ña'arō wee'cure pajaña'pari? nicu niwī.

³⁷ Moisé oja'quere bu'eri masū ya'ticu niwī:

—Cūrē pajaña'a weetamu'cu añurō weepī, nicu niwī.

Jesú cūrē nicu niwī:

—Mu'u quē'rā āpērārē ā'rī weronjō weegu wa'aya, nicu niwī.

Jesú Marta, María ya wi'ipũ cã ní'que ní'i

³⁸ Jesú cũ wa'aro yu'ruagu, ní'cã macãpũ ejacu niwĩ. Ti macãpũ ni'cõ Marta wãmetigo co ya wi'ipũ cãrẽ põtẽrĩ, cãrĩse o'oco niwõ. ³⁹ Co ni'cõ María wãmetigore acabijotico niwõ. Cõta Jesú ucũsere tu'ogo, cũ du'pocãrĩ tiroacãpũ dujico niwõ. ⁴⁰ Co tojo weeri cura Marta pe'e co da'rasere wãcũque'tiyu'ruaco niwõ. Tojo weego co Jesú tiro wa'a, cãrẽ nico niwõ:

—Yu'u wiogu, a'tigo yu'u acabijo yu'ure weetamusere ne wãcũtimo. ¿Mu'u ne mejẽcã tu'oña'weti co tojo weesere? Core yu'ure weetamudutiya, nico niwõ.

⁴¹ Jesú core yu'ticu niwĩ:

—Marta, mu'u weesere uputu waro wãcũque'ti'i. ⁴² María pe'e yu'u ucũsere tu'ogo, añuse warore weego weemo. Co tu'o ãjõpeo'quere ne ãpẽrã ã'mamasĩtisama. Tenjõ pe'ere weeroña'a, nicu niwĩ.

11

Jesú “Õ'acũrẽ sãrĩrã, a'tiro ñubueya” nise ní'i

(Mt 6.9-15; 7.7-11)

¹ Ní'cã namu Jesú aperopũ ñubuegu weecu niwĩ. Cũ ñubuetu'ajaca be'ro ni'cũ cã bu'egu Jesure nicu niwĩ:

—Ësã wiogu, Juã masãrẽ wãmeyerĩ masã cã bu'erãrẽ Õ'acũrẽ ñubuesere bu'ecu niwĩ. Mu'u quẽ'rã ãsãrẽ bu'eya, nicu niwĩ.

² Jesú yu'ticu niwĩ:

—Õ'acũrẽ ñubuerã, a'tiro niña:

“Pacu, mu'u u'musepu ní'i.

Nipe'tirã mu'urẽ wiopesase me'rã ãjõpeoato.

A'ti turipure mu'u bese'cu maata wiogu sãjãgũ a'tiatio.

U'musepure mu'u uaro dia'cũ weesama.

Na weronjõ a'ti turicjãrã quẽ'rã mejãrõta weeato.

³ Ësãrẽ umucorinucã ba'ase o'oya.

⁴ Ësã ña'arõ wee'quere acobojoya.

Ësã ãpẽrãrẽ acobojoya'caro weronjõta ãsã quẽ'rãrẽ acobojoya.

Ësã ña'arõ weesĩ'risere cã'mota'aya.

Tojo nicã ña'agũ ãsãrẽ niquesãĩ'ricã, cã'mota'aya”, nicu niwĩ.

⁵ Jesú apeye ninemocu niwĩ:

—No'o musã wa'teropure ni'cũ cũ me'rãcjũ cuobosami. Cũ ñami deco musã ya wi'ipũ wa'a, a'tiro nibosami: “Yu'u me'rãcjũ, i'tiaga pã yu'ure wasoya. ⁶ Yu'u me'rãcjũ apĩ aperopũ sijagu eja'cu yã wi'ipũ ejami. Ne cãrẽ apeyenojõ cã'rõ ecase moosa'a”, nisami. ⁷ Cũ apetero weegu mu'urẽ wi'i po'peapu a'tiro yu'tiwirõbosami: “Yu'ure wã'cõtiguta. Sope pu'to añurõ waro bi'acã'no'apu. Yu'u põ'rã yu'u me'rã cãrĩrã pesama. Yu'u mu'urẽ wã'cã apeyenojõ o'ogu wa'amasĩtisa'a”, nisami. ⁸ Musãrẽ wereguti. Cũ, cũ me'rãcjũ nimicã, wã'cã, cãrẽ apeyenojõ o'ogu wa'atisami. A'tiro pe'e weesami. Cãrẽ sãrĩnu'cũcã ã'agũ, caribonemoticã'to nigũ, nipe'tise cũ uasere o'osami. Cũ, cũ me'rãcjũ nise ye bu'iri mejãta tojo weesami. ⁹ Tojo weegu musãrẽ wereguti. Õ'acũrẽ sãrĩña. Cãrẽ sãrĩcã, o'ogusami. Musã sãrĩ a'manu'cũrã, bocarãsa'a. Musã me'rãcjũ ya wi'ire sope pu'to pisunu'cũcã cũ musãrẽ pãosõrõrõ weronjõ weegusami. ¹⁰ Õ'acũ cãrẽ sãrĩrãrẽ o'osami. No'o a'magũnojõ bocagusami. Sope pu'to pisugu weronjõ sãrĩnu'cũgũrẽ o'ogusami.

¹¹ »Musã põ'rã ba'ase sãrĩcã, ne ni'cũ ãtãpere o'otibosa'a. Wa'i sãrĩcã quẽ'rãrẽ, añarẽ o'otibosa'a. ¹² Tojo nicã cãrẽ'quẽ die sãrĩcã, cutipare o'otibosa'a. ¹³ Musã ña'arã nimirã, musã põ'rãrẽ añusere o'omasĩ'i. To pũricãrẽ marĩ pacu u'musepu nigũ, nemorõ añuse o'ogusami. Cãrẽ sãrĩrãrẽ Espĩritu Santure o'ogusami, nicu niwĩ.

Jesure “Wãtĩ tutuaro me'rã wee'õmi” ni na ucja'que nie'ni

(Mt 12.22-30; Mr 3.20-27)

¹⁴ Ní'cũ masũ wãtĩ sãjãno'cu ucũmasĩtigu tojacu niwĩ. Jesú cãrẽ cõ'awĩrõgũ weecu niwĩ. Cãrẽ cõ'awĩrõcã, ucũmasĩtĩmi'cu ucũcu niwĩ. Tere ã'arã, masã ã'amarĩacãrã niwã.

¹⁵ Ní'cãrãrã a'tiro nicãrã niwã:

—Ã'rĩ Jesú wãtĩa wiogu Beelzebú wãmetigu tutuaro me'rã wãtĩrẽ cõ'awĩrõmi, nicãrã niwã.

¹⁶ Æpẽrã pe'e ¿diacjũta Jesú tutuamiticũ? ní'rã, cãrẽ u'muse cjasere wee'õdudicãrã nimiwã. ¹⁷ Cũ na tojo wãcũsere masĩgũ, narẽ nicu niwĩ:

—Ní'cã curuacjãrã a'merĩ ducawati, a'mequẽrã, masãpe'tia wa'asama. Ní'cã wi'icjãrã ducawatirã, na quẽ'rã pe'tidijasama. ¹⁸ A'te weronjõ wãtĩa wiogu cũ basu ducawatigu,

cũ de'ro wee tutuanemotisasi majã. Musãrẽ a'tere ucũgũti. Musã yu'ure “Wãti Beelzebú tutuaro me'rã wãtiarẽ cõ'awĩrõmi”, nimi'i. ¹⁹ To pũricãrẽ yu'u tojo weecãma, musã bu'esere siruturã wãtiarẽ cõ'awĩrõrã, ¿noa tutuaro me'rã cõ'awĩrõsari? Narẽ musã “Õ'acũ tutuaro me'rã wãtiarẽ cõ'awĩrõma”, ni'i. Tojo weero masĩno'o. Musã yu'ure nise diacjũ niwe'e. ²⁰ Yu'u Õ'acũ dutiro me'rã pe'e wãtiarẽ cõ'awĩrõ'o. A'te me'rã “Õ'acũ wiogu nise musã tiropure nitoja'a”, nino'o, nicu niwĩ.

²¹ Jesú narẽ a'tiro ninemocu niwĩ:

—Ni'cũ umu tutuamu nipe'tise wãmotigu cũ ya wi'ire co'tecã, cũ yere mejecã weetisama. ²² No'o cũ nemorõ tutuagu a'ti, cãrẽ wapata'agu, cũ wãmotimi'quere ã'mape'ocã'sami. Tojo weegu cũ wãmo marĩgũ mejõ nigũ tojacã'sami. Ë'ma'cu cũ me'rãcãrãrẽ tere ducawaasami. Jesú, yu'u wãti yu'ruoro tutuayu'runu'cã'a nigũ, tojo nicu niwĩ.

Jesú a'tiro ninemocu niwĩ:

²³—Yu'ure uatirã yu'ure i'atu'tirã nima. Yu'ure seeneotamutiganojõ doquestewã'cãgũ weronojõ nimi. Yu'ure ãjõpeotirã masãrẽ Õ'acũrẽ ãjõpeocã weetamurã mejẽta weema nigũ, tojo nicu niwĩ.

Wãti toduporopu cũ n'cãpũre majãmisãjãase ni'i

(Mt 12.43-45)

²⁴ Jesú masãrẽ a'tiro ninemocu niwĩ:

—Wãti masãpũre cõ'awĩrõno'ca be'ro aco marĩrõpu sijabaque'atisami. Cũ niatjore a'magũ, tojo weesami. Cũ nirõ bocatigu, a'tiro wãcũsami: “Yu'u wijaa'cãpũre dajasãjãagũti tja”, nisami. ²⁵ Cãpũre dajasãjãagũ, wi'i o'aca wi'i, añurõ apõca wi'i weronojõ bocaesami. ²⁶ Be'ro ãpẽrã wãtia sietere cũ yu'ruoro ña'arãrẽ pijisami. Piji, be'ro toduporopu cũ wijaa'cãpũre na nipe'tirã sãjãasama. Tojo weegu masũ cũ toduporopu ni'caro nemorõ ña'arõ tojasami, nicu niwĩ Jesú.

Jesú “E'catise waro a'tiro ni'i” n'que ni'i

²⁷ Jesú ucũrĩ cura ni'cõ numio masã pãjãrã wa'teropu nigõ caricũquejoco niwõ:

—Mu'urẽ põ'rãti masõ'co añurõ waro e'catiyyu'rusamo, nico niwõ.

²⁸ Jesú core nicu niwĩ:

—Yu'u pe'e a'tiro nigũti. Õ'acũ cũ ucũsere ta'o, cũ dutisere weerã pe'e pũricã añurõ waro co nemorõ e'catisama, nicu niwĩ.

Masã ña'arã Jesure wee'odutimi'que ni'i

(Mt 12.38-42; Mr 8.12)

²⁹ Jesú tiro pãjãrã masã nerẽwã'cãcãrã niwã. Na tojo weecã, cũ ucũcu niwĩ:

—Masã a'tocaterocjãrã ña'ayu'ruama. Na ña'arã nirã, wee'ose dia'cũrẽ uama. Na tere uamicã, a'te dia'cũrẽ weregũti. Jonã duporocjũpu wa'a'quenojõ dia'cũrẽ i'ogũti. ³⁰ Jonã Ninivecãrãrẽ queose o'ogu weecu niwĩ. Te weronojõ yu'u Õ'acũ macũ masã weronojõ upũtigu quẽ'rã a'tocateropu nirãrẽ queose o'o'o. ³¹ Duporocjõ mujĩpũ mujãtiro diacjũ pe'e nirĩ di'ta wiogo Israe curuacjãrã wiogu Salomó masĩsere tu'ogo a'tico niwõ. Yu'u Salomó yu'ruoro masĩyu'runu'cãmicã, musã pe'e yu'ure tu'osi'rĩwe'e. Tojo weego Õ'acũ masãrẽ beseatji numu nicã, ti di'ta wiogo ni'co a'tocaterocjãrãrẽ “Musã Jesure ãjõpeotirã, ña'arõ weewu”, nigõsamo. ³² Apeye quẽ'rãrẽ weregũti. Jonã Nínive wãmetiri macãcãrãrẽ Õ'acũ ye quetire werẽcã, na ña'arõ wee'quere bujaweti, du'ucãrã niwã. Yu'u pe'ere Jonã yu'ruoro nimicã, musã ãjõpeowe'e. Musã na wee'caronojõ ña'arõ wee'quere bujawetiwe'e. Tojo weerã Õ'acũ masãrẽ beseatji numu nicã, Nínivepu ni'cãrã a'tocaterocjãrãrẽ “Musã Jesure ãjõpeotirã, ña'arõ weewu”, nirãsama, nicu niwĩ Jesú.

Marĩ caperi s'i'ocja weronojõ ni'i nise ni'i

(Mt 5.15; 6.22-23)

³³ Jesú masãrẽ a'tiro werenemocu niwĩ:

—Masã s'i'ocjare s'i'õca be'ro bajutiropu, acaronojõ docapu s'i'otisama. Tojo weronojõ o'orã, topu sãjãejarãncũ i'ato nirã, u'muarõpu s'i'opeosama. ³⁴ Marĩ caperi s'i'omũ'tãcja weronojõ ni'i. Marĩ caperi añucã, añurõ i'amasã'i. Marĩ caperi i'aejaticãma, añurõ i'atisa'a. A'te weronojõ musã Õ'acũrẽ ãjõpeo, cũ yere weérã, caperi añurõ weronojõ ni'i. Musã a'ti turi cjase pe'ere wãcũnurũcãma, caperi i'aejatirã weronojõ ni'i. Õ'acũ uaro weetirã, na'itĩ'arõpu nirã, cãrẽ masitirã weronojõ ni'i. ³⁵ Musã ãjõpeosere s'i'ose weronojõ cao'o. Tere na'itĩ'arõpu weronojõ ña'arõ weese me'rã dojorẽticã'ña.

³⁶ Tojo weerā musā Ō'acūrē ējōpeo, ña'ase marīrō cū ũaro weérā, cū ye cjasere añurō tu'omasīrāsa'a, nicu niwī Jesú.

Jesú fariseo masārē, tojo nicā Moisé oja'quere bu'eri masārē tu'ti'que ni'i
(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 20.45-47)

³⁷ Jesú weretu'ajaca be'ro ni'cū fariseo masā cū ya wi'ipū ba'adutigu pijiacu niwī. Tojo weegu Jesú sājāa, ba'acju mesapu ejanujācu niwī. ³⁸ Be'ro fariseo na weewaronojō ba'ase duporo Jesú cū omocoeticā ī'agū, ī'amarīacu niwī. ³⁹ Tere masīgū, Jesú cūrē nicu niwī:

—Musā fariseo masā bajuyoropu dia'cū añurō weeta'sa'a. Baparire bu'ipū dia'cū coerā weronojō ni'i. Ti pa po'peapure peje ña'ase musā āpērā yere yaja'que, āpērā yere ũaripejayu'rūnū'cā'que ũ'irī weronojō wā'ña'a. ⁴⁰ Musā tu'omasīwe'e. Ō'acū bu'icjasere wee'cata po'peapu cjasepu quē'rārē weecu niwī. ⁴¹ Musā cuosere āpērārē pajaña'rā, o'oya. Tojo weerā baparire po'peapu coerā weronojō weerāsa'a. Be'ro bu'ipū, po'peapu quē'rārē ũ'irī marīrā weronojō añurā tojarāsa'a.

⁴² »Musā fariseo masārē ña'arō wa'arosa'a. Musā otese o'majācā menta, ruda wāmetise, nipe'tise opa dari ducatisenojōacārē seeneo, opa sū'urī weesa'a. Diez sū'urī cuorā, ni'cā sū'u Ō'acū wi'ipū miaa, Ō'acūrē wāmepeo, pa'ire o'osa'a. Tojo weemirā, añurō weese, Ō'acūrē ma'ise pe'ere weewe'e. A'tiro pe'e weeya. Musā otesere cūrē o'odu'utimirā, a'te añuyu'rūnū'cāsere weeya.

⁴³ »Musā fariseo masārē ña'arō wa'arosa'a. Musā nerēwuase wi'seripure wiorā na dujiwuase cūmurīpū dujisī'rī'i. No'o musā wa'aro wiopesase me'rā añuduticā ũa'a.

⁴⁴ »Musā Moisé oja'quere bu'eri masā, tojo nicā fariseo masā, weeta'sari masā ni'i. Ña'arō wa'arosa'a musārē. Masāperi na yaa'que bajutise weronojō ni'i. Āpērā a'ti, masītimirā, te peri bu'ī ũ'tacūuwā'cāsama. A'te weronojō musā po'peapure ña'arā ni'i. Āpērā musā ña'arō weesere masītisama, nicu niwī.

⁴⁵ Cū tojo nicā tu'ogu, ni'cū Moisé oja'quere bu'eri masā a'tiro nicu niwī:

—Masārē bu'egu, mu'u a'tiro nīgū, ũsā quē'rārē tu'tigu wee'e, nicu niwī.

⁴⁶ Jesú cūrē nicu niwī:

—Musā quē'rārē ña'arō wa'arosa'a. Āpērārē weepōtēoña marīsere dutiyu'ruocā'sa'a. Tere dutimirā, musā pe'e ne weewe'e.

⁴⁷ »Ña'abutiario wa'arosa'a musārē. Musā duporocjārā Ō'acū ye queti weremu'tārī masā masāperi bu'ipū yeeaponu'cō'o. Narēta musā ñecūsūmuapu wējēmu'ujātīcārā niwā. ⁴⁸ Musā Ō'acū ye quetire weremu'tārī masā na ni'quere weewe'e. Yu'u quē'rārē ējōpeowe'e. Musā a'tiro weese me'rā musā ñecūsūmuu wee'quere bu'ipejatamusere masīno'o. Na Ō'acū ye queti weremu'tārī masārē wējēcō'acārā niwā. Musā pe'e na ye masāperire yeeaponu'cō'o.

⁴⁹ »Tojo weegu Ō'acū yu'u pacu duporopu masīse me'rā a'tiro nicu niwī: “Yé queti weremu'tārī masārē, tojo nicā yé queti bu'eri masārē o'ogūti. Ni'cārārē wējēcō'a, āpērārē ña'arō weesī'rīrā, no'o na wa'aro sirutucusiarāsama”, nicu niwī Ō'acū. ⁵⁰ Tojo weegu nipe'tirā Ō'acū ye queti weremu'tārī masārē wējē'que wapa Ō'acū a'tiro weegusami. A'tocaterocjārā masārē bu'iri wapaseegusami. ⁵¹ A'ti turi weenu'cācaterore musā ñecūsūmuu Abere wējēmu'tācārā niwā. Be'ro téé Zacarīa na ñubuepeowuaro pōtēorōpu wējē'que me'rā yapati'i. Tojo weegu musārē nīgūti. Tojo wee'que wapare a'tocateropu nīrārē bu'iri wa'arosa'a.

⁵² »Musā Moisé oja'quere bu'eri masā Ō'acū yere masī'i. Tere masīmirā, āpērārē masīcā weewe'e. Musā basuta yu'ure ējōpeowe'e. Āpērā quē'rārē ējōpeosī'rīcā ũasāwe'e. Tojo weero ña'arō wa'arosa'a musārē, nicu niwī Jesú.

⁵³ Jesú a'tere nīca be'ro Moisé oja'quere bu'eri masā, tojo nicā fariseo masā cū me'rā uayu'ruacārā niwā. Tojo weerā cūrē peje sērītiña'wā'cōcārā niwā. ⁵⁴ Cū mejēcā nicā, cūrē weresārāti nīrā, tojo weecārā niwā.

12

Jesú “Fariseo masā nisoose me'rā bu'esere tu'omasīña” ni'que ni'i
(Mt 16.6; 10.26-27; Mr 8.15)

¹ Jesú masārē bu'eri cura pājārā waro masā nerēcārā niwā. Na pājārā waro nitjārā, a'merī ũ'tatī'a, doquewāmu'jācārā niwā. Jesú ne waro cū bu'erā dia'cūrē weremu'tācu niwī yujupu. A'tiro nicu niwī:

—Musā fariseo masā na ye levadura pā bu'ucacā weesere tu'omasīña. Levadura nīgū, na nisoose me'rā bu'esere tu'omasīña nīgū wee'e, nicu niwī. ² Ne bajuyoropu

weetise i'ano'ticā weesome. I'ano'rōsa'a. Ne i'atiropu wee'que quē'rā masīno'ticā weesome. ³ Tojo weerā masā űamipū weronojō wee'que āpērā tu'otiropu nī'que a'tiro weeno'rōsa'a. űmucopū weronojō nipe'tirā tu'oropū wereno'rōsa'a. Apeye masā wi'i po'pearū ya'yioropū nī'que quē'rā wi'i bu'ipū caricūrō weronojō upātu busucā weeno'rōsa'a, nicū niwī.

Jesú “¿Noanojōrē uiroati?” nise ni'i
(Mt 10.28-31)

⁴ Jesú cū bu'erārē a'tiro werecū niwī:

—Masā yu'u me'rācārārē a'tiro wereguti. A'ti upūre wējēcō'arārē uiticā'ña. Wējēca be'ro na mejēcā weemasītisama. ⁵ Musārē “Á'rī pe'ere uiya”, nigūti. Ō'acū marī wērīca be'ro pecame'epū cō'abutiamasīsami. Cū tojo weegū pūrīcārē uiya.

⁶ »Ni'cāmocurā mirīcūa o'majārācā cā'rōacā waro wapatima. Tojo nimicā, Ō'acū pe'e ne ni'cūrē masītīcā weetisami. ⁷ Tojo nicā musā poaripurēta “Ticuse ni'i”, ni masīpe'ocā'sami. Tojo weerā masārē uiticā'ña. Ō'acū i'oropū pājārā mirīcūa nemorō masā wapatī'i. Ō'acū musārē añurō co'tegusami.

Āpērā i'oropū “Jesucristore ējōpeo'o” nise ni'i
(Mt 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ »Musārē wereguti. No'o masā i'oropū yu'ure “Ējōpeo'o” ni werecā, yu'u quē'rā Ō'acūrē wereco'terā u'musecārā i'oropū narē añurō ucūgūsa'a. ⁹ Ni'cū masārē uigu, masā i'oropū yu'ure “Ējōpeowe'e” nigūrē yu'u quē'rā Ō'acūrē wereco'terā i'oropū narē “Yagu mejēta nīmī”, nigūti.

¹⁰ »Yu'u Ō'acū macū masā weronojō upūtigure ña'arō ucūcā, Ō'acū acobojojusami. Espīritu Santu pe'ere ña'arō ucūcā, Ō'acū acobojosome.

¹¹ »Āpērā musārē weresārā, nerēwūase wi'seripū, beseri masā tiropu, wiorā tiropu miabosama. Na tojo weecā, masā ucūatjere “¿De'ro yu'tirāsari? ¿De'ro nīrāsari?” ni wācūque'titicā'ña. ¹² Musā ucūrī cura Espīritu Santu masā yu'tiatjere weregusami, nicū niwī Jesú.

Peje apeyenojō cuogu ye queti ni'i

¹³ Jesú bu'eri cura ni'cū masā wa'teropū nigū a'tiro nicū niwī:

—Masārē bu'egu, yu'u pacū wērīgū, apeyenojō űsārē cūcū niwī. Tere yu'u ma'mirē, yé nisere ducawaadutiya, nicū niwī.

¹⁴ Jesú cūrē nicū niwī:

—¿Mu'u de'ro wācūti? Yu'u pacū yu'ure musārē besedutigu, musārē apeyenojō ducawaadutigu sōrōpī, ¿ni wācūmiti? nicū niwī.

¹⁵ Apeye ninemocū niwī:

—Masā nipe'tise űaripejasenojōrē tu'omasī, wācūña. Marī catise peje apeyenojō cūose mejēta ni'i, nicū niwī.

¹⁶ Cū tojo nīca be'ro a'tiro queose me'rā werecū niwī:

—Ni'cū peje cuori masū nicū niwī. Cū otēca be'ro peje waro ducaticaro niwū. ¹⁷ Te peje nicā i'agū, a'tiro wācūcū niwī: “¿De'ro weegusari yu'u te peje me'rā? Tere yu'u no'opū nūrōrō moo'o”, nicū niwī. ¹⁸ Be'ro wācūapocū niwī tja: “A'beya. A'tiro weeguti. Yu'u ba'ase nūrōrī wi'ire cō'ape'o, nemorō pajiri wi'i nu'cōgūti. Topū nipe'tise otese ducare no'o yu'u cūosere nūrōgūti”, nisami. ¹⁹ “Tu'ajanu'cō, yu'u basu a'tiro nigūti: ‘Peje cū'marī cjase niatjere nūrō'que cuo'o. Tojo weegu yu'u űaro soo, ba'a, sī'rī e'catiguti’”, nisami. ²⁰ Ō'acū pe'e tojo weecā i'agū, a'tiro nicū niwī: “Mu'u tu'omasīwe'e. Ni'cācā ñamita mu'u wērīgūsa'a. To pūrīcārē mu'u nūrō'que peje ¿noa ye tojarosari?” nicū niwī Ō'acū. ²¹ Tojota wa'arosa'a peje cuogu Ō'acūrē wācūtigū, cū ye dia'cū mineocūgūrē. Cū Ō'acū i'orōrē pajasescuogu waro nisami, nicū niwī Jesú.

Ō'acū cū yarārē co'tese ni'i
(Mt 6.25-34)

²² Be'ro Jesú cū bu'erārē nicū niwī:

—Musārē nigūti. ¿Ñe'enojō ba'arāsari? ¿Ñe'enojō sāñarāsari? ni wācūque'titicā'ña.

²³ Marī catise ba'ase nemorō wapatī'i. Marī upū quē'rā su'ti nemorō wapatī'i.

²⁴ Mirīcūrē wācūña. Na ba'asī'rīrā, otese capere ote, pī'rī ducaticā weetisama. Ba'ase nūrōse wi'seri, na ecarā nūrōse wi'seri quē'rārē moosama. Tojo nimicā, Ō'acū narē ba'ase o'osami. Masā pe'e totā mirīcūa nemorō wapatiyu'runu'cā'a. ²⁵ No'o musā upātu wācūque'tirā, pajicurerō bucuanemomasītisa'a. ²⁶ A'tiro ni'i. Teacāmarīcārē

musā wācūque'tise me'rā ne cā'rōacā bācuanemowe'e. Tojo nicāma apeyema ba'ase, sī'rīse, su'tire tjarāta bocamasītisa'a.

²⁷ »O'ori, nūcū cjasere wācūña. Te no'o ũaro pī'rībajaque'atisa'a. Da'rati, su'atimirō, su'ti añurō sñārō weronojō bajū'u. Marī ñecū wioḡu Salomō añuse su'ti sñācū niwī. Cū tojo sñānamigū, o'orire ni'cārōwijiticu niwī. Te o'ori añubutiase ni'i. ²⁸ Ni'cācārē cā'rō catini'i, ñamiacā ñaidija wa'asa'a. Be'ro pecame'epu ũjūacō'ano'sa'a. Tojo nimicā, Ō'acūta o'orire añurō bajume'ricā weesami. Cū o'orire añurō co'tero nemorō musā pe'ere weesami. Musā, musā ējōpeotise bu'iri wācūque'ti'i. ²⁹ Tojo weerā musā ba'atjere, musā sī'riatjere wācūque'ti, wācūnūrūsijaticā'ña. ³⁰ A'ti turicjārā Ō'acūrē ējōpeotirā tere wācūque'tisama. Marī pacu ũ'musepu nigū musā ũasenojōrē masitojasami. ³¹ Tojo weerā Ō'acū yere wācūyū'rūnū'cāña. Tojo weecā, nipe'tise musārē dū'sasenojōrē o'obu'ipeogusami.

Ū'musepu marī bocatjere wācūnūrūdutise ni'i
(Mt 6.19-21)

³² »Musā yū'u bu'erā, yarā oveja weronojō ni'i. Musā pejetirācā nimirā, uiticā'ña. Marī pacu cū wioḡu nirōpu musā wa'acā ũasami. ³³ Musā cuosere dua, āpērā moorārē o'oya. A'ti turi cjase boadijatjere wācūticā'ña. Ū'muse cjase boatiatje pe'ere wācūña. Topure musā añuse cūoatje ne pe'tisome. Ne yajari masā sājāa yajasome. Āpērānojō quē'rā ba'abajuriosome. ³⁴ Marī ũputu ma'isere wācūnūrūsā'a. Tojo weerā a'ti turi cjase dia'cūrē wācūnūrūticā'ña. Ō'acū ye pe'ere wācūnūrūña.

Jesú "Musā apoyu'cārāpu niña" nise ni'i

³⁵ »Musā sī'osepare sī'oyooro weronojō apoyu'cārāpu nitoyaya. ³⁶ Da'raco'teri masā na wioḡu omocā dū'teri bosenuu wa'āca be'ro cū dajatjere co'te'caro weronojō weeya. Cū sope pu'topu pisucā, maata pāosōrōrāti nīrā, co'tesama. Musā quē'rā na weronojō weeya. ³⁷ Da'raco'terā na wioḡu dajatjere queoro co'tesama. Cū dajari cura queoro bocaejano'rānojō e'catisama. Diacjū musārē wereguti. Narē tojo bocaejagu, wioḡu basuta ba'ase etiacy dūjidutisami. Be'ro narē etiburosami. ³⁸ ũami deco o bo'reari cura tu'subo'rearā bocaejano'rā e'catisama. ³⁹ Apeyere a'tiro masīña. Wi'i wioḡu ti hora nicā yajari masū a'tigusami nigū, cārītibosami. Yajari masū cū ya wi'ire pāosājāsere cā'mota'abosami. ⁴⁰ Musā quē'rā ā'rī weronojō apoyu niña. Musā ne cā'rō wācūtibutuari cura yū'u Ō'acū macū masū weronojō upatigu a'tigusa'a, nicu niwī.

Jesú puarā da'raco'terā me'rā queose o'o'que ni'i
(Mt 24.45-51)

⁴¹ Jesú bu'eri cura Pedro sērītiña'cu niwī:
—Ūsā wioḡu, ũmū'u a'te queosere ũsā dia'cūrē o'ogu weeati, o nipe'tirā ye niti? ni sērītiña'cu niwī.

⁴² Jesú nicu niwī:
—ũNoanojō yū'u dutiro weeme'rīgū, tu'omasīgū waro nisari? nigū, queose me'rā wereguti. Wioḡu aperopu wa'agu, cū ya wi'ire co'tedutigū ni'cū cūrē da'raco'tegure cūasami. "Āpērā da'raco'terārē no'o dū'sasenojōrē ba'ase ecaya", nisami. ⁴³ Be'ro aperopu eja'cu dajasami. Cū dajacā, queoro da'ra bocaejano'gū e'catisami. ⁴⁴ Diacjū musārē wereguti. Cū queoro weese wapa wioḡu nipe'tise cū cuosere co'tedutigū sōrōḡūsami. ⁴⁵ "Yū'u wioḡu maata dajasome" nigānojō pūrīcā a'tiro weesami. Āpērā da'raco'terā ũmuarē, numiarē ña'arō paa pi'eticā weesami. Cū wioḡu maata bajutigusami nigū, ba'a, sī'rī, que'asami. ⁴⁶ Cū tojo weeri cura wioḡu wācūña marirō cū co'tetiri cura dajasami. Cū cūuwā'cā'cure duti'quere weeti'que wapa ũputu bu'iri da'regusami. Cū quē'rā wioḡu ña'arā, cū dutisere weeti'cārārē cō'abutia'quere bu'ipejatamugūsami.

⁴⁷ »Da'raco'tegu cū wioḡu ũasere queoro masīsami. Tojo masīmīgū, cū dutisere queoro weeyūti, yū'rūnū'cāḡū ũputu tārāno'gūsami. ⁴⁸ Apī da'raco'tegu wioḡu ũasere masītisami. Tojo masītīmīgū ña'ase, bu'iri da'reno'sere wéegu, sajatirocure tārāno'gūsami. Peje masise o'ono'cu nemorō wapaseeno'gūsami. Tojo nicā "Añubutiaro weegusami" nino'cu nemorō "Tojo weerōña'a" nino'gūsami, nicu niwī Jesú.

Jesú "Yé bu'iri masā dūcawatima" nise ni'i
(Mt 10.34-36)

⁴⁹ Jesú a'tiro ninemocu niwī:
—Yū'u pecame'e wijāwā'cōḡū weronojō masā ña'arō weesere cō'agū a'tiwū. Ti me'e ũjūnu'cūrō weronojō ni'cārōacārē ña'asere yū'rūweti'cārāpu nicā weetojasī'rīmisa'a. ⁵⁰ Yū'u pi'etinīgūsā'a yujupu. Yū'u pi'etiatjere wācūḡū, ña'arō ejeripō'rāti'i.

Pi'etitojagapu, ejerisājāgūsa'a. ⁵¹ Musā tu'oña'cā, ¿yu'u a'ti di'tapure añurō nisetiatjere miitigu weepari? Niwe'e. Yu'are ējōpeose bu'iri masārē ducawatise miitigu wee'e. ⁵² Ni'cācā me'rā ni'cāmocurā ni'cā wi'icjārā a'merī ducawatinu'cārāsama. I'tiarā puarā me'rā a'pepūrīrāsama. Puarā i'tiarā me'rā a'pepūrīrāsama. ⁵³ Pacu cū macū me'rā a'pepūrīgūsami. Cū macū quē'rā cū pacu me'rā mejārōta weegosami. Paco macō me'rā a'pepūrīgōsamo. Co macō quē'rōta paco me'rā mejārōta weegosamo. Mañecō co macū numo me'rā a'pepūrīgōsamo. Co macū numo mañecō me'rā mejārōta weegosamo. Yu'are ējōpeose bu'iri tojo weerāsama, nicu niwī Jesú.

Umucō bajusere ucūse queti ni'i
(Mt 16.1-4; Mr 8.11-13)

⁵⁴ Jesú masārē apeye quē'rārē nicu niwī:

—Mujīpū mujātiro pe'e ñiamujāticā, “Acoro pejarotiro wee'e”, nisa'a. Musā ni'caronojōta pejasa'a. ⁵⁵ Musā mujīpū uputu asimujāticā, “Ni'cācā cū'marōsa'a”, nisa'a. Musā ni'caronojōta cū'masa'a. ⁵⁶ Musā weeta'sari masā ni'i. A'ti nucūcā cjase, u'muarō cjasemaricārē “Tojo ni'i”, nīmasī'i. Tojo nimirā, ¿de'ro weerā a'tocatero yu'u wee'ose pe'ere “Tojo nisi'rīrō wee'e”, nīmasiweti? nicu niwī.

A'metu'ti'cārā añurō apoya nise ni'i
(Mt 5.25-26)

⁵⁷ Jesú masārē a'tiro ninemocu niwī:

—¿De'ro weerā musā basu queoro besemasiweti? ⁵⁸ Ni'cū mu'urē weresāsī'rīcā, wiorā tiropu cū me'rā wa'aya. Topu ejase duporo ma'apu cū me'rā apowe'ocā'ña. Tojo weecā, mu'urē cū beseri masārē o'otibosami. Tojo weeticāma, beseri masū surarare pijio, bu'iri da'rieri wi'ipū mu'urē sōrōdutibosami. ⁵⁹ Mu'urē wereguti. Bu'iri da'rieri wi'ipū sājāa wapayepo'ticā, mu'urē ne du'uwīrōsome. A'te weronojō musā ña'arō weesere Ō'acū me'rā apowe'ocā'ña nīgū, tojo nicu niwī.

13

Jesú “Musā nisetisere ducayuya” ni'que ni'i

¹ Jesú masārē bu'eri cura āpērā masā cū tiropu ejacārā niwā. Eja, Pilato ni'cārērā Galilea di'tacjārārē cū wējēduti'quere werecārā niwā. Na “Galileacjārārē wējēca be'ro na ye dire wa'icurā Ō'acūrē ūjūamorōpeorā ye di me'rā morēsu'uduticā niwī”, ni werecārā niwā. ² Jesú tere tu'ogu, narē a'tiro nicu niwī:

—Musā ¿de'ro wācūti? ¿Galileacjārā āpērā yu'ruoro ña'abutiārā niyu'runu'cāpari? “Te ye bu'iri tojo wa'apā”, ¿ni wācūmiti? ³ Niwe'e. Musārē wereguti. Musā quē'rā ña'arō wee'quere bujaweti ducayutirā, wērīrāsa'a. ⁴ Apeyere Silōe wāmetiri macāpu na yéca tuturo nu'rīdijacā, sō'onīcārā dieciocho wērīcārā niwā. ¿Na quē'rārē a'tiro wācūmiti? “Nipe'tirā Jerusalēpu nirā yu'ruoro ña'abutiārā waro nipā”, ¿nimiti? ⁵ Niwe'e. Musā quē'rā ña'arō wee'quere bujaweti ducayutirā, mejārōta wērīrāsa'a, nicu niwī Jesú.

Jesú higuera wāmeticju dūca marīcju me'rā queose o'o'que ni'i

⁶ Jesú masārē wérēca be'ro a'tiro queose o'ocu niwī:

—Ni'cū masū cū ya di'tapu ni'cāgū higuera wāmeticjare o'tetjāgū cuocu niwī. Be'ro ¿ducatisari? nīgū, ī'agū wa'acu niwī. Ne dūca marīcaro niwū. ⁷ Tigure ī'agū, ti di'ta co'tegure a'tiro nicu niwī: “Ī'aña. Yu'u a'tigu dūcare ba'asī'rīgū, a'magū a'tiro i'tia cū'ma wa'a'a. Ne ni'cāti bocatisa'a. Tojo weegu tigure paacō'acā'ña. Tigu mejō waro apeyenojō weebo'carore cā'mota'anu'cū'u”, nicu niwī. ⁸ Cū tojo nicā tu'ogu, ti di'ta co'tegu a'tiro yu'ticu niwī: “Yu'u wiogu, a'ti cū'ma dia'cū du'anu'cōniña yujupu. Yu'u tigu sumuto di'ta añurō se'ecūu, nujātuña'gūti wee'e. ⁹ A'tiro weecā, apetero weero dūcatibosa'a. Dūcatiticāma, paacō'adutiya”, nicu niwī, ni werecu niwī Jesú. Tere tojo nīgū, masā na dūcayucā co'ténīgūti yujupu, maata bu'iri da'resome nīgū, tojo nicu niwī.

Jesú na soowuari nūmu nicā opa mutrō nīgōrē yu'ruo'que ni'i

¹⁰ Ni'cā nūmu judío masā na soowuari nūmu nicā Jesú na nerēwuari wi'ipū bu'egu weecu niwī. ¹¹ Ti wi'ipū ni'cō numio dieciocho cū'marī dutitigo, opa mutrō nīgō nico niwō. Wātī core tojo wa'acā weecu niwī. Co ne cārō diacjū nu'cūmasītico niwō. ¹² Jesú core ī'agū pijio, a'tiro nicu niwī:

—Mu'u dutire yu'ruono'toja'a, nicu niwī.

¹³ Tojo nīgūta, Jesú core ñapeocu niwī. Cū tojo weeri curata co diacjūnu'cāco niwō. Be'ro “Ō'acū añubutiagu nimi” ni, e'catise o'oco niwō. ¹⁴ Jesú na soowuari nūmu core yu'ruocā ī'agū, ti wi'i na nerēwuari wi'i wiogu uayu'ruacu niwī. Be'ro masārē nicu niwī:

—Ni'cã semanarê da'rase numurĩ seis numurĩ ni'i. Te numurĩnojoŕê musã yu'ruodutirã a'tiroũa'a. Ni'cãcã soowuari numurê yu'ruodutirã a'titicã'rõũa'a, nicu niwĩ.

¹⁵ Cũ tojo nisere tu'ogu, Jesú cūrê yu'ticu niwĩ:

—Musã weeta'sasebucurã ni'i. ¿No'o musã yagu wecere o musã burrore du'tenu'cõ'cure aco ñarã wa'arã pãa, miatisari? ¹⁶ A'tigore Abrahã pãrãmeo nituriagore wãtĩ dutida'recu niwĩ. Core dieciocho cũ'marĩ sijamasiticã weecu niwĩ. To pũricãrê musã tu'oña'cã, ¿soowuari numurê core yu'ruoticã'rõũamiapari? Soowuari numu pũricãrê tjãgũta core nemorõ yu'ruoroua'a, nicu niwĩ.

¹⁷ Jesú cũ a'tiro nisere tu'orã, nipe'tirã cũ me'rã a'pepũrimi'cãrã bopoyape'tia wa'acãrã niwã. Æpẽrã pe'e Jesú cũ wee'ose pacare ñ'arã, e'caticãrã niwã.

Jesú mostaza caperoacã me'rã queose o'o'que ni'i

(Mt 13.31-32; Mr 4.30-32)

¹⁸ Be'ro Jesú nicu niwĩ:

—Õ'acũ yarã pãjãrã sãjãrãsama nisere a'te queose me'rã wereguti. ¹⁹ A'tiro ni'i. Ni'cũ cũ ya wesepũ ni'cã pe mostaza caperoacãrê ote'caro weronojõ ni'i. Tigũ bucuaropũa pajicju waro wa'asa'a. Tojo weerã mirĩcũa tigũpu na diepeoatje su'tire weesama. Õ'acũ wiogu nise cũ'caperoacã weronojõ nu'cãsa'a. Be'ro pajicju bucua'caro weronojõ nipe'tiropũ cũ ye queti se'sa wa'arosa'a. Tojo nicã pãjãrã cũ yarã sãjãrãsama nĩgũ, tojo werecu niwĩ.

Pã bucuaacã weese me'rã queose o'o'que ni'i

(Mt 13.33)

²⁰ Jesú werenemocu niwĩ tja:

—Õ'acũ cũ wiogu nisere ¿ñe'enojõ queose me'rã marĩ “Tojo nirõ wee'e” nĩmasĩsari? ²¹ Te levadura pã bucuaacã weese weronojõ ni'i. Tere ni'cõ numio pã weegotigo harinarê i'tiapa queo, po'osãasamo. Te me'rã levadura pã bucuaacã weesere morẽsamo. Be'ro co levadura morẽ'que nipe'tiropũ bucua, se'sape'tia wa'asa'a, nicu niwĩ. Levadura harinarê bucuaacã wee'caro weronojõ Õ'acũ wiogu nise nipe'tiropũ se'sarosa'a nĩgũ, tojo werecu niwĩ.

U'muse cja sope cũ'sopeacã ni'i nise ni'i

(Mt 7.13-14,21-23)

²² Jesú Jerusalẽpu wa'agu, to nise macãripure bu'eyu'rawã'cãcu niwĩ. ²³ Topu ni'cũ Jesure sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Ûsã wiogu, Õ'acũ wiogu nirõpu wa'ajã pejetirãcã nisari?

Jesú cūrê yu'ticu niwĩ:

²⁴ —Pãjãrã u'musepu sãjãasĩ'rĩrãsama, sãjãarã pe'e. Sãjãasĩ'rĩmirã, wa'asome. Musã pũricã sope, cũ'sopeacãpu uputu sãjãasĩ'rĩña, nicu niwĩ. ²⁵ Apeye queose me'rã narê werecu niwĩ:

—Wi'i wiogu wãcãnũ'cã, sopere bi'acã'sami. Be'ro musã pe'e sopepu pisurã, a'tiro nirãsa'a: “Wiogu, pãosõrõgũ a'tia”, nirãsa'a. Cũ pe'e musãrê yu'tigusami: “Musãrê masĩtisa'a. No'ocjãrã nirã nisasa'a”, nigũsami. ²⁶ Be'ro musã cūrê a'tiro ninu'cũbajaque'arãsa'a: “Marĩ ni'cãrõ me'rã ba'awũ. Ni'cãrõ me'rã sĩ'rĩwũ. Mu'u ùsã ya macãpure bu'esijawũ”, nirãsa'a. ²⁷ Cũ pe'e musãrê yu'tigusami: “Yu'u musãrê ‘Masĩtisa'a’, nitojamiapũba. Musã ña'arõ wee'cãrã ni'i. Wa'arãsa'a”, nigũsami. Musã yu'ure ejõpeoticã, ã'rãrê wee'caro weronojõ musãrê wa'arosa'a. ²⁸ Duporocjãrãpu Abrahã, Isaa, Jacob, nipe'tirã Õ'acũ ye quetire weremu'tãrĩ masã Õ'acũ wiogu nirõpu nirãrê ñ'arã, musã pũrĩno'rã, upicari cũ'rĩdio, utirãsa'a. Musã pe'e wijãáropũ cõ'awĩrõno'rãsa'a. ²⁹ Nipe'tirocjãrã Õ'acũ cũ wiogu nirõpu nirãsama. Mujiãpũ mujiãtirocjãrã, mujiãpũ sãjãarõcjãrã, sumutoricjãrã nirãsama. Topu cũ me'rã e'cati ba'adujirãsama. ³⁰ A'tiro nicãrê ni'cãrêrã mejõ nirã topure wiorã weronojõ nirãsama. Ni'cãrõacã ni'cãrêrã wiorã nirãnojõ pe'e topure mejõ nirã tojarãsama, nicu niwĩ Jesú.

Jesú Jerusalẽrê ñ'agũ cũ uti'que ni'i

(Mt 23.37-39)

³¹ Jesú masãrê bu'eri cura ni'cãrêrã fariseo masã cũ tiropũ etarã, a'tiro nicãrã niwã:

—A'tore mu'u niticã'ña. Herode mu'urê wẽjesĩ'rĩami. Tojaagusa'a, nicãrã niwã.

³² Jesú narê yu'ticu niwĩ:

—A'tiro nirã wa'aya Herode me'rĩsebucure: “Jesú a'tiro nidutiami” ñiña. “Ni'cãcã, ñamiacã wãtĩarê cõ'awĩrõmujã, dutitĩrãrê yu'ruoguti yujupu. Be'ro ñamiacã yu'ruo yu'u da'rasere queoro pe'ogusa'a, niãmi”, ñiña. ³³ Yu'u weesere yu'u wa'aro weeguti.

Ni'cācā, ñamiacā, ñamiacā yu'ruro weeguti. Ne ni'cū Ō'acū ye quetire weremū'tārī masū apero Jerusalé nitiropu wērīta basiowe'e. Jerusalēpu wērīgū wa'aguti nīgū, tojo nicu niwī.

³⁴ Fariseo masārē tojo nica be'ro Jesú Jerusalécjārārē, tojo nicā toduporopu ti macāpu ni'cārārē wācūgū, a'tiro nicu niwī:

—Jerusalécjārā, musā Ō'acū ye queti weremū'tārī masārē wējēcō'a'a. Ō'acū o'ó'cārā cū ye quetiwereri masārē ūtāperi me'rā doquewējē'e. Musārē pejetiri yu'u ma'ígū, neocūusī'rīmiwū. Ni'cō cārē'quē co pō'rārē wūse docapu neocūu'caro weronojō weesī'rīmiwū. Musā ūatiwu. ³⁵ Tojo weero musā nimi'que wi'seri masā marīrō tojarosa'a. Musā a'tere tu'omasīña. Yu'ure apaturi űanemosoma majā. Be'ro yu'u a'ti turipu apaturi a'ticāpu, musā “Ō'acū duporopu 'Ō'óguti' nī'cu añubutigu nimi” nīrāpu űarāsa'a tja, nicu niwī Jesú.

14

Jesú upu doquedupogure yu'rūo'que ni'i

¹ Ni'cā numu na soowuari numu nicā Jesú ni'cū fariseo wioqu ya wi'ipu ba'agu wa'acu niwī. Āpērā fariseo masā Jesure űmejēcā weeweti? nīrā, ű'adu'ticārā niwā. ² Na ba'aro tiropu ni'cū cū upupu doquedupose cuogu Jesú pōtēorōpu nicu niwī. ³ Cūrē ű'agū, Jesú Moisé oja'quere bu'eri masārē, tojo nicā fariseo masārē sērītiña'cu niwī:

—űMoisé duti'que “Soowuari numu nicārē dutitirārē yu'rūorūa'a” niti o niweti? nicu niwī.

⁴ Na ne yu'tima'aticārā niwā. Tojo weegu Jesú dutitigure ñapeo, yu'rūocu niwī. Tu'ajanū'cō, “Wa'agusa'a”, nicu niwī. ⁵ Fariseo masā pe'ere a'tiro nicu niwī:

—Musā macū o musā yagu wecu wecu copēpu burusājābosami. Na burusājācā, soowuari numu nimicā, űmusā maata miiwīrōrā wa'atibosari? nicu niwī.

⁶ Cū tojo nisere ne yu'titiyu'rūocā'cārā niwā.

Jesú ba'adutirā pijiosere were'que ni'i

⁷ Fariseo cū ya wi'ipu ba'adutirā pijio'cārārē Jesú ű'acu niwī. Na dujise añuse ű'mutāsepū bese dujicārā niwā. Tere ű'agū, Jesú narē a'tiro werecasacu niwī:

⁸ —Ni'cū musārē omocā dū'teri bosenumārē pijicā, ű'mutāse dujisepure dujiwe'oticā'ña. Apetero weegu apī musā nemorō wioqu pijino'cu etabosami. ⁹ Musā puarāpūre pijio'cu a'tiro nibosami: “Ā'rīrē a'to dujiro o'oya. Mu'u pe'e siropu dujigu wa'aya”, nibosami. Tojo weegu mu'u siroca cūmurōpu dujigu wa'agu, bopoyoro yu'rūbosa'a. ¹⁰ Mu'urē ba'aduticā, a'tiro pe'pe weeya. Siroca cūmurōpu dujiya. Mu'u tojo weecā ű'agū, mu'urē ba'aduti'cu a'tiro nīgūsami: “Yu'u me'rācū, a'to ű'mutācureropu a'tia”, nīgūsami. Cū tojo weecā, nipe'tirā āpērā piji'cārā wiopesase me'rā mu'urē ű'arāsama. ¹¹ A'tiro ni'i. “Āpērā yu'rūoro niyu'rūnū'cā'a” ni tu'ōña'gūnojo mejō nīgū weeno'gūsami. “Yu'u āpērā yu'rūoro ni'i” ni tu'ōña'tigu pe'ere Ō'acū āpērā yu'rūoro tojacā weegusami, nicu niwī.

¹² Cū a'tere ucūca be'ro Jesú ba'adutigu pijio'cu fariseo masārē a'tiro nicu niwī:

—Mu'u ba'adutigu, ā'rānojo'rē pijioticā'ña. Mu'u me'rācārārē, mu'u ma'misumuarē, mu'u acabijirārē, mu'u acawererārē, mu'u pu'tocjārā peje cuorārē pijioticā'ña. Mu'u narē pijiocā, na quē'rā mu'urē ba'adutirā pijia'mebosami. Tojo weese me'rā na ba'a'quere mu'urē eca a'mesama. ¹³ Mu'u bosenumu weepo, āpērārē pijioqu, a'tiro pe'pe weeya. Apeyenojō moorārē, dojoriwi'iare, sijamasitirārē, ű'atirārē pijioya. ¹⁴ Tere wēégū, mu'u e'catiyu'rūagusa'a. Na pūrīcā mu'urē eca a'memasitisa'a. Tojo weese me'rā mu'u añurā wērī'cārā na masārī numārē añuse waro bocagusa'a, nicu niwī.

Ba'ase me'rā Jesú queose were'que ni'i
(Mt 22.1-10)

¹⁵ Jesú cū queose o'o'quere tu'ogu, ni'cū topu ba'adujigu a'tiro nicu niwī:

—Ō'acū wioqu nīrōpu ba'adujirā pūrō e'catirāsama.

¹⁶ Tere tu'ogu, Jesú cūrē queose me'rā nicu niwī:

—Ni'cū masū bōseba'agutigu, pājārā masārē pijidutio'osami. ¹⁷ Nipe'tise apoyūca be'ro cūrē da'raco'tegure a'tiro nio'osami: “Nipe'tirā yu'u wereo'ocārārē pijigu wa'aya. Apope'otojano'apu. 'Te'a', niña”, nisami. ¹⁸ Nipe'tirāpūta “Basiowe'e”, nisama. Pijimu'tāno'cu a'tiro nisami: “Di'ta ni'cārōacā duutu'ajanū'cō'o. Ti di'tare ű'agū wa'agu wee'e. Wereya cūrē. 'A'timasitiami,' niña”, nisami. ¹⁹ Be'rocū a'tiro nisami: “Diez wecu yu'u duu'cārārē űno'ocārō añumiti? nīgū, beseña'gū wa'agu wee'e. Tojo weegu wa'amasitisa'a”, nisami. ²⁰ Apī tja a'tiro nisami: “Ni'cārōacā omocā dū'tetu'ajanū'cōapu. Tojo weegu wa'amasitisa'a”, nisami. ²¹ Da'raco'tegu

tojaa, wiogupure nipe'tise na tojo ni'quere werepe'ocā'sami. Tere tu'ogu, wiogu uayu'ruaga, a'tiro nisami: "Quero wa'abaque'oya. Macā decopu, no'o na nirōpu pajasecuorārē, dojoriwi'iare, sijamasitirārē, ī'atirārē pijiwā'cātia", nisami. ²² Cū pijigu ejāca be'ro da'raco'tegu wiogure a'tiro nisami: "Mu'u duti'caronojōta weepu. Wi'i pe'e mu'muwe'e yujupu", nisami. ²³ Tere tu'ogu, wiogu cūrē nisami tja: "Wa'agusa'a ma'arīpu. No'o mu'u bocaējarārē tutuaro me'rā pijiwā'cātia. Tojo weecā, wi'i mu'murōsa'a", nisami. ²⁴ A'te me'rā musārē a'tiro wereguti. Ne ni'cū yu'u pijimū'tāmi'cārā na ba'abo'quere cārō ba'aña'some, nicu niwī Jesū.

Jesure sirutusī'rīrā, a'tiro weeroua'a nise ni'i
(Mt 10.37-38)

²⁵ Jesū bu'esijari curare pājārā masā cūrē sirutucārā niwā. Tojo weegu narē majāmiī'a, a'tiro nicu niwī:

²⁶ —Yu'u bu'esere siruturā, a'tiro weeroua'a. Musā pacusumua, musā pacosānumia, musā numosānumia, musā pō'rā, musā acawererā nemorō yu'u pe'ere ma'iyu'runu'cārōua'a. No'o musā catiri umuco nemorō yu'u pe'ere ma'iyu'runu'cārōua'a. Musā tojo weetirā, yu'u bu'erā nīmasitisa'a. ²⁷ Apepero weegu ni'cū "Yu'u Jesure ējōpeogu, wērībosa'a" ni uigu, yu'ure ējōpeodu'usami. Tojo weegunojō yu'u bu'egu nīmasitīsami. ²⁸ No'o musā wa'teropu nigū u'muarī wi'i co'tedujati wi'ire yeenu'cōsī'rīgū, a'tiro weesami. ¿Wi'ire tu'ajanu'cōgūsari? nigū, ¿ñe'enojō me'rā yu'u pe'ogusari? nigū, ni wi'i weese duporo besemu'tāsami. ²⁹ Tojo weeticāma, cū cārō yeenu'cā pe'omasitīcā, tere ī'arā nipe'tirā bujicā'sama. ³⁰ A'tiro nisama: "Cū yeenu'cāmiapī, yeegu; ne pe'omasitimi", nisama. ³¹ Apeye quē'rārē a'tiro weeno'bosa'a. Ni'cā di'ta wiogu ape di'tacjū me'rā a'mewējēgūti nigū, a'tiro weemu'tāsami. Cū surara diez mil cuosami. Apī ape di'tacjū pe'e veinte mil surara cuosami. ¿Yu'ure na me'rā a'mewējēta basiosari? nigū, ī'abesemu'tāsami. ³² Basioticāma, apī wiogu yoaropu nigūrē a'mewējētīcārā nigū, queti o'ósami. ³³ A'te weronojō musā quē'rā yu'ure sirutusī'rīrā, ī'abesemu'tāña. Nipe'tise musā cuosere, nisetisere du'usi'rītīrā, yu'u bu'erā nīmasitisa'a.

Jesú moa ocadu'use me'rā queose o'o'que ni'i
(Mt 5.13; Mr 9.50)

³⁴ »Moa ocaro ba'acā, añu ni'i. Ocase pe'tīca be'ro apaturi ocacā weeta basiowe'e. ³⁵ Moa ocaticā, ne añutisa'a. Di'tapure, tojo nicā nujātuati mesāpu cūcā quē'rārē, wapamarīsa'a. Tojo cō'abajuriono'sa'a. Musā moa ocadu'use weronojō niticā'ña. O'meperi cuorānojō a'tere añurō tu'oya, nicu niwī.

15

Oveja bajuduti'cu queose ni'i
(Mt 18.10-14)

¹ Pājārā romano masā wiogure niyeru wapaseebosari masā, tojo nicā ña'arō weeri masā Jesū ucūsere tu'orā nerēcārā niwā. ² Narē fariseo masā, Moisé oja'quere bu'eri masā ña'arō wācūcārā niwā. Tojo weerā Jesū tiro wa'acā ī'arā, ucjacārā niwā.

—Ā'rī masā ña'arārē ñe'e, na me'rā ba'ami, nicārā niwā.

³ Na tojo nicā tu'ogu, Jesū narē a'tiro queose o'ocu niwī:

⁴ —Musā cien oveja cuorā, ni'cū bajuduticā, noventa y nuevere cāpūpu bi'acūusa'a. Bi'acūutoja, apī bajuduti'cure a'marā wa'asa'a. Bocarāpu, a'madu'usa'a. ⁵ Boca, cūrē e'catigu, cūrē miwūasa'a. ⁶ Wi'īpu dajarā, musā me'rācjarārē, musā ya wi'i pu'tocjārārē neocūu, narē nisa'a: "Yagu oveja bajuduti'cure bocapu. E'catitamurā a'tia", nisa'a. ⁷ Musārē diacjūta wereguti. A'te weronojō ni'cū ña'arō weesebucu cū nisetisere ducayucā, u'musepure e'catise niyu'ruasa'a. Noventa y nueve añurā nitoja'cārā yu'ruoro ña'agū ducayucā pe'ere e'catise ni'i, nicu niwī.

Niyeru cuji, bajudutica kujire o'ama'que ni'i

⁸ Apeye Jesū a'te queose werenemocu niwī:

—Ni'cō numio diez kujiri niyeru cuosamo. Core ni'cā cuji wapabujuri cuji bajudutibosa'a. Ti kujire a'magō, sī'ocjare sī'oyoo, wi'īpu añurō o'ama'samo. Téé bocagopu, a'madu'usamo. ⁹ Be'ro co me'rācjarārē, co pu'to nirārē neocūu, a'tiro nisamo: "Yu'ure e'catitamuña. Niyeru cuji bajudutica kujire bocapu", nisamo. ¹⁰ A'tigo wee'caro weronojō ni'cū cū ña'arō wee'quere bujaweti ducayucā, Ō'acārē wereco'terā u'musecjarā e'catiyu'rūmajāsama, nicu niwī Jesū.

Jesú puarā pō'rātigu ye cjasere queose o'o'que ni'i

¹¹ Jesú queose me'rā bu'ennemocu niwī:

—Ni'cū masū puarā pō'rāticu niwī. ¹² Du'sagu pe'e cū pacare a'tiro nicu niwī: “Pacu, yé tojatjere mu'u wērigū cūatjere o'owe'oya”, nicu niwī. Cū tojo nicā tu'ogu, cū cūose di'tare na puarāpūre ducawaacu niwī. ¹³ Pejeti numurīacā cūrē o'ōca be'ro du'sagu pe'e cū ya di'tare duacā'cu niwī. Cū duo'que wapa niyeru me'rā ape di'ta yoaropu wa'acu niwī. Topu te niyerure cū no'o uaro ña'arō wee bajuriopu'ocā'cu niwī. ¹⁴ Cū bajuriopu'oca be'ro ti di'tapure ba'ase pe'tiyu'rua wa'acaro niwā. Titare cū pūrō ujaboagu, pi'eticu niwī. ¹⁵ Tojo weegu ti di'tacjūrē da'rāse sērīma'gū wa'acu niwī. Cūrē yesea co'tesere sōrōcu niwī. ¹⁶ Cū yapisī'rigū, yesea na ba'asepūreta ba'asī'rīdojacu niwī. Ne ni'cū cūrē ba'ase o'otīcārā niwā. ¹⁷ Be'ro cūrē a'tiro wācūse ejacaro niwū: “Yu'u pacu ya wi'ipure cūrē da'raco'terā pājārā nimicā, ba'ase du'sano'wā. Yu'u pe'e a'topure ujaboa, wērigū weesa'a. ¹⁸ Yu'u pacu tiropu yu'ure tojaaruasa'a. Topu tojatagu, cūrē a'tiro nigūti: ‘Pacu, Ō'acū me'rā ña'arō weeasu. Mu'u me'rā quē'rārē tojota weeasu. ¹⁹ Yu'u ña'agū nisa'a. Mu'u macū weronōjō nīmasītisa'a majā. Ni'cū mu'urē da'raco'tegure weronōjō yu'ure cuoya', nigūti”, ni wācūcu niwī. ²⁰ A'tere wācūca be'ro cū pacu ya wi'ipu dajatojacu niwī.

»Cū topu tojaejacā, cū pacu yoaroputa i'agū, pūrō pajaña'cu niwī. Be'ro cūrē pōtērīgū omawā'cā, na weesetiwuaropuma cūrē paabu'a, mi'micu niwī. ²¹ Tojo weeri cura cū pacure nicu niwī: “Pacu, Ō'acū me'rā ña'arō weeasu. Mu'u me'rā quē'rārē tojota ña'arō weeasu. Yu'u ña'agū nisa'a. Mu'u macū weronōjō nīmasītisa'a majā”, nicu niwī. ²² Cū tojo nicā tu'ogu, pacu cūrē da'raco'terārē a'tiro nicu niwī: “Quero, su'ti añuse warore miiti, cūrē sāaña. Tojo nicā ni'cā be'to omopica tuusārī be'tore, sapatu quē'rārē sāaña. ²³ Wecu wī'magū ba'a di'iyoaduti'cure miiti, wējēña. Cūrē ba'a, yu'u macūrē bosenumu wepeorā. ²⁴ Ā'rī apaturi 'Yu'u macū wērīa wa'asami' ni'cu dajami. Cū yoaro wa'a bajuduti'cure marī apaturi i'a'a”, nicu niwī. Be'ro bosenumu nu'cācārā niwā.

²⁵ »Na tojo weeri cura masā ma'mi cāpūpu nicu niwī. Cū dajatojatigu wī'i pu'topu ejagu, uputu basase busucā tu'ocu niwī. ²⁶ Tere tu'ogu, ni'cū cū pacure da'raco'tegure pijio, sērītiña'cu niwī: “¿De'ro wa'ati wi'ipure?” nicu niwī. ²⁷ Cū pacure da'raco'tegu yu'ticu niwī: “Mu'u acabiji tojatami. Cū dutimarīgū tojatami. Tojo weegu mu'u pacu wecu wī'magū ba'a di'iyoaduti'cure wējēdutiāmi”, nicu niwī. ²⁸ Tere tu'ogu, masā ma'mi uayū'rugū, sājāasī'rīticu niwī. Tojo weegu cū pacu cūrē pijigu wa'acu niwī. ²⁹ Cū pacure a'tiro nicu niwī: “Pacu, peje cū marī mu'urē ne ni'cāti ya'runu'cārō marīrō da'rawā'ñawū. Yu'u tojo weemicā, ne cā'rō ni'cū marī ecagure, wapamarīgūacānojo'rē yu'u me'rācārā me'rā bosenumu weeduti'cu o'oma'atiwu. ³⁰ Ni'cārōacārē a'tiro wee'e. Ā'rī mu'u macū numia ña'arō numia me'rā mu'u o'o'que niyerure bajurio sijacu niwī. Cū pe'ema wecu wī'magū ba'a di'iyoaduti'cure wējēeca'a”, nicu niwī. ³¹ Tere tu'ogu, cū pacu cūrē yu'ticu niwī: “Macū, mu'u yu'u me'rā ninu'cūcā'a. Nipe'tise yu'u cuose mu'u ye dia'cū ni'i. ³² Marī mu'u acabijire bosenumu weepo e'caticā, añu ni'i. A'tiro ni'i. Cū wērīa wa'asami' ni'cu apaturi tojatami. Cū bajuduti'cure marī apaturi i'a'a. Tojo weerā marī bosenumu wee, e'cati'rua'a”, nicu niwī, ni werecu niwī Jesú.

16

Peje cuogure da'raco'tegu queoro weeti'que ni'i

¹ Jesú cū bu'esere siruturārē apeye werenemocu niwī:

—Ni'cū masū niyerubucu āpērā da'raco'terārē dutigu sōrōcu niwī. Da'raco'terā niyerubucu tiropu wa'a, a'tiro weresācārā niwā: “Mu'u wioгу sōrō'cu mu'u ye niyerure ña'arō wee bajuriogu weemi”, nicārā niwā. ² Tojo weegu niyerubucu cūrē pijio, a'tiro nicu niwī: “Mu'urē weresā'que ¿diacjūta niti? Mu'u da'rāse cjasе ojad'orī pūrīrē yu'ure i'ōña. Mu'u āpērā da'raco'terā wioгу ninemosome majā”, nicu niwī. ³ Cū tojo nicā tu'ogu, a'tiro wācūcu niwī: “Yu'u wioгу yu'ure cō'awīrōmi. Tojo weegu ¿de'ro weegasari? Yu'u da'ratutuawe'e. Āpērārē niyeru sērīdujigu, bopoya nisa'a. ⁴ To pūrīcā yu'ure ñe'eatu nigū, a'tiro weeguti”, nicu niwī. ⁵ Tojo weegu cū, cū wioгure wapamoorārē ni'cārērā nānucūrē pijiocu niwī. Nimu'tāgūrē a'tiro sērītiña'cu niwī: “Mu'u yu'u wioгure ¿no'ocā'rō wapamooti?” ⁶ Cū cūrē yu'ticu niwī: “Yu'u cien tuturi u'se tuturi wapamoo'o.” Tere tu'ogu, da'rarā wioгу ni'cā papera pūrīacāpu ojagu, cūrē a'tiro nicu niwī: “Ma, mu'u wapamoorī pūrī ni'i. Cincuenta u'se tuturi wapa wapayebaque'oya”, nicu niwī. ⁷ Be'ro tja apīrē sērītiña'cu niwī: “Mu'u waro ¿no'ocā'rō wapamooti?” Cū cūrē yu'ticu niwī: “Cien ajuri trigo ajuri wapamoo'o”, nicu niwī. Tojo weegu a'tiro nicu niwī: “Ma, mu'u wapamoorī pūrī a'ti pūrī ni'i. Ochenta ajuri dia'cū wapayeya”, nicu niwī. ⁸ Tojo weecā i'agū, niyerubucu da'raco'terā wioгу ña'agūrē

cũ weeme'rísere masígũ, "Mu'u me'ríyu'ruapu", nicu niwĩ. A'ti umucocjãrã Ô'acãrẽ ejõpeotirã na cuosere ãpẽrã na weronojõ nirã me'rã me'ríyu'ruama. Ô'acãrẽ ejõpeorã yu'ruoro me'rĩma, nicu niwĩ Jesú.

⁹ Jesú narẽ a'tiro werecasacu niwĩ:

—Musã a'ti nucũcãpu musã cuosere pajasecuorãrẽ añurõ o'owe'oya. Tojo weerã musã me'rãcãrã bocarãsa'a. Be'ro musã cuose pe'tica be'ro musã ãpẽrãrẽ weetamu'que u'musepu niyutojarosa'a. Musã weetamu'cãrã u'musepu nirã topure musãrẽ põtẽrĩrãsama.

¹⁰ »Cã'rõ na cuose me'rã añurõ weérã, peje cuose me'rã quẽ'rãrẽ tojota weebosama. ãpẽrã na cã'rõ cuose me'rã queoro weetirã, na peje cuose me'rã quẽ'rãrẽ queoro weetibosama. ¹¹ Musã a'ti nucũcã cjasere me'rã queoro weeticã, Ô'acũ musãrẽ añuse, u'muse cjasere o'osome. ¹² Musã ãpẽrã ye cjasere queoro weewe'e. Tojo weerã musã, musã ye nibo'quere ñe'esome.

¹³ »Ne ni'cũ puarãrẽ da'racõ'temasitĩsami. Ni'cũrẽ ma'ígũ, apirẽ ma'itĩsami. Tojo nicã ni'cũ dutisere yu'tigu, apĩ ye pe'ere yu'runu'cãsami. ã'rã weronojõ musã niyerure ma'ĩrã, Ô'acũ pe'ere ma'imasitĩsa'a, nicu niwĩ.

¹⁴ Jesú tojo nisere fariseo masã tu'ocãrã niwã. Na niyeru uaripejasebucurã nitjãrã, cũ ucũsere tu'orã, bujicã'cãrã niwã. ¹⁵ Tojo weecã ĩ'agũ, Jesú narẽ nicu niwĩ:

—Musã masã ĩ'orõpu dia'cũrẽ "Añurã nima" nicã u'a. Ô'acũ pe'e po'peapu musã weesetisere ĩ'ape'ocã'mi. Masã ĩ'orõpu "Añuyu'rua'a" nisenojõrẽ Ô'acũ tu'satisami, nicu niwĩ Jesú.

Ô'acũ dutise, cũ wiogu nise pe'tisome nise ni'i

¹⁶ Jesú a'tiro ninemocu niwĩ:

—Juã masãrẽ wãmeyerĩ masũ nicaterõpu Moisé cũ duti'quere, tojo nicã Ô'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã na oja'quere bu'etucãrã niwã. Tita me'rã ma'ma queti nu'cãcarõ niwã. A'tiro nicarõ niwã. Ô'acũrẽ ejõpeose me'rã dia'cũ cũ wiogu nirõpu wa'ano'rõsa'a, nicarõ niwã. Nipe'tirã topure uputu sãjãasĩ'rĩma.

¹⁷ »Ô'acũ Moisére cũu'que queoro wa'arõsa'a. Cũ ye queti weremu'tãrĩ masã na oja'que quẽ'rã queoro wa'arõsa'a. U'muse, a'ti di'ta pe'timicã, Ô'acũ cũ ní'caronojõ queoro wa'arõsa'a, nicu niwĩ Jesú.

Marãpũtirã, numotirã cõ'ase cjasere Jesú ucũ'que ni'i
(Mt 19.1-12; Mr 10.1-12)

¹⁸ Apeyere ninemocu niwĩ:

—Ni'cũ cũ numorẽ cõ'a, apegore numotigunojõ ña'arĩ masũ weronojõ tojasami. No'o marãpu cõ'ano'co me'rã numotigu quẽ'rã cũ numo nitigo me'rã a'metãrãgũ weronojõ tojasami.

Jesú peje cuogu ye quetire, tojo nicã pajasecuogu Lázaro wãmetigu ye quetire were'que ni'i

¹⁹ Jesú fariseo masãrẽ a'tiro queose o'ocu niwĩ:

—Ni'cũ masũ peje cuogu a'tiro weecu niwĩ. Añuse su'ti sãña, ma'masu'a, nipe'tise numũrĩ bosenumũrĩ weecu niwĩ. Te bosenumũrĩrẽ de'ro nise nipe'tise me'rã añurõ weemujãcu niwĩ. ²⁰ Titare ni'cũ pajasecuogu warõ Lázaro wãmetigu cũ ya wi'ĩ sope pu'tõpu dujimujãcu niwĩ. Cũ upu nipe'tiro cãmi boacu niwĩ. ²¹ Cũ peje cuogu ba'aste'quere yapisĩ'rĩgũ seeba'acu niwĩ. Cũ ye cãmire diayiaputa wa'a, ne'rẽcãrã niwã. ²² Ni'cã numũ wẽrĩa wa'acu niwĩ. Cũ wẽricã, Ô'acũrẽ weeco'terã u'musecãrã Abrahã nirõ añurõpu cũrẽ miacãrã niwã. Be'ro peje cuo'cu quẽ'rã wẽrĩa wa'acu niwĩ. Cũrẽ yaacãrã niwã. ²³ Peje cuogu ña'arã Ô'acũ cũ bu'iri da'reno'cãrã tiropu wa'acu niwĩ. Topu cũ ĩ'amorõgũ, Abrahãrẽ yoarõpu ĩ'acu niwĩ. Lázaro cũ me'rã nicu niwĩ. ²⁴ Cũrẽ ĩ'agũ, a'tiro caricũcu niwĩ: "Abrahã, yu'ure pajaña'cureya. Yu'u tiropu Lázarore o'õya. A'ti, cũ ya omõpica me'rã acõpu yoso, yu'u ñe'merõ yapare yusuasãjãcã weeato. Yu'u a'ti me'e pecame'epure uputu warõ pi'etigu weesa'a", nicu niwĩ. ²⁵ Abrahã cũrẽ yu'ticu niwĩ: "Mu'u wãcũña. Mu'u catigu, añubutiãro nisetiwu. ã'rĩ Lázaro pe'ema ña'abutiãro wa'awu. Ni'cãrõacãrẽ cũ a'tõpu ejerisãjãse bocami. Mu'u pe'e pi'etigu wee'e. ²⁶ Apeyema tja a'tiro ni'ĩ. Ësãrẽ musã tiropu wa'ata basiowe'e. Decore pajirĩ copejo ni'ĩ. Tojo weerã musã a'to a'tis'ĩrĩrã, ãsã pe'e quẽ'rã topu wa'as'ĩrĩcã, basiowe'e", nicu niwĩ. ²⁷ Cũ tojo nicã tu'õgu, peje cuogu a'tiro nicu niwĩ Abrahãrẽ: "To pũricãrẽ a'tere weebosaya. Lázarore yu'u pacu ya wi'ipu o'õya. ²⁸ Topure yu'u ni'cãmõcurã acabijirãtĩ'ĩ. Topu wa'a, cũ narẽ ucũgũsami. Tojo weecã, na tu'o, na quẽ'rã a'to yu'u

pi'etiroppure a'tisome", nicu niwī. ²⁹ Abrahā cūrē nicu niwī: "Na Moisé oja'quere, Ô'acū ye queti weremū'tārī masā oja'quere cuosama. Tere bu'e ējōpeoato", nicu niwī. ³⁰ Peje cuogu yu'ticu niwī: "Abrahā, tojota ni'i, nírō. Wērl'cūpu wa'a wercā, űa'arō na nisetisere ducayubosama", nicu niwī. ³¹ Abrahā cūrē nicu niwī: "Moisé cū ní'quere, Ô'acū ye queti weremū'tārī masā na ní'quere ējōpeotirā, wērl'cūpu masāa, weregū wa'acā quē'rārē, ējōpeotisama", nicu niwī.

17

Āpērārē űa'arō weecā weeticā'ña nise ni'i
(Mt 18.6-7,21-22; Mr 9.42)

¹ Jesú cū bu'erārē a'tiro nicu niwī:

—Āpērārē űa'arō weecā weese ninu'cūrōsa'a, nírō pe'e. Tojo ninu'cūmirō, űa'arō weecā weegunojōrē űa'abutiario wa'arosa'a. ² A'tiro weecā, cūrē nemorō ańubosa'a. Ūtāgā pajicja cū wāmūtapū du'teyoo, cūrē dia pajiri maapu doqueñocā, nemorō ańubosa'a. Tojo weecā, cū maata wēria wa'a, yu'ure ējōpeorānojōacārē dojorēnemotibosami. ³ A'tere ańurō ta'oña'ña.

»Mu'u acaweregu mu'urē űa'arō weecā, cū tojo weesere wereya. Cū "Tojota weeasu" ni bujaweti ducayucā, cūrē acobojoya. ⁴ Cū sietetiri ni'cā numu mu'urē űa'arō weecā, ticssetirita tja mu'urē acobojoye sērl'gū a'ticā, acobojoya, nicu niwī.

“Ējōpeose cuorā, a'tiro weeta basio'o” Jesú cū ní'que ni'i

⁵ Jesú bu'erā cūrē a'tiro sērl'cārā niwā:

—Ūsārē ējōpeose o'onemoña, nicārā niwā.

⁶ Na tojo nicā tu'ogu, marī wiogu a'tiro yu'ticu niwī:

—Mostaza pe cā'caperoacā ni'i. Tojo nimirō, yucu pajicju pī'rīsa'a. A'tiro weronojō ējōpeose cā'rōacā nimicā, a'tigu yucugure a'tiro nimasībosa'a: "A'tore aupiawā'cā, dia pajiri maa decopu pī'rīrō wa'aya", nimasīsa'a. Musā ējōpeocāma, tigu musā dutironojōta weebosa'a, nicu niwī.

Āpērārē weetamurā, a'tiro pe'e weeroua'a nise ni'i

⁷ Jesú apeye quē'rārē a'tiro queose o'onemocu niwī:

—No'o musā wa'teropu nigū da'raco'tegure cuosami. Da'raco'tegu oteacju cū di'ta se'ecūuca be'ro o wecuare co'téca be'ro wi'ipu dajasami. Cū dajacā, musā ne a'tiro nitibosa'a: "Sājātia. Ba'agu a'tia", nitibosa'a. ⁸ A'tiro pe'e nisa'a: "Ba'asere apoya. Yu'u ba'ari cura yu'u uasenojōrē miitiacju apoyubaque'oya. Yu'ure ecāca be'ropu ba'a, si'rīapa mu'ua", nibosa'a. ⁹ Mu'urē da'raco'tegu weetamu'que wapa "Mu'u ańurō weepu" ¿cārē nisari? Nitisa'a. ¹⁰ A'te weronojō musā quē'rā weeya. Nipe'tise Ô'acū duti'quere weetu'ajarā, a'tiro niña: "Ūsā da'raco'terā mejō nirá ni'i. Ô'acū űsārē cūu'que dia'cūrē weepu", niña, nicu niwī Jesú.

Jesú diez cāmi boarārē yu'ruo'que ni'i

¹¹ Jesú Jerusalēpu wa'agu, Samaria, tojo nicā Galilea wāmetise wa'teropu yu'ruacu niwī. ¹² To wa'tero ni'cā macāpu cū ejari cura umua diez cāmi boarā cūrē pōtēricārā niwā. Moisé duti'que cāmi boarārē āpērā wa'teropu nidutitico niwā. Tojo weerā yoaropu tojanu'cā, ¹³ Jesure caricūcārā niwā:

—Jesú, masārē bu'egu, űsārē pajaña'cureya, nicārā niwā.

¹⁴ Jesú narē i'abocagu, a'tiro nicu niwī:

—Musā pa'ia tiropu musā upure i'orā wa'aya, nicu niwī.

Na ma'apu wa'ari cura narē cāmi yatipe'tia wa'acaro niwā. ¹⁵ Ni'cū topu yatino'cā i'agū, Jesú tiro majāmitojaticu niwī. Ô'acārē pūrō e'catise o'ocu niwī. ¹⁶ Jesú tiro etagu, cūrē e'catise o'ogu, di'tapu paamu'rīque'acu niwī. Cū tojo weegū Samariacjū nicu niwī. ¹⁷ Jesú cū ni'cūrēta i'agū, a'tiro nicu niwī:

—Yu'u diez cāmi boarārē yu'ruoapu. Āpērā waro ¿no'o wa'ati? ¹⁸ Ā'rī ni'cū judío masā nitigu dia'cū Ô'acārē e'catise o'ogu, yu'u tiropu tojatiapī, nicu niwī.

¹⁹ Tu'ajanu'cō, Samariacjūrē nicu niwī:

—Mu'u ējōpeotjāgū, yu'ruono'apu. Wā'cānu'cāña. Mu'u ya wi'ipu tojaagusa'a, nicu niwī.

Jesucristo a'ti turipu wiogu niatje a'tiro wa'arosa'a nise ni'i
(Mt 24.23-28,36-41)

²⁰ Fariseo masā Jesure a'tiro sērl'tiña'cārā niwā:

—Ô'acū bese'cu ¿de'ro nicā a'ti turi wiogu sājāgūsari? nicārā niwā.

Narē yu'ticu niwī:

—Bajuyoropu i'ose mejēta ni'i. ²¹ A'tiro nino'ña marīrōsa'a. "A'topu ni'i. Sō'opu ni'i", nino'ña marīrōsa'a. Ō'acū bese'cu wioḡu nigú musā wa'teropu nitojami, nicu niwī.

²² Be'ro Jesú cū bu'erārē a'tiro nicu niwī:

—Musā be'ro a'tiro nirāsa'a. "Ūsā Ō'acū macū masū weronojō uputigu a'tiatje numurīrē i'asī'rīsa'a", nirāsa'a. No'o ni'cā numunojōrē yu'ure i'asī'rīmīrā, ne i'asome.

²³ Āpērā musārē "Jesú a'titojami. A'to nimi, sō'o nimi", nirāsama. Na tojo nicā, narē sirututicā'ña. ²⁴ Yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigu a'tiri numu mujīpū mujātiro pe'e, cū sājāarō pe'e quē'rā bu'po ya'babī'aro weronojō nirōsa'a. ²⁵ Yu'u tojo weese duporo uputu pi'etinígūsa'a. A'tocaterocjārā yu'ure uasome. ²⁶ Yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigu a'tiri cura duporocjūpu Noé, cū nicateropu wee'caro weronojō weerāsama. ²⁷ Titapure na ba'a, sī'rī, omocā dū'te, na pō'rā numiarē numisocārā niwā. Tere Noé cū yucusujopu sājāarī curapu weetuocārā niwā. Be'ro dia mirī, narē miope'ocā'caro niwū. ²⁸ Lot nicatero quē'rārē mejārōta weecārā niwā. Ba'a, sī'rī, duumujā, duamujā, otesere ote, wi'serire weecārā niwā. ²⁹ Lot Sodomarē wijaca numurē acoro weronojō ti macācjārārē pecame'e, tojo nicā asise peri burupejacaro niwū. Narē wējēpe'ocā'caro niwū. ³⁰ Yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigu a'tiri curare mejārōta weerāsama.

³¹ »Ti numu nicā ni'cū wi'lī duposārī opa sirapu soo pesaḡunojō po'peapu cjasere sājāa duretīmīgū, diacjū wa'ato. Apī no'o wesepu tō'ogū cū ya wi'ipū majāmitojaticā'to. ³² Lot numo ni'core wācūña. Cōmarīcā macāpu majāmī'atōrōmīgō, moa tuturo dojonu'cāco niwō. ³³ Yu'ure ējōpeose me'rā ña'arō yu'rasī'rītigu, yu'ure ējōpeodu'ugunojō pecame'epu bu'iri da're bajurionogūsami. Apī wējēsere uiti, yu'ure ējōpeonu'cūḡunojō yu'u me'rā catinu'cūḡūsami.

³⁴ »Musārē wereguti. Tojo wa'atji ñami nicā, puarā ni'cā camapu pesarā, ni'cū yu'ure ējōpeogu miano'gūsami. Apī yu'ure ējōpeotigu tojagūsami. ³⁵ Puarā numia ni'cārō me'rā ojoca ārūarā, ni'cō yu'ure ējōpeogo miano'gōsamo. Apego yu'ure ējōpeotigo tojagōsamo. ³⁶ Puarā ni'cārō me'rā wesepu nirā ni'cū yu'ure ējōpeogu miano'gūsami. Apī yu'ure ējōpeotigu tojagūsami.

³⁷ Jesú tojo nisere tu'orā, cū bu'erā sērītiña'cārā niwā:

—Ūsā wioḡu, ¿no'opu wa'arosari a'te? nicārā niwā.

Cū yu'ticu niwī:

—Apīnojō wa'icu boacā, yuca maata masī, wījīwā'cāsama. Tojo wa'acā i'arā, "Apīnojō boapī", ni masī'i. A'te weronojō yu'u a'ticā, masā masīrāsama, nicu niwī.

18

Jesú wapewio me'rā queose o'o'que ni'i

¹ Jesú cū bu'erārē a'tiro weeya nigū, queose me'rā werecu niwī. Narē du'ucūurō marīrō, bujawetiro marīrō ñubuenu'cūdutigu a'te queosere o'ocu niwī.

² A'tiro nicu niwī:

—Ni'cā macāpu ni'cū beseri masū uamu Ō'acūrē ējōpeotigu, āpērārē ne wācūma'atigu nisami. ³ Ti macāpureta tja ni'cō numio wapewio nisamo. Co beseri masū tiropu besedutigo wa'amujāmisamo. Core i'atu'tigure bu'iri da'redutigo tojo weesamo. ⁴ Yoacā pejetiri beseri masū core weetamusī'rītisami. Be'ro a'tiro wācūsami: "Yu'u Ō'acūrē ējōpeowe'e, ējōpeogu. Ne āpērā quē'rārē 'Na nima,' ni ējōpeowe'e. ⁵ Tojo nimicā, a'tigo wapewio yu'ure na'irō caribomo nigū, core weetamugūti. Yu'u co caribocā uanemotisa'a majā. Yu'u core pōtēotibosa'a majā", nisami, nicu niwī Jesú.

⁶ Be'ro tja marī wioḡu Jesú werenemocu niwī:

—Beseri masū ña'agū wee'quere wācūña. Cū ña'agū nimigū, wapewio weeta-muduti'quere weesami. ⁷ Tojo nicāma, ¿Ō'acū to pūrīcārē cū bese'cārārē ñamirī, umucori cūrē sērīnu'cūrārē weetamutisari? ¿Na sērī'quere yoogosari? ⁸ Musārē wereguti. Ne yoogoro marīrō na sērīsere yu'tisami. Cū tojo yu'timicā, yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigu a'ti turipū apaturi a'tiri curare ¿masā ējōpeose cuorāsari yujupu? nicu niwī.

Jesú fariseo masū me'rā, tojo nicā niyeru wapaseebosari masū me'rā queose o'o'que ni'i

⁹ Jesú "A'tiro ni'i" nirānojōrē masīdutigu apeye queose me'rā werenemocu niwī. Na "Āpērā yu'ruoro ūsā añurā ni'i", nisama. Tojo "Añurā ni'i" nirā, āpērārē tojo i'acō'asama. Nanojōrē masīdutigu a'te queosere o'ocu niwī. A'tiro nicu niwī:

¹⁰—Puarā ūmua Ō'acū wī'ipu űubuerā sājāacārā niwā. Ni'cū fariseo masū nicu niwī. Apī pe'e romano masā wiogure niyeru wapaseebosari masū nicu niwī. ¹¹ Fariseo masū nu'cū ű'amorō, Ō'acūrē űubuegu, a'tiro nicu niwī: “Ō'acū, yu'u āpērā weronojō űa'agū niwe'e. Tojo weegu mu'urē e'catise o'o'o. Na yajari masā, űa'arī masā numotimirā āpērā numia me'rā a'metārābajaque'atirā weronojō niwe'e. Ne cārō sī'i romano masā wiogure niyeru wapaseebosari masū weronojō niwe'e. ¹² Yu'u ni'cā semanarē puā numu ba'atimigū, be'ti űubuenū'cū'u. Yu'u cien apeyenojō wapata'agu, diez yu'u wapata'asere mu'urē o'o'o”, nicu niwī. ¹³ Wapaseeri masū pe'e ne sājāarōpu tojanu'cā, űubuecu niwī. Ne cārō u'muarōpu ű'amorōma'aticu niwī. Cū weronojō o'ogu, yu'u bu'iritisa'a nīgū, cū cutirore paacu niwī. A'tiro nicu niwī: “Ō'acū, yu'u űa'agū nisa'a. Yu'ure pajaña'ña”, nicu niwī.

¹⁴ Te queosere wérēca be'ro Jesú a'tiro nicu niwī:

—Musārē wereguti. Wapaseeri masū Ō'acū me'rā añurō apotojagupu cū ya wī'ipu dajatojaacu niwī. Fariseo masū pe'e tojo weeticu niwī. A'tiro ni'i. Cū basu, “Yu'u āpērā yu'rūoro ni'i” ni tu'oña'gūnojō Ō'acū cūrē mejō nigū tojacā weegasami. No'o “Yu'u āpērā yu'rūoro ni'i” ni tu'oña'tigu pe'ere Ō'acū āpērā yu'rūoro tojacā weegasami, nicu niwī.

Jesú wī'marārē űapeo sērībosa'que ni'i
(Mt 19.13-15; Mr 10.13-16)

¹⁵ Apeye quē'rārē masā wī'marārē Jesú tiropu űapeodutirā miacārā niwā. Tojo weecā ű'arā, narē miarārē Jesú bu'erā tu'ticārā niwā. ¹⁶ Na tojo nicā ű'agū, Jesú cū bu'erārē pijjocu niwī:

—Wī'marārē yu'u tiro a'ticā du'uo'oya. Narē cā'mota'aticā'ña. Wī'marā marīnojōrē añurō ējōpeoma. Āpērā quē'rā wī'marā weronojō yu'ure ējōpeorā yu'u pacu wiogu nirōpu wa'arāsama. ¹⁷ Musārē diacjūta nigūti. Ā'rā weronojō yu'ure ējōpeotigūnojō ne cārō yu'u pacu nirōpu wa'asome, nicu niwī.

Ma'mu peje cuogu Jesú me'rā ucū'que ni'i
(Mt 19.16-30; Mr 10.17-31)

¹⁸ Be'ro ni'cū judío masā wiogu Jesure sērītiña'cu niwī:

—Mu'u masārē bu'egu añugū ni'i. ¿Yu'u űe'enojō weegasari catinu'cūatjere bocasī'rīgū? nicu niwī.

¹⁹ Jesú cūrē nicu niwī:

—¿De'ro weegu yu'ure “Añugū ni'i,” niti? ¿Mu'u tojo nisere tu'omasīti? Ni'cūta añugū nimi. Cū Ō'acū nimi. ²⁰ Mu'u Ō'acū dutise cūu'quere masīsa'a. “Apī numorē a'metārāticā'ña. Masārē wējēcō'aticā'ña. Yajaticā'ña. Āpērā ye cjasere nisooticā'ña. Mu'u pacu, mu'u pacore ējōpeoya”, ni'i, nicu niwī.

²¹ Cū tojo nicā tu'ogu, Jesure nicu niwī:

—Yu'u wī'magūputa a'tere queoro weemujātiwu.

²² Cū tojo nicā tu'ogu, Jesú nicu niwī:

—Mu'urē apeyenojōacā da'sa'a yujupu. Mu'u cuosere duape'ocjē wa'aya. Te dua'que wapare pajasecuorārē o'oya. Tojo weegu mu'u u'musepūre peje añuse cuogusa'a. Tu'ajanu'cō, yu'ure sirutuya, nicu niwī.

²³ Cū tojo nicā tu'ogu, peje cuogu nitjāgū cū cuosere ma'iyu'rūgu, bujawetiya'rūacu niwī. ²⁴ Tojo weecā ű'agū, Jesú nicu niwī:

—Peje cuorārē Ō'acū wiogu nirōpu u'musepu wa'acā, diasā ni'i. ²⁵ Wa'icu cameyo wāmetigu awiga yuta da pī'osōrōrī pepu sājāa yu'rūtēricā, diasā ni'i. Yu'u pacu wiogu nirōpu peje cuorā wa'acā pe'ema, totā nemorō diasā'a, nicu niwī.

²⁶ Cū tojo nisere tu'orā, masā a'tiro nicārā niwā:

—To pūrīcārē ¿noanojō pe'e Ō'acū tiropu wa'amasīrāsari?

²⁷ Jesú narē nicu niwī:

—Masā na basu weetutuase me'rā yu'rūmasītisama. Ō'acū pūrīcārē basio'o. Cūma ne apeyenojō weeta basiotise marī'i.

²⁸ Cū tojo nicā tu'ogu, Pedro nicu niwī:

—Wiogu, űsā pūrīcā űsā cuosere du'ucūu, mu'urē sirutuwu.

²⁹ Tojo nicā tu'ogu, Jesú yu'ticu niwī:

—Diacjūta nigūti. No'o nigūnojō, yé quetire werese bu'iri cū ya wī'ire, cū pacusuarē, cū acawererārē, cū numorē, cū pō'rārē du'ucūuwā'cāgūnojōrē a'tiro wa'arosa'a. ³⁰ A'ti nucūcāpūre cū cuo'que nemorō bocanemogūsami. Be'ropu quē'rārē Ō'acū me'rā ninu'cūgūsami, nicu niwī.

Jesú cã wērīatjere apaturi werenemo'que ni'i
(Mt 20.17-19; Mr 10.32-34)

³¹ Jesú cã bu'erã docere na se'sarore pijio, narē nicu niwī:

—Ni'cārōcã marī Jerusalēpu wa'arã wee'e. Topu nipe'tise Ō'acū ye queti ojamu'tārī masã na yu'u Ō'acū macū masū weronojō upatigure ojayu'que wa'arosa'a. ³² Na yu'ure ape di'tacjārã wiorārē o'o, yabi bujicã'a, ña'arō ucū, u'seco e'opeorāsama. ³³ Yu'ure tārã, be'ro wējērāsama. Na tojo weemicã, i'tia numu be'ro masãgūsa'a, nicu niwī.

³⁴ Cã bu'erã a'tiro nisere ne tu'omasīticārã niwã. Ō'acū narē tere tu'omasīcã weeticu niwī. Tojo weerã cã tojo nisere tu'omasīticārã niwã.

Jesú ni'cū caperi bajuno'tigu Jericócjūrē yu'rno'que ni'i
(Mt 20.29-34; Mr 10.46-52)

³⁵ Jesú Jericó pu'to nirī cura ni'cū caperi bajuno'tigu ma'a sumutopu niyeru sērīdujicu niwī. ³⁶ Cã pājārã masã wa'acã tu'oña'gū, to nirārē “¿De'ro wa'ati?” ni sērītiña'cu niwī.

³⁷ Na yu'ticārã niwã:

—Jesú Nazarecjū yu'ruagu weemi, nicārã niwã.

³⁸ Na tojo nicã tu'ogu, caricūmajācu niwī:

—Jesú, Davi pārāmi nituriagu, yu'ure pajaña'ña, nicu niwī.

³⁹ Tojo nicã tu'orã, cã pu'to yu'ruarã “Caricūticã'ña”, ni tu'ticārã nimiwã. Na tojo nicãta, cã pe'e nemopeocã'cu niwī:

—Davi pārāmi nituriagu, yu'ure pajaña'ña, nicu niwī.

⁴⁰ Tojo nicã tu'ogu, Jesú tojanu'cã, āpērārē cã tiropu mīitiduticu niwī. Cã pu'to ejacã, cārē sērītiña'cu niwī.

⁴¹ —¿De'ro yu'u weecã ūasari? nicu niwī.

Caperi bajuno'tigu yu'ticu niwī:

—Wioгу, yu'ure caperi bajucã ūasa'a.

⁴² Jesú cārē nicu niwī:

—Jau. Ī'agūsa'a. Mu'u yu'ure ējōpeoapu. Tojo weegu yu'rūono'toja'a, nicu niwī.

⁴³ Cã tojo nirī curata cū caperire ĩ'acu niwī. Be'ro Jesure sirutu, Ō'acūrē e'catise o'ocu niwī. Nipe'tirã cārē tojo wa'acã ĩ'a'cārã quē'rã Ō'acūrē e'catise o'ocārã niwã.

19

Jesú Zaqueore ĩ'aboca'que ni'i

¹ Jesú caperi ĩ'atigure yu'rūoca be'ro Jericópu sājāa yu'ruwã'cācu niwī. ² Topu ni'cū peje cuogu nicu niwī. Cã Zaqueo wāmetigu romano masã wioгуe wapaseebosari masã wioгу nicu niwī. ³ Cã Jesure ĩ'asī'ricu nimiwī. Cã u'muatiguacã nitjāgū, pājārã masã niyucã, ĩ'aticu niwī. ⁴ Tojo weegu Jesure ĩ'asī'rigū, cū yu'ruatjopu omawã'cācu niwī. Omawã'cã, ni'cū yucu sicómoro wāmeticjupū mujāpejacu niwī. ⁵ Jesú cã docapu yu'ruagu, cūrē ĩ'amorō, a'tiro nicu niwī:

—Zaqueo, quero dijatibaque'oya. Ni'cācārē mu'u ya wi'ipū tojánígūti, nicu niwī.

⁶ Tojo weegu Zaqueo sojaro me'rã dijati, Jesure e'catise me'rã pōtērīgū wa'acu niwī. ⁷ Jesú tojo weesere ĩ'arã, nipe'tirã a'tiro ucjacārã niwã:

—Jesú ni'cū ña'arō weesebūcu ya wi'ipū wa'ami, nicārã niwã. ⁸ Be'ro cū ya wi'ipū Zaqueo wã'cānu'cã, marī wioгуe a'tiro nicu niwī:

—Yu'u wioгу, tu'oya. Pajasecuorārē yu'u cuosere deco me'rã ducawaagati. No'o yu'u āpērārē nisoose me'rã yajāca be'ro nicã, ba'paritisetiri narē yu'u yaja'que nemorō wiaguti, nicu niwī.

⁹ Jesú tere tu'ogu, cūrē a'tiro nicu niwī:

—Ni'cācã me'rã mu'u, mu'u ya wi'icjārã ña'arō wee'quere yu'rūono'o. Mu'u quē'rã āpērã yu'ure ējōpeorã weronojōta Abrahã pārāmerã nituriagu ni'i. ¹⁰ Yu'u Ō'acū macū masū weronojō upatigu bajuduti'cārã mu'u weronojō nirārē a'ma, yu'ruogu a'tigu weewu, nicu niwī.

Jesú masārē niyeru kujiri me'rã queose o'o'que ni'i
(Mt 25.14-30)

¹¹ Jesú Zaqueore ucūcã, masã tu'ocārã niwã. Cū Jerusalē pu'topu nicã ĩ'arã, “Maata Jesú wioгу sājāgūsami”, wācūcārã nimiwã. ¹² Na tojo wācūserē masīgū, ni'cã queose me'rã narē werecu niwī. A'tiro nicu niwī:

—Ni'cū masū cū wioгу sājāti dūporo yoaro ape di'tapu wa'a wa'asami. Cūrē wioгу sōrōca be'ropu dajatojaasami tja. ¹³ Cã wa'ase dūporo diez cūrē da'raco'terārē pijiosami. Narē nānucū niyeru pajiro wapatiri kujire o'osami. Ti kujire o'ogu, a'tiro

nisami: “Téé yu'u dajari curapu a'ti cuji me'rã apeyenojõ duu, dua wapata'aya”, nisami. ¹⁴ Wioḡu sãjãcãu ja di'tacjãrã waro pe'e cãrẽ uatisama. Tojo weerã ãpẽrã masãrẽ a'tiro nidutio'osama. “Cãrẽ ùsã wioḡu sãjãrõuatisa'a”, nisama. ¹⁵ Na tojo nimicã, wioḡu sõrõno'sami. Be'ro cũ ja di'tapu dajatojatasami. Topu tojatagu, cũ niyeru cujiri o'o'cãrãrẽ pijiosami. “¿Niyeru no'ocã'rõ wapata'apari nãnucũ?” ni masĩsĩ'rigũ tojo weesami. ¹⁶ Cũ tiropu etamu'tãgũ, a'tiro nisami: “Wioḡu, mu'u o'õca cuji nemorõ apeye diez cujiri wapata'anemoapu”, nisami. ¹⁷ Wioḡu cãrẽ yu'tisami: “Añurõ weepã. Mu'u da'racõ'tegu añugũ ni'i. Yu'u cã'rõacã cõu'que me'rã mu'u queoro weepã. Tojo weegu mu'urẽ diez macãrĩ wioḡu sõrõḡũti”, nisami. ¹⁸ Be'ro apĩ cũ tiropu wa'asami tja: “Wioḡu, mu'u niyeru o'õca cuji me'rã apeye ni'cãmocuse cujiri wapata'anemoapu”, nisami. ¹⁹ Cũ quẽ'rãrẽ a'tiro yu'tisami: “Mu'urẽ ni'cãmocuse macãrĩ wioḡu sõrõḡũti”, nisami. ²⁰ Be'ro apĩ a'ti, cãrẽ nisami: “Wioḡu, mu'u ja niyeru cuji a'ti cuji ni'i. Su'tiro casero me'rã oma nãrõcã'wã. ²¹ Mu'u tutuoro da'radutiri masũ niwũ. Tojo weegu mu'urẽ uiwũ. ãpẽrã na da'rãse me'rã wapata'awũ. Mu'u otetimigũ, ducãtino'wũ”, nisami. ²² Tere tu'õgu, wioḡu cãrẽ nisami: “Mu'u da'racõ'teri masũ queoro weetiwũ. Mu'u ucũse me'rã mu'u ñã'arõ weequere beseno'toja'a. Mu'u yu'u da'rãse tutuasere masĩapã. Yu'u ãpẽrã da'rãse wapa wapata'asere, yu'u otetimigũ ducãtino'sere masĩapã. ²³ Masĩmigũ, to pũrĩcãrẽ çde'ro weegu yẽ niyeru niyeru nãrõrĩ wĩ'ipu bucanemodutigu cõtutiati? Yu'u mu'u cõtucã, dajagu, ti wĩ'ipu cõtãrõ mujã'que me'rã ñe'boapã”, nisami. ²⁴ Be'ro topu nirãrẽ a'tiro nisami: “Ni'cã cuji cõogure ã'ma, apĩ diez cõogũ pe'ere o'õya”, nisami. ²⁵ Cũ tojo nicã, na a'tiro nisama: “Wioḡu, cũ diez cujiri cõtotojami”, nisama. ²⁶ Tere tu'õgu, wioḡu “Musãrẽ werẽgati. No'o peje cõogure nemorõ o'õno'rõsa'a. Apĩ moogũ pe'ere cũ cõomĩ'queacãpũreta ã'mape'ocã'no'gũsami”, nisami. ²⁷ “Apeyema yu'ure wioḡu sãjãcã uati'cãrãrẽ a'topu miitia. Miiti, yu'u ï'orõpu wẽjẽña”, nisami, ni queose werẽcu niwĩ Jesũ. Tere nĩḡũ, u'musepu mujãca be'ro apaturi a'tigu, masãrẽ besegusa'a nĩḡũ, tojo nicu niwĩ.

Jesũ Jerusalẽpu sãjãa'que ni'i

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Jn 12.12-19)

²⁸ Jesũ queose me'rã masãrẽ wẽrẽca be'ro Jerusalẽpu wa'acu niwĩ. ²⁹ Topu wa'agu, Betfagẽ, Betania wãmetise macãrĩpu ejase duporo cũ bu'erã puarãrẽ a'tiro ni o'õcu niwĩ. Te macãrĩ ùrẽḡũ Olivo wãmeticjũ tiropu nicaro niwũ.

³⁰ Cũ bu'erãrẽ nicu niwĩ:

—Si macã marĩ põtẽorõ nirĩ macãpu wa'aya. Topu ejarã, musã ni'cũ burro wĩ'magũ du'tenu'cõ'cure bocaearãsa'a. Cũ ne ni'cãti pesano'ña marĩḡũ nigũsami. Cãrẽ pãa, miitia. ³¹ No'o ni'cũ musãrẽ “¿De'ro weerã pãati?” nicã, “Ësã wioḡu uami”, niña, nicu niwĩ.

³² Na cũ duti'caronojõta weecãrã niwã. Topu ejarã, cũ ní'caronojõta wa'acaro niwũ.

³³ Na cũ burrore pãarĩ cura cũ wiorã narẽ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿De'ro weerã cãrẽ pãati? nicãrã niwã.

³⁴ Na yu'ticãrã niwã:

—Ësã wioḡu uami, nicãrã niwã.

³⁵ Be'ro cãrẽ Jesũ tiro miacãrã niwã. Burro bu'ipure na ye su'ti bu'icjasere tuweepecãrã niwã. Tojo wẽca be'ro Jesure cũ bu'ipu miipeocãrã niwã. ³⁶ Jesũ cũ pesawã'cãrĩ cura masã cãrẽ ãjõpeorã, na ye su'ti bu'icjasere ma'apu sãeocũcãrã niwã.

³⁷ Jesũ ùrẽḡũ Olivo wãmeticjũ tiropu dijari cura a'tiro weecãrã niwã. Nipe'tirã cũ bu'esere siruturã, e'catise me'rã caricũnũ'cãcãrã niwã. Jesũ wee'ocã'ĩ'a'quere wãcũrã, Õ'acũrẽ e'catipeorã, caricũcãrã niwã. ³⁸ A'tiro nicãrã niwã:

—Õ'acũ o'õcu marĩ wioḡure añurõ wa'ato. U'musepure e'catise niyu'ruato. Nipe'tirã Õ'acũrẽ “Añubutiami” ni e'catise o'oato, nicãrã niwã.

³⁹ Na caricũcã tu'orã, ni'cãrãrẽ fariseo masã topu nirã Jesure a'tiro nicãrã niwã:

—Masãrẽ bu'egu, ã'rã mu'urẽ siruturãrẽ di'tamarĩdutiya, nicãrã niwã.

⁴⁰ Na tojo nicã, Jesũ yu'ticu niwĩ:

—Na di'tamarĩcãma, Õ'acũ yu'ure e'catise o'odutigu a'te ùtãperire caricũcã weebosami, nicu niwĩ.

⁴¹ Jesũ Jerusalẽ tiropu ejagu, ti macãrẽ ï'agũ, uticu niwĩ. ⁴² A'tiro nicu niwĩ:

—Jerusalẽcãrã, Õ'acũ musãrẽ yu'ruosi'rĩmiami. Cã'rõ ni'cãcãrẽ cũ yu'ruosere tu'omasicã, añuboapã. Musã pe'e yu'ure uawe'e. Tojo weerã yu'ruono'some. Musã yu'ruono'bo'quere du'utoja'a. ⁴³ Be'ro pi'etise numurĩ a'tirosa'a. Te numurĩrẽ musãrẽ ï'atu'tirã a'ti macãcãrãrẽ wijadutitirã ni'cã sã'rĩrõjo weebi'ato'orãsama. Na be'toanã'cã, nipe'tise pã'rẽrĩpu cã'mota'arãsama. ⁴⁴ Nipe'tise musã yere

cō'adjijope'orāsama. Musārē, musā pō'rārē wējēpe'orāsama. A'ti macā cjase wi'seri mutōdijono'rōsa'a. Yu'u Ō'acū macū musārē ya'ruogu a'ticā uatiwu. Te ye bu'iri tojo wa'arosa'a, nicu niwī Jesū.

Jesū Ō'acū wi'ipū duarārē cō'awirō'que ni'i
(Mt 21.12-17; Mr 11.15-19; Jn 2.13-22)

⁴⁵ Jesū Jerusalēpu ejagu, Ō'acū wi'ipū sājāacu niwī. Topu Ō'acūrē ūjūamorōpeoatjere duarārē cō'awirōcu niwī. ⁴⁶ Narē cō'awirōgū, a'tiro nicu niwī:

—Ō'acū ye queti o'jāca pūrīpu a'tiro ojano'wū: “Ya wi'i 'Nubueri wi'i ni'i', nino'ca wi'i ni'i'.” Musā pe'e queoro weetiapā. Yajarā ya wi'ire weronojō tojacā weepā, nicu niwī Jesū.

⁴⁷ Nipe'tise numārī Jesū masārē Ō'acū wi'ipū bu'ecu niwī. Cū tojo weecā, pa'ia wiorā, āpērā Moisé oja'quere bu'eri masā, ti macā wiorā quē'rā “Cūrē ħde'ro wee wējērdūati?” nicārā niwā. ⁴⁸ Masā Jesū weresere tu'otu'sayu'ruacārā niwā. Tojo weerā wiorā pe'e cūrē de'ro weemasīticārā niwā. Masā ūsā me'rā uabosama nīrā, wējēmasīticārā niwā.

20

Jesure “ħNoa dutiro me'rā weesetiti?” ni'que ni'i
(Mt 21.23-27; Mr 11.27-33)

¹ Ape numu Jesū Ō'acū wi'ipū masārē bu'egu, cū masārē ya'ruose quetire werecu niwī. Topu pa'ia wiorā, āpērā Moisé oja'quere bu'eri masā, judio masā bucurā me'rā Jesū tiro wa'acārā niwā. ² Cūrē sērītiña'cārā niwā:

—Wereya. ħDe'ronojō dutise me'rā mu'u weesere tojo weeti? ħNoa mu'urē tojo weedutigu dutise o'oati? nicārā niwā.

³ Tojo nicā tu'ogu, Jesū narē nicu niwī:

—Yu'u quē'rā masārē sērītiña'megūti. Yu'tiapa. ⁴ ħNoa Juārē wāmeyedutigu o'ópari? ħŌ'acū o masā o'ópari? nicu niwī.

⁵ Cū tojo nicā tu'orā, na se'saro a'merī ucūcārā niwā:

—ħDe'ro marī ya'tirāsari? Marī “Ō'acū o'ócū niwī” nicāma, “To pūrīcārē ħde'ro weerā Juārē ējōpeotiri?” nigūsami. ⁶ Marī “Masā cūrē o'ócārā niwā” nicā quē'rārē, nipe'tirā masā marīrē ūtāperi me'rā doquewējērāsama. Na a'tiro ējōpeoma. “Juā Ō'acū ye quetire weremu'tārī masū niwī”, ni ējōpeoma, nicārā niwā.

⁷ Tojo weerā a'tiro ya'ticārā niwā:

—Masītisa'a. Noa Juārē wāmeyedutigu o'óro o'ópā, nicārā niwā. ⁸ Tojo nicā tu'ogu, Jesū narē nicu niwī:

—Yu'u quē'rā masārē “A'te dutiro me'rā a'tere tojo wee'e”, ni werewe'e, nicu niwī.

Da'raco'terā queoro weeti'que ni'i
(Mt 21.33-44; Mr 12.1-11)

⁹ Be'ro Jesū masārē a'tiro queose o'ocu niwī:

—Ni'cū masū cū ya di'tapu u'se otesami. Tu'ajanu'cō, āpērārē ti wesere co'tedutigu cūsami. Narē cū ya di'tare da'rase wapa “Tocā'rō ya'ure u'se wiapa”, niwā'cāsami. Be'ro ape di'tapu yoacā nigū wa'asami. ¹⁰ U'se ducatiritero nirī cura ni'cū cūrē da'raco'tegure u'se nūrōpu i'adutigu o'ósami. Cūrē o'ogu, “Yé di'ta da'rarārē yé u'sere sērīgū wa'aya”, nisami. Cū topu ejacā, ti wese da'rarā cūrē ñe'e, paasama. Ne cā'rō o'otimīrā, cūrē o'otōrōsama. ¹¹ Be'ro ti wese wioqu apī cūrē da'raco'tegure o'ósami tja. Cū quē'rārē ña'arō bujicā'a, uputu paa, ñe'enojō marīgū tojacā weesama. ¹² Be'ro ti wese wioqu apīrē o'onemosami tja. Da'raco'terā cū quē'rārē mejārōta weesama. Cūrē cāmida're, ti wese sumutopu cō'acā'sama.

¹³ »Be'ro majā ti wese wioqu “ħDe'ro weegusari ya'u'” nisami. “Yu'u macū uputu maigūrē o'ogūti. Apetero weerā cūrē wīopesase me'rā i'abosama”, nimisami. ¹⁴ Wioqu macū topu etacā i'arā, na a'merī nisama: “Ā'rīta nimi be'ropu a'ti wesere ñe'ecju. Ma, cūrē wējērā. Be'ro a'ti wese marī ya wese tojarosa'a”, nisama. ¹⁵ Tojo weerā cūrē ñe'e, ti wese sumutopu miaa, cūrē wējēcō'asama, ni werecu niwī Jesū.

Be'ro Jesū masārē sērītiña'cu niwī:

—To pūrīcārē ti wese wioqu ħde'ro weegusari narē? ¹⁶ A'tiro weegusami. Cū a'ti, cū ye di'ta da'rarārē wējēcō'ape'ogusami. Be'ro āpērārē ti di'tare o'ogusami, nicu niwī.

Jesū tojo nicā tu'orā, a'tiro nicārā niwā:

—Ō'acū tojo wa'asere cā'mota'ato, nicārā niwā.

¹⁷ Be'ro Jesū narē i'a, nicu niwī:

—To pūrīcārē ħde'ro nis'i'rīrō weeti Ō'acū ye queti o'jāca pūrīpu nise? A'tiro ni'i:

Ŭtã p̄ĩrĩ me'rã wi'i yeeri masã ni'cã p̄ĩ na watica p̄ĩrẽ cõ'arãsama.

Na cõ'ãca p̄ĩ me'rã ãp̄erã pe'e añurõ tutuari wi'i yeenũ'cãmujãsama, niwã.

¹⁸ No'o tiga bu'ipũ burupejagunojõ matõdijono'gũsami. No'o tiga pe'e cũ bu'ipũ doquepejacãma, añuse po'capũ wa'agũsami, nicũ niwĩ. Tojo nĩgũ, cãrẽ wãtirã be'ropũ bu'iri da'reno'rãsama nĩgũ, tojo nicũ niwĩ.

Jesure bu'iri bocasĩ'rĩrã weesoose me'rã na s̄erĩtiña'que ni'i

(Mt 21.45-46; 22.15-22; Mr 12.13-17)

¹⁹ Pa'ia wiorã, ãp̄erã Moisé oja'quere bu'eri masã cũ tojo nĩrĩ curata Jesure ñe'esĩ'rĩcãrã nĩmiwã. Te queose me'rã Jesũ ãsãrẽta ucũgũ weesami nĩrã, tu'omasĩcãrã niwã. Tojo weerã cãrẽ ñe'esĩ'rĩmirã, masãrẽ uirã, weemasĩticãrã niwã. ²⁰ ãp̄erã ĩ'adu'tiri masãrẽ nisoodutio'ocãrã niwã. Na Jesure mejẽcã nicã tu'osĩ'rĩcãrã niwã. "Te me'rã 'Bu'iri cuomi' ni, wiogũpũre weresãta basiorosa'a", nicãrã niwã. Wiogu Jesure bu'iri da'reri wi'ipũ sõrõcã wãrã, tojo weecãrã nĩmiwã. Añurã, diacjũ ucũrã weronojõ nisocãrã niwã. ²¹ Tojo weerã Jesũ tiro wa'a, s̄erĩtiña'cãrã niwã:

—Masãrẽ bu'egu, mu'u diacjũ ucũsere ãsã mas'i. Masãrẽ diacjũ cjasere bu'e'e. ãp̄erã "Wiorã nima" nĩrõ marĩrõ nipe'tirãrẽ ni'cãrõnojojõ ĩ'a'a. Ő'acũ ye cjasere diacjũ bu'eme'rĩcã'a. ²² Ŭsãrẽ weryea. Romano masã wiogure cũ niyeru wapaseesere wapayecã, marĩrẽ dutise ãñuti, o ña'a nitine? ni s̄erĩtiña'cãrã niwã.

²³ Jesũ pe'e na ña'arõ weesĩ'rĩse me'rã s̄erĩtiña'cã ĩ'amasĩcã'cu niwĩ. Tojo weegu a'tiro nicũ niwĩ:

²⁴ —Ni'cã cuji niyeru cuji miitia. ¿Noa queose, noa wãme wã'ñati? nicũ niwĩ.

Na a'tiro yu'ticãrã niwã:

—César, romano masã wiogu queose, cũ wãme wã'ña'a, nicãrã niwã.

²⁵ Tojo nicã tu'ogu, Jesũ narẽ yu'ticu niwĩ:

—To pũrĩcãrẽ romano masã wiogu wapayedutisenojõrẽ cãrẽ o'oya. Ő'acũ ye pe'ema cãrẽ o'oya. Cũ weedutisere weeya, nicũ niwĩ.

²⁶ Jesure masã tu'oropũ mejẽcã ucũcã weemasĩticãrã niwã. Cũ pe'e cũ ucũse me'rã, cũ yu'tise me'rã mejõ ĩ'amariãmujãcã weecu niwĩ. Masã cũ tojo weecã, di'tamariãmujãcãrã niwã.

Masã w̄erĩca be'ro masãsere Jesure s̄erĩtiña'que ni'i

(Mt 22.23-33; Mr 12.18-27)

²⁷ Be'ro ãp̄erã pa'ia saduceo masã Jesũ tiro wa'acãrã niwã. Na "W̄erĩ'cãrã masãsome", ni ĩjõpeosama. Tojo weerã Jesure a'tiro nicãrã niwã:

²⁸ —Masãrẽ bu'egu, Moisé a'tiro dutise cũcũ niwĩ: "Ni'cũ numotigu põ'rãtitimigũ w̄erĩcã, cũ acabiji cũ numo ni'core nuorẽato. Be'ro cũ co me'rã ne waro põ'rãtimũ'tãgũrẽ cũ ma'mi w̄erĩ'cure põ'rãtibosato", nicũ niwĩ Moisé. ²⁹ Ni'cũ põ'rã sietere tojota wa'acaro niwã. Masã ma'mi numoti, põ'rãtitimigũ w̄erĩa wa'acu niwĩ.

³⁰ Be'rocjũ quẽ'rã co wapewiore nuorẽcu niwĩ. Cũ quẽ'rã põ'rã marĩgũ mejãrõta boadijacu niwĩ. ³¹ Tojo wa'acã ĩ'agũ, na be'rocjũ nuorẽcu niwĩ tja. Cũ quẽ'rã põ'rãtitimigũ w̄erĩa wa'acu niwĩ. Nipe'tirã cũ be'rocjãrã quẽ'rã tojo dia'cũ nuorẽ, põ'rãtitimirã w̄erĩdijape'tia wa'acãrã niwã. ³² Be'ro majã na numo quẽ'rã w̄erĩa wa'aco niwõ. ³³ To pũrĩcãrẽ w̄erĩ'cãrã masãcã, ¿ni'ĩ numo waro tojabutiagosari? Na nipe'tirãputa core numoticãrã niwã, nicãrã niwã.

³⁴ Na tojo nicã tu'ogu, Jesũ narẽ yu'ticu niwĩ:

—A'ti umũcopũre umũa, numia numoti, marãputima. Ape turipu tojo weesetitima.

³⁵ Ña'arõ wee'quere acobojono'cãrã, w̄erĩca be'ro masã'cãrã u'musepu numoti, marãputisome. ³⁶ Na w̄erĩca be'ro masã'cãrã niñjarã, Ő'acũ põ'rã nima. Tojo nicã Ő'acũrẽ wereco'terã u'musepu nĩrã weronojõ nĩrãsama. Tojo weerã w̄erĩsome majã.

³⁷ Moiséputa a'te cjasere ojacu niwĩ. Ő'acũ yucusiti, ãñũrĩ sitipũ cãrẽ w̄erĩ'cãrã masãsere ĩ'ocu niwĩ. Topũre Ő'acũ a'tiro nicũ niwĩ: "Yu'u Ő'acũ ni'ĩ. Mu'u ñecũsumũa Abrahã, Isaa, Jacob wiogu ni'ĩ", nicũ niwĩ. Tojo nĩgũ, "Na yu'u tiropũ catima" nĩgũ, tojo nicũ niwĩ. ³⁸ Ő'acũ catirã wiogu nĩmi. W̄erĩbajuduti'cãrã marĩma. Cũma nipe'tirã catinu'cũpe'ticã'ma, nicũ niwĩ.

³⁹ Cũ tojo nicã tu'orã, ni'cãrẽrã Moisé oja'quere bu'eri masã Jesure a'tiro nicãrã niwã:

—Masãrẽ bu'egu, mu'u diacjũ waro ucũ'u, nicãrã niwã.

⁴⁰ Be'ro cãrẽ apeye s̄erĩtiña'sĩ'rĩrã, ui nicãrã niwã.

Jesũ masãrẽ "Cristo na nĩgũ ¿noa macã niti?" ni s̄erĩtiña'que ni'i

(Mt 22.41-46; Mr 12.35-37)

⁴¹ Jesũ masãrẽ nicũ niwĩ:

—¿De'ro weerätirā masā Cristo Õ'acū bese'cure “Davi pārāmi nimi”, niti? ⁴² Davita Salmo wāmetiri pūrīpu a'tiro ojacu niwī:

Õ'acū u'musepu nigū cū macūrē, yu'ure yu'rūoacjure a'tiro nicu niwī:
“Yu'u tiro wioḡu dujiri cūmurōpu dujigusa'a.

⁴³ Mu'u to dujcā, mu'urē ī'atu'timi'cārārē docaque'acā weegūti”, nicu niwī Õ'acū, ni ojacu niwī Davi.

⁴⁴ Davi basuta Õ'acū bese'cu Cristore “Yu'u wioḡu nimi”, nicu niwī. Tojo weegū cū pārāmi se'saro nirōnojō o'ogū, cū wioḡu nicu niwī, nicu niwī Jesú.

Jesú Moisé oja'quere bu'eri masārē tu'ti'que ni'i
(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 11.37-54)

⁴⁵ Nipe'tirā masā tu'oropu Jesú cū bu'erārē a'tiro ni werecu niwī:

⁴⁶ —Musā Moisé oja'quere bu'eri masārē tu'omasīña. Masā ī'ato nírā su'ti yoase paca me'rā sāña, ñubesijatu'sama. Tojo nicā macā decopu wiopeesase me'rā añuduticā uasama. Na nerēse wi'seripu wiorā na dujiwūase cūmurīpu dujisī'risama. Na ba'awuaropu quē'rārē mejārōta nīsī'risama. ⁴⁷ Wapewia numia ye wi'serire ē'masama. Na ña'arō wee'quere wācūdutitirā yoacā ñubueta'sasama. Náta āpērā yu'rūoro bu'iri da'reyu'rūñu'cāno'rāsama, nicu niwī Jesú.

21

Wapewio pajasecuḡo Õ'acūrē o'o'que ni'i
(Mr 12.41-44)

¹ Jesú Õ'acū wi'ipu nigū, niyeru o'orā sāawūase acaripu pajiro niyeru cuorārē sāacā ī'acu niwī. ² Tojo nicā ni'cō wapewio pajasecuḡogore ni'cā acaropu pua cuji niyeru wapamarīse cujirire sāacā ī'acu niwī. ³ Tere ī'agū, Jesú a'tiro nicu niwī:

—Diacjūta musārē weregūti. Õ'acū ī'orōpu a'tigo wapewio pajasecuḡo nipe'tirā yu'rūoro o'oyu'rūñu'cāmo. ⁴ Āpērā pe'e narē du'sasere o'oma. Co pe'e pajasecuḡo nimigō, co cuomi'que, co ba'acatibo'queacārē o'ope'ocā'mo, nicu niwī.

Jesú “Õ'acū wi'i cō'ano'rōsa'a” ni'que ni'i
(Mt 24.1-2; Mr 13.1-2)

⁵ Ni'cārērā cū bu'erā Jesure Õ'acū wi'i cjasere ucūcārā niwā.

—A'ti wi'i ūtāpaga paca añuse me'rā wéeca wi'i añubutiari wi'i ni'i, nicārā niwā. Tojo nicā ti wi'ipu cjasē ma'masu'ase masā o'o'quere ucūcārā niwā.

Jesú tojo nisere tu'ogu, a'tiro nicu niwī:

⁶ —Musā a'to ī'ase matōdijono'rōsa'a. Ne ni'cā ūtāgā apega bu'ipu yeeturiamūjā'que tojasome, nicu niwī.

A'ti umūco pe'tise duporo Jesú a'tiro wa'arosa'a ni'que ni'i
(Mt 24.3-28; Mr 13.3-23)

⁷ Be'ro cūrē sērītiña'cārā niwā:

—Ūsārē bu'egu, ¿de'ro nicā mu'u ní'que wa'arosari? ¿Ñe'enojō me'rā ī'ogūsari a'te tojo wa'atjere? nicārā niwā.

⁸ Jesú narē yu'ticu niwī:

—Āpērā musārē nisoori nírā, tu'omasīña. Pājārā “Yu'u Õ'acū tutuaro me'rā wee'e; Õ'acū bese'cu Cristo ni'ī”, nírāsama. Tojo nicā “Jesucristo cū a'tiatji numu nitoja'a”, nírāsama. Na tojo nicā, tu'otica'ña. ⁹ Musā a'mewējēse quetire tu'orā, ucuaticā'ña. A'teta wa'amū'tārōsa'a. Tojo nimirō, a'ti umūco pe'tiatjo du'sa'a yujupū.

¹⁰ Be'ro narē ninemocu niwī:

—Ni'cā curuacjārā ape curuacjārā me'rā a'mequērāsama. Tojo nicā ni'cā di'tacjārā ape di'tacjārā me'rā a'mewējērāsama. ¹¹ Peje apesepure uputu di'ta narāsāse wa'arosa'a. Tojo nicā ujaboase, dutitise wa'arosa'a. Ū'musepure wiose paca bajarosa'a.

¹² »A'te tojo wa'ase duporo āpērā musārē bu'iri ñe'erāsama. Ña'arō weerāsama. Musārē musā nerēse wi'seripu beserāsama. Bese, bu'iri sōrōrāsama. Yu'ure ējōpeose bu'iri wiorā tiropu musārē miarāsama. ¹³ Na tojo weecā musā, yé cjasere wererāsa'a.

¹⁴ “Wiorārē a'tiro nírāti”, ni wācūque'tiyuticā'ña. ¹⁵ Yu'u pe'e musārē ucūmasiatjere o'ogūti. Musārē ī'atu'tirā ne ni'cū pōtēosome. Na “Tojo niwe'e”, ni ye'sumasīsome.

¹⁶ Musā pacusumuaputa musārē wiorāpure weresārāsama. Musā ni'cū pō'rā nimirā, musā acawererā quē'rā, musā me'rācjārā mejārōta weerāsama. Musā ni'cārērārē wējērāsama. ¹⁷ Yu'ure ējōpeose bu'iri nipe'tirocjārā musārē ī'atu'tirāsama. ¹⁸ Tojo weemicā, musārē ne mejēcā wa'ama'asome. ¹⁹ Yu'ure ējōpeodu'tirā, yu'rūwetirāsa'a. Yu'u paca tiropu catinu'cūrāsa'a.

²⁰ »Musā Jerusalérē surara ti macā sumuto be'toanu'cācā ī'arā, masīña. “Ti macā maata cō'ano'rōsa'a”, niña. ²¹ Tojo wa'acā ī'arā, Judea di'tapu nirá ūrūpaguḡu du'tiaya. Macāpū nirá aperopū wa'aya. No'o weseripū nirá macāpūre majāmītojatitīcā'ña. ²² Te nūmūrī Ō'acū ye queti ojāca pūrīpū nī'caronojōta wa'arosa'a. Bu'iri da'rese nūmūrī nīrōsa'a. ²³ Tojo wa'ase nūmūrī numia nijīpacosānumiārē, tojo nicā pō'rā mī'tīrā cuorārē bujaweose nūmūrī nīrōsa'a. Na ūmūñarō wa'amasīsome. A ti di'tapure ūputu pī'etise nīrōsa'a. Ō'acū masārē ūputu waro bu'iri da'regusami. ²⁴ Āpērā a'mewējērōpū wējēno'rāsama. Āpērārē nipe'tiro di'tapu bu'iri ñe'e miarāsama. Ape di'tacjārā judío masā nitirā Jerusalérē mutōdijorāsama. Mutōdijo, ti macā wiorā sājārāsama. Ō'acū judío masā nitirārē “Tocārō tojo weerāsama” nī'caro ejatuaro tojo weerāsama, nicu niwī Jesú.

Ō'acū macū masū weronjō ūputīgū ¿de'ro wee a'tīgusari? nise nī'i
(Mt 24.29-35,42-44; Mr 13.24-37)

²⁵ Jesú cū bu'erārē a'tiro ninemocu niwī:

—A'ti ūmūco pe'tiati dūporo mujīpū ūmūcocjūrē, ñamicjūrē, ñocōārē peje mejēcā bajuse wa'arosa'a. A'ti di'tapure nipe'tise di'tacjārā dia pajiri maa bususe, pā'cōrīrē tu'orā, ¿ñe'enojō nisari? nīrā, ūcuarāsama. ²⁶ Masā a'ti di'tapure wa'atjere wācūrā, ūputu uirā, tu'omasīse pe'tirāsama. Nipe'tirā ū'muarōpū nīrā narāsācā weeno'rāsama. ²⁷ Tojo wa'ari cura yū'ū Ō'acū macū masū weronjō ūputīgū o'mecururīpū tutuaro me'rā asistedijaticā, masā ī'arāsama. ²⁸ Te peje wa'anū'cārī curare wācūtutua e'catiya. Ū'muarōpū ī'amorōrā weronjō co'teya. Maata musā yū'ruono'rāsa'a, nicu niwī Jesú.

²⁹⁻³⁰ Apeye queose o'onemocu niwī tja:

—Ōtese hīgueraḡu wāmētīcījū o no'o nicjū yucūgu pūrī ñasāwījīcā, “Cū'ma dūporo nī'i”, nisa'a. ³¹ A'te weronjō yū'ū todūporo nī'que peje wa'acā, “Cārōacā Jesú a'ti di'ta wīogu sājātjo dū'sasa'a”, nīrāsa'a.

³² »Diacjū musārē werēguti. A'te peje tojo wa'ari curare nīrā wērīsome. Tojo wa'asere ī'ape'ocā'rāsama. ³³ A'ti ūmūco, a'ti di'ta pe'tidijarosa'a. Yū'ū ucūse, yū'ū bu'ese pūrīcā nīnu'cūcā'rōsa'a. Nipe'tise yū'ū nī'que queoro wa'arosa'a.

³⁴ »Yū'ū a'tiatjī nūmūrē musā ne masītisa'a. Tojo weerā musā basu añurō co'teya. Ña'arō weesere weepori nīrā, weeticā'ña. Que'aticā'ña. A'ti ūmūco cjasere wācūque'titīcā'ña. Tojo weerā musā wācūña marīrō yū'ū a'tiati nūmū nicā, ña'arā bocaējapejano'some. ³⁵ Wa'icūrārē wācūña marīrō sārīsāa bi'anū'cōrō weronjō musārē wa'aticā'to. Ti nūmūrē nipe'tirā nipe'tirocārā tō'orāsama. Tojo weerā tu'omasīña. ³⁶ Musā añurō apoyuya. Te pī'etiatje ūsārē yū'ruweticā weeya nīrā, ñubuenū'cūcā'ña. Tojo nicā yū'ū Ō'acū macū tiropū uiro marīrō pōtērījā ñubueya, nicu niwī Jesú.

³⁷ Jesú ūmūcorīnucū Ō'acū wī'īpū bu'emūjācū niwī. Ñami ējācā pe'ere ūrūgū Olivo wāmētīcījū nībo'reamūjācū niwī. ³⁸ Masā nipe'tirā Ō'acū wī'īpū bo'reacācure cū bu'esere tu'orā wa'amūjācārā niwā.

22

Jesure ñe'erātīrā na apoyu'que nī'i
(Mt 26.1-5,14-16; Mr 14.1-2,10-11; Jn 11.45-53)

¹ Cārō Pascua bosēnūmū wa'atjo dū'sacaro niwā. Ti bosēnūmūrē pā bucuase me'rā morēti'quere ba'acārā niwā. Ti bosēnūmū judío masā na ñecūsumū Egiptoḡu nī'cārā wīja'quere wācūrī bosēnūmū nicaro niwā. ² Titare pa'ia wiorā, Moisé oja'quere bu'eri masā “¿De'ro wee Jesure wējērōuamītito?” nicārā niwā. Tojo nīmīrā, masārē ui nicārā niwā.

³ Na tojo nīcaterore Juda na “Iscariote” nino'gūpūre wātī sājāacu niwī. Cū doce Jesú bu'erā me'rācījū nicu nīmīwī. ⁴ Juda pa'ia wiorā, tojo nicā Ō'acū wī'ī co'terā wiorā tiropū wa'acu niwī. Na tiropū ejagu, Jesure o'otje cjasere ucūcu niwī. ⁵ Cū tojo nisere tu'orā, ūputu e'caticārā niwā.

—Mu'ū tojo weecā, nīyeru wapayerāti, nicārā niwā. ⁶ Cū “Jau, cūrē musārē ī'ogūti”, nicu niwī. Be'ro, “¿De'ro nicā yū'ure Jesure wiorāpūre masā marīrī cura o'oroūamītito?” nī wācūcu niwī.

Jesú cū bu'erā me'rā cū ba'atuo'que nī'i
(Mt 26.17-29; Mr 14.12-25; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

⁷ Be'ro masā na pã bucuase me'rā morēti'quere ba'ari bosenuṃu nicaro niwā. Ti nṃu nicā, ni'cū oveja wī'magūrē na Pascua bosenuṃu ba'acjare wējēsama. ⁸ Titare Jesú Pedro, Juārē a'tiro ni o'ócū niwī:

—Marī Pascua bosenuṃu ba'atjere apoyurā wa'aya, nicu niwī.

⁹ Na cūrē sērītiña'cārā niwā:

—¿No'opu ūsā apoyucā uasari? nicārā niwā.

¹⁰ Jesú narē nicu niwī:

—Musā macāpu wa'aya. Topu sājāarā, ni'cū masū acoga tuupeogare bocaiejape-jarāsa'a. Cūrē sirutu, cū no'o wa'aro sājāña. ¹¹ Ti wi'i wiogare niña: “Ēsārē bu'egu a'tiro niami: ‘¿No'opu nisari yu'u bu'erā me'rā Pascua bosenuṃu ba'atji tucū?’ niami”, niña. ¹² Musā tojo nicā, u'muarōca tucū apoyúca tucūjopure i'ogūsami. Topu marī ba'atjere apoyuya, nicu niwī.

¹³ Be'ro Pedro, Juā macāpu wa'acārā niwā. Jesú narē ní'caronojōta nipe'tisere bocacārā niwā. Topu na ba'atjere apoyucārā niwā.

¹⁴ Be'ro Jesú cū besecú'cārā me'rā ba'arātirā ejanujācārā niwā. ¹⁵ Na dujipe'tica be'ro Jesú narē nicu niwī:

—Yu'u musā me'rā a'te Pascua ba'asere yu'u wērīse duporo uputu ba'atuosī'rī'i. ¹⁶ Musārē ní'cārōacā a'tiro nigūti. Ne apaturi a'tiro weenemosome. Weegusa'a tja nipe'tise yu'u wiogu sājātu'ajaca be'ropu, nicu niwī.

¹⁷ Tojo nica be'ro sī'rīrī pare mii, cū pacu Ō'acūrē e'catise o'ocu niwī. Be'ro cū bu'erārē a'tiro nicu niwī:

—Sī'rīña. A'merī ducawaa, sī'rīña. ¹⁸ Musārē nigūti. A'te u'seducaco vino ní'cārōacā marī sī'rīrā weronojō weenemosome. Be'ro yu'u pacu yu'ure wiogu sōrōca be'ro musā me'rā apaturi ma'ma vinorē sī'rīnemogūsa'a tja, nicu niwī.

¹⁹ Be'ro pāgārē mii, Ō'acūrē e'catise o'ocu niwī. Tu'ajanu'cō, ducawaa, cū bu'erārē o'ogu, a'tiro nicu niwī:

—A'te yu'u upu nī'i. Musā ye niatjere wērībosaguti. A'tiro yu'u ní'cārōacā wee'caronojō weenu'cūcā'ña. Tere wéerā, yu'u musārē wērībosasere wācūña, nicu niwī.

²⁰ Na ba'aca be'ro sī'rīrī pa me'rā quē'rārē mejārōta weecu niwī. Cū bu'erārē tīagū, a'tiro nicu niwī:

—A'ti pa, ye dí me'rā Ō'acū masārē apewe ma'ma “A'tiro weeguti” ní'quere cūgūsami. Yu'u wērīgū, dí o'maburose me'rā musā ña'arō wee'quere wērī wapayebosaguti.

²¹ »Tojo nimicā, yu'ure wiorāpure o'oacju yu'u me'rā a'to dujimi. ²² Cū yu'u Ō'acū macū masū weronojō upūfigure o'ocā, Ō'acū ye queti ojaca pūrīpu nírōnojōta wa'aro wee'e. Tojo wa'amirō, yu'ure wiorāpure o'oguma ña'abutiario wa'arosa'a, nicu niwī.

²³ Tojo nicā tu'orā, cū bu'erā na basu a'merī sērītiña'cārā niwā:

—¿Noa nisariba cūrē wiorāpure tojo weecju? nicārā niwā.

Jesú bu'erā “¿Ni'inojō āpērā yu'ruoro niyu'runu'cāgūsari?” ní'que ní'i

²⁴ Be'ro Jesú bu'erā uputu a'merī ucūcārā niwā:

—Marī wa'terore ¿noa nírōsariba marī yu'ruoro niacju? nicārā niwā. ²⁵ Tere tu'ogu, Jesú narē a'tiro nicu niwī:

—A'ti nucūcārē dutirā ti di'tare miiwapa wa'asama. Ti di'tacjārā na dutino'rā pe'ere “Masārē weetamurā nima”, nisama. ²⁶ Musā na wiorā weronojō weeticā'ña. A'tiro pe'e weeya. Āpērā yu'ruoro niyu'runu'cāgū, mejō nigū weronojō weeya. Āpērā dutigu dutino'gū weronojō weeya. ²⁷ Musā tu'oña'cā, ¿ni'inojō pe'e apī yu'ruoro niyu'runu'cāsari? ¿Ba'adujigu o cūrē ba'ase ecagu pe'e? Ba'adujigu pe'e apī yu'ruoro niyu'runu'cāmi. Yu'u pūrīcā musā wa'teropu nigū, musā dutino'gū weronojō ní'i.

²⁸ »Musā yu'u me'rā ninu'cūcā'wū. Yu'ure mejēcā wa'acā, musā quē'rā tu'oña'tamuwū. ²⁹ Tojo weegu yu'u quē'rā yu'u pacu yu'ure o'ocaronojōta musārē musā dutiatjere o'oguti. ³⁰ A'tiro wéerā, musā yu'u wiogu nírōpu ba'a, sī'rīdujirāsa'a. Tojo weerā āpērā doce cururi Israe cururicjārārē dutirāsa'a, nicu niwī.

Jesú Pedore “Mu'u yu'ure ‘Masīwe'e' nigūsa'a” ní'que ní'i

(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Jn 13.36-38)

³¹ Marī wiogu Jesú cū bu'erārē a'tiro nicu niwī:

—Simó, tu'oya. Wātī musārē ¿no'ocārō wācūtutuamitina? ní'gū, Ō'acūrē sērīcu niami. Ni'cū masū trigo perire su'awee, te caserire cō'arō weronojō musā ējōpeosere du'uato ní'gū dojoresī'rīmi. ³² Cū tojo weecā i'agū, yu'u pe'e ējōpeodu'ubutiaticā'to ní'gū, Ō'acūrē mu'arē sērībosapu. Be'ro mu'u apaturi ējōpeogu tja, mu'u acawererā yu'are ējōpeorārē wācūtutucā weeya, nicu niwī.

³³ Cũ tojo nicã tã'ogu, Pedro yu'ticu niwĩ:

—Yu'u wioḡu, yu'u quẽ'rã mu'urẽ bu'iri da'reri wi'ipũ miacã, wa'aguti. Mu'u wẽricã quẽ'rãrẽ, wẽrimasĩ'i, nicu niwĩ.

³⁴ Jesũ cãrẽ nicu niwĩ:

—Pedro, mu'urẽ a'tiro nigũti. Ni'cãcã ñami cãrẽ'quẽ uuati dũporo i'tiati yu'ure “Cãrẽ masĩwe'e,” nigũsa'a, nicu niwĩ.

Jesũ wẽriati dũporo cũ bu'erãrẽ were'que ni'i

³⁵ Be'ro Jesũ a'tiro sẽritiña'cu niwĩ:

—Musãrẽ yu'u ajuri moorã, niyeru sãarõ moorã, sapatu moorã o'ócaterore çapeyenojõ du'sari? nicu niwĩ.

Na cãrẽ yu'ticãrã niwã:

—Ne du'satiwũ, nicãrã niwã.

³⁶ Be'ro narẽ nicu niwĩ:

—Ni'cãrõacãma a'tiro weeya. No'o ajuro cuogu miaña. Niyeru sãarõ quẽ'rãrẽ miaña. No'o di'pji moogũ pũricã cũ yaro su'tiro bu'icjãrõrẽ dua, di'pjiãrẽ duuya. ³⁷ Ô'acũ ye queti o'jaca pũripu yu'ure o'jaju'que queoro wa'arosa'a. A'tiro o'jano'caro niwũ: “'Cũ quẽ'rã ña'agũ weronojõ ña'arã wa'teropure ña'agũ nimi', nino'gũsami”, niwũ. Nipe'tise yu'ure o'ja'que queoro wa'arota wee'e, nicu niwĩ.

³⁸ Tojo nicã tã'orã, cũ bu'erã cãrẽ nicãrã niwã:

—Wioḡu, ũsã pua di'pji cao'o.

Cũ narẽ yu'ticu niwĩ:

—Añurõsa'a, nicu niwĩ.

Jesũ Getsemani wãmetiropũ cũ pacure ñubue'que ni'i

(Mt 26.36-46; Mr 14.32-42)

³⁹ Be'ro Jesũ cũ ba'adujica tucũpũre wijaa wa'acu niwĩ. Wijaa, cũ weesetironojõpũma Olivo wãmeticju ũrũḡũpu wa'acu niwĩ. Cũ bu'erã cãrẽ sirutucãrã niwã. ⁴⁰ Topũ etagu, cũ bu'erãrẽ nicu niwĩ:

—Wãti musãrẽ niquesãticã'to nĩrã Ô'acũrẽ sẽriña, nicu niwĩ.

⁴¹ Be'ro Jesũ na dũporo yocacureropũ wa'acu niwĩ. Topũ ñubueḡutigu ejaque'acu niwĩ.

⁴² Ñubueḡu, a'tiro nicu niwĩ:

—Pacu, mu'u uacã, yu'ure a'te ña'arõ yu'rũatje wa'aticã'to. Yu'u tojo nimicã, yu'u uaro weeticã'ña. Mu'u uaro pe'e wa'ato, nicu niwĩ.

⁴³ Be'ro ni'cũ Ô'acũrẽ wereco'tegu u'musecjũ cũ tiropũ bajuacu niwĩ. Bajua, cãrẽ wãcũtutuacã weecu niwĩ. ⁴⁴ Cũ ña'arõ ejeripõ'rãtigũ nemorõ tutuaro ñubuemujãcu niwĩ. Cũ asituuase pacase díperi paca weronojõ acosurudijacaro niwã.

⁴⁵ Cũ ñubueca be'ro wã'cãnu'cã, cũ bu'erã tiropũ wa'acu niwĩ. Na bujaweti'cãrã niyucã, cãrĩ'cãrãpũre bocaecacu niwĩ. ⁴⁶ Narẽ nicu niwĩ:

—¿De'ro weerã tocã'rõ cãrĩti? Wã'cãnu'cãña. Wãti musãrẽ niquesãticã'to nĩrã Ô'acũrẽ sẽriña, nicu niwĩ.

Jesure ñe'ewã'cã'que ni'i

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Jesũ cũ bu'erãrẽ ucũrĩ cura pãjãrã masã cũ tiropũ etacãrã niwã. Juda Jesũ bu'erã doce me'rãcjũ ni'cu na dũporo u'mutãwã'cãcu niwĩ. Jesũ tirocure wa'a, cãrẽ mi'micu niwĩ. ⁴⁸ Jesũ cũ tojo weecã, nicu niwĩ:

—¿Juda, mu'u mi'mise me'rã yu'u Ô'acũ macũ masũ weronojõ upũtigure yu'ure l'atu'tirãrẽ l'ogũ weeti? nicu niwĩ.

⁴⁹ Jesũ bu'erã cãrẽ ñe'eatjere masĩrã, sẽritiña'cãrã niwã:

—Ũsã wioḡu, ¿di'pjiãrẽ me'rã narẽ cã'mota'arãsari? nicãrã niwã.

⁵⁰ Tojo nĩca be'ro ni'cũ Jesũ bu'egu pa'ia wioḡure da'raco'tegure diacjũca o'meperore dũtepã'rẽcu niwĩ. ⁵¹ Tojo weecã l'agũ, Jesũ nicu niwĩ:

—Weeticã'ña. Tocã'rõta weeya, nicu niwĩ.

Be'ro Jesũ dũte'acopure ñapeo, yu'ruocu niwĩ. ⁵² Tu'ajanu'cõ, pa'ia wiorãrẽ, Ô'acũ wi'ipũ co'terãrẽ, tojo nicã judio masã bucurãrẽ cãrẽ ñe'erã wa'arãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—¿Musã yajari masũrẽ ñe'erã a'tirã weronojõ yu'ure di'pjiãrẽ, yucupagu me'rã ñe'erã a'titi? ⁵³ Nipe'tise numurĩ yu'u Ô'acũ wi'ipũ musã me'rã bu'edujiwũ. Tojo weemicã, musã yu'ure ñe'etiwũ. Ni'cãrõacã musã yu'ure ña'arõ weesere weeritero eja'a. Wãti na'itĩ'arõpũ nigũ musãrẽ cũ uaro weedutimi. Tojo weero tojo wa'a'a, nicu niwĩ Jesũ.

Pedro Jesure “Masĩwe'e” ni'que ni'i

(Mt 26.57-58,69-75; Mr 14.53-54,66-72; Jn 18.12-18,25-27)

⁵⁴ Be'ro Jesure ñe'e, pa'ia wiogu ya wi'ipũ miacārã niwã. Pedro yoacurero cãrẽ sirutucu niwĩ. ⁵⁵ Jesure na miarĩ wi'i sope pu'topũ pecame'e wĩjãcãrã niwã. Ti me'e sumutopũ sũ'madujibũrocãrã niwã. Pedro quẽ'rã na wa'teropũ sũ'madujicu niwĩ. ⁵⁶ Tojo weeri cura ni'cõ ti wi'i da'racõ'tego Pedro topũ sũ'madujicã ï'agõ, upũtu ï'anu'cũbajaque'aco niwõ. A'tiro nico niwõ:

—Ä'ri quẽ'rã si'i me'rã sija'cata nimi, nico niwõ.

⁵⁷ Pedro core nisoogu, a'tiro nicu niwĩ:

—Cũrẽ masĩtisa'a, nicu niwĩ.

⁵⁸ Be'roacã tja apĩ cãrẽ ï'a, a'tiro nicu niwĩ:

—Mu'u quẽ'rã Jesũ me'rãcũ ni'i, nicu niwĩ.

Pedro cãrẽ nisoocu niwĩ tja:

—Niwe'e. Yu'u cãrẽ ne masĩtisa'a, nicu niwĩ.

⁵⁹ Be'ro ni'cã hora be'ro apĩ tu'tibocurese me'rã cãrẽ nicu niwĩ:

—Nirõta ä'ri quẽ'rã Jesũ me'rã niwĩ. Cũ quẽ'rã Galileacjũta nimiba, nicu niwĩ.

⁶⁰ Tojo nicã tu'ogu, Pedro nicu niwĩ:

—Ñe'enojõrẽ ucũgũ ucũsa'a. Tu'otisa'a, nicu niwĩ.

Pedro ucũpe'otimicã, cã ucũri cura cãrẽ'quẽ uucu niwĩ. ⁶¹ Tojo weecã, Jesũ cãrẽ majãmi'abũrocu niwĩ. Toputa Pedro Jesũ cãrẽ ni'quere wãcũcu niwĩ. Jesũ cãrẽ a'tiro nicu niwĩ: “Ni'cãcã ñami cãrẽ'quẽ uuati duporo mu'u i'tiati yu'ure ‘Cũrẽ masiwe'e’, nigũsa'a”, nicu niwĩ. ⁶² Tere wãcũboca wijaa, Pedro upũtu utiwã'cã wa'acu niwĩ.

Jesure na bujicã'pe'que ni'i

(Mt 26.67-68; Mr 14.65)

⁶³ Surara Jesure co'teri masã cãrẽ ña'arõ bujicã'a, paacãrã niwã. ⁶⁴ Cãrẽ paa, caperire du'tebi'apecãrã niwã. Tojo wee, cãrẽ nicãrã niwã:

—Nĩbocaya. ¿Noa mu'urẽ paati? nicãrã niwã.

⁶⁵ Peje apeye ninemo, cãrẽ bujicã'cãrã niwã.

Jesure wiorã tiropũ na mia'que ni'i

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Jn 18.19-24)

⁶⁶ Ape namũ bo'reacã judio masã bũcurã, pa'ia wiorã, Moisé oja'quere bu'eri masã nerẽcãrã niwã. Be'ro Jesure na tiropũ miacãrã niwã. Cãrẽ sãrĩtiña'cãrã niwã:

⁶⁷ —Wereya. ¿Mu'u Õ'acũ bese'cu Cristota niti? nicãrã niwã.

Cũ narẽ yu'ticu niwĩ:

—Yu'u musãrẽ “Cũta ni'i” nicã, ëjõpeosome. ⁶⁸ Yu'u musãrẽ apeyenojõ sãrĩtiña'cã, ne yu'tima'asome. ⁶⁹ Be'rocure yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũ Õ'acũ tutuayũ'rugũ pu'topũ dujigusa'a, nicu niwĩ.

⁷⁰ Tojo nicã tu'orã, nipe'tirã sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿To pũrĩcãrẽ mu'u Õ'acũ macũ niti? nicãrã niwã.

Jesũ narẽ yu'ticu niwĩ:

—Musã nĩrõnojõta cũta ni'i, nicu niwĩ.

⁷¹ Cũ tojo nicã tu'orã, na a'tiro nicãrã niwã:

—Äpẽrã cãrẽ weresãrã a'manemorõ uatisa'a. Marĩ basuta cã ucũsere tu'otoja'a, nicãrã niwã.

23

Jesũ romano masã wiogu Pilato tiropũ ni'que ni'i

(Mt 27.1-2,11-14; Mr 15.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Be'ro nipe'tirã wiorã wã'cãnu'cã, Jesure Pilato tiropũ miacãrã niwã. ² Topũ ejarã weresãrã, a'tiro nicãrã niwã:

—Ä'ri ãsã yarã masãrẽ dojorẽgũ weemi. A'tiro nimi. “Romano masã wiogu warore marĩ wapayewuasenojõrẽ wapayeticã'rõua'a”, nimi. Apeye quẽ'rãrẽ “Yu'u Õ'acũ bese'cu Cristo ni'i”, nimujãmi. Tojo nigũ, “Wiwogu ni'i” nisĩ'rigũ, tojo nimi, nicãrã niwã.

³ Tere tu'ogu, Pilato Jesure sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Mu'uta niti judio masã wiogu? nicu niwĩ.

Jesũ cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Mu'u nĩrõnojõta cũta ni'i, nicu niwĩ.

⁴ Tojo nicã tu'ogu, Pilato pa'ia wiorãrẽ, masã topũ nĩrã nipe'tirãrẽ nicu niwĩ:

—Ne cã'rõ ä'rĩrẽ bu'iri bocatisa'a, nicu niwĩ.

⁵ Na pe'e tojo nimicã, tutuaro me'rã ninemocãrã niwã:

—Cũ nipe'tirã Judeacjãrãrẽ cũ bu'ese me'rã dojorẽcusiagu weemi. Ne waro Galileapu tojo weenu'cãcu niwĩ. Ni'cãrõacãrẽ a'ti macãpu nimi majã, nicãrã niwã.

Jesure Herode tiropu mia'que ni'i

⁶ Pilato “Jesũ Galileacjũ niapu” nicã tu'ogu, ãpẽrãrẽ “¿Nirõta cũ Galileacjũ niti?” ni sãrĩtiña'cu niwĩ. ⁷ Na “Cũta nimi”, nicãrã niwã. Tere tu'ogu, Herode tiropu cãrẽ o'õcu niwĩ. Herode Galilea di'ta wiogu nicu niwĩ. Titare cũ quẽ'rã Jerusalẽputa nicu niwĩ. ⁸ Herode toduporopu Jesũ Ô'acũ tutuaro me'rã weeĩ'omi nisere tu'õcu niwĩ. Tere tu'ogu, yoacã Jesure ĩ'asĩ'rĩcu nimiwĩ. Cũ weeĩ'ocã ĩ'asĩ'rĩcu niwĩ. Tojo weegu Jesure ĩ'agũ, pũrõ e'caticu niwĩ. ⁹ Jesure peje sãrĩtiña'cu nimiwĩ. Cũ pe'e ne cã'rõ yu'titicu niwĩ. ¹⁰ Cũ Herode tiropure nicã, pa'ia wiorã, Moisé oja'quere bu'eri masã nicãrã niwã. Na uputu tutuaro me'rã Jesure weresãrã weecãrã niwã. ¹¹ Be'ro Herode cũ yarã surara me'rã Jesure yabi bujicã'cãrã niwã. Cũrẽ bujicã'rãtirã, wiorã sãñase su'ti añusere sãapecãrã niwã. Tojo weetoja, Herode Pilato tiropu o'õcu niwĩ tja. ¹² Titare Pilato Herode me'rã toduporopure a'merĩ ĩ'atimi'cãrã na a'mesu'acãrã niwã.

Pilato Jesure wẽjẽduti'que ni'i

(Mt 27.15-26; Mr 15.6-15; Jn 18.39-19.16)

¹³ Be'ro Pilato pa'ia wiorãrẽ, judío masã wiorãrẽ, nipe'tirã masãrẽ neocũucu niwĩ. ¹⁴ Narẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Musã ã'rĩrẽ “Masãrẽ dojorẽcusiagu weemi”, ni'i. Tojo nĩrã, yu'u tiropu miiticãrã niapu. Yu'u musã ĩ'orõpũta cãrẽ sãrĩtiña'mi'i. Musã ĩ'acãta musã weresãsere ne cã'rõ bu'iri bocatisa'a. ¹⁵ Herode quẽ'rã bocaticu niami. Tojo weegu apaturi cãrẽ yu'u tiro o'õcu niami tja. Musã masĩ'i, cãrẽ wẽjẽrõua'a nisere bu'iri moomi. ¹⁶ Tojo weegu cãrẽ tãrãdutitoja, du'uwĩrõgũti, nicu niwĩ Pilato.

¹⁷ Pilato Pascua bosenumunucãrẽ masã e'caticã uagu, ni'cũ bu'iri da'reri wi'ipu nigũrẽ du'uwĩrõmujãcu niwĩ. ¹⁸ Tojo weerã nipe'tirã ni'cãrõ me'rã caricũcãrã niwã:

—Jesure wẽjẽcõ'ãña. Barrabã pe'ere du'uwĩrõña, nicãrã niwã.

¹⁹ Cũ Barrabã Jerusalẽcãrã wiorãrẽ yu'rãnu'cã, narẽ cõ'asĩ'rĩcu niwĩ. Te bu'iri, tojo nicã cũ masãrẽ wẽjẽ'que bu'iri bi'adupono'cu niwĩ. ²⁰ Pilato Jesũ pe'ere du'uwĩrõsĩ'rĩcu nimiwĩ. Tojo weegu masãrẽ apaturi ucũnemocu niwĩ tja. ²¹ Cũ tojo nicã tu'orã, nemorõ caricũcãrã niwã:

—Curusapu cãrẽ paabi'pe wẽjẽña, nicãrã niwã.

²² Be'ro ĩ'tiati niboro Pilato ninemocu niwĩ:

—¿De'ro weegu tojo weebosari? Á'rĩ ne cã'rõ ña'arõ weeticu niami. Ne cãrẽ wẽjẽrõua'a nisere bu'iri bocatisa'a. Cũrẽ tãrãdutitoja, du'uwĩrõgũti, nicu nimiwĩ.

²³ Tojo nicã tu'orã, masã du'ucũurõ marĩrõ uputu caricũrã, cãrẽ curusapu paabi'pe wẽjẽduticãrã niwã. Na tojo weeyurã, na uã'quere bocacãrã niwã. ²⁴ Tojo weegu Pilato na dutisere weecu niwĩ. ²⁵ Masã du'uwĩrõdutigere bu'iri da'reri wi'ipu ni'care du'uwĩrõcu niwĩ. Cũ wiorãrẽ macãpu yu'rãnu'cãtjagũ, masãrẽ wẽjẽtjagũ, ti wi'ipu dujicu niwĩ. Jesũ pe'ema na uã'caronõjõta narẽ wiacã'cu niwĩ. Musã uaro weeya nĩgũ, tojo weecu niwĩ.

Jesure curusapu paabi'pe wẽjẽ'que ni'i

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Jn 19.17-27)

²⁶ Jesure curusapu wẽjẽrã wa'arã na miarĩ cura ni'cã masũ Simõ wãmetigu Cirene wãmetiri macãcãjũ cãpũpu ni'cu tojatigu weecu niwĩ. Cãrẽ Jesũ ya curusare cũ be'ro wuasirutuduticãrã niwã.

²⁷ Jesure pãjãrã masã sirutucãrã niwã. Numia bujawetirã, uti caricũsirutucãrã niwã. ²⁸ Jesũ narẽ majãmi'ã, a'tiro nicu niwĩ:

—Jerusalẽcãrã numia, yu'ure utiticã'ña. Musã basu, tojo nicã musã põ'rã ye niatje pe'ere utiya. ²⁹ Be'ro musã ña'abutiario yu'rurãsa'a. Te numũrĩrẽ musã a'tiro nĩrãsa'a: “Põ'rã marĩcã, añuyã'rua'a. Ne ni'cãti põ'rãtiña'tirã, ne ni'cãti mi'oña'tirã e'catisama”, nĩrãsa'a. ³⁰ Titare tojo wa'acã, masã wẽrĩsĩ'rĩrã, a'tiro nĩrãsama: “Ërũpagu ùsã bu'ipu burupeja, wẽjẽña.” Opa bu'pare a'tiro nĩrãsama: “Ësãrẽ ña'arõ weesere cã'mota'aya”, nĩrãsama. ³¹ Yu'u masũ añugũ, bu'iri moogũrẽ ña'arõ weecã, bu'iri cuorã ña'arã pe'ema totã nemorõ ña'arõ weerãsama, nicu niwĩ Jesũ.

³² Æpẽrãrẽ puarã ña'arõ weeri masãrẽ Jesũ me'rã wẽjẽrãtirã miacãrã niwã.

³³ Be'ro “Masã boaweece dupõa” wãmetiropu ejacãrã niwã. Topu Jesure curusapu paabi'penũ'cõcãrã niwã. Tojo nicã puarã ña'arõ weeri masãrẽ ni'cũ diacjũ pe'e, apĩrẽ cũpe pe'e nu'cõcãrã niwã. ³⁴ Jesũ cũ pacu Ô'acũrẽ na curusapu paabi'penũ'cõca be'ro a'tiro nicu niwĩ:

—Pacu, ã'rãrẽ acobojoya. Na yu'ure tojo weesere tu'omasĩtima, nicu niwĩ.

Surara cū ye su'ti nimi'quere nı́bocape wapata'a'cārārē ducawaacārā niwā. ³⁵ Masā topu ĩ'anu'cūcārā niwā. Wiorāpata bujicā'sājārā, Jesure a'tiro nicārā niwā:

—Āpērāmaricārē yu'ruowī. Diacjūta Ō'acū bese'cu Cristo ni'i nı́gū, ni'cārōacā cū basu yu'ruoato, nicārā niwā.

³⁶ Surara quē'rā cū pu'to wa'a, bujicā'cārā niwā. Cūrē vino pi'ase me'rā morē'quere tīarā, ³⁷ a'tiro nicārā niwā:

—Mu'ū judı́o masā wı́ogu ni'i nı́gū, mu'ū basuta yu'ruoya, nicārā niwā.

³⁸ Cū dı́poa bu'ı́pu ni'cā pjı́ ō'ocārā niwā. A'tiro ojano'caro niwā: “Ā'rı́ judı́o masā wı́ogu nı́mı́”, nicaro niwā.

³⁹ Ni'cū masū ña'arō wee'cu Jesu me'rā curusapu wā'ñagū Jesure tu'ticu niwı́. A'tiro nicu niwı́:

—¿Mu'ū Ō'acū bese'cu Cristo niweti? Mu'ū basu yu'ruoya. Ūsā quē'rārē yu'ruoya, nicu niwı́.

⁴⁰ Tojo nicā tu'ogu, apı́ topu cū me'rā wā'ñagū cū me'rācǵārē tu'tigu, a'tiro nicu niwı́:

—¿Mu'ū Ō'acūrē uiweti tojo nı́gū? Marı́ ni'cārōnojō curusapu wējēdutino'cārā ni'i.

⁴¹ Marı́ pūrıcā queoro marı́ ña'arō wee'quere pi'eti wapayerā wee'e. Cū pūrıcā ne ña'arō weeticu nı́mı́wı́, nicu niwı́.

⁴² Be'ro Jesure nicu niwı́:

—Jesú, mu'ū wı́ogu sājāgū, yu'ure wācūapa, nicu niwı́.

⁴³ Jesú cūrē yu'ticu niwı́:

—Mu'urē diacjūta nı́gūti. Ni'cācāta yu'ū me'rā yu'ū wa'atjo yu'ū pacu tiro Paraı́so wāmetı́ropu nı́gūsa'a, nicu niwı́ Jesú.

Jesú cū wērı́ que ni'i

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Jn 19.28-30; Heb 6.19-20; 10.19-20)

⁴⁴⁻⁴⁵ Jesu curusapu wērı́rı́ cura dajarı́tero nicā mujı́pū ı́mucocjū ası́ticu niwı́. Nı́pe'tı́ro ti di'tapu na'ı́t'a wa'acaro niwā. Téé ñamica'a tres nicāpu na'ı́t'atı́ocaro niwā. Tojo wa'ari cura Ō'acū wi'ı́pu pa'ı́a sājāarōpu cā'mota'ayooca casero deco me'rā tū'rı́yojacaro niwā. ⁴⁶ Be'ro Jesú caricūcu niwı́:

—Pacu, ya ejerı́pō'rārē mu'urē wı́a'a, nicu niwı́.

Tojo nı́to jagata, wērı́a wa'acu niwı́.

⁴⁷ Surara wı́ogu romano masū a'te tojo wa'acā ĩ'agū, Ō'acūrē añurō wācūgū, a'tiro nicu niwı́:

—Diacjūta ā'rı́ ne bu'ı́ri moogū nı́mı́apı́, nicu niwı́.

⁴⁸ Nı́pe'tı́rā topu nı́rā Jesú wērıcā ĩ'arā, na ye wi'serı́pu tojaarā, pūrō bujawetı́rā, na cutı́rore paawā'cācārā niwā. ⁴⁹ Nı́pe'tı́rā Jesú me'rācǵārā pe'e, tojo nicā numı́a Galı́leapu cūrē sı́rutu'cārā yoaropu tojo wa'asere ĩ'anu'cūbajaque'acārā niwā.

Jesure na yaa'que ni'i

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Jn 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Topure ni'cū Judea di'tacjū Arimatea wāmetı́ri macācǵū José wāmetı́gu nicu niwı́. Cū añugū queoro weeri masū nicu niwı́. Ō'acū bese'cu wı́ogu sājātjere co'tecu niwı́. Cū quē'rā judı́o masā wı́orā me'rācǵū wı́ogu nicu niwı́. Tojo nı́mı́gū, cū me'rācǵārā Jesure wējēsere tu'saticu niwı́. ⁵² Jesú wērı́ca be'ro Pilato tiro Jesu ya upure sērı́gū wa'acu niwı́. ⁵³ Cūrē sērı́toja, curusapu nı́gūrē mı́ıdı́joo, su'tı́ro añurı́ casero me'rā omacu niwı́. Tu'ajanu'cō, ni'cā tutı́ ütāgāpu na se'eca tutı́pu, ne ni'cūrē yaano'ña marı́rı́ tutı́pu cı́uocū niwı́. ⁵⁴ Cū tojo weeri numu na soose dı́poro apoyuri numu nicaro niwā. Na sooatjo cā'rōacā du'sacaro niwā.

⁵⁵ Numı́a Jesure Galı́leapu sı́rutunu'cā'cārā Joserē sı́rutuwā'cācārā niwā. Sı́rutuwā'cā, Jesure yáaca tutı́re ĩ'acārā niwā. “José ¿de'ro wee Jesu upure cūı́mı́ticı́?” ni ĩ'acārā niwā. ⁵⁶ Na ĩ'aca be'ro wi'serı́pu dajarā, u'mutı́se cū upure wa'reatjere apoyucārā niwā. Tu'ajanu'cō, Moı́sē dutı́'caronojōta sauru na soowarı́ nı́mı́urē soocārā niwā.

24

Jesú cū masā que ni'i

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Jn 20.1-10)

¹ Ma'ma semana sājānu'cārı́ nı́mı́ soorını́mı́ nicā numı́a apaturı́ Jesure yaa'caropu bo'reacā waro wa'acārā niwā. Na u'mutı́se na apo'quere mı́arā weecārā niwā. ² Na topu ejarā, ti tutı́ bi'acaga ütāgājore aperopu cūñacā ĩ'acārā niwā. ³ Tere ĩ'arā, diacjū sājāacārā niwā. Topu sājāejarā, ne marı́ wı́ogu Jesu ya upure bocaticārā niwā. ⁴ Tojo weerā “¿De'ro wa'aparı́ cūrē?” ni wācūcārā niwā. Na tojo wācūrı́ cura wācūña marı́rō

puarā ɯmua su'ti asistese sãña'cārā na tiropu bajuana'cācārā niwā. ⁵ Na ɯputu ɯcua, di'tapu paamu'rique'acārā niwā. Na tojo weecā, ɯmua narē nicārā niwā:

—¿De'ro weerā musā boa'cārā nirōnojōpure catigure a'mati? ⁶ A'tore marīmi. Cū masātojami. Musārē Galileapu nīgū cū ucū'quere wācūña. ⁷ A'tiro niwī: “Yu'ɯ Ō'acū macū masū weronjō uputigu masā ña'arāpure o'ono'gūsa'a. Na curusapu yu'ure wējērāsama. I'tia nūmu be'ro masāgūsa'a”, nīmiwība, ni wercārā niwā.

⁸ Na tojo nicāputa, Jesū cū ucū'quere wācūbocārā niwā. ⁹ Na masāpepu nī'cārā tojatarā, Jesū bu'erā oncere nipe'tise na i'a'quere wercārā niwā. Tojo nicā āpērā Jesure ējōpeorā nipe'tirārē wercārā niwā. ¹⁰ Jesū besecū'cārārē queti mia'cārā a'ticūrā numia nicārā niwā: María Magdalena, Juana, apego María Santiago paco, tojo nicā āpērā numia nicārā niwā. ¹¹ Na tojo weremicā, Jesū besecū'cārā na weresere ējōpeoticārā niwā. Na nima'asere weronjō tu'ocārā niwā.

¹² Na tojo weemicā, Pedro pe'e masāpepu i'agū wa'agu, omawā'cācu niwī. Ti tutipu ejagu, mu'rīque'a, Jesure oma'que caserire sumutopu tuupe'epeo'que dia'cūrē i'acu niwī. Be'ro tojo wa'a'quere i'amarīa, ¿de'ro wa'apariba? nīgū, cū ya wi'ipu tojaa wa'acu niwī.

Emaús wāmetiri macā wa'ari ma'apu Jesū puarārē bajua'que ni'i
(Mr 16.12-13)

¹³ Jesū cū masāca nūmurēta puarā cūrē ējōpeorā na ya macā Emaús wāmetiri macāpu ma'apu wa'arā weecārā niwā. Jerusalērē wijawā'cācā, Emaūpu eja'tjo pua hora wa'aro nicaro niwā. ¹⁴ Na topu wa'arā, nipe'tise Jesure wa'a'quere ucūwā'cācārā niwā. ¹⁵ Tere ucūrī cura Jesū na tiropu eja, na me'rā sijawā'cācu niwī. ¹⁶ Cūrē i'amirā, i'amasiticārā niwā. Ō'acū narē i'amasicā cā'mota'acu niwī. ¹⁷ Jesū narē sērītiña'cu niwī:

—¿Musā ñe'enojōrē ucūwā'cārā weeti? nicu niwī. Cū tojo nicā, na pūrō bujawetirā, tojanu'cācārā niwā.

¹⁸ Ni'cū Cleofas wāmetigu yu'ticu niwī:

—Nipe'tirā a'te nūmurī Jerusalēpu wa'a'quere masīpe'ticā'sama. ¿Mu'ɯ ni'cūta ti macāpu cājīmigū, tojo wa'asere masītico'teati? nicu niwī.

¹⁹ Cū tojo nicā, Jesū narē nicu niwī:

—¿De'ro wa'atī? nicu niwī.

Cūrē nicārā niwā:

—Jesū Nazarecjārē wa'a'quere ucūrā weepu. Cū Ō'acū ye queti weremu'tārī masū niwī. Cū Ō'acū i'orōpu, masā i'orōpure cū weese, cū ucuse me'rā tutuayu'raamiwī.

²⁰ Pa'ia wiorā, tojo nicā marī wiorā cūrē romano masārē curusapu paabi'pe wējēdutirā o'owā. ²¹ Cūrē “Romano masā dutisere cō'agū, Israe curuacjārā wiogu sājāgūsamī”, ni wācūmiwā. Apeyema cūrē wējēca be'ro i'tia nūmu wa'a'a. ²² Ni'cārērā numia ūsā me'rācjārā na werese me'rā ūsārē ucucā weema. Ni'cācā bo'reacā cūrē yaa'caropu ejacārā niama. ²³ Na cū upure bocaticārā niama. ūsārē a'tiro niama. “Ūsā que'ese weronjō Ō'acūrē wereco'terā u'musecjārārē i'apu. ‘Jesū catimi’, niama”, ni quetiwereama ūsārē. ²⁴ Na tojo wérēca be'ro āpērā ūsā me'rācjārā cūrē yaa'caropu i'arā ejacārā niama. Na numia nī'caronjōta i'acārā niama. Jesū pe'ema i'aticārā niama, nicārā niwā.

²⁵ Tojo nisere tu'ogu, Jesū narē nicu niwī:

—Musā tu'omasīwe'e. ¿No'ocā'rō yoacā musā Ō'acū ye queti weremu'tārī masā oja'quere ējōpeotirā ninu'cūrāsari? ²⁶ “Ō'acū bese'cu Cristo cū wiogu sājāse duporo pi'etīgusamī”, ni ojacārā niwā, nicu niwī.

²⁷ Be'ro nipe'tise Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu cū ye cjase ucūsere werecu niwī. Moisé cū oja'que me'rā wrenu'cācu niwī. Téé Ō'acū ye queti weremu'tārī masā na oja'que me'rā yapatida'reocu niwī.

²⁸ Be'ro na wa'aro Emaūpu ejacā, Jesū ti macāpu yu'ruagutigu weronjō weecu niwī. ²⁹ Cū tojo weecā i'arā, cūrē na me'rā tojaduticārā niwā. A'tiro nicārā niwā:

—Ūsā me'rā tojayā. Na'ique'a wa'aro wee'e. Ņami ējārō wee'e, nicārā niwā.

Tojo weegu na me'rā tojagu, wi'ipu sājāacu niwī. ³⁰ Be'ro na me'rā ba'adujigu pāgārē mii, Ō'acūrē e'catise o'ocu niwī. Tu'ajanu'cō, ducawaa, narē o'ocu niwī. ³¹ Cū tojo weecā i'arā, na “Jesūta nīmi”, ni i'amasicārā niwā. Na tojo i'amasicāta, cū bajudutia wa'acu niwī. ³² Cū bajudutica be'ro na a'merī nicārā niwā:

—Marī ma'apu a'tirā, cū Ō'acū ye queti ojāca pūrī cjasere bu'ecā, añurō waro tu'ona'su, nicārā niwā.

³³ Tojo nírāta, maata Jerusalépu majāmitojaa wa'acārā niwā. Topu tojatarā, Jesú cū bu'erā oncere, āpērā na me'rācjārā me'rā nerē'cārārē bocaecārā niwā. ³⁴ Topu nerē'cārā narē a'tiro nicārā niwā:

—Nirōta marī wioḡu Jesú wērī'cuḡu nimigū, masācu niami. Simó Pedro cūrē īacu niami, nicārā niwā.

³⁵ Be'ro na puarā Emaús wa'ari ma'apu wa'a'quere, tojo nicā Jesú cū pā ducawaacā, de'ro wee na īamasī'quere werecārā niwā.

Jesú cū bu'erārē bajua'que ni'i

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Jn 20.19-23)

³⁶ Na ma'apu ī'a'quere wereri cura Jesú na decopu bajuacu niwī. Narē añudutigu, a'tiro nicu niwī:

—Musārē musā ye ejeripō'rārīpu ejerisājāse niato, nicu niwī.

³⁷ Cūrē ī'amarīa, uputu uicārā niwā. Na “Wērī'cu wātī nisami”, nicārā niwī. ³⁸ Cū narē nicu niwī:

—¿De'ro weerā yu'ure uiti? Musā ¿de'ro weerā diacjū wācūweti? ³⁹ Ī'aña yu'u omocārī, yu'u du'pocārīrē. Yu'uta ni'i. Yu'ure ñe'eña'rā a'tia. Wērī'cu wātī musā yu'ure ni'cārōacā ī'arō weronojō upūtītimi, nicu niwī.

⁴⁰ Tojo nica be'ro cū omocārīrē, cū du'pocārīrē, na paabi'pe'que cāmirē ī'ocu niwī.

⁴¹ Na e'cati ī'amarīatjārā, ējōpeoticārā niwā yujupu. Tojo weegu narē nicu niwī:

—¿A'tore ba'ase marīti? nicu niwī.

⁴² Cū tojo nicā tu'orā, wa'i susō'cure cūrē o'ocārā niwā. ⁴³ Tere ñe'e, na ī'orōpu ba'acu niwī. ⁴⁴ Be'ro narē nicu niwī:

—A'te yu'ure wa'a'quere toduporo musā me'rā nīgū, weremiwū: “Nipe'tise Moisé yu'ure oja'que, Ō'acū ye queti weremu'tārī masā na oja'que queoro wa'arosa'a”, nīmiwū. “Tojo nicā Salmo wāmetiri pūrīpu na oja'caronojōta yu'ure wa'arosa'a”, niwū, nicu niwī.

⁴⁵ Be'ro tere narē Ō'acū ye queti ojāca pūrī cjasere tu'omasīcā weecu niwī. ⁴⁶ Narē Jesú a'tiro nicu niwī:

—Yu'ure a'tiro ojano'wū: “Cristo Ō'acū bese'cu wērīgūsami. Ī'tia nūmu cū wērīca be'ro masāgūsami. ⁴⁷ Cū ye queti masārē wērībosasere nipe'tirocjārārē wereno'rōsa'a. Jerusalépu me'rā weredu'pocātino'rōsa'a. A'tiro nīrāsama: ‘Musā ña'arō wee'quere bujaweti ducayucā, Ō'acū acobojojogāsami’”, ni ojano'wū.

⁴⁸ »Musāta tojo wa'a'quere ī'atjārā, “Jesure diacjūta wa'awu”, nīmasī'i. ⁴⁹ Yu'u pacu musārē “Espíritu Santure o'óguti”, niwī. Cū ní'caronojōta yu'u musārē o'óguti. Espiritu Santu musāpūre dijatagu, u'muse cjasere tutuasere o'ogusami. Tojo weerā Jerusalépu cū dijaticā, yucueniña yujupu, nicu niwī.

Jesú u'musepu mujāa'que ni'i

(Mr 16.19-20)

⁵⁰ Be'ro Jesú Jerusalé sumuto Betaniapu narē miacu niwī. Topu eja, cū omocārī sīomorō, narē “Yu'u pacu musārē añurō weeato”, nicu niwī. ⁵¹ Tojo nīgūta, yoacurero mujāa, u'musepu miimujāa wa'ano'cu niwī. ⁵² Te be'ro cūrē e'catipeorātīrā,

ejaque'acārā niwā. Be'ro pūrō e'catise me'rā Jerusalépure tojacārā niwā. ⁵³ Na Ō'acūrē e'catise o'orā, Ō'acū wi'ipū wa'anu'cūcā'cārā niwā.

Teófilo, ma'urē tocā'rōta oja'a.

Luca

Juã Jesucristo ye quetire oja'que ni'i

A'ti pũri a'tiro weero ojano'pã nise ni'i

Á'rĩ judío masũ Zebedeo macũ, Santiago acabiji nicũ niwĩ. Cũ paco Salomé wãmetico niwõ. Co Jesũ paco María ma'mio nico niwõ. Tojo weegu Jesũ Juã basucũ nicũ niwĩ. Ne waropare Juã wa'i wẽjẽrĩ masũ nicũ niwĩ. Á'rĩta Jesũ beseuũ'cãrã wa'terore cũ upũtu ma'igũ waro nicũ niwĩ. Cũ, cũ ma'mi Santiago me'rã tojo wa'abosa'a nirõ marĩrõ ĩ'oduarã niyucã, Jesũ narẽ Boanerges pisucũ niwĩ. Tojo nĩgũ, “Bũpo Põ'rã” weronjõ pũrĩrõ ucũ'u nĩgũ, tojo nicũ niwĩ. Juã Jesũ me'rã sijagũ cũ bu'egu nicũ niwĩ. Juãta Pedro me'rã Jesũ masãca be'ro cũrẽ sĩosõrõcũuocaperũ o'mawã'cãcaterore Pedro ðuporo ti pepure ejamũ'tãcu niwĩ.

A'ti pũri judío masã nĩrĩrẽ oja'caro weronjõ ojano'caro niwũ. Tojo nicã Jesũ bu'esere sirutu'cãrã cũ yere na da'ra'quere añurõ waro ojano'butiacaro niwũ. A'ti pũri ãjõpeose cjasere, ma'ise cjasere ucũyũ'runũ'cã'a. A'ti pũri Jesure ãjõpeodutiro cũ weeseti'caronjõta, cũ ucũ'caronjõta ojano'o.

Õ'acũ macũ masũ weronjõ upũtigũ cũ a'ti'que ni'i

¹ Ne waropata a'ti turi weese ðuporo Õ'acũ macũ cũ me'rã nitojacũ niwĩ. Õ'acũ nise-tisere ĩ'oacjũ cũ quẽ'rã Õ'acũta nicũ niwĩ. ² Ne waropũ Õ'acũ me'rã ni ðu'pocãtitojacũ niwĩ. ³ Õ'acũ cũ macũ me'rã nipe'tisere weecu niwĩ. Nipe'tise cũ me'rã weeno'que ni'i. ⁴ Õ'acũ macũ catise pe'titise o'ogu nimi. Tojo nicã a'ti turicjãrãrẽ s'ose weronjõ nimi. Cũ añusere, diacjũ cjasere ĩ'omi. ⁵ Cũ a'ti turicjãrã na'ĩt'arõpu weronjõ nĩrãrẽ añusere cũ pacu ye cjasere ĩ'ogũ a'tigũ weecu niwĩ. Na'ĩt'ase s'osere cã'mota'amasĩtisa'a. A'te weronjõ ña'ase cũrẽ põtẽoticaro niwũ.

⁶ Õ'acũ cũ macũ a'tise ðuporo umũ ni'cãrẽ o'õmũ'tãcu niwĩ. Cũ yũ'u weronjõ Juã wãmetiwĩ. ⁷ Juã Õ'acũ macũ a'ti turicjãrãrẽ s'oweeegu a'tiatjere ucũmũ'tãgũ niwĩ. Nipe'tirã Õ'acũ macũrẽ ãjõpeoato nĩgũ tojo weewĩ. ⁸ Cũ a'ti turicjãrãrẽ s'oweeegu waro nitiwĩ. Tojo weronjõ o'ogu, s'oweeegu a'tiacjũ ye cjasere weremu'tãrĩ masũ a'ticu niwĩ. ⁹ Titare s'ogũ waro Jesucristo a'ti turipũre bajuatojacũ niwĩ. Cãta nipe'tirãrẽ Õ'acũ ye cjasere ĩ'ocu niwĩ.

¹⁰ Maatapũta Õ'acũ cũ me'rã a'ti di'tare weecu niwĩ. Cũ a'topũ nicã, cũ wéeca di'tacjãrã nimirã, cũrẽ ĩ'amasĩticãrã niwã. ¹¹ Cũ ya di'tapũ a'ticu niwĩ. Tocjãrã cũ ya di'tacjãrã pe'e cũrẽ ñe'etiwã. ¹² Ni'cãrãrã cũrẽ ñe'e ãjõpeowã. Nipe'tirã cũrẽ ãjõpeorãrẽ Õ'acũ põ'rã sãjãcã weewĩ. ¹³ Õ'acũ põ'rã nise pacusũmũ põ'rãtise weronjõ niwe'e. Cũ macũrẽ ãjõpeose me'rã pe'e cũ põ'rã nino'o.

¹⁴ Õ'acũ macũ Õ'acũ nisetisere ĩ'ogũ, a'ti turipũre a'ticu niwĩ. Masũ ãjãtjãgũ, ãsã me'rã niwĩ. Masãrẽ ma'iyũ'rawĩ. Nipe'tise cũ ucũ'que, tojo nicã cũ wee'que diacjũ niwũ. Cũ Õ'acũ weronjõ tutuayũ'rugũ, añuyũ'rugũ niwĩ. Cũ tojo weesetisere ĩ'awũ. Cũ Õ'acũ macũ ni'cũta nimi. Tojo weegu cũ pacu weronjõ nimi. ¹⁵ Juã Õ'acũ macũ ye quetire weregu, a'tiro niwĩ:

—Á'rĩta nimi yũ'u musãrẽ ucũ'cu. A'tiro nimiwũba: “Be'ropũ ni'cũ a'tigusami. Cũ yũ'u bajuase ðuporopũ nitojacũ niwĩ. Tojo weegu cũ yũ'u nemorõ nimi”, niwĩ Juã.

¹⁶ Marĩ nipe'tirã cũ añuse o'osere ñe'eticã weewe'e. Nipe'tirã ñe'enu'cũcã'a. ¹⁷ Õ'acũ dutise Moisé me'rã o'ono'caro niwũ. Jesucristo me'rã pe'e Õ'acũ marĩrẽ ma'isere masĩno'o. Tojo nicã diacjũ cjasere masĩno'o. ¹⁸ Ne ni'cũ Õ'acũrẽ ĩ'aticũ niwĩ. Cũ macũ ni'cũta cũ me'rã ninu'cũgũ cũ pacure marĩrẽ masĩcã weewĩ.

Juã masãrẽ wãmeyerĩ masũ Jesucristo ye cjasere were'que ni'i

(Mt 3.3,11-12; Mr 1.2-3,7-8; Lc 3.4-6,15-17)

¹⁹ Jerusalẽcãrã judío masã wiorã, pa'iare Juã tiropũ sãrĩtiña'dutirã o'õcãrã niwã. Tojo nicã Levĩ ya curuacjãrãrẽ o'õcãrã niwã. Na cũ tiropũ etarã, “¿Namũnojõ waro nibutiamiti mu'ũ?” niwã cũrẽ.

²⁰ Cũ narẽ diacjũ yũ'tiwĩ:

—Yũ'u Õ'acũ bese'cu Cristo mejeta ni'i.

²¹ Na cũrẽ apaturĩ sãrĩtiña'wã:

—¿To pũrĩcãrẽ ñamũnojõ niti? ¿Mu'ũ todũporocjũ Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ Elĩa mejeta niti?

Juã narê yu'tiwî:

—Niwe'e.

Na cûrê apaturi sêrîtiña'nemowâ tja:

—¿Mu'u sô'onicu Ô'acû yere weremu'târî masû, masâ na "A'tiacju niapu" na ní'cu mejêta niti?

Juã narê "Niwe'e", niwî.

²² Cû tojo nicâ tu'orâ, cûrê "¿To pûricârê ñamunojô niti mu'u? Êsâ queoro mu'u yu'tisere miasî'rîsa'a ûsârê o'ó'cârâ tiropu. ¿Mu'u basu de'ro tu'oña'ti mu'u?" ni sêrîtiña'wâ.

²³ Juã narê yu'tiwî:

—Duporocjû Ô'acû ye queti weremu'târî masû Isaía wâmetigu ní'caronojôta "Ni'cû yucu marîrô, masâ marîrôpu caricûnu'cûbajaque'atigusami" nino'cu ni'i. Isaía a'tiro nicu niwî:

Marî wiogu a'tiatji ma'arê apoyuya.

Diacjûca ma'a, añurî ma'a quê'rârô weronojô weeyuya, ni ojacu niwî.

Marî wiogu a'tiati duporo musâ nisetisere apoyuya, musâ wâcûsere ducayuya ní'gû, tojo nicu niwî.

²⁴⁻²⁵ Juãrê sêrîtiña'cârâ, fariseo masâ o'ó'cârâ cûrê sêrîtiña'nemowâ tja:

—To pûricârê mu'u Ô'acû bese'cu Cristo, o Elía o sô'onicu Ô'acû ye queti weremu'târî masû nitimigû, ¿de'ro weegu wâmeyeti?

²⁶ Juã narê niwî:

—Yu'u aco me'râ wâmeye'e. Apî ni'cû musâ wa'teropure musâ î'amasîtigu nimi.

²⁷ Cû yu'u be'ro werenu'câgûsami. Be'ropu werenu'câ'cu nimigû, yu'u nemorô niyu'rûnu'câmi. Yu'u pe'e mejô nigû waro ni'i. Cû ye sapatute tuweemasîtigu weronojô cûrê ne ni'cârôwijimasîtisa'a, niwî Juã.

²⁸ A'te Betania wâmetiro Jordâ wâmetiri maa siaquijipu tojo wa'awu. Topu Juã masârê wâmeyewî.

Ô'acû cû bese'cu masârê yu'ruoatje ni'i

²⁹ Tojo wa'áca be'ro ape numu pe'e Juã Jesú a'ticâ î'awî. Cûrê î'agû, a'tiro niwî:

—Î'aña, â'rî nimi Ô'acû o'ógû. Cû oveja wî'magû na wêjê ûjûamorôpeogu weronojô nimi. Cû wêrîse me'râ a'ti turicjârâ ña'arô wee'quere acobojogusami. ³⁰ Yu'u musârê toduporopure a'tiro ucûgû, â'rîrêta ucûwû. A'tiro niwû:

—Be'ropu ni'cû a'tigusami. Cû yu'u bajuase duporopu nitojacu niwî. Tojo weegu cû yu'u nemorô nimi. ³¹ Yu'umaricâ cûrê masîticâti. Masîtimigû, Israe curuacjârâ cûrê masîtato ní'gû narê aco me'râ wâmeyegu a'tiwu, niwî Juã.

³² Juã ninemowî tja:

—Cârâ Espîritu Santu buja weronojô bajugu dijati, â'rî Jesú bu'ipu ejapejami. ³³ Ne waro cûrê ne î'amasîtiwu. Toduporopu Ô'acû yu'ure aco me'râ wâmeyedutigu, a'tiro niwî: "Mu'u Espîritu Santu dijati, ni'cûpure ejapejacâ î'agûsa'a. Cû masârê Espîritu Santure o'oacju nigûsami", niwî Ô'acû. ³⁴ A'te tojo wa'acâ, yu'u cûrê î'amasîwû. Tojo weegu musârê were'e. Cûta nimi Ô'acû macû, ni werewî Juã.

Ne waro Jesú bu'erâ ninu'câ'que ni'i

³⁵ Tojo wa'áca be'ro ape numu Juã cû wâmeyewuaroputa niwî tja. Êsâ puarâ, yu'u, tojo nicâ André Juã bu'erâ niwû. ³⁶ Titare Jesú ûsâ pu'to yu'ruacâ î'agû, Juã a'tiro niwî:

—Î'aña, â'rî nimi Ô'acû o'ógû. Oveja wî'magû weronojô nimi.

³⁷ Cû tojo nisere tu'orâ, ûsâ Juãrê sirutumi'cârâ Jesu pe'ere sirutunû'câwû. ³⁸ Êsâ tojo weecâ, Jesú ûsârê majâmî'awî.

—¿Ñe'enojôrê uati? niwî.

Êsâ cûrê yu'tiwu:

—Rabbî ¿no'opu niati mu'u? niwû. Rabbî, ûsâ ye me'râ nîrô, "Êsârê bu'egu" nisî'rîrô wee'e.

³⁹ Cû ûsârê niwî:

—Te'a. Î'arâ a'tia, niwî.

Êsâ cû me'râ wa'awu. Ñamica'apu niyucâ, cû me'râ nina'ia wa'awu.

⁴⁰ André, yu'u me'râ Jesure sirutugu, Simó Pedro acabiji niwî. ⁴¹ Cû, cû ma'mi Simórê maata a'magû wa'awî. Cûrê nicu niwî:

—Mesías masârê yu'ruoacju, Ô'acû o'óguti ní'cure bocaepapu, nicu niwî. Mesías, Cristo Ô'acû bese'cu nisî'rîrô wee'e.

⁴² André Simórê Jesu tiropu pijiejawî. Cûrê î'agû, Jesú a'tiro niwî:

—Mu'u Simó ni'i, Joná macã. Be'ro mu'u Cefas wãmetigusa'a, niwĩ. Cefas, ùsã ye me'rã nĩrõ, Pedro “ütägã” nisĩ'rĩrõ wee'e.

Jesú Felipere, Natanaerẽ piji'que ni'i

⁴³ Be'ro cja numu Jesú Galileapu wa'asĩ'riwĩ. Cũ topu wa'ase ðuporo Felipe wãmetigure bocaaja, niwĩ:

—Te'a yu'u me'rã.

⁴⁴ Felipe Betsaida wãmetiri macãcjũ niwĩ. Pedro quẽ'rã, André cũ acabiji me'rã ti macãcjãrãta niwã. ⁴⁵ Felipe Jesú “Te'a” nicã tu'ogu, Natanaerẽ pijigu wa'awĩ. Cũ tiropu ejagu, cãrẽ nicu niwĩ:

—Ûsã Õ'acũ bese'cu, Moisé cũ ya pũrĩpu oja'cure bocaajapu. Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã quẽ'rã cãrẽta ojacãrã niwã. Na oja'cu Jesú Nazarecjũ José macũ na nino'gũ niami.

⁴⁶ Natanae cãrẽ nicu niwĩ:

—¿Mu'u tu'oña'cã, Nazarepũre añurã nibosari?

Felipe cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Te'a ï'arã marĩ.

⁴⁷ Jesú Natanae a'ticã ï'agũ, cãrẽ niwĩ:

—Á'ri nimi Israe curuacjũ waro. Õ'acũ ñaro queoro weegú nimi. Ne nisoose moomi.

⁴⁸ Jesú tojo nicã tu'ogu, Natanae cãrẽ sãrĩtiña'wĩ:

—¿De'ro wee mu'u yu'ure masĩti?

Jesú Natanaerẽ yu'tiwĩ:

—Yu'u mu'arẽ Felipe pijise ðuporo ï'atojapu. Mu'u yucu higuera wãmeticju docapu niapu.

⁴⁹ Natanae cãrẽ niwĩ:

—Ûsãrẽ bu'egu, mu'u Õ'acũ macũ Israe curuacjãrã wiogu ni'i.

⁵⁰ Jesú cãrẽ niwĩ:

—¿Mu'u “Higueragu docapu niapu” niseacãrẽ tu'ogu, yu'ure ëjõpeoti? Be'ropũre mu'u a'te nemorõ añuse waro ï'agũsa'a, niwĩ.

⁵¹ Jesú ninemowĩ:

—Nĩrõta ni'i. Be'ropu masã u'muse pãrĩcã ï'arãsa'a. Yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu ni'i. Õ'acũrẽ wereco'terã u'musecjãrã yu'u tiropu dijati, mujãamujãcã ï'arãsa'a, niwĩ Jesú.

2

Jesú cũ tutuaro me'rã ï'onu'cã'que ni'i

¹ ï'tia numu Felipere, Natanaerẽ Jesú pijica be'ro Galileapũre Canã wãmetiri macãpu ni'cũ omocã ðu'tewĩ. Cãrẽ bosenumu weepeowã. Jesú paco topu nico niwõ. ² Ûsã quẽ'rãrẽ Jesú me'rã pijiwã. ³ Na bosenumu weeri cura vino na sĩ'rĩsere tojaque'a wa'awã. Tojo weego Jesú paco co macãrẽ niwõ:

—Macũ, vino pe'tia wa'apu.

⁴ Cũ core yu'tiwĩ:

—¿De'ro weeacjo yu'ure wereti? Yu'u pacu cũu'que ejawe'e yu'ure yujupu, niwĩ.

⁵ Tojo nimicã, co pe'e ti wi'ĩ tiaco'terãrẽ niwõ:

—Nipe'tise cũ dutisenucũ queoro weeya.

⁶ Topu seisparu ùtã me'rã wee'queparu niwã. Judío masã ña'asere coerã aco poseyeseparu niwũ. Ni'cãrũrẽ aco cincuenta o setenta litro sãjãseparu niwũ. ⁷ Jesú ti wi'ĩ tiaco'terãrẽ niwĩ:

—A'teparapu acore piosãaña.

Na cũ dutironojõta weewã. Teparũre añurõ piosãamu'muõ'owã. ⁸ Tojo wéeca be'ro Jesú narẽ niwĩ:

—Cã'rõ bosenumu su'ori weegú tiropu waamii, miaña, niwĩ.

Na “Jau” ni, miawã.

⁹ Ti bosenumu su'ori weegú Jesú weesere masiticu niwĩ. Topu tiaco'terã dia'cũ aco ni'quere cũ vino ðucayu'quere masiwã. Ti bosenumu su'ori weegú tere sĩ'rĩña'gũ, omocã ðu'te'cure pijio, niwĩ:

¹⁰ —Ne waro vino ï'arã, añusere tiãmu'tãsama. Pajiro sĩ'rĩca be'ropu mejõ nisema tiãbu'ipeosama. Mu'u añuse vino pe'ere be'ropu tiãdutiapã.

¹¹ Jesú a'tere Galilea wãmetiro Canã wãmetiri macãpu weewĩ. A'te ne waro cũ tutuaro me'rã wee'õnu'cã'que ni'i. Tere ï'arã, ùsã cũ bu'erã cãrẽ ëjõpeowa.

¹² Tojo wa'áca be'ro Jesú Capernau wāmetiri macāpu wa'awī. Cū paco, cū acabijirā cū me'rā wa'awā. Ĕsā cū bu'erā quē'rā wa'awu. Ti macāpure ūsā pejeti numurī niwā.

Jesú Ō'acū wi'ipū nirārē cō'awīrō'que ni'i
(Mt 21.12-13; Mr 11.15-18; Lc 19.45-46)

¹³ Judío masā bosenumu Pascua wāmetiri bosenumu dūporo niwā. Ti bosenumu na ñecāsumua Egiptopu ni'cārā wija'quere wācūrī bosenumu niwā. Ti bosenumu dūporoacā Jesú Jerusalēpu wa'awī. ¹⁴ Topu etagu, Ō'acū wi'ipū wa'awī. Ti wi'ipure wa'icūrā duarārē ī'awī. Na wecuare, ovejare, tojo nicā bujare duawā. Na wējē, Ō'acūrē ūjūamorōpeojā niwā. Āpērā quē'rā apeye di'ta cjasere niyeru ducayuri masā topu dujiwā. ¹⁵ Na tojo weecā ī'agū, Jesú tārārī dare apowī. Ti da me'rā wa'icūrā duarārē, na yarā ovejare, wecuare tārānurūwīrope'ocā'wī. Niyeru ducayuri masā pe'ere niyerure ōrēstedijowī. Na ye mesarire tuuquecūpe'ocā'wī. ¹⁶ Buja duarārē niwī:

—Ā'rārē miwijaaya. Yu'u pacu ya wi'ire duari wi'i weeticā'ña.

¹⁷ Cū tojo weecā ī'arā, todūporocjū Davi cū oja'quere ūsā wācūwū. Cū a'tiro ojacu niwī:

Ō'acū, mu'u ya wi'ire ma'iyu'rumajā'a.

Na mu'u ya wi'ire ña'arō weecā ī'agū, pūrō bujaweti'i, ni ojacu niwī.

¹⁸ Judío masā wiorā cū cō'awīrōcā ī'arā, Jesure sērītiña'wā:

—¿Noanojō dutiro me'rā mu'u duari masārē cō'awīrōmasīti? Mu'u tojo weemasīsere wee'ose me'rā ī'oña ūsārē.

¹⁹ Jesú narē yu'tiwī:

—A'ti wi'ire cō'acā'ña. I'tia numu be'ro yu'u apoguti tja.

²⁰ Wiorā cūrē niwā:

—Basiowe'e. A'ti wi'ire wéerā, cuarenta y seis cū'marī yoogowā. ¿Mu'u pe'e i'tia numu be'ro tu'ajanu'cōgūsari tja? niwā.

²¹ Jesú ti wi'ire ucūgū, cū ya upure ucūgū weewī. ²² Ĕsā cū ucū'quere cū wērī masāca be'ropu tu'omasīwā. Tere wācūrā, cū ucū'quere “Diacjūta nipi”, ni ējōpeowu. Tojo nicā Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu cūrē oja'que quē'rārē ējōpeowu.

Jesú masā wācūserē ī'ape'ocā'sami nise ni'i

²³ Pājārā Jerusalēpu Pascua bosenumūrē nerēwā. Na Jesú tutuaro me'rā wee'osere ī'awā. Tere ī'arā, Ō'acū o'ó'cu nimi nīrā, cūrē ējōpeowā. ²⁴⁻²⁵ Jesú pe'e narē ī'amasīpe'ogu, ne āpērā werero marīrō cū basu masā na wācūserē masīpe'ocā'wī. Tojo weegu cū “Yu'ure ējōpeoma”, nitiwī.

3

Nicodemo Jesú me'rā ucū'que ni'i

¹ Ni'cū fariseo masū Nicodemo wāmetigu niwī. Cū āpērā judío masā wiorā me'rā niwī. ² Ni'cā ñami Nicodemo Jesú tiropu ī'agū etawī. Jesure ucūwī:

—Ĕsārē bu'egu, Ō'acū mu'u me'rā nimi. Tojo weegu cū tutuaro o'oro me'rā mu'u wee'omasī'i. Mu'u wee'ō'quere ī'arā, ūsā a'tiro masī'i. Ō'acū ūsārē bu'edutigu mu'urē o'opī.

³ Jesú cūrē niwī:

—Mu'urē nirōta nigūti. Ne ni'cū ne waropu cū bajuanu'cā'caro weronojō bajaapotigu, ne Ō'acū tiropu wa'amasītisami.

⁴ Nicodemo cūrē sērītiña'wī:

—¿De'ro basiosari marī bucuáca be'ro apaturi majāmisājāa, marī paco ya paapu bajuacā tja? Marī pacopure apaturi bajuamasītisa'a.

⁵ Jesú cūrē yu'tiwī:

—Mu'urē diacjūta nigūti. Ne aco me'rā wāmeyeno'tigu, tojo nicā Espiritu Santu ducayuno'tigu, Ō'acū tiropu sājāamasītisami. ⁶ Masā pō'rā masāta nima. Nāta tja Espiritu Santu me'rā bajaaporā, Ō'acū pō'rā wa'asama. ⁷ Yu'u “Nipe'tirā ne waropu bajuanu'cā'caro weronojō apaturi bajaaporōña'a” nisere tu'ogu, tu'omarīaticā'ña.

⁸ Espiritu Santu me'rā ducayuserē ucūgū wee'e. Espiritu Santu wī'rō weronojō nimi. Wī'rō no'o ūaro busu wēetuuwā'cāsa'a. Masīno'ña marī'i, ¿no'opu cjasē a'tiapari? “Topu wa'aro wee'e”, nino'ña marī'i. Te weronojō Espiritu Santu masārē apaturi bajaapocā weese ī'ano'ña marī'i, niwī Jesú.

⁹ Nicodemo sērītiña'wī tja:

—¿De'ro wee Espiritu Santu me'rā bajuata basiosari?

¹⁰ Jesú cūrē yu'tiwī:

—¿Mu'u Israe curuacjārārē Ō'acū ye cjasere bu'egu nimigū, a'tere masi'weti? 11 Mu'urē diacjāta nigūti. Ūsā masisere, ūsā i'a'quere masārē werewu. Masā ējōpeowe'e. 12 A'ti nucūcā cjasere yu'u ucūcā marīcārē, masā ējōpeowe'e. Ū'muse cjasere yu'u werēcāma, nemorōta yu'ure ējōpeotibosa'a.

13 »Ne ni'cū masū u'musepūre wa'aña'dijati'cu marīmi. Yu'u ni'cūta u'musepu ni'cu dijatiwu. Yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigu u'musecjū ni'i. Tojo weegu yu'u u'muse cjasere mas'i.

14 »Duporopu yucu marīrō, masā marīrōpu Moisé aña queose na wee'cure u'muarō yucugupu yoooc niwī. Moisé añarē wee'caronojōta masā yu'ure u'muarōpu yoorāsama. 15 Nipe'tirā yu'ure ējōpeorā, pecame'erpu wa'asome. Ō'acū me'rā catinu'cūrāsama, niwī Jesú.

Ō'acū cū macū ni'cū nigūrē o'ó'que ni'i

16 Ō'acū a'ti nucūcācjārārē uputu ma'īgū, cū macū ni'cū nigūrē o'ócu niwī. Te me'rā nipe'tirā cū macūrē ējōpeorā, pecame'erpu wa'asome. Na cū me'rā catinu'cūcā'rāsama.

17 Ō'acū a'ti turicjārārē bu'iri da'reguti nígū mejēta cū macūrē o'ócu niwī. Narē yu'rūogu pe'e tojo weecu niwī.

18 Ō'acū cū macūrē ējōpeorārē bu'iri da'reesome. Cū macū ni'cū nigūrē ējōpeotica pūrīcārē, bu'iri da'regusami. 19 A'tiro ni'i. Jesucristo s'ose weronojō nimi. Cū Ō'acū yere i'ogū a'tiwī. Cū a'ticā, a'ti nucūcācjārā cūrē ūaticārā niwā. Cūrē ūaronojō o'orā, ña'arō weese pe'ere ūaripejayurā, na'it'i'arōpu nirā weronojō nicārā niwā. 20 Nipe'tirā ña'arō weerā Ō'acū macūrē ūatima. Na ña'arō weesere bajurēcā ūatirā, cū pu'to nisi'rītima. 21 Añurō weerā pe'e cū pu'to sirutuma. Na tojo weecā, nipe'tise na weesere “Ō'acū ūaronojō weema”, bajuyoropu ni masīno'o.

Juā wāmeyeri masū Jesú yere ucū'que ni'i

22 Jesú Nicodemorē ucūca be'ro Judea wāmetiropu ūsārē cū bu'erārē su'ori wa'awī. Topure masārē wāmeyerā, yoacurecāputa niwū. 23-24 Juā wāmeyeri masū cūrē bu'iri da'reri wi'ipu sōrōatji duporo cū quē'rā wāmeyegu weewī Enón wāmetiri macāpu. Enón Salim wāmetiro pu'to niwū. Topure dia pajiri maa niwū. Masā cū tiropu wāmeyedutirā wa'awā.

25 Cū tojo weeri cura ni'cā numu Juā bu'esere siruturā ni'cū judío masū me'rā du'sasowā'cōcārā niwā. Judío masā coewuasenojō me'rā du'sasocārā niwā.

26 Tojo wa'āca be'ro cū bu'erā Juārē nicārā niwā:

—Ūsārē bu'egu, sō'onīcatero Jordā siaquijipu mu'u me'rā ni'cu, ūsārē mu'u were'cu ni'cārōacārē cū wāmeyegu weemi. Nipe'tirā cūrē siruturā weema.

27 Juā narē yu'ticu niwī:

—Ō'acū dutīcā, masā cūrē sirututibosama. 28 Masā yu'u were'quere tu'otojawu. Yu'u “Ō'acū bese'cu mejēta ni'i”, niwū. Yu'u cū duporo o'óyumu'tā'cu ni'i. 29 A'tiro pe'e ni'i. Ni'cū omocā du'tecā, cū numo cū yago se'saro nisamo. Cū me'rācjū cū du'tecā i'agū, e'catitamusami. Jesú ā'rī omocā du'te'cu weronojō nimi. Masā cūrē siruturā cū numo weronojō nima. Tojo weegu yu'u cū me'rācjū masā cūrē sirutucā i'agū, e'catitamu'u. 30 Masā i'orōpu cū siape me'rā yu'u bu'ipu wa'agusami. Yu'u pe'e mejō nigū tojagūsa'a, nicu niwī Juā cū bu'erārē.

Ō'acū macū u'musecjūpu a'ti'que ni'i

31 Juā cū bu'erārē ninemocu niwī tja:

—Jesú u'musepu a'ti'cu nipe'tirā yu'rūoro nimi. A'ti di'tacjā a'to cjasere ucūsami. Ū'musepu a'ti'cu pe'e nipe'tirā yu'rūoro nimi. 32 Cū u'musepu i'a'quere, cū tu'o'quere ucūsami. Ne ni'cū cū ucūsere ējōpeotisami. 33 Tojo nimicā, no'o ni'cārērā cūrē ējōpeoma. Na cūrē ējōpeorā, “Ō'acū diacjāta ucūmi”, ni i'oma. 34 Ō'acū Jesucristore Espiritu Santure cwoyu'rumajācā weecu niwī. Tojo weegu cū pacu yere ucūmi. 35 Ō'acū cū macūrē ma'īgū, nipe'tisere, nipe'tisere, nipe'tirārē dutimasisere o'ócu niwī. 36 Cū macūrē ējōpeorānojō catinu'cūsere cuoma. Cūrē ējōpeos'i'rītirā pe'e Ō'acū tiropu wa'asome. Ō'acūrē uputu bu'iri da'reno'rāsama.

4

Jesú Samariacjō me'rā ucū'que ni'i

1-3 Pājārā masā Jesure sirutuwā. Juā wāmeyeri masū yu'rūoro ūsā Jesú bu'erā pe'e masārē wāmeyewu. Jesú cū basu narē wāmeyetiwī. A'te, pājārā masā sirutuse,

wāmeyese quetire fariseo masā tu'ocārā niwā. Te quetire tu'oapā nígū, Jesú Judeapu ní'cu Galileapu wa'awī.

⁴ Topu wa'agu, cū Samaria di'tapu ya'ruwā'cāwī. ⁵ Ti di'tapure Sicar wāmetiri macāpu etawī. Ti macā pu'to dūporocjū Jacob cū macū Joseré o'ōca di'ta niwā. ⁶ Topu aco waari pe Jacob cū wéeca pe niwā. Jesú to ya'ruagu, caributia wa'awī. Tojo weegu dajaritero nicā ti pe sumutopu soogu ejanujāwī.

⁷⁻⁸ Cū topu dujiri cura ūsā ba'ase duurā wa'arā macāpu pi'awu. Ūsā topu nirī cura ni'cō numio Samariacjō ti pepure aco waago etaco niwō. Jesú core nicu niwī:

—Yu'ure aco tīaŋa.

⁹ Co cūrē ya'tico niwō:

—¿De'ro weegu mu'u judío masū nimigū, ya'u Samariacjōrē aco sērīti? nico niwō. Titapure judío masā Samaria di'tacjārā me'rā ne a'mesu'aticūcārā niwā. Te ye bu'iri cūrē tojo nico niwō.

¹⁰ Jesú nicu niwī:

—Mu'u Ō'acū masārē o'osere masītisa'a. Yu'u quē'rārē masītisa'a. Mu'u masīgō pūrīcā, ya'ure sērīboapā. Mu'u sērīcā, ya'u pe'e aco catise o'ose warore o'oboapā.

¹¹ Co ninemoco niwō tja:

—¿Ñe'e me'rā mu'u acore waamiibosari? A'ti pe ū'cūa ni'i. ¿No'opu mu'u aco catise o'osere bocabosari? ¹² Marī ñecū Jacob a'ti pe cjasere sī'rīcu niwī. Cū pō'rā, cū yarā ecarā quē'rā sī'rīcārā niwā. Cū marirē a'ti pere cūucu niwī. ¿Mu'u pe'e cū nemorō niti?

¹³ Cū core ya'ticu niwī:

—Nipe'tirā a'ti pe cjasere acore sī'rīrā, apaturi acowuorāsama. ¹⁴ Yu'u o'ose pe'ere sī'rīrā, ne acowuosome. Napure na ye ejeripō'rārīpu aco o'maburonu'cūrō weronojō nirōsa'a. Na catīnu'cūcā'rāsama.

¹⁵ Co cūrē nico niwō:

—To pūrīcārē ya'ure te acore o'oya. Mu'u ya'ure o'ocā, ya'u acowuosome. Tojo nicā a'ti pepure aco waasī'rigō ī'anu'cūsoma, nico niwō.

¹⁶ Jesú core nicu niwī:

—Mu'u marāpure pijigo wa'aya.

¹⁷ Co cūrē ya'tico niwō:

—Yu'u marāpu marīgō ni'i.

Jesú core nicu niwī:

—Mu'u “Marāpu moo'o” nīgō, diacjūta ya'tiapu. ¹⁸ Mu'u ni'cāmocurā umua me'rā marāputīña'co nimiwā. Ni'cārōacā mu'u cuogu mu'u marāpu diacjū nitimi. Mu'u ucūse diacjūta ni'i.

¹⁹ Tojo nicā tu'ogo, Jesure nico niwō:

—Mu'u Ō'acū ye queti weremu'tārī masū nisa'a. ²⁰ Ūsā ñecūsumua Samariacjārā sicu ūrūgūpu Ō'acūrē ējōpeocārā niwā. Musā judío masā pe'e “Jerusalēpu Ō'acūrē ējōpeorua'a”, ni wācū'u, nico niwō.

²¹ Jesú core nicu niwī:

—Yu'u ucūse te tu'oya. Cā'rōacā du'sa'a sicu ūrūgūpu wa'atimirā, Jerusalēpu wa'atimirā musā Ō'acūrē ējōpeoatjo. ²² Musā Samariacjārā musā ējōpeosere añurō tu'omasītisa'a. Ūsā pūrīcā ūsā ējōpeosere masī'i. A'tiro ni'i. Masārē ya'ruoacju judío masū nigūsami. ²³ Ējōpeoritero etarosa'a. A'tiro nicārē nitoja'a. Masā Ō'acūrē diacjūta ējōpeorā na ye ejeripō'rārīpu ējōpeorāsama. Ō'acū cūrē ējōpeorārē tojo ējōpeocā uasami. ²⁴ Ō'acū bajutigu nimi. Cūrē ējōpeorā ejeripō'rārīpu diacjūta ējōpeorua'a.

²⁵ Co cūrē nico niwō:

—Yu'u masī'i. Mesías, Ō'acū cū bese'cu Cristo, a'tigusami. Cū a'tigu, marirē nipe'tisere weregusami, nico niwō.

²⁶ Tojo nicā tu'ogu, core nibajūrēcu niwī:

—Yu'u mu'u me'rā ucūgū Ō'acū bese'cuta ni'i.

²⁷ Na a'tiro nirī cura ūsā ba'ase duurā eja'cārā Jesú tiropure etawu. Ūsā Jesú numio me'rā ucūcā ī'arā, ī'amarīa wa'acāti. Ne ni'cūputa cūrē “¿Ñe'enojōrē uago weeati? o ¿ñe'enojō cjasere ucūrā weeati?” ni sērītiña'ma'atiwu.

²⁸ Ūsā na tiropu etacā ī'agō, co aco waatjure topu'ta dūpocā, macāpu wa'a wa'awō. Topure etago, masārē weroco niwō:

²⁹ —Musā quē'rā ī'arā a'tia. Sō'o, ni'cū umu niami. Cū ya'u de'ro wee'quere masīpe'ocā'mi. Cū Ō'acū bese'cuta niapība, nico niwō.

³⁰ Be'ro co tojo werēcā tu'orā, na Jesú tiropu ī'arā a'ticārā niwā. ³¹ Na a'tiri cura ūsā Jesure ba'ase ecarā weemiwā.

³² Cũ ũsārē niwī:

—Yũ'u ba'ase cuosere musā masītisa'a.

³³ Tojo nicā tu'orā, ũsā cũ bu'erā “¿Āpērā cūrē ba'ase ecatojapari?” ni a'merī sērītiña'wũ.

³⁴ Jesú ũsārē niwī:

—Ō'acũ yu'ure o'ówī. Yu'u cũ uaro weegu wee'e. Cũ weeduti'quere weepe'ogu, yu'u ba'agu weronojō tu'oña'a. ³⁵ Musā a'tiro ni wācũ'u: “Ba'paritise mujīpūrī du'sa'a otese ducatiatio.” Yu'u pe'e ĩ'acāma, pupi ñairōpu wee'e. Jesú a'tiro ucũgũ, masārē ucũgũ weewī. Na cũ ucũsere ĩjōpeoatjo cārō du'sa'a nīgũ, tojo niwī. ³⁶ Ote'quere tũ'rērī masũ cũ da'ra'que wapa wapeyeno'sami. Ā'ri da'ragu weronojō masārē ĩjōpeocā weegũ quē'rārē yu'u wapayegusa'a. ĩjōpeorā, na catinu'cũcārāsama. Ne waro weremu'tā'cu, apī werenemoturiawā'cāgũ na weresere ĩjōpeocā ĩ'arā, na pwarāputa e'catirāsama. ³⁷ Masā ucũwuaronojōpũma a'tiro ni'ĩ: “Ni'cũ ne waro otesami. Be'ro te ducare miirī masũ apī nisami tja.” ³⁸ Musā yu'u bu'erā te weronojō ni'ĩ. Āpērā Ō'acũ ye cjasere weremu'tācārā niwā. Ni'cārōacārē yu'u musārē na weremu'tā'quere werenemodutigũ o'ó'o. Musā werese me'rā narē yarā wa'acā weerāsa'a, niwī Jesú.

³⁹ Samariacjō co ya macācārārē a'tiro nico niwō:

—Sō'onĩcu nipe'tise yu'u wee'quere masĩpe'ocā'mi. Co tojo nicā tu'orā, pājārā cūrē ĩjōpeowā. ⁴⁰ Tojo weerā Jesú tiropu a'ti, cūrē na tiropu tojadutiwā. Cũ na tiropure pua numu tojaque'awī. ⁴¹ Be'ro Jesú cũ weresere tu'orā, pājārā ĩjōpeonemowā. ⁴² Be'ro numiorē niwā:

—Īsā mu'u were'que me'rā dia'cũ cūrē ĩjōpeowe'e. Īsā basu cũ ucũsere tu'oapu. Tojo weerā cūrē ĩjōpeo'o. Īsā masĩ'i. Diacjũta niapā. Cũ Ō'acũ bese'cu a'ti turicjārā masārē yu'ruogu nimi, niwā core.

Jesú wiogu docacjũ macūrē yu'ruo'que ni'ĩ

⁴³ Pua numu Samariacjārā me'rā nica be'ro Jesú Galilea di'tapu wa'awī. ⁴⁴ Todũporo a'tiro niwī Jesú:

—Ō'acũ ye queti weremu'tārī masārē cũ ya di'tacjārā ĩjōpeotisama. ⁴⁵ Tojo nimicā, cũ ya di'ta Galileapu etacā, masā tocjārā pe'e cūrē añurō ñe'ewā. Na quē'rā Jerusalēpu judío masā bosenu'ũ Pascua ĩ'arā ejacārā niwā. Topu Jesú cũ weel'quere ĩ'acārā niwā. Tojo weerā cūrē ĩjōpeowā.

⁴⁶ Jesú Galileapu ejagu, Canāpu aco nĩ'quere cũ vino wéeca macāpu apaturi dajawī. Ti macāpure ni'cũ Galilea di'ta wiogu docacjũ niwī. Cũ, cũ macũ dutitigure Capernaupu cuocu niwī. ⁴⁷ Cũ, Jesú Judeapu nĩ'cu Galileapu etapũ nise quietire tu'ogu, Jesú tiropu a'ticu niwī.

—Yu'u macūrē yu'ruogu a'tia. Cũ wērĩse pu'toacāpu niami, niwī.

⁴⁸ Jesú cūrē niwī:

—Musā yu'u weel'oticāma, ĩjōpeowe'e.

⁴⁹ Cũ dutitigu pacu pe'e Jesure niwī:

—Wiogu, pajaña'ña. Te'a quero yu'u macũ wērĩse dũporo.

⁵⁰ Jesú cūrē niwī:

—Mu'u ya wi'ipu tojaa wa'awī. ⁵¹ Cũ dajaguti weeri cura cūrē da'raco'terā ma'apu pōtērī, cūrē werēcārā niwā:

—Mu'u macũ catiami.

⁵² Na werēcā, “¿De'ro nicā cũ añunu'cāti?” ni sērītiña'cu niwī. Na “Ñamica'a dajaritero be'ro ujaque suruno'ami”, nicārā niwā.

⁵³ Na werēcā, cũ “Jesú yu'ure ti horata 'Mu'u macũ catisami', niami”, nicu niwī. Tojo weerā nipe'tirā cũ, cũ ya wi'icjārā Jesure ĩjōpeocārā niwā.

⁵⁴ Ti di'ta Galileapure aco nĩ'quere vino cũ ducayũca be'ro wiogu macūrē yu'ruogu, Jesú puati cũ tutuase me'rā weel'ogũ weewī. Judea di'tapu nĩ'cu dajagu, tere weewī.

5

Jesú sijamasĩtigure yu'ruo'que ni'ĩ

¹ Wiogu docacjũ macūrē yu'ruo'ca be'ro Jesú Jerusalēpu judío masā bosenu'ũ ĩ'agũ majāmitojaawī tja. ² Jerusalérē sārīsāaca sārĩrōpũre ni'cā sope Oveja wāmetiri sope niwā. Ti sope pu'to na u'arātirā apóca pe niwā. Ti pe hebreo ye me'rā Betsaida wāmetiwũ. Ti pe sumutopure ni'cāmocuse tucũrĩ ti'aya marĩse tucũrĩ niwā. ³⁻⁴ Te tucũrĩpu pājārā dutitirā nucũcāpu cũñawā. Caperi bajuno'tirā, opa cō'ñerĩ sijarā, tojo nicā sijamasĩtirā niwā. Ti ditarapure wācũña marĩrō ni'cārētiri Ō'acūrē wereco'tegu

u'musecuj dijatamujäpu. Dijata, acore a'meña'cã weemujäpu. Cã tojo weéca be'ro ti pepu doqueñojamu'tägü yu'rnono'pu. Tojo weerã na cü yu'rnosere co'terã, topu cüñacãrã niwã. ⁵ Topure ni'cã dutitigu niwã. Treinta y ocho cã'marã wa'acaro niwã cã dutitiwã'cõca be'ro. ⁶ Jesú ti ditara tiropu yu'ruagu, topu cüñagürë t'awã. Cã yoacã dutiticã t'agü, cürë sëritiña'wã:

—¿Mu'u yu'rnono'si'risari? niwã.

⁷ Cã Jesure yu'tiwã:

—Wioqu, yu'ure ne weetamugü marimi. Nipe'tisetiri aco a'meña'rã cura yu'u ti pepu sãjãasã'ricã, äpërã yu'u duporo sãjãamu'tãmujãwã.

⁸ Jesú cürë niwã:

—Wã'cãnu'cãña. Mu'u cüñarörë tuutürë, wa'agusa'a.

⁹ Cã tojo nirã cura yu'rnono'cupu tojawã. To be'ro wã'cãnu'cã, cã cüñarörë tuutürë, sijanü'cãwã. Cürë yu'ruoca numu sauru niwã. ¹⁰ Tojo weerã yu'rnono'cu cã cüña'carore o'macã t'arã, judio masã wiorã cürë nicãrã niwã:

—¿De'ro weeguti mu'u ni'cãcã marã soodutica numu sauru nimicã, mu'u cüñarörë o'masijati? Marirë tojo weedutiwe'e.

¹¹ Cã narë yu'ticu niwã:

—Yu'ure yu'ruo'cu "Mu'u cüñarörë tuutürë, o'mawã'cãgãsa'a", niami.

¹² Na cürë nicãrã niwã:

—¿Noanojõ mu'urë tojo weedutiati?

¹³ Cã Jesure masiticu niwã. Jesú sijamasitigure yu'ruoca be'ro päjãrã masã wa'teropu morësu'uwã'cãwã. Tojo weegu cürë t'amasiticu niwã. ¹⁴ Be'ro Jesú Ö'acü wi'ipü cürë bocaëjagu, niwã:

—Añurõ weepa. Mu'u yu'rnono'cupu ni'i. Apaturi ña'arõ weenemoacapa. Mu'u ña'arõ weenemogü, nemorõ ña'arõ yu'rugusa'a, niwã.

¹⁵ Jesú tojo nicã tu'ogu, judio masã wiorãrë weregu wa'acu niwã:

—Yu'ure yu'ruo'cu Jesú wãmeticu niami.

¹⁶ Cã tojo nicã tu'orã, judio masã wiorã Jesú cã sauru nicã masãrë yu'ruo'que quietire masicãrã niwã. Tojo weerã cã me'rã a'pepürinu'cã, cürë wëjës'i'ricãrã niwã.

¹⁷ Jesú narë niwã:

—Yu'u pacu da'ranu'cücã'mi. Yu'u quë'rã da'ranu'cücã'a, niwã Jesú.

¹⁸ Sauru nicã da'radutisere Jesú yu'runu'cãse bu'iri wiorã cürë wëjës'i'riwã. Be'ro cã Ö'acürë "Yu'u pacu nimi" nisere tu'orã, nemorõ cürë wëjës'i'riwã. "Cã tojo nigü, Ö'acürë ni'cãrõwijigu weemi", niwã.

Jesucristo cã ye quietire werese ni'i

¹⁹ Jesú narë niwã:

—Diacjü masãrë wereguti. Yu'u Ö'acü macü yu'u se'saro apeyenojõ weemasãwe'e. Yu'u pacu weesere t'a'a. Te dia'cürë wee'e. A'tiro ni'i. Nipe'tise yu'u pacu weesere yu'u quë'rã tere wee'e. ²⁰ Yu'ure ma'igü, yu'u pacu nipe'tise cã weesetisere t'omi. Ni'cãrõacã sijamasitigure yu'ruo'que nemorõ be'ropure weegusami. Musã tere t'amarãrãsa'a. ²¹ Yu'u pacu masã wër'i'cãrãrë masõmi. Cã weronojõ yu'u quë'rã yu'u masõs'i'rirãrë masõgüsa'a. ²²⁻²³ Yu'u pacu masã weesetisere besetimi. Yu'u pe'ere masãrë "Añurõ weema" o "Ña'arõ weema" ni, besedutiwã. Nipe'tirã yu'u pacure añurõ ucüma. Yu'u quë'rãrë añurõ ucüato nigü yu'ure masãrë besedutimi. Yu'ure añurõ ucütirã, yu'ure o'ó'cu quë'rãrë añurõ ucütima.

²⁴ »Diacjüta nigüti. Yu'u nisere tu'orã, yu'ure o'ó'cure ëjõpeorã catinu'cüsere cuoma. Na bu'iri da'reno'some. Na pecame'epu wa'abo'cãrã yu'ruwetitojama. ²⁵ Diacjüta nigüti tja. Cã'rõacã du'sa'a Ö'acürë moorã yu'ure ëjõpeoatjo. Na ëjõpeoritero nitoja'a. Yu'u ucüsere tu'o, tere weerã catinu'cücã'rãsama. ²⁶ Yu'u pacu masãrë catinu'cüsere o'omasimi. Cãta masãrë catinu'cücã weedutigu yu'ure o'ó'omi. ²⁷ Ö'acü yu'ure masãrë besedutisere cüuwã. Yu'u cã macü masã weronojõ upütigu nitjãgü, masãrë bese'e. ²⁸ Musã a'tere tu'orã, ucuaticã'ña. Ni'cã numu nipe'tirã wër'i'cãrã yu'u ucüsere tu'orãsama. ²⁹ Tere tu'orã, masãperipü ni'cãrã masãpe'tiarãsama. Añurõ weeseti'cãrã catinu'cüajã masãrãsama. Ña'arõ wee'cãrã pe'e bu'iri da're bajuriono'ajã masãrãsama, niwã Jesú.

Jesucristo "A'te ye bu'iri yu'u Ö'acü macü ni'i" nise ni'i

³⁰ Jesú wiorãrë ninemowã tja:

—Yu'u basu, yu'u se'saro masãrë besemasitisa'a. Yu'u pacu uaro, cã dutironojõ yu'u bese'e. Yu'u uaro wees'i'risere weewe'e. Yu'u pacu yu'ure o'ó'cu uaro wee'e. Tojo weegu yu'u besese queoro ni'i. ³¹ Yu'u basu yu'u weesere añurõ ucüã, "Mu'u ucüse

wapamarĩ'i", nibosa'a. ³² Apĩ nimi yu'u ucüsere "Añu ni'i" nigũ. Cũ tojo nigũ yu'u pacu Õ'acũta nimi. Cũ yu'ure "Mu'u weese añu ni'i" nise pũricã, wapati'i. ³³ Musã Juã wãmeyeri masũpure yé cjasere sêrtiña'dutirã o'ócãrã niwũ. Cũ queoro yu'ticu niwĩ. ³⁴ Yu'u, yé cjasere masã añurõ ucũato nisere a'magũ mejêta wee'e. Musã yu'rãcã uasã'a. Tojo weegu a'tiro ucũ'u. ³⁵ Juã si'omũ'tãgũ weronojõ niwĩ. Si'ócjamaricã ãjũrõ, añurõ bo'reyusa'a. Te bo'reyuse weronojõ yé quetire añurõ i'owĩ. Musã cũ ucüsere tu'orã, yoaticã tere e'cãtiwu. ³⁶ Yu'u weel'o'que Juã ucũ'que nemorõ wapati'i. Yu'u pacu weeduti'que ni'i. Tojo weese me'rã yu'u pacu diacjũta yu'ure o'owĩ nisere i'o'o. ³⁷ Tojo nicã yé cjasere yu'u pacu, yu'ure o'ó'cu añurõ ucũmi. Musã Õ'acũ ucüsere tu'owe'e. Cũ bajusere i'awe'e. ³⁸ Tojo nicã yu'ure cũ o'ó'cure êjõpeowe'e. Tojo weero cũ ucüse musãrê sãjãwe'e. ³⁹ Musã catinu'cüsere bocarãsa'a nĩrã, Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩrê wiopesase me'rã bu'enu'cũcã'a. Musã ti pũrĩ cjasere bu'érã, yé quetireta bu'e'e. ⁴⁰ Musã catinu'cüsere uamirã, yu'ure êjõpeosi'rĩwe'e.

⁴¹ »Masã yu'ure añurõ ucũcã uawe'e. ⁴² Yu'u musãrê i'amasĩ'i. Musã Õ'acũrê ma'iwe'e. ⁴³ Yu'u, yu'u pacu uaro a'topure a'tiwu. Tojo weemicã, musã yu'ure uawe'e. Apĩ cũ uaro a'tigu pe'ere musã uarãsa'a. ⁴⁴ Musã basuta musã weesere a'merĩ "Añu'u", nicũña'a. Õ'acũ ni'cũ nigũ "Añu'u" nise pe'ere a'mawe'e. Tojo weecũñarã, ¿de'ro wee musã yu'ure êjõpeobosau? ⁴⁵ Musã "Cũ pacũpure weresãgũsami", ni wãcũticã'ña. Musã êjõpeo'cu Moiséta musãrê weresãgũsami. Musã a'tiro wãcũ'u: "Moisé duti'quere queoro wee'e. Tojo weerã u'musepu wa'arãsa'a", ni wãcũ'u. ⁴⁶ Musã cũ oja'quere êjõpeorã pũricã, yu'u quẽ'rãrê êjõpeobosa'a. Moisé cũ oja'que, yé quetita niwũ. ⁴⁷ Cũ yu'ure oja'quere êjõpeotirã, ¿de'ro wee musã yu'u ucüsere êjõpeobosau? niwĩ Jesú.

6

Jesú ni'cãmocusetiri mil umuarê eca'que ni'i
(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Lc 9.10-17)

¹ Jerusalẽpu sijamasĩtigure yu'ruõca be'ro Jesú Galileapu dajatojaawĩ tja. Topu nigũ, Galilea cja ditara ape pã'rẽpu pe'awĩ. Ti ditarata Tiberia wãmetiwu. ² Masã cũ weel'ose me'rã dutitirãrê yu'ruõca i'arã, pãjãrã sirutuwã. ³ Ësã ape pã'rẽpu pe'atarã, ãrũgũpu mujãa, dujiwu. ⁴ Titare judio masã bosenumu wa'atjo Pascua cã'rõcã du'sawu. ⁵ Jesú pãjãrã masã cãrê sirutucã i'agũ, Felipere niwĩ:

—¿No'opu marĩ na pãjãrãrê ecatjere ba'ase duurã wa'arãsari?

⁶ Felipere ¿de'ro yu'tigusari? nigũ, tojo sêrtiña'wĩ. Jesú pe'e cũ weeatjere masiyutojacu niwĩ. ⁷ Felipe cãrê yu'tiwĩ:

—Ocho mujĩpũrĩ da'rase wapa narê marĩ pã duu ecacã, ne ba'abocatisama.

⁸ Cũ tojo nicã tu'ogu, ãsã me'rãcũ André, Simó Pedro acabiji Jesure niwĩ:

⁹—A'tore ni'cũ wĩ'magũ nimi. Cũ ni'cãmocuse pã cebada me'rã wee'quepagare cuomi. Tojo nicã wa'i puarã cuomi. A'te ba'ase ã'rã pãjãrãrê ne se'sasome, niwĩ.

¹⁰ Cũ tojo nicã tu'ogu, Jesú niwĩ:

—Narê nipe'tirãrê dujudutiya. Na dujiro añurõ tãtiwu. Tojo weerã nipe'tirã dujiwã. Ni'cãmocusetiri mil umua niwã. ¹¹ Be'ro Jesú pãrê mii, Õ'acũrê e'catise o'owĩ. Tu'ajanu'cõ, ãsãrê o'owĩ. Be'ro ãsã masã nipe'tirãrê ducawaawu. Mejãrõta wa'i me'rã quẽ'rãrê weewĩ. Ësã na ba'asi'rĩrõ ejatuario narê etiwu. ¹² Na ba'a yapica be'ro Jesú ãsãrê niwĩ:

—Na ba'adu'ase cõ'orĩ nigũ, tere seesãaña, niwĩ.

¹³ Ni'cãmocusepaga pã nimi'que ãsã ba'adu'a'quere seesãacãpuma, doce pi'seri mu'muse pi'seri wijawu. ¹⁴ Masã Jesú tojo weecã i'arã, cãrê niwã:

—“Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ a'tiacju niapu” ni'cu ã'rĩta nitu'sami.

¹⁵ Na cãrê uputu tutuaro me'rã miaa, wiogu sõrõsi'rĩmiwã. Cũ pe'e na tojo weesi'rĩsere i'agũ, cũ se'saro nisi'rĩgũ ãrũgũpu mujãa wa'awĩ.

Jesú acopu sijawã'cã'que ni'i
(Mt 14.22-27; Mr 6.45-52)

¹⁶ Be'ro na'ique'awã'cãtiri cura ãsã ditarapu bu'awu. ¹⁷ Bu'ata, Capernaupu wa'arã yucusupu mujãsjãña, ti ditarare pe'anu'cãwũ. Na'inucũca be'ropu niwũ. Jesú titare bajutiwĩ yujupu. ¹⁸ Ësã pe'arĩ cura wĩ'rõ uputu wêetuuwã'cãtiwu. Tojo wa'acã, pã'cõrĩ pacase wã'cãwũ. ¹⁹ Ësã yoaro ni'cãmocuse kilõmetro wa'ãca be'ro Jesú ãsã tiropu a'tigu, acopu sijawã'cãtiwĩ. Cãrê i'arã, uputu ucawu. ²⁰ Cũ ãsãrê niwĩ:

—Yu'u ni'i. Uiticã'ña, niwĩ.

²¹ Ësã cãrê mujãsjãndutiwu. Cũ sãjãca be'ro ãsã wa'aro ape pã'rẽpu maata ejabaque'owu.

Masā ditara sumutopu cō'o'cārā Jesure a'mase ni'i

²² Ape numu masā ape pā'rēpu toja'cārā nituopju me'rā ūsā pē'a'quere masīcārā niwā. Tojo nicā “Jesú cū bu'erā me'rā wa'atiami”, nicārā niwā. ²³ Na tojo nicūñarī cura apeye yucusupawu etacaro niwū. Tepawu Jesú cū pacure cū e'catise o'ōca be'ro ūsā ba'a'caropu etacaro niwū. Te Tiberia cjasepawu nicaro niwū. ²⁴ Be'ro masā ape pā'rēpu toja'cārā Jesu, cū bu'erā marīcā ī'arā, a'tiro weecārā niwā. Te yucusupawupu mujāsājāa, Capernaupu Jesure a'marā a'ticārā niwā.

Jesú masārē werese ni'i

²⁵ Na a'ti pā'rēpu pē'ajarā, Jesure bocaekarā, cārē sērītiña'wā:

—¿Wiogu, de'ro nicā mu'u pē'ajati a'topure?

²⁶ Jesú narē yu'tiwī:

—Diacjūta nigūti. Musā pā ba'a yapi'que ye bu'iri yu'ure a'ma'a. Yu'u tutuaro me'rā wee'que pe'ere ¿de'ro nirō weeati? ni tu'omasītisa'a. ²⁷ Musā ba'ase dia'cārē wapata'asī'rīrā, da'raticā'ña. Te maata pe'tise ni'i. Apeye ba'asere a'maña. Te catinu'cūse o'ose ni'i. Tereta yu'u Ō'acū macū masū weronojō upūtigu musārē o'ogusa'a. Ō'acū yu'u pacu yu'ure cū o'ó'cu nisere musārē ī'otojawī.

²⁸ Na cārē sērītiña'wā:

—¿De'ro weerāsari ūsā Ō'acū weeduti'quere añurō weeyapada'reosī'rīrā?

²⁹ Jesú narē yu'tiwī:

—Ō'acū musārē weeduti'que a'tiro ni'i. Yu'ure cū o'ó'cure ējōpeodutimi.

³⁰ Na cārē sērītiña'wā:

—¿Ñe'enojō me'rā ī'ogūsari ūsā mu'urē ējōpeocā? ¿De'ro bajuse weegusari? ³¹ Marī ñecūsūmua manā wāmetisere ba'acārā niwā. Ō'acū ye queti o'jáca pūrīpu nīrōnojōta te ba'ase u'muse cjasere cū o'ó'que nicaro niwū, niwā Jesure.

³² Cū narē yu'tiwī:

—Diacjūta nigūti. Moisé u'muse cjase ba'asere o'oticu niwī narē. Yu'u pacu pe'e o'ocu niwī. Cūta masārē ba'ase u'muse cjase, diacjū cjasere o'omi. ³³ Ba'ase u'muse cjase u'musepu dijati'que ni'i. Masārē catinu'cūcā wee'e.

³⁴ Na cārē niwā:

—Wiogu, te ba'asere ūsārē o'onu'cūcā'ña.

³⁵ Jesú narē niwī:

—Yu'uta ba'ase u'muse cjase ni'i. Catinu'cūcā wee'e. Yu'ure ējōpeosirutugu ne ujaboasome. Ne acowuosome. A'tiro ni'i. Ba'a yapiju ujaboatimi. Sī'rī yapiju acowuotimi. A'te weronojō yu'ure ējōpeorā yapi'rā weronojō añurō tu'oña'nu'cūrāsama. ³⁶ Yu'u toduporo nī'caronojōta yu'ure ī'amirā, masā ējōpeowe'e. ³⁷ Nipe'tirā yu'u pacu o'ó'cārā yu'ure ējōpeosama. Yu'ure na ējōpeocā, narē ñe'eticā weesome. ³⁸ U'musepu nī'cu yu'u uaro weegu a'titiwu. Yu'ure o'ó'cu dutiro pe'ere weegu a'tiwu. ³⁹ Cū a'tiro uami. Cū yu'ure o'ó'cārārē bajuriocā uatimi. Na pecame'epu wa'acā uatimi. Be'ropu a'ti umūco pe'ticā, yu'u narē masōcā uasami. ⁴⁰ Yu'ure o'ó'cu a'tiro weecā uami. “Nipe'tirā yu'ure ējōpeorā catinu'cūcārāsama”, nimi. Yu'u a'ti umūco pe'ticā, narē masōgūsa'a, niwī Jesú.

⁴¹ Jesú “Yu'u u'musepu dijati'cu ba'ase weronojō nigū ni'i” nicā tu'orā, judío masā wiorā cū me'rā ua wa'awā. ⁴² A'tiro niwā:

—¿Ā'rī tojo ucūgū, Jesú, José macū mejēta niti? Cū pacure, cū pacore marī masī'i. ¿De'ro weegu cū “U'musepu nī'cu dijatiwu”, niti?

⁴³ Na tojo nicā tu'ogu, Jesú niwī:

—Yu'ure ucjaticā'ña. ⁴⁴ Ne nī'cū na uaro yu'ure sirutumasītisama. Yu'ure o'ó'cu yu'u pacu na yu'ure ējōpeocā uasāmi. Cū uasā'cārā dia'cū sirutumasīsama. Yu'ure siruturārē a'ti umūco pe'ticā, masōgūsa'a. ⁴⁵ Ō'acū ye queti weremu'tārī masā a'tiro ojacārā niwā: “Ō'acū nipe'tirārē bu'egusami.” Tojo weerā nipe'tirā yu'u pacu weresere tu'o ējōpeorā yu'ure siruturāsama.

⁴⁶ »Ne nī'cū masū Ō'acū yu'u pacure ī'atimi. Yu'u cū me'rā nī'cu dia'cū ī'awū. ⁴⁷ Diacjūta nigūti. Yu'ure ējōpeogu catinu'cūgūsamī. ⁴⁸ Yu'u u'muse cjase ba'ase ni'i. Catinu'cūsere o'ó'o. ⁴⁹ Musā ñecūsūmua yucu marīrō, masā marīrōpu manārē ba'acārā niwā. Tere ba'a'cārā nimirā, wērīa wa'acārā niwā. ⁵⁰ Yu'u pe'e ba'ase u'muse cjase pe'ere ucū'u. Tere ba'arā, catinu'cūcārāsama. ⁵¹ Te ba'ase u'musepu dijati'cu yu'uta ni'i. Tere ba'arā, catinu'cūcārāsama. Yu'u ba'ase o'ose yu'u upu ni'i. Yu'u upure a'ti umūcocjārārē catinu'cūdutigu o'oguti, niwī Jesú.

⁵² Cū tojo nicā tu'orā, judío masā wiorā a'merī ucūwā:

—¿De'ro wee marīrē ā'rī cū upure ba'adutibosari?

⁵³ Jesú narē niwī:

—Diacjūta nigūti. Musā yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigū yé upure ba'atirā, yé dire sī'rītirā, catinu'cūsoma. ⁵⁴ Yu'u upure ba'arā, yé dire sī'rīrā pe'e catinu'cūcā'rāsama. Na wērīca be'ro a'ti turi pe'ticā, narē masōgūsa'a. ⁵⁵ Yé upu ba'ase waro ni'i. Yé di sī'rise waro ni'i. ⁵⁶ Yé upure ba'agu, yé dire sī'rīgū yu'u me'rā nimi. Yu'u quē'rā cū me'rā ni'i. ⁵⁷ Yu'u pacu catinu'cūgū yu'ure o'ōwī. Yu'u cū me'rā cati'i. Tojo weegu yu'u upu ba'agure catinu'cūcā weeguti. ⁵⁸ Yu'u u' mūsepu cjase ba'ase dijati'quere ucū'u. A'te ba'ase manā musā ñecūsūmua ba'a'que weronojō niwe'e. Na tere ba'amirā, wērīa wa'acārā niwā. Yé upure ba'arā pūrīcā catinu'cūcā'rāsama, niwī Jesú.

⁵⁹ Jesú narē a'tere Capernaupū judío masā nerērī wi'ipu bu'ewī.

Masā Jesure sirutudu'u'que ni'i

⁶⁰ Jesure siruturi masā cū bu'esere tu'orā, a'tiro niwā:

—Cū werese diasay'u'rua'a. ¿Noa tere tu'omasīpōtēobosau?

⁶¹ Tojo ucūsere tu'ogu, Jesú narē niwī:

—¿Musā yu'u tojo ucūsere tu'satisfari? ⁶² ¿De'ro wa'abosari yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigū apaturi todaporo yu'u nī'caropu mujāac tja? Musā tere t'arā, ¿de'ro tu'oña'bosari? ⁶³ Espiritu Santu catisere o'omi. Marī upu marīrē catise o'owe'e. Yu'u ba'ase, sī'rīsere ucūgū, po'peapu ejeripō'rā cjasere ucūgū wee'e. Yu'u ucūsere ējōpeorā catinu'cūcā'rāsama. ⁶⁴ Āpērā musā tiropure yu'u weremicā, yu'ure ējōpeotima yujupu, niwī Jesú.

Jesú cūrē ējōpeotiajārē ne waroputa masītojacu niwī. Tojo nicā cūrē āpērārē wējēdutigū o'oacju quē'rārē masītojawī.

⁶⁵ Jesú masārē niwī:

—Tojo weegu yu'u masārē mejēpu nī'caronojōta ne ni'cū cū uaro yu'ure sirutu-masītisami. Yu'u pacu o'ono'rā dia'cū sirutumāsīsama, niwī Jesú.

⁶⁶ Tita pājārā cūrē sirutumi'cārā sirutudu'ucā'wā. ⁶⁷ Na tojo weecā t'agū, Jesú ūsā cū bu'erārē serītiña'wī:

—¿Musā quē'rā wa'asī'rīsari?

⁶⁸ Simó Pedro cūrē yu'tiwī:

—Wiogu, ¿noa pe'ere sirutubosari? Mū'u ucūse catinu'cūsere o'o'o. ¿Īsā no'opu wa'abosau? ⁶⁹ Īsā mū'urē ējōpeotoja'a. Īsā masī'i, mū'u añugū Ō'acū bese'cuta ni'i.

⁷⁰ Jesú ūsārē niwī:

—Yu'u musā docere besewu. Yu'u tojo wéeca be'ro nimicā, ni'cū musā me'rācjū wātī yagu nimi.

⁷¹ Jesú tojo nīgū, Juda Iscariotere, Simó macūrē nigū weewī. Juda ūsā me'rācjū nimiwī. Tojo nimīgū, be'ropure Jesure t'atu'tirāpure o'owī.

7

Jesure cū acabijirā Judea di'tapu majāmitojaduti'que ni'i

¹ Jesú masārē bu'eca be'ro Galileapu t'acusiawī. Cū judío masā wējērī nīgū, Judea di'tapure wa'asī'rītiwī. ² Titare judío masā ñecūsūmua wī'seriacā na wee'quere wācūsiraturātīrā weewā. Tojo weerā ti bosenuṃu niatji daporoacā Jesú acabijirā cūrē niwā:

³ —A'topure tojaque'aticā'ña. Mū'u bu'esere siruturā tiro Judeapu tojaagusa'a. Topu napure wee'ogū wa'aya. ⁴ Masā mū'urē masīcā uagu, ya'yioropu wee'otīcā'rōua'a. Mū'u tere wee'ogū, ni'pe'tīrā t'orōpu wee'ogū wa'aya, niwā.

⁵ Cū acabijirāputa cūrē ējōpeotiwā. ⁶ Jesú narē niwī:

—Yu'u no'o uaro wa'amasīsa'a. Yu'u pacu yu'ure cūu'que ejawe'e yujupu. Musā pūrīcārē wiowe'e; no'o uaro wa'amasī'i. ⁷ A'ti unucocjārā ña'arō weerā masārē t'atu'titima. Na ña'arō niseti'quere werēcā, yu'ure t'atu'tima. ⁸ Musā bosenuṃurē t'arā wa'aya. Yu'u pacu yu'ure cūu'caro ejawe'e. Tojo weegu nī'cārōacāma yu'ua wa'awe'e, niwī Jesú. ⁹ Tojo nīca be'ro Galileaputa tojacā'wī.

Jesú wī'seriacā weeri bosenuṃurē t'agū wa'a'que ni'i

¹⁰ Cū acabijirā Jerusalēpu bosenuṃu t'arā wa'awā. Be'ropu Jesú quē'rā cū acabijirārē sirutuwā'cāwī. Topure ne etagu, masā'otiwī. Cūrē masīcā uatiwī. ¹¹ Ti bosenuṃu nicā, judío masā wiorā Jesure a'marā, “Sō'onīcu waro ¿no'opu nisari?” nicārā niwā.

¹² Jesure pājārā masā a'tiro nicārā niwā. Āpērā “Añugū nimi”, nicārā niwā. Āpērā pe'e “Nītimi, masārē nisoogu ña'agū nimi”, nicārā niwā.

¹³ Judío masā wiorārē uirā, nipe'tirā tu'oropu Jesú ye cjasere ucūtiwā.

¹⁴ Jerusalēpu bosenu mu decótiari cura Jesú Ō'acū wi'ipu sājāa, masārē bu'ewī. ¹⁵ Cū bu'esere tu'orā, judío masā wiorā tu'omariawā.

—Ā'rī bu'etimidū, ¿de'ro weegu tocā'rō masīti? niwā.

¹⁶ Jesú narē niwī:

—Yu'u bu'ese, yé mejēta ni'i. Yu'u pacu, yu'ure o'ó'cu ye ni'i. ¹⁷ No'o Ō'acū űaro weesī'rīgūnojō yu'u ucūserē “Diacjūta ni'i”, ni masīgūsami. “Ō'acū dutiro bu'emī. Cū űaro bu'etimi”, nigūsami. ¹⁸ Ni'cū cū űaro ucūma'agū “Cū añurō ucūme'rīmi” nicā tu'osī'rīsami. Apī Ō'acū űaro weregu pe'e masā “Ō'acūrē añuyu'ruami” nicā űasami. Cū pūrīcā nisooti, diacjū ucūsami.

¹⁹ »Masārē Ō'acū duti'quere Moisé o'ocu niwī. Tojo weemicā, masā ne ni'cū te dutisere weewe'e. ¿De'ro weerā masā yu'ure wējēsī'rīti? ni sērītiña'wī.

²⁰ Masā cūrē niwā:

—¿Noa mu'urē wējēsī'rīti? Mu'u wātī sājāno'cu nisa'a.

²¹ Jesú narē niwī:

—Sijamasitigure sauru nicā yu'ruocā ī'aucuatjārā, yu'ure wējēsī'rīti. ²² ¿De'ro weerā masā űcuati? Moisé masārē a'tiro duticu niwī: “Masā pō'rā űmuarē ni'cā semana bajuáca be'ro na ō'rēcju yapa caserore yejecō'aña”, nicu niwī. Cū tojo dutise dūporo masā ñecūsūmua maata tojo weemujātitojacārā niwā. Apetero na sauru nicā bajuabosama. Na bajuáca be'ro ni'cā semana queoro sauruta nibosa'a tja. ²³ Masā Moisé duti'quere queoro weesī'rīrā, sauru niticā, na ō'rēcju yapa caserore yejecō'asa'a. Tojo weemirā, yu'u sauru nicā ni'cūrē yu'ruocā ī'arā, ¿yu'u me'rā tu'saweti? ²⁴ Bu'icjase bajuyoropu cjase dia'cūrē ī'abeseticā'ña. Queoro ī'atojarāpu beseya, niwī Jesú.

Jesú cū u'musepu a'ti'quere ucū'que ni'i

²⁵ Jesú masārē bu'eri cura āpērā Jerusalécjārā niwā:

—¿Ā'rīta niti na wējēsī'rī wapagū? ²⁶ Cū nipe'tirā ī'orōpu bu'egu weemi. Na cūrē ne mejēcā nitiamo. ¿Apetero weerā wiorā ā'rī Ō'acū macū cū bese'cu nimi nisere ējōpeosari? ²⁷ Ā'rī Ō'acū bese'cu nitisami. Cū ya macārē marī masī'i. Ō'acū bese'cu nicā pūrīcārē, marī cū a'ti'caropure masītiboapā, niwā.

²⁸ Jesú cū bu'eri cura na tojo ni ucūcā tu'ogu, tutuaro narē niwī:

—Masā yu'ure masī'i, nimiba. Tojo nicā yu'u a'ti'caropure masīsa'a. Yu'u űaro me'rā a'titiwā. Yu'ure o'ó'cu diacjū weegu nimi. Masā cūrē masīwe'e. ²⁹ Yu'u cū tiropu ni'cu ni'i. Tojo weegu cūrē masī'i, niwī Jesú.

³⁰ Cū tojo nicā tu'orā, cūrē bu'iri da'reri wi'ipu miasī'rīmiwā. Ō'acū cūu'que ejatiyucā, cūrē miatiwā. ³¹ Masā pājārā cūrē ējōpeowā. A'tiro niwā:

—¿To pūrīcārē Ō'acū bese'cu Cristo a'tigu, ā'rī weel'o'que nemorō weegusari? niwā.

Jesure bu'iri da'reri wi'ipu miasī'rīmi'que ni'i

³² Fariseo masā “Ā'rī Ō'acū bese'cu nimi” nisere tu'ocārā niwā. Tojo weerā pa'ia wiorā me'rā Ō'acū wi'i co'terā surarare Jesure ñe'edutirā o'ócārā niwā. ³³ Jesú pe'e masārē a'tiro niwī:

—Yu'u masā me'rā yoaticā nigūsa'a. Be'ro yu'ure o'ó'cu tiropu wa'aguti. ³⁴ Yu'ure a'masiruturā, masā bocosome. Yu'u wa'aropure wa'amasosome.

³⁵ Judío masā wiorā a'merī sērītiña'wā:

—Ā'rī yu'ure bocosome nigū, ¿no'opu wa'agusari? ¿Cū judío masā griego masā tiropu wa'astea'cārārē bu'esijagu wa'agusari? ¿Griego masā quē'rārē bu'egusari? ³⁶ Cū tojo ni'que ¿de'ro nisī'rīrō weeparī? ni a'merī sērītiña'wā.

Acowuose cjasere Jesú were'que ni'i

³⁷ Jesú bosenu mu na weeyapatiri nūmu warore wā'cānu'cā, tutuaro me'rā niwī:

—Acowuorā, yu'u tiropu a'ti, sī'rīrā a'tia. ³⁸ Tojo weerā yu'ure ējōpeocā, masā ye ejeripō'rārīpu Espiritu Santu nigūsami. Cū dia aco o'mabūronu'cūrō weronjō nigūsami. Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu ni'caronjōta nirōsa'a, niwī Jesú.

³⁹ Cū aco o'mabūronu'cūserē ucūgū, Espiritu Santure ucūgū weewī. Cūta Jesure ējōpeorāpure sājāacju nigūsami nigū, tojo niwī. Titare Espiritu Santu cū a'tise dūporo niwā. Jesú cū wērī masāmujāatiyucā, Espiritu Santu a'titiwī yujupu.

Masā na dūcawatise ni'i

⁴⁰ Āpērā Jesú ucū'quere tu'orā, a'tiro niwā:

—Diacjūta ni'i. Ā'rī “Ō'acū ye queti weremu'tārī masū a'tiacju niapu” na ni'cūta nimi.

41 Āpērā a'tiro niwā:

—Ā'ri Ō'acū bese'cu Cristo nimi, niwā.

Āpērā pe'e "Ō'acū bese'cu de'ro Galileacjū nibosabe. 42 Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu a'tiro niwā: 'Ō'acū bese'cu Davi weronojō Belēcjū nigūsami. Cū pārāmi nituriagupu nigūsami', ni ojanowā", niwā.

43 Jesure masā ni'cārōnojō wācūtiwā. Tojo weerā dūcawatia wa'awā. 44 Āpērā cūrē bu'iri da'reri wi'ipū miasī'rīwā. Tojo weesī'rimirā, weetiwā.

Judio masā wiorā Jesure ējōpeoti'que ni'i

45 Ō'acū wi'i co'terā surara Jesure űe'edutirā o'ono'cārā a'tiro weewā. Na o'ó'cārā tiro fariseo masā, tojo nicā pa'ia wiorā tiropū majāmitojaawā. Topū na etacā, wiorā narē sērītiña'cārā niwā:

—¿De'ro weerā Jesure űe'e miititiatī? nicārā niwā.

46 Surara narē yu'ticārā niwā:

—Ne ni'cū cū weronojō ucūcā, tu'otirā nicāti.

47 Fariseo masā narē nicārā niwā:

—¿Musā quē'rā cū bu'e'quere tu'orā, ējōpeoti? ¿Nisoono'ati? 48 Añurō tu'omasīña. Ne ni'cū wioḡu, ne ni'cū fariseo masū cūrē ējōpeotima. 49 Sōjā pājārā cū were-sere ējōpeorā, Ō'acū Moisére dutise cūu'quere masītibutiamā. Ō'acū narē bu'iri da'reḡusami, nicārā niwā surarare.

50 Nicodemo űamīpu Jesure ī'agū eja'cu fariseo masū nicū niwī. Cū me'rācjārā wiorārē a'tiro nicū niwī:

51 —Marīrē dutise a'tiro ni'i: "Ni'cū cū űa'arō wee'quere ī'atojarāpu, bu'iri da'reroua'a", ni'i, nicū niwī.

52 Na cūrē niwā:

—¿Mu'u quē'rā Galileacjū niti? Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu bu'eya. Ne ni'cū Ō'acū ye quētre weremu'tārī masū Galileacjū nitīmi, nicārā niwā.

űa'arō weegore weresā'que ni'i

53 Nipe'tirā masā Jerusalēpu bosenuḡu eja'cārā na ye wi'serīpu dajatojaawā.

8

1 Jesú pe'e űrūḡū Olivo wāmetīcjupu wa'awī. 2 Be'ro ape nuḡu bo'reacā Ō'acū wi'ipū wa'awī tja. Masā nipe'tirā cū tiropū nerēwā'cātiwā. Cū ejanujā, narē bu'ewī. 3 Cū bu'eri cura Moisé dutī'quere bu'eri masā, tojo nicā fariseo masā Jesú tiropū etawā. Na ni'cō numio apī co marāpu nitīḡu me'rā űa'arō weemīḡō tō'o'core masā ī'orōpu miiejawā.

4 Na Jesure niwā:

—Wioḡu, a'tīḡo co marāpu nitīḡu me'rā űa'arō weegore bocaejapu. 5 Moisé tojo weegonojōrē űtāperi me'rā doquewējēdutīcu niwī. ¿Mu'u waro de'ro niti?

6 ¿De'ro yu'tīḡusari? nīrā, cūrē tojo sērītiña'wā. Na a'tiro wācūwā: "Cū mejēcā yu'ticā, wiorārē weresārāsa'a", ni wācūwā. Na sērītiña'cā tu'ogū, mu'rīque'a, cū omopica me'rā nucūcāpu ojawī. 7 Na cūrē sērītiña'du'uticā ī'agū, cū wā'cānu'cā, narē niwī:

—Musā wa'teropū no'o nigū ne ni'cāti űa'arō weetiḡu, űtāḡā mii, core doquenu'cāña.

8 Be'ro mu'rīque'a, ojanemowī tja. 9 Cū tojo nicā tu'orā, na bu'iritirā tu'oña'wā. Tojo weerā siape me'rā nipe'tirā uīwijape'tia wa'awā. Bucurā waro wijamu'tāwā. Be'ro āpērā quē'rā sirutuīwijawā. Jesú ni'cūta co numio me'rā cō'onujawī. 10 Cū wā'cānu'cā, co ni'cōrēta ī'agū, niwī:

—Mu'urē weresārā waro ¿no'o wa'ati? Mu'urē "űtā me'rā doquewējērōua'a", ¿nitiatī?

11 Co cūrē niwō:

—Nitiamā.

Jesú core niwī:

—Yu'u quē'rā mu'urē "Bu'iri da'reroua'a", niwe'e. Wa'agosā'a. Apaturi űa'arō weenemotīcā'ña, niwī.

Jesú sī'ose weronojō cū nise ni'i

12 Ni'cāti Jesú masārē bu'égū, a'tiro niwī:

—Yu'u a'ti nucūcācjārārē sī'ose weronojō ni'i. Yu'ure siruturā na'itī'arōpu nīrā weronojō nitima. Yu'u na me'rā ninu'cū'u. Na de'ro weeatjere ī'o'o. Tojo weerā añurō nisetimasīma.

13 Cū tojo nicā tu'orā, fariseo masā Jesure niwā:

—Mu'u basu mu'u weesere ucūcā, mu'u ucūse wapamarī'i.

14 Jesú narē niwī:

—Yu'u basu yu'u weesere ucūmicā, yu'u ucūse wapati'i. Yu'u ni'caropu yu'u dajatojaatjere mas'i. Musā pūrīcā yu'u ni'caro yu'u dajatojaatjopure masiwe'e. ¹⁵ Musā a'ti umucocjārā wācūse me'rā bese'e. Yu'u pūrīcā yu'u se'saro ne ni'cārē besewe'e. ¹⁶ Yu'u besegu, queoro besebosa'a. Yu'u ūaro besewe'e. Yu'u pacu, yu'ure o'ó'cu me'rā bese'e. ¹⁷ Musārē dutise na oja'que a'tiro ni'i: “Puarā masā ni'cārōnojō na i'a'quere weresācā, ējōpeorua'a.” ¹⁸ Yu'u werese quē'rā tojota ni'i. Yu'u, yu'u pacu yu'ure o'ó'cu me'rā yé cjasere añurō ucū'u. Tojo weero yu'u ucūse queoro ni'i.

¹⁹ Na Jesure sērītiña'wā:

—To pūrīcārē ħm'u pacu no'opu nisari?

Jesú narē yu'tiwī:

—Musā yu'ure masiwe'e. Yu'u pacu quē'rārē masītisa'a. Yu'ure masīrā, cū quē'rārē masīboapā, niwī.

²⁰ Jesú tojo ucūgā, Ō'acū wi'ipu niwī. Masā niyeru o'orā na sāase acari tiropu niwī. Cū topu nicā, cū pacu cārē cūu'que ejatiyucā, ne ni'cū cārē bu'iri da'reri wi'ipu miatiwā.

Jesú “Yu'u wa'atjopure musā wa'asome” ni'que ni'i

²¹ Jesú judío masā wiorārē niwī:

—Yu'u wa'agu wee'e. Yu'u wa'aca be'ro musā yu'ure a'marāsa'a. Musā acobojoño'ña marīrā wērīrāsa'a. Yu'u wa'atjopure musā wa'amasísome.

²² Na a'merī sērītiña'wā:

—ĤCū basu wējē, wērīgāsari? ĤTojo weerā cū wa'atjopure marī wa'amasītisari?

²³ Jesú narē niwī:

—Musā a'ti nucūcācārā ni'i. Yu'u ūmūsecjū ni'i. ²⁴ Tojo weegu musārē todaporo “Acobojoño'ña marīrā wērīrāsa'a”, niapu. Musā yu'ure “Cūta nimi”, ni ējōpeowe'e. Tojo weerā musā acobojoño'ña marīrā wērīrāsa'a.

²⁵ Na Jesure sērītiña'wā:

—ĤNoanojō niti mū'u?

Jesú narē niwī:

—Ne waropu musārē weretojamiwā. ²⁶ Yu'u peje waro musārē werese cuo'o. Tojo nicā musārē bu'iri da'reatje quē'rārē cuo'o. Yu'ure o'ó'cu diacjū ucūmi. Cū ucū'quere, yu'u tu'o'quere musārē a'ti nucūcācārārē wereturia'a, niwī Jesú.

²⁷ Jesú tojo ucūgū, cū pacu Ō'acūrēta ucūgū weemiwī. Masā pe'e cū tojo ucūserē tu'omasītiwā. ²⁸ Tojo weegu Jesú narē niwī:

—Musā yu'ure ūmuarōpu tuumorōnū'cōrāpu, yu'u Ō'acū bese'cu nisere masīrāsa'a. “Cū ūaro weetip?”, nirāsa'a. Yu'u pacu yu'ure were'que se'sarore musārē were'e. ²⁹ Yu'ure o'ó'cu yu'u me'rā nimi. Yu'u cū tu'sase dia'cūrē wee'e. Tojo weegu yu'ure ne cō'awā'cātimi.

³⁰ Jesú tojo nicā tu'orā, pājārā cārē ējōpeowā.

Ō'acū pō'rā ye queti, apēye ña'arō weenu'cūrā ye queti ni'i

³¹ Jesú judío masā cārē ējōpeorārē a'tiro niwī:

—Musā yu'u bu'esere yu'tirā, yarā waro nirāsa'a. ³² Diacjūcūrē masīrāsa'a. Cārē masīrā, musā ña'arō weesere dutigu doca nisome.

³³ Na cārē niwā:

—ĤDe'ro weegu mū'u “Ña'arō weesere dutigu doca nisome”, niti? Ĥsā Abrahā pārāmerā nituriarā ni'i. Ĥsā apī dutise doca nititojawu.

³⁴ Jesú narē niwī:

—Diacjūta nigūti. Nipe'tirā ña'arō weerā na ña'arō weesere du'umasītirā, te doca niwā'ñasama. ³⁵ Ni'cū āpērārē da'raco'tegu cū wioḡu ya wi'icjū waro nitimi. Ti wi'ī wioḡu macū pe'e ti wi'icjū waro nimi. ³⁶ Yu'u Ō'acū macū musā ña'arō weese doca nimi'cārārē yu'rūweticā weegu a'tiwu. Tojo wéeca be'ro diacjūta musā yu'rūono'cārā nirāsa'a. ³⁷ Yu'u musā Abrahā pārāmerā nituriarā nisere masītoja'a. Tojo nimirā, musā yu'u ucūserē ējōpeosī'ritisa'a. Tojo weerā yu'ure wējēsī'rīsa'a. ³⁸ Yu'u pacu yu'ure i'o'quere musārē were'e. Musā pūrīcā musā pacu duti'quere weesa'a.

³⁹ Na cārē niwā:

—Ĥsā ñecū Abrahā nimi.

Jesú narē niwī:

—Musā Abrahā pārāmerā waro ni'i nīrā, cū wee'caro weronojō weebosa'a. ⁴⁰ Diacjū cjase yu'u pacu bu'e'quere weremicā, yu'ure wējēsī'rī'i. Abrahā ne tojo weeticu niwī.

⁴¹ Musā pe'e musā pacu weesenōjōrē weesa'a, niwī Jesú.

Cū tojo nicā tu'orā, na niwā:

—Ĥsā, pacu marīrā, tojo boca'cārā weronojō niwe'e. Ō'acū ni'cūta ūsā pacu nimi.

⁴² Jesú narē niwī:

—Musā diacjūta Ō'acū ūsā pacu nimi nírā, yu'ure uabosa'a. Yu'u cū me'rā ní'cuta a'tiwu. Yu'u uaro a'titiwu. Ō'acūta yu'ure o'ówī. ⁴³ ¿De'ro weerā musā yu'u ucūserere tu'omasiweti? A'tiro ni'i. Musā yu'u ucūserere tu'o ējōpeosī'rīwe'e. Tojo weerā tojo wee'e. ⁴⁴ Musā pacu wātī nimi. Musā cū yarā ni'i. Tojo weerā cū uaro weesī'rī'i. Cū ne waroputa masārē wējēcō'agū nitojacu niwī. Cū ne cārōacā diacjū cjasere weetimi. Ne ni'cāti diacjū ucūtisami. Cū nisoogu nimi. Tojo weegu nisoose me'rāta ucūsami. Cū nisoosepijatjāgū, nisoose wiogu nimi. ⁴⁵ Musā pe'e yu'u diacjū ucūse ye bu'iri yu'ure ējōpeowe'e. ⁴⁶ ¿Noanojō yu'ure “Mu'u űa'a ni'i”, nibosari? Yu'u diacjū ucūmicā, ¿de'ro weerā yu'ure ējōpeoweti? ⁴⁷ Ō'acū pō'rā cū ucūserere tu'o yu'tima. Musā cū yarā mejēta ni'i. Tojo weerā yu'u ucūserere tu'o ējōpeosī'rīwe'e, niwī Jesú.

Abrahā duporo Cristo nitoja'que ni'i

⁴⁸ Jesú tojo nicā tu'orā, judío masā cūrē niwā:

—Ūsā mu'urē Samariacjū, wātī sājāno'cu ni'i nírā, diacjūta ni'i.

⁴⁹ Jesú narē niwī:

—Yu'u wātī sājāno'cu niwe'e. Yu'u weese me'rā yu'u pacure masā añurō ucūcā wee'e. Musā pe'e yu'u weesere ī'arā, “űa'arō weegu weemi”, ni'i. ⁵⁰ Yu'u, yé cjasere masā añurō ucūato nisere a'magū mejēta wee'e. Ni'cū nimi yu'ure añurō ucūgū. Cūta besegusami. ⁵¹ Diacjūta nigūti. Yu'u ucūserere tu'o ējōpeogu wērīsome.

⁵² Na Jesure niwā:

—Mu'u “Yu'u ucūserere tu'o ējōpeogu wērīsome” nise bu'iri ūsā añurō masī'i. Mu'u wātī sājāno'cu ni'i. Toduporocjārā nipe'tirā Ō'acū ye queti weremu'tārī masā, tojo nicā Abrahā wērīpe'tidija wa'acārā niwā. ⁵³ ¿Mu'u ūsā űecū Abrahā yu'ruoro niti? Cū, Ō'acū ye queti weremu'tārā quē'rā wērīa wa'acārā niwā. Mu'u waro ¿űamanojō niti tojo ni ucūgū?

⁵⁴ Jesú narē niwī:

—Yu'u, yu'u basu, ni'cūta añurō ucūme'rīse wapamarī'i. “Ūsā pacu Ō'acū nimi” musā nigūta yu'ure añurō ucūmi. ⁵⁵ Musā cūrē masītisa'a. Yu'u pūrīcā masī'i. Yu'u cūrē masīwe'e nigū, musā weronojō nisoosepijagu nibosa'a. Diacjūta ni'i. Yu'u cūrē masī'i. Cū dutisere wee'e. ⁵⁶ Musā űecū Abrahā yu'u a'ti nucūcāpu a'tiatjere ējōpeogu, e'catiyucu niwī.

⁵⁷ Na cūrē niwā:

—Mu'u cincuenta cū marī cuotimigū, ¿Abrahārē ī'arī? ⁵⁸ Jesú narē niwī:

—Diacjūta nigūti. Abrahā bajuase duporopu yu'u nitojawa.

⁵⁹ Cū tojo nicā tu'orā, na ūtāperi me'rā doquewējēsī'rīmiwā. Cū pe'e narē du'ticā'wī. Be'ro ti wi'i Ō'acū wi'ipu ní'cu na wa'teropu wijaa wa'awī.

9

Jesú caperi ī'atigu bajua'cure yu'ruo'que ni'i

¹ Jesú cū yu'ruoro ni'cū űmu caperi ī'atigure ī'awī. Cū wī'magūpūta caperi ī'atigu bajua'cu niwī. ² Cūrē ī'arā, ūsā Jesure sērītiña'wū:

—Ūsārē bu'egu, ¿de'ro weegu ā'rī caperi ī'atigu bajuapari? ¿Noa ye bu'iri nipari? ¿Cū pacusumua ye bu'iri o cū ye bu'iri?

³ Jesú ūsārē niwī:

—Cū űa'arō wee'que ye bu'iri niwe'e. Cū pacusumua quē'rā bu'iri mooma. Cū me'rā Ō'acū añurō weesere ī'osī'rīgū, cūrē tojo bajugu bajuacā weecu niwī. ⁴ Ni'cārōacā Ō'acū yu'ure o'ó'cu cūu'quere weeroua'a nirītero ni'i. űamipu marī da'ramasītiro weronojō be'ropu cū cūu'quere weeta basiotisa'a. ⁵ Yu'u a'ti űmucopu nirī cura masārē sī'ose weronojō ni'i. Yu'u narē Ō'acū yere masīcā wee'e, niwī.

⁶ Jesú tojo nīca be'ro nucūcāpu ű'secore e'ocūuwī. Be'ro tere di'ta morēsū'uro ōrēmīi, caperipu tuuwa'rewī. ⁷ Be'ro cūrē niwī:

—Siloé wāmetiro na yéca ditarapu mu'u caperire tuucoegu wa'aya, niwī. Siloé “o'ó'cu” nisī'rīrō weesa'a.

Be'ro cū topu wa'a, cū caperire tuucoecu niwī. Cū majāmitojatigu, añurō ī'acu niwī. ⁸ Cū ya wi'i pu'tocjārā, toduporo cū caperi ī'atigu nicā ī'a'cārā a'tiro nicārā niwā:

—¿Ā'rī toduporopu niyeru sērīduji'cuta nimiba?

⁹ Ni'cārērā “Cūta nimi”, nicārā niwā.

Āpērā pe'e “Nitimi. Apī cū weronojō bajugu nimi”, nicārā niwā.

Cū pe'e “Yu'uta ni'i”, nicu niwī.

¹⁰ Na cǎrē sērītiña'cārā niwā:

—¿De'ro weegu mu'u ni'cārōacārē añurō ī'ati?

¹¹ Narē yu'ticu niwī:

—Sō'onīcu Jesú wāmetīgu di'ta acotise me'rā yu'u caperire tuuwa're, Siloé ditarapu yu'ure coedutiami. Topu wa'a, yu'u coéca be'ro ī'anu'cāpu.

¹² Cǎrē ninemocārā niwā tja:

—¿No'opu niati cǎ?

—Masītisa'a. No'opu nígu nisami, nicu niwī.

Fariseo masā caperi ī'atīgu yu'rūono'cure sērītiña'que ni'i

¹³ Be'ro caperi bajuno'ti'cure fariseo masā tiropu miacārā niwā. ¹⁴ Jesú cǎrē yu'rūoca nūmu sauru nicaro niwā. ¹⁵ Jesú caperi ī'acā wee'cure fariseo masā sērītiña'cārā niwā:

—¿De'ro weegu mu'u añurō ī'ati?

Cū narē yu'ticu niwī:

—Ni'cū yu'u caperire di'ta acotise me'rā tuuwa'reami. Yu'u coéca be'ro añurō ī'anu'cāpu.

¹⁶ Ni'cārērā cǎrē a'tiro nicārā niwā:

—Marīrē soodutīca nūmurē a'tiro weegunojō Ō'acū o'ó'cu nitimi. Cū marīrē soodutīca nūmurē ējōpeotisami.

Āpērā pe'e a'tiro nicārā niwā:

—Cū ña'arō weegunojō nígu pūrīcā, a'te añusere weeī'omasītīboapī, nicārā niwā. Na mejēcā dia'cū wācūcārā niwā. ¹⁷ Be'ro na caperi bajuno'ti'cure sērītiña'cārā niwā:

—Mu'u waro ¿de'ro niti mu'urē ī'acā wee'cure?

Cū yu'ticu niwī:

—Yu'ua, Ō'acū ye queti weremu'tārī masū nimi, ni'i.

¹⁸ Judío masā wiorā toduporopu cū caperi ī'ati'quere ējōpeosī'rīticārā niwā. ¹⁹ Tojo weerā cū pacusumuarē pijio, sērītiña'cārā niwā:

—¿Ā'rī musā macū niti? ¿Cū wī'magūputa caperi ī'atīgu bajuari? ¿De'ro weegu cū ni'cārōacārē ī'ati?

²⁰ Cū pacusumua narē yu'ticārā niwā:

—E'u, ūsā macūta nimi. Cū caperi ī'atīgu bajuawī. A'te dia'cūrē ūsā masī'i.

²¹ Cū ni'cārōacā ī'asema masītisa'a. Cūrē ī'acā wee'cu quē'rārē masītisa'a. Cū basu yu'timasīmi. Cū wī'magū mejēta nimi. Cūrē sērītiña'ña, nicārā niwā.

²² Cū pacusumua uirā, tojo nicārā niwā. Judío masā wiorā toduporopu a'tiro nicārā niwā: “No'o Jesure ‘Ō'acū cū o'ó'cu nimi’ nígunojōrē Ō'acū wī'iputa cō'awīrōno'rōsa'a. Cū marī me'rā nisetinemosome”, nicārā niwā. ²³ Tojo weerā marīrē cō'arī ni uirā, “Cū wī'magū mejēta nimi. Cūrē sērītiña'ña”, nicārā niwā.

²⁴ Judío masā wiorā caperi bajuno'ti'cure apaturi pijicārā niwā tja. Cūrē “Ō'acū tu'oropure dia'cū ucūña. E'sā masī'i, mu'urē yu'rūo'cu ña'agū nimi”, nicārā niwā.

²⁵ Cū narē nicu niwī:

—Cū ña'agū o añugū nígu nisami; cūrē yu'u masītisa'a. A'te dia'cūrē masī'i. Toduporopure yu'u caperi bajuno'ti'cure yu'rūoami. Ni'cārōacārē ī'a'a.

²⁶ Cūrē sērītiña'nemocārā niwā tja:

—¿Noa mu'urē tojo weeati? ¿De'ro wee mu'urē ī'acā weeati?

²⁷ Cū narē yu'ticu niwī:

—Musārē weretojapu. Yu'ure ējōpeowe'e. ¿De'ro weerā musā sērītiña'nemoti tja? ¿Cūrē sirutusī'rīti?

²⁸ Cū tojo yu'ticā tu'orā, cūrē tu'ticārā niwā:

—Mu'u cūrē sirutuya. E'sā pūrīcā Moisé dutisere siruturāti. ²⁹ E'sā masī'i, Ō'acū Moisére ucūcu niwī. Cū pe'ema “Tocjūpu nimi”, niña marī'i.

³⁰ Cū narē nicu niwī:

—A'yóne. ¿Musā yu'ure caperi ī'acā wee'cure masīweti? ³¹ Marī añurō masī'i, Ō'acū ña'arārē na sērīsere yu'titisami. Cūrē ējōpeorā, cū waro weerā dia'cūrē yu'tisami. ³² Ne ni'cāti “Ni'cū wī'magūputa caperi ī'atīgu bajua'cure ī'acā weeapu” nicā tu'ono'ña marī'i.

³³ Cū Ō'acū o'óti'cu nígu, yu'ure caperi ī'acā weetīboapī.

³⁴ Na cǎrē nicārā niwā:

—¿Mu'u ne waroputa ña'agū bajua'cu mijī ūsārē weresī'rīti? Cū na me'rā nise-timī'cure na me'rā ninemodutīticārā niwā.

Jesú masārē “Caperi bajuno'tirā weronojō nima” nise ni'i

³⁵ Jesú caperi bajuno'ti'cure na cō'awīrō'quere tu'owī. Tojo weegu cūrē bocaējagu, niwī:

—¿Mu'u Õ'acũ macũ weronojõ uputigure ãjõpeoti?

³⁶ Cũ Jesure yu'tiwĩ:

—Wioġu, ¿noanojõ niti cũ? Yu'u cũrẽ ãjõpeosi'rĩsa'a. Wereya.

³⁷ Jesũ cũrẽ niwĩ:

—Mu'u ĩ'atoja'a. Yu'u mu'u me'rã ucũġũta ni'i.

³⁸ Cũ tojo nicã tu'ogũ, Jesũ tiro ejaque'a, cũrẽ niwĩ:

—Wioġu, mu'urẽ ãjõpeo'o.

³⁹ Be'ro Jesũ niwĩ:

—Yu'u a'ti turipure queoro besegu a'tiwũ. Masã na ña'arõ weesere masĩtima. Õ'acũ masãrẽ yu'ruomi nise quẽ'rãrẽ masĩtima. Tojo weerã caperi bajuno'tirã weronojõ nima. A'tere masĩdutigu, ãjõpeocã uagu a'tiwũ. Āpẽrã “Õ'acũ ye quetire masĩ'i”, ni wãcũsama. Náta caperi ĩ'atirã weronojõ dojosama, niwĩ Jesũ.

⁴⁰ Tojo nicã tu'orã, ni'cãrẽrã fariseo masã cũ tiropũ nirã a'tiro niwã:

—¿Ësã quẽ'rã caperi bajuno'tirã weronojõta niti?

⁴¹ Jesũ narẽ yu'tiwĩ:

—Caperi bajuno'tirã weronojõ nĩrã pũricã, musã bu'iri moobosa'a. Musã “Caperi bajuno'o”, nimiba. Tojo weerã bu'iritirã ni'i, niwĩ Jesũ.

10

Jesũ oveja co'tegu me'rã queose o'o'que ni'i

¹⁻² Jesũ masãrẽ bu'égũ, a'tiro queose werewĩ:

—Diacjũta musãrẽ nigũti. Ni'cũ masũ oveja co'tegu na sã'rĩsãaca sopepure queoro sãjãasami. Āpẽrã ovejare yajasi'rĩrã pe'e sope marĩrõpũ sãjãasama. ³ Sopere co'tegu oveja co'tegure pãosõrõsami. Cũ sãjãacã, oveja cũ ucũsere tu'omasĩsama. Cũ na ovejanucũrẽ na wãmerẽ pisusami. Cũ tojo weecã, cũ tiropũ sirutuwiijaasama. ⁴ Narẽ pijiwijaatojagu, na ðuporo u'mutãwã'cãsami. Cũ ucũsere tu'omasĩrã, cũ be'ro sirutuque'asama. ⁵ Apĩpure na ĩ'amasĩtigure sirutusami. Cũ ucũsere tu'omasĩtirã, no'o uaro du'tiste'a wa'asama, niwĩ Jesũ.

⁶ Fariseo masã a'te cũ queose o'osere tu'omasĩtiwã.

Jesũ oveja co'teme'rĩġũ weronojõ nimi nise ni'i

⁷ Na tu'otĩcã ĩ'agũ, Jesũ narẽ ninemowĩ tja:

—Diacjũta nigũti. Yu'u oveja sãjãarĩ sope weronojõ ni'i. ⁸⁻⁹ Oveja sopere sãjãarã weronojõ yu'ure sirutu ãjõpeorã yu'ruono'rãsama. Oveja weronojõ uiro marĩrõ nĩmasĩrãsama. Na uasere bocarãsama. Āpẽrã yu'u ðuporo a'ti'cãrã ña'arã, ovejare yajari masã weronojõ nicãrã niwã. Tojo weerã oveja pe'e na ucũsere tu'omasĩtirã, narẽ sirututicãrã niwã.

¹⁰ »Ovejare yajari masã narẽ yaja, wẽjẽsi'rĩsama. Yu'u pũricã narẽ catisere o'ogu a'tiwũ. E'catiyũ'rumajãto nigũ, narẽ tojo weewũ.

¹¹ »Yu'u ovejare añurõ co'teme'rĩġũ weronojõ yu'ure ãjõpeorãrẽ añurõ co'te'e. Añurõ co'tegu cũ yarã ovejare a'tiro weesami. Narẽ mejẽcã wa'acã cã'mota'agu wẽrĩmasĩsami.

¹² Apĩ pe'e cũ da'rase wapa wapata'ase dia'cũrẽ wãcũsami. Cũ narẽ co'tegu waro nitĩġũ yai a'ticã, totã cõ'anũ'cõ, wa'a wa'asami. Cũ yarã nitiyucã, tojo weesami. Yai a'ti, narẽ ñe'e, nũrũstepe'ocã'sami. ¹³ Cũ wapata'ase dia'cũrẽ wãcũġũ, tojo weesami. Cũ yarã nitiyucã, ovejare wãcũnũrũtisami.

¹⁴⁻¹⁵ »Yu'u oveja añurõ co'teme'rĩġũ weronojõ ni'i. A'tiro ni'i. Yu'u pacũ yu'ure masĩmi. Yu'u quẽ'rã cũrẽ masĩ'i. Te weronojõ yu'u quẽ'rã yarã ovejare masĩ'i. Na quẽ'rã yu'ure masĩma. Yu'u na ye niatjere wẽrĩ, narẽ yu'ruogũti. ¹⁶ Āpẽrã quẽ'rã judio masã nitimirã, yarã nima. Na quẽ'rã neono'o, yu'ure ãjõpeosiraturãsama. Nipe'tirã yu'ure ãjõpeorã ni'cã curua nirãsama. Yu'u ni'cũta narẽ co'tegu nigũsa'a.

¹⁷⁻¹⁸ »Yu'u pacũ yu'ure ma'imi. Yu'u masãrẽ wẽrĩ yu'ruoatje wapa tojo weemi. Ne ni'cũ yu'ure wẽrĩcã weemasĩtisami; yu'u uaro me'rã wẽrĩġũti. Yu'u wẽrĩmasĩ'i. Be'ro masãmasĩ'i tja. Yu'u pacũ yu'ure a'tirota weedutiwĩ, niwĩ Jesũ.

¹⁹ Judio masã cũ tojo nicã tu'orã, cũrẽ ni'cãrõnojo wãcũtiwã.

²⁰ Ni'cãrẽrã cũrẽ niwã:

—¿De'ro weerã musã cũrẽ tu'oti? Maatĩġũ weemi. Wãtĩ sãjãano'cu nimi, niwã.

²¹ Āpẽrã pe'e “Wãtĩ sãjãano'cu tojo ucũtibosami. Wãtĩ sãjãano'cu caperi ĩ'atigure ĩ'acã weemasĩtisami”, niwã.

Judio masã Jesure uati'que ni'i

²² Pu'ecu nirí cura Jerusalépu judío masā bosenuṁu weepoerā weewā. Duporocjārā Ō'acū wi'ire bosenuṁu weepo'quere wācūsiruturi nuṁu niwā. ²³ Ti bosenuṁarē Jesú Ō'acū wi'ipu wa'awī. ²⁴ Cū Salomó wāmetiri tucūpu sājāa yu'rutērī cura judío masā wiorā cūrē añurō be'toanu'cā wa'awā. Cūrē sērītiña'wā:

—Mu'u Ō'acū o'ó'cu ni'i nisere ne diacjū werewe'e. ¿De'ro nicā mu'u ūsārē queoro weregusari? Mu'u Ō'acū bese'cu ni'i nígu, diacjūta ūsārē wereya.

²⁵ Jesú narē niwī:

—Weremiwā. Yu'ure ējōpeotiwu. Yu'u wee'ose yu'u pacu dutise me'rā yu'u Ō'acū bese'cu nisere musārē i'o'o. ²⁶ Yu'u musārē toduporo ní'caronojōta yarā oveja niwe'e. Tojo weerā yu'ure ējōpeowe'e. ²⁷ Yarā oveja yu'ure i'amasīma. Yu'u quē'rā narē i'amasī'i. Na yu'ure ējōpeosirutuma. ²⁸ Narē catinu'cūsere o'o'o. Na pecame'epu wa'asome. Yu'u narē co'tenu'cūcūti. Ne ni'cū, yarārē yu'ure ē'mamasísome. ²⁹ Narē yu'u pacu o'ocu niwī. Cū nipe'tirā nemorō tutuagu nimi. Tojo weegu ne ni'cū yu'u pacu cuorārē cūrē ē'mamasísome. ³⁰ Yu'u pacu me'rā ūsā ni'cūputa ni'i, niwī Jesú.

³¹ Cū tojo nicā tu'orā, judío masā ūtāperi me'rā cūrē doquewējēsī'rīmiwā. ³² Jesú narē niwī:

—Yu'u pacu tutuase me'rā musā i'orōpu peje añuse wee'owā. ¿Ñe'enojō weese ye bu'iri yu'ure doquewējēsī'rīti?

³³ Na Jesure niwā:

—Mu'u añurō weese ye bu'iri wējésome. Ō'acūrē mu'u ña'arō ucūse ye bu'iri wējēsī'rīsa'a. Mu'u ūmu nimigū, Ō'acū weronojō nisī'rī'i. Te ye bu'iri mu'urē wējērāti, niwā.

³⁴ Jesú narē niwī:

—Musā dutise wa'teropure Ō'acū ní'quere a'tiro ojano'caro niwū: “Musā Ō'acū weronojō ni'i.” ³⁵ Marī masī'i. Ō'acū ye queti ojāca pūrī cjasere “Tojo nima'acārō wee'e”, nita basiowe'e. Ō'acū cū dutise o'o'cārārē a'tiro nicu niwī: “Musā Ō'acū weronojō ni'i”, nicu niwī. ³⁶ Ō'acū yu'ure besetjāgū, a'ti turipare o'owī. Tojo nimicā, “Yu'u Ō'acū macū ni'i” ní'que bu'iri musā pe'e yu'ure “Ō'acūrē ña'arō ucūami”, niapu. Tojo niwe'e. ³⁷ Yu'u pacu duti'caronojō weeticāma, yu'ure ējōpeoticā'ña. ³⁸ Cū duti'caronojō weecā pūrīcārē, yu'ure ējōpeotimírā, yu'u wee'osere ējōpeoya. Musā tere ējōpeorā, yu'u pacu yu'upure nimi nisere masīrāsa'a. Tojo nicā yu'u, cū me'rā ni'cūta ni'i nisere masīrāsa'a, niwī Jesú.

³⁹ Na cūrē bu'iri da'reri wi'ipu miasī'rīmiwā tja. Cū pe'e narē du'tiwā'cā wa'awī.

⁴⁰ Be'ro Jesú Jordā siaquijipū pē'awī. Topure Juā wāmeyeri masū wāmeyecū'caropu tojaque'awī. ⁴¹ Pājārā Jesure i'arā etarā, a'tiro niwā:

—Juā wāmeyeri masū ucūgū, ne cārō wee'otimigū, ā'rī cjasere diacjūta ucūcūwī, niwā.

⁴² Topure pājārā Jesure ējōpeowā.

11

Lázaro cū wērī'que ni'i

¹ Jesú Jordā siaquijipū nirí cura Lázaro wāmetigu cū ya macā Betaniapu dutitigu weecu niwī. Cū ma'miosānumia María, Marta na quē'rā ti macāputa nicārā niwā. ² Co Mariāta niwō Jesure cū du'pocārīpu u'mūtise piopeo, co poari me'rā tuucoe'co. ³ Lázaro ma'miosānumia cū pūrō nicā i'arā, āpērā me'rā Jesure queti o'ócārā niwā:

—Wiogu, mu'u me'rācjū ūputu waro nimi, ni o'ócārā niwā.

⁴ Jesú te quetire tu'ogu, niwī:

—Cū dutitigu wērīyapatidijasome. Cū tojo wērīse me'rā Ō'acū tutuasere i'ano'rōsa'a. Yu'u Ō'acū macū quē'rārē masā a'tiro nirāsama: “Cū tutuagu nimi”, nirāsama, niwī.

⁵ Jesú narē ma'īmīgū, maata wa'atiwī. ⁶ Te quetire tu'óca be'ro pua nuṁu topure tojaque'anemowī tja. ⁷ Be'ro cū ūsārē niwī:

—Te'a Judeapu tja.

⁸ Ūsā cūrē niwū:

—Ūsārē bu'egu, sō'onícatero tocjārā judío masā ūtāperi me'rā mu'urē doquewējēsī'rīmiwā. ¿Mu'u topu wa'asī'rīsari tja?

⁹ Jesú yu'u pacu da'ruse cū'quere queoro pe'ogusa'a; tojo weerā yu'ure wējésome yujupu nígu, queose me'rā a'tiro werewī:

—Ni'cā ūmūcore doce horari bo'reyu'u. Marī ūmūcopu sījarā, buruque'atīsa'a. A'ti ūmūco bo'reyucā, tojo weesa'a. ¹⁰ Na'itī'arōpu sījarā pūrīcā, na wa'aro bajutise ye bu'iri pu'atuu, buruque'asama. Na sī'ose marīse ye bu'iri tojo wa'asama.

¹¹ Be'ro Jesú ūsārē niwī:

—Marī me'rācjū Lázaro cārīa wa'apu. Yu'u cūrē wā'cōgū wa'agusa'a.

¹² Ūsā cūrē niwā:

—Wiogu, cū cārīcā, aŋu nisa'a. Cū cārīca be'ro soo, yu'rūgusami.

¹³ Jesú Lázaro cārīa wa'apu nígū, wērīa wa'apu nīsī'ŋīgū weecu nimiwī. Ūsā pe'e cārīse warore wācūcāti. ¹⁴ Ūsā tu'otīcā, Jesú ūsārē diacjū werewī:

—Lázaro wērīa wa'apu. ¹⁵ Marī topu nīticā, aŋu'u. Yu'u e'cati'i; aŋu nīrōsa'a masārē. Totá masā nemorō ējōpeorāsa'a. Te'a marī cūrē ī'arā, niwī.

¹⁶ Tomás “Su'rua'cu” na nino'gū ūsārē niwī:

—Marī quē'rā te'a. Jesure na wējēcā, cū me'rāta wērīrā wa'arā, niwī.

Jesú wērī'cārārē masō, catise o'ose ni'i

¹⁷ Jesú Lázaro ya macāpu etagu, cūrē ūtā tutipū sīosōrōcūu'quere tu'owī. Cūrē tojo wéeca be'ro ba'paritise nūmūŋī yu'rūcaro niwū. ¹⁸ Lázaro ya macā Betania Jerusalē pu'toacā niwū. Pua kilómetro, ape kilómetro deco yoaro niwū. ¹⁹ Tojo weerā Jerusalēcārā pājārē Marta, Mariare ī'awācūtutuato nīrā na tiropu wa'acārā niwā. ²⁰ Marta Jesú etasere tu'ogo, cūrē pōtērīgō ejawō. María pe'e wī'ipu tojaco niwō. ²¹ Marta Jesú tiro etago, cūrē niwō:

—Wiogu, mu'u a'topu nicā, yu'u acabiji wērītiboapī. ²² Yu'u masī'i, Ō'acū nipe'tise mu'u sērīsere o'osami, niwō.

²³ Jesú core niwī:

—Mu'u acabiji masāgūsami.

²⁴ Co cūrē niwō:

—Yu'u masī'i, a'ti unūco pe'ticā, nipe'tirā wērī'cārā masārī curapu masāgūsami.

²⁵ Jesú core niwī:

—Yu'u wērī'cārārē masō, catise o'ogu ni'i. Yu'ure ējōpeogu wērī'capū nimīgū, catigusami tja. ²⁶ Ni'cārōacārē catirā yu'ure ējōpeorā wērīrā, wērīdojasome. ¿Mu'u a'tere ējōpeoti?

²⁷ Co cūrē niwō:

—Wiogu, mu'urē ējōpeo'o. Mu'u Ō'acū bese'cu Cristo, Ō'acū macū ni'i. Mu'u “Ni'cū masū a'tiacju niapu” nī'cu ni'i, niwō.

Lázaro masāpe pu'to Jesú cū uti'que ni'i

²⁸ Marta Jesú me'rā ucūca be'ro co acabijo Mariare pijigo wa'awō. Core āpērā tu'otiropu a'tiro nīco niwō:

—Marīrē bu'egu etatojami. Mu'urē pijidutiami.

²⁹ Co tojo nicā tu'ogo, cū tiropu maata a'tico niwō. ³⁰ Jesú Martare pōtērī'caroputa niwī. Macāpūre pi'atiwī yujupu. ³¹ María co ya wī'ipūre sojaro me'rā wijaatico niwō. Tojo weecā ī'arā, judío masā topu sījarā eja'cārā core sirutucārā niwā. “Co acabiji masāpepu utigo wa'ago weesamo”, ni wācūcārā nimiwī.

³² Co pe'e Jesú tiro etago, cū ye da'pocārī tiropu paamu'rīque'awō. Cūrē niwō:

—Wiogu, mu'u a'topu nicā, yu'u acabiji wērītiboapī.

³³ Jesú co uticā ī'agū, core sirutu'cārā uticā ī'agū, ūputu bujaweti, pajaña'wī. ³⁴ Narē sērītīña'wī:

—¿No'opu cūrē sīosōrōcūurī? niwī.

Na cūrē “Te'a ī'arā”, niwā.

³⁵ Topu wa'agu, Jesú quē'rā utiwī.

³⁶ Cū uticā ī'arā, ni'cārērā judío masā niwā:

—Ī'aña. ¿Ūpututa cūrē ma'ipari? niwā.

³⁷ Āpērā a'tiro niwā:

—¿Ā'ŋī caperi ī'atigure yu'rūo'cu Lázarore wērīcā weetibopari? niwā.

Jesú Lázarore wērī'capūre masō'que ni'i

³⁸ Jesú pūrō bujawetise me'rā Lázaro masāpepu wa'awī. Ti masāpe ūtā tuti niwū. Ti tuti sope pu'to ūtāgājo me'rā cā'mota'ano'wū.

³⁹ Jesú narē niwī:

—Tuupāoña.

Marta cūrē niwō:

—Wiogu, ŋŋī nisami. Cū wērīca be'ro ba'paritise nūmūŋī yu'rū'u.

⁴⁰ Jesú core niwī:

—Mu'urē weremiapu. “Yu'ure ējōpeogo, Ō'acū tutuasere ī'agōsa'a”, nimiapu, niwī.

⁴¹ Be'ro na ti tutire pāowā. Jesú u'musepu ī'amorō, Ō'acārē niwī:

—Pacu, yu'u sērī'quere mu'u tu'otojapu. Añu'u. ⁴² Yu'u masī'i, mu'u yu'are tu'onu'cūcā'a. Ā'rā a'topu nu'cūrā ye bu'iri sērī'i. Mu'u yu'are o'o'quere masīato nígū, tojo wee'e.

⁴³ Cū tojo nica be'ro pūrō caricūwī:

—Lázaro, wijaatia, niwī.

⁴⁴ Tojo nicāta, cū wijaatiwī. Cū ye omocārī, cū ye du'pocārīrē su'ti me'rā du'reno'cu niwī. Cū diapoa quē'rā su'ti casero me'rā omano'caro niwū. Tojo weegu Jesú narē niwī: —Cārē pāa, du'uo'oya.

Judío masā wiorā Jesure wējēsī'rī'que ni'i

(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)

⁴⁵ Pājārā judío masā María me'rā ba'patiwā'cāti'cārā cū tojo weesere ī'arā, Jesure ējōpeowā. ⁴⁶ Āpērā pe'e ējōpeoronojō nīrā, cū tojo wee'quere fariseo masāpure weresārā wa'awā. ⁴⁷ Tojo weerā fariseo masā, tojo nicā pa'ia wiorā nerēcārā niwā. Na pa'ia wioḡu cū me'rācārā nīrōpu nerēcārā niwā. A'tiro nicārā niwā:

—¿De'ro weerāsari marī? Jesú peje añuse weeī'ogū weemi. ⁴⁸ Marī cārē cā'mota'aticā, nipe'tirā cārē ējōpeorāsama. Romano masā wiorā a'tirāsama. A'ti, marī wiorā nise, Ō'acū wi'i quē'rārē cō'arāsama.

⁴⁹ Ni'cū na me'rācārā Caifá wāmetiḡu ti cū'marē pa'ia wioḡu nicu niwī. Cū narē nicu niwī:

—Musā ne tu'omasīwe'e. ⁵⁰ Nipe'tirā masā marī ya di'tacārā wērīcā, ña'a nibosa'a. A'tiro weecā, añusa'a. Ni'cū nipe'tirā ye bu'iri wērībosacā, marīrē añurōsa'a, niwī.

⁵¹ Caifá cū basu wācūse me'rā tojo niticu niwī. Ti cū'ma cū pa'ia wioḡu nicā, Ō'acū cārē tojo wācūse o'ocu niwī. Tojo nígū, Judea di'tacārārē Jesú wērībosagusami nígū, tojo nicu niwī. ⁵² Jesú ti di'tacārā dia'cārē wērībosaticu niwī. Nipe'tirā Ō'acū pō'rā cārē ējōpeojārē no'o'apeye di'tapu nīrā quē'rārē wērībosacu niwī. Ni'cā curua weesī'rigū tojo weecu niwī. ⁵³ Ti numūta na nerē ucūca numu me'rā na Jesure wējēatjere wācūyucārā niwā.

⁵⁴ Na wējēsī'rīse ye bu'iri Jesú judío masā ī'orōpu sijatiwī. Judeapu ni'cu wijawā'cāwī. Ni'cā macā Efraī wāmetiri macā yucu marīrō pu'to nīrī macāpu wa'awī. Ti macāpu ūsā tojapu.

⁵⁵ Titare Pascua judío masā bosenu mu wa'atjo cārōacā du'sawu. Pājārā masā Jerusalēpu wa'acārā niwā. Na ti bosenu mu duporo na ña'arō wee'quere coeyurā wa'acārā niwā. ⁵⁶ Jesure ī'asī'rīrā a'macusiācārā niwā. Ō'acū wi'ipu nīrā, a'merī sērītiña'cārā niwā:

—Musā tu'oña'cā, zapetero weegu cū a'tigusari?

⁵⁷ Fariseo masā, pa'ia wiorā masārē a'tiro duticārā niwā:

—Musā Jesú topu niapu nisere masārā, ūsārē wereya. Na werecā, bu'iri da'leri wi'ipu Jesure miarāti nīrā, tojo nicārā niwā.

12

Jesure María u'mutise piopeo'que ni'i

(Mt 26.6-13; Mr 14.3-9)

¹ Pascua bosenu mu wa'atjo seis numurī du'sawu. Titare Jesú Efraīpu ni'cu Betania wāmetiri macāpu wa'awī. Toduporo ti macāpu'ta Jesú Lázarore masōwī. ² Tocjārā Jesure bosenu mu weepeowā. Marta ba'asere etiwō. Na pājārā wa'terore Lázaro quē'rā Jesú me'rā ba'adujiwī. ³ Ūsā ba'ari cura María pajicja u'muticja nardo wāmetise wapabujusere poseticjare Jesú tiro miitiwō. Miiti, cū du'pocārīpu piopeowō. Be'ro co poari me'rā tuucoewō. Ti wi'i nipe'tiropu u'mutise'sa wa'awu.

⁴ Co tojo weecā ī'agū, Juda Iscariote ūsā me'rācārā be'ropu Jesure ī'tau'tirārē o'oacju a'tiro niwī:

⁵ —¿De'ro weego a'te u'mutisere duatiati? Tere duago, ni'cā cū'ma da'rase wapa weronojō wapata'aboapā. Te niyerure pajasecuorārē o'oboapā, niwī.

⁶ Cū pajasecuorārē ma'īgū mejēta, tojo niwī. Yajasebucu niwī. Cū ūsā niyerure co'tegu niwī. Ti ajuropu ūsā niyeru sāa'quere yajamujācūwī. ⁷ Jesú cārē niwī:

—Co ūaro weeato. Co yu'are yaatjere wācūgō, tojo weeamo. ⁸ Musā pajasecuorārē o'onu'cūmasīrāsa'a. Be'ropu yu'u pūrīcārē o'omasīsome. Yu'u a'to nidojacju niwe'e, niwī Jesú.

Judío masā wiorā Lázarore wējēsī'rī'que ni'i

⁹ Pājārā judío masā Jesú Betaniapu nise quietire tu'ocārā niwā. Tojo weerā Jesure, cū masō'cu Lázaro quē'rārē ī'arā a'ticārā niwā. ¹⁰⁻¹¹ Lázarore masōse ye bu'iri pājārā judío

masā Jesure ējōpeowā. Cūrē ējōpeorā, pa'ia wiorā dutise doca nimi'cārā ducawatia wa'awā. Na tojo weese ye bu'iri pa'ia wiorā Jesure na wējēsī'rīrōnojōta Lázaro quē'rārē wējēsī'rīwā.

Jesú Jerusalēpu pi'a'que ni'i
(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.28-40)

¹² Pascua judío masā bosenumurē i'arā wa'arā pājārā masā Jerusalēpure wa'acārā niwā. Na etāca numu ape numu pe'e Jesú wa'atje quetire masicārā niwā. ¹³Tojo weerā pūrī opa querire dute, cūrē pōtērīrā a'ticārā niwā. Na a'tiro caricūwā'cātiwā:

—Marī wiogare e'catise o'orā. Ā'rī Ō'acū o'ó'cure añurō wa'ato. Cū marī Israe curuacjārā wioḡu nimi, niwā.

¹⁴ Jesú Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu nīrōnojōta burrore i'agū, cū bu'ipu mujāpejawī. Zacaria todaporočjū Ō'acū ye quetire weremu'tārī masū a'tiro ojacu niwī:

¹⁵ Musā Jerusalécjārā, uiticā'ña.

Ī'aña, musā wioḡu burro bu'ipu pesawā'cātimi, ni ojacu niwī.

¹⁶ A'te oja'quere ūsā cū bu'erā ne waro “Jesú ye queti nisa'a”, niticāti. Be'ro u'muse cū mujāaca be'ropu ūsā masīwā. “Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu ní'caronjōta cūrē queoro wa'awū”, niwū.

¹⁷ Jesú Lázarore masōḡū, cū pijiwīrōcā i'a'cārā āpērārē wereturiacārā niwā. ¹⁸Tojo weerā cū weel'ó'quere ējōpeorā, Jesure pōtērīrā a'ticārā niwā. ¹⁹Fariseo masā pe'e tojo weecā i'arā, a'merī nicārā niwā:

—¿Ī'ati masā? Nipe'tirā cū me'rā wa'arā weema. ¿Marī de'ro weebosau? niwā.

Griego masā Jesure i'asī'rī'que ni'i

²⁰ Jerusalēpu Pascua bosenumu nicā, Ō'acūrē ējōpeorā nerē'cārā wa'terore ni'cārērā griego masā niwā. ²¹Na Jesure i'asī'rīrā Felipe tiro a'tiwā. Felipe Betsaida Galilea di'tapu niri macācju niwī. Na cūrē a'tiro niwā:

—Jesure i'asī'rīsa'a.

²² Na tojo nicā tu'ogū, Felipe Andrére weregū wa'awī. Be'ro puarāpu wa'a, Jesure wererā wa'awā. ²³Na griego masā i'asī'rīsere tu'ogū, Jesú niwī:

—Yū'u Ō'acū macū masū weronjō upatīḡu wērī masāmujāatjo cārō du'sa'a. ²⁴Diacjūta nigūti. Ni'cū otese capere otetibosami. Te oteticā, mejārōta tojasa'a. Te peri otecā pūrīcārē, di'tapu boa wa'asa'a. Be'ro pī'rī, pupi, peje ducatisa'a. Te peri weronjō yū'u wērīḡūsa'a. Yū'u wērīse me'rā pājārā Ō'acū pō'rā wa'arāsama. ²⁵No'o a'ti umucopure cū catiri umucore ma'iyu'rūḡu pecame'epu bu'iri da're bajuriono'ḡūsami. No'o cū catiri umucore ma'itīḡu pe'e u'musepu catinu'cūḡūsami. ²⁶Yū'u dutisere weesī'rīḡū, yū'ure sirutuato. Cū yū'u niatjopure yū'u me'rā nigūsami. Yū'u dutisere weesirutugunojōrē yū'u pacu añurō weegusami, niwī Jesú.

Jesú cū wērīatjere ucū'que ni'i

²⁷Jesú niwī:

—Ni'cārōcā yū'u pūrō bujaweti'i. ¿De'ro nigūsari? “Pacu, yū'ure ña'arō wa'atjere yū'raoya” ¿nigūsari? Nisome. Yū'u tereta pi'eti, wērīḡū a'tiwū. ²⁸Pacu, mu'u tutuasere i'ōña, niwī Jesú. Cū tojo nica be'ro ni'cū u'musepu ucūdijosere tu'owa. A'tiro niwī:

—Yū'u tutuasere i'otojawu. Ī'onemogūti tja, niwī.

²⁹Masā topu nirá cū ucū'quere tu'orā, “Bupo busuami”, niwā. Āpērā “Ō'acūrē wereco'tegū u'musecju Jesure ucūami”, niwā.

³⁰Jesú narē niwī:

—Yū'ure tu'odutīḡu mejēta ucūami. Musā pe'ere tu'odutīḡu ucūami. ³¹Ni'cārōcārē Ō'acū a'ti turicjārārē bese, bu'iri da'reḡusami. Tojo nicā a'ti turicjārārē dutīḡu wātī cō'awīrōno'ḡūsami. ³²Apeye quē'rārē yū'ure na u'muarōpu tuumorōnu'cōcā, nipe'tirārē yū'u tiropu a'ticā weeguti, niwī Jesú.

³³Tojo nīḡū, yū'u curusapu wērīḡūsa'a nīḡū, tojo niwī. ³⁴Masā tere tu'orā, a'tiro niwā:

—Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu na bu'e'ocā, a'tiro tu'ono'wū: “Ō'acū bese'cu Cristo catinu'cūcūsami.” ¿De'ro weeacju mu'u pe'e tja “Ō'acū macū masū weronjō upatīḡu u'muarōpu tuumorōnu'cōno'ḡūsami”, niti? Ō'acū macū masū weronjō upatīḡu ¿noanojō niti? ni sērītiña'wā.

³⁵Jesú narē niwī:

—Yū'u a'ti nucūcācārārē sī'ose weronjō ni'i. Yū'u masārē Ō'acū yere añurō masicā wee'e. Yoaticā musā me'rā nigūsa'a. Yū'u a'topu niri curare musā yū'u bu'esere ējōpeoya. Tojo weerā musā wācūña marīrō na'it'arōpu sījarā weronjō wa'asome.

Yu'ure ejōpeotirā na'itī'arōpū nirā weronojō nima. Na weesere "A'tiro pe'e ũa'a", nīmasītisama. ³⁶ Yu'u s'ose weronojō nigū masā tiropū ni'i. Yu'u masā tiropū nirī curare yu'ure ejōpeoya. Tojo weerā masā quē'rā s'orī masā weronojō nirāsa'a. Ō'acū yere añurō masīrāsa'a. Āpērā quē'rārē masīcā weerāsa'a, niwī Jesú.

Jesú narē tojo nīca be'ro du'tiwā'cā wa'awī.

Judío masā wiorā Jesure ejōpeotise ni'i

³⁷ Jesú peje wee'omicā, judío masā wiorā cārē ejōpeotiwā. ³⁸ Na ejōpeoticā, Ō'acū ye queti ojāca pūrīpū Isaía oja'caronojōta queoro wa'awū.

Cū a'tiro ojacu niwī:

Ni'cūnojōputa ũsā weresere tu'otimi.

Ō'acū tutuase me'rā wee'ocā ī'amirā, ne ejōpeotima, ni ojacu niwī Isaía.

³⁹ Na ne ejōpeomasīti'que quē'rārē Isaía aperopū Ō'acū ye queti ojāca pūrīpūre a'tiro ojacu niwī:

⁴⁰ Ō'acū narē caperi bajutirā weronojō weecu niwī.

Cū yere tu'omasīticā weecu niwī.

Tojo weerā añurō cū weesere ī'amirā, ī'amasīticārā niwā.

Cū bu'esere tu'omirā, tu'omasīticārā niwā.

Cū bu'esere ejōpeorā, na ña'arō wee'quere du'u, acoboJose sērībopā.

Cū narē yu'ruobopī, nīca niwī Isaía.

⁴¹ Isaía Jesú tutuasere, cū asistesere ī'agū, cū ye cjasere tojo ucūcu niwī.

⁴² Pājārā judío masā Jesure ejōpeowā. Ni'cārērā wiorā waroputa ejōpeowā. Fariseo masārē uirā, bajuyoropū Jesure ejōpeosere ucūtiwā. Ũsārē judío masā na nerērī wī'ipū nirārē cō'awīrōrī nirā, tojo weewā. ⁴³ Wiorā Jesure ejōpeomirā, masā pe'ere Ō'acū nemorō añurō wācūcā ũawā.

Jesú masārē besese cjasere ucū'que ni'i

⁴⁴ Jesú nipe'tirā tu'oato nīgū, tutuaro ucūwī:

—Yu'ure ejōpeogu yu'u se'sarore ejōpeotimi. Yu'u pacu yu'ure o'ó'cu quē'rārē ejōpeomi. ⁴⁵ Yu'ure ī'agū, yu'ure o'ó'cu quē'rārē ī'ami. ⁴⁶ Yu'u s'ose weronojō ni'i. A'ti nucūcāpūre yu'ure ejōpeorā na'itī'arōpū tojaticā'to nīgū a'tiwū. Na yu'u bu'esere masīrāsama. Masīrā, añurō weerāsama. ⁴⁷ Yu'u bu'esere tu'omirā, tere weetirā, bu'iri cuorāsama. Yu'u narē bu'iri da'resome. Yu'u bu'iri da'regū a'titiwū. Narē yu'ruogu a'tiwū. ⁴⁸ Yu'ure ũatirānojō, yu'u bu'e'quere weetirānojō Ō'acūrē bu'iri da'reno'ajāpū nitojama. Yu'u bu'e'quere weetise bu'iri na a'ti ũmūco pe'ticā, bu'iri da'reno'rāsama. ⁴⁹ Yu'u se'saro yu'u ũaro bu'ewe'e. Yu'u pacu yu'ure o'ó'cu "Tojo ni bu'eya" nirō bu'e'e. ⁵⁰ Yu'u masī'i, yu'u pacu dutisere ejōpeorā catinu'cūcā'rāsama. Tojo weegu cū bu'eduti'caronojōta masārē bu'e'e, niwī Jesú.

13

Jesú cū bu'erā ye du'pocārīrē coe'que ni'i

¹ Judío masā bosenuu Pascua wa'atjo ni'cā nūmu du'sawū. Jesú cū a'ti turīpu ni'cu maata cū pacu tiropū wa'atjere masītojawī. Cū, cū yarā a'ti nucūcācārārē ma'īnu'cūcā'wī. Cū wērīse me'rā cū ũputu ma'īsere ī'owī.

²⁻⁴ Juda Iscariote, Simó macūrē wātī a'tiro wācūse o'ocu niwī. Jesure ī'atu'tirāpūre o'oduticu niwī. Jesú pe'e pūrīcā cū Ō'acū tiropū ni'cu a'tiwū nisere masīwī. Tojo nicā topū cū dajatojaatjere, cū pacu cūrē wīogu sōrōatje quē'rārē masīwī. A'tiro wēégū, ũsā ba'adujiri cura Jesú wā'cānu'cā, cū su'ti bu'icārōrē tuweecūuwī. Be'ro marī ejerītuwaropū tuucoeri caserore du'teō'owī. ⁵ Tu'ajanū'cō, acore bapapū pīosāawī. Te me'rā ũsā ye du'pocārīrē coenu'cāwī. Be'ro ti casero me'rā bopowī.

⁶ Cū Simó Pedro ye du'pocārīrē coenu'cārī cura Pedro cūrē niwī:

—Wīogu, ¿yé du'pocārīrē coegusari?

⁷ Jesú cūrē niwī:

—Ni'cārōacā yu'u weesere mu'u tu'omasītisa'a. Be'ropū masīgūsa'a.

⁸ Pedro cūrē niwī:

—Yé du'pocārīrē mu'u ne coesome.

Jesú cūrē niwī:

—Yu'u coeticā, mu'u yu'u me'rācūjū nisome.

⁹ Simó Pedro cūrē niwī:

—To pūrīcārē yé du'pocārīrē coegu, yé omocārī, ya dūpoa quē'rārē coeya.

¹⁰ Jesú pe'e cūrē niwī:

—Marī u'áca be'ro apaturi u'aapoya marísa'a. Sijáca be'ro du'pocārī dia'cūrē tuucoeno'sa'a. Musā ū'irī marīrā weronojō nī'i. Tojo nimicā, nī'cū musā wa'teropare ña'agū ū'irītigu weronojō nīmī, niwī Jesú.

¹¹ Jesú cūrē ī'atu'tirāpure o'oacjare masītojawī. Tojo weegu tojo niwī.

¹² Ūsā ye du'pocārīrē coéca be'ro cū bu'icjārō su'tirore sāña, ejanujāwī tja. Ūsārē niwī:

—¿Musā yu'u weesere tu'omasīti? ¹³ Musā yu'ure “Wioгу, ūsārē bu'egu” ni pisu'u. Tojota nī'i musā nīrōnojōta. ¹⁴ Yu'u musā wioгу, musārē bu'egu nimigū, musā ye du'pocārīrē coeapu. Tojo weerā musā quē'rā mejārōta weeya. ¹⁵ Musārē yu'u wee'quere ī'acū, weesirutuato nīgū a'te queosere wee'ioapu. A'merī añurō weeya. ¹⁶ Musārē diacjū wereguti. Ne nī'cū da'raco'tegu “Yu'u wioгу yu'ruro nī'i”, nīmasītisami. Nī'cū o'óno'cu quē'rā cūrē o'ó'cu yu'ruro nītisami. ¹⁷ Musā yu'u du'pocārī coesere masīrā, a'te yu'u wee'quere weérā, e'catirāsa'a.

¹⁸ »Yu'u musā nipe'tirāpure ucūgū weewe'e. Yu'u bese'cārārē masī'i. Ō'acū ye queti ojáca pūrīpu nīrōnojōta queoro wa'arosa'a. A'tiro ojano'wā: “Yu'u me'rā ba'adujimigū, yu'ure a'pēpūrīmī”, ni ojano'caro niwā. ¹⁹ Yu'u musārē weryugu wee'e. Tojo weerā yu'u nī'que queoro wa'acā, a'tiro nīrāsa'a: “Diacjūta Ō'acū o'ó'cu nīpī”, nīrāsa'a. ²⁰ Musārē queoro wereguti. Yu'u o'ó'cārā weresere tu'o ējōpeorā, yu'u quē'rārē ējōpeorāta weesama. Yu'ure ējōpeorā, yu'ure o'ó'cu quē'rārē ējōpeosama, niwī Jesú.

Jesú “Yu'ure ī'atu'tirāpure Juda o'ogusami” nise nī'i

(Mt 26.20-25; Mr 14.17-21; Lc 22.21-23)

²¹ Jesú ūsārē wéréca be'ro uputu bujawetiwī. Tu'ota basiorota werewī:

—Diacjūta nīgūti. Nī'cū musā wa'teropu yu'ure ī'atu'tirārē o'ogusami, niwī.

²² Cū tojo nicā tu'orā, ūsā ¿noarē tojo nīgū weeti? nīrā, mejō a'merī ī'adujicā'wā.

²³ Yu'u juā Jesú ma'ino'gū cū pu'to dujiwu. ²⁴ Tojo weegu Simó Pedro Jesure sērītiña'dutigu sīopuawī. ²⁵ Yu'u cū pu'toacā mu'rīwā, cūrē sērītiña'wā:

—Wioгу, ¿noanojō niti cū?

²⁶ Jesú yu'ure niwī:

—Yu'u pā yosóo'ono'gū nīgūsami. Cū tojo níca be'ro Simó macū Juda Iscariotere yosóo'owī. ²⁷ Cū tojo wéca be'ro wātī Judare sājāacu niwī. Jesú cūrē niwī:

—Mu'u weeatjere weebaque'oya.

²⁸ Ūsā nipe'tirā topu ba'adujirā, cū tojo nisere tu'omasīticāti. ²⁹ Nī'cārērā a'tiro wācūwū: “Juda cū niyerure co'tegu niyucā, Jesú cūrē apeyenōjō bosenuu cjasere duudutigu weepī, o pajasecuorārē niyeru o'odutigu o'odutiapī”, niwā. ³⁰ Juda cū pāre ñe'eca be'ro ūsā tiropu nī'cu wijaa wa'awī. Cū wijaari cura ñamīpu niwā.

A'merī ma'idutise nī'i

³¹ Juda wa'áca be'ro Jesú ūsārē niwī:

—Nī'cārōacā yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigupure yu'u tutuasere ī'ono'rōsa'a. Ō'acū tutuase quē'rā yu'u me'rāta ī'ono'rōsa'a. ³² Yu'u Ō'acū tutuasere ī'ocā, cū quē'rā yu'u tutuasere maata ī'ogūsami. ³³ Yu'u me'rācjarā, cārō musā me'rā nītuogusa'a. Musā yu'ure a'marāsa'a. Yu'u judío musārē toduporopure nī'caronojōta musārē nī'cārōacā nīgūti. Yu'u wa'atjopure musā wa'amasītisa'a. ³⁴ Musārē apeye ma'ma dutise cūngūti. Yu'u musārē ma'irōnojōta a'merī ma'īña. ³⁵ Musā a'merī ma'icā, āpērā nipe'tirā musārē yu'u bu'erā nisere masīrāsama, niwī Jesú.

Jesú Pedrorē “Mu'u yu'ure Masīwe'e' nīgūsa'a” nī'que nī'i

(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Lc 22.31-34)

³⁶ Simó Pedro cūrē sērītiña'wī:

—Wioгу, ¿no'opu wa'agusari?

Jesú cūrē niwī:

—Nī'cārōacā yu'u wa'atjopure mu'u wa'amasītisa'a. Be'ropu yu'ure sirutugusa'a.

³⁷ Pedro cūrē niwī tja:

—Wioгу, ¿de'ro weeacju yu'u mu'u me'rā maata wa'amasītisari? Yu'u quē'rā mu'u me'rāta wērīmasī'i.

³⁸ Jesú cūrē niwī:

—¿Nīrōta yu'u me'rā wērīmasīti? Mu'urē diacjūta nīgūti. Cārē'quē cū uuati duporo yu'ure ī'tiati “Cūrē masīwe'e”, nīgūsa'a, niwī Jesú.

¹ Jesú ũsārē a'tiro niwī:

—Musā ũputu waro wācūque'titicā'ña. Ō'acūrē ējōpeoya. Tojo nicā yu'u quē'rārē ējōpeoya. ² Yu'u pacu tiropu musā niatje wī'seri peje ni'i. Te maricāma, musārē wereboapā. Topu musā niatjore apoyugu wa'agu wee'e. ³ Musā niatjore apōca be'ro musārē miigū a'tiguti. Topure musā quē'rā ninu'cūcā'rāsa'a. ⁴ Musā yu'u wa'atjore masīsa'a. Yu'u wa'ari ma'a quē'rārē masīsa'a, niwī Jesú.

⁵ Tomás cūrē niwī:

—Wiogu, mu'u wa'atjore masīsa'a. ¿Ũsā de'ro wee masībosau mu'u wa'ari ma'arē?

⁶ Jesú cūrē niwī:

—Yu'u, yu'u pacu tiropu wa'ari ma'a weronojō ni'i. Yu'u masārē topu wa'acā weegú ni'i. Yu'u masārē diacjū cjasere masīcā wee'e. Narē catinu'cūcā weegú ni'i. Yu'ure ējōpeorā dia'cū yu'u pacu tiropu wa'arāsama. ⁷ Musā yu'ure masīrā, yu'u pacu quē'rārē masībosa'a. Ni'cārōacā me'rā cūrē masī'i. Musā yu'ure ī'arā, cūrē ī'arā weronojō ni'i, niwī Jesú.

⁸ Felipe Jesure niwī:

—Wiogu, mu'u pacure ī'ōña ũsārē. Cūrē ī'ase me'rā dia'cū ũsārē ejatuarosa'a.

⁹ Jesú cūrē niwī:

—Felipe, yu'u musā me'rā yoacā niwū. ¿Yu'ure ī'amasīweti yujupu? Yu'ure ī'agū yu'u pacu quē'rārē masīmi. ¿De'ro weegu yu'ure “Mu'u pacure ī'ōña”, niati? ¹⁰ ¿Yu'u, yu'u pacu me'rā puarā nimicā, ni'cūputa ni'i nisere ējōpeoweti? ¿Cū yu'upure nimi nise quē'rārē ējōpeoweti? Yu'u ucūsera yu'u se'saro ucūwe'e. Yu'u pacu yu'upure nigūta cū ũaro ucūmi. Yu'u weese quē'rārē yu'u se'saro weewe'e. Cūta cū ũaro weecā weemi. ¹¹ Yu'u, yu'u pacu me'rā ni'cūta ni'i nisere, cū yu'upure nisere ējōpeoya. Tere ējōpeotirā pūrīcā, yu'u weese pe'ere ī'a ējōpeocureya. ¹² Musārē diacjūta wereguti. Yu'ure ējōpeorā yu'u wee'caronōjōta yu'u wee'quere weesiruturāsama. Totā yu'u pacu tiropu yu'u wa'acāma, a'te nemorō weerāsama. ¹³ Musā yu'ure ējōpeocā, nipe'tise musā sērīsera o'ogusa'a. Te me'rā yu'u pacu tutuasere masīato nīgū tojo weegusa'a. ¹⁴ Yu'ure ējōpeorā, no'o musā sērīsera yu'tiguti.

Jesú “Espíritu Santure o'oguti” n'ique ni'i

¹⁵ »Musā yu'ure ma'írā, yu'u dutisere weerāsa'a. ¹⁶ Musārē yu'u pacure Espiritu Santure sērībosaguti. Cū musārē weetamuse me'rā wācūtutuanu'cūcā weegusami. Musā me'rā ninu'cūgūsami. ¹⁷ Espiritu Santu musārē queoro bu'egusami. Āpērā a'ti nucūcācjārā yu'ure ējōpeotirā cūrē masīrāsama. Tojo weerā cūrē moorāsama. Musā pūrīcā cūrē masī'i. Cū musā me'rā, musāpure ninu'cūgūsami. ¹⁸ Yu'u musārē cō'awā'cāsoma. Musā me'rā nigū a'tiguti tja. ¹⁹ Cā'rōacā be'ro masā yu'ure ī'asoma. Musā pūrīcā ī'arāsa'a. Yu'u catinu'cūcā'a. Tojo weerā musā quē'rā catinu'cūcā'rāsa'a. ²⁰ Yu'u pacu musārē Espiritu Santure o'ogusami. Tojo wēeca be'ro yu'u pacu me'rā yu'u nisere masīrāsa'a. Tojo nicā musā yu'u me'rā nisere, yu'u musāpure nisere masīrāsa'a. ²¹ Yu'u dutisere weegú diacjūta yu'ure ma'isere ī'osami. Yu'ure maigūrē yu'u pacu quē'rā ma'igūsami. Yu'u quē'rā ma'igūsa'a. Cūrē yu'u nisetisere ī'ogūsa'a, niwī Jesú.

²² Apī Jude, Iscariote mejēta Jesure niwī:

—¿Wiogu, de'ro weegu mu'u nisetisere ũsā dia'cūrē ī'ogūsari? ¿De'ro weegu a'ti turicjārā mu'urē ējōpeotirā quē'rārē ī'oweti?

²³ Jesú cūrē niwī:

—Yu'ure ma'igū yu'u dutisere weemi. Yu'u pacu cūrē ma'igūsami. Ũsā puarāputa cū me'rā nirāsa'a. ²⁴ Yu'ure ma'itigu pe'e yu'u ucūsera weetimi. Yu'u ucūse yé mejēta ni'i. Yu'u pacu yu'ure o'ócū cū weredutise ni'i.

²⁵ »Yu'u musā me'rā nīgū, a'te nipe'tisere were'e. ²⁶ Yu'u sērīcā, yu'u pacu Espiritu Santure musārē o'ogusami. Cū musārē weetamu, wācūtutuanu'cūcā weegusami. Nipe'tise musārē bu'egusami. Nipe'tise yu'u musārē bu'e'quere apaturi wācūcā weegusami.

²⁷ »Yu'u ni'cārōacā musārē we'eritī'i. Musā ye ejeripō'rārīpu ejerisājāse niato. Yu'u ejerisājāse me'rā musārē ejerisājācā weeguti. Yu'u ejerisājācā weese a'ti nucūcā cjase weronojō niwe'e. Tojo weerā “Yu'u wa'agu wee'e” nisere tu'orā, bujaweti, wācūque'titicā'ña. ²⁸ Musā “Yu'u pacu tiropu wa'agu wee'e” nicā tu'otojapu. “Be'ro yu'u musā me'rā nigū a'tiguti tja” nicā quē'rārē tu'oapu. Yu'u pacu yu'u yu'ruoro nimi. Musā yu'ure cū tiropu wa'ase queere tu'oapu. Tere tu'orā, diacjūta ējōpeorā pūrīcā, e'catiboapā. ²⁹ Yu'u musārē wereyugu weeapu. Tojo weerā yu'u musārē wereyu'quere queoro wa'acā, “Diacjūta nipi”, nirāsa'a. ³⁰ Wātī a'ti nucūcācjārārē dutigu a'titojami. Tojo weegu yu'u yoaticā musā me'rā ucūgūti. Cū yu'ure ne cārō dutimasītimi. ³¹ Tojo wa'arota weesasa'a. Yu'u pacu cū weeduti'quere weeguti. Yu'u tojo weecā, a'ti

nucūcācjārā yu'u pacure yu'u ma'isere masīrāsama. Te'a wa'arā. Wā'cānu'cāña, niwī ūsārē.

15

Jesú u'segu me'rā masārē queose were'que ni'i

¹ Jesú queose me'rā ūsārē a'tiro niwī:

—Yu'u u'segu weronojō ni'i. Yu'u pacu tigare co'tegu nimi. ² Yu'ure ējōpeorā tigu cjase dūpuri nima. Ō'acū u'segure ī'anurūgū weronojō niyugu, dūca marise dūpurire dūtecō'asami. Apeye dūcatise dūpurire añurō dūcatiato nīgū dateweenemosami. ³ Musā dūcatise dūpuri weronojō ni'i. Yu'u bu'e'quere ējōpeo, yu'ti'i. Tojo weegu yu'u pacu musā ña'arō wee'quere cō'atojawī. Musā acobocono'cārāpu nitoja'a. ⁴ Yu'u musāpure ninu'cūgūsa'a. Musā quē'rā yu'u me'rācjārā ninu'cūcā'ña. Ni'cā dūpu yucūgupu a'mesu'atimirō dūcatitisa'a. A'te weronojō musā yu'u me'rā ninu'cūtirā, ne añurō weemasosome.

⁵ »Yu'u nī'caronojōta yu'u u'segu weronojō ni'i. Musā tigu dūpuri ni'i. Yu'u me'rā ninu'cūgū, yu'u quē'rā cūpure nicā, cū añurō weemasīsami. Musā yu'u me'rā ninu'cūtirā, ne añurō weemasītisa'a. ⁶ Yu'u me'rā ninu'cūtigu dūtecō'a'que dūpuri weronojō nimi. Te ñai'que dūpurire see, pecame'epu ūjūacō'ano'sa'a.

⁷ »Musā yu'u me'rā ninu'cūrā, yu'u bu'esere wācūrā, Ō'acūrē musā ūasere sērīña. Cū yu'tigusami. ⁸ Musā añurō weérā, Ō'acū añuyu'ruami nisere ī'orāsa'a. Tojo weerā diacjūta musā yu'u bu'erā nīrāsa'a. ⁹ Yu'u pacu yu'ure ma'irōnojo'ta yu'u quē'rā musārē ma'i'i. Yu'u me'rā ninu'cūña. Tojo weecā, musārē ma'inu'cūgūsa'a. ¹⁰ Yu'u pacu yu'ure cū dūtisere weecā, ma'imi. Yu'u quē'rā yu'u dūtisere weecā, musārē ma'igūsa'a.

¹¹ »Yu'u e'catironojōta musārē e'catiato nīgū tojo ucū'i. Tojo weerā musā e'cati'yu'ruarāsa'a. ¹² Yu'u dūtise a'tiro ni'i. Yu'u musārē ma'irōnojo'ta a'merī ma'īña. ¹³ Ni'cū cū me'rācjārārē wērībosagu, narē ma'iyu'ruasami. Wērībosase nemorō ma'ita basiowe'e. ¹⁴ Musā yu'u dūtisere weérā, yu'u me'rācjārā ni'i. ¹⁵ Yu'u musārē “Yu'ure da'raco'terā nima”, nisome. Da'raco'terā na wioqu weesere masītisama. Musā yu'u me'rācjārā ni'i. Tojo weegu yu'u pacu yu'ure nī'quere werepe'ocā'a. ¹⁶ Musā yu'ure besetiwu. Yu'u pe'e musārē besewu. Añurō weeato nīgū tojo weewu. Musā añurō weese pe'tisome. Añurō weecā, musā yu'ure ējōpeocā, no'o Ō'acūrē sērīsenojōrē o'ogusami. ¹⁷ A'teta ni'i yu'u musārē dūtise. A'merī ma'īña, niwī.

Jesú “Yu'ure ējōpeocā, āpērā musārē ī'atu'tirāsama” nī'que ni'i

¹⁸ Jesú ūsārē a'tiro ninemowī:

—A'ti nucūcācjārā yu'ure ējōpeotirā musārē ī'atu'ticā, yu'ure ī'atu'timū'tā'quere wācūña. ¹⁹ Musā a'ti nucūcācjārā waro nicāma, na me'rācjārārē ma'irōnojo'ta musārē ma'ībosama. Yu'u musārē na wa'teropu nīrārē besewu. Musā a'ti nucūcācjārā weronojō niwe'e. Tojo weerā musārē ī'atu'tima. ²⁰ Yu'u musārē nī'quere wācūña. Ne ni'cū da'raco'tegu “Yu'u wioqu yu'ruoro ni'i”, nīmasītisami. Yu'ure ña'arō weema. Musā quē'rārē mejārōta ña'arō weerāsama. No'o yu'u bu'esere tu'orā, musārē tu'orāsama. ²¹ Musā yu'ure sirutucā ī'arā, nipe'tise ña'asere musārē weerāsama. Yu'ure o'ócure na masitise ye bu'iri tojo weerāsama.

²² »Yu'u a'ti di'tapure narē weregu a'titicāma, bu'iri moobosama. Na ni'cārōacārē bu'iri cuoma. “Ūsā bu'iri moo'o”, nīmasītisama. ²³ Yu'ure ī'atu'tirā yu'u pacu quē'rārē ī'atu'tima. ²⁴ Ne ni'cū weetisere na tiropure peje weef'omiwū. Yu'ure masīdutigū tojo weewu. Yu'u weef'otica be'roma bu'iri moobosama. Na yu'u wee'quere ī'awā. Tere ī'amirā, yu'ure ī'atu'tiwā. Yu'u pacu quē'rārē ī'atu'tiwā. ²⁵ Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu nīrōnojo'ta queoro wa'aro wee'e. A'tiro ni'i: “Bu'iri moomicā, yu'ure ī'atu'tiwā”, ni ojano'wū.

²⁶ »Espīritu Santu diacjū ucūgū, musārē weetamugū a'tigusami. Ūsā yu'u pacu me'rā cūrē o'orāsa'a. Cū a'tigu, queoro ye cjasere musārē weregusami. ²⁷ Musā quē'rā ye cjasere wererāsa'a. Musā ne waroputa yu'u me'rā nitojawa. Tojo weerā wererāsa'a, niwī Jesú.

16

¹ Jesú ūsārē ninemowī tja:

—Ye bu'iri āpērā musārē ña'arō weerāsama nisere were'e. Yu'ure ējōpeodu'ticā'to nīgū tojo were'e. ² Musārē judio masā nerēwuase wi'serīpu nimi'cārārē cō'awīrōrāsama. No'o musārē wējēcō'aca be'ro a'tiro nīrāsama. “Marī Ō'acū ūaro weerā wee'e”, nīrāsama. ³ Na yu'u pacure, yu'ure masī'tique ye bu'iri musārē ña'arō

weerāsama. ⁴ Yu'u weryegu wee'e. Tojo weerā queoro te wa'acā, musā "Tojota niwī", nirāsa'a.

Espiritu Santu ye cjase ni'i

»Yu'u musā me'rā nīgū, ne waropure maata a'tere weretiwu. ⁵⁻⁶ Ni'cārōacā yu'ure o'ó'cu tiropu wa'agu wee'e. Yu'u tojo nicā tu'orā, ne ni'cū yu'ure "¿No'opu wa'ati?" ni sērītiña'we'e. Mejō bujawetiworitica'a. ⁷ Yu'u musārē diacjūta nīgūti. Yu'u wa'acā, musārē añu nirōsa'a. Yu'u musārē Espiritu Santure o'ógusa'a. Yu'u wa'aticāma, cū musārē weetamugū, musā me'rā nīgū a'titibosami.

⁸⁻¹¹ »Espiritu Santu yu'ure ējōpeotirārē a'tiro masicā weegusami. "Ēsā ña'arā ni'i", ni tu'oña'cā weegusami. Apeye, yu'u diacjū weegū ni'i nisere ī'ogūsami. Yu'u pacu tiropu wa'ase me'rā tere ī'ogūsami. Yu'u topu wa'acā, yu'ure ī'asome. Tojo nicā yu'ure ējōpeotirārē Ō'acū bu'iri da'reatjere ī'ogūsami. A'tiro masirāsama: "Wātī, a'ti nucūcācjārārē dutigu Ō'acūrē bu'iri da'reno'acju nitojami", nirāsama.

¹² »Yu'u musārē peje werese cuomi'i. Ni'cārōacārē musā tu'omasitibosa'a. Tojo weegu werewe'e. ¹³ Espiritu Santu a'tigu, nipe'tisere queoro weregusami. Cū diacjū ucūgū nimi. Cū se'saro ucūsone. Ō'acū ucūsere, cū tu'o'quere wereturiagusami. Be'ropu wa'atje quē'rārē musārē weryugusami. ¹⁴ Espiritu Santu yu'ure añurō ucūgūsami. Yé cjasere musārē masicā weegusami. ¹⁵ Nipe'tise yu'u pacu cuose yé ni'i. Tojo weegu Espiritu Santu musārē yé quetire weregusami.

Bujawetimi'cārā e'catirāsama nise ni'i

¹⁶⁻¹⁷ »Cā'rōacā be'ro musā yu'ure ī'anemosome. Be'ro ī'arāsa'a tja. Yu'u pacu tiropu wa'ase ye bu'iri tojo wa'anirōsa'a, niwī Jesú.

Cū tojo nicā tu'orā, ūsā ni'cārērā a'merī ucūwū:

—¿De'ro nisirīrō weesari cū tojo nise? ¹⁸ "Cā'rōacā be'ro" cū nise ¿de'ro nisirīrō weesari? Ñe'enojōrē ucūgū ucūsamigu, masītisa'a, niwū.

¹⁹ Jesú ūsā tojo nisere masīgū, ūsārē niwī:

—Yu'u "Cā'rōacā be'ro ī'asome, be'ro ī'arāsa'a tja" ni'quere ¿a'merī sērītiña'rā weeti? ²⁰ Musārē diacjūta weregutī. Musā uti, pūrō bujawetirāsa'a. A'ti turicjārā pe'e e'catirāsama. Musā bujawetimi'cārā be'ro e'catirāsa'a. ²¹ A'tiro wa'ase weronojō nirōsa'a. Ni'cō nijīpaco co wī'magū wuase duporoacā pūrīse tu'oña'samo. Co wuāca be'ro co pūrīse tu'oña'quere wācūtisamo. Co macū bajuase pe'ere ī'agō e'catigo, tojo weesamo. ²² Co weronojō musā ni'cārōacā pi'eti'i. Be'ro yu'u musārē ī'agū a'tiguti tja. Yu'u tojo weecā ī'arā, musā e'catiyu'ruarāsa'a. Āpērā musārē bujaweticā weemasitirāsama.

²³ »Musā tojo e'catiri numurē musā tu'otisere ne sērītiña'some majā. Diacjūta musārē nīgūti. Musā yu'ure ējōpeocā ī'agū, nipe'tise musā sērīsere yu'u pacu yu'tigusami. ²⁴ Toduporopu yu'u tutuase me'rā yu'u pacure ne sērītiwu. Ni'cārōacārē musā yu'ure ējōpeotjārā sērīña. Musā tojo weecā, cū yu'tigusami. Cū yu'ticā, musā e'catiyu'ruarāsa'a.

Jesú masārē "A'tiro weeguti" ni'que ni'i

²⁵ »Yu'u musārē queose me'rā wereapu. Be'ro queose marīrō diacjūta yu'u pacu ye quetire weregusa'a. ²⁶ Espiritu Santu a'tica be'ro musā yu'ure ējōpeotjārā, yu'u pacure sērīrāsa'a. Yu'u tojo nīgū, "Yu'u pacure musārē sērībosaguti", nīgū mejēta wee'e. Musā basu sērīrāsa'a. ²⁷ Cūta musārē ma'imi. A'tiro ni'i. Musā yu'ure ma'imi. Tojo nicā musā yu'ure "Ō'acū tiropu ni'cu a'tipī", ni ējōpeo'o. Tojo weegu Ō'acū musārē ma'imi. ²⁸ Yu'u pacu me'rā ni'cu yu'u a'ti nucūcāpure a'tiwū. Ni'cārōacā yu'u a'topu ni'cu yu'u pacu tiropu dajatojaaguti tja.

²⁹ Cū tojo nicā tu'orā, ūsā cūrē niwū:

—Ni'cārōacārē mu'u queose me'rā werewe'e. Diacjū ucūcā'a. ³⁰ Ni'cārōacā ūsā masī'i. Mu'u nipe'tisere masīpe'ocā'a. No'o sērītiña'se duporo masītoja'a. Tojo weerā mu'u Ō'acū tiropu ni'cu a'tipā nisere masī'i.

³¹ Jesú ūsārē niwī:

—¿Musā ējōpeoti majā? ³² Tojo ējōpeomirā, maata no'o musā wa'asī'rīrō du'tistearāsa'a. Yu'u ni'cūta tojagūsa'a. Ni'cūta niwe'e, nīgū pe'e. Yu'u pacu yu'u me'rā nimi. ³³ Yu'ure ējōpeorā ejerisājāse cuoato nīgū a'te nipe'tisere musārē wereapu. A'ti nucūcācjārā musārē pi'eticā weerāsama. Na tojo weemicā, wācūtutuaya. Yu'u a'ti nucūcācjārā na ña'arō weesere docaque'acā weetojawū. Tojo weerā yu'ure ējōpeorā wācūtutuaya.

17

Jesú cǎ bu'erǎ ye niatjere cǎ pacure sēribosa'que ni'i

1 Jesú tojo níca be'ro í'amorō, a tiro niwí:

—Pacu, mu'u yu'ure cǎu'que eja'a. Yu'u mu'u macǎ nisere masārē í'ofa. Mu'u tojo weecǎ, yu'u masārē mu'u tutuasere, mu'u ańuyu'rusere í'ogǎsa'a. ² Mu'u yu'ure masǎ nipe'tirǎ wiogu sōrōwǎ. Nipe'tirǎ mu'u o'ocǎrǎrē catinu'cǎcǎ weedutigu yu'ure sōrōwǎ. ³ Masǎ mu'u ō'acǎ ni'cǎ nigǎrē, tojo nicǎ yu'ure mu'u o'ó'cure ējōpeorǎ catinu'cǎcǎrǎsama.

⁴ »Yu'u a'ti nucǎcǎpǎre mu'u tutuasere, mu'u ańuyu'rusere masārē í'owǎ. Mu'u yu'ure cǎu'quere weepe'ocǎ'wǎ. ⁵ Pacu, a'ti nucǎcǎ weese duporo yu'u mu'u me'rǎ niwǎ. Mu'u me'rǎ nigǎ, mu'u weronojō nisetiwu. Ni'cǎrōacǎrē mu'u tīropu wa'agu wee'e. Yu'ure mejǎrōta weeya tja.

⁶ »Mu'u ā'rǎrē a'ti nucǎcǎpǎ nirǎ wa'terore besewu. Yu'ure narē o'oguti nigǎ, tojo weecu niwǎ. Mu'u nisetisere narē masícǎ weewu. Na mu'u yarǎ nimi'cǎrǎrē yu'ure wiawu. Na mu'u dutisere weewǎ. ⁷ Ni'cǎrōacǎ na masíma, nipe'tise yu'u cuose mu'u o'oque ni'i, nima. ⁸ Narē nipe'tise mu'u wereduti'quere werewu. Na tere tu'orǎ, ējōpeowǎ. Na diacǎta yu'u mu'u tīropu a'ti'quere ējōpeowǎ. Tojo nicǎ mu'u yu'ure o'ó'quere ējōpeowǎ.

⁹ »Yu'u na ye niatjere mu'urē sēr'i. Āpērǎ yu'ure ējōpeotirǎ yema sēr'iwe'e. Yu'ure mu'u o'ocǎrǎ mu'u yarǎ nima. Tojo weegu mu'urē sēr'i. ¹⁰ Nipe'tirǎ mu'u yarǎ, yarǎ nima. Yarǎ quē'rǎ mu'u yarǎ nima. Na yu'ure ējōpeo, yu'u tutuagu nisere masārē masícǎ weema.

¹¹ »Yu'u a'ti nucǎcǎpǎ tojaque'asome. Yu'u bu'erǎ pǎrícǎ tojarǎsama. Yu'u mu'u tīropu wa'agu wee'e. Pacu, ańuyu'ragu, mu'u tutuase me'rǎ mu'u yu'ure o'ocǎrǎrē ańurō co'teya. Mu'u tojo weecǎ, marí nírōnojōta na ni'cǎrō me'rǎ nírǎsama. ¹² A'ti nucǎcǎpǎre yu'ure mu'u o'ocǎrǎ me'rǎ nigǎ, mu'u tutuase o'oque me'rǎ narē co'tewu. Ne ni'cǎ bajuriotiwu. Ni'cǎ dia'cǎ toduporopu bajuduti'cu weronojō ni'cure bajuriowu. Mu'u ye queti ojǎca pǎrípǎ nírōnojōta na oja'que queoro wa'aro wee'e.

¹³ »Ni'cǎrōacǎ yu'u mu'u tīropu wa'agu wee'e. Yu'u a'ti nucǎcǎpǎ nigǎ, mu'u ye quetire werewu. Tere tu'orǎ, na yu'u weronojō e'catiato nigǎ werewu. ¹⁴ Mu'u wereduti'quere narē wereturiawu. Na yu'ure ējōpeotǎrǎ, yu'u weronojō nima. A'ti ǎmucocǎrǎ weronojō wǎcǎtítima. Tojo weerǎ na quē'rǎrē masǎ í'atu'tima. ¹⁵ «Narē, a'ti nucǎcǎpǎ nírǎrē mu'u tīropu miańa», nigǎ mejēta wee'e. Wǎtí pe're cǎ'mota'aya nigǎ, tojo ni'i. ¹⁶ Yu'u a'ti ǎmucocǎ niwe'e. Na quē'rǎ yu'ure ējōpeorǎ a'ti ǎmucocǎrǎ weronojō wǎcǎsetítima. ¹⁷ Mu'u ye queti diacǎjǎ waro ni'i. Te me'rǎ narē mu'u ńuro weejǎ ańurǎ wa'acǎ weeya. ¹⁸ Yu'ure mu'u ye quetire a'ti nucǎcǎcǎrǎrē weredutigu o'owu. Yu'u quē'rǎ yu'u bu'erǎrē a'ti nucǎcǎcǎrǎrē weredutigu o'ó'o. ¹⁹ Mu'u ńaronojō na ye niatjere wēribosaguti. A'tiro yu'u weecǎ, na quē'rǎ mu'u ńaronojō diacǎjǎ weerǎsama.

²⁰ »Yu'u na dia'cǎrē sēribosawe'e. Be'ropu na bu'esere tu'o ējōpeoajǎ quē'rǎrē sēribosa'a. ²¹ Na marí me'rǎ ni'cǎrō me'rǎ niato nigǎ tojo wee'e. Pacu, yu'u mu'u me'rǎ nírōnojō, mu'u yu'u me'rǎ nírōnojō na quē'rǎ niato. Tojo wa'acǎ í'arǎ, a'ti nucǎcǎcǎrǎ yu'ure mu'u o'ó'quere ējōpeorǎsama. ²² Yu'ure mu'u tutuase, ańuyu'rusere o'owu. Yu'u quē'rǎ yarǎrē o'oturiawu. Narē ni'cǎrō me'rǎ marí weronojō niato nigǎ tojo weewu. ²³ Yu'u napure ni'i. Mu'u pe'e yu'upure ni'i. Tojo weerǎ na ni'cǎrō me'rǎ nírǎsama. Tojo wa'acǎ í'arǎ, a'ti nucǎcǎcǎrǎ mu'u yu'ure o'ó'quere masírǎsama. Apeyere, mu'u yu'ure ma'irōnojōta «Maríre ma'imi», nírǎsama.

²⁴ »A'ti turi weese duporo mu'u yu'ure ma'iwǎ. Tojo weegu mu'u nisetisere yu'ure o'owu. Pacu, mu'u o'ocǎrǎrē yu'u me'rǎ nicǎ ńasa'a. Narē yu'u tutuasere í'adutigu tojo wee'e. ²⁵ Pacu, mu'u queoro wee'e. A'ti nucǎcǎcǎrǎ yu'ure ējōpeotirǎ mu'urē masítima. Yu'u mu'urē masí'i. Ā'rǎ yu'u bu'erǎ mu'u yu'ure o'ó'quere masíma. ²⁶ Mu'u nisetisere narē masícǎ weewu. Tojo masícǎ weenu'cǎcǎti. Mu'u yu'ure ma'irōnojōta na quē'rǎrē a'merí ma'idutigu tojo wee'e. Tojo nicǎ yu'u na me'rǎ nínu'cǎgǎti nigǎ, tojo wee'e, niwí Jesú.

18

Jesure surara na ńe'ewǎ'cǎ'que ni'i

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Lc 22.47-53)

1 Jesú cǎ pacure sēríca be'ro ńsǎ Jerusalēpure wijawu. Wija, Cedrón wǎmetiri maarē pē'awǎ. Tí maa siaquijipǎ na olivo ote'caro niwǎ. ńsǎ topu wa'awu. ² Juda Jesure

Ī'atu'tirārē o'ori masū quē'rā te olivo nirōrē masīwī. Jesú todəporo pejetiri ūsārē su'ori sijawī. Tojo weegu masīwī. ³ Ūsā topu nirī cura ni'cā curua surara me'rā Juda etawī. Āpērā quē'rā ni'cārārē Ō'acū wi'i co'terā surara niwā. Pa'ia wiorā, fariseo masā o'óno'cārā niwā. Na añurō wāmotiwā. S'ose tuturi, s'osepa me'rā a'tiwā. ⁴ Jesú cārē wa'atjere masitojacu niwī. Tojo weegu “¿Noarē a'mati?” niwī.

⁵ Cūrē yu'tiwā:

—Jesú Nazarecjūrē a'ma'a, niwā. Jesú narē niwī:

—Yu'uta ni'i.

Juda Jesure Ī'atu'tirārē o'ori masū na me'rā niwī. ⁶ Jesú “Yu'uta ni'i” nicā tu'orā, na uirā, dústi bu'ruque'awā. ⁷ Jesú apaturi sērītiña'wī tja:

—¿Noarē a'mati?

Cūrē yu'tiwā:

—Jesú Nazarecjūrē a'ma'a, niwā.

⁸ Jesú narē niwī:

—Musārē weretoja'a, yu'uta ni'i. To pūrīcā yu'ure a'marā, ā'rā yu'u bu'erārē du'uo'oya.

⁹ Jesú cū ucū'que queoro wa'ato nīgū tojo niwī. Cū ní'que a'tiro niwū: “Yu'u pacu o'o'cārārē ne ni'cū bajuriotiwū”, niwā. ¹⁰ Cū tojo nica be'ro Simó Pedro cū ya di'pjirē wejeweewī. Wejewee, pa'ia wiojure da'raco'tegu Malco wāmetigure diacjūca o'meperore dutepā'rēwī. ¹¹ Cū tojo weecā Ī'agū, Jesú Pedrore niwī:

—Mu'u ya di'pjirē nurōña. Yu'u pacu pi'etiduti'caronojōta pi'etiguti, niwī Jesú.

Jesure Anás ya wi'ipu mia'que ni'i

(Mt 26.57-58; Mr 14.53-54; Lc 22.54)

¹²⁻¹³ Surara, tojo nicā na wioгу, āpērā pa'ia wiorā na o'ó'cārā Jesure du'te, Anás wāmetigu ya wi'ipu miawā. Cū Caifá mañecū niwī. Caifá titare pa'ia wioгу niwī.

¹⁴ Cūta todəporopure judío masārē “Ni'cū nipe'tirā ye niatje wērībosacā, marīrē añurōsa'a” ni'cu niwī.

Pedro Jesure “Masīwe'e” ní'que ni'i

(Mt 26.69-70; Mr 14.66-68; Lc 22.55-57)

¹⁵ Na Jesure miacā, yu'u Juā, tojo nicā Simó Pedro, ūsā puarā narē sirutuwā'cāwū. Pa'ia wioгу yu'ure Ī'amasīwī. Tojo weegu yu'u Jesú me'rā wioгу ya wi'i po'peapu sājāawā. ¹⁶ Pedro pe'e sopepu tojanu'cāwī. Cū tojo weecā Ī'agū, yu'u sope co'tego me'rā ucū, cūrē pijisōrōwā. ¹⁷ Be'ropu co Pedrore sērītiña'wō:

—¿Mu'u s'ī'i me'rācjū mejēta niti?

Pedro core niwī:

—Niwe'e, niwī.

¹⁸ Pūrō yusuawū. Tojo weerā ti wi'i da'raco'terā, tojo nicā surara pecame'e wījāwā. Na ti me'e sumutopu sō'manu'cūburowā. Pedro quē'rā na me'rā sō'magū wa'awī.

Pa'ia wioгу Jesure sērītiña'que ni'i

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Lc 22.66-71)

¹⁹ Pa'ia wioгу Anás Jesure sērītiña'cu niwī:

—¿Noanojō niti mu'u bu'erā? ¿Ñe'enojōrē mu'u bu'eti narē? nicu niwī. ²⁰ Jesú cārē yu'ticu niwī:

—Yu'u nipe'tirā tu'oropu bu'ewū. Judío masā nerēse wi'seripu, tojo nicā Ō'acū wi'i judío masā nerēwuaropu bu'ewū. Ya'yioropu bu'etiwū. ²¹ ¿De'ro weegu yu'ure sērītiña'ti? Āpērā yu'ure tu'o'cārārē sērītiña'ña. Na masísama. Na mu'arē wererāsama, nicu niwī Jesú.

²² Jesú tojo nicā tu'ogu, ni'cū Ō'acū wi'i co'tegu surara Jesú ya diapoare paacu niwī. Cūrē nicu niwī:

—¿De'ro weegu tojo yu'titi pa'ia wiojure?

²³ Jesú cārē nicu niwī:

—Yu'u ña'arō nica be'ro “Te bu'iri paapu. Te ña'a ni'i”, niña. Añurō nica be'roma ¿de'ro weeacju yu'ure paati? nicu niwī Jesú.

²⁴ Be'ro Anás Jesure du'teno'cure tja pa'ia wioгу Caifá tiropu o'ówī.

Pedro nisoonemo'que ni'i

(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72; Lc 22.58-62)

²⁵ Tojo weeri cura Pedro pecame'e sumuto sō'manu'cūwī. Topu nirā cūrē sērītiña'wā:

—¿Mu'u s'ī'i me'rācjū mejēta niti?

Pedro narē niwī:

—Niwe'e.

²⁶ Be'ro ni'cũ pa'ia wiogure da'racote'ga, Pedro cũ o'mepero dutepã'rẽ'cu acaweregu Pedrore niwĩ:

—Yu'u mejẽpu mu'urẽ olivo ote'caropũ cũ me'rã nicã ï'apu.

²⁷ Pedro apaturi nisoowĩ. Tojo nĩca be'ro cãrẽ'quẽ uuwĩ.

Jesure Pilato romano masã wiogu tiropu na mia'que ni'i
(Mt 27.1-2,11-14; Mr 15.1-5; Lc 23.1-5)

²⁸ Be'ro Jesure Caifã ya wi'ipu ni'cure Pilato ya wi'ipu miawã. Bo'rearopu weewu. Judio masã wiorã ti wi'ipure sãjãatiwã. Ti wi'ipure sãjãarã, Pascua bosenumu ba'awuasere ba'atibopã. Pilato judio masũ nitimi nise bu'iri na bu'iritirã tu'oña'bopã. Tojo weerã cũ ya wi'ire sãjãatiwã. ²⁹ Na sãjãaticã ï'agũ, Pilato na me'rã ucũgũ wijaatiwĩ. Narẽ niwĩ:

—¿Musã ã'rĩrẽ ñe'enojõ weresãrã weeti?

³⁰ Na cãrẽ niwã:

—Cũ ña'arõ weeticãma, mu'u tiro cãrẽ miititiboapã.

³¹ Na tojo ya'ticã tu'ogu, Pilato niwĩ:

—Cãrẽ miaña. Musãrẽ dutironojõta musã basu beserã wa'aya.

Judio masã wiorã cãrẽ niwã:

—Ësã judio masã ne ni'cũ masũrẽ “Wẽjẽña” nĩmasĩtisa'a, niwã.

³² Titapure romano masã wiogu masã ña'arãrẽ na wẽjẽdutiãrẽ curusapu paabi'pecũcãrã niwã. Tojo weero Jesũ toduporo ni'que queoro wa'awu. Cũ “Yu'ure u'muarõpu tuumorõnu'cõrãsama”, niwĩ. ³³ Pilato Jesure piji, cũ ya wi'ipu majãmisãjãawĩ. Jesure sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Mu'uta niti judio masã wiogu?

³⁴ Jesũ ya'ticu niwĩ:

—¿Mu'u basu mu'u wãcũrõ me'rã sãrĩtiña'ti? o ¿ãpẽrã mu'urẽ wereati?

³⁵ Pilato cãrẽ nicu niwĩ:

—¿De'ro weegu ya'u masĩbosau? Yu'u judio masũ mejẽta ni'i. A'topure mu'u ya di'tacjãrã judio masã, tojo nicã pa'ia wiorã mu'urẽ miitiamã. ¿De'ro weeati mu'u?

³⁶ Jesũ nicu niwĩ:

—Yu'u a'ti nucũcãcjũ wiogu niwe'e. Yu'u tojo nicãma, judio masã wiorãrẽ o'odutitirã ya'ure siruturã a'mequẽboapã. Yu'u apesecjũ wiogu ni'i.

³⁷ Cũ tojo nicã tu'ogu, Pilato nicu niwĩ:

—¿To pũricãrẽ mu'u wiogu niti?

Jesũ cãrẽ nicu niwĩ:

—Mu'u nĩrõnojõta ya'u wiogu ni'i. Yu'u diacjũ cjasere weregu a'topu a'ti, bajuawu. Nipe'tirã diacjũ cjasere uarã, ya'u ucũsere tu'oma.

³⁸ Pilato cãrẽ nicu niwĩ:

—¿Ñe'enojõ nĩrõ nisasa'a diacjũ cjase? nicu niwĩ.

“Jesure wẽjẽrõna'a” ni'que ni'i
(Mt 27.15-31; Mr 15.6-20; Lc 23.13-25)

Pilato Jesure sãrĩtiña'ca be'ro judio masã wiorã me'rã ucũgũ wijaaticu niwĩ tja. Narẽ niwĩ:

—Yu'u cãrẽ ne bu'iri bocatiasu. ³⁹ Musã weewuase a'tiro ni'i. Pascua bosenumu nicã bu'iri da'reri wi'ipu nigãrẽ ya'ure du'uwĩrõdutisa'a. ¿Musã cãrẽ judio masã wiogure du'uwĩrõcã uasari?

⁴⁰ Cũ tojo nicã tu'orã, na pũrõ caricũwã:

—Cãrẽ ne du'uwĩrõticã'ña. Barrabã pe'ere du'uwĩrõña, niwã. Barrabã ña'arõ weeri masũ niwĩ.

19

¹ Masã “Barrabãre du'uwĩrõña” ni caricũcã tu'ogu, Pilato Jesure tãrãdutiwĩ. ² Surara ni'cã be'to pota me'rã wéeca be'tore cũ dupoapure peocãrã niwã. Apero, ni'cãrõ su'tiro wiogu sãñarõnojõ sõ'a ñibocurerore sãacãrã niwã. ³ Be'ro cũ pu'to wa'a, cãrẽ bujicã'rã, a'tiro nicãrã niwã:

—Judio masã wiogure aũurõ wa'ato. Tojo nĩrãta, cũ diapoare paamujãcãrã niwã.

⁴ Pilato po'peapu ni'cu wijaatiwĩ tja. Masãrẽ niwĩ:

—Yu'u cãrẽ ne cã'rõacã bu'iri bocatiasu. Tojo weegu musã tiropu pijiwijaatiguti. Musã ï'arãsa'a, niwĩ.

⁵ Be'ro Jesũ wijaatiwĩ. Cũ pota be'tore pesawĩ. Wiogu su'tiro surara o'o'carore sãñawijaatiwĩ. Cũ wijaatãca be'ro Pilato masãrẽ a'tiro niwĩ:

—Ī'aña. Ā'rī nimi.

⁶ Pa'ia wiorā, āpērā Ō'acū wi'i co'terā surara cūrē ĩ'arā, pūrō caricūwā:

—Cūrē curusapū paabi'pe wējēña, ni caricūwā.

Pilato narē niwī:

—Musā basu cūrē curusapū paabi'pe wējērā wa'aya. Yu'u cūrē ne cā'rōacā bu'iri bocatisa'a, niwī.

⁷ Judío masā wiorā cūrē niwā:

—Cū “Yu'u Ō'acū macū ni'i”, niwī. Ĕsārē duti'que tojo ucūgānojōrē wējēduti'i, niwā.

⁸ Pilato cū “Ō'acū macū ni'i” nisere tu'ogu, nemorō uiwī. ⁹ Be'ro Jesure pijisājāa, cūrē sērītiña'cu niwī tja:

—¿No'ocjū niti mu'u?

Jesú cūrē ne yu'titicu niwī.

¹⁰ Cū yu'titicā ĩ'agū, Pilato cūrē nicu niwī:

—¿De'ro weegu yu'ure yu'tiweti? ¿Mu'u masiweti? Yu'u mu'urē du'uwīrōgū, du'uwīrōmas'i. Wējēdutigū quē'rā, wējēdutimas'i, nicu niwī.

¹¹ Jesú cūrē nicu niwī:

—Ō'acū mu'urē cā'mota'acā, mu'u tojo weemasitiboapā. Tojo weegu yu'ure mu'u tiropū o'o'cu mu'u nemorō bu'iritimi, nicu niwī.

¹² Cū tojo nicā tu'ogu, Pilato Jesure “¿De'ro wee cūrē yu'u du'uwīrōgūsariba?” nicu niwī. Cū tojo weesī'ricā ĩ'arā, judío masā wiorā pūrō caricūwā:

—Mu'u cūrē du'uwīrōgū, romano masā wiogu me'rācjū nisome. No'o ni'cū “Yu'u judío masā wiogu waro ni'i” nigānojō romano masā wiogure yu'ranu'cāgū weemi. Cū me'rācjū nitimi, ni caricūwā.

¹³ Na tojo nicā tu'ogu, Pilato Jesure na ūtā me'rā yéeca papū pijiwijaadutiwī. Hebreo ye me'rā Gabata wāmetiwū. Topū Pilato masārē besewuawī. Tojo weegu cū topū dujiwī.

¹⁴ Titare ni'cā namu du'sawū Pascua bosenumu wa'atji dūporo. Dajaritero wa'tero niwā. Pilato topū dujigu, judío masā wiorārē niwī:

—Musā wiogure ĩ'aña.

¹⁵ Na caricūnemowā:

—Cūrē wējēña. Curusapū paabi'pe wējēña, niwā.

Pilato niwī:

—Yu'u musā wiogure curusapū paabi'pe wējēdutigusami, ¿ni wācūmiti?

Pa'ia wiorā cūrē niwā:

—Ĕsā wiogu ni'cūta romano masā wiogu waro nimi.

¹⁶ Na tojo nicā tu'ogu, Pilato surarare Jesure curusapū wējēdutigū o'owī. Be'ro na cūrē miawā.

Na curusapū paabi'pe'que ni'i

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Lc 23.26-43)

¹⁷ Jesú na “Masā boaweeca dūpoa” nirōpure wa'agu, curusare wuawā'cāwī. Hebreo ye me'rā Gólgota wāmetiwū. ¹⁸ Topū cūrē curusapū paabi'pewā. Āpērā puarā quē'rārē tojota weewā. Jesure na deco nu'cōwā. Āpērā pe'ere, ni'cūrē diacjū pe'e, apīrē cūpe pe'e nu'cōwā. ¹⁹ Pilato Jesú dūpoa bu'i curusapū cū oja'quere ō'odutiwī. A'tiro ojano'wū: “Jesú Nazarecjū judío masā wiogu nimi.” ²⁰ Te oja'que hebreo ye, griego ye, latín ye me'rā niwā. Jesure paabi'pe'caro macā pu'to niwā. Tojo weerā pājārā judío masā tere bu'ewā. ²¹ Pilato oja'quere bu'erā, pa'ia wiorā cūrē nicārā niwā:

—Mu'u “Judío masā wiogu nimi”, ni ojatiboapā. A'tiro pe'e ojaboapā. “Cū ‘Judío masā wiogu ni'i’, niami”, nioboapā.

²² Pilato narē niwī:

—Yu'u ojasī'rī'caronojō ojatopapū. Dūcayusome majā.

²³ Be'ro ba'paritirā surara Jesure paabi'pe'cārā cū ye su'tire seeneowā. Seeneo, nānucū dūcawaawā. Cū ya su'tiro docacjārō deroa'mesu'oya marīwū. ²⁴ Tojo weerā surara a'merī niwā:

—A'tore tū'rēticā'rā. Mejō nībocaperā. ¿Noa a'tore wapata'arosarito? niwā.

Na tojo weecā, Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu oja'que queoro wa'awū. A'tiro ojano'caro niwā: “Yé su'tire dūcawaawā. Tere nībocaperā wapata'awā.” A'te ni'caronojōta surara weewā.

²⁵ Jesú ya curusa pu'to a'ticurā numia niwā. Cū paco, cū mūgō María Cleofas namo, tojo nicā María Magdalena niwā. ²⁶ Jesú cū pacore, tojo nicā yu'u Juā cū uputu ma'ino'gū co tiro nu'cūcā ĩ'agū, core niwī:

—Ma'u, ā'rī mu'u macū nimi.

²⁷ Be'ro yu'ure niwī:

—Yu'u pacore mu'u paco weronojō cuoya. Toó tojamo mu'u paco, niwī Jesú. To be'ro core ya wi'ip̄u miitojaawu.

Jesú wērī'que ni'i

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49)

²⁸ Jesú cū pacore co'tedutica be'ro “Nipe'tise yu'ure weeduti'quere tu'aja'a”, niwī. Ō'acū ye queti ojāca pūrīp̄u oja'que wa'ato níqū Jesú a'tiro niwī:

—Acowuosa'a.

²⁹ Topu ni'cārū vino pi'ase poseyetju dujiwu. Tojo weerā surara ni'cā si'tia mii ñamiowā. Ñamio, hisopo wāmetiri siti d̄up̄upu ti si'tiare d̄u'reō'o sīomorōwā Jesú tiropu. ³⁰ Cū tere si'rīwī. Be'ro niwī:

—Nipe'tise tu'ajatoja'a.

Cū tojo nīca be'ro cū d̄up̄oa paamu'rīyoja, wērīa wa'awī.

Jesure na ñosē'que ni'i

³¹ Jesú cū wērīcaterore ni'cā numu Pascua bosenumu wa'atjo d̄u'sawu. Ti bosenumu sauru judío masārē soodutīca numu bosenumujo waro nicaro niwū. Ti numurē wērī'cārā curusapu nicā judío masā wiorā uaticārā niwā. Tojo weerā na Pilato tiropu wa'a, cū yarā surarare narē maata wērīato nīrā na ye ñecārīrē paanu'aduticārā niwā. Be'ro na upure miidijow, aperopu miaduticārā niwā. ³² Tojo weerā surara ni'cārē paanu'amū'tāwā. Be'ro apī quē'rārē tojota weewā. ³³ Jesúma wērī'cupure i'awā. Tojo weerā cūma paanu'atiwā.

³⁴ Mejō dia'cū ni'cū surara Jesure paatipa'mapu ñosēwī. Cū tojo weecā, dí aco me'rā o'maburowe. ³⁵ Yu'u a'tere i'awū. Diacjūta ni'i. Musā quē'rā a'tere ējōpeoato níqū nisārē wewē'e. ³⁶ A'te Ō'acū ye queti ojāca pūrīp̄u nīrōnojōta wa'ato nīrō tojo wa'awu. A'tiro ojano'wū: “Cū ye ō'arī ne ni'cā ō'a paanu'aña marīōsa'a.” ³⁷ Apero Ō'acū ye queti oja'caro quē'rārē a'tiro niwū: “Na cāmida're'cupure i'arāsama”, ni ojano'wū.

Jesure na sīosōrōcūuo'que ni'i

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56)

³⁸ Jesú wērīca be'ro José Arimatea wāmetiri macācjū Pilatore Jesú ya upure sērīcu niwī. José Jesure ējōpeogu niwī. Cū judío masā wiorārē uigu, ya'yioropu ējōpeo niseticā'cu niwī. Pilato “Jau, Jesú ya upure miaña”, nicā tu'ogu, cū ya upure miidijowī. ³⁹ Nicodemo toduporo ñamip̄u Jesú me'rā ucūgū eja'cu quē'rā peje treinta kilos u'mutisere miiejawī. Te u'mutise a'te niwū. Mirra aloe me'rā morē'que niwū. ⁴⁰ Na puarā José, Nicodemo su'tiro añurī casero u'mutise wa're'que caseri me'rā Jesú ya upure omawā. Judío masā wērī'cārārē yaarā weewuaronojōta weewā. ⁴¹ Jesure paabi'pe'caro pu'to otese ote'caro niwū. Te ote'caro deco ni'cā masāpe na ūtāgāpu se'ēca tuti niwū. Ti pe ne ni'cāti wērī'cārārē sīosōrōcūuno'ña marīwū. ⁴² Topu Jesure miaa, ti pepu sīosōrōcūuowā. Na tojo weeri cura mujīp̄u sājārī curapu niwū. Judío masā na da'radutitica numu sājārōpu weewu. Tojo weerā ti pe pu'toacā niyucā, topu sīosōrōcūuowā.

20

Jesú cū masā'que ni'i

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lc 24.1-12)

¹ Soorinumu nicā bo'rease d̄uporo María Magdalena Jesú masāpepu wa'aco niwō. Ti pere bi'acaga ūtāgā apesepu cūñacā i'aco niwō. ² Tojo weego ūsā tiropu omatojatīco niwō. Ūsārē niwō:

—Marī wiogure apesepu miacārā niama. ¿No'opu miarā miasapā?

³ Co tojo nicā tu'orā ūsā, Simó Pedro, yu'u cārē yaa'caropu wa'awu. ⁴ Ūsā topu wa'arā, yu'u Pedro nemorō omamuñawū. Tojo weegu yu'u cū d̄uporo ejawu. ⁵ Topu eja, ti pepu mu'rī'asōrōwū. Topu cārē oma'que caseri pesawu. ⁶ Be'ropu Pedro buaejawī. Cūa diacjū sājāa wa'awī. Cū quē'rā te su'tire i'awī. ⁷ Apero Jesure na diapoapu na omāca casero quē'rā niwū. Apeye me'rā nitiwu. Aperopu tuupe'eca casero pesawu. ⁸ Yu'u quē'rā ti tutipure sājāawū. Nipe'tise te caserire i'agū, ējōpeowu. ⁹ Ūsā Ō'acū ye queti ojāca pūrī cjasere Jesú wērī'cupu masāgūsami nisere titare masītiwu. ¹⁰ Ūsā ti pere i'āca be'ro ūsā ya wi'ip̄u dajatojaawu.

Jesú María Magdalenarē bajua'que ni'i

(Mr 16.9-11)

¹¹ María Magdalena pe'e ti pe sumutopu utigo tojaque'awō. Co utigota, ti pepu yu'u'asōrōco niwō. ¹² Tojo ī'asōrōgō, puarā su'ti butise sãñarā Ō'acūrē wereco'terārē ī'aco niwō. Na Jesure cūu'caropu dujicārā niwā. Ni'cū cū ðupoa nī'caropu, apī cū ðu'pocārī nī'caro pe'e dujicārā niwā. ¹³ Na core sērītiña'cārā niwā:

—¿De'ro weego mu'u utiti?

Narē nico niwō:

—Yu'u wiozure mia wa'apā. ¿No'opu miarā miasapā?

¹⁴ Co tojo nīca be'ro apero pe'e majāmiī'aco niwō. Tojo weemigō, Jesú co tiro nu'cūcā ī'aco niwō. “Jesúta nīmī”, ni ī'amasītico niwō. ¹⁵ Jesú core sērītiña'ca niwī:

—¿De'ro weego mu'u utigo weeti? ¿Noarē a'mati? nicu niwī.

—“Ā'rī ote'quere co'tegu nisami” ni wācūgō, a'tiro nico niwō:

—Mu'u cūrē mia'ca, wereya. ¿No'opu cūuati? Yu'u cūrē miagōti, nico niwō.

¹⁶ Jesú core “María”, nicu niwī.

Co majāmiī'aquejo, nico niwō:

—Rabboni.

Hebreo ye me'rā “Yu'ure bu'egu” nisī'rīrō wee'e.

¹⁷ Jesú core nicu niwī:

—Du'uya yu'ure. Yu'u pacu tiropu mujāatiapu yujupu. Yu'ure ējōpeorārē werego wa'aya. “A'tiro niami”, niña. “Cū, cū pacu Ō'acū tiropu 'Wa'agu wee'e, niami.” “Ō'acū yu'u pacu, tojo nicā musā pacu nīmī.” Apeye quē'rārē ‘Yu'u wioгу nīmī. Tojo nicā musā wioгу nīmī’, niami”, niña, nicu niwī.

¹⁸ Cū tojo nicā tu'ogo, María Magdalena ūsā cū bu'erārē werego etawō. Co cūrē ī'a'quere, cū core nī'quere werewō.

Jesú cū bu'erārē bajua'que nī'i

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Lc 24.36-49)

¹⁹ Tojo wa'áca numu soorinumu niwā. Ti numu ñamipu ūsā cū bu'erā nī'cārā nerēwā. Ūsā judío masā wiorārē uirā, añurō bi'asājā wa'awu. Ūsā topu niri cura Jesú ūsā decopu bajuawī. Ūsārē añudutiwī:

—Musā ejeripō'rārīpu ejerisājāse niato, niwī.

²⁰ Cū tojo nīca be'ro cūrē paabi'pe'quere, cūrē ñosē'carore ī'owī. Ūsā cūrē ī'arā, pūrō e'catiwa. ²¹ Cū ūsārē ninemowī tja:

—Musā e'catise me'rā niña. Yu'u pacu o'ó'caronojōta yu'u quē'rā yé quetire weredutigu musārē o'ó'o.

²² Be'ro cū ūsārē putipeo, niwī:

—Musā Espiritu Santure cūoya. ²³ Musā āpērā na ña'arō wee'quere acobojocā, na bu'iri marīrā tojarāsama. Musā narē acobojotīcā, na acobojono'tirāsama, niwī Jesú.

Jesú Tomārē bajuase nī'i

²⁴ Tomás ūsā me'rācū Jesú bu'egu “Su'rua'ca” na nino'gū Jesú ūsā tiropu bajuacaterore marīwī. ²⁵ Be'ro cū dajacā, ūsā cūrē niwā:

—Marī wiozure ī'apu, niwī.

Tomás pe'e ūsārē niwī:

—Yu'u cū omocāpu paabi'pe'que peripu sīosōrōī'atimigū, ējōpeosome. Tojo nicā cūrē ñosē'caropu ya omopicare sīosōrōī'atigu, ējōpeosome. Sīosōrōī'atojagupu, ējōpeoguti, niwī.

²⁶ Nī'cā semana Jesú ūsārē bajuáca be'ro ūsā apaturī nerēwā. Titare majā Tomás quē'rā ūsā me'rā niwī. Ti wi'i cjase soperi bi'acā'no'wā. Tojo nimicā, Jesú ūsā decopu bajuawī. Ūsārē añudutiwī:

—Musā ejeripō'rārīpu ejerisājāse niato, niwī.

²⁷ Be'ro Tomārē niwī:

—Ī'aña yé omocārīrē. Mu'u omopicare na yu'ure paabi'pe'que peripu sīosōrōña. Yu'ure paatipa'mapu na ñosē'caropure mu'u ya omopicare sīosōrōña. Ējōpeose moogū niticā'ña. Yu'ure ējōpeoya.

²⁸ Cū tojo nicā tu'ogu, Tomás niwī:

—Jesú, yu'u wioгу, mu'u Ō'acū nī'i.

²⁹ Jesú cūrē niwī:

—Tomás, mu'u yu'ure ī'atojagupu, ējōpeo'o. Yu'ure ī'atimirā ējōpeocā pe'ere, nemorō añu'u.

Jesure ējōpeodutigu a'ti pūrīrē oja'a nise nī'i

³⁰ Jesú ũsā ĩ'orõpũ peje apeyenojõ weeĩ'owĩ. Te nipe'tise yu'u a'ti pũrĩpure ojawe'e.
³¹ Yu'u a'ti pũrĩpũ Jesú ni'cārē cū weeĩ'o'quere oja'a. Musārē Jesú Ō'acā bese'ca cū macū nimi nisere ějõpeodutigũ oja'a. Tojo nicā cūrē ějõpeorā catinu'cũato nigũ tojo wee'e.

21

Jesú apaturi cū bu'erārē bajua'que ni'i

¹ Be'ro Jesú Tiberia wāmetiri ditara sumutopũ ũsārē apaturi bajuawĩ. A'tiro wa'awu.
² Ĕsā topure nirā a'ticurā niwũ: Simó Pedro, Tomás “Su'rua'cu” na nigũ, tojo nicā Natanae Galilea di'tacjũ Canā wāmetiri macācjũ. Āpērā quē'rā ũsā puarā Zebedeo pō'rā niwũ. Tojo nicā āpērā puarā Jesú bu'erā ninemowā.

³ Ĕsā topũ nirĩ cura Simó Pedro ũsārē niwĩ:

—Wa'i wějēgũ wa'aguti.

Ĕsā cūrē niwũ:

—Ĕsā quē'rā wa'arāti, niwũ.

Ĕsā wa'a, yucusupũ mujāsājāwũ. Ti ñamirē wa'i wějēbo'reamiwũ. Ne wějēticitāti.

⁴ Bo'reque'awā'cātiri cura Jesú ti ditara sumutopũ bajuawĩ. Ĕsā cūrē ĩ'amasĩtiwu. ⁵ Cū ũsārē niwĩ:

—¿Wějēati? niwĩ.

—Wějētiasu, niwũ.

⁶ Ĕsā tojo nicā tu'ogu, ũsārē niwĩ:

—Diacjũ pe'e doqueñoña musā wejecure. Tojo weerā wějērāsa'a. Cū dutironojõta weewu. Pājārā waro wějēwũ. Ne wejecure wā'cōticāti. ⁷ Tojo wa'acā ĩ'agũ, yu'u Jesú upũtu ma'ino'gũ Pedrorē niwũ:

—Marĩ wiogu nimi.

Yu'u tojo nicā tu'ogu, Simó Pedro su'tiro bu'icjārõrē wejesāñawĩ. Jesú tiropũ wa'agu, doqueñojāwĩ.

⁸ Ĕsā pe'e yucusu me'rā sumutopũ wa'ire wejenujāwũ. Ĕsā cien metros yoaro decopũ pa'sawu. ⁹ Topũ nujātarā, pecame'e cū wĩjāca me'erē ĩ'awũ. Ti me'epũ ni'cū wa'i pũ'onu'cõno'wũ. Pā quē'rā niwũ. ¹⁰ Jesú ũsārē niwĩ:

—Wa'i musā wějē'cārārē miitia.

¹¹ Cū tojo nicā, Simó Pedro yucusupũ mujāsājāa, wa'ire wejemañawĩ nucũporopũ. Wa'i pacarā ciento cincuenta y tres sājāawā. Ticurā pājārā sājāamicā, wejecu tũ'rūtihu.

¹² Jesú ũsārē niwĩ:

—Ba'arā a'tia.

Ĕsā cūrē ĩ'amasĩrā, ne ni'cũputa “¿Noanojõ niti mu'u?” ni sērĩtiña'ma'atiwu. ¹³ Jesú pārē ũsārē etiwĩ. Wa'i quē'rārē etiwĩ.

¹⁴ Jesú masāca be'ro puati ũsārē bajuatojawĩ. Ni'cārõacā me'rā i'tiati wa'aro weewu.

Jesú Simó Pedro me'rā ucĩ'que ni'i

¹⁵ Ĕsā ba'aca be'ro Jesú Simó Pedrorē sērĩtiña'wĩ:

—¿Simó, Joná macū, mu'u ā'rā yu'ruoro yu'ure ma'iyu'runu'cāti?

Pedro cūrē niwĩ:

—Ĕu, wiogu, mu'u masĩ'i yu'u mu'urē ma'isere.

Jesú cūrē niwĩ:

—To pũrĩcārē yu'ure ějõpeorārē co'teya. Narē bu'eya.

¹⁶ Apaturi Pedrorē sērĩtiña'nemowĩ:

—¿Simó, Joná macū, yu'ure ma'iti?

—Ĕu, mu'u masĩ'i yu'u mu'urē ma'isere.

Jesú niwĩ tja:

—To pũrĩcārē yarārē bu'eya. Narē co'teya.

¹⁷ Apaturi ninemowĩ tja:

—¿Simó, Joná macū, yu'ure mu'u ma'iti?

Jesú i'tiati cūrē sērĩtiña'cā ĩ'agũ, Pedro pũrõ bujawetiwĩ. Cūrē niwĩ:

—Wiogu, nipe'tisere mu'u masĩ'i. Masĩ'i yu'u mu'urē ma'isere.

Jesú cūrē niwĩ:

—To pũrĩcārē narē bu'eya. Narē co'teya, niwĩ tja. ¹⁸ Mu'urē diacjũta nigũti. Mu'u ma'mu nigũ, mu'u uaro su'tirote sãña, mu'u no'o wa'asĩ'rĩrõ wa'acũwũ. Be'ro mu'u bucũ ějāgũ, mu'u ye omocārĩrē sĩomorõgũsa'a. Apĩ mu'urē su'ti sãa, mu'u wa'asĩ'rĩtiro miagũsami.

¹⁹ Jesú tojo nigũ, Pedro cū de'ro wa'a wērĩatjere nigũ, tojo niwĩ. Cū wērĩse me'rā masā Ō'acūrē añurõ ucũrāsama nigũ, tojo niwĩ.

Be'ro Jesú cūrē niwī:

—Yū'ure ējōpeosirutunu'cūcā'ña.

Jesú Juārē ma'i'que ni'i

²⁰ Be'ro Pedro majāmi'agū, yū'u na be'ro sirutucā ī'awī. Yū'u Jesú ma'ino'gū niwū. Yū'uta todaporo ūsā ba'atūocatero “¿Noa mū'urē ī'atu'tirāpure o'orosari?” ni sērītiña'wū. ²¹ Pedro yū'ure ī'agū, Jesure sērītiña'wī:

—Wiogu, ā'rī warore ¿de'ro wa'arosari?

²² Jesú cūrē niwī:

—Cū maata wērīcā, mū'u ye cjase mejēta ni'i. Cū yū'u apaturi a'tiri curapū catitūocā quē'rārē mū'u ye cjase mejēta ni'i. Wācūnurūtiguta. Mū'u yū'ure sirutuya, niwī.

²³ Jesú tojo nī'quere tū'orā, cūrē ējōpeorā yū'ure “Cū ne wērīsome” nise se'sa wa'awū. Jesú yū'ure “Cū wērīsome”, nitiwī. A'tiro pe'e niwī: “Yū'u apaturi a'tiri curapū catitūocā, mū'u ye cjase mejēta ni'i”, niwī Pedrore.

²⁴ Yū'u Juā ni'i. Yū'u ī'a'quere oja'a. Tojo weero “Diacjūta ni'i”, ni masīno'o.

²⁵ Apeye Jesú weenemo'que peje ni'i. Yū'u tū'oña'cā, cū wee'quenūcā ojacāma, peje pūrī waro yū'rūoquejocā'bosa'a.

Jesucristo besecúú'cārãrẽ Espíritu Santu weetamu'que ni'i

A'ti pūrĩ a'tiro weero ojano'pã nise ni'i

A'ti pūrĩrẽ Luca ojacu niwĩ. Cũ Jesucristo besecúú'cārã na weeseti'quere ojacu niwĩ. A'ti pūrĩ Jesú cũ bu'erãrẽ “Tojo weeguti” ní'caronojõta Espíritu Santure o'ócũ niwĩ nisere ojano'o. Tojo weerã cũ bu'erã Espíritu Santure cuorã Jesucristo ye quetire uiro marĩrõ Jerusalépũre, Judeapũre, Samariapũre, nipe'tiropũre werecusiãcãrã niwã.

Luca a'ti pūrĩrẽ ojase ðaporo ni'cã pūrĩ Jesucristo catiri umũco cjase wereri pūrĩrẽ ojatojacu niwĩ. Tojo weero a'ti pūrĩ Jesucristore êjõpeonũ'cã'quere cũ ojanemoca pūrĩ ni'i. Pedrore, Pablõre na weeseti'quere ojayũ'runũ'cãno'o.

Espíritu Santu a'tiatjere Jesú wereyu'que ni'i

¹ Teófilo, mu'arẽ ni'cã pūrĩ todũporopũre ojavũ. Ti pūrĩpũre nipe'tise Jesú masãrẽ bu'e'quere, cũ tutuaro me'rã wee'i'o'quere werewũ. Ne waro cũ bu'enu'cã'quere, ² cũ bu'e yapada'reo'quere werewũ. Tojo nicã cũ u'musepu mujã'quere werewũ. Jesú u'musepu mujãse ðaporo cũ bu'erã cũ besecúú'cārãrẽ dutiro cũucũ niwĩ na weeatjere. Espíritu Santu masĩse o'oro me'rã tere duticũ niwĩ. ³ Cũ wẽrĩ masãca be'ro pejetiri Jesú bajuacu niwĩ. Cuarenta numũrĩ bajuacu niwĩ narẽ. Tojo weerã cãrẽ i'arã, “Marĩ Wẽrĩa wa'amĩ' ní'cu catimi”, nicãrã niwã. Narẽ Ô'acũ nipe'tirã masã wiogu nimi nise quetire werecu niwĩ.

⁴ Jesú na me'rã nígũ, u'musepu mujãti ðaporo a'tiro nicũ niwĩ:

—Musã Jerusalẽpu tojayã. Ne aperopũ, ape macãpu wijaticã'ña. Yu'u pacũ musãrẽ todũporopũ ní'caronojõta Espíritu Santure o'ódijogusami. Tojo weerã musã cãrẽ topũ yucueya. Yu'u musãrẽ tere weretojavũ. ⁵ Juã musãrẽ aco me'rã wãmeyecu niwĩ. Cũ tojo weecã, musã ña'arõ weeseti'quere du'u, bujaweti ðucayucã, masã musãrẽ i'amasãcãrã niwã. Yu'u pacũ pũricã cã'rõacã be'ro musãrẽ Espíritu Santure o'ódijogusami. Espíritu Santu musã me'rã ninu'cũcũsami, nicũ niwĩ Jesú.

Jesure cũ pacũ u'musepu miimujãa'que ni'i

⁶ Jesú cũ bu'erã me'rã nerẽcaterore cãrẽ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿Jesú, ùsã wiogu, mu'u romano masãrẽ wiorã nise ðucayugusari? ¿Ðucayu, judío masãrẽ wiorã sõrõgũsari? Marĩ ñecũ Davi, cũ macũ Salomó a'ti di'tacjãrãrẽ duticãrã niwã. ¿Na duti'caro weronojõ ni'cãrõacãrẽ judío masã tja apaturi dutirãsari? ni sãrĩtiña'cãrã niwã.

⁷ Na sãrĩtiña'cã tu'ogu, a'tiro yu'ticu niwĩ:

—Ô'acũ marĩ pacũ dia'cũ masĩsami. Cũ “Tojota wa'ato” nicã, tojota wa'arõsa'a. A'te musã ye cjase niwe'e. ⁸ Cã'rõacã be'ro marĩ pacũ tutuasere o'ogusami musãrẽ. Espíritu Santu musã me'rã nicã, wãcũtutuase cuo, yé quetire masãrẽ wererã wa'arãsa'a. Jerusalẽcjãrãrẽ, Judea di'tacjãrãrẽ, Samaria di'tacjãrãrẽ, nipe'tiro a'ti umũcopũ nirãrẽ wererã wa'arãsa'a, nicũ niwĩ Jesú cũ bu'erãrẽ.

⁹ Tojo ni weretojaca be'ro cãrẽ cũ pacũ miimujãa wa'acu niwĩ u'musepu. Cũ mujãacã, cũ bu'erã cãrẽ i'amorõsirutucãrã niwã. Na i'amorõsirutucã, o'mecurua cãrẽ tuubi'acã'caro niwũ. Tojo weerã cãrẽ i'anemoticãrã niwã majã. ¹⁰⁻¹¹ Jesure cũ pacũ miimujããca be'ro cũ bu'erã cũ mujãa'caro pe'e dia'cũ i'amorõnu'cũcãrã niwã. Ne i'adu'uticãrã niwã. Na to pe'e i'amorõnu'cũrĩ cura wãcũña marĩrõ na decopũ Ô'acũrẽ wereco'terã puarã su'ti butise sãñarã bajuacãrã niwã.

—Musã Galileacjãrã ¿de'ro weerã tocã'rõ i'amorõnu'cũti? Jesú ni'cãrõacã u'musepu mujãa'cuta a'ti nucũcãpũre apaturi a'tigusami tja. Musã cãrẽ mujãacã i'a'caronojõta a'tigusami, nicãrã niwã Ô'acũrẽ wereco'terã.

Judare ðucayucjũre bese'que ni'i

¹² Jesure mujãacã i'a'cu ùrũgũ Olivo wãmeticjũ nicaro niwũ. Ô'acũrẽ wereco'terã narẽ Jesú apaturi a'tigusami tja nisere wérẽca be'ro cãrẽ i'atão'cãrã Jerusalẽpu dajatojaacãrã niwã. Tigu ùrũgũ ti macã pu'toacã nicaro niwũ. ¹³ Jerusalẽpũre tojatarã, na cãjĩrĩ wi'ipũ wa'acãrã niwã. Ti wi'i casatiri wi'i nicaro niwã. Ni'cã tucũ bu'ica tucũpu sãjãa, ðujicãrã niwã. A'ticũrã nicãrã niwã: Pedro, Santiago, Juã, André. Æpẽrã Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Santiago Alfeo macũ, Simó celote curuacjũ, Juda Santiago acabiji nicãrã niwã. Ærã nipe'tirã nicãrã niwã ti tucũpu nerẽsãjtjãrã ðujirã.

¹⁴ Ti tucūpure ñubuerā na'irō nerēnu'cūcā'cārā niwā. Āpērā na me'rā nerēcārā niwā. Jesú acabijirā, Mariā Jesú paco, co me'rācjarā numia nicārā niwā. Na topu nerē'cārā ni'cārōnojō wācūseticārā niwā.

¹⁵ Ni'cā numū Jesure ējōpeorā nerēcārā niwā ti wi'iputa tja. Ciento veinte wa'tero nicārā niwā. Pedro na nerērī cura wā'cānu'cā, narē werecu niwī. A'tiro nicu niwī:

¹⁶ —Dūporopu marī ñecū Davi Espiritu Santu cū masīse o'oro me'rā Judare wa'atjere ojamū'tācu niwī. Ō'acū ojaduti'que diacjūta wa'apu. Judata i'owī Jesure āpērāpure. Tojo weerā na Jesure bu'iri da'rerātirā ñe'e miawā. ¹⁷ Juda ūsā me'rācju'ta nimiwī. Jesú cū quē'rārē masārē bu'esere cūumiwī ūsārē wee'caronōjōta. Ūsā doce nimiwū cū me'rā. ¹⁸ Ūsā me'rā nimigū, Jesure i'owī wiorāpure. Cū Jesure wiorārē i'o'que wapa na cārē niyerure wapayecārā niwā. Be'ro narē tere wiacā'cu niwī cū ña'arō wee'que wapare. Niyeru cū wia'que me'rā pa'ia wiorā di'ta cā'rōacā duucārā niwā. Be'ro cū basu pe'e burūque'a, cū paaga tū'rūste, cū u'tamisī nimi'que wijaastea wa'acaro niwū. Tojo wee wērīa wa'acu niwī Juda. ¹⁹ Cū tojo wa'asere nipe'tirā Jerusalécjarā tu'ose'sacārā niwā. "Tojo wee wērīa wa'apu", ni ucjacārā niwā. Na te niyeru me'rā duu'que di'tare wāmeyecārā niwā "Dí cō'āca di'ta." Na ye me'rā nirō, Acéldama tojo nirō weesa'a.

²⁰ Pedro narē werenemocu niwī:

—Dūporopu Salmo wāmetiri pūrīrē oja'cu a'tiro ojacu niwī:

Cū ya wi'i masā marīrī wi'i tojato.

Tore ne ni'cū niticā'to.

A'te quē'rārē a'tiro ojacu niwī:

Cū da'rase nimi'que apīpure wa'ato, ni ojacu niwī.

»Salmo pūrī ni oja'caronōjōta tojo wa'apu Judare.

²¹⁻²² »Tojo weerā Juda ducayugure beseroua'a. Marī beseacju ūsā me'rā sija'cure, Juā Jesure wāmeyecā i'a'cure beseroua'a. Nipe'tise Jesú cū wee'quere, téé cū pacu cārē u'musepu miimujācā i'a'cure beseroua'a. Cū quē'rā ūsā weronōjōta weregū wa'agusami Jesú wērī'cūpu masā'quere, ni werecu niwī Pedro.

²³ Cū tojo nicā tu'orā, ti tucūpu nirā a'tiro wāmetirā puarārē besecārā niwā. Ni'cū José wāmeticu niwī. Cūrēta āpērā Justo, āpērā Barsabá pisucārā niwā. Apī pe'e Matía wāmeticu niwī. ²⁴⁻²⁵ Tojo wee ti tucūpu nirā Ō'acūrē a'tiro sērīcārā niwā:

—Ō'acū, nipe'tirā masā wācūserē masī'i. Ni'cū mu'u besetopaju Juda ducayucjūre. Tojo weegu ūsārē i'ōña. ¿Ni'í nisari? Juda mu'u dutiro cūumi'quere du'ucā'mi ña'arōpu wa'agu cū catigu añurō weeti'que bu'iri, ni sērīcārā niwā.

²⁶ Na tojo ni Ō'acūrē sērītoja, pua pe ūtāpe Matía, Barsabá na wāmerē ojacārā niwā. ¿Ni'í Ō'acū bese'cu niti? nirā, pi'ipu sāa, ni'cā pe mii i'acārā niwā. Matía wāme ojaō'o'que nicaro niwā.

—Jāa, ā'rī Matía Juda ducayucjū nigūsami. Cū āpērā once me'rā Jesucristo ye quietire weregū wa'agusami, nicārā niwā ti pere mii i'arā.

2

Espiritu Santu dijata'que ni'i

¹ Cincuenta numurī Pascua wa'āca be'ro Pentecosté wāmetiri bosenumū wa'acaro niwū. Ti bosenumū nicā Jesure ējōpeorā apaturi toduporo na néréca wi'iputa tja nerēcārā niwā. ² Ti wi'ipu na néréca be'ro wācūña marīrō wī'rō uputu a'tiro weronōjō u'musepu busu dijaticaro niwā. Ti wi'i bususe'sa wa'acaro niwū. ³ Tojo wa'ari cura nānūcū na dūpopa bu'ipu pecame'e ājūrī pō'rā ñe'merō weronōjō bajuro pesacaro niwū. ⁴ Espiritu Santure cūoyu'ruacārā niwā. Tojo weerā tutuaro me'rā cū dutisere añurō weecārā niwā. Cū weetamurō me'rā apemasā ye ucūserē ucūmasītimi'cārā ucūnu'cācārā niwā.

⁵⁻⁸ Pentecosté bosenumūrē Jerusalēpure pājārē judío masā apeye di'tacjārāpu nerēcārā niwā. Na ējōpeosetisere añurō weeri masā nicārā niwā. Espiritu Santu tutuaro o'ono'cārā ucūcā tu'orā, ā'rā na tiropu wa'acārā niwā. Wa'a, na yere ucūcā tu'orā, tu'omarīa wa'acārā niwā. A'tiro nicārā niwā:

—Ā'rā marī yere ucūrā a'ti di'ta Galileacjārā nima. ¿De'ro weerā a'tocjārā nimirā, marī yere añurō ucūti? ni a'merī sērītiña'cārā niwā. ⁹ Marī apesecjārā, Elācjarā, Mesopotamiacjārā ni'i. Āpērā Judeacjārā, Capadociacjārā, Pontocjārā, Asiācjarā ni'i. ¹⁰ Āpērā Frigiācjarā, Panfliācjarā, Egiptocjārā, Libia di'ta Cirene wāmetiri macā pu'tocjārā ni'i a'ti macāpure. Romacjārā bosenumū etama a'topure. Na ni'cārērā judío masā nima. Āpērā judío masā nitimirā, judío masā weronōjō ējōpeosetirā na quē'rā a'topure nima. ¹¹ Āpērā Cretacjārā, Arabiacjārā nima. Marī apesecjārā dia'cū nimirā,

marī ye ucūse me'rā tu'orā wee'e Ō'acū cū añuse wee'quere, nicārā niwā. ¹² Nipe'tirā na yere ucūcā tu'orā, tu'omarā wa'acārā niwā.

—¿De'ro weero tojo wa'ati? nicārā niwā.

¹³ Ni'cārērā Espiritu Santu tutuaro o'onō'cārārē bujicā'cārā niwā.

—Na que'arā weepā, tojo ni ucūrā, nicārā niwā.

Pedro masārē were'que ni'i

¹⁴ Na tojo nicā tu'ogu, Pedro ti wi'ipu nī'cu wijaacu niwī sopepure. Cū me'rācārā Jesú besecū'cārā cū sirota sirutuwiijaacārā niwā. Pedro nipe'tirā tu'oato nīgū uputu tutuaro me'rā ucūcu niwī:

—Yu'u acawererā, tojo nicā nipe'tirā Jerusalēpu nisetirā, yu'ure añurō tu'oya. Musā “Na que'arā weema”, ni wācūapu. ¹⁵ Esā que'arā mejēta weepu. Ni'cārōacā ñamicācure nueve ni'i. A'ti horare que'aya marī'i. ¹⁶ Musā ni'cārōacā tu'osere dūporopu Joel wāmetigu Ō'acū ye queti weremū'tārī masū ojamū'tācu niwī. A'tiro ni ojacu niwī:

¹⁷⁻¹⁸ “A'ti turi pe'tise dūporo Espiritu Santure nipe'tirārē o'óguti”, nicu niwī Ō'acū.

“Espiritu Santure ō'oca be'ro masā pō'rā umu, numia masārē wererāsama yé quietire. Būcarā, ma'pajjiare na quē'erōpu ū'ogūsa'a be'ropu wa'atjere.

Yu'u dutiro weerārē Espiritu Santure o'ógusa'a.

Na quē'rā yé cjase quietire masārē wererāsama.

¹⁹ A'ti di'tare, u'mūsepure mejēcā bajuse ū'ogūsa'a.

Tojo wa'aro dí, pecame'e, o'me bajarosa'a.

²⁰ Umūco quē'rā na'itī'a wa'arosa'a.

Tojo wa'acā, mujīpū umūcocjū bajutigusami.

Mujīpū ñamicjū quē'rā sō'agū wa'agusami.

Dí weronojō sō'agūsamī.

Masārē yu'ruo'cu cū apaturi a'tiatjī dūporo tojo wa'arosa'a.

Cū a'tigu, wīopesase me'rā asistedijatigusami.

Mejō niri numu nisome.

²¹ No'o yu'ure ‘Ŋa'arō wee'quere acobojoya' nicā, narē acobojogusa'a.

Narē pecame'epu wa'abo'cārārē yu'ruoguti”, nicu niwī Ō'acū, ni ojacu niwī Joel, ni werecu niwī Pedro Jerusalēcārā masārē.

²²⁻²³ Apeye narē Pedro a'tiro werenemocu niwī:

—Musā añurō tu'oya yu'u ucūsere. Ō'acū marī pacu, Jesú Nazarecjūrē o'ócu niwī. Cū me'rā cū tutuasere ū'ocu niwī marīrē. A'tere marī tirōpure weē'owī. Tojo weerā cū tojo wee'quere ū'atjīarā, marī masī'i Jesucristo Ō'acū o'ó'cūta nicu niwī nisere. Dūporopu marī pacu Ō'acū “Yu'u macūrē masā ña'arā wējērāsama”, ni masītojacu niwī. Tojo wa'atjere masīgū, “Tojota wa'arosa'a”, nicu niwī. Cūrē, marī pacu o'ó'cu nimicā, musā ña'arārē curusapu paabi'pe wējēdutiwa. ²⁴ Marī pacu tojo wa'āca be'ro Jesucristore cū wērī'cupure masōcu niwī. Cū wērīdojaticu niwī. Masā wa'āca niwī. ²⁵ Dūporopu wīogu Davi a'tiro ojamū'tācu niwī Jesú cū ucūatjere:

Pacu, mu'urē ū'anu'cūcā'a.

Mu'u yu'u wīogu, yu'u me'rā ninu'cūcā'a.

Tojo weegu yu'u uīwe'e.

²⁶⁻²⁸ Yu'u ejeripō'rāpure pūrō e'catise me'rā ucū'u.

Yu'ure cō'asome wērī'cārā nīrōpu.

Yu'u mu'u macū ña'ase moogū upu ne boasome.

Yu'u wērīca be'ro apaturi masāgūsa'a tja.

Tere yu'u masī'i.

Tojo weegu ne uīse moogūsa'a.

Pūrō e'cati'i mu'urē ū'agū, ni ojacu niwī Davi.

²⁹ »Yu'u acawererā, musārē weresī'rīsa'a marī ñecū Davi yere. Cū wērīcu niwī. Cū wērīcā, cūrē yaacārā niwā. Cū ya masāpe a'ti macāta ni'i. Marī masī'i, cū basu pe'e cū ye cjasere ojatipi. Apīpure ojacu weepī. ³⁰ Davi catigu, Ō'acū ye queti weremū'tārī masū nicu niwī. Marī pacu Ō'acū cūrē a'tiro ni werecu niwī: “Mu'u pārāmi nituriagupu mu'u duti'caro weronojōta a'ti di'tare dutigu nīgūsamī”, nicu niwī. ³¹⁻³² Cūrē Ō'acū tojo nī'quere Davi weremū'tācu niwī Jesú cū masātjere. “Cū wērīgūsamī. Wērī, maata masāgūsamī. Āpērā wērī'cārā weronojō wērīdojasome. Cū upu boasome”, ni ojacu niwī Davi. Davi a'tiro oja'cu nimīgū, wērīa wa'acu niwī. Cū ya upu boa wa'apā. A'tere tojo nīgū, Jesure wa'atje pe'ere ojayugu weepī. Jesure cū pacu wērī'cupure masōcu niwī. Marī ū'acārā nitjīarā masī'i cū masō'quere. ³³ Cū pacu cūrē u'mūsepu cū tiro

wiogü dujiri cümurõpu miimujãcu niwĩ. Ô'acũ cã toduporopu ní'caronojõta cã macãrẽ marĩrẽ Espírítu Santure o'óduticü niwĩ. Tojo weerã Espírítu Santu cã weetamuse me'rã musã ye ucũsere ùsã ucũapu. ³⁴⁻³⁵ Davi pe'e cã upu me'rã u'musepüre masãmujãatipĩ. Tojo weegu Jesú pe'ere wa'atjere ucũgã weepĩ. Apeyere Jesucristore wa'atjere Davi a'tiro ojanemocu niwĩ tja:

Ô'acũ u'musepu nigã cã macãrẽ, yu'ure yu'rũoacjüre a'tiro nicu niwĩ:

“Yu'u tiro wioгу dujiri cümurõpu dujigusa'a.

Mu'u to dujicã, mu'urẽ ï'atu'timi'cãrãrẽ narẽ ejõpeocã weeguti.”

Tojo nicu niwĩ yu'ure yu'rũoacjüre Ô'acũ, ni ojacu niwĩ.

Cã a'tiro ojacu, Jesure ucũgã weepĩ.

³⁶ »Tojo weerã musã judío masã nipe'tirã masĩña. Jesure, musã curusapu paabi'pe'cure Ô'acũ cãrẽta marĩ wioгу sõrõpĩ. Cã Ô'acũ beseno'cuta nicã'miwĩ, ni werecu niwĩ Pedro.

³⁷ Cã tojo nicã tu'orã, “Ûsã bu'iri cõosa'a”, ni wãcũcãrã niwã. Tojo weerã Pedrorẽ, ãpẽrã Jesú cã besecúu'cãrãrẽ “¿Ûsã de'ro weerãsari?” ni sãrĩtiña'cãrã niwã.

³⁸ Na tojo nicã, Pedro narẽ yu'ticu niwĩ:

—Bujaweti ducayuya musã ña'arõ weeseti'quere. Jesucristore ejõpeo, wãmeyeno'ña. Musã a'tiro weéca be'ro Ô'acũ acobojogusami ña'arõ weeseti'quere. Tojo nicã Espírítu Santure o'ógusami. Musã me'rã ninu'cücüsami. ³⁹ Ô'acũ toduporopu ní'caronojõta musãrẽ, musã põ'rã nituriarãrẽ, aperocjãrãpüre Espírítu Santure o'ógusami. No'o nipe'tirã cã beserãrẽ o'ógusami, ni werecu niwĩ Pedro.

⁴⁰ Cã a'te dia'cũ wereticu niwĩ. Narẽ añurõ bosa, werecanemocu niwĩ:

—A'ti di'tacjãrã Jesure wẽjẽ'cãrã ña'arã nima. Na ña'arõ wee'que wapa Ô'acũ bu'iri da'regusami. Na weronojõ niticã'ña. Musã Ô'acũrẽ acobojo se'rĩña. Tojo weecã, Ô'acũ bu'iri da'retigusami, ni werecu niwĩ Pedro.

Jesure ejõpeori masã na weeseti'que ni'i

⁴¹ Pedro tojo ni werecã tu'orã, pãjãrã Jesucristore ejõpeocãrã niwã. Cãrẽ ejõpeocã ï'arã, be'ro Pedro quẽ'rã narẽ wãmeyecãrã niwã. Cã tojo ni wérëca numuta ï'tiati mil wa'tero masã ejõpeocãrã niwã.

⁴² Æpẽrã toduporo Jesure ejõpeo'cãrã me'rã na'irõ nerëcãrã niwã. Pedro quẽ'rã na weresere añurõ tu'otu'sacãrã niwã. Na basu su'ori ba'a, Ô'acũrẽ ñubuenu'cücã'cãrã niwã.

⁴³ Jesú cã besecúu'cãrã cã wee'caronojõta masã dutitirãrẽ yu'rũo, apeye jeje wee'ocãrã niwã. Na tojo weesere ï'arã, masã nipe'tirã ï'amarãcãrã niwã. ⁴⁴⁻⁴⁵ Jesure ejõpeorã a'merĩ añurõ weetamucãrã niwã. Jeje cuorã na ye apeyenojõrẽ dua, te wapare ãpẽrã moorãrẽ ducawaacãrã niwã. Tojo weerã nipe'tirã ni'cãrõnojõ cuoburocãrã niwã.

⁴⁶ Æmucorinucũ nipe'tirã ñubuerã wa'acãrã niwã Ô'acũ wi'ipu. Na ye wi'seripüre e'catise me'rã a'merĩ su'ori ba'acãrã niwã. ⁴⁷ Tojo Ô'acũrẽ e'catise o'onu'cücã'cãrã niwã. Æpẽrã quẽ'rã narẽ añurõ wãcũcãrã niwã. Æmucorinucũ Ô'acũ cãrẽ ejõpeotimi'cãrãrẽ ejõpeocã weecu niwĩ. Tojo weerã siape me'rã Jesure pãjãrã ejõpeonemocãrã niwã.

3

Pedro quẽ'rã sijamasitigüre sijacã wee'que ni'i

¹ Ni'cã numu dajaritero be'ro tres nicã Pedro, Juã Ô'acũ wi'i pajiri wi'ipu ñubuerã wa'acãrã niwã. Ti wi'ipüre Æmucorinucũ ti horata Ô'acũrẽ masã ñubuenu'cücã'cãrã niwã. ² Topu na wa'asetirinucũ ni'cũ masũ wi'magũpũta dojoriwi'i sijamasitigü baja'cũ ducicü niwĩ. Ô'acũ wi'i sope pu'to ne sãjãarõ masã cãrẽ miaa dupomujãcãrã niwã. Ti sope wãmeticaro niwũ Añurĩ Sope. Nipe'tirã sãjãarãnucũrẽ niyeru sãrĩducicü niwĩ. ³ To na sãjãacã ï'agũ, Pedro, Juãrẽ niyeru sãrĩcu niwĩ. ⁴ Cã tojo sãrĩcã, na pãrãpũta cãrẽ ï'acãrã niwã. Pedro pe'e “Ï'aña ùsãrẽ”, nicu niwĩ.

⁵ Cã tojo nicãta, cã narẽ pũrõ ï'acu niwĩ. “Yu'ure niyeru, apeyenojõ o'orãtirã weesama”, ni wãcũcu nimiwĩ.

⁶ Pedro cãrẽ nicu niwĩ:

—Yu'u niyeru moo'o. Moomigũta, mu'urẽ apeyenojõ añusere weetamugũti. Jesucristo Nazarecjũ tutuaro me'rã mu'urẽ sijacã weeguti. ⁷ Tojo nigũta, cã dujigüre diacjũcamocãrẽ ñe'e, wejewã'cõnã'cõcu niwĩ. Cã wejewã'cõcãta, maata cã du'pocãrĩ añua wa'acu niwĩ.

⁸ Cū sijamasitigu ní'cu wā'cānu'cāgūta, bu'pumajā, sijanū'cācu niwī. Tojo bu'puma sijaguta, Ō'acū wi'ipū na me'rā sājāacu niwī. Ti wi'ipū sājāejagu, e'catise o'ocu niwī Ō'acūrē.

—Añu'u, Ō'acū. Mu'u ni'cārōacā yu'ure sijacā wee'e, nicu niwī.

⁹⁻¹⁰ Nipe'tirā Ō'acū wi'ipū nirā cūrē ī'amasicā'cārā niwā.

—Sī'i sō'o bu'puma sijagu Ō'acūrē e'catise o'ogu Añurī Sopepu niyeru sērīduji'cuta nimiba, nicārā niwā. Cūrē ī'amasī, be'ro ī'amarīa wa'acārā niwā.

Salomó wāmetiri tucūpu Pedro masārē were'que ni'i

¹¹ Sijamasitigu ní'cu Pedro quē'rārē ne du'usī'rītīcu niwī. Masā cūrē ī'amarīa, Pedro quē'rā tiropu omasājāacārā niwā. To na nerērō sope pu'to ti'aya marīri tucū nicaro niwā. Ti tucū wāmetīcaro niwā Salomó tucū.

¹² Pedro masā cū tiro omasājāacā ī'agū, narē a'tiro nicu niwī:

—¿De'ro weerā masā tocā'rō ī'amarīati? ¿De'ro weerā masā ūsārē pūrō ī'ati? Masā ūsārē “Na añurā ni'tjarā, na tutuaro me'rā sijacā weema”, ¿niti? ¹³ Ūsā tutuaro mejēta niapu. Jesú cū tutuaro me'rā cū sijamasitigu ní'cu sijamī. Marī ñecūsūmua Abrahā, Isaa, Jacob, āpērā marī ñecūsūmua na wiogu ní'cu nīmī Ō'acū u'musepu nigū. Cūta tja “Yu'u macū añuyū'ruagu nīmī” nī, tutuasere ī'oamī. Cū macūta ā'rī sijamasitigu ní'cure sijacā weeamī. Cūrēta masā wiorārē o'owu. Pilato ī'orō masā cūrē uatiwu. Cū “Cūrē du'ugūti wee'e” nimicā, masā “Du'uticā'ña”, niwā. ¹⁴ Jesú añugū ña'ase moogū nīmīwī. Cū añugū nimicā, masā cūrē teewe. Jesure du'uwīrōdutiwi. Masū ña'agū masārē wējēgū pe'ere du'udutiwu Pilatore. ¹⁵ Jesú catise o'ogu pe'ere wējēdutiwu. Cū pacu pūrīcā cū macūrē wērī'cupure masōcu niwī. Cū tojo wee'quere ūsā ī'awū. ¹⁶ Jesūta cū tutuaro me'rā ā'rī sijamasitigūre sijacā weeamī. Masā ī'amasīgūta nīmī cū sijamasitigu ní'cu. Ūsā Jesucristore ējōpeorā niyucā, cūrē yu'ruoami masā ī'orō. Ūsā mejēta cūrē yu'ruoapu.

¹⁷ »Yu'u acawerērā, masā Ō'acū macūta nīmī, ni tu'omasitī'tjarā, Jesure wējēdutiwu. Masā wiorā quē'rā mejārōta weewā. ¹⁸ Dūporopu Ō'acū cū ye queti weremu'tārī masā nipe'tirārē a'tiro wereduticu niwī: “Cristo yu'u bese'cu pi'etigusamī, nicu niwī Ō'acū”, nī wereturiacārā niwā. Masā Jesure wējēcā, na tojo oja'caronojōta wa'awu. ¹⁹ Masā ña'arō weeseti'quere bujawetiya. Bujaweti ducayuya. Ō'acū ūaronojō weeya. Tojo weecā, Ō'acū masā ña'arō wee'quere acobojojusamī. Acobojo, ejerisājācā weegusamī. ²⁰ Cū bese'cure o'ógusamī. Cū tojo weecā, a'ti turipure apaturi a'tigusamī tja. Cū a'tiacju Jesucristo Ō'acū bese'cu nīmī. ²¹ Dūporopu Ō'acū ye queti weremu'tārī masā a'tiro nī werecārā niwā: “Ō'acū bese'cu u'musepu tojánīgūsamī yujupu. Be'ro Ō'acū a'ti turire ducayugusamī cū ne waropu wee'caronojōta. Cū tojo weeatji dūporo a'ti turipure cū macū Jesucristore o'ógusamī.” ²² Dūporopu Moisé Ō'acū ye queti weremu'tārī masū marī ñecūsūmarē a'tiro nicu niwī: “Be'ropu marī wiogu Ō'acū ni'cū cū ye queti wereacjūre o'ógusamī. Cū yu'ure o'ó'caro weronojōta cūrē o'ógusamī. Cū quē'rā marī acaweregu nigūsamī. Masā nipe'tise cū weresere tu'orā, añurō tere ējōpeoya. ²³ Cū dutisere weesī'rītīrānojō wērī'rāsama. Ō'acū narē cō'agūsamī. Āpērā judío masā me'rā ne ninemosome majā”, nicu niwī Moisé. ²⁴ Nipe'tirā dūporocjārāpu Ō'acū ye queti weremu'tārī masā ni'cārōacā wa'asere ojamu'tācārā niwā. “Be'ropu tojo wa'arosa'a”, nī ojacārā niwā. Ne waro Samue wāmetīgu tere ojamu'tācu niwī. Cū be'rocjārā quē'rā mejārōta ojaburocārā niwā.

²⁵ »Todūporopu marī ñecū Abrahārē Ō'acū a'tiro nicu niwī: “Mu'u pārāmi nituriagu me'rā nipe'tirā a'ti di'tacjārārē añurō weegūti.” Abrahārē Ō'acū tojo ní'quere āpērā Ō'acū ye queti weremu'tārī masā marī ñecūsūmarē wereturiacārā niwā. Ō'acū cū dia'cū mejētare nigū weeti'pī. Marī na pārāmerā nituriarā nirā quē'rārē tojota nigū weeti'pī. ²⁶ Cū tojo ní'cuta marīrē añurō wéegū, marī judío masārē cū macū wērī'cupure masō, o'ómu'tācu niwī. Marī ña'arō weesere cō'a, du'udutigu tojo weecu niwī, nicu niwī Pedro.

4

Pedro, Juā wiorā tiropu na wa'a'que ni'i

¹ Pedro quē'rā na masārē ucūrī cura pa'ia, apī Ō'acū wi'i co'terā surara wiogu, āpērā saduceo masā na tiropu wa'acārā niwā. ² Wa'a, Pedro, Juā me'rā na masārē bu'ese ye bu'iri pūrō uacārā niwā. Pedro pe'e a'tiro ni bu'ecu niwī:

—Ō'acū cū macū Jesure wērī'cūpure masōcū niwī. Tojo weerā marī masī'i. Marī quē'rā wērīca be'ro tojota masārāsa'a, ni wrecū niwī Pedro.

Saduceo masā ne ējōpeoticārā niwā masā wērīca be'ro masāsere. Tojo weerā Pedro masārē tojo nicā tu'orā, pūrō uacārā niwā. ³ Ua, Pedro, Juārē ñe'e, bu'iri da'leri wi'ipū sōrōduticārā niwā. Narē ñe'ecā, ñamica'apū nicaro niwā. Tojo weerā ti umucoretā pa'ia wiorāpure weresāmasīticārā niwā. Te ye bu'iri Pedro quē'rā ti ñamirē bu'iri da'leri wi'iputa dujicā'cārā niwā. ⁴ Āpērā Ō'acū wi'ipū na bu'esere tu'o'cārā pājārā Jesure ējōpeocārā niwā. Toduporopū Jesure ējōpeomū'tā'cārā me'rā nīrā, umua se'sarore ba'paqueocā, ni'cāmocusetiri mil nicārā niwā.

⁵ Ape numu judío masā wiorā, āpērā bucurā, tojo nicā Moisé oja'quere bu'eri masā Jerusalēpure nerēcārā niwā. ⁶ Na me'rā āpērā quē'rā Anás pa'ia wiogu, apī Caifā, apī Juā, apī Alejandro, āpērā pa'ia wiogu acawererā nerēcārā niwā. ⁷ Nerētoja, Pedro quē'rārē na tiropū pijiwā'cāduticārā niwā. Na bu'iri da'leri wi'ipū ni'cārā na tiro etacā ī'arā, “¿Noa dutiro me'rā masā ā'rī sijamasīti'cure sijacā weeati?” ni sērītiña'cārā niwā.

⁸⁻⁹ Na sērītiña'cā, Pedro Espiritu Santu tutuaro me'rā, cū weetamuse me'rā narē yu'ticu niwī:

—Masā judío masā wiorā, tojo nicā bucurā, ¿de'ro weerā weresāti ūsārē? ¿Musā “¿De'ro wee cārē sijacā weeati?” ni sērītiña'ti? ¹⁰ Yu'u musārē nipe'tirārē tere weregūti. Jesucristo Nazarecū tutuaro me'rā ā'rī sijamasītim'cū sijami. Musā cārē Jesure curusapū paabi'pewū. Cū pacu pūrīcā cū wērī'cūpure masōcū niwī. Cū tutuaro me'rā ā'rī sijamasītigū ni'cū sijami. ¹¹ Duporopū Jesure Ō'acū ye queti oja'cū a'tiro ni ojamū'tācū niwī: “Masā ūtā pji'rī me'rā wi'i yeeri masā ni'cā pji na uaticā pji'rē cō'arāsama. Na cō'āca pji me'rā āpērā pe'e añurō tutuari wi'i weerāsama.” A'tiro nīsī'rīrō wee'e te oja'que. Musā Jesucristore uatiwu. Musā cārē uatimicā, cū pacu cū wērī masāca be'ro wiogu sōrōcū niwī. ¹² A'ti turipare Jesucristo dia'cū nimi marirē yu'ruogu. Āpērāpū marirē ne yu'ruomasītisama, nicū niwī Pedro.

¹³ Cū tojo nicā tu'orā, wiorā tu'omarā wa'acārā niwā: Na basu a'merī ucūcārā niwā:

—Ā'rā mejō nīrā nima. Bu'e'cārā mejēta nima. Na bu'eti'cārā nimirā, añurō masīse, wācūtutuase me'rā ucūma. Na tojo weecā, marī narē ī'amasī'i. Ā'rā Jesú me'rā ni'cārā nima, nicārā niwā. ¹⁴ Na yu'ruono'cū Pedro, Juā tiro nu'cūcā ī'tājarā, wiorā ucūnemomasīticārā niwā.

¹⁵⁻¹⁶ Be'ro Pedro quē'rārē wiorā nerērī tucūpū ni'cārārē aperopū wijaaduticārā niwā yujupū. Na wijāca be'ro na se'saro a'merī ucūcārā niwā:

—¿De'ro weerāsari marī ā'rārē? Nipe'tirā Jerusalēcārā na sijamasīti'cure yu'ruocā tu'ope'ticā'sama. Tojo weerā “Yu'ruotiamā, tojo nima'acārā weema”, marī narē nīmasītisa'a. ¹⁷ Masā aperocjārāpū tojo wa'a'quere tu'onemocā uatīsa'a. Tojo weerā a'tiro nīrā narē: “Jesú ye quetire ne ucūnemotīcā'ña majā” nīrā, nicārā niwā.

¹⁸ Ucūtojanū'cō, Pedro, Juārē pijisōrōcārā niwā tja. Na, na tiropū etacā, “Āpērāpūre Jesú ye quetire musā ne werenemotīcā'ña” ni, duticārā niwā.

¹⁹⁻²⁰ Na tojo nicā tu'orā, Pedro quē'rā yu'ticārā niwā:

—Ūsā musā dutiro wéerā, Ō'acū dutiro pe'ere weetibosa'a. ¿Noa dutiro weecā usari Ō'acū? Musā a'tere wācūña. Ūsā ī'a'quere, ūsā tu'o'quere weredu'umasītisa'a, ni yu'ticārā niwā.

²¹ Na tojo nicā tu'orā, wiorā pe'e tutuaro me'rā uise o'osi'rīrā, narē ninemocārā niwā:

—Weretīcā'ña. Musā Jesú ye quetire werenemocā, musārē bu'iri da'rerāti, nicārā niwā. Narē maata bu'iri da'remasīti, du'uwīrōcā'cārā niwā. Masā Ō'acūrē narē yu'ruo'quere e'catise o'ocā ī'arā, tojo weecārā niwā.

²² Na yu'ruono'cū cuarenta cū marī yu'rūro cūcū niwī.

Jesure ējōpeorā na Ō'acūrē weetamuse sērī'que nī'i

²³ Pedro, Juā topū ni'cārā wijā, na me'rācārā nīrī wi'ipū wa'acārā niwā. Ti wi'ipū etarā, pa'ia wiorā, bucurā narē tojo ni'quere wrecārā niwā.

²⁴ Na tojo ni wrecā tu'orā, nipe'tirā ti wi'ipū nīrā ni'cārōnojō wācūseti, Ō'acūrē sērīcārā niwā:

—Ō'acū, ūsā wiogu, mū'u nipe'tise a'ti turi cjasere weecu niwā. Ū'muse, marī, nipe'tirā tepū nīrārē weecu niwā. ²⁵ Duporopū Espiritu Santu wācūse o'oro me'rā ūsā ñecū Davire mū'u macū Jesure masā ña'arō weeatjere mū'u weremū'tāduticū niwā. Davi mū'u dutisere weegū a'tiro nicū niwī:

Judío masā nitirā Ō'acū cū bese'cū me'rā upūtu uarāsama.

Judío masā quē'rā Ō'acū bese'cure ña'arō weesī'rīrāsama.

Tojo wācūmirā, ne pōtēosome.

²⁶ A'ti di'tacjārā wiorā a'merī nerērāsama Ō'acūrē yu'runu'cā, cūrē ña'arō weesi'rīrā. Cū bese'cu quē'rārē tojota ña'arō weesi'rīrāsama. Mū'u tojo ni wereduticu niwā ūsā ñecū Davire.

²⁷ »Cū tojo ni oja'caronojōta queoro wa'awū. A'ti macāpure mū'u macū Jesú, mū'u bese'cure wējērātīrā Herode, Poncio Pilato, āpērā judío masā nitirā, judío masā me'rā a'merī nerēwā. ²⁸ Tojo weerā wējēcā'wā cūrē. Duporopū mū'u macūrē wējēatjere masitōjacu niwā. «Tojo wa'arosa'a», nicu niwā. Mū'u masī'quere yujuputa ni'cārōacā weerā weema. ²⁹ Ō'acū, ūsārē pa'ia wiorā mū'u macū ye quetire wereditiama. «Musā werēcā, musārē bu'iri da'rerāti», niama. Na ūsārē tojo ni'quere wācūña. Mū'u dutiro weesi'rīsa'a. Ūsārē mū'u tutuasere o'onemoña. Ūsā mū'u tutuase o'ocā, mū'u macū ye quetire ucūtutuarāsa'a. ³⁰ Mū'u macū Jesú tutuaro me'rā ūsārē masā dutitirārē yu'raocā, apeye quē'rārē weei'ocā weeya. Mū'u tojo weecā, masā mū'u tutuasere ī'arāsama, ni sērīcārā niwā Ō'acūrē.

³¹ Na tojo ni sērīca be'ro na nirī wi'i a'meña'caro niwā. Tojo wa'acā, ti wi'ipū nirā Espīritu Santure cuoyu'ruacārā niwā tja. Tojo weerā cū weetamuse me'rā Jesú ye quetire uiro marirō werēcārā niwā.

Jesure ējōpeorā na cuosere a'merī ducawaa'que ni'i

³²⁻³³ Jesú besecū'cārā tutuaro me'rā Jesú wērī'cupū masā'quere werenu'cūcā'cārā niwā. Ō'acū narē pūrō weetamucu niwī. Nipe'tirā Jesure ējōpeorā ni'cārōnojō wācūsetiburocārā niwā. Na cuosere «Yé dia'cū ni'i», nitīcārā niwā. Tojo weerā na cuosere a'merī ducawaacārā niwā. ³⁴⁻³⁵ Wi'seri, di'ta cuorā duacārā niwā āpērāpure. Na dua'que wapare ñe'e, apeyenojō moorārē ducawaadutirā Jesú cū besecū'cārārē o'ocārā niwā. Jesú besecū'cārā tere ñe'e, apeyenojō moorārē ducawaacārā niwā. Tojo weerā pajasecuorā waro marīcārā niwā. Ni'cārōnojō cuoburocārā niwā.

³⁶ Ni'cū Jesure ējōpeogu José wāmetigu nicu niwī. Levi ya curuacjū Chipre wāmetiri nūcūrōcū nicu niwī. Jesú cū besecū'cārā pe'e cūrē Bernabé pisucārā niwā. Bernabé griego ye me'rā «Masārē e'catise o'ogu» nirō weesa'a. ³⁷ Cū di'ta cārōacā cuocu niwī. Ti di'tare āpērārē duacu niwī. Cū dua'que wapare nipe'tiseputa Jesú besecū'cārārē o'ope'ocā'cu niwī.

—Marī me'rācārā apeyenojō moorārē ducawaaya, nicu niwī.

5

Ananía, Safira na niso'o'que ni'i

¹ Āpērā Jesure ējōpeorā Ananía wāmetigu, cū numo Safira Bernabé cū wee'caronojō weeticārā niwā. Na quē'rā di'ta duacārā niwā āpērāpure. ² Na dua'que wapare Jesú besecū'cārārē o'ocu niwī. Nipe'tise cū niyeru ñe'e'quere o'ope'otīcu niwī. Apeyere cū basu nurōcā'cu niwī. Na tojo wee'quere na se'saro pūarāta cū numo me'rā masīcārā niwā. Pedrore niyerure o'ogu, «Tocā'rōta wapayeama», nisoocu niwī.

³⁻⁴ Te niyerure ñe'egū, Pedro cūrē nicu niwī:

—Te di'ta mū'u ye di'ta niwā. Te mū'u dua'que wapa mū'u ye niyeruta niapā. Mū'u no'o o'osi'rīrō o'oboapā. Mū'u ūsā dia'cūrē nisoogu weewe'e. Tocā'rōta niyeru wapayeama nígū, Espīritu Santure nisoogu wee'e. Mū'u tojo nisoocā, wātī mū'arē sājāyu'ruapī mū'u wācūsepure, nicu niwī Pedro.

⁵ Tojo nicāta, Ananía burūque'a, wērīa wa'acu niwī. Āpērā tojo wa'acā tu'orā, uputu uicārā niwā.

⁶ Be'ro cū wērīca be'ro ma'mappia ti wi'ipū sājāa, cūrē yaarā wa'arā, su'ti caseri me'rā oma, miiwijaacārā niwā.

⁷ I'tia hora cū wērīca be'ro na nirī wi'ipū Safira cū numo ni'co sājātaco niwō tja. Co marāpū wērī'quere masītico niwō.

⁸ Ti wi'ipū sājātacā, Pedro core sērītiña'cu niwī:

—¿Nirōta musārē tocā'rōta niyeru wapayeati musā di'ta dua'que wapare? nicu niwī.

—A'tiro ni yu'tico niwō:

—Tocā'rōta niyeru wapayeama, co marāpū niso'o'caronojōta nico niwō.

⁹ Co tojo nicā, Pedro nicu niwī:

—Musā Espīritu Santu ī'orō nisoopū. Ō'acū ī'atisami ūsā tojo weecā, ¿ni wācūmiati? Ni'cārōacā mū'u marāpure yaarā eja'cārā tojatarā weema. Mū'u quē'rā mū'u marāpū wa'a'caronojōta wērīgōsa'a. Mū'u quē'rārē yaarāsama mū'u marāpure yaa'caro weronjōta, nicu niwī Pedro.

¹⁰ Cũ tojo nicãta, co quẽ'rã buruque'a, wẽria wa'aco niwõ. Co marãpure yaarã eja'cãrã tojatarã, co wẽr'icopure bocaejacãrã niwã. Náta tja core miaa, yaarã wa'acãrã niwã co marãpu mijirẽ yaa'caroputa tja. Na nisoo'que ye bu'iri wẽricãrã niwã.

¹¹ Be'ro Ananía, Safirare tojo wa'a'quere tu'orã, nipe'tirã Jesure ãjõpeorã, ãpẽrã quẽ'rã uputu uicãrã niwã.

Pedro quẽ'rã Ô'acũ tutuaro me'rã na weẽ'o'que ni'i

¹²⁻¹⁵ Jesure ãjõpeorã na'irõ Salomõ wãmetiri tucũpu nerẽnu'cũcã'cãrã niwã. ãpẽrã Jesure ãjõpeotirã na me'rã ba'pãtiui nicãrã niwã. Narẽ ba'pãtiuimira, Jesure ãjõpeorãrẽ añurõ wãcũseticãrã niwã. ãpẽrã umua, numia pãjarã Jesure ãjõpeonemocãrã niwã.

Jesũ besecũ'cãrã masã wa'teropure peje añuse weẽ'ocãrã niwã. Dutitirãrẽ yu'ruo, peje apeyenojõ weenemocãrã niwã. Na tojo weecã i'arã, pãjarã dutitirãrẽ na tiro na nerẽri tucũpu miacãrã niwã. Masã ti tucũrẽ mu'muamujãcãrã niwã. ãpẽrãrẽ tojo weerã ma'a tiropu na cũñase me'rã cũcãrã niwã. Pedro na tiro yu'ruagu, narẽ ñapeocã uacãrã niwã. ãpẽrã cũ ñapeotimicã, "Cũ wãtĩquecũurõ me'rã yu'ruãsa'a", ni wãcũcãrã niwã. ¹⁶ Apeye macãri Jerusalẽ sumuto nise macãricãrã quẽ'rã yu'ruodutirã dutitirãrẽ Jerusalẽpu miacãrã niwã. Wãtia sãjãno'cãrã quẽ'rãrẽ miacãrã niwã. Jesũ besecũ'cãrã nipe'tirã masãrẽ yu'ruocãrã niwã.

Pedro quẽ'rã bu'iri da'reri wi'ipu duji'cãrã wijaa'que ni'i

¹⁷ Na tojo weecã tu'orã, pa'ia wiogu, cũ me'rãcãrã saduceo masã Jesũ besecũ'cãrãrẽ uorã, pũrõ uacãrã niwã. ¹⁸ Tojo weerã Jesũ besecũ'cãrãrẽ ñe'e, bu'iri da'reri wi'ipu miaa, sõrõcãrã niwã. ¹⁹ Wiorã narẽ tojo weemicã, ti ñamita Ô'acũrẽ wereco'tegu u'musecũ na nirĩ tucũpu bajuacu niwã. Bajua, na wiorã bi'ãca sopere pão, a'tiro nicu niwã:

—Wijaaya. ²⁰ Ô'acũ wi'ipu masãrẽ wererã wa'aya. "Musã Jesure ãjõpeorã, cũ me'rã catinu'cũrãsa'a", ni weryea narẽ, nicu niwã Ô'acũrẽ wereco'tegu.

²¹ Cũ tojo nica be'ro na bu'iri da'reri wi'ipu ni'cãrã wijaa wa'acãrã niwã. Ape numu bo'reacã Ô'acũrẽ wereco'tegu ni'caronojõta Ô'acũ wi'ipu wererã wa'acãrã niwã. Na topu wereri cura pa'ia wiogu, tojo nicã cũ me'rãcãrã nipe'tirã judio masã wiorãrẽ nerẽdutiãrã niwã. Na nerẽpe'tica be'ro surarare "Narẽ pijirã wa'aya marĩ ñamica'a bi'adupo'cãrãrẽ", nio'ocãrã niwã. Na wijaa'quere masitãcãrã niwã.

²² Na tojo nicã tu'orã, surara narẽ pijirã wa'acãrã niwã na bi'adupoca wi'ipu. Ti wi'ipu sãjãa, na nica tucũrẽ pão, i'acãrã nimiwã. Ne maricãrã niwã. Na maricã i'a, narẽ bocati, wiorãpure wererã wa'acãrã niwã. ²³ Wiorã tiro eja, "Ne marĩama. Añurõ bi'ãca tucũ nimiapu. Ti sopo co'terã quẽ'rã añurõ co'temiana. Na tojo weemicã, ùsã ti sopere pão i'acã, ne ni'cũ marĩami", ni werẽcãrã niwã surara wiorãpure.

²⁴ Na tojo ni werẽcã tu'orã, pa'ia wiorã, Ô'acũ wi'i co'terã surara wiogu pũrõ wãcũque'ticãrã niwã.

—¿De'ro wa'apariba narẽ? nicãrã niwã.

²⁵ Na wijaa'quere wãcũri cura ni'cũ Ô'acũ wi'ipu ni'cu pa'ia wiorã tiropu etagu, narẽ werẽcũ niwã:

—Sõ'onicãrã bu'iri da'reri wi'ipu ni'cãrã Ô'acũ wi'ipu masãrẽ bu'erã weeama, ni werẽcũ niwã.

²⁶ Cũ werẽcã tu'orã, surara wiogu ãpẽrã surara me'rã Jesũ besecũ'cãrãrẽ ñe'erã wa'acãrã niwã. Narẽ ñe'erã, masã ùsãrẽ ùtãperi me'rã narẽ ma'irã doqueri nĩrã, ne mejẽcã weeticãrã niwã. ²⁷ Be'ro narẽ wiorã decopu miaa, topu sãjãejacã, pa'ia wiogu narẽ nicu niwã:

²⁸ —Ësã musãrẽ Jesũ ye quetire bu'edutitimiapu. Tere "Bu'erã wa'aya", ne nitiapu. Ësã musãrẽ tojo dutitimicã, nipe'tiropu Jerusalẽpure musã bu'ese se'sa wa'a'a. Musã masãrẽ tojo ni bu'ecã, "Jesũ na ye bu'irita wẽripĩ", ni wãcũrãsama ùsãrẽ. Na tojo ni wãcũcã uarã weesa'a, nicu niwã pa'ia wiogu narẽ.

²⁹ Tojo nicãta, Pedro, ãpẽrã cũ me'rãcãrã cũrẽ yu'ticãrã niwã:

—Wiorã dutise yu'ruoro Ô'acũ ye pe'ere nemorõ weeroua'a. Ësã musã dutiro weérã, Ô'acũ dutiro pe'ere weetibosa'a.

³⁰ »Ô'acũ marĩ ñecũsumua wiogu Jesũ wẽr'icupure, musã curusapu paabi'pe wẽjẽduti'care masõcu niwã. ³¹ Masõtoja, u'musepu cũ tiro wiogu dujiri cũmurõpu miimujãcu niwã. Cũrẽ topu miimujãgũ, marĩrẽ yu'ruo'cure marĩ wiogu niato ni, sõrõcu niwã. Tojo weegu marĩ judio masãrẽ marĩ ña'arõ weeseti'quere bujaweticã, marĩrẽ acobojogusami. ³² Ësã Ô'acũ tojo wee'quere werẽcusiari masã ni'i. Ësã Espiritu Santure

cuoyurā, cū me'rā Ō'acū tutuasere wee'ioapu masārē. Nipe'tirā Ō'acū dutiro weerārē Espiritu Santure o'ogusami, ni werecārā niwā Pedro quē'rā.

³³ Cū tojo nicā tu'orā, wiorā pe'e uputu waro uacārā niwā.

—Ma. Ā'rārē wējērā marī, nicārā niwā.

Cū me'rācjārā wiorārē Gamalie were'que ni'i

³⁴ Ni'cū fariseo masū Gamalie wāmetigu wiorā me'rā na nerērōpūta nicu niwī. Moisé oja'quere masārē bu'egu nicu niwī. Masā cārē “Añugū nimi”, ni wācūcārā niwā. Wiorā Jesú besecū'cārārē na “Wējērā” nicā tu'ogu, Gamalie wā'cānu'cā, “Ā'rārē pijijiwaaniña yujupu”, nicu niwī. Āpērā wiorārē na tu'otiro apeyenojō weregūti nigū, tojo nicu niwī.

³⁵ Na wijaáca be'ro topu nirā wiorārē a'tiro nicu niwī:

—Añurō wācūña musā narē weesī'rīsere. ³⁶ Ti numupure ni'cū Teuda wāmetigu “Yu'u wioqu ni'i”, ni wācūcu nimiwī. Cuatrocientos masā cū bu'esere sirutucārā niwā. Be'ro cārē āpērā wējēcō'acā'cārā niwā. Cārē wējēca be'ro cū me'rā nimi'cārā no'uo uaro wa'astepe'tia wa'acārā niwā. Tojo wéeca be'ro cū bu'emi'que pe'tia wa'acaro niwā.

³⁷ Be'ro wioqu masārē ba'paqueori cura apī Juda wāmetigu Galileacjū nicu niwī. Cū quē'rārē pājārā masā cū bu'esere sirutucārā nimiwā. Be'ro cārē tja āpērā wējēcō'acārā niwā. Cārē wējēca be'ro cū yarā nimi'cārā wa'astepe'tia wa'acārā niwā mejārōta tja.

³⁸ Yu'u tojo weegu musārē tojo wa'a'quere were'e. Sōjā pūrīcārē ña'arō weeticā'ña. Narē du'ucā'ña. Na bu'ese na wācūse me'rā bu'ecā, pe'tia wa'arosa'a Teuda, Judare wa'a'caronojōta. ³⁹ Ō'acū dutiro me'rā na bu'ecā pūrīcārē, musā ne pōtēosome. Tojo weerā musā narē wējērā, Ō'acūrē yu'runu'cārā weebosa'a. Tojo weerā du'uya narē, ni werecu niwī Gamalie wiorārē.

⁴⁰ Cū tojo nisere tu'orā, “Jau. Ā'rī marīrē diacjūta ucūmi”, ni wācūcārā niwā. Be'ro Pedro quē'rārē pijiocārā niwā tja. Na topu sājāejacā ĩ'arā, wiorā surarare tārāduticārā niwā. Tārātoja, “Jesú ye quetire ne apaturi werenemotīcā'ña”, nicārā niwā. Nitoja, narē du'uwīrōcā'cārā niwā.

⁴¹ Na wiorā tiropu ni'cārā wijaa, a'merī ucūcārā niwā:

—Ō'acū marīrē “Jesú ye quetire wereya” nicā, añu ni'i. Tojo weerā wiorā na tārāmicā, marī añurō e'catise me'rā ni'i, nicārā niwā.

⁴² Wiorā narē bu'edutitimicā, Ō'acū wi'ipū, wi'seripu Jesú nipe'tirārē yu'ruogu nimi nisere bu'enu'cūcā'cārā niwā.

6

Jesú besecū'cārā narē weetamujārē bese'que ni'i

¹ Be'ro siape me'rā pājārā waro judío masā Jesure ējōpeocārā niwā. Na me'rā ape di'tacjārā griego ye ucūrā nicārā niwā. Ti di'tacjārā waro pe'e Judeacjārā hebreo yere ucūcārā niwā. Na pājārā Jesure ējōpeonemorī cura nāta tja du'sasocārā niwā ba'ase etise me'rā. Tojo weerā griego ye ucūrā hebreo ye ucūrārē a'tiro nicārā niwā:

—Musā umucorinucū ba'ase etirā, musā yarā wapewia numia pe'ere ba'ase pacase o'orā niapu. Ūsā yarā numia pe'ere o'majācā o'orā niapu, nicārā niwā.

² Na tere du'sasocā tu'orā, Jesú besecū'cārā nipe'tirā Jesure ējōpeorārē nerēduticārā niwā. Nerētoja ca be'ro narē a'tiro ni werecārā niwā:

—Ūsā ba'ase etirā, Jesú ye queti pe'ere weretibosa'a. Ūsā tere weredu'ucā, ña'a nibosa'a. ³ Tojo weerā umua ba'ase etiajārē musā wa'tero nirārē beseya. Siete beseya añurō masīrārē, Espiritu Santu dutiro weenu'cūrārē. Masā “Nāta nima añurā” nino'rārē beseya. Musā bese'cārārē ba'ase etirā sōrōno'rōsa'a. ⁴ Tojo weerā ūsā pe'e ñubuenu'cū, Jesú ye quetire bu'enu'cūcā'rāsa'a, nicārā niwā.

⁵ Masā na tojo nicā tu'orā, “Añu'u majā”, ni wācūcārā niwā. Tere wācūtoja, besecārā niwā Estebare. Cū añurō Ō'acūrē ējōpeogu, Espiritu Santu tutuasere cuoyu'rugū nicu niwī. Āpērārē mejārōta cū weronojō nirārē besecārā niwā. Na a'tiro wāmeticārā niwā: Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Parmenas, Nicolás Antioquiácjū. Cū judío masū nitimigū, na weronojō ējōpeosetigu nicu niwī. Ā'rārē besecārā niwā.

⁶ Narē besetoja, “Ā'rārē beseapu” ni, Jesú cū besecū'cārā tiropu miacārā niwā. Narē na da'ratje cjasere sōrōrā, na dupopare ñapeo, Ō'acūrē sērīboscārā niwā.

⁷ To be'ro nipe'tiropu Jesú ye queti se'sa wa'acaro niwā. Pājārā Jerusalécjārā cārē ējōpeonemocārā niwā. Pa'ia quē'rā pājārā ējōpeocārā niwā.

Estebare weresā, wiorā tiropu cārē mia'que ni'i

⁸ Estebare Ō'acū añurō weetamucu niwī. Tojo weegu cū Ō'acū tutuaro me'rā pājārā dutitirārē yu'ruo, peje añuse wee'onemocu niwī masā wa'teropure.

⁹ Cũ tere weecã ĩ'arã, cãrẽ ãpẽrã judío masã ĩ'atu'ticãrã niwã. Cãrẽ ĩ'atu'tirã ni'cãrẽrã ni'cã wi'ĩ judío masã nerẽrĩ wi'ĩ Libertado wãmetiri curuacjãrã nicãrã niwã. Na ãpẽrãrẽ da'rawã ñaco'terã wija'cãrã nicãrã niwã. ãpẽrã cãrẽ du'sasowã'cõrã Cirenejãrã, Alejandriacjãrã, Cilicia di'tacjãrã, Asia di'tacjãrã na me'rã nicãrã niwã. ¹⁰ Cãrẽ na tojo weecã, Espiritu Santu cũ ucũcã, Estebare peje masise o'ocu niwĩ. Tojo weerã na cũ me'rã ne ucũ põtëoticãrã niwã.

¹¹ Be'ro na cũ me'rã ucũ põtëoti, masã ĩ'atiropu ãpẽrã masãrẽ niyeru wapaye, nisoodutio'ocãrã niwã:

—“Esteba marĩ ñecũ Moisé cũ duti'quere ña'arõ ucũami. Ô'acũ quẽ'rãrẽ ña'arõ ucũami”, ni wereya masãpũre, nicãrã niwã.

¹² Na wapaye nisoodutio'o'cãrã masãpũre wa'a, werecãrã niwã na ni'caronjõta. Tere werecã tu'orã, masã pe'e queoro ëjõpeocãrã niwã. Tojo weerã nipe'tirã masã, ãpẽrã judío masã bucũrã, Moisé oja'quere bu'eri masã Esteba me'rã pũrõ uacãrã niwã. Na uacã ĩ'arã, narẽ uarosãjãcã wee'cãrã maata cãrẽ ñe'e, pa'ia wiorã tiropũ miacãrã niwã.

¹³ Na tiropũ etarã, ãpẽrã masãrẽ mejãrõta nisoodutio'o'cãrã niwã tja.

—Ã'rĩ Ô'acũ wi'ĩ pajiri wi'ire ña'arõ ucũami. Moisé cũ duti'que quẽ'rãrẽ tojota niami. ¹⁴ Apeye “Jesũ Nazarecjũ ti wi'ĩ Ô'acũ wi'ire cõ'agãsumi”, niami. “Moisé marĩrẽ weedutigũ cũu'que quẽ'rãrẽ ducayugusami”, niami, nisoocãrã niwã wiorãrẽ.

¹⁵ Na tojo nicã tu'orã, wiorã Estebare pũrõ ĩ'acãrã niwã. Na cãrẽ ĩ'acã, cũ ya diapoa asistea wa'acaro niwũ. Ô'acũrẽ wereco'tegu u'musecjũ weronjõ bajuri diapoa wa'acaro niwũ.

7

Esteba wiorãrẽ were'que ni'i

¹ Estebare na ĩ'arĩ cura pa'ia wiogu sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Mũ'urẽ diacjũ nise me'rãta weresãti? nicu niwĩ.

² Cũ tojo nicã, Esteba yu'ticu niwĩ:

—Acawererã, yu'ure tu'oya. Ô'acũ añurõ asistegu, nipe'tise masĩyu'ruagu marĩ ñecũ Abrahãrẽ ucũcu niwĩ Mesopotamia caldea masã nirõpu. Harã wãmetiri macãpu wa'ase duporo cãrẽ ucũcu niwĩ. ³ A'tiro nicu niwĩ: “A'ti di'tare, mũ'u acawererãrẽ wijayã. Wa'aya yu'u mũ'urẽ di'ta wereatjõpu”, nicu niwĩ. ⁴ Tojo nicã tu'ogu, cũ acawererã caldeo masã ye di'tapu ni'cu wija, Harãpu macãrĩ wa'acu niwĩ. Topũ ni, be'ro Abrahã pacu wãria wa'acu niwĩ. Cũ pacu wãria be'ro Ô'acũ cãrẽ wijaduticu niwĩ tja, a'ti di'ta Judea marĩ nirõrẽ a'tidutigũ. ⁵ Cũ a'topũ etacã, cãrẽ ne cã'rõacã di'ta o'ticũ niwĩ yujupu. O'otimigãta, “Be'ropũ mũ'u ye, mũ'u pãrãmerã nituriarã ye di'ta nirõsa'a”, nicu niwĩ. Ô'acũ tojo nicatorore Abrahã ne ni'cũ põ'rãmarĩcu niwĩ. ⁶ Ô'acũ cãrẽ apeye ninemocu niwĩ tja: “Mũ'u pãrãmerã nituriarã ape di'tapu nirãsama yujupu. Cuatrocõron cũ marĩ ti di'tacjãrã peorã nirãsama. Narẽ da'raduti, tãrãperãsama. ⁷ Yu'u narẽ tojo weecã, ti di'tacjãrãrẽ bu'iri da'regusa'a. Narẽ da'retoja, mũ'u pãrãmerã nituriarã ti di'tapu ni'cãrã wija, yu'ure a'topũ ñubuepeorã a'tirãsama”, nicu niwĩ Ô'acũ. ⁸ Cũ tojo nicã be'ro Abrahãrẽ a'tiro weeduticu niwĩ: “Nipe'tirã mũuarẽ na õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'aña. Musã a'tiro wéerã, yu'ure ĩ'orãsa'a musã ëjõpeosere”, nicu niwĩ Ô'acũ. Tojo weegu Abrahã cũ macũ Isaare ni'cã semana cũ bajuãca be'ro cũ õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'acu niwĩ. Isaa quẽ'rã cũ macũ Jacore tojota weecu niwĩ. Jacob mejãrõta weecu niwĩ cũ põ'rã docere. Ô'acũ duti'caronjõta weecãrã niwã, ni werecu niwĩ Esteba.

⁹⁻¹⁰ »Jacob põ'rã marĩ ñecũsumua na acabiji Joserẽ uorã, ãpẽrã masãrẽ da'raco'teacju niato nirã duacãrã niwã. Ã'rã duu'cãrãta tja ãpẽrãpũre Egiptocjãrãrẽ duaturiacãrã niwã. Na duãca be'ro cũ pi'etisetirincũ Ô'acũ cãrẽ weetamunu'cũcã'cu niwĩ. Cãrẽ weetamugã, peje masise o'ocu niwĩ. Faraõ Egipto di'ta wiogu cãrẽ tu'sayu'ruacu niwĩ. Tojo weegu cũ docacjũ wiogu sõrõcu niwĩ. Apeyere faraõ cũ ya wi'i cjase da'rase wiogu sõrõcu niwĩ.

¹¹ »Josẽ topũ wiogu nirĩ cura nipe'tiro Egiptopũre ba'ase pe'tia wa'acaro niwã. Cũ acawererã, marĩ ñecũsumua nirõpu Canaãpu quẽ'rãrẽ pe'tia wa'acaro niwã. Te pe'tica be'ro masã te di'tapu nirã uputu ujaboacãrã niwã. Marĩ ñecũsumua Abrahã pãrãmerã quẽ'rãrẽ ne ba'ase marĩcaro niwã. ¹²⁻¹³ Be'ro Jacob “Egiptopũ ba'ase duase niaporo” nicã tu'ogu, cũ põ'rãrẽ “Duurã wa'aya”, nio'ocu niwĩ. Cũ tojo nicã tu'orã, Egiptopũre ne wa'arã weecãrã niwã. Topũ eta, ba'ase duu, na ya wi'ipu tja majãmitojati a'titãcãrã niwã. Be'ro na te ba'ase na duu'quere ba'ape'o, apaturi duurã wa'acãrã niwã mejãrõpãta tja. Titare majã na etacã, Josẽ “Yu'u musã acabiji ni'i musã dua'cu”, ni werecu niwĩ cũ ma'misũmarẽ. Be'ro faraõ quẽ'rã “Ã'rã Josẽ ma'misũsumua niama” nicã

tu'ocu niwī. ¹⁴ To be'ro José cū ma'misumua me'rā queti o'ócu niwī cū pacapure. “Marī pacu, nipe'tirā marī acawererā macārī a'tiato a'topu”, nio'ocu niwī narē. Cū acawererā pe'e setenta y cinco nicārā niwā. ¹⁵ Cū uocā tu'ogu, Jacob cū pō'rā me'rā José tiropu wa'arā, Egiptopure bu'acārā niwā. Topu nigūta, na pacu Jacob wēria wa'acu niwī. Cū pō'rā marī ñecūsūmua cū weronojōta wēripe'tidija wa'acārā niwā. ¹⁶ Be'ropu na o'arirē yaarā wa'arā Siqem wāmetiri macāpu miacārā niwā. Abrahā cū Hamor pō'rārē ūta tuti dúuca tutipū cū mijirē yaa'caroputa narē siosōrōcūuocārā niwā.

¹⁷ »Ō'acū todaporopu Abrahārē nicu niwī: “Mu'u pārāmerā nituriarāpu ape di'tapu ni'cārā a'ti di'ta Canaāpu tojatirāsama tja.” Cū tojo ni'que ejaṭji daporocā Egiptopu nīrā, marī ñecūsūmua pārāmerā pājārā masāputinemocārā niwā. ¹⁸ Egiptopure na nicā, apī wiogu sājācu niwī tja. Joserē daporopu wērica be'ro niyucā, ne masīticu niwī. ¹⁹ Cū marī ñecūsūmua pājārā na masāputicā ī'a, narē ña'abutiario weepacu niwī. Na pō'rā ne bajua'cārā umuarē wēriato nigū aperopu cō'adutimujācu niwī. ²⁰ Cū narē tojo dutiri cura Moisé bajuaçu niwī. Cū añubutiaguacā nicu niwī. Cū pacusūmua ī'tiarā mujipū na ya wi'ipure cūrē masōcārā niwā. ²¹ Be'ro na cūrē wejērī narē, diapu po'ocārā niwā. Na po'óca be'ro Faraō macō cūrē ī'abocaco niwō. Ī'aboca, miimajāco niwō co ya wi'ipū. Topu co macārē weronojō cūrē masōco niwō. ²² Cū ti wi'ipū bucua, nipe'tise Egiptocjārā na bu'esere bu'ecu niwī. Cū masīse me'rā ucū, nipe'tisere añurō weecu niwī.

²³ »Be'ro Moisé cuarenta cū'marī cuogu, cū acawererā tiropu sijagu wa'acu niwī. ²⁴ Topu ejagu, ni'cū Egiptocjū cū acaweregure paacā ī'acu niwī. Cū tojo weecā ī'agū, cūrē a'megū, Egiptocjūrē paawējēcā'cu niwī. ²⁵ Cū basu Moisé pe'e a'tiro ni wācūcu niwī: “Yu'u me'rāta Ō'acū yu'u acawererārē na a'ti di'tacjārā peorā nisere wijacā weegusami. Yu'ure na a'tere masīsama”, ni wācūcu niniwī. Cū acawererā pe'e cū weronojō wācūticārā niwā.

²⁶ »Ape nūmu cū na tiropu wa'acu niwī tja. Topu ejagu, āpērā puarā cū acawererā a'mequēcā ī'acu niwī. Narē bosamigū “Acawererā, tocā'rōta a'mequēdu'uya. ¿De'ro weerā tocā'rō a'mequēti ni'cū acawererā nimirā?” nicu niwī.

²⁷ »Cū tojo nicā tu'ogu, apīrē uputu paa'cu pe'e Moisére tuuquenu'cōcu niwī. “¿Noa mu'urē ūsā wiogu 'Narē besegu wa'aya', nio'oati? ²⁸ ¿Mu'u yu'ure wējēsī'rīsari tja ñamica'a mu'u Egiptocjūrē wējē'caronojōta?” ni ye'sucu niwī.

²⁹ »Cū tojo nicā tu'ogu, Moisé, ā'rā yu'ure tere masīpe'titojasama nigū, uiwā'cā wa'acu niwī. Be'ro ape di'tapu Madiā wāmetiropu du'tiwā'cācu niwī. Topu omocā du'te, nicā'cu niwī. Puarā umua pō'rāticu niwī.

³⁰ »Madiā di'tapure cuarenta cū'marī nicu niwī. Cū ticuse cū'marī nīca be'ro ni'cā nūmu yucu marīrō ūrūgū Sinaī wāmeticju tiropu ī'awā'cācu niwī. Topu wa'acā, ni'cā siti yucusiti ūjācā ī'acu niwī. Ti pecame'e ūjārī pō'rā decopu Ō'acūrē wereco'tegu weronojō bajuga bajuaçu niwī. ³¹ Cū ti siti ūjācā ī'agū, ī'amarā wa'acu niwī. “¿De'ro weero tojo wa'amitito?” ni, pu'toacācure ī'agū wa'acu niwī. Pu'toacā ejacā, Ō'acū ti me'e wa'teropu nigū cūrē ucūcu niwī: ³² “Yu'u Ō'acū ni'i. Mu'u ñecūsūmua Abrahā, Isaa, Jacob na wiogu ni'i”, nicu niwī. Tojo ucūcā tu'ogu, uputu ui, narāsācu niwī. Uigu, ī'adu'ucā'cu niwī ti me'erē.

³³ »Be'ro cūrē ucūnemocu niwī tja: “Yu'u a'tota ni'i mu'u tirota. Tojo weegu mu'u sāfase sapature tuweeya. Mu'u tere tuweegu, ī'ogūsa'a yu'ure mu'u ējōpeosere. ³⁴ Yarā masā Egiptopu nīrārē na uputu pi'eticā ī'apu. Na caricūcā tu'oapu. Tojo weegu mu'urē Egiptopu o'ógutiga wee'e tja narē yu'ruoacju”, ni werecu niwī Ō'acū Moisére.

³⁵ »Ā'rī Moiséreta marī ñecūsūmua teerā, a'tiro nicārā niwā: “¿Noa mu'urē ūsā wiogu, 'Narē besegu wa'aya', nio'oati?” nicārā niwā. Marī ñecūsūmua tojo nimicā, Ō'acū pe'e Moisére narē yu'ruoacju, narē dutiacju sōrōcu niwī. Pecame'e siti ūjū'caro bajua'cūta Moisére yu'ruotamucu niwī marī ñecūsūmuarē. ³⁶ Cū Egiptopu nigū, pajiri maa Aco sō'arī maapu nigū, Ō'acū tutuaro me'rā peje wee'ocu niwī. Tojo weegu cū acawererā Egiptopu ni'cārārē apeye di'tapu su'ori miwijacu niwī. Cuarenta cū'marī yucu marīrō, masā marīrōpu na wa'acā, Ō'acū tutuaro me'rā wee'onu'cūcā'cu niwī. ³⁷ Moiséta marī ñecūsūmuarē a'tiro werecu niwī: “Ō'acū be'ropu ni'cū o'ógusami cū ye queti wereacjure. Yu'ure o'ó'caro weronojōta cūrē o'ógusami. Cū quē'rā marī acaweregū nigūsami”, nicu niwī. ³⁸ Marī ñecūsūmua na yucu marīrōpu nicā, Moisé na me'rā nicu niwī. Topu ūrūgū Sinaī wāmeticjupu Ō'acūrē wereco'tegu bajua, cūrē were'quere narē wereturiacu niwī. Marī quē'rā cū wereturia'quepūreta cū'o. Te tojo ninu'cūcā'rōsa'a. Ne pe'tisome.

³⁹ »Moisé tere weremicā, marī ñecāsūmua ne ějōpeoticārā niwā. Na cū weresere tū'osī'řitirā, “Majāmītojaa wa'arāti Egiptopu tja”, ni wācūcārā niwā. ⁴⁰ Tojo wācūrā, Moisé apaturi cū ũřūgūpu mujāca be'ro cū ma'mi Aarōrē a'tiro nicārā niwā: “Sō'onīcu marīrē Egiptopu nī'cārārē mīiti'cu waro cuarenta numūri yu'ru'u cū bajutiro. ¿De'ro wa'apari cūrē? Marī ne masītisa'a.” Tojo weerā cū ma'mi Aarōrē nicārā niwā: “Ŭsā ějōpeoatje queosere yeebosaya. Marī đuporo wuama'tārāsama. Na marī wa'atji ma'arē ř'orāsama”, nicārā niwā. ⁴¹ Na tojo nicā tū'ogu, Aarō na duti'caronojōta ni'cū wecu wī'magū queose da'recu niwī. Be'ro cūrē ějōpeorā, ecarārē wějē ũjūamorō, űubuepeocārā niwā. Tojo nicā na yee'cureta bosenuu wee, e'catipeocārā niwā. ⁴² Na tojo weecā ř'agū, Ő'acū na uaro weeato nīgū na me'rā ni'cu cō'acā'ca niwī. Tojo weerā na no'o uaro űocōarē, mujīpūrē ějōpeocārā niwā. Tojo na wee'quere Ő'acū ye queti weremu'tārī masā a'tiro nī ojacārā niwā:

Ő'acū a'tiro nicū niwī:

“Musā yu'u pe'ere yucu marīrōpure cuarenta cū'marī nīrā, ne ecarārē wějē űubuepeotiwa.

⁴³ Apī Moloc wāmetigū cū queosere ějōpeorā su'ti caseri wi'i me'rā yoowā'cāwā.

Apī Refán űocōawā musā yee'cu quē'rārē ějōpeorā tojota weewu.

Ā'rārē musā basuta yee ějōpeowu.

Yu'u pe'ere ne ějōpeotiwa.

Musā yu'ure ějōpeoti'que bu'iri āpērā masārē musārē ñe'e miaduticā weeguti yoaro Babilonia wāmetiri macā yu'ruropu”, nicū niwī Ő'acū, nī ojacārā niwā Ő'acū ye queti wererā.

⁴⁴ Esteba wiorārē werenemocu niwī apeye Ő'acū wi'i cjasere:

—Marī ñecāsūmua na yucu marīrōpu nīrā, ni'cā wi'i Ő'acūrē űubuepeori wi'i, cū diez duti'quere nurōři wi'ire cuocārā niwā. Ti wi'i wa'icūrā caseri me'rā na wéeca wi'i nicaro niwā. “Tojo bajuri wi'i weeya”, Ő'acū cū Moisé cū duti'caronojōta queoro weecārā niwā. ⁴⁵ Na wērīca be'ro āpērā cuoturia sirutucārā niwā ti wi'ire tja. No'o na wa'aro miamujācārā niwā. Be'ro Josué Moisé wērīca be'ro a'ti di'ta Canaápu a'tigu, narē ti wi'ire su'ori mīiticu niwī. Na a'topu a'ticā, Ő'acū a'ti di'tacjārārē judío masā nitirārē cō'aō'omujācu niwī. Na wa'awe'o'quepure nicārā niwā. Yoacā ti wi'ipu Ő'acūrē ějōpeocārā niwā téé Davi cū wīogu sājāca be'ropu. ⁴⁶ Davi ape wi'i weesī'řimicu niwī. Ő'acū tū'sayu'ruano'gū a'tiro nicū niwī: “Mu'u yu'u ñecū Jacob ějōpeo'cu ni'i. Mu'urē añurī wi'i, pajiri wi'i weebosā'řīsa'a mu'u niatji wi'ire”, nicū niwī Ő'acūrē. Cū tojo weesī'řī'cu nimigū, ti wi'ire weeticu niwī. ⁴⁷ Cū macū Salomó pe'e weecu niwī ti wi'ire. ⁴⁸ Ő'acū tutuayū'rugū ni'cā wi'i, masā wéeca wi'ipu dia'cū nīmasītisami. Ő'acū ye queti weremu'tārī masū đuporocjāpu a'tiro nī ojacu niwī Ő'acū cū ucū'quere:

⁴⁹ “Yu'u nipe'tiropu ni'i.

Ŭ'muse, a'ti di'ta yu'u wee'quere yu'uta duti'i.

Tojo weegu yu'u masā wéeca wi'ipu dia'cū nīmasītisa'a.

⁵⁰ Yu'u basuta nipe'tise a'tere weewu, nicū niwī Ő'acū”, nī ojacu niwī Ő'acū ye queti weremu'tārī masū.

⁵¹ Be'ro Esteba narē nicū niwī tja:

—Musā Ő'acū dutisere yu'runū'cāyu'rua'a. Cūrē masītirā weronojō cū weresere ne tū'osī'řīwe'e. Musā ñecāsūmua wee'caronojōta Espīritu Santu dutisere weesī'řīwe'e.

⁵² Na nipe'tirā Ő'acū ye queti weremu'tārī masārē pi'etise o'ocārā niwā. Āpērārē marīrē yu'ruogu a'tiatjere weremu'tārārē wějēcā'cārā niwā. Na tojo nino'cureta cū a'ticā, musā āpērārē wīa, cūrē wějēdutiwu. ⁵³ Musārē Ő'acū cūrē werecoterā me'rā cū dutisere o'ōcu niwī. Tere o'ōno'cārā nimirā, musā yu'runū'cāyu'rua'a, nī tu'ticu niwī narē Esteba.

Estebare ũtāperi me'rā doquewějē'que ni'i

⁵⁴ Cū tojo nicā tū'orā, wiorā uputu uayu'rua wa'acārā niwā. ⁵⁵ Esteba pe'e Espīritu Santure cuoyu'ruatjāgū, u'musepu ř'amorō, Ő'acū cū añurō asistegure ř'acu niwī. Jesú quē'rārē ř'acu niwī cū pacu diacjū pe'e nu'cūgūrē.

⁵⁶ Cū narē ř'agū, “Ĵāa, ř'aña. Ŭ'muse pāricā ř'a'a. Jesú, Ő'acū macū masū weronojō upatigu cū diacjū pe'e nu'cūgūrē ř'a'a”, nicū niwī Esteba.

⁵⁷⁻⁵⁸ Na cū tojo nicā tū'orā, uputu caricū tū'osī'řitirā, o'meperi da'rabi'acārā niwā. Cū pu'to ni'cārō me'rā omaeja, ñe'e, cūrē miacārā niwā ti macā sumutopu. Cūrē doquewějērāti nīrā, su'ti bu'icjase na sāña'quere tuwee, Saulo wāmetigure co'tedutirā

o'ocārā niwā. Tere tuwee o'otojanu'cō, cū Estebare ūtāperi me'rā doquecārā niwā. ⁵⁹ Na tojo weecā, Ō'acūrē a'tiro űubuecu niwī:

—Jesú, yu'u wioḡu, yu'u wērigūti wee'e. Yu'u ejeripō'rārē ñe'eña, nicu niwī.

⁶⁰ Be'ro buruque'a, pūrō caricūrō me'rā nicu niwī tja:

—Wioḡu, acobojoya ā'rārē yu'ure na tojo weesere. Cū tojo nica be'ro wēria wa'acu niwī.

8

Saulo Jesure ējōpeorārē ña'arō weenu'cā'que ni'i

¹⁻² Saulo na Estebare doquewējēcā ī'agū, “Añurō wéerā, tojo weeama”, ni wācūcu niwī. Āpērā umua Ō'acūrē ējōpeori masā Estebare yaacārā niwā. Cūrē yaa, uputu dūjasewā'acārā niwā. Estebare na wējēca numarēta āpērā Jesure ējōpeotirā Jesure ējōpeorā Jerusalēpu nīrārē uputu ña'arō weenu'cācārā niwā. ³ Saulo ne ni'cū Jesure ējōpeogu mariato nīgū na ye wi'seripu wa'a, narē ñe'e, bu'iri da'reri wi'ipu miamujācu niwī. Umua, numia nipe'tirārē tojo weecu niwī. Na tojo weecā ī'arā, Jesure ējōpeorā no'o űaro du'tistea wa'acārā niwā Judea di'tapu, āpērā Samaria di'tapu. Jesú cū besecū'cārā se'saro tojacārā niwā Jerusalēpure.

Felipe Samariacjārārē bu'e'que ni'i

⁴ Nipe'tirā du'tistewā'cā'cārā no'o na wa'aro Jesú ye quetire werewā'cācārā niwā. ⁵ Felipe quē'rā du'tiwā'cā'cūta Samaria wāmetiri macāpu wa'acu niwī. Topu eta, tocjārā masārē Jesú Ō'acū bese'cu nimi nisere wrecu niwī. ⁶ Apeye quē'rā Ō'acū tutuaro me'rā narē añuse wee'ocu niwī. Cū a'tiro weecā ī'arā, nipe'tirā ti macācjārā cū weresere añurō tū'otu'sacārā niwā. ⁷ Pājārā masā wātīa sājāno'cārā masāpure nimi'cārā wātīarē cō'awīrōcā, uputu caricūwijaacārā niwā. Āpērā pājārā sijamasītirārē, opa cō'ñeri sījarārē yu'ruocu niwī. ⁸ Cū tojo weecā ī'arā, ti macācjārā pūrō e'caticārā niwā.

Simó yai weronojō nīgū ye queti ni'i

⁹ Samariapure ni'cū Simó wāmetigu yoacā yai weronojō nīgū nicu niwī. Cū tojo weesere Samariacjārā ī'amarīamujācārā niwā. Cū basu pe'e “Yu'u tutuayruagu ni'i”, nicu nimiwī masārē. ¹⁰ Nipe'tirā ti macācjārā wiorā, no'o mejō nīrā cū weesere ī'atu'sayruacārā niwā.

—Ā'ri Ō'acū weronojō tutuaro cuogu nisami, nicārā nimiwā. ¹¹ Tojo weerā yai yoacā siape me'rā pejetiri wee'onemocā ī'ayurā, pājārā masā cūrē ējōpeonemocārā niwā.

¹² Felipe Samariapure tocjārārē a'tiro ni wrecu niwī:

—Ō'acū cū dutiro weerā wioḡu nimi. Cū macū Jesú marirē yu'ruogu nimi, nicu niwī narē. Cū wrecā tu'orā, ti macācjārā Jesure ējōpeocārā niwā. Cūrē ējōpeocā ī'agū, wāmeyecu niwī umua, numiarē. ¹³ Simó “Yu'u quē'rā Jesure ējōpeo'o” nicā tu'ogu, Felipe cū quē'rārē wāmeyecu niwī. Be'ro Felipe no'o wa'aro Simó sirutucu niwī cūrē. Felipe Ō'acū tutuaro me'rā wee'ocā ī'agū, Simó ī'amarīamujācu niwī.

¹⁴ Felipe Samariapu tojo weeri curareta Jerusalēpu nīrā Jesú cū besecū'cārā queti tu'ocārā niwā Samariacjārā na Jesure ējōpeosere. Tere tu'orā, na me'rācjārārē Pedro, Juārē ī'adutirā o'ócārā niwā. ¹⁵ Na topu eta, Jesure ējōpeori masārē Ō'acūrē sērīboscārā niwā:

—Pacu, ā'rā quē'rārē Espiritu Santure o'óya mu'u macūrē ējōpeorārē, ni sērīcārā niwā. ¹⁶ Felipe cū wāmeyecaterose Espiritu Santure na moocārā niwā yujupu. Jesure ējōpeose me'rā di'acū wāmeyeno'cārā niwā. ¹⁷ Pedro, Juā Ō'acūrē sērītojarā, Jesure ējōpeorārē na dupopapu ñapeocārā niwā. Narē ñapeori curata Espiritu Santu napure dijatacu niwī.

¹⁸ Pedro quē'rā na ñapeocā, Espiritu Santu dijatacā weesere Simó ī'acu niwī. Tere ī'agū, na Espiritu Santure dijatacā wee'quere duusi'rigū, Pedro quē'rārē niyeru o'ocu nimiwī.

¹⁹ —Yu'ure musā tutuaro cuosere o'oya. Yu'u quē'rā dupopapu no'o ñapeorārē Espiritu Santure na cuocā weeguti wee'e, nicu nimiwī.

²⁰ Cū tojo nicā tu'ogu, Pedro cūrē nicu niwī:

—Mu'u Ō'acū tutuaro o'orore Espiritu Santu ūsā dijatacā weesere niyeru me'rā duuguti űni wācūmiati? Niwe'e. Mu'u me'rāta niyeru boabata'to. Ō'acū mu'urē bu'iri da'regusami. ²¹ Mu'urē ī'agū, “Mu'u wācūse diacjū niwe'e”, ni ī'asami. Tojo weegu ūsā weronojō Jesú ye quetire masārē mu'u weremasītisa'a. ²²⁻²³ Yu'u masī'i. Mu'u uosebucu, ña'ase weepoyruacu ni'i. Te mu'urē du'uta basiotisa'a. Tojo weegu mu'u

ña'arō wācūsere bujawetiya. Ō'acūrē acobojose sērīña. Apetero weegu mu'u ña'arō wācū'quere acobojogu acobojosami, nicu niwī Pedro.

²⁴ Cū tojo nicā tu'ogu, Simó narē nicu niwī:

—Te musā n'ique yu'ure wa'aticā'to nīrā, musā yu'ure Ō'acūrē sērībosaya.

²⁵ Be'ro Pedro quē'rā ti macācjarārē Jesú cū weecā i'a'quere, na tu'o'quere werēcārā niwā. Narē weretoja, Jerusalēpu tojaa wa'acārā niwā. Topu tojaarā, Jesú ye quetire peje macārī Samaria di'tacjārā na nise macārīrē weretojaacārā niwā.

Felipe Etiopiacjūrē were'que ni'i

²⁶ Be'ro Felipere ni'cū Ō'acūrē wereco'tegu bajua, a'tiro ni werecu niwī:

—Jerusalē niwā'cārī ma'a, Gaza wāmetiri macā bu'ari ma'apu wa'aya. Ti ma'a yucu marirōpu niwā'cāsa'a, nicu niwī. ²⁷⁻²⁸ Cū tojo nicā tu'ogu, Felipe ti ma'apu bu'acu niwī. Topu wa'agu, ni'cū Etiopia wāmetiri di'tacjūrē bocaecacu niwī. Ti di'ta dutigo Candace wāmetigo wioغو docacjū, nipe'tise co ye niyerure co'teri masū nicu niwī. Jerusalēpu Ō'acūrē ējōpeogu eja'cu cū ya di'ta Etiopiapu dajatojaagu weecu niwī. Cū yawu tūrūpu cabayua wejepju me'rā wa'acu niwī. Daporocjūpu Ō'acū ye queti weremu'tārī masū Isaia wāmetigu cū oja'quere bu'esāñacu niwī.

²⁹ Cū tojo weeri cura Espiritu Santu Felipere “Tiwu tirocureacāpu wa'aya”, nicu niwī. ³⁰ Cū tojo nicā Felipe tiwu tirocāpu omawā'cācu niwī. Cū tiro ejagu, Etiopiacjū Isaia oja'quere bu'ecā tu'ocu niwī. Tere bu'ecā tu'ogu, “¿Mu'u bu'esere tu'oti?” ni sērītiña'cu niwī. ³¹ Cū pe'e cūrē yu'ticu niwī:

—Tu'otisa'a. ¿Yu'ure ne wereticā, de'ro wee yu'u masībosau? Te'a yu'u me'rā wa'aya. Mujāsājāgū a'tia yu'ure wereacju, nicu niwī. Cū tojo nicā tu'ogu, tiwūpu cū me'rā mujāsājācū niwī. Be'ro wa'a wa'acārā niwā.

³² Etiopiacjū cū bu'esāñ'a'que Ō'acū macārē wa'atje nicaro niwū Isaia cū a'tiro oja'que: Masā ovejare wējērātīrā, cūrē miasama na wējēwuaropu.

Ni'cū masū quē'rārē cū ne bu'iri moogū nimicā, tojota weerāsama.

Oveja wī'magū, yuta weerātīrā na poari seecā, ne utitisami.

Cū masū quē'rā ye'sutigusami cūrē ña'arō weecā.

³³ Cū ña'agū nigūrē weronojō na cūrē yabi bujirāsama.

Ā'rī bu'iri moogū nimi nigū, ne ni'cū cūrē ucūbosasome.

Cū ya turicjārā dicuse ña'ase weerāsama cūrē.

Te pejere werepe'omasītisa'a.

Cū catiri umūco pe'tia wa'arosa'a a'ti di'tapure.

Etiopiacjū a'te oja'quere bu'egu weecu niwī.

³⁴ Cū tere bu'etojanu'cō, Felipere sērītiña'cu niwī:

—¿Isaia noarē ojagu weepari? ¿Cū basu pe'e o apīpūre ojagu weepari tojo nigū? ni sērītiña'cu niwī.

³⁵ Cū tojo nicā, Felipe cū bu'e'quencūrē werecu niwī:

—Te oja'que Jesucristore nisī'rīrō wee'e, nicu niwī. Tere weretoja, be'ro Jesú ye quetire werenemocu niwī tja. ³⁶ Ma'apu wa'arā, aco nirōpu etacārā niwā. Tere i'agū, Etiopiacjū Felipere “Jāa, sō'o aco ni'i. ¿Yu'ure mu'u wāmeyeta basiosari?” nicu niwī.

³⁷ “Basiocā'sa'a mu'u Jesucristore añurō ējōpeocāma”, ni yu'ticu niwī Felipe.

Etiopiacjū yu'ticu nimi:

—Yu'u ējōpeo'o, Jesucristo Ō'acū macū nimi, nicu niwī.

³⁸ Be'ro Etiopiacjū cabayuare tojanu'cāduticu niwī. Tiwūre tūrēcūutoja, na tiwūpu sāña'cārā aco nirōpu dijacārā niwā. Topu ñumuwija, Felipe cūrē wāmeyecu niwī.

³⁹ Cūrē wāmeyeca be'ro na ñumunūjārī cura wācūña marirō Felipere Espiritu Santu miiwā'cācu niwī apesepu. Etiopiacjū cūrē ne apaturi i'anemoticu niwī. Be'ro pūrō e'catise me'rā tojaa wa'acu niwī majā cū ya macāpu. ⁴⁰ Felipe Espiritu Santu cūrē miāca be'ro maata Azoto wāmetiri macāpu bajuanu'cācu niwī. Topu ni, be'ro nipe'tise macārīpu werecusiagu wa'acu niwī Jesú ye quetire. Téé Cesarea wāmetiri macāpu wereejacu niwī.

9

Saulo ña'agū ni'cu cū ducayuy'que ni'i

¹⁻² Felipe cū bu'esijari curareta Saulo pe'e Jesure ējōpeorārē “Narē wējēpe'ocā'sī'rīmisa'a”, nicu niwī. Cū ña'arō weesere ne du'uticu niwī. Tojo weegu wa'a, pa'ia wioğure “Yu'ure papera Damascopu wa'atje cjasere dutio'ori pūrīrē apobosaya. Ti pūrīrē judío masā nerēse wi'sericjārā wiorāpūre wiaguti wee'e. Jesure ējōpeorārē umua, numiarē no'o yu'u bocaecarārē ñe'e, miitiguti a'ti macā Jerusalēpu

bu'iri da'leri wi'ipu", ni sērīcu niwī. Cū tere sērīcā tu'ogu, ti pūrīrē pa'ia wioḡu cūrē apobosacu niwī.

³ Cū ti pūrīrē o'ōca be'ro Saulo āpērā me'rā Damasco wa'ari ma'apu wa'a wa'acu niwī. Wa'a, Damascopu ejagati weeri cura wācūña marīrō u'musepu buḡo ya'baro weronojō cū tiro asistedijati, añurō bo'reyua wa'acaro niwā. ⁴ Tojo wa'acā, cū yagū cabayu bu'ipu pesami'cu nucūcāpu burudija wa'acu niwī. Topu cū cūñarī cura ni'cū cūrē ucūcā tu'ocu niwī. Cūrē a'tiro nicu niwī:

—Saulo, ¿de'ro weegu yu'ure ña'arō weegu weeti? ni sērītiña'cu niwī.

⁵ Tere tu'o, Saulo pe'e "¿Noa niti mu'u?" ni yu'ticu niwī.

—Yu'u Jesú, mu'u ña'arō weesī'rī wapagú ni'i. Mu'u basu pe'e ña'arō weegu wee'e yu'ure tojo weesī'rīgū. ⁶ Wā'cānu'cāña. Wa'aya macāpu. Topu mu'u ejacā, ni'cū weregusami mu'u de'ro weeatjere, nicu niwī Jesú.

⁷ Saulo me'rā wa'a'cārā quē'rā na uputu ucua, ucūmasitīcārā niwā. Cū ucūserē tu'ocārā niwā, tu'orā pe'e, mejō Jesú pe'ere ī'aticārā niwā.

⁸ Be'ro Saulo wā'cānujā, cū caperire ī'apāacu nimiwī. Ne bajuno'ticu niwī. Tojo weerā cū me'rā wa'a'cārā Damascopu cūrē tūawā'cācārā niwā. ⁹ Topu cū etāca be'ro i'tia numu ne caperi ī'aticu niwī. Ne sī'rīti, ne ba'aticu niwī.

¹⁰ Damascopure Jesure ējōpeogu Ananía wāmetigū nicu niwī. Saulore tojo wa'ari curare Ananía cārītimigū quē'ese weronojō Jesú cū pu'to a'ticā ī'acu niwī. Cūrē "Ananía", pisucu niwī.

—¿De'ro niti, yu'u wioḡu? ni yu'ticu niwī Jesure.

¹¹⁻¹² Cū tojo nicā, Jesú cūrē nicu niwī:

—Diacū wāmetiri ma'apu wa'aya. Ti ma'a mu'u wa'aro Juda ya wi'i nisa'a. Cū ya wi'ipu sājāa, ni'cū Tarso wāmetiri macācū Saulo wāmetigure sērītiña'ña. Ni'cārōacā cū yu'ure ñubuegu weemi. Yu'u cūrē mejēpu mu'u ti wi'ipu sājāasere ī'otojapu. Mu'u ti wi'ipu sājāa, cū dūpoare ñapeoapu, apaturi cūrē caperi ī'adutigū tja. Quē'ese weronojō ī'opau cū quē'rārē mu'urē weronojōta, nicu niwī Jesú Ananiārē.

¹³ Cū tojo nicā tu'ogu, "Yu'u wioḡu, pājārā masā quetiwereama cū Jerusalēpu níḡū mu'urē ējōpeorārē ña'arō wee'quere. ¹⁴ A'ti macā quē'rārē mu'urē ējōpeorārē ñe'egū a'tigūta weepu tja pa'ia wiorā na dutio'ori pūrī me'rā", nicu niwī Ananía. Te quetire tu'o'cu nitīagū, Ananía ne wa'asī'rīticu nimiwī.

¹⁵ Jesú cūrē nicu niwī:

—Wa'aya. Yu'u cūrē yé quetire wereacū besetojapu. Cū ape di'tacjārāpūre judío masā nitirārē, na wiorārē, judío masā nirā quē'rārē yé quetire werēcusiagusami. ¹⁶ Tere weregu, uputu pi'etigusami. Yu'u basu pe'e weregati cūrē, nicu niwī Jesú Ananiārē.

¹⁷ Cū tojo nica be'roputa Ananía Juda ya wi'ipu wa'acu niwī. Topu eta, ti wi'ipu sājāa, Saulore bocaejacu niwī. Cū dūpoapūre ñapeo, "Saulo, mu'urē yu'u acaweregure weronojō ī'a'a. Jesú mu'urē ma'apu a'ticā bajua'cu yu'ure o'oami, apaturi mu'u caperi ī'ato níḡū tja. 'Espiritu Santu tutuasere cuoato' nio'oami", ni werecu niwī Saulore.

¹⁸ Cū tojo niri cura maata cū caperipu wa'i nutūrī weronojō bajuse wā'ña'que burustedijacaro niwū. Tojo wa'acā, añurō ī'acu niwī todūporopu cū ī'a'caro weronojōta tja. Be'ro cūrē wāmeyecārā niwā. ¹⁹ Na tojo wéeca be'roputa ba'a, cū tutuasere cuocu niwī tja. Topūre pejeti numurīacā Jesure ējōpeorā me'rā Damascopure tojánicu niwī yujupu.

Saulo Damascocjārārē bu'e'que ni'i

²⁰ Damascopu níḡū, maata judío masā nerēse wi'seripu Jesucristo Ō'acū macū nimi nisere werēcusiagu wa'acu niwī.

²¹ Cū tojo nicā tu'orā, nipe'tirā tu'omarīa wa'acārā niwā.

A'tiro nicārā niwā:

—Ā'rī Jerusalēpu níḡū, Jesure ējōpeorārē ña'arō weeseti'cuta nimiba. A'ti macāpu quē'rārē Jesure ējōpeorārē ñe'egū a'tigu weepu Jerusalēpu narē mia, pa'ia wiorāpūre bu'iri da'reduciacu, nicārā niwā.

²² Saulo Jesucristo Ō'acū bese'cu nimi nisere wācūtutuario me'rā werecu niwī. Cū tere weregu, queoro Ō'acū ye queti weremu'tārī masā oja'quere bu'e'i'o, weremujācu niwī. Tojo weerā Damascocjārā judío masā "Tojo nima'acu weemi", nīmasitīcārā niwā.

Damascocjārā Saulore wējēsī'rīmi'que ni'i

²³ Yoa wa'acaro niwū cū Jesú ye quetire bu'ecusiaro. Be'ro judío masā Saulore wējēsī'rīcārā nimiwā. ²⁴ Cū pe'e tu'ocā'cu niwī cūrē wējēsī'rīse quetire. Na nipe'tise numurī ñamirī, umucori ti macā sumuto ūtā kujiri me'rā wéeca sārīrō wijaaropu cūrē

wějēsī'rīrā, co'temujācūcārā niwā. ²⁵ Tojo weecā ī'arā, ni'cā űami cū Saulo bu'esere ējōpeorā cūrē wějētīcā'to nīrā, pi'ī me'rā ti sā'rīrō yu'raro o'odijocārā niwā.

Saulo Jerusalēpu cū dajatojaa'que ni'i

²⁶ Be'ro Saulo Damascopu ni'cū Jerusalēpu dajatojaa wa'acu niwī. Topure etagu, āpērā Jesure ējōpeorā me'rā ba'patisī'ricū nīmīwī. Na pe'e cūrē ui nicārā niwā.

—Cū quē'rā Jesure ējōpeoguta nisami, ni ējōpeoticārā niwā. ²⁷ Be'ro cūrē tojo weecā ī'agū, Bernabé Saulore weetamugū, Jesū cū besecūū'cārā tiropu pijiwā'cācu niwī. Topu ejagu, Bernabé narē werecu niwī Damasco wa'ari ma'apu Saulo Jesure ī'a'quere. Cūrē ucū'que quē'rārē werecu niwī. Apeye Damascopu Saulo Jesū ye quetire wācūtutuase me'rā bu'e'quere werecu niwī. ²⁸ Bernabé werēcāpūta, Saulore “Jesure ējōpeoguta nīmī”, ni ējōpeocārā niwā. Tojo weegu na me'rā tojacā'cu niwī. Be'ro Saulo Jerusalēcjārārē bu'esijagu wa'acu niwī. ²⁹ Uise marirō wācūtutuase me'rā Jesū ye quetire werecu niwī. Tere weregu, āpērā judío masā nīmīrā, griego ye ucūrā me'rā upūtu a'metu'timujācu niwī. Cū me'rā a'metu'ti'cārā Saulore wějēsī'ricārā niwā. ³⁰ Na tojo weesī'ricā ī'arā, āpērā Jesure ējōpeorā cūrē miacārā niwā Cesarea wāmetiri macāpu. Topu yucusu me'rā cū ya macā Tarsopu o'ōcārā niwā.

Jesure ējōpeori masā ejerisājā'que ni'i

³¹ Nipe'tirā Jesure ējōpeorā narē űa'arō weedu'ucā ī'arā, ejerisājācārā niwā. Tojo weerā siape me'rā nipe'tiro Judea, Galilea, Samariacjārā nemorō wācūtutuanemocārā niwā. Ō'acū cū dutisere añurō weenu'cūcā'cārā niwā. Espiritu Santu weetamurō me'rā pājārā āpērā Jesure ējōpeotimi'cārā ējōpeonemocārā niwā.

Pedro Enearē yu'rūo'que ni'i

³² Pedro quē'rā nipe'tiropu Jesure ējōpeorā nise macārīpure ī'acusiagu, Lida wāmetiri macāpu etacu niwī. ³³ Topu etagu, ni'cū Enea wāmetigure bocaecacu niwī. Cū ocho cū'marī cū ya wī'ipu sijamasītigu cūñacu niwī.

³⁴ Pedro cūrē nicu niwī:

—Enea, Jesucristo mu'urē yu'ruogusami. Wā'cānu'cāña. Mu'ū cūñarōrē tuutūrē, nūrōña, nicu niwī. Cū tojo nicāta, maata Enea wā'cānu'cācu niwī. ³⁵ Nipe'tirā Lida, Sarō wāmetise macārīcjārā cūrē tojo weecā ī'arā, na quē'rā Jesure ējōpeocārā niwā.

Dorca co masā'que ni'i

³⁶ Ape macā Jope wāmetiri macāpu ni'cō numio Jesure ējōpeogo Tabita wāmetigo nico niwō. Griego ye me'rā pe'ema Dorca wāmetico niwō. Dorca nīrō, “ñama” nisī'rīrō weesa'a. Co añurō weenu'cūcā'co niwō. Pajasecūrārē añurō weetamuco niwō.

³⁷ Pedro cū Lidapu nīrī cura co pe'e Jopepu nīgō, dutiti, wērīa wa'aco niwō. Co wērīca be'ro na weeseti'caronojōta āpērā co upure coecārā niwā. Core coetojanu'cō, ni'cā tucū u'muarōca tucūpu peocārā niwā.

³⁸ Jope Lida pu'toacā tojacaro niwā. Tojo weerā Pedro Lidapu nicā tu'orā, umua puarā Jopecjārā Jesure ējōpeorārē pijidutirā o'ocārā niwā.

—Quero a'tiati, ni weredutio'ocārā niwā.

³⁹ Na Lidapu etacā, maata Pedro na me'rā Jopepure wa'acu niwī. Dorca nīrī wī'ipure ejarā, co wērī'co pesari tucūpu cūrē pijimujācārā niwā. Cū ti tucūpu sājātacā, wapewia numia Pedro sumuto nerēnu'cācārā niwā. Na utirāta, ī'ocārā niwā camisari, apeye su'ti co catigo narē derobosa'quere. ⁴⁰ Be'ro Pedro masā to nīrā nipe'tirārē wijaaduticu niwī. Na wijāaca be'ro Pedro ejaque'a, Ō'acūrē űubuecu niwī. űubuetoja, wērī'core ī'a, core nicu niwī:

—Tabita, wā'cānu'cāña. Cū tojo nicāta, co caperire ī'apāaco niwō. Pedrorē ī'agōta, wā'cānujāco niwō. ⁴¹ Co ya omocāpu űe'e, core wejewā'cōnu'cōcu niwī. Be'ro wapewia numiarē, āpērā Jesure ējōpeorārē narē pijimujā, core wiacu niwī.

⁴² Nipe'tirā Jopecjārā tu'ose'sacārā niwā tojo wee'quere. Tojo weerā pājārā Jesure ējōpeonemocārā niwā tja.

⁴³ Pedro peje numurī tojacu niwī Jopepure. Ni'cū Simō wāmetigu wa'icūrā caseri apogu ya wī'ipu cājīcu niwī.

10

Cornelio Pedrorē cū pijidutio'o'que ni'i

¹ Cesareapu ni'cū Cornelio wāmetigu cien surara Italiano wāmetiri curuacjā wiogu nicu niwī. ² Cū añugū nicu niwī. Romano masū nīmīgū, judío masā weronojō Ō'acūrē ējōpeocu niwī. Cū ya wī'icjārā nipe'tirā Ō'acūrē ējōpeocārā niwā. Judío masā pajasecūrārē niyeru o'omujācu niwī. Ō'acūrē űubuenū'cūcā'cu niwī. ³ Ni'cā numu

ñamica'a tres nicã cãrîtîmigũ quẽ'egũ weronojõ ni'cũ Õ'acũrẽ wereco'tegure ï'acu niwĩ. Cũ tiro sãjãa, cãrẽ pisucu niwĩ:

—Cornelio, nicu niwĩ.

⁴ Cũ ƣputu uise me'rã ï'anu'cũbajaque'acu niwĩ cãrẽ.

—¿De'ro niti? ni yu'ticu niwĩ.

Cũ tojo nicã tu'ogu, Õ'acũrẽ wereco'tegu cãrẽ nicu niwĩ:

—Õ'acũ mu'ũ ñubuesere tu'oami. Mu'ũ pajasecũorãrẽ niyeru o'ose quẽ'rãrẽ ï'ami. Cũ mu'ũ ñubuesere yu'tigusami. ⁵ Ni'cãrõacã Jopepu mu'ũ ƣmuarẽ o'óya. Narẽ ni'cũ Simó Pedro wãmetigure pijigu wa'adutiya. ⁶ Cũ apĩ Simó wãmetigu wa'icũrã caseri apogu ya wi'ipu cãjĩsami. Ti wi'ĩ pajiri maa sumutopu nisa'a, nicu niwĩ Õ'acũrẽ wereco'tegu Corneliore.

⁷ Be'ro Õ'acũrẽ wereco'tegu wa'a wa'acu niwĩ. Cũ wa'ãca be'ro Cornelio cãrẽ da'raco'terã puarãrẽ, tojo nicã ni'cũ surara cãrẽ weetamugãrẽ pijiocu niwĩ. Surara quẽ'rã Õ'acũrẽ ëjõpeoguta nicu niwĩ. ⁸ Nipe'tise Õ'acũrẽ wereco'tegu ni'quere narẽ werecu niwĩ. To be'ro narẽ o'ócã'cu niwĩ Jopepu.

Pedrore Õ'acũ queose ï'o'que ni'ĩ

⁹ Na wa'ãca be'ro ape numu dajaritero nicã na Jopepu ejarãtirã weeri cura Pedro pe'e cũ ni'ĩ wi'ĩ bu'ĩ ñuposãrĩpu ñubuegu mujãcu niwĩ. Ti wi'ĩ ñuposãrĩ opa sira nicaro niwã. ¹⁰ Cũ topu ƣjaoa, pũrõ ba'as'ĩricu niwĩ. Ti wi'icjãrã na ba'ase weeri cura cãrîtîmigũ quẽ'ese weronojõ apeyenojõ dijaticã ï'acu niwĩ. ¹¹ ƣ'muse pãricã ï'acu niwĩ. Topu ni'cãrõ su'tiro weronojõ bajuri caserojo nucũcãpu dijaticaro niwã. Ba'paritise sumutori ñu'te'caro nicaro niwã. ¹² Ti casero po'peapure nipe'tirã wa'icũrã, pĩrõa, mi'icũa sãñacãrã niwã.

¹³ Õ'acũ cãrẽ nicu niwĩ:

—Pedro, ï'ãña. Æ'rãrẽ wẽjẽ ba'aya, nicu niwĩ.

¹⁴ Pedro pe'e cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—¡Acoe! Ba'awe'e, yu'ũ wiogu. Æpẽrã wa'icũrã ƣsã judío masã ba'aya marĩrãnojojõ nima. Yu'ũ ne ã'rãnojojõrẽ ba'atigu nicãti, nicu niwĩ.

¹⁵ Õ'acũ cãrẽ ninemocu niwĩ tja:

—Yu'ũ ba'aduti'cãrã añurã nima. “Ba'aya marĩrãnojojõ nima”, niticã'ña, nicu niwĩ.

¹⁶ ï'tiati tojo ï'ocu niwĩ cãrẽ ti casero me'rã. Cũ ï'osetirinucũ “Ba'aya”, nicu niwĩ. Be'ro ti caserore Õ'acũ ƣ'musepu miimujãa wa'acu niwĩ.

¹⁷ Pedro ti casero mujããca be'ro ƣputu wãcũque'ticu niwĩ.

—¿De'ro nis'ĩrĩrõ weesari te yu'ũ ï'a'que? ni wãcũcu niwĩ. Tojo cũ wãcũrĩ cura Cornelio cũ o'ócãrã ƣmua Jopepure etacãrã niwã. ¹⁸ Eta, “Simó wa'icũrã caseri apogu ya wi'ĩ ƣno'opu niti?” ni sãrĩtiña'cãrã niwã tocjãrãrẽ. Na pe'e na sãrĩtiña'cã, “Sõ'opu nisa'a”, ni wereo'ocãrã niwã. Tojo nicã tu'o, wa'acãrã niwã Simó Pedro ni'ĩ wi'ipu. Topu eja, “¿Ne, a'tota niti Simó Pedro wãmetigu?” ni sãrĩtiña'cãrã niwã. Na tojo ni'ĩ cura Pedro cũ ï'a'quere wãcũque'tigu weecu niwĩ.

¹⁹ Cũ tojo wãcũcã, Espĩritu Santu cãrẽ nicu niwĩ:

—Mu'urẽ sope pu'topu ƣmua ï'tiarã a'marã weeama. ²⁰ Quero, na tiropu di-jabaque'oya. Na me'rã wa'aya. “Yu'ũ na me'rã wa'acã, ña'a nibosa'a, na judío masã mejãta nima”, ni wãcũtiguta wa'aya. Yu'ũ narẽ o'oopu, nicu niwĩ Espĩritu Santu.

²¹ Cũ tojo nica be'ro Pedro dija, “¿Yu'ũreta a'mati? ¿De'ro weerã a'tiati?” ni sãrĩtiña'cu niwĩ.

²² Cũ tojo nicã, na yu'ticãrã niwã:

—Cornelio wãmetigu surara wiogu ƣsãrẽ o'oãmi. Cũ añugũ, Õ'acũrẽ ëjõpeogu niami. Cãrẽ nipe'tirã judío masã añurõ wãcũrã niama. Ni'cũ Õ'acũrẽ wereco'tegu Corneliore a'tiro niapu: “Pedrore pijidutiya mu'ũ ƣmuarẽ”, niapu. Mu'ũ weresere tu'odutigu weeapu. Tojo weerã ƣsã mu'urẽ pijirã a'tirã weeapu, nicãrã niwã.

²³ Na tojo nicã tu'ogu, Pedro narẽ, “Sãjãtia. A'ti ñamirẽ a'to cãrĩña”, nicu niwĩ.

Ape numu cũ ye dure, wa'a wa'acãrã niwã. Æpẽrã ti macãcjãrã quẽ'rã Jesure ëjõpeorã Pedro me'rã wa'acãrã niwã. ²⁴ Ape numu pe'e eacãrã niwã Cesareapure. Cornelio cũ neocũu'cãrã me'rã cũ ya wi'ipu narẽ co'tecu niwĩ. Na a'ticũrã nicãrã niwã Pedrore co'terã: Cornelio acawererã, Æpẽrã cũ me'rãcjãrã waro nicãrã niwã. ²⁵ Pedro topu etacã, Cornelio cãrẽ põtẽrĩgũ wijaatacu niwĩ sopepu. Topu cãrẽ ëjõpeogu ejaque'acu niwĩ.

²⁶ Pedro cũ tojo weecã ï'agũ, “Wã'cãnu'cãña. Yu'ũre ëjõpeoticã'ña. Yu'ũ quẽ'rã mu'ũ weronojõta ƣmu ni'ĩ”, nicu niwĩ.

²⁷ Wã'cãnu'cãca be'ro na utamurãta sãjãacãrã niwã cũ ya wi'ipure.

Topu sājāagū, Pedro pājārā masā nerēyu'cārāpūre bocaejacu niwī.

Pedro Cornelio ya wi'ipū were'que ni'i

²⁸ Be'ro narē nicu niwī topu nerē'cārārē:

—Ūsā judío masārē dutise, ūsā ējōpeose a'tiro ni'i. Musā judío masā nitirā ye wi'seripure sājāadutiwe'e. Ne musārē ba'patidutiwe'e. Musā tere añurō masīsa'a. Ō'acū ni'cārōacārē yu'ure ī'oami. “Ne āpērārē ba'patiti weeticā'ña. ‘Na ña'arā nima' ni yabiticā'ña”, niami. ²⁹ Tojo weegu na yu'ure pijiticā, maata a'tiapū. “Wa'awe'e, judío masā mejēta nima”, nitiapū. Mu'ū ħde'ro weeguti pijoati? Yu'ū masīsī'rīsa'a, ni sērītiña'cu niwī Corneliore.

³⁰ Cornelio cūrē yu'ticu niwī:

—Ba'paritise numūri yu'ru'ū a'ti horata tres nicā a'ti wi'ipū yu'ū be'ti ñubueca be'ro. Wācūña marīrō ni'cū umu su'ti asistese sāñagū bajuawī yu'ū tiropu. ³¹ Yu'ūre niwī: “Cornelio, Ō'acū mu'ū ñubuesere tu'oami. Mu'ū pajasecūorārē niyeru o'ose quē'rārē ī'ami. ³² Jopepu mu'ū umuārē o'ōya. Ni'cū Simó Pedro wāmetigure pijigu wa'adutiya narē. Cū apī Simó wāmetigu wa'icūrā caseri apori masū ya wi'ipū pajiri maa sumutopu cājīsami. Cū a'topu etagu, mu'ūrē weregusami Ō'acū ye cjasere”, ni werewī yu'ure. ³³ Tojo weegu maata mu'ūrē pijidutigu o'ōwu. Mu'ū añurō wēegu a'tiapā. Marī nipe'tirāputa Ō'acū ī'orōpu ni'i. Nipe'tise mu'ūrē Ō'acū weredutisere mu'ū ūsārē werēcā tu'osī'rīsa'a, nicu niwī Cornelio Pedore.

³⁴ Cū tojo nīca be'ro Pedro werecu niwī narē:

—Yu'ū ni'cārōacā masī'i, Ō'acū nipe'tirārē ni'cārōnojō ma'isami. ³⁵ Cū nipe'tise cururicjārā cūrē ējōpeorārē, cū ūaro weenu'cūrārē añurō ī'asami. ³⁶ Ō'acū añuse o'ōcu niwī judío masārē Jesucristo me'rā ejerisājāse bocarāsama nisere. Jesucristo nipe'tirā masā wlogu nīmi. ³⁷ Musā tu'opā nipe'tise judío masā na nirōpu wa'a'quere. Juā masārē bu'e, wāmeyemu'tāca be'ropu Jesu bu'enu'cāwī Galilea di'tapūre. ³⁸ Jesu Nazarecjārē wa'a'quere masā masīsa'a. Cū pacu Espiritu Santu me'rā cūrē tutuasere o'ocu niwī. Cū me'rā ninu'cūcā'cu niwī. Tojo weegu no'o cū wa'aro masā me'rā añurō weewī. Āpērā wātī dutiro weenu'cūrārē wātīarē cō'awīrōmujāwī.

³⁹ »Jerusalē nipe'tiropu judío masā nise macārīpūre ūsā cū wee'quere ī'ape'ocā'wū. Āpērā cūrē curusapu paabi'pe wējēwā. ⁴⁰ Ō'acū pe'e i'tia numu be'ro cūrē masōcu niwī. Cūrē masōca be'ro ūsā tiropūre apaturi bajuacā weewī. ⁴¹ Masā nipe'tirāpūre bajuatiwī. Ō'acū todūporopu cū bese'cārā dia'cūrē bajuawī. Cū masāca be'ro cū me'rā sī'rī, ba'awū.

⁴² »Ūsārē cū ye quetire weredutiwī āpērārē. Cū pacu cūrē nipe'tirā masā añurā, ña'arārē beseacju sōrōwī nisere weredutiwī ūsārē Jesu.

⁴³ »Nipe'tirā dūporocjārāpu Ō'acū ye queti weremu'tārī masā Jesu yere a'tiro ni ojamu'tācārā niwā: “Cūrē ējōpeorārē nipe'tirā na ña'arō wee'quere acobojose sērīcā, narē acobojogusami cū tutuaro me'rā”, nicārā niwā, nicu niwī Pedro Cornelio ya wi'ipū nerē'cārārē.

Judío masā nitirārē Espiritu Santu dijata'que ni'i

⁴⁴ Pedro ucūrī curata cū weresere tu'orāpūre Espiritu Santu dijatacu niwī. ⁴⁵⁻⁴⁶ Tojo wa'āca be'ro āpērā ye ucūsere ucūmasītimi'cārā ucūnu'cācārā niwā. Tojo nicā “Ō'acū, mu'ū añuyū'ruagu ni'i”, ni e'catise o'ocārā niwā. Na tojo ucūcā tu'orā, Pedro me'rā wa'a'cārā judío masā Jesure ējōpeorā tu'omarīa wa'acārā niwā.

—iAcoe! Ō'acū Espiritu Santure o'ōami judío masā nitirā quē'rārē, nicārā niwā.

⁴⁷⁻⁴⁸ Pedro cū me'rā wa'a'cārārē nicu niwī:

—Ō'acū Espiritu Santure o'ōami ā'rā quē'rārē marī judío masārē weronjōta. Tojo weerā “Wāmeyeticā'ña, Espiritu Santure mooma” nī, cā'mota'ata basiowe'e. Na Jesucristore ējōpeoma. Tojo weerā narē wāmeyeroua'a, nicu niwī Pedro. Be'ro Cornelio quē'rā cūrē “A'topu tojaque'aniña yujupu pejeti numūri ūsā me'rā”, nicārā niwā. Tojo weegu na me'rā tojánicu niwī.

11

Jesure ējōpeorārē Pedro Jerusalēpu cū were'que ni'i

¹ Judeapū nīrā Jesu besēcū'cārā, tojo nicā Jesure ējōpeorā topu nīrā Cornelio quē'rā judío masā nitimirā na Jesure ējōpeosere tu'ocārā niwā. ² Tere tu'ocārā niyurā, Pedro Jerusalēpu tojatacā, tocjārā judío masā Jesure ējōpeorā cūrē tu'ticārā niwā:

³ —Mu'ū judío masā nimigū, judío masā nitirā ya wi'ipū sājāapā. Na me'rā ba'apā. Te mu'ū tojo wee'que ña'a ni'i, nicārā niwā.

⁴ Na tojo nicā tu'ogu, narē nipe'tise tenucū cūrē topu wa'a'quere werepe'ocā'cu niwī:

⁵ —Ni'cāti Joepu nīgā, yu'u űubueri cura quē'ese weronojō u'musepu apeyenojō dijaticā i'awū. Ni'cārō su'tiro weronojō bajuri caserojo dijatiwu yu'u tiropu. To ba'paritise sumutori du'tēca casero niwū. ⁶ Yu'u ti casero pu'toacā wa'a, ĩñe'enojō niti? nīgū, i'agū wa'awu. Nirānucū sāñawā. Wa'icūrā, nucūcārā, ecarā, pīrōa, mirīcā sāñawā.

⁷ »Yu'u tojo i'arī cura Ő'acū yu'ure ucūcā tu'owu: “Pedro, narē wējē ba'aya”, niwī.

⁸ Yu'u pe'e cūrē yu'tiwū: “Ba'awe'e, yu'u wiogu. Āpērā wa'icūrā judío masā ba'aya marīrānojō nima. Ne ni'cāti nānojōrē ba'atigu nicāti”, niwū cūrē. ⁹ Ő'acū yu'ure apaturi ucūdijowī tja: “Yu'u ba'aduti'cārā añurā nima. Ba'aya marīrānojō nima', niticā'ña”, niwī.

¹⁰ »I'tiati tojo wa'awu. Be'ro Ő'acū ti caserore miimjāna wa'awī u'musepu. ¹¹ Tojo wa'ari curata i'tiarā umua Cesareacārā yu'ure pijiri masā yu'u niwī wi'ipure eja'cārā niwā.

¹² »Espīritu Santu yu'ure na me'rā wa'adutiwī. “Na judío masā nitima, yu'u na me'rā wa'acā, ña'a nibosa'a', ni wācūnurātīguta wa'aya”, niwī. Ā'rā seis Jesure ējōpeorā Jopecjārā Cesareapu wa'arā, na quē'rā yu'ure ba'pati'wā'cāwā. Topu eja, űsā Cornelio wāmetigu ya wi'ipu sājāawū. ¹³ Ő'sā topu sājāejacā, Cornelio űsārē werewī: “Ni'cū Ő'acūrē wereco'tegu yā wi'ipu sājāticā i'awū. Cū yu'ure űmua o'óya Joepu. Ni'cū Simó Pedro wāmetigure pijigu wa'adutiya. ¹⁴ Cū mu'u ya wi'ipu eja, Ő'acū yere mu'arē weregusami. Tere ējōpeocā, mu'u, mu'u ya wi'icjārārē Ő'acū yu'ruogusami', ni werewī yu'ure Ő'acūrē wereco'tegu”, niwī Cornelio. ¹⁵ Yu'u narē ucūnūcārī curata ne waro marīrē dijata'caronojōta Espīritu Santu dijatawī napure. ¹⁶ Tojo wa'acā i'agū, yu'u Jesú marī wiogu cū ni'quere wācūwū: “Juā musārē aco me'rā wāmeyecu niwī. Be'ro yu'u pacu pūrīcā Espīritu Santure o'ógusami musārē. Musā me'rā ninu'cūcā'gūsami” cū ni'quere wācūwū. ¹⁷ Tojo weegu yu'u tojo wa'ari curaputa wācūcāti majā. Ő'acū Espīritu Santure o'ócū niwī judío masā nitirārē marīrē o'ó'caronojōta na marī wiogu Jesucristore ējōpeocā. Tojo weegu yu'u Ő'acūrē yu'runu'cāmasīticāti. Cūrē “Judío masā nitirā ya wi'ipu sājāawe'e”, nīmasīticāti, nicū niwī Pedro.

¹⁸ Tere cū tojo ni weretjaca be'ro judío masā di'tamarīpe'tia wa'acārā niwā.

—Ő'acū judío masā nitirā quē'rārē na ña'arō wee'quere bujaweticā uasami na u'musepu añurō e'catise bocato nīgū, ni e'catise o'ocārā niwā Ő'acūrē.

Antioquiacjārā na weeseti'que ni'i

¹⁹ Estebare na wējēcaterore Jesure ējōpeorārē ña'arō weecārā niwā. Tojo weecā, na no'o uaro du'tistea wa'acārā niwā. Āpērā Feniciapu, āpērā Chipre nucūrōpu, āpērā Antioquiapu wa'acārā niwā. Na tepu etarā, judío masā dia'cūrē Jesú ye quetire werecārā niwā. ²⁰ Ni'cārērā Antioquiapu du'tiwā'cā'cārā Chipre, Cirenecjārā nicārā niwā. Na pūrīcā judío masā nitirārē Jesú ye quetire werecārā niwā.

—Jesú nipe'tirā wiogu nimi. Cūrē ējōpeocā, marī ña'arō wee'quere acobojogusami, ni werecārā niwā. ²¹ Ő'acū na tojo wererārē añurō weetamucu niwī. Na werecā tu'orā, pājārā tocjārā Jesure ējōpeocārā niwā. Na todapropu ējōpeomi'quere ējōpeodu'ucā'cārā niwā.

²² Jerusalécjārā Jesure ējōpeorā Antioquiacjārā cūrē ējōpeose quetire tu'ocārā niwā. Tere tu'o, Bernabē Antioquiapu i'agū wa'aya ĩde'ro wa'amitito? nīrā, o'ócārā niwā.

²³ Cū ti macāpu eja, i'acu niwī narē Ő'acū weetamu'quere. Tere i'agū, uputu e'cati, narē werecu niwī. A'tiro nicū niwī:

—Jesure musā ne wācūdu'ticā'ña. Cū dutisere añurō weenu'cūcā'ña, ni werecu niwī. ²⁴ Bernabé Espīritu Santure cōyur'rutjagū, añurō Ő'acūrē ējōpeonu'cūgū nicū niwī. Cū ti macācārārē werecā, pājārā masā Jesure ējōpeocārā niwā.

²⁵ Bernabé Antioquiapu ni'cu wa'a, Saulo Tarsopu nīgūrē a'magū wa'acu niwī. ²⁶ Cūrē boca'aja, Antioquiapu miimajāmitojacu niwī. Na ti macāpūre Jesure ējōpeorā me'rā ni'cā cū'ma nicārā niwā. Topure pājārā masārē bu'ecārā niwā. Titareta tocjārā Jesure ējōpeorārē “Cristiano, Jesucristo yarā nima”, ni pisunū'cācārā niwā.

²⁷ Bernabé, Saulo Antioquiapu niwī cura Jerusalécjārā Ő'acū ye queti weremu'tārī masā na tiropu etacārā niwā. ²⁸ Na me'rā wa'a'cu ni'cū Agabo wāmetigu nicū niwī. Topu eja, Espīritu Santu tutuaro me'rā tocjārārē werecu niwī.

—Nipe'tiropu ba'ase pe'tia wa'arosa'a, ni wereyucu niwī narē. Cū tojo ni'que queoro wa'acaro niwū Claudio romano wiogu nise cū sājāca be'ropu.

²⁹ Cũ tojo nicã tu'orã, Antioquíacjãrã Jesure ãjõpeorã a'tiro ni wãcũcãrã niwã: "Marĩ Judea di'tapũ nirã Jesure ãjõpeorãrẽ niyeru o'orã marĩ cuoro ejatuaro." ³⁰ Tojo weerã Saulo, Bernabé me'rã narẽ weetamurã niyeru neo, o'ócãrã niwã.

—O'oya a'tere Jesure ãjõpeorãrẽ su'ori nirãpũre, nio'ocãrã niwã.

12

Pedrore bu'iri da'reri wi'ipũ n'cure Ô'acãrẽ wereco'tegu pãowirõ'que ni'i

¹ Antioquíapũ Saulo, Bernabé na bu'ecusiari curare Herode Judea di'ta wiogu nicu niwĩ. Titareta Jerusalẽpũre ña'arõ weenu'cãcu niwĩ ni'cãrẽrã Jesure ãjõpeorãrẽ. ² Tojo weegu Juã ma'mi Santiagore di'pji pajiri pji me'rã wẽjẽdutigũ niwĩ. ³ Cũ tojo wẽjẽcã ï'arã, ãpẽrã judio masã Jesure ãjõpeotirã pũrõ e'caticãrã niwã. Cũ tere masĩgũ, nemorõ e'catirãsama majã nígũ, Pedrore ñe'edutigũ o'ócũ niwĩ tja. Tojo wa'acaro niwã pã bucuase me'rã morẽtica bosenuũ nicã. Ti namurẽ masã pã bucuase me'rã na morẽti'quere ba'acãrã niwã. ⁴ Pedrore ñe'eca be'ro Herode bu'iri da'reri wi'ipũ sõrõdutigũ o'ócũ niwĩ. Ti wi'ipũre ba'paritise cururi surara cãrẽ ducayu, co'temujãcãrã niwã. Te cururinucũ ba'paritirã surara nicãrã niwã. Herode "Pascua bosenuũ be'ro cãrẽ miwĩrõgũti masã wa'teropũ. Na ï'orõpũ cãrẽ wẽjẽdutigũti", ni wãcũcu nimiwĩ. ⁵ Tojo weerã surara Pedrore añurõ co'temujãcãrã niwã. Cũ bu'iri da'reri wi'ipũ nirĩ cura Jesure ãjõpeorã pe'e Ô'acãrẽ sãrĩbosanu'cũcã'cãrã niwã.

⁶ Pedrore Herode "Ñamiacã miwĩrõgũti" nica ñamirẽ cõme dari me'rã du'teno'cu pũarã surara decopũ cãrĩcu niwĩ. Ni'cũ surara diacjũcamocã pe'e cõme dare cũ ya omocãpũ du'teõ'ocũ niwĩ. Apĩ pe'e quẽ'rã cũpecamocã pe'ere mejãrõta weecu niwĩ. Pedro mejẽcã weecã tu'õña'rãti nirã, tojo weecãrã niwã. ãpẽrã ti wi'i sope pu'topure co'tecãrã niwã. ⁷ Be'ro wãcũña marĩrõ ni'cũ Ô'acãrẽ wereco'tegu Pedro nirĩ tucũpũ bajuacu niwĩ. Cũ tojo weecã, ti tucũ añurõ bo'reyuse'sa wa'acaro niwũ. Cãrẽ wã'cõgũ, tuucarécũ niwĩ.

—Quero. Wã'cãnu'cãña, nicu niwĩ. Tojo nicãta, cõme dari Pedrore du'temi'que surumajã wa'acaro niwũ.

⁸ —Ejerituya. Mu'ũ ye sapatũre sãñaña, nicu niwĩ. Cũ tojo nicã tu'o, ejeritu, cũ ye sapatũre sãñaacu niwĩ. Tu'ajanũ'cõcã ï'a, cãrẽ nicu niwĩ tja:

—Mu'ũ yaro bu'icjãrõ asibusurore sãñaña. Te'a yũ'ure sirutuya. ⁹ Pedro cũ tojo nicã tu'o, cũ siro sirutuwiijaacu niwĩ. "¿Diacjũta nisari a'te Ô'acãrẽ wereco'tegu yũ'ure miwijaase? Apetero weegu quẽ'egũ weesa'a", ni wãcũcu niwĩ. Cũ tojo wiijaasere añurõ masitĩcu niwĩ. ¹⁰ Surara na ne co'te dujirore yũ'ruacãrã niwã. Be'ro apero quẽ'rãrẽ tja yũ'ruaa, ti wi'i ne sãjãarõ cõmesope tiropũre ejacãrã niwã. Na topũ ejacã, ti sope se'saro pãrĩa wa'acaro niwã. Be'ro na ti sopere yũ'ruwijaã wa'acãrã niwã. Yoacurero wa'a, Ô'acãrẽ wereco'tegu bajudutia wa'acu niwĩ. Pedro ni'cũta tojanũ'cãcu niwĩ majã.

¹¹ Be'ro cũ bajuduticãpũta añurõ tu'omasĩcu niwĩ.

—Diacjũta niapã yũ'ũ ï'a'que. Nirõta Ô'acũ yũ'ure yũ'rudutigũ, ni'cũ cãrẽ wereco'tegure o'opã Herode ña'arõ weeticã'to nígũ. Tojo nicã judio masã Jesure ãjõpeotirã nipe'tise yũ'ure ña'arõ weesĩ'risere cã'mota'agu o'opã, nicu niwĩ Pedro.

¹² Cũ tere wãcũgũta, wa'acu niwĩ María Juã Marco wãmetigu paco ya wi'ipũ. Ti wi'ipũre Jesure ãjõpeorã Pedrore pãjãrã Ô'acãrẽ sãrĩbosarã weecãrã niwã. ¹³ Ti wi'i tiro ejagu, sope pu'to ãtã cujiri me'rã na wẽca sã'rĩrõ tiropũ ejanũ'cã, pisucu niwĩ narẽ. Ti wi'icjãrãrẽ da'raco'tego Rode wãmetigo ti wi'i po'peapũ nico niwõ. Pedro pisucã tu'ogo, sopepũ wa'a, yu'ũ'agõ wa'aco niwõ. ¹⁴ Pedro cũ ucũsere tu'omasĩgõ, co'upũtu e'catigo, cãrẽ pãosõrõtimigõta omasãjãa, to ñubue dujirãpũre werẽgo wa'aco niwõ. Na tiro ejago, "Pedro sope pu'to niami", ni wereco niwõ. ¹⁵ Co tojo nicã tu'orã, "Mu'ũ tojo nima'aco wee'e", nicãrã niwã. Co pe'e "Diacjũta ni'i", nico nimiwõ. Be'ro na "To pũricãrẽ Pedrowãti niapĩ", nicãrã niwã.

¹⁶ Na tojo nicũñarĩ cura Pedro sope pu'topure pisugu weecũ weecu niwĩ. Be'ropũta na sopepũ wa'a, ti sopere pão ï'acãrã niwã. Pedro topũ nu'cũcã ï'arã, upũtu ucũacãrã niwã. ¹⁷ Be'ro narẽ omocã me'rã weequẽocu niwĩ tocã'rõta ucũña nígũ. Be'ro bu'iri da'reri wi'ipũ cũ n'cure Ô'acũ cãrẽ miwijaã'quere werẽcu niwĩ. Apeye tja narẽ werenemocu niwĩ:

—Wereya Santiagore, ãpẽrã Jesure ãjõpeorãrẽ yũ'ure tojo wa'a'quere, nicu niwĩ. Nitoja, cũ ti wi'ipũ ni'cu wijaa, wa'a wa'acu niwĩ aperopũ.

¹⁸ Bo'reque'aca be'ro bu'iri da'reri wi'i co'terã Pedro marĩcã ï'arã, upũtu wãcũque'ticãrã niwã.

—¿De'ro wa'apariba Pedrore? ni, na basu a'merī sērītiña'cārā niwā. ¹⁹ Be'ro Herode Pedro maricā tu'ogu, surarare "A'marā wa'aya", nio'ocu niwī. Na a'macārā nimiwā. Ne bocaticārā niwā. Be'ro Herode Pedrore co'terā nimi'cārārē uputu sērītiña'cūmī, narē wējēcā'duticu niwī.

To be'ro Herode Judea di'tapure wijawā'cā, Cesarea wāmetiri macāpu nigū wa'acu niwī tja.

Herode cū wērī'que ni'i

²⁰ Herode uputu uacu niwī Tiro, Sidō wāmetise macārīcjārā me'rā. Herode ya di'ta cjase nicaro niwū te macārīcjārā na ba'ase pe'e. Cū na me'rā uagu, tocjārārē ne ba'ase duadutiticu niwī. Tojo weerā ba'ase apaturi duato tja nīrā, tere Herode tiropu aporā wa'acārā niwā. Herode me'rā da'ragu Blasto wāmetigure ucūmu'tācārā niwā.

—Ēsārē ucūbosagu wa'aya Herode tiropu, nicārā niwā. Cū narē weetamusī'rigū, "Jau", nicu niwī. ²¹ Tojo weegu Herode me'rā ucūgū wa'acu niwī. Be'ro Herode pe'e cū werēcā tu'ogu, ni'cā numu na me'rā ucūatji numurē besecu niwī. Ti numu nicā Herode cū ye wiogu su'tire saña, wiorā dujiri cūmurōpu dujicu niwī. Topu Tiro, Sidōcjārārē ucūpeocu niwī. ²² Cū ucūcā tu'orā, "Á'rī a'to ucūgū, umu dia'cū nitimi. Ō'acū nimi", ni caricūcārā niwā. ²³ Na tojo nicā tu'ogu, Herode "Yu'u umu ni'i, Ō'acū ni'cūrēta ējōpeoroua'a", ne niticu niwī. Tojo weegu na caricūrī curata Ō'acūrē werēcotegu Herodere dutida'recu niwī. Be'ro majā cū becoa ba'aweenoo, wērīa wa'acu niwī.

²⁴ Te quietire tu'orā, pājārā Jesure ējōpeonemocārā niwā. Nipe'tiropu Jesú ye quieti se'sa wa'acaro niwā.

²⁵ Be'ro Bernabé, Saulo Jerusalēpu niyeru o'otojaca be'ro majāmitojaacārā niwā tja Antioquiapure. Juā Marco wāmetigu quē'rā na me'rā wa'acu niwī.

13

Bernabé, Saulo na Jesú ye quietire apeye macārīpu weresijanu'cā'que ni'i

¹ Antioquiapure Jesure ējōpeorā wa'terore Ō'acū ye quietire weremu'tārī masā, tojo nicā Ō'acū yere bu'erā a'ticūrā nicārā niwā: Bernabé, apī Simó, cūrēta tja "Nigū" pisucārā niwā. Apī Lucio Cirene wāmetiri macācjū, apī Manaé Herode Galilea wiogu tiro ni'cārō me'rā masā'cu, tojo nicā Saulo nicārā niwā. ² Ni'cāti na be'ti űubueri cura Espiritu Santu narē nicu niwī:

—Bernabé, Saulore du'uo'oya. Narē aperopu wa'adutiguti wee'e. Na apeye di'tapu quē'rārē bu'ecusiarā wa'arāsama. Narē yu'u beseapu, nicu niwī.

³ Tojo nicā tu'o, be'ti űubueca be'ro na me'rācjārā Saulo, Bernabé na dūpopare űapeo, narē we'eriti, o'ócā'cārā niwā.

Chipre nucūrōpu Bernabé, Saulo na wa'a were'que ni'i

⁴⁻⁵ Be'ro Bernabé, Saulo Espiritu Santu ni'caronojōta Seleucia wāmetiri macāpu wa'arā, Antioquiapū ni'cārā wijawā'cācārā niwā. Tocjārā yucusu me'rā wa'a ejacārā niwā Chipre nucūrōrē ni'cā macā Salamina wāmetiri macāpu. Ti macāpu nīrā, judío masā na nerēse wi'seripu Jesú ye quietire werēcārā niwā. Juā Marco Antioquiapū ni'cu narē weetamucusiagu na me'rā wa'acu niwī. ⁶ Ti macāpu wijaa, nucūrōpure Jesú ye quietire werēcusiabi'acā'cārā niwā. Téé apese pā'rē Pafo wāmetiri macāpu wereejacārā niwā. Ti macāpure ni'cū judío masū yai weronojō nigūrē bocaejacārā niwā. Cū wāmeticu niwī Barjesū. Griego ye me'rā pe'ema cārē Elima pisucārā niwā. "Yu'u Ō'acū ye quieti weregū ni'i", nisoocu niwī ti macācjārārē. ⁷ Cū yai ti nucūrō wiogu Sergio Paulo wāmetigu añurō tu'omasise cuogu me'rācjū nicu niwī. Sergio Paulo Jesú ye quietire tu'osī'rigū pijidutio'ocu niwī Bernabé, Saulore. Tojo weerā cū pu'topu wererā wa'acārā niwā. ⁸ Yai pe'e Sergio Paulo Jesure ējōpeoticā'to nigū, na weresere cā'mota'asī'rīmicu niwī. ⁹ Cū tojo weecā i'agū, ne waropure Saulo wāmeti'cu, Pablo wāme ducayucū Espiritu Santure cuoyu'rugu i'acūña i'a, ¹⁰ nicu niwī:

—Mu'u wātī dutiro weegū ni'i. Mu'u masārē añurō weesī'rīrārē cā'mota'a. Diacjū niwe'e. Weeta'sasebucu ni'i. Ō'acū cū diacjū weresere "Tojo niwe'e", ni ucūmaasoo'o. ¹¹ Mu'urē ni'cārōacā Ō'acū bu'iri da'regusami. Mu'u caperi i'atigu tojagūsa'a téé Ō'acū uaro pōtēorō, nicu niwī Pablo.

Cū tojo nicāta, cūrē na'itī'a wa'acaro niwā. Ne caperi i'atigu tojacu niwī. Cūrē tojo wa'acā tu'oña'gū, cūrē tūawā'cācjure a'macu niwī. ¹² Yaire tojo wa'acā i'agū, Sergio Paulo Jesure ējōpeocu niwī. Pablo, Bernabé na Jesú ye quietire bu'eme'ricā i'amarīatjīgū, tojo ējōpeocu niwī.

Bernabé, Pablo Chiprepu ni'cārā Antioquiapū na were'que ni'i

¹³ Pablo, cū me'rācjārā Pafopu nī'cārā wijapē'a, ni'cā maapu nujā, ejacārā niwā Perge wāmetiri macāpūre. Ti macā Panfilia wāmetiri di'tapu nicaro niwā. Na Pergepu etacā, Juā Marco narē totā soocā, Jerusalēpu majāmitojaa wa'acu niwī. ¹⁴ Be'ro ti macāpu nī'cārā wa'acārā niwā ape macā Antioquia wāmetiri macāpu tja. Ti macā Pisidia wāmetiri di'tapu tojacaro niwā. Sauru nicā judío masā na nerērī wi'ipu Pablo quē'rā tocjārā me'rā sājāanujā dujicārā niwā. ¹⁵ To be'ro ti wi'i wiorā bu'ecārā niwā Moisé cū ojāca pūri cjasere, be'ro tja Ō'acū ye queti weremu'tārī masā na oja'quere. Bu'etoja, ti wi'i wiorā āpērā to dujirārē “Sōjārē weredutirā wa'aya”, nio'ocārā niwā. Na pe'e wa'a, “Acawererā, musā wācututuwasenojō queti cuorā, ni'cārōcā wereya ūsārē”, nicārā niwā. ¹⁶ Na tojo nicā tu'ogu, Pablo wā'cānu'cā, narē omocā me'rā di'tamarīduticu niwī. Weetoja, narē werecu niwī:

—Musā judío masā, āpērā na weronojō Ō'acūrē ējōpeorā yu'u ucūserē tu'oya. ¹⁷ Ō'acū, ūsā judío masā ējōpeogu, ūsā ñecūsumuarē besecūucu niwī. Na āpērā ye di'ta Egiptopu nicā, narē pājārā masāputinemocā weecu niwī. Be'ro na ti di'tapu nīrārē cū tutuaro me'rā miwijacu niwī. ¹⁸ Cuarenta cū'marī yucu marīrō, masā marīrōpu nīrā ña'arō na cārē yu'rūnu'cāmicā, na tojo weesere cū nu'cācu niwī. ¹⁹ Be'ro na ya di'ta waro Canaā di'tapu ejacā, ti di'tacjārārē siete cururire cō'aō'ocu niwī. Ti di'tare ūsā ñecūsumuarē o'ogutigu, na macārī wa'awe'o'quere niato nīgū tojo weecu niwī. ²⁰ Be'ro tja na Canaā di'tapu nicā, Ō'acū narē su'ori nisetiārē sōrōcu niwī. Na cū sōrō'cārā masārē beseri masā nicārā niwā. Cuatrocientos cincuenta cū'marī na masārē beseri masā duticārā niwā. Samue Ō'acū ye queti weremu'tārī masū cū nise numurīpu dutitūocārā niwā. ²¹ Samuereta masā sērīcārā niwā: “Ūsā ni'cū wioḡu waro ūasa'a.” Na tojo nicā tu'o, Samue Ō'acūrē sērīcu niwī. Ō'acū tojo weegu na wioḡu waro niacjare Saūl wāmetigure sōrōcu niwī. Saūl Cis macū Benjamī ya curuacjū cuarenta cū'marī wioḡu nicu niwī. ²² Saūl wioḡu nisere Ō'acū cārē wīrōca be'ro apī Davi wāmetigure sōrōcu niwī tja. Ō'acū cārē a'tiro nicu niwī: “Davi Isai macū nipe'tise yu'u tu'sasere weemi. Tojo weegu pūrō e'cati'ī cū me'rā”, nicu niwī. ²³ Ō'acū ūsā ñecūsumuarē “Ni'cū Davi pārāmi nituriagupu musā judío masārē yu'rūogu a'tigusami”, ni werecu niwī. Jesú wāmetigu Ō'acū tojo nī'cata nimi. ²⁴ Ne waropure Jesú cū masārē bu'enu'cāse dūporopure Juā masārē bu'eyucu niwī: “Musā ña'arō wee'quere bujawetiya. Musā nisetisere ducayuya. Musā tojo ducayucā, yu'u musārē wāmeyegusa'a”, nicu niwī. ²⁵ Juā cū bu'edu'uatī dūporo narē nicu niwī: “Musā yu'ure 'Masārē yu'rūoacjū nimi' ħni wācūti? Yu'u niwe'e. Yu'u be'ro apī a'tigusami masārē yu'rūoacjū. Cū añugū waro nīgūsami. Yu'u pe'e mejō nīgū tu'ōña'a. Cū ye sapatore tuweemasitigu weronojō cārē ne ni'cārōwijimasitisa'a”, nicu niwī Juā.

²⁶ »Yu'u acawererā Abrahā pārāmerā nituriarā, nipe'tirā Ō'acūrē ējōpeorārē wereguti. Ō'acū todūporopu “Masārē yu'rūoguti”, nicu niwī. Tojo nīgū, marīrē a'te quetire o'ōcu niwī. ²⁷ Tojo weemicā, Jerusalēcjārā, na wiorā quē'rā “Jesú marīrē yu'rūoacjū nimi”, ni i'amasitīcārā niwā. Na saurunucū Ō'acū ye queti weremu'tārī masā na oja'quere bu'emetī, ne tu'omasitīcārā niwā. Jesucristore wiorā wējēdūtīcā, dūporopu Ō'acū ye queti weremu'tārī masā na oja'que queorota wa'acaro niwā. ²⁸ Jerusalēcjārā Jesucristore bu'iri bocatimirā, Pilatore “Wējēdūtīya”, nicārā niwā. ²⁹ Na Jesucristore wējērā, dūporopu Ō'acū ye queti weremu'tārī masā na ojamu'tā'quenucūta weecārā niwā. Cū wērīca be'ro āpērā curusapu nī'cure miidijoo, ūtā tutīpu cārē yaarā sīosōrōcūcārā niwā. ³⁰ Ō'acū na wējēmīcā, cū macūrē wērī'cupure masōcu niwī. ³¹ Cū masāca be'ro todūporo Galilea, Jerusalēpu cū me'rā ba'paticusia'cārārē peje numūrī bajuacu niwī. Ā'rāta cū masācā i'a'cārā cū ye quetire masārē wererā weesama.

³²⁻³³ »Yu'u Bernabé me'rā musārē añuse quetire weregu a'tiapu. Dūporopu Ō'acū ūsā ñecūsumuarē weryugu, “Yu'u macū wērī'cupure masōgūsa'a”, nicu niwī. Narē tojo nimigū, na nīcateropure “Cū weeguti” nī'quere weetīcu niwī. Ūsā na pārāmerā nituriarāpūre, āpērā a'tocateropu nīrārē tere wee'ocu niwī.

»Nimu'tārī pūri be'ro cja Salmo Ō'acū cū macū wērī'cupure masō'quere “Mu'u yu'u macū ni'i. Ni'cācā me'rā yu'u mu'u pacu nisere i'o'o”, nicaro niwā. ³⁴ Ape pūri Isaia cū ojāca pūrīpu quē'rārē Ō'acū weryucu niwī cū macūrē wērī'cupure masōatjere, cū upu boadojatīatjere. “Nipe'tise yu'u Davire dūporopu 'O'oguti' nī'caronojōta mu'urē o'ogusa'a”, nicu niwī.

³⁵ »Apero Salmo Davi cū oja'caropure tja a'tiro ojano'caro niwū: “Mu'u, mu'u macūrē wērīdojacā weesome”, nicaro niwā.

³⁶⁻³⁷ »Davi Ô'acū dutiro wéégu, cū nícaterocjārārē queoro dia'cū weecu niwī. Be'ro cū wēricā ī'a, cūrē yaacārā niwā āpērā cū ñecūsūmua mejārā yaa'caroputa. Cūrē yáaca be'ro cū ya upu boa wa'apā. Ô'acū masō'cu Jesú pūrīcārē cū upu boatipā. Tojo weerā marī masī'i. Jesú pe'ere cū ya upu boadojatiatjere ojagu weepī Davi. ³⁸⁻³⁹ Yu'u musārē weresere wācūña. Jesucristo me'rā musā acobojose bocarāsa'a. No'o nipe'tirā cūrē ějōpeorārē ña'arō na wee'quere acobojope'ocūsami. Moisé cū dutise me'rā pūrīcārē marī acobojose ne bocamasitisa'a.

⁴⁰⁻⁴¹ »Duporocjārāpu Ô'acū ye queti weremu'tārī masā a'tiro ojacārā niwā:

Musā Ô'acūrē bujicārā, cūrē ějōpeotirā tu'oña'ña.

Musā catiri umucore yu'u Ô'acū añuse weegusa'a.

Musārē āpērā añurō weremicā, ne ějōpeosome.

Tojo weerā musā ějōpeoti'que wapa wērīrāsa'a.

A'te na oja'quere añurō tu'oña'ña, musārē tojo wa'ari nīrā, ni werecu niwī Pablo Antioquíacjārārē.

⁴² Tere weretoja, na wijaari cura Pablo quē'rārē to nerē'cārā a'tiro nicārā niwā:

—Ěsārē ape sauru nicā werenemoña tja te cjasere, nicārā niwā. ⁴³ Ti wi'i nī'cārā na wijaasteari cura pājārā judío masā, āpērā judío masā weronojō weesetirā na weresere tu'otu'sarā, Pablo, Bernabé me'rā ba'patiwā'cācārā niwā. Narē Pablo quē'rā a'tiro nicārā niwā:

—Ô'acū cū añurō weesere wācūdu'uticā'ña. Cūrē ějōpeonu'cūcā'ña, ni werēcārā niwā.

⁴⁴ Ape numu sauru nicā pājārā ti macā Antioquíacjārā Ô'acū ye quetire tu'orātirā nerēcārā niwā tja. ⁴⁵ Na pājārā nerēcā ī'arā, Pablo quē'rārē ti macācjārā judío masā uputu doecārā niwā. Tojo weerā Pablo cū weresere “Mejēcā weremi. Diacjū niwe'e” ni bujicā'cārā niwā. ⁴⁶ Na tojo nicā tu'orā, Pablo quē'rā tutuaro me'rā narē nicārā niwā:

—Musā judío masārē Jesú ye quetire weremu'tārōua'a. Musārē tere weremicā, ne ějōpeowe'e. Tojo weerā “Ěsā catise pe'titiserē uatisa'a”, nīrā wee'e. Ěsā nī'cārōacārē āpērā judío masā nitirārē Jesú ye quetire werenu'cārā wa'arāsa'a. ⁴⁷ A'tirota duticu niwī Ô'acū cū ye ojano'ca pūrīpure. A'tiro nicu niwī:

Yu'u musārē judío masā nitirārē yé cjase quetire werecusiari masā cūguñti.

Musā me'rāta nipe'tiro a'ti turicjārāpu na yu'ruatjere masīrāsama.

A'te cū nī'quereta Pablo quē'rā “Ô'acū ěsārē dutigu weemi”, nicārā niwā.

⁴⁸ Na tojo nicā tu'orā, “Ô'acū ye queti añubutia'a” nīrā, ti wi'i nīrā judío masā nitirā uputu e'caticārā niwā. Topu nī'cārā Ô'acū “Yu'ure a'ticūrā ějōpeorāsama”, nino'cārānucūta ticūrāta Jesure ějōpeocārā niwā.

⁴⁹ Tojo wee nipe'tiro Pisidia di'tapure Jesú ye queti se'sa wa'acaro niwā. ⁵⁰ Tojo weecā ī'arā, judío masā Pablo quē'rārē cō'asī'ricārā niwā. Tojo weerā nī'cārērā niyeru pajiro cuorā numiarē, judío masā weesetiserē añurō weenu'cūrārē uarosājācā weecārā niwā. Ūmua ti macā wiorā nīrānojō quē'rārē tojota weecārā niwā. Tojo weerā Pablo quē'rārē nurārā, pi'etise o'onu'cācārā niwā. Ti macāpu na nīrārē cō'aō'otojarāpu, ña'arō weedu'ucārā niwā. ⁵¹ Pablo quē'rā Antioquíapure na cō'awīrōcā wījarā, a'ti macācjārā bu'iri cuo'o nī'cārā, tojo weecārā niwā. Be'ro ape macā Iconio wāmetiri macāpu wa'a wa'acārā niwā tja. ⁵² Na wa'āca be'ro nimicā, Jesure ějōpeorā Antioquíacjārā Espīritu Santure cuoyu'ruatjārā, uputu e'catise me'rā tojacārā niwā.

14

Pablo, Bernabé Iconio wāmetiri macāpu na weeseti'que ni'i

¹ Iconiopure ejarā, na Antioquíapure wee'caronojōta Pablo quē'rā judío masā nerēri wi'ipu sājāanuñā, dujicārā niwā. Topu quē'rārē Jesú ye quetire werēcārā niwā. Na añurō weretu'sayucā, pājārā judío masā, āpērā judío masā nitirā Jesure ějōpeocārā niwā. ² Judío masā Jesure ějōpeosi'rītirā judío masā nitirā pe'ere uarosājācā weecārā niwā. Tojo weerā na uarosājācā wee'cārā Jesure ějōpeorārē ña'arō wācūcārā niwā. ³ Tojo weecā ī'arā, Pablo quē'rā narē werenemorātirā Iconiopure yoacā tojacārā niwā. Na ti macāpu nīrā, “Jesú nipe'tirā masārē ma'īgū añurō weemi” nisere uputu wācūtutuario me'rā werēcārā niwā. Na a'tere werēcā ī'agū, Ô'acū diacjūta werema yé cjasere nígu, cū tutuaro me'rā masārē wee'ocā weecu niwī. ⁴ Na wee'omicā, ti macācjārā mejēcārī dia'cū ducawaticārā niwā. Ěpērā judío masā Jesure ějōpeotirā me'rā niseticārā niwā. Ěpērā Pablo, Bernabé me'rā niseticārā niwā. ⁵ Pablo, Bernabé uatirā, wiorā me'rā nerē ucūcārā niwā. Na nerē, nī'cārōnojō wācūtojaca be'ro narē

pi'etise o'o, ũtãperi me'rã doquerãti nĩrã, tojo weecãrã niwã. ⁶⁻⁷ Pablo quẽ'rã na tojo weesĩ'risere tu'orã, Licaonia wãmetiri di'tapu du'tiwã'cã wa'acãrã niwã. Ti di'tapure Litra, Derbe wãmetise macãrĩ nicaro niwã. Tepu nirãrẽ, te macãrĩ nirãrẽ Jesũ ye quetire bu'ecusiãcãrã niwã tja.

Pablo, Bernabé Litra, Derbe macãrĩpu na bu'ecusia'que ni'i

⁸ Na Litrãpu nĩrã, ni'cũ masũ dojoriwi'i wĩ'magũputa sijamasĩtigu bajua'cure bocaecãcãrã niwã. ⁹⁻¹⁰ Ti macãpure Pablo masãrẽ bu'ecu niwĩ. Cũ bu'esere dojoriwi'i quẽ'rã tu'ocu niwĩ. Cũ, "Õ'acũ ya'ure añurõ ya'ruomasĩsami" ni wãcũsere Pablo tu'oña'gũ, tutuaro me'rã cãrẽ ucũquejocu niwĩ:

—Wã'cãnu'cãña, nicu niwĩ. Cũ tojo nicãta bu'pumajã, sijamasĩtimi'cu sijanu'cãcu niwĩ. ¹¹ Pablo tojo weecã i'arã, tocjãrã Licaonia ye me'rã uputu caricũcãrã niwã:

—Marĩ ãjõpeorã umua weronõjõ bajurã dojõtjãrã, marĩ tĩropu dijatama, nicãrã niwã. ¹² Bernabẽre Zeus pisucãrã niwã. Ti wãme na ãjõpeorãnojo wlogu wãme nicaro niwã. Pablo pe'ere cũ uputu ucũgũ niyucã, Hermes pisucãrã niwã. Hermes na ãjõpeorãrẽ wereco'tegu nicu niwĩ. ¹³ Ti macã sumutõpu Zeure ñubuepeori wi'i nicaro niwã. Ti wi'icjũ pa'i Pablo quẽ'rãrẽ ãjõpeogu, wecuã umuarẽ o'ori me'rã ma'masu'a'cãrãrẽ ti macã ne sãjãrõpu wejewã'cãcu niwĩ. Pa'i, ãpẽrã tocjãrã Pablo quẽ'rãrẽ ãjõpeorã wecuare wẽjẽ ñubuepeosĩ'rimicãrã niwã.

¹⁴ Na tojo weesĩ'ricã tu'orã, Pablo, Bernabé na basu na ye su'tire tũ'rẽstecãrã niwã. Musã tojo weesĩ'rise ñã'a ni'i nĩrã, tojo weecãrã niwã. Be'ro caricũ, na pãjãrã decõpu wa'acãrã niwã. Narẽ a'tiro nicãrã niwã:

¹⁵ —¿Musã ũsãrẽ de'ro weerãtirã tojo weeti? Ësã quẽ'rã musã weronõjõta umua ni'i. Õ'acũa mejẽta ni'i. Musãrẽ añuse quetire wererã a'tiapu. Musã a'tiro weesetisere tocã'rõta weedu'uya. Musã ãjõpeose ne wapamarĩ'i. Õ'acũ catigu pe'ere ãjõpeoya. Cũ weecu niwĩ nipe'tise u'muse, a'ti di'ta, maarĩ, nipe'tirã wa'icũrã, miricũa, wa'i, tepu nirãrẽ. ¹⁶ Õ'acũ todupõropure judío masã nitirã na ãpẽrãnojoãrẽ ãjõpeocã, tojo tu'oña'cã'cu niwĩ. Ne cã'mota'aticu niwĩ. ¹⁷ Na cãrẽ ãjõpeotimicã, cũ nisetisere nipe'tirã masãrẽ i'ocu niwĩ. Nipe'tirãrẽ añurõ wéegũ, acoro pejase, otese quẽ'rãrẽ ducaticã weecu niwĩ. Ba'ase, tojo nicã e'catise o'ocu niwĩ, ni werecãrã niwã. ¹⁸ Na weremicã, uputu wecuare wẽjẽ, Pablo quẽ'rãrẽ ñubuepeosĩ'rimicãrã niwã. Cã'rõacã waro du'sacaro niwã na wẽjẽ ñubuepeoatjo. Pablo quẽ'rã "Uputu weeticã'ña" ni pũricã, weeticãrã niwã.

¹⁹ Be'ro judío masã Antioquiãcãrã, ãpẽrã Iconiocãrã Litrãpure etacãrã niwã. Topu Pablo quẽ'rãrẽ ñã'arõ weesĩ'rĩrã sirutuejacãrã niwã. Tocjãrã masãrẽ na weronõjõ wãcũsetiro uacãrã niwã. Na tojo weecã, tocjãrã pe'e quẽ'rã uarosãjã wa'acãrã niwã. Tojo weerã Pablõre ũtãperi me'rã doque, ti macã sumutõpu cãrẽ cõ'arã wa'arã wejewã'cãcãrã niwã. Cãrẽ "Wẽria wa'ami", ni wãcũcãrã nimiwã. ²⁰ Pablõre cõ'a'carõpu Jesure ãjõpeorã cũ cũnarõ tĩropu i'aejanu'cãcãrã niwã. Cũ na topu ejaçãta, masã wa'acu niwĩ tja. Be'ro apaturi macãpu na me'rã pi'a wa'acu niwĩ. Ape numu Bernabé me'rã Derbepu wa'a wa'acãrã niwã.

²¹ Na topu eta, Jesũ ye quetire werecãrã niwã. Tere na werecã, tocjãrã masã pãjãrã Jesure ãjõpeonemocãrã niwã. Be'ro na majamitojaa wa'acãrã niwã Litra, Iconio, Antioquiã toduporo na a'ti'que macãrĩputa tja. ²² Te macãrĩpure tocjãrã Jesure ãjõpeorãrẽ wãcũtutuase o'ocãrã niwã. Tojo nicã "Jesure ne wãcũdu'uticã'ña. Peje pi'etise wa'arõsa'a Jesure ãjõpeorãrẽ marĩ u'musepu wa'ati duporo", ni weryu'ruwã'cã wa'acãrã niwã. ²³ Jesure ãjõpeorã na nerẽse wi'serinucũ ni'cãrãrẽ narẽ su'ori nisetiãjãrẽ besebãrocãrã niwã. Na be'ti ñubueca be'ro "Marĩ ãjõpeogu Jesũ weetamuato musãrẽ", ni sãrĩbosa, cũuwã'cãcãrã niwã.

Pablo quẽ'rã Antioquiãpu na majãmitõjaa'que ni'i

²⁴⁻²⁵ Be'ro Litra, Iconio, Antioquiã wãmetise macãrĩpu ni'cãrã ya'ruwã'cãcãrã niwã Pisdia di'tare. To ya'ruaa, Panfilia di'ta Perge wãmetiri macãpu ejaçãrã niwã. Ti macãpure Jesũ ye quetire werecãrã niwã. Be'ro Atalia wãmetiri macã petapu bu'ajacãrã niwã tja. ²⁶ Topu na ne waro wijawã'cãtica macã Antioquiãpu dajarã, yucusu me'rã wijawã'cãcãrã niwã. Ti macãputa te macãrĩpu na wa'ase duporo Jesure ãjõpeorã "Musãrẽ Õ'acũ añurõ co'teato", ni sãrĩbosa, o'õcãrã niwã. Espĩritu Santu narẽ bu'eduti'caronõjõta tere bu'epe'otojanu'cõ, dajacãrã niwã.

²⁷ Ti macãpu na dajarã, Jesure ãjõpeorãrẽ neocũu, narẽ werepe'ocã'cãrã niwã Õ'acũ na me'rã weetamusija'quere. Tojo nicã "Judío masã nitirã quẽ'rã Jesure ãjõpeorã weeama a'tiro nicãrẽ", ni quetiwerecãrã niwã narẽ. ²⁸ Na yoacã Jesure ãjõpeorã me'rã Antioquiãpure tojacãrã niwã.

15

Judea di'tacjārā Antioquíapū wa'a'que ni'i

¹ Pablo, Bernabé Antioquíapū nirī curare āpērā judío masā Judea di'tacjārā na tiropū wa'acārā niwā. Na ti macācjārā Jesure ējōpeorārē na judío masā weesetisere weeduticārā niwā.

—Musā Moisé duti'caro weeticā, musā ō'rēcju yapa caserore yejecō'aticā, Ō'acū musārē yu'ruosome, ni werēcārā niwā.

²⁻³ Na tojo nicā tu'orā, Pablo, Bernabé na me'rā upūtu a'metu'ticārā niwā. Tojo weerā Antioquíacjārā Jerusalēpū o'órātirā Pablo, Bernabé, āpērā tocjārārē neo, besecārā niwā. Narē a'tiro nio'ocārā niwā:

—Jerusalēpū wa'aya. Jesú cū ne waro besecū'cārā, tojo nicā Jesure ējōpeorārē su'ori nirā tiro sērītiña'rā wa'aya. ¿Diacjūta nimiapari to Judeacjārā marirē were'que? nicārā niwā.

Topū wa'arā, Fenicia, Samaria wa'ase ma'arīpū yu'ruacārā niwā. To yu'ruarā, judío masā nitirā Jesure ējōpeosere wereyu'ruamujācārā niwā. Te quetire tu'orā, Jesure ējōpeorā pūrō e'caticārā niwā.

Pablo, Bernabé Antioquíapū nī cārā Jerusalēcjārārē na werērā wa'a'que ni'i

⁴ Pablo, Bernabé, āpērā Antioquíacjārā Jerusalēpūre etacārā niwā. Topūre na etāca be'ro Jesú cū ne waro besecū'cārā, Jesure ējōpeorārē su'ori nirā, nipe'tirā cūrē ējōpeorā narē pōtērī, añuduticārā niwā. Be'ro Pablo quē'rā werēcārā niwā nipe'tiro na sija'caropū Ō'acū narē weetamu'quere. ⁵ Na tojo nicā tu'orā, Jesure ējōpeorā fariseo masā wā'cānu'cā, ucūcārā niwā:

—Marī judío masā weronojāta judío masā nitirā Jesure ējōpeorā quē'rārē weedutiroña'a. Na ō'rēcju yapa caserore yejecō'adutiroña'a. Nipe'tise Moisé cū duti'quere weedutiroña'a, nicārā niwā.

⁶ Tojo weerā Jesú cū besecū'cārā, cūrē ējōpeorārē su'ori nirā nerē, ucūcārā niwā fariseo masā narē tojo ni'quere. ⁷ Topūta na yoacā ucūca be'ro Pedro wā'cānu'cā, narē nicu niwī:

—Acawerērā, Ō'acū sō'onícateropū judío masā nitirā quē'rārē cū ye quetire were-dutigu yu'ure besewī. Na tere tu'o, cūrē ējōpeoato nīgū besewī. Musā nipe'tirā añurō masī'i a'tere. ⁸ Cūta nipe'tise masā wācūsetisere ī'agū marirē o'o'caronojōta na quē'rārē Espiritu Santure o'ōwī. Tojo weerā marī na yu'ruono'cārāpūta nima nisere masī'i. ⁹ Ō'acū marirē ma'irōnojōta na quē'rārē ma'imi. Ne ducawaatisami. Na Jesure ējōpeocā, na ña'arō weeseti'quere acobojocū niwī. ¹⁰ Tojo weerā marī judío masā nitirārē “Moisé cū duti'caro weeya”, niticārōña'a. Marī tere weeya nīrā, “Ō'acū narē yu'ruoticu niwī yujupu”, nīrā weebosa'a. Marī, marī ñecūsūmuarūpūmaricā Moisé cū duti'quere weepōtēoticārā niwā. Tjāsama napūa. Tojo weerā narē tere weeduticārōña'a. ¹¹ A'tiro pe'e ni'i. Marī wioḡu Jesucristo ma'itjagū, marī wapayecā mejēta, marirē ña'arō wee'quere acobojocū niwī. Marirē yu'ruo'caronojōta Jesucristo na judío masā nitirā quē'rārē yu'ruocū niwī, nicu niwī Pedro.

¹² Cū tojo nicā tu'orā, nipe'tirā di'tamarīpe'tia wa'acārā niwā. Be'ro Pablo, Bernabé narē werēcārā niwā judío masā nitirā tiropū Ō'acū tutuaro me'rā na wee'ocusia'quere. ¹³ Nipe'tise narē wérēca be'ro Santiago ucūcu niwī:

—Acawerērā, yu'ū musārē werēcā tu'oya. ¹⁴ Ni'cārōacā Simó Pedro wereami Ō'acū judío masā nitirārē ne waro añurō weenu'cā'quere. Ō'acū cū yarā niato nīgū, na quē'rārē besecu niwī. ¹⁵ Duporopū Ō'acū ye queti weremu'tārī masā judío masā nitirā quē'rā Jesure ējōpeoatjere queorota ojamu'tācārā niwā. A'tiro ojacārā niwā:

¹⁶ “Davi cū wioḡu nise pe'tia wa'acaro niwā.

Be'ropū cūrē yu'ū wioḡu sōrō'caronojōta cū pārāmi nituriagūpure sōrōḡūti.

¹⁷⁻¹⁸ Cūrē tojo sōrōca be'ro āpērā judío masā nitirā quē'rā, yu'ū bese'cārā yu'ure ējōpeorāsama.”

Duporopū marī wioḡu Ō'acū tojo ni wereyucū niwī.

A'tiro ni ojacārā niwā Ō'acū ye quetire weremu'tā'cārā.

¹⁹ »Tojo weegū yu'ū wācū'u. Judío masā nitirā Jesure ējōpeorārē peje dutise o'oticārōña'a. ²⁰ Mejō dia'cū ni'cā pūrī “A'ticuse weeticā'ña”, ni ojarā narē. “Wa'icu di'i, āpērānojōrē Ō'acū mejētare ējōpeorā na wējē ūjūamorō ñubuepeo'quere ba'aticā'ña”, nīrā. “Musā numosānumia nitirārē, musā marāpūsumua nitirārē a'metāraticā'ña”, nīrā. “Nipe'tirā wa'icūrā wāmūta ārūasure'cārārē ba'aticā'ña. Nipe'tirā dí mūña marirārē ba'aticā'ña. Wa'icūrā ye díre ba'aticā'ña.” Ticuseta dutirā narē. ²¹ Duporopū

saurunacũ judío masã na nerẽse wi'seripu Moisé cũ duti'quere bu'enu'cũcã'ma. A'tere nipe'tise macãrĩpu bu'erã weema. Tojo weerã judío masã nitirã quẽ'rã masísama Moisé cũ duti'quere, nicu niwĩ Santiago.

²² Be'ro Jesú cũ besecũú'cãrã, Jesure ãjõpeorãrẽ su'ori nirã, nipe'tirã cũrẽ ãjõpeorã puarãrẽ besecãrã niwã. Ni'cũ Juda wãmeticu niwĩ. Cãrẽta tja Barsabá pisucãrã niwã. Apĩ pe'e Sila wãmeticu niwĩ. Ticurãrẽ besecãrã niwã Pablo quẽ'rã me'rã Antioquiãpu ti pũrĩrẽ miajãrẽ. Na puarã Jesure ãjõpeorã wa'teropure wiorãbocure nicãrã niwã.

Antioquiãcãrã na su'ricũña'quere diacjũ'que ni'i

²³ Jesú besecũú'cãrã dutise ojãca pũrĩrẽ Pablo quẽ'rã me'rã o'ócãrã niwã. A'tiro ojano'caro niwã ti pũrĩpure:

“Ûsã Jesú besecũú'cãrã, cũrẽ ãjõpeorãrẽ su'ori nirã musãrẽ añuduti'i. A'ti pũrĩrẽ musãrẽ ojao'o nipe'tirã Antioquiãcãrãrẽ, judío masã nitirã Jesure ãjõpeorãrẽ. Tojo nicã Siria, Cilicia di'tapu nirãrẽ ojao'o. ²⁴ Æpẽrã ùsã me'rãcãrã a'tocjãrã, musã tiropu wa'a, na wãcũrõ me'rã musãrẽ caribosijapãrã. ‘Musã õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'aña, Moisé cũ dutisere weeya' ni, musãrẽ weresu'riacũapãrã. Ûsã dutiro marĩrõ tojo weepãrã musãrẽ. ²⁵ Tojo weerã ùsã ni'cãrõnojõ wãcũse me'rã puarã mũuarẽ musã tiropu bese o'órã wee'e. Na ùsã mairã Bernabé, Pablo me'rã wa'arãsama. ²⁶ Bernabé, Pablõreta Jesucristo marĩ wiogu yere na bu'ecusiãcã, wẽjẽcãrã nimiwã. ²⁷ Ûsã bese'cãrã Juda, Sila a'ti pũrĩpu nise nipe'tisere na basu musãrẽ bu'e, wererãsama. ²⁸ Ûsãrẽ Espĩritu Santu wãcũse o'oyucã, peje musãrẽ dutisĩ'ritisa'a. A'ticusetã musãrẽ dutirãti. ²⁹ Wa'icũ di'i, ãpẽrãnojõrẽ Õ'acũ mejetare ãjõpeorã na wẽjẽ ùjãamorõ ñubuepeo'quere ba'aticã'ña. Nipe'tirã wa'icũrã ye díre ba'aticã'ña. Wa'icũrã wãmũta ãrũasure'cãrãrẽ ba'aticã'ña. Wa'icũrã dí miĩna marĩrãrẽ ba'aticã'ña. Musã numosãnumia nitirãrẽ, musã marãpusumãa nitirãrẽ a'metãrãticã'ña. Musã ùsã dutisere wẽerã, añurõ weerãsa'a. Tocã'rõta musãrẽ oja'a", ni ojacãrã niwã.

³⁰ Be'ro na o'õno'cãrã we'eriti, Antioquiãpu wa'a wa'acãrã niwã. Topu ejarã, na dutise ojãca pũrĩrẽ tocjãrã Jesure ãjõpeorãrẽ nerẽduti, wiãcãrã niwã. ³¹ Tojo weecã, ti pũrĩrẽ bu'erã, wãcũque'timĩ'cãrã na diacjũnu'cõcã, ti macãcãrã pũrõ e'caticãrã niwã. ³² Juda, Sila Õ'acũ wereduti'quere wereturiari masã nitjãrã, Antioquiãcãrãrẽ añurõ werecãrã niwã. Tojo weerã narẽ nemorõ wãcũtutuase me'rã tojacã weecãrã niwã. ³³ Na me'rã topure cã'rõ tojãnicãrã niwã yujupu. Be'ro tocjãrãrẽ we'eriticã, tocjãrã pe'e “Õ'acũ me'rã wa'aya musãrẽ o'õ'cãrã tiropu”, nio'ocãrã niwã. ³⁴ Sila pe'e “Yu'ũ pũrĩcã a'topu tojaguti”, nicu niwĩ. Tojo weegu topu tojacã'cu niwĩ.

³⁵ Pablo, Bernabé yoacã Antioquiãpure Jesure ãjõpeorã me'rã tojacãrã niwã. Tocjãrãrẽ pãjãrã ãpẽrã me'rã Jesú ye quetire werecãrã niwã.

Pablo, Bernabé na a'merĩ ducawati'que ni'i

³⁶ Be'ro Pablo Bernabére nicu niwĩ:

—Te'a apaturi tja todũporopu marĩ Jesú ye quetire bu'ecusia'que macãrĩpu. Tocjãrãrẽ ã'arã wa'arã ¿de'ro nisetimiti'põ? nicu niwĩ.

Bernabé “Jau”, nicu niwĩ. ³⁷ Juã Marco wãmetigure uputu miasĩ'rĩmicu niwĩ. ³⁸ Juã Marco todũporopu na me'rã añurõ bu'eyapada'reoticu niwĩ. Jerusalẽpu wa'agu, Panfília di'tapu narẽ cõ'atojaa wa'acu niwĩ. Tojo weegu Pablo cũrẽ ne miasĩ'rĩticu niwĩ. ³⁹ Be'ro na basu uputu a'metu'ti, a'merĩ ducawatia wa'acãrã niwã. Bernabé pe'e yucusu me'rã Chipre nucũrõpu Marcõre miacu niwĩ. ⁴⁰ Pablo pe'e cũ me'rã wa'acjure Silare besecu niwĩ. Tocjãrã Jesure ãjõpeorã “Õ'acũ musãrẽ co'teato”, ni sãrĩbosacãrã niwã. Be'ro Pablo quẽ'rã narẽ we'eriti, wa'a wa'acãrã niwã. ⁴¹ To wa'arã, Siria, Cilicia wãmetise di'tapure yu'ruacãrã niwã. Tepu Jesú ye quetire wererã, tocjãrã Jesure ãjõpeorãrẽ wãcũtutuase o'onemowã'cãcãrã niwã.

16

Timoteore Pablo, Sila na mia'que ni'i

¹ Pablo, Sila Derbe, Listra wãmetise macãrĩpure etacãrã niwã. Listrapu ni'cũ Jesure ãjõpeogu Timoteo wãmetigure bocaiejacãrã niwã. Cũ pacõ judío masõ Jesure ãjõpeogo nico niwõ. Pacu pe'ea griego masũ nicu niwĩ. ² Jesure ãjõpeorã Listra, Iconicjãrã Timoteore añurõ wãcũcãrã niwã. “Añugũ nimi”, ni ã'acãrã niwã. ³ Tojo weegu Pablo narẽ ba'patiato nĩgũ, cũrẽ miasĩ'rĩcu niwĩ. Cãrẽ miasĩ'rĩgũ, cũ õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'aduticu niwĩ. Cũ tojo weeno'tigu judío masã cũ bu'esere ãjõpeotibosama nĩgũ, tojo weecu niwĩ. To nirã nipe'tirã judío masã Timoteo pacu griego masũ nisere masĩcãrã niwã. Judío masã nitirã na põ'rãrẽ õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'aticãrã niwã. ⁴ Be'ro Timoteo Pablo quẽ'rã me'rã wa'acu niwĩ. Nipe'tise na yu'ruase macãrĩpure

Jesure ẽjõpeorãrẽ wereyu'ruamujãcãrã niwã. Jerusalẽpu nirà Jesú cã besecú'cãrã, cãrẽ ẽjõpeorãrẽ su'ori nirà dutio'o'quere werecãrã niwã. Nipe'tirãrẽ “Na duti'quere weeya”, niburocãrã niwã. ⁵ Na tojo werecã tu'orã, Jesure ẽjõpeorã siape me'rã wãcütutuanemocãrã niwã. Ne Jesure ẽjõpeodu'uticãrã niwã. Æpẽrã quẽ'rã Jesure ẽjõpeotimi'cãrã m̃m̃corinucũ pãjãrã cãrẽ ẽjõpeonemocãrã niwã.

Pablora Macedoniacjũ weetamuse sẽrĩ'que ni'i

⁶ Pablo quẽ'rãrẽ na Asiapu Jesú ye quetire bu'erã wa'abo'cãrãrẽ Espiritu Santu cã'mota'acu niwĩ. Tojo weerã na ahero Frigia, Galacia tiro pe'e yu'ruacãrã niwã. ⁷ Topu yu'ruaa, Misia na di'ta ta'a'caro sumutopu ejacãrã niwã. Topu eja, na Bitinia wãmetiri di'tapu wa'asĩ'rĩmicãrã niwã tja. Topu wa'asĩ'rĩrãrẽ apaturi Espiritu Santu narẽ cã'mota'acu niwĩ. ⁸ Na to Misia yu'ruaa, wa'a, bu'acãrã niwã Troa wãmetiri macãpu. ⁹ Topu na etãca ñami Pablo quẽ'ese weronojõ ni'cã Macedoniacjũ cã tiro sẽrĩnu'cũcã i'acu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ:

—A'tia a'to Macedoniapu. Æsãrẽ weetamugũ a'tia, nicu niwĩ. ¹⁰ Be'ro cã quẽ'ese weronojõ i'a'quere werecã, maata ùsã ye dure wa'a wa'awu. Yu'u Luca a'ti pũrĩrẽ oja'cu quẽ'rã na me'rã wa'awu. Æsã cã quẽ'ese weronojõ i'a'quere a'tiro wãcũwũ: “Õ'acũ marĩrẽ Macedoniacjãrãrẽ cã ye quetire weredutigu weepã”, ni wãcũwũ.

Pablo, Sila Filipopu Lidia wãmetigore na bocaaja'que ni'i

¹¹ Æsã Troapu ni'cãrã yucusu me'rã pẽ'awũ Samotracia wãmetiri nucãrõpũre. Tocjãrãta ape numu wa'anemowũ ape macã Neãpoli wãmetiri macãpu. ¹² Tõma majã ma'apu majãa, romano masã na weẽca macã Filipopure etawu. Ti macãta ti di'ta Macedonia wa'teropure dutiri macã niwũ. Topure ùsã pejeti numurĩ tojãniwũ. ¹³ Sauru nicã Õ'acũrẽ ñubuepeorãrẽ a'marã wa'awu. Tojo weerã macãpu ni'cãrã dia sumuto na ñubuewuaropu wa'awu. Narẽ bocaaja, na tiro ejanujã, to numia nerẽ'cãrãrẽ Jesú ye quetire werewu. ¹⁴ Ni'cõ topu ùsã weresere tu'o'co Lidia wãmetigo niwõ. Co Tiatira wãmetiri macãcõjõ, su'ti wapabujuse sõ'a ñibocuresere duago niwõ. Judio masõ nitimigõ, Õ'acũrẽ ẽjõpeogo niwõ. Pablo cã weresere ẽjõpeoato nigũ Õ'acũ core tu'omasise o'ocu niwĩ. ¹⁵ Be'ro core, co ya wi'icjãrã nipe'tirãrẽ wãmeyewu. Co ùsãrẽ niwõ:

—Yu'ure diacjũta Jesure ẽjõpeogo nimo nirà, ya wi'ipu cãrĩrã wa'aya, niwõ. Co uputu tojaduticã tu'orã, co ya wi'ipu tojawu.

Pablora, Silare bu'iri da'rerĩ wi'ipu sõrõ'que ni'i

¹⁶ Ni'cã numu ùsã Õ'acũrẽ ñubuepeowuaropu wa'arã, ejapejacãti ni'cõ numio wãtĩ sãjãno'core. Co Æpẽrãrẽ da'raco'tego niwõ. Wãtĩ weetamuno'gõ “Be'ro tojo wa'arosa'a”, ni masĩsere cuowõ. Co masĩsere Æpẽrãrẽ werese me'rã core cuorã pajiro niyeru wapata'awã. ¹⁷ Æsãrẽ i'asirutu, caricũwõ:

—Ã'rã Õ'acũ m̃m̃sepu nigũ dutisere weerã nima. Mũsãrẽ wererã weema Jesure ẽjõpeorã yu'rurãsama nise quetire, ni caricũwõ. ¹⁸ Co peje numurĩ tojo nicusiawõ. Be'ro Pablo caributi, majãmi'ã, wãtĩ copure nigũrẽ niwĩ:

—Jesucristo tutuoro me'rã mu'urẽ copure nigũrẽ wijaaduti'i. Cã tojo nicãta, maata wijaa wa'acu niwĩ.

¹⁹⁻²⁰ Cã wijããca be'ro co masĩmi'que pe'tia wa'awu. Tojo weerã core cuo'cãrã marĩ niyeru wapata'asome nirà, ua wa'awã Pablo, Sila me'rã. Tojo weerã macã deco wiorã tiropure narẽ ñe'e miawã.

Be'ro wiorãpũre co wiorã nimi'cãrã weresãwã. A'tiro niwã:

—Ã'rã judio masã nima. A'ti macãcãjãrãrẽ caribosijãrã weema. ²¹ Na bu'ese marĩ romano masãrẽ dutise mejẽta ni'i. Tojo weerã marĩ na weedutisere weeticã'rõna'a, niwã wiorãpũre.

²² Na topu nerẽ'cãrã tojo nicã tu'orã, Pablo quẽ'rã me'rã ua wa'awã. Tojo weerã wiorã Pablo, Silare na ye su'tire tuweeduti, na yarã surarare tãrãdutiwã. ²³ Narẽ uputu tãrãtoja, bu'iri da'rerĩ wi'ipu sõrõwã. Be'ro ti wi'i co'tegure du'tiwijari nirà, añurõ bi'acã'dutiwã. ²⁴ Na tojo nicã tu'ogu, bu'iri da'rerĩ wi'i co'tegu nituoroca tucũpu sõrõcu niwĩ narẽ. Pua yucu tãa wa'teropu na du'pocãrĩrẽ siosõrõcũuoduti, narẽ du'tecũuocu niwĩ.

Õ'acũ di'ta narãsãcã wee'que ni'i

²⁵ Be'ro ñami deco Pablo, Sila Õ'acũrẽ ñubue, basapeocãrã niwã. Na tojo weecã, ti wi'ipu nirà bu'iri da'reno'cãrã narẽ tu'ocãrã niwã. ²⁶ Wãcũña marĩrõ di'ta uputu narãsãcaro niwũ. Na nirĩ wi'i quẽ'rã a'meña'caro niwũ. Tojo weero maata ti wi'i bi'amĩ'que soperĩ, nipe'tirã bu'iri da'rerĩ wi'ipu nĩrãrẽ du'tecũumi'que cõme dari

pārīstea wa'acaro niwā. ²⁷ Tojo wa'āca be'ro ti wi'i co'tegu wā'cācu niwī. Wā'cā, te soperi susupe'ticā l'acu niwī. “Nipe'tirā du'tiwijaape'tia wa'apā”, ni wācūcu niniwī. Tojo weegu uigu, cū basu di'pji mii wējēcā'cu niniwī. ²⁸ Tojo weesī'rīcā, Pablo cārē ūputu caricūquejocu niwī:

—Mu'u basu wējētīcā'ña. Ēsā nipe'tirā a'topu nipe'ticā'a, nicu niwī.

²⁹ Pablo tojo nicā tu'ogu, āpērā surarare “Sī'ase miitia”, nicu niwī. Na o'ōca be'ro sī'oo, omasājāacu niwī Pablo, Sila na nirī tucūpu. Uigu, ūputu narāsāgūta, na pu'to ejaque'acu niwī. ³⁰ Be'ro wā'cānu'cā, narē pijiwīrō, sērītiña'cu niwī:

—¿De'ro weegusari yu'u Ō'acū yu'ure yu'rūoato nīgū?

³¹ Na pe'e a'tiro yu'ticārā niwā:

—Mu'u marī wioḡu Jesure ējōpeoḡu, yu'rūḡusa'a. Mu'u ya wi'icjārā quē'rā mu'u weronojō ējōpeorāta, yu'rurāsama, nicārā niwā.

³² To be'ro cārē, cū ya wi'icjārā Jesu ye quetire bu'ecārā niwā. ³³ Surara bu'iri da'leri wi'i co'tegu Pablo quē'rārē űami decota na tārā'que cāmīrē coecu niwī. Cū coēca be'ro Pablo quē'rā cārē, cū ya wi'icjārārē wāmeyecārā niwā. ³⁴ Be'ro ti wi'i co'tegu cū ya wi'ipu pijiwā'cā, narē su'ori ba'acu niwī. Na Ō'acūrē ējōpeoca be'ro cū, cū acawererā ūputu e'caticārā niwā.

³⁵ Ape numu bo'reacā ti macācjārā romano masā wiorā surarare ti wi'i co'tegupure wereduticārā niwā. A'tiro nio'ocārā niwā:

—“Na to puarā ūmua nirārē du'uwīrōdutiama”, ni wererā wa'aya, nicārā niwā.

³⁶ Surara topu eja, wiorā na wereduti'quere ti wi'i co'tegupure werēcārā niwā. Tere tu'otoja, cū pe'e quē'rā wereturiacu niwī Pablo, Silare tja.

—Musārē a'ti macācjārā wiorā “Du'uwīrōato”, nicārā niama. Tojo weerā musā wijaaya. Añurō e'catise me'rā wa'aya, nicu niniwī ti wi'i co'tegu pe'e.

³⁷ Cū te quetire werēcā tu'ogu, Pablo surarare nicu niwī:

—A'ti macācjārā wiorā ūsārē bu'iri bocatiama. Bocatimirā, masā tiropu miaa, tārā, a'ti wi'i bu'iri da'leri wi'ipu ūsārē sōrōama. Ēsā romano masā nimicā, tojo weeama. Ni'cārōacārē ūsārē masā i'atiropu nuowīrōsī'rīsama. Basiowe'e. Na basuta a'titjārā, ūsārē wīrōrā a'tiatio, nicu niwī surarare.

³⁸ Surara cū tojo nī'quere tu'orā, wiorāpūre wererā wa'acārā niwā. Pablo quē'rā “Romano masā nī'i” niama nise quetire werēcā tu'orā, wiorā ūcua wa'acārā niwā. ³⁹ Na ti wi'ipu wa'a, Pablo quē'rārē acobojose sērīcārā niwā. Sērītoja, narē bu'iri da'leri wi'ipu nī'cārārē miijajaa, “Ne a'ti macārē niticā'ña, wijayā”, nicārā niwā. ⁴⁰ Na tojo nicā tu'orā, Pablo, Sila bu'iri da'leri wi'ipu nī'cārā wijaawā'cā, Lidia ya wi'ipu wa'acārā niwā tja. Topu Jesure ējōpeorārē wācūtuanemocā weecārā niwā. Be'ro ti macāpu nī'cārā wa'a wa'acārā niwā.

17

Tesalōnicapu Pablo quē'rārē wa'a'que nī'i

¹ Pablo, Sila Filipopu nī'cārā yu'ruacārā niwā Anfīpoli, Apolonia wāmetise macārīrē. To yu'ruaa, etacārā niwā Tesalōnica wāmetiri macāpu. Ti macāpūre judío masā nerērī wi'i nicaro niwā. ²⁻³ Pablo cū weesetironojōpuma ti wi'ipu sājāacu niwī. l'tia semana saurunacū Jesu ye quetire bu'ecu niwī. Duporocjārāpu Ō'acū ye queti weremu'tārī masā na oja'quere bu'ecu niwī:

—“Ō'acū bese'cu pi'eti, wērīḡūsami. Wērī'cupu nimigū, masāḡūsami”, ni ojacārā niwā. Na tojo ni ojano'cureta musārē nī'cārōacārē were'e. Jesūta nimi na tojo nī'cu Ō'acū cū bese'cu, ni werecu niwī Pablo.

⁴ Tojo ni werēcā tu'orā, nī'cārērā judío masā ējōpeocārā niwā. Judío masā weronojō ējōpeosetirā quē'rā griego masā pājārā ējōpeocārā niwā. Wiorā weronojō nirā numia pājārā ējōpeocārā niwā.

⁵ Āpērā judío masā Pablo cū weresere ējōpeotirānojo ūputu uocārā niwā Pablore. Tojo weerā ūmua nijsijārārē, ña'arā nibajaque'atirārē macā decopu neo, o'ōcārā niwā:

—Nipe'tiropu caricūste sijaya, nicārā niwā. Na tojo weecā, ti macācjārā nipe'tirā uarosājācārā niwā. Be'ro Pablo quē'rārē masā decopu miarātirā a'marā wa'acārā niwā. Na cājica wi'i Jasō wāmetigu ya wi'ipu wa'acārā niwā. Topu eja, narē a'marā, ti wi'i sopere weje pā'rēcā'cārā niwā. ⁶ Ne bocaticārā niwā. Bocati, ti wi'i nīgū Jasōrē, āpērā Jesure ējōpeorārē ñe'e miacārā niwā wiorā tiropu. Topu ejarā, a'tiro caricūcārā niwā:

—Aperocjārā ūmua marī ya macāpu a'ticārā niama. Nipe'tiro na sijaropūre dojorē sijarā weema. ⁷ Jasō narē cū ya wi'ipu cājio'ocu niami. Na nipe'tise marī wioḡu Romacjū cū dutisere yu'runu'cārā weeama. Apī pe'ere “Wioḡu waro nimi Jesu wāmetigu” nirā weeama, ni caricūcārā niwā.

⁸ Na tojo nicā tu'orā, ti macācārā, ti macā wiorā nipe'tirā caricūstea wa'acārā niwā.
⁹ Be'ro wiorā Jasōrē, cū me'rācārārē a'tiro nicārā niwā:
 —Musā ūsārē niyeru wapayecā, musārē du'uwīrōrāti. Pablo, Sila na a'ti macāpūre wijāca be'ro musā ye niyerure wiarāti tja, nicārā niwā. Tojo nicā tu'orā, na wapayecārā niwā. Na tojo weéca be'ro narē du'ucā'cārā niwā.

Pablo, Sila Bereapū na bu'e'que ni'i

¹⁰ Ūamica'a, na i'que'ari curapū āpērā Jesure ējōpeorā Tesalōnicacārā Pablo, Silare Berea wāmetiri macāpū wijaduticārā niwā. Be'ro ti macāpū eja, judío masā na nerēri wi'ipū wa'acārā niwā tja. ¹¹ Bereacārā pe'e Tesalōnicacārā nemorō Pablo weresere tu'otū'sacārā niwā. ¿Pablo marīrē diacjūta bu'egu weemiti? nīrā, ūmucorinucū Ō'acū ye queti ojarā na oja'quere bu'enu'cūcā'cārā niwā. ¹² Cū diacjūta werēcā i'arā, judío masā pājārā ējōpeocārā niwā. Āpērā pājārā griego masā ūmua ējōpeocārā niwā. Numia quērā griego numiata pajiro niyeru cūrōrā numia numia ējōpeocārā niwā. ¹³ Judío masā Tesalōnicacārā Pablo Bereapū Ō'acū ye quetire bu'ecā tu'ocārā niwā. Tere tu'orā, na Bereapū wa'acārā niwā masārē uarosājācā weerā wa'arā tja. ¹⁴ Na uarosājācā i'arā, maata Jesure ējōpeorā Pablore āpērā me'rā dia pajiri maapū o'ócā'cārā niwā. Cū me'rācārā pe'e Sila, Timoteo ti macāpūta tojacā'cārā niwā. ¹⁵ Pablo cūrē ba'pati'wā'cā'cārā me'rā buruaa, Atena wāmetiri macāpū ejacārā niwā. Topū cūrē soocā, majāmitojati a'titicārā niwā na ya macā Bereapū tja. Na me'rāta Pablo queti o'ocu niwī:

—Quero Sila, Timoteo a'tiatio a'topū, nicū niwī.

Pablo Atenapū Jesú ye quetire were'que ni'i

¹⁶ Sila, Timoteore yucuegunojō Pablo Atenapū nīgū, ti macāpū i'acusiacu niwī. Topū peje na ējōpeose queose yee'quere i'acu niwī. Tere i'agū, pūrō bujaweticu niwī. ¹⁷ Tojo weegu Jesú ye quetire judío masā na nerēri wi'ipū werecu niwī. Judío masārē, āpērā na weronojō ējōpeosetirārē werecu niwī. Tojo nicā ūmucorinucū macā decopū wa'amujācu niwī. Topū cū bocaerārē Jesú ye quetire weremujācu niwī. ¹⁸ Ni'cārērā epicúreo, estoico wāmetise cururicjārārē bu'erā Pablo me'rā ucūcārā niwā. Cū Jesú ye quetire, apeye quērārē wērī'cārāpū masāsere werecu niwī narē. Tojo weerā ni'cārērā na basu a'merī sērītiña'cārā niwā:

—¿De'ro ni weresī'rīgū weeti tocā'rō ucūsepijagu? Āpērā pe'e a'tiro nicārā niwā:

—Ape di'tacjārā na ējōpeorānojōrē ucūgū weesami, nicārā niwā.

¹⁹ Be'ro cūrē pijiwā'cācārā niwā wiorā na ucūwūaro Aeorōpago wāmetiropū. Topū cūrē nicārā niwā:

—Ūsā ma'ma cjase mu'u bu'esere tu'osī'rīsa'a. ²⁰ Ūsārē mejēcā warota nicā'sa'a. Tere ne tu'otirā nicāti. ¿De'ro nisī'rīrō weeti te mu'u bu'ese? Wereya, nicārā niwā.

²¹ Ti macā Atenacjārā, āpērā topū macārī wa'a'cārā na weesetise a'tiro nicāro niwā. Ma'ma queti dia'cūrē tu'o, ucūnu'cūcā'sī'rīcārā niwā.

²² Na wereduticā tu'ogu, Pablo Aeorōpagopū wā'cānu'cā werecu niwī Atenacjārārē:

—Yū'u i'acā, musā ējōpeorānojōrē añurō ējōpeoseti'i. ²³ Yū'u a'ti macāpū si-jagu, musā ējōpeosere i'apū. Topū ni'cārō musā ējōpeorānojōrē wa'icūrā wējē ūjāmorōpeoropū a'tiro oja'ono'carore bocaerāpajasu. “Ō'acū masīno'ña marīgūrē ējōpeoro ni'i”, niapu. Musā masītimirā ējōpeo'care musārē ni'cārōcācā wereguti.

²⁴ »Ō'acū a'ti turi nipe'tisere wee'cu ū'muse, a'ti di'ta wiogu nimi. Tojo wiogu nitjāgū, ūmua na wee'que wi'seripū dia'cū nīmasītisami. ²⁵ Ne apeyenojō du'satisa'a Ō'acūrē. Nipe'tirārē catise, ejerimise, nipe'tisere o'osami. Ne marī da'rāse me'rā cūrē weetamuta basiotisa'a. ²⁶ Ō'acū ne waroputa ni'cū masū weecu niwī. Cū me'rāta nipe'tise cururicjārārē weecu niwī. Narē nipe'tiro a'ti turipure niburoato nīgū ducawaacu niwī. Ō'acū cū dutiro me'rā marī pōtēorō catiatjore, marī niatjore cūucū niwī. ²⁷ Cū wee'quere i'arā, yū'ure masīsī'rīrā a'mato nīgū tere weecu niwī Ō'acū. Cūrē a'mato nimigū, yoaropū nitisami. Marī tirocācā nisami.

²⁸ »Ō'acū weetamurō me'rāta marī cati'i, da'ra'a. Ni'cārērā musā ya curuacjārā papera ojarī masā a'tiro ni ojacārā niwā: “Marī quērā Ō'acū wee'cārā cū pō'rā ni'i.”

²⁹ »Marī Ō'acū pō'rā ni'i nīrā, cūrē “Uru, plata wāmetise me'rā yee'cu nimi”, ni wācūtīcā'rōua'a. Tojo nicā “Ūtāgā me'rā queose wee'cu nimi”, niticā'rōua'a. “Masā na wācūrō me'rā yeeme'rī'cu nimi Ō'acū”, niticā'rōua'a. ³⁰ Dūporocjārāpūre na masītīrā yee ējōpeo'quere Ō'acū tojo i'acā'cu niwī. A'tocaterore marī nipe'tirocjārārē a'tiro ūasami. Marī ña'arō weesetisere bujaweti, du'udutisami. ³¹ Ō'acū a'ti turi nipe'tirocjārārē beseatjī numarē i'acasanū'cōcu niwī. Ti numā nicā, queoro nise me'rā

beseagusami. Cũ bese'cu Jesú me'rã tojo weegusami. Ô'acũ cãrẽ ã'rĩta musãrẽ beseacju nĩmĩ nĩgã, wẽrĩ'cũpũre masõcũ niwĩ, nicũ niwĩ Pablo.

³² Pablo "Ni'cã masũ wẽrĩ'cũpũ masãcũ niwĩ" nicã tu'orã, ãpẽrã ni'cãrẽrã mejõ bujicã'cãrã niwã. ãpẽrã pe'e "Mu'ũ apetero tere ucũcã, tu'onemosi'rĩsa'a tja", nicãrã niwã.

³³ Be'ro Pablo na nerẽrõpũ ni'cu wijaa wa'acu niwĩ. ³⁴ Ni'cãrẽrã cãrẽ sirutuwijaa, cũ weresere tu'orã, Jesure ãjõpeocãrã niwã. Ni'cũ Dionisio wãmetigũ Areópagopũ ãpẽrã wiorã me'rã nerẽwuagu nicũ niwĩ. Apego Dãmari wãmetigo, tojo nicã ãpẽrã Jesure ãjõpeocãrã niwã.

18

Pablo Corintopũ weeseti'que ni'i

¹ Pablo Atenapũ wérẽca be'ro Corinto wãmetiri macãpũ wa'acu niwĩ. ² Topũ etagũ, ni'cũ judio masũ Aquila wãmetigure, cũ numo Priscilare bocaecju niwĩ. Ne waropũre Ponto wãmetiri di'tacjũpũ nicũ nĩmĩwĩ. Be'ro Italia di'tapũ macãrĩ wa'acu niwĩ. Cũ topũ nica be'ro tocjũ romano masã wioũ Claudio nipe'tirã judio masãrẽ ti di'tapũ nĩrãrẽ wijaduticũ niwĩ. Cũ tojo nicã tu'ogu, cũ numo me'rã Corintopũ wa'acu niwĩ. Pablo cũ Corintopũ etase ãpũroacã na quẽ'rã ne etarãta nicãrã niwã. Pablo topũre etãca be'ro ni'cã numũ na tiropũ sijagũ wa'acu niwĩ. ³ Na quẽ'rã cũ weronõjõta da'rasetirã nicãrã niwã. Usebatise su'ti caseri paca me'rã ãpẽrã sijarã wa'arã na miase wi'serire da'rerã nicãrã niwã. Te na da'raseticã i'agũ, na tiro na me'rã da'ragũ tojacã'cu niwĩ.

⁴ Saurunucũ judio masã na nerẽrĩ wi'ipũ judio masãrẽ, judio masã nitirãrẽ Jesú ye cjasere cãrẽ ãjõpeoato nĩgũ weregũ wa'amũjãcũ niwĩ.

⁵ Be'ro Sila, Timoteo Macedonia di'tapũ ni'cãrã Pablo cũ hono'cãrã Corintopũre etacãrã niwã. Topũ na etacã, Pablo su'ti caseri me'rã wi'seri weemi'quere da'radu'ucã'cu niwĩ. Cũ nipe'tise numãrĩ bu'ero bajuro Jesú ye cjasere bu'ecu niwĩ. Cũ judio masãrẽ "Ô'acũ bese'cu marĩ yoacã yucue'cu Jesú wãmetigũ nĩmĩ", ni bu'ecu niwĩ. ⁶ Na pe'e a'tere tu'osĩ'rĩticãrã niwã. Tojo weerã cũ weremicã, tocjãrã cãrẽ tu'ti, cũ weresere ye'sumũjãcãrã niwã. Na tojo weecã i'agũ, cũ tu'satisere i'ogũ, cũ ye su'tire to cjasere di'ta wã'a'quere paastei'ocu niwĩ. Narẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Ô'acũ musãrẽ bu'iri da'recã, musã ye bu'iri wa'arosa'a. Yẽ bu'iri nisome. Musãrẽ yũ'ũ cũ ye cjasere weretojapũ. Tojo weegu yũ'ũ ni'cãcã me'rã judio masã nitirãrẽ Jesú ye cjasere bu'egu wa'aguti, nicũ niwĩ.

⁷ Tojo nitojanũ'cõ, ti wi'ipũ ni'cu wijaa, Ticio Justo ya wi'ipũ wa'a, nicã'cu niwĩ. Ti wi'i pe'e na nerẽrĩ wi'i pu'toacã nicaro niwã. Justo judio masũ nitimigũ, Ô'acũrẽ ãjõpeogũ nicũ niwĩ. ⁸ Apĩ na nerẽrĩ wi'i wioũ Crispo wãmetigũ cũ quẽ'rã Jesure ãjõpeocũ niwĩ. Nipe'tirã cũ ya wi'icjãrã Jesure ãjõpeorã dia'cũ nicãrã niwã. ãpẽrã quẽ'rã ti macãcjãrã Pablo cũ were'quere tu'orã, pajãrã Jesure ãjõpeocãrã niwã. Na ãjõpeotojacã i'agũ, Pablo narẽ wãmeyecũ niwĩ.

⁹⁻¹⁰ Ni'cã ñami Pablo cãrĩtimigũ quẽ'ese weronõjõ Jesú cãrẽ ucũcã tu'ocu niwĩ:

—A'ti macãpũre pajãrã yũ'ũre ãjõpeoajã nima. Tojo weerã mu'ũrẽ ãpẽrã ne mejẽcã weeta basiosome. Yũ'ũ mu'ũ me'rã nĩgũti. Tojo weegu uiticã'ña. Yẽ cjasere ne weredu'uticã'ña. Tojo werenu'cũcã'ña, nicũ niwĩ Jesú Pablõre.

¹¹ Tojo weegu Pablo ni'cã cũ'ma ape cũ'ma deco tocjãrãrẽ Ô'acũ ye quetire bu'ẽgũ, Corintopũre tojacũ niwĩ. ¹² Titareta ti di'ta Acaya wioũ Galiõ wãmetigũ sãjãcũ niwĩ. Tojo cũ wioũ nĩrĩ cura judio masã Pablõre ñe'e, cũ tiropũ miacãrã niwã. ¹³ Cãrẽ weresãrã, a'tiro nicãrã niwã:

—Ã'rĩ mejẽcã ãjõpeodutimi. Ësãrẽ dutise mejẽtare weedutigũ weemi, nicãrã niwã.

¹⁴ Pablo yũ'tiguti weeri curata Galiõ ucũquejocũ niwĩ judio masã cũrẽ weresã'cãrãrẽ: —Cũ ña'arõ wéca be'ro nicã pũrcãrẽ, yũ'ũ tu'oboapã. ¹⁵ Musã judio masã ye dutise niyucã, musã basu apoya. Yũ'ũ pũrĩcã tere ne besosome, nicũ niwĩ.

¹⁶ Tojo nitojanũ'cõ, topũ nĩrãrẽ cũ yarã surarare cõ'awĩrõduticũ niwĩ. ¹⁷ Na topũ nĩrãta, maata Sõstenes wãmetigure wioũ i'orõpũ ñe'ea, paacãrã niwã. Na paagu judio masã nerẽrĩ wi'i wioũ nicũ niwĩ. Galiõ na tojo weecã, tojo i'arõ bajuro i'acã'cu niwĩ. Ne cã'mota'aticũ niwĩ.

Pablo Corintopũ ni'cu Antioquíapũ dajatojaa'que, tojo nicã apaturi cũ bu'esijanemo'que ni'i

¹⁸ Pablo peje numãrĩ Corintopũre tojacũ niwĩ. Be'ro tocjãrã Jesure ãjõpeorãrẽ we'eriti, Priscila, Aquila me'rã Siria di'tapũ wa'a wa'acu niwĩ. Topũ cũ wa'ase ãpũro Corintopũ ni'cu Cencrea wãmetiri macãpũ bu'acu niwĩ. Ti macãputa yucũsũ me'rã wa'ati ãpũro

cũ poarire seecõ'aduticu niwĩ. Cũ todapoporõ Õ'acãrẽ "A'tiro weeguti" ní'quere tu'aja'a nisi'rĩgũ tojo weecu niwĩ.

¹⁹⁻²¹ Cũrẽ séeca be'ro na yucusupu mujásājāa, dia pajiri maarẽ pẽ'a, ape pã'rẽ Éfeso wãmetiri macãpu etacãrã niwã. Topu eta, cũ judio masã nerẽri wi'ipu sãjāa, Jesú ye cjasere judio masã me'rã ucũcu niwĩ. Ni'cãrẽrã ti wi'i nirã cũrẽ yoacã tojaduticãrã nimiwã. Cũ pe'e tojasi'rĩticu niwĩ.

—Yu'u Jerusalẽpu wa'agu wee'e bosenumu yu'ruogu wa'agu. Õ'acũ cũ uacã, apetero weegu a'tiguti tja, nicu niwĩ narẽ. Priscila, Aquila pũrĩcã ti macãputa tojacã'cãrã niwã. Pablo ni'cũta to ní'cu yucusu me'rã yu'ruacu niwĩ.

²² Yu'ruaa, etacu niwĩ Cesareapure. Topu eta, yucusupu ní'cu dijaa, Jerusalẽpu wa'agu ma'apu majãcu niwĩ. Jerusalẽpure etagu, tocjãrã Jesure ãjõpeorãrẽ añuduti, topu tojacã'cu niwĩ. Be'ro Antioquiãpure yu'ruacu niwĩ tja. ²³ Topure cã'rõ niqwejo, yu'rua wa'acu niwĩ tja Galacia, Frigia di'ta nise macãrĩpure. Nipe'tirã Jesure ãjõpeorãrẽ nemorõ wãcũtutuase o'onemowã'cãcu niwĩ.

Apolo wãmetigu cũ masãrẽ bu'e'que ni'i

²⁴ Pablo Galacia, Frigia di'tapu sijari curata apĩ judio masã Jesure ãjõpeogu Apolo wãmetigu Éfesopure etacu niwĩ. Cũ Alejandriãcũ añurõ ucũme'rĩgũ nicu niwĩ. Õ'acũ ye queti wererã na ojãca pũri cjasere masĩrĩ masũ nicu niwĩ. ²⁵ Todapoporupure ãpẽrã Jesú ye quetire werecã tu'ocu niwĩ. Tojo weegu cũ weretu'saro me'rã, diãcũ nise me'rã ãpẽrãrẽ Jesú ye quetire wereturiacu niwĩ. Tojo weemigã, Juã cũ masãrẽ wãmeye'que dia'cũrẽ masĩcu niwĩ. Espĩritu Santu cũ dijata'que pe'ere masĩticu niwĩ. ²⁶ Cũ ne uiro marĩrõ wãcũtutuario me'rã judio masã na nerẽri wi'ipu Jesú ye quetire werecu niwĩ. Be'ro Priscila, Aquila tu'ocãrã niwã cũ weresere. Tere werecã tu'orã, cũrẽ na ya wi'ipu miãcãrã niwã. Topu cũrẽ añurõ Jesú ye quetire cũ masĩtimi'quere diãcũnu'cõcãrã niwã.

²⁷ Be'ro Apolo "Acayapu wa'asĩ'rĩsa'a" nicã tu'orã, Éfesocjãrã Jesure ãjõpeorã cũrẽ papera ojabosacãrã niwã. Ti pũrĩrẽ Acayacjãrã Jesure ãjõpeorãpure ojao'ocãrã niwã. A'tiro ni ojacãrã niwã: "Añurõ ñe'eña Apolo cũ topu ejacã", ni ojao'ocãrã niwã. Õ'acũ to Acayacjãrãrẽ narẽ ma'igã, cũ macũ Jesure ãjõpeocã weecu niwĩ. Narẽta Apolo cũ bu'ese me'rã Acayapu ejagu, wãcũtutuase o'onemocu niwĩ.

²⁸ Cũ nipe'tirã i'orõpu judio masãrẽ cũ wereme'rĩse me'rã docaque'amujãcã weecu niwĩ. Cũ Õ'acũ ye cjase ojãca pũrĩpu bu'e, narẽ werecu niwĩ:

—Õ'acũ cũ bese'cu marĩ yoacã yucue'cu nimi Jesú, nicu niwĩ. Cũ añurõ diãcũ bu'e wereme'rĩcã, cũrẽ na mejẽcã nĩmasĩticãrã niwã.

19

Pablo cũ Éfesopu bu'e'que ni'i

¹ Apolo Corintõpu nirĩ cura Pablo pe'e u'muase bu'pare yu'ruaa, Éfesopure ejacu niwĩ. Topu ãpẽrã Jesure ãjõpeorãrẽ bocaejacu niwĩ. ² Narẽ sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Musã Jesure ãjõpeorã, Espĩritu Santure ñe'erĩ? nicu niwĩ.

Na yu'ticãrã niwã:

—Ñe'etiwu. Ešã "Espĩritu Santu nipu" nicã tu'otirã nicãti, nicãrã niwã.

³ —¿To pũrĩcãrẽ musã wãmeyeno'rã, ñe'enojõ me'rã wãmeyeno'rĩ? ni, narẽ sãrĩtiña'nemocu niwĩ Pablo.

—Juã cũ bu'e wãmeyeronõjõta ùsãrẽ wãmeyewã, nicãrã niwã.

⁴ Pablo narẽ nicu niwĩ tja:

—Juã wãmeyecu niwĩ masã na ña'arõ weeseti'quere bujaweti ducayũca be'ro. Juã a'tiro nicu niwĩ: "Yu'u be'ro ni'cũ a'tigusami. Cũrẽ ãjõpeoya", nicu niwĩ. Cũ tojo ni werẽcuta nimi Jesú, nicu niwĩ Pablo.

⁵ Cũ narẽ weretojaca be'ro na Jesure ãjõpeocã i'agũ, wãmeyecu niwĩ. ⁶ Be'ro na dupopapure cũ ye omocãrĩrẽ ñapeocu niwĩ. Tojo weeri curata Espĩritu Santu napure dijatacu niwĩ. Cũ narẽ dijatacã, apemasã ye ucũsere ucũmasĩtimi'cãrã ucũnu'cãcãrã niwã. Apeye quẽ'rãrẽ Õ'acũ cũ weredutisere cũ wãcũse o'oro me'rã werecãrã niwã. ⁷ Na nipe'tirã nirã, doce wa'tero umua nicãrã niwã.

⁸ Pablo ti macãpu nígu, i'tiarã mujĩpũ judio masã na nerẽri wi'ipu wãcũtutuario me'rã bu'esijagu wa'amujãcu niwĩ. Õ'acũ nipe'tirã wiogu nimi nisere na Jesure ãjõpeoato nígu pũrõ werecu niwĩ.

⁹ ãpẽrã ni'cãrẽrã ti wi'ipu nirã cũ weresere tu'otu'saticãrã niwã. Ne ãjõpeoticãrã niwã. Jesú ye cjasere masã na tu'orõpu ña'arõ bujicã'cãrã niwã. Tojo weegu Pablo na

me'rā nimi'cu cō'awijaa wa'acu niwī. Nipe'tirā Jesure ējōpeorārē cū me'rā ti wi'ipu nirārē pijijiwaacu niwī. Be'ro cū ʔmucorinucū Tirano wāmetigu ya wi'i bu'eri wi'ipu masārē bu'ecu niwī. ¹⁰ Pua cū'ma bu'enu'cūcā'cu niwī. Tojo weerā ti di'ta Asiācārā tu'ope'ticā'cārā niwā Jesu ye quetire. Judio masā, āpērā judio masā nitirā quē'rā mejārōta tu'ocārā niwā cū weresere.

¹¹ Pablo ti macāpu nicā, Ō'acū cū me'rāta peje añuse wee'omujācu niwī. ¹² Tojo weegu Pablo cū basu wa'aticā, āpērā cū ye su'ti bu'icjase tuweecu'que su'tire, cū ye nesurire miamujācārā niwā dutitirā tiro, wātīa sājāno'cārā tiropu. Te me'rā dutitimi'cārā yu'ruamujācārā niwā. Wātīa sājāno'cārārē cō'awirōmujāno'cārā niwā.

¹³⁻¹⁴ Titareta āpērā masā wātīa cō'awirō sijari masā Éfesopure etacārā niwā. Na siete nicārā niwā. Esceva wāmetigu pō'rā ni'cū pō'rāta nicārā niwā. Cū ni'cū judio masā pa'ia wlogu nicu niwī. Na Jesure ējōpeotimirā, Pablo weronojō na quē'rā Jesu wāmerē pisurā, wātīarē cō'awirōsi'rīmicārā niwā. Tojo weerā wātīa sājāno'cārārē cō'awirōrātirā a'tiro nicārā niwā:

—Wātīa musā masāpure nirārē wijaaduti'i Jesu, Pablo weresijagu wāme me'rā.

¹⁵ Na tojo nicā, wātī narē yu'ticu niwī:

—Yu'u Jesure mas'i. Pablo quē'rārē mas'i. Musā pūrīcārē masītisa'a. ¿Noanojō niti musā? nicu niwī.

¹⁶ Narē tojo nīca be'ro masū wātī sājāno'cu na tiropu bu'puquepejacu niwī. Narē ʔputu paacu niwī. Cāmida're, na ye su'tire paatū'rēpe'ocā'cu niwī. Ni'cā pe'e narē paacā'cu niwī. Na pe'e ne a'meticārā niwā. Na su'ti marīrā tojarāpu ti wi'ipu ni'cārā omawija wa'acārā niwā. ¹⁷ Ti macā Éfesopu nirā judio masā, āpērā judio masā nitirā nipe'tirā tu'ose'sa wa'acārā niwā tojo wa'asere. Tere tu'oucu, Jesure wiopesase me'rā wācūseticārā niwā.

¹⁸ Tojo weerā pājārā masā Jesure ējōpeorā, masā na tu'oropu wereyu'rucārā niwā na toduporopu masārē dojorēseti'quere, na yai weronojō niseti'quere. ¹⁹ Pājārā tojo wee'cārā paperare na tenojō bu'e'que turirire masā na i'orōpu ʔjūacō'ape'ocārā niwā. Te turiri wapa na ba'paqueocā, cincuenta mil niyeru kujiri wapabujase kujiri wapatiro wijacaro niwā. ²⁰ Tojo wee Jesure pājārā ējōpeonemocārā niwā. Cū ye queti nipe'tiropu se'sacaro niwā.

²¹ Be'ro Pablo wācūcu niwī: “Yu'u Jerusalēpu tojaaguti. Topu wa'agu, Macedonia, Acaya di'tapu yu'ruaguti. Jerusalērē cārō ni'quejo, yu'ruaguti tja Romarē i'asijagu wa'agu”, nicu niwī. ²² Tojo weegu puarā cūrē weetamurārē Timoteo, Erastore Macedonia pu o'oyumātācu niwī. Cū pe'e Asia di'taputa tojacā'cu niwī.

Éfesopu cumuca wa'a'que ni'i

²³ Titareta Pablo cū Éfesopu nicā, Jesure pājārā ējōpeose ye bu'iri pūrō cumuca wa'acaro niwā. ²⁴ Te cumucare wā'cōcu niwī ni'cū Demetrio wāmetigu. Cū asipa'ase plata wāmetisere da'rari masū nicu niwī. Te asipa'ase me'rā Artemisa wāmetigore na ējōpeose wi'seriacā queosere yee, duamujācu niwī. Artemisa na ējōpeogo na yee'co nico niwō. Te wi'seriacārē duarā Demetrio, āpērā cū me'rā da'raco'terā pajiro wapata'amujācārā niwā. ²⁵ Be'ro pājārā Jesure ējōpeocā i'agū, cū me'rācārā, āpērā na weronojō da'rasitirārē neocūocu niwī. Na nérēca be'ro narē nicu niwī:

—Musā añurō mas'i. Marī a'te da'rasitise me'rā añurō wapata'a nicā'a. ²⁶ Musā quē'rā Pablo weresere tu'oña'ña. “Marī ējōpeorā masā queose yee'cārā catise cuorā mejēta nima. Ō'acū weronojō nitima”, ni weresijagu weeami. Cū tojo were'quere a'tocjārā pājārā ējōpeorā weema. A'tocjārā dia'cū ējōpeosetirā weetima. Pājārā ējōpeorā weema. A'ti di'ta Asiācārā quē'rā cū weresere ējōpeoma. ²⁷ Tojo weero marirē a'te wiopesabutia'a. Marī da'rasere masā ña'arō wācūrāsama. Tere duutirāsama. Apeye quē'rārē marī ējōpeono'gō añubutiago ya wi'i mejō nirī wi'i tojacā'rōsa'a. A'tocaterore Asiācārā, nipe'tiocjārā core ējōpeoma. Masā Pablo weresere ējōpeorā, siape me'rā core ējōpeodu'ucā'rāsama, nicu niwī Demetrio.

²⁸ Na cū tojo nicā tu'orā, ʔputu ua, caricūcārā niwā:

—Artemisa Éfesocjārā wiogo añubutiago nimo.

²⁹ Āpērā quē'rā tere tu'o, to nirā waroa añurō caricūse'sa wa'acārā niwā. Tojo caricūrāta Gayo, Aristarco wāmetirārē ñe'e, sojaro me'rā wejewā'cācārā niwā pajiri wi'i ti macācārā na nerērī wi'ipu. Na Macedoniajārā Pablo me'rā sija'cārā nicārā niwā.

³⁰ Pablo quē'rā cū basu masā pājārā tiropu na me'rā ucūgū wa'agu wa'asi'rīmicu niwī. Āpērā Jesure ējōpeorā pe'e cūrē wējēbosama nīrā, ne du'uo'oticārā niwā. ³¹ Āpērā quē'rā Asiācārā wiorā Pablo me'rācārā queti o'ócārā niwā cūrē:

—Masā pājārā wa'teropu ne wa'aticā'to, ni queti o'ócārā niwā.

³² Na topu nerērā mejēcā dia'cū no'o na űaro caricūma'acā'cārā niwā. Na űde'ro weerātirā a'topu marī nerēti? nisere ne masiticārā niwā. ³³ Na pājārā ti wi'ipu niŕi curata masā i'orōpu judío masā na acaweregu Alejandro wāmetigure tuuquenu'cōcārā niwā. To caricūrārē wereato nírā tojo weecārā niwā. Cū tocā'rōta di'tamarīato nigū narē omocā me'rā weequocu niwī. űsā judío masā bu'iri moo'o nisere weresi'rīmicu niwī. “Pablo cū weresijase űsā ye cjase mejēta ni'í”, nisi'rīmicu niwī. ³⁴ Na cūrē judío masā nimi ni i'amasirā, ā'ŕi quē'rā Artemisare ējōpeotisami nírā, maata ni'cārō me'rā caricūmajácārā niwā:

—Artemisa Éfesocjārā wiogo añubutiago nimo. Pua hora tere tojo caricūnu'cūcā'cārā niwā.

³⁵ Be'ro ni'cū ti macācjārā wiogupu narē di'tamaricā weecu niwī. Narē nicu niwī:

—Marī a'ti macā Éfesocjārā Artemisa añubutiago ējōpeori wi'ire co'terā ni'í. Co queose ű'musepu dijati'quere co'terā ni'í. Nipe'tirocjārā a'tere masísama. ³⁶ “Musā tere co'terā niwe'e”, ne ni'cū marīrē nímāsītisami. Tojo weerā musā uasere tocā'rōta du'uya. Diacjū wācūmu'tātimirē, űa'arō weeticā'ña. ³⁷ Ā'rā musā miiti'cārā apeyenojácā marī ējōpeose wi'seri cjasere ne yajaticārā niama. Marī ējōpeogore yabiticārā niama. Na weetimicā, musā narē mejō waro miiticārā niapu. ³⁸ Demetrio, cū me'rā da'rarā āpērā masārē weresāsi'rīrā, marīrē besewuaropu weresārā wa'ato. Te niatjeta na'irō beseri masā beserā niama. ³⁹ No'o apeyenojō musā uasere sērīsi'rīrā, wiorā na a'ti macācjārārē nerēdutiā, musā űasere ucūña. ⁴⁰ Ni'cācā marī caricū'quere romano masā wiorā “Marīrē ya'runu'cārā weesama”, ni wācūrāsama. Marī tojowarota caricūrō bajuro caricūma'acārā weepu. Tojo weerā romano masā na weresācā, marīrē de'ro ni ya'tita basiotisa'a, nicu niwī Éfesocjārā wiogo.

⁴¹ A'te ucūyapati, “Tocā'rōta ni'í”, nicu niwī. Cū “Musā ye wi'seripu wa'aya” nicā tu'orā, wijaastepe'tia wa'acārā niwā.

20

Pablo Macedonia di'tapu, Grecia di'tapu cū sija'que ni'í

¹ Cumuca pe'tica be'ro Pablo Jesure ējōpeorārē werecasana'cōgūti pijiocu niwī. Cū wéréca be'ro narē we'eriti, wa'a wa'acu niwī Macedonia di'tapu. ² To cjase macārīpu ya'ruagu, tocjārārē cū werese me'rā nemorō wācūtutuase o'onemowā'cācu niwī. Tojo weewā'cā, ejacu niwī Grecia di'tapure. ³ Topu i'tia mujīpū tocjārā me'rā tojacu niwī. Be'ro cū Siriapu yucusu me'rā wa'aguti weemigū, queti tu'ocu niwī judío masā mu'arē wējērātirā weeama nise quetire. Tojo weegu “Mejārō ya'ű a'tica ma'a Macedoniaputa wa'aguti tja”, ni wācūcu niwī. ⁴ Cū wa'acā, cū me'rā wa'acārā niwā Bereacjū Sōpater wāmetigu, Tesalónicacjārā puarā Segundo, Aristarco wāmetirā. Tojo nicā Derbecjū Gayo wāmetigu wa'acu niwī. Apī Timoteo, āpērā Asiacjārā puarā Tíquico, Trófimo wāmetirā wa'acārā niwā. Be'ro Filipopure etawā. Ya'ű quē'rā Luca Filipopu ni'cu wa'awu tja na me'rā. ⁵ Na űsā duporo Filipopu ni'cārā wijawā'cawā. űsārē Troapu co'tecārā niwā. ⁶ Pā bucuase me'rā morētica ba'ari bosenumu be'ro űsā quē'rā Pablo me'rā narē sirutuwu Filipopu ni'cārā. Tojo sirutuwā'cārā, yucusu me'rā na wa'a'caroputa űsā quē'rā wa'awu. Wa'a, ni'cāmocuse numuŕi be'ro Troapure ejawu. Topu űsā me'rācjārā űsārē pōtērīwā. Topure ni'cā semana tojánīwā.

Pablo Troapu burudija wērī'cupure masō'que ni'í

⁷ Soorinumu űamīpu pōtērīrātirā nerēwā. Pablo pōtērīse duporo masārē bu'ewī. Cū ape numu wijaguti weeyugu, narē yoacā bu'ewī. Téé űami decopu bu'edu'uwī. ⁸⁻⁹ űsā i'tia casatiri wi'í bu'ica tucūpu nerēwā. Ti tucūpure peje si'osepa niwā. Ni'cū ma'mu Eutico wāmetigu ventana sopepu dujiwī. Pablo yoacā ucūyucā, cūrē waja ejayu'ruacaro niwā. Cū cāriyu'rumajā wa'a, burudija wa'awī nucūcāpu. Ti tucūpu ni'cārā cū tiropu dija, cū wērī'cupure wejewa'cō dupowā. ¹⁰ Pablo quē'rā dijaa, mu'rīque'a, cūrē paabu'a wejewa'cōwī. “Catimi yujupu. Wācūque'titicā'ña”, niwī. ¹¹ Pablo cūrē masōca be'ro űsā apaturi mujāwā ti tucūputa tja. Cū űsārē su'ori pōtērīse o'o, ucūnemowī tja téé bo'reste dijaticāpu. Be'ro weretojanu'cō, wijaa wa'awī. ¹² Cū wa'āca be'ro Eutico wērī'cupu masā'care topu nerē'cārā cū ya wi'ipu miawā. Cū masācā, na pūrō e'catise me'rā tojawā.

Pablo quē'rā Troapu ni'cārā Mileto wāmetiri macāpu wa'a'que ni'í

¹³ Be'ro Pablo űsārē Troapu nirārē diapu wa'ayudutiwī Asō wāmetiri macāpu. Tojo weerā topu wa'awu. Pablo cū wa'asi'rī'caronojōta ma'apu wa'acu niwī. ¹⁴ űsā cūrē Asōpu bocaaja, cū űsā me'rā diapu wa'awī. Be'ro tja űsā Mitilene wāmetiri macāpu wa'awu. ¹⁵ Topu eja, ape numu ya'ruawu Quío wāmetiri nucārō pu'topu. Topu cārī,

ape nũmu yu'ruawu tja. Yu'ruaa, ejawu Samos wãmetiri nũcũrõpũre. To yu'ruaa, ejawu Trogilio wãmetiri macãpu tja. Topu cãriwũ. Ape nũmu wa'a, ejawu Mileto wãmetiri macãpu. ¹⁶ Asiapũre yoacã nisi'rĩtigu, "Efesore diacjũ yu'ruarã", niwĩ Pablo. Cũ sojayu'ruawĩ. Apetero weegu cũrẽ basiocãma, Pentecostẽ bosenũmu duporo maata Jerusalẽpũre niyusi'rĩtojawĩ.

Pablo Efesocjãrã Jesure eẽjõpeorãrẽ su'ori nirãrẽ weretu'que ni'i

¹⁷ Miletopu nigũta, Efesocjãrã Jesure eẽjõpeorãrẽ su'ori nirãrẽ Pablo queti o'owĩ:

—Topũre wa'awe'e. A'topu yu'ũre põtẽrĩ ucũrã a'tia, nio'owĩ.

¹⁸ Na etacã ĩ'a, narẽ niwĩ:

—Musã añurõ masĩ'i yu'u musã wa'teropũre weeseti'quere. Yu'u ne waro Asiapũ etagu weesetĩnũcã'quere, téẽ yu'u nitũogupũ weeyapada'reo'quere musã añurõ masĩsa'a. ¹⁹ Yu'u marĩ wioqu dutiro weeri masũ nigũ, "Yu'u masĩrõ me'rã ucũ'u", ne nitiwũ. Masã Jesure eẽjõpeotĩcã utĩcãti. Yu'ũre judĩo masã na wẽjẽsĩrĩ wapacã, yu'u pi'eticãti. ²⁰ Yu'u musã nerẽwuaropu, no'o musã ye wi'seripũ musãrẽ weetamusenõjõrẽ ya'yiotiwũ. Werepe'ocã'wã. ²¹ Judĩo masãrẽ, judĩo masã nitirã quẽ'rãrẽ a'tiro werewu: "Musã ña'arõ weesetisere bujaweti ducayuya. Jesũ marĩ wioquẽ eẽjõpeoya", niwũ. ²² Yu'u ni'cãrõacã Jerusalẽpũ wa'agu wee'e Espĩritu Santu yu'ũre duti'caronõjõta. Topu yu'ũre de'ro wa'aro wa'arosa'a. Masĩtisa'a. ²³ A'te dia'cũrẽ masĩ'i. Nipe'tise macãrĩpu yu'u wa'asetirĩnũcũ Espĩritu Santu yu'ũre werewĩ: "Masã mu'ũrẽ bu'ĩri da'reri wi'ĩpu sõrõ, mu'ũrẽ pi'eticã weerãsama", ni werewuwĩ. ²⁴ Na yu'ũre "Tojo weerãsama" nimigũ, wãcũquẽ'tiwe'e. Yu'u catiri mũmucore ma'iwe'e. Marĩ wioqu Jesũ cũ da'rase cũu'que pũricãrẽ pe'osĩ'risa'a. Õ'acũ masã nipe'tirãrẽ ma'ĩmi nise quetire weredutiwĩ yu'ũre.

²⁵ »Yu'u musã tiropu nigũ, Õ'acũ nipe'tirã wioqu nimi nise quetire weresijawũ. Ni'cãrõacãrẽ "Musã ne ni'cũ yu'ũre ĩ'anemosome majã", ni tu'õña'sa'a. ²⁶⁻²⁷ Yẽ bu'ĩri nisome musã mũmũsepu wa'aticã. Yu'u musãrẽ te niatjereta werepe'ocã'wã. Nipe'tise Õ'acũ musãrẽ wereduti'quere ne cã'rõacã ya'yiotiwũ.

²⁸ »Musã basu pe'e co'teya. Efesopu tojaarã, ãpẽrã Espĩritu Santu musãrẽ co'tedutino'cãrã quẽ'rãrẽ co'teya. Õ'acũ macã wẽrĩse me'rã na quẽ'rã marĩ weronõjõta cũ põ'rã nima. Tojo weerã narẽ oveja co'terã na yarã ovejare añurõ co'terã weronõjõta añurõ co'teya. ²⁹ Yu'u wa'ãca be'ro ãpẽrã nisoori masã a'tirãsama. Yaiwa ovejare ba'a'caro weronõjõ musã Jesure eẽjõpeomi'quere pe'ticã weesĩ'rĩrãsama. ³⁰ Musã tiro nirã quẽ'rã Jesure eẽjõpeorãrẽ na bu'ese pe'ere sirutuato nirã nisoose wã'cãrãsama. ³¹ Tojo weerã musã na nisoori nirã, añurõ co'teya. Wãcũña. ĩ'tia cũ'ma mũmucori, ñamĩrĩ nipe'tirã musã nirãnũcũrẽ utise me'rã bu'ewu.

³² »Ni'cãrõacãrẽ majã musãrẽ co'teato nigũ yu'u Õ'acũrẽ sẽrĩbosacũugũti. Cũ ye cjase quetire tu'orã, musã masĩrãsa'a Õ'acũ masãrẽ ma'isere. Cũ musãrẽ tutuacã weegusamĩ. Õ'acũ "Nipe'tirã yu'u bese'cãrãrẽ añuse o'oguti", nicũ niwĩ. Cũ ni'caronõjõta musãrẽ o'ogusamĩ. ³³ Yu'u ne wõtĩwũ ãpẽrã ye niyerure, na ye su'tire. ³⁴ Musã añurõ masĩ'i. Yu'u basu da'rase wapa me'rã nipe'tise yu'u, yu'u me'rãcãrã mũasenõjõrẽ bocawũ. ³⁵ Yu'u tojo wéegũ, ãpẽrãrẽ weetamusere musãrẽ ĩ'owũ. Marĩ tojo da'ratjĩarãta, pajasecũorãrẽ weetamurõua'a. Wãcũña Jesũ marĩ wioqu cũ ni'quere. "Apeyenojõ o'ogu pe'e ñe'egũ nemorõ e'catisamĩ", nicũ niwĩ Jesũ, ni weretuowĩ Pablo Efesocjãrã Jesure eẽjõpeorãrẽ su'ori nirãrẽ.

³⁶ A'tere tojo nitojanũ'cõ, Pablo na nipe'tirã me'rã ejaque'a, ñubuewĩ. ³⁷ Ñubuetõja, na nipe'tirã utĩtjãrã, pũrõ ma'ise me'rã cũrẽ paabu'a, we'erĩtũtowã. ³⁸ Na "Musã yu'ũre ĩ'anemosome majã" nicã tu'õ'cãrã nitjĩarã, pũrõ bujawetirã tojawã. Be'ro cũrẽ peta yucusũpu ba'patĩ tuusoowã.

21

Pablo Jerusalẽpũ wa'a'que ni'i

¹ Efesocjãrã Jesure eẽjõpeorãrẽ su'ori nirãrẽ we'erĩtũto, yucusũ a'medo'cawũjõpu mũjãsãjãa, wa'a wa'awũ. Wa'a, diacjũ pẽ'a ejawũ Cos wãmetiri macãpu. Topu cãrĩ, ape nũmu yu'ruawũ Roda wãmetiri macãpu. ĩ' macãrẽ yu'ruaa, ejawũ Pátara wãmetiri macãpu tja. ² Toputa ũsã apewũ me'rã Fenicia tiro wa'apjũpu mũjãsãjãa, wa'a wa'awũ. ³ Wa'a, Chĩpre nũcũrõrẽ ĩ'awã'cã, ti nũcũrõ cũpe pe'e tojawũ. To yu'ruaa, Siria di'tapure etawũ. Eta, Tiro wãmetiri macãpu majãwũ. Topu tiwũ da'rarã apeque na duredĩjocã, ũsã quẽ'rã tiwũpu sãña'cãrã dijaawũ. ⁴ Topu ũsã Jesure eẽjõpeorãrẽ bocaewũ. Na me'rã ni'cã semana tojánĩwũ. Na Espĩritu Santu masĩse o'ono'cãrã Pablõre "Mu'ũ Jerusalẽpũ wa'aticã'ña mu'ũrẽ wẽjẽrĩ", ni werewã. ⁵ Na tojo nimicã, ũsã "Tĩcuse

numurī tojarāti” nica be'ro wa'a wa'awu tja. Ūsārē nipe'tirā, na numosānumia, na pō'rā ba'patituowā petapu. Ūsā nipe'tirā nucūporopu ejaque'a, Ō'acārē űubuewu. ⁶ űubuewetoja we'eriti, űsā yucusupu ma'jāsājāwā. Na pe'e quē'rā na ye wi'seripu tojaa wa'awā.

⁷ Ūsā Tiro wāmetiri macāpu nī'cārā yu'rūaa, etawu tja Tolemaida wāmetiri macāpu. Topu Jesure ējōpeorārē añuduti, ni'cā numu na me'rā tojawu. ⁸ Ape numu yu'rūaa, etawu tja Cesareapare. Topure eta, űsā Felipe Ō'acū ye queti werecusiagu ya wi'ipu cārīwū. Cū me'rā topu tojacā'wū. Felipe toduporo Jerusalēpure āpērā seis me'rā ba'ase etiacya na besecū'cu niwī. ⁹ Cū me'rā cū pō'rā numia ba'paritirā numia marāpusumua moorā niwā. Na Ō'acū cū ucū'quere wereturiari masā niwā.

¹⁰ Ūsā pejeti numurī nica be'ro ni'cū Judeacjū Agabo wāmetigu etawī. Cū Ō'acū ucū'quere wereturiari masū niwī. ¹¹ Ūsā tiro eja, Pablo ya da ejerituri dare mi, cū basu cū ye omocārī, cū ye du'pocārīpu du'tewī. Du'tetoja, űsārē niwī:

—Espīritu Santu a'tiro niami yu'ure: “Mu'u a'ti da me'rā du'te'caro weronojō judio masā Jerusalēpu a'ti da wiogure du'terāsama. Na judio masā nitirārē o'orāsama cūrē űā'arō weeditirā”, niami Espīritu Santu, niwī Agabo.

¹² Cū tojo nicā ta'orā, űsā, āpērā Cesareacjārā Pablō “Ne Jerusalēpu wa'aticā'ña”, nimiwā.

¹³ Cū pe'e űsārē niwī:

—Musā ne utiticā'ña. Yu'ure tojo weérā, uputu bujawetise o'orā wee'e. Na yu'ure du'tesi'rīcā, yu'u narē “Du'teticā'ña”, nisome. Jerusalēpu na yu'ure Jesú ye bu'iri wējēsī'rīcā, yu'u e'catise me'rā wērīgūti, niwī Pablō.

¹⁴ Ūsā cūrē de'ro cā'mota'amasīti, Ō'acū cū de'ro űaro weeato nīrā tojo du'ucā'wū.

¹⁵ To be'ro űsā, űsā ye dure, Jerusalēpu wa'a wa'awu. ¹⁶ Āpērā pejetirā to Cesareacjārā, Jesure ējōpeorā űsārē ba'patiwā'cāwā. Ni'cū na me'rā Mnasō wāmetigu yoacā Jesure ējōpeosetigu Chipre nucūrōcjū niwī. Ūsā cū ya wi'ipu Jerusalēpure cārīrā wa'awu.

Pablō Jerusalēpu Santiago, āpērā Jesure ējōpeorā su'ori nīrā me'rā ucū'que ni'i

¹⁷ Ūsā Jerusalēpure etacā, űsārē Jesure ējōpeorā e'catise me'rā pōtērīwā. ¹⁸ Ūsā etāca numu ape numu pe'e Pablō Santiagore i'agū wa'agu, űsā me'rā wa'awī. Topure nipe'tirā Jesure ējōpeorārē su'ori nīrā cū me'rā niwā. ¹⁹ Pablō narē añudutitoja, judio masā nitirā tiropu nipe'tise Ō'acū cū me'rā wee'quere ni'cārē tenacū wereburōwī.

²⁰ Narē tojo ni wérēca be'ro Ō'acūrē na e'catise o'owā. Be'ro Pablō niwā:

—Mu'u añurō masīsa'a. Pājārā waro judio masā Jesure ējōpeorā nima. Na Moisé cū duti'quere nipe'tirārē pūrō weeditirā weema. ²¹ Āpērā masā a'tiro ni ucjama mu'urē. “Mu'u judio masā nitirā ya di'tapu nīgū, judio masā topu nīrārē Moisé duti'quere weedititiaporo. Na pō'rā ō'rēcju yapa caserore yejecō'adutitiaporo. Tojo nicā marī judio masā weesetisenojō quē'rārē weedititiaporo”, tojo ni ucjama āpērā mu'urē. ²² Na mu'u a'topu e'apu nise quietire ta'orā, nerērāsama. To pūrīcārē űde'ro weesi'rīsari? ²³ Mu'u a'tiro weecā, añubosa'a. Ūmua ba'paritirā nima a'tore. Na Ō'acūrē “Apeyenojō tojo weerāti”, nicārā nima. ²⁴ Na me'rā mu'u Ō'acū wi'ipu wa'aya. Na Moisé duti'caronojōta weerā weeama. Na űā'arō niseti'quere Ō'acū na me'rā añurō e'catidutirā ducayurā weeama. Mu'u quē'rā na weronojōta weeya. Nipe'tise wa'icūrā na Ō'acūrē űjūamorōse wapare narē mu'u wapayebosaya. Mu'u tojo wéca be'ro na poarire seecō'adutirāsama. Nipe'tirā judio masā mu'u tojo weecā, mu'urē queti “Tojo nima'acārā weepā”, nīrāsama. “Cū quē'rā Moisé duti'quere añurō weegū nīmī”, nīrāsama.

²⁵ »Ūsā sō'onícateropu Jesure ējōpeorā judio masā nitirārē papera dutiri pūrī ojatojawu na weeatjere. Wa'icu di'i āpērānojōrē Ō'acū mejētare ējōpeorā na wējē űjūamorō űubuepeo'quere ba'adutitiwū. Nipe'tirā wa'icūrā ye dīre, wa'icūrā na wāmūta ārūasure'cārānojōrē ba'adutitiwū. Āpērārē a'metārādutitiwū na numosānumia, na marāpusumua nitirārē, ni ojao'owu judio masā nitirārē, niwā Jesure ējōpeorā su'ori nīrā Pablō.

²⁶ Pablō pe'e “Jau”, niwī.

Tojo weegu sō'onícārā ba'paritirārē miaa, ape numu pe'e na űā'arō niseti'quere du'u ducayurā wa'arā Ō'acū wi'ipu wa'awā. Ti wi'i Ō'acū wi'ipu sājāa, Pablō pa'ire werecu niwī:

—Ni'cā semana du'sa'a ā'rā űā'arō niseti'quere du'u ducayuatjo. Nitaori numurē na masānucū ovejare wējē o'orāsama Ō'acūrē, nicu niwī Pablō.

Pablöre Ô'acû wi'i po'peapu nigûrê ñe'e wijaa'que ni'i

²⁷ Na ña'arô niseti'quere ducayu, na añurô tu'ajaboro âpêrâ judío masâ Asiadjârâ Pablöre cû Ô'acû wi'ipu nicâ ï'acârâ niwâ. Cûrê ï'arâ, âpêrâ masâ ti wi'ipu nîrârê uarosâjâcâ weecârâ niwâ. Na cûrê ñe'ea, caricûcârâ niwâ:

²⁸ —Ûsâ acawererâ, ùsârê weetamurâ a'tia. Â'rîta nîmi nîpe'tiro marîrê ña'arô ucûse me'râ dojorêcusia'cu. Cû “Judío masâ ña'a nîma”, nîcusiami. “Moisé cû duti'que wapamarî'i”, nîmi. A'ti wi'î Ô'acû wi'î quê'rârê “Ña'a ni'i”, nî bu'ecusiagu weeamî. Apeyema tja griego masârê a'ti wi'ipure miisâjâtiapî. Judío masâ nitîrâ griego masâ a'ti wi'ipure de'ro sâjâtita basiowe'e. Cû a'tiro wéégû, a'ti wi'î ña'ase marîrî wi'ire dojorêgû weepî, nî weresâcârâ niwâ.

²⁹ Na toduporo Êfesocjû judío masû nitigu Trófimo wâmetigure Pablo me'râ nicâ ï'acârâ niwâ macâpu. Tojo ï'a'cârâ nitjârâ, na “Cûrê Ô'acû wi'ipu miisâjâapî”, nî wâcûcârâ nîmiwâ.

³⁰ Na tojo nicâ tû'orâ, ti macâcjârâ nîpe'tirâ uarosâjâwâ. Tojo weerâ sojaro me'râ na omasâjâa, Pablo tiropu eja, cûrê ñe'e, Ô'acû wi'ipu nigûrê wejewijaawâ te sope pu'topu. Be'ro maata ti wi'î soperire añurô bi'acâ'wâ cû ti wi'ipu du'ti sâjârî nîrâ. ³¹ Na Pablöre wêjêrâtîrâpu weemiwâ. Na wêjêsi'rîrî cura âpêrâ masâ surara wiogupure wererâ wa'acârâ niwâ. A'tiro nicârâ niwâ:

—Nîpe'tirâ a'ti macâ Jerusalêcjârârê cumuca wa'aro weepu, nî werêcârâ niwâ surara wiogupure. ³² Cû te quetire tû'ogu, cû yarâ surarare nerêduti, âpêrâ cû me'râcjârâ wiorâ quê'rârê neo, omawâ'câtîcârâ niwâ na tiropu. Be'ro na tojo a'ticâ ï'arâ, Pablöre paami'cârâ paadu'ucâ'wâ.

³³ Be'ro surara wiogu Pablo pu'topu wa'a, cû yarâ surarare ñe'eduti, pu'a da côme dari me'râ du'tedutiwî. Tojo weetojaca be'ro masârê “¿Noa nîti â'rî? ¿De'ro weeti?” nî sêrîtiña'wî.

³⁴ Cû tojo nicâ, masâ pe'e apî mejêcâ, âpêrâ quê'râ mejêcâ no'uo uaro caricûma'acâ'wâ. Tojo weegu surara wiogu pe'e ne diacjû tû'oejatiwî. Tojo tû'oti, cû yarâ surarare miadutiwî na surara nîrî wi'ipu. ³⁵⁻³⁶ Na topu cûrê miacâ, pâjârâ masâ narê sirutuwâ. Sirutu, pûrô caricûwâ:

—Cûrê wêjêña, niwâ. Tojo weerâ surara na ya wi'î sope pu'to mujârôtiro ejarâ, masâ “Cûrê wêjêña” nicâ tû'orâ, surara Pablöre miuwamujâwâ.

Pablo surara wiogu me'râ cû ucû'que ni'i

³⁷ Ti wi'ipu eja, cûrê o'osôrôrâtîrâ weeri cura Pablo surara wiogure griego ye me'râ “Yû'u mu'u me'râ ucûsî'rîsa'a”, nîcu niwî. Cû ucûcâ tû'ogu, surara wiogu pe'e “¿Mu'u griego yere masîti? ³⁸ ¿To pûrîcârê cârû sô'onîcu Egîptocjû masârê neocûu weetiagû, romano masâ wiorâ me'râ a'mewêjê'cu mejêta nîti? Pâjârâ wêjêrî masârê ba'paritîsetiri mîl nî'cârârê cû yucu marîrôpu miacû niwî. ¿Mu'u cû mejêta nîti?” nî sêrîtiña'cu niwî Pablöre.

³⁹ Pablo cûrê yu'ticu niwî:

—Niwe'e. Yû'u judío masû, Tarso wâmetiri macâcjû ni'i. Tarso mejô nîrî macâ mejêta ni'i Cilicia di'tapure. Yû'u â'râ masâ me'râ ucûsî'rîsa'a, nîcu niwî.

⁴⁰ Cû tojo nicâ tû'ogu, surara wiogu “Jau. Ucûña”, nî yu'ticu niwî. Tojo weegu Pablo mujârôpu nu'cûgûta, omocâ me'râ masârê di'tamarîdutiwî. Na di'tamarîcâ ï'a, Pablo masârê na ye hebreo ye me'râ ucûwî.

22

¹ —Yû'u acawererâ, yu'ure tû'oya. Yû'u musârê yé cjasere wereguti musâ yu'ure “Bu'iri moomî” niato nîgû, niwî.

² Be'ro Pablo na ye hebreo me'râ ucûcâ tû'orâ, nemorô di'tamarîawâ. Pablo narê niwî:

³ —Yû'u judío masû ni'i. Cilicia di'tacjû, ni'câ macâ Tarso wâmetiri macâpu bajuawu. A'ti macâ Jerusalêpu añurô masâtu'ajanu'côwû. Yu'ure bu'e'cu Gamalie niwî. Moisé marî ñecûsumuarê duti'quere nîpe'tisere bu'epe'ocâ'wû. Musâ a'tocaterore Ô'acû cû duti'quere weesetironojôta yu'u quê'râ añurô tojota weewu. ⁴ Yû'u toduporopure Jesure êjôpeorârê ña'arô weecûcâti. Ejeripô'râ añucâti téé no'uo âpêrârê wêjêtu'ajanu'côgûpu. Ûmua, numiarê ñe'e, narê bu'iri da'reri wi'ipu sôrômujâduti'câti. ⁵ Pa'ia wiogu, nîpe'tirâ judío masâ wiorâ “Tojota weewî cû”, nî masîsama. Náta yu'ure papera apobosatjârâ o'owâ Damascocjârâ judío masâ marî acawererârê. Yû'u ti pûrî me'râ Damascocjârâ Jesure êjôpeorârê ñe'egû wa'amîwû. A'ti macâ Jerusalêpu narê miiti, bu'iri da'reguti nîgû, tojo weemiwâ.

Pablo cã ducayuse quetire masãrê were'que ni'i

⁶ »Damascopu yu'u ejaguti weeri cura dajaritero nicã wãcũña marĩrõ u'musepu bapo ya'baro weronojõ yu'u tiro asistedijati bo'reyua wa'awu. ⁷ Tojo wa'acã, yu'u nucũcãpu buraque'a wa'acãti. To be'roacã ni'cũ yu'ure ucũcã tu'owu. "Saulo, ¿de'ro weegu yu'ure ña'arõ weegu weeti?" niwĩ.

⁸ »Tere tu'o, yu'u cãrê yu'tiwu: "¿Noa niti mu'u?" niwĩ.

»Cũ pe'e "Yu'u Jesú, Nazarecjã, mu'u ña'arõ weesĩ'rĩ wapagũ ni'i", niwĩ. ⁹ Yu'u me'rã wa'a'cãrã quẽ'rã te asistesere ñ'acãrã niwã. Tere ñ'arã, ucua wa'acãrã niwã. Yu'ure cã ucũ'que pe'ere tu'otĩcãrã niwã. ¹⁰ Jesú tojo nicã tu'o, "Yu'u wioгу ¿de'ro weegusari?" ni sãrĩtiña'wũ cãrê.

»Cũ yu'ure yu'tiwĩ: "Wã'cãnu'cãña. Wa'aya Damascopu. Topu mu'urẽ ni'cũ werergusami nipe'tise yu'u mu'urẽ weedutiatjere", nio'owĩ. ¹¹ Yu'ure cã asiste'que ne caperi bajuticã weecãti. Tojo weerã yu'u me'rãcãrã Damascopu su'ori wa'arã, yu'ure tãawã'cãwã.

¹² »Ti macãpũre ni'cũ Ananía wãmetigu, Moisé duti'quere weenu'cũrĩ masũ niwĩ. Nipe'tirã judío masã Damascopu nĩrã cãrê "Añugũ nimi", ni ñ'awã. ¹³ Yu'u ti macãpu etãca be'roacã Ananía yu'ure ñ'agũ ejawĩ. Cã yu'ure niwĩ: "Saulo, mu'u apaturi ñ'agũsa'a tja." Cã tojo nĩrĩ curata yu'u apaturi ñ'acãti tja. Tojo wa'acã, cãrê ñ'awũ yu'u tiro nu'cũgãrê.

¹⁴ »Be'ro yu'ure niwĩ: "Õ'acũ marĩ ñecũsumua ejõpeo'cu dũporopu mu'urẽ besecu niwĩ. Õ'acũ cã uaro mu'urẽ masĩato ni, cũucu niwĩ. Tojo nicã cã macã Jesú ña'ase moogãrê ñ'a, cã ucũsere tu'oto nĩgũ cũucu niwĩ. ¹⁵ Nipe'tirãrẽ nipe'tiropu mu'u ñ'a'quere, mu'u tu'o'quere Jesú ye quetire mu'u werecusiagu wa'agusa'a. ¹⁶ ¿Ñe'enojõ pe'e basioweti mu'urẽ? Basio'o pũrĩcã. Wãmeyedutiya. 'Yu'u Jesure ejõpeo'o, yu'u ña'arõ wee'quere acobojoya', ni sãrĩña Õ'acũrê", niwĩ yu'ure Ananía.

Pablo judío masã nitirã tiropu Õ'acũ cãrê wa'aduti'quere were'que ni'i

¹⁷ »Tojo wa'aca be'ro yu'u Damascopu ni'cu tojãtiwu a'ti macã Jerusalẽpu. Tojata, ñubuegu wa'awu Õ'acũ wi'ipu. ¹⁸ Yu'u ñubueri cura cãrĩtimigũ quẽ'ese weronojõ Jesure ñ'acãti. Jesú yu'ure niwĩ: "Quero a'ti macã Jerusalẽrẽ wijayã. A'ti macãcãrã yé quetire mu'u weresijacã, ne ejõpeosome", niwĩ.

¹⁹ »Yu'u tere tu'o, cãrê niwũ: "Yu'u wioгу, na añurõ masĩsama yé cjasere. Nipe'tise judío masã na nerẽse wi'serinucũ mu'urẽ ejõpeorãrẽ a'masãjãa, narẽ ñe'e, bu'iri da'reri wi'ipu cãu, paapecũuwũ. ²⁰ Esteba mu'u ye queti were'care na wẽjẽrĩ curare yu'u quẽ'rã topũta ñ'anu'cũwã. Na ye su'ti bu'icjasere co'tebosawu. 'Añurõ wéerã, tojo weebata'ma', ni wãcũsetinu'cũwũ", ni werewu Jesure.

²¹ »Jesú yu'ure niwĩ: "Wa'aya. Yu'u aperopu yoaropu o'õguti wee'e mu'urẽ judío masã nitirã tiropu", niwĩ.

²² A'tota Pablo ucũsere tu'otũowã. Cã "Yu'ure 'Judío masã nitirã tiropu wa'aya' niwĩ" nicã tu'orã, upũtu caricũwã:

—Cãrê wẽjẽña, ni caricũwã. ²³ Caricũnemo, na uasere ñ'orã, na ye su'ti bu'icjasere doqueomujã, di'ta marãrĩrẽ õrẽ wẽestequemorõmajãwã.

Pablo surara tiropu weeseti'que ni'i

²⁴ Na tojo weecã ñ'agũ, surara wioгу Pablora o'osõrõcã'dutiwĩ na ya wi'i po'peapu. Sõrõtojanu'cõ, "¿De'ro weerã tocã'rõ caricũti?" ni masĩsĩ'rigũ Pablora tãrãgũtigu du'teduticu niwĩ. ²⁵ Na du'te'ca be'ro Pablo surara wioгу to co'tegure nicu niwĩ:

—¿Musã romano masãrê bu'iri besemu'tãtimirã, tãrãta basioti? Basiotisa'a. Romano masãrê dutise tojo weedutitisa'a, nicu niwĩ.

²⁶ Cã tojo nicã tu'ogu, surara cãrê dutibutiagu pe'ere weregu wa'acu niwĩ:

—Mu'u añurõ weeapa sĩ'rẽ. Romano masũta niami cã, nicu niwĩ cã wioгupure.

²⁷ Cã tojo nicã, surara wioгу Pablo tiropu wa'a, cãrê "¿Nĩrõta romano masã niti?" ni sãrĩtiña'cu niwĩ.

Pablo yu'ticu niwĩ:

—Õu, romano masũta ni'i, nicu niwĩ. Cã tojo nicã tu'ogu, ²⁸ surara wioгу pe'e nicu niwĩ:

—Yu'ua niyeru pajiro wapayewu romano masũ nisere sãjãgũtigu, nicu niwĩ.

Pablo pe'e "Yu'u pũrĩcã maata wĩ'magũputa bajua'cu niwũ romano masũ nisere", nicu niwĩ.

²⁹ Cã tojo nicã, cãrê tãrãbo'cãrã uiwijaa wa'acãrã niwã. Na surara wioгу quẽ'rã "Romano masũrê du'tedutiasu" nitjãgũ, uia wa'acu niwĩ.

Pablo judío masã wiorã tiropu cã ni'que ni'i

³⁰ Surara wiogu ape n̄m̄u pe'e ʒde'ro weerā cūrē weresāpari? ni masīsī'riḡū, pa'ia wiorā, āpērā nipe'tirā judío masā wiorārē nerēdutiḡu niwī. Tojo weegu Pablora na d̄u'te'que cōme darire p̄a, na wiorā tiropu pijiwā'cācu niwī.

23

¹ Pablo wiorārē ī'agūta ī'a, narē nicu niwī:

—Nipe'tiro yu'u catiro pōtēorō Ō'acū cū ī'orōpu nipe'tise cū uaro weenu'cūcā'a. Tojo weegu yu'u wācūque'tiro marīrō nicā'a, nicu niwī.

² Cū tojo nicā tu'ogu, Anania pa'ia wiogu Pablo tiro nu'cūrārē cū ucūserē tu'osī'rītigu, uzeropu paadutiḡu niwī.

³ Tojo weecā ī'agū, Pablo Ananiārē nicu niwī:

—Mu'u weeta'sasepijagu ni'i. Ō'acū mu'urē bu'iri da'regusami. Mu'u Moisé duti'que me'rā yu'ure queoro besegu wee'e ʒnimiti? Mu'u tojo weemigūta, āpērārē yu'ure paadutiḡu, queoro weewe'e. Moisé cū duti'quere yu'r̄nu'cāḡū wee'e, nicu niwī Pablo cūrē.

⁴ Cūrē tojo nicā, cū tiro nu'cūrā pe'e Pablora nicārā niwā:

—A'tiro ña'arō ucūticā'rōua'a pa'ia wiogu Ō'acū besecare, nicārā niwā.

⁵ Tere tu'ogu, Pablo narē nicu niwī:

—Acawererā, cū pa'ia wiogu nisere yu'u masītiasu. Masīḡū pūrīcā, tojo nitiboapā. Ō'acū ojāca pūrīpu a'tiro ni ojano'caro niwū: “Macā wioḡure ña'arō ucūco'teticā'ña”, niwā, nicu niwī Pablo.

⁶ Topu nīrā p̄a curua nicārā niwā. Saduceo masā, fariseo masā nicārā niwā. Narē ī'agū, up̄tu caricūbocure ucūcu niwī:

—Acawererā, yu'u quē'rā fariseo curuacjūta ni'i. Yu'u pacu quē'rā cūta nimi. Masā wērī'cārā be'ropu masāsere yu'u ējōpeo'o. Tereta yu'ure ni'cārōacārē beserā weema, nicu niwī.

⁷ Cū tojo nicā, maata fariseo masā saduceo masā me'rā na basu wērī'cārāpu masāse cjasere a'merī d̄u'sasocārā niwā. Tojo weerā na nerērī wī'iputa ni'cārō me'rā nisetimī'cārā a'merī ducawatia wa'acārā niwā. ⁸ Saduceo masā “Masā wērī'cārāpu masāsoma. Ō'acūrē werēco'terā, wātīa quē'rā marīma”, ni ējōpeocārā niwā. Fariseo masā pe'e a'tiro ējōpeocārā niwā: “Masā wērī'cārāpu masārāsama. Ō'acūrē werēco'terā, wātīa quē'rā nima”, ni ējōpeocārā niwā. A'te ējōpeose me'rā d̄u'sasocārā niwā. ⁹ Na up̄tu caricū, ni'cārērā Moisé duti'quere bu'eri masā fariseo curuacjārā wā'cānu'cā, nicārā niwā:

—Ā'rīrē ne bu'iri ña'ase bocawe'e. Apetero weegu Ō'acūrē werēco'tegu ucūḡū ucūapī Damasco wa'ari ma'apu. Tojo weerā marī Ō'acūrē yu'r̄nu'cābosa'a nīrā, cūrē mejēcā niticā'rā.

¹⁰ Na up̄tu caricū d̄u'sasocā ī'agū, surara wiogu Pablora wējērī ni uigu, cū yarā surarare nicu niwī:

—Pablo tiropu wa'a, cūrē pijiwā'cāña marī nīrī wī'ipu, nicu niwī.

¹¹ Ape n̄m̄u ñamip̄u Jesús Pablo tiropu bajua, cūrē ucūcu niwī:

—Mu'u wācūtutuaya. A'ti macāpu yé quetire ucū'caronjōta Romapu wa'agu quē'rā, tojota ucūña, nicu niwī.

Judío masā Pablora wējēsī'rīmi'que ni'i

¹² Cū tojo nīca ñami ape n̄m̄u āpērā judío masā ya'yioropu Pablora wējērā nīrā, nerē apoyucārā niwā. A'tiro nicārā niwā:

—Ni'cācā me'rā Pablora wējētimirā, ne cārōacā ba'ati, sī'rīti weerā. Cūrē wējētojarāpu ba'a, sī'rīrā. Wējētimirā, ba'a, sī'rīcāma, Ō'acū marīrē bu'iri da'reato, ni apoyucārā niwā. ¹³ Tojo ucūrā cuarenta yu'r̄uoro nicārā niwā. ¹⁴ Na tojo ni ucū apōca be'ro pa'ia wiorā, āpērā judío masā bucurā tiropu wa'a, narē nicārā niwā:

—“Ēsā Pablora wējētimirā, ne ba'ati, sī'rīti weerāti”, ni apoyuapu. “Ēsā cūrē wējētimirā ba'a, sī'rīcāma, Ō'acū ūsārē bu'iri da'regusami”, niapu. ¹⁵ Musā, musā me'rācārā wiorā me'rā queti o'óya surara wioḡupure. Ñamiacā Pablora musā tiropu mītidutiya. “Ēsā cū ye quetire d̄u'pocāputa añurō masīsī'rīsa'a”, ni queti o'óya, nisoodutio'ocārā nimiwā.

—Cū a'topure etasome. Ēsā cūrē wējērāti nīrā, ma'apu yucuerāti, ni werēcārā niwā wiorārē. Wiorā na tojo nicā tu'orā, “Jau”, nicārā niwā.

¹⁶ Pablo páacjū na tojo wējēsī'rīse quetire tu'ogu, surara na nīrī wī'ipu wa'a, Pablo tiropu eja, werēcu niwī.

¹⁷ Pablo pe'e cū werēcā tu'ogu, ni'cū surara wioḡure pijio, cūrē nicu niwī:

—Ā rī ma' murē mu' u wioḡu tiroḡu pijiwā' cāña. Apeyenojō werese cwoapu, nicu niwī.
 18 Cū tojo nicā, cūrē surara wioḡu tiroḡu miaa, cūrē nicu niwī:
 —Pablo marī bu'iri da'reri wi'ipu cwogū yu'ure pijitjāgā, ā rīrē mu' u tiroḡu o'oāmi.
 Apeyenojō werēgutigu weeapu mu'urē, nicu niwī.

19 Tojo weegu surara wioḡu cūrē tūawā'cā, masā na tu'otiroḡu sērītiña'cu niwī:

—Ķ Ne'enojō werese cwomiti mu' u? nicu niwī.

20 Ma'mu pe'e cūrē yu'ticu niwī:

—Judío masā wiorā Pablo yu' u pacopānumurē ñamiacā na tiroḡu miadutirāsama mu'urē. “Ēsā cū ye cjasere du'pocāputa añurō masīsī'rīsa'a” nita'sarāsama.
 21 Na tojo nicā, ējōpeoticā'ña. Cuarenta yu'ruoro masā Pablore yucuerā ma'apu du'tinu'cūrāsama. “Ni'cārōacārē ūsā Pablore wējētimirā, ne ba'ati, si'rīti weerāti. Cūrē wējētojarāpu ba'a, si'rīrāti”, niama. “Wējētimirā, ūsā ba'a, si'rīcāma, Ō'acū ūsārē bu'iri da'regusamī”, niama. Añurō apope'otojacārā niama na weeatjere. Tojo weerā na ni'cārōacārē mu' u “Jau” nise dia'cūrē yucuerā weeama, nicu niwī.

22 Cū tojo nica be'ro surara wioḡu pe'e cūrē we'eritigu, a'tiro nicu niwī:

—“Pablore wējēsī'rīse quetire weregu ejapu surara wioḡupure” ne āpērārē wereticā'ña, nio'ocu niwī.

Surara wioḡu Pablore Féli tiroḡu o'ó'que ni'i

23 Pablo páacjū wa'áca be'ro surara wioḡu cū docacjārā puarārē pijiocu niwī.

—Musā yarā surarare were, apoyudutiya. Na ni'cācā ñami nueve nicā Cesareapu Pablore miarāsama. A'tiro wa'arāsama. Doscientos surara du'pocā me'rā wa'ato. Setenta cabayua me'rā pesawā'cāto. Doscientos ñosēse pjīrī me'rā wa'ato. 24 Pablo cū pesajā cabayua quē'rārē apoyudutiya. Ne apeyenojō mejēcā wa'aro marirō Féli, Judea wioḡu tiroḡu miaña, nicu niwī surara wioḡu cū docacjārārē.

25 Be'ro narē cū tojo nica be'ro papera ni'cā pūrī ojao'ocu niwī Félire. A'tiro ni ojano'caro niwū ti pūrīpure:

26 “Yu' u Claudio Lisia, mu' u Féli Judea di'ta wioḡu añuduti'i. 27 Judío masā ā rī Pablore ñe'e, wējēsī'rīmicārā niama. Be'ro ‘Cū romane masū nimi’ nicā tu'ogu, yu' u, yarā surara me'rā wiorēgū ejawu na wējēbo'cure. 28 ‘Ķ Ne'enojō bu'iri cūrē weresāpari?’ ni masīsī'rīgū, judío masā wiorā tiroḡu cūrē miawū. 29 Na cūrē na ējōpeosetise ye bu'iri weresācārā niwā. Ne cūrē te ye bu'iri wējērōua'a, bu'iri da'reri wi'ipu quē'rā sōrōrōua'a nisenojōrē bu'iri bocatisa'a. 30 Āpērā judío masā cūrē wējērāti nise quetire tu'ogu, cūrē wējēbosama ni wācūgū, yu' u mu' u tiroḡu pe'e cūrē ā rīrē o'ó'o. ‘Cūrē a'topu weresā'cārā mu' u tiroḡu tu'wa'a, mu'urē weresārā wa'ato', niwū narē. Tocā'rōta ni'i”, ni ojao'ocu niwī surara wioḡu Félipure.

31 Surara cū duti'caronojōta ti ñami Pablore miacārā niwā Antipatri wāmetiri macāpu. 32 Topu cārī, ape nūmu pe'e surara du'pocā me'rā wa'a'cārā totā majāmitojati a'titicārā niwā Jerusalēpu na ya wi'iputa tja. Cabayua me'rā wa'a'cārā dia'cū Pablo me'rā yu'ruacārā niwā Cesareapure. 33 Na Cesareapu eta, surara wioḡu ojao'oca pūrīrē wiacārā niwā Félire. Cū tiroḡu Pablo quē'rārē cūcārā niwā. 34 Féli ti pūrīrē bu'etojanu'cō, Pablore “Ķ No'ocjūpu niti mu' u?” ni sērītiña'cu niwī. Cū “Cilicia di'tacjū ni'i” nicā tu'ogu, 35 Féli “Mu'urē weresā'cārā yu' u tiroḡu etacā, mu' u ye ucūsere tu'oguti”, nicu niwī.

Be'ro Pablore surarare co'tedutigu cūcū niwī Herode cū weedutica wi'ipu.

24

Pablore Féli tiroḡu weresā'que ni'i

1 Ni'cāmocuse nūmūrī yu'rūca be'ro pa'ia wioḡu Ananía, āpērā judío masā bācūrā, apī masārē weresā'cārārē ucūbosagū Tértulo wāmetigu Cesareapure wa'acārā niwā. Wa'a, Féli tiroḡu Pablore weresācārā niwā. 2 Tojo weecā, Féli Pablore pijiocu niwī. Pablo na tiroḡu ejacā, Tértulo cūrē weresāwā'cōcu niwī. A'tiro nicu niwī:

—Ēsā wioḡu, añu pūrīcā mu' u dutise. Mu' u masīse me'rā añurō dutimasī'i. Tojo weerā ūsā a'mequēse moo'o. Añupūrīrō nime'rīcā'a. Te mu' u da'rase me'rā a'ti di'tacjārārē añurō weetamugū wee'e. 3 Tojo mu' u weeyucā, mu'urē nipe'tirocjarāpu e'catise o'oma. 4 Mu'urē yu' u yoacā ucūdojasī'rītisa'a. Tojo weegu yu' u cārō ucūquejosere tu'oya.

5 »Ā rī caribosebācu nimi. Cū nipe'tiro a'ti turipure judío masārē uarosājācā weesijagu weemi. Apeyema tja Jesú Nazarecjūrē ējōpeosetirā curuacjū wioḡu nimi. 6 Cū judío masā nitirārē pijisājāasī'rīgū, Ō'acū wi'ire dojorēsī'rīmicu niwī. Ēsā judío masārē dutise tojo weedutiwe'e. Tojo weerā ūsā cūrē bu'iri ñe'ewū. Ēsā judío masārē

beseuaronojōta cūrē besesī'rīmiwā. ⁷ Ūsā tojo weesī'rīcā, Claudio Lisia surara wiogu ūsā tiro a'ti, ūsārē tutuaro me'rā ē'mawā'cā wa'awī. ⁸ Ūsārē a'tiro niwī: “Musā Pablōre weresāsī'rīrā, musā a'ti di'ta wiogu Félipure weresārā wa'aya. Féli, mu'u basuta cūrē sērītiña'rē. Ūsā diacjū nise me'rāta cūrē weresārā wee'e”, nicu niwī Tértulo Félire.

⁹ Judío masā topu nīrā quē'rā “Tértulo diacjūta ucūmi”, nicārā niwā.

Pablo Féli tiropu ucū'que ni'i

¹⁰ Be'ro Féli Pablōre ucūdutigu omocā me'rā weequocū niwī. Tojo weegu Pablo ucūcu niwī:

—Mu'u yoacā a'ti di'tapure dutigu niyucā, yu'u mu'urē masi'i. Tojo weegu yu'u mu'upure e'catise me'rā wereguti yé cjasere. ¹¹ Doce numurīta yu'ru'u Ō'acūrē ējōpeogu a'tigu yu'u Jerusalēpu etaca be'ro. Mu'u basuta āpērārē yu'u diacjūta ucūmiti? nīgū, sērītiña'rēgu. ¹² Yu'u ti macāpu nicā, āpērē me'rā Ō'acū wi'ipu, judío masā na nerēse wi'seripu, no'o macā decopu yu'u du'asocā, āpērā masārē yu'u uarosājācā weecā, ne ni'cāti bocaejatiwā. ¹³ Ā'rā na weresā'que diacjūta “Te ye bu'iri ni'i”, ni i'ota basiowe'e.

¹⁴ »A'te pūrīcārē diacjūta wereguti. Yu'u ñecūsūma na Ō'acūrē ējōpeoseti'caronojōta yu'u quē'rā ējōpeo'o. Tojo weegu yu'u Jesure ējōpeo'o. Ā'rā pe'e tereta “Jesure ējōpeose ña'a ni'i, diacjū niwe'e”, nīrā weema. Yu'u quē'rā nipe'tise Moisé cū oja'que, Ō'acū ye queti weremu'tārī masā na oja'quere ējōpeo'o. ¹⁵ Masā añurā, ña'arā wērī'cārāpu masārāsama nise quē'rārē ā'rā weronojōta yucue'e. ¹⁶ Tojo weegu Ō'acū i'orōpu yu'u tutuaro pōtēorō añurō weesī'rīsa'a. Masā na i'orōpu quē'rārē tojota weesī'rīsa'a.

¹⁷ »Yu'u peje cū'marī be'ro apeye di'tapu bu'esija'cu Jerusalēpure dajawu. Judío masā pajasecuorā nīrārē niyeru o'ogu a'tiwu. Tojo nicā Ō'acūrē ñubuepeogu apeyenojō o'ogu a'tiwu. ¹⁸ Yu'u a'tere tojo weeri cura Asiācārā judío masā etapejawā yu'u Ō'acū wi'ipu nigūrē. Ūsā judío masā weesetironojōpuma yu'u ña'arō niseti'quere ducayucā i'awā. Titare yu'u me'rā pejetirācā masā niwā. Ne narē uarosājācā weetiwu. ¹⁹ Yu'u Ō'acū wi'ipu nicā i'a'cārā, na pūrīcā bu'iri cuomi nīrā, mu'u tiro weresārā a'tiroa'a. ²⁰ Na a'titicāma, ā'rā mu'u tiro nīrā cārū wiorā tiropu yu'u nicā, na bu'iri boca'quere weresāto. ²¹ Yu'u a'te pūrīcārē nicāti. Yu'u uputu ucūtutuaro me'rā narē niwū: “Masā wērī'cārāpu masārāsama' ni, yu'u ējōpeose ye bu'iri musā ni'cācā yu'ure beserā wee'e”, niwū, nicu niwī Pablo Félire.

²² Cū tojo nīca be'ro Féli Jesure ējōpeorā na weesetisere añurō masīgū niyugu, “Tocā'rōta tu'oguti. Be'ro Lisia surara wiogu cū etacāpu, yu'u mu'urē beseguti”, nicu niwī.

²³ Tojo weegu Féli surarare co'teduticu niwī Pablōre tja.

—Añurō weeya cūrē. A'ti wi'ipu cū sijasī'rīcā, āpērā cū me'rācārā cūrē weeta-musi'rīcā, cā'mota'aticā'ña, ni, duticu niwī Féli cū yagu surarare.

²⁴ Pejeti numurī yu'rūca be'ro Féli, cū numo judío masō Drusila me'rā wa'acārā niwā tja Pablo nīrī wi'ipu. Topu etagu, surarare pijiduticu niwī Pablōre. Pablo cū tiropu etacā i'agū, “Wereya Jesure ējōpeosenojō cjasere”, nicu niwī. ²⁵ Pablo a'tere werecu niwī cūrē:

—Ō'acū marīrē cū duti'quere añurō weesetiduticu niwī. Ō'acū “Musā basu ña'arō weesī'rīrā, weeticā'ña, wācūtutuaya”, nicu niwī. Be'ropu besegusami Ō'acū marī weeseti'quere, nicu niwī.

Pablo cū a'tere nicā tu'ogu, Féli tu'omarīa wa'acu niwī. Tojo weegu Pablōre “Wijaagusa'a. Apetero no'o apeyenojō weese móogū, mu'urē pijioḡuti tja mu'u ucūsere tu'ocaju”, nicu niwī.

²⁶ Féli cūrē niyeru wapayecā uagu, pijio ucūmujācu nimiwī. Cū niyeru wapayéca be'ro bu'iripu nigūrē du'uwīrōḡuti nīgū, tojo weecu nimiwī. Pablo pe'e cūrē ne wapayeticu niwī.

²⁷ Be'ro puā cū'ma be'ro Féli wiogu nisere wijacā'cu niwī. Cū ducayuro sājācu niwī tja Porcio Festo wāmetigu. Féli cū wiogu nisere wijagu, judío masā me'rā añurō tojasī'rigū Pablōre bu'iri da'reri wi'iputa cūcā'cu niwī.

25

Festo tiropu Pablo ucū'que ni'i

¹ I'tia numu cū wiogu nise sājāca be'ro Festo Cesareapu ni'cu Jerusalēpu wa'acu niwī.

² Cū topu ejacā, pa'ia wiorā, āpērā judío masā wiorā apaturi Pablōre weresārā wa'acārā

niwā cūpure tja. Pablo pe'e Cesareapu nicu niwī. ³ Pablöre wējēatjere apoyutojacārā niwā. Tojo weerā Festore uputu tutuaro me'rā Pablöre miaduticārā niwā Jerusalēpu. “Festo cū Pablöre uócāma, cū ma'apu a'tigureta wējēcō'arāti”, nicārā nimiwā. ⁴ Na tojo nicā, Festo pe'e “Cū Cesarea bu'iri da'leri wi'iputa nitojami. Yu'u basu maata tojaagusa'a tja topure. ⁵ No'ō āpērā musā wiorā apeyenojō bu'iri cuomi nisere cuorā, yu'u me'rāta wa'a weetjārā, weresārā wa'aya topu'a”, nicu niwī.

⁶ Be'ro Festo Jerusalēpure ocho o diez numurī ni, dajatojaa wa'acu niwī Cesareapure. Cū dajāca numu ape numu pe'e masārē na besewuaropu wa'acu niwī. Topu eja, Pablöre pijiduticu niwī. ⁷ Pablo topu sājāejacā, Jerusalēcārā judio masā Festo me'rā wa'a'cārā Pablo pu'to wa'acārā niwā. Wa'a, cū weeti'quepureta ña'abutiase weresācārā niwā. ¿Na weresā'que diacjū niti? ne basioticaro niwā.

⁸ Na tojo nīca be'ro Pablo pe'e “Judio masārē duti'quere ña'arō ucūtiwu. Ō'acū wi'i pajiri wi'ire dojorētīwu. Romano masā wiogure ne cā'rōacā yu'rūnu'cātiwu”, nicu niwī.

⁹ Festo cū quē'rā tja judio masā me'rā añurō tojasī'rigū, Pablöre “¿Mu'u Jerusalēpu wa'asī'rīsari, yu'u topu mu'u ye cjasere besecā?” ni sērītiña'cu niwī.

¹⁰ Pablo cārē yu'ticu niwī:

—Yu'u a'to besewuaropu romano masā wiogu tiropu ni'i. A'toputa yu'ure beseroua'a. Yu'u judio masārē ne cā'rōacā ña'arō weetiwu. Mu'u a'tere añurō masīsa'a. ¹¹ Yu'u ña'ase wee'que ye bu'iri “Cārē wējērōua'a” nicā pūrīcārē, ne “Yu'ure wējētīcā'ña”, nitibosa'a. Na yu'ure weresā'que diacjū niticāma, ne ni'cū yu'ure sōjā judio masāpure bu'iri da'redutita basiowe'e. Tojo weegu diacjūta Romapu nīgū, romano masā wiogu waropu yu'ure besecā uasa'a, nicu niwī Pablo Festore.

¹² Be'ro Festo cū me'rācārā werecasari masā me'rā ucūtoja, Pablöre pijioyu niwī:

—Mu'u romano masā wiogu waropure beserouapu. To pūrīcārē mu'u cū tiropu'a besedutigu wa'agusa'a, nicu niwī Festo.

Festo Agripare Pablo ye quetire were'que ni'i

¹³ Pejeti numurī Festo Pablöre ucūca be'ro Judea di'ta wiogu waro Agripa wāmetigu cū ma'mio Berenice me'rā wa'acārā niwā Cesareapure. Na Festore cū wiogu nise sājāca be'ro añudutirā wa'arā weecārā niwā. ¹⁴ Na topu peje numurī niyucā, Festo Agripare werecu niwī Pablo ye cjasere. A'tiro nicu niwī:

—A'to ni'cū masū niami bu'iri da'leri wi'ipu Féli cū wiogu nise wijagu du'uwirōti'cu. ¹⁵ Yu'u Jerusalēpu ejacā, pa'ia wiorā, āpērā judio masā bucurā Pablöre wējēato nīrā, yu'upure weresāwā. ¹⁶ Yu'u narē yu'tiwu: “Ēsā romano masā a'tiro weeseti'i. Ne āpērārē wējēdutirow marī'i cūrē weresā'cārā, weresāno'cu quē'rā beseropu na basu a'merī diacjūnu'cōtica be'ro. Na weresāno'cu narē yu'tica be'ropu beseno'o”, niwū narē. ¹⁷ Tojo weegu na a'to etāca numu ape numu pe'e maata yoogoro marīrō yu'u masārē besewuaropu wa'awu. Topu eja, Pablöre pijioyu. ¹⁸ “Yu'ure weresārā, ña'abutiase peje waro bu'iri cuomi”, ni weresārāsama”, ni wācūmiwā. Ne marīcaro niwū. ¹⁹ Na ējōpeosetise cjase dia'cū nicaro niwū. Apeye, ni'cū masū Jesú wāmetigu judio masā na “Wērīa wa'awi” ni'care Pablo pe'e cūrēta tja catimi nise queti dia'cūrē weresāwā. ²⁰ Yu'u a'tennojōrē ¿de'ro weegasari? nīmasīti, Pablöre sērītiña'wū. “¿Mu'u Jerusalēpu wa'asī'rīsari? ¿Topu beserouasari te cjasere?” niwū. ²¹ Cū pe'e “Jerusalēpure wa'asī'rītisa'a. Romano masā wiogu waro Augusto tiro pe'e beseno'sī'rīsa'a”, niwī. Tojo nicā tu'ogu, “Mu'u a'tota tojánīgusa'a yujupu bu'iri da'leri wi'ipu. Yu'u mu'urē o'ota basiocā, mu'u wa'agusa'a”, niwū, ni quetiwerecu niwī Festo Agripare.

²² Cū tojo nicā tu'ogu, Agripa “Yu'u quē'rā cū ucūcā tu'osī'rīsa'a”, nicu niwī. Festo pe'e “To pūrīcārē mu'u ñamīacāta tu'ogusa'a”, nicu niwī.

²³ Ape numu Agripa, cū ma'mio Berenice na añuse wiorā su'ti sāñase me'rā na nerēwuarī tucūjopu sājāacārā niwā. Āpērā surara wiorā, ti macācārā wiorā quē'rā na me'rā sājāacārā niwā. Na nerētojaca be'ro Festo Pablöre pijidutīo'ocu niwī.

²⁴ Pablo na tiropu sājāejacā, Festo to nīrārē nicu niwī:

—Wiogu Agripa, āpērā a'to dujirā, ā'rī Pablöre musā ī'a'a. Pājārā judio masā Jerusalēcārā, a'ti macācārā cūrē weresāwā yu'upure. Na'rō cūrē “Wējērōua'a”, ni caricūmājāwā. ²⁵ Na tojo nīmīcā, yu'u pe'e “Cūrē wējērōua'a” na nise bu'irire bocaticā. Cū basu “Yu'u Augusto tiropu beseno'sī'rīsa'a” nicā, “Cūrē topu'a o'oguti”, niwū. ²⁶ Yu'u cūrē o'ogū, “Ā'rī a'te bu'iri cuomi, tojo weecu niwī”, ne papera ni ojao'ota basiowe'e marī wiogupure. Tojo weegu yu'u masā tiropu ā'rīrē pijioapu. Mu'urē wéegu pijioasu ūsā wiogu ā'rī me'rā ucūato nīgū. Mu'u cū me'rā ucūca be'ro Augustopure “A'te bu'iri cuomi” ni ojao'ota basiorosa'a nīgū, cūrē pijioasu. ²⁷ Ni'cū bu'iriwi'ire o'ogu, “A'te bu'iri

cuomi” ni weretimidgũ, o’óta basiowe’e marĩ wioḡupure. Mejõ warota o’oro weronojõ tu’oña’sa’a, nicu niwĩ Festo Agripare.

26

Pablo Agripare cũ were’que ni’i

¹ Be’ro Agripa Pablöre ucũdutigũ niwĩ:

—Ni’cãrõacã mu’u yu’tiya mu’arẽ na weresã’quere, nicu niwĩ. Tojo weegũ Pablo wioḡure añudutigũ, na weesetironojõta omocã me’rã weequo, cãrẽ ucũcu niwĩ:

²⁻³ —Wioḡu, mu’u nipe’tise judío masã na weesetisere masisa’a. Apeye na ucũ a’metu’timujãse quẽ’rãrẽ masisa’a. Tojo weegu yu’u añurõ e’catise me’rã mu’arẽ wereguti judío masã na yu’ure weresã’quere. Añurõ pajaña’sẽ me’rã yu’u ucũsere tu’oia.

⁴ »Yu’u wĩ’magũ nicãputa judío masã nipe’tirã yu’u niseti’quere masĩmujãtiwã. Ya macã Tarsopũ nicã, Jerusalẽpu yu’u nicã masiãwã. A’tocateropũ quẽ’rãrẽ masisama yu’u weesetisere. ⁵ Yu’u ma’muputa fariseo curuacjũ ninũ’cãwũ. Na tere weresi’rĩrã, añurõ masisama. Nipe’tirã judío masã wa’teropure ti curuata ni’i nipe’tise Moisé cũ duti’quere añurõ weeri curua. ⁶ Ni’cãrõacãrẽ Ô’acũ masã wẽrĩ’cãrãpũ masõḡsãmi nise yu’u ãjõpeose ye bu’iri a’topũ besedutirã o’oãma. A’tẽ masãse cjasere marĩ ñecũsumupureta Ô’acũ weretõjacu niwĩ. ⁷ Tereta yucuerã wee’e marĩ doce cururicjãrã. Tojo weerã umucori, ñamirĩ cãrẽ ãjõpeorã ñubuenũ’cũcã’a. Yu’u quẽ’rã wẽrĩ’cãrãpu masãrãsama nisere yucueḡu wee’e. A’tẽ ye bu’irita ni’cãrõacãrẽ judío masã yu’ure weresãrã weema. ⁸ To pũrĩcãrẽ ÷de’ro weerã musã pe’e Ô’acũ masã wẽrĩ’cãrãpũ masõsere ãjõpeoweti?

⁹ »Yu’u quẽ’rã todõporopũ Jesũ Nazarecjũrẽ ãjõpeorãrẽ ña’arõ weesi’rĩrõ põtõorõ weecũmiwũ. ¹⁰ Jerusalẽpu pa’ia wiorã na dutio’omujãrõ me’rã Jesure ãjõpeorãrẽ ñe’e, bu’iri da’reri wi’ipũ miamujãwũ. Narẽ wẽjẽcã, yu’u quẽ’rã ne cã’mota’atiwũ. ¹¹ Pejetiri yu’u judío masã na nerẽse wi’seripũ wa’a, Jesure ãjõpeodu’uato nigũ bu’iri da’rectũwũ. Upũtu waro na me’rã uagu, apeye di’tapũ narẽ bu’iri da’resi’rĩḡũ sirutuwã’cãcũwũ.

¹² »«Bu’iri da’reḡuti tja” ni wãcũwã’cãḡũ, pa’ia wiorã dutio’ori pũrĩ me’rã Damascopũ wa’amiwũ. ¹³ Ti macã wa’ari ma’apũ wa’agu, dajaritero nicã mujipũ asistero nemorõ u’musepu asistedijati, añurõ bo’reyua wa’awũ. Yu’u tiro, yu’u me’rãcãrã tiropu asiste se’sa wa’awũ. ¹⁴ Tojo wa’acã, ãsã nucũcãpu nipe’tirã burãque’uã wa’awũ. Ni’cũ yu’ure hebreo ye me’rã ucũcã tu’owũ: “Saulo, ÷de’ro weegu yu’ure ña’arõ weeti? Tojo wééḡu, mu’u basuta ña’arõ weegu wee’e”, niwĩ.

¹⁵ »Cũ tojo nicã, “¿Noa niti mu’u?” niwũ cãrẽ.

»Cũ yu’ure yu’tiwi: “Yu’u Jesũ ni’i, mu’u ña’arõ weesi’rĩ wapagũ. ¹⁶ Wã’cãnu’cãña. Yu’u mu’arẽ yẽ cjasere werẽḡu wa’ato nigũ mu’arẽ bajuapu. Ni’cãcã mu’u i’a’quere, yu’u mu’arẽ be’ropũ i’oatjere werẽḡu wa’agusa’a. ¹⁷⁻¹⁸ Judío masã, ãpẽrã judío masã nitirã mu’arẽ wẽjẽsi’rĩcã, añurõ co’tẽḡuti. Judío masã nitirã tiro na tu’omasiatõ nigũ yẽ quetire mu’arẽ weredutigũ o’õḡutigũ wee’e. Mu’u werẽcã, ña’arõ weeseti’quere du’u, añuse pe’ere siruturãsama. Tojo weecã, na’iti’arõpũ ni’cãrã bo’reyuse pe’ere bocarãsama. Yu’u na wioḡu nigũti. Wãti pe’e na wioḡu ninemoticã’tõ nigũ tojo weeguti. Yu’ure ãjõpeocã, na ña’arõ weeseti’quere acobõḡuti. Tojo weerã na quẽ’rã ãpẽrã yu’ure ãjõpeo’cãrã, yu’u bese’cãrã me’rã nirãsama”, niwĩ Jesũ yu’ure.

¹⁹ »Tojo weegu Jesũ cũ u’musepu ucũdijo’quere queoro weewũ. Yu’runũ’cãtiwũ. ²⁰ Yu’u ne warõ Damascõcãrãrẽ Jesũ ye quetire werẽnu’cãwũ. Be’ro Jerusalẽcãrãrẽ, nipe’tiro Judea di’tacãrãrẽ, ãpẽrã judío masã nitirã quẽ’rãrẽ a’tiro werewũ. “Ña’arõ musã weeseti’quere du’uya. Ô’acũ cũ warõ weeya”, niwũ. Na tojo wéeca be’ro na ducayũ’quere ãpẽrãrẽ i’oato nigũ narẽ añurõ nisetidutiwũ. ²¹ A’tẽ yu’u were’que ye bu’iri judío masã Ô’acũ wi’ipũ yu’u nigũrẽ ñe’e, wẽjẽsi’rĩmiwã. ²² Na tojo weesi’rĩmicã, Ô’acũ pe’e yu’ure weetamunu’cũcã’wĩ. Tojo weegu yu’u a’tocaterore wiorãrẽ, ãpẽrã mejõ nirã quẽ’rãrẽ Ô’acũ ye quetire were’e. Duporopũ Moisé, ãpẽrã Ô’acũ ye queti werẽmu’tãrĩ masã “Be’ropũ tojo wa’arosa’a” na ni’caronojõ tereta yu’u were’e. ²³ Na a’tiro ni ojacãrã niwã: “Cristo Ô’acũ bese’cu pi’eti, wẽrĩḡũsãmi. Wẽrĩtoja, cãta wẽrĩ’cãpu masãmu’tãḡũsãmi. Tojo weegu cũ yu’ruosere werẽḡusãmi judío masãrẽ, judío masã nitirãrẽ”, ni ojacãrã niwã, ni werẽcu niwĩ Pablo.

²⁴ Cũ tojo nirĩ curata Festo caricũquejocũ niwĩ Pablöre:

—Pablo, mu’u maatigũ wee’e. Upũtu mu’u bu’ese ye bu’iri mu’u tu’omasitigũ doḡo’o, nicu niwĩ Festo.

²⁵ Cã tojo nicã, Pablo yu'ticu niwĩ: “Yu'u maatigu mejêta wee'e. Yu'u werese diacjũta ni'i. Wiopesase me'rã were'e”, nicu niwĩ.

²⁶ Be'ro Agripare werecu niwĩ tja:

—Mu'u a'te cjasere añurõ masĩsa'a. Tojo weegu yu'u mu'urẽ uiro marĩrõ were'e. Nipe'tise yu'u mu'urẽ were'quere añurõ masĩsa'a. A'te Jesũ ye queti ya'yioropu wa'atiwu.

²⁷ »¿To pũrĩcãrẽ mu'u quẽ'rã, Agripa, Ô'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã na oja'quere ãjõpeoweti? Yu'u tu'õña'cã, mu'u ãjõpeosa'a, ni sãrĩtiña'cu niwĩ Pablo.

²⁸ Cã tojo nicã, Agripa nicu niwĩ:

—¿Pejetiacã ucũse me'rã mu'u yu'ure Jesure ãjõpeocã weecã'sĩ'riti? ni yu'ticu niwĩ.

²⁹ Pablo ninemocu niwĩ tja:

—Peje ucũse, pejetiacã ucũse useri me'rã mu'u, a'to nirã nipe'tirã yu'u weronojõ Jesure ãjõpeocã hasa'a, yu'u weronojõ bu'iri da'reri wi'ipu nitimirã, nicu niwĩ.

³⁰⁻³¹ Cã tojo nĩca be'ro Agripa, Festo, Berenice, ãpẽrã na me'rã dujĩrã wã'cãnu'cã, ape tucũpu Pablo ye cjasere ucũrã sãjãacãrã niwã. A'tiro nicãrã niwã:

—Cã pũrĩcã te ye bu'iri wẽjẽrõua'a nisere ne mooami. Ne bu'iri da'reri wi'ipu quẽ'rãrẽ cũuta basiotimiapã, nicãrã niwã.

³² Agripa pe'e Festore nicu niwĩ:

—Cã basu pe'e “Augusto romano masã wiogu yu'ure beseato” niticãma, marĩ cĩrẽ du'uwĩrõcã'boapã, nicu niwĩ.

27

Pablõ Romapu o'õ'que ni'i

¹ Be'ro Festo Romapu o'õta basiocã ã'agũ, Pablõ, tojo nicã ãpẽrã bu'iri da'reri wi'ipu nirãrẽ Julio surara wiogure co'tedutiwĩ. Julio surara wiogu Augusto wãmetiri curuacjũ niwĩ. Yu'u Luca quẽ'rã na me'rã wa'awu. ² Òsã ni'cãwũ yucusu Adramitio wãmetiri macã cãwũ Asia cjasepetaripu wa'apju me'rã mujãsãjã wa'awu. Apĩ Aristarco wãmetigu Macedonia di'ta Tesalonica wãmetiri macãcãjũ Òsã me'rã wa'awĩ.

³ Cesareapu wija'cãrã ape numu Òsã Sidõ wãmetiri macãpure etawu. Topu Òsã etacã, Julio Pablõre pajaña'gũ, a'tiro weewĩ. Tocjãrã cũ me'rãcãrã cũ wasenojõrẽ o'oato nĩgũ, na tiropu sijadutigu du'uo'owĩ. ⁴ Òsã ti macãpu ni'cãrã wijawã'cã, Chipre nucũrõrẽ diacjũcamocã pe'e yu'ruawu. Tia pe'e wĩrõ tutuatiwu. ⁵ Òsã Cilicia, Panflia wãmetise di'ta tiro ti maarẽta yu'rutẽrĩ pẽ'a, Mira wãmetiri macãpu Licia di'tapure ejawu. ⁶ Ti macãpu apewupu mujãsãjãrãtirã tiwupu sãña'cãrã dijawu. Be'ro surara wiogu apewu Alejandria cãwũ Italiapu wa'apjure bocaejawĩ. Òsã tiwupu mujãsãjã, wa'a wa'awu tja.

⁷ Wĩrõ Òsãrẽ uputu wẽe cã'mota'ayucã, Òsã peje numurĩ yoogowu. Òsã uputu pi'etica be'ropu ejawu Gnido wãmetiri macã põtõorõpure. Wĩrõ apero pe'e wẽose ye bu'iri diacjũ yu'ruamasiti, apero pe'e majãmiawũ. Salmõn peta tiro pe'e yu'ruaa, Creta nucũrõrẽ cũpe pe'e bajaque'awu. ⁸ Òsã sumutopu yu'ruaa, uputu da'rayu'rua'cãrã caributĩrãpu Añurĩ Peta wãmetiropure ejawu. Ti peta Lasea wãmetiri macã pu'to niwũ.

⁹ Òsã uputu yoogo'que ye bu'iri judio masã be'tiri bosenumu yu'ruatojacaro niwũ. Tojo weero wĩrõ uputu wa'a, pu'ecu nu'cãtjo cã'rõacã du'sawu. Òsã yu'ruacã, uputu waro wiopesa niwũ. ¹⁰ Tere masĩgũ, Pablo narẽ weremiwĩ:

—Marĩ yu'ruacã, wio nisa'a. A'tiwu, tiwu cjasepuque, marĩ quẽ'rãrẽ mirĩtawio nisa'a. Tojo weerã marĩ a'toputa tojánirã yujupu, nimiwĩ.

¹¹ Cã tojo nimicã, surara wiogu Pablo ucũsere tu'otiwĩ. Tiwu wiogu, tiwu autugure na ucũse pe'ere ãjõpeowĩ. ¹² Ti peta pe'e pu'ecu nicã ña'a niporo. Tojo weerã tiwupu sãnarã pajãrã ti nucũrõ Cretare yu'rua wa'asĩ'riwã Fenice wãmetiri macãpu. “Topu apetero weerã pu'ecu tõ'orãsa'a”, niwã. Ti peta pe'ere uputu wĩrõ wẽetiporo.

Pablo quẽ'rã pu'etõ'o'que ni'i

¹³ Tojo weerã sajatiro wĩrõ wẽetuuwã'cãticã, tiwu da'rarã pe'e “Yu'ruarõua'a Fenicepu”, ni wãcũwã. Tojo wee Òsã Creta wãmetiri nucũrõ sumutopu yu'ruawu. ¹⁴ Òsã wijãca be'ro maata wĩrõ uputu wẽewã'cãtiwu Òsã pu'to nucũrõ tiro pe'e. Te wĩrõ Nordeste wãmetiwu. ¹⁵ Tiware wĩrõ uputu wẽecã'mota'awu. Tojo wẽecã, wĩrõ wẽepõtõorõ pe'e wa'ata basiotiwu. Basioticã ã'a, to wẽewã'cãrõ pe'eta Òsãrẽ su'ori miawũ. ¹⁶ Òsã ni'cã nucũrõ Cauda wãmetiri nucũrõacãpure eja, yu'ruawu wĩrõ uputu wẽopũritiro pe'e. Tiwu siropu ni'cãwũ yucusu cã'wãacã pajipju mirĩcã, na yu'ruapju du'tepono'wũ. Wĩrõ uputu wẽecã, tiwãacãrẽ uputu da'ratjãrãpu pajipjujõpu miisãawũ. ¹⁷ Tiware wejemorõpeotoja, pũnu'mo dari me'rã wĩrõ me'rã batari nirã pajipjũta warua, du'tewã. Be'ro na ui, Sirte wãmetiro nucũporojõpu marĩrẽ wẽewã'cãrĩ nirã, na “Su'ti caseri wĩrõ miato” ni, du'teõ'o'que caserire pãacã'wã. Na

páaca be'ro wí'rō wēorō pe'eta wa'awu. ¹⁸ Ape numu mejārōta wí'rō wēecā í'arā, a'tiro weewā. Tiwupu apeqe sãfiasere pa'sa tutuapju tojato nírā cō'aduōwā. ¹⁹ Ape numu ũsā basuta ni'cārē tiwu cjase su'ti caserire, na du'te'que darire, na tuatu'que sē'rērīrē doqueñonemowā tja. ²⁰ Peje numurī mujīpū umucocjū, ñocōa ne bajutiwā. Tojo weerā ũsā no'o diácjū wa'arāsari, nita basiotiwu. Wí'rō quē'rā tojo wēenu'cūcā'wā. Tojo wee "Ūsā ne yu'rusome", ni wācūmiwā.

²¹ Peje numurī ũsā ba'atiwu. Tojo weecā í'a, Pablo na wa'teropu ní'cu wā'cānu'cā, narē niwī:

—Musārē sō'opu Cretapu yu'u were'quere tu'ocā, añu niboapā. Marī topu wijatirā, a'tiwure dojorē, tiwu cjasere bajuriotiboapā. ²² Ni'cārōacārē musā uiticā'ña. Ne ni'cū wērisome. A'tiwu dia'cū bajudutirosa'a. ²³ Yu'u Ō'acūrē ējōpeogu ni'i. Cū yu'u wiogu nimi. Ni'cācā ñami ni'cū cūrē wereco'tegu yu'u tiropu bajuami. ²⁴ A'tiro ni wereami: "Ne uiticā'ña. Mu'u Augusto wiogu tiropu beseno'gū wa'agusa'a. Ō'acū mu'u sērísere añurō tu'oami. Tojo weerā a'tiwupu nírā yu'rūpe'ticā'rāsama. Ne ni'cū wērisome", niami. ²⁵ Tojo weerā musā wācūtutuaya. Yu'u Ō'acūrē ējōpeo'o. Cū ní'que diacjūta wa'arosa'a. ²⁶ Wí'rō dia'cū marīrē nucūrōpu wēequepeorosa'a, niwī Pablo.

²⁷ Pua semana ũsā Cretare wijáca be'ro ejaçati pajiri maa Adriático wāmetiri maajopure. Wí'rō uputu wēocā'mota'ayucā, yoogocāti. Ñami deco nicā tiwacjārā da'rarā, "Marī di'ta tiropu ejarā weetu'sa'a", niwā. ²⁸ Tojo weerā na çno'ocārō ũ'cūamiti? nírā, ni'cā da yuta da me'rā dijoo, queoña'wā. Na tojo weecā, treinta y seis metros ũ'cūawā. To be'roacā tja apaturi queoña'wā. Veintisiete metrota nicaro niwā majā. ²⁹ Ñami niyucā, na ũtāpagapu doquewārī nírā, a'tiro weewā. Ba'paritise cōme pji'rī pacare te yapuripu yuta dari me'rā du'te'o'quere doqueñowā. Auturo pe'e tiwure wejeñe'epo'ato nírā tojo weewā. Tojo weetojaca be'ro na "Maata bo'reacā uamisa'a", ni wācūque'tiwā. ³⁰ Ñamita tiwure da'raco'teri masā du'tis'í'rimiwā. Tojo wee na "Cōme pji'rīrē u'mutārō pe'e doqueñorātirā wee'e" nisoo, yucusuacārē miidijoo, tiwu me'rā du'tis'í'rimiwā. ³¹ Pablo na tojo wees'í'ricā í'agū, surara wiogure, āpērā surarare werewī: —Á'rā a'tiwupu tojaticā, musā ne ni'cū catisome, niwī.

³² Cū tojo nicā tu'orā, surara pe'e tiwu yucusuacārē du'te'que darire daturesqueñocā'wā.

³³ Bo'reque'ati duporo Pablo tiwupu nirārē ba'adutiwī:

—Pua semana wa'a'a musā cārīti, ba'atimirā musā nirō. ³⁴ Tojo weegu yu'u musā baanujā tutuato nígū, musārē ba'adutiguti. Ne cā'rōacā musārē mejēcā wa'asome, niwī.

³⁵ Tojo nitoja, Pablo pārē mii, nipe'tirā í'orōpu Ō'acūrē e'catise o'owī. Be'ro cū basu tigare deco me'rā pe'é, ba'awī. ³⁶ Na cū tojo ba'acā í'arā, na bajawetimi'quere du'u, na quē'rā e'catise me'rā ba'awā. ³⁷ Ūsā tiwupu sãñarā nipe'tirā doscientos setenta y seis niwā. ³⁸ Na ba'así'rīrō pōtēorō na ba'áca be'ro tiwupu sãñase trigo ajurire ti maapu doqueño'pe'ocā'wā. Yucusu ca'rasaanemopju tojato nírā tere cō'awā.

Yucusu nucūporopu su'apeja'que ni'i

³⁹ Bo'reque'aca be'ro tiwu da'rari masā nucūrōrē í'abocawā. ¿No'opu niti? ni í'amasítiwā. Na tojo í'amasítimirā, opatucū nucūporo nirōrē í'a, "Sō'o buanujārā, apetero weero basiocāma, to majāarā", niwā. ⁴⁰ Tojo weerā tuduporo "Cōme pji'rī wejeñe'epo'ato" ni, na du'te doqueño'que pji'rīrē datures dijowā. Apeye waja'pji'rī pacare, autuse pji'rī du'te'que darire pāaca'ranu'cōwā. Na tojo weetojaca be'ro u'mutārōpu nírī su'ti caserore wí'rō ti caseropu ñe'e miato nírā wejemorō yowwā. Tojo weero tiwu nucūporo sumuto pe'e nujāwū. ⁴¹ Nujā, ũ'cūatiro nucūporo opa bu'a nirōpu su'apeja wa'awu. Wajamu'tārō pe'e nucūporopu opasío doquebi'peque'awu. Ne síoburota basiotiwu. Tiwu auturo pe'e pá'cōrī pacase paaquēocā, bata wa'awu.

⁴² Tojo wa'acā í'a, surara tiwupu bu'iri cuorā na ñe'e'cārārē ne ni'cū doqueñojā baadu'titicā'to nírā wējēcā'sí'rimiwā. ⁴³ Surara wiogu pe'e Pablere yu'rūosí'rigū, narē cā'mota'awī. Be'ro baamasírārē sumutopu baanujāmu'tadutiwī. ⁴⁴ Āpērāre taboa pji'rī me'rā pa'sanujādutiwī. Te me'rā wa'atirā, tiwu cjase bata'que pji'rī me'rā pa'sanujādutiwī. Tojo weetjirā, ũsā nipe'tirā yu'rūpe'ticā'wū.

28

Pablo Malta nucūrōpu ní'que ni'i

¹ Ūsā nipe'tirā sumutopu nujāta, majānu'cāca be'ro ũsā masíwū, ti nucūrō Malta wāmeticaro niwū. ² Tocjārā masā acoro pejacā yusuacā í'arā, ũsārē añurō pajaña'wā. Tojo weerā pecame'e wījābosa, ũsārē sō'madutirā pijiowā. ³ Pablo quē'rā peca boposāse seegu wa'a, miñawī. Cū tojo miñarī cura añu pecapu ní'cu asise uiwijatigu, Pablo

ya omocāpu cū'rī doqueyowawī. Toputa wā'ñacā'wī. ⁴ Ti nūcūrōcjārā aña Pablo ya omocāpu wā'ñacā'ārā, na a'tiro niwā:

—Á'rī masā wējērī masā nisami. Cū dia pajiri maapu yu'rutoja'cu nimigū, cū ña'arō wee'que wapa wērīgāsami, niwā.

⁵ Pablo pe'e añarē pecame'epu wejestequetiawī. Cūrē ne mejēcā wa'atiwu. ⁶ Na tocjārā pe'e "Maata cūrē bipia wa'arosa'a", nimiwā. "Bipiticāma, wācūña marīrō buraque'a, wērīa wa'agusami", ni wācūmiwā. Na yoacā yucuecūmī, cūrē mejēcā wa'aticā'ārā, mejēcā wācūwā tja. "Á'rī umu mejēta nisami. Marī ējōpeogu nīgū nisasami. Tojo weero cūrē aña cū'rīcā, ne mejēcā wa'awe'e", niwā.

⁷ Ūsārē tojo wa'arō carī ti nūcūrō wioqu Publio wāmetigu ya di'ta pu'toacā niwā. Cū ūsārē cū ya wi'ipu cārīdutiḡu pijiawī. I'tia numu ūsā cū ya wi'ipu nise numūrīrē ūsārē añurō weewī. ⁸ Titare Publio pacu ujaque, yoja dutitigu cājīwī. Pablo cū cājīrōpu sājāa, Ō'acūrē sērībosa, cū dupoare ñapeowī. Tojo wee cūrē yu'rūcā weewī. ⁹ Cū tojo weecā'ārā, ti nūcūrōpu nirā dutitirā na ye dutire yu'rūodutirā cū tiropu a'tiwā. Nipe'tirā na ye dutire yu'ruono'wā. ¹⁰ Ti nūcūrōcjārā ūsārē peje apeyenojō o'owā. Be'ropu ūsā yucusupu wa'arā, pu'etiatje quērārē o'owā.

¹¹ Ūsā ti nūcūrōpure i'tia mujīpū niwā. Be'ro Alejandría wāmetiri macā cjāwū me'rā wa'awu tja. Tiwu topu pu'ecu tō'o nīnicaro niwā yujupu. Tiwu yucusuē'quēapu āpērā masā ējōpeosetirā Cāstor, Pólux wāmetirā queose na paateō'o'que wā'ñawū. ¹² Malta pu nī'cārā wija, Siracusa wāmetiri macā cja petapu ejawu. Topu i'tia numu tojáníwū. ¹³ Be'ro Regio wāmetiri macāpu wa'arā, sumutopu nujāwū. Topu eta, ni'cā numu be'ro ūsā wa'aro pe'eta wī'rō wēowū. Tojo weerā ape numu pe'e ejaunque'owu Puteoli wāmetiri macāpure. Topu eta, ūsā tiwupu sāña'cārā dijawu. ¹⁴ Topure āpērā Jesure ējōpeorārē bocaejawu. Na ūsārē "Ni'cā semana ūsā me'rā tojáníña", niwā. Tojo weerā ūsā ni'cā semana to ni, be'ro Romapu wa'arā ma'apu yu'ruawu tja. ¹⁵ Āpērā Romacjārā Jesure ējōpeorā ūsā Romapu wa'ase quetire tu'otojacārā niwā. Tere tu'o, ūsārē pōtērīrā etawā ma'apu Foro de Apio wāmetiri macāpu. Āpērā quērā aperature sijari masā na cārīrōpu Tres Tabernas wāmetiropu ūsārē pōtērīwā. Pablo narē i'agū, Ō'acūrē e'catise o'o, cū basu quērā nemorō e'cati, wācūtutuase bocanemowī. ¹⁶ Ūsā Romapu etāca be'ro surara wioqu Julio a'tiro weewī. Bu'iri cuorā cū mia'cārārē tocjārā bu'iri cuorārē co'terā wioqupure wiawī. Pablo pe'ere ape wi'ipu ni'cā surara cūrē du'tiri nīgū co'teacju me'rā cūuwī.

Pablo Romapu ni'que ni'i

¹⁷ I'tia numu ūsā Romapu etāca be'ro Pablo ti macācjārā judío masā wiorārē pijiowī. Be'ro cū tiropu na ejacā'ārā, narē a'tiro niwī:

—Yu'u acawererā, ne cārōacā mejēcā weetiwu marī acawererārē. Ne marī ñecūsūmapu wereseti'quere "Tojo niwe'e", nitiwū. Tojo weetimicā, marī acawererā Jerusalēpu yu'ure ñe'e, romano masā wiorāpure o'owā. ¹⁸ Na romano masā wiorā yu'ure sērītiña'a, cūrē wējērōña'a nise bu'irire bocatitjārā, du'usī'rīmiwā. ¹⁹ Na judío masā pe'e pūrīcā yu'ure ne du'uwīrōrō uatiwā. Tojo weegu yu'u "Wioqu Augusto Romacjāputa beseato", niwū. Ne yu'u acawererārē weresāḡu mejēta, yu'u uaro me'rā a'tiapu. ²⁰ Yu'u tojo weetjagū, musā me'rā ucūḡūti nīgū, diacjū masiato nīgū musārē pijioapu. Marī judío masā yoacā yucue'cu a'titojacu niwī. Cū Jesucristo wāmetimi. Yu'u cūrē ējōpeose ye bu'iri a'te dari cōme dari me'rā du'teno'cu ni'i, niwī Pablo.

²¹ Na cūrē niwā:

—Ūsā ne ni'cā papera pūrī judío masā Judeacjārā na ojao'oca pūrīrē ñe'ewe'e. Mu'u ye cjasere tu'owe'e. To Judeacjārā a'topu sjarā etarā, ne ña'arō ucū weresātiwā mu'urē.

²² Ūsā a'te dia'cūrē masī'i. Nipe'tirocjārā "Jesure ējōpeose ña'a ni'", ni ucūma. Tojo weerā ūsā mu'u ējōpeosere tu'osī'rīsa'a, niwā.

²³ Tojo nīca be'ro na ni'cā numu tere ucūatji numūrē besewā. "Ti numu a'tirāti" ni, wa'a wa'awā. Ti numu nicā pājārā masā Pablo cājīrī wi'ipu etawā. Na nerēpe'tica be'ro bo'reacā bu'enu'cā'cu, téé ñamīca'a bu'e na'itō'oa wa'awī. Ō'acū cū nipe'tirā wioqu nise quetire bu'ewī. Jesucristore ējōpeoato nīgū, Moisé cū oja'quere, Ō'acū ye queti weremu'tārī masā na oja'quere narē pūrō ējōpeocā uagu bu'e'owī. ²⁴ Ni'cārērā cū bu'esere ējōpeowā. Āpērā ne ējōpeotiwā. ²⁵ Na ni'cārōnojō wācūti, ni'cārērā topu duji'cārā wā'cānu'cāwijaari cura Pablo narē niwī:

—Espíritu Santu diacjūta ucūpī Ō'acū ye queti weremu'tārī masū Isaiā me'rā ucūḡū marī ñecūsūmapure. A'tiro ni wereduticu niwī:

26-27 Á'rā masārē a'tiro ni weregū wa'aya:

"Musā Ō'acū ye cjasere teerā, i'asī'rītīrāsā'a.

Õ'acũrẽ ějõpeosĩ'rĩtirã, diacjũ cjasere tu'osĩ'rĩtirãsa'a.

Tojo ějõpeotitjĩrã, yu'ure acobojose sěrĩsome.

Tojo weerã musãrẽ werecã, tu'orãsa'a, tu'orã pe'e.

Mejõ de'ro nirõ weesari, ni tu'omasĩsome.

Musã añurõ yu'u weesere ĩ'amirã, ĩ'amasĩsome", nicu niwĩ Õ'acũ.

²⁸ »Tojo weerã musã tu'osĩ'rĩtise ye bu'iri Õ'acũ masãrẽ yu'ruose quetire ni'cãcã me'rã judío masã nitĩrãrẽ werenõ'rõsa'a. Na pe'e añurõ tu'otũ'sarãsama, niwĩ.

²⁹ Pablo tere nĩca be'ro judío masã topu nirã na basu a'metu'tiwijaawã.

³⁰ Pua cũ'ma Pablo ti wi'i na waso, wapayedutica wi'ipure surara cũrẽ co'tegu me'rã niwĩ. Nipe'tirã cũrẽ ĩ'asjarãrẽ e'catise me'rã narẽ põtẽrĩwĩ. ³¹ Uiro marĩrõ, wãcũtutuarõ me'rã masãrẽ Õ'acũ cũ wiogu nisere, tojo nicã Jesucristo ye cjasere bu'enu'cũcã'wĩ. Āpẽrã ne cã'mota'aro marĩrõ tojo weewĩ.

Teófilo, mu'urẽ tocã'rõta oja'a.

Luca

Pablo Romacjãrãrẽ oja'que ni'i

A'ti pũrĩ a'tiro weero ojanopã nise ni'i

Pablo a'ti pũrĩrẽ Corintopũ nigũ, Romacjãrã Jesucristore ãjõpeorãrẽ ojacu niwĩ. Cũ ne waropure Jesucristore ãjõpeoticu niwĩ. Tojo weegu cãrẽ ãjõpeorãrẽ ña'arõ weesĩrĩgũ sirutucu niwĩ. Be'ro Õ'acũ Pablöre ðucayucã weecu niwĩ. Tojo wéeca be'ro cũ Jesucristo ye quetire wereri masã sãjãcu niwĩ.

Pablo Romacjãrã tĩropũ wa'asĩrĩcu nimiwĩ. Cũ a'ti pũrĩrẽ ojacaterore wa'aticu niwĩ yujupũ. I'tia cũ'ma be'ro na tĩropure wa'acu niwĩ.

Cũ papera ojagũ, a'tiro ojaseticu niwĩ. “Yũ'ũ Pablo musãrẽ oja'a” nitojaca be'ro añudutiwuacu niwĩ. Be'ro “Õ'acũrẽ masã ye cjasere e'catise o'o'o”, nicu niwĩ. Tojo nicã “A'tere uasãgũ, musãrẽ a'ti pũrĩrẽ oja'a,” nicu niwĩ. Be'ropata “Õ'acũ ye añuse quetire a'tiro nirõ wee'e”, ni ojacu niwĩ. Yapapata majã añudutiwuosere ojacu niwĩ.

Pablo a'ti pũrĩrẽ marĩ nipe'tirã bu'iritirã ni'i nisere ojacu niwĩ. Tojo nicã Õ'acũ me'rã añurõ nisĩrĩrã, Jesucristore ãjõpeose me'rã dia'cũ tojo nita basio'o nisere ojacu niwĩ. Apeye, Romacjãrãrẽ ni'cãrõ me'rã nisetidutigu, narẽ “Añurõ a'merĩ pajaña'ña, ejerisãjãse me'rã ñiña,” ni ojacu niwĩ.

Pablo Romacjãrã Jesure ãjõpeorãrẽ oja'que ni'i

¹ Yũ'ũ Pablo musã Roma wãmetiri macãcjãrã Jesucristore ãjõpeorãrẽ oja'a. Jesucristo dutiro weewã'ñaco'tegu ni'i. Cũ yũ'ũre Õ'acũ masãrẽ yũ'ũose quetire weredutigu besecũwĩ.

² Ðaporopũ Õ'acũ cũ ye queti weremu'tãrĩ masã me'rã “Yũ'ũ masãrẽ yũ'ũoguti”, ni wereyucu niwĩ. Tojo weerã te quetire tu'orã, Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ ojacãrã niwã. ³ Na oja'que marĩ wiogu Jesucristo Õ'acũ macũ ye queti ni'i. Cũ a'ti nucũcãpũre marĩ weronojõ uputigu bajuacu niwĩ. Masã nigũ, ðaporocjũpu wiogu Davi pãrãmi nituriagupũ nicu niwĩ. ⁴ Cũ marĩ weronojõ upũtimigũ, Õ'acũ macũ niyugu, ña'ase moogũ waro nicu niwĩ. Cũ wẽrĩca be'ro cũ pacu Espĩritu Santu tutuaro me'rã cãrẽ wẽrĩ'cũpũre masõcu niwĩ. Tojo weese me'rã masãrẽ yũ'ũ macũ nimi nisere i'ocu niwĩ. ⁵ Cũ yũ'ũ Pablöre añurõ wéegu, cũ ye quetire weredutigu besewĩ. Nipe'tĩropũ masã Jesucristore ãjõpeoato nigũ tojo weewĩ. Ëjõpeotjãrã, cũ uaro weerãsama.

⁶⁻⁷ Masã Romacjãrã quẽ'rãrẽ cũ tojo nino'cãrãta ni'i. Tojo weegu musãrẽ Õ'acũ mairãrẽ a'ti pũrĩrẽ oja'a. Õ'acũ Jesucristo yarã sãjãdutigu musãrẽ besecu niwĩ. Marĩ pacu Õ'acũ, tojo nicã marĩ wiogu Jesucristo musãrẽ añurõ weeato. Musãrẽ ejerisãjãcã weeato.

Pablo Romapũ wa'asĩ'rĩmi'que ni'i

⁸ A'tere musãrẽ weremu'tãgũti. Nipe'tirocjãrãpũ musã Jesucristore ãjõpeosere ucũse'sama. Tere tu'ogu, Jesucristo weetamuse me'rã Õ'acũrẽ e'catise o'o'o. ⁹ Yũ'ũ ñibuesetirinucũ musã ye cjasere sãrĩbosanu'cũcã'a. Yũ'ũ tojo weesere Õ'acũ “Diacjũta tojo weemi”, nisami. Yũ'ũ añurõ ejeripõ'rãtise me'rã cũ uaro wee'e. Tere wéegu, añuse queti cũ macũ yere were'e. ¹⁰ Apeye quẽ'rãrẽ Õ'acũrẽ a'tiro sãrĩnu'cũcã'a. “Mu'ũ uaro nicã, yũ'ũre Romapũ wa'adutigu du'uo'oya. Ti macãcjãrã mu'ũrẽ ãjõpeorãrẽ i'asĩ'rĩsa'a”, ni sãrĩ'i. Yoa wa'a'a yũ'ũ musã tĩropũ wa'asĩ'rĩmi'caro. ¹¹ Musãrẽ nemorõ wãcũtutuacã uasãgũ, Espĩritu Santu yũ'ũre masise o'oro weronojõ musãrẽ o'oturiasĩ'rĩsa'a. Tojo weegu topure wa'asĩ'rĩsa'a. ¹² Musãrẽ a'tiro nigũti. Marĩ pũaperi a'merĩ weetamurãsa'a. Masã yũ'ũ ãjõpeocã i'arã, nemorõ wãcũtutuarãsa'a. Yũ'ũ quẽ'rã musã ãjõpeocã i'agũ, mejãrõta weegusa'a.

¹³ Acawerã, musãrẽ a'tere masicã uasa'a. Pejetiri musã tĩropũ wa'asĩ'rĩmi'i. Apesecjãrãmaricã judio masã nitirã yũ'ũ Jesucristo ye quetire werecã, ãjõpeowã. Masã ya macãcjãrã quẽ'rãrẽ Jesucristore ãjõpeocã uasãgũ, weregu wa'asĩ'rĩsa'a. Tojo weesĩ'rĩmicã, basiowe'e yujupu. ¹⁴ Õ'acũ cũ ye quetire nipe'tirãrẽ yũ'ũre weredutiwĩ. Yé uurãrẽ, uutirã quẽ'rãrẽ weredutiwĩ. Bu'e'cãrãrẽ, bu'eti'cãrãrẽ weredutiwĩ. ¹⁵ Tojo weegu musã ya macãcjãrã Jesucristore ãjõpeotirãrẽ cũ ye quetire pũrõ weresĩ'rĩsa'a.

Jesucristo ye quetire tu'orã cãrẽ ãjõpeose ni'i

¹⁶ Masã Jesucristo ye quetire tu'orã, cãrẽ ãjõpeonũ'cãsama. Yũ'ũ masĩ'i, Õ'acũ cũ tutuaro me'rã nipe'tirã Jesucristore ãjõpeorãrẽ pecame'epũ wa'abo'cãrãrẽ yũ'ũosami. Tojo weegu masãrẽ te quetire ne bopoyasãwe'e. Ne waro cãrẽ ãjõpeorã judio masã nirãrẽ yũ'ũosami. Judio masã nitirã cãrẽ ãjõpeorã quẽ'rãrẽ mejãrõta yũ'ũosami. ¹⁷ Te

queti a tiro ni'i. Ō'acū Jesucristore ējōpeorārē “Bu'iri marīrā, añurā nima”, ni t'asami. Jesucristore ējōpeorā dia'cūrē tojo t'asami. Te cjasere Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu a'tiro ojano'wū:

Ō'acū cūrē ējōpeorārē “Añurā nima”, ni t'asami.
Cā me'rā ninu'cūrāsama, niwū.

Nipe'tirā masā bu'iritima nise ni'i

¹⁸ Ō'acū u'musepu nigū masā ña'arō weesetisere t'agū, bu'iri da'resami. Ña'arō weenu'cūrā diacjū cjasere cā'mota'asama. Tojo weegu narē uputu bu'iri da'resami. ¹⁹ Ō'acū cū nisetise masīta basiosere masā añurō masīsama. Ō'acū cū basu tere masīcā weecu niwī. ²⁰ Marī Ō'acū bajusere t'atimirā, cū wee'que me'rā cū tutuasere, cū nisetisere masīno'o. Cū tutuase, cū nisetise ninu'cūcārōsa'a. Ne waro cū a'ti turire weenu'cācateroputa cū Ō'acū ni'i nisere masīno'o. Tojo weerā masā “Mu'urē masītisa'a. Tojo weerā bu'iri mo'o”, nīmasītisama. ²¹ Cū nisetisere masīmīrā, cūrē ējōpeotisama. Ne cūrē e'catise o'otisama. No'o waro wācūma'a, siape me'rā nemorō ña'arō wācūsājāsama. ²² Na masīyurua'a nimīrā, tū'omasītīrā dojosama. ²³ Tojo weerā Ō'acū catinu'cūgūrē ējōpeotisama. Na apenyōjō masā yee'que boadijatje pe'ere ējōpeosama. Masā queose, mirīcūa queose, wa'icūrā queose, pīrōa queosere yee, ējōpeosama. Ne waroputa tere weemujāti, ni'cārōacā quē'rārē mejārōta weenu'cūma.

²⁴ Na tojo wee'que bu'iri Ō'acū na ña'arō weesī'rīserē weeato nigū cō'awā'cācu niwī. Na bopoyose ña'asere a'merī weecārā niwā. Tere weérā, na basu na upare dojorērā weecārā niwā. ²⁵ Diacjū cjasere ējōpeoboronojō o'orā, mejō nisoowioritima. Cūrē ējōpeoronojō o'orā, cū da're'que a'ti nucūcā cjase pe'ere ējōpeoma. Ō'acū nipe'tise wee'care e'catipeonu'cūcārōua'a. Tojota weeno'ato.

²⁶ Ō'acū bopoyose na waripejasere weeato nigū narē cō'awā'cācu niwī. Numiaputa umua me'rā na weewuasenojōrē na basu numia se'saro ña'arō weesama. ²⁷ Umua quē'rā na basu ña'arō a'merī weesama. Umua numia me'rā weewuasenojōrē du'urā, umua se'saro waripeja, ña'arō weesama. Tojo weegu Ō'acū narē ña'arō weese wapa, bu'iri da'resami. Narē bu'iri da'regu, na upupure pi'eticā weesami.

²⁸ Cū wee'quere t'amīrā, Ō'acūrē ējōpeosī'rītisama. Tojo weegu na wācūma'asere weeato nigū cō'awā'cācu niwī. Cū narē cō'acā, totā na ña'arō wee'quere nemopeosama. ²⁹ Nipe'tise ña'arō weesere yu'rūocā'sama. Pajaña'rō marīrō āpērārē ña'arō weesī'rīsama. Apenyōjō cuomīrā, cuonemosājāsī'rīsama. A'te nipe'tise ña'asere weesama. Doesama. A'mewējēsama. A'metu'tisama. Weesoosama. Ña'arō weesī'rīrō bajuro ña'arō weesama. Ucja, queti poosama. ³⁰ Āpērārē ña'arō weesī'rīrā, diacjū nitimicā, weresāsama. Ō'acūrē ūatisama. Āpērārē t'amusisama. “Yu'u pe'e āpērā yu'rūoro niyu'rūnu'cā'a”, nisama. Ña'asere weebocasama. Na pacusumuarē yu'rūnu'cāsama. ³¹ Tū'omasītisama. Na “Weerāti” nī'quere weetisama. A'metu'tica be'ro aposī'rītisama. Na acawererāpūreta ma'itisama. Āpērārē pajaña'tisama. ³² Ō'acū tojo weerārē queoro wéegu, “Pecame'epu cō'abajuriogati”, nicu niwī. Cū tojo nīca be'ro nimicā, ña'arō weenu'cūsama. Tojo nicā āpērārē ña'arō weecā t'arā, “Añurō wéerā, tojo weema”, nisājāsama.

2

Ō'acū ña'arō weerārē bu'iri da'regu, queoro weemi nise ni'i

¹ Musā āpērārē “Na ña'arā nima” ni, t'abeseticā'ña. Musā quē'rā na weronojō ña'arō weesetisa'a. Na bu'iritima nīrā, ūsā quē'rā bu'iriti'i nīrōnojo w'a'a musārē. Musā ni'cārōnojo bu'iri cuo'o. ² Ō'acū ña'arō weerārē bu'iri da'regu, queoro weegu weemi nisere masīno'o. ³ Musā āpērārē “Ña'arō weema” nimīrā, na weronojōta wee'e. Tojo weerā “Ō'acū ūsārē bu'iri da'reesome”, niticā'ña. Da'regusami. ⁴ Ña'arō weemicā, Ō'acū musārē pajaña'gū, maata bu'iri da'retisami. Tojo weerā musā “Ēsārē bu'iri da'reesome”, nimisa'a. Tojo niwe'e. Musā ña'arō weesere bujaweti ducayuatō nigū añurō wee, maata bu'iri da'retisami.

⁵ Cū tojo weemicā, musā ña'arō weesere bujaweti ducayusī'rītisa'a. Musā siape me'rā ña'asere weenemorā, bu'iri da'resere seeneocūunemorā wee'e. Be'ro masārē bu'iri da'reatji numu nīcā, Ō'acū uagu, musārē queoro bese, uputu bu'iri da'regusami.

⁶ Masā na wee'quenūcūrē queoro wapayegusami. ⁷ Ō'acū a'tiro weerārē cū tiropu catinu'cūatjere o'ogusami. “Cū me'rā ducayu ninu'cūrāsa'a” nīrārē, tojo nicā cū “Añurō

weeapũ” nisere a'marãnojõrẽ o'ogusami. Tojo nicã ape upũ boatiri upũ su'tiwetisĩ'rĩrãrẽ tojo o'ogusami. Na catinu'cũsere uarã, añurõ weenu'cũrãsama.

⁸ Æpẽrã pe'e Õ'acũrẽ yu'runu'cãrã, na uaro weesetisama. Diacjũ cjasere uatirã, ña'ase pe'ere weesirutusama. Õ'acũ ua, narẽ uputu bu'iri da'regusami. ⁹ Nipe'tirã ña'arõ weesetirã pi'eti, ña'arõ tu'oña'rãsama. Judío masãrẽ ne waro tojo wa'amũ'tãrõsa'a. Judío masã nitirã quẽ'rãrẽ mejãrõta wa'arosa'a. ¹⁰ Añurõ weesetirã pe'ere Õ'acũ añurõ weegusami. Narẽ “Musã añurõ weewũ”, nigũsami. Tojo nicã ejerisãjãcã weegusami. Ne waro judío masãrẽ tojo ejerisãjãcã weemu'tãgũsami. Judío masã nitirã quẽ'rãrẽ mejãrõta weegusami. ¹¹ Õ'acũ judío masãrẽ, judío masã nitirãrẽ ï'a ducawaanu'cõtisami.

¹² Judío masã nitirã Õ'acũ Moisére duti'quere masĩtisama. Na ña'arõ wee'quere te dutise me'rã mejẽta Õ'acũ besegusami. Ña'arõ wee'que wapa me'rã pe'e narẽ pecame'epũ cõ'abajurio besegusami. Judío masã pũricã Õ'acũ Moisére duti'quere masĩsama. Tere masĩmirã, ña'arõ weesama. Tojo weegu Õ'acũ nãma te dutise me'rã na yu'runu'cã'que wapare bu'iri da'regusami. ¹³ Moisé dutisere tu'ose me'rã dia'cũ Õ'acũ “Bu'iri marĩrã nima”, nitisami. Cũ dutisere weerã pe'ere “Bu'iri marĩrã nima”, nisami. ¹⁴ Judío masã nitirã Moisé dutisere moomirã, na añurõ wéerã, Õ'acũ dutisereta weerã weema. Na basu Moisé dutisere masĩrã weronjõ weesama. ¹⁵ Añurõ weese me'rã na diacjũ wãcũsere ï'osama. Moisé dutisere masĩrã weronjõ nima. Tojo weerã queoro weetica be'ro ña'arõ tu'oña'sama. Añurõ wéeca be'ro bu'iri moorã tu'oña'sama. ¹⁶ Yu'u Jesucristo ye quetire weronjõta a'tiro wa'arosa'a. Õ'acũ masãrẽ bu'iri da'reatji numu nicã, nipe'tirã wãcũsere, Æpẽrã ï'atiropu weesere besegusami. Jesucristo ña'arõ wãcũrãrẽ, ña'arõ weerãrẽ bu'iri da'regusami. Añuse wãcũrãrẽ, añurõ weerãrẽ añurõ weegusami.

Õ'acũ Moisére dutise cõu'que ni'i

¹⁷ Musã a'tiro wãcũmisa'a: “Ësã judío masã Õ'acũ Moisére dutise cõu'quere ãjõpeorã ni'i. Õ'acũ yarã ni'i. Tojo weerã judío masã nitirã yu'rũoro añuyu'runu'cã'a”, nimisa'a. ¹⁸ Tojo nicã a'tiro ninemosa'a. “Ësã Õ'acũ uasenojõrẽ masĩ'i. Moisé duti'quere masĩyurã, ãsã añuse dia'cãrẽ besemasĩ'i. ¹⁹ Caperi bajutirãrẽ tãawã'cãrã weronjõ Õ'acũ yere masĩtirãrẽ bu'emasĩ'i. Na'itĩ'arõpu nirãrẽ sĩ'orã weronjõ ña'arõ weerãrẽ añurõ weeduti'ĩ”, nisa'a. ²⁰ “Moisé cũ duti'quere cuorã, diacjũ cjasere queoro masĩ'i. Tojo weerã tu'omasĩtirãrẽ, Õ'acũ yere ne waro bu'ewã'cõrãrẽ bu'emasĩ'i”, nimisa'a. ²¹ Musã “Æpẽrãrẽ bu'emasĩ'i” nirãtirã, musã basu pe'e bu'emũ'tãrõua'a. Æpẽrãrẽ “Yajaticã'ña” nimirã, Æpẽrã yere yajasa'a. ²² Musã, “Musã numosãnumia, marãpusumua nitirãrẽ a'metãrãticã'ña”, nisa'a. Tojo nimirã, a'metãrãsa'a. “Queose yee'quere ãjõpeoticã'ña” nimirã, narẽ ãjõpeose wi'seri cjasere yajasa'a. ²³ “Ësã Moisé duti'quere cuotjãrã, Æpẽrã yu'rũoro ni'i”, ni wãcũmisa'a. Tojo nimirã, tere weetirã, cũ duti'quere yu'runu'cãrã wee'e. Tojo weerã Æpẽrãrẽ Õ'acũrẽ bujicã'cã weerã wee'e. ²⁴ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu musã tojo weesere a'tiro ojanowũ: “Musã Õ'acũ duti'quere yu'runu'cãse bu'iri judío masã nitirã Õ'acũrẽ ña'arõ ucũsama”, niwã.

²⁵ Musã Õ'acũ Moisére dutise cõu'quere weecã, musã judío masã weesetise, ð'rẽcju yapa caserore yejecõ'ase wapati'ĩ. Weeticãma, musã judío masã nise wapamarĩ'i. Tojo weerã cũ cõu'quere weetirã, judío masã nitirã weronjõ tojacã'a. Õ'acũ yarã weronjõ nitisa'a. ²⁶ Judío masã nitirã ð'rẽcju yapa caserore yejecõ'ano'ña marĩma. Na Õ'acũ Moisére duti'quere wéerã, judío masã weronjõ nisama. Õ'acũ narẽ “Yarã nima”, nisami. ²⁷ Musã judío masã Õ'acũ Moisére duti'quere cuomi'ĩ. ð'rẽcju yapa caserore yejecõ'amirã, cũ duti'quere weewe'e. Æpẽrã, judío masã nitirã ð'rẽcju yapa caserore yejecõ'atimirã, tojo nicã Õ'acũ Moisére duti'quere masĩtimirã, cũ dutisere weesama. Na tojo weecã, musã bu'iri cuosere masĩno'o. ²⁸ Judío masã waro bu'ipũ dia'cũ weesetitimi. Cũ upũ dia'cãrẽ ð'rẽcju yapa caserore yejecõ'ase mejẽta ni'i. ²⁹ Moisé dutisere yu'tigu mejẽta Õ'acũ yagu nimi. Espĩritu Santure wãcũse ducayuno'cu pe'e judío masã waro nimi. Cũta Õ'acũ yagu nimi. Cãrẽ Õ'acũ “Añugũ nimi” ni ï'asami. Masã mejẽta tojo ï'asama.

3

¹ Yu'u tojo nicã tu'orã, musã “¿To pũricãrẽ judío masã nise wapamarĩsari? ¿ð'rẽcju yapa caserore yejecõ'ase quẽ'rã wapamarĩsari?” nisa'a. ² Wapatiyu'rũa'a. Ne warore a'tiro ni'i. Õ'acũ judío masãrẽ cũ ye quetire weedutigu, Æpẽrãrẽ weredutigu cõucu

niwī. Tojo weero judío masā nise wapati'i. Masārē a'tiro ninemogūti. ³ Āpērā judío masā Ō'acū ucūsere ējōpeotisama. Na tojo ējōpeotimicā, Ō'acū narē cū “Tojo weeguti” nī'quere “Weewe'e”, nitisami. ⁴ Ō'acū nipe'tise cū “Weeguti” nī'quere queoro weegusami. Marī nipe'tirā nisoosepijarā nimicā, Ō'acū cū nī'caronojōta queoro weegusami. Ō'acūrē cū ye queti ojáca pūrīpū a'tiro ojano'wā:

Ō'acū, mu'x ucūsere “Diacjāta ni'i”, nino'o.

Mu'arē nisoose marī'i.

Tojo weero mu'arē āpērāpure ne weresāta basiowe'e.

Na weresācāma, yu'ruwetimujāgūsa'a, ni ojacu niwī duporocjāpu.

⁵ Tere tu'orā, āpērā a'tiro nima'asama. “Ūsā űa'arō weecā, Ō'acū añurō weesere nemorō i'ono'rōsa'a.” ¿To pūrīcārē “Ō'acū űsā űa'arō weesere bu'iri da'regu, queoro weetimi”, nīrā weesari? ⁶ Tojo niwe'e. Na tojo nise queoro nicāma, Ō'acū ne ni'cārē bu'iri da'remasitibosami.

⁷ Apeyema āpērā a'tiro ninemoma'asama. “Ūsā nisoocā, Ō'acū queoro ucūsere i'ono'rōsa'a. Tojo weerā masā cūrē 'Añuyu'ruami, diacjū ucūnu'cūgū nīmī', nīrāsama. Tojo nicāma, ¿de'ro weegu Ō'acū marīrē 'Musā űa'arō weesebucurā ni'i', nisari? Cū tojo nīgū, queoro weetimi”, nisama. Na tojo nise nima'ase ni'i. ⁸ Na “Ūsā űa'arō weecā, Ō'acū añurō weesere nemorō masīrāsama”, nisama. Tojo weerā “Añuse wa'ato nīrā űa'asere weerā”, nisama. Āpērā yu'ure, yu'u me'rācjārārē mejēcā wācūato nīrā, “Pablo a'tere bu'emī”, nisoosama. Na tojo nisoose wapa Ō'acū narē bu'iri da'regu, queoro weegusami.

Nipe'tirā bu'iritirā nima nise ni'i

⁹ ¿Marī judío masā āpērā yu'ruoro añurā niyu'runu'cāti? Niwe'e. Marī masītoja'a. Nipe'tirā judío masā, judío masā nitirā űa'arō weerā niyurā, ni'cārōnojō bu'iritirā dia'cū ni'i. ¹⁰ Ō'acū ye queti ojáca pūrīpūre marīrē a'tiro niwū:

Ne ni'cūnojōputa añugū marīmi.

¹¹ Ne ni'cū Ō'acū ye cjasere tu'omasīgū marīmi.

Ne ni'cūputa Ō'acūrē masīsi'rīgū, wācūnurūtisami.

¹² Nipe'tirā Ō'acū yere du'urā, dojope'tia wa'asama.

Nipe'tirā űa'arō weema.

Ne ni'cūnojōputa āpērārē añurō weegū marīmi.

¹³ Na ucūse masāpe susuripe weronojō ni'i.

Ti pe űrīwijaasa'a.

Te űrīwijaase weronojō masā űa'arō ucūsama.

Nisoonu'cūsama.

Aña useropū nīmā cuogu weronojō pūrīrō ucūsama.

¹⁴ Āpērārē doja, uputu tu'tisama.

¹⁵ Na masārē wējēcō'asema i'adu'ayu'ruasama.

¹⁶ No'o na wa'aro masārē űa'arō weewā'cāsama.

Na yere dojorē, pajasecuorā tojacā weesama.

¹⁷ Āpērārē ejerisājācā weesere moosama.

¹⁸ Ō'acūrē wiopesase me'rā i'atisama.

Cūrē uitisama, ni ojano'wā.

¹⁹ Marī masī'i, Moisé cū dutisere űsā judío masārē cūucu niwī. Ūsā te dutisere masīmirā, tere weetirā, bu'iritirā tojasa'a. Cū dutise cūu'que a'tiro ni'i. Nipe'tirā judío masārē, judío masā nitirārē bu'iritirā nima, ni masīduti'ro tojo ni'i. ²⁰ Ne ni'cū Moisé duti'quere weepe'omasītisami. Tojo weegu “Moisé dutisere weepe'ocā, Ō'acū yu'are bu'iri marīgū nīmī', nīgūsami”, nīmasītisami. Moisé duti'que marīrē “űa'arā ni'i”, ni masīduti'ro cūuno'caro niwū.

Jesucristore ējōpeose me'rā yu'ru'arāsa'a nise ni'i

²¹⁻²² Ni'cārōacārē majā Ō'acū marīrē bu'iri marīrā nicā weese quetire i'omi. Te quetire Moisé cū duti'quere weetimirā, masīno'o. Marīrē Jesucristore ējōpeose me'rā Ō'acū i'orōpūre bu'iri marīrā nita basio'o. Duporopū Moisé, tojo nicā Ō'acū ye queti weremu'tārī masā Ō'acū tojo weeatjere cū ye queti ojáca pūrīpū ojacārā niwā. Ō'acū nipe'tirā Jesucristore ējōpeorārē “Bu'iri marīrā, añurā nima”, nisami. Ne dūcawaanu'cōtisami. ²³ Marī nipe'tirā űa'arō weerā ni'i. Ne ni'cū Ō'acū uaronojō weegū marīmi. ²⁴ Tojo nimicā, Ō'acū marīrē ma'īgū, cū macūrē o'ocu niwī. Marī űa'arō wee'quere wērī wapayedutigu tojo weecu niwī. Tojo weero marī wapayeticā, a'tiro

ni'i. Jesucristore ějōpeose me'rā Ō'acū marīrē “Bu'iri marīrā, añurā nima”, ni ĩ'asami. ²⁵ Cū macū Jesucristore marī ña'arō wee'quere wēri wapayecā weecu niwī. Cū wēriḡū dí o'maburo'que me'rā marī cūrē ějōpeocā, acobojosami. Tere wéégū, Ō'acū queoro cū weesere ĩ'osami. Daporočjārāpūre na ña'arō weecā, Ō'acū pajaña'gū, bu'iri da'reticu niwī. Tojo tū'ōña'cā'cū niwī. ²⁶ A'tiro nicārē Jesucristo marī ña'arō wee'quere wēri wapayecā me'rā Ō'acū cū queoro weesere ĩ'osami. Mejārōta tja cū macū Jesucristore ějōpeorārē bu'iri marīrā, añurā wa'acā weesami.

²⁷ Tojo weerā Ō'acū ĩ'orōpūre marī basu “Añurā ni'i”, nímāsītisa'a. Moisé duti'quere wéérā mejēta, añurā ni'i. Jesucristore ějōpeocā pe'e, Ō'acū marīrē “Añurā nima”, ni ĩ'asami. ²⁸ Tojo weerā a'tiro nímās'i. Marī Jesucristore ějōpeocā, Ō'acū “Bu'iri marīrā nima”, ni ĩ'asami. Moisé duti'quere weecā mejēta, tojo wa'a'a.

²⁹ Ō'acū judío masā wioḡu se'saro nitimi. Judío masā nitirā quē'rārē wioḡu nimi. ³⁰ Nipe'tirā ni'cūrēta Ō'acūtima. Cū judío masā Jesucristore ějōpeorārē “Bu'iri marīrā, añurā nima”, nisami. Cūrē ějōpeorā judío masā nitirā quē'rārē mejārōta nisami. ³¹ ¿To pūrīcārē marī “Jesucristore ějōpeose me'rā Moisé duti'que pe'ere wapamarī'i”, nira weeti? Niwe'e. A'tiro pe'e wee'e. Marī “Jesucristore ějōpeose me'rā Ō'acū Moisére duti'quere wapatirota wee'e”, nino'o.

4

Abrahā Ō'acūrē ějōpeo'que ni'i

¹ Ni'cārōacā musārē Abrahā marī ñecū ye quetire wereguti. Masā masīrōnojōta cū judío masū nimu'tā'cu nicu niwī. ² Ō'acū Abrahā weesere ĩ'agū mejēta, cūrē “Añugū nimi”, nicu niwī. Tojo nicāma, Abrahā cū añurō wee'que wapa “Yu'u añugū ni'i”, nímāsībopī. Ō'acū ĩ'orōpū pe'ere tojo nita basiowe'e. ³ Cū ějōpeocā pe'e, cūrē Ō'acū “Bu'iri marīmi”, nicu niwī. Ō'acū ye queti ojāca pūrīpū a'tiro ojano'wū:

Abrahā Ō'acūrē ějōpeocu niwī.

Tojo weegu Ō'acū cūrē “Añugū, bu'iri marīḡū nimi”, nicu niwī.

⁴ Queose me'rā musārē wereguti. Ni'cū apeyenojō da'racā, cūrē wapayerā, tojo o'orā mejēta weema. Cū da'ra'que wapa wapayerā weema. ⁵ Ō'acū pe'e tojo weetimi. Marī añurō weese wapa mejēta “Bu'iri marīrā, añurā nima”, nisami. Cūrē ějōpeocā pe'ere, tojo nisami. Masā ña'arō weerārē ya'rūweticā weegū nimi. ⁶ Daporočjāpū Davi quē'rā yu'u ní'caronojōta nicu niwī. Ō'acū masā weesere ĩ'atimigū, cūrē ějōpeocā, “Añurā, bu'iri marīrā nima”, nisami. Tojo nino'rānojō e'catisama. ⁷ A'tiro ni ojacu niwī te cjasere: No'o Ō'acūrē ya'rūnu'cā'quere acobojono'cārā e'catima.

Tojo nicā ña'arō weesere cō'ano'cārā e'catima.

⁸ No'o Ō'acū “Ā'ri bu'iri marīḡū nimi”, nino'gūnojō cū quē'rā e'catimi, ni ojacu niwī Davi.

⁹ Judío masā ō'rēcju yapa caserore yejecō'a'cārā dia'cū e'catitisama. Yejecō'ano'ña marīrā judío masā nitirā quē'rā e'catisama. Marī Abrahā ye cjasere wācūnemorā tja. Ō'acū Abrahārē cūrē ějōpeocā ĩ'agū, “Añugū, bu'iri marīḡū nimi”, nicu niwī. ¹⁰ ¿De'ro nicā Ō'acū Abrahārē “Añugū nimi”, ni'pari? Cū ō'rēcju yapa caserore yejecō'ano'se daporo Ō'acū Abrahārē “Añugū, bu'iri marīḡū nimi”, nitojacu niwī. ¹¹ Abrahā Ō'acūrē ějōpeoca be'ropu cū ō'rēcju yapa caserore yejecō'acārā niwā. Cū yejecō'ano'se me'rā Ō'acū cūrē todaporoḡu “Mu'u añugū, bu'iri marīḡū ni'i” ní'quere masīcu niwī. A'tiro wéégū, Abrahā nipe'tirā ějōpeorā ñecū tojacu niwī. Na ějōpeose me'rā Ō'acū nipe'tirā cūrē ějōpeorārē “Añurā nima”, nicu niwī. Na ō'rēcju yapa caserore yejecō'acā mejēta, tojo nicu niwī. ¹² Mejārōta judío masārē Abrahā na ñecū nimi. Na ō'rēcju yapa caserore yejecō'acā mejēta, na Abrahā weronojō ějōpeorāta cū pārāmerā nima. Abrahāmarīcā cū yejecō'ano'se daporo Ō'acūrē ějōpeotojacu niwī.

Abrahā ějōpeose cwoyucā, Ō'acū “Tojo weeguti” ní'que queoro wa'acaro niwū

¹³ Ō'acū Abrahārē “Mu'urē, mu'u pārāmerā nituriarārē a'ti di'tare o'oguti”, nicu niwī. Ō'acū cū dutisere wéeca be'ro mejēta tojo nicu niwī. Abrahā cūrē ějōpeocā pe'e, cūrē “Añugū, bu'iri marīḡū nimi”, nicu niwī. Tojo weegu cūrē “A'ti di'tare o'oguti”, nicu niwī. ¹⁴ Ō'acū cū dutise cūu'quere weerā dia'cūrē “Tojo weeguti” ní'quere o'ocāma, marī ějōpeose wapamarībopā. Tojo nicā cū Abrahārē “Mu'urē añuse o'oguti” ní'que wapamarīyapaticā'bobā. ¹⁵ Marī Ō'acū Moisére dutise cūu'quere weepe'omasītisa'a.

Tojo weegu cū dutisere masīmirā yu'runu'cācā, marīrē bu'iri da'regusami. Te dutise marīcā pūrīcārē, te dutisere yu'runu'cāse marībopā.

¹⁶ Ō'acūrē ējōpeorā dia'cūrē Abrahārē “Tojo weeguti” nī'quere o'ogusami. Cū marīrē ma'itjagū, marī basu weetutuacā mejēta, tere o'osami. Moisé dutise cūu'quere weerā dia'cūrē o'osome. Nipe'tirā Abrahā weronōjō ējōpeorārē o'ogusami. Abrahā nipe'tirā ējōpeose cūrā ñecū nīmī. ¹⁷ Ō'acū ye queti ojāca pūrīpū a'tiro niwū Abrahārē: “Mu'urē peje curucjārā ñecū sōrōwū”, nicu niwī Ō'acū. Cū tojo nicā ta'ogu, Abrahā ējōpeocu niwī. Abrahā Ō'acū ī'orōpūre cūrē ējōpeoyugū, marī ñecū nicu niwī. Ō'acūta nipe'tisere weemasīpe'ocā'mi. Wērī'cārāpūreta masōsami. Cū dutiro me'rā no'o marīsepūreta weebajurēsami.

¹⁸ Ō'acū Abrahārē “Mu'u pārāmerā nituriarā pājārā nirāsama” nīrī curare ne pō'rāmarīcu niwī. Pō'rāmarīgū, Ō'acū cūrē nī'quere “Queoro weegusami”, nī ējōpeocu niwī. Tojo weegu Ō'acū nī'caronōjōta peje curucjārā ñecū wa'acu niwī. ¹⁹ Abrahā cien cū'marī wa'tero cūocu niwī. Cū numo Sara quē'rā bucūo waro nico niwō. Tojo nimicā, Abrahā “Ēsā pō'rātimasītisa'a, bucūrā waro nī'i”, niticu niwī. Ō'acū cū nī'caronōjō “Ēsārē pō'rāticā weegusami” nīgū, cūrē ējōpeodu'uticu niwī. ²⁰ “Apetero weegu cū 'Weeguti' nī'quere weetisami”, niticu niwī. Tojo weronōjō o'ogu, Ō'acūrē ējōpeonemocu niwī. Wācūtutua, cūrē nicu niwī: “Añuyu'ruami, tutuayu'ragu nīmī”, nicu niwī. ²¹ “Ō'acū yu'ure cū 'Weeguti' nisere weemasīpe'ocā'sami”, nī ējōpeocu niwī. ²² Cū tojo ējōpeocā ī'agū, Ō'acū Abrahārē, “Añugū, bu'iri marīgū nīmī”, nicu niwī.

²³ Ō'acū tojo nī'quere Abrahā dia'cūrē Ō'acū ye queti ojāca pūrīpū ojano'ticaro niwū. ²⁴ Marī quē'rārē ojano'caro niwū. Marī Ō'acūrē ējōpeocā, Abrahārē nī'caronōjōta marīrē “Añurā, bu'iri marīrā nima”, nisami. Cūta marī wiogu Jesú wērī'cupure masōcu niwī. ²⁵ Jesú marī ña'arō wee'que wapare wērīcu niwī. Cū wērīca be'ro Ō'acū marīrē bu'iri marīrā tojadutigu cūrē masōcu niwī.

5

Marī bu'iritirā niwe'e nise cjase nī'i

¹ Marī bu'iri cuomī'cārārē marī wiogu Jesucristore ējōpeocā, Ō'acū “Musā añurā nī'i”, nī ī'asami. Tojo weerā marī ña'arō wee'quere wērī wapayeyucā, Ō'acū me'rā wācūque'tiro marīrō añurō nicā'a. ² Jesucristore ējōpeocā, Ō'acū marīrē ma'īgū, cū me'rā niato nīgū yu'ruosami. Cū tiropū cū añuyu'ruagu nisere bu'ipejatamurāsa'a. Marīrē “Añurō weewū”, nigūsami. Cū tojo weegusami nīrā, e'catise me'rā co'te'e.

³ Apeyema tja pi'etirā, e'catimasī'i. Marī pi'etirā, nemorō wācūtuturāsa'a. ⁴ Marī wācūtutuacā, Ō'acū “Musā añurō weewū”, nigūsami. Tere masīrā, cū marīrē añurō weeatjere wācūrā, e'catiyutoja'a. ⁵ Ō'acū Espīritu Santure marī me'rā ninu'cūdutigu o'ócu niwī. Tojo weerā cū me'rā nīrā, Ō'acū marīrē ma'isere masīno'o. Tere masīrā, “Queorota marīrē ‘Añurō weeguti’ nī'quere weegusami”, nino'o.

⁶ Ō'acū marīrē marī basu de'ro yu'ruta basioticā ī'acu niwī. Tojo weegu cū besecatero ejacā, Jesucristo marī ña'arārē wērībosacu niwī. ⁷ Marī pūrīcā ne āpērārē wērībosasī'rītisa'a. No'o nī'cū queoro weegū nimicā, ne wērībosamasītisa'a. Apetero weegu nī'cū añugū warore wērībosagu, wērībosabosami. ⁸ Ō'acū pūrīcā marī ña'arā nimicā, cū ma'isere ī'ocu niwī. Tere ī'ogū, Jesucristore marīrē wērībosacā weecu niwī. ⁹ Jesucristo marīrē wērībosase me'rā cū ye dí o'mabūrose me'rā Ō'acū cū ī'orōpūre marīrē bu'iri marīrā tojacā weecu niwī. Tojo weegu cū Jesucristo me'rāta tja nemorō weetamugūsami. Ō'acū masārē bu'iri da'reri numu nicā, marīrē yu'raweticā weegusami. Marīrē bu'iri da'reesome. ¹⁰ Marī Ō'acūrē uatirā nimicā, cū macūrē marīrē wērībosacā weecu niwī. Jesucristo wērīgū dí o'mabūrose me'rā Ō'acū marīrē cū me'rācjarā sājācā weecu niwī. Tojo weerā marī nī'cārōacārē cū me'rācjarā niyurā, a'tiro masī'i. Jesucristo wērī, cū masā'que me'rāma majā marī bu'iri da'reno'bo'cārārē yu'rucā weegusami. ¹¹ Apeyema tja marī wiogu Jesucristo me'rā Ō'acū marīrē ma'isere wācūrā, e'catiyu'rua'a. Marī cū wērī'que me'rā Ō'acū yarā sājā'a.

Adā, tojo nicā Jesucristo queti nī'i

¹² Nī'cū umu Adā wāmetigu me'rā ña'arō weese nu'cācaro niwū. Te me'rā wērīse ba-juanu'cācaro niwū. Nipe'tirā masānucūpūre marī ña'arō weerā niyucā, pē'rīpejape'tia wa'acaro niwū. Tojo weero a'ti umucopūre wērīse se'sape'tia wa'apā. ¹³ Masā Ō'acū Moisére dutise cūuatjī duporopū ña'asere weetojacārā niwā. Na ña'arō weemicā, Ō'acū

dutise marīyucā, cū narē “Yu'u dutise cūu'quere yu'rūnu'cā'a”, niticu niwī. 14 Tojo nimicā, Adā be'rocjārā téé Moisé nīcaterocjārāpū wēricārā niwā. Na Adā Ō'acū duti'quere yu'rūnu'cā'caronojō weetimirā, űa'arō wee'que wapa wēricārā niwā.

Adā du'pocātica niwī űa'arō weesere. Jesucristo pe'e a'ti turipū a'tigu, añurō weesere cū quē'rā du'pocātica niwī.

15 Marī Adā yu'rūnu'cā'quere, Ō'acū marirē ma'igū añurō wee'quere a'tiro nīmas'i. Adā ni'cū cū yu'rūnu'cā'que bu'iri nipe'tirā wērisirutuma. Ō'acū pe'e marirē ma'igū, añubutiaro weemi. Marī wapayeticā, ni'cū umu Jesucristo me'rāta tja nipe'tirārē añubutiaro weemi. Pecame'epū wa'abo'cārārē cū me'rā catinu'cūcā weemi. 16 Ō'acū marirē añurō wee'quere, ni'cū umu Adā cū űa'arō wee'quere “A'tiro ni'i”, ninemomas'i. Adā ni'cātiacā cū yu'rūnu'cā'que me'rā marī nipe'tirārē bu'iritirā tojacā weecu niwī. Ō'acū marirē yu'ruose pe'e a'tiro ni'i. Marī pejetiri yu'rūnu'cāmicā, Ō'acū marirē ma'igū, bu'iri marirā, añurā tojacā weecu niwī. Marī wapayeticā, tojo weecu niwī. 17 Ni'cū yu'rūnu'cā'que me'rā wērise se'sa wa'apā. Tojo weero Jesucristo wēri'que pe'e totā yu'ruoquejo'o. Ō'acū marirē pajaña'gū, wapayeticā, marirē bu'iri marirā tojacā weecu niwī. Jesucristo ni'cū me'rāta tja marirē u'musepū catinu'cūatjere o'ocu niwī.

18 Ni'cātiacā Adā yu'rūnu'cā'que me'rā nipe'tirā bu'iri da'reno'ajā tojacārā niwā. Jesucristo queoro wéegū, cū wērise me'rā pe'e nipe'tirā bu'iri marirā tojata basio'o. Tojo nicā catinu'cūsere bocata basio'o. 19 A'tiro ni'i. Ni'cū Ō'acūrē yu'rūnu'cā'que me'rā nipe'tirā cū be'rocjārā marī quē'rā űa'arā ni, bu'ipejasirutu'u. Mejārōta tja ni'cū Ō'acū dutisere yu'tigu Jesucristo me'rā nipe'tirā cūrē ejōpeorārē Ō'acū “Añurā, bu'iri marirā nima”, nisami.

20 Ō'acū Moisére dutise cūigū, marī űa'arā ni'i nisere masīdutigu cūucu niwī. Cū tojo weemicā, űa'arō weenemopecārā niwā. Ō'acū pe'e űa'ase weenemocā, nemorō pajaña'nemopecu niwī. 21 űa'arō wee'que wapa wērise nipe'tirāpure se'sabi'acaro niwā. Te se'sa'caro weronojō Ō'acū marirē ma'igū añurō weese quē'rā se'sabi'acaro niwā. Marī wiogu Jesucristo wērise me'rā marirē añurā, bu'iri marirā tojacā weecu niwī. Tojo nicā cū me'rā catinu'cūatjere o'ocu niwī.

6

Wēri'cārā weronojō nimi'cārā Jesucristo me'rā yu'ruono'o nise ni'i

1 Yu'u ni'caronojōta űa'ase weenemocā, Ō'acū nemorō pajaña'nemoecosami. ¿To pūrīcārē marirē ma'igū pajaña'nemato nīrā űa'arō weenu'cūrāsari? 2 Tojo niwe'e. Jesucristo curusapū wēricā, marī quē'rā cū me'rā wēri'cārā weronojō wa'acārā niwā. Wēri'cārā, catirā na wee'quere weetisama. ¿De'ro weerā marī toduporo űa'arō wee'caronojō weenu'cūbosau? 3 Musā masīsa'a, marī Jesucristore ejōpeorā nitjārā, wāmeyeno'o. Wāmeyeno'rā, cū wēri'quere bu'ipejatamurā weronojō ni'i nisere i'o'o. 4 Jesucristo wērica be'ro yaano'cu niwī. Marī wāmeyeno'rā, cūrē yaa'caro weronojō marī űa'arō weesere du'ucārā niwā. Marī pacu cū tutuase me'rā Jesucristore wēri'cupure masōcu niwī. Cūrē masō'caro weronojō marī quē'rārē ape upū sājācā weecu niwī.

5 Marī Jesucristo me'rā niyurā, cū wēri'quere bu'ipejatamurā weronojō ni'i. Mejārōta cū wēri'cupū masā'caro weronojō marī quē'rā masārāsa'a. 6 A'tiro mas'i. Marī toduporopū űa'arō niseti'quere Jesucristo wērise me'rā curusapū paabi'pecō'ano'rō weronojō wa'acaro niwā. Marī űa'arō wee'quere du'udutiro tojo wa'acaro niwā. Tojo weerā űa'asere weeticārōua'a. Marirē te wejeñe'enu'cōrō weronojō weewe'e majā. 7 Wēri'cupū cū catigu űa'arō wee'quere weetimimiba majā. Tojo weerā marī quē'rā cū weronojō te űa'arō weesere yu'rūweti'cārāpū nīrā, weeticārōua'a. 8 Marī Jesucristo me'rā wēri'bu'ipejatamurā niyurā, a'tiro mas'i. Cū wēri' masā'caro weronojō marī quē'rā mejārōta cū me'rā cū weronojō masārāsa'a. 9 Apeyere a'tiro mas'i. Jesucristo wēri'cupū masācu niwī. Cū ne wēri'nosome. Cūrē wērise ne pōtēosome majā. 10 Jesucristo masā űa'arō wee'que wapare wēri'bosagu, ni'cātita wēricu niwī. Ni'cārōcārē majā cū masāca be'ro Ō'acū me'rā añurō ninu'cūmi. 11 Te weronojō marī Jesucristo me'rā wēri'cārā weronojō tu'oña'rā. Cū yarā niyucā, űa'arō weese marirē dutimasītisa'a majā. Tereta marirē yu'ruotojacu niwī. Tojo weerā Ō'acū uaronojō weesetirā. űa'asere weeticārā.

12 Marī upū boatji upure űa'ase wees'ricā, cā'mota'arā. Ti upū űa'arō uaripejasere weeticārā. 13 Marī i'ase, ucūse, wācūse nipe'tise marī upupū nise me'rā űa'arō

weeticā'rā. Ña'asere weeronojō o'orā, Ō'acū űaro weesetirā, marī urupu nisere cūpure o'orā. Wēri masā'cārā weronojō añuse pe'ere weerā. ¹⁴ Moisé duti'que doca nírā, tere weetirā, bu'iri da'reno'rāsama. Marī cū dutise doca niwe'e. Ō'acū marirē bu'iri da'reronojō o'ogū, marirē ma'igū, acobojocu niwī. Tojo weero ña'arō weese marirē de'ro pōtēomasitisa'a.

Marī da'raco'terā weronojō nise ni'i

¹⁵ “Marī Moisé dutise doca niwe'e. Ō'acū marirē ma'igū, acobojocu niwī”, ni'i. ¿To pūricārē marī ña'arō weecā, añusari? Niwe'e. ¹⁶ Musā masisa'a, marī apī dutiro weérā, cūrē da'rawā'ñaco'terā sājārā wee'e. Cū marī wioḡu tojagū weesami. Te weronojō marī ña'asere weérā, ña'ase weewā'ñaco'terā weronojō nisa'a. Ña'arō weese wapa wērisere bocarāsa'a. Marī Ō'acū dutiro weérā pūricā, cūrē da'rawā'ñaco'terā weronojō ni'i. Marī cū dutisere weérā, ña'ase weero marirō nírāsa'a.

¹⁷⁻¹⁸ Toduporopu musā ña'asere weérā, da'rawā'ñaco'terā weronojō nicārā niwū. Ni'cārōacārē āpērā musārē Jesucristo ye quetire wercā tu'orā, añurō ējōpeocārā niwū. Tojo weerā ña'arō weesere yu'ruono'tjiarā, añusere weewā'ña'a. Musā tojo weecā wācūgū, yu'ū Ō'acūrē e'catise o'o'o. ¹⁹ Musārē tu'omasicā uagu, masā na ucūwuasenojō me'rā were'e. Musā toduporopure ña'asere musā upure wiapecārā niwū. Siape me'rā ña'arō weedojacārā niwū. Ni'cārōacā pe'ere añusere wiarā, Ō'acūrē musā upure wiaya. Cū me'rā nibutiarā, siape me'rā cū űaro dia'cūrē weeya.

²⁰ Musā toduporopure ña'arō weewā'ñarā, ña'ase dutise doca níni'wū yujupu. Tojo weerā añurō weerouasato nírō marirō nicā'wū. ²¹ Musā ña'arō weérā, ¿ñe'enojō añusere bocari? Toduporopure musā ña'arō wee'quere wācūrā, ni'cārōacārē bopoy-asa'a. Te ña'arō wee'que wapare pecame'epu bu'iri da'reno'bopā. ²² Ni'cārōacārē majā marī ña'arō weesere yu'ruwetī'cārāpu ni'i. Ña'arō weese doca niwe'e. Ō'acū dutisere da'rawā'ñaco'terā ni'i. Te pūricā añurō yapatisa'a. Marī, marī wioḡu Ō'acū me'rā ni'i. Siape me'rā cū űaronojō weérā, añuse, cū tiropu catinu'cūsere bocarāsa'a. ²³ Ña'arō wee'que wapare pecame'epu bu'iri da'reno'o, wēridojasere bocano'sa'a. Ō'acū marirē wapamarirō o'ose pe'e catinu'cūatjere bocatje ni'i. Marī wioḡu Jesucristo me'rā tere o'ogusami.

7

Omocā du'tese cjase queose ni'i

¹ Acawererā, musā Ō'acū Moisére dutise cū'quere masisa'a. Marī catiri űmācopu dia'cūrē te duti'quere yu'tisa'a. ² Queose me'rā musārē wereguti. Marirē duti'que a'tiro ni'i. Ni'cō omocā du'te'co co marāpu catiro ejatuaro cū numo nimo. Cū wērica be'ro na du'te'que pe'tia wa'asa'a. Co marāpu moogō tojasamo tja. ³ Co marāpu catimicā, apirē nuorēgō, ña'arō weego weesamo. Ō'acū dutisere yu'runu'cāgō weesamo. Co marāpu wērica be'ro pūricārē apirē nuorēcā, ña'ase mejeta ni'i. Ō'acūrē yu'runu'cātisamo.

⁴ Co marāpu wēri'caro weronojō marirē ni'cārōacārē a'tiro wa'a'a. Toduporopure Moisé duti'quere yu'tini'wū yujupu. Jesucristo cū wēricā, marī quē'rā wēri'cārā weronojō wa'acārā niwū. Tojo weerā Jesucristo wērisere me'rā marī Moisé dutise doca ní'quere du'uno'wū. Ni'cārōacārē Jesucristo wēri' masāse me'rā cū yarā ni'i. Marirē Ō'acū űaro weeato nígu, cū yarā sājācā weecu niwī. ⁵ Toduporopu marī tu'sasenojō ña'asere űaripejawu. Moisé duti'quere marirē cā'mota'acā, weeya níronojō wa'awu. Nipe'tise marī urupu nise me'rā marī ña'arō űaripejasere weewu. Te ña'asere weérā, pecame'epu bu'iri da'reno'o, yapatidijabopā. ⁶ Toduporopu Moisé cū dutise doca níni'wū yujupu. Ni'cārōacārē majā marī Jesucristo me'rā nírā, Moisé dutise doca niwe'e. Tere yu'ruwetī'cārāpu ni'i. Tojo weerā marī Espiritu Santu me'rā ape upu sājā'a. Cū weetamurō me'rā Ō'acū űaro weesetimasī'i.

Añurō weesī'rīmigū, ña'ase bu'iri pōtēotisa'a nise ni'i

⁷ ¿To pūricārē “Moisé duti'que ña'a ni'i”, nírāsari? Niwe'e. Te dutise maricāma, yu'ū ña'agū ni'i nisere masitibopā. Cū dutise a'tiro ni'i. “Āpērā yere űoticā'ña”, ni'i. Te maricāma, yu'ū te űosere “Ña'ase ni'i”, ni masitibopā. ⁸ Te dutise “Weeticā'ña” nimicā, yu'ū pe'ere nipe'tise no'o űaro űaripejasere weeya níronojō wa'awu. Dutise maricāma, “Ña'ase ni'i”, ni masīno'ña maribopā.

⁹ Duporopu yu'ū Moisé duti'quere sō'owaro masitigu, wācūque'tiro marirō nicā'niwū. “Añurō weegū ni'i”, ni wācūmiwū. Be'ro te dutise masīca be'ro na'irō āpērā yere űoya níronojō wa'awu. Yu'ū ña'arō weégu, “Ña'agū ni'i”, ni tu'oña'wū. ¹⁰ Marī

Õ'acũ dutisere weérã, añurõ nicã'bosa'a. Yu'u pe'e te dutise de'ro weepe'omasitigu, bu'iritigu tojawa. Te dutise masãrê Õ'acũ me'rã añurõ tojacã weeboronojõ nírõ, yu'u pe'ere bu'iritigu tojacã weewu. ¹¹ Ña'ase yu'upure nírõ, Õ'acũ dutisere yu'runu'cãcã weewu. Te ña'ase yu'ure nisoowioritique'awu. Tojo weegu yu'u te dutise niyucã, ña'arõ weégũ, bu'iritigu tojawa. Õ'acũ me'rã a'pepürigũ tojawa.

¹² Õ'acũ Moisére duti'que añuse warota ni'i. Diacjũ wereme'ricã'a. Te dutise marĩ ye niatjere weetamu'u. ¹³ To püricãrê Õ'acũ dutise añuse nimirõ, ¿de'ro weero marĩrê bu'iritirã tojacã weesari? Weetisa'a. Marĩ ña'ase wapa pe'e bu'iritirã tojasa'a. Tojo weero te dutise añuse me'rã ña'asere "Ña'aseta ni'i", ni masĩno'o. Tojo weerã marĩ ña'arõ weérã, Õ'acũrê yu'runu'cãrã wee'e nírã, marĩrê cã bu'iri da'reatje quẽ'rãrê masiwã.

¹⁴ Marĩ masĩ'i, Moisé cã duti'quere Espĩritu Santu me'rã Õ'acũta cũucu niwĩ. Tojo weero añuse dia'cũ ni'i. Marĩ pe'e ña'arã ejãnu'cãtjarã, ña'ase marĩpure nise doca ni'i. ¹⁵ Yu'u, yu'u weesĩ'rĩsere weewe'e. Yu'u ne weesĩ'rĩtise pe'ere wee'e. Yu'u a'tere masĩtisa'a. De'ro weegu tojo weesasa'a. ¹⁶ Yu'u weesĩ'rĩtise pe'ere weégũ, a'tiro masĩ'i. "Õ'acũ dutise añuseta ni'i", ni'i. ¹⁷ Yu'u mejẽta ña'arõ wee'e. Yu'upure ña'ase niyuro, yu'ure ña'arõ weecã wee'e. ¹⁸ Yu'u añurõ weesĩ'rĩmigũ, weepõtẽotisa'a. Tojo weegu a'tiro masĩ'i. Yu'upure ne añuse marĩ'i. ¹⁹ Añuse yu'u weesĩ'rĩsere weeboronojõ o'ogu, ña'ase yu'u weesĩ'rĩtise pe'ere wee'e. ²⁰ Yu'u weesĩ'rĩtisere weégũ, yu'u basu mejẽta tojo wee'e. Yu'upure ña'ase nise pe'e yu'ure su'ori wee'e.

²¹ Tojo weero a'tiro wa'a'a yu'ure. Yu'u añurõ weesĩ'ricã, ña'ase dia'cũ wa'awioriti'i. Ña'ase pe'e u'mutãque'a'a. ²² Yu'u basu pe'e Õ'acũ dutisere tu'sayu'ruami'i. ²³ Tojo nimicã, ña'ase yu'u upupu nise pe'e ña'arõ weeduti'i. Yu'u wãcũse me'rã añurõ weesĩ'rĩ'i. Ña'arõ weégũ, añurõ weebo'quere weetisa'a. Tojo weero ña'arõ weese yu'ure wejeñe'ese weronojõ ni'i. ²⁴⁻²⁵ Ña'arõ weesere du'umasitigu, ña'abutiario tu'oña'sa'a. ¿Noa yu'ure te ña'asere, bu'iritigu tojacã weesere yu'ruweticã weesari? Õ'acũ ni'cũta marĩ wioğa Jesucristo me'rã yu'ure yu'ruweticã weegusami. Tojo weegu Õ'acũrê e'catise o'o'o. Yu'u ucũ'quere a'tiro neonu'cõ, wereguti. Yu'u basu Õ'acũ dutisere weesĩ'rĩmi'i. Tojo weesĩ'rĩmicã, ña'ase yu'upure nise pe'e yu'ure ña'arõ su'ori wee'e.

8

Espĩritu Santu weetamurõ me'rã Õ'acũ me'rã añurõ nita basio'o nise ni'i

¹⁻² Jesucristo marĩrê ña'arõ niseti'quere yu'ruweticã weecu niwĩ. Tojo weerã ni'cãrõacãrê marĩ Jesucristo yarã bu'iri da'reno'some majã. Espĩritu Santu marĩrê Õ'acũ me'rã añurõ nicã weemi. Ni'cãrõacãrê Espĩritu Santu dutisere weérã, ña'arõ weewe'e. Tojo weerã pecame'epu wa'asome. ³ Marĩ ña'arõ weerã niyucã, Moisé duti'que de'ro weepe'ota basiotipã. Moisé duti'que me'rã yu'rumasĩwe'e. Õ'acũ pe'e yu'raomasĩmi. Cũ marĩ ña'arõ wee'quere wẽri wapayedutigu cã macũrê o'õcu niwĩ. Cũ macũ marĩ ña'arõ weerã uputiro weronojõ uputicu niwĩ. Ti upu me'rã wẽrigũ, ña'asere cõ'awapayepu'ocã'cu niwĩ. ⁴ Tere cõ'agũ, marĩrê Õ'acũ dutiro weemasĩato nĩgũ, tojo weecu niwĩ. Marĩ uaro weesĩ'rĩsere weewe'e majã. Ni'cãrõacãrê Espĩritu Santu tutuaro me'rã cã uaro weeseti'i.

⁵ Marĩ uaro weesĩ'rĩsere weesetirã, marĩ uasenojõ dia'cũrê wãcũsa'a. Espĩritu Santu me'rã niseti'rã, cã uasenojõ pe'ere weesa'a. ⁶ Marĩ uaronojõ dia'cũrê weesetirã, pecame'epu wa'arãsa'a. Espĩritu Santu uaronojõ weérã, marĩ ejeripõ'rãpu añurõ tu'oña'a. Tojo nicã Õ'acũ me'rã añurõ catinu'cũcã'rãsa'a. ⁷ Marĩ uaronojõ dia'cũrê weesetirã, Õ'acũ me'rã a'pepürirã weesa'a. Cũ dutiro ne weesĩ'rĩti, ne weemasĩtisa'a. ⁸ Marĩ uaro weesetirã, Õ'acũrê e'caticã weemasĩtisa'a.

⁹ Marĩ uaro weesĩ'rĩsere weetisa'a majã. Ni'cãrõacãrê Espĩritu Santu marĩpure nimi. Tojo weerã cã tutuaro me'rã cã uaronojõ wee'e. Espĩritu Santu marĩ me'rã niticã, cã uaro weetisa'a. Jesucristo yarã nitisa'a. ¹⁰ Marĩ ña'arõ weese wapa marĩ upu boadijatji upu ni'i. Tojo boadijatji upu nimicã, Jesucristo marĩpure niyucã, Õ'acũ marĩrê "Añurã, bu'iri marĩrã nima", ni'l'asami. Tojo weero marĩ upu boamicã, marĩ ejeripõ'rã u'musepu catinu'cũcã'rõsa'a. ¹¹ Õ'acũ Jesucristo wẽri'cupure masõcu niwĩ. Cũta tja Espĩritu Santu marĩpure nicã, marĩ upu wẽrica upure masõgũsami. Espĩritu Santu tutuaro me'rã tojo weegusami.

¹² Tojo weerã acawererã, marĩ Espĩritu Santure cuorã, cã dutisere weeroña'a. Marĩ uaro weesĩ'rĩsenojõ pe'ere weeroñasato niwe'e. ¹³ Marĩ uaro weesetirã, pecame'epu

bu'iri da're bajuriono'rāsa'a. Te ña'asere Espíritu Santu weetamurō me'rā weedu'urā pūricā, catinu'cūrāsa'a.

¹⁴ Nipe'tirā Espíritu Santu wācūse o'osere weesiruturānojo Ō'acū pō'rā nima. ¹⁵ Ō'acū Espíritu Santure marirē o'ócū niwī. Tojo weerā ni'cārōacārē da'raco'terā na wiohare uirā weronojo niwe'e. Marirē Ō'acū pō'rā sājācā weesami. Tojo weerā cū weetamurō me'rā marī Ō'acūrē “Pacu”, nímasi'i. ¹⁶ Espíritu Santu marī wācūsepū “Ō'acū pō'rā nitoja'a”, ni tu'oña'cā weemi. ¹⁷ Marī Ō'acū pō'rā niyurā, cū “Yu'u pō'rārē añuse o'oguti” ní'quere ñe'erāsa'a. Jesucristo cū pacu o'oatjere ñe'egūsami. Marī quē'rā cū me'rā tere ñe'erāsa'a. Marī ni'cārōacārē Jesucristo pi'etisere bu'ipejatamurā, be'ropū cū wiohare nise quē'rārē bu'ipejatamurāsa'a.

Ō'acū marirē añurō weeatje cjase ni'i

¹⁸ Marī a'ti nucūcāpū pi'eti'i, pi'etirā. Be'ropū Ō'acū marirē u'musepū añusere o'oatjere wācūcāma, ni'cārōacā marī pi'etise mejō niseacā ni'i. ¹⁹ Be'ro ni'cā nūmu Ō'acū “Á'rā yu'u pō'rā nima. Narē añuse o'oguti”, nigūsami. Nipe'tise cū wee'que u'muarō cjase, a'ti turi cjase cū tojo weeatjere masā apeyenojōrē uputu í'así'rīrō weronojo co'tewapamo'o. ²⁰⁻²¹ Ne waropure Ō'acū wee'que añuse dia'cū nicaro nimiwā. Be'ro Adā Ō'acūrē yu'rūna'cā'que bu'iri a'ti turi cjase doja wa'acaro niwā. A'ti turi basu dojoticaro niwā. Ō'acū nírōnojo'ta dojocaro niwā. Tojo weerā wa'icūrā, yucapagu, nipe'tise a'ti turi cjase boadijasa'a. Tojo boadijamicā, be'ropū añurō apogusami tja. Ō'acū ni'cā nūmu besecu niwī. Queoro ti nūmu nicā, cū pō'rārē añurā waro wa'ato nígū ducayugusami. Apeye cū wee'que quē'rārē ducayugusami. Tojo weecā, cū ne waropū wee'caro weronojo añurō nírōsa'a tja. Boadijasome majā. ²² Marī a'tiro masí'i. Ni'cārōacāputa nipe'tise Ō'acū cū wee'que boadijasere pe'ticā uaro, pūrisere tu'oña'rō weronojo tu'oña'a. Ni'cō numio wí'magū pu'ise tu'oña'rō weronojo tu'oña'a. ²³ A'ti umūco se'saro tere tu'oña'we'e. Marī Espíritu Santure cuorā wiori quē'rā pi'eti'i. Be'ropū marirē ducayuatjere uputu waro ñe'esí'rīrā, pūrirō tu'oña'rō weronojo yucue'e. Marī Espíritu Santure cuocā, nipe'tise Ō'acū “O'oguti” ní'quere o'ogusami. Be'ro Ō'acū marirē, “Yu'u pō'rā nima”, nigūsami. Tócatero nicā, marirē ma'ma upu, ña'ase weetiri upure o'ogusami. ²⁴ Marī Jesucristore ejōpeocā, marirē yu'rūocu niwī. Cū marirē be'ropū weeatjere co'te ejōpeo'o. Marī í'a'quepure de'ro weejā co'tenemobosau. Í'a'quepure co'teno'ña marí'i. ²⁵ Marī í'atise pūricārē co'te ejōpeorā, sojaro, caributiro marirō co'teme'ricā'a.

²⁶ Marī añusere weetuatitjīarā, Ō'acūrē “¿De'ro sérīrōwasari?” nímasi'tisa'a. Tere í'agū, Espíritu Santu marirē weetamusami. Cū basu marī ye niatjere Ō'acūrē sérībosasami. Cū tere sérībosagu, masā ucūta basiotise userinojō me'rā sérīsami. ²⁷ Ō'acū uaronojōta Espíritu Santu marirē, cū yarārē sérībosasami. Tojo weegu Ō'acū nipe'tise marī wācūsere í'abesepe'ogu, Espíritu Santu marirē sérībosasere masísami.

²⁸ Ō'acū marirē cū uaro weeatō nígū besecu niwī. Tojo weerā marī a'tiro masí'i. Marī cūrē mairārē weetamuru'cūcā'sami. Nemorō cū weronojo wa'acā uagu nipe'tise marirē wa'asere añurō yapticā weesami. ²⁹ Ō'acū ne waropure í'abesenu'cōtoja'gupu “Á'rā yu'u pō'rā nírāsama”, nicu niwī. Cū macū weronojo nisetiatio nígū tojo weecu niwī. Tojo nicā cū macūrē “Nipe'tirā cūrē ejōpeorā masā ma'mi niato”, nicu niwī. ³⁰ Duporopū Ō'acū marirē cū yarā niato nígū beseyutojacu niwī. Besetoja, cū pō'rā sājācā weecu niwī. Be'ro “Bu'iri marirā, añurā nima”, nicu niwī. Marī tojo nino'rārē u'musepū cū weronojo niseti'cā weegusami.

³¹ Marī tere masírā, ¿ñe'enojō ninemobosari? Ō'acū marirē weetamuyucā, āpērā marirē ña'arō weemicā, wācūque'tiwe'e. Marirē na ña'arō weedojamasítisama. ³² Ō'acū cū macū waromaricārē o'ócū niwī. Ne “O'osome” nitiguta, marī nipe'tirā ye niatjere wérībosadutigu tojo o'ócū niwī. Apeyepūma tjasami majā. De'ro weecju cū macū Jesucristore marirē o'o'cu nimigū, apeye nipe'tisere o'otibosabe. O'ogusami. ³³ Ō'acū cū bese'cārārē ne ni'cūnojo'puta masā besewuaropū weresārō weronojo “Á'rā ña'arā nima”, nita basiowe'e. Ō'acū cū basuta “Á'rā bu'iri maríma” nigūsamigu. ³⁴ Ne ni'cū “Á'rārē bu'iri da'reroua'a”, nímasi'tisami. A'tiro ni'i. Jesucristota marirē wérībosacu niwī. Wérītoja, masācu niwī. Ni'cārōacā cū pacu diacjū pe'e wiohare dujiri cūmurōpū marī ye niatjere sérībosagu weesami. Tojo weegu ne ni'cū marī Ō'acū bese'cārārē “Bu'iri da'reroua'a”, nímasi'tisami. ³⁵ Jesucristo marirē ma'isere ne ni'cūnojo cā'mota'amasítimi. Marī pi'eticā, marī diasaro tu'oña'cā, āpērā ña'arō weequenu'cōcā, Jesucristo ma'inu'cūcā'sami. Tojo nicā ba'ase moocā, su'ti moocā,

wiose wa'tero nicā, āpērā marīrē wējēcā, Jesucristo marīrē ma'inu'cūsami. ³⁶ Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu nírōnojōta Ō'acū yarārē a'tiro ni'i:

Mu'urē ējōpeose bu'iri umucorinucū āpērā ūsārē wējētawioro ni'i.

Ovejare wējērātīrā aperopu miarā weronojō ūsārē weema, tojo ni ojano'caro niwē.

³⁷ Marī űa'arō yu'rurā, Jesucristo marīrē ma'igū weetamuse me'rā nipe'tise űa'asere do-caque'acā weemasīsa'a. Tojo nicā cū weetamuse me'rā nemorō wācūtutuanemomasī'i.

³⁸ Yu'u a'tere “Diacjūta nirō wee'e”, ni'i. Ō'acū marīrē ma'isere ne apeyenojō cā'mota'amasītisa'a. Wērīse, catise cā'mota'amasītisa'a. Tojo nicā Ō'acūrē weroco'terā u'musecjārā, wātīa, na wiorā Ō'acū marīrē ma'isere cā'mota'amasītisama. Apeye quē'rā ni'cārōacā nise, be'ropu niatje ne cā'mota'amasīwe'e. ³⁹ Tojo nicā u'muarōpu cjase, ū'cūarōpu cjase, Ō'acū wee'quenojō quē'rā ne Ō'acū marīrē ma'isere cā'mota'amasīwe'e. Ō'acū marī wioḡu Jesucristo yarā niyucā, marīrē ma'inu'cūsami.

9

Israe curuacjārā ye queti ni'i

¹⁻³ Yu'u acawererā Israe curuacjārā Jesure ējōpeoticā, űa'abutiario ejeripō'rātīḡucoro. Ya curuacjārā Jesucristore ējōpeocā uagu, na pecame'epu bu'iri da'reno'bo'quere ducayusī'rīgū, yu'u pe'e wapayebosasī'rīmī'i. Yu'u tojo weegu Jesucristore ne ī'anemotibosa'a majā. Yu'u Jesucristore ējōpeotjāḡū, nisoowe'e. Diacjū tere were'e. Espīritu Santu quē'rā yu'u nisere “Diacjūta ni'i”, nisami. ⁴ Israe curuacjārā Israe wāmetīḡu pārāmerā nituriarāpu nima. Ō'acū yu'u pō'rā niato nīḡū narē besecu niwī. Cū na me'rā nīḡū, cū tutasere, cū asistesere narē ī'ocu niwī. “Yu'u musā wioḡu ni'i. Musā, yā curuacjārā ni'i”, nicu niwī. Narē aṅurō nisetimasīato nīḡū cū dutisere Moisére cūucu niwī. Narē Ō'acū wī'ipu cūrē ējōpeosere cūucu niwī. Ō'acū narē “Musā pārāmerā nituriarārē aṅurō weegutī”, nicu niwī. ⁵ Ūsā űecūsūma Israe curuacjārā nimu'tā'cārā pārāmerā nituriarāpu ni'i. Abrahā, Isaa, Jacob, cū pō'rā doce pārāmerā nituriarāpu ni'i. Jesucristo quē'rā masū niyugu, ti curuapu bajuasirutugu, Israe curuacjū na acawereḡu nicu niwī. Cū Ō'acū nīmī. Nipe'tise yu'rūoro nīmī. Cūrē “Mu'u aṅuyu'rūagu ni'i” ni, e'catise o'onu'cūcā'rūa'a. Tojota weeroua'a.

⁶ Ō'acū Israe curuacjārārē aṅurō weemicā, pājārā cūrē ējōpeotima. Na ējōpeoticā, “Ō'acū Israe curuacjārārē Aṅurō weegutī” nī'quere weetīmī, nīḡū mejēta wee'e. Ō'acū cū nī'quere queoro weemī. A'tiro ni'i. Nipe'tirā Israe pārāmerā nituriarā Ō'acū pō'rā nitīma, nisī'rīrō wee'e. ⁷ Ō'acū Abrahārē “Mu'u pārāmerā nituriarārē aṅuse o'ogutī”, nicu niwī. Cū tojo nī'quere nipe'tirā Abrahā pārāmerā nituriarā űe'etisama. Ō'acū Abrahārē a'tiro nicu niwī: “Isaa pārāmerā nituriarā dia'cū mu'u pārāmerā waro nīrāsama.” ⁸ A'tiro nisī'rīrō wee'e. Nipe'tirā Abrahā ya curuapu bajuasiruturā, Ō'acū pō'rā nitīma. Ō'acū cū “Aṅuse weegutī” nī'quere ējōpeorā, Ō'acū pō'rā nima. Nāta Abrahā pārāmerā waro nima. ⁹ Ō'acū Abrahārē nī'que a'tiro nicaro niwū: “Ape cū'ma a'tocateronjō a'tīḡatī tja. Titare Sara macūtītojagosamo”, nicu niwū.

¹⁰ A'te dia'cū niwe'e. Apeye totā nemoquejo'o. Na macū Isaa bucuā, be'ro Rebecare nūmotīcu niwī. Be'ro co nījīpaco nīrī curare Ō'acū co quē'rārē ucūcu niwī. Co pō'rā su'ruā'cārā, Isaa ni'cū pō'rāta nicārā niwā. ¹¹⁻¹² Na bajua aṅuse, űa'asere weese duporo Ō'acū ni'cūrē beseyutojācu niwī. Tojo weese me'rā Ō'acū cū űaro besesere ī'ocu niwī. Cū no'o besesī'rīrārē besesami. Na weesere ī'agū mejēta, besesami. Tojo weegu Rebecare nicu niwī: “Masā ma'mī cū acabijire da'raco'teḡu sājāḡúsami.” ¹³ A'te Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu nírōnojōta queoro ni'i. “Jacore besewu. Esau pe'ere besetiwu”, nicu niwī Ō'acū.

¹⁴ To pūrīcārē marī ḡde'ro pe'e nīrāsari? “Ō'acū ni'cūrē apī yu'rūoro besegu, queoro weetīmī”, ḡnīrāsari? Niwe'e. ¹⁵ A'tiro pe'e ni'i. Duporopu Ō'acū Moisére a'tiro nicu niwī: “No'o yu'u pajaña'sī'rīgūrē pajaña'ḡūtī”, nicu niwī. ¹⁶ Tojo weerā marī masī'i. Ō'acū basu cū pajaña'sī'rīrārē pajaña'sami. Masā pajaña'dutīcā mejēta pajaña'sami. Tojo nicā aṅurō weese wapa mejēta pajaña'sami. ¹⁷ Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu Ō'acū cū nī'quere a'tiro ojano'wū. Duporocjūpu Egipto dutīḡu wioḡu faraōrē a'tiro nicu niwī: “Yu'u tutuasere mu'u me'rā ī'ogūtī nīḡū, mu'urē wioḡu sōrōwā. Nipe'tirocjārā yu'u tutuagu nisere masīdutīḡu tojo weewu”, nicu niwī Ō'acū. ¹⁸ Tojo weegu Ō'acū no'o cū pajaña'sī'rīrārē pajaña'sami. No'o ejeripō'rā butīrārē ejeripō'rā butīcā weesami. Na űaro nemorō űa'arō weeato nīḡū tojo weesami.

¹⁹ Yu'u tojo nisere tu'orā, masā a'tiro nibosa'a: "Ō'acū cū basuta ejeripō'rā baticā weemigū, ¿de'ro weegu masārē 'Bu'iritirā nima', nisari? Ō'acū weesī'rīsere cā'mota'ata basiowe'e", nibosa'a. ²⁰ Niwe'e. Masā tojo busurānojo masā ni'i. Ō'acū musārē wee'care ye'suticā'rōua'a. Sutuwa yéecaru tiru yee'core "¿De'ro weeacjo yu'are a'tiro bajutju yeeri?" nimasītisa'a. ²¹ Di'i yeeri masō co űaro yeemasīsamo. No'o sutuwa añutju bosenua nicā co miuwiřatjare yeemasīsamo. Aperu que'rārē mejō nitju no'o űaro co cšoatjare yeemasīsamo.

²² Masā űa'arō weecā, Ō'acū cū bu'iri da'reatjere, cū tutuasere narē masicā űacu niwī. Tojo weegu cūrē uarosājācā wee'cārārē, cū bu'iri da're bajurioajārē tojo i'acā'cu niwī yujupu. ²³ Marīrē, cū pajaña'rā pe'ere cū añubutiario nisetisere, cū tutuasere masicā űacu niwī. Đuporopu marīrē cū weronjo añurā niato nigū, tojo nicā cū tutuasere cšoato nigū beseyucu niwī. ²⁴ Tojo marīrē besegu, ni'cārērā judío masā wa'teropu nirārē, āpērā judío masā nitirārē beseducawaanu'cōcu niwī. ²⁵ Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu đuporocjāpu Osea Ō'acū ye quetire weremu'tārī masū judío masā nitirā ye cjase Ō'acū ucū'quere a'tiro ojacu niwī:

Yarā masā nitimi'cārārē "Yarā masā nima", nigūsa'a.

Yu'u ma'itimi'cārārē "Yu'u mairā nima", nigūsa'a.

²⁶ "Masā, yarā mejēta ni'i" nino'ca di'taputa tja narē "Ō'acū catinu'cūgū pō'rā nima", nino'rōsa'a, ni ojacu niwī Osea.

²⁷ Israe curuacjārē ye pe'ema Isaía a'tiro ojacu niwī:

Israe pō'rā nucu'poro dia pajiri maa sumutopu nise weronjo pājārā nimirā, pejetirācā yu'ruono'rāsama.

²⁸ Ō'acū cū ni'caronojōta cū ucū'quere queoro weegusami.

Tere wéegu, sojaro me'rā a'ti nucu'cācārārē bu'iri da'regusami, nicu niwī.

²⁹ Cū Isaíaata apeye ojamu'tācu niwī tja:

Ō'acū nipe'tise bu'ipu nigū marī pārāmerārē pejetirācā da'aticāma, đuporocjārāpu Sodoma, Gomorraçjārārē weronjo pe'odijobopī.

Tojo weecā, marī ya curua marībosa'a majā, ni ojacu niwī.

³⁰ To pūrīcārē ¿de'ro nirōuati? A'tiro ni'i. Judío masā nitirā Ō'acū me'rā na añurō niatjere a'maticārā niwā. Tere a'matimirā, Jesucristore ējōpeose me'rā bocacārā niwā. Na ējōpeocā, Ō'acū narē "Añurā, bu'iri marīrā nima", ni i'acu niwī. ³¹ Judío masā pe'e Moisé dutise me'rā Ō'acū me'rā añurō nisi'ricārā nimiwā. Tojo wācūmirā, Moisé duti'quere weeticārā niwā. Tojo weerā Ō'acū me'rā añurō niticārā niwā. ³² ¿De'ro weerā Ō'acū me'rā añurō nitipari? A'tiro ni'i. Jesucristore ējōpeose me'rā mejēta Ō'acū me'rā añurō nisi'ricārā nimiwā. Na basu weetutuase me'rā pe'e tojo nisi'ricārā niwā. Tojo weerā Ō'acū cūu'cu Jesucristore ējōpeotirā Ō'acū tiropu wa'asome. ³³ Tojo weero Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu oja'que queoro wa'acaro niwū. A'tiro ojano'caro niwū Ō'acū macūrē:

Ni'cāgā űtāgā đupogu weronjo ni'cūrē Jerusalēpure đupoguti.

Tigapu u'tayuria buraque'arā weronjo yu'u đupo'care ējōpeotirā, bu'iri da're bajuriono'rāsama.

Cūrē ējōpeorā pe'e "Mejō waro ējōpeocāti", nisome, ni ojano'caro niwū.

10

¹ Acawerērā, Israe curuacjārārē na yu'ruono'cā pūrō űasā'a. Tojo weegu űputu Ō'acūrē sērībosa'a. ² Na Ō'acū űaro añurō weesī'rīmima. Tojo weesī'rīmirā, añurō tu'omasīnu'cōpe'otima. ³ Ō'acū marīrē Jesucristore ējōpeose me'rā "Añurā nima", nisami. Cū tojo nisere ējōpeosī'rītirā, judío masā pe'e na basu weetutuase me'rā añurā nisi'rīmisama. Tojo weerā Ō'acū cū "Weeya" ni'quere weetisama. ⁴ Đuporopu Moisé oja'quepu "Ō'acū cū bese'cu masā űa'arō wee'quere yu'ruogusami", ni ojano'caro niwū. Jesucristota nipe'tise Moisé cū duti'quere weetu'ajanu'cōpe'ocu niwī. Tojo weerā Jesucristore ējōpeose me'rā dia'cū Ō'acū me'rā añurō nita basio'o. Cūrē ējōpeocā, Ō'acū "Añurā, bu'iri marīrā nima", ni i'asami.

⁵ Moisé dutise me'rāma Ō'acū i'orōpu bu'iri marīrā nidutisere Moisé a'tiro ojacu niwī: "Nipe'tise te duti'quere weepe'ogu Ō'acū me'rā ninu'cūcūsami", nicu niwī.

⁶ Ējōpeose me'rā pe'ere Ō'acū i'orōpu bu'iri marīrā nidutise a'tiro ni'i. Marī Jesucristore ējōpeocā, Ō'acū marīrē "Añurā, bu'iri marīrā nima", ni i'asami. Moisé tere a'tiro ojacu niwī: "Ō'acū bese'care marīrē yu'ruodutirā u'musepu mujāa, cūrē

píjijiatiroua'a', ni wáčüticá'ña. ⁷ Tojo nicá 'Wēri'cārā nirōpu ni'cū dijaa, Ō'acū bese'cure píjimūjāatiroua'a', ni wáčüticá'ña", nicu niwī Moisé. Marī basu weetutuase me'rā tere weeta basiowe'e. Jesucristo u'musepu ní'cu dijatitojacu niwī. Tojo nicā, wēri'cārā nirōpu ní'cu masāmūjāatitōjacu niwī. ⁸ Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu te cjasere a'tiro ni'i: "Ō'acū ye queti tu'ota basio'o. Tereta ucū'u. Marī tere ējōpeotoja'a", nicu niwī Moisé. Ūsā te queti Jesucristore ējōpeoroua'a nise quetireta were'e. ⁹ Marī a'tiro wéerā, yu'rurāsa'a. "Jesucristo marī wiogu nimi" nīrā, "Ō'acū Jesucristo wēri'capure masōcu niwī" ni ējōpeorā, yu'rurāsa'a. ¹⁰ Marī Jesucristore ējōpeocā, Ō'acū marirē "Añūrā, bu'iri marirā nima", nimi. Marī cūrē ējōpeosere āpērārē were'e. Te me'rā yu'rurāsa'a.

¹¹ Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu a'tiro ojano'caro niwū: "Ne ni'cū cūrē ējōpeogu 'Mejō warota cūrē ējōpeocāti', nisome", nino'caro niwū. ¹² Ō'acū nipe'tirārē ni'cārōnojō ū'sami. Judío masārē, judío masā nitirārē ne ducawaanu'cōse marī'i. Ō'acū nipe'tirā wiogu ni'cūta nimi. Nipe'tirā cūrē ējōpeose me'rā sērīrārē peje o'oyu'ruo o'ogusami. ¹³ Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu a'tiro ojano'wū: "Nipe'tirā no'o Ō'acūrē na ña'arō wee'quere acobojose sērīrānojō yu'ruono'rāsama. Narē bu'iri da'reesome", niwū.

¹⁴ Tojo nimicā, Jesucristore ējōpeotirā ¿de'ro wee acobojose sērībōsabau? Cū ye quetire tu'otimirā, ¿de'ro wee na ējōpeobosabau? ¿Narē wererā maricā, de'ro na te quetire tu'obosabau? ¹⁵ Ō'acū weredutigu o'óticā, āpērārē wererā wa'atibosama. Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu nīrōnojōta a'tiro ni'i: "Āpērā marirē ejerisājāse queti, añuse quetire miiejacā, pūrō e'cati'", ni ojano'o.

¹⁶ A'te añuse quetire pājārā tu'omirā, nipe'tirā Israe curuacjārā ējōpeotima. Isaía cū oja'caronōjōta a'tiro ni'i: "Ō'acū, ūsā wiogu, ūsā weresere pejetirācā ējōpeoma", ni ojacu niwī. ¹⁷ Jesucristo ye quetire werecā, masā tere tu'oma. Te quetire tu'ōca be'ro ējōpeoma.

¹⁸ Yu'u musārē sērītiña'gūti: ¿Israe curuacjārā tu'omirība te quetire? Tu'opā. Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu a'tiro ojano'wū:

Na werese quetire nipe'tirocjārā tu'obi'acā'sama.

Na werese a'ti amūco nipe'tiropu bususe'sasa'a.

¹⁹ Musārē sērītiña'nemogūti tja. ¿Israe curuacjārā añuse quetire tu'omirā, tu'omasīwetine? Tu'omasīcārā nimiwā. Yu'u tere ninemogū, Moisé cū ní'quere weremu'tāgūti. Ō'acū ucū'quere a'tiro nicu niwī:

Yarā masā mejētare yu'ruogūti.

Tojo narē weecā, musā doerāsa'a.

No'o musā "Tu'omasītima" nīrārē yu'u yu'ruocā, musā uarāsa'a, ni ojacu niwī Moisé.

²⁰ Be'ro Isaía quē'rā Ō'acū cū ucū'quere "To nibosau" nīrō marirō ninemopeocu niwī:

Ne a'mati'cārā pe'e yu'ure bocaco'tecā'ma.

Yu'u nisetisere yu'ure sērītiña'ti'cārā pe'ere ū'owū, tojo ni ojacu niwī Isaía.

²¹ Israe curuacjārā pe'ere Isaía Ō'acū ucū'quere a'tiro nicu niwī: "Ūmucorita yóacā, narē pōtērī ñe'egūti nīgū, omocārī sēmīwū. Na tu'oti, yu'ranu'cāsepījarārē tojo weemīwū", ni ojaturiacu niwī Isaía.

11

Ni'cārērā Israe curuacjārārē Ō'acū bese'que ni'i

¹ Musārē sērītiña'nemogūti tja. ¿Ō'acū Israe curuacjārā yu'ranu'cā'cārārē, yarā masā nisome majā nīgū, cō'awā'cāpari? Cō'awā'cāticu niwī. Yu'u quē'rā Israe curuacjū ni'i. Abrahā pārāmi nituriagu Benjamí ya curuacjū ni'i. ² Duporopu cū yarā masā niato nīgū Ō'acū Israe curuacjārārē besecu niwī. Tojo weegu narē cō'aticu niwī. Musā masīsa'a Ō'acū ye queti weremu'tārī masū Elía cū ní'quere. Cū Ō'acūpūre "Israe curuacjārā bu'iri cuoma", nicu niwī. A'tiro nicu niwī: ³ "Wiogu, Israe curuacjārā mu'u ye queti weremu'tārī masārē wējēcārā niwā. Mu'urē ñubuepeorā, wa'icūrā ūjūamorōpeosere weestedijocārā niwā. Yu'u ni'cūta du'sa'a mu'urē ējōpeogu. Yu'u quē'rārē wējēsī'rīrā, a'marā weema", nicu niwī Elía. ⁴ Cū tojo nicā tu'ogu, Ō'acū cūrē yu'ticu niwī: "Na tojo weemicā, siete mil masā yarārē du'apu. Na Baal wāmetigu queose yee'quere ne ējōpeotima", nicu niwī Ō'acū. Tojo weerā marī masī'i. Ō'acū cū yarā masārē cō'awā'cātisami. ⁵⁻⁶ Ō'acū Elía nīcatero masārē bese'caro weronōjō ni'cārōacā quē'rārē pejetirācā Israe curuacjārārē besesami. Na weesere ū'agū mejēta, besecu niwī. Narē pajaña'gū besecu niwī. Na añūrō wéeca be'ro narē besegu, pajaña'gū mejēta weebopī. Na weetutua'que wapa nibopā.

⁷ A'tiro ni'i. Nipe'tirā Israe curuacjārā Ō'acū me'rā añurō nisi'rīmicārā niwā. Tojo nisi'rīmirā, nipe'tirā cū me'rā añurō niticārā niwā. Cū bese'cārā pūrīcā cū me'rā añurō nicārā niwā. Āpērā cūrē ējōpeotitjārā o'meperi marīrā, tu'otirā weronojō tojacārā niwā. ⁸ Tere ucūrō, Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu a'tiro ojano'wā: “Ō'acū cūrē ējōpeotirārē cū yere tu'omasitīcā weecu niwī. Narē caperi t'atirā, tojo nicā o'meperi tu'otirā weronojō wa'acā weecu niwī. Téé a'tiro nicāpu quē'rārē nidecoti'i yujupū”, ni ojano'wā. ⁹ Davi quē'rā Ō'acūrē a'tiro ucūcu niwī: Israe curuacjārā na bosenuwūrī weewuase me'rā ña'arō weema. Na tojo weecā t'agā, narē bu'iri da'reya.

¹⁰ Narē tu'omasitirā weronojō, t'atirā weronojō wa'acā weeya.

Peje nucūse wuarā, sūcūa wejenu'arō weronojō pi'eticā weeya, nicu niwī Davi.

Judío masā nitirārē yu'ruo'que ni'i

¹¹ Apeye musārē ninemogūti tja. Judío masā Jesucristore ējōpeoticā, Ō'acū narē cō'abutiaticu niwī. Na Ō'acūrē yu'rūnu'cācā, judío masā nitirā pe'ere yu'ruoguti nīgū, tojo weecu niwī. Ō'acū narē añurō weesere t'arā, judío masā ūsā quē'rā tojota uasa'a, ni t'acūudutigū tojo weecu niwī. ¹² Judío masā na Jesucristore ējōpeoticā, āpērā a'ti nucūcācjārārē añurō wa'acaro niwū. Judío masā Ō'acū “Yu'u pō'rārē añuse o'oguti” ni'quere ñe'eticārā niwā. Judío masā nitirā pe'e ñe'ecārā niwā. Judío masā quē'rā Jesucristore ējōpeocā, nipe'tirā a'ti nucūcācjārārē añurō wa'arosa'a.

¹³ Ni'cārōcāma judío masā nitirā se'sarore wereguti. Jesucristo yu'ure musā judío masā nitirārē cū ye quetire weredutigū cūuwī. Tojo weero yu'u t'acā, yu'u da'rāse mejō nise mejēta ni'i. ¹⁴ Apetero weegu yu'u acawererā judío masārē doecā weebosa'a. Ō'acū musārē añurō weesere t'arā, na quē'rā Jesucristore ējōpeobosama. Ējōpeorā, yu'ruono'rāsama. ¹⁵ Ō'acū judío masā cūrē ējōpeotirārē cō'acā, āpērā pe'e cū yarā sājācārā niwā. Judío masā pe'e cūrē ējōpeocā, añuyu'rūarosā'a. Masā wērī'cārāpu masōno'cārā weronojō nīrōsa'a.

¹⁶ Queose me'rā musārē wereguti. Pā wéeca be'ro ni'cāgā Ō'acūrē o'ocā, nipe'ticjapu Ō'acū ye tojasa'a. Yucūgu quē'rā tojota ni'i. Tigū nu'cōrī Ō'acū ye nicā, te dupuri quē'rā Ō'acū ye ni'i. Marī ñecūsūmua Abrahā, Isaa, Jacob tigu nu'cōrī weronojō Ō'acū yarā nima. Tojo weerā marī cū pārāmerā nituriarā mejārōta “Ō'acū yarā nima”, ni t'ano'sama.

¹⁷ Ni'cārērā judío masā olivogu dupucjārā waro weronojō nima. Āpērā ni'cārērārē te dupurire dutecō'a'caro weronojō Ō'acū judío masārē cō'acu niwī. Be'ro te dupuri ni'caropu apegu olivo nucūcūjū dupurire pī'rīwā'dutigū topu yeje du'reo'osami. Tojo weero tigu casero wītāse me'rā nucūcūjū añurō pī'rīwā'rōsa'a. Tojo wee'caro weronojō wa'acaro niwū musā judío masā nitirārē. Ō'acū musārē cū yarā sājācā weecu niwī. Musā judío masā niwe'e. Tojo nitimirā, nipe'tise Ō'acū Abrahā pārāmerā nituriarārē “Añuse o'oguti” ni'quere ñe'erāsa'a. ¹⁸ Tojo wa'a'a nīrā, “Ēsā judío masā nemorō añuyu'rūnu'cā'a”, nīcā'ña. Ō'acū masārē yu'ruose na me'rāta du'pocāticaro niwū. Masā ñecū me'rā mejēta du'pocāticaro niwū.

¹⁹ Musā a'tiro nibosa'a: “Ni'cārē ña'ase dupuri dutecō'ano'caro niwū. Apeye dupuri yejeducayuno'rōtiro tojo weeno'caro niwū”, nibosa'a. “Te weronojō ūsā judío masā nitirārē Ō'acū yarā wa'ato nīgū judío masā pe'ere cō'acu niwī”, nibosa'a. ²⁰ Tojota ni'i, nīrō. Na ējōpeotise ye bu'iri cō'ano'cārā niwā. Musā quē'rā Ō'acūrē ējōpeoticā, yu'ruono'ña marībopā. Musā ējōpeose me'rā dia'cū cū yarā sājācārā niwū. Tojo weerā “Ēsā judío masā yu'ruoro ni'i”, ni wācūtīcā'ña. Ēsā quē'rārē cō'arī nīrā, Ō'acūrē wiopesase me'rā tu'oña'ña. ²¹ Judío masā Ō'acū yarā nimu'tā'cārā niwī. Na ējōpeoticā, Ō'acū narē cō'acu niwī. Cū judío masārē olivo nimu'tā'que dupurire dutecō'a'caro weronojō weecu niwī. Musā judío masā nitirā quē'rārē cūrē ējōpeoticā, tojota weegusami. ²² Ō'acū pajaña'sere, tojo nicā tutuaro me'rā cū bu'iri da'resere wācūña. Cūrē ējōpeotirārē bu'iri da'resami. Musā pūrīcārē pajaña'gū, añurō weesami. Musā cūrē ējōpeonu'cūcā, tojo weegusami. Musā weeticā, cū ña'ase dupuri cō'a'caro weronojō musā quē'rārē cō'agūsami. ²³ Cō'ano'cārā judío masā Jesucristore ējōpeocā, na quē'rārē añurō weegusami. Narē apaturi tīguputa tja mejā dupuri yeje du'reo'o'caro weronojō weegusami. Cū yarā sājācā wéegu, tojo weegusami. Ō'acū tere weemasīmi. ²⁴ Musā judío masā nitirā nucūpu nicju olivo weronojō ni'i. Tojo nimicā, Ō'acū cū yarā sājācā weecu niwī. Judío masā pūrīcā Ō'acū besemu'tā'cārā waro nima. Olivogu warore ote'cu weronojō nima. Tojo weerā musā Ō'acū yarā sājācā, judío masāpua tjasama.

Judío masārē yu'ruoatje ni'i

²⁵ Acawererā, todūporopu masīno'ña marī'quere masīcā ũa'a. Ũsā judío masā yu'ruoro masīyu'rūnu'cā'a ni'ī nīgū, tojo nīgūti. Pājārā judío masā Jesucristore ējōpeotini'ma yujupū. Na o'meperi tu'otirā weronojō nima. Ō'acū “Judío masā nitirā ticarā ējōpeorāsama” ni'caronojōta na ējōpeoca be'ropu judío masā ējōpeorāsama.

²⁶ Tojo wa'acā, nipe'tirā judío masā yu'ruono'rāsama. Ō'acū ye queti o'jāca pūrīpu judío masā na yu'ruatjere a'tiro ojano'wū:

Masārē yu'ruoacju judío masū Jerusalē wāmetiri macāpure etagusami.

Jacob pārāmerā na ña'asere cō'agūsami.

²⁷ “Narē ña'asere acobojočā, queoro wa'arosa'a yu'u todūporopu ni'que”, nicu niwī Ō'acū, ni ojano'caro niwū.

²⁸ Jesucristore ējōpeotijārā, pājārā judío masā Ō'acūrē ī'atu'tirā weronojō nima. Musā judío masā nitirā pe'ere ējōpeodutigu tojo weemi. Tojo weemigū, a'tocatero nīrā judío masārē Ō'acū ma'isami. Ne waropu na ñecūsūmuarē ma'icū niyugu, na quē'rārē ma'isami. ²⁹ Ō'acū cū “Añuse o'ogūti” ni'quere ducayutisami. O'otojanu'cō, ē'matisami. Tojo nicā cū bese'cārārē cō'abutiatisami. ³⁰ Todūporopu musā quē'rā Ō'acūrē yu'rūnu'cācārā niwū. A'tocaterore Ō'acū judío masā yu'rūnu'cācā ī'agū, musā pe'ere pajaña'mi. ³¹ Be'ro tojota wa'arosa'a judío masā quē'rārē. A'tiro nicā na Ō'acūrē yu'rūnu'cāma. Be'ro Ō'acū na quē'rārē pajaña'gūsami. Cū musārē pajaña'caronojō na quē'rārē pajaña'gūsami. ³² A'tiro ni'i. Nipe'tirā Ō'acūrē yu'rūnu'cācā ī'agū, “Ni'cārōnojō bu'iritirā nima”, nicu niwī. Nipe'tirāpure pajaña'gūti nīgū, tojo nicu niwī.

³³ Ō'acū marī ña'arā ni'cārārē pajaña'yu'ruami. Tutuayū'ruami. Nipe'tise masīpe'ocā'mi. Tojo weerā marī cū wācūse, cū weesere masīpōtēotisa'a. Cū de'ro weesere tu'omasīpōtēotisa'a. ³⁴ Ō'acū ye queti o'jāca pūrīpu a'tiro ojano'wū Ō'acū masīsere: “Ō'acū marī wiogu wācūsere ne ni'cū masītisami. Ne ni'cū cūrē 'A'tiro pe'e ũa'a”, nīmasītisami. ³⁵ Ne ni'cū Ō'acūrē apeyenojō o'o wapamoočā weeta basiwē'e”, tojo ni ojano'caro niwū. ³⁶ Nipe'tise a'ti turi cjase, ũmuse cjase cū wee'que dia'cū ni'i. Cū tutuase me'rā nipe'tise ninu'cū'u. Cū ye ni'i. Tojo weerā nipe'tirā Ō'acūrē “Cū añuyū'ruagu, tutuayū'ruagu nimi”, ninu'cūcārā. Tojota weerā.

12*Jesucristore ējōpeorārē weeduti'que ni'i*

¹ Acawererā, Ō'acū marīrē añurō pajaña'nu'cūmi. Tojo weerā Ō'acūrē marī basu marī upu, wācūse, nipe'tise me'rā o'orā. Mu'ū yarā dia'cū ni'i nīrā, Ō'acūrē wiarā. Cū me'rā nibutiarā weronojō weerā. Ō'acū marī me'rā e'caticā ũarā, tojo weerā. Marī a'tiro weese me'rā cūrē ējōpeosere diacjū ī'orāsa'a. ² Marī a'ti ũmucocjārā na weewuasere ī'arā, na weronojō weeticārā. A'tiro pe'e weerā. Marī catiri ũmucore siape me'rā Ō'acū marī wācūsere ducayunu'cūcā'to. Cū marīrē ducayunu'cūcā, marī Ō'acū ũasere “A'tiro ni'i”, nīmasīrāsa'a. Cū ũase añuse dia'cū ni'i. Te ña'ase marīse ni'i. Marī cū ũaro weecā, e'catisami.

³ Ō'acū añurō wéegū, yu'ure musārē cū ye quetire weredutigu cūuwī. Tojo weegu musā nipe'tirārē nīgūti. Ne ni'cū marī weemasītisere “Weecā'amasī'i” niticārōũa'a. Marī weemasīsere queoro wācūme'ricā'rōũa'a. Marīnucū a'tiro wācūrā. “Jesucristore ējōpeoca be'ro cū weemasīse o'o'que pōtēorō weemasī'i”, nīrā. ⁴ Queose me'rā weregūti. Marī upu ni'cā upu nimirō, peje ducawatise cuo'o. Te nipe'tise ni'cārōnojō niwe'e. Mejēcā dia'cū ni'i. Marī caperi me'rā ī'a'a. Marī o'meperi me'rā tu'o'o. Du'pocārī me'rā sija'a. ⁵ Marī Jesucristore ējōpeorā tojota ni'i. Pājārā nimirā, cū me'rā ni'cā upu weronojō ni'i. Marī nipe'tirā ni'cā upupu a'mesu'a'a.

⁶ Marīnucūrē mejēcārī dia'cū weemasīsere cūucū niwī. Cū no'o o'osī'rīsere o'osami. Tojo weerā tere añurō weerā. Āpērārē Ō'acū were'quere wereturiamasīsere o'osami. Cū tere cūucā, marī ējōpeoro ejatuario āpērārē wererā. ⁷ Āpērārē weetamumasīsere cūsami. Tojo cū weecā, āpērārē añurō weetamurā. Āpērārē cū ye cjasere bu'edutigu cūucā, narē añurō bu'erā. ⁸ Āpērārē wācūtutuacā weemasīgūnojō añurō weeya. Āpērārē niyeru o'apeyenojō o'odutise cuogūnojō e'catise me'rā o'oya. “Āpērārē niyeru o'opu” nīrō marīrō o'oya. No'o su'ori dutime'rigūnojō añurō weeya. No'o pajaña'sere cuogūnojō e'catise me'rā weetamuña.

Jesucristore ējōpeorā a'tiro weeroũa'a nise ni'i

⁹ Āpērārē ma'ita'saticā'ña. Diacū ma'ña. Ña'asere yabiya. Āpērārē weetamuse añusenojō pe'ere sirutuya. ¹⁰ Jesucristore ějōpeorā ni'cū pō'rā weronojō a'merī ma'ña. Musā weese me'rā āpērā, āpērā pe'ere añurō wācūdutirā tojo weeya. A'merī wiopesase me'rā ĩ'aña.

¹¹ Ō'acū űaro wéerā, niĵisjaticā'ña. Marī wioġu dutisere tu'sase me'rā weeya.

¹² Ō'acū añurō weegusami nírā, e'catiyuya. Mejēcā wa'acā pi'etirā, wācūtutuaya. Du'ucūurō marīrō Ō'acūrē űubuenu'cūcā'ña.

¹³ Jesure ějōpeorārē apeyenojō du'sacā, musā cuosere ducawaaya. Musā tiropu etarārē añurō ñe'eña.

¹⁴ Musārē ña'arō weerārē “Ō'acū añurō weeato”, ni sērĳbosaya. “Ña'arō weeato”, niticā'ña.

¹⁵ Āpērā e'catirārē e'catitamuña. Āpērā utirārē utitamuña.

¹⁶ Ni'cārōnojō, ni'cārō me'rā añurō nisetiburoya. “Yū'u āpērā yū'rũoro ni'i”, ni wācūtīcā'ña. Tojo weronojō o'orā, mejō nírā me'rā ni'cārōnojō nisetiya. “Masīġū waro ni'i”, niticā'ña.

¹⁷ Musārē ña'arō weecā, narē a'meticā'ña. Nipe'tirā ĩ'orōpure “Añuse dia'cū weerouasato”, ni wācūtutuaya. ¹⁸ No'o musā weepōtōorō, nipe'tirā me'rā añurō nisetiya. Ejerisājāse me'rā nisetiya. ¹⁹ Acawererā yū'u mairā, musārē weregati. Musā basu a'merī wapaticā'ña. Ō'acū musārē ña'arō weerārē bu'iri da'regusami. Cū ye queti ojāca pūrĳpu a'tiro ojeoro caro niwū: “Yū'u ni'i masārē bu'iri da'reacĳu. Na ña'arō wee'que wapare queoro bu'iri da'regusa'a”, nicu niwī marī wioġu. ²⁰ Apeye ojanemona'wū: “Mū'urē ĩ'atu'tiġu űjaboacā, cūrē ecaya. Cū acowuocā, tīaña. Mū'u cūrē tojo añurō weecā, cū ña'arō wee'quere bopoyagusami”, ni ojano'wū. ²¹ Ña'asere musā di'ócūuno'ticā'ña. A'tiro pe'e weeya. Musā añurō weese me'rā pe'e ña'asere docaque'acā weeya.

13

¹ Ō'acū dia'cū a'ti nucūcācĳārā wiorā dutirārē sōrōmi. Cū cūu'cārā nima. Tojo weerā nipe'tirā añurō yū'tiya narē. ² No'o cū wiorārē yū'rũnu'cāġū, Ō'acū duti'quere yū'rũnu'cāġūta weemi. Musā wa'tero nírā wiorā musārē duticā űami. Tojo weegu narē yū'rũnu'cārārē Ō'acū bu'iri da'regusami. ³ Wiorā añurō weerārē uise o'otima. Ña'arō weerā pe'ere uise o'osama. Uitirāta nisetis'ĳrĳrā, añurō weeya. Musā tojo weecā, wiorā “Musā añurō wee'e”, nírāsama. ⁴ Ō'acū musā ye niatjere narē sōrōcu niwī. Tojo weerā ña'arō wéerā pūrĳcā, uiya. Wiorā ña'arō weerārē bu'iri da'rerā, Ō'acū dutiro weerā weema. Ō'acū ña'arō weerārē bu'iri da'reedutigu wiorārē cūucu niwī. ⁵ Tojo weerā marī wiorā dutisere yū'tirowa'a. Bu'iri da'rerĳ nírā dia'cū, yū'titicā'rōua'a. Ō'acū marĳrē wiorā duticā űami nírā pe'e, na dutisere queoro yū'time'ĳicā'rōua'a. ⁶ Wiorā na da'rasere queoro wéerā, Ō'acūrē da'raco'terā weronojō nima. Tojo weerā na wapayedutisenojōrē wapayeya.

⁷ Na wiorā dutisereta queoro weeya. Na wapayeduticā, wapayeya. Na wiorā nise bu'iri wiopesase me'rā narē ĩ'aña. Narē añurō wācūña.

⁸ Āpērārē wapamooticā'ña. Maata wapayepe'ocā'ña. A'merī ma'ise pe'e pe'timasĳtisa'a. Tojo weerā a'merī ma'ĩnu'cūcā'ña. No'o āpērārē maigūnojō Ō'acū dutise cūu'quere queoro weegu weemi. ⁹ Ō'acū a'tere dutise cūucu niwī. “Musā nũmosānumia nitirārē, marāpusumua nitirārē a'metārāticā'ña. Āpērārē wĳjēcō'aticā'ña. Yajaticā'ña. Āpērā yere uoticā'ña” ni, dutise cūucu niwī. A'te, tojo nicā nipe'tise apeye dutise cūu'quere ni'cārōpũta neonu'cōmasĳi. A'tiro ni'i. Musā, musā basu ma'ĩronojōta musā tiropu nírārē ma'ña, ni'i. ¹⁰ Marī ma'ise cuorā, marī tiropu nírārē ña'arō weesome. Tojo weerā narē ma'ĩrā, Ō'acū dutise cūu'quere weepe'ocā'a.

¹¹ A'tere ni'cārōacā marī catiriterore wācūrōua'a. Cārĳrā weronojō niticā'rā. Jesū cū apaturi a'tiatjere añurō tu'oña'a, wācūnrūrā. Marī Ō'acū tiropu wa'atjo cā'rōacā du'sasa'a. Marī ne waro Jesucristore ějōpeowā'cōrā, “Ŭ'musepu marī wa'atje du'sayū'rua'a”, nimiwū. Ni'cārōacārē marī masĳi. “Cā'rōacā du'sa'a Jesucristo apaturi a'tiatje”, ni'i. ¹² A'tiro nicārē ña'arō weese yū'rũmajā wa'a'a. Ni'cārōacārē bo'remujātiro weronojō Jesucristo a'tiatjo cā'rō du'sa'a. Tojo weerā marī ña'asere masā ñamipũ weewuasennojōrē weedu'uroua'a. A'tiro pe'e weerōua'a. Añuse, űmāco masā ĩ'orōpu weesennojō dia'cūrē weerōua'a. Marī Ō'acū yere wéerā, ña'arō weesere du'upe'ocā'rāsa'a. ¹³ Ŭmāco, bajuyoropu weesetironojō weerōua'a. Bosenuma nicā que'a, caricūtīcā'rā. Numia me'rā ña'arō weeticā'rā. Numia quē'rā, űmua me'rā ña'arō

weeticã'ña. A'pepũrĩse me'rã tu'oña'ticã'rã. Āpērã yere uoticã'rã. ¹⁴ A'tiro pe'e weerã. Marĩ wioḡu Jesucristo weetamuse me'rã cũ weronjoḡ añurõ nisetirã. Cũrẽ nemorõ masĩnemorã. Marĩ ña'arõ uaripejasere weesĩ'rĩrã, "A'tiro weerãti", ni wãcũticã'rã. Tere weedu'urã.

14

Ējõpeotutuarã, ējõpeotutuatirã cjase ni'i
(1Co 8.1-13)

¹ Ni'cũ Jesucristore ējõpeomigũ, cũ ējõpeotutuatigu musã me'rã nisi'ricã, ũrũsãtirãta, cũrẽ ñe'eña. Cũrẽ "A'tiro weecã ua'a" nitrãta, ñe'eña. Cũrẽ "To ñe'ebosau" nitrãta, ñe'eña. ² Āpērã Jesucristore ējõpeorã "Marĩ nipe'tise ba'acã, añu ni'i", nima. Āpērã pe'e Jesucristore ējõpeotutuatirã "Marĩ di'iro ba'arã, Ō'acũrẽ yu'rũnũ'cãbosa'a", ni wãcũsama. Tojo weerã otese dia'cũrẽ ba'asama. ³ Nipe'tise ba'agu pe'e di'iro ba'atigũre i'acõ'aticã'to. Di'iro ba'atigu pe'e quẽ'rã nipe'tise ba'agũre "Mu'u di'iro ba'acã, ña'a ni'i", niticã'to. Nipe'tise ba'agũre Ō'acũ yagu sãjãcã weetojacu niwĩ. ⁴ Marĩ apĩrẽ da'raco'tegũre "Mu'u ña'arõ wee'e", nĩmasĩwe'e. Cũ wioḡu dia'cũ tojo nĩmasĩsami. Marĩ Jesucristore ējõpeorã quẽ'rãrẽ tojota ni'i. Āpērã Jesucristore ējõpeorãrẽ "Ña'arõ weema", nĩmasĩwe'e. Ō'acũ na wioḡu nimi. Cũ ni'cũta narẽ "Añurõ wee'e", o "Ña'arõ wee'e", nĩmasĩsami. Marĩ wioḡu cũ yarãrẽ ējõpeotutuacã weemasĩmi.

⁵ Apeye ninemogũti. Ni'cãrẽrã "Ni'cãrẽ nũmũrĩ yu'rũoro ape nũmũ Ō'acũrẽ ñũbuepeorõua'a", nisama. Āpērã pe'e "Nipe'tise nũmũrĩ ni'cãrõnojoḡ Ō'acũ ye ni'i", nisama. Masãnũcũ "Ō'acũ yu'u a'tiro weecã uasami", nĩrõua'a. ⁶ Ni'cũ, ni'cã nũmũrẽ "Ō'acũ ya nũmũ waro ni'i" nigũnojoḡ Ō'acũrẽ ējõpeoacju tojo nisami. Apĩ nipe'tise nũmũrĩrẽ ni'cãrõnojoḡ wãcũḡu quẽ'rã Ō'acũrẽ ējõpeoacju tojo nisami. Nipe'tisere ba'agu quẽ'rã Ō'acũrẽ ējõpeoacju tojo weesami. Cũ ba'asere e'catise o'osami. Apĩ di'irore ba'atigu quẽ'rã Ō'acũrẽ ējõpeogu ba'atisami. Cũ, cũ ba'asenojõrẽ Ō'acũrẽ e'catise o'osami.

⁷ Marĩ catiri uũmũcore marĩ se'saro niwe'e. Wẽrĩrã quẽ'rã marĩ se'saro nisome. Marĩ catirã, wẽrĩ'cãrã Jesucristo yarã ni'i. ⁸ Marĩ catiro põtẽorõ Jesucristo uarõnojoḡ weesĩ'rĩi. Wẽrĩrã quẽ'rã cũ me'rã catirãti nĩrã, wẽrĩrãsa'a. Tojo weerã catirã, wẽrĩ'cãrã Jesucristo yarã ni'i. Cũ marĩ wioḡu marĩrẽ su'ori nigũ nimi. ⁹ A'tiro ni'i. Cristo wẽrĩcu niwĩ. Wẽrĩtoja, masãcu niwĩ. Nipe'tirã catirã, wẽrĩ'cãrã wioḡu nigũti nigũ, tojo weecu niwĩ.

¹⁰ Tojo weerã ¿de'ro weerã musã āpērã Jesucristore ējõpeorãrẽ "Ña'arõ weerã weema" niti? ¿De'ro weerã narẽ tojo i'acõ'ati? Marĩ nipe'tirã Ō'acũ masãrẽ beseri nũmũ nicã, marĩ wee'quenũcũrẽ beseno'rãsa'a. Tojo weerã Jesucristore ējõpeorã marĩ acawererãrẽ "Tojo weema", niticã'rõua'a. ¹¹ Ō'acũ ye queti o'jãca pũrĩpu Ō'acũ cũ ni'quere a'tiro o'jano'wũ:

Yu'u catigu ni'i.

Yu'u ucũse diacjũ warota ni'i.

Nipe'tirã yu'ure ejaque'arãsama.

Nipe'tirãputa yu'ure "Mu'u Ō'acũ añugũ, tutuagu ni'i", nĩrãsama, ni o'jano'wũ.

¹² Te o'jano'quere tu'orã, marĩ masĩ'i, marĩnũcũ a'ti turĩpu marĩ wee'quere Ō'acũrẽ wererãsa'a.

Musã acawererã Jesucristore ējõpeorãrẽ na ējõpeosere dojorẽticã'ña nise ni'i

¹³ Marĩ, marĩ wee'quere Ō'acũrẽ wererãsa'a nĩrã, a'merĩ ucjaticã'rã. A'tiro pe'e ua'a. Ne apeyenojoḡ na ējõpeosere dojorẽcã weeticã'rã. Tojo nicã narẽ ña'arõ weecã weeticã'rã. ¹⁴ Yu'u marĩ wioḡu Jesure ējõpeotjãḡũ, a'tiro masĩ'i. Nipe'tise yu'u ba'ase añuse ni'i. Apĩ pe'ema "Apeyenojoḡ yu'u ba'ase ña'a ni'i" nicã, cũrẽ diacjũta ña'a nisa'a. ¹⁵ Mu'u āpērã na ba'aya marĩsere ba'acã, apĩ ña'arõ tu'oña'bosami. Mu'u tojo weẽgu, cũrẽ ma'igũ mejẽta wee'e. Cristo cũ quẽ'rãrẽ wẽrĩbosacu niwĩ. Tojo weegu mu'u ba'ase me'rã apĩrẽ ējõpeodu'ucã weeticã'ña. ¹⁶ Mu'uma mu'u weese añu nibosa'a. Apĩ pe'ere ña'a nibosa'a. Tojo weese me'rã āpẽrãrẽ ña'arõ wãcũcã weeticã'ña. ¹⁷ Ō'acũ marĩ wioḡu ye cjase ba'a, sĩ'rĩ weese mejẽta ni'i. A'te pe'e nibutia'a. Ō'acũ uaro weenu'cũse, tojo nicã āpērã me'rã añurõ nicã'se, a'merĩ e'caticã weese pe'e nibutia'a. Te Espĩritu Santu weetamuse me'rã weeno'o. ¹⁸ A'tiro weegũ Jesucristo uarõnojoḡ weegu weemi. Ō'acũ i'orõpũre "Añurõ weegu weemi", nino'sami. Tojo nicã masã quẽ'rã cũrẽ "Añurõta weegu weemi", nisama.

¹⁹ Tojo weerā ni'cārō me'rā añurō wejepeo ejerisājāsenojōrē a'marā. Marīrē te ni'cārō me'rā nisetise Jesucristore nemorō ējōpeorā, a'merī weetamurāsa'a. ²⁰ Musā ba'ase me'rā apī Jesucristore ējōpeosere dojorētīcā'ña. Nirōta nipe'tise ba'ase añu ni'i, añurō pe'e. Musā āpērā na ba'aya marīsenojōrē ba'acā ī'arā, na quē'rā ba'abosama. "Tere ba'arā, ña'arō wee'e" ni wācūmirā, musārē ī'acūurā, tojo weebosama. Tojo wācūrā, tere ba'arā, ña'arō weema. Tojo weerā musā tere ba'arā, narē ña'arō weecā weebosa'a. Musā tojo weese ña'a ni'i. ²¹ Marī apī ējōpeotutuatiḡure Jesucristore ējōpeodu'ucā weebosa'a nīrā, a'tiro weeroua'a. Cā di'iro ba'atisere ba'aticā'rōua'a. Vīno cā sī'rītīserē sī'rītīcā'rōua'a. No'o apeyenojō cārē Jesucristore ējōpeodu'ucā weesenojōrē weeticā'rōua'a. ²² "Nipe'tise yu'u weese añu ni'i" ni tu'oña'gūnojō Ō'acū se'sarore wereya. Āpērā ējōpeose dojorētīḡu, bu'iri marīḡū tu'oña'gū e'catīḡu nīmī. ²³ Apī apeyenojōrē ba'agu, "To ba'abosau" ni tu'oña'ba'agu, bu'iri cūomi. A'tiro ni'i. "Yu'u ba'ase Ō'acū ī'orōpūre añurōsa'a" nitīmīḡū ba'acā, ña'a ni'i. "Nipe'tise marī weese Ō'acū ī'orōpūre queoro ni'i" ni tu'oña'tīmīrā weese ña'a ni'i.

15

Marī ye dia'cārē wācūtīcā'rōua'a nise ni'i

¹ Marī ējōpeotutuārā āpērā ējōpeotutuātīrārē weetamurōua'a. Marī tu'sase dia'cārē weeticā'rōua'a. ² Āpērā ye niatjere wācūrōua'a. Narē nemorō ējōpeotutuato nīrā tojo weeroua'a. ³ Cristomarīcā cā tu'sase dia'cārē weeticu niwī. Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu Cristo cā pacure nī'quere a'tiro ojano'wū: Nipe'tise mū'urē ī'atu'tīrā mū'urē ña'arō ucūrā, yu'u pe'ere weequeō'orā weema, ni ojano'caro niwā.

⁴ Nipe'tise todūporopū Ō'acū ye queti oja'que marīrē masīdūtiro ojano'caro niwā. Marī ña'arō yu'rurā, te oja'quere bu'erā, nū'cāpo'o. Wācūtutuanemo'o. Tojo weerā Ō'acū cā weeatjere e'catise me'rā yucue'e. ⁵ Ō'acū marīrē mejēcā wa'acā, wācūtutuačā weesamī. Marīrē e'caticā weesamī. Cā Jesucristo uaronojō musārē ni'cārō me'rā nisetīcā weeato. ⁶ Tojo weerā musā ni'cārōputa wācūsetīrā, a'tiro weerāsa'a. Ō'acū, marī wīogu Jesucristo pacure ni'cārō me'rā "Mū'u añuyu'rua'a", nīrāsa'a.

Judío masā nitīrārē Jesucristo ye quetire were'que ni'i

⁷ Marī Ō'acūrē ni'cārō me'rā ējōpeorā nitjīarā, āpērārē ñe'erōua'a. Jesucristomarīcā marīrē ñe'ecu niwī. Tojo weerā Ō'acūrē "Añubutiamī" nidutīrā, marī quē'rā āpērārē ñe'erōua'a. ⁸ Yu'u ucūḡū, "Ō'acū marī ñecāsūmuarē cū 'Weegūtī' nī'quere queoro weegu weemī", niḡū wee'e. Jesucristota judío masārē weetamugū a'ticu niwī nīḡū, tojo ni'i. Cā tojo weese me'rā Ō'acū cā diacjū nisere ī'ocu niwī. ⁹ Tojo nicā judío masā nitīrā "Ō'acū ūsārē pajaña'gū, añuyu'ruamī" nidutīḡu Jesucristo a'ticu niwī. Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu Ō'acū bese'cu Cristo cā pacure ucū'quere a'tiro ojano'wū: Judío masā nitīrā wa'teropū mū'urē e'catipeogūtī.

Ō'acū masīyu'ruagu nīmī nīḡū, basapeogūtī.

¹⁰ Aperopū quē'rārē a'tiro ojano'wū:

Judío masā nitīrā, Ō'acū yarā judío masā me'rā e'catiya.

¹¹ Aperopū quē'rārē ninemowū:

Nipe'tīrā judío masā nitīrā Ō'acūrē e'catipeorā, "Mū'u añuyu'ruagu ni'i", niña.

Nipe'tirocjarāputa Ō'acū añubutiasere e'catipeoya, ni ojano'wū.

¹² Isaía quē'rā a'tiro ojacu niwī:

Isaī pārāmi nituriagu bajuagusamī.

Cā judío masā nitīrā wīogu niacjū niḡūsamī.

Na cūrē "Ūsārē yu'ruogu nīmī", ni ējōpeorāsama, ni ojano'wū.

¹³ Ō'acū marīrē cū añurō weeatjere e'catiyusere o'ogu nīmī. Musārē cūrē ējōpeorārē e'catise, ejerisājāse o'oato. Tojo weerā musā Espīritu Santu weetamurō me'rā uputu e'catiyurāsa'a.

¹⁴ Yu'u acawererā, musārē a'tiro tu'oña'a. Musā āpērārē añurō weesa'a. Jesucristo yere añurō masīsa'a. A'merī werecasamasīsa'a. ¹⁵ Musā tojo weemīcā, a'ti pūrīpūre musārē tutuaro me'rā oja'a. Musā tu'o'quere acobojoiticā'to nīḡū tojo wee'e. Ō'acū yu'ure añurō wéegū, Jesucristo yere musārē bu'edutīḡu cūuwī. ¹⁶ Tere weregu, judío masā nitīrā na Jesucristore ējōpeocā uasā'a. Pa'ia wa'icūrārē Ō'acūrē o'oro weronojōta yu'u judío masā nitīrārē cūrē wiasī'rīsa'a. Espīritu Santu narē Ō'acū yarā sājācā weegusamī. Tojo weecā Ō'acū narē, "Yarā nīma", ni ñe'egūsamī.

¹⁷ Jesucristo weetamurō me'rā Ō'acū cūu'quere añurō wee'e. Tojo weegu yu'u da'rasere añurō tu'oña'a. ¹⁸ Jesucristo yu'u me'rā wee'que dia'cūrē musārē weregūti. Musā judío masā nitirārē ējōpeocā uasāgū yu'ure weetamuwī. Yu'u bu'ese me'rā, tojo nicā yu'u wee'quere ī'arā, musā judío masā nitirārē ējōpeocā weewī. ¹⁹ Apeye quē'rārē Ō'acū tutuaro me'rā weesere wee'owū. Tojo nicā Espiritu Santu tutuase me'rā bu'ewa. A'tere wéégū, Jerusalē me'rā werenu'cāwū. Téé Ilirico wāmetiropu Jesucristo masārē yu'raose quetire weretuogu ejawū. ²⁰ Āpērā bu'eno'ña marirōpure Jesucristo ye quetire weremu'sī werewū. Āpērā na were'quepure werebu'ipeotiwa. ²¹ Yu'u tojo weese Ō'acū ye queti o'jáca pūrīpu oja'caronojōta wa'awū. A'tiro o'jano'caro niwā: Cū ye quetire ne ni'cāti masīti'cārā wereno'rāsama. Cū yere na tu'oti'quere tu'omasīrāsama, ni o'jano'wū.

Pablo Romapu wa'atje ni'i

²² Yu'u peje macārīpu bu'esijayugu, musā tiropu wa'amasītisa'a yujupu. ²³ Ni'cārōacārē te macārīpu bu'etoja'a. Peje cū'marī musā tiropu wa'asī'rī'cu niṭjāgū, be'rocure topure wa'agūti. ²⁴ España pu wa'agūti. Topu wa'agu, musā tiro Romapu yu'ruagūti. Musārē ī'a, e'cati, cārō niqejogūti. Be'ro yu'ure España pu wa'atjere weetamuara. ²⁵ Ni'cārōacā Jerusalēpu wa'anīgūti yujupu. Jesucristore ējōpeorārē weetamugū niyeru miagū weegūti. ²⁶ Jesucristore ējōpeose cururicjārā Macedonia, tojo nicā Acaya di'tacjārā niyeru sērīneocārā niwā. Jerusalēpu nīrā pajasecuorā Jesucristore ējōpeorārē o'orātīrā tojo weecārā niwā. Tojo weegu te niyeru Jerusalēpu o'ogu wa'agūti. ²⁷ Judío masā nitirā Macedonia, Acayapu nīrā a'tiro wācūcārā niwā. Judío masā Jerusalēpu nīrārē weetamurūa'a. Na tojo wācūse añu nicaro niwā. A'tiro ni'i. Judío masā, judío masā nitirā pe'ere Jesucristo ye quetire werewā'cōcārā niwā. Tojo nicā judío masā nitirā Jesucristore ējōpeocā, a'tiro wa'acaro niwā. Ō'acū judío masārē "Ō'ogūti" nī'que pe'ere ñe'ecārā niwā. Tojo weerā judío masā nitirā, judío masā pajasecuorārē niyeru, na cuosere o'oroua'a. ²⁸ Yu'u te niyeru Jerusalēcārāre o'otojagu, España pu wa'agu, musārē ī'ayu'ruwā'cāgūti. ²⁹ Yu'u musā tiropu wa'agu, Jesucristo ye añusere musārē miiejagusa'a.

³⁰ Yu'u acawererā, musā Jesucristore ējōpeo'o. Espiritu Santu marīrē a'merī ma'icā weemi. Tojo weegu musārē a'tiro weecā uasa'a. Yu'ure weetamurā, yé niatjere Ō'acūrē sērībosaya. ³¹ A'tiro sērībosaya yu'ure. Judeapu nīrā Jesucristore ējōpeotīrā yu'ure ña'arō weeticā'to. Tojo nicā Jesucristore ējōpeorā Jerusalēcārā yu'u miasere e'catise me'rā pōtērī ñe'eato. ³² Tojo weecā, Ō'acū cū uacā, musā tiropu yu'u e'catise me'rā etagusa'a. Topu soogusa'a. ³³ Ō'acū ejerisājāsere, añurō nicā'sere o'ogu musā nipe'tīrā me'rā niato. Tojota weeato.

16

Romacjārāpure añudutise o'o'que ni'i

¹ Ni'cō Jesucristore ējōpeogo Febe wāmetigo musā tiropu wa'ago weemo. Co Jesucristore ējōpeorā Cencrea wāmetiri macācārārē weetamugō nimo. ² Musā Jesucristore ējōpeorā e'catise me'rā core ñe'eña. Marī Jesucristore ējōpeorārē añurō ñe'erōua'a. Co pājārārē weetamuco niwō. Yu'u quē'rārē weetamuwō. Tojo weerā core apeyenojō da'sacā, o'oya.

³ Aquila, cū nāmo Priscila añuato. Yu'u Jesucristo yere bu'ecā, na quē'rā yu'ure bu'etamuwā. ⁴ Āpērā yu'ure wējēsī'rīcā, yu'ure weetamuwā. Na quē'rārē wējētawiomīcā, tojo weewā. Na tojo wee'quere yu'u dia'cū e'catise o'owe'e. Nipe'tīrā āpērā judío masā nitirā Jesucristore ējōpeorā e'catise o'oma. ⁵ Jesucristore ējōpeorā Aquila ya wi'ipu nerēwuarā quē'rā añuato. Apī yu'u ma'igū Epeneto añuato. Cūta Asiapure āpērā duporo Jesucristore ējōpeomū'tā'cu nīmī. ⁶ María quē'rā añuato. Musā me'rā Ō'acū cjasere uputu da'ramo. ⁷ Yu'u acawererā judío masā Andrónico, Junias añuato. Na quē'rā yu'u me'rā bu'iri da'leri wi'ipu niwā. Na yu'u duporo Jesucristore ējōpeocārā niwā. Jesucristo besecū'cārā narē "Añurā nima", nisama.

⁸ Jesucristore ējōpeogu yu'u ma'igū Ampliato añuato. ⁹ Urbano, ūsārē Jesucristo ye quetire weretamugū añuato. Tojo nicā yu'u ma'igū Estaquis añuato. ¹⁰ Apeles quē'rā añuato. Cū Jesucristore añurō ējōpeomi. Nipe'tise cū weesere ī'arā, "Jesucristore añurō ējōpeogu nīmī", ni ī'a'a. Aristóbulo ya wi'icjārā quē'rā añuato. ¹¹ Apī yu'u acaweregu, judío masū Herodión añuato. Tojo nicā Narciso ya wi'icjārā Jesucristore ējōpeorā añuato. ¹² Trifena, Trifosa na quē'rā añuato. Na numia marī wioгу Jesucristo yere pūrō da'rama. Ūsā ma'igō Pérsida quē'rā marī wioгу Jesucristo ye cjasere uputu da'ramo. Co

quē'rā añuato. ¹³ Rufo añuato. Nipe'tirā cūrē “Jesucristore añurō ējōpeomi”, nima. Cū paco quē'rā añuato. Core yu'u pacore weronjō ī'a'a. ¹⁴ Asíncrito, Flegonte, Hermes, Patrobas, Hermas, āpērā Jesucristore ējōpeorā na me'rā nirā añuato. ¹⁵ Filólogo, Julia, Nereo, tojo nicā cū acabijo Olimpás, nipe'tirā Ō'acū cū yarārē cūu'cārā na tiropu nirā añuato.

¹⁶ A'merī ma'ise me'rā añudutiya. Nipe'tirā Jesucristore ējōpeose cururicjārā musārē añudutima.

¹⁷ Yu'u acawererā, ni'cārērā musā tiropu nirā ducawaticā weesī'rīsama. Na tojo weeri nirā, tu'omasīña. Musārē ējōpeosere dojorēsama. Musārē bu'e'que mejētare weesama. Tojo weerā narē ba'patiticā'ña. Na bu'esere ne tu'otićā'ña. ¹⁸ Na marī wioḡu Jesucristo űaro weerā mejēta weesama. Na no'o űaro weesī'rīrō weesama. Na añurō ű'ssaro ucūme'rīse me'rā, diacjū ucūrā weronjō ucūsama. Ūpatu waro masītutuaturārē weeta'sa ējōpeocā weesama. ¹⁹ Musā pūrīcā añurō Jesucristo űaro weesa'a. Nipe'tirā tojo nima musārē. Tojo weegū musā me'rā pūrō e'cati'i. Musārē añusera masīcā űasā'a. Ne ña'ase pe'ema masīdutīḡu űasāwe'e. ²⁰ Ō'acū āpērā me'rā añurō nicā'sere o'ogū nimi. Cā'rōacā be'ro cūta musārē wātīrē docaque'acā weegusami. Jesú marī wioḡu musārē añurō weeato.

²¹ Timoteo yu'u me'rā Jesucristo ye quetire werecusiatamugū musārē añudutimi. Yu'u acawererā judío masā Lucio, Jasō, Sosípater na quē'rā añudutima.

²² Yu'u a'ti pūrīrē Pablōre ojabosagū, Tercio wāmeti'i. Yu'u Jesucristore ējōpeogū musārē añuduti'i.

²³ Gayo musārē añudutimi. Jesucristore ējōpeorā cū ya wi'ipu nerēwūama. Yu'u Pablo ti wi'ipu cājī'i. Erasto a'ti macā cjase da'rasere dutīḡu, narē niyeru co'tegū añudutimi. Tojo nicā apī Jesucristore ējōpeogū Cuarto añudutimi.

²⁴ Marī wioḡu Jesucristo musā nipe'tirārē añurō weeato.

²⁵⁻²⁶ Marī Ō'acūrē e'catipeorā, “Añuyū'ruami”, nirā. Marī wioḡu Jesucristo ye queti me'rā Ō'acū marīrē nemorō ējōpeocā weemasīmi. Duporopure nipe'tirā masārē yu'rūose quetire masīno'ña marīcaro niwū. A'tocaterore majā Ō'acū ye queti weremu'tārī masā na oja'que me'rā masīno'o. Ō'acū catīnu'cūḡū tojo wereduticu niwī. Yu'u quē'rā Jesucristo ye quetire were'e. Ō'acū nipe'tise cururicjārārē cūrē ējōpeo, cū űaro weecā űasami.

²⁷ Ō'acū ni'cūta nimi. Cū ni'cūta nipe'tisere masīpe'ocā'mi. Tojo weerā Jesucristo weetamurō me'rā Ō'acūrē “Tutuayū'ruami”, ni ējōpeonu'cūcārā. Tojota weerā.

Tocā'rōta oja'a.

Pablo

Pablo Corintocjārārē ojamu'tāca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojanopā nise ni'i

Pablo Jesucristore ējōpeorā Corintocjārārē ojacu niwī. Cū ojacaterore Éfesopu nicu niwī. Cūta Corintocjārārē ne waropure Jesucristo ye quetire were, cārē ējōpeori curuacjārā sājācā weecu niwī.

Titare cū Jesucristo ye quetire bu'esijanu'cāca be'ro puati wa'aro weecaro niwū.

Topure judío masā nerēwuaropu bu'ecu niwī. Cūrē topu nigūrē cō'awirōcā'cārā niwā. Titare Corintocjārā me'rā ni'cā cū'ma ape cū'ma deco tojacu niwī.

Be'ro Corintocjārārē cū bu'e'quere queoro weeticā tu'ogu, a'ti pūrīrē ojacu niwī. Cū ojawuaronojōta añudutinu'cācu niwī. Yapatigupua Judeacjārā pajasecuorārē weetamuse cjasere, cū basu de'ro weeatjere ucūyapaticu niwā.

Pablo Corintocjārārē oja'que ni'i

¹ Yu'u Pablo, Sóstenes me'rā musārē añuduti'i. Cū quērā Jesucristore ējōpeogu marī acaweregu nimi. Ō'acū cū ūa'caronojōta yu'ure Jesucristo ye quetire weredutigu besecūcu niwī. ² Yu'u a'ti pūrīrē musā Corintopu nirārē oja'a. Musā Jesucristore ējōpeorā Ō'acū ya curuacjārārē oja'a. Musā Jesucristo me'rā nīrā, Ō'acū yarā ni'i. Ō'acū musārē cū yarā niato nīgū besecu niwī. Nipe'tirocjarā Jesucristore ējōpeorārē tojo besecu niwī. Jesucristo nipe'tirā cūrē ējōpeorā wiogu nimi. Tojo nicā marī wiogu nimi.

³ Ō'acū marī pacu, tojo nicā Jesucristo marī wiogu musārē añurō weeato. Musārē ejerisājācā weeato.

Ō'acū Jesucristore ējōpeorārē weetamuse ni'i

⁴ Musā Jesucristore ējōpeorā niyucā, Ō'acū musārē añurō weecu niwī. Cū tojo weesere ī'agū, cūrē e'catise o'onu'cū'u. ⁵ Musā Jesucristo yarā niyucā, Ō'acū musārē cū ye cjasē nipe'tise añusere o'ocu niwī. Tere o'ogu, musārē cū yere añurō masicā weecu niwī. Āpērārē musā cū ye quetire añurō wereturiacā weecu niwī. ⁶ Yu'u "Cristo musārē añurō weegusami", niwū. Cū yarā sājācā, yu'u ni'caronojōta wa'awu musārē. ⁷ Tojo weerā musā Ō'acū o'osere cuope'ocā'a. Marī wiogu Jesucristo a'tiatjere yucueri curare Ō'acū musārē o'ose du'sawe'e. ⁸ Cū tutuasere musārē o'onu'cūgūsami. Cūrē ējōpeocā weenu'cūgūsami. Téé a'ti umuco pe'ticāpu tojo weedu'ugusami. Tojo weerā marī wiogu Jesucristo a'ticā, bu'iri marīrā nīrāsa'a. ⁹ Ō'acū cū ni'quere queoro weemi. Cūta musārē besecu niwī. Cū macū Jesucristo marī wiogu me'rā añurō nidutigu besecu niwī.

Pablo Corintocjārārē "A'merī ducawatiticā'ña" ni'que ni'i

¹⁰ Acawererā, Jesucristo dutiro me'rā musārē a'tiro nigūti. Musā ni'cārōnojō wācūña. Musā ucūse me'rā ducawatiticā'ña. E'catise me'rā a'merī ucūña. Ni'cārōnojō wācū nisetiya. ¹¹ Yu'ure Cloé wāmetigo ya wi'icjārā musā a'merī ī'asī'rītise quetire werewā. ¹² A'tiro werewā: "Masānucū mejēcā dia'cū wācūsetiama", niwā. Musā a'tiro ucūaporo: "Ēsā Pablo ya curuacjārā ni'i." Āpērā "Apolo ya curuacjārā", "Pedro ya curuacjārā", tojo nicā "Cristo ya curuacjārā ni'i", niaporo. Tojo weerā no'o ūaro wācūma'acā'poro. ¹³ Tojo wācūticā'rōua'a. Marī Cristore ējōpeorā ni'i. Tojo weerā ni'cā curuata ni'i. Marīrē ducawaase marī'i. Yu'u Cristo niwe'e. Musā ye niatjere curusapu wērībosatiwū. "Pablore ējōpeorārē wāmeyeno'rōsa'a", nino'ña marīwū. ¹⁴ Ō'acūrē e'catise o'o'o. Crispo, tojo nicā Gayo dia'cūrē wāmeyegu, queorota weewu. ¹⁵ Pājārā musārē wāmeyecā, a'tiro nibopā: "Pablo cū wāme me'rā ūsārē wāmeyewī", nibopā. Tere nīrā, yu'ure ējōpeorā weebopā. No'opuacā tere weetiwu. ¹⁶ Estéfanas ya wi'icjārā quē'rārē wāmeyewu. Āpērāma wācūnemotisa'a. ¹⁷ Yu'ure Cristo wāmeyedutigu cūitiwī. Cū musārē yu'ruose queti pe'ere yu'ure weredutigu o'ōwī. Tere weredutigu, masā añurō na wācūme'rīse paca me'rā weredutitiwī. Yu'u tojo werecāma, Cristo curusapu wērīsere wācūtibopā. Masā yu'ruono'tibopā.

Ō'acū tutuasere, cū masīsere Cristo me'rā masīno'o nise ni'i

¹⁸ Jesucristo ye queti a'tiro ni'i. Cū marīrē yu'ruosī'rīgū, curusapu wērīcu niwī. Tereta Jesucristore ējōpeotirā pecame'epu wa'ajā a'tiro nisama cū wērī'quere: "Tojo nima'acārō wee'e", nisama. Marī cū yu'ruono'cārā pe'ema Cristo curusapu wērī'que

queti añuse ni'i. Te queti me'rã Õ'acũ tutuasere i'ano'o. ¹⁹ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũre a'tiro ojano'wũ:

Åpẽrã “Ûsã masĩrã ni'i”, nirãsama.

Na tojo ucũsere pe'ticã weeguti.

Na tu'omasĩsere tuumajãminu'cõcũti, nicu niwĩ Õ'acũ.

²⁰ Tojo weerã “Masĩpe'ocã'a” nirã mejõ nirã tojama. Tojo nicã åpẽrãrẽ na wãcũsere bu'eri masã quẽ'rã mejãrõta tojama. A'ti umũco cjasere ucũme'rĩrã quẽ'rã mejãrõta tojama. A'te, a'ti umũco cjase na “Tu'omasĩ'i” nisere Õ'acũ a'tiro weesami. Tere mejõ nise waro wa'acã weesami. ²¹ Õ'acũ nipe'tisere masĩmi. Tojo weegu cũ a'ti turicjãrãrẽ na tu'omasĩse me'rã cãrẽ masicã weeticu niwĩ. A'tiro pe'e uacu niwĩ. Na Jesucristo ye quetire tu'orã, na ãjõpeocã, “Narẽ yu'ruoguti”, nicu niwĩ. Cãrẽ ãjõpeotirã pe'e te quetire tu'orã, “Tojo nima'acãrõ wee'e”, ni wãcũcãrã niwã.

²² Judío masã Õ'acũrẽ ãjõpeose duporo a'tiro nisama: “Õ'acũ tutuaro me'rã wee'ocã i'atojarãpu dia'cũ ãjõpeorãti”, nisama. Judío masã nitirã griego masã pe'e quẽ'rã a'ti turicjãrã na wãcũme'rĩsere ãjõpeoma. ²³ Ûsã pũricã Cristo curusapu wẽr'cu ye quetire were'e. Judío masã tere tu'orã, tu'satisama. Judío masã nitirã quẽ'rã te quetire tu'orã, “Tojo nima'acãrã weema”, nisama. ²⁴ Marĩ Õ'acũ bese'cãrãrẽ no'o judío masãrẽ, judío masã nitirãrẽ Jesucristo ye queti ni'cãrõnojõ ni'i. Marĩ Cristo curusapu wẽrise me'rã a'tiro masĩ'i: “Õ'acũ tutuagu, masiyu'ruagu nimi”, ni'i. ²⁵ A'ti umũcocjãrã Õ'acũ weesere tojo weema'asere weronojõ wãcũma. Niwe'e. Õ'acũ weese pe'eta masã masĩse nemorõ niyu'runu'cã'a. Apeye Õ'acũ wee'quere tutuatĩsere weronojõ i'ama. Niwe'e. Cũ wee'quere pe'eta masã weese yu'ruoro tutuanemo'o.

²⁶ Acawererã, musãrẽ Õ'acũ beseatji duporopu niseti'quere wãcũña. Musã pejetirãcã a'ti turi cjasere masĩrã waro niwũ. Pejetirãcã wiorã niwũ. Pejetirãcã wiorã acawererã niwũ. ²⁷ Cũ a'ti turi cjase masĩrãrẽ bopoyadutigu na “Tu'omasĩtirã nima” nirãnojõrẽ besecu niwĩ. Tojo nicã tutuarãrẽ bopoyadutigu tutuatirã pe'ere besecu niwĩ. ²⁸ Cũ mejõ nirã masã yabino'rãrẽ besecu niwĩ. Cũ tojo weecã, wiorã mejõ nirã tu'oña'to nigũ tojo weecu niwĩ. ²⁹ Tojo weegu Õ'acũ i'orõpu ne ni'cũ “Yu'u åpẽrã yu'ruoro masiyu'runu'cã'a”, nĩmasĩtisami. ³⁰ Musãrẽ Õ'acũ basuta Jesucristo yarã sãjãcã weecu niwĩ. Tojo nicã Cristo me'rãta marĩ masĩse cu'o'o. Cũ me'rãta tja Õ'acũ marĩrẽ “Na añurã, yu'ruono'cãrãpu nima”, ni i'asami. Marĩ cũ yarã ni'i. Tojo weegu marĩ pecame'epu wa'abo'cãrãrẽ yu'ruweticã weecu niwĩ. ³¹ Tojo weero Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu oja'caronojõta ni'i: “Ni'cũ Åpẽrã yu'ruoro niyu'runu'cã'a” nis'i'rigã, niticã'to. Tojo wãcũrõnojõ o'ogu, marĩ wiogu pe'ere Tutuayru'gu nimi, marĩrẽ añubutiaro weecu niwĩ, niato”, ni ojano'wũ.

2

Cristo curusapu wẽr'que queti ni'i

¹ Yu'u musã tiropu Õ'acũ ye quetire weregu etagu, a'tiro weewu. Pacase ucũse di'apaca me'rã masã na masĩse me'rã weretiwu. ² Yu'u musã tiropu nigũ, a'te dia'cũrẽ wãcũnurãwũ: “Jesucristo ye queti, tojo nicã cũ curusapu wẽr'que dia'cũrẽ wereguti”, ni wãcũwũ. ³ Yu'u musã tiropu nigũ, mejõ nigũ tu'oña'wũ. Apetero yu'u te quetire queoro weretibosa'a nigũ, narãsãcũcãti. ⁴⁻⁵ Yu'u musãrẽ ãjõpeocã uagu, masĩrã ucũwuase me'rã ucũtiwu. Õ'acũ tutuase, cũ masĩse o'ose me'rã ãjõpeoato nigũ ucũwũ. Tere ucũgũ, Õ'acũ tutuaro me'rã, Espĩritu Santu me'rã pe'e ãjõpeocã weewu. Musãrẽ masã wãcũwuaronojõ tu'o ãjõpeocã uatiwu. Tojo weegu tojo werewu.

Õ'acũ cãrẽ masĩato nigũ Espĩritu Santure o'o'que ni'i

⁶ Tojo nimirã, apeterore ãsã a'tiro wee'e. Jesucristore añurõ ãjõpeorãma pacase masĩse paca me'rã were'e. Te masĩse paca a'ti turi cjase mejõta ni'i. Tojo nicã wiorã a'ti turicjãrã ye mejõta ni'i. Na masĩse maata pe'tirosa'a. ⁷ Ûsã a'tere ucũrã, Õ'acũ ye pe'ere ucũrã wee'e. Cũ masĩsere, masĩno'ña marĩmi'quere, masã ne waro tu'oti'quere ucũ'u. A'ti turi weese duporo Õ'acũ te ya'yio'quere “A'tiro weeguti”, ni wãcũyutojacu niwĩ. Marĩrẽ yu'ruoatjere, marĩ u'musepu ninu'cũatjere wãcũyucu niwĩ. Tereta ucũ'u. ⁸ Ne ni'cũputa a'ti turicjũ wiogu a'tere tu'omasĩticu niwĩ. Tu'omasĩrã pũricã, Jesucristo marĩ wiogu añuyru'agure curusapu wẽjõtĩbopã. ⁹ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũre a'tiro pe'e ojano'o:

Õ'acũ cãrẽ mairãrẽ añuse apoyucu niwĩ.

Na i'ati'que, na tu'oti'que ni'i.

Na ne cã'rõ wãcũma'ati'que ni'i, ni ojano'o.

¹⁰ Te añuse marĩ masĩti'quere Ò'acũ Espĩritu Santu me'rã marĩrẽ masicã weemi. Espĩritu Santu nipe'tise diasaya'rũnu'cãsere Ò'acũ cũ weesere masĩpe'ocã'mi.

¹¹ Marĩ apĩ cũ wãcũsere masĩwe'e. Cũ se'saro cũ wãcũsere tu'oña'sami. A'te weronojõ Espĩritu Santu se'saro Ò'acũ cũ wãcũsere masĩmi. ¹² Marĩ a'ti umucocjãrã Jesucristore ãjõpeotirã weronojõ wãcũwe'e. Ò'acũ marĩrẽ Espĩritu Santure o'ocu niwĩ. Tojo weerã cũ weronojõ wãcũse cã'o'o. Cũ me'rã nipe'tise Ò'acũ marĩrẽ o'o'quere masĩ'i. ¹³ Ò'sã a'tere ucũrã, Espĩritu Santu bu'e'que useri me'rã ucũ'u. Ò'sã basu masĩmujãti'que me'rã mejãta ucũ'u. Tojo weerã Ò'sã Espĩritu Santure cuorã cãrẽ cuorãrãta bu'e'e.

¹⁴ Espĩritu Santure moogũ a'tiro weesami. Ò'acũ ye cjasere, Espĩritu Santu bu'esere uatisami. "Tojo nima'acãrõ wee'e", nisami. Espĩritu Santu me'rã marĩ Ò'acũ yere masĩ'i. Tojo weegu cãrẽ moogũ Ò'acũ yere "Tojo nirõ wee'e", ni tu'omasĩtisami. ¹⁵ Espĩritu Santure cuogã pe'e nipe'tise bu'esere "¿Queoro niti?" ni besemasĩpe'ocã'sami. A'tiro weegure Espĩritu Santure moogũ pe'e cũ weesere besemasĩtisami. ¹⁶ Ò'acũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ojano'caro niwã: "Ni'inojõta ne ni'cũ marĩ wiogu wãcũsere masĩtisami. Ne Ò'acũrẽ 'Tojo u'a' ni, dutimasĩtisami", ni ojano'wã. Tojo nimicã, marĩ pe'e Cristo me'rã nĩrã, cũ wãcũsere masĩ'i.

3

Pablo "Ò'sã Ò'acũrẽ da'raco'terã ni'i" nise ni'i

¹ Acawererã, musã Espĩritu Santure añurõ yu'tirã weronojõ nitiwu. Tojo weegu musãrẽ diasasere wereta basiotiwu. A'tiro pe'e weewu. Musãrẽ diasatise dia'cũrẽ werewu. A'ti turicjãrã Espĩritu Santure moorã weronojõ niyucã, tojo weewu. Musã Cristo ye cjasere añurõ ãjõpeotiwu. Tojo weegu musãrẽ wĩ'marãrẽ ucũgũ weronojõ werewu. ² Wĩ'marã a'tiro weesama. Ò'pãrĩ du'utirã, ò'pãcõ dia'cũ mi'rĩsama. Narẽ ba'asere ecatisama. Bu'ese ba'ase ecase weronojõ ni'i, nisi'rĩrõ wee'e. Wĩ'marãrẽ ò'pãcõ mi'orõ weronojõ musãrẽ a'tiro weewu. Musãrẽ diasatise bu'icjasere bu'ewã'cõwũ. Yu'u diasasere musãrẽ bu'ecãma, põtãoti wãcũejatibopã. Mejãrõta ni'cãrõacãrẽ yu'u pacase pacare bu'ecã, tu'otibosa'a. ³ Musã Jesucristore ãjõpeotirã weronojõ ni'i yujupu. Musã a'merĩ u'o'o. A'merĩ i'asĩ'rĩwe'e. Tojo weerã Jesucristore ãjõpeotirã a'ti turicjãrã weronojõ wee'e. ⁴ Musã a'tiro ucũ'u: "Yu'u Pablo ya curuacjũ ni'i." Apĩ "Yu'u Apolo ya curuacjũ ni'i", nisa'a. Tojo nĩrã, a'ti turicjãrã weronojõ ucũrã wee'e.

⁵ Yu'u, Apolo me'rã ùsã mejõ nĩrã ni'i. Ò'acũrẽ da'rawã'ñaco'teri masã ni'i. Tojo weerã ùsãrẽ "Na ya curuacjãrã ni'i", niticã'ña. Ò'sã werese me'rã musã marĩ wiogu Jesucristore ãjõpeowu. Ò'sãnu'cũ Ò'acũ wereduti'quere werewu. ⁶ Yu'u ne waro musãrẽ werewã'cõwũ. Ni'cũ otese ðucare otegu weronojõ weewu. Be'ro Apolo musãrẽ bu'enemopeocu niwĩ. Otesere aco pio'cu weronojõ weecu niwĩ. Ò'acũ pe'e tere pĩ'rĩ bu'cuamujãcã weecu niwĩ. Tere weégu, musãrẽ nemorõ ãjõpeocã weecu niwĩ. Nemorõ cũ uaro weecã weecu niwĩ. ⁷ Otese ðucare otegu, tojo nicã aco piogu mejõ nĩrã nima. Ò'acũ pũricã tere pĩ'rĩcã weegũ cũ waro nimi. ⁸ Weremu'tã'cu, be'ro cãrẽ bu'esirutugu qu'e'rã ni'cãrõnojõ nima. Ò'acũ nãnu'cũrẽ queoro na wee'quere wapayegusami. ⁹ Ò'sã Ò'acũ yarã ni'i. Cãrẽ ni'cãrõnojõ da'raco'te'e. Musã cũ da'rari di'ta weronojõ ni'i.

Tojo nicã wi'i cũ yeewã'cãrĩ wi'i weronojõ ni'i. ¹⁰ Yu'u Ò'acũ weetamuse me'rã musãrẽ bu'égũ, a'tiro weewu. Wi'i nu'cõme'rĩrĩ musã weronojõ musãrẽ añurõ bu'enu'cãwũ. Æpãrã musãrẽ bu'enemorã, ti wi'ire weeturiamujãrã weronojõ weerã weema. Ti wi'ire yapada'reosi'rĩrã, añurõ weerõu'a. ¹¹ Ò'acũ musãrẽ yu'ruodutigu Jesucristore cĩucu niwĩ. Cũ ni'cũta masãrẽ yu'ruogu nimi. Yu'u musãrẽ te quetire bu'enu'cãwũ. Ne apĩ, Ò'acũ tojo cĩunu'cã'que Jesucristo ye quetire ðucayumasĩtisami. ¹² Wi'ire weérã, a'tiro weeno'o. Uru, platanojõ me'rã, ùtãperi wapabujuse me'rã yeebu'ipeono'o. Æpãrã yucu me'rã, pũrĩ me'rã, ãrãpagu me'rã weemasĩno'o. A'te weronojõ ni'cũ añuse warore musãrẽ bu'ebosami. Apĩ mejõ nise maata pe'tisere bu'ebosami. ¹³ A'ti umuco pe'ticã, Ò'acũ nãnu'cũrẽ na bu'e'quere bajuyoropu besegusami. Ni'cũ urure pecame'epu besegu weronojõ weegusami. ¿Na añurõ o'ña'arõ pe'e bu'epari? nĩgã, tojo weegusami. ¹⁴ Ni'cũ ãpãrãrẽ añurõ bu'eturiamujã'que ninu'cũcã'rõsa'a. Ni'cã wi'i ùtã wapabujuse me'rã yéeca wi'i ùjãtiro weronojõ ninu'cũrõsa'a. Ò'acũ cũ da'ra'quere wapayegusami. ¹⁵ Apĩ añurõ bu'eturiawã'cãtigu pe'ere cũ bu'e'que pe'tia wa'arõsa'a. Pũrĩ me'rã weéca wi'i weronojõ ùjãdija wa'arõsa'a. Cũ ti wi'i ùjãrĩ cura du'tiwijaa'cu weronojõ nigũsami. Cũ ye nipe'tise ùjãpe'tia wa'arõsa'a. Cũ ni'cũta pecame'epu wa'abo'cu yu'ruwetigusami.

¹⁶ ¿Musā masīweti? Musā Õ'acū wi'i weronojō ni'i. Espiritu Santu musāpure nimi. ¹⁷ Musārē “Õ'acū wi'i weronojō ni'i” nírō, cū yarā waro ni'i, nisírírō wee'e. Tojo weegu Õ'acū cū yarārē dojorēcā weegure pecame'epu bu'iri da'regusami.

¹⁸ Musā basu a'tiro wácūma'aticā'ña: “Yū'u a'ti umucocjārā wácūwūaro weronojō masīyu'rua'a”, niticā'ña. A'tiro pe'e niña. “Ne masītisa'a”, niña. Tojo ucūgū pūrīcārē Õ'acū masīgū waro wa'acā weegusami. ¹⁹ A'ti umucocjārā na “Tū'omasī'i” nise Õ'acū ī'orōpure tojo weema'ase ni'i. Õ'acū ye queti ojāca pūrīpu a'tiro ni ojano'wū: “A'ti turicjārā na masīse me'rā ‘Weerāti’ nīrārē Õ'acū na wácūse tuumajāminu'cōcā'sami”, ni ojano'wū. ²⁰ Aperopu quē'rārē Õ'acū ye queti ojāca pūrīpure a'tiro ojanemono'wū: “Marī wioгу a'ti umucocjārā wácūse masīmi. Na masīse ī'agū, ‘Mejō nise ni'i’, nisami”, ni ojano'wū. ²¹ Tojo weerā musārē bu'egure “Āpērā yu'ruoro nimi”, niticā'ña. “Yū'u Pablo ya curuacjū ni'i”, niticā'ña. Õ'acū musārē añurō wa'acā uagu, a'tiro weecu niwī. Nipe'tisere o'ocu niwī. ²² Yu'ure, Apolore, Pedore musārē weetamudutigu o'ocu niwī. Tojo nicā a'ti turi cjasere, marī catisere o'ocu niwī. Apeye, wérīca be'ro catinu'cūatjere o'ocu niwī. Nipe'tise musā ye ni'i. ²³ Apeye quē'rārē musā Cristo yarā ni'i. Tojo nicā Cristo quē'rā Õ'acū yagu nimi.

4

Jesucristo ye quetire wererā na weeseti'que ni'i

¹ Ēsārē musā a'tiro wácūrōua'a. “Cristore da'rawā'ñaco'teri masā nima”, nīrōua'a. Ēsā Õ'acū ye queti todaporojārā masīti'quere wereco'terā ni'i. ² Marī da'rase cuorā, marī wioгу dutī'caronojōta queoro weeroua'a. Tojo weecā, marīrē ējōpeosami. ³ Musā yu'ure “Pablo Õ'acū cjasere añurō da'rami” nicā o niticā, sō'owaro wácūque'tiwe'e. Mejārōta wiorā na besewaropu miacā quē'rārē, wácūque'tiwe'e. Yū'u basu waro quē'rā besewe'e. ⁴ Yū'u da'rasere ña'arō tu'ōña'tisa'a. Tojo nimigū, “Te añu ni'i”, nīmasītisa'a. Marī wioгу dia'cū yū'u weesere besesami. ⁵ Tojo weerā āpērā wee'quere beseyuticā'ña. Marī wioгure yucueya. Cū a'tigu, nipe'tise masā masīti'que ya'yioropu nī'quere bajurēgūsami. Masā na wácūrōpu “A'tiro weeguti” nī'que quē'rārē ī'ogūsami. Ti nūmu nicā Õ'acū nánucū añurō weeseti'quere “Queoro añurō weewu”, nigūsami.

⁶ Acawererā, añusere musārē uasā'a. Tojo weegu Apolo, yū'u, ūsā ye cjase me'rā musārē queose o'opu. Ēsā weronojō ni'cārō me'rā niato nīrā tojo weepu. Ēsā weesere ī'acūña. Tojo wēérā, musā Õ'acū ye queti ojāca pūrīpu nīrōnojōta weerāsa'a. Ti pūrīpu dutītisenojōrē yu'raoquejosome. Tojo nicā “Ēsārē bu'egu pe'e masīyu'rua'u'cāmi musārē bu'egu yu'ruoro”, nisome.

⁷ Musā āpērā nemorō añurā niwe'e. Masīyu'rua'u'cārā niwe'e. Nipe'tise musā cuose Õ'acū o'o'que dia'cū ni'i. Cū o'ōca be'ro nimicā, to pūrīcārē ¿de'ro weerā musā basu boca'caro weronojō tu'ōña'ti? ⁸ Musā a'tiro wácū'u: “Nipe'tisere cuope'ocā'a, ñe'enojō da'sawe'e”, nisa'a. Ēsā topu nitiri cura musā wiorā masīyu'rua'u'cārā weronojō tu'ōña'sa'a. “Nipe'tisere masīpe'ocā'a”, nisa'a. Tojo nīrā, ūsā pe'ere tojowaro ī'acō'asa'a. Musā diacjūta wiorā nicā pūrīcārē, añuyu'ruabosa'a. Ēsā quē'rā musā me'rā wiorā nitamubosa'a. ⁹ Yū'u a'tiro pe'e tu'ōña'a. Õ'acū ūsārē Jesucristo besecū'cārārē nipe'tirā docapu mejō nīrā mejārā cū'caro weronojō tu'ōña'a. Ēsā wējēcō'ano'ajā weronojō ni'i. Nipe'tirā, a'ti di'tacjārā, u'musecjārā ūsā pī'eticā ī'asama. ¹⁰ Cristo ye quetire werecā, a'ti nucūcācjārā ūsārē “Tū'omasītirā nima”, nisama. Musā pe'e “Cristo ye quetire masīpe'ocā'a”, nisa'a. Ēsā musā ī'acāta, tutuawe'e. Musā pūrīcā “Ēsā tutuarā ni'i”, nisa'a. Masā ūsārē tojo ī'acō'acā'ma. Musā pe'ere wiopeesase me'rā ī'asama. ¹¹ Ne waroputa ūsā pī'etinu'cāwū. Nī'cārōacā quē'rārē tojota yapatīcā'a. Ūjaboa'a, acowuo'o, su'ti moo'o. Masā ūsārē tārāpēma. Wī'i ūsā ya wī'i waro moo'o. ¹² Ēsā ba'asī'rīsenojōrē, ūsā su'ti sāñasī'rīsenojōrē duusī'rīrā, a'tiro wee'e. Ēsā basu uputu da'ra pī'eti'i. Masā ūsārē ña'arō ucūcā, narē ūsā pe'e “Añurō wa'ato”, ni sērībosa'a. Ēsārē ña'arō weecā, tojo tu'ōña'cā'a.

¹³ Masā ūsārē ña'arō ucūcā, narē añurō me'rā apome'rīcā'a. A'ti umuco cjase na cō'a'que, na uatīse weronojō ūsārē ī'ama. Ne waropu tojo yabinu'cā'cārā mejārōta yabinu'cūma tja. ¹⁴ Musārē bopoyadutigu mejēta oja'a. Musārē yū'u ma'īgū, yū'u pō'rārē weronojō queoro wácūcā uagu wereme'rīcā'a.

¹⁵ Musā pājārā diez mil Cristo ye quetire bu'erā cuorā, cuomasī'i. Tojo pājārā cuota basiomīcā, nī'cūta nisami musārē weremu'tā'cu. Te Jesucristo masārē yu'ruogu a'ticu niwī nise quetire yū'uta weremu'tāwū. Musā te quetire tu'orā, cārē ējōpeonu'cāwū. Tojo weegu yū'u musā pacu weronojō ni'i. Musā quē'rā yū'u pō'rā weronojō ni'i.

16 Tojo weegu musārē a'tiro weecā ũa'a. Yu'u weesetisere i'acū weesirutuya. 17 Yu'u tere ũasāgū, Timoteore musā tiropu o'ogū wee'e. Cūrē ma'i'i. Cū yu'u macū weronjoŋ nimi. Marī wiogu yere queoro weenu'cūmi. Yu'u Cristore ējōpeogu weesetisere cū musārē weregusami. Yu'u nipe'tirā Cristore ējōpeorārē, nipe'tiropu nīrārē were'quenojōrētā weregusami. 18 Ni'cārērā musā a'tiro wācūsa'a: "Ūsā āpērā nemorō añurō weeyu'rūnu'cā'a", nisa'a. Tere nīrā, "Pablo a'tisome", ni wācūsa'a.

19 Yu'u pe'e "Ō'acū ũacā, maata musā tiropu wa'aguti", ni wācū'u. "Topu wa'agu, na tojo ni ucūrārē i'agūti", ni'i. Te se'sarore i'asome. "¿Na Ō'acū tutuase me'rā weetina? ni i'agūti", ni'i. 20 Ō'acū wiogu nise a'tiro ni'i. Cū ũaro, cū tutuaro me'rā weecā ũami. Ucūse useri me'rā dia'cū yu'ticā ũatimi. 21 ¿Ne'erē ũasari musā? ¿Yu'u musā tiropu wa'agu, ña'arō weese wapa musārē tu'ticā ũasari? ¿O añurō weese wapa pe'e ma'ise me'rā wereme'ricā ũasarine?

5

Ña'arō weegure cō'awīrōdūtise ni'i

1 Musā ye queti a'topu basutu'o'o. Tere tu'ogu, tu'omarīawū. A'tiro tu'o'o. Ni'cū musā me'rācū cū pacu ũuorē'core ē'ma, ũumotiapu. A'tiro weesere Ō'acūrē ējōpeotirāputa ne weetima. Ña'ayu'rua'a. 2 Musā "Āpērā nemorō añurō weeyu'rūnu'cā'a", ¿niti yujupu? Bujawetironoŋ o'orā, musā bujawetitiwu. Bujawetirā pūrīcā, cūrē cō'abopā. Musā me'rā nerēnemodutitibopā. 3 Yu'u a'topu nimigū, yu'u wācūse me'rā musā tiropu nīgū weronoŋ tu'oña'a. Tojo weegu cū ña'arō weegure musā me'rā nīgūrē "Cō'arōũa'a", nitoja'a. 4 Marī wiogu Jesucristo dutiro me'rā musārē nerēduti'i. Yu'u quērā yu'u wācūsepu musā tiropu nitamugūti. Marī wiogu Jesú quērā cū tutuase me'rā musā tiropu nīgūsamī. 5 Musā tojo nerērā, pacu ũuorē'core ũumotigure cō'acā'ña. Wātī cū upure de'ro weesī'rigū weeatō nīrā tojo du'ucā'ña. Tojo weecā, cū upu pi'etirosa'a. Tojo pi'etigu, cū ña'arō weesere du'ubosami. Cū tojo wēeca be'ro marī wiogu Jesú a'ti turīpu a'tigu, cūrē yu'ruogusami.

6 Ña'arō weegū musā wa'teropu nisami. Tojo weerā "Ūsā pe'e āpērā yu'rūoro añurō weeyu'rūnu'cā'a", niticā'ña. Ña'arō weesere nipe'tirā pē'rīpejatawio ni'i. ¿Musā a'tiro niwūasere masīweti? "Pā wērā bucuato nīrā lewadura wāmetisere morēsama. Na cārōacā morēca be'ro te nipe'tiropu se'sa wa'asa'a", nino'o. A'te weronoŋ masā na ña'arō weesere pē'rīpeja wa'asama. 7 Tojo weerā pē'rīpejari nīrā, te ña'ase dojorēsere cō'acā'ña. Tere cō'arā, musā añurā tojarāsa'a. Judío masā Pascua bosenu'm duporo pā bucuase me'rā morē'quere cō'asama. Ti bosenu'murē morēña marīse dia'cūrē ba'asama. Te weronoŋ musā a'tiro weerāsa'a. Ña'ase dojorēsere cō'arā, pā morēña marīse weronoŋ tojarāsa'a. Añurā tojarāsa'a nitiroma, añurā nitoja'a. Cristo cū basuta marī ña'arō weesere cō'agū wējēno'tojacu niwī. Cū Pascua nicā oveja na wējē'cu weronoŋ nimi. 8 Tojo weerā toduporo ña'arō weeseti'quere du'uroũa'a. Diacjū weesooro marīrō weesetiroũa'a. Ña'arō weesetiro marīrō nīrōũa'a.

9 Yu'u toduporo ojamū'tāca pūrīpu a'tiro ojawu. "Numiarē a'metārābajaque'atirā me'rā ba'patiticā'ña", ni ojawu. 10 Yu'u tojo ojagu, "A'ti turicjārārē ba'patitibutiācā'ña", nigū mejēta weewu. A'ti turīpure no'o ũaro weeri masā nima. A'metārārē masā, ũarīpejasebucurā, yajari masā, Ō'acū mejētare ējōpeoma'arī masā nima. Yu'u tojo nibutiāca be'ro nicāma, musā no'o wa'arā wa'abopā. 11 Yu'u a'tiro pe'e niwū: "No'o 'Jesucristore ējōpeo'o' nimigū, ña'arō weegū me'rā ba'patiticā'ña. A'metārāgūnojoŋrē, ũarīpejagūnojoŋrē, no'o queose yee'quere ējōpeoma'agūnojoŋrē ba'patiticā'ña. Tojo nicā ña'arō tu'tisepijagure, que'asebucure, yajari masārē ne ba'patiticā'ña. Ne cārō na 'Jesucristore ējōpeo'o' nimirā, ña'arō weerā me'rā ba'aticā'ña", niwū. 12-13 Yu'u Jesucristore ējōpeotirārē bu'iri da'rewē'e. Ō'acū cū basu narē bu'iri da'regusami. Musā pūrīcā musā me'rā nīrārē na ña'arō weecā, bu'iri da'reya. Ō'acū ye queti o'jāca pūrī oja'caronoŋōta weeya. A'tiro o'jano'wū: "Ni'cū musā wa'tero nigū ña'arō weegure cō'awīrōña", niwū. Tojo weerā cūrē cō'acā'ña.

6

Jesucristore ējōpeorārē mejēcā wa'acā, weresātīrāta a'merī apoya nise ni'i

1 Jesucristore ējōpeorā na me'rācārā me'rā ũarānoŋ a'tiro weesama. Beseri masā Jesucristore ējōpeotirā tiropu besedutirā wa'asama. Tojo weeticārōũa'a. Musā me'rācārā Jesucristore ējōpeorārē besedutiroũa'a. 2 Musā masīsa'a. A'ti turi pe'tīca be'ro Jesucristo yarā a'ti turicjārārē beserāsama. Musā a'ti turicjārārē beserāsama

nírā, to pūrīcārē ¿de'ro weerā a'teacārē besemasīweti? ³ ¿Musā masīweti? A'ti umuco pe'ticā, marī Ō'acūrē wereco'terā u'musepu nimi'cārā quē'rārē beserāsa'a. Tojo beserāsa'a nírā, a'ti umuco cjase musā du'saso'quema tǵasa'a. ⁴ A'ti umuco cjase mejō nise me'rā musā a'merī ua'a. Teacā me'rā uarā, a'tiro wee'e. Musā beseri masārē “Mejō nírānojō nima” nimirā, na tiropu besedutirā wa'a'a. ⁵ A'tema musārē bopoyato nígū tojo ni'i. ¿Musā wa'teropure ne ni'cū masīgūnojō a'tere besecaju marībutiati?

⁶ Nicāma, cūrē besedutironojō o'orā, Jesucristore ējōpeotirā tiro pe'e musā me'rācārārē weresārā wa'a'a. Tojo weecā ¿añu niti musārē? ⁷ Musā basu a'merī uarā, tojo weema'acārā wee'e. Musārē ña'arō weesere tojo tu'oña'cā, nemorō añubosa'a. Narē weresārōnojō o'orā, na yajasure ya'yiosārā, tojo tu'oña'cā'ña. ⁸ Musā basuta Jesucristore ējōpeorā musā acawererārē ña'arō wee'e. Na yere yajasa'a.

⁹ ¿Musā masīweti? Ña'arō weerā Ō'acū tiropu wa'asome. Musā wācūma'aticā'ña. A'tiro wéerā, u'musepure wa'asome. Ma'mapjia no'o uaro a'metārābajaque'atirānojō wa'asome. No'o queose yee'quere ējōpeoma'arānojō wa'asome. Numotirā, marāputirā āpērārē a'metārābajaque'atirānojō wa'asome. No'o umua basu ña'arō weerānojō, numia basu ña'arō weerānojō u'musepu wa'asome. ¹⁰ Tojo nicā yajari masā, uaripejasebucurānojō, que'asebucurā, tu'tisepiarā, weesoose me'rā yajari masā Ō'acū tiropu wa'asome. ¹¹ Toduporopure musā ni'cārērā a'tere tojota weeseticārā niwī. Ni'cārōacārē acobojo, ducayuno'cārāpu ni'i. Ō'acū yarā ni'i. Marī wiogu Jesú me'rā, tojo nicā Espiritu Santu me'rā Ō'acū musārē “Añurā nima”, ni'āsami.

Marī upu Cristo ya upu ni'i nise ni'i

¹² Masā a'tiro ucūwuasama: “Marī weesī'rīsere no'o uaro weemasī'i.” Tojota ni'i, nírō pe'e. Apeye marī weesī'rīse marīrē weetamutisa'a. Marī uaro weegu wee'e nígū, tere tojo weewā'ñaticā'rōua'a. ¹³ Apeye na ucūwase diacjū ni'i. A'tiro ni'i: “Ba'ase añu ni'i paagare. Paaga pe'e ba'asācja ni'i.” Ō'acū pe'e a'te puaropure pe'ticā weegusami. Apeye pe'e diacjū niwē'e. Ō'acū upu wéegu, a'metārābajaque'atiati upure weeticu niwī. Marī ya upu Jesucristo uaro weetai upu ni'i. Cū ti upu wiogu nimi. ¹⁴ Ō'acū cū tutuaro me'rā marī wiogu ya upure masōcu niwī. Cūrē masō'caronojōta marī upure masōgūsami.

¹⁵ ¿Musā masīweti? Musā ya upu, Cristo ya upu me'rā a'mesu'a'a. Marī tojo ni'i nírā, Cristo ya upure a'tiro weeta basiowe'e. A'metārāwapata'ari masō ya upu me'rā ti upure a'mesu'ota basiowe'e. ¹⁶ ¿Masīweti? Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu a'tiro ojano'wū: “Umū, numio me'rā nígū, na puarā nimirā, ni'cā upu weronojō tojasama”, ni ojano'wū. Tojo weerā musā ña'agō me'rā nírā, ña'arā tojasa'a. Co me'rā ni'cā upu dojorā weesa'a. ¹⁷ Ni'cū Jesucristo marī wiogu me'rā a'mesu'agu pe'ema, na puarāputa ni'cā upu dojo, ni'cā wācūse cūsama.

¹⁸ Ne āpērārē a'metārābajaque'atisere wācūma'aticā'ña. Apeye marī ña'arō weesere sō'owaro marī upu me'rā weetisa'a. Marī a'metārābajaque'atirā pe'e, marī upu warore dojorērā wee'e. ¹⁹⁻²⁰ ¿Musā masīweti? Marīrē Ō'acū Espiritu Santure o'ócū niwī. Marī ya upu Espiritu Santu ya wi'i ni'i. Tojo weerā marī upu me'rā no'o uaro weemasīwe'e. Jesucristo marīrē ma'ígū, cū yarā niato nígū wērī wapayecu niwī. Tojo weerā marī upu me'rā Ō'acū cū uaro pe'e weemasī'i. A'tiro weecā, āpērā cūrē añurō wācūrāsama.

7

Numotise cjase ni'i

¹ Ni'cārōacārē musā sērītiña'o'oca pūrīrē ya'tiguti. Numotiticā, marāputiticā añucā'a, añurō pe'e. ² Tojo nimicā, topure pājārā āpērā no'o uaro a'metārābajaque'atisama. Tojo weerā umua nānucū numotirona'a. Numia quē'rā nānucū marāputirona'a. ³ Umū cū numo me'rā añurō nisetiatio. Co quē'rā cū me'rā mejārōta nisetiatio. ⁴ Marāputigo a'tiro niticā'to: “Yu'u uaro weegoti”, niticā'to. Co marāpu niyucā, “Cū uaro weegoti”, niato. Numotigu quē'rā “Yu'u uaro weeguti”, niticā'to. Cū numo niyucā, “Co uaro weeguti”, niato. ⁵ Co a'tiro weeato. Co marāpu co me'rā nisī'ricā, ya'tiatio. Cū quē'rā core ya'tiatio. Ō'acūrē ñubuerātirā, ticuse numarī “Marī weewuaronojō weeticārā” ni apōca be'ro pūrīcā tojo weeticā'to. Ñubuetu'ajaca be'ropu toduporo niseti'caronojōta marāpu me'rā, numo me'rā niato tja. Tojo weeticā, wācūtutuatīcā, wātī musārē ña'arō weedutibosami. Āpērā me'rā no'o uaro a'metārāma'acā weebosami.

⁶ Yu'u musārē a'tere dutibutiasē weronojō ucūgū mejēta wee'e. Musā tojo weesī'ricā, añurōsa'a nígū, tojo ni'i. ⁷ Yu'u a'tiro wācū'u. Yu'u musā nipe'tirārē ya'u weronojō numo marīrā nicā uamisa'a. Ō'acū pe'e masānucūrē na weepōtēoatjere cūucu

niwī. Āpērārē nūmo marīdutigū o marāpū marīdutigū cūucu niwī. Āpērā pe'ere nūmotidutigū, marāpūtīdutigū cūucu niwī.

⁸ Ni'cārōacā musā nūmo marīrārē, marāpū marīrārē, wapewia numiarē nigūti. Musā yu'u weronojō nūmotitīcā, marāpūtīcā, aŋu ni'i. ⁹ Ūmua numia me'rā nisi'rīrā nū'cātīranōjō nūmotiatio. Numia quē'rā mejārōta marāpūtīatio. Na nūmotīcā, marāpūtīcā, nemorō aŋu'u. Na numia me'rā, ūmua me'rā nisi'rīrā, pi'eticīcā'to.

¹⁰ Yu'u marāpūtīrārē, nūmotīrārē a'tiro duti'i. A'te marī wioгу dutise ni'i. Yu'u tere wereturia'a. Numio co marāpūre cō'aticā'to. ¹¹ Cō'agō pūrīcā, apī me'rā nūorētīcā'to. Marāpū nīmī'cu me'rā apotigo, ni'cōta tojato. Ūmu quē'rā mejārōta cū nūmorē ne cō'aticā'to. Cū quē'rā cū nūmo ni'co me'rā apotigu, mejārōta tojato.

¹² Āpērāma, yu'u Jesucristo besecū'cu nīgū, yu'u wācūsera a'tiro nigūti. Te wācūse marī wioгу yu'ure bu'e'que mejēta ni'i. A'tiro nigūti. Ni'cārērā musā Jesucristore ējōpeotigore nūmotibosa'a. Co mū'u me'rā ninu'cūsī'rīcā, cō'aticā'ña. ¹³ Mejārōta ējōpeotigore marāpūtigo quē'rā mū'u me'rā cū ninu'cūsī'rīcā, cō'aticā'ña. ¹⁴ Na musā me'rā nise ye bu'iri Ō'acū narē aŋurō weesami. Tojo weerā musā pō'rā Jesucristore ējōpeotirā pō'rā weronojō nitisama. Ō'acū musā pō'rārē aŋurō weesami. ¹⁵ No'o Jesucristore ējōpeotigu cū nūmorē cō'asī'rīgūnojo pe'e cō'ato. Jesucristore ējōpeotigo quē'rā co marāpūre cō'asī'rīgūnojo cō'ato. Ō'acū marī āpērā me'rā a'mequēse marīrō niseticā ūami. Na cō'asī'rīcā, aŋurōsa'a. ¹⁶ Cō'ano'gō "Yu'ure cō'aticā, yu'u marāpūre Jesucristore ējōpeocā weemasībopā", nita basiowe'e. Cō'ano'gū quē'rā "Yu'ure cō'aticā, yu'u nūmorē Jesucristore ējōpeocā weemasībopā", nita basiowe'e.

¹⁷ Tojo nimicā, a'tere yu'u nipe'tirocjārā, Jesucristore ējōpeori curuacjārārē duti'i. Musānūcū Ō'acū musārē ne waro beseri curare niseti'caronojōta a'tiro nicā quē'rārē nisetiroua'a. ¹⁸ Ō'acū ni'cūrē ō'rēcju yapa casero yejēcō'ano'cure besebosami. Cūrē besecā, mejārōta yejēcō'ano'cu niatio. No'o yejēcō'ano'ti'cure besecā quē'rārē, mejārōta yejēcō'ano'ti'cu niatio. ¹⁹ Yejēcō'ano'cu, yejēcō'ano'ti'cu nise wapamarī'i. Ō'acū dutisere weese pe'e wapatiyu'rūnū'cā'a. ²⁰ Nipe'tirā Ō'acū besenu'cācatero ni'caronojōta ninu'cūcā'rōua'a. ²¹ Ō'acū da'raco'terārē besebosami. Tojo besecā, musā da'raco'tesere wācūque'titīcā'ña. Apetero musārē musā wiorā wijadutirāsama. Aŋu ni'i. Na tojo nicāta, wijabaque'oya. ²² Ō'acū marī wioгу Jesucristore ējōpeodutigū musārē besecu niwī. Musārē besenu'cācaterore da'raco'terā ni'cārā niwū. Ni'cārōacāma a'tiro ni'i. Tojo da'raco'terā nimirā, Jesucristo yarā nitjārā, da'raco'tesere wija'cārā weronojō ni'i. Cū ye cjasere da'ra'a. Āpērā quē'rā cū besenu'cārī curare da'raco'tetirā nicārā niwā. Ni'cārōacāma Jesucristore da'raco'terā weronojō nima. ²³ Ō'acū musārē ma'īgū, cū yarā niatio nīgū Jesucristo wērīse me'rā wapayecu niwī. Tojo weerā masārē da'raco'terā weronojō niticā'ña. ²⁴ Ō'acū ne waro besenu'cācatero musā niseti'caronojōta niña tja. Cū yarā niña.

²⁵ Nūmo marīrā, marāpū marīrā pe'ema Jesucristo dutise marī'i. Tojo nimigū, no'o yu'u basu wācūse cārō musārē wereguti. Musā yu'ure ējōpeomasī'i. Marī wioгу yu'ure pajaña'se bu'iri tojo weemasī'i. ²⁶ Yu'u a'tiro wācū'u. A'tiro nicā peje pi'etise ni'i. Tojo weerā nūmo marīrā ni'cārā nūmotitīcā'ña. ²⁷ No'o nūmotigūpu ni'cu core cō'aticā'ña. No'o nūmo marīgū nūmotisī'rīgū a'maticā'ña. ²⁸ Musā nūmotirā, Ō'acūrē yu'rūnū'cārā mejēta wee'e. No'o nu'mio quē'rā marāpūtigo Ō'acūrē yu'rūnū'cāgō mejēta weemo. Tojo nimirō, catiri ūmūco peje pi'etise ni'i. Yu'u na tojo pi'etisere ūasātīmisa'a. Tojo weegu a'tere were'e.

²⁹ Acawerērā, yu'u musārē a'tiro nisi'rīsa'a. A'tiro nicā peje pi'etise ni'i. Nemorō ŋa'arō wa'atjo cārō du'sa'a. Ni'cācā me'rā nūmotirā, nūmo marīrā weronojō tū'oña'ña. Musā nūmosānumiarē wācūnūrūrōnojo o'orā, Ō'acū pe'ere wācūnūrūdutiro, tojo wa'a'a. ³⁰ Dujasewā'a utiri masā bujawetidojaticā'ña. No'o e'catirānojo e'catidojaticā'ña. Musā apeque duusere musā ye warore weronojō tū'oña'ticā'ña. ³¹ A'ti ūmūco pe'tiwā'cārō wee'e. Tojo weerā a'ti turi cjasere ūputu waro wācūtīcā'ña.

³² Musārē wācūque'tiro marīrō nicā ūa'a. Nūmo marīgū marī wioгу cjasere pūrō wācūnūrūsami. Jesucristo ūasere weesī'rīsami. ³³ Nūmotigu pe'e cū nūmo aŋurō nicā ūagu, a'ti ūmūco cjasere wācūnūrūsami. Cū nūmo e'caticā ūasami. ³⁴ Cū marī wioгу ūase quē'rārē weesī'rīsami. Tojo weegu cū weesī'rīse pūaro ducawaanu'cōsami. Numia quē'rārē tojota ni'i. Marāpū marīgō marī wioгу ye cjasere pūrō wācūnūrūsamo. Ō'acū ūaro dia'cū weesī'rīsamo. Co wācūsepu quē'rārē cū ūaro wācūsamo. Marāpūtigo pe'e co marāpū aŋurō nicā ūasamo. A'ti ūmūco cjasere pūrō wācūnūrūsamo. Co marāpū e'caticā weesī'rīsamo.

³⁵ Y'u'u musārē añurō wa'ato nígũ oja'a. Añurō nidutigu, marī wioḡu uaro dia'cũ weedutigu oja'a. Musārē numotisere, marāputisere cá'mota'agũ mejēta, tojo ni'i.

³⁶ Ni'cũ cá macō mu'ñucā i'agũ, a'tiro nibosami: "Y'u'u macōrē añurō weetisa'a. Co marāputicā, añubosa'a", nibosami. Tojo nigũnojo numisoato. Te tojo weese ne ña'arō weese niwe'e. ³⁷ Apī pe'e "Numisoruwasato", nitibosami. Cũ tojo wees'i'rise cārē añu nibosa'a. "Y'u'u macō marāputisome", nibosami. Cũ tojo nicā, core añurō wa'arosa'a. ³⁸ A'tiro ni'i. Macōrē marāputiduti'cu añurō weegu weesami. Marāputidutitigu pe'e quē'rā totā añurō weeyu'runu'cāsami. A'tiro ni'i. A'tocatero pi'etise peje ni'i. Tojo weero marāputiticā, nemorō añu ni'i.

³⁹ Marīrē dutise a'tiro ni'i. Marāputigo co marāpu catiri cura cũ me'rā ninu'cũcā'to. Cũ wērica be'ro co no'o tu'sagunōjo me'rā marāputiatio, ni'i. Co marāpu Jesucristore ējōpeoḡu niato. ⁴⁰ Y'u'u pe'e a'tiro wācũ'u. Co apaturi marāputitigo, nemorō e'catibosamo. Y'u'u quē'rā āpērā musārē bu'erā weronojō Espiritu Santure cao'o. Tojo weegu tojo ucũ'u.

8

Wa'icu di'i na queose yee'quere ējōpeorā ñubuepeo'quere ba'asama nise ni'i

¹ Musā sērītiña'quere yu'tiguti. "¿Wa'icu di'i na queose yee'quere ējōpeorā ñubuepeo'quere ba'arowati?" nisere yu'tiguti. Musā "Na ējōpeose yee'quere wapamarī'i, tere masītoja'a", nisa'a. Tojota ni'i, nīrō. Tojo nīrā, a'tiro nīrā weesa'a: "Āpērā yu'ruro masiyu'runu'cā'a", nima'acārā weesa'a. Marī āpērārē marīrā, a'tiro pe'e weesa'a. Nemorō narē Ō'acūrē ējōpeocā weesa'a. ² No'o "Masiyu'ruagu ni'i" nigũnojo ne cá'rō masībutiacā'sami. "A'tiro wee masīrōwasato", nitisami. ³ Ō'acũ cārē ma'igũ pe'ema a'tiro nisami: "Yagu nimi. Cūrē masī'i", nisami.

⁴ Musā wa'icu di'i ñubuepeo'quere ba'ase pe'e a'tiro ni'i. Musā nīrōnojo'ta na ējōpeose yee'que wapamarī'i. Āpērā Ō'acũ weronojō nīrāpua ne marīma. Cũ ni'cũta nimi. ⁵ Āpērā cārē ējōpeotirā pājārā āpērānojo'rē ējōpeosama. U'muarōpu nīrārē, a'ti nucũcāpu nīrārē ējōpeosama. Narē marī Ō'acūrē ējōpeoro weronojō tu'oña'sama. "Marī wiorā nima", nisama. ⁶ Marī pe'e masīno'o, Ō'acũ marī pacu ni'cũta nimi. Cũ nipe'tise a'ti turi cjasere bajurēcũ niwī. Marī cũ yarā cũ dutiro weeajā ni'i. Tojo nicā Jesucristo quē'rā ni'cũta wioḡu nimi. Cũ me'rā nipe'tise weeno'caro niwā. Marī quē'rārē cũ yarā sājācā weecu niwī. Tojo weerā marī cũ me'rā ninu'cũcā'rāsa'a.

⁷ Āpērā Jesucristore ējōpeorā, Ō'acũ ni'cũta nisere añurō waro masiyu'rutērītisama. Na todapropore queose yee'quere ējōpeose bu'iri tojo nisama. Tojo weerā ni'cārōacārē ñubuepeo'que di'ire ba'arā, a'tiro nisama: "Tere ba'arā, queose yee'quere ējōpeorā wee'e", nisama. Tojo weerā ējōpeotututirā ba'arā, bu'iritirā tu'oña'sama. Tojo tu'oña'mirā, tojo ba'acā'sama. Te me'rā na wācũsere dojorēsama. ⁸ Marī ba'ase, marī ba'atise quē'rā marīrē Ō'acūrē nemorō ējōpeocā weewe'e. Marī ba'arā, nemorō añurā wa'asome. Ba'atirā quē'rā, ña'abutiārā wa'asome. ⁹ Tojo nimicā, añurō weeya musā. Apetero musā no'o uaro ba'ama'arā, apī añurō ējōpeotututigure dojorēbosa'a. ¹⁰ A'tiro ni'i. Mu'u "Na ējōpeose yee'que wapamarī'i" ni masīmigũ, na ñubuepeo ba'awuaropu ba'agu wa'abosa'a. Apī ējōpeotututitigu pe'e mu'u tojo weesere i'abosami. Mu'u ba'acā i'agũ, "Queose yee'quere ējōpeoḡu weemi. Tojo weese ña'a ni'i", ni wācũbosami. Tojo wācũmigũ, mu'urē i'acũugũ, cũ quē'rā ba'acā'bosami. Tere ba'agu, "Ña'arō weegu wee'e", nibosami. Cũ tojo wācũse bu'iri mu'u cārē ña'arō weegu wee'e. Tojo weerā añurō weeya. ¹¹ Mu'u masīmigũ ba'agu, ējōpeotututitigu pe'ere dojorēgũ wee'e. Cristo cũ quē'rārē wēribosacu niwī. Mu'u ba'ase me'rā mu'u acaweregure dojorē'e. ¹² Mu'u ba'agu, Cristoreta ña'arō weegu wee'e. ¹³ Marī ba'ase me'rā marī acaweregu ējōpeotututitigure dojorēbosa'a. Tojo weeri nīrā, diacjũta ba'atiyu'ruocā'rōua'a.

9

Jesucristo ye quetiwereri masārē na bu'ese wapa wapata'aba'amasāsama nise ni'i

¹ Y'u'u Jesucristo besecũ'cu ni'i. Āpērā cũ besecũ'cārā weronojō weemasī'i. Y'u'u quē'rā marī wioḡu Jesure i'awā. Tojo nicā musārē marī wioḡu quetire werewu. Musā tere tu'o ējōpeowu. Tojo weerā yu'u Jesucristo besecũ'cu nisere masī'i. ² Āpērā yu'are "Cũ Jesucristo besecũ'cu mejēta nimi", nīrā nisama. Musā pūrīcā tojo niticā'ña. Y'u'u musārē Jesucristore ējōpeocā weewu. Tojo nicā musā cārē ējōpeorārē ni'cā curuata nerēque'acā weewu. Tojo weese me'rā yu'u cũ besecũ'cu nisere masī'i.

³ Āpērā yu'ure “Cū Jesucristo besecū'cu nitimi” nicā, narē a'tiro yu'tinu'cū'u. ⁴ Yu'u Jesucristo besecū'cu ni'i. Tojo weegu yu'u bu'ese wapa na ba'ase ecacā, s'i'rise tiacā, ñe'emasī'i. ⁵ Apeye quē'rārē yu'u āpērā Jesucristo besecū'cārā, tojo nicā cū acabijirā weronjō weemasī'i. Tojo nicā Pedro weronjō weemasī'i. Ni'cō numio Jesucristore ējōpeogore nūmoti, miamasī'i. ⁶ ĶDe'ro wācūti masā? Āpērā Jesucristo besecū'cārā cū ye quetire wererā, da'ratima. ĶĒsā dia'cū Bernabé, yu'u, Jesucristo ye quetire wererā ba'acatis'rīrā da'radu'umasītisari? ⁷ Surara cū ba'asere cū basu wapyetisami. Cū wiorā cārē ecasama. U'sere otegu te ducare ba'asami. Oveja co'tegu quē'rā oveja ōpēcō me'rā wee'quere ba'asami. ⁸⁻⁹ Yu'ure “Masā wācūse dia'cūrē weremi”, niticā'ña. Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu Moisé Ō'acū duti'quere a'tiro nicu niwī: “Wecu trigo ārūagū, tuumajāmisutu'asami. Cū ba'asi'rīgū, ba'ato. A'tiro weeticā'to. Trigore ba'ari nīrā, Ɂseropu tuusāarī be'tore tuusāaticā'ña”, nicu niwī. Ō'acū tere nīgū, wecu se'sarore wācūticu niwī. ¹⁰ Cū tere nīgū, ūsā cū ye quetire wererārē queose o'osi'rīgū tojo nicu niwī. A'tiro ni'i. Di'tare se'ecūmu'tā'cu, apī trigore ārūagū na ote'que ducare na puarā ducawaatjere wācūyurā, da'rasama. ¹¹ Ūsā masārē Jesucristo ye queti wererā oteri masā weronjō niwū. Oteri masū te otese ducare miisami. Tojo weerā masā ūsārē apeyenojō o'ocā, añu ni'i. ¹² Masā āpērāmarīcārē tojo o'osa'a. Ūsā pūrīcārē tjāsa'a.

“Ūsārē o'oya”, nīmasī'i. Tojo nimirā, “O'oya”, ne niwe'e. Tojo nīrōnojō o'orā, su'tinojō, ba'asenojō moorā, tojo nu'cācā'wū. A'tiro wācūwū: “Marī sērīcā pe'ere, Cristo ye quetire Ɂatibosama”, ni wācūwū. Tojo weerā apeyenojō marīcā i'arā, tojo nu'cācā'wū. ¹³ ĶMasā masīweti? Ō'acū wi'ipu da'rarā masā Ō'acūrē ējōpeorā ba'ase miiti cūu'quere ba'asama. Na wa'icūrārē wējē ūjūamorōpeowɁaropu da'rarā, te di'ire ba'asama. ¹⁴ A'te weronjō Jesucristo ye queti wererā quē'rārē “Na te da'rāse me'rā wapata'aba'ato”, nicu niwī marī wiogu. ¹⁵ Tojo nīmīcā, yu'u ne ni'cāti a'tere niticāti. Tojo nicā ni'cārōacā quē'rārē masārē apeyenojō o'odutigu mejēta tojo oja'a. Ūjaboa wērīmīgū, masārē were'que wapa wapaseesome.

¹⁶ Yu'u Jesucristo ye quetire weregu, tere werese bu'iri “Āpērā yu'ruoro añuyu'runu'cā'a”, niwe'e. Te yu'u da'rāse ni'i. Yu'u tere wereticā, ña'arō wa'abosa'a. ¹⁷ Tojo weegu yu'u Ɂaro me'rā weregu, wapata'abopā. Yu'ure weredutisere weegua, Ō'acū cūu'quere weegu wee'e. Cū yu'ure wapyegusami. ¹⁸ Yu'u Jesucristo ye quetire weregu, wapata'aba'amasī'i. Tojo weeta basiomicā, “Wapyeyā”, niwe'e. Yu'u wapata'ase a'tiro ni'i. Jesucristo masārē yu'ruomi nise quetire weregu, e'cati'i. Tere weregu, wapaseewe'e. Tereta yu'u wapata'a.

¹⁹ Masārē yu'u bu'esere tu'oato nīgū a'tiro wee'e. Ne ni'cūrē da'rawā'ñaco'tegu nitīmīgū, nipe'tirārē da'rawā'ñaco'tegu weronjō tu'oña'a. Pājārā Cristo yarā sājācā Ɂasāgū, tojo wee'e. ²⁰ Judío masā tiropu nīgū, na Jesure ējōpeocā Ɂasāgū na weronjōta niseti'i. A'tiro ni'i. Judío masā Moisé dutise doca nima. Ō'acū yu'ure te dutise doca nidutitimi, nīgūpua. Mejō na Jesucristore ējōpeocā Ɂasāgū yu'u quē'rā na weronjō Moisé dutise doca weronjō ni'i. ²¹ Judío masā nitirā quē'rārē Moisé dutisere masītirā, na Jesucristore ējōpeocā Ɂasāgū na weronjō niseti'i. Tojo nisetīmīgū, “Ō'acū dutisere weetigu ni'i”, niwe'e. Cristore ējōpeotjāgū, Ō'acū dutisereta wee'e.

²² Yu'u ējōpeotutuatirā me'rā nīgū, na Jesucristore ējōpeocā Ɂasāgū na weronjōta wee'e. “Masīpe'ocā'a”, niwe'e. Tojo weegu nipe'tirārē “ĶYu'u de'ro weecā na yu'rusī'rīmitina?” nīgū, na weewuasenojōrēta weeseti'i. ²³ Jesucristo ye quetire weregu, na tu'oato nīgū tojo wee'e. Cū ye queti añuse ni'i. Yu'u nipe'tirā tere masīcā Ɂa'a. Jesucristo narē yu'ruose yu'u wapata'ase ni'i.

²⁴ A'tere queose me'rā were'e. Omawapata'ari masā nipe'tirā omasama. Nipe'tirā omamirā, ni'cūta wapata'asami. Masā tere masī'i. Masā quē'rā nipe'tirā wapata'asi'rīrā, wapata'ari masū weronjō omaña. Masārē Ō'acū o'oatjere wapata'asi'rīrā, cū Ɂaro weeya. ²⁵ Nipe'tirā na omati dūporo añurō omabu'esama. Tojo weerā na queoro ba'asama. Na upure dojorēsere weetisama. Na pūrī me'rā wēeca be'tore wapata'asi'rīrā, tojo weeyusama. Ti be'to maata boadija wa'asa'a. Marī quē'rā Ō'acū Ɂatiserē, ña'asere du'urā, Ō'acū yere wee'e. Cū o'oatje wapata'asi'rīrā, tojo wee'e. Cū o'ose ne pe'tisome. ²⁶ Tojo weegu yu'u omari masū weronjō queoro wee'e. Wācūtimīgū, tojo weema'awe'e. Yu'u weeatjere wācūyu'u. ²⁷ Yu'u Ɂaro dia'cū weewe'e. Ña'arō Ɂarīpejasere weewe'e. Wācūtutua'a. Tojo weeticāma, Jesucristo ye quetire āpērārē werēcā, Ō'acū yu'ure “Añurō weewu”, nitibosami. Añuse yu'ure o'obo'quere o'otibosami.

10

Dɔporocjārã weronojõ weeticã'ña nise ni'i

¹ Jesucristore ẽjõpeorã, musãrẽ a'tere musã masicã uasa'a. Ô'acũ ãsã Israe curuacjãrã ñecãsumua me'rã nicu niwĩ. Cũ o'õca curua o'mecurua me'rã na dɔporo u'mutãcu niwĩ. Nipe'tirã cãrẽ siruturã, pajiri maa aco sõ'arĩ maajo decopu pẽ'acãrã niwã. ² Na o'mecuruare sirutu'cãrã ti maarẽ pẽ'a'cãrã nipe'tirã maajeyeno'cãrã weronojõ tojacãrã niwã. Te me'rã na Moisé yarã sãjãcãrã niwã. ³ Na nipe'tirã Ô'acũ o'o'que u'muse cjase manã wãmetisere ba'acãrã niwã. ⁴ Nipe'tirã aco Ô'acũ o'o'quere ãtãgãpu n'quere s'ĩricãrã niwã. Cristo ãtãgã aco wijaacaga weronojõ nimi. Cũ na nipe'tirãrẽ co'tegu, nipe'tiropu ba'patiãwã'cãcu niwĩ. ⁵ Narẽ tojo weemigũ, Ô'acũ pãjãrãrẽ tu'saticu niwĩ. Cãrẽ yu'runu'cãcã ã'agũ, tojo weecu niwĩ. Te ye bu'iri na yucu marĩõpu wa'arã, pãjãrã boabajaque'aticãrã niwã.

⁶ Narẽ tojo wa'a'que marĩrẽ queose weronojõ ni'i. Marĩrẽ na ña'arõ wee'caro weronojõ weedititiro tojo wa'acaro niwã. ⁷ Tojo weerã ãpẽrã na yee'quere ẽjõpeoticã'ña. Todɔporocjãrã weronojõ weeticã'ña. Ô'acũ ye queti ojãca pũrĩpu wecu queosere ẽjõpeorã da're'quere a'tiro ojano'wũ: "Masã ba'a, s'ĩricãrã niwã. Tu'ajãnu'cõ, na no'o ñaro bosenu mu'cãcãrã niwã." ⁸ Marĩ na weronojõ no'o ñaro a'metãrãbajaque'aticã'rã. Nãmaricã tojo wee'que wapa ni'cã numu veintitrẽs mil wẽricãrã niwã. ⁹ Na marĩ wioqu Ô'acũrẽ ña'arõ ucũcãrã niwã. Ô'acũ marĩrẽ co'tetimi nĩrã, cãrẽ uacã weecãrã niwã. Marĩ na wee'caronojõ weeticã'rã majã. Nãmaricã tere wéerã, pãjãrã añã cũ'rĩwẽjẽno'cãrã niwã. ¹⁰ Tojo nicã musã Ô'acũ me'rã na wee'caronojõ tu'satirã, niticã'ña. Na tojo weecã ã'agũ, Ô'acũrẽ wereco'tegu u'musecũ narẽ wẽjẽcõ'acu niwĩ.

¹¹ Ô'acũ marĩrẽ masĩditigu narẽ tojo weecu niwĩ. Marĩ a'tocaterocjãrãrẽ a'ti umuco dujawã'cãrõ wee'e. Ô'acũ dɔporocjãrãrẽ bu'iri da'recu niwĩ. Te bu'iri da're'quere cũ ye queti ojãca pũrĩpu ojaduticu niwĩ. Marĩrẽ na weronojõ ña'arõ weedititigu tojo weecu niwĩ. ¹² No'o "Yu'u pũricã añurõ ẽjõpeo'o, ña'arõ weesome" nigũnojõ tu'omasĩña. Apetero weegu mu'u ña'arõ weebosa'a. ¹³ Apetero marĩ basu ña'arõ wees'ĩrĩa'a. O apetero wãti marĩrẽ ña'arõ weeditusami. Marĩ dia'cũ mejẽtare tojo wa'a'a. Nipe'tirãrẽ tojo wa'asa'a. Ô'acũ pe'e cũ "Weeguti" n'quere weeticã weetisami. Cũ marĩ ña'arõ wees'ĩricã, nu'cãto nigũ marĩrẽ weetamusami. Tojo weerã marĩ ña'arõ weebo'quere weewe'e.

¹⁴ Tojo weerã Jesucristore ẽjõpeorã yu'u mairã, musã na yee'cãrãrẽ ñubuepeoropu ne wa'aticã'ña. Tere ne cã'rõ ẽjõpeoticã'ña. ¹⁵ Musãrẽ masãrẽ weronojõ ucũ'u. Musã basu yu'u ucũsere tu'oña'ña. ¹⁶ Marĩ põtẽrĩrã, s'ĩ'rĩrĩ pa s'ĩ'rĩse dɔporo Ô'acũrẽ e'catise o'o'o. Ti pare s'ĩ'rĩrã, Jesucristore bu'ipejatamu'u. Cũ marĩrẽ wẽrĩbosagu, cũ dí o'maburocu niwĩ. Tojo nicã pãgãrẽ ducawaa ba'arã, ni'cã curua, ni'cã upu wa'a'a. Tere ba'arã, Cristo curusapu wẽrĩ'quere bu'ipejatamu'u. ¹⁷ Marĩ pãjãrã nimirã, ni'cãgã cjase pãrẽ ba'a'a. Tojo weerã marĩ ni'cã curua, ni'cã upu weronojõ ni'i.

¹⁸ Israe curuacjãrãrẽ wãcũña. Na Ô'acũrẽ ẽjõpeorã, wa'icũrãrẽ ãjãamorõpeosama. Te di'ire ba'asama. Tere ba'arã, na Ô'acũrẽ bu'ipejatamusama. ¹⁹ Musãrẽ a'tiro nigũti. Yu'u masã na yee'que pe'ema "Wapati'i", nigũ mejẽta wee'e. Wa'icu di'i na yee'cãrãrẽ wẽjẽ ñubuepeo'que quẽ'rãrẽ a'tiro nigũti: "Apeye di'i weronojõ ni'i", nigũ mejẽta wee'e.

²⁰ Tojo nitimigã, a'tiro ni'i. Ô'acũrẽ ẽjõpeotirã na yee'cãrãrẽ wa'icũrã wẽjẽ ñubuepeorã, wãtiarẽ ẽjõpeorã weema. Ô'acũ mejẽtare ẽjõpeoma. Na tojo weecã, musã na me'rã nerẽ ba'arã, wãtia me'rã bu'ipejatamurã wee'e. Musã tojo weecã uawe'e. ²¹ Marĩ põtẽrĩrã, marĩ wioqu ya pare s'ĩ'rĩ'i. Cãrẽ bu'ipejatamurã, cũ yere ba'a'a. Na yee'quere ñubuepeowuaropu cjase pe'e na o'ose te s'ĩ'rĩse, te ba'ase wãtia ye ni'i. Tojo weerã musã marĩ wioquere bu'ipejatamurã, cũ yere ba'arã, wãtia ye pe'ere ba'ata basiowe'e. Wãtia yere ba'arã, narẽ bu'ipejatamubosa'a. ²² Marĩ, wãtiarẽ bu'ipejatamurã, marĩ wioqu Ô'acũrẽ doecã weebosa'a. Cũ marĩ me'rã uacã, marĩ põtẽotisa'a. Cũ tutuagu nimi.

Marĩ ñaro dia'cũ wéerã, ãpẽrãrẽ ma'itibosa'a nise ni'i

²³ Masã a'tiro ucũwãasama: "Marĩ wees'ĩrĩsere no'o ñaro weemas'ĩ." Tojota ni'i, nĩrõ. Apeye marĩ wees'ĩrĩse marĩrẽ weetamutisa'a. Marĩ ñaro wéerã, ãpẽrãrẽ Ô'acũrẽ nemorõ ẽjõpeocã weetibosa'a. ²⁴ ãpẽrãrẽ añurõ wa'acã uasãrõua'a. Marĩ ye dia'cũrẽ wãcũnurãticã'rõua'a.

25-26 Ō'acū ye queti o'jáca pūrīpu a'tiro o'jano'wā: "Nipe'tise a'ti turipū nise marī wioḡu ye ni'i", ni o'jano'wā. Nipe'tise ba'ase Ō'acū wee'que ni'i. Tojo niyucā, nipe'tisere ba'amasi'i. Tojo weerā ba'ase duawuaropu duasere no'o uaro duuba'aya. Musā bu'iritirā tu'oña'rī nírā, "¿Na queose yee'cārārē űubuepeo'que di'i niti?" ni sērītiña'ticā'ña.

27 Apetore weegu ni'cū Jesucristore ējōpeotigu musārē cū tiropu ba'adutibosami. Musā cū tiropu wa'asi'rírā, nipe'tise cū ecasere ba'aya. Musā bu'iritirā tu'oña'rī nírā, "¿A'te de'ro wee'que di'i niti?" ni sērītiña'ticā'ña. 28 Topu nírī cura ni'cū Jesucristore ējōpeogu musārē a'tiro nibosami: "A'te queose yee'cārārē na űubuepeo'que di'i ni'i", nibosami. Cū tojo nicā, te di'ire ba'aticā'ña. Cū musā ba'acāma, mejēcā wácūbosami. Tojo wácūticā'to nírā tojo weeya. 29 Tojo níḡū, cū wácūserere ucūḡū wee'e. Musā wácūse mejētare ucū'u. Marī a'tiro nibosa'a: "Apī'ña'arō tu'oña'se bu'iri ¿de'ro weeacju yu'u weesi'rísere ducayubosau? 30 Yu'u ba'asere Ō'acūrē e'catise o'ocā, āpērā yu'u ba'asere mejēcā nimasītisama", nibosa'a. 31 A'tiro ni'i. Marī ba'ase, sī'ríse me'rā añurō weecāma, añu ni'i, añurō. Mejō a'tiro űa'a. Nipe'tise marī āpērārē ējōpeocā weecā, añu nisa'a. Tojo weecā, nipe'tirā Ō'acūrē e'catipeorāsama. 32 Musā weese me'rā nipe'tirā Ō'acū yarārē, judío masārē, judío masā nitirārē űa'arō weecā weeticā'ña. 33 Yu'u weronjō weeya. Nipe'tise yu'u weese me'rā Ō'acū yarārē añurō weesi'rī'i. Nipe'tirā Jesucristore ējōpeocā űasāḡū na tu'sasere weenu'cūsi'rī'i. Yé pe'ere añurō weesi'rīwe'e. Āpērā ye pe'ere na yu'racā űasāḡū wácūnru'u.

11

1 Musā quē'rā yu'u weronjō weeya. Cristore yu'u siruturonjōta yu'are sirutuya.

Numia na űubuewuaropu weewuase ni'i

2 Yu'are musā wácūcā, yu'u bu'e'quere queoro weecā tu'ogu, e'cati'i. 3 Apeyenojō musārē masīcā űa'a. Cristo űmuanucūrē na dupoá nimi. űmu pe'e numio dupoá nimi. Ō'acū quē'rā Cristo dupoá nimi. 4 űmu Ō'acū wi'ipu űubueḡu, cū dupoapu su'ti caserore pesatisami. Tojo nicā Ō'acū wereduti'quere wereturiagu, pesatisami. Pesagu pūrīcā, bopoyoro weegu weebosami. Cū tojo wéḡu, marī wioḡu Jesucristore wiopesase me'rā ējōpeotibosami. 5 Numio pūrīcā űubueḡo, dupoapu su'ti caserore pesasamo. Tojo nicā Ō'acū wereduti'quere wereturiago, mejārōta weesamo. Co pesatigo, bopoyoro weego weebosamo. űmu weronjō weebosamo. Co marāpūre, co wioḡure yu'runa'cāḡō weesamo. Poarire seecō'a wujaweeno'co weronjō nibosamo. 6 Co pesaticā, diacjūta co poarire seecō'a wujaweepē'ocā'rōűa'a. Tojo weesi'rītigo, bopoyo ni'i níḡō, pesato. 7 űmu pe'e pesaticā'rōűa'a. Cū Ō'acū weronjō wioḡu nimi. űmu Ō'acū wioḡu nimi nisere ī'omi. Numio pe'e űmu wioḡu nimi nisere ī'omo. Tojo weego co su'ti caserore pesaroua'a. 8 Ne waropu Ō'acū űmurē wéḡu, numio ya ō'a me'rā weeticu niwī. Numio pe'ere űmu ya ō'a me'rā weecu niwī. 9 Ō'acū numiorē űmurē weetamudutigu weecu niwī. űmu pe'ema numiorē weetamuacju mejētare weecu niwī. 10 Tojo weerā numia musā nerēwuaropūre nírā, su'ti caserore pesaroua'a. Tojo weego co űmua dutise doca nisere ī'osamo. Apeye quē'rārē Ō'acūrē wereco'terā űmusepu nírā co tojo weesere ī'asama. 11 Tojo nimicā, marī Jesucristore ējōpeorā a'merī weetamu'u. űmua numia weetamuse marīrō nimasītisama. Numia quē'rā űmua weetamuse marīrō nimasītisama. 12 Diacjūta ni'i. Ō'acū numiorē űmu ya ō'a me'rā weecu niwī. A'te quē'rā diacjū ni'i. űmua numiapūre bajuasama. Nipe'tirā Ō'acū weeno'cārā dia'cū nima. Cū narē de'ro wee nisetiātjere weecu niwī.

13 ¿Musā de'ro wácūti? Numia na Ō'acū wi'ipu Ō'acūrē sērīrā, dupoapu su'ti casero pesaticā ¿añuti? Añuwe'e. 14 Nipe'tirā masīno'o. űmu poanu'mo yoacā, bopoyo ni'i. 15 Numia pe'e co poanu'mo yoacā, añuyu'rua'a. Masīno'o. Co dupoare ma'masu'ago poanu'morē o'masamo. Su'ti casero pesago weronjō weesamo. 16 Yu'u ucūserere "Tojo niwe'e" níḡānojōrē a'tiro níḡūti. "Ēsā, tojo nicā āpērā Jesucristore ējōpeorā apeye weesetisenojōpūma masīnemoña marī'i", níḡūti.

Miinerēba'arā queoro weeti'que ni'i

17 Ni'cārōacā musārē apeye o'ja'a. Tere o'jagu, "Añurō weerā wee'e", níḡū mejēta wee'e. Musā nerērā, añurō weboronjō o'orā, mejō pe'e dojorēaporo. 18 Musārē a'tiro nima'tāḡūti. Musā nerēwuarā, ducawatisa'a. Musā tojo weese quetire tu'owu. Yu'u tu'oña'cā, a'te queti diacjūta nisa'a. 19 Musā a'tiro ni wácūsa'a: "Marī ducawatiwiaroua'a. Te me'rā ¿noa pe'e Jesucristo yarā waro nitito? nisere ī'orāsa'a", nisa'a.

²⁰ Musā ducawatise ye bu'iri miinerēba'arā, marī wiogu cū bu'erā me'rā ba'atuo'caro weronjo queoro etiba'atisa'a. ²¹ Musā ba'ase miasere no'o uaro ba'anucāsa'a. Pajiro ba'a, sī'rī, que'asa'a. Āpērā pe'e ba'atirā ujaboasama. ²² ¿Musā wi'seri mooti? Te wi'seripu ba'a, sī'rībosa'a. No'o uaro weérā, musā nerēwuasere wapamarī'i, nirā wee'e. Ba'ase moorārē bopoyoro yu'rucā weerā wee'e. ¿De'ro nibosau musārē? A'tere musārē “Añurō weerā wee'e”, niwe'e.

Jesucristo cū bu'erārē su'ori ba'atuo'que ni'i
(Mt 26.26-29; Mr 14.22-25; Lc 22.14-20)

²³ Yu'u musārē bu'e'quere marī wiogu yu'ure bu'ewī. A'tiro ni'i. Jesú cārē ū'atu'tirāpure o'ootji űamita Jesú pārē mi, ²⁴ Ō'acūrē e'catise o'ocu niwī. Tu'ajanu'cō, tigare cū bu'erārē ducawaacu niwī. Be'ro narē nicu niwī: “A'te yu'u upu ni'i. Yu'u musā ye niatjere wērībosaguti. A'tiro yu'u ni'cārōacā wee'caronojō weenu'cūcā'ña. Tere weérā, yu'u musārē wērībosasere wācūña”, nicu niwī. ²⁵ Na ba'āca be'ro sī'rīrī pare mi, narē nicu niwī: “Musā ye niatjere yu'u wērīguti. Yu'u wērīcā, yé dí o'maburorosa'a. Ō'acū daporopu musā me'rā ‘A'tiro apoguti’, nicu niwī. Cū ni'caronjōta yé dí me'rā musā me'rā apogusami. Musā nipe'tisetiri ti pare sī'rīsetirinucū yu'ure wācūña”, nicu niwī. ²⁶ A'tiro ni'i. Musā pārē ba'arā, ti pare sī'rīrā, marī wiogu cū marīrē wērībosa'quere ū'onu'cūrā wee'e. Téé cū apaturi a'ticāpu musā tojo weenu'cūcā'rāsa'a.

Pōtērīse dūporo marī weesetisere wācūmu'tādutise ni'i

²⁷ Marī wiogu Jesucristo pōtērīdutisere wiopesase marīrō pārē ba'ama'agūnojō, ti pare sī'rīma'agūnojō bu'iri cuomi. Cū wērīsere, cū ye díre mejō nise weronjō tu'oña'sami. ²⁸⁻²⁹ A'tiro ni'i. Marī Jesucristore ējōpeorā nerēwuārā, ni'cā curua, ni'cā upu ni'i. Marī wiogu ya upu ni'i. Marī tere queoro wācūtimirā, pārē ba'a, ti pare sī'rīcā, Ō'acū bu'iri da'resami. Tojo weerā nipe'tirā marī pōtērīati dūporo marī weesere űña'arō weecāti? nīrā, wācūmu'tārōua'a. Tojo weéca be'ropu pārē ba'a, ti pare sī'rīmasī'i. ³⁰ Musā tojo weetise ye bu'iri pājārā dutiti, tutuatima. Ni'cārērā wērīatojama. ³¹ Marī pōtērīse dūporo wācūmu'tācāma, Ō'acū tojo bu'iri da'retibosami. ³² Marī wiogu añurō weeato nígu marīrē bu'iri da'rewe'osami. Cū marīrē, āpērā cārē ējōpeotirā me'rā pecame'epu wa'acā uatimi. Tojo weegu űña'arō weesere du'udutigu marīrē bu'iri da'rewe'omi.

³³ Tojo weerā, acawererā, miinerēba'arā, a'tiro weeya. Ni'cārō me'rā ba'arātīrā, yucueya. ³⁴ No'o ujaboagūnojō cū ya wi'ipu ba'ato. Tojo weecā, Ō'acū musā añurō nerēcā ū'agū, bu'iri da'resome. Apeyema musā tiropu wa'agu, apoguti.

12

Masānucū weemasīsere Espiritu Santu o'ose ni'i

¹ Acawererā, Espiritu Santu musārē Ō'acū yere weemasīatjere o'omi. Musārē tere queoro masīcā űa'a.

² Musā masī'i, Jesucristore ējōpeose dūporo masā yee'quere no'o uaro ējōpeosirutucārā niwū. Na yee'que catise mejēta nicaro niwū. Ucūticaro niwū. ³ Musā masīcārā niwū. Te bu'iri a'tiro masīcā űa'a. Ne ni'cū Espiritu Santure cuogu Jesure a'tiro nīmasītisami: “Pecame'epu wa'abata'to”, nīmasītisami. Tojo ucūgū pūrīcā Espiritu Santu o'ose me'rā mejēta ucūsami. Apī “Jesú marī wiogu nīmi” nígu, cū pūrīcā Espiritu Santure cuomi. Espiritu Santu moogū tojo nīmasītibosami.

⁴ Marīrē Espiritu Santu cū weemasīse o'osere mejēcā dia'cū ducawaasami. Tere Espiritu Santu ni'cūta o'omi. ⁵ Cū o'ose me'rā marī wiogu Jesucristo marīrē mejēcā dia'cū da'radutisami. Tojo da'radutimigū, Jesucristo ni'cūta nīmi. ⁶ Cū dutisere weérā, mejēcārī dia'cū weesa'a. Ō'acū ni'cūta nipe'tirā marī weesere añurō wa'acā weesami. ⁷ Espiritu Santu cū o'ose me'rā marīnucūrē cū marī me'rā nisere ū'osami. Cū o'ose me'rā marī nipe'tirā Jesucristore ējōpeori curuacjārārē a'merī añurō weemasī'i. ⁸ A'tiro ni'i. Āpērārē cū masīse o'ose me'rā ucūme'ricā weesami. Āpērārē mejārōta cū me'rā Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu oja'quere tu'omasī, wereme'ricā weesami. ⁹ Āpērārē cūta tja ējōpeoyu'ruñu'cāsere o'osami. Tojo nicā āpērā dutitīrārē yu'ruomasīsere o'osami. ¹⁰ Āpērā cū tutuaro me'rā añuse wee'omasīsama. Āpērārē Ō'acū were'quere wereturīamasīsere o'osami. Āpērārē “¿Noa wātī me'rā nīsoo ucūti? ¿Noa Espiritu Santu me'rā diacū ucūti?” ni besemasīsere o'osami. Espiritu Santu āpērārē apemasā yere masītīmirā ucūcā weesami. Āpērā na ucūcā masītīmirā, wereturīamasīsama.

¹¹ Espíritu Santu cū űaro cū o'osí'rísere marínucărē đucawaasami. Marírē mejēcārī dia'cū weesetiátjere đucawaasami. Cū ni'cū nimigū, tojo weesami.

Marī pājārā nimirā, ni'cā curua, ni'cā uputa ni'i nise ni'i

¹² Marī upū ni'cā upū nimirō, peje đucawati'i. Tojo đucawatimirō, ni'cā uputa ni'i. Cristo quē'rā tojota nimi. Pājārā cūrē ějōpeoma. Na pājārā nimicā, cū upū weronojō ni'cā curua cū me'rā nima. ¹³ A'tiro ni'i. Marī cūrē ějōpeorā nipe'tirā judío masā, judío masā nitirā, āpērārē da'rawā'ñaco'teri masā, da'rawā'ñaco'tetirā Espíritu Santu ni'cū me'rāta wāmeyeno'wū. Tojo weerā ni'cā upū ni'i. Marī nipe'tirāputa Espíritu Santureta cūo'o.

¹⁴ Ni'cā upū peje đucawatise cūocā'a. ¹⁵ Marī đū'pocā ucūrī đū'pocā nírō, a'tiro nibosa'a: "Ōmocā niwe'e. Tojo weegu marī upū cjase niwe'e." Tojo nise ye bu'iri đū'pocā upūpū niticā weewe'e. Toputa wā'ña'a. ¹⁶ Marī o'mepero a'tiro ucūbosa'a: "Capea niwe'e. Tojo weegu marī upū cjase niwe'e." Tojo nise ye bu'iri o'mepero upūpū niticā weewe'e. Toputa wā'ña'a. ¹⁷ Marī upū capeajo dia'cū nicā, ěde'ro wee marī tu'obosau? Marī upū o'meperojo dia'cū nicā, ěde'ro wee marī wījīña'bosau? ¹⁸ Ō'acū marī upū wee'cū pe'ema cū űaro me'rā nipe'tisere queoro cūucu niwī. ¹⁹⁻²⁰ Ni'cā upū peje đucawatise cūo'o. Tojo nimirō, ni'cā uputa ni'i. Peje đucawatise móórō, ni'cā upū niwe'e. Marī Jesucristore ějōpeorā ni'cā uputa ni'i.

²¹ Capea omocārē "Mū'urē űatisa'a", nimasītisa'a. Đūpoa quē'rā đū'pocārīrē "Ŭatisa'a", nimasītisa'a. ²² A'tiro pe'e ni'i. Marī upū cjase nipe'tisere űa'a. Marī upūpūre apeye mejō nise ni'i. Tojo nimicā, te maricā, catimasītisa'a. ²³ Marī apeye upū cjasere mejō nise tu'oña'a. Tojo weerā tere añurō bajauto nírā añurō apo'o. Apeye quē'rārē masā űaticā'to ni, bopoyasārā, su'ti sñacā'mota'a'a. ²⁴ Apeye nemorō añurō bajuse me'rā pe'ema tojo weewe'e. Ō'acū marī upū cjasere añurō apocū niwī. Ni'cā uputa añurī upū niato nígū tojo weecu niwī. Marī mejō nise tu'oña'senojōrē añurō wācūcā weecu niwī. Te weronojō marī mejō nígū tu'oña'gūrē marírē añurō wācūcā weemi. ²⁵ Cū tojo weégu, nipe'tise marī upū cjasere ni'cārōnojō a'merī weetamudutigu tojo cūucu niwī. ²⁶ Marī upūpūre ni'cārō pūrīno'cā, nipe'tiropū se'sa wa'a'a. No'o ni'cārō añurō wa'acā, nipe'tiropū añurō tu'oña'a.

²⁷ Tojo nígū, a'tiro nígū wee'e. Marī Cristore ějōpeorā cū ya upū weronojō ni'i. Marínucū cū ya upūcārā ni'i. ²⁸ Ō'acū marī upū cjasere đucawaacu niwī. Cū tojo wee'caronojō Jesucristore ějōpeori curuacjārārē a'merī weetamuatjere cūucu niwī. Ne waro Jesucristo besecū'cārārē nipe'tirā bu'ipu besecū'cūcū niwī. Na be'rocjārā Ō'acū wereduti'quere wereturiari masārē cūucu niwī. Na be'rore Ō'acū ye quetire bu'eri masārē cūucu niwī. Be'ro añuse, mejēcā bajusere wee'orī masārē cūucu niwī. Na be'rore dutitirārē ya'ruori masārē, weetamurī masārē, tojo nicā dutiri masārē cūucu niwī. Nipe'tirā be'ro apemasā yere masītimirā ucūrī masārē cūucu niwī. ²⁹ Masino'o. Marī nipe'tirārē mejārōta weedutigu cūuticu niwī. Marī nipe'tirā Jesucristo besecū'cārā niwe'e. Nipe'tirā Ō'acū yere wereturiari masā niwe'e. Nipe'tirā Ō'acū ye quetire bu'eri masā niwe'e. Nipe'tirā añuse mejēcā bajusere wee'omasīwe'e. ³⁰ Nipe'tirā dutitirārē ya'ruomasīwe'e. Nipe'tirā apemasā ye ucūsere ucūwe'e. Nipe'tirā na tojo ucūcā tu'otimirā, wereturiasīwe'e. ³¹ Masārē Espíritu Santu cū weemasīsere o'ocāma, añuyū'ruasere beseyū'runū'cāña. Yu'u musārē a'te nipe'tise nemorō añuyū'runū'cāsere weregati.

13

Ma'ise apeyenojō yu'ruoro añuyū'runū'cā'a nise ni'i

¹ Marī apemasā ye ucūsere masītimirā, ucūmasībosa'a. Ō'acārē wereco'terā ű'musecārā ye quē'rārē ucūmasībosa'a. Tojo weemasīmirā āpērārē ma'itirā, to'atu o cōmepjīrē no'o űaro paama'arā weronojō nibosa'a. ² Apeyere Ō'acū marírē were'quere añurō wereturiasībosa'a. Tojo weemirā āpērārē ma'itirā, tu'omasītirā weronojō nibosa'a. Tojo nicā nipe'tise masā masīña marī'quere masībosa'a. No'o nipe'tisere masīpe'ocā'bosa'a. Tojo masīmīrā āpērārē ma'itirā, tu'omasītirā weronojō nibosa'a. Marī ějōpeoyū'runū'cārā pūrīcā, űrūgūrē aperopū wa'adutimasībosa'a. Tojo weeta basiomīcā a'merī ma'ise móórā, mejō waro ucūma'acā'bosa'a. ³ Marī cūse nipe'tisere pajasecūorārē o'obosa'a. Marī narē ma'itimīrā o'orā, tojo o'oma'acārā weesa'a. Marī Ō'acū yere weecā, cūrē ějōpeotirā marírē űjūadutibosama. Cū yere weemirā āpērārē ma'itīcā, Ō'acū marírē "Añurō weewa", nitisami.

⁴ Marī āpērārē ma'írā, a'tiro wee'e. Āpērā marīrē mejēcā weecā, na weesere nu'cā'a. Nipe'tirārē añurō wee'e. Āpērārē uowe'e. Musā āpērārē ma'írā, a'tiro niwe'e: "Musā nemorō añuyurūnū'cārā nī'i", niwe'e. "Āpērā yu'ruoro añurō weeyurūnū'cārā nī'i", niwe'e. ⁵ Āpērārē ējōpeose me'rā ucū'u. Marī ye se'sarore wācūwe'e. Uamuñaw'e. Āpērā marīrē mejēcā weecā, yoacā uanu'cūwe'e. ⁶ Āpērā ña'arō weecā ĩ'arā, e'catiwe'e. Na añurō weecā pe'e, e'catitamu'u. ⁷ Āpērā na ña'arō weesere ne cārō wereturiawe'e. Na weesere añuse dia'cūrē ējōpeo'o. "Be'ropu añurō weerāsama", ni wācū'u. Nipe'tise āpērā marīrē ña'arō weecā, wācūtutua'a.

⁸ Ma'ise pe'tisome. Ninu'cūcā'rōsa'a. Apeye Ō'acū marīrē weemasīse o'ose pūrīcā pe'tidijarosa'a. Be'ropu Ō'acū cū yere wereturiamasīse o'ose quē'rā pe'tidijarosa'a. Nipe'tise cū yere masīpe'ocā'rāsa'a. Apemasā ye ucūserē masītimirā Ō'acū ucūmasīse o'ose quē'rā pe'tirosa'a. Nipe'tirā ucūse tu'ope'ocā'no'rōsa'a. Āpērā yu'ruoro masīse o'o'que quē'rā pe'tirosa'a. Nipe'tisere masīrāsa'a. ⁹ A'tiro nī'i. Marī sō'owaro nipe'tisere masīpe'owe'e. Ō'acū ye quē'rārē nī'cārēta weremasī'i. ¹⁰ Be'ropu Jesucristo apaturī a'ticā, masīpe'ocā'rāsa'a. Marī masīpe'ocāma, marī masīmi'que mejō nise tojarosa'a.

¹¹ Marī wī'marā nīrā, na weewuaronojō weewu. Bucurā wa'arā, wī'marā weesere du'ucā'wā. Na wī'marā weese marīrē wapamarī'i. ¹² Tojo weronojō a'tocatero marī añurō masīwe'e. Ēorō mejārōpu marī ĩ'ase weronojō nī'i. Queoro bajuwe'e. Be'ro bajuyoropu Ō'acūrē ĩ'arāsa'a. Nī'cārōacārē marī cārōacā masī'i. Be'ro cū marīrē masīronojōta masīpe'ocā'rāsa'a. ¹³ A'tiro nīcārē ējōpeose, e'catiyuse, ma'ise nī'i. A'te ĩ'tiaro pe'tisome. Ma'ise pe'e apeye nemorō añuyurūnū'cā'a.

14

Āpērā ye ucūserē tu'otimirā ucūrā, a'tiro weeroa'a nise nī'i

¹ Āpērārē ma'isere wācūyurūnū'cāña. Tojo nicā Ō'acū Espīritu Santu me'rā weetamumasīserē uaya. Āpērā yere masītimirā ucūmasīse Espīritu Santu o'ose nī'i. Ō'acū yere wereturiamasīse quē'rā cū o'oseta nī'i. Cū o'osere wereturiamasīserē uarīpejayurūnū'cāña. ² No'o āpērā ye ucūserē masītimīgū ucūgūnojō Ō'acū dia'cūrē ucūsami. Masārē ucūtisami. Cū ucūserē tu'otisama. Espīritu Santu tutuaro me'rā masīno'ña marīserē ucūsami. ³ Ō'acū yere wereturiase pe'e masārē ucūse nī'i. Tere wererā, marī āpērārē Ō'acūrē nemorō ējōpeocā wee'e. Na e'catīcā, wācūtutuacā wee'e. ⁴ No'o āpērā yere masītimīgū ucūgūnojō cū se'saro Ō'acūrē nemorō ējōpeowā'cāgū weesami. Ō'acū ye quetire wereturiagu pe'e āpērā Jesucristore ējōpeorā nerēwuari curuacjārārē nemorō ējōpeocā weenemosami. ⁵ Musā āpērā yere masītimirā, nipe'tirā ucūmasīcā uami'i. Te yu'ruoro Ō'acū yere wereturiamasīse pe'ere uasāyurūnū'cāmi'i. Wereturiamasīgū pe'e apī āpērā yere masītimīgū ucūgū ucūgū nemorō wapatimi. Nī'cū āpērā yere masītimīgū, ucūsami. Be'ro cū ucū'quere "A'tiro nī'īrīrō weepu", nī wereturiacā, añu nīsa'a. Tojo weregu, nipe'tirā Jesucristore ējōpeori curuacjārārē nemorō ējōpeocā weesami. ⁶ A'tiro nī'i. Yu'u musā tīropu wa'agu, āpērā yere ucūgū, weetamutibosa'a. Ō'acū yu'ure masīse o'osere bu'égū pūrīcā, weetamubosa'a. Musārē Ō'acū wereduti'quere wereturiagu quē'rā, weetamubosa'a. Tojo nicā musārē apeyere bu'enemogū, weetamubosa'a.

⁷ Nī'cā queose bususe cjasere o'oña'gūti. Wēowū no'o uaro putima'acā, ñe'enojō basase nisari, nīta basiove'e. Buapūtērō no'o uaro buapūtēcā, ñe'enojō basase nisari, nīta basiove'e. ⁸ Surara a'mewējērā wa'arā, na putīpjure queoro putticā, na yere apoyutisama. ⁹ Marī quē'rā tojota nīsa'a. Marī queoro ucūtīcā, de'ro nīrō weesari, nīta basiove'e. Mejō waro ucūma'acā'bosa'a. ¹⁰ "A'ti nucūcāpure pejetīacā ucūse nī'ī", nīta basiove'e. Nipe'tise te ucūsenucū tu'ota basio'o. ¹¹ Yu'u āpērā ucūserē tu'otīgu, aperocjū weronojō nī'i. Yu'u apīrē ucūcā, cū quē'rā tu'otīgu, apesecjū weronojō nisami. ¹² Tojota nī'i musā quē'rārē. Musā Espīritu Santu tutuaro me'rā weemasīse o'osere u'a. Tere uarā, a'tere uarīpejayurūnū'cāña. Jesucristore ējōpeori curuacjārārē nemorō añurō ējōpeocā weemasīse pe'ere uarīpejayurūnū'cāña.

¹³ Tojo weerā no'o āpērā yere masītimīgū ucūgūnojō te ucūserē wereturiamasīacjū Ō'acūrē sērīato. ¹⁴ Marī āpērā ye ucūserē tu'otimirā ñubuerā, Espīritu Santu weetamuse me'rā ñubue'e. Tojo weemirā, "A'tiro nīrā wee'e", nīmasītīsa'a. Tojo weerā āpērārē weetamutibosa'a. ¹⁵ Marī ñubuerā, a'te puarore weeroa'a. Āpērā yere masītimirā ucūse Espīritu Santu o'ose me'rā ñubueroua'a. Tojo nicā marī wācūse me'rā ñubueroua'a. Apeye quē'rārē Ō'acūrē basapeorā, mejārōta puaro me'rā basapeoroua'a

tja. Āpērā yere masītimirā ucūse me'rā, tojo nicā marī ucūse useri me'rā basarou'a. ¹⁶ Āpērā yere masītimirā ucūse me'rā dia'cū mu'u Ō'acūrē e'catise o'ocā, apī mu'u ucūsere tu'otibosami. Tu'otigū, "Tojota ni'i", nitamumasītisami. ¹⁷ Mu'u e'catise o'ocā, añu ni'i, añurō pe'e. Cū pe'ere Ō'acūrē nemorō ējōpeocā weetisa'a. ¹⁸ Āpērā yere masītimigū ucūsere yu'uta musā nipe'tirā nemorō ucūyu'runu'cā'a. Tojo weegu Ō'acūrē e'catise o'o'o. ¹⁹ Tojo nimigū, Jesucristore ējōpeorā nerēwuaropu musā tu'otisere ucūcā, yu'u ucūse wapamarīsa'a. Yoacā āpērā ye ucūse me'rā ucūmigū, mejō waro ucūbosā'a. Musā tu'otibosa'a. Cā'rōacā nimicā, masā tu'ota basiose me'rā ucūcā pe'ere, tetā musārē añu ni'i.

²⁰ Acawerērā, Jesucristore ējōpeorārē musārē wereguti. Wī'marā tu'omasītima. Na weronjō wācūticā'ña. Būcūrā weronjō wācūsetiya. Wī'marā ña'arō weesetitirā weronjō wācūña. ²¹ Ō'acū ye queti o'jāca pūrīpu a'tiro ojano'wū: "Marī wiogu Ō'acū a'tiro nicu niwī: 'Ējōpeotise bu'iri yu'u a'ti di'tacjārārē apemasā ye me'rā ucūgūti. Tojo weemicā, te me'rā quē'rārē ējōpeosome', nicu niwī." ²² Tojo weegu Ō'acū masārē apemasā ye me'rā weregu, masā ējōpeotisere, cūrē yu'runu'cāsere ī'osami. Āpērā cūrē ējōpeorā pe'ere cū ye queti wererā me'rā yu'ure ējōpeorā nima nisere ī'osami.

²³ Musā nipe'tirā nerēwuaropu apemasā yere tu'omasītimirā ucūcā, Jesucristore ējōpeotirā sājāabosama. Na sājāejarā, musā ucūsere masītirā, "Maatirā weema", nibosama. ²⁴ Musā nipe'tirā Ō'acū were'quere wereturiacā pe'ema, a'tiro weebosama. Jesucristore ējōpeotigū musā weesere ī'agū, "Yu'u ña'agū nisa'a", ni tu'oña'bosami. ²⁵ Cū ña'arō wee'quere wācūejagusami. Tojo weegu Ō'acūrē ējōpeogu ejaque'agusami. "Ō'acū diacjūta na me'rā nimi", nigūsami.

Musā weesere wiopesase me'rā weeya nise ni'i

²⁶ Acawerērā, musā weesetise a'tiro ni'i. Musā nerērā, āpērā Ō'acūrē basapeosama. Āpērā Ō'acū cjasere bu'esama. Āpērā Ō'acū masicā wee'quere wereturiasama. Āpērā, āpērā ye ucūsere tu'otimirā, ucūsama. Na ucūsere āpērā o na basu wereturiasama. Te me'rā nipe'tirā Jesucristore ējōpeori curuacjārārē a'merī Ō'acūrē ējōpeonemocā weeya. ²⁷ Āpērā ye ucūsere tu'otimirā ucūrī masā puarā o i'tiarāta ucūato. Ni'cū ucūmū'tā, be'ro apī ucūato. Na ucūsere apī wereturiato. ²⁸ Musā nerēwuaropu wereturiagu marīcā, ucūtīyu'ruocā'to. Na se'saro wācūsepu Ō'acūrē ucūato. ²⁹ Ō'acū weredutisere wereturiari masā quē'rā puarā o i'tiarāta wereato. Āpērā na weresere beseato. "¿Diacjūta niti?" niato. ³⁰ Ni'cū ucūrī cura Ō'acū apī topu dujigure wereduticā, ucūmu'tā'cu di'tamarīato. ³¹ Musā nipe'tirā Ō'acū wereduti'quere wereturiasasī'i. Tojo weerā ni'cū weremu'tā, apī, apī wereturiawā'cāña. Tojo weecā, nipe'tirā masīrāsama. Nipe'tirā wācūtutuarāsama. ³² Musā Ō'acū weredutisere wereturiarā, no'o uaro ucūma'aticā'ña. Wācūyu, "A'teta masārē werecā, añutu'sa'a", ni wereya. Āpērā ucūrī curare ucūtīcā'ña. ³³ Ō'acū queoro weecā ūami. No'o uaro weesere ūatimi.

Nipe'tirā Jesucristore ējōpeorā nerērā, a'tiro weewuama. ³⁴ Musā nerērī curare numia ucūtīyu'ruocā'to. Narē ucūdutitīcā'ña. Ucūrōnojō o'orā, Ō'acū ye queti o'jāca pūrīpu duti'caronjōta añurō yu'tiatio. ³⁵ Na tu'oti'quere masīsī'rīrā, wī'ipu na marāpusumuarē sērītiña'to. Numia Jesucristore ējōpeorā nerēwuaropu ucūcā, tu'sawe'e.

³⁶ Musārē masīrōua'a. Ō'acū ye queti musā me'rā nu'cāticaro niwū. Musā se'saro tere ējōpeorā niwe'e. ³⁷ No'o "Yu'u Ō'acū yere wereturiasasī'i, Espiritu Santu wācūse o'ose me'rā ucū'u" nigūnojō yu'u ojasere "Marī wiogu dutise ni'i", nigūsami. ³⁸ Yu'u oja'quere ējōpeotigūre musā quē'rā cūrē ējōpeotīcā'ña.

³⁹ Acawerērā, Ō'acū yere wereturiasasisere ūaya. Āpērārē apemasā yere tu'otimirā na ucūcā, cā'mota'aticā'ña. ⁴⁰ Nipe'tise musā weesere no'o uaro weema'aticā'ña. Wiopesase me'rā weeya.

15

Jesucristo masā'que ni'i

¹ Acawerērā, yu'u musārē todaporopu bu'e'que Jesucristo masārē yu'ruose quetire ni'cārōacā wācūcā ūa'a. Musā tere tu'orā, ējōpeowu. A'tiro nicā quē'rārē ējōpeonu'cū'u. ² Ō'acū te añuse queti me'rā musārē ējōpeonu'cūcā weegu weemi. Musārē te queti yu'u were'quere ējōpeonu'cūcā, yu'ruogusami. Queoro musā ējōpeocā, tojo weegusami. Musā bu'ipu dia'cū ējōpeorā, yu'ruono'some.

³ Yu'ure bu'e'quere musārē wereturiawu. Te apeye yu'ruoro niyu'runu'cāse a'tiro niwū. Ō'acū ye queti o'jāca pūrīpu oja'caronjōta Cristo marī ña'arō wee'quere

cō'asī'rīgā, wērībosacu niwī. ⁴ Cū wērīca be'ro cūrē yaacārā niwā. Be'ro Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu oja'caronojōta i'tia numu be'ro Ō'acū cūrē masōcu niwī. ⁵ Tojo wéeca be'ro cū Pedrore, āpērā cū besecūú'cārārē bajuacu niwī. ⁶ Be'ro ni'cāti pājārā quinientos yu'rūoro cūrē ējōpeorārē bajuacu niwī. Pājārā cūrē i'a'cārā catisama yujupu. Āpērā wērīatojacārā niwā. ⁷ Be'ro Santiagore bajuacu niwī. To be'ro nipe'tirā cū besecūú'cārārē bajuacu niwī.

⁸ Be'ro nipe'tirā cūrē i'āca be'ropu yu'ure bajuawī. Na be'rocjū yapatiguacāpu bajua'cu weronojō nimigū, cūrē ējōpeosirutu'u. ⁹ Yu'u nipe'tirā āpērā Jesucristo besecūú'cārā docapu ni'i. Yu'ure ne cārō "Jesucristo besecūú'cu nimi", niticārōna'a. Yu'u Jesucristore ējōpeori curuacjārārē ña'arō wee'que bu'iri, tojo ni'i. ¹⁰ Tojo nimigū, Ō'acū yu'ure añurō weeyucā, Jesucristo besecūú'cu ni'i. Yu'ure mejō waro añurō weegu weetimi. Yu'u nipe'tirā āpērā yu'rūoro da'ra'a. Yu'u se'saro tojo weewe'e. Ō'acū yu'ure añurō wéégū, yu'u me'rā ninu'cūmi. Yu'ure weetamumi. ¹¹ Yu'u bu'ese, tojo nicā āpērā cū besecūú'cārā na bu'ese ni'cārōnojō ni'i. Jesucristo wērī masā'que queti ūsā bu'ese ni'i. A'tereta masā ējōpeowa.

Wērī'cārā na masāmujāatje ni'i

¹² Ūsā Cristo wērī masā'que quetire bu'ewa. Tere bu'emicā, ¿de'ro weerā masā ni'cārērā "Wērī'cārā masātima", nisari? ¹³ "Wērī'cārā masātima" nicāma, Cristo quē'rā masātibopī. ¹⁴ Cū masātīcāma, ūsā bu'ese wapamarībopā. Masā ējōpeose quē'rā wapamarībopā. ¹⁵ Ō'acū Cristore masōcu niwī nise quetire werewu. Masā "Wērī'cārā masātima" nicā, ūsā te quetire wererā, nisoorā weebosa'a. Diacjūta wērī'cārā masātīcāma, Ō'acū Cristore masōtibopī. ¹⁶ A'tiro ni'i. Wērī'cārā masātīcāma, Cristo quē'rā masātibopī. ¹⁷ Cūrē masōticā, masā ējōpeose wapamarībosa'a. Todūporo masā ña'arō wee'quere mejārōta acobocono'tirā nibosa'a. ¹⁸ Jesucristore cū pacu masōticāma, cūrē ējōpeorā wērīrā, cūrē ējōpeotirā weronojō pecame'epu wa'abosama. ¹⁹ "Wērī'cārā masāsoma" nise diacjū nicāma, marī "Masārāsama" nīrā, marīta āpērā yu'rūoro pajasecuorā waro nibosa'a. Mejō waro ējōpeoma'abosa'a.

²⁰ "Wērī'cārā masātima" nise diacjū niwe'e. "Cristo masācu niwī" nise pe'e diacjū ni'i. Cristo āpērā nipe'tirā wērī'cārā dūporo masāmu'tācu niwī. Marī quē'rā wērī'cārāpu masārāsa'a. ²¹ A'tiro ni'i. Ne warocjūpu Adā ña'arō weenu'cā'que bu'iri marī nipe'tirā wērīdijarāsa'a. Be'ro Cristo añurō weese bu'iri wērī'cārāpu nimirā, masāmujārāsa'a tja. ²² Marī nipe'tirā Adā pō'rā nise ye bu'iri wērīrāsa'a. Cristo yarā nīrā pe'e marī cūrē ējōpeorā, catīnu'cūrāsa'a. ²³ Marī masārā, queoro masārāsa'a. Cristo masāmu'tātojacu niwī. Be'ro cū apatūri a'ticā, marī cū yarā masārāsa'a. ²⁴ Tojo wa'acā, a'ti ūmāco pe'tia wa'arosa'a. Titare Cristo nipe'tirā wiorā tutuarārē, bajutīrārē, bajurārē cō'ape'ocūsami. Cū tojo weetu'ajaca be'ro cū pacure cū nipe'tirā wiogu nisere wiagusami. ²⁵ Tojo wīase dūporo Ō'acū Cristore i'atu'tīrārē docaque'acā weegasami. Tojo weegu Cristo nipe'tirā bu'īpu tojagūsami. ²⁶ Cristore i'atu'tīrārē docaque'acā wéeca be'ro wērīse quē'rā marīrōsa'a. ²⁷ Ō'acū cū ye queti ojāca pūrīpu nīrōnojōta nipe'tisere, nipe'tīrārē Cristo docapu tojacā weecu niwī. Tojo nīrō, "Ō'acū Cristo docapu nimi", nīrō mejēta wee'e. Ō'acūta nipe'tisere, nipe'tīrārē Cristo docapu tojacā weecu niwī. ²⁸ Ō'acū tojo tojacā wéeca be'ro Cristo Ō'acū macū, cū basu cū pacu doca tojagūsami. Tojo weegu Ō'acū nipe'tise, nipe'tirā wiogu nigūsami.

²⁹ Apeyere āpērā a'tiro weesama. Wērī'cārā ye wapa wāmeyebosadutisama. "Wērī'cārā masātisama" nicāma, tojo weeno'ña marībosa'a.

³⁰ Apeyere, ūsā bu'ese bu'iri nipe'tise numurī āpērā ña'arō weesī'rīma. Tojo wīose wa'terōpu nimirā, wērī'cārā masātjere wācūrā, bu'enu'cū'u. ³¹ Diacjūta yu'u masā marī wiogu Jesucristore ējōpeose ye bu'iri e'cati'i. A'te quē'rā diacjūta ni'i. Nipe'tise numurī "Masā yu'ure wējērāsama", ni tu'oña'a. ³² Yu'u Jesucristo ye quetire werese bu'iri Éfesocjārā yu'ure wa'icūrā yaiwa weronojō ña'arō weewā. "Wērī'cārā masāsoma" nicā, mejō waro na weesere pi'etibopā. "Wērī'cārā masāsoma" nise diacjū nicāma, marī quē'rā āpērā ucūwaronojō ucūbosa'a. A'tiro nibosa'a: "Te'a ba'arā, te'a sī'rīrā. Maata wērīdojarāsa'a. Marī wērīati dūporo weewe'orā", nibosa'a.

³³ Āpērā masārē mejēcā ējōpeoduticā, ējōpeoticā'ña. Masā ucūwuase a'tiro ni'i: "Ña'arō me'rā ba'paticā, añurō weese dojosa'a." ³⁴ Tojo weerā tu'omasīña. Masā todūporo ni'caronojō wiopesase me'rā queoro weeya tja. Ña'arō weeticā'ña. Ni'cārērā Ō'acūrē masīwe'e. Masārē bopoyadutigu tojo ni'i.

Wērī'cārā masāmujāatje werenemose ni'i

³⁵ Apetero ni'cū “Wērī'cārā masātima” nisere ējōpeogu, a'tiro sērītiña'bosami: “Wērī'cārā ¿de'ro wee masāta basiobosari? Na masārā, ¿de'ro bajuri upu cuorāsari?”
³⁶ Cū tojo sērītiña'ma'acā'bosami. Marī otese peri otecā, te peri pī'rīatji duporo boadjasa'a. ³⁷ Marī pī'rīdutihā pī'rīmujā'cu mejētare ote'e. Te peri pe'ere trigo o no'o otese nisere pī'rīdutihā ote'e. ³⁸ Be'ro Ō'acū cū wa'caronojō pī'rīcā weesami. No'o de'ro bajuse dāca nī'que tenojōta tja pī'rīcā weesami. ³⁹ Nipe'tirā catisere cuorā nī'cārōnojō bajurā nitima. Masā ye upu wa'icūrā ya upu weronōjō bajuwe'e. Mirīcūa ya upu quē'rā mejēcā baju'u. Wa'i quē'rā mejēcā upūtima. ⁴⁰ A'te ducawatiro weronōjō u'musecjārā quē'rā mejēcā upūtima. A'ti di'tacjārā mejēcā upūtima. U'musepu nīrā añubutiari upu cuoma. A'ti nucūcāpu nīrā quē'rā tojota cuoma. U'musecjārā, a'ti nucūcācjārā weronōjō nitima. ⁴¹ Mujīpū umucocjū ñamicjū weronōjō, tojo nicā ñocōa weronōjō bo'reyutimi. Ñocōa quē'rā nī'cārōnojō bo'reyutisama. ⁴² Ā'rā nipe'tirā weronōjō wērī'cārā masācā, tojo wa'arosa'a. Wērī'cārārē yaacā, na upu boarosa'a. Be'ro ape upu pe'titiatji upu masōno'rōsa'a. Masōca be'ro apaturi wērīnemosome. ⁴³ Marī mejō nīrī upure yaa'a. Masārōpua tja ape upu añubutiari upu nīrōsa'a. Marī tutuatiari upure yaacō'a'a. Masāca be'ropure ape upu tutuari upu nīrōsa'a. ⁴⁴ Marī a'ti upure yaacō'a'a. Masāca be'ro u'muse cja upu pe'titiatji upu nīrōsa'a. Tojo weerā masīno'o. Marī a'ti upure cuorā, ape upu pe'titiatji upure cuorāsa'a.

⁴⁵ Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu a'tiro ojano'o: “Ō'acū cū weemu'tā'cu Adārē catisere o'ocu niwī.” Cū be'rocjū Jesucristo pe'e catise pe'titise warore o'ogu nīmi. ⁴⁶ A'ti upu cjase catise marī cuomu'tāse nī'i. Apeye catise be'ro cjase nī'i. Te u'muse cja upu cjase pe'titiatje nī'i. ⁴⁷ A'ti nucūcāpure masū nīmu'tā'cu di'ta me'rā yeeno'cu niwī. Cū be'rocjū Cristo u'musecjū nīmi. ⁴⁸ A'ti di'tacjārā ne warocjū di'ta me'rā weeno'cu weronōjō upūtima. Jesucristore ējōpeorā pe'e u'musepu wa'ajā u'musecjū weronōjō upūtima. ⁴⁹ Adā di'ta me'rā yeeno'cu niwī. Marī cū weronōjō upūtī'i. Mejārōta be'ropu u'musecjū Cristo weronōjō upūtīrāsa'a.

⁵⁰ Acawererā, a'tiro nī'i. Marī nīrā a'ti upu me'rā u'musepu wa'ata basiowe'e. Boadjiatji upu nī'i. Ti upu ninu'cūmasītisa'a. ⁵¹⁻⁵² Apeye quē'rā toduporo masīno'ña marī'quere weregutī. Nipe'tirā wērīsome. Jesucristo a'tiri cura Ō'acūrē wereco'tegu u'musecjū Ō'acū yaro coronetare putīgusami. Tojo wa'acā, umuñarō cārīwā'cāmajārā weronōjō marī nipe'tirā Jesucristore ējōpeorā ape upu ducayurāsa'a. Wērī'cārā ape upu pe'titiatji upu me'rā masārāsama. Catīrā quē'rā mejārōta ducayurāsama. ⁵³ Marī ya upu boawuari upu pe'titiati upu wa'arosa'a. Ducayu, catīnu'cūcā'rōsa'a. ⁵⁴⁻⁵⁵ Marī pe'titiati upu ducayucā, Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu nīrōnojōta wa'arosa'a. A'tiro ni ojano'o: “Marī wērīsere docaque'acā weetoja'a. Ne apaturi wērīnemosome majā. Wērīrā pī'etisere tu'oña'some.” ⁵⁶ Marī ña'arō weese bu'iri wērīrī masā nī'i. Te marī ña'arō weesere Ō'acū Moisére dutise cūu'que me'rā masīno'o. Ña'arō wéerā, marī pecame'epu wa'abopā. ⁵⁷ Tere cā'mota'agu, Ō'acū pe'e a'tiro weecu niwī. Marī wiogu Jesucristo me'rā pecame'epu wa'abo'cārārē ya'ruocu niwī. Tojo weerā Ō'acūrē e'catise o'orā.

⁵⁸ Acawererā, a'tere wācūrā, ējōpeonu'cūcā'ña. Marī wiogu yere siape me'rā nemorō weenemoña. Musā masī'i. Cū yere wéerā, tojowaro weebutiārā weewe'e. Wapatī'i.

16

Corintocjārā Jerusalēpu nīrārē nīyeru o'orātīrā sērīneose nī'i

¹ Musā Jesucristore ējōpeorārē nīyeru sērīneosema yu'u Galaciacjārārē dutī'caronōjōta weeya. A'tiro niwū: ² “Soorīnumūrē nīmu'tārī numu semanarīnucū musā wapata'aro ejatuario apesepu nūrōña.” Musā tojo weeyurā, yu'u etari curapu o'osī'rīrā da'rama'acūñasome. ³ Yu'u musā tīropu etagu, musā beserārē Jerusalēpu o'ogutī. Narē o'ōgu, yu'u ojāca pūrīpure “Ā'rā nīma Corintocjārā bese'cārā”, ni ojagutī. Na me'rā ti pūrīrē, tojo nicā nīyerure Jerusalēcjārā Jesucristore ējōpeorārē o'ogutī. ⁴ “Yu'ure wa'aroua'a” nicāma, na yu'u me'rā wa'arāsama.

Pablo Corintopu cū wa'atjere apoyuse nī'i

⁵ Yu'u topu wa'agu, Macedonia di'tapu ya'ruagusa'a. To ya'rua, musā tīropu etagusa'a. ⁶ Apetero weegu musā me'rā yoacā nīgūsa'a. Nipe'tiro pu'ecu nīgū, nipe'ocūsa'a. Be'ro, musā apero no'o yu'u wa'asī'rīgū wa'atjere weetamumasīrāsa'a. ⁷ Yu'u musārē mejō waro ī'ayu'rūwā'cāsī'rītisa'a. Marī wiogu Jesucristo uacā, musā tīropure yoacā tojasī'rīsa'a. ⁸ Pentecostē bosenuñu nicā a'to Efesopu nīnīgūtī yujupu. ⁹ A'tore peje da'rase nī'i. Pājārā marī wiogu ye quetire tu'osī'rīma. Tere cā'mota'asī'rīrā quē'rā pājārā nīma.

¹⁰ Timoteo musã tiropu etacã, cãrẽ weetamuña. Tojo weecã, cã wãcũque'tiro marĩrõ, bujawetiro marĩrõ nigũsami. Cũ yu'u weronojõ marĩ wioꝝu yere da'rami. ¹¹ Tojo weerã musã cãrẽ mejõ waro i'acõ'aticã'ña. Cũ a'topu a'tiatjere weetamuña. Tojo weecã, cã e'catise me'rã yu'u tiropu a'tigusami. Yu'u ãpẽrã Jesucristore ãjõpeorã me'rã cãrẽ yucuegu wee'e.

¹² Apoloma yu'u uputu waro musã tiropu i'agũ wa'adutimiwũ. Cãrẽ marĩ acawererã me'rã wa'adutimiwũ. Cũ ni'cãrõacãrẽ wa'asĩ'rĩtimi. Cãrẽ wa'ata basiocã, be'ro wa'agũsami.

Pablo Corintocjãrãrẽ añudutitao'que ni'i

¹³ Musã añurõ tu'omasĩña. Ëjõpeodu'uticã'ña. Ne uiro marĩrõ niña. Tojo nĩrã, Õ'acũ tutuase me'rã niña. ¹⁴ ãpẽrãrẽ ma'inu'cũcã'ña.

¹⁵ Ni'cãrõacãrẽ, acawererã, a'tere musãrẽ weresĩ'rĩsa'a. Estéfanos ya wi'icjãrãta niwã Acayapure ãpẽrã dũporo Jesucristore ãjõpeomu'tã'cãrã. Na Jesucristore ãjõpeorãrẽ uputu waro weetamuma. ¹⁶ Na weronojõ weesetirãnojõrẽ na dutisere yu'tiya. Tojo nicã nipe'tirã Cristo yere da'rãrã na dutisere weeya. ¹⁷ Musã me'rãcãrã Estéfanos, Fortunato, Acaico a'topu ejacã, pũrõ e'catiwu. Na musã yu'ure weetamubo'quere weema. ¹⁸ Yu'ure ejerisãjãcã weewã. Musã quẽ'rãrẽ tojota weerãsama. Tojo weerãrẽ "Añurõ weerã weema", nirõua'a.

¹⁹ Asia di'tacjãrã Jesucristore ãjõpeori curuacjãrã musãrẽ añudutima. Aquila, Priscila, na ya wi'ipu nerẽwuarã quẽ'rã Jesucristore ãjõpeorã nitjãrã, pũrõ añudutio'oma. ²⁰ Nipe'tirã Jesucristore ãjõpeorã musãrẽ añudutima. Musã e'catise me'rã a'merĩ añudutiya.

²¹ A'te nituose daripure musãrẽ añudutigu yu'u basuta oja'a.

²² No'o marĩ wioꝝu Jesucristore ma'itigure ña'arõ wa'ato. "Ësã wioꝝu, quero a'tibaque'oya."

²³ Jesucristo marĩ wioꝝu musãrẽ añurõ weeato. ²⁴ Marĩ nipe'tirã Jesucristo yarã ni'i. Tojo weegu musãrẽ uputu ma'i'i. Tojota wa'ato.

Tocã'rõta oja'a.

Pablo

Pablo Corintocjārārē ape pūrī ojanemo'que ni i

A'ti pūrī a'tiro weero ojanopā nise ni'i

Pablo nīmū'tārī pūrī Corintocjārārē oјаca be'ro Ēfesopūta tojacā'cu niwī yujupū. Topū nīgū, Corintopure űa'arō wa'a'que quetire miiejacārā niwā. Tere tu'ogu, Pablo na tiropu maata wa'asī'ricu niwī. Tojo wa'asī'rīmīgū, wa'aticu niwī. Macedonia di'ta pe'e wa'acu niwī. Tojo weegu a'ti pūrīrē Macedonia di'tapu nīgū, ojacu niwī. Tito wāmetigu a'ti pūrīrē miacu niwī. Tojo nicā āpērā cūrē ba'patiwā'cācārā niwā.

Pablo narē a'tere ojacu niwī. Jesucristo ye quetire werecusiagu cū űa'arō ya'rusere ojacu niwī. Tojo nicā pajasecuorārē niyeru sērībosasere ojacu niwī. Apeye, cū bu'esere i'tutu'tirā ye cjasere ojacu niwī.

Pablo Corintocjārārē oja'que ni'i

¹ Yu'ū Pablo, Timoteo me'rā musārē añuduti'i. Ō'acū űaronojōta Jesucristo ya'ure cū ye quetire weredutigu cūucu niwī. Yu'ū a'ti pūrīrē musārē Ō'acū yarā Corintopū nirārē oja'a. Tojo nicā nipe'tirā Ō'acū yarā Acaya di'tapu nirārē oja'a.

² Musārē Ō'acū marī pacu, tojo nicā Jesucristo marī wiogu añurō weeato. Tojo nicā musārē ejerisājācā weeato.

Pablo cū pi'etise queti ni'i

³ Ō'acū marī wiogu Jesucristo pacure e'catise o'orā. Cūta marīrē pajaña'mi. Marīrē wācūtutuacā weenu'cūmi. ⁴ Pi'etisetirinacū Ō'acū marīrē wācūtutuacā weemi. Tojo weerā marī quē'rā pi'etirārē wācūtutuacā weemas'i. Marīrē Ō'acū wācūtutuacā wee'caronojōta narē weemas'i. ⁵ Jesucristo yere wererā, pi'etino'o. Cristo pūrō pi'eti'quere pi'etitamu'u. Cū me'rāta, cū weetamuse me'rā nemorō wācūtutu'a. ⁶ Ūsā pi'etirā, musārē wācūtutuacā űarā, musā ya'ruweticā űarā, tojo pi'eti'i. Ō'acū űsārē wācūtutuasere o'omi. Tojo weerā űsā quē'rā musārē wācūtutuacā wee'e. Ūsā pi'etironojō pi'etirāsa'a. Tojo wa'acā, Ō'acū musārē wācūtutuacā weegusami. ⁷ Ūsā weronojō pi'eticā, Ō'acū musārē wācūtutuacā weegusami. Tojo weerā űsā musā añurō weeatjere masiyutoja'a.

⁸ Acawererā, űsārē Asiapu wa'a'quere masicā űasa'a. Ūsā topure uputu waro pi'etiwu. A'tiro wācūmiwū: “Ne pōtēosome. Wērīrāsa'a”, nimiwū. ⁹ “Ūsārē wējēcō'arāsama”, ni wācūmiwū. Ūsā ne tutuatiwu. Tojo wa'a'que añu niwū. Te me'rā a'tiro wācūwū. “Ūsā basu ne weetamumasītisa'a. Ō'acū ni'cūta űsārē weetamumasīmi”, ni wācūwū. Cūta wērī'cārāpure masōgū nimi. ¹⁰ “Ō'acū űsārē na wējēbo'cārārē ya'ruowī. Ni'cārōacārē ya'ruonu'cūcā'mi. Be'ropū quē'rārē űsārē ya'ruonu'cūcūsami”, ni ējōpeo'o. ¹¹ Ō'acūrē musā űsārē sērībosanu'cūcā, tojo weegusami. Pājārā űsārē sērībosacā, Ō'acū añurō űsārē weetamugūsami. Cū tojo weecā i'arā, pājārā e'catise o'orāsama.

Pablo Corintopū wa'asī'rīmi'que ni'i

¹² Apeyere űsā pūrō e'cati'i. Ūsā a'ti nucūcāpure weesooro marīrō añurō weesetiwu. Musā wa'teropū quē'rārē tojota weewu. Tojo weerā űsā bu'iri marīrā añurō tu'oña'a. Ūsā basu űsā masise me'rā weetiwu. Ō'acū weetamuse me'rā weewu. ¹³ Musārē ojarā, tu'ota basiose dia'cūrē oja'a. Musā tere añurō masicā űa'a. ¹⁴ Cā'rō masitoja'a, masirā pe'e. Musā añurō masipe'orā, marī wiogu Jesū apaturi a'ticā, “Ūsārē diacjūta nipā”, nirāsa'a. Ūsā musārē “Añurō weesetima” nīrōnojōta musā quē'rā űsārē añurō wācūrāsa'a.

¹⁵⁻¹⁶ “Tojo añurō wa'arosa'a” ni wācūgū, Macedoniapu wa'agu, musā tiropu i'amu'tāgū wa'asī'rīmiwū. “Be'ro i'amajāmitojatiguti tja”, nimiwū. Puati musā tiropu i'agū wa'asī'rīmiwū. Musā e'caticā űagu, tojo weesī'rīmiwū. “Yu'ū tojo weecā, Judea di'tapu wa'atjere weetamurāsama” ni wācūgū, tojo weesī'rīmiwū. ¹⁷ Yu'ū topū wa'aticā i'arā, “Wiopesase marīrō weema'acā'pī”, ħniti? “Cū no'o űaro weema'agūnojō nimi”, ħnisari? “Wa'aguti' nī'cu nimigū, a'titiapī”, ħniti? “Na'irō ducayumujāsami”, ħni wācūti? ¹⁸ Niwe'e. Ō'acū űsā weesere “Diacjūta ni'i”, nisami. Tojo weerā űsā ne ni'cāti no'o űaro ducayu, ucūma'awe'e. ¹⁹ Ūsā Jesucristo Ō'acū macū ucū'caronojōta ucū'u. Cū ne ni'cāti “Weeguti, weesome”, niticu niwī. Nipe'tise cū “Weeguti” ni'caronojōta weemi. Ūsā i'tiarā, Silvano, Timoteo, ya'ū, cū ye quetire musārē bu'ewu. Nipe'tise cū ucūse diacjū ni'i. ²⁰ A'tiro ni'i. Ō'acū todūporopure masārē “Añurō weeguti”, nicu niwī.

Nipe'tise cã tojo ni'que Jesucristo cã a'tise me'rã, cã wẽrĩ'que me'rã queoro wa'awũ. Tojo wa'acã Ì'arã, marĩ Ò'acũrẽ “Tojota ni'ĩ”, ni e'catipeo'o.

²¹ Ò'acũta marĩrẽ Cristore ãjõpeonu'cũcã weemi. Cũta marĩrẽ cã yarã wa'adutigu besecu niwĩ. ²² Marĩrẽ cã yarã wa'acã weecu niwĩ. Cã yarã ni'ĩ nisere Ì'osĩ'rigũ Espĩritu Santure o'õcu niwĩ. Espĩritu Santu marĩ me'rã nigũ, cũta Ò'acũ marĩrẽ yu'ruoatjere masicã weemi.

²³ Yu'ũ Corintopure wa'asĩ'rimigũ, wa'atiwũ. Ò'acũ yu'ũ tojo wee'quere masĩsami. Yu'ũ musãrẽ tu'tibosa'a nigũ, ma'igũ wa'atiwũ. ²⁴ Musã ãjõpeosere “A'tiro pe'e ua'a”, nigũ mejẽta wee'e. Musã añurõ ãjõpeo'o. Musãrẽ añurõ e'catise me'rã nisetiato nigũ tojo weetamusĩ'ri'ĩ.

2

¹ Yu'ũ toduporopure musãrẽ bujaweticã weewũ. Tojo weegu apaturi tja musãrẽ bujaweticã wees'ĩritigu, wa'atiwũ. ² Yu'ũ musãrẽ bujaweticã weecã, ¿noa yu'ũre e'caticã weebosari? Musã dia'cũ yu'ũre tojo wee'e. Musã bujaweticã, basiotibosa'a. ³ Tojo weegu yu'ũ musãrẽ ojawu. Yu'ũ topu wa'acã, e'caticã weeboronõjõ o'orã, yu'ũre bujaweticã weebopã. Yu'ũ a'tiro tu'oña'a. Yu'ũ e'caticã, musã quẽ'rã e'catibopã. ⁴ Yu'ũ ojamu'tãca pũrĩrẽ ojagu, pũrõ wãcũque'ti, utiwũ. Musãrẽ bujawetiato nigũ mejẽta ojawu. Yu'ũ musãrẽ ma'iyu'ru'ũ. Musãrẽ tere masĩdutigu ojawu.

Ña'arõ wee'care acobojoduti'que ni'ĩ

⁵ Ni'cũ ña'arõ weeri masũ marĩrẽ bujaweticã weecu niwĩ. Yu'ũ dia'cũrẽ tojo weetiwi. Musã quẽ'rã mejãrõta weeno'cãrã niwũ. Marĩ nipe'tirã tojo weeno'cãrã niwũ, weeno'rã pe'e. Yu'ũ a'tere tojo ucũgũ, uputu waro nibutiagu mejẽta wee'e. ⁶ Musã pãjãrã ña'arõ weeri masũrẽ bu'ĩri da'retoja'a. ⁷ Tojo weerã ni'cãrõacã musã cũrẽ acobojoya. Cũrẽ wãcũtutuacã weeya. Tojo weeticã, cã bujawetiyu'ruabosami. ⁸ Tojo weegu musãrẽ cũrẽ ma'iduti'ĩ tja. ⁹ Yu'ũ musãrẽ toduporopure ojawu. “¿Te yu'ũ duti'quere queorota weemitina?” ni masĩs'ĩrigũ ojawu. ¹⁰ Musã no'o ña'arõ weegure acobojocã, yu'ũ quẽ'rã cũrẽ acobojõ'o. Yu'ũre ña'arõ weetiwi. Musã pe'ere ña'arõ weewĩ. Yu'ũre ña'arõ weetimicã, cũrẽ acobojõ'o. Musãrẽ ma'igũ, tojo wee'e. Jesucristo yu'ũre “Cũrẽ diacjũta acobojomi”, ni Ì'asami. ¹¹ Marĩ cũrẽ acobojoticã, wãtĩ cũrẽ ña'arõ bujawetiyu'rucã weebosami. Jesucristo yere du'ucã'bosami. Marĩ wãtĩ weewuasere añurõ masĩ'ĩ.

Pablo Troapu wãcũque'ti'que ni'ĩ

¹² Yu'ũ Troa wãmetiri macãpu Cristo ye quetire bu'egu etagu, a'tiro bocaewawu. Jesucristo marĩ wogũ pãjãrãrẽ cã ye quetire tu'osĩ'ricã weecu niwĩ. ¹³ Tojo nimicã, yu'ũ Tito marĩ acaweregure bocatigu, pũrõ wãcũque'tiwũ. Tojo weegu narẽ we'eriti, wa'a wa'awu Macedonia di'tapu.

Jesucristo me'rã marĩ añurõ weemas'ĩ nise ni'ĩ

¹⁴ Yu'ũ wãcũque'timigũ, Ò'acũrẽ e'catise o'o'o. Cã marĩrẽ añurõ weenu'cũcã weemi. Marĩ Cristo yarã nicã, tojo weemi. Marĩ Cristo ye queti werese me'rã masãrẽ cũrẽ masicã weemi. Cũrẽ masise u'mutise weronõjõ nipe'tiropu se'sa'a. ¹⁵ Marĩ Jesucristo ye quetire wererã, u'mutise weronõjõ nisa'a. A'tiro ni'ĩ. Masã Ò'acũrẽ e'catise o'ocã, ope weronõjõ bajuse me'rã buemorõcã, tu'sasami. A'tere weronõjõ marĩ cã ye quetire wererã Ì'agũ, tu'sasami. Te queti nipe'tirã cã yu'ruo'cãrãrẽ se'sa wa'a'a. Tojo nicã cã yu'ruono'ña marĩrã pecame'epu wa'ajã quẽ'rã te ucũsere tu'ose'sa wa'ama. ¹⁶ Yu'ruono'tirã Jesucristo ye quetire wererãrẽ Ì'arã, cũrẽ ãjõpeotirã “Pecame'epu wa'arãsa'a” nĩrã weronõjõ tu'oña'sama. Ò'acũ yu'ruono'cãrã pe'e Jesucristo ye quetire wererãrẽ Ì'arã, cũrẽ ãjõpeorã “Marĩ Jesucristo me'rã ninu'cũcã'rãsa'a”, ni wãcũsama. Ne ni'cũ cã se'saro te quetire weremasĩtimi. Ò'acũ weetamurõ me'rã pe'e weremasĩmi. ¹⁷ Pãjãrã a'tiro weema. Ò'acũ ye quetire wẽrãrã, wapata'ase dia'cũrẽ wãcũma. Ësã na weronõjõ weewe'e. Ò'acũ o'õ'cãrã Cristore da'raco'terã ni'ĩ. Tojo weerã Ò'acũ Ì'orõpũre cã ye quetire queoro were'e.

3

Ò'acũ “Masã wogũ nigũti” niyu'que ni'ĩ

¹ Ësã “Ò'acũ ye quetire queoro were'e” nĩrã, ãsã basu añurõ ucũrã mejẽta wee'e. Æpẽrã tojo weewuasama. Na basu añurõ ucũsama. Æpẽrãrẽ a'tiro nisama: “Ësãrẽ papera ojabosaya”, nisama. “Ã'rã añurõ weerã nima”, ni apobosadutisama. “Ësã tojo weecã, “Añurã nima”, ni Ì'rãrasama” nĩrã, tojo weedutisama. ¿Musã na weesetironõjõ

uati? Ɖsā musārē “Añurā ni'i, tojo weerā ũsārē papera apobosaya”, nirā mejēta wee'e. ² Musā Jesucristore ějōpeo'o. Tojo weese me'rā ũsā musārē queoro bu'e'quere ĩ'o'o. Tojo weerā āpērā ojabosaca pūrīrē ũawe'e. Ɖsā musārē “Ti pūrī weronojō nima”, ni ejeripō'rāti'i. A'tiro ni'i. Nipe'tirā musārē ĩ'arā, masísama. “Na narē diacjūta werepā”, nisama. ³ Musārē Cristo masārē yu'ruomi nisere werewu. Tere ějōpeocā, Cristo musārē añurō weewī. Cā musārē tojo weesere āpērā quē'rārē masīcā ũami. Tere masidutigu, papera pūrīpū ojacu me'rā ojaticu niwī. Tojo nicā toduporopu Ō'acū catinu'cūgū ũtāpjiipū oja'caronojōta weeticu niwī. A'tiro pe'e weecu niwī. Espiritu Santu tutuaro me'rā musā wācūserere dūcayucu niwī. Te me'rā Cristo musārē añurō weesere ĩ'omi.

⁴ Ɖsā Ō'acūrē ějōpeorā, a'tiro nīmasī'i. Ɖsā weresere tu'o ějōpeo'quere “Diacjūta ni'i”, nīmasī'i. me'rā ũsā tojo nīmasī'i. ⁵ “Ɖsā se'saro Ō'acū yere weremasī'i”, nirā mejēta wee'e. Nipe'tise ũsā weesere Ō'acū weetamuse me'rā pe'e wee'e. ⁶ Ō'acūta “Masā me'rā apoguti” nī'quere ũsārē werecā weewī. Cā nī'que a'tiro ni'i: “Yu'u na wioḡu nigūti. Na pe'e yarā nirāsama.” Ō'acū tojo nī'que Moisé dutise oja'quere yu'tise weronojō niwe'e. Espiritu Santu masārē Ō'acū ũaro weecā weemasīmi. “Moisé dutise oja'quere yu'tirāti”, nī'cārā pe'ere ne basiowe'e. Na bu'iritirā pecame'epu wa'abopā. Espiritu Santu pe'e marīrē catinu'cūcā weemi. ⁷ Ō'acū Moisére duti'quere ũtāpjiipū ojanocarō niwū. Te dutise marī yu'rūnu'cāse bu'iri wējēcō'adutise weronojō nicarō niwū. Ō'acū tere o'ogū, uputu asistese me'rā o'ocu niwī. Tojo weero Moisé tere ojacā, cū diapoasistecarō niwū. Israe curuacjārā cū asistecā ĩ'apōtēomasīticārā niwā. Siape me'rā cū asistese pe'tidijacarō niwū. ⁸ Te dutise asistese me'rā o'o'que nemorō Espiritu Santu cū marīrē bu'ese pe'e totā nemo'o. ⁹ A'tiro ni'i. Moisé dutise marīrē “Bu'iri da'reno'rāsama” nī'que añuyu'ruacarō niwū. Totā Ō'acū marīrē bu'iri mooma nise queti pe'e nemorō añu'u. ¹⁰ Jesucristo yere marī ĩ'acasanu'cōcāma, Moisé dutise “Añuyu'rua'a” na nī'que pe'e mejō nise tojacā'a. ¹¹ Moisé cū dutise asistese me'rā a'ti'que pe'tiatje nicarō niwū. Jesucristo ye queti pe'e pe'titiatje ni'i. Tojo weero Moisé dutise nemorō, añuyu'rūnu'cā'a.

¹²⁻¹³ Ɖsā Jesucristo ye queti pe'titiatjere e'caticyotoja'a. Tojo weerā diacjūta were'e. Moisé cū diapoare asistese nidojatisere pe'tidijacā ĩ'adutiticu niwī. Tojo weegu su'tiro casero me'rā mo'acu niwī. Ɖsā cū weronojō weewe'e. Tojo weerā Jesucristo ye quetire uiro marīrō bajuyoropu were'e. ¹⁴ Moisé Ō'acū duti'quere werecā, Israe curuacjārā tu'omasīticārā niwā. A'tiro nicā quē'rārē mejārōta nima. Na Ō'acū ye queti ojāca pūrīrē bu'érā, tu'otima. Cristore ějōpeorā dia'cū toduporo oja'quere tu'oma. ¹⁵ Nī'cārōacāpu quē'rārē Israe curuacjārā Moisé oja'quere bu'érā, tu'otima yujupu. ¹⁶ Marī wioḡure ějōpeoca be'ro Ō'acū ye cjasere tu'ono'o. ¹⁷ Jesucristo marī wioḡu Espiritu Santu me'rā nī'cūta nimi. Tojo weerā marī Espiritu Santu me'rā nīrā, pecame'epu wa'abo'cārā yu'rūono'cārā ni'i. ¹⁸ Marī Cristore ějōpeorā ni'i. Tojo weerā marī wioḡu añuyu'ruagu nimi nisere masī'i. Marī, marī catiri ũmuco pōtēorō cū dia'cūrē wācūnu'cū'u. Cūrē wācūrā, siape me'rā cū weronojō cū añurō weesere marī quē'rā weenemowā'cā'a. Marī wioḡu Espiritu Santu marīrē tojo weemi.

4

¹ Ō'acū ũsārē añurō wéegū, Jesucristo ye quetire wereduticu niwī. Tojo weerā wācūtutuatiarā niwe'e. ² Bopoyoro weesere, tojo nicā masā ĩ'atiropu weesere yabi ni'i. Ō'acū wereduti'quere nisoose me'rā werewe'e. Tere dūcayuro marīrō, queoro dia'cū were'e. Ō'acū ĩ'orōpūre tojo wee'e. Tojo weerā ũsā weresere “Diacjūta werema”, nisama. ³ No'o Jesucristo ye quetire tu'oti ějōpeotirānojō bu'iri da'reno'ajā nima. ⁴ Na ějōpeotise ye bu'iri a'ti turicjārā wioḡu wāti narē tu'omasītirā, caperi ĩ'atirā weronojō dojacā weesami. Cā, Cristo nipe'tirā bu'ipū añubutiagu nimi nisere ějōpeodutitigu tojo weesami. Jesucristo masā weronojō uputigu nicu niwī. Cū Ō'acū warota nimi. Tojo weegu masārē Ō'acūrē masīcā weecu niwī. ⁵ Ɖsā Jesucristo ye quetire wererā, masā ũsārē añurō wācūdutirā mejēta were'e. “Marī wioḡu Jesucristo nimi, cūrēta ějōpeoroua'a” nidutirā pe'e were'e. Ɖsā a'tiro ni'i: “Jesucristo ũsārē cū ye quetire weredutise bu'iri musārē da'racō'terā weronojō ni'i.” ⁶ A'tiro ni'i. Ō'acū ne waropu a'ti turi na'itī'arō nī'quere bo'reyucā weecu niwī. Cū tere wee'caronojō cūta tja marī ye ejeripō'rārīpu bo'reyucā weecu niwī. Cū yere tu'omasītimi'cārārē tu'omasīcā weecu niwī. Tojo nicā marīrē Ō'acū tutuayu'ruagu nimi nisere masīcā weecu niwī. Jesucristore masīrā tere masīno'o.

Marī upu pe'tidijati upu ni'i nise ni'i

⁷ Marí ya upu di'ta me'rā yee'queparu weronojō ni'i. Pe'tiati upu ni'i. Tojo upatimirā, Ō'acū ye queti añubutiase quetire cuo'o. Tojo weero masino'o. Ō'acū cū tutuayu'rāse me'rā te quetire masārē masicā weemi. Marí ye tutuase me'rā mejēta wee'e. ⁸ Apetero pūrō pi'eti'i. Tojo pi'etimirā, uputu waro bajawetiwe'e. Ūsā wācūque'timirā, uputu waro “¿De'ro wa'abutiariosariba?” niwe'e. ⁹ Masā ūsārē ña'arō weesi'rīmicā, Ō'acū ūsārē ne cō'awā'cātīmi. Na ūsārē tuuquecūmirā, wējētīma. ¹⁰ No'o ūsā wa'aro Jesure wējē'caronojōta ūsā quē'rārē wējēsī'rīmīma. Masā ūsārē pi'eticā ī'arā, Jesū catīnu'cūgū ūsārē weetamusere masīma. ¹¹ Nipe'tise numarī ūsā catiro pōtēorō Jesū ye quetire werese bu'iri wērītawioro ni'i. Tojo weerā ūsā ya upu boadijati upu me'rā Jesucristo cū nisetisere masārē ī'o'o. ¹² Ūsā pe'e wiose pu'to nimirā, musārē catīnu'cūditirā Jesucristo ye quetire bu'enu'cū'u.

¹³ Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu a'tiro ojano'wū: “Yū'u ējōpeowū. Tojo weegu Ō'acū ye cjasere musārē ucūwū.” Tojota ni'i ūsā quē'rārē. Ō'acūrē ējōpeorā, cū yere ucū'u. ¹⁴ Marí masī'i, Ō'acū, marí wiogu Jesure masō'caronojōta marí quē'rārē masōgūsami. Marí cūrē ējōpeocā, tojo weegusami. Ūsārē musā me'rā cū tiropu miagūsami. ¹⁵ Ūsā musārē añurō wa'adutirā nipe'tisere pi'eti'i. Musā pājārārē siape me'rā Ō'acū añurō weecā uarā, tojo wee'e. Be'ro pājārā a'tere ī'arā, Ō'acūrē e'catise o'orāsama. Te me'rā cūrē “Añuyū'ruagu nīmī” nīrā, tojo weerāsama.

¹⁶ Tojo weerā ūsā pi'etimirā, wācūtutuanu'cūcā'a. Mu'ñumirā, siape me'rā nemorō wācūtutuanemo'o. ¹⁷ A'tiro ni'i. Marí a'ti nucūcāpu pi'etise maata pe'tiatje ni'i. Marí Jesucristore ējōpeorā pi'eti'que wapa nemorō añuse pe'tiatjere bocarāsa'a. ¹⁸ Marí a'ti nucūcā cjase pe'tiatjere sō'owaro wācūnūrātīcā'rōua'a. Bajutise ū'muse cjase pe'ere wācūnūrūrōua'a. Marí ī'ase pe'tiatje ni'i. Ī'atise pe'e ninu'cūatje ni'i.

5

¹ Marí masī'i, marí ya upu wi'i weronojō boadijarosa'a. Tojo wa'acā, Ō'acū ū'muse cja upu pe'tiatijati upure o'ogusami. Ti upu masā wéeca upu nītisa'a. ² Diacjūta ni'i. Marí a'tiro uputirā uti, caributi'i. Ma'ma upu su'tiwetisī'rīsa'a. ³ Marí ma'ma upure cuorā, su'ti marīrā weronojō nisome. ⁴ Marí a'ti upu me'rā caributi'i. Pūrō pi'eti'i. Marí ya upure wērīato nigū mejēta wee'e. Marí ma'ma su'ti sāñarō weronojō ducayuatō nigū tojo ni'i. Ma'ma upu pe'tiatijati upure cuorāsa'a. Ō'acū me'rā catīnu'cūcā'rāsa'a. Mejā upu boadijati upu boabajudutia wa'arosa'a. ⁵ Ō'acūta marīrē a'tere apoyucu niwī. Cū marīrē weeatjere masīmu'tādutigu Espīritu Santure o'oyumu'tācu niwī.

⁶ Tere wācūrā, wācūtutuanu'cū'u. Masīno'o, marí a'ti upu me'rā nīrā, marí wiogu Ō'acū tiropu niwe'e. ⁷ Tojo weerā cūrē ī'atimirā, Jesucristore ējōpeo'o. Cūrē sirutu'u. Be'ropu wa'atje quē'rārē añurō masītimirā, “Ō'acū tiropu wa'arāsa'a”, ni'i. ⁸ Marí, marí ye niatjere e'catiyotoja'a. Tojo weerā marí “Marí wiogu me'rā nīajā, wērīse ūamisa'a”, ni'i. ⁹ Tojo nimirā, marí catīrā o' wērīca be'ro marí wiogu ūaro dia'cū weenu'cūsī'rī'i. ¹⁰ A'tiro ni'i. Cristo cū beseatjī numū nicā, marí nipe'tīrārē besegayami. Marí ni'cārērārē marí wee'quenacū queoro marí añurō o' ña'arō wee'quere wapayegusami.

Ō'acū cū me'rā nidutigu ūasāse ni'i

¹¹ Marí wiogu Cristo marīrē beseatjere wācū'u. Tere wācūrā, cūrē wīopesase me'rā ējōpeo'o. Masārē “A'tiro weeroua'a”, ni were'e. Ō'acū ūsā weesere añurō masīmi. Musā quē'rārē tojota masicā ūa'a. ¹² Ūsā basu ūsā yere apaturi añurō ucūnemorā weewe'e. A'tiro pe'e wee'e. Ūsārē añurō wācūditirā, e'catiatō nīrā tojo wee'e. Tojo weerā musā āpērā bu'icjase dia'cū bajusere wācūrārē, ejeripō'rāpu cjase wācūtīrārē añurō yu'timasīrāsa'a. ¹³ Āpērā ūsārē “Maatīrā weema”, nisama. Na tojo nimicā, ūsā Ō'acū ūaro weerā wee'e. Apeterore “Queoro weema”, nisama. Tere wéerā, musā ye cjasere weerā wee'e. ¹⁴ Cristo marīrē ma'īmī. Tojo weerā cū ye quetire were'e. Masīno'o, Cristo nipe'tīrārē wērī ducayucu niwī. Te me'rā masīno'o, nipe'tīrā Cristo wērī ducayuno'rā wērī'cārā weronojō tojapā. ¹⁵ Cristo nipe'tīrārē wērībosacu niwī. Catīnu'cūse cuorā na ūaro dia'cū weeticā'to nigū tojo weecu niwī. Cū ūaro pe'ere weedutigu wērī masācu niwī. ¹⁶ Tojo weerā ūsā ne āpērārē a'ti ūmucocjārā weewuaro weronojō ī'aweewe'e. Yū'u toduporopure Cristore tojo weemiwū. “A'ti di'tacjū nīmī”, ni wācūmiwū. Ni'cārōacārē tojo wācūno'ña marī'i majā. ¹⁷ Marí Cristo yarā wa'arā, apesu'tiro sājārā wee'e. Añuse dia'cū ducayū'u. Toduporopu no'o ūaro weeseti'quere weenemowe'e majā.

¹⁸ Ō'acūta marīrē tojo weecu niwī. Marí Cristore ī'atu'tīrā nicārā niwū. Cū pe'e cū wērīse me'rā marīrē cū me'rācjārā sājācā weecu niwī. Nipe'tīrārē tojo wa'acā ūagu, cū

ye quetire weredutigu marĩrẽ o'ócu niwĩ. ¹⁹ A'tiro ni'i. Ô'acũ nipe'tirã a'ti turicjãrãrẽ cũ me'rãcjãrã sãjãcã uami. Tojo weegu Cristore wẽrĩdutigũ niwĩ. Te me'rã masãrẽ cũ yarã sãjãcã weegu weemi. Jesucristo wẽrĩse me'rã narẽ bu'iri marĩrã i'ami. Tere ãpẽrã masicã uagu ùsãrẽ weredutiwĩ.

²⁰ Tojo weerã ùsã Cristo ducayurã ni'i. Cũrẽ, cũ ye quetire werebosa'a. Ùsã werese me'rã Ô'acũ masãrẽ “Yu'u me'rãcjãrã nima”, nisami. Tojo weerã masãrẽ Cristo dutiro me'rã “Añurõ Ô'acũ me'rã niato”, ni'i. ²¹ Cristo ne cã'rõacã ña'arõ weeticũ niwĩ. Ô'acũ pe'e marĩ ña'arõ weese bu'iri cãrẽ wẽrĩbosa ducayuduticũ niwĩ. Cãrẽ ña'agũrẽ weronojõ bu'iri da'recu niwĩ. Tojo weese me'rã Ô'acũ marĩrẽ Cristo yarã wa'acã weecu niwĩ. Tojo nicã cũ uaro cũ weronojõ añurõ nidutigũ tojo weecu niwĩ.

6

¹ Ùsã Ô'acũ yere da'ratamurĩ masã ni'i. Tojo weeyurã, cũ masãrẽ añurõ weesere wãcũduti'i. Cũ uaronojõta añurõ weeya.

² Ô'acũ ye queti ojãca pũrĩpu cũ ucũ'quere a'tiro ni ojano'wũ:

Yu'u masãrẽ añurõ weeritero nicã, mu'u sãrĩsere tu'owũ.

Yu'u yu'ruoritero nicã quẽ'rãrẽ, mu'urẽ yu'ruowũ, nicũ niwĩ Ô'acũ.

Tu'oya. Ni'cãrõacã cũ tojo weeritero ni'i. Ni'cãrõacã cũ yu'ruosĩ'rĩsami.

³ Æpẽrãrẽ ùsã weresere mejẽcã wãcũdutiĩrã ùsã ne cã'rõ ña'arõ weewe'e. ⁴ A'tiro pe'e wee'e. Nipe'tise ùsã weese me'rã Ô'acũrẽ da'raco'tesere i'o'o. Pi'etirã, tojo i'o'o. Ùsãrẽ apeyenojõ du'sacã, tojo tu'oña'cã'a. Mejẽcã wa'acã, nu'cã'a. ⁵ Ùsã a'tere pi'etiwwũ. Masã ùsãrẽ tãrãwã. Bu'iri da'reri wi'ĩpu sõrõwã. Cumuca wa'acã, tu'oña'wũ. Æputũ da'ra, apeterore cãrĩtiwwũ. Æjaboawũ. ⁶ Ùsã Ô'acũrẽ da'raco'tesere i'orã, a'te quẽ'rãrẽ wee'e. “Numiarẽ ña'arõ weesĩ'rĩsa'a”, niwe'e. Narẽ tojo i'acã'a. Ô'acũ ye cjase diacjũ niserẽ masĩ'i. Æpẽrã queoro weetisere nu'cã'a. Æpẽrãrẽ pajaña'a. Æpẽrãrẽ weesooro marĩrõ ma'ime'rĩcã'a. Espĩritu Santu ùsã me'rã nise bu'iri ùsã Ô'acũrẽ da'raco'tesere i'ono'o. ⁷ Diacjũta were'e. Ô'acũ cũ tutuasere cu'o'o. Cũ ùsãrẽ añurã wa'acã weemi. Tojo weerã añurõ weemasĩ'i. Ña'ase quẽ'rãrẽ cã'mota'amasĩ'i. ⁸ Masã ùsãrẽ a'tiro weema. Æpẽrã ùsãrẽ añurõ ucũma. Æpẽrã ña'arõ ucũma. Æpẽrã ùsãrẽ nisoori masãrẽ weronojõ i'ama. Æpẽrã pe'e “Diacjũta werema”, ni i'ama. ⁹ Æpẽrã ùsãrẽ añurõ i'amasĩma. Tojo nimirã, i'amasĩtirã weronojõ i'ama. Apeterore ùsãrẽ wẽjẽsĩ'rĩcã, tu'oña'a. Tojo nimicã, catinu'cũ'u. Ùsãrẽ bu'iri da'reyu'ruoma. Wẽjẽtima, wẽjẽrãpuã. ¹⁰ Ùsã bujawetimirã, e'catinu'cũcã'a. Ùsã pajasecuorã nimirã, ùsã bu'ese me'rã Æpẽrãrẽ peje cuorã weronojõ nicã wee'e. Ne apeyenojõ moomirã, cuope'orã weronojõ ni'i. A'te nipe'tise me'rã nipe'tirãrẽ ùsã Ô'acũrẽ da'raco'tesere i'o'o.

¹¹ Acawererã, Corintocjãrã, du'aro marĩrõ masãrẽ ùsã wãcũsere werepe'ocã'a. Masãrẽ pũrõ ma'i'i. ¹² Masãrẽ ne mejẽcã wãcũwe'e. Masã pe'e ùsãrẽ mejẽcã tu'oña'sa'a. ¹³ Yu'u ni'cũ cũ põ'rãrẽ dutiro weronojõ masãrẽ dutiguti. Yu'u masãrẽ diacjũ ma'irõnojõta yu'u quẽ'rãrẽ ma'ĩna.

Ô'acũ põ'rã ni'i nise ni'i

¹⁴ Jesucristore ãjõpeotirã me'rã a'mesu'aticã'ña. Añuse, ña'ase me'rã morẽta basiotironojõta añurõ weerã, ña'arõ weerã me'rã a'mesu'ata basiowe'e. Bo'reyuse na'it'arõpu nitironojõta Jesucristore uarã me'rã, uatirã me'rã mörẽsu'uta basiowe'e. ¹⁵ Cristo quẽ'rã, wãtũa wiogu me'rã ni'cãrõnojõ wãcũse cuomasĩtima. Ëjõpeogu, ãjõpeotigu me'rã ne ni'cãrõnojõ “Tojo weerõna'a”, nĩmasĩtisama. ¹⁶ Ô'acũ wi'i, tojo nicã ãjõpeose queose yee'que me'rã ne ni'cãrõnojõ niwe'e. Masã pe'e Ô'acũ wi'i cũ nirõpu weronojõ ni'i. Cũ catinu'cũgũ nimi. Cũ a'tiro nicũ niwĩ:

Yu'u na tĩropũ ni, na me'rã ninu'cũgũsa'a.

Na wiogu nigũsa'a.

Na quẽ'rã yarã nirãsama, nicũ niwĩ.

¹⁷ Tojo weegu aperopũ quẽ'rãrẽ marĩ wiogu tutuayũ'rugũ a'tiro ninemocu niwĩ:

“Ña'arã tĩropũ nimi'cãrã wijawã'cã wa'aya.

Nipe'tise ña'arõ weesere ne weeticã'ña.

Tojo weecã, yu'u masãrẽ ñe'egũti.

¹⁸ Yu'u masã pacũ nigũti.

Masã pe'e yu'u põ'rã nirãsa'a”, nicũ niwĩ, ni ojano'wũ.

7

¹ Acawererā yu'u mairā, musārē nigūti. Ō'acū marīrē “Musā pacu nigūsa'a”, nicu niwī. Tojo weerā marī nipe'tise ña'arō weesere, upure dojorēsere, ejeripō'rārē dojorēsere cō'arā. Ō'acūrē wiopesase me'rā cūrē ējōpeorā, cū űaro nipe'tisere queoro weerā.

Corintocjārā toduporo ña'arō wee'cārā na ducayū'que ni'i

² Ūsārē ma'iña. Ne ni'cūrē musārē ña'arō weetiwa. Tojo nicā ne āpērārē dojorētīwa. Musārē ējōpeodutirā weesootīwa. ³ Yu'u “Bu'iri cuorā nima”, nigū mejēta wee'e. Yu'u toduporo ni'caronojōta musārē ma'i'i. Marī catirā, ni'cārō me'rā ni'i. Wērīrā quē'rā ni'cārō me'rā ninu'cūrāsa'a. ⁴ Yu'u musārē “Diacjūta weema, añuyū'ruama”, ni ejeripō'rātī'i. Musārē wācūgū, wācūtutua'a. Pūrō pi'etimigū, e'catiya'rua'a.

⁵ Macedoniapure ejāca be'ro ūsā ne cārō sootīwa. No'o ūsā wa'aro pūrō pi'etiwā'cāwū. Āpērā ūsārē ña'arō weequenu'cōwā. Ūsā bu'e'cārārē wācūgū, uputu wācūque'ticāti. ⁶ Tojo weemicā, Ō'acū wācūtutuasere o'ogu ūsārē wācūtutuacā weewī. Titore ūsā tiropu etacā wéégu, ūsārē tojo weewī. ⁷ Cū etase me'rā dia'cū wācūtutuatiwa. Musā cūrē wācūtutuacā wee'quere tu'orā, nemorō wācūtutuanemowū. Musā yu'ure ī'asī'rīserē cū werewī. Apeye quē'rārē musā bujawetisere werewī. Tojo nicā musā yu'ure wācūnu'cūserē werewī. Tere tu'ogu, totā nemorō e'catinemowū.

⁸ Yu'u ojāca pūrī me'rā musārē bujaweticā weewa. Tojo bujaweticā weemigū, yu'u ojacā, añu niwū. Ne waro yu'u ojāca be'ro musārē cārō yoaticā bujaweticā ī'agū, “Yu'u ojaticā, añu nibopā”, ni wācūmiwū. ⁹ Ni'cārōacāma yu'u e'cati'i. Musā bujawetise ye bu'iri mejēta ni'i. Musā bujaweti'jarā, ña'arō weesere du'u, ducayua wa'aporo. Tojo weegu e'cati'i. Musā ña'arō wee'que bu'iri Ō'acū űaronojōta bujawetiaporo. Tojo weerā “Ūsā musārē dojorērā mejēta weepā”, ni'i. ¹⁰ Marī Ō'acū űaronojōta bujawetirā, ña'arō weesere du'u'u. Du'u, pecame'epu wa'abo'cārā yu'ruono'rāsa'a. Tojo weerā añurō yu'ruweti'i. Āpērā pe'e na ña'arō wee'quere du'utirā, mejō waro bujawetima'asama. Tojo bujawetirā bu'iri cuorā, pecame'epu wa'asama. ¹¹ Musā Ō'acū űaronojō bujawetirā, a'tiro weaporo. Musā weesetisere wiopesase me'rā ī'aporo. Tojo wiopesase me'rā ī'arā, “Toduporopure queoro weetipā; ni'cārōacārē queoro wee'e majā”, niaporo. Musā wee'quere wācūrā, bujawetiaporo. Tojo nicā tere wācūrā, uia wa'aporo. Be'ro yu'ure pūrō ī'asī'rīaporo. Ña'arō weegure queoro bu'iri da'reaporo. Nipe'tise tojo weese me'rā musā bu'iri moosere ī'opaporo. ¹² Tojo weegu musārē ojagu, ña'arō weegure weetamusī'rīgū ojatiwa. Ña'arō weeno'gū quē'rārē weetamugū ojatiwa. Musā pe'ere weetamusī'rīgū ojawa. Musā ūsā űaronojō añurō weesī'rī'i. Tojo weegu tere masīdutigu ojawa. Ō'acū tojo masīcā űami. ¹³ Nipe'tise musā añurō wee'que me'rā ūsā e'cati, wācūtutuawu.

Tojo wācūtutuarā, Tito pūrō e'caticā ī'arā, totā nemorō e'catinemowū. Musā nipe'tirāputa cū bujaweti'quere wācūtutuacā weecārā niwū. Tojo weegu e'catiwi. ¹⁴ Musā ye cjasere yu'u Titore na añuyū'ruama nigū, nisoogu weronojō nitiwa. Nipe'tisere yu'u musārē were'quere diacjūta werewu. A'te weronojō ūsā Titore musā ye cjasere were'que quē'rā diacjūta niwū. ¹⁵ Musā cūrē wiopesase me'rā ñe'ecārā niwū. Cū dutisere yu'ticārā niwū. Musā tojo wee'quere wācūgū, musārē nemorō ma'iyū'ruami. ¹⁶ Yu'u musārē añurō weerāsama nigū, pūrō e'cati'i.

8

Marī cuoro ejatuaro āpērārē o'odutise ni'i

¹ Acawererā, ūsā a'tiro musārē weresī'rīsa'a. Ō'acū Jesucristore ējōpeorā Macedoniapu nirārē añurō weewī. Cū āpērārē weetamucā weewī. Tere musārē masīcā űa'a. ² A'tiro ni'i. Na uputu pi'etirā, queoro weecārā niwā. Tojo pi'etimirā, pūrō e'catiwi. Na pajasecuorā waro nimirā, peje cuorā weronojō āpērārē añurō weetamuwā. ³ Na cuoro pōtēorō na cuosere o'owā. Na cuose nemorō o'oyū'ruomujāwā. Yu'u narē tojo weecā ī'awū. Na űaro o'owā. ⁴ Ūsārē pejetiri a'tiro niwā: “Ō'acū yarā pajasecuorārē niyeru o'osī'rīsa'a”, niwā. ⁵ Ūsā wācū'caro nemorō weewā. Ne warore na Ō'acūrē ējōpeorā “Mu'u yarā ni'i”, niwā. Be'rore ūsārē “Musā dutisere weerāti Ō'acū űaronojōta”, niwā. ⁶ Na Macedoniacjārā tojo weecā ī'arā, ūsā Titore musā tiropu wa'aduti'i. Cū toduporopu musā tiro Corintopu nigū, niyerure sérīneocu niwī. Tere sérītu'ajanu'cōdūtīrā cūrē o'orā wee'e. Tojo weerā musā añurō nu'cā'quere queoro tu'ajanu'cōrāsa'a. ⁷ Musā nipe'tisere añurō wee'e. Añurō ējōpeoseti'i. Ō'acū ye cjasere añurō masī'i. Añurō bu'eseti'i. E'catise me'rā añurō weesī'rī'i. Ūsārē añurō ma'i'i. Musā te nipe'tisere añurō weronojōta niyeru o'ose quē'rārē mejārōta weeya.

⁸ Musārē dutibutiagu mejēta wee'e, weegupua. Musā āpērā weesere ī'asa'a. Na añurō ma'ima. Musā quē'rā na tojo weesere ī'arā, “Ēsā quē'rā ¿diacjūta ma'imiti ūsā?” nidutigu tojo ni'i. ⁹ A'tiro ni'i. Musā masīsa'a, marī wioгу Jesucristo marīrē añurō weecu niwī. Cū peje cuogu nimigū, marī ye niatjere pajaña'gū a'ti di'tapu a'tigu, pajasecuogu weronojō wa'acu niwī. Marīrē añurō weesī'rīgū, tojo weecu niwī.

¹⁰ Musā a'tiro weecā, añu nibosa'a nīgū, yu'u wācūserē musārē nigūti. A'tiro ni'i. Si cū'ma me'rā musā ape macācjārā đuporo niyeru o'osere nu'cācārā niwū. Tere o'orā, e'catise me'rā o'ocārā niwū. ¹¹ Tojo weerā musā ne waro weewā'cō'caronojōta weetu'ajaya. Musā cuoro ejatuaro o'oya. ¹² A'tiro ni'i. Marī diacjūta marī cuoro ejatuaro o'osī'ricā, Ō'acū e'catisami. Marī moocā, o'odutisami.

¹³ Musā āpērārē peje cuodutirā o'oyu'ruobosa'a. Tojo weerā moorā tojabosa'a. Tojo wa'acā uawe'e. ¹⁴ Mejō ni'cārōnojō cuodutigu tojo ni'i. Ni'cārōcā musā cuose me'rā narē weetamumasi'i. Be'ropu na quē'rā na cuose me'rā musārē weetamurāsama. A'tiro weérā, musā ni'cārōnojō cuorāsa'a. ¹⁵ Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu oja'caronojōta ni'i. A'tiro ojano'o: “Peje cuomi'cu cuoyu'ruosome. Apī pejeti cuogu quē'rā ñe'enojō du'sano'some”, ni ojano'wū.

Tito cū me'rācjārā me'rā Corintopu wa'atje ni'i

¹⁶ Yu'u musā ye cjasere wācūque'ti'i. Yu'u wācūque'tiro weronojō Tito quē'rārē Ō'acū wācūque'ticā weecu niwī. Tojo weegu Ō'acūrē e'catise o'o'o. ¹⁷ Tito yu'u o'ocā, maata yu'tiwī. Ni'cārōcārē cū musārē ī'asī'rī'cu nitjagū, cū añurō tu'saro me'rā musā tiropu wa'agusami. ¹⁸ Tito me'rā apī o'ónemorāsa'a. Cū marī acaweregu Jesucristore ējōpeogu nimi. Nipe'tirā Jesucristore ējōpeori curuacjārā cūrē a'tiro ucūma: “Cū Jesucristo ye quetire wereme'rīyu'ruami”, nima. ¹⁹ Apeye quē'rārē, Jesucristore ējōpeose cururicjārā ūsārē ba'patidutirā cūrē besecārā niwū. Niyeru sērīneo'quere miacā, cū ūsā me'rā ba'patiwā'cāgūsami. Ēsā niyerure miarā, masā marī wiogure añurō ucūdutirā tojo wee'e. Tojo nicā ūsā e'catise me'rā weetamusī'risere ī'orā tojo wee'e. ²⁰ Ēsā a'tere tojo weérā, masā ūsārē “Niyeru bajuriopā” nidutitirā tojo wee'e. ²¹ A'tere weérā, ūsā marī wioгу ī'orōpure queoro weesī'rī'i. Tojo nicā masā ī'orōpu quē'rārē queoro weesī'rī'i.

²² Apī marī acaweregu quē'rārē na me'rā o'ónemo'o. Cū uputu weetamusī'risere pejetiri ī'owī. Totā ni'cārōcārē musārē na queoro weepārā nīgū, weetamusī'rīmi.

²³ Titore āpērā sērītiña'cā, a'tiro niña: “Pablo me'rācjū cū me'rā da'ragu ūsārē weetamugū nimi”, niña. Āpērā puarārē sērītiña'cā pe'ema, a'tiro niña: “Jesucristore ējōpeori curuacjārā na o'ó'cārā nima. Na, na weese me'rā Cristore añurō ucūcā weema”, niña. ²⁴ Ma'ise me'rā narē ñe'eña. Tojo weecā, āpērā musā Tito quē'rārē ma'isere masīrāsama. Ēsā āpērārē a'tiro nitojawu: “Corintocjārā masārē añurō ñe'ema”, niwū. Musā tojo weecā ī'arā, na ūsā ni'quere “Diacjūta nipā”, nirāsama.

9

Niyeru sērīneose ni'i

¹ Musā Jesucristore ējōpeorārē niyeru o'osere ojanemowe'e. ² Musā o'osī'risere masītoja'a. Musā tojo weesī'risere yu'u e'catise me'rā Macedoniacjārārē werewu. “Si cū'ma me'rā Corintocjārā Acaya di'tapu nirā niyeru sērīneonu'cāsī'rīwā”, niwū narē. Tere tu'orā, pājārā Macedoniacjārā quē'rā e'catise me'rā niyeru neonu'cāwā. ³ Musārē “Niyeru o'orāsama” nimigū, Titore cū me'rācjārā me'rā musā tiropu o'óguti. Yu'u Macedoniacjārārē ni'que queoro wa'acā ūa'a. Yu'u “Corintocjārā niyeru neonu'cātojawā” ni'caronojōta musā o'omatjere cuoyutojaya. ⁴ Apetero yu'u musā tiropu wa'acā, Macedoniacjārā yu'u me'rā wa'abosama. Ēsā topu etacā, musā neoyuticā, yu'u uputu bopoyasābosa'a. Yu'u “Na neonu'cātojawā” ni'que ye bu'iri tojo weebosa'a. Musā quē'rā mejārōta bopoyabosa'a. ⁵ Tojo weegu yu'u a'tiro wācū'u. Yu'u musā tiropu wa'ase đuporo Tito quē'rārē wa'aduti'i. Na musā “O'orāti” ni sērīneo'quere apoyurāsama. Na tojo weecā, ūsā ejase đuporo cuoyutojarāsa'a. Tojo weerā musā wācūrō o'orāsa'a. Tojo weetirā, ūsā ejarāpu “O'oroua'a” nicāma, musā āpērā dutiro weerā weebosa'a.

⁶ Musā a'tere wācūña. Marī cārōacā otecā, marī ote'que cārōacā pī'rī đucati'i. Peje otegunojō peje pī'rī đucatino'sami. Te weronojō marī pajasecuorārē pajiro o'ocā, Ō'acū quē'rā marīrē o'o'caro ejatuaro o'osami. ⁷ Marīnucū tocā'rō o'oguti ni tu'ōña'rō o'oroua'a. Marī o'osī'rītirā, o āpērā dutiro weronojō tu'ōña'rā, o'oticā'rōua'a. Marī e'catise me'rā o'ocā, Ō'acū marīrē ma'isami. ⁸ Ō'acū nipe'tise añuse musārē o'oyu'ruo o'omasīmi. Cū tojo weecā, musārē du'sasenojōrē cuope'orāsa'a. Tojo nicā no'o nisere

āpērārē weetamunu'cūrāsā'a. ⁹ Ō'acū ye queti o'jáca pūrīpū oja'caronojōta ni'i. A'tiro o'jano'caro niwā:

Añugū pajasecuorārē añurō o'omu'sī o'osami.

Tojo weero cū añurō weese ninu'cūcā'rōsa'a.

¹⁰ Ō'acū otese capere o'omi. Tojo nicā ba'ase quē'rārē o'omi. Cúta nipe'tise musā c'uoatjere o'ogusami. Nipe'tisere nemorō c'uoacā weegusami. Tojo weerā musā āpērārē nemorō o'omasīrāsā'a. ¹¹ Tojo weerā peje cuorā, āpērārē o'omu'sī o'orāsā'a. Ūsā quē'rā musā o'osere pajasecuorārē o'orāti. Musā tojo o'ocā ī'arā, marī acawerērā Ō'acūrē e'catise o'orāsama. ¹² Musā Ō'acū yarā pajasecuorārē o'orā, narē weetamurā wee'e. Ō'acū quē'rārē e'catise o'ocā wee'e. ¹³ Musā sērīneosere o'orā, Cristore queoro ējōpeosere narē ī'o'o. Musā cū dutisere yu'ticā ī'arā, Ō'acūrē e'catipeorāsama. Musā pajiro o'osere ī'arā, Ō'acūrē añurō wācūrāsama. Tojo nicā nipe'tirārē o'osere ī'arā, tojo weerāsama. ¹⁴ Na pe'e quē'rā musārē ma'írā, Ō'acūrē sērībosarāsama. Ō'acū musārē añurō weecā ī'arā, tojo weerāsama. ¹⁵ Ō'acū marīrē Jesucristore o'ogu, añubutiaro weegu weecu niwī. Tojo weerā cūrē e'catise o'orā.

10

Pablo "Jesucristo besecū'icū ni'i" nisere were'que ni'i

¹ Yu'ū Pablo musārē apeyenojō wereguti. Cristo tu'tiro marīrō cū añurō pajaña'se me'rā ucūrōnojōta musārē o'jasī'rīsa'a. Āpērā yu'ure a'tiro nisama: "Cū marī tiropū tutuatigu, pajasecuogu weronojō ucūme'ricā'mi", nisama. "Yoaropū papera o'ogu pe'e, tutuaro me'rā o'jao'omi", nisama. ² Yu'ure musā tiropū wa'agu, tutuaro me'rā ucūcā weeticā'ña. Āpērā "Cū a'ti turicjū weronojō āpērā yu'ruoro nisī'rīmi. Ō'acū dutiro me'rā mejēta ucūmi", nisama. Yu'ū tojo wācūrānojōrē tutuaro me'rā ucūpōtēomasī'i. ³ Ūsā a'ti turipū ni'i, nīrā pe'e. Tojo nimirā, ūsā a'ti turicjārā weronojō weewe'e. ⁴ Surara a'mewējērā, narē ī'atu'tirārē docaque'acā weesama. Na weronojō ūsā quē'rā ña'asere docaque'acā weesī'rī'i. Tojo weesī'rīrā, a'ti turicjārā wāmotiro weronojō weewe'e. Ūsā basu ūsā tutuaro ucūse me'rā, ūsā me'rīse me'rā ña'asere cō'awe'e. Tojo weronojō o'orā, ūsā Ō'acū tutuase me'rā pe'e cūrē ējōpeotirā na wācūsere cō'a'a. Na āpērā ējōpeobo'cārārē cā'mota'asere cō'a'a. Cū tutuase me'rā masā na masīyu'rua'a ni tu'oña'sere wapamarīse dojocā wee'e. ⁵ Cū tutuase me'rā ūsā na "Niwe'e" nisere cō'a'a. Nipe'tise Ō'acūrē ējōpeoticā weesere cō'a'a. Nipe'tirā Cristo ñaronojō wācū, cūrē queoro ējōpeocā wee'e. Narē cū dutiro weeato nīrā tojo wee'e. ⁶ Musā Jesucristo ñaro añurō weeyu'rutērīca be'ro ūsā a'tiro weemasī'i. Musā queoro weeticā, yu'runu'cārārē bu'iri da'remasī'i.

⁷ Musā bu'icjase dia'cūrē ī'a'a. No'o "Jesucristo yagu ni'i" nigūnojō a'tiro masīrōua'a. Cū ucūrōnojōta ūsā quē'rārē "Cristo yarā nima", nīrōua'a. ⁸ Marī wīogu ūsārē a'tiro weedutiwī. Musārē "Añurō ējōpeocā weeya", niwī. Musā ējōpeosere dojorēdutiwī. Tere wputu ucūnu'cūsī'rīmīgū, yu'ū ucūsere bopoyawe'e. ⁹ Yu'ū o'jauwase pūrī me'rā musārē tu'o'ucūadutiwī mejēta oja'a. ¹⁰ Āpērā yu'ure a'tiro nisama: "Cū ojase tutuabutiā'a. Cū bajuyoropūma tutuatu'satigu bajumimi. Cū ucūse quē'rārē sō'owaro tu'saya marī'i", nisama. ¹¹ Yu'ure tojo nīrānojō a'tiro masīrōua'a: "Cū yoaropū nīgū oja'caronojōta marī tiropū nīgū quē'rā, mejārōta tutuaro ucūgūsami", nīrōua'a.

¹² Yu'ū āpērā na basu añurō ucūrā me'rā ni'cārōwījīsī'rītisa'a. A'tere ne cā'rō ucūma'asī'rītisa'a. Na tu'omasītima. Na ñaro a'tiro nisama: "Marī weronojō weerā añurā nima", nisama. Nipe'tirārē ī'abesesama. ¹³ Yu'ū āpērā ye da'rasere "Weeapu", niwe'e. Ō'acū yu'ure weredutiwī cūu'caro ejatuaro wereme'ricā'a. Cúta yu'ure musā tiropū bu'egu wa'adutiwī. ¹⁴ Tojo nīgū, nisoogu mejēta wee'e. Musā tiropū ejagu, Ō'acū yu'ure cūu'quere weewu. Yu'uta musārē añuse Cristo musārē yu'ruomi nise quetire weremu'tāwā. Tojo weegu yu'ū wee'quere queoro ucū'u. ¹⁵ Yu'ū Ō'acū cūu'que nemorō da'rawe'e. Tojo weegu āpērā na da'rasere "Yu'ū da'rase ni'i", niwe'e. Tojo nīrōnojō o'ogu, yu'ū da'ra'quepure da'rasī'rīgū, musā tiro pe'e nemorō da'rasī'rī'i. Musā ējōpeocā ī'agū, musārē nemorō bu'emasī'i. ¹⁶ Musā nemorō ējōpeoca be'ro musā yu'ruoro nise macārīpū Jesucristo ye quetire werese'saguti. Cū ye quetire werēya marīse macārīpū wa'asī'rīsa'a. Āpērā na da'ra'quepure "Yu'ū da'rase ni'i" nisī'rītīgū, tojo weesī'rīsa'a.

¹⁷ Ō'acū ye queti o'jáca pūrīpū a'tiro o'jano'wū: "Ni'cū Āpērā yu'ruoro niyu'runu'cā'a' nisī'rīgū, niticā'to. Tojo wācūrōnojō o'ogu, marī wīogu pe'ere 'Tutuayū'rugū nimi, marīrē añubutiaro weecu niwī, niato." ¹⁸ Ni'cū cū basu ucūgū, "Yu'ū añurō wee'e"

nigũnojõrẽ “Cũ añugũ nimi”, nita basiowe'e. Jesucristo marĩ wioḡu “Añugũ nimi” nino'ḡũ pe'e añugũ nimi.

11

Pablo nisoori masārẽ nise ni'i

¹ Ni'cārõacã yu'u ucũma'agũ weronojõ ojaguti. No'o musã nu'cãta basioro nu'cãña. Musã tojo weecã u'a'a. ² Ô'acũ cũ yarãrẽ ãpẽrãnojojõrẽ ãjõpeocã, doesami. Cũ doero weronojõ yu'u musārẽ doe'e. Yu'u Cristo yere werecã, musã tu'orã, ãjõpeowu. Musã ni'cõ numio marãpũtiacjo weronojõ ni'i. Cristo musã marãpu niacju weronojõ nimi. Tojo weegu musã cũ l'orõpũre ña'ase marĩrã nicã u'a'a. ³ Tojo uamigũ, musārẽ a'tiro wa'acã uisa'a. Pĩrõ cũ niqesãse me'rã Evare nisoõ ãjõpeocã weecu niwĩ. Musã quẽ'rã co weronojõ ãpẽrã nisoosere ãjõpeobosa'a. Musã Cristore queoro ãjõpeomi'quere du'ubosa'a. Tojo weegu uisa'a. ⁴ Musã a'tiro wee'e. ãpẽrã musārẽ mejẽcã werecã, añurõ tu'otu'sa'a. Ësã Jesú yere werewu. Na pe'e te mejẽtare werema. Musã ne waropure Espĩritu Santure ñe'ewã. Ni'cārõacãrẽ Espĩritu Santu mejẽtare ñe'erã wee'e. Na Ô'acũ masārẽ yu'ruose mejẽtare werecã, añurõ tu'o ãjõpeo'o. ⁵ Na musārẽ bu'erã Jesucristo besecũ'cãrã nemorõ tu'oña'sama. Yu'u pe'e na doca tu'oña'we'e. ⁶ Yu'u ucũe u'suawe'e, u'suaro pe'e. Tojo nimicã, Ô'acũ ye cjasere añurõ mas'i. Yu'u tojo masĩsere nipe'tise yu'u weesetise me'rã l'o'o.

⁷ Ne waro yu'u Ô'acũ masārẽ yu'ruose quetire musārẽ wereḡu, wapaseetiwu. ¿Musã de'ro wãcũti? Apetero weegu musārẽ wapaseetigu, ¿ña'arõ weegu weepari? Yu'u da'ra wapata'aba'awu. Musārẽ añurõ weesĩ'rigũ, tojo weewu. ⁸ Yu'u musã tiropu niri curare ãpẽrã Jesucristore ãjõpeose cururicjãrã yu'ure niyeru o'owã. Yu'u tere ñe'e, musārẽ weetamusĩ'rigũ, na ye niyerure a'madũḡu weronojõ tu'oña'wũ. ⁹ Yu'u musã me'rã nigũ, apeyenõjõ da'sacã l'agũ, ne ni'cãrẽ caribotiwu. Marĩ acawerẽ Macedoniacjãrã yu'ure da'sasenõjõrẽ o'owã. Tojo weegu caribotiwu. A'tirotã weeyapatiguti. ¹⁰ Yu'u diacjũ nise Jesucristo ye quetire mas'i. Diacjũta ni'i. Te diacjũ nĩrõnojojõta yu'u bu'ese wapa ne niyeru sãrisome. Ne ni'cũ Acaya di'tacjũ “Cũ wapaseemi”, nimasĩtisami.

¹¹ Yu'u musārẽ ma'ise ye bu'iri tojo ucũ'u. Yu'u musārẽ ma'iyu'rũsere Ô'acũ masĩsami.

¹² Yu'u weewuaronojõ weenu'cũḡãti. ãpẽrã pe'e yu'u weronojõ weerã wee'e, nisama. Na bu'ese wapare wapaseesama. Yu'u pe'e wapaseewe'e. Tojo weerã na “Cũ weronojõ wee'e”, nimasĩtisama. ¹³ A'tiro ni'i. Na “Cristo cũ besecũ'cãrã ni'i” nĩrã, tojo nima'acãrã weema. Na weeta'sarã nima. Bu'i dia'cũ Jesucristo cũ besecũ'cãrã weronojõ bajuma. ¹⁴ Tojo weese diasatisa'a. Wãtã wioḡu quẽ'rã tojota weemasĩsami. Apetero cũ u'musecjũ Ô'acũrẽ wereco'tegu weronojõ bajugu dojosami. ¹⁵ Tojo weerã cũrẽ da'raco'terã quẽ'rã cũ weronojõ weesama. Na añurã weronojõ weesoosama. Na pũrĩcã na wee'caronõjõta bu'iri da'reno'rã, pecame'epu yapatidijãrãsama.

Pablo Jesucristo besecũ'cũ cũ pi'eti'que ni'i

¹⁶ Yu'u a'te duporo oja'caronõjõ musārẽ ojanemõḡãti. “Cũ basu añurõ ucũḡũ, maatigu weemi”, niticã ña. Musã tojo wãcũrã pũrĩcã, “Cũ maatigu weronõjõ ucũato”, niña. Tojo weegu cã'rõacã yu'u basu añurõ ucũḡũsa'a. ¹⁷ Yu'u tojo ucũḡũ, marĩ wioḡu duti'caro mejẽta ucũḡũ wee'e. Yu'u basu añurõ ucũme'rigũ, maatiri masũ weronõjõ busu'u. ¹⁸ Pãjãrã no'o uaro na basu añurõ ucũma. Na tojo weeyucã, yu'u quẽ'rã yu'u weesere añurõ ucũḡãti. ¹⁹ Musã masĩyũ'ruarã nitjĩarã, maatiri masã na weesere añurõ nu'cã'a. ²⁰ Musã a'tiro wee'e. ãpẽrã musārẽ dutipecã, nu'cãsa'a. No'o musã yere miiwapacã, nu'cãsa'a. No'o tojo weetirã, musārẽ mejõ nĩrã weecã, nu'cãsa'a. Tu'omasĩtirãrẽ weronõjõ l'acõ'acã, nu'cãsa'a. No'o musārẽ diapoapu paacã quẽ'rãrẽ, nu'cãcã'sa'a. Tojo weese nipe'tisere nu'cãpe'ocã'sa'a. ²¹ Na musārẽ tojo weérã, ña'abutiaro weerã weeama. Ësã pũrĩcã musārẽ tenõjõrẽ ne weemasĩtibosa'a.

ãpẽrã na weesere añurõ ucũcã, yu'u quẽ'rã na weronõjõ ucũma'asirutuguti. Maatigu weronõjõ weema'a'a. ²² Na “Hebreo masã ni'i”, nisama. Yu'u quẽ'rã cũta ni'i. Na Israe curuacjãrã nima. Yu'u quẽ'rã cũta ni'i. Na Abrahã pãrãmerã nituriarã nima. Yu'u quẽ'rã cũta ni'i. ²³ Na “Cristore da'raco'terã ni'i”, nima. Yu'u pũrĩcã na nemorõ cũrẽ da'raco'tegu ni'i. Yu'u tojo nigũ, ucũma'agũ weronõjõ busu'u, busugu pe'e. A'tiro ni'i. Yu'u na nemorõ da'rayu'rũnũ'cãwã. Yu'ure na nemorõ tãrãwã. Na nemorõ bu'iri da'reri wĩ'ipu pejetiri sõrõno'wũ. Pejetiri Jesucristore ãjõpeotirã yu'ure wẽjẽsĩ'ricã, wiose pu'to niwũ. ²⁴ Ni'cãmocusetiri judio masã yu'ure wecu dari me'rã tãrãwã. Tetirinu'cũ treinta y nuevetiri tãrãwã. ²⁵ l'tiati yucupagu me'rã yu'ure paawã. Ni'cãti

ũtãperi me'rã yu'ãre doquewã. I'tiati ũsã sijari cura yucusujo mirĩdijawũ. Ni'cãti mirĩdijacaterore ni'cã ñami, ni'cã nũmu ti maajopure pa'sabo'reawũ. ²⁶ Yu'u pejetiri sijawũ. Mirĩtawioro sijawũ. Wioro, yajari masã tiropũ sijawũ. Yu'u acawererã judío masã tiropũ, judío masã nitirã tiropũ wiose wa'tero sijawũ. Tojo nicã macãpure, masã marĩrõpure, dia pajiri maajopure wiose wa'tero sijawũ. "Jesucristore ãjõpeorã ni'i" nisoori masã wa'teropũ quẽ'rãre wiose wa'tero sijawũ. ²⁷ Yu'u da'ragũ, pi'etiwa. Pejetiri cãritimujãwũ. Hjaboawũ. Acowuowũ. Apeterore ba'atiyu'ruomujãwũ. Yusuabuawũ. Apeterore su'ti moowũ.

²⁸ Apeyema, a'tiro tu'oña'a. Æmucorinucũ yu'u Jesucristore ãjõpeose cururicjãrã nipe'tiropũ nirãrẽ wãcũque'ti'i. ²⁹ No'o tutuatigunojõ nicã, yu'u quẽ'rã cã tutuatisere tu'oña'tamu'u. Ni'cã Jesucristore ãjõpeogũre ãpẽrã ña'arõ weeduticã, cã ña'arõ weecã, yu'u bopoyasã'a. Cãrẽ ña'arõ weecã weerã me'rã ua'a. ³⁰ Yu'u pe'e "Ãpẽrã yu'ruoro ni'i" nirõnojojõ o'ogu, yu'ãre wa'a'que me'rã tutuatigu ni'i nisere i'ogũti. ³¹ Õ'acũ, marĩ wioqu Jesucristo pacu yu'u ucũsere "Diacjũta ni'i", nĩmasĩsami. Cãrẽta "Añugũ nimi", ninu'cũrõua'a. ³² Yu'u Damascopũ nicã, a'tiro wa'awũ. Ti di'ta wioqua waro Aretas wãmetigu cã docacjũ a'tiro weecu niwĩ. Yu'ãre ñe'es'i'rigũ, ti macã sumuto na yeeca sã'rĩrõ wijaase soperipure surarare cũucu niwĩ. ³³ Yu'u me'rãcjarã pe'e yu'ãre a'tiro weewã. Pi'i me'rã ti sã'rĩrõ u'muarõ nirĩ sopeacãpu o'oyu'ruodijowã. Tojo weegu yu'u narẽ ñe'etiwa.

12

Pablo quẽ'ese weronojõ i'a'que ni'i

¹ Marĩ basu añurõ ucicã, wapamarĩ'i. Tojo nimigũ, ucũgũti. Marĩ wioqu quẽ'ese weronojõ yu'ãre i'o'quere wereguti. ² Jesucristore ãjõpeoca be'ro a'tiro wa'awũ. Quẽ'ese weronojõ Õ'acũ yu'ãre cã tiropũ mĩmujãwĩ. Tere yu'u i'ãca be'ro catorce cã'marĩ yu'ru'u. Yu'u upũ me'rã o yu'u ejeripõ'rã dia'cũ wa'agu, wa'apã. Masĩtisa'a. Õ'acũ dia'cũ masĩsami. ³⁻⁴ A'tere masĩ'i. Õ'acũ u'muse Paraíso wãmetiropũ yu'ãre mĩiejawĩ. Upũ me'rã o ejeripõ'rã dia'cũ miagũ, miapĩ. Masĩtisa'a. Õ'acũ ni'cũta tere masĩsami. Yu'u topũ nĩgũ, masã masĩtisere tu'owũ. Cã were'que masãrẽ weredutise mejẽta niwũ. ⁵ A'tiro wa'agũnojojõ pũricãrẽ "Ãpẽrã yu'ruoro nimi", nirõna'a. Yu'u basu "A'tiro nigũnojojõ ni'i", nĩmasĩtisa'a. Yu'u tutuatise dia'cũrẽ añurõ ucũgũti. ⁶ Tojo nimigũ, yu'u basu añurõ ucũgũ, ucũma'agũ mejẽta weebosa'a. Diacjũta ucũbosa'a. A'tiro ni'i. Musã yu'ãre ãjõpeobosa'a. Tojo weeri nĩgũ, "Yu'u ãpẽrã yu'ruoro ni'i" nisere nisome. Yu'u weetisepureta, yu'u weretisepureta yu'ruoquejobosa'a.

⁷ Õ'acũ yu'ãre i'o'que añubutiasere niwũ. Yu'u tere wãcũgũ, yu'u basu "Añuyũ'ruagu ni'i", nitawũ ni'i. Tojo weegu Õ'acũ yu'ãre tojo wãcũrĩ nĩgũ, a'tiro weewĩ. Wãti yu'u upũre dutida'recã, tojo i'acã'cu niwĩ. Te duti yu'ãre pota bu'bero weronojõ pũrĩ'i. ⁸ I'tiati yu'u marĩ wioquere "Te pũrĩse pe'tiatio", sãrĩmiwũ. ⁹ Cũ pe'e yu'ãre a'tiro niwi: "Yu'u mu'ãrẽ ma'l'i. Tojo weero mu'ãrẽ apeyenojõ du'sawe'e. Masã tutuatirã nicã, yu'u tutuasere nemorõ i'ota basio'o", niwĩ marĩ wioqu. Tojo weegu yu'u tutuatigu, e'cati'i. Tojo tutuatigu, Cristo tutuasere yu'ãpũre niatio nĩgũ tojo wee'e. ¹⁰ Yu'ãre ña'arõ ucũsere, yu'ãre apeyenojõ du'sasere e'cati'i. Tojo nicã ãjõpeose bu'iri ña'arõ weesere, mejẽcã wa'asere e'cati'i. A'tiro ni'i. Tutuatironojõ o'ogu, nemorõ tutuagu wa'a'a.

Corintocjãrã ãjõpeori curuacjãrãrẽ Pablo wãcũnurũ'que ni'i

¹¹ Yu'u, yu'u basu añurõ ucũgũ, maatigu weronojõ wee'e. Musã pe'eta yu'ãre tojo ucũdutarã weronojõ wee'e. Musã yu'ãre añurõ ucicã, añu nibopã. Æpẽrã musãrẽ nisoose me'rã ãjõpeocã weerã doca niwe'e. Na a'tiro nisama: "Æsã Jesucristo besecũũ'cãrã nemorõ ni'i", nisama. Yu'u mejõ nĩgũ nimigũ, tojo bususijãrã dijarõ niwe'e. ¹² Yu'u musã tiropũ pi'etimidũ, wãcũtutuajũagũ, peje Õ'acũ tutuaro me'rã wee'owũ. Te me'rã diacjũta yu'ãre Jesucristo besecũũ'quere i'owũ. ¹³ Musã Corintocjãrãrẽ ãpẽrã Jesucristore ãjõpeose cururicjãrã doca ãjõnũ'cõtiwũ. A'te dia'cũrẽ weeticãti. Musãrẽ wapasetiwũ. Musã tu'oña'cã, çyu'u tojo weese ña'a niti? Ña'acãma, acobojoya.

¹⁴ Yu'u musã tiropũ wa'atjere apoyugu wee'e. Ni'cãrõacã yu'u wa'ase me'rã i'tiati wa'arosa'a. Musãrẽ "Weetamuña", ni caribosome. Musã cuosere ã'masome. A'te dia'cũrẽ wa'a. Musã Cristo duti'quere añurõ weecã wa'a. A'tiro ni'i. Pacusũmua na põ'rãrẽ na wasere o'osama. Na põ'rã mejẽta na pacusũmuarẽ na wasere o'osama. A'tiro weerã, musã yu'u põ'rã weronojõ ni'i. Tojo weerã yu'ãre yu'u wasere o'owe'e. ¹⁵ Yu'u cuose ejatuaro musãrẽ weetamugũti. Nipe'tiro yu'u weepõ'teota basioro musãrẽ añurõ

wa'ato nígũ tojo weetamugũti. A'tiro tu'õña'a. Yu'u musârê nemorõ ma'icã, musã pe'e yu'ure ðajaro ma'ibosa'a.

¹⁶ Æpêrã yu'u caribotisere masimírã, a'tiro nisama: “Cũ me'rîse me'rã musârê ãjõpeocã weecu niwĩ”, nisama. ¹⁷ ¿Yu'u o'ó'cãrã musârê niso, musã yere ã'marĩ? Ne apeyenojõ ã'maticãrã niwã. ¹⁸ Yu'u Titore musã tiropu wa'adutiwu. Tojo nicã apĩ Jesucristore ãjõpeogu marĩ acaweregure cũ me'rã o'ówu. ¿Topure Tito nisoose me'rã musã yere ã'marĩ? Musã masisa'a. Tito yu'u weronojõ weemi. Musârê bu'égũ, añuse dia'cũrê weesi'rĩcu niwĩ. Ne wapaseeticu niwĩ.

¹⁹ Apetero weerã musã ãsãrê “Añurõ wãcũdutiãrã weema”, nisa'a. Tojo niwe'e. A'tiro pe'e ni'i. Æsã Õ'acũ ï'orõpore Cristo dutiro me'rã ucũ'u. Yu'u mairã yu'u acawererã, musârê Õ'acũrê nemorõ ãjõpeonemodutigu tojo we'e. ²⁰ Yu'u uisa'a. Apetero weerã yu'u musã tiropu wa'acã, “Yu'u ãronojõ mejêta weerã weebosama”, nisa'a. Musã quẽ'rã yu'ure mejãrõta nibosa'a. Apeye quẽ'rãrê yu'u musârê “A'tiro weerã weebosama”, nisa'a. “A'metu'tirã weebosama. Æorã weebosama. Uarã weebosama. Na ye dia'cũrê wãcũrã weebosama. Æpêrãrê ucja, ña'arõ ucũrã weebosama. Tojo nicã ‘Æsã ãpêrã yu'ruoro añuyu'runu'cã'a’, nirã weebosama. No'o ãaro weema'acãrã weebosama”, nisa'a. ²¹ Yu'u uisa'a. Musã tiropu apaturi wa'acã, Õ'acũ yu'u wiogu musã ña'arõ wee'que bu'iri yu'ure bopoyoro yu'rucã weebosami. Tojo nicã ña'arõ wee'cãrã acobojeose sãrĩticã, pũrõ utibosa'a. Musã ña'arõ weesere, ña'arõ wãcũsere, no'o musã a'metãrãbajaque'atísere pũrõ bujawetibosa'a. Nipe'tise ña'ase ãaripejase, musã weewuãsenojõrê du'uticã, mejãrõta bujawetibosa'a.

13

Pablo weretuose, cũ we'eritituose ni'i

¹ Ni'cãrõacã yu'u musã tiropu wa'ase me'rã i'tiati wa'arosa'a. Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpure a'tiro ojano'wũ: “Puarã o i'tiarã ï'ãca be'ro marĩ ãpêrã wee'quere ï'a'cãrã weresãmasĩno'o.” ² Toduporopu musã tiro nígũ, ña'arõ weerãrê “Bu'iri da'reguti”, ni weretojawanu. Tojo nicã nipe'tirãrê werewu. Ni'cãrõacã yoropu nimigũ, wenenemogũti tja. Yu'u apaturi musã tiropu wa'agu, ña'arõ weerãrê pajaña'some majã. ³ Tojo weecã musã masĩrãsa'a, Cristo yu'ure wãcũse o'ose me'rã ucũ'u. Cristo musârê dutigu tutuaticã weetimi. Musârê cũ tutuayurũsere ï'omi. ⁴ Diacjũta ni'i. Cũ curusapu tutuaticu weronojõ paabi'peno'cu niwĩ. Tojo nimigũ, ni'cãrõacãrê cũ pacu tutuaro me'rã catimi. Æsã quẽ'rã cũ ni'caronojõta tutuatirã ni'i, nirã pe'e. Tojo nimirã, cũ yarã niyurã, Õ'acũ tutuaro me'rã ninu'cũ'u. Tojo weerã musârê weetamumasĩ'i.

⁵ Musã “¿Jesucristore ãjõpeorãta nimiti ãsã?” ni, musã basu beseya. ¿Æsã ãjõpeose diacjũta nimitito? nirã, tojo wãcũña. ¿Æsãpure Jesucristo diacjũta nimiti? nirã, tu'õña'rê musã. Apetero weerã cãrê ãjõpeotirã, ãjõpeotisa'a musã. ⁶ Æsã Jesucristore diacjũta ãjõpeo'o. Cũ yarã ni'i. Musârê tere masicã ãa'a. ⁷ Æsã musârê ña'arõ weeticã'to nirã Õ'acũrê sãrĩbosa'a. Cãrê sãrĩrã, ãsãrê ãjõpeodutiãrã mejêta sãrĩbosa'a. Musã pe'ere queoro weedutiãrã sãrĩbosa'a. No'o ãsã queoro weemicãta, “Na queoro weetima” ãsãrê nicã, añucã'rõsa'a. ⁸ A'tiro ni'i. Õ'acũ ye diacjũ cjaseta ni'i. Musã tere queoro weecã ï'arã, “A'tiro pe'e weeya”, nisome. Æsã tereta ãasã'a. ⁹ Musã ãsãrê ï'arã, “Na tutuatirã, dutimasĩtirã nima”, ni'i. Musã pe'e tutuarã nicã, añu ni'i. Tere ï'arã, ãsã e'catirãsa'a. Musârê Õ'acũ nipe'tísere cũ ãronojõ weecã ãarã, sãrĩbosa'a. ¹⁰ Yu'u musã tiropu wa'ase ðuporo a'ti pũrĩrê oja'a. Topu wa'agu, tutuaro me'rã musârê tu'tis'ĩrĩtisa'a. Marĩ wiogu yu'u musârê dutimasísere o'ocu niwĩ. Tojo weegu yu'u musârê tu'timasĩ'i. Tojo weesi'ĩrĩtisa'a. Jesucristo musã ãjõpeosere dojorẽdutiã mejêta dutísere yu'ure o'owĩ. Musârê nemorõ ãjõpeocã ãagu, tojo weewĩ.

¹¹ Acawererã, tocã'rõta ojaguti. Añurõ niña. Yu'u musârê duti'quere queoro weeme'ricã'ña. A'merĩ wãcũtutuacã weeya. Ni'cãrõnojõ niseti, a'mequẽrõ marĩrõ niña. Õ'acũ ejerisãjãcã weegũ, musârê ma'igũ musã me'rã nigũsami. ¹² E'catise me'rã a'merĩ añudutiya. ¹³ Nipe'tirã Jesucristore ãjõpeorã marĩ acawererã musârê añudutima.

¹⁴ Jesucristo marĩ wiogu musã nipe'tirãrê añurõ weeato. Õ'acũ musârê ma'igũ musã me'rã niato. Tojo nicã Espĩritu Santu musã me'rã niato.

Tocã'rõta oja'a.

Pablo

Pablo Galacia di'tacjārārē cū ojáca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojanopā nise ni'i

Pablo Galacia di'tacjārārē a'ti pūrīrē ojaca niwī. Romacjārārē oja'caro weronojō narē ojaca niwī.

A'tere ojaca niwī. Masā mejēta yu'ure Jesucristo ye quetire bu'edutirā sōrōwā nisere ojaca niwī. “Jesucristo basu, marī pacu Ō'acū basu sōrōwā”, ni ojaca niwī.

Apeyere, “Moisé duti'que me'rā marī bu'iri marīrā tojamasītisa'a”, nicu niwī. “Jesucristore ējōpeose me'rā dia'cū añurā tojamasī'i”, nicu niwī.

Pablo Jesucristore ējōpeorārē Galacia di'tapu nirārē oja'que ni'i

¹⁻² Yu'u Pablo, yu'u me'rācjārā me'rā musā Jesucristore ējōpeorārē Galacia di'tapu nirārē oja'a. Musārē añudutise o'o'o. Yu'u Jesucristo besecú'cu ni'i. Yu'ure masā mejēta Ō'acū ye quetire weredutirā besewā. Na o'ócā mejēta tere were'e. Jesucristo, cū pacu Ō'acū na basu yu'ure besewā. Ō'acūta Jesucristo wērī'cūpūre masōca niwī.

³ Marī wioḡu Jesucristo, marī pacu Ō'acū añurō weeato musārē. E'catise, musārē ejerisājācā weeato.

⁴ Jesucristo cū basu cū űaro me'rā marī ña'arō wee'quere wērībosacu niwī. A'ti űmūco cjase ña'ase doca ninemoticā'to nígū tojo weecu niwī. A'tere wéégū, marī pacu Ō'acū duti'caronojōta weecu niwī. ⁵ Tojo weerā marī Ō'acūrē e'catise o'onu'cūcā'rā. Tojota weerouasa'a.

Jesucristore ējōpeose me'rā dia'cū yu'rurāsa'a nise ni'i

⁶ Ō'acū musārē ma'ígū, besecu niwī. Jesucristo cū wērīse me'rā musārē yu'ruocu niwī. Cū tojo weemicā, musā pe'e maata waro cūrē ējōpeodu'urā wee'e. Apeye bu'ese pe'ere siruturā wee'e. Musā tojo weecā tu'ogu, űputu űcuasa'a. ⁷ Āpērā musā ne waro ējōpeo'quere dojorēsama. Musārē Jesucristo ye quetire weresu'riasama. Tere dūcayusī'risama. Jesucristore ējōpeose me'rā dia'cū marīrē yu'ruta basio'o. Apeye bu'eseḡua basiotisa'a. ⁸ űsā musārē Ō'acū musārē yu'ruose quetire queoro werewa. Musārē Jesucristo ye quetire mejēcā weregure Ō'acū űputu bu'iri da'reato. No'o yu'ñojōrē, o apī ű'musecū Ō'acūrē wereco'tegure űsā mejēcā werēcā, bu'iri da'reato. ⁹ Yu'u todūporopu musā tiroḡu nígū, a'tere weretojawa. Ni'cārōacārē apaturi ninemo'o tja. No'o űsā bu'e'que Jesucristo ye quetire musārē mejēcā weregunojōrē Ō'acū bu'iri da'reato.

¹⁰ Yu'u a'tere weregū, masā yu'ure “Añubutiaro wereme'rīmi” niato nígū mejēta were'e. Ō'acū pe'ere “Queoro bu'emi” nidutigu were'e. Yu'u todūporopure “Masā yu'u me'rā e'catiato”, ninu'cūwū. Tojo ninu'cūgū pūrīcā, Jesucristo űaro weetibosa'a. Cūrē da'racoteḡu mejēta nibosa'a.

Ō'acū Pablore Jesucristo ye quetire weredutigu cūu'que ni'i

¹¹ Yu'u queoro musārē masīcā űasa'a. Yu'u bu'ese masā na wācūse mejēta ni'i. ¹² Yu'ure tere ne ni'cū masū bu'etiwī. Jesucristo cū basu te bu'esere masīcā weewī.

¹³ Yu'u todūporopu judío masā na ējōpeosetisere sirutugu weecū'quere musā tu'opā. Jesucristore ējōpeorārē ña'abutiario weecūwā. Ne ni'cū Jesucristore ējōpeoḡu mariato nígū na ējōpeosere pe'osī'rīmiwī. ¹⁴ Yu'u ma'mu nígū, judío masā na ējōpeosetisere añurō weewu. Āpērā yu'u me'rācjārā yu'ruoro űsā ñecūsumua weesetimujāti'quere weeyu'rūnu'cāwā. ¹⁵ Yu'u Jesucristore ējōpeorārē ña'arō weewu. Tojo weemicā, yu'u bajuase dūporopu Ō'acū beseyutojacu niwī. űputu ma'ígū, cū macū nidutigu besecu niwī. ¹⁶ Cū “Beseguti” ni'caronojōta queoro ni'cā nūmu cū macūrē yu'ure ī'owī. Ī'o, yu'ure judío masā nitirārē Jesucristo ye quetire weredutiwī. Cū tojo ī'ocā, āpērārē “¿Yu'u de'ro weegusarī?” ni sērītiña'nemotiwa. ¹⁷ Apeye quē'rārē “Jesucristo yu'u dūporo besecūmu'tā'cārā tiro Jerusalēpu maata sērītiña'baque'ogu wa'aguti”, nitīwū. Tojo weronojō o'ogu, diacjū wa'a wa'awū Arabia di'tapu. Be'ro toḡu ni'cu Damascopu majāmītojatīwū tja.

¹⁸ Yu'u Jesucristore ējōpeoca be'ro i'tia cū'ma yu'ruwu. Ticuse cū'marī yu'rūca be'ro Jerusalēpu Pedrose ī'agū wa'awū. Topure cū me'rā pua semana dia'cū tojaque'ani'wū.

¹⁹ Jesucristo cū besecū'cārā nipe'tirāpūre ī'atiwū. Pedro, apī Santiago marī wioḡu Jesucristo acabiji dia'cūrē ī'awū. ²⁰ Ō'acū tu'oropu musārē wereguti. A'te yu'u weresere nisoogu mejēta wee'e.

²¹ Yu'u Jerusalépure níca be'ro Siria di'tapu, tojo nicá Cilicia di'tapu wa'awu.
²² Yu'u Judea di'tapure yoacá nitiwü. Tojo weerá ãpêrã Jesucristore êjõpeorã yu'ure í'amasítiwã. ²³ Yé quetipu dia'cürê tu'ocãrã niwã. "Sõ'onícatero marîrê ña'arõ weesí'rigü sirutu'cü ni'cãrõacãrê 'Jesucristore êjõpeoya', nicusiaguta weepuba. Toduporopure Jesucristore êjõpeosere pe'ocã sí'rîmi'cuta niapuba", ni ucjacãrã niwã.
²⁴ Yu'u Jesucristore êjõpeosere tu'orã, Ô'acürê e'catise o'ocãrã niwã.

2

Pablo Jerusalépu Jesú cü ne waro besecüü'cãrã me'rã ucü'que ni'i

¹ Catorce cã'marî Jerusalépu yu'u ejáca be'ro Bernabé me'rã apaturi ti macãpu wa'awu tja. Ësã me'rãcjü Tito wãmetigu quë'rãrê miawü. ² Ô'acü yu'ure topu wa'adutiwî. Tojo weegu wa'awu. Jerusalépure eta, Jesucristore êjõpeorã wiorã me'rã dia'cü nerê, ucüwã. Judío masã nitirãrê Jesucristo masãrê yu'ruomi nise queti, yu'u bu'e'quere narê werewu. Yu'u ne waropu bu'enu'cã'quere, yu'u ni'cãrõacã bu'esere ¿de'ro nirãsari? nígã, werewu. Mu'u bu'ese wapamarî'i nirî nígã, wereña'miwü. ³ Na ne mejêcã nitiwã. Yu'u me'rãcjü Tito judío masã mejêta niwî. Cü tojo nimicã, ùsã judío masã weewuasenojõrê weedititiwã. "Cürê õ'rêcju yapa caserore yejêcõ'arõua'a", nitiwã.

⁴ Wiorã pe'e "Titore õ'rêcju yapa caserore yejêcõ'arõua'a" nitimicã, ãpêrã tojo nico'terã pe'e "Cürê yejêcõ'arõua'a", niwã. Na Jesucristore êjõpeota'sarã, Jesucristore êjõpeorã me'rã a'mesü'awã. Tojo nita'sa, í'adu'tiri masã niwã. Na ùsã Jesucristore êjõpeorã weesetisere í'awã. Ësã cürê êjõpeorã Moisé dutise doca niticã í'awã. Tere í'arã, ùsãrê ùsã ñecãsumuarê dutimujãti'quere weeditisí'rîmiwã tja. Moisé cü duti'que doca cüusí'rîmiwã tja. ⁵ Na tojo dutimicã, ùsã ne cã'rõacã na dutisere "Weerouasato", nitiwü. Masãrê Jesucristore êjõpeose me'rã dia'cü yu'rurãsa'a nise quetire masicã ua'a. Tojo weerã dia'cü cãse, Jesucristo yere wererãti nirã, na weediti'quere weetiwü.

⁶ Wiorã yu'ure mejêcã weredititiwã. "Marî ñecãsumuarê weediti'quere weeditiya judío masã nitirãrê", nitiwã. Ô'acü marî nipe'tirãrê ni'cãrõnojõ í'asami. Tere masígu, "Na wiorã nima" ni, uputu waro wãcütiwü. Ô'acü narê bese'caronojõta yu'u quë'rãrê besewî. ⁷ Wiorã yu'ure a'tiro niwã: "Mu'u quë'rã Ô'acü bese'cü ni'i. Cü mu'urê judío masã nitirãrê Jesucristo ye quetire wereditiapi. Pedrore judío masãrê werediti'caronojõta mu'urê na pe'ere wereditiapi", niwã wiorã. ⁸ Ô'acü Pedrore judío masãrê Jesucristo ye quetire werediticü niwî. Cü Ô'acüta tja yu'u quë'rãrê Jesucristo ye quetire judío masã nitirã tiro pe'ere wereditiwî. ⁹ Jerusalépure Santiago, Pedro, tojo nicã Juã na í'tiarã Jesucristore êjõpeorã wiorã niwã. Na yu'ure "Judío masã nitirãrê Ô'acü mu'urê ma'ígü wereditiapi", niwã. Tojo weerã ùsã puarãrê, yu'u, tojo nicã Bernabé "Marî ni'cãrõnojõ da'rarãsa'a", niwã. Na ùsãrê "Jesucristo ye quetire judío masã nitirãrê wererã wa'aya", niwã. "Ësã pe'e judío masãrê wererãti", niwã. ¹⁰ Ësãrê a'te dia'cürê weeditiwã: "Pajasecuorãrê weetamuña", niwã. A'teta niwü yu'u añurõ weegati ni wãcüyü'runü'cã'que.

Pablo Antioquíapu Pedrore tu'ti'que ni'i

¹¹⁻¹² Be'ro Pedro Antioquíapure etawî. Cü ne waro ti macãpure etãca be'roacã añurõ weemiwî. Cü topure nígü cü queoro weeti'que wapa cãpureta tu'tiwü. Ne waro judío masã nitirã Jesucristore êjõpeorã me'rã ba'a, na me'rã ba'pati nicã'miwî. Cü tojo wee nisetiri cura judío masã Jerusaléjãrã Santiago cü o'õ'cãrã etawã. Pedro na etacã í'agü, judío masã nitirã me'rã weeseti'quere weedu'ucã'wî. Napu yu'ure tu'tibosama nígü, tojo weewî. Topu etarã judío masã weeditisere queoro weeri masã niwã. Tojo weerã judío masã nitirãrê "Judío masãrê dutisere weeroua'a", ni bususijawã. Tojo weegu narê uigu, Pedro judío masã nitirã me'rã ba'patidu'ucã'wî. Na me'rã ba'anemotiwî majã. ¹³ ãpêrã judío masã cü weesere í'arã, cü weronjõ weeta'sawã. Judío masã nitirã me'rã ba'ami'cãrã ba'atiwã. Na me'rã nisetitiwã. Bernabéputa tojo weenemoecã'wî.

¹⁴ Na Jesucristore êjõpeose me'rã dia'cü yu'rurãsa'a nisere masímirã, queoro weetiwã. Tojo weegu na weese queoro niticã í'agü, Pedrore nipe'tirã Jesucristore êjõpeorã í'orõpu tu'tiwü. Cürê a'tiro niwü: "Mu'u judío masã nimigü, judío masã nitirã me'rã ba'agu, na weronjõ weesetigu wee'e. Mu'u tojo weese añu ni'i, añurõ pe'e. Mejõ ni'cãrõacãrê na me'rã ba'ati, na me'rã nisetitigu, 'Judío masã weronjõ weeya', nígü wee'e tja narê. Mu'u tojo weecã, 'Ësã Moisé duti'quere weerouasa'a', ni wãcüsama. Mu'u basu weetise judío masã nitirãrê 'Weeya' nírõnojõ wa'a'a. Mu'u tojo weese ña'a ni'i", niwã.

Judío masā, judío masā nitirā ējōpeose me'rā dia'cū yu'rurāsama nise ni'i

¹⁵ Marī ne bajaruḗpata judío masā nitojacārā niwū. Āpērā weronojō Moisé cū duti'quere weeticā weewe'e. ¹⁶ Tojo nimirā, marī Moisé duti'quere weérā, yu'rumasītisa'a. Jesucristore ējōpeose me'rā dia'cū yu'rūwetimasī'i. Marī Ō'acū me'rā añurō nisi'rīrā, Jesucristore ējōpeo'o. Moisé cū duti'quere weérā pūrīcā, ne ni'cū Ō'acū me'rā añurō nimasītisami. ¹⁷ Marī “Jesucristo me'rā dia'cū yu'rurāsa'a” nicā, marī acawerērā judío masā a'tiro nima marīrē: “Musā ña'a ni'i”, nima. “Marī ñecūsūmuarē duti'quere weetirā, judío masā nitirā weronojō masā ña'a ni'i”, nima marīrē. To pūrīcārē tojo nīrā, “Jesucristo marīrē su'ori ña'arō weegu weemi narē”, nisama. Na tojo nise dia'cū niwe'e. Jesucristore tojo weese marī'i. ¹⁸ Musārē “Marī ñecūsūmua duti'que me'rā yu'rūsome”, ni weretojawa. Ni'cārōacārē “Te me'rā yu'rurāsa'a, tere weeya” nígū, yu'uta bu'iritibosa'a. ¹⁹ Yu'u toduporopure a'tiro wācūmiwū. “Moisé cū duti'que me'rā dia'cū Ō'acū me'rā añurō nita basiosa'a”, nimiwū. Tojo nimigū, ne weepōtēoticāti. Be'ro yu'ure Ō'acū cū macū Jesucristore i'owī. Tojo weegu ni'cārōacārē Jesucristore ējōpeogu, Ō'acū me'rā wācūpi'etiro marīrō nicā'a. Marī ñecūsūmuarē weeduti'quere wācūnurāwe'e majā. ²⁰ Jesucristo curusapu wērīcu niwī. Yu'u cārē ējōpeogu, cū me'rā wērīgū weronojō wa'acu niwū. Tojo weegu yu'u se'saro niwe'e. Ni'cārōacārē Jesucristo yu'ure su'ori nimi. Yu'u cū ūaro, cū dutiro wee'e. Ō'acū macārē ējōpeogu, wācūtutua'a. Cū yu'ure ma'ígū, ña'arō wee'quere wērī wapayebosacu niwī. ²¹ Yu'u Jesucristo wērī'quere “Mejō warota nima'acā'a”, niwe'e. Cū yu'ure ma'isere ne du'usī'rītisa'a. Moisé duti'que me'rā marī yu'rūta basiocāma, Jesucristo mejō waro wērībopī.

3

Moisé dutise oja'que, Jesucristore ējōpeose cjase ni'i

¹ Musā Galaciājārā Jesucristore ējōpeodu'urā, tu'omasītibutiarā weronojō weerā wee'e. ¿Noa musārē nisoosijamirīto mejēcā ējōpeodutirā? Ēsā topare nīrā, musārē Jesucristo cū curusapu wērīsere queoro werewa. Musā añurō ūsā weresere tu'owuba. ² A'te dia'cūrē musārē sérītiña'gūti. Musā Moisé duti'quere weérā, ¿Espíritu Santure ñe'erī? Ñe'etipā. Jesucristo ye quetire tu'orā cūrē ējōpeorā pe'e, ñe'epā. ³ Musā Ō'acū pō'rā sājārā, Espiritu Santu tutuaro me'rā sājānu'cāwū. Ni'cārōacārē musā tutuaro me'rā ējōpeoyapatirāti, ¿nimiti? Pōtēotisa'a. ¿Musārē tu'omasīse pe'tia wa'ati? ⁴ Jesucristore ne waro ējōpeocā, āpērā musārē ña'arō weecārā niwā. Ni'cārōacārē cūrē ējōpeodu'urā, “Mejō waro pi'etipā”, ¿nirā weeti? Yu'u tu'oña'cā, mejō waro pi'etipā. ⁵ Ō'acū musārē Espiritu Santure o'ócū niwī. Cū tutuase me'rā musā wa'teropure peje wee'omi. ¿De'ro weegu tu' weesari, musā tu'oña'cā? Jesucristo ye quetire musā tu'o ējōpeocā, tojo weesami. Moisé cū duti'quere weecāma, ne tojo weetibosami.

⁶ Marī ñecū Abrahā ye cjasere wācūrā. Cū pūrīcā Ō'acūrē ējōpeocu niwī. Tojo weegu Ō'acū cūrē “Añugū nimi”, ni i'acu niwī. ⁷ Musā a'tere masīña. Abrahā weronojō Ō'acūrē ējōpeorā náta nima Abrahā pārāmerā waro. ⁸ Ō'acū ye queti o'jáca pūrīpu judío masā nitirā na Ō'acūrē ējōpeoatjere ojayuno'caro niwū. Narē yu'rūoatjere wereyugu, Ō'acū Abrahārē a'tiro nicu niwī: “Nipe'tirā a'ti di'tacjārā mū'u weronojō ējōpeosiruturārē ‘Añurā nima, bu'iri mooma’, ni i'agūti. Narē añurō weeguti”, nicu niwī. ⁹ Abrahā Ō'acūrē ējōpeocu niwī. Tojo weegu Ō'acū cūrē añurō weecu niwī. A'tiro nicā quē'rārē nipe'tirā Jesucristore ējōpeorārē Ō'acū añurō weemi.

¹⁰ Āpērā pūrīcārē Ō'acū bu'iri da'resami. Na a'tiro wācūsama. “Moisé duti'quere weérā, yu'rurāsa'a”, nisama. Tojo wācūmirā, nipe'tise tere weepe'otisama. Ō'acū ye queti o'jáca pūrīpure a'tiro niwū: “Nipe'tise Moisé duti'quere weepe'otiganojō bu'iri da'reno'gūsami”, niwū. Tojo weerā “Moisé duti'que me'rā yu'rurāsa'a”, nimisama. Niwe'e. Ō'acū narē bu'iri da'regasami. ¹¹ Ō'acū ye queti o'jáca pūrīpure a'tiro ojano'wā: “Ō'acū cūrē ējōpeorārē ‘Añurā nima’, ni i'asami. Cū me'rā ninu'cūrāsama”, niwū. Tojo weerā marī masī'i. Moisé dutise me'rā ne ni'cū Ō'acū me'rā añurō nita basiowe'e. ¹² Moisé cū dutise pe'e tojo mejēta ni'i. A'tiro pe'e niwū. “Nipe'tise Moisé duti'quere weepe'ogu, Ō'acū me'rā catinu'cūcūsami. Tere weepe'otigure Ō'acū ‘Bu'iri cuomi’, ni i'agūsami”, niwū. ¹³ Marī nipe'tise Moisé duti'quere weepōtēowe'e. Tojo weegu Ō'acū na weepe'otima nígū, “Bu'iri cuoma”, nicu niwī. Apero, Ō'acū ye queti o'jáca pūrīpure a'tiro ojano'wā: “No'o na wērīca be'ro yucugupu du'teyoono'cārā Ō'acū bu'iri da'reduti'cārā nima”, ni ojano'caro niwū. Duporopure masā ña'arārē tojo weecūcārā

niwā. Jesucristo quē'rā ña'agū, bu'iritigu weronjō marī bu'iri da'reno'bo'quere curusapu wērī wapayecu niwī. Tojo weegu cū marīrē yu'rucā weecu niwī. Marī ni'cārōacārē cārē ējōpeorā, bu'iri marī'i. ¹⁴ Jesucristo marīrē bu'iri da'rebo'quere curusapu wērī wapayecu niwī. Tojo weecā, Ō'acū Abrahārē judío masā nitirā quē'rārē "Tojo weeguti" ni'que queorota wa'acaro niwū. Jesucristore ējōpeocā, narē Abrahārē weronjō "Añurā, bu'iri marīrā nima", ni ĩ'asami. Tojo weegu cū ni'caronjōta weesami. Nipe'tirā Jesucristore ējōpeorārē Espiritu Santure o'ósami.

Ō'acū Abrahārē, Moisére cū ucū'que ni'i

¹⁵ Ni'cārōacārē masā na weewuasenojōrē musārē ni'cā queose o'oguti. Masā "A'tiro weerā" ni, wiorā tiro papera apoyusama. Be'ro na tere apóca be'ro ne ni'cū "Ti pūrīrē cō'acā ña, a'tiro ojanemoña", nímāsītisami. ¹⁶ Ō'acū cū Abrahārē ni'que a'te weronjōta niwū. A'tiro nicu niwī: "A'ti turicjārārē mu'u pārāmi nituriagupu me'rā añurō weeguti", nicu niwī. "Mu'u pārāmerā nituriarā pājārā me'rā añurō weeguti", niticu niwī. Mejō "Mu'u pārāmi nituriagu ni'cū me'rā dia'cū weeguti", nicu niwī. Tojo nīgū, Jesucristore ucūgū weecu niwī. ¹⁷ Yu'u musārē nise a'tiro nirō wee'e. Ō'acū Abrahārē nicu niwī: "Masā yu'ure ējōpeorā yu'rurāsama. Na yu'u me'rā añurō nirāsama", nicu niwī. Be'ropu cuatrocientos treinta cū'marī be'ro Ō'acū cū dutisere Moisére cūucu niwī. Tere cūgūgū, "Toduporopu Abrahārē Yu'u tojo weeguti" ni'que wapamarīrōsa'a", niticu niwī. ¹⁸ Marī Moisé cū oja'quere weecā, Ō'acū me'rā añurō nita basiocāma, Ō'acū Abrahārē toduporopu ni'que wapamarībopā. Tojo niwe'e. Ō'acū Abrahārē ma'ígū, "Cū tojo weeguti" ni'quere queoro weecu niwī. "Nipe'tirā mu'u weronjō ējōpeorārē yu'rūoguti", nicu niwī.

¹⁹ To pūrīcārē ¿de'ro weegu Ō'acū Moisére sō'onī'que dutisere cūupari? A'tiro ni'i. Marīrē "Ña'arā ni'i, bu'iri cuo'o" ni masīdutigu cūucu niwī. Ō'acū tere Abrahā pārāmi nituriagu Jesucristo a'tiri curapu cūtuocū niwī. Jesucristo me'rā Ō'acū "A'ti turicjārārē añurō weeguti" ni'que queoro wa'awu. Te dutisere Ō'acū cārē wereco'terā u'musecārā me'rā Moisére weredutī'ocū niwī. Moisé pe'e quē'rā tere tu'ogu, wereturiacu niwī masāpure tja. ²⁰ Abrahā pe'ere Ō'acū añurō weeatjere āpērārē weredutī'otimigū, cū basuta werecu niwī. Tojo weero Ō'acū Abrahārē ni'que pe'e Moisére ni'que yu'rūoro wapatiyu'rūnu'cācaro niwū.

²¹ To pūrīcārē Abrahārē cū ni'que wapatiyu'rūnu'cācā, ¿Moisére cū duti'que pe'e wapamarīpari? Niticaro niwū. Masā nipe'tise Moisé cū dutisere weeta basiocāma, marīrē Ō'acū me'rā añurō nita basio nibopā. Basioticaro niwū. ²² Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu a'tiro ojano'caro niwū: "Nipe'tirā masā ña'arā nima. Bu'iritirā nima", niwū. Tojo weero Ō'acū Abrahārē cū duporopu ni'que wa'a'a. A'tiro nicu niwī: "Mu'u weronjō ējōpeosiraturārē Añurā nima", ni ĩ'agūti", nicu niwī. Tojo weegu Ō'acū Jesucristore ējōpeorārē bu'iri da'reno'bo'quere yu'rūosami.

²³ Marī Jesucristore ējōpeose duporo cārē ējōpeoatjere co'terānojōta Moisé cū duti'que doca nīni'cārā niwū. Moisé dutisere weepe'osī'rīmīrā, nipe'tisere weepōtēoticārā niwū. ²⁴ Moisé dutise me'rā Ō'acū marīrē "Ña'arā ni'i" ni masīdutigu cūucu niwī. Tere masīrā, marī "¿De'ro wee ña'arō nisere du'urāsari?" niato nīgū cūucu niwī. Be'ro Jesucristo a'ticā, marī a'tere masīcārā niwū. "Cūrē ējōpeorā, Ō'acū me'rā añurō nímāsīsa'a", nicārā niwū.

²⁵ Ni'cārōacārē marī Jesucristore ējōpeoritero ni'i. Tojo weerā Moisé dutise doca niwe'e majā.

²⁶ Marī nipe'tirā Jesucristore ējōpeose me'rā Ō'acū pō'rā ni'i. ²⁷ Jesucristore ējōpeotjārā, wāmeyeno'cārā niwū. Musā quē'rārē cū weronjō nisetīcā weecu niwī. ²⁸ Ō'acū nipe'tirā cū macū Jesucristore ējōpeorārē yu'rūosami. Judío masārē, judío masā nitirārē yu'rūosami. Tojo nicā āpērārē da'rawā'ñaco'terārē, da'raco'tetirārē yu'rūosami. Ūmuarē, numiarē ni'cārōnojō yu'rūosami. Marī nipe'tirāpūta Jesucristore ējōpeorā ducawatise moo'o. ²⁹ Marī Jesucristo yarā ni'i. Tojo weerā Abrahā pārāmerā nituriarā waro ni'i. Ō'acū Abrahārē ni'caronjōta marīrē weegusami. Abrahā wee'caronjō ējōpeocā, marīrē yu'rūogusami.

4

¹ Musārē queose me'rā werenemogūti. Wī'magū cū pacu cūuatjere ñe'eacju masātu'ajatimigū, maata ñe'etisami. Nipe'tise cū ye nīmīcā, da'raco'tegu weronjō nisami. ² Āpērā masā cūrē co'tesama. Cū na dutise doca nisami. Cū ye niatje quē'rārē ĩ'anurūbasasama. Cū pacu cū wērīse duporo ni'cā numu tere wiatji numarē

besesami. “Ti numu ejacā, nipe'tisere yu'u macūrē wiaya”, nisami. Tojo weerā ti numu nicā, nipe'tisere cūrē wiape'ocā'sama. Tere wiāca be'ro cū da'raco'tegu weronojō nitisami majā. ³ Marī quē'rā Jesucristore ējōpeose dūporo marī ñecūsūmua weemajāti'quere weérā, ā'rī weronojō nini'cārā niwū yujupu. Te dutise me'rā nīrā, āpērārē da'rawā'ñaco'terā weronojō nicārā niwū. ⁴ Tojo nimicā, Ō'acū pe'e cū queoca numu nicā, queoro a'ti turipure cū macūrē o'ócu niwī. Cū Ō'acū macū nimigū, ni'cō numiōpore bajuacu niwī. Cū judio masū nīgū, Moisé dutise doca nicu niwī. ⁵ Moisé dutise doca nīrārē yu'ruweticā uagu, Ō'acū cū macūrē o'ócu niwī. Narē yu'ruogu, Jesucristo curusapu wērīcu niwī. Ō'acū pō'rā wa'adutigu marīrē tojo weecu niwī. ⁶ Ō'acū marīrē yu'u pō'rā nitojama nīgū, marīrē cū macū me'rā Espiritu Santure o'ócu niwī. Tojo weerā Ō'acūrē “Pacu”, pisumasi'i. ⁷ Marī Jesucristo yu'ruono'cārā niyurā, āpērārē da'raco'terā weronojō niwe'e majā. Ni'cārōacārē Ō'acū pō'rā nitoja'a. Tojo weerā nipe'tise cū o'atjere ñe'erāsa'a.

Pbarā Galaciājārārē na Jesucristore ējōpeodu'usī'ricā tu'ogu cū wācūque'ti'que ni'i

⁸ Musā todūporopure Ō'acūrē masīticārā niwū. Āpērānojōrē ējōpeocārā niwū. Narē Ō'acūrē weronojō ī'acārā niwā. Narē ējōpeorā, na dutise doca niwā'ñarā weronojō nicārā niwū. Musā ējōpeo'cārā Ō'acū mejēta nicārā niwā. ⁹ Ni'cārōacārē musā Ō'acūrē masī'i. Cū pe'e musārē masīmu'tācu niwī. Cūrē ējōpeoca be'ro todūporopu musā ējōpeo'quere du'ucā'cārā niwū. Musā ējōpeomu'tā'que mejō nise ni'i. Wapamari'i. Ni'cārōacārē Moisé dutisere weérā, musā ējōpeomu'tā'quere ējōpeorā weronojō weerā weesa'a. ¿Todūporopu da'rawā'ñaco'te'cārā weronojō nisi'rīsari tja? ¹⁰ Musā a'tiro wācūmisa'a. “Judío masā weewuasenojōrē ticuse bosenu'mūri cuorā, yu'ruāsa'a”, nimisa'a. Tere wācūrā, soowuase numurūrē, ma'ma numjūrē, u'o bosenu'mūri nisenojōrē weesa'a. ¹¹ ¿Yu'u musārē mejō waro bu'epari? nīgū, ña'arō tu'oña'sa'a.

¹² Acawerērā, yu'u musā a'tiro weecā uasa'a. Musā judío masā nitirā Moisé dutisere weeticārā niwū. Yu'u quē'rā musā weronojō te dutisere weewe'e majā. Ni'cārōacārē masī'i. Jesucristore ējōpeose me'rā dia'cū marī yu'ruāsa'a. Tojo weegu judío masū nimigū, Jesucristore ējōpeogu, Moisé dutisere du'ucā'wū. Yu'u weronojō musā weecā uasā'a. Yu'u musārē todūporopu bu'ecā, yu'ure ne ña'arō weetimiwāba. ¹³ Musā masīsa'a. Yu'u dutititjāgū, musā tiropure Jesucristo masārē yu'ruose quietire bu'ewu. ¹⁴ Yu'u dutiticā, musārē diasā nīgū. Musā yu'u dutiwi'i nimicā, yabitiwu. A'tiro pe'e weewu. Ni'cū Ō'acūrē weroco'tegu u'musepu nigūrē weronojō pōtērime'ricā'wū. Jesucristore musā ñe'ebocaro weronojō yu'ure añurō weewu.

¹⁵ Musā todūporopu yu'u me'rā e'catimi'que ¿de'ro wa'ari? Musā titare yu'ure ma'irā, musā weetamuta basioro weebopā. No'o musā ye caperiputa yu'ure tuwee o'osājābopā.

¹⁶ ¿Yu'u diacjū werese ye bu'iri yu'ure ī'atu'tirā weeti? ¿Diacjū nisere tu'osi'rītisari?

¹⁷ Musārē mejēcā bu'esijari masā yu'u weronojō añusere uasārā mejēta weesama. Musārē na añurō ucūta'sasama. Yu'u me'rā pe'e e'catidutitirā tojo weesama. Tojo nicā na bu'ese pe'ere sirutuato nīrā tojo weesama. ¹⁸ Āpērā musārē weetamucā, añu nisa'a. Añurō weesi'rīse me'rā weetamucāma, añu nisa'a. Weetamurā wee'e nīrā, tojo weetamunu'cūcā'to. Yu'u topu nicā dia'cū weetamuta'saticā'to. ¹⁹ Yu'u me'rā musā tu'saticā, yu'u pō'rārē weronojō ma'i. Musārē wācūgū, pūrō bujaweti'i. Ni'cō nijīpaco co macūrē wuatji dūporoacā pūrīse pi'etisamo. Co weronojōta yu'u quē'rā musā Jesucristore ējōpeocā uasāgū, pūrō pi'eti'i. Musā Jesucristo weronojō nisetica be'ropu ejerisājāgūti. ²⁰ Yu'u musārē werenemoacjū musā tiropu nicā'sī'rīmisa'a. Yu'u yoropu nīgū, de'ro weebosau.

Puarā numia Agar, Sara ye queti ni'i

²¹ Musā a'tiro wācūmisa'a. “Moisé dutisere weérā, Ō'acū me'rā añurō nicā'rāsa'a”, nimisa'a. Tojo wācūmirā, Moisé dutisere queoro masīsa'a. Queoro masīrā pūrīcā, musā wācūrōnojō wācūtībopā. ²² Moisé cū basuta Abrahā yere a'tiro ojacu niwī. Abrahā puarā umua pō'rāticu niwī. Ni'cūrē Agar wāmetigo cūrē da'raco'tego me'rā pō'rāticu niwī. Apīrē cū numodiācū Sara me'rā pō'rāticu niwī.

²³ Agar āpērā numia weronojōta wī'magū boca, pō'rātico niwō. Sara pe'ema bācuo waro niyucā, wī'magū bocata basioticaro niwū. Ō'acū weetamuse me'rā core wī'magū bocata basiocā weecu niwī. Cū Abrahārē nicu niwī: “Mu'u numo ni'cū pō'rātigosamo”, nicu niwī. Cū ni'caronojōta wī'magū pō'rātico niwō. ²⁴⁻²⁵ A'tiro wee'que me'rā marī masī'i. Na puarā numia Ō'acū cū puaro dutise marīrē cūu'que weronojō ni'i. Agar ārīgū Sinaī wāmeticjū queose weronojō nimo. Tigupu Ō'acū Moisére dutise cūucu niwī. Tigu Arabia dī'tapu nisa'a. Agar macū cū paco da'raco'tego niyucā, cū quē'rā

da'raco'tegu nicu niwī. Ti curuapu bajuasiruturā nipe'tirā da'raco'terā nima. Āpērā dutisere weewā'ñaco'tema. Apeyema tja a'tocatero Jerusalēpure añurō Moisé dutisere weerā nisama. Agar ti macārē queose weronojō nimo. Nipe'tirā Moisé dutisere weerā Agar ya curuacjārā weronojō da'raco'terā nima. Tojo weerā na Moisé dutise doca nima.

²⁶ Sara pe'e a'tiro nimo. Jesucristore ējōpeorā queose weronojō nimo. Co Abrahā numodiácjū nico niwō. Cūrē da'raco'tego mejēta nico niwō. Marī Jesucristore ējōpeorā co weronojō ni'i. Moisé cū dutise doca niwe'e. Tojo nicā co Jerusalē u'musepu nirī macā queose weronojō nimo. Ti macā marī Jesucristore ējōpeorā niatji macā ni'i. ²⁷ Ō'acū ye queti ojáca pūrīpu Isaia cū oja'que a'tiro ni'i:

Numio, mū'u pō'rā marīmigō, e'catiya.

Wī'marā na wuarā pūrīse tu'oña'sere tu'oña'timigō, e'catiya.

Mū'u pō'rāmarimicā, be'ropure mū'u pāramerā pājārā nirāsama.

Apego, marāpu me'rā nigō nemorō pāramerātigosa'a, ni ojacu niwī.

A'te oja'que a'tiro nisi'rīrō wee'e. Jesucristore ējōpeorā Moisé dutisere weerā nemorō pājārā nirāsama.

²⁸ Acawererā, marī Sara macū Isaa weronojō ni'i. Ō'acū Abrahārē nī'caronojōta Sara Isaare wuaco niwō. Marīrē Ō'acū cūrē nī'caronojōta cū pō'rā wa'acā weemi.

²⁹ Duporopure Sara macū Espiritu Santu tutuaro me'rā bajuacu niwī. Da'raco'tego macū Ismae cūrē ī'atu'ticu niwī. A'tocatero quē'rārē tojota ni'i. Moisé dutisere weeri masā marī Jesucristore ējōpeorārē ī'atu'tisama.

³⁰ Ō'acū ye queti ojáca pūrīpu Ismae, Isaa ye cjasere a'tiro ojana'caro niwū: "Da'raco'tego macū cū pacu cuosere ñe'etisami. Cū numodiácjū me'rā pō'rāti'cu pe'e ñe'egūsami. Tojo weegu da'raco'tegore co macū me'rāta cō'aō'ocā'ña", ni ojana'caro niwū. ³¹ Tojo weerā yu'u acawererā, marī Jesucristore ējōpeorā Sara pāramerā nituriarā ni'i. Da'raco'tego pāramerā mejēta ni'i. Sara macū cū pacu yere ñe'e'caro weronojōta marī Ō'acū cū pō'rārē o'oatjere ñe'erāsa'a.

5

Moisé dutise doca ninemotićā'ña nise ni'i

¹ Jesucristo marīrē marī ñecūsūmua weemujāti'que doca nī'cārārē yu'ruocu niwī. Ō'acū pō'rā wa'adutigu marīrē ña'arō wee'quere wērī wapayebosacu niwī. Marīrē toduporopure peje dutise nicaro niwū. Nī'cārōacārē Jesucristore ējōpeorā majā titapu nī'caronojō niwe'e. Nisoori masā musārē a'tiro nibosama. "Ō'acū me'rā añurō nisi'rīrā, Moisé dutisere weeya", nibosama. Tojo nicā, tu'otićā'ña. Tere weeticā'ña. Musā tere wéérā, da'raco'terā weronojō wa'arāsa'a tja.

² Tu'oña'rē musā. Yu'u musārē wereguti. Musā "Ō'rēcju yapa caserore yejecō'ase me'rā Ō'acū ūsārē yu'ruogusami", niticā'ña. Musā tojo nicā, musārē Jesucristo wērībosa'que ne wapamarīrōsa'a. ³ Musārē ninemogūti. Tojo wācūsetirā pūrīcā nipe'tise Moisé cū dutisere weepe'ocā'ña. Nī'cārē weemaacusticā'ña. ⁴ Musā Moisé dutise me'rā yu'ruarāsa'a nīrā, Jesucristore du'urā wee'e. Cū ma'ise me'rā musārē añurō weebo'quere bajuriorā wee'e. ⁵ Ūsā musā weronojō wācūwe'e. Espiritu Santu weetamurō me'rā a'tiro wācū'u. Ō'acū marīrē "Jesucristore ējōpeose me'rā añurā nima", nigūsami. Tojo niatjere ējōpeose me'rā yucue'e. ⁶ Marī Jesucristo yarā ni'i. Ō'acū ī'orōpure ō'rēcju yapa caserore yejecō'ano'se, yejecō'ano'tise wapamarī'i. Marī Jesucristore ējōpeotjārā, āpērārē ma'i'i. Te pūrīcā wapati'i.

⁷ Musā Jesucristore ējōpeoca be'ro cūrē añurō siruturā weemiwū. ¿Noa musārē diacjū ējōpeomi'quere weremaasoomitito? ⁸ A'tema Ō'acūrē dioticā'ña. Cū dojorētipī. Cūta musārē Jesucristore ējōpeocā weecu niwī. ⁹ Masā na ucūwuase a'tiro ni'i: "Pā bucuacā weese cārōacā morēmicā, nipe'tiro pāpu se'sa wa'asa'a." Mejēcā weremaasosijari masā a'te weronojō nisama. Na bu'ese na pejetirācā nimicā, pā bucuacā weese weronojō bucuawā'cārō wee'e. Nipe'tirā Jesucristore ējōpeorārē dojorēwā'cārā weema. ¹⁰ Na tojo weesere yu'u wācūque'tiwe'e. Musā quē'rā yu'u weronojō Jesucristore ējōpeorā ni'i. Tojo weerā musā, yu'u tu'oña'cā, yu'u weronojō weerāsa'a. Musārē dojorēsī'rise wa'asome. Ō'acū musārē dojorēsī'rīgūnojōrē bu'iri da'regusami.

¹¹ Acawererā, āpērā yu'ure a'tiro nisama: "Pablo masārē 'Ō'acū me'rā añurō nisi'rīrā, a'tiro weeya' nīmī. Ō'rēcju yapa caserore yejecō'aña nisere bu'ecusiagu weemi", nisama. Na tojo nima'acārā weema. Yu'u tojo nicāma, judío masā yu'ure ña'arō weetibosama. Yu'u Jesucristo curuapu wērīse me'rā yu'ruarāsa'a nise dia'cūrē were'e. Te ye bu'iri

yu'ure ña'arō weema. ¹² Musā Jesucristore ējōpeorārē dojorēcūsasama. Musārē dojorērārē a'tiro weecā ūasa'a. Na musā tirore ne ninemotīcā'to.

¹³ Acawererā, Ō'acū musārē Moisé dutise doca niato nīgū mejēta cūcu niwī. Musā "Moisé dutise doca niwe'e" nimirā, "No'o ūsā ña'arō ūarīpejasere weerāti", niticā'ña. A'tiro pe'e weeya. Āpērārē ma'irā, weetamuña. ¹⁴ Marī Moisé dutise nīpe'tisere ni'cārōputa neonū'cōmasī'i. A'tiro ni'i: "Marī basu ma'irōnojōta āpērā quē'rārē ma'irōua'a", ni'i. ¹⁵ Musā a'merī ma'iti, a'metu'ti, uclarā pūrīcā, wa'icurā a'mequērā weronjō weerā wee'e. Musā basuta ducawati, masāpe'tirā weerāsa'a. Tojo wa'ari nīrā, tu'omasī, nīsetiya.

Espīritu Santu weedutisere weeroua'a nise ni'i

¹⁶ Musārē a'tiro wereguti. Espīritu Santu musārē weedutironojōta weenu'cūcā'ña. Musā tojo weérā, ña'ase musā ūarīpejasere weesome. ¹⁷ Marī ña'arō weesī'rīse, marī ūaro weese ni'i. Espīritu Santu cū ūase mejēta ni'i. Te ni'cārōnojō niwe'e. Espīritu Santu cū weedutise añuse ni'i. Ña'arō weesī'rī, ūarīpejase niwe'e. A'te pūaperi a'mequē'e. Tojo weerā marī añurō weesī'rīmirā, weetisa'a. Espīritu Santu cū ūasere weérā, ña'arō ūarīpejase pe'ere weewe'e. ¹⁸ Marīrē Espīritu Santu sū'ori añurō weeseticā, "Moisé dutise me'rā marī yu'rūrāsa'a", ni wācūtisa'a majā.

¹⁹ No'o ña'arō wee ūarīpejasere maata masīno'o. Tere weérā, a'tiro weesama. Na nūmosānumia, na marāpūsumūa nitirārē a'metārāsama. Ña'ase bujicā'sama. Na nīpe'tise ña'ase ūarīpejasere ne bopoyase marīrō weesama. ²⁰ Ō'acū mejētare, āpērānojōrē ējōpeosama. Tu'oña'rī masā yai weesenōjōrē weesama. Ī'atu'tisama. A'merī wapasama. Āpērārē doesama. Sajatiro weemicā, uayesama. Na tu'sase dia'cūrē weecā'sama. Na ye se'sarore wācūsama. Na ni'cārō me'rā a'merī nīmī'cārā ducawatisama. ²¹ Hōsepīja nisama. Masārē wējēcō'asama. Que'asama. Que'arā, ña'arō weesere yu'ruoquejocā'sama. Tojo nicā apēye peje a'te weronjō weenemosama. Musārē todoporopū ni'caronōjōta werenemogūti tja. No'o tenojōrē weesetigunōjō Ō'acū wīogu nīrōpū ū'musepū wa'asome.

²² Espīritu Santu pe'e marīrē sū'ori a'tiro weeseticā weesami. Āpērārē ma'isa'a. E'catise cūsosa'a. Marī ya ejeripō'rāpū añurō tu'oña'sa'a. Marīrē ña'arō weecā, uatisa'a. Āpērārē pajaña'sa'a. Narē añurō weesa'a. Queoro, diacjū weeme'ricā'sa'a. ²³ "Āpērā yu'ruoro ni'i", ni tu'oña'tisa'a. Ña'arō weesere weesī'rīmirā, weetisa'a. A'te Espīritu Santu me'rā weese añuse dia'cū ni'i. Tojo weero a'tere ne ni'cārō dutiro "Weeticā'ña" ni cā'mota'aro marī'i. ²⁴ Marī Jesucristo yarā nitjīarā, ña'arō ūarīpeja nīseti'quere du'ucā'a majā.

²⁵ Espīritu Santu marīrē Ō'acū me'rā ninu'cūcā weemi. Tojo weerā Espīritu Santu weedutironojōta weesetiroua'a. ²⁶ Marī "Āpērā yu'ruoro ni'i" nise me'rā narē uacā weeticā'rā. "Na yu'ruoro ni'i", niticā'rā. A'merī ūoticā'rā.

6

Pablo a'merī weetamudutise ni'i

¹ Acawererā, ni'cū Jesucristore ējōpeogū apetero ña'arō weebosami. Cū tojo weecā, Jesucristore añurō ējōpeorānojō cūrē weetamuña. Cūrē "Ña'arō weesere du'uya", niña. Ō'acūrē acobojose sērīdutiya. Tere weetamurā, pajaña'se me'rā weeya. Musā quē'rā ña'arō weeri nīrā, nīgū, marī weesere wācūnurāña. ² Musā āpērārē no'o mejēcā wa'acā, a'merī weetamuña. Tojo weerā Jesucristo dutisere queoro weerāsa'a.

³ Apetero ni'cū "Yu'u āpērā yu'ruoro ni'i", ni wācūsami. Cū āpērā yu'ruoro nitimīgū, mejō waro wācūma'acā'sami. Tojo nīgū, cū basuta nīsoogu weemi. ⁴ Marīnucū ŷañurō weemiti yu'u? nīgū, marī weesere beseroua'a. Añurō weeca be'ro "Āpērā yu'ruoro añurō weepā" nīrō marīrō marī ye pe'ere e'catiroua'a. ⁵ Marī ni'cārērā marī wee'quere Ō'acūrē yu'tirāsa'a. Tojo weerā marīnucū cū cūu'quere weeroua'a. ⁶ Musā Jesucristo ye queti bu'erārē weetamuña. Musā cuosere narē ducawaaya.

⁷ Musā a'tere masīña. Ō'acūrē ña'arō bujicā'a, cūrē ña'arō weedu'tita basiowe'e. "Ō'acū yu'u ña'arō weecā, bu'iri da'resome", ni wācūtīcā'ña. Musārē queose me'rā wereguti. Marī otese dūca otecā, marī ote'quenojōta pī'rī dūcatisa'a. Marī weesetise quē'rā te weronjō ni'i. Marī weesetironojōta mejārōta tja bocarāsa'a. ⁸ Ni'cū ña'arō ūarīpejasere weegunōjō ña'asere bocagusami. Ō'acū cūrē bu'iri da're bajuriogusami. Apī Espīritu Santu ūaronojō weegū pe'e añusere bocagusami. Cū Ō'acū tiropū catīnu'cūcāsami. ⁹ Tojo weerā añusere weérā, marī carībutīcā'rā. Marī carībutīcā,

Õ'acũ añusere queoro marĩrẽ o'ogusami. ¹⁰ Tojo weerã nipe'tirãrẽ marĩ põtëorõ añurõ weerã. Jesucristore ëjõpeorã pe'ere añurõ weeyũ'runũ'cãrã.

Pablo weretũo'que ni'i

¹¹ Mũsãrẽ añurõ ï'adutigu pacase ojaguti. A'te nituose daripure yũ'u basuta oja'a. ¹² Mũsãrẽ õ'rëcju yapa caserore yejecõ'adutiri masã narẽ ãpërã añurõ wãcũcã ñarã, tojo weedutisama. Marĩ Jesucristo curusapũ yũ'rũose quetire bu'ecã, judio masã marĩrẽ tu'ti, ña'arõ weema. Na te pe'ere uatirã, mũsãrẽ tojo yejecõ'adutisama. ¹³ Na yejecõ'adutiri masãmaricã nipe'tise Moisé dutisere weepe'otima. Tojo weepe'otimirà, mũsãrẽ yejecõ'adutima. Na a'tiro nisĩ'rĩrã, tojo weesama. “Ësãta Galacia di'tacjãrãrẽ Moisé dutisere weecã weepũ” nisĩ'rĩrã, tojo dutisama. ¹⁴ Yũ'u pũricã na weronojõ niwe'e. Jesucristo marĩrẽ yũ'rũogu curusapũ wërĩ'que pe'ere were'e. Yũ'ure “Ãpërã yũ'rũoro nimi” niato nigũ mejëta were'e. Yũ'u Jesucristo wërĩse me'rã a'ti turicjãrã na ñaripejasere du'ucã'wã. Yũ'u tere wãcũnũrũwe'e majã. ¹⁵ Õ'acũ ï'orõpore õ'rëcju yapa caserore yejecõ'ano'se, yejecõ'ano'tise wapamarĩ'i. Marĩ Jesucristore ëjõpeose, tojo nicã marĩ ña'arõ weeseti'quere ducayuse pũricã wapati'i. ¹⁶ Nipe'tise yũ'u bu'e'quere weesiraturãrẽ Õ'acũ na ye ejeripõ'rãrĩpũ ejerisãjãcã weeato. Narẽ pajaña'to. Nipe'tirã cũ yarãrẽ tojo weeato.

¹⁷ Yũ'u Jesucristo ye quetire bu'ecã, na yũ'ure tãrã, cãmida're'que wã'ña'a. Na tojo wee'que me'rã Jesucristore yũ'u da'raco'tesere ï'o'o. Tojo weerã ni'cãcã me'rã ne ni'cũ yũ'ure caribonemoticã'to. Yũ'u bu'esere ucũ maasonemoticã'to.

¹⁸ Marĩ wioqu Jesucristo mũsã nipe'tirãrẽ añurõ weeato. Mũsãrẽ yũ'u acawererãrẽ weronojõ ma'i'i.

Tocã'rõta oja'a.

Pablo

Pablo Éfesocjārārē ojāca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Pablo a'ti pūrīrē bu'iri da'leri wi'ipū nígū, ojaca niwī. Apetero weegu Romapu nígū, ojagu ojapī.

A'ti pūrīrē Ō'acū cū weesī'rī'caronojōta cū ʉaritero nicā, nipe'tirārē, nipe'tisere Jesucristo doca tojacā weegusami nisere ojacu niwī. Tojo nicā judío masā, judío masā nitirārē Jesucristo me'rā ni'cā upata nima nisere ojacu niwī. Musā weesetisere ni'cā wi'icjārā Ō'acū ya curuacjārā weronjō weeroua'a nisere ojacu niwī. Ña'arō weesere cā'mota'aroua'a nisere ojacu niwī.

Pablo Jesucristore ějōpeori curuacjārā Éfesopu nirārē oja'que ni'i

¹ Yu'u Pablo Jesucristo besecú'cu ni'i. Cū yu'ure Ō'acū ʉa'caronojōta cū ye quetire wereditigu cūuwī. Musā Ō'acū yarārē, Éfesopu nirārē añuduti'i. Musā Jesucristore ějōpeonu'cū'u.

² Musārē Ō'acū marī pacu, Jesucristo marī wiogu añurō weeato. Musārē ejerisjācā weeato.

Cristo me'rā Ō'acū marīrē añurō wee'que ni'i

³ Ō'acū, marī wiogu Jesucristo pacure e'catise o'orā. Cristo yarā niyucā, Ō'acū marīrē añurō weecu niwī. Marīrē ma'ígū, nipe'tise ʉ'musepu ejeripō'rā cjase añusere o'ocu niwī.

⁴ A'ti turi weese dūporo cū marīrē beseyutojacu niwī. Cristore ějōpeorā cū yarā sājārāsama ni wācūgū, tojo besecu niwī. Marīrē cū l'orōpūre añurā, bu'iri moorā niato nígū tojo weecu niwī. ⁵ Dūporopu cū marīrē ma'ígū, cū pō'rā wa'arāsama, nitojacu niwī. Jesucristore ějōpeoato nígū marīrē tojo weecu niwī. Tere weégu, cū weesī'rī'caronojōta weecu niwī. ⁶ Cū macū cū uputu ma'ígū me'rā marīrē añurō weecu niwī. Tojo weerā cū marīrē añurō wee'quere wācūrā, cūrē e'catipeonu'cū'u. ⁷⁻⁸ Ō'acū marīrē uputu ma'ígū, cū macūrē o'ocu niwī. Cū curusapu wērīse me'rā, cū ye dí o'mabarose me'rā marī ña'arō wee'que wapare wapayecu niwī. Te me'rā Ō'acū marī ña'arō wee'quere acobojocu niwī. Marīrē añurō weégu, tojo weecu niwī. Cū marīrē añurō weesere masiāto nígū masīsere, tu'omasīsere marīrē o'oyu'rumajacu niwī. ⁹ Marīrē cū weesī'rī'que, todūporo masino'ña marī'quere masicā weecu niwī. Cū Jesucristo wērīse me'rā cū yarārē “Añurō weetu'ajanu'cōgūti” ni'quere masicā weecu niwī. ¹⁰ A'ti ʉmūco pe'ticā, nipe'tise Ō'acū “A'tiro wa'arosa'a” ni'caronojōta wa'arosa'a. Tojo wa'acā, cū ʉa'caronojōta weegusami. A'tiro weegusami. Cū nipe'tirā ʉ'musepu nirā, a'ti nucūcāpu nirārē Cristore na dūpoá sōrōgāsami.

¹¹ Ō'acū marīrē Jesucristo me'rā ni'cārō me'rā nidutigu dūporopu beseyucu niwī. Marīrē cū “O'oguti” ni'quere ñe'edutigu tojo weecu niwī. A'te nipe'tise cū “Weeguti” nise cū wācūyu'quepu ni'i. Cū nipe'tise añutu'sa'a nisere weesami. ¹² Cū a'tiro weégu, ʉsā Cristore ějōpeomu'tārārē añurō weecā wagu besecu niwī. ʉsā añurō weese me'rā masā cū Ō'acū nise pacare añurō wācūato nígū tojo besecu niwī. ¹³ Cristo curusapu wērī'que me'rā musā quērā Ō'acū yarā wa'awu. Musā diacjū cjase Cristo ye quetire tu'orā, cūrē ějōpeowu. Cū ye queti a'tiro ni'i. Marī pecame'epu wa'abo'cārārē yu'raweticā weecu niwī. Cūrē ějōpeocā, Ō'acū musārē cū yarā tojacā weecu niwī. Yarā nima nisere i'osi'rīgū, musārē Espírītu Santure o'ócu niwī. Espírītu Santu Ō'acū “Musārē o'óguti” ni'cuta nimi. ¹⁴ Ō'acū Espírītu Santure marīrē o'otojacu niwī. Tojo weerā marī masī'i. Diacjūta nipe'tise cū “O'oguti” ni'quere o'ogusami. Cū o'oa'tjere yucuerā wee'e. Cū yarā nipe'tirā ña'arō weeseti nimi'cārārē yu'rawetipe'ticā weegusami. Tojo wéca be'ro cū “O'oguti” ni'quere o'ogusami. Cū tojo weecā i'arā, masā Ō'acūrē “Añubutiagu nimi”, nirāsama.

Pablo Éfesocjārārē sērībosase ni'i

¹⁵⁻¹⁶ Yu'u musā añurō weesere masī'i. Musā marī wiogu Jesure ějōpeo'o. Tojo nicā nipe'tirā Ō'acū yarārē ma'i'i. Musā tojo weecā wācūgū, yu'u Ō'acūrē sērībosasetirinucū cūrē e'catise o'onu'cū'u. ¹⁷ Ō'acū, marī wiogu Jesucristo pacu añubutiagu nimi. Cūrē musā ye niatjere a'tiro sērībosa'a: “Ō'acū, Espírītu Santu tu'omasīse o'oto narē. Mu'u ye cjasere añurō i'oto. Nemorō mu'urē masīdutigu tojo weeato. ¹⁸ Ō'acū,

na tu'ona'rõpu mu'u ye cjasere masicã weeya. Mu'u narê añurõ weesi'rîgũ besecu niwã. Nipe'tirã mu'u yarãrê añubutiasere o'ogusa'a. A'tere narê añurõ masicã weeya. ¹⁹⁻²⁰ Mu'u tutuayu'rugũ ni'i. Mu'u tutuase ne pe'tisome. Te me'rã ùsã Jesucristore ãjõpeorãrê ducayugu wee'e. Mu'u tojo weesere narê masicã weeya", ni sãrĩbosa'a. Õ'acũ tutuase a'tiro ni'i. Cũ, cũ tutuase me'rã Cristo wãrĩ'cupure masacã weecu niwĩ. Cũ masãmujãaca be'ro cãrê cũ tiro u'musepu wiogu dujiri cãmuro diacjã pe'e dupocu niwĩ. Cũ tutuase me'rãta cũ uaronojõ marĩrê ducayugu weemi. ²¹ Õ'acũ Cristore a'tiro weecu niwĩ. Nipe'tirã a'ti nucũcãpu nirã, u'musepu nirã, na wiorãrê, no'o ãpãrãrê dutirãnojõrê na bu'ipu tojacã weecu niwĩ. A'ti umucopu, ape umucopure tojota weenu'cũcũsami. ²² Õ'acũ nipe'tisere, nipe'tirãrê Cristo doca tojacã weecu niwĩ. Tojo nicã nipe'tirã Cristore ãjõpeose cururicjãrã dupoã sõrõcu niwĩ. ²³ Nipe'tirã cãrê ãjõpeose cururicjãrã ni'cã curua nima. Ti curuacjãrã cũ upu weronojõ nima. Tojo nicã Jesucristota nipe'tiropu nibi'acã'sami. Cãrê ãjõpeose cururicjãrã cũ uaro weemasĩma. Tojo weero narê añurõ weemasĩse du'sawe'e.

2

Õ'acũ marĩrê ma'igũ yu'ruo'que ni'i

¹ Toduporopu Cristore ãjõpeose duporo musã ña'arõ weecãrã niwã. Musã ña'arõ wee'que bu'iri Õ'acũ i'orõpũre wãrĩ'cãrã weronojõ nicãrã niwã. ² ãpãrã a'ti turicjãrã weronojõ ña'arõ weenu'cũcãrã niwã. Wãtĩa wiogu uaronojõ weecãrã niwã. Cũ a'ti turicjãrã Õ'acũrê yu'runu'cãrãrê dutigu nimi. ³ Toduporo marĩ nipe'tirã tojota ña'arõ weenu'cũwã. Ña'arõ weesi'rĩsere uaripejawa. Marĩ no'o uaro weesi'rĩsenojõrê, ña'arõ wãcũsenojõrê weewu. Tojo weerã marĩ quẽ'rã Õ'acũrê bu'iri da'reno'bopã. ãpãrãrê pecame'epu cõ'a, bu'iri da'rero weronojõ da'reno'bopã. ⁴ Cũ pe'e marĩrê uputu ma'igũ, pajaña'se cuoyu'ruawĩ. ⁵ Marĩ ña'arõ wee'que bu'iri Õ'acũ marĩrê "Wãrĩ'cãrã weronojõ nima", ni i'awĩ. Cristore ãjõpeoca be'ro marĩrê "Cristo me'rã ni'cãrõ me'rã nima", ni i'asami. Cũ Cristore masõ'caronojõta marĩ quẽ'rãrê catise pe'titĩsere o'ocu niwĩ. Tojo weegu Õ'acũ marĩrê pajaña'gũ, ña'arã nimi'cãrãrê yu'ruocu niwĩ. ⁶ Õ'acũ Jesucristore masõcu niwĩ. Cãrê masõ'caronojõta marĩ Jesucristo yarãrê masãmujãa'cãrã weronojõ weecu niwĩ. Jesucristo u'musepu wiogu dujiri cãmuro dujironojõta marĩrê cũ me'rãta tja u'musepu dujiyutojarã weronojõ nicã weecu niwĩ. Ña'arõ nisetise me'rã nisome majã. ⁷ Jesucristo cũ wãrĩbosa'que me'rã marĩrê ma'isere, cũ añubutiaro weesere i'ocu niwĩ. Be'ropu nipe'tirãrê tere masicã uagu tojo weecu niwĩ. ⁸ A'tiro ni'i. Marĩ Jesucristore ãjõpeorã Õ'acũ añurõ weese me'rã yu'ruawu. Te marĩ basu wee'que mejãta ni'i. Õ'acũ pe'e marĩrê yu'ruowĩ. ⁹ Marĩ añurõ weesere i'agũ mejãta yu'ruowĩ. Tojo weegu ne ni'cũ "Yu'u añurõ wee'que wapa Õ'acũ yu'ure yu'ruowĩ", nita basiowe'e. ¹⁰ A'tiro ni'i. Marĩ cũ wee'cãrã ni'i. Jesucristo ya curuacjãrã nidutigũ tojo weecu niwĩ. Duporopu marĩ añurõ weeatjere wãcũyutojacu niwĩ. Tere añurõ weedutigũ marĩrê Jesucristo yarã wa'acã weecu niwĩ.

Marĩ Jesucristo me'rã añurõ nicã'a nise ni'i

¹¹ Musã toduporopu niseti'quere wãcũña. Musã judío masã niwe'e. Tojo weerã judío masã õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'arã, a'tiro nisama musãrê: "Na yejecõ'ano'ña marĩrã nima." Na basu pe'e "Ûsã yejecõ'ano'cãrã Õ'acũ yarã ni'i", nimisama. Musã pe'ere "Õ'acũ yarã nitima", nisama. Tojo weese upupu weese dia'cũ ni'i. Tojo weese masãrê Õ'acũ yarã wa'acã weewe'e. ¹² Titapũre musã ãjõpeose duporo Cristore moocãrã niwã. Musã Õ'acũ yarã Israe curuacjãrã me'rã niticãrã niwã. Õ'acũ Israe curuacjãrãrê a'tiro nicu niwĩ: "Narê añurõ weeguti. Na wiogu nigũti. Yarã nirãsama", nicu niwĩ. Musã pe'ere tojo niticu niwĩ. Musã Õ'acũ ùsãrê yu'ruogusami nisere masitcãrã niwã. Õ'acũrê moocãrã niwã. ¹³ Ni'cãrõacã pũricãrê musã Jesucristore ãjõpeorã ni'i. Tojo weerã toduporopu cãrê masitimi'cãrã cũ yarã wa'acãrã niwã. Cristo cũ wãrĩse, cũ dí o'maburose me'rã musãrê cũ yarã wa'acã weecu niwĩ. ¹⁴ Cristo nimi marĩrê ejerisãjãsere o'ogu. Cãta marĩrê judío masãrê, judío masã nitirãrê ni'cã curuacjãrã wa'acã weecu niwĩ. Marĩ a'merĩ i'asĩrĩtimi'quere du'ucã weecu niwĩ. ¹⁵ Cũ wãrĩse me'rã Moisé duti'quere weerã, ne ni'cũ yu'ruwetimasitimi nisere masicã weecu niwĩ. Tojo weegu Cristo pua curua nimi'cãrãrê cãrê ãjõpeocã i'agũ, ni'cã curuata weecu niwĩ. Tojo weese me'rã marĩrê añurõ ni'cãrõ me'rã niseticã weecu niwĩ. ¹⁶ Cũ curusapu wãrĩse me'rã marĩrê judío masãrê, judío masã nitirã me'rã a'merĩ marĩ pe'sutisere

du'ucā weecu niwī. Cū wērīse me'rāta tja marī pua curua nimi'cārārē ni'cā curua weecu niwī. Tojo nicā te me'rāta Ō'acū ī'orōpore marirē añurā wa'acā weecu niwī.

¹⁷ Cristo a'ti nucūcāpu a'tigu, “Ō'acū masā me'rā añurō nisetisere apogu a'tiwū”, ni werecu niwī. Ēsā judío masā Ō'acū yere masī'cārārē werecu niwī. Tojo nicā masā quē'rā judío masā nitirā, Ō'acū yere masīti'cārārē te quetire werecu niwī. ¹⁸ A'tiro ni'i. Jesucristo wērīse me'rā marī judío masā, judío masā nitirā nipe'tirā marī pacu Ō'acūrē sērīmasī'i. Cūrē ējōpeo, masīta basio'o. Cū tiropu wa'amasī'i. Espiritu Santu ni'cū nigū cū weetamuse me'rā tojo weeta basio'o. ¹⁹ Tojo weerā masā judío masā nitirā Ō'acū ī'orōpore apesecjārā sijari masā weronojō niwe'e. Ō'acūrē masītirā weronojō niwe'e. A'tiro pe'e ni'i. Judío masā Cristore ējōpeorā weronojōta Ō'acū ya curuacjārā ni'i. Nipe'tirā Cristore ējōpeorā me'rā ni'cū pō'rā, Ō'acū pō'rā ni'i. ²⁰ Marī nipe'tirā Jesucristore ējōpeorā ni'cā wi'i yéeca wi'ijo weronojō ni'i. Ti wi'i yeenu'cā'que a'tiro ni'i. Jesucristo besecū'cārā, tojo nicā Ō'acū wereduti'quere wereturiari masā musārē ne waro bu'edu'pocāticārā niwā. Tere tū'orā, ējōpeocārā niwū. Ne waro yeenu'cācaga ūtāgā weronojō Jesucristo nimi. ²¹ Yeenu'cācaga ūtāgā me'rā nipe'tise ti wi'i cjase queoro ninu'cūcā'a. Nipe'tise apeye ūtāpaga tiga yeenu'cācaga ūtāgā me'rā yee a'mesu'ono'o. Queoro tiga me'rā añurō yeeturiamujāno'o. Tojo weronojō Cristo marī cūrē ējōpeocā, āpērā todūporo ējōpeorā me'rā añurō a'mesu'acā weemi. Āpērā cūrē ējōpeowā'cācā, cūta tja marī nipe'tirārē ni'cā curua, pajiri curua wa'acā weemi. Āpērā marī nipe'tirārē ī'arā, wiopesase me'rā “Ō'acū ya curua ni'i”, nirāsama. ²² Musā quē'rā judío masā nitirā āpērā Jesucristore ējōpeorā me'rā a'mesu'a, Ō'acū ya curuacjārā toja'a. Ō'acū Espiritu Santu me'rā musāpore nimi.

3

Pablo “Judío masā nitirārē bu'edutigu cūuno'wū” ni'que ni'i

¹ Ō'acū musārē ma'īgū, añurō weecu niwī. Cū tojo weesere wācūgū, cūrē e'catipeo'o. Yu'u Pablo masā judío masā nitirārē Jesucristo ye quetire werese wapa, bu'iri da'rieri wi'ipu ni'i. ² Musā masīsa'a, Ō'acū musārē pajaña'gū, añurō weesī'rīgū, yu'ure a'tiro weredutiwī. Judío masā nitirā quē'rārē yu'ruomi nisere weredutiwī. ³ Ō'acū todūporopu masīno'ña marī'que quetire yu'ure bajuyoropu ī'owī. Tere “Judío masā nitirārē añurō weeguti” ni'quere yu'ure masīcā weewī. Yu'u musārē a'te dūporo pejetipawa ojatojapu. ⁴ Musā tere bu'ērā, yu'ure “Cristo ye queti, todūporo masīno'ña marī'que quetire cū masīni”, nirāsā'a. ⁵ Dūporocjārā Ō'acū judío masā nitirārē ñe'egūsami nisere masīticārā niwā. Ni'cārōacā pūrīcārē Espiritu Santu me'rā cū yarā, cū besecū'cārārē weremi. Tojo nicā tere cū wereduti'quere wereturiari masārē weremi. ⁶ Te todūporo masīno'ña marī'que queti a'tiro ni'i. Judío masā nitirā Jesucristore ējōpeorā, judío masā weronojō Ō'acū pō'rā sājārāsama. Na quē'rā cū o'otjere ñe'erāsama. Na pua curua nimi'cārā ni'cā curua nirāsama. Ō'acū “Judío masārē Jesucristo me'rā añurō weeguti”, nicu niwī. Cū tojo ni'quere judío masā nitirā quē'rārē weegusami.

⁷ A'te quetire Ō'acū yu'ure weredutigu cūuwī. Yu'u ña'agū nimicā, yu'ure añurō wéegu, cū tutuaro me'rā tojo cūuwī. ⁸ Yu'uta mejō nigū waro nipe'tirā Ō'acūrē ējōpeorā docapu tū'ofā'a. Tojo nimicā, yu'ure añurō weesī'rīgū, a'tiro weecu niwī. Judío masā nitirārē cū bese'cu Cristo ye añuse quetire weredutiwī. Te queti a'tiro ni'i. Ō'acū Jesucristo me'rā añubutiasere marirē weemi. Te añusere marī wācūpōtēowe'e. ⁹ Apeyere Ō'acū nipe'tirā te queti todūporocjārā masīti'quere masīato nigū yu'ure o'owī. Cū nipe'tisere wee'cu te quetire maata wereticu niwī. Te queti cū ne waro wācūyu'que a'tiro ni'i. “Judío masā nitirā judío masā weronojō Ō'acū pō'rā nirāsama” ni'que niwī. ¹⁰ Tojo weero ni'cārōacārē Jesucristore ējōpeori curuacjārā me'rā a'tiro wa'a'a. Na peje cururi nimi'cārā ni'cā curua wa'acā ī'arā, u'musecārā wiorā, tojo nicā wātī yarā tutuarā a'tiro nisama: “Ō'acū masīyu'ruami. Añubutiaro wācūse cuomi”, nisama. ¹¹ Ne waropu Ō'acū “Tojota peje cururicjārārē ni'cā curua wa'acā weeyapatīguti”, nicu niwī. Cū ni'caronojōta Jesucristo marī wiogu me'rā queoro wa'acā weecu niwī. ¹² Cristo me'rā marī Ō'acūrē masīta basio'o. Jesucristore ējōpeotjārā, uiro marirō “Marirē ñe'egūsami”, ni'i. Cūrē sērīmasī'i. ¹³ Yu'u musārē were'que bu'iri pi'eti'i. Musārē a'tiro weecā ua'a. Yu'u pi'etisere wācūrā, bñjaweticā'ña. Pi'etigu, Ō'acū musārē añurō wee'quere āpērārē wācūcā wee'e.

Cristo masārē ma'isere masiāto nīgū, Pablo sērībosase ni'i

¹⁴ Ō'acū, marī wiogu Jesucristo pacure e'catipeo'o. Musā judio masā nitirārē añurō weesere wācūgū, tojo wee'e. ¹⁵ Ō'acūta pacu nimu'tā'cu nimi. Cū me'rā pacu nise nu'cā'a. Cū nipe'tise cururicjārā u'musepu nirá, a'ti nucūcāpu nirá ni'cārō me'rā nisetiā weecu niwī. ¹⁶ Marī pacure musā ye niatjere sērībosa'a. Cū añubutiagu, tutuyau'rugū nimi. Cū Espiritu Santu musārē wācūtutuacā weegusami. ¹⁷ Musā Cristore ějōpeo, nemorō cū me'rā añurō niato nīgū sērībosa'a. Apeyema, musā Cristore, tojo nicā āpērārē añurō ma'icā uagu sērībosa'a. ¹⁸ Musā nipe'tirā Ō'acū yarā me'rā Jesucristo marīrē ma'iyu'runu'cāsere masidutigu sērībosa'a. Cū nipe'tirā masārē uputu waro ma'imi. Wiorā, mejō nirá, nipe'tirāpureta ma'inu'cūcā'mi. Cū ma'ise ne pe'tisome. ¹⁹ Musārē cū ma'isere masidutigu sērībosa'a. Cū ma'isere wācūpōtōemasitisa'a. Te, cū ma'isere masirā, cū weronojō añurā, ña'ase moorā nirása'a. Tojo weerā Ō'acūrē cuoyu'ruarāsa'a.

²⁰ Nipe'tirā “Ō'acūrē añuyu'ruami”, niato. Cū nipe'tise marī sērīse yu'ruoro o'osami. Marī wācū'que nemorō o'omasīsami. Cū tutuaro me'rā marīrē tojo weemasīsami.

²¹ Tojo weerā Ō'acū marī Jesucristore ějōpeori curuacjārē añurō weecā ĩ'arā, nipe'tirā Ō'acūrē e'catipeonu'cūcā'to. Tojo nicā Jesucristo masāpure weesere ĩ'arā, tojota weeato. A'tocaterocjārā, be'rocjārā quē'rā tojota Ō'acūrē e'catipeonu'cūcā'to.

Tojota wa'arosa'a.

4

Jesucristore ějōpeorārē ni'cārō me'rā nisetiduti'que ni'i

¹ Yu'u marī wiogu ye quetire werese wapa, bu'iri da'leri wi'ipu ni'i. Ō'acū cū tutuaro me'rā marīrē añurō weecu niwī. Tere wācūgū, musārē a'tiro weecā u'a. Musā Ō'acū bese'cārā weronojōta añurō weesetiya. ² Ne ni'cū “Āpērā yu'ruoro ni'i”, ni wācūtīcā'ña. Nitu'tiro marīrō queoro weeya. Musārē ña'arō, mejēcā weecā, wācūtutuaya. Āpērārē ma'irā, queoro weeticā ĩ'arā, tojo ta'oña'cā'ña. ³ Espiritu Santu musārē ni'cārō me'rā nisetiā weemi. Musā ni'cārō me'rā añurō nisetirāti nirá, a'merī acobojoya. A'merī añurō wejepeo, cumuca marīrō ñiña. ⁴ Marī ni'cā curuacjārā ni'i. Espiritu Santu ni'cū nīgū, marī nipe'tirāpure nimi. Ō'acū u'musepu wa'adutigu marī nipe'tirārē beseyucu niwī. ⁵ Marī wiogu Jesucristo ni'cūta nimi. Marī nipe'tirā cūrē ni'cārōnojō ějōpeo'o. Jesucristore sirutusere ĩ'orā, marī nipe'tirā wāmeyeno'o. ⁶ Ō'acū marī pacu ni'cūta nimi. Cū marī nipe'tirā wiogu nimi. Cū, cū yarā me'rā cū ye cjasere weemi. Cū yarā nipe'tirāpure nimi.

⁷ Tojo nimicā, Cristo marīrē, marīnucūrē Espiritu Santu me'rā weemasīsere o'ocu niwī. ⁸ Tojo weero Ō'acū ye queti o'jāca pūrīpu oja'caronojōta ni'i. A'tiro ojano'wū:

Cū u'musepu mujāase ðuporo cūrē ĩ'atu'tirārē docaque'acā weecu niwī.

Cū mujāāca be'ro masārē Espiritu Santu me'rā weemasīsere o'ocu niwī.

⁹ Cū u'musepu mujāasere ucūrā, cū topu mujāati ðuporo a'ti di'tapu dijaticu niwī yujupu, nirá wee'e. Dijati, a'topu nicu niwī. ¹⁰ Cūta tja a'ti di'tapu ni'cu u'muse añubutiapopu Ō'acū nirōpu mujāacu niwī. Tojo weegu nipe'tiropu dutimasīmi.

¹¹ Jesucristo cū yarārē, nānucūrē Espiritu Santu me'rā weemasīsere o'ocu niwī. Ni'cārērārē besecūu, cū ye queti wererā sājācā weecu niwī. Āpērārē Ō'acū cū ucūse tu'o'quere wereturiarā sājācā weecu niwī. Āpērārē, cū masārē pecame'epu wa'abo'cārārē yu'ruwetise quetire werecusiari masā sōrōcu niwī. Āpērārē, Jesucristore ějōpeorārē su'ori bu'edutigu cūucu niwī.

¹² Tojo wee cū yarārē cū ye cjasere da'rato nīgū tojo weecu niwī. Cū ya curuacjārārē cū uaro weenemoato nīgū tojo weemasīsere o'ocu niwī.

¹³ Tere wee, marī a'merī weetamurā, Ō'acū macūrē nemorō ějōpeonemorāsa'a. Cūrē añurō masirāsa'a. Tojo nicā Ō'acū uaronojōta queoro weemasīnemorāsa'a. Ō'acū bese'cu Cristo nipe'tisere añurō niseticu niwī.

Marī cūrē ějōpeori curuacjārā quē'rā cū weronojōta nisetirāsa'a. ¹⁴ Tojo weerā wī'marā weronojō ðucayumujārā nisome. Nipe'tisetiri ma'ma bu'esere ta'orā, na'irō ðucayumujāsome. Nisoome'irī masā marīrē mejēcā ějōpeocā weesome. ¹⁵ A'tiro pe'e bucurā weronojō weerāsa'a. Diacjū a'merī ma'i, ucūrāsa'a. Siape me'rā diacjū cjasere ějōpeotu'ajanu'cōrāsa'a. Tojo nicā, āpērārē weryapada'reorāsa'a. Nipe'tise no'o marī weesere Cristo me'rā nirá, cū uaro weenemorāsa'a. Cūta nimi cūrē ějōpeori curuacjārā ðupoā.

¹⁶ Tojo ðupoā nīgū, marīrē queoro a'mesu'acā weemi. Marī upu peje ðucawatimīrō, ni'cā uputa ni'i. A'te weronojō marī cūrē ějōpeorārē ni'cā curuata cū

me'rã ni'cãrõ me'rã nicã weemi. Marĩ ãjõpeorãncũ a'merĩ weetamurã, siape me'rã weetamuwã'cã, a'merĩ ma'itu'ajanũ'cõrãsa'a.

Jesucristo me'rã ma'ma weesetisere boca'que ni'i

¹⁷ Marĩ wioqu dituro me'rã musãrẽ a'tiro weeduti'i. Musã Õ'acũrẽ masitirã weronjoõ weeticã'ña. Toduporopu weeseti'quenojõrẽ weeticã'ña. Õ'acũrẽ masitirã no'o uaro wãcũ, weema'acã'sama. ¹⁸ Na tu'omasitima. Na'itĩ'arõpu nirã weronjoõ nima. Õ'acũ masãrẽ añurõ weesere masitima. Õ'acũ yere wãcũsĩ'rĩtirã, tu'omasitirã weronjoõ nima. Tojo weerã Õ'acũ tiropu catinu'cũsome. ¹⁹ Na ña'arõ weesetisere ne bopoyatima. Na no'o uaro ña'arõ weebajaque'atima. Na weetu'sase, nipe'tise ña'asere weema. Na weesere “¿Añumitito?” ni wãcũtima. ²⁰ Musã pũricãrẽ Cristo Õ'acũ bese'cũ tojo weesere weedutiticu niwĩ. ²¹ Musã queorota cã ye quetire tu'orã, masĩsa'a. Cũrẽ ãjõpeorã weesetisere Jesũ bu'e'quere masĩsa'a. ²² Musã toduporopu weeseti'quema du'ucã'ña majã. Musã “Ña'arõ uaripejasere wéerã, e'catirãsa'a”, ni wãcũmipã. Niwe'e. Tojo weese musãrẽ dojorẽpã. ²³ Musã mejẽcã wãcũsere ducayuroua'a. ²⁴ Õ'acũ uaronjoõta ma'ma weesetisere weeya. A'tiro weérã, ãpẽrãrẽ musã queoro weerãsa'a. Tojo nicã Õ'acũ ã'orõpure añurã nirãsa'a.

²⁵ Tojo weerã a'merĩ nisoosere du'ucã'ña. Marĩ nipe'tirã Jesucristore ãjõpeori curuacjãrã ni'i. Te ye bu'iri a'merĩ diacjũ ucũrõu'a.

²⁶ Musã uarã, ña'arõ weeticã'ña. Uana'iaticã'ña. ²⁷ Wãtĩ musãrẽ uadojacã weesĩ'rĩsere cã mota'aya.

²⁸ Toduporopu yajapo'cũ yajanemoticã'to majã. Yajaronjoõ o'ogu, da'rato. Tojo weegu cã basu quẽ'rã cuogusami. Cũ da'ra'que wapa me'rã pajasecuorã quẽ'rãrẽ weetamumasĩgũsami.

²⁹ Ña'asere ucũticã'ña. A'tiro pe'e weeya. Añuse, no'o masãrẽ weetamusenojõ pe'ere ucũña. Tojo weérã, musã ucũse tu'orãrẽ añurõ weerãsa'a. ³⁰ Nipe'tise ña'arõ weesere weeticã'ña. Espĩritu Santure bujaweticã weeticã'ña. Õ'acũ Espĩritu Santure o'ose me'rã musã “Õ'acũ yarã nima”, nino'o. Tojo weerã musã masĩ'i, Jesucristo a'ticãpu Õ'acũ musãrẽ añurõ yu'ruobutiagusami.

³¹ Nipe'tise a'merĩ ña'arõ tu'oña'sere, pũrĩrõ ucũsere, uayu'rãmajãsere, a'metu'tise, uarã caricũsere, tojo nicã ãpẽrãrẽ ña'arõ ucũse quẽ'rãrẽ du'ucã'ña. Ne ni'cãrẽ ã'atu'titicã'ña. ³² A'tiro pe'e weeya. A'merĩ añurõ weetamu, pajaña'ña. Õ'acũ Cristo me'rã musãrẽ acobojo'caronojõta musã quẽ'rã a'merĩ acobojoja.

5

“Õ'acũ põ'rãrẽ a'tiro nisetirou'a” ni'que ni'i

¹ Musã Õ'acũ põ'rã cã mairã ni'i. Tojo weerã cã weronjoõ weeya. ² Jesucristo marĩrẽ ma'icaronojõta a'merĩ ma'inu'cũcã'ña. Cã marĩrẽ ma'igũ, wẽrĩbosacu niwĩ. Cã wẽrĩbosaque judío masã oveja wĩ'magũrẽ wẽjẽ, Õ'acũrẽ ãjũamorõpeo'caro weronjoõ ni'i. Õ'acũ na ãjũamorõcã, tu'sacu niwĩ. Te weronjoõ Jesucristo marĩrẽ wẽrĩbosaque tu'sacu niwĩ.

³ Musã Õ'acũ yarã nitoja'a. Tojo weerã musã nũmosãnumia nitirãrẽ, marãpusumua nitirãrẽ ne a'metãrãbajaque'aticã'ña. Nipe'tise no'o ña'arõ weesere, ña'arõ wãcũsere weeticã'ña. Tojo nicã ãpẽrã yere uaripejaticã'ña. Ne cã'rõ ña'arõ weesere wãcũticã'ña.

⁴ Ña'asere ucũ bujicã'ticã'ña. No'o uaro ucũma'aticã'ña. Tojo weese queoro niwe'e. Tojo weronjoõ o'orã, a'tiro pe'e weeya. Õ'acũ añurõ weesere a'merĩ ucũ, cãrẽ e'catise o'oya. ⁵ Musã masitojasa'a. No'o uaro a'metãrãbajaque'atirãnojõ Jesucristo yarã nitima. Õ'acũ nirõpu wa'asome. Mejãrõta tja ña'asere weegũ, tojo nicã a'ti umuco cjase uaripejaju'rũnucãse Õ'acũ mejẽtare ãjõpeose ni'i. ⁶ Tu'omasĩña. Õ'acũ te ña'ase weerãrẽ cãrẽ yu'rũnucãrãrẽ pecame'epu bu'iri da'regusami. Na ña'arõ weesere “Añuse ni'i”, nibosama. Na tojo ucũmaasosere ne ãjõpeoticã'ña. ⁷ Õ'acũrẽ yu'rũnucãrãrẽ na ña'arõ weesere ne cã'rõ bu'ipejatamuticã'ña.

⁸ Musã toduporopure ña'arõ weesetirã, na'itĩ'arõpu weronjoõ nicãrã niwũ. Õ'acũrẽ masiticãrã niwũ. Ni'cãrõacã pũricãrẽ marĩ wioqu yarã nĩrã, bo'reyuropu nĩrã weronjoõ ni'i. Õ'acũ ye cjasere masĩ'i. Cã yarã weronjoõ weesetiya. ⁹ Marĩ bo'reyuropu nĩrã, ãpẽrãrẽ añurõ wee'e. Tojo nicã weesoose marĩrõ Õ'acũ uaronjoõ queoro wee'e. ¹⁰ Nipe'tise musã weesenõjõrẽ “¿Marĩ wioqu e'catigusari?” ni wãcũña. ¹¹ Jesucristore ãjõpeotirã na'itĩ'arõpu nĩrã weronjoõ nisama. Na no'o uaro weema'asama. Musã

na weronojō weeticā'ña. A'tiro pe'e weeya. Na weesere “Ña'ase Ò'acū weedititise ni'i” ni, bajuyoropu ï'oña. ¹² Na ya'yioropu ña'arō weesere marī ucūcā, bopoyo ni'i. ¹³ Bo'reyuroropu nipe'tise baju'u. Marī na ña'arō wee'quere ña'a ni'i nírā, bajuyoropu ï'o'o. Tojo weecā, na ña'arō weesere masísama. Masírā, na quē'rā ducayubosama. ¹⁴ Tojo weero Jesucristore ējōpeotirārē a'tiro ucūno'o:

Mu'u cārīgū, tu'omasitigu weronojō ni'i.

Wā'cāña.

Ò'acū ï'orōpore wērī'cu weronojō ni'i.

Tojo nimigū, masāña.

Tu'omasīña.

Cristo Ò'acū bese'cu masārē bo'reyuroropu nirārē weronojō weegusami, nino'o.

¹⁵ Tojo weerā musā weesere añurō wācūcasanu'cōña. Ò'acū yere masítirā weronojō niticā'ña. Cū yere masírā weronojō pe'e añurō ñña. ¹⁶ A'tiro nicā peje ña'ase ni'i. Tojo nimicā, a'tiro weeya. Nipe'tise musā weesetisetirinacū Ò'acū ñaro weeya. ¹⁷ No'o ñaro weema'aticā'ña. “¿Ñe'enojō pe'e Ò'acū ñase niti?” ni wācūña. ¹⁸ Que'aticā'ña. Tojo weese yapatidjase ni'i. E'catisī'rírā, Espiritu Santure cuoyu'rumajā ñña. ¹⁹ Ò'acū ye basasere, Salmo wāmetiri pūrīpu oja'quenojōrē a'merī wereya. Marī wiogure uputu e'catipeose me'rā basapeoya. ²⁰ Marī wiogu Jesucristore ējōpeorā, nipe'tisere Ò'acū marī pacure e'catise o'onu'cūcā'ña.

Ni'cā w'icjārā Jesucristore ējōpeorārē dutise ni'i

²¹ Cristore musā ējōpeose bu'iri wiopesase me'rā a'merī ï'aña.

²² Marāputirānumia, marī wiogure yu'ti ējōpeoronjōta musā marāpusumuarē yu'ti ējōpeoya. ²³ A'tiro ni'i. Cristo cārē ējōpeori curuacjārā dupoá nimi. Tojo weronojō marāputigore co marāpu co wiogu weronojō nimi. Apeye quē'rārē Cristota cū ya curuacjārārē yu'ruogu nimi. Marī cū ya upucjārā ni'i. ²⁴ Marī cū ya curuacjārā cū dutise doca ni'i. A'te weronojō marāputirānumia quē'rā nipe'tise na marāpusumua dutise doca nirōua'a.

²⁵ Cristo cū ya curuacjārārē ma'igū, marī ye niatjere wērībosacu niwī. Cū ma'icaronojōta, numotirā, musā numosānumiarē ma'ña. ²⁶ Jesucristo cū ya curuacjārārē cū yarā nidutigu tojo wērībosacu niwī. Cū ye quetire ējōpeocā, marī ña'arō wee'quere cō'a ducayucā weemi. Aco me'rā ū'iritisere coero weronojō weemi. ²⁷ Cū, cū ya curuacjārārē añubutiarā cuogati nigū, tojo weemi. De'ro nise ña'ase moorā, bu'iri marīrā wa'acā weemi. ²⁸ Jesucristo cū ya curuacjārārē ma'icaronojōta, musā numotirā, musā numosānumiarē ma'irōua'a. Musā basu ma'irōnojoña ma'ña. No'o cū ñamorē maigūnojo cū basu ma'igū weemi. ²⁹ A'tiro ni'i. Ne ni'cū cū upure ma'iticā weetimi. A'tiro pe'e weemi. Añurō ba'a, cū upure co'temi. Cristo cū ya curuacjārārē tojota weemi. Marīrē ma'igū, añurō co'temi. ³⁰ Marī cārē ējōpeori curuacjārā cū ya upu ni'i. ³¹ Ò'acū ye queti ojāca pūrīpu a'tiro ojano'wū:

Tojo weegu numotigu cū pacusumua me'rā ní'cu narē wijagusami.

Wija, cū numo me'rā nigūsami.

Ò'acū ï'orōpore na puarā ni'cā upu nirāsama, ni ojano'wū.

³² Te tu'ota basiotise paca ni'i. Tojo nimicā, yu'u pe'e Cristo, tojo nicā cārē ējōpeori curuacjārārē na ni'cā upu nima nisere ucū'u. ³³ Tojo nimigū, a'te quē'rārē nigūti. Numotirānucū musā basu ma'irōnojoña musā numosānumiarē ma'ña. Numia quē'rā, musā marāpusumuarē añurō yu'ti ējōpeoya.

6

¹ Wī'marā, ma'majja, Jesucristore ējōpeorā musā pacusumua dutisere añurō yu'tiya. Tojo weese añu ni'i. ²⁻³ Duporopu Ò'acū Moisére cū dutisere cūucu niwī. Ni'cārō dutisere a'tiro nicu niwī: “Musā a'tere yu'ticā, añurō weeguti”, nicu niwī. A'tiro nicaro niwū: “Musā pacu, musā pacore ējōpeoya. Musā tojo weérā, e'catirāsa'a. A'ti nucūcāpure yoacā catirāsa'a”, nicu niwī.

⁴ Pacusumua, musā pō'rārē na'irō tu'titicā'ña. Na uacā weeticā'ña. A'tiro pe'e weeya. Queoro weesere bu'emasña. Na ña'arō weecā, “Tojo weeticā'ña”, ñña. Narē marī wiogure ējōpeocā, cū ñaronojōta weecā weeya.

⁵ Da'raco'teri masā, musā wiorā na dutisere yu'tiya. Jesucristore da'raco'terā weronojō añurō weesooro marīrō wiopesase me'rā narē ējōpeoya.

⁶ Na ï'orōpore añurō da'raya. Na ï'atiroropu quē'rārē mejārōta weeya. Musā wiorā ï'orōpu dia'cū añurō da'rará, nisoorā weebosa'a. Musā wiorā “Añurō da'rami”, ni wācūdutirā weebosa'a. Tojo weeticā'ña. Jesucristore da'raco'terā weronojō Ò'acū

uaronojō añurō tu'sase me'rā da'raya. ⁷ E'catise me'rā Jesucristore da'rabosarā weronojō tu'oña'ña. Masā dia'cūrē da'rabosarā weronojō tu'oña'ticā'ña. ⁸ Musā masītoja'a, marī wioḡu marīnucūrē wapayegusami. Da'raco'teri masā, da'raco'tetirārē mejārōta marī añuse wee'caro ejatuaro wapayegusami. Tojo weerā añurō da'raya.

⁹ Dutiri masā, musā quē'rā mejārōta musārē da'raco'terārē añurō weeya. Narē ña'arō tuunurātica'ña. Wācūña, musā quē'rā na weronojō u'musepure ni'cū wioḡu cuo'o. Cū pūrīcā nipe'tirā masārē ne ducawaaro marīrō ni'cārōnojō ī'asami.

Õ'acūrē ejōpeorā a'tiro weeroua'a nise ni'i

¹⁰ Ni'cārōacāma a'tiro oḡaguti. Acawererā, musā marī wioḡu me'rā ni'i. Tojo weerā cū tutuayuruse me'rā wācūtutuaya. ¹¹ Wātī musārē nisoomerīcā, Õ'acū weetamuse me'rā cā'mota'aya. A'tiro weronojō ni'i. Ni'cū surara a'mewējērōpu wa'agū, cū upure cā'mota'agū cōmesapeare, cōmesutirore sãñasami. Tojo weronojō Õ'acū marīrē tutuarā nidutigū o'osere cuoya. Tere cuorā, wātī ña'arō weesere cā'mota'amasīrāsa'a. ¹² Marī Õ'acū uaro weesī'rīrā, a'mequērā weronojō ni'i. Masā me'rā a'mequērō weronojō niwe'e. Wātīa wiorā tutuarā me'rā a'mequē'e. Wātīa a'ti umaco cḡase ña'arō weesere dutirā nima. Na pājārā bajutirā masārē wācūsepu ña'arō weedutirā niquēsāsama. ¹³ Tojo weerā nipe'tise Õ'acū musārē tutuarā nidutigū o'osere cuoya. Tere cuorā, nipe'tisetirīnucū wātī musārē ña'arō weeduticā, tutuarāsa'a. Musā a'tiro weēca be'ro wācūtutuarā waro nirāsa'a. Tojo weerā surara a'mewējērōpu wa'agū, nipe'tise cōmesu'tire wejesãña'caro weronojō weerāsa'a. ¹⁴ Surara cū yaro su'tiro bu'i eḡeritusami. Be'ro cū cutirore cā'mota'agū cōmesu'tirore sãñasami. A'te weronojō musā Õ'acū o'ose me'rā tutuarā niña. Surara eḡeritu'caro weronojō Õ'acū ye ucūse diacḡ cḡasere añurō tu'onurāña. Surara cū cutirore cā'mota'asami. Cū cā'mota'aro weronojō musā quē'rā a'tiro weeya. Wātī ña'arō weesere cā'mota'ajā, Õ'acū weetamuse me'rā añurō weeya. ¹⁵ Surara a'mewējēḡū wa'ase dūporo cū dū'pocārīrē cā'mota'ato nīḡū sapature sãñasami. Cū weronojō musā quē'rā Jesucristo ye quetire wererātī nīrā, wācūyuya. A'te queti a'tiro ni'i. Jesucristo wērīse me'rā Õ'acū masārē yu'ruocu niwī. ¹⁶ Apeye quē'rārē upure cā'mota'ari pa'marē cuosami. Cū me'rā a'mewējērā, na buesepagu pecame'e me'rā cuosere ti pa'ma me'rā cā'mota'acḡu tojo weesami. A'te weronojō wātī musārē ña'arō weesī'rīsere cā'mota'arā Õ'acūrē ejōpeoya. A'tiro niña: "Yu'ure añurō yu'ruwetīcā weegusami", ni ejōpeoya. ¹⁷ Surara cū dūpoare cā'mota'asī'rīḡū cōmesapeare pesasami. Cū weronojō wātī musā wācūse doḡorēsī'rīcā, "Õ'acū yu'ruono'cārā ni'i", niña. Apeye quē'rārē surara a'mewējēsī'rīḡū pajiri pḡi dī'pḡjore miasami. Cū weronojō musā quē'rā Espīritu Santu o'oca pḡjīrē cuoya. Ti pḡi Õ'acū ucūse nisī'rīrō wee'e. Cū ucūse me'rā wātīrē cā'mota'amasī'i. Tojo nicā nipe'tise ña'asere cō'amasī'i. ¹⁸ Nipe'tise ña'asere, wātīarē cā'mota'arā Õ'acūrē sērīnu'cūcā'ña. Espīritu Santu weetamuse me'rā sērīña. Tu'omasīse me'rā sērīdu'utirāta, nipe'tirā cū yarārē sērībosanu'cūcā'ña. ¹⁹ Yu'u quē'rārē sērībosaya. Yu'u Õ'acū yere weresetirīnucū cū ucūse yu'ure o'oato. "Uiro marīrō Jesucristo ye quetire masā masīno'ña marī'quere wereta basiocā weeato", ni sērībosaya. ²⁰ Õ'acū yu'ure a'te quetire weredutigū o'owī. Yu'u cūrē ducayugū weronojō ni'i. A'te quetire werese bu'iri ni'cārōacārē yu'u bu'iri da'rerī wī'ipu ni'i. Topḡ nimīḡū, yu'ure a'te quetire uiro marīrō wereato nīrā, sērībosaya.

Pablo añudutituo'que ni'i

²¹ Tīquico marī acawereḡu weronojō nīmī. Cū yu'u ma'igū nipe'tise yé quetire musārē werēḡu wa'agusami. Cū marī wioḡu ye cḡasere weetamugū nīmī. ²² Tojo weegū usā ye quetire weredutigū cūrē musā tīropu o'ó'o. Tojo o'ócā, wācūtutuarāsama nīḡū, tojo wee'e.

²³ Õ'acū marī pacu, tojo nicā marī wioḡu Jesucristo a'tiro weeato. Nipe'tirā musā Jesucristore ejōpeorārē eḡerisājācā weeato. Ejōpeo, a'merī ma'inemocā weeato. ²⁴ Õ'acū nipe'tirā Jesucristore ma'īnu'cūrārē añurō weeato.

Tocā'rōta oja'a.

Pablo

Pablo Filipocjārārē ojāca pūrī ni i

A'ti pūrī a'tiro weero ojanopā nise ni i

Pablo Filipino wāmetiri macā Macedonia di'tapu nirī macācjārārē ojacu niwī.

Toduporopure ti macāpata Jesucristo ye quetire were, cūrē ējōpeori curuacjārā sājācā weecu niwī. Bu'iri da'reri wi'ipu nīgū, ojacu niwī.

Ti macācjārā Jesucristore ējōpeorā cūrē niyeru weetamu'quere wācūgū, narē e'catise o'ocu niwī. Na te niyerure Epafrodito me'rā o'ocārā niwā. Cū papera miarī masū nicu niwī. Be'ro Pablo tiropu dūtitia wa'acu niwī. Tojo wa'acā, Pablo cūrē co'te, be'ro Filipino o'otōrōcu niwī tja.

Pablo ti macācjārārē ojacu, ne cārō mejēcā ucūma'aticu niwī. E'catisere, na añurō ējōpeose pe'ere ucūyurūnū'cācu niwī. “Mejō nirā ni'i nisere wācūña”, nicu niwī. Tojo nicā Jesucristore ējōpeorā queoro weeya nisere ojacu niwī.

Pablo Jesucristore ējōpeori curuacjārārē oja'que ni i

¹ Yu'u Pablo, tojo nicā Timoteo Jesucristore da'raco'terā ni'i. Ūsā nipe'tirā musārē Jesucristore ējōpeorā Filipino nirārē oja'a. Tojo nicā Jesucristore ējōpeori curuacjārā su'ori wejepeorā quē'rārē oja'a. Narē weetamuco'terā quē'rārē oja'a.

² Ō'acū marī pacu, Jesucristo marī wiogu musārē añurō weeato. Musārē ejerisājācā weeato.

Jesucristore ējōpeorārē Pablo sērībosase ni i

³ Yu'u musārē wācūsetirinucū yu'u wiogu Ō'acūrē e'catise o'o'o. Musā añurō weese bu'iri tojo we'e. ⁴⁻⁵ Ne waropu musā Jesucristo ye quetire tu'orā, yu'ure weetamunū'cāwū. A'tiro nicā quē'rārē tojota weenu'cū'u. Tojo weegu musā nipe'tirā ye niatjere Ō'acūrē e'catise me'rā sērībosanu'cū'u. ⁶ Ō'acū musārē añurō weesere yu'u masīyurucāpu'ticā'a. Ō'acū musārē añurō ducayunu'cācu niwī. A'tiro nicā quē'rārē ducayugu weemi. Téé Jesucristo a'tiri curapu tojo ducayuyapatigusami. ⁷ Yu'u a'tiro wācū'u: “Ō'acū narē tojo ducayunu'cūgūsami”, ni'i. Yu'u tojo wācūse añu ni'i. Musārē ma'īgū, tojo busu'u. A'tiro ni'i. Ni'cārōacārē yu'u bu'iri da'reri wi'ipu nicā, musā yu'ure bu'ipejatamu'u. Wiorārē “Jesucristo musārē yu'ruomi nise queti diacjū ni'i” werēcā quē'rārē, bu'ipejatamu'u. Tojo weerā Ō'acū yu'ure weetamusere musā quē'rā bu'ipejatamu'u. ⁸ Ō'acū yu'u musārē uputu ma'isere masīmi. Yu'u musārē ma'īgū, Jesucristo cū pajaña'se me'rā ma'i'i. ⁹ Musārē “Memorō a'merī ma'inemoato”, ni sērībosa'a. “Nipe'tisere añurō masīse me'rā tu'ocasanū'cōpe'oato”, ni'i. ¹⁰ Tojo weerā musā “A'tiro weerou'a”, nīmasīrāsa'a. Ūa'arō weesere moorāsa'a. Jesucristo a'ticā, bu'iri marīrā bocaejanorāsa'a. Añuse dia'cū wéérā bocaejanorāsa'a. ¹¹ Jesucristota musārē nipe'tisere añurō weecā weegusami. Musā tojo weecā 'arā, masā Ō'acūrē a'tiro wācūrāsama. “Añuyurūami, añuse weemi”, nirāsama.

Jesucristo nipe'tise yu'ruoro niyurūnū'cāmi nise ni i

¹² Yu'u bu'iri da'reri wi'ipu nimicā, Jesucristo musārē yu'ruomi nise queti memorō se'sa wa'asa'a. Acawererā, musārē tere masīcā ūa'a. ¹³ Yu'u bu'iri da'reri wi'ipu nīgū, surarare Jesucristo musārē yu'ruomi nisere were'e. Tojo weerā nipe'tirā surara, wiogu ya wi'ipu co'terā a'tiro nima: “Cū Jesucristore sirutuse wapa, bu'iri da'reri wi'ipu nimi”, nima. Āpērā quē'rā masīpe'ticā'ma. ¹⁴ Yu'u bu'iri da'reri wi'ipu niyucā, pājārā marī acawererā wācūtutuama. Te ye bu'iri na marī wiogure ējōpeonemorā, uiro marīrō Ō'acū ye quetire werema.

¹⁵⁻¹⁷ Āpērā pe'e yu'ure ūorā, Jesucristo yere werema. Na bu'ese pe'ere sirutudutirā tojo weema. Na, na ye cjasere wācūrā weema. Queoro wācūtimirā, Jesucristo yere werema. Yu'u bu'iri da'reri wi'ipu nicā, cūrē bujawetise doquepejato nīrā tojo weema.

Āpērā pe'e Jesucristo ye quetire añurō weesī'rīse me'rā werema. Yu'ure ma'irā, tojo weema. Na a'tiro masīma. “Cū Jesucristo ye quetire queoro ucūse bu'iri cū bu'iri da'reri wi'ipu nimi”, nima. ¹⁸ Āpērā yu'ure ūa'arō weesī'rīcā, añurōsa'a. No'o yu'ure ma'irā, ma'itirā, Jesucristo yere wererā weema. Na tojo weesere tu'ogu, e'cati'i.

Tojo e'catinu'cūgūsa'a. ¹⁹ A'tiro ni'i. Musā sērīse me'rā, tojo nicā Espiritu Santu Jesucristo o'ocu yu'ure weetamuse me'rā nipe'tise yu'ure wa'ase añurō yapatirosa'a. A'tere masī'i. ²⁰ Yu'u Jesucristo yere weretigu, bopoyabosa'a. A'tiro pe'e ūasa'a. Uiro marīrō wācūtutuase me'rā cū yere werenu'cūsī'rīsa'a. Ni'cārōacā quē'rārē yu'u

weenu'cūrōnojōta weesī'rīsa'a. Tojo weegu yu'u bu'iri da'reri wi'ipū nī'cu wijaacā, o yu'ure wējēcā, a'tiro wa'acā ūasa'a. Nipe'tise yu'u weese me'rā Jesucristore masā nemorō masīcā ūasa'a. Cū añubutiasere siape me'rā masīnemocā ūasa'a. ²¹ Nipe'tiro yu'u catiro pōtēorō Jesucristo ūaro weesī'rīsa'a. Yu'u pe'ema cū āpērā, apeyenojō yu'ruoro niyu'runu'cāmi. Yu'u wērīgū, cū me'rā nigūsa'a. Cū me'rā nicā, añuyu'rua'a. ²² Yu'u catigu, marī wioḡu ye cjasere da'ramasī'i. Tojo weegu yu'u wērīcā, o caticā, añu nibosari nīmasītisa'a. ²³ A'te puaro besecā, diasā ni'i. Wērīgū, Jesucristo me'rā nibosa'a. Tojo weegu "Wērīcā, añubosa'a", ni tu'oña'a. ²⁴ "Yu'u catigu pe'e, musārē nemorō weetamubosa'a", ni tu'oña'sa'a. ²⁵ Tojo weegu yu'u masī'i, musā me'rā nīnīgūti yujupu. Musārē nemorō weetamugūti nīgū, tojo weeguti. Tojo nicā musā ējōpeose me'rā nemorō e'catiatō nīgū tojo weeguti. ²⁶ Tojo weerā apaturī yu'u musā tiropu nicā, Jesucristo yu'ure co'tese wapa, nemorō cūrē e'catise o'orāsa'a.

²⁷ Nipe'tise musā weesetisere Jesucristo ye queti nīrōnojōta weeya. Musā tojo weecā, musā tiro nīgū, o yoaropu nīgū, musā añurō weesere tu'oguti. Musārē nī'cārōnojō añurō ējōpeonu'cūcā ūasa'a. Tojo nicā wācūtutuase me'rā nī'cārōnojō Jesucristo ye quetire wereturīacā ūasa'a. ²⁸ Jesucristo ye quetire ūatirā musārē ña'arō weecā, uiticā ña. Tojo weerā na pecame'epu wa'atjere masīrāsama. Musā pe'e quē'rā uitirā, musārē yu'ruono'atjere ī'orāsa'a. Ō'acūta musārē yu'ruo, uiro marīrō niseticā weemi. ²⁹ Ō'acū musārē ma'īgū, Cristore ējōpeodutiwī. Jesucristore ējōpeo'que bu'iri musārē ña'arō weerāsama. Te quē'rārē Ō'acū cūuwī. ³⁰ Jesucristore ējōpeose bu'iri marī nī'cārōnojō pi'eti'i. Toduporopu musā ya macāpu yu'ure tārā, bu'iri da'reri wi'ipū cūcūcā ī'awū. Nī'cārōcā quē'rārē mejārōta yu'ure ña'arō weesere tu'osa'a.

2

Jesucristo wee'caronojō weedutise ni'i

¹⁻² Jesucristo musārē wācūtutua e'caticā weemi. Cū musārē ma'īgū, weetamumi. Espīritu Santu musā me'rā nīmi. Tojo weerā musā ma'isere, pajaña'sere cuorā, a'tiro weeya. Añurō nī'cārō me'rā nisetiya. Nī'cārōnojō a'merī ma'īña. Espīritu Santu me'rā nī'cārōta wācūsetirā niña. Tojo weese me'rā yu'ure e'catinemocā weerāsa'a. ³ Musā ye dia'cūrē ūasāticā'ña. "Āpērā yu'ruoro ni'i", niticā'ña. Āpērā pe'ere "Añuyu'runu'cāma", ni tu'oña'ña. ⁴ Musā ye cjase dia'cūrē "Añurō wa'ato", ni wācūticā'ña. Āpērā ye quē'rārē "Añurō wa'ato", ni wācūña.

⁵ Musā Jesucristo wācūseti'caronojōta wācūsetiya. Cū "Āpērā yu'ruoro añugū ni'i", niticu niwī. ⁶ Cū Ō'acū niseticere cuomīgū, "Yu'u a'ti nucūcāpu a'tigu, Ō'acūrē nī'cārōwijisere ne du'usome", niticu niwī. ⁷ A'tiro pe'e weecu niwī. Cū ūaro me'rā cū wioḡu nisere du'ucu niwī. Du'u, a'ti nucūcāpu a'tigu, apīrē da'raco'tegu weronojō wa'acu niwī. A'ti upu me'rā bajuacu niwī. ⁸ Tojo weegu masū weronojō bajugu, mejō nīgū wa'acu niwī. Masā "Cūrē curusapu paabi'peya" nicā, cū pacure yu'tigu, yu'runu'cāticu niwī. Cū curusapu ña'arō wērīmīgū, cū pacure yu'runu'cāticu niwī. ⁹ Cū, cū pacure yu'tise bu'iri Ō'acū nipe'tirā bu'ipū sōrōcu niwī. Cū wāmerē āpērā wāme yu'ruoro añurō wācūdutigu, tojo weecu niwī. ¹⁰ Tojo weerā nipe'tirā u'musepu nīrā, a'ti nucūcāpu nīrā, wērī'cārā Jesu wāmerē tu'orā, ejaque'ape'tīrāsama. ¹¹ Nipe'tirā "Jesucristo marī wioḡu nīmi", nīrāsama. Na Ō'acūrē, "Añuyu'ruami", nīrāsama.

Jesucristore ējōpeorā ña'arō weerārē añuse queose ī'orāsama nise ni'i

¹² Acawererā, yu'u musārē ma'ī'i. Toduporopu yu'u musā me'rā nīcaterore yu'u duti'quere yu'tiwu. Nī'cārōcārē yu'u yoaropu ni'i. Tjāsa'a majā. Totā nemorō yu'tiya. Ō'acū musārē yu'ruocu niwī. Tere wiopesase me'rā wācūña. Tere wācūrā, "Āpērā yu'ruoro ni'i", nīrō marīrō nisetiya. Añurō niyapatiya. Ña'arō weeri nīrā, tojo weeya. ¹³ A'tiro ni'i. Musārē Ō'acū añurō weesī'rīcā weesami. Cū ūaronojō musārē añurō tu'ajanu'cōcā weesami.

¹⁴ No'o nipe'tisere wéerā tu'satimirā, ūrūsāse me'rā weeticā'ña. ¹⁵ Tojo weerā Ō'acū pō'rā ña'ase marīrā, bu'iri moorā nīrāsa'a. Musā a'ti turīcjārā nisoori masā ña'arō weesetirā wa'teropu ni'i. Musā añurō wéerā, narē añurō, queoro weesere ī'orāsa'a. ¹⁶ Añuse catise pe'titise quetire wererāsa'a. Musā añurō weese me'rā yu'u musā tiropu bu'esija'quere a'tiro nīgūti. Jesucristo apaturī a'ticā, yu'u mejō waro narē bu'etipā nīgū, e'catiguti. ¹⁷ Masā musārē ña'arō weemicā, musā Jesucristore ējōpeonu'cū'u. Musā ējōpeose Ō'acūrē añuse o'ose weronojō ni'i. Yu'u Jesucristo yere werese wapa yu'ure wējēcā, Ō'acūrē añuse o'onemorō weronojō nīrōsa'a. Tojo wa'acā, yu'u e'catigusa'a. Musā quē'rārē e'caticā weegusa'a. ¹⁸ Musā yu'ure e'catitamurāsa'a.

Timoteo, Epafrodito ye cjase ni'i

¹⁹ Marí wioḡu Jesús uacā, maata Timoteore musā tiroḡu o'óguti. Musā ye quetire tu'ogu, e'catiguti níḡũ, tojo weeguti. ²⁰ Timoteo dia'cũ yu'u weronojō wācūmi. Cũ yu'u weronojō musārē añurō wa'acā uagu, Ɂputu wācūque'timi. ²¹ Āpērā na ye dia'cūrē añurō wa'acā uasāsama. Jesucristo ye pe'ere tojo wācūtisama. ²² Musā pūrīcā Timoteo queoro weesere masitojasa'a. Cũ yu'u me'rā ni'cũ cũ pacu me'rā da'ragu weronojō Jesucristo ye quetire weretamugū weemi. ²³ Tojo weegu ye cjasere añurō masīca be'ro cūrē musā tiroḡu o'óguti. ²⁴ Cūrē o'osī'rīmīgũ, yu'u quē'rā Jesucristo marí wioḡu o'ócā, maata musā tiroḡu wa'agusa'a.

²⁵ “Apetero weegu Timoteo me'rā apī marí acawereḡu Epafroditore o'órouasato”, ni wācū'u. Epafrodito yu'u me'rā tutuaro Jesucristo yere weretamumi. Musā basu yu'ure weetamudutirā cūrē o'ócārā niwū. ²⁶ Cũ musārē pūrō i'asī'rīmi. Cũ dutitise quetire musā masīcā tu'ogu, pūrō bujawetiwī. Tojo weegu cūrē o'óguti. ²⁷ Diacjūta ni'i, pūrō waro wa'awī. Wērīse pu'to niwī. Cũ pūrō dutitimicā, Ō'acū cūrē pajaña'wī. Cũ se'sarore tojo weetiwī. Yu'u quē'rārē pajaña'wī. Epafrodito wērīcāma, yu'u nemorō waro bujaweti'ruabopā. Tojo wa'acā uatigu, Ō'acū cūrē yu'ruowī. ²⁸ Musā cūrē i'arā, e'catiato tja níḡũ o'ó'o. Musā e'catise quetire tu'ogu, yu'u quē'rā e'catigusa'a. ²⁹ E'catise me'rā cūrē ñe'eña. Jesucristore ējōpeoḡu marí acawereḡu nimi. Nipe'tirā cũ weronojō nīrārē añurō weeya. ³⁰ Epafrodito Jesucristo yere da'raco'tetjīagū, wērīa wa'amīwī. Musā yu'ure weetamuta basiotisere weetamusī'rigū, tojo wa'awī. Tojo weerā cūrē añurō ñe'eña.

3*Pablo “A'tiro nisetiroḡa'a” ni'que ni'i*

¹ Acawererā, ni'cārōacārē musā Jesucristo yarā nitjārā, e'catiya. Yu'u toduporo ni'quere apaturī ninemocā, yu'ure mejēcā niwe'e. Yu'u ninemocā, añu ni'i musārē. ² Ña'arō weerārē tu'omasīña. Na Ō'acū yarā niato nīrā nipe'tirārē ō'rēcju yapa caserore yejecō'adutima. ³ Marí pūrīcā tojo weetimīrā, Jesucristore ējōpeotjārā, diacjū Ō'acū dutisere añurō weerā ni'i. A'tiro ni'i. Espīritu Santu weetamuse me'rā Ō'acūrē ñubuepeo'o. Tojo nicā Jesucristo marīpūre niyucā, pūrō e'cati'i. “Masā weesetise bu'icjase me'rā yu'ruāsā'a”, niwe'e. ⁴ Yu'u pūrīcā “Yu'u weeseti'que ye bu'iri yu'rugusa'a”, nīmasī'i. Yu'u a'tere nipe'tirā nemorō nīmasī'i, níḡũ pe'e. ⁵ A'tiro ni'i yu'ure. Ocho nūmūrī yu'u bajuāca be'ro yu'u ō'rēcju yapa caserore yejecō'acārā niwā. Yu'u Israe curuacjū Benjamí ya curuacjū ni'i. Yu'u hebreo masū ni'i. Yu'u pacusumua quē'rā náta niwā. Yu'u Moisé duti'quere ējōpeori masū niyugu, fariseo masū niwū. ⁶ Yu'u tere Ɂputu waro ējōpeoyugu, Jesucristore ējōpeori curuacjārārē ña'arō weewu. Moisé duti'quema queoro weewu. Ne ni'cũ yu'ure “Queoro weetiwī”, nīmasītisami. ⁷ Toduporopure “Yu'u niseti'quere yu'ure añuyurua'a”, nīmīwā. Ni'cārōacārē “Yu'u Jesucristore ējōpeoḡu, nipe'tise toduporo cjase wapamarī'i”, ni tu'oña'a. ⁸ Apeyema, yu'u wioḡu Jesucristore masīse wapatiyurua'a. Apeyenojō yu'u cuobo'que nemorō wapati'i. Jesucristore ējōpeose bu'iri nipe'tise yu'u weeseti'quere, niseti'quere marí uatisere cō'arā weronojō cō'awū. Jesucristo yu'u wioḡure cuosī'rigū, tojo weewu. ⁹ A'tiro ša'a. Jesucristore yu'u me'rā nicā ša'a. Moisé duti'quere weese me'rā Ō'acū yu'ure “Añugū nimi”, nisome. Yu'u Jesucristore ējōpeose me'rā pe'e Ō'acū yu'ure añurō i'asami. Yu'u ējōpeose bu'iri yu'ure queoro weecā weemi. ¹⁰ Yu'u a'tiro dia'cũ weesī'rī'i. Cristore añurō masīsī'rī'i. Ō'acū cũ tutuaro me'rā yu'ure ducayunu'cūcā ša'a. Cũ tutuase me'rā Cristore masōcu niwī. Cristo cũ pacu yere weégu, pi'eti, curusapu wērīcu niwī. Yu'u quē'rā Ō'acū yere Ɂputu weesī'rī'i. Jesucristo yere wērīgūpu, weetuosī'rī'i. ¹¹ Wērī'cārā masāmujāarāsama. Yu'u quē'rā na weronojō mejārōta masāmujāasī'rīsa'a.

Marí añurō yu'rusī'rīrā, wācūtutuarḡa'a nise ni'i

¹² Yu'u a'te nipe'tisere “Jesucristo weronojō weetu'ajanu'cōpe'otoja'a”, níḡũ mejēta wee'e. Nipe'tisere queoro weewe'e yujupu. Tojo weetimicā, Jesucristo yu'ure cũ yagu sājācā weetojacu niwī. Tojo weegu cũ weronojō nišī'rigū, tutuaro me'rā cū yere wee'e. ¹³ Acawererā, “Yu'u nipe'tisere queoro weetoja'a”, niwe'e. A'tiro pe'e wee'e. Toduporo yu'u wee'quere wācūwe'e. Be'ropu niatje pe'ere añurō weetu'ajasī'rigū, wācūtutua'a. ¹⁴ Añurō tu'ajanu'cōsī'rī'i. Ō'acū u'musepu o'ootjere ñe'esī'rigū, nipe'tise cū yere tutuaro me'rā wee'e. Marí Jesucristore ējōpeorā niyucā, marīrē catise pe'tūtisere o'ogusami.

¹⁵ Nipe'tirā Jesucristore añurō ējōpeorā yu'u ní'caronojōta wācūrōua'a. Musā mejēcā wācūcā, Ō'acū musārē diacjū wācūcā weegusami. ¹⁶ Marī Jesucristore ējōpeodu'pocāti'caronojōta queoro wācū, queoro tu'ajanu'cōrōua'a.

¹⁷ Acawererā, yu'u weesere ī'acūu sirutuya. Āpērārē ūsā weronojō weerārē na weese quē'rārē ī'acūuñā. ¹⁸ Todūporopu pejetiri musārē weretojawu. Utise me'rā ninemogūti tja. A'tiro ni'i. Pājārā na ña'arō weesetise me'rā Jesucristore ī'atu'tirā weronojō nima. Na cā curusapu wērī'quere yabirā weronojō weema. ¹⁹ Be'ropure pecame'epu yapatirāsama. Ō'acūrē ējōpeotima. Na ūaripejase dia'cūrē ējōpeoma. Bopoyaronojō o'orā, na weese pe'ere "Añuyu'rūa'a", niyu'rūnu'cāma. A'ti nucūcā cjase dia'cūrē wācūma. ²⁰ Marī pūrīcā u'musepu wa'ari masā ni'i. Topu marī ya macā ni'i. Marī wioḡu Jesucristo marīrē yu'ruoḡu u'musepu nimi. Cū a'ti nucūcāpu apaturi a'tiatjere yucuerā wee'e. ²¹ Cū marī ya upu a'ti upūmejārōrē dūcayugusami. Cū ya upu weronojō añubutiari upu weegusami. Cū nipe'tisere cū doca tojacā weegusami. Cū tojo weemasīrōnojōta mejārōta cū tutuaro me'rā marī quē'rārē dūcayugusami.

4

Jesucristo me'rā e'catinu'cūdutise ni'i

¹ Jesucristo marīrē cū ya upu añubutiari upure weronojō weegusami. Tojo weerā acawererā yu'u mairā, Jesucristore ne ējōpeodu'uticā'ña. Musārē pūrō ma'i'i. Pūrō ī'asī'rī'i. Musā yu'ure e'caticā wee'e. Musā queoro weese me'rā yu'u bu'e'quere ī'o'o.

² Apeyema, musānumia Evodia, Sintique, marī wiogure ējōpeoyurā, a'merī masu pe'sutiticā'ña. Ni'cārōnojō wācūñā. ³ Sícigo, mu'u yu'u me'rā weretamugū waro ni'i. Na numiarē ni'cārōnojō wācūcā weeya. Ō'acū masārē yu'ruomi nise quetire werecā, na numia yu'ure weretamuwā. Na me'rā Clemente quē'rā niwī. Tojo nicā āpērā na me'rā yu'ure weretamuwā. Na Ō'acū ya pūrī catinu'cūse nirī pūrīpu ojaō'ono'cārā nitojasama.

⁴ Musā Jesucristo yarā niṭjārā, cū me'rā e'catinu'cūcā'ña. Apaturi ninemogūti. E'catidu'uticā'ña. ⁵ Musā āpērārē pajaña'sere nipe'tirā masīato. Marī wioḡu a'tiatjo cā'rōcā dū'sa'a.

⁶ No'o de'ro wa'asere wācūque'titicā'ña. A'tiro pe'e weeya. Nipe'tise musārē no'o wa'asere Ō'acūrē sērīñā. Cūrē sērīrā, e'catise o'oya. ⁷ Musā tojo weecā, Ō'acū ejerisājācā weegusami. Cū tojo weese añubutiase ni'i. Masā na tu'opōtēotise ni'i. Musā Jesucristo yarā niyucā, musārē añurō ejeripō'rāticā weegusami. Tojo nicā musā wācūsepure añurō tu'oña'nu'cūcā weegusami.

Añuse dia'cūrē wācūnu'ūdutise ni'i

⁸ Acawererā, yu'u a'tiro ojatugutī. Nipe'tise diacjū nisere wācūñā. Nipe'tise a'teta wiopesa'a nisere wācūñā. Queorota nitu'sa'a nisere wācūñā. Añuse warore wācūñā. Añuse tu'sasere wācūñā. Masā añurō ucūno'sere wācūñā. Nipe'tise añusere, e'catipeosenojōrē wācūñā.

⁹ Yu'u musārē bu'egu ucūcā tu'o'quere "A'tiro weerōua'a" ní'quere weeya. Yu'u de'ro weecā ī'a'quere weeya. Tojo weecā, Ō'acū ejerisājāsere o'ogu musā me'rā nigūsami.

Filipocjārā Pablora niyeru weetamū'que ni'i

¹⁰ Musā yu'ure apaturi weetamusere ī'agū, yu'u marī wioḡu me'rā pūrō e'cati'i. "Musā yu'ure wācūtiwū", nigū mejēta wee'e. Musārē yu'ure weetamuta basiotiwū. ¹¹ "Apeyenojō yu'ure dū'sa'a", nigū mejēta wee'e. No'o yu'u caose me'rā e'catimasī'i. ¹² Yu'u pajasecuoḡu e'catise me'rā nīmasī'i. Peje cuoḡu quē'rā nīmasī'i. Yu'ure no'o de'ro wa'acā, e'catise me'rā nīmasī'i. Yu'u yapīḡu, yapitīḡu quē'rā, e'catimasī'i. Peje cuoyu'rūmajāḡū, e'catimasī'i. Mōōḡū quē'rā, e'catimasī'i. ¹³ Jesucristo yu'ure tutuase o'ogu me'rā nipe'tisere nu'cāmasī'i. ¹⁴ Tojo nimicā, yu'u pi'etiri cura yu'ure weetamurā, añurō weewu.

¹⁵ Musā Filipocjārā a'tiro masī'i. Yu'u Macedonia di'ta musā tiropu niwū. Topu nigū, musārē Jesucristo yere werenu'cāwū. Be'ro apesepu wijawā'cāwū. Filipopu ní'cu wijacā, musā dia'cū yu'ure weetamurā niyeru o'owu. Jesucristo ye quetire tu'o'que wapa e'catirā, tojo weewu. ¹⁶ Yu'u Macedoniapu ní'cu wijase dūporo Tesalōnicapu nīnicā, musā pejetiri yu'ure niyeru o'owu. ¹⁷ Yu'u musārē apeyenojō o'oro dia'cū ūagu mejēta wee'e. A'tiro ūa'a. Ō'acū ī'orōpure āpērārē apeyenojō o'o'que me'rā musā nemorō cuocā ūa'a. Musā o'ocā, Ō'acū musārē añurō weegusami. ¹⁸ Nipe'tise Epafrodito me'rā musā o'o'quere ñe'etojawu. Tere ñe'egū, yu'u ūase nemorō cuo'o. Musā o'o'que Ō'acūrē o'ose weronojō ni'i. Cū tojo weesere tu'sami. ¹⁹ Ō'acū yu'u

wiogũ nipe'tise musãrẽ du'sasenojõrẽ o'ogusami. Cũ Jesucristo me'rã peje waro añubutiase caoyũ'runũ'cãmi. Cã caosenojõrẽ musãrẽ o'ogusami. ²⁰ Marĩ pacũ Õ'acũrẽ e'catipeonu'cũrã. Tojota weerã.

Pablo añudutitũo'que ni'i

²¹ Nipe'tirã Jesucristore ãjõpeorã añuato. Marĩ acawererã yũ'u me'rã nirã musãrẽ añudutima. ²² Nipe'tirã a'tocjãrã Jesucristo yarã romano masã wiogũ ya wi'ipũ nirã quẽ'rã añudutima.

²³ Marĩ wiogũ Jesucristo musãrẽ añurõ weeato.

Tocã'rõta oja'a.

Pablo.

Pablo Colosacjārārē ojāca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojanopā nise ni'i

Pablo Colosa, Frigia di'tapu niri macācjārārē ojacu niwī. Cū ne ni'cāti na tiropure wa'aticu niwī. Cū me'rācjārā Jesucristo ye quetire were, cūrē ējōpeori curuacjārā sājācā weecārā niwā. Ti curua Colosacjārārē Epafra Jesucristo ye quetire bu'e, narē su'ori niseticu niwī.

A'ti pūrīrē Pablo bu'iri da'reri wi'ipu nīgū, ojacu niwī.

A'tere ojacu niwī. Na añurō weesere tu'ogu, Ō'acūrē e'catise o'osere ojacu niwī. Tojo nicā mejēcā bu'eri masārē tu'omasīña nisere ojacu niwī. Apeyere, Jesucristo yere musā tu'o'caronojōta queero weeya nisere ojacu niwī.

Pablo Colosacjārā Jesucristore ējōpeorārē oja'que ni'i

¹ Yu'u marī acaweregu Timoteo me'rā musārē añuduti'i. Ō'acū ūa'caronojōta yu'are Jesucristo cū ye quetire weredutigu cūuwī.

² Musā Colosacjārā Jesucristo yarā cūrē ējōpeonu'cūrārē oja'a. Musārē Ō'acū marī pacu añurō weeato. Ejerisājācā weeato.

Pablo Colosacjārārē Ō'acūrē sērībosa'que ni'i

³ Ō'acū marī wiogu Jesucristo pacure musārē sērībosasetirinucū e'catise o'o'o. ⁴⁻⁵ Musā ye quetire tu'owu. A'tiro ni'i. Musā Jesucristo masārē yu'rūomi nise diacjū cjasere tu'ocārā niwū. Tere tu'orā, musārē Ō'acū u'musepu weeatjere e'catiujotacārā niwū. Tojo weerā Jesucristore añurō ējōpeocārā niwū. Musā basu Ō'acū yarā nipe'tirārē añurō ma'iseticārā niwū. Ūsā tere tu'o'cārā nitjārā, Ō'acūrē e'catise o'o'o.

⁶ Āpērā quē'rā tojota te quetire tu'orā, musā weronojōta weerā weema. Nipe'tiropu wereturiawā'cārā weema. Musā Ō'acū masārē ma'isere tu'orā, “Diacjūta ni'i”, nicārā niwū. ⁷ Ūsā ūputu ma'igū Epafra musārē te quetire werecu niwī. Cū ūsārē da'ratamugū nimi. Ō'acū bese'cu Cristo ye cjasere musārē weregu nimi. ⁸ Cūta musā ye quetire miiejawī. Musā Jesucristore ējōpeotjārā añurō ma'isetisere werewī.

⁹ Tojo weerā Epafra musā ye quetire wérēca numuta maata ūsā Ō'acūrē sērībosanū'cāwū. A'tiro nicā quē'rārē musārē tojo sērībosanū'cūcā'a. A'tiro sērībosa'a: “Ō'acū, Espiritu Santu tu'omasise o'oato narē. Cū tojo o'ocā, na mu'u duti'quere añurō tu'omasirāsama. ¹⁰ Mu'u yarā weronojōta weesetirāsama”, ni sērībosa'a. Ō'acū musā tojo weecā i'agū, e'catigusami. Musā cū ūa'caronojōta añurō weerāsa'a. Cūrē masīnemorāsa'a. ¹¹ Cū tutuayū'ruagu cū tutuasere musārē o'ogusami. Tojo weecā, musā e'catise me'rā nipe'tise mejēcā wa'asere wācūtutuarāsa'a. ¹² Musā Ō'acūrē e'catise o'orāsa'a. Cū musā űa'arō wee'quere dūporopu acobojo, dūcayutojacu niwī. Tojo weerā musā cū tiropu āpērā cū yarā, cūrē ējōpeorā me'rā nirāsa'a. ¹³⁻¹⁴ Marī pacu Ō'acū marīrē, wātī dutino'cārārē yu'ruocu niwī. Ō'acū macū wērīse me'rā na'itī'arōpu weronojō nī'cārārē yu'ruocu niwī. Marī űa'ase wee'quere acobojocu niwī. Tojo weegu marīrē cū macū ūputu maigūrē o'ōcu niwī. Marī wiogu niato nīgū tojo weecu niwī.

Ō'acū Jesucristo wērīse me'rā masārē yu'ruo'que ni'i

¹⁵ Ō'acūrē i'ano'ña marī'i. Cū macū a'ti nucūcāpu a'tigu, cū nisetisere masārē bajuyoropu i'ocu niwī. Jesucristo nipe'tise dūporo nitojacu niwī. ¹⁶ Ō'acū cū macū me'rā nipe'tisere u'muse, a'ti di'ta bajurā, bajutirārē weecu niwī. Apeye quē'rārē bajuse, bajutisere weecu niwī. Tojo nicā wiorārē u'musepu nirā, a'ti nucūcāpu nirā, nipe'tirārē weecu niwī. Tere weégu, “Yu'u macū ye nirōsa'a”, nicu niwī. ¹⁷ Cū macū ne waroputa nipe'tise cū bajurēse dūporo nitojacu niwī. Cū me'rāta cū bajurē'que ninu'cūcā'a. Queero dūcayuro marīrō ninu'cū'u. ¹⁸ Jesucristo marī dūpoā cūrē ējōpeorā wiogu nimi. Cūta marī cūrē ējōpeorārē catise o'ogu nimi. Marī nipe'tirā Jesucristore ējōpeorā nī'cā curua, nī'cā upu ni'i. Cū marī masā ma'mi nimi. Cū wērīca be'ro marī nipe'tirā dūporo masācu niwī. Tojo weegu nipe'tirā bu'ipu nimi. ¹⁹ Ō'acū a'tiro nicu niwī: “Yu'u macū yu'u weronojōta niato”, nicu niwī. Tojo weero nipe'tise Ō'acū nisetise Jesucristopureta ni'i. ²⁰ Ō'acū cū macūrē wērīcā ūacu niwī. Nipe'tise, nipe'tirā, u'muse, a'ti nucūcā yu'u me'rā apoato nīgū tojo weecu niwī. Cū macū curusapu wērīse me'rā apocu niwī.

²¹ Musā quē'rā ne waro Ō'acūrē masīticārā niwū. Musā űa'arō weeseti'que bu'iri Ō'acūrē i'atu'ti, űa'arō wācūcārā niwū. ²² Musā tojo nisetimicā, Ō'acū nī'cārōacārē

musā me'rā apocu niwī. Jesucristo marī weronojō uputigu ti upu me'rāta cū pi'eti, wēricu niwī. Cū wērise me'rā Ō'acū yarā bu'iri marīrā tojacā weecu niwī. Cū pacupure musārē wiaguti nigū, tojo weecu niwī. ²³ Musā cū ye quetire ējōpeonu'cūcā, cū uaro weenu'cūcā, tojo weegusami. Āpērā musārē mejēcā werecā, cū ye quetire ne cō'aticā'ña. A'tere nipe'tirocjarāpu tu'orā weema. Yu'u quē'rā a'te quetire weretamusijaguta ni'i.

Ō'acū Pablore Jesucristore ējōpeorārē weetamuduti'que ni'i

²⁴ Ō'acū ya'ure wereduti'quere weregu, apetero pūrō pi'eti'i. Tojo pi'etimigū, e'cati'i. Jesucristo cūrē ējōpeorā ye niatjere pi'etitojacu niwī. Tojo weegu ya'u quē'rā cūrē ējōpeorārē weetamusī'rigū pi'eti'i. ²⁵ Ō'acū ya'ure narē weetamudutiwī. Tojo weegu ya'u musā Jesucristore ējōpeorārē a'tiro wee'e. Cū ye quetire añurō tu'omasipe'oato nigū musārē weetamu'u. ²⁶⁻²⁷ Musā Colosacjārā, judío masā nitirā quē'rārē añubutiase queti ni'i. Jesucristo musāpūreta nimi. Cū musā me'rā niyucā, añuse musā u'musepu niatjere masī, e'catiyutojasa'a. Ō'acū maata judío masā nitirārē Jesucristo ya'ruogusami nisere wereticu niwī. Tojo weerā ne warocjarāpua a'tere masīcārā niwā. A'tocaterore Ō'acū Jesucristore ējōpeorārē masīcā weemi.

²⁸ Ūsā Jesucristo ye quetire were'e. Nipe'tirā masānucūrē cū nisetisere masīduti'rā were'e. Cū uaro weeditirā, cū me'rā ninu'cūduti'rā were'e. ²⁹ A'tere weesi'rigū, Jesucristo cū tutuase o'se me'rā ya'u masārē uputu bu'e, narē Ō'acūrē sērībosa'a.

2

¹ Yu'u ní'caronojōta musā ye niatjere uputu wācū, Ō'acūrē sērībosa'a. Tojo weegu musārē a'tere masiatio nigū oja'o'ogu wee'e. Nipe'tirā Laodiceacjārārē, tojo nicā ya'ure ū'atirārē mejārōta sērībosa'a. ² A'tiro sērī'i: "Ō'acū, narē wācūtutuase o'oya. Añurō su'ori nisetiatio. A'merī ma'iato. Na añurō mu'u ye cjasere tu'omasipe'oato. Na tojo wéerā, mu'u macūrē añurō masīrāsama", ni sērībosa'a. Ne waropure Ō'acū nipe'tise cū macū Jesucristo ye cjasere wereticu niwī. A'tocaterore majā cū yere weremi. ³ A'tiro ni'i. Jesucristopūreta nipe'tise masīse, tu'omasīse ni'i. Tojo weegu cū dia'cū añurō masīgū nimi. Cūrē ējōpeorā nipe'tise masīserē bocano'o. ⁴ Āpērā musārē diacjū weronojō ucūmaasobosama. Añurō tu'omasīña nigū, tere were'e. ⁵ Yu'u aperopu nimigū, musā wa'teropu nigū weronojō tu'oña'a. Musārē pūrō wācū'u. Yu'u musā añurō niseticā tu'ogu, musā Jesucristore ējōpeocā tu'ogu, uputu e'cati'i.

⁶ Ne waropure marī wiogu Jesucristore ējōpeocārā niwā. Titapure musā ējōpeo'caronojōta a'tiro nicā quē'rārē nipe'tise nūmuri cūrē ējōpeonu'cūcā'ña. ⁷ Cūrē nemorō masīnemoña. Musārē bu'e'caronojōta cūrē ējōpeonemoña. Ūmucorinucū Ō'acūrē "Añu'u", ni e'catise o'oya.

Jesucristore ējōpeotirā ējōpeo'que ni'i

⁸ Āpērā musārē werecā, añurō tu'omasīña. Na musārē nisoose me'rā werebosama. Diacjū weronojō ucūsama. Niwe'e. Te ucūse me'rā masārē were, maasoorā weema. Jesucristo ye mejēta ni'i. Na basu na wācūserē, dūporocjarāpu nisetimujāti'quere wererā weema. Tojo weerā narē ējōpeoticā'ña.

⁹ A'tiro pe'e ni'i. Jesucristopure nipe'tise Ō'acū nisetise ni'i. ¹⁰ Musā quē'rā cūpūreta ni'i. Tojo weerā musā Ō'acūrē cuoyu'ruatoja'a. Jesucristo nipe'tirā wiogu nimi. Ū'musecjārā, a'ti turicjārā, bajurā, bajutirā nipe'tirā wiorā cū doca nima.

¹¹ Musā masīsa'a, Ō'acū yarā sājāsī'rīrā, judío masā weronojō ō'rēcju yapa caserore yejecō'aticārā niwā. A'tiro pe'e wa'acaro niwā. Jesucristo basu musā ña'arō weesetisere cō'acu niwī. Tojo weerā ō'rēcju yapa caserore yejecō'a'cārā weronojō Ō'acū yarā tojacārā niwā. ¹² Jesucristo wērī yaano'cu niwī. Musā quē'rā wāmeyeno'rā, ña'arō weeseti'quere du'urā, wērī yaano'cārā weronojō tojacārā niwā. Wērī'cārā, catirā na wee'quere weetimimaba. Tojo weerā musā quē'rā todūporopu wee'quere weetisa'a. Jesucristo wērica be'ro Ō'acū cūrē masōcu niwī. Cūrē masō'caronojōta musā quē'rārē masōgū, apesu'tiro sājācā weecu niwī. Ō'acū cū tutuaro me'rā cū macū Jesucristore masō'quere musā ējōpeoyucā, tojo weecu niwī. ¹³ Musā judío masā nitirā ō'rēcju yapa caserore yejecō'aticārā niwā. Tojo nicā ña'arō weecūcārā niwā. Ña'arō nisetitjarā, todūporopure wērī'cārā weronojō nicārā niwā. A'tocaterore majā Ō'acū yarā ni'i. Cū musārē catinu'cūcā weecu niwī. Musārē ña'arō wee'quere acobojocu niwī. ¹⁴ Ō'acū cū duti'quere ya'rūnū'cācā, marīrē bu'iri da'rebopī. Te marī peje ña'ase cuomi'quere cū

macū curusapū wērīse me'rā acobojobu niwī. ¹⁵ Jesucristo cū wērīse me'rā nipe'tirā ĩ'orōpū wāliarē docaque'acā weecu niwī.

“A'ti nucūcā cjasere pūrō wācūtīcā'ña” n'que ni'i

¹⁶ Musā masisa'a, judío masā ni'cārē apeye ba'asere ba'adutitisama. Tojo weerā āpērā masā s'ī'risere, ba'asetisere judío masārē dutītisenojōrē na ucjacā, tu'otīcā'ña. Na peje bosenuṁarī cuosama. Ni'cā cū'marē, ma'ma mujīpūrē, tojo nicā semanarīnucū na soowuase ṁumarīrē cuosama. Na weronjōta ticuse bosenuṁarī weeditisama. “Musā tojo weetirā, Ō'acū duti'quere weewe'e”, nisama. Na tojo nicā, tu'otīcā'ña. ¹⁷ Ō'acū tere ne waropure Jesucristore queose o'oyugu weecu niwī. Yu'u macū ye cjasere masiāto nīgū tojo weecu niwī. Ni'cārōacārē Jesucristo a'titōjacu niwī. Tojo weegu masārē a'tere todūporopu duti'quere Ō'acū sō'owaro weedititimi majā.

¹⁸ Āpērā musārē a'tiro nisoobosama: “Ūsā añurā ni'i. Ō'acū ūsārē añurō wācūato nīrā be'ti ṁubue'e. Ō'acūrē weroco'terārē ṁubuepe'o. Ūsā cārītimirā quē'ese weronjō Ō'acū yere ĩ'a'a. Tojo wéerā, ūsā āpērā yu'rūoro Ō'acū ye cjasere añurō masī'i. Musā quē'rā tojota weeya. Musā a'tere weetirā, bu'iri cuorāsa'a”, nibosama. Musārē tojo nicā, ne ējōpeoticā'ña. “Masīrā waro ni'i ūsā”, ni wācūsama. Tojo nima'acārā weema. A'te masā wācūse dia'cū ni'i. ¹⁹ Na Jesucristore sirututima. Marī pūrīcā Jesucristo ya curuacjārā ni'i. Cūta nimi marī dūpoā. Marīrē cū masīsere, tutuasere o'osami. Te me'rā marī ṁmācorīnucū Ō'acū ṁaronjō nemorō a'merī ma'i, weetamumasī'i.

²⁰ Musārē todūporopure masā ṁecūsūmua nisetimujātī'quere peje dutise nicaro niwī. A'tocaterore todūporopu weeseti'quere Jesucristo cū wērīse me'rā yu'rūweticā weecu niwī. Yu'rūweticā be'ro nimicā, de'ro weerā masā todūporopu weeseti'caronjōta niti tja? ²¹ Musārē āpērā “A'tenōjōrē ṁe'eticā'ña, tenōjōrē ba'aticā'ña”, nibosama. ²² Na tojo nīrā, a'ti turī cjase maata pe'tisere ucūrā weema. Masā na wācūrō me'rā weeditise ni'i. ²³ Na dutise añubutiase weronjō basu'u. Bu'icjase dia'cū a'tiro nita'sasama: “Musā quē'rā ūsā weronjōta añurō ējōpeoroua'a. Ō'acū marīrē añurō wācūato nīrā be'tiroua'a. Marī upu quē'rā ña'a nisa'a. Tojo weerā marī basu marī upure pi'etise o'oroua'a. Marī pi'etise o'ōca be'ro marī ña'arō ṁarīpejasere cō'ata basio'o”, nimisama. Niwe'e. Na dutisere wéerā, marī mejārōta tojacā'sa'a tja.

3

¹⁻³ Yu'u musārē todūporopu ni'caronjōta Jesucristo wērīcu niwī. Musā cū wērīse me'rā todūporopu weeseti'quere du'ucārā niwī. Cūrē cū tutuase me'rā cū pacu masōcu niwī. Musā quē'rārē cū macārē ējōpeoyucā, cū tutuase me'rā musārē catīnu'cūcā weecu niwī. Tojo weerā a'ti turī cjasere wācūtīcā'ña. Ū'muse cjase pe'ere wācūña.

Musā Ō'acūpūre Jesucristo me'rā ni'i. Jesucristo ṁmūsepu Ō'acū me'rā wīogu dujiri cūmurōpu nīmī. Tojo weerā masā Jesucristo nīrō ṁ'musepu cjasere añurō wācūnūrūña. ⁴ Cūta marīrē su'ori nīmī. Su'ori catīmī. Marī cū me'rā ni'i. Tojo weerā cū a'ti nucūcāpūre apaturī a'ticā, marī quē'rā cū tutuase, cū asistese me'rā a'tirāsa'a.

Dūporopu weeseti'quere Pablo du'uduti'que ni'i

⁵ Musā a'ti turī cjase ña'ase weesī'risere du'ucā'ña. Musā, musā ṁmosānumia nitīrārē a'metārātīcā'ña. Musā numia quē'rā, musā marāpūsumua nitīrārē a'metārātīcā'ña. Ne āpērā me'rā “Ña'arō weesī'rīsa'a”, nitīcā'ña. Ne āpērārē musā wācūsepu “Narē wuacājī, na me'rā nisī'rīsa'a”, ni wācūtīcā'ña. Āpērā na cuosere uoticā'ña. Musā apenōjōrē uorā, Ō'acū mejētare ējōpeorā weehosa'a. ⁶ Cūrē yu'runu'cācā, a'tenōjō weerārē Ō'acū ṁputu bu'iri da'regusamī. ⁷ Musā todūporopure tere weesetirā, ña'arā nicārā niwī. ⁸ A'tocaterore majā nipe'tisere musā ña'arō weesere, uase, ĩ'atu'tise, āpērārē nitu'ti yabisere du'uya. Ña'asere ne wācū bujīcā'tīcā'ña. ⁹ Āpērārē nisooticā'ña. Musā todūporopu weeseti'quere du'utojacārā niwī. Tojo weerā tere weeticā'ña majā. ¹⁰ A'tocaterore musā apeye wācūse cuo'o. Ō'acū musārē wee'cu cū weronjō nisetiāto nīgū musārē ducayunu'cūgū weemi. Nemorō cūrē masiāto nīgū tojo weemi. ¹¹ Marī nipe'tīrārē Jesucristo ĩ'orōpūre ne ducawatise marī'i. Judío masā, judío masā nitīrā, āpērā ō'rēcju yapa casero yejecō'ano'cārā, yejecō'ano'ña marīrārē ducawatise marī'i. Tojo nicā apesecjārāpu, sumutorīcārā, da'raco'terī masā, da'raco'tetirī masā, ā'rā nipe'tīrā me'rā ducawatise marī'i. Cū nipe'tīrā cūrē ējōpeorā wīogu nīmī. Nipe'tīrāpūre nīmī.

¹² Ō'acū musārē ma'imī. Cū musārē cū yarā niato nīgū besecu niwī. Tojo weerā āpērārē pajaña'ña. Narē añurō e'catise me'rā weetamuña. Musā “Āpērā yu'rūoro ni'i”, ni wācūtīcā'ña. Musārē mejēcā nicā, tojo tu'ōña'ña. Wācūtutuaya. ¹³ Musā basu

āpērā me'rā a'metu'ti'cārā, āpērā mejēcā weecā tu'sati'quere narē acobojoya. Jesucristo musārē acobojoya niwī. Tojo weerā musā quē'rā āpērārē mejārōta acobojoya. ¹⁴ A'merī ma'īña. Musā tojo ma'írā, nipe'tise yu'u duti'quere weepe'ocā'rāsa'a. Añurō musā basu su'ori nisetirāsa'a. ¹⁵ Ō'acū cū uaro weecā, musā ye ejeripō'rārīpūre e'caticā weesami. Cū uaro weetirā, bujawetisa'a. Tojo weerā cū uaro weeya. Añurō su'ori nisetiya. A'tere uasāgū, cū musārē ni'cā curua, ni'cū pō'rā weecu niwī. Musā cūrē e'catise o'onu'cūcā'ña.

¹⁶ Jesucristo ye quetire añurō wācūnarūña. Cū masīse o'ose me'rā āpērārē musā basu a'merī bu'eya. Musā ejeripō'rārīpū Ō'acūrē e'catise o'orā, basapeoya. ¹⁷ Musā Jesucristo yarā ni'i. Tojo weerā nipe'tise musā weesetise, ucūsetisere cū yarā weronojōta weeya. Jesucristo cū tutuase me'rā tere weeta basio'o. Cū pacure e'catise o'onu'cūcā'ña.

Jesucristore ējōpeorārē weeduti'que ni'i

¹⁸ Marāpūtirānumia, Jesucristo marī wioḡure ējōpeorā, a'tiro weeya. Musā marāpusumuarē na dutisere yu'ti ējōpeoya. ¹⁹ Musā numotirānumua pe'e, musā numosānumiarē ma'īña. Na me'rā uaticā'ña. ²⁰ Wī'marā, ma'mapjia, nipe'tise musā pacusumua dutisere añurō yu'tiya. Ō'acū tojo weecā uasami. ²¹ Musā pō'rārē na'irō tu'ti, uacā weeticā'ña. Musā tojo weecā, na bujaweti, musā dutisere weemasītisama.

²² Da'raco'teri masā, nipe'tise musā wiorā a'ti nucūcācārā na dutisere yu'tiya. Na ī'orōpūre, na ī'atirōpūre añurō da'raya. Musā wiorā ī'orōpū dia'cū añurō da'rārā, musā wioḡu “Añurō da'rama” ni wācūato, nirā weebosa'a. Musā tojo weeticā'ña. Ō'acūrē añurō ējōpeotjārā, weesoora marīrō da'raya. ²³ Musā apeyenojō da'rārā, añurō tu'sase me'rā da'raya. Teese me'rā weeticā'ña. Masārē da'rabosamirā, Jesucristore da'rabosarā weronojō tu'oña'ña. ²⁴ Musā cūrē da'raco'terā ni'i. Cūta musārē u'musepu wapayegusami. Musā tere masītoja'a. Tojo weerā añurō da'raya. ²⁵ Ō'arō wee'que wapare Ō'acū bu'iri da'regusami. Masā nipe'tirārē ni'cārōnojō bu'iri da'resami. Ne ni'cū yu'ruwetitisami.

4

¹ Dutiri masā, musā quē'rā u'musepūre ni'cū wioḡu cūo'o. Musā tere masītoja'a. Tojo weerā Ō'acū uaronojōta musārē da'raco'terārē añurō cūoya.

² Ō'acūrē añurō tu'ocasanu'cōtjārā, sērīnu'cūcā'ña. Cūrē “Añu'u”, ni e'catise o'oya. ³ Musā Ō'acūrē sērīrā, ūsā quē'rārē sērībosaya. “Pājārā Jesucristo ye quetire masītirārē tu'osī'rīcā weeato”, ni sērībosaya. Cū ye queti daporocjārāpu na masīno'ña marī'que añuse queti ni'i. A'te werese ye bu'irita yu'u bu'iri da'reri wi'ipū dujisa'a. ⁴ Yu'ure Ō'acūrē sērībosaya. Yu'ure “Wisiro marīrō diacjū wereato”, ni sērībosaya.

⁵ Āpērā Jesucristore ējōpeotirā me'rā añurō nisetiya. Na me'rā musā weesetise-tirinucū Ō'acū uaronojōta narē añurō weeya. ⁶ Na me'rā ucūrā, añurō tu'saropūta tu'otu'sase me'rā ucūña. Āpērā musārē sērītiña'cā, añurō diacjū yu'tiya.

Pablo me'rācārā añudutise o'o'que ni'i

⁷ Tīquico yu'u me'rācārā yu'u ma'igū a'tiro weegusami. Yé quetire musārē wereḡu wa'agusami. Cū yu'u me'rā marī wioḡu Jesucristo yere da'raco'tetamugū nimi. Tojo nicā yu'ure bu'etamugū nimi. ⁸ Yu'u cūrē musā tiropu wa'adutiguti wee'e. Ūsā ye quetire tu'orā, musā wācūtutua, e'catinemorāsa'a. ⁹ Onésimo musā ya macā nicū'cū quē'rā cū me'rā wa'agusami. Cū yu'u ma'igū, yu'u me'rācārā a'tocaterore ūsārē añurō weetamugū weemi. Na puārā musārē wererāsama nipe'tise a'to Romapu de'ro wa'a'que.

¹⁰ Aristarco musārē añudutimi. Cū quē'rā yu'u me'rā bu'iri da'reri wi'ipū nimi. Marco, Bernabé basucu quē'rā musārē añudutimi. Marco musā tiropu sijacā, yu'u musārē todūporo ni'caronojōta añurō ñe'eapa. ¹¹ Apī Jesú na “Justo” pisuno'gū musārē añudutimi. Ā'rā i'tiarā āpērā judío masā Jesucristore ējōpeorā wa'terore na dia'cū yu'ure da'ratamuma. Na Ō'acū wioḡu nisere masārē bu'erā weema. Na weetamuse me'rā yu'u wācūtutua, e'catise cūo'o. ¹² Epafras musā me'rācārā añudutimi. Cū Jesucristo ye cjasere da'raco'tegū nimi. Cū musārē upūta sērībosagu weemi. Ō'acūrē añurō sirutuato, cū uaro añurō weenu'cūato nīgū, tojo sērībosami. ¹³ Yu'u diacjūta were'e. Cū musārē upūta sērībosacā ī'a'a. Āpērā quē'rārē Laodiceacjārārē, tojo nicā Hierāpolicjārārē sērībosami. ¹⁴ Luca ocoyeri masū ūsā upūtu ma'igū musārē añudutimi. Apī quē'rā Demas wāmetigu añudutise o'omi.

Pablo añudutituo'que ni'i

¹⁵ Laodiceacjārã Jesucristore ĕjõpeorã añuato. Ninfra wãmetigo quẽ'rã añuato. Tojo nicã nipe'tirã co ya wi'ipũ Õ'acũrẽ ĕjõpeorã nerẽwuarã añuato. ¹⁶ Musã a'ti pũrĩrẽ bu'epe'oca be'ro Laodiceacjārãpũre o'õya. Na quẽ'rã na nerẽwuaropũ bu'eĩ'oato. Musã quẽ'rã ape pũrĩ Laodiceacjārãrẽ yũ'ũ ojãca pũrĩrẽ ñe'erã, musã nerẽrõpũ bu'eya. ¹⁷ A'tiro niña Arquipore: “Marĩ wioḡũ da'radutigũ cũu'quere añurõ da'ratu'ajaya.”

¹⁸ A'te nituose darire musãrẽ añudutise o'ogũ, yũ'ũ basuta oja'a. Wãcũña yũ'ũ bu'iri da'reri wi'ipũ nisere. Õ'acũrẽ sãrĩbosaya. Õ'acũ musãrẽ añurõ weeato.

Tocã'rõta oja'a.

Pablo

Pablo Tesalónicacjãrãrẽ ojamu'tãca pũrĩ ni'i

A'ti pũrĩ a'ti tiro weero ojano'pã nise ni'i

Pablo Tesalónica, Macedonia di'tapu niri macãcjãrãrẽ ojacu niwĩ. A'ti pũrĩrẽ ojagu, Corintopu nica niwĩ. Toduporopure cã basuta narẽ Jesucristo yere were, cãrẽ ãjõpeori curuacjãrã sãjãcã weecu niwĩ. Cũ ãjõpeocã weẽca be'ro Timoteo aũuse quetiti ejacã tu'ogu, maata narẽ a'ti pũrĩrẽ ojacu niwĩ. Na aũurõ weesere tu'ogu, Õ'acũrẽ e'catise o'ocũ niwĩ. Tojo nicã Jesucristore ãjõpeosere weenemocã uasãgũ ojacu niwĩ. Na cãrẽ sãrĩtiña'quere yu'tigu ojacu niwĩ. Cũ Jesucristo apaturi a'tiatjere ojacu niwĩ.

Pablo cũ me'rãcjãrã me'rã Tesalónicacjãrã Jesucristore ãjõpeorãrẽ oja'que ni'i

¹ Yu'u Pablo, yu'u me'rãcjãrã Silvano, Timoteo me'rã musãrẽ a'ti pũrĩrẽ oja'a. Musã Tesalónicacjãrãrẽ marĩ pacu Õ'acũ, marĩ wiogu Jesucristo yarãrẽ aũudutise o'o'o. Õ'acũ musãrẽ aũurõ weeato. Musãrẽ ejerisãjãcã weeato.

Pablo Tesalónicacjãrã na aũurõ weesetisere tu'ogu Õ'acũrẽ sãrĩbosa'que ni'i

² Musãrẽ ãsã ñubuesetirinucũ marĩ pacu Õ'acũrẽ e'catise o'onu'cũcã'a. ³ Cãrẽ ñubuerã, a'ti tiro ni'i. "Õ'acũ, Tesalónicacjãrã mu'u macũ Jesucristore ãjõpeorã aũurõ weesetisama. Na ma'isere i'orã, ãpãrãrẽ aũurõ weetamusama. Jesucristo cũ apaturi a'tiatjere e'catise me'rã yucuerã weesama. Tojo weerã cãrẽ ãjõpeodu'utisama", ni ñubue'e Õ'acũrẽ.

⁴ Õ'acũ musãrẽ ma'imi. Cũ, yarã niato nígũ besecu niwĩ. Ësã a'tere mas'i'i. ⁵ Musãrẽ Jesu ye quetire wererã, ãsã ye useri me'rã dia'cũ weretiwu. Espiritu Santu tutuase me'rã werewu. Ësã bu'ese diacjũta ni'i nĩrã, musãrẽ bu'ewu.

Musã masĩsa'a. Ësã topu nĩrã, musãrẽ ma'ĩrã, aũurõ weesetiwu. ⁶ Musã ãsã wee'quere i'acũurã, ãsã weronõjõta weeseticãrã niwũ. Tere weérã, Jesucristo weeseti'caronõjõta weecãrã niwũ. Musãrẽ Espiritu Santu e'catise o'ocã, uputu pi'etimirã, Jesucristo ye quetire ñe'ewũ. ⁷ Tojo weerã musã Jesure ãjõpeosere i'orã, aũuse queose nipe'tirã ãpãrã Jesure ãjõpeorãrẽ o'ocãrã niwũ. Musã ya di'ta Macedoniacjãrãrẽ, tojo nicã ãpãrã a'ti di'ta Acayacjãrãrẽ tojo weecãrã niwũ. ⁸ Musã me'rãta marĩ wiogu Jesu ye queti nipe'tiropu se'sa wa'a'a. Macedonia, Acaya dia'cũ mejẽtare se'saro weewe'e. Nipe'tirocjãrãpu musã Õ'acũrẽ ãjõpeosere masĩpe'titojama. Tojo weerã tere ãpãrãrẽ werewe'e. ⁹ Mejõ na pe'eta musã weesetisere quetiwerema. Ësã musã tiropu nicã, musã ãsãrẽ aũurõ wee'quere werema. Apeyema, musã queose yee'cãrãrẽ ãjõpeodu'u'quere werema. Tere du'u, ni'cãrõacãrẽ Õ'acũ catigu diacjũ nígũ pe'ere ãjõpeo, cũ uaro weeaporo. ¹⁰ Õ'acũ cũ macũ Jesu u'musepu nígũrẽ, cũ apaturi a'tiatjere e'catise me'rã yucuerã weeaporo. A'tere ãpãrã ãsãrẽ quetiwerema musã weesetisere. Õ'acũ cũ macũ wẽrĩ'cupure masõcu niwĩ. Cũ Jesũta nimi marĩ uputu bu'iri bocabo'quere yu'ruo'cu.

2

Pablo Tesalónicapu cũ bu'e'quere quetiwere'que ni'i

¹ Acawererã, musã a'tere aũurõ masĩsa'a. Ësã Tesalónicapu sijarã, mejõ warota bu'ecusiaticãrã niwũ. Ësã bu'esere tu'orã, musã pãjãrã Jesure ãjõpeowu. ² Ësã musã tiropu wa'ase duporo ãsã Filipopu niwũ. Topu nicã, tocjãrã ãsãrẽ tãrã, ña'arõ bujicã'wã. Musã tere masĩsa'a. Musã ya macãcjãrã quẽ'rã ãsã weresere cã'mota'asĩ'rĩmiwã. Na tojo weemicã, Õ'acũ ãsãrẽ aũurõ wãcũtutuase o'owĩ. Tojo weerã cũ ye quetire uiro marĩrõ werewu. ³ Musãrẽ Jesu ye quetire wererã, mejẽcã pe'e weretiwu. Ña'arõ weesĩ'rĩrã, numiarẽ a'metãrãsi'rĩrã, weeta'sase me'rã weretiwu. ⁴ Õ'acũ pe'e i'abesetõjagupu cũ ye queti weresere cũugũtigu ãsãrẽ besecu niwĩ. Masã ãsã me'rã e'catiato nĩrã mejẽta cũ ye quetire werewu. Õ'acũ pe'ere e'catidutirã werewu. Õ'acũ nimi nipe'tise marĩ wãcũsere masĩgũ. ⁵ Ësã topu nĩrã, ne ni'cãti musã yere uaripejarã, aũurõ ucũta'sa weretiwu. Musã a'tere masĩsa'a. Õ'acũ quẽ'rã diacjũta ãsã wãcũsere masĩsami.

⁶⁻⁷ Ësã Jesu o'ócãrã ni'i. Tojo weerã "Ësãrẽ wiorã weronõjõ i'ãña", nĩmasĩbopã. Tojo nita basiomĩcã, ne ni'cãrẽ nitíwu. A'ti tiro pe'e weewu. Ni'cõ numio co macũrẽ co'te mi'o masõsamo. Co weronõjõ ãsã quẽ'rã musã tiropu nĩrã, musãrẽ ma'ĩrã, tojota weewu.

⁸ Musārē ma'írā, Õ'acū ye queti dia'cūrē weretiwa. Nipe'tise ūsā pōtēorō weetamuta basosere weetamuwā. Musārē uputu ma'icāti.

⁹ Ūsā topu nírā da'ra'quere musā wācūsa'a. Musārē Õ'acū ye quetire wererā, peje caribose o'osí'rítíwa. Tojo weerā ūsārē a'mácaticā'to nírā ūsā basu da'rawu. Nāmirí, umucori yóacāta ūsā ba'atjere, ūsārē du'sasenojōrē wapata'arā da'rawu.

¹⁰ Ūsā weeseti'quere musā í'awū. Õ'acū quē'rā masísami. Musā Jesucristore ējōpeorā me'rā nírā, ūsā weesooro marīrō nisetiwa. Mejēcā weetiwa. Õ'acū uaronojō nisetiwa. Tojo weerā āpērā ūsārē "Na bu'iri cuoma" nirō marīrō nicā'wū. ¹¹⁻¹² Ní'cū cū pō'rārē weronojōta ūsā quē'rā musānucūrē werewu. E'catise, wācūtutuasere musārē o'owu. Õ'acū pō'rā weronojōta nisetidutiwa. Musārē Õ'acū cū pō'rā niato nígū besesami. Tojo nicā musārē cū me'rā cū asistese nirōpu ninu'cūdutisami.

¹³ Apeye musā ye cjasere weregūti. Õ'acū ye quetire werēcā, musā "Õ'acū ye ucūse ni'i" nírā, maata ējōpeowu. "Masā na ucūse ējōpeobosau", nitiwa. Musā tojo weesere wācūrā, Õ'acūrē e'catise o'onu'cūcā'a. Ūsā musārē were'que Õ'acū ucūse warota niwā. Te queti me'rāta Õ'acū cū uaro weeato nígū musārē siape me'rā ducayunu'cūgū weemi.

¹⁴ Musā Jesucristore ējōpeocā, musā ya di'tacjārā musārē pi'etise o'ocārā niwā. Judea di'tapu quē'rārē na acawerērā judío masā musārē wa'a'caronojōta Jesure ējōpeorārē weecārā niwā. ¹⁵ Judío masāta dūporocjārāpu quē'rārē Õ'acū ye queti weremu'tārī masārē wējēcārā niwā. Marī wioḡu Jesure tojota weecārā niwā. Ūsā quē'rārē musā ya macāpu nicā, ūsārē uatirā, cō'acā'wā. Tojo weegu Õ'acū na me'rā tu'satisami. Judío masā nipe'tirā Jesure ējōpeorā me'rā cumuca dia'cū uacā'wa. ¹⁶ Judío masā nitirārē Õ'acū ya'ruocā uatima. Tojo weerā narē Jesú ye quetire werēcā uasātirā, a'tiro weewā. Ūsā narē weresere cā'mota'así'rīmiwā. Na űa'arō weese siape me'rā nemorō wee'e. Tojo weerā na pajbutiario bu'iri cuoma. Na ya'runu'cāpose bu'iri ni'cārōacāputa na Õ'acū bu'iri da'resere bocarāsama.

Pablo quē'rā Tesalónicacjārārē í'arā wa'así'rīmi'que ni'i

¹⁷ Ūsā musā tiropure wijawā'cātica be'roacā maata musārē í'así'rīmicāti. Ūsā upu topu nitimicā, musā tiropu dia'cū ejeripō'rātiwa. Topure uputu wa'así'rīmiwū tja. ¹⁸ Pejetiri ya'u Pablo basu pe'eta "Wa'aguti", nimiwū. Ūsā topu wa'así'rīsetirinucū wātī ūsārē cā'mota'amujāwī. ¹⁹⁻²⁰ Musāta ni'i ūsārē e'catise o'orā. Tojo weerā musārē pūrō í'así'rīsa'a. Marī wioḡu Jesú cū apaturi a'ti turipu a'ticā, cūrē wererāti musā ye quetire. A'tiro nirāti: "Á'rāta nima ūsārē e'catise o'ocārā. Narē mejō waro mu'u ye quetire weretiwa. Na tere tu'orā, mu'urē añurō ējōpeowā. Tojo weerā pūrō e'cati'i na me'rā", nirāti cūrē.

3

¹⁻² Musā ye quetire tu'osí'rírā, pōtēoticāti. Tojo weerā musā tiropu Timoteore í'adutirā o'owu. "Ūsā pe'e Atenapu tojarāti", niwā. Timoteo ūsā me'rācjū Jesú ye quetire weresciatamugū nimi. Cū musārē Jesure nemorō ējōpeocā weegasami nírā, o'owu. Tojo nicā wācūtutuanemosere wereato nírā cūrē o'owu. ³⁻⁴ Āpērā masā musā Jesure ējōpeocā í'arā, í'atu'ti, bujicā'sama. Na tojo weecā, Jesure ējōpeodu'uticā'to nírā Timoteore wereditirā o'owu. Ūsā topu nírā, musārē a'tere wereyutojawa. "Marī Jesure ējōpeorā, pi'etino'rōsa'a", niwā. Ūsā ní'caronojōta marī nipe'tirārē queoro wa'aro wee'e. Musā tere masīsa'a. ⁵ Musā Jesure ējōpeosere masísí'rigū pōtēoti, ¿de'ro wa'amiti narē? nígū, musā ye quetire miitidutigu Timoteore o'owu. "Apetero weegu musārē wātī Jesure ējōpeodu'ucā weecā'pī", nicāti. ¿Ūsā bu'e'que ne wapamarīpari? ni masísí'rigū cūrē o'owu.

Tesalónicacjārā ye quetire Timoteo quetití eja'que ni'i

⁶ Ní'cārōacārē Timoteo musā tiropu ní'cu dajatojami a'topure. Cū musā yere añuse quetití dajami. A'tiro niami: "Na Jesure ējōpeonu'cūcā'ma. Na basu añurō a'merī ma'isetiama. Marīrē ma'ise me'rā wācūnu'cūcā'ma. Marīrē pūrō í'así'rīriama marī narē í'así'rīrōnojōta", ni quetití dajami. ⁷ Musā Jesure ējōpeose quetire tu'orā ūsā pi'etimírā, e'cati'i. ⁸ Marī wioḡu Jesure ējōpeonu'cūcā tu'orā, yujuputa ūsā ejerisājāse cao'o. ⁹ Tojo weerā musārē wācūrā, e'catiyu'ruasa'a. Õ'acūrē musā ye cjasere ūsā ¿de'ro wee e'catise o'opōtēobosau? Basiowe'e. ¹⁰ Nāmirí, umucorita yóacā Õ'acūrē sērīnu'cūcā'a musā tiropu wa'así'rírā. Musārē Jesú yere wereyapada'reosí'rīsa'a.

¹¹ Ūsā marī pacu Õ'acūrē, marī wioḡu Jesure a'tiro sērī'i. "Tesalónicacjārā tiropu ūsārē o'óya. ¹² Nemorō na basu a'merī ma'iseticā weeya. Nipe'tirā āpērā quē'rārē ma'icā weeya. Narē ūsā ma'irōnojōta na quē'rā āpērārē ma'iatō. ¹³ Õ'acū, mu'urē

ējōpeodu'uticā'to. Mu'u uaro weeato. Narē wācūtutuacā weeya. Mu'u narē tojo weecā, mu'u l'orōpu bu'iri marīrā nirāsama. Tojo weerā Jesú apaturi a'ti turipure cū yarā me'rā a'ticā, bu'iri marīrā nirāsama.” A'tiro ni sērībosa'a musā ye cjasere marī pacū Ō'acūrē.

4

Pablo Jesure ējōpeorārē Ō'acū tu'saronojō weeduti'que ni'i

¹ Apeye musā ye cjasere werenemosi'rīsa'a. Yu'u basu dutise mejēta ni'i. Marī wiogu Jesú dutisere were'e. Ūsā musārē duti'caronojōta Ō'acū tu'sasenojōrē weeya. Musā ni'cārōacārē Ō'acū duti'quere weerā wee'e. Siape me'rā nemorō weenemoña. ² Ūsā were'quere musā masīsa'a. A'tere wererā, Jesú marī wiogu cū dutiro me'rā musārē werewa.

³ Ō'acū cū uaro weecā tu'sasami. Cū yarā weronojō weesetiya. Musā numosānumia, musā marāpsumua nitīrārē a'metārāticā'ña. ⁴ Musānucū wiopesase me'rā ña'arō weel'orō marīrō omocā du'te, numotiburoya. Musā tojo weecā l'arā, āpērā “Añurō weema”, nirāsama. ⁵ Ō'acūrē masītirā numiarē ña'arō weesi'rīrā, uaripejasama. Musā na weronojō niticā'ña. Mejō wācūtutuaya. ⁶ Ne apī numorē a'metārāticā'ña. Musā apī numorē a'metārārā, co marāpure ña'arō weerā weesa'a. Ō'acū a'te ña'ase weerārē bu'iri da'regusami. Toduporopu musārē weretojauw a'te nucū'ase quetire. ⁷ Ō'acū marīrē ña'asere weedutitica niwī. Añuse pe'ere cūrē ējōpeorā weesetironojō weeduticu niwī. ⁸ No'o a'te bu'esere teerānojō ūsārē teerā mejēta weesama. Ō'acū pe'ere teerā weesama. Ō'acū marīrē cū uaro weedutigu Espiritu Santure o'ócū niwī. Tojo weerā cū uaro weetirā, “Ō'acū, mu'urē uawe'e”, nirā weesama.

⁹ Musā a'merī ma'isetise pūrīcārē werewe'e. Ō'acū cū basu pe'e Espiritu Santu me'rā musārē a'merī ma'idutitajacu niwī. ¹⁰ Musā ya di'ta Macedoniacjārārē nipe'tirā Jesure ējōpeorārē ma'isetirā, cū duti'caronojō weerā wee'e. A'te pe'ema musārē wereguti. Jesure ējōpeorārē nemorō ma'inemoña. ¹¹ Añurō cumuca marīrō nisetiya. Āpērārē queti pooticā'ña. Musā ye nitisere, āpērā ye cjasere ucja wācūnarūticā'ña. Musā ye pe'ere wācūña. Musā da'rase cuosere añurō da'rasetiya. Nijisijaticā'ña. Toduporopure musā tiropu nīrā, a'tere weretojauw. ¹² Musā tojo añurō da'rarā, āpērā a'mácano'ña marīrāsa'a. Musā basu da'rase me'rā catirāsa'a. Musā tojo weecā l'arā, Jesure ējōpeotirā musārē añurō wiopesase me'rā wācūrāsama.

Jesú apaturi a'ti turipū a'tiatje queti ni'i

¹³ Apeye tja wereguti. Wērī'cārāpu de'ro wa'arāsari nisere musārē werecasanu'cōsī'rīsa'a. A'tere masīrā, Jesure ējōpeorā na wērīcā, pūrō bujawetisome. A'tiro ni'i. Jesure ējōpeorā wērīrā, cū tiropu cū me'rā ninu'cūcā'rāsama. Cūrē ējōpeotirā pūrīcā cū tiropu ne wa'asome. Tojo weerā Jesure ējōpeotijārā, na me'rācjarā, na acawererā wērīcā, pūrō bujawetisama. Musā pūrīcā Jesure ējōpeo'o. Tojo weerā na weronojō bujaweticā'ña. ¹⁴ Marī a'tere ējōpeo'o. Jesú wērī'cāpu masācu niwī. Cū apaturi a'ti turipū a'ticā, cūrē ējōpeorā wērī'cārārē Ō'acū cū macūrē masō'caronojōta masōgūsami. Masōtoja, cū tiropu miagūsami.

¹⁵ Ni'cārōacārē marī wiogu Jesú were'quere musārē wereturiarā wee'e. Jesú a'ti turipū apaturi a'ticā, Jesure ējōpeorā cūrē pōtērīrā wa'arāsama. Cūrē pōtērīrā, marī catirā āpērā wērī'cārā duporo u'mutāwā'cāsoma. ¹⁶ A'tiro pe'e wa'arosa'a. Jesú cū ucūse dutise me'rā u'musepu a'tigusami. Ō'acūrē wereco'terā wiogu uputu ucūquejo, Ō'acū yaro putiro coronetare putigusami. Tojo wa'acā, Jesure ējōpeorā wērī'cārā ape upu me'rā masāmū'tārāsama. ¹⁷ Na be'roacā marī Jesure ējōpeorā quē'rā a'ti nucūcāpu catirā o'mecururipū na me'rā mujāarāsa'a. Topu Jesure pōtērīrāsa'a. Tojo wee cū me'rā ninu'cūcā'rāsa'a.

¹⁸ Musā a'tere āpērārē wereturiaja. Tojo weerā musā a'merī wācūtutuacā weerāsa'a.

5

¹ Di numu, no'ocātero nicā Jesú apaturi a'tigusari nisema masīno'ña marī'i. Tojo weerā musārē werewe'e. ² Queose me'rā musārē wereguti. Ni'cū yajari masū ñamipū wācūña marīrō yajagu a'tisami. Cū weronojōta Jesú quē'rā marī ne wācūtiri cura a'tigusami. Musā cū wācūña marīrō a'tiatje masitojasa'a. ³ Jesure ējōpeotirā cū apaturi a'tiatji duporoacā a'tiro wācūrāsama. “Ūsā uiro marīrō añurō nicā'a”, nirāsama. A'tiro na wācūcūñarī cura narē peje ña'ase wa'arosa'a. Ni'cō niñipaco wācūña marīrō wī'magū wuatji duporoacā pūrīse pi'etinu'cāsamo. Na quē'rā Jesure ējōpeotirā tojata wācūña marīrō uputu pi'etirāsama. Ne ni'cū yu'rawetisome. ⁴ Masā

Jesure ějōpeotirā na'it'i'arōpu nirā weronojō nisama. Na cārē yu'rūnu'cā, cū űaro weetisama. Musā pūrīcā na weronojō niwe'e. Tojo weerā Jesú cū apaturi a'ti di'tapu a'ticā, i'aucaasome. Yajari masūrē i'amarīarō weronojō wa'asome. ⁵ Musā űa'ase weeseti'quere Jesú acobojotojacu niwī. Tojo weerā bo'reyuro, űmucopu nirā weronojō ni'i. Marī Jesú yarā űa'ase weeborānojō niwe'e. Jesure ějōpeotirā pe'e űa'arō weesetisama. Na'it'i'arō, űamipū nirā weronojō nisama. ⁶ Marī cārīrā weronojō niticā'rā. Jesú apaturi a'tiatjere wācūtīrā, cārīrā weronojō nisama. Marī pe'e cū a'tiatjere aűurō tu'omasise me'rā wācūnurā. űa'ase weesī'rīrā, wācūtutuarā. ⁷ űamipū masā cārīma. Que'ari masā űamiputa que'asama. ⁸ Marī pe'e Jesú yarā űmucopu nirā weronojō ni'i. Tojo weerā marī weesere aűurō tu'oűa'nu'cōtojarāpu weesetirā. Queose me'rā wereguti. Ni'cū surara a'mewějērōpu wa'agu, cū upure cā'mota'agu cōmesu'tiroke sāűasami. Cū weronojōta marī wātīrē cā'mota'arā Ō'acūrē ějōpeonu'cūcā'rā. Āpērārē ma'irā. Dupoare cā'mota'arā cōmesapeare pesaro weronojō Jesú cū apaturi a'tiatjere, marī cū me'rā ninu'cūatjere wācūnurā. Marī tojo weecā, wātī marīrē űa'arō weemasītisami.

⁹ Ō'acū bu'iri bocato nīgū mejēta marīrē besecu niwī. Mejō marī bu'iri cuobo'cārārē marī wioḡu Jesucristo me'rā yu'ruoca niwī. ¹⁰ Cū me'rā ninu'cūcā'to nīgū marīrē wērībosacu niwī. Tojo weerā cū apaturi a'ticā, cūrē ějōpeorā wērī'cārā, marī catirā cū me'rā ninu'cūcā'rāsa'a. ¹¹ Tere wācūrā, musā ni'cārōacā weesetironojōta āpērārē a'merī weetamu, wācūtutuacā weeya.

Pablo Tesalōnicacjārārē cū werecasaque ni'i

¹² Acawerērā, musārē a'tiro weecā űasa'a. Ō'acū ye queti wererārē, cū bese'cārārē wīopesase me'rā i'āna. Ō'acū narē cū ye quetire bu'edutigu, musārē werecasadutigu cūucu niwī. ¹³ Na musā de'ro wee niseti'atjere wererā, űpūtu da'rama. Tojo weerā ma'ise me'rā narē wācūña. A'merī a'pēpūrīticā'ña. A'merī aűurō nisetiya.

¹⁴ Apeye musārē werenemorāti. Ni'jisjarārē da'radutiya. Wācūque'tirārē wācūtutuacā weeya. Ō'acū yere weetutu'atirārē weetamuña. Musārē mejēcā wa'acā, uayeticā'ña. Nu'cāña. ¹⁵ Musārē āpērā űa'arō weecā, narē a'meticā'ña. A'tiro pe'e weeya. Musā me'rācājārārē, nipe'tirārē aűurō weenu'cūcā'ña.

¹⁶ E'catise me'rā ninu'cūcā'ña. Bujaweticā'ña. ¹⁷ Musā no'o nirō, no'o wa'aro Ō'acūrē wācū űubuenū'cūcā'ña. ¹⁸ Musārē űa'arō, aűurō wa'acā quē'rārē, Ō'acūrē e'catise o'onu'cūcā'ña. A'te nipe'tisere Ō'acū marī Jesucristore ějōpeorārē weecā űasami.

¹⁹ Espīritu Santu musā wācūsepāre werēcā, cā'mota'aticā'ña. Yu'tiya cū dutisere. ²⁰ Ō'acū ye queti weresere tu'orā, yabi bujicā'ticā'ña. ²¹ A'tiro pe'e weeya. Na weresere wācū, tu'ocasanū'cōpe'ocā'ña. Aűuse nicā, tere weeya. ²² No'o űa'ase nisenojōrē weeticā'ña.

²³ Ō'acū ejerisājāsere o'ogū musārē a'tiro weeato. Siape me'rā aűurō, űa'ase marīrō, cū űaro dia'cū weecā weeato. Musā ejeripō'rārīrē, musā wācūsere, nipe'tiro musā upare co'teato. Cū a'tiro weecā, marī wioḡu Jesucristo apaturi a'tigu, musārē bu'iri marīrā bocejagusami. ²⁴ Ō'acū musārē bese'cu nipe'tise cū "Weeguti" ni'quere queoro weegusami. Tojo weegu űsā musārē sērībosasere yu'tigusami. ²⁵ Acawerērā, űsā quē'rārē Ō'acūrē sērībosaya.

²⁶ Nipe'tirā tocjārā Jesure ějōpeorārē ma'ise me'rā aűudutiya.

²⁷ Marī wioḡu Jesú cū dutiro me'rā a'ti pūrīrē nipe'tirā Jesure ějōpeorārē bu'e'oduti'i.

²⁸ Jesucristo marī wioḡu musārē aűurō weeato.

Tocā'rōta oja'a.

Pablo

Pablo Tesalónicacjārārē ape pūrī ojanemoca pūrī ni i

A'ti pūrī a'tiro weero ojanopā nise ni i

Pablo Tesalónicacjārārē Corintopu nígū, a'ti pūrīrē ojacu niwī. Ti macācjarā Jesucristo apaturi a'tiatjere queoro tu'omasitica tu'ogu, narē wereapogu ojacu niwī. Na pe'e maata a'tigusami nírōnojo tu'ocārā niwā. Tojo weerā ni'cārērā cū a'tiatjere co'terā, na da'rami'quere da'radu'ucā'cārā niwā. Na āpērā o'ose me'rā ba'acaticā tu'ogu, narē ojacu niwī. Ti macācjarārē a'tiro weeya nígū, tojo wa'arosa'a nígū, ojacu niwī.

Jesucristo apaturi a'tiatji duporo ni'cū űa'agū nisoosebucu a'tigusami. Cū pājārārē niso, ējōpeocā weegusami nisere ojacu niwī.

Pablo cū me'rācjarā Tesalónicacjārārē oja'que ni i

¹ Yu'u, yu'u me'rācjarā Silvano, Timoteo me'rā musārē a'ti pūrīrē oja'a. Musā Tesalónicacjārārē marī pacu Ō'acū, marī wiogu Jesucristo yarārē añudutise o'o'o.

² Ō'acū marī pacu, tojo nicā Jesucristo marī wiogu musārē añurō weeato. Musārē ejerisājācā weeato.

Jesucristo apaturi a'ticā masārē beseatje ni i

³ Yu'u acawererā, űsā musā ye cjasere wācūrā, Ō'acūrē e'catise o'onu'cūcā'rāti. Musā Jesucristore ējōpeonemorā wee'e. Apeye quē'rārē musā a'merī ma'inemo'o. Tojo weerā Ō'acūrē e'catise o'onu'cūcā'rōua'a. ⁴ Musā ye cjasere no'o űsā wa'aro Jesucristore ējōpeorārē na nerēwuaropu a'tiro ni were'e. “Tesalónicacjarā āpērā narē űa'arō weemicā, ne ējōpeodu'utima. Narē mejēcā wa'acā quē'rārē, nu'cāma”, ni e'catise me'rā were'e.

⁵ Ni'cārōacā musā Jesucristore ējōpeose bu'iri āpērā musārē tu'ti, űa'arō weesama. Na tojo weemicā, musā Ō'acūrē ējōpeonu'cūrā, cū queoro weesere i'arāsa'a. Be'ro musā cū tiropu wa'arāsa'a. Musārē “Añurā nima, a'tiato yu'u tiropu”, nigūsami. ⁶ Ō'acū queoro weegusami. Musārē pi'eticā wee'cārārē pi'eticā weegusami. ⁷ Musā tu'u'cārā pe'ere soose o'ogusami. űsā quē'rārē mejārōta weegusami. Cū marī wiogu Jesu a'tiri numu nicā, tojo weegusami. Cū a'tigu, cūrē wereco'terā tutuarā me'rā u'musepu dijatigusami. Pecame'e weronajo asistedijatigusami. ⁸ Ō'acūrē ējōpeotirārē, marī wiogu Jesu musārē yu'ruose quetire yu'runu'cārārē bu'iri da'regu a'tigusami. ⁹ Narē bu'iri da're bajurio, cō'adjobutiagusami. Tojo weerā na ne cārōacā marī wiogure i'atibutiārāsama. Tojo nicā cū tutuasere, cū asistesere i'asome. ¹⁰ Cū a'tiri numurē Jesure ējōpeorā a'tiro weerāsama. Cū asitese, cū tutuasere i'arā, “Jesu añuyu'ruami”, nirāsama. “Nipe'tirā bu'i wiogu nimi” ni i'amarā, e'catirāsama. Musā quē'rā űsā werē'quere ējōpeotjārā, na me'rā nirāsa'a.

¹¹ Tere wācūrā, marī ējōpeogu Ō'acūrē musārē sērībosanucū'u. A'tiro sēr'i. “Ō'acū, mu'u pō'rā sājadutigu narē pijicu niwū. Tojo weegu narē mu'u uaronojōta niseticā weeya. Na añurō weesi'rīma. Nipe'tise na weesi'risere mu'u weetamurō me'rā weeato. Tojota mu'urē ējōpeo yapaticā'to”, ni sērībosa'a. ¹² Musā a'tiro weecā, āpērā marī wiogu Jesure añurō wācūrāsama. Musā quē'rārē “Na añurā nima”, ni i'arāsama. Ō'acū, marī wiogu Jesucristo musārē ma'irā, tojo weecā weerāsama.

2

A'ti turi pe'tiwā cātiri cura Jesure i'atu'tigu a'tigusami nise ni i

¹ Yu'u acawererā, ni'cārōacāma marī wiogu Jesucristo a'tiatjere, cū tiropu marīrē neonu'cō miatjere weregutī. ² Cārōacā me'rā musā weresu'riano'ticā'ña. Tojo nicā āpērā “Marī wiogu a'tiri numu nitoja'a” musārē nicā, wācūque'titicā'ña. A'tiro nibosama. “Āpērā Espiritu Santu yu'ure tojo niami”, nibosama. Āpērā “Apī weregu, tojo niami”, nibosama. Āpērā “Pablo quē'rā tojo ojacārā niama”, nibosama. A'tere tu'orā, wācūque'titicā'ña. ³ Na uaronojō nisoono'ticā'ña. Cū a'tiatji numu duporo a'tiro wa'arosa'a. Masā uputu waro Ō'acūrē yu'runu'cārāsama. Tojo weeri cura ni'cū űa'arō weeyu'runu'cāgu waro bajuagusami. Cū pecame'epu bu'iri da're bajuriono'acju nigūsami. ⁴ Cū Ō'acūrē i'atu'tigu, tojo nicā nipe'tise masā ējōpeosenojōrē űa'arō ucūacju nigūsami. Cū dia'cūrē ējōpeocā uagusami. Ō'acū weronajo Ō'acū wi'ipu sājāanu'jā dujigusami. “Yu'u Ō'acū ni'i”, nita'sagusami. ⁵ Yu'u musā tiropu nígū, tere werewu. ¿Musā tere wācūweti? ⁶ Musā cū űa'agū a'tiatjere cā'mota'agure

masĩ'i. Õ'acũ cũ queoca numu ðeporo ña'agũ a'tisome. ⁷ Dicuse ña'ase cũ weeatjere masĩno'ña marĩi yujupu. Tojo masĩno'ña marĩmicã, ña'ase cũ weesenøjõ nu'cãtoja'a. Cũrẽ cã'mota'agure miãca be'ro cũ ña'arõ weese masĩno'rõsa'a. ⁸ Cũ wa'acã, ña'arõ weesebũcu pe'e a'tigusami. Be'ro marĩ wiogu Jesũ a'ti di'tapu apaturi a'tigu, cũ tutuaro me'rã ña'agurẽ wẽjẽgũsami. Cũ asistese me'rã a'tigu, cũrẽ cõ'abajuriogusami. ⁹ Cũ ña'agũ etãca be'ro wãtĩa wiogu weetamurõ me'rã peje wee'ota'sagusami. ¹⁰ Pecame'epu bu'iri da'reno'ajãrẽ no'o nise ña'ase põtẽorõ narẽ weeta'sagusami. Õ'acũ narẽ yu'ruosĩ'rĩmicã, na diacjũ cjasere ãjõpeosĩ'rĩtirãsama. Tojo weerã pecame'epu wa'adojarãsama. ¹¹ Na ãjõpeotise bu'iri Õ'acũ nemorõ narẽ nisonemocã weegusami. Tojo weerã nisonoo'o, ãjõpeorãsama. ¹² Õ'acũ ye diacjũ cjasere ãjõpeosĩ'rĩtirã, ña'arõ weesere tu'sayu'ruarãsama. Tojo weegu Õ'acũ narẽ bu'iri da're bajuriogusami.

Õ'acũ cũ bese'cãrãrẽ yu'ruocu niwĩ nise ni'i

¹³ Yu'u acawererã, Jesũ marĩ wiogu musãrẽ ma'imi. Õ'acũ ne waropu musãrẽ yu'ruweticã wéegũ besecu niwĩ. Espĩritu Santu tutuaro me'rã Õ'acũ yarã sãjãcã weecu niwĩ. Tojo nicã musã diacjũ cjasere ãjõpeodutigu tojo weecu niwĩ. Tojo weerã ãsã musã weesetisere wãcũrã, Õ'acũrẽ e'catise o'onu'cũcã'rãti. ¹⁴ Õsã musãrẽ Jesucristo masãrẽ yu'ruose quetire werewu. Te me'rã Õ'acũ musãrẽ cũ põ'rã wa'acã weecu niwĩ. Marĩ wiogu Jesucristo nirõpu marĩrẽ cũ añubutiasere bu'ipejatamucã wagu, tojo weecu niwĩ. ¹⁵ Tojo weerã wãcũtutuano'cũcã'ña. Õsã musã tĩropu bu'e'quere, tojo nicã ãsã tuduporopu ojao'o'quere wãcũnũrũña.

¹⁶ Jesucristo marĩ wiogu basuta, tojo nicã marĩ pacu Õ'acũ marĩrẽ pajaña'rã, ma'icãrã niwã. Na marĩrẽ wãcũtutuacã weenu'cũsama. Marĩrẽ o'ootjere e'catiyutojacã weesama. ¹⁷ Musãrẽ wãcũtutuacã, ãjõpeonu'cũcã weeato. Nipe'tise musã ucũsere, musã weesere añurõ niseticã weeato.

3

Pablo quẽ'rã sãrĩbosaduti'que ni'i

¹ Acawererã, musãrẽ a'tiro nituorãti. Õsã ye niatjere sãrĩbosaya. A'tiro sãrĩña. "Na marĩ wiogu ye quetire werecã, pãjãrã masã na weresere ãjõpeoato", ni sãrĩbosaya. Tojo nicã musã wee'caronøjõ "Narẽ tu'oato", ni sãrĩbosaya. ² Nipe'tirãputa Jesucristo yere ãjõpeotima. Tojo weerã apeye quẽ'rãrẽ sãrĩbosaya. Masã ña'arã ãsãrẽ ña'arõ weeticã'to nĩrã, sãrĩña.

³ Marĩ wiogu cũ "Weeguti" ni'quere weeticã weesome. Cũ musãrẽ wãcũtutuacã weegusami. Wãtĩrẽ cã'mota'agasami. ⁴ Õsã weeduti'quere musã queoro weerã wee'e. Tere Õ'acũ weetamuse me'rã añurõ weenu'cũrãsama, ni ãjõpeo'o. ⁵ Jesucristo musãrẽ Õ'acũ ma'imi nisere masĩcã weeato. Tojo nicã cũ wãcũtutua'caronøjõ musãrẽ wãcũtutuacã weeato.

Pablo "Da'rawapata'aya" nise ni'i

⁶ Yu'u acawererã, Jesucristo marĩ wiogu uaronøjõ musãrẽ dutirãti. Æpẽrã Jesucristore ãjõpeorã musã me'rã nĩrã nĩsĩjasama. Õsã topu duti'quere weesirututisama. Na me'rã ba'pati, ne ninemotĩcã'ña. ⁷ Musã masĩsa'a. Õsã topu nĩrã wee'quere i'acũrõwã'a. Topu nĩrã, tojo nibajaque'attiwu. ⁸ Ne ni'cũrẽ wapayetimirã, tojowaro ba'atiwu. A'tiro pe'e weewu. Musãrẽ caribosĩ'rĩtirã, ñamirĩ, umucori yóacãta da'rawu. ⁹ "Õsã bu'ese wapa ãsãrẽ ba'ase o'oya" nita basiomĩcã, ne weetiwu. Musãrẽ añuse queose o'osĩ'rĩrã, ãsã basu da'rawu. ¹⁰ Musã me'rã nĩrã, a'tiro dutiwu. "No'o da'rasĩ'rĩtigunøjõrẽ ne ba'ase ecaticã'ña", niwã. ¹¹ Õsã musã ye quetire a'tiro tu'owu. Ni'cãrẽrã musã wa'tero nĩrã nĩsĩsija niapãrã. Da'ratimirã, ãpẽrãrẽ ucjasijapãrã. ¹² Marĩ wiogu Jesucristo dutiro me'rã tojo weesetirãrẽ wererãti. Æpẽrãrẽ ucjaro marĩrõ na ba'atjere, narẽ ðu'sasenojõrẽ da'rawapata'ame'ricã'to.

¹³ Yu'u acawererã, musã pe'e caributiro marĩrõ añurõ weenu'cũcã'ña. ¹⁴ No'o ãsã a'ti pũrĩpu dutio'osere weetigunøjõrẽ "Cũ nimi", ni masĩña. Cũrẽ bopoyaro yu'ruato nĩrã ba'patiticã'ña. ¹⁵ Musã tojo ba'patitimirã, cãrẽ i'atu'tirã weronøjõ tu'oña'ticã'ña. Musã acaweregure weronøjõ pe'e añurõ weeato nĩrã wereme'ricã'ña.

Pablo añudutituo'que ni'i

¹⁶ Marĩ wiogu cũ basu marĩrẽ ejerisãjãse o'ogu a'tiro weeato. No'o de'ro mejẽcã wa'acã, musãrẽ ejerisãjãse o'onu'cũcã'to. Marĩ wiogu musã nipe'tirã me'rã niato.

¹⁷ Yu'u Pablo basu a'te añudutisema oja'a. Yu'u nipe'tise pūrīrē ojawaronojōta oja'a. Yu'u a'tiro dia'cū papera o'ógū oja'a. Tojo weerā musā “Cūta ojapī”, ni masīrāsa'a.

¹⁸ Marī wioḡu Jesucristo musā nipe'tirāre añurō weenu'cūcā'to.

Tocā'rōta oja'a.

Pablo

Pablo Timoteore ojamu'tăca pŭrŭ ni'i

A'ti pŭrŭ a'tiro weero ojanopă nise ni'i

Timoteo Listra wămetiri macăpu bajuacu niwŭ. Că pacu griego masă nŭgŭ, judio masă mejeta nicu niwŭ. Că paco pŭrică judio maso nico niwō. Că Pablora queti miaco'tegu nicu niwŭ.

Pablo Ēfesopu nŭgŭ, Timoteore a'ti pŭrŭre ojacu niwŭ. Timoteore că ějōpeosere wăcŭtutuacă weenemogŭ, Jesucristore ějōpeori curuacjără tiropure aŭurō nisetidutigu ojacu niwŭ.

A'tiro ojacu niwŭ. "Ō'acŭrē sērŭră, a'tiro weeroŭa'a", ni ojacu niwŭ. Tojo nică musărē su'ori nisetiacărē besesōrōră, ă'rănojōrē sōrōrōŭa'a nisere ojacu niwŭ. Wapewia numiarē co'tesere, tojo nică apeye ojanemocu niwŭ. Aŭurō wéeră bu'iri marŭră nisetisere ojacu niwŭ. Queoro bu'etirărē tu'omasŭdutisere ojacu niwŭ.

Pablo Timoteore oja'que ni'i

¹ Yu'u Pablo Jesucristo besecŭ'cu ni'i. Ō'acŭ marŭrē yu'ruogu nimi. Căta Jesucristo ye quetire weredutigu o'owŭ. Jesucristo marŭ wiogu quéră yu'ure o'owŭ. Cărēta marŭ yucueră wee'e.

² Timoteo, mu'urē oja'a. Mu'u Jesucristore ějōpeoyucă, yu'u macă waro weronjō ni'i. Ō'acŭ marŭ pacu, tojo nică Jesucristo marŭ wiogu mu'urē aŭurō weeato. Pajaŭa'to. Mu'urē ejerisăjăcă weeato.

Nisoosere că'mota'aduti'que ni'i

³ Yu'u Macedoniapu wa'ase dăporo mu'urē ti macă Ēfesopu tojadutiwŭ. No'o mejecă bu'erărē că'mota'adutigu tojaque'adutiwŭ. Ni'cărōacărē mejărōta nigŭti tja. ⁴ Tocjărărē wereturiama'asere, tojo nică na űecŭsumuarē wămepeonu'cŭsere "Wăcŭma'atică'űa", niűa. Masă tere wăcŭră, mejō waro a'metu'tima'asama. Marŭrē Ō'acŭ weeduti'quere aŭurō weecă weewe'e. Marŭ cŭrē ějōpeose me'ră pe'e Ō'acŭ weeduti'quere wee'e. Tojo weegu narē mejecă bu'esere că'mota'aya.

⁵ Musărē a'merŭ ma'ică űagu, tojo duti'i. űa'ase marŭră, bu'iri marŭră tu'oűa'ră, diacjă Ō'acŭrē ějōpeoră, queoro ma'irăsa'a. ⁶ ăpēră tere weetima. No'o űaro ucŭma'ama. ⁷ Ō'acŭ ye cjase cŭ duti'quere bu'esŭrŭmima. Tojo weemiră, na ucŭsere tu'omasŭtima. Masŭbutiară weronjō bu'ema.

⁸ Marŭ masŭi. Ō'acŭ Moiseru dutise cŭu'quere queoro masŭcăma, aŭu ni'i. Te a'tiro ni'i. Masă Ō'acŭrē yu'runu'căsere masŭdutigu cŭucu niwŭ. ⁹ Ō'acŭ tere cŭŭgŭ, queoro weerărē cŭtucitwi. Cărē yu'runu'cărărē, cŭ dutiro weetirărē cŭucu niwŭ. Tojo nică űa'abutiario weeri masărē, űa'arō weenu'cŭri masărē cŭucu niwŭ. Ō'acŭrē ějōpeotirărē, cŭ ye bu'ese cjasere űatirărē cŭucu niwŭ. Apeyere, no'o pacure, pacore wějēcō'arărē, nipe'tiră no'o wějēsebucărărē cŭucu niwŭ. ¹⁰ No'o ăpērărē a'metarăbajaque'atirărē, no'o űma se'сарo numia me'ră weewarōnojō weerănojōrē cŭucu niwŭ. Numia quérărē na weronjō weewarănojōrēta cŭucu niwŭ. Tojo nică masărē űe'e, ăpērăpure duaturiarărē cŭucu niwŭ. Nisoosebucărărē, tojo nică "Ō'acŭ me'ră diacjăta ni'i" nisoorănojōrē cŭucu niwŭ. Tojo nică nipe'tise aŭuse bu'esere că'mota'arănojōrē Ō'acŭ cŭ dutisere cŭucu niwŭ. ¹¹ A'te bu'ese, aŭubutiase Ō'acŭ yu'ruose queti nŭrōnojōta ni'i. Că aŭuyu'rugŭ yu'ure a'te quetire weredutiwŭ.

Pablo "Yu'u űa'agŭ nimică, Ō'acŭ yu'ure aŭurō weewŭ" ni'que ni'i

¹² Yu'u marŭ wiogu Jesucristore e'catise o'o'o. Că yu'ure aŭurō wăcŭgŭ, cŭ yarărē yu'ure weetamudutiwŭ. Tojo weedutigu, yu'ure tutuasere o'owŭ. ¹³ Todăporopu yu'u cŭrē űa'arō ucŭwŭ. Că yarărē űa'abutiario weewŭ. Titapure yu'u Jesucristore ějōpeotŭjăgŭ, yu'u weesere masŭiwŭ. Tojo weegu Ō'acŭ yu'ure pajaŭa'wŭ. ¹⁴ Marŭ wiogu yu'ure ma'ŭgŭ, aŭubutiario weewŭ. Că yu'ure Jesucristore aŭurō ějōpeocă weewŭ. ăpērărē ma'ică weewŭ.

¹⁵ A'te yu'u ucŭatje queoro waro ni'i. Nipe'tiră ějōpeoroua'a. A'tiro ni'i. Jesucristo űa'arō weerărē yu'ruosŭrŭgŭ a'ti nucŭcăpure a'ticu niwŭ. Yu'uta nipe'tiră yu'ruoro űa'arō weeyu'runu'că'cu ni'i. ¹⁶ Tojo nimică, Ō'acŭ yu'ure pajaŭa'wŭ. Că tojo weese me'ră Jesucristo űa'arō weerărē pajaŭa'sere yu'ure ŭ'omŭ'tăwŭ. Că masărē pajaŭa'se ne pe'tisome. Yu'ure, űa'arō weeyu'runu'că'care pajaŭa'caronjōta nipe'tiră cŭrē

ējōpeorārē pajaña'gūsami. Narē cū me'rā catinu'cūcā weegusami. ¹⁷Tojo weerā Ō'acūrē “Añuyu'ruami”, ninu'cūrā. Cū wioḡu ninu'cūḡū nimi. Ne wērīsome. Ō'acū ni'cūta nimi. Cū bajutigū, masiyu'ruḡu nimi. Tojota nimi.

¹⁸⁻¹⁹ Timoteo, mu'u yu'u macā weronojō ni'i. Yu'u mu'urē weeduti'quere weeya. Toduporo marī acawererā mu'urē Ō'acū wereduti'quere werepā. Na were'caronojōta weeya. Tere weégu, tutuoro me'rā du'ucūurō marīrō añurō weesere weenu'cūcā'ña. Tojo nicā queoro ējōpeorā, bu'iri marīgū tu'oña'ña. Āpērā Jesucristore ējōpeorā queoro weemasimirā, weeticārā niwā. Tere weetirā, Jesucristore ējōpeodu'ucārā niwā. ²⁰A'te tojo wa'awu Himeneorē, tojo nicā Alejandrorē. Tojo weegu ā'rā puarārē Ō'acūrē ña'arō ucūnemotica'to nīgū Jesucristore ējōpeorā me'rā ninemodutitiwū. Narē wātīa wioḡu de'ro weesī'rīrō weeato nīgū tojo weewu.

2

“Ō'acūrē sērīrā, a'tiro weeroua'a” ni'que ni'i

¹ Ne waro Jesucristore ējōpeorā a'tiro weecā ua'a. Nipe'tirārē sērībosarā. Ō'acū narē weetamuato nīrā sērībosato. Ō'acūrē sērīrā, “Añu'u”, niato. ² Wiorārē, nipe'tirā dutiri masārē sērībosato. Marī tojo weerā a'mequēse marīrō nīrāsa'a. Nipe'tise Ō'acū dutisere queoro weemasirāsa'a. Masā me'rā queoro nisetirāsa'a. ³ Marī āpērārē sērībosarā, añurō weerā wee'e. Ō'acū marīrē yu'ruoḡu tojo weecā tu'sasami. ⁴ Ō'acū nipe'tirārē cū tiroḡu wa'acā uasami. Nipe'tirārē cū ye, diacjū cjasere masīcā uasami. ⁵ Ō'acū ni'cūta nimi. Tojo nicā Jesucristo ni'cūta tja masārē Ō'acū me'rā apobosari masū nimi. Cū masū weronojō uputigu nicu niwī. ⁶ Jesucristo nipe'tirā masārē yu'ruoḡu wērībosacu niwī. Marī ña'arō wee'que wapare wapyegu tojo weecu niwī. A'te quetire “Tojo wa'arosa'a” nīcatero ejacā, werebajurēno'caro niwā. ⁷ Cū ye quetire weredutigu Cristo yu'ure sōrōwī. Cū besecū'cu niato nīgū judío masā nītirārē cū ye, diacjū cjasere bu'edutigu sōrōwī. Diacjūta ni'i. Nisoogu mejēta wee'e.

⁸ Tojo weegu nipe'tirocārā umuarē a'tiro weecā ua'a. Na nerēwuaropu Ō'acūrē sērīcā ua'a. Nūmorō sērīrā, ña'arō weese moorā sērīrōua'a. Uase, a'metu'tise moorā sērīrōua'a. ⁹ Numia quē'rā a'tiro weecā ua'a. Na su'tire añurō ī'atu'saroputa sāñato. Ejatuario weeme'ricā'to. Na upure āpērā “Añurā nima” nidutirā peje ma'masu'ayu'ruotica'to. ¹⁰ A'tiro pe'e weeato. Añurō bajusī'rīrā, Ō'acūrē ējōpeorā numia weewuaseenojōrē weeato. Bajuyoropure añurō weese me'rā “Añurā nima”, nino'ato. Āpērārē weetamu, añurō weeato. ¹¹ Jesucristore ējōpeorā nerē, na bu'eri curare numia di'tamarīrō tu'oato. Ūrūsāma'a, ye'suticā'to. ¹² Ne numiarē masā decopu werenu'cūcā uawe'e. Tojo nicā umuarē ne dutitica'to. Tojo weronojō o'orā, na numia di'tamarīato. ¹³ A'tiro ni'i. Ō'acū Adārē weemu'tācu niwī. Cū be'ro Evare weecu niwī. ¹⁴ Apeye quē'rārē, Adā wātī nisoono'mu'tācu mejēta nimi. Numio pe'e nisoono'mu'tāco niwō. Tojo weeno'co niyugo, Ō'acū duti'quere yu'runu'cāco niwō. ¹⁵ Tojo nimicā, Ō'acū numiarē yu'ruoḡusami. Na pō'rāticā, narē añurō yu'ruwetīcā weegusami. Na cūrē ējōpeocā, masārē ma'icā, tojo weegusami. Na queoro wācūyu, weeseticā, Ō'acū cū uaro weenu'cūcā, yu'ruwetīcā weegusami.

3

Jesucristore ējōpeori curuacjārā su'ori nīrārē sōrōse ni'i

¹ Masā a'tiro ucūwūase diacjūta ni'i: “No'o Jesucristore ējōpeori curuacjārā su'ori nīgū, su'ori wejepeogu sājāsī'rīgūnojō añuse da'rasere weesī'rīgū weemi.” ² Tojo weesī'rīgūnojō a'tiro nīrōua'a. Cūta “Ña'arō weemi” nino'ña marīgū nīrōua'a. Ni'cōta numotigu nīrōua'a. Cū wiopesase me'rā weesetigunojō nīrōua'a. Añurō wācūyu weesetigunojō nīrōua'a. Āpērā wiopesase me'rā ī'ano'gūnojō nīrōua'a. Sijari masā cū ya wi'ipu wa'acā, añurō pōtērīgūnojō nīrōua'a. Āpērārē añurō bu'eme'rīgūnojō nīrōua'a. ³ Tojo nicā que'agu, cumucabacu niticārōua'a. Tojo weronojō o'ogu, tu'tiro marīrō masārē queoro weegunojō nīrōua'a. A'mequēsere uatigu, niyerure uaripejatigunojō nīrōua'a. ⁴ Cū, cū ya wi'icjārārē añurō dutimasīgū nīrōua'a. Cū pō'rārē añurō wiopesase me'rā yu'time'ricā weegū nīrōua'a. ⁵ Cū, cū ya wi'icjārārē dutimasītigu, Ō'acūrē ējōpeori curuacjārā pe'ere totā nemorō co'tetibosami. ⁶ Jesucristore ne waropu ējōpeomajātī'care su'ori wejepeogu sōrōña. Apetero weegu ni'cū ējōpeoca be'roacā sōrōno'ca pe'e “Yu'u āpērā yu'ruoro añuyu'runu'cā'a”, nibosami. Cū tojo nīgū, wātī weronojō wācūbosami. Tojo weegu Ō'acū wātīrē bu'iri da're'caro weronojō cūrē

weebosami. ⁷ Apeye quē'rārē a'tiro nino'gūrē beseya. Jesucristore ējōpeotirā “Cāta añurō weemi” nino'gū'niato. Tojo weeticāma, āpērā cūrē ña'arō wācūbosama. Cū ñaro wēégū, bopoyagu wātī ñaro weebosami.

“Weetamuco'terā a'tiro nisetiroua'a” nise ni'i

⁸ Jesucristore ējōpeori curuacjārā, Ō'acū ye queti wererārē weetamuco'terā quē'rā na wiorā weronojō nirōua'a. Āpērā ējōpeono'rānojō nirōua'a. Na ucūsere queoro weerānojō nirōua'a. Que'arā, ña'arō weese me'rā niyeru wapata'asī'rīrānojō niticā'rōua'a. ⁹ Marī ējōpeose Jesucristo ye queti Ō'acū ī'o'quere ējōpeonu'cūrā nirōua'a. Na bu'iri moorā tu'oña'rā nirōua'a. ¹⁰ Narē sōrōati dūporo na weesetisere añurō masīrōua'a. Na añurō weeseticā, bu'iri marīcā ī'arā, sōrōrōua'a. ¹¹ Numia quē'rā mejārōta āpērārē ējōpeono'rānojō nirōua'a. Ucjasepijarā niticā'rōua'a. Nucū'ase me'rā weesetirā nirōua'a. Tojo nicā queoro weenu'cūrā nirōua'a. ¹² Ūmu weetamuco'tegu ni'cōta ñumotiroua'a. Cū pō'rārē, cū ya wī'icjārārē añurō dutimasīrōua'a. ¹³ Na weetamuco'tesere añurō weecā, narē masā “Añurō weema”, nirāsama. Tojo nicā Jesucristore na ējōpeosere uiro marīrō añurō werenemorāsama.

Marī ējōpeose cjase ni'i

¹⁴⁻¹⁵ “Maata mu'u tiroua wa'aguti”, ni wācū'u. Tojo wācūmigū, apetero weegu maata wa'atibosa'a. Tojo weegu mu'urē Ō'acū pō'rā a'tiro nisetiroua'a nisere o jaguti. Ō'acū catinu'cūgū nimi. Cū pō'rā Jesucristore ējōpeori curuacjārā nima. Nāta Ō'acū ye queti diacjū cjasere masārē masīcā weema. ¹⁶ Diacjūta ni'i. Marī ējōpeose todūporo masā masīti'que ni'i. Mejō nise niwe'e. Añuse waro ni'i. A'tiro ni'i:

Ō'acū macū masū weronojō uputiga a'ti nucūcāpūre bajuacu niwī.

Espīritu Santu cūrē “Añugū waro nimi”, ni werebajurēcū niwī.

Ō'acūrē wereco'terā u'musepu nirā cūrē ī'acārā niwā.

Cū ye queti a'ti nucūcāpūre werese'sano'o.

A'ti nucūcāpūre masā cūrē ējōpeoma.

Be'ro Ō'acū u'musepu cūrē miacu niwī.

4

“Diacjū cjasere ējōpeotirā a'tiro weesama” nise ni'i

¹ Espīritu Santu bajuyoroua a'tiro nicū niwī: “A'ti ūmūco pe'tiati dūporo āpērā Jesucristore ējōpeomi'cārā ējōpeodu'urāsama. Wātīa nisoose me'rā bu'esere wererārē siruturāsama. Tojo nicā wātīa bu'esere siruturāsama.” ² Weeta'sari masā nisoose me'rā bu'ecā, tu'orāsama. Weeta'sari masā te nisoosere masīmirā, ne bu'iritirā tu'oña'tima. ³ Na a'tiro weesama. Masārē ñumotisī'rīcā, cā'mota'asama. Tojo nicā ni'cārē ba'asere ba'adutitisama. Ō'acū pe'e a'te ba'asere weecu niwī. Jesucristore ējōpeorārē diacjū cjase masīrārē ba'adutigu tojo weecu niwī. Tere ba'arā, cūrē e'catise o'odutigu tojo weecu niwī. ⁴ Nipe'tise Ō'acū wee'que añuse ni'i. Marī ne yabiticā'rōua'a. A'tiro pe'e weeroua'a. Cūrē e'catise o'orā, ba'aroua'a. ⁵ A'tiro ni'i. Ō'acū tere “Añu ni'i”, nitojacū niwī. Tojo weerā marī cūrē e'catise o'ocā, cū te ba'asere añuse wa'acā weemi.

Pablo Timoteore weedutise ni'i

⁶ Mu'u Ō'acū ye cjasere marī acawererārē bu'eya. Tere bu'égū, Jesucristore añurō da'raco'tegu nigūsa'a. Siape me'rā mu'u Ō'acū ye cjasere bu'égū, nemorō ējōpeogusa'a. Mu'u añuse bu'esere sirutuse me'rā nemorō wācūtutuagu nigūsa'a. ⁷ A'ti turi cjase werema'asere tu'oticā'ña. Nemorō Ō'acū ñaro weenu'cūcā'ña. ⁸ A'tiro ni'i. Marī da'rarā, nemorō tutuarā wa'asa'a. Te añu ni'i. Marī Ō'acū ñaro weecā, totā nemorō añusa'a. A'ti ūmūcopūre, be'ro u'musepūre marīrē añurō wa'arosa'a. ⁹ A'te diacjūta ni'i. Nipe'tirā a'tere ējōpeoroua'a. ¹⁰ Tojo weerā marī Jesucristo ye cjasere wererā, pi'eti, uputu da'ra'a. Ō'acū marīrē añurō weeatjere wācū, e'catiyutojarā, tojo wee'e. Cū catinu'cūgū nipe'tirārē yu'ruogu nimi. Cūrē ējōpeorā se'sarore yu'ruogusami. ¹¹ A'tere āpērārē dutiya. Narē tere bu'eya.

¹² Mu'u ma'mū nise ye bu'iri āpērā mu'u ucūsere ējōpeotibosama. Tojo weesere cā'mota'aya. A'tiro pe'e weeya. Jesucristore ējōpeorārē añuse queose ī'oña. Mu'u ucūwñase, mu'u weesetise me'rā ī'oña. Tojo nicā āpērārē ma'ise, mu'u Jesucristore ējōpeose me'rā ī'oña. Apeye quē'rārē añugū mu'u nise me'rā ī'oña. ¹³ Yu'u topū etase dūporo nerērā, Ō'acū ye quetire bu'eī'onu'cūcā'ña. Marī acawererārē wācūtutuadutigu tojo weeya. Narē añurō bu'eya. ¹⁴ Ō'acū mu'urē weemasise o'o'quere

weenu'cūcā'ña. Sō'onicatorero Jesucristore ějōpeori curuacjārā sū'ori nīrā mū'urē ñapeocaterore te weemasīsero Ō'acū o'owī.

¹⁵ Ō'acū o'o'quere wācūnurū, añurō weenu'cūcā'ña. Tojo weecā, nipe'tīrā mū'u añurō weewā'cāsere ī'arāsama. ¹⁶ Apeye nigūti. Mū'u bu'esere, tojo nicā mū'u weesetisere añurō wācūña. Nipe'tisere queoro weenu'cūcā'ña. A'tere wéégu, mū'u basu yū'rūwetigu weegusa'a. Tojo nicā mū'u weresere tū'orā quē'rā yū'rūwetīrāsama.

5

Jesucristore ějōpeorārē "A'tiro weeya" nise ni'i

¹ Timoteo, mū'urē dutiguti. Būcurā ūmuarē tu'titicā'ña. Mū'u, mū'u pacusūmuarē ucūgū weronojō narē wereya. Ma'mapjia quē'rārē mū'u acabijirārē ucūgū weronojō weeya. ² Būcurā numiarē mū'u pacosānumiarē ucūgū weronojō narē wereme'ricā'ña. Nu'miarē mū'u acabijirārē weronojō ña'arō wācūrō marīrō wereya.

³ Wapewia numia weetamuno'ña marīrārē weetamuña. ⁴ Wapewio pō'rāticāma o pārāmerāticāma, core na weetamuato. Ne waro na ya wi'icjārā me'rā añurō weewā'cōrōua'a. Tojo weerā pō'rā, pārāmerā, na pacusūmua, na ñecūsūmua ma'i'que wapa ma'i a'merā weesama. Tojo weese añuse ni'i. Ō'acū tere tū'sasami. ⁵ Apego wapewio waro ni'cō nigō pūrīcā Ō'acū weetamatjere yucuesamo. Ūmūcorinūcū, ñamirīnūcū tojo sērīnu'cūsamo. ⁶ Apego wapewio pe'e co ūsere weema'acā'samo. Co pecame'epū wa'acjo weronojō nitojasamo. ⁷ A'te quē'rārē weedutiya. Tojo weeduticā, "Na bu'iri marīrā nima", nino'rāsama. ⁸ A'tiro ni'i. Ni'cū cū acawererārē añurō weetigu, marī ějōpeosere yabigu weronojō nisami. Cū ya wi'icjārā warore añurō weetigu pe'e, totā nemorō ña'arō weesami. Jesucristore ějōpeotigu nemorō ña'agū nisami.

⁹ Wapewia numiarē weetamurātīrā na wāmerē ni'cā pūrīpu ojaō'oña. A'tiro nīrā numianojōrē ojaya: Būcuo waro sesenta cū'marī cuogore, ni'cūrēta marāputi'core ojaya. ¹⁰ "Co añurō weemo" nino'gōnojōrē ojaya. Co pō'rārē añurō masō'conojo'rē masā co ya wi'ipū ejacā añurō ñe'egōnojōrē ojaya. Tojo nicā mejō nisere da'rago āpērā Jesucristore ějōpeorārē weetamugōnojōrē ojaō'oña. Pī'etirārē weetamugōnojōrē ojaya. No'o añuse apeyenojō weegore ojaya.

¹¹ Āpērā wapewia numia nu'miacure nisama. Nanojōrē na wāmerē ojaticā'ña. Apetero na ūmua me'rā nisī'rīrā, apaturi marāputibosama tja. Jesucristo pe'ere wācūdu'u, marāputise pe'ere wācūyu'rūnū'cābosama. ¹² Na "Jesucristo ye dia'cūrē weerāti" nī'quere weetīrā, bu'iritīrā nibosama. ¹³ Apeye quē'rārē wi'serīpu dia'cū sījarā, nijīsījarā dojobosama. Te dia'cūrē weetibosama. Ūcjasebūcurā dojobosama. Nipe'tise de'ro wa'asere ucjarā, na ye nitisere ucūwūano'ña marīserē ucjabosama. ¹⁴ Tojo weegu wapewia numia nu'miacure nīrārē marāputicā ūa'a. Na pō'rātiato. Wī'serire co'teato. Na tojo weecā, marīrē ī'atu'tigu "Na ña'arō weema", nīmasītisami. ¹⁵ A'tiro ni'i. Āpērā wapewia numia Jesucristore ějōpeomīrā, cūrē ějōpeodu'uma. Wātīa wiogure siruturā, tojo weema.

¹⁶ Jesucristore ějōpeogu o ějōpeogo na acawerego wapewiore cuobosama. Core cuorā na weetamuato. Jesucristore ějōpeori curuacjārārē co'teduticā'to. Tojo weecā, āpērā wapewia numia co'teno'ña marīrā pe'ere co'temasīrāsama.

¹⁷ Jesucristore ějōpeori curuacjārārē sū'ori wejepeorārē, añurō weerārē a'tiro nīrōua'a. "Na añubutiario dutiaca", nīrōua'a. Totā masārē were bu'erā pe'ere nemorō nīrōua'a. ¹⁸ Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu nīrōnojo'ta a'tiro ni'i: "Wecu trigore ārūagū, tuumajāmisūtūasami. Cū ba'asī'rīgū, ba'ato. A'tiro weeticā'to. Trigore ba'ari nīrā, cū ūseropū tuusāarī be'tore tuusāaticā'to." Aperopure a'tiro ojano'wū: "Da'rari masū cū da'rase wapa wapata'aba'amasīmi," ni ojano'wū. Tojo weerā sū'ori nīrārē weetamurōua'a.

¹⁹ Apetero ni'cū mū'ūpure a'tiro nibosami: "Ūsārē sū'ori wejepeogu ña'arō weeamī", ni weresābosami. Cū tojo nicā, tū'oticā'ña. Puarā o'itīarā ī'a'cārā weresācāpū, tū'oya. ²⁰ Ña'arō weenu'cūrārē nipe'tīrā ī'orōpū tu'tiya. Tojo weecā, āpērā uīrā, ña'arō weesome. ²¹ Ō'acū ī'orōpūre, Jesucristo marī wiogu ī'orōpūre mū'urē a'tiro nigūti. Tojo nicā Ō'acūrē wereco'terā cū bese'cārā ī'orōpū quē'rārē mū'urē nigūti: Sū'ori wejepeorārē ni'cārōnojō weeya. Mū'u tū'sarānojō dia'cūrē añurō weeticā'ña. Nipe'tīrārē queoro weeya. ²² Ī'abocurequejo, sū'ori wejepeogure sōrōticā'ña. Mū'u ña'arō weerārē besegu, na ña'arō weesere bu'ipejatamubosa'a. Nipe'tise ña'arō weesere cā'mota'aya.

²³ Mū'u paapu dutitise ye bu'iri aco dia'cū sī'rīticā'ña. Cā'rōacā vino quē'rārē sī'rīña.

²⁴ Ni'cārērārē na ña'arō weesere beseatji dūporo maata na ña'arō weesere masīno'toja'a. Āpērā pe'ere na ña'arō weese be'ropu bajuarosa'a. ²⁵ Mejārōta tja añurō weese quē'rā maata masīno'o. Apeye pe'e añurō weese maata bajutise be'ropu bajuarosa'a.

6

¹ Jesucristore ējōpeorā da'racoteri masā na wiorārē wiopesase me'rā ī'arōua'a. Na tojo weecā, Ō'acūrē, tojo nicā marī bu'esere āpērā ña'arō ucūsoma. ² Na wiorā Jesucristore ējōpeorā nicā, a'tiro weeticā'to. Na ējōpeorā nise bu'iri narē wiopesase marīrō ī'aticā'to. A'tiro pe'e weeato. Nemorō añurō weeato. Na wiorā Jesucristore ējōpeorā nima. Tojo weerā na acawererā na mairārē weronojō añurō weeato. A'tere were, bu'eya narē.

Marī ējōpeosere queoro weedutise ni'i

³ No'o mejēcā bu'eganojō a'tiro nisami. Marī wiogu Jesucristo ye bu'esere "Tojo niwe'e", nisami. Tojo nicā marī ējōpeose quē'rārē "Tojo niwe'e", nisami. ⁴ Tojo nigú masītimigū, "Āpērā yu'ruoro masīyu'runu'cā'a", nisami. Cū tojo nigú tu'omasitigu nimi. Cū na ucūsenucūrē "Tojo niwe'e", nimujāsami. Te me'rā a'merī uose, a'metu'tise, yabise, a'merī ējōpeotise wā'cā'a. ⁵ Tojo nicā āpērā mejō warota a'metu'tise wā'cā'a. Ña'arō wācūrā, tojo weesama. Diacjā cjasere ne masīsama. Tojo weerā me'rā a'mesu'aticā'ña. Na "Ō'acūrē ējōpeose me'rā wapata'arāsa'a", ni wācūsama. ⁶ Tojota ni'i, nirō. Diacjūta marī Ō'acūrē ējōpeose me'rā peje apeyenojō cuorā weronojō ni'i. Marī cuoro ejatuaro e'caticāma, tojota ni'i. ⁷ A'tiro ni'i. Marī a'ti turipare bajuarā, ne apeyenojō me'rā bajuatiwu. Wērīrāpu quē'rā ne apeyenojō miasome. ⁸ Marī su'ti, ba'ase cuose me'rā e'catiroua'a. ⁹ Āpērā pe'e peje cuosi'rīrā űaripejarā no'o űaro weema'asama. Siape me'rā nemorō űaripejadojasama. Te me'rā na dojo, bu'iri da'reno'rāsama. Pecame'epu wa'arāsama. ¹⁰ A'tiro ni'i. Niyeru űaripejase me'rā nipe'tise ña'ase da'pocā'ti'i. Āpērā Jesucristore ējōpeomi'cārā a'te űaripejase me'rā na ējōpeomi'quere du'ucā'sama. Tojo weerā ni'cārōacārē na catiri űmūcore peje bujawetise bocama.

Pablo Timoteore "Queoro weeya" nise ni'i

¹¹ Timoteo, mū'u pūrīcā Ō'acū yagu űaripejasere ne weema'aticā'ña. A'tiro pe'e weeya. Añurō weenu'cūcā'ña. Ō'acūrē sirutuya. Cūrē ējōpeoya. Nipe'tirārē ma'ña. Mejēcā wa'acā, wācūtutuaya. Tu'tiro marīrō āpērārē añurō weeya. ¹² Mū'u tutuaro pōtēorō wācūtutua, ējōpeonu'cūcā'ña. Catise űmūsepu mū'u Ō'acū me'rā ninu'cūatjere wācūnu'cūcā'ña. Ō'acū catise pe'titiserē o'osi'rīgū mū'urē besecu niwī. Tojo weegu tere wācūyu'runu'cācā, mū'urē o'ogusami. Mū'u pājārā tu'oropu Jesucristore ējōpeosere queoro werewa. ¹³⁻¹⁴ Ō'acū nipe'tirārē catise o'ogu nimi. Cū ī'orōpu, tojo nicā Jesucristo ī'orōpu quē'rārē mū'urē weeduti'i. Jesucristomaricā cū catiri űmūcore ma'itigu, a'tiro weecu niwī. Poncio Pilatore cū nisetiserē añurō werecu niwī. Mū'u quē'rā yu'u dutise nipe'tiserē dūcayuro marīrō queoro wereya. "Cū queoro weetimi", nino'ticā'ña. Marī wiogu Jesucristo a'tiri curapu tojo weedu'uya. ¹⁵ Ō'acū "Tojo weegati" nicatero ejacā, nipe'tise cū ni'quere queoro tu'ajanu'cōgāsami. Ō'acū ni'cūta añuyu'ragu, tutuayu'ragu nimi. Nipe'tirā wiorā wiogu nimi. ¹⁶ Cū ni'cūta catinu'cūmi. Cū pūrō asisteropu nimi. Ne ni'cū masū cū basu Ō'acū nirōpu wa'amasitimi. Ne ni'cū cūrē ī'aticu niwī. Ī'ata basiowe'e. Ō'acū ni'cārēta añurō ucūyu'runu'cārōua'a. "Cū wiogu ninu'cūato", nirōua'a. Tojota niato.

¹⁷ No'o peje cuorānojōrē a'tiro weedutiya. Na "Āpērā yu'ruoro niyu'runu'cā'a", niticā'to. Na cuose me'rā "Añurō wa'arosa'a", ni e'catiuyticā'to. Te queoro niwe'e. Pe'tidija wa'arosa'a. Tojo weronojō o'orā, Ō'acū pe'ere e'catise me'rā yucueato. Cū catinu'cūgū marīrē e'caticā űagu, nipe'tise marī cuosere o'omi. ¹⁸ Peje cuorārē añusere weedutiya. Āpērārē añurō weeato. Na cuosere o'oato. ¹⁹ Na tojo wéerā, ape űmūcopure peje cuorā weronojō niyutojarāsama. Na catinu'cūatjere bocarāsama.

Pablo Timoteore "Tojo weeya", nituo'que ni'i

²⁰ Timoteo, Ō'acū mū'urē weredutigū cūu'quere añurō weeya. A'ti nucūcā cjase ucūse mejō nisere tu'oticā'ña. Tojo nicā mejēcā no'o űaro ucūma'ase quē'rārē tu'oticā'ña. Āpērā "Masīrā waro ni'i" nirā peje mejēcā wācūse cuoma. Ūputu na űaro ucūma'asama.

Na masīse nīsoo ucūma'ase nī'i. Tojo weegu narē tu'otīcā'ña. ²¹ Ni'cārērā a'tere weesiruturā, Jesucristore ējōpeomi'quere du'ucā'cārā niwā.

Ō'acū mū'urē añurō weeato.

Tocā'rōta oja'a.

Pablo

Pablo Timoteore ape pūrī ojanemo'que ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojanopā nise ni'i

Pablo Timoteore Romapu bu'iri da'reri wi'ipu nīgā, ojacu niwī. Cū Timoteore ojamu'tāca pūrīrē a'tiro ojacu niwī: “Yu'u bu'iri da'reri wi'ipu nise wapa nipe'tiropu Jesucristo ye queti se'saro wee'e”, ni ojacu niwī. A'ti pūrīma ti pūrī weronojō ojaticu niwī. Asia di'tacjārā cūrē bu'iri da'reri wi'ipu nicā, bopoyasācārā niwā. Tojo weegu nipe'tirā cō'awā'cāno'caro weronojō tū'oña'cu niwī. Luca, tojo nicā Onesíforo ya wi'icjārā dia'cū cūrē wācūtutuacā wéerā, bu'iri da'reri wi'ipu nīgūrē bopoyasāticārā niwā. Pablo “Ni'cūta nisa'a” ni tū'oña'gū, cū me'rācjarā waro Timoteore, Marcote cū tiropu piijocu niwī. Troapu cū cūu'que paperare, cū yaro asibusurore miitidutigunojōta piijocu niwī. Cū “Maata wērīgūsa'a”, ni wācūcu niwī. A'ti pūrī cū ojatōca pūrī ni'i.

Pablo Timoteore oja'que ni'i

¹ Yu'u Pablo Jesucristo besečū'cu ni'i. Cū yu'ure Ō'acū uaronojōta cū ye quetire weredutiga o'owī. A'te queti a'tiro ni'i. Ō'acū “Jesucristore ējōpeorārē catinu'cūcā weeguti”, nicu niwī. Cū nī'caronojōta yu'ure tere weredutigu o'owī.

² Timoteo, mu'urē yu'u maigārē oja'a. Mu'u Jesucristo ye quetire yu'u wercā, añurō ējōpeowu. Tojo weegu mu'u yu'u macū weronojō ni'i. Ō'acū marī pacu, tojo nicā Jesucristo marī wioqu mu'urē añurō weeato. Pajaña'to. Mu'urē ejerisājācā weeato.

“Jesucristore ējōpeorā āpērārē a'tiro weerou'a” nise ni'i

³ Yu'u Ō'acūrē sērīsetirinucū mu'urē wācū'u. Mu'urē wācūgū, űamipū, űmucopū Ō'acūrē e'catise o'o'o. Cūrē yu'u űecūsūmua ējōpeoseti'caronojōta ējōpeo'o. Yu'u bu'iri moogū tū'oña'gū, cūrē ējōpeo'o. ⁴ Timoteo, mu'urē pūrō wācū'u. Yu'u mu'u tiropu nī'cu wijacā, mu'u uti'quere wācūnu'cūcā'a. Mu'urē pūrō ī'asī'risa'a. Mu'urē ī'agū, e'catiguti nīgū, tojo wācū'u. ⁵ Mu'u Jesucristore queoro ējōpeosere yu'u wācū'u. Mu'u ni'cārōacā ējōpeosere mu'u űecō Loida, tojo nicā mu'u paco Eunice ējōpeomu'tāwā. Mu'u quē'rā tereta ējōpeosirutugu wee'e.

⁶ Tojo weegu mu'u a'tiro weecā űa'a. Ō'acū mu'urē weeduti'quere tutuaro me'rā weenu'cūcā'ña. Todaporo yu'u mu'urē űapeocā, Ō'acū mu'urē añuse masīsere o'owī. Tere nemorō añurō weenu'cūcā'ña. ⁷ Ō'acū marīrē Espiritu Santure o'owī. Cūrē o'ogu, uidutigu mejēta o'owī. Tojo o'ogu, tutuase o'ogure, ma'ise o'ogure, queoro wācūse o'ogure o'owī. ⁸ Tojo weegu marī wioqu ye quetire weregu, bopoyaticā'ña. Yu'u quē'rārē Jesucristo ye queti bu'ese wapa, bu'iri da'reri wi'ipu yu'u dujicā, bopoyasāticā'ña. A'tiro pe'e weeya. Jesucristo ye quetire wereya. Tojo werese bu'iri mu'u quē'rā űarō yu'rugusa'a. Tojo wa'acā ī'agū, “Añurōsa'a”, niña. Ō'acū mu'urē tutuaro o'oro pōtēorō tojo weeya. ⁹ Ō'acū marīrē pecame'epu wa'abo'cārārē yu'ruweticā weewī. Cū añurō weecā űagu, cū űaro weedutigu marīrē beseču niwī. Marī añuse weesetisere ī'agū mejēta beseču niwī. Cū pe'e marīrē añurō weesī'rigū beseču niwī. A'tiro ni'i. Ō'acū marīrē ma'īgū, Jesucristo marīrē yu'ruoatjere wācūcu niwī. Tere a'ti turi weese daporo wācūtojacu niwī. ¹⁰ A'tocateroma marīrē yu'ruogu, Jesucristo a'tise me'rā cū ma'isere ī'owī. Marī pecame'epu wa'abo'cārārē yu'ruweticā weewī. Tojo nicā a'tiro masīcā weewī. Marī cū yu'ruose quetire tū'o ējōpeorā, catinu'cūrāsā'a nisere masīcā weewī.

¹¹ Ō'acū te quetire yu'ure weredutiwī. Judío masā nitirārē bu'edutigu yu'ure besečūwī. ¹² Te quetire werese bu'iri yu'u pūrō pi'eti'i. Tojo pi'etimigū, bopoyawe'e. Yu'u Jesucristore masī'i. “Cū nī'quere queorota weegusami”, ni'i. Cū tutuagu nimi. Yu'ure te queti wereturiase cūu'quere añurō co'teyapada'reogusami. “Téé apaturi a'tigupu, co'tenu'cūgūsami”, ni'i. Tojo weegu yu'u ne bopoyawe'e.

¹³ Yu'u mu'urē bu'e'quere queoro bu'ewā'cāña. Añurō ējōpeosetiya. A'merī ma'īña. Marī Jesucristo me'rā nīrā, tojo weemasī'i. ¹⁴ Espiritu Santu marīpūre nimi. Cū weetamuse me'rā Ō'acū mu'urē weredutigu cūu'quere añurō bu'eya.

¹⁵ Mu'u masītoja'a. Nipe'tirā Jesucristore ējōpeorā, Asiācjarā yu'ure cō'awijape'tia wa'awā. Na wa'tero nī'cārā quē'rā Figelo, tojo nicā Hermógenes mejārōta weewā. ¹⁶ Onesíforo pūrīcā tojo weetiwī. Ō'acū cūrē, cū ya wi'icjārārē pajaña'gūsami. Pejetiri Onesíforo yu'ure wācūtutuacā weewī. Apeye quē'rārē yu'u bu'iri da'reri wi'ipu nimicā, yu'ure bopoyasātiwī. ¹⁷ A'tiro pe'e weewī. Cū Romapu ejagu, yu'ure űputu a'macu niwī. Téé bocagupu, a'madu'uwī. ¹⁸ Marī wioqu masārē besatji numu Onesíforore pajaña'to. Cū marīrē Ēfesopu weetamu'quere mu'u añurō masīsa'a.

2

Pablo Timoteore queoro weeditise ni'i

¹ Timoteo, mu'u yu'u macã weronojõ nigürẽ a'tiro nigüti. Jesucristo mu'urẽ añurõ weemi. Tojo weegu cã weetamuse me'rã cürẽ ñjõpeonu'cücã'ña. ² Yu'u pãjãrã masã tu'oropu bu'e'quere wereturiaya. "Á'rãta yu'u bu'esere ãpërãrẽ queoro wereturiatu'sama" ni, mu'u ñ'arãnojõrẽ wereya.

³ Mu'u Jesucristo ye quetire werese bu'iri mu'urẽ ña'arõ wa'arosa'a. Ñsãrẽ wa'a'caro weronojõ wa'arosa'a. Mu'urẽ tojo wa'acã, wãcütutuaya. Surara weronojõ weeya. Cürẽ mejẽcã wa'acã, wãcütutuasami. ⁴ Surara cã wioгу dutise dia'cürẽ weesami. Surara nitigu weronojõ weetisami. Tojo weegu mu'u cã weronojõ weeya. Jesucristo ye dia'cürẽ weeya. ⁵ Apĩ quẽ'rã omari masã cã wiorã dutisenojõrẽ queoro weetigu, wapata'atisami. Na cürẽ o'obo'quere o'otisama. Tojo weegu añuse bocasi'rigü, Jesucristo duti'quere queoro weeya. ⁶ Ni'cã wesepu añurõ da'ragunojõ ti wese cjase ducastise me'rã dua wapata'amasisami. Mu'u te weronojõ Õ'acã ye cjasere añurõ bu'egu, te wapa mu'u quẽ'rã wapata'amasã'i. ⁷ Yu'u weresere wãcünurãña. Mu'u tojo weecã, marĩ wioгу nipe'tisere mu'urẽ masãcã weegusami.

⁸ Jesucristore wãcũña. Cã wẽr'cu nimigã, masãcu niwĩ. Cũta daporocjã wioгу Davi pãrãmi nituriagu nimi. Yu'u Jesucristo ye añuse quetire weregu, tereta werewu. ⁹ A'te queti werese bu'iri yu'u pi'etisa'a. Yu'u ña'arõ weegã weronojõ bu'iri da'rieri wi'ipu ni'i. Õ'acã ye queti püricã nipe'tiropu nibi'atoja'a. Yu'ure bu'iri da'rieri wi'ipu bi'adupo'que weronojõ niwe'e. ¹⁰ Tojo weegu yu'u pi'etimigã, wãcütutua'a. Õ'acã bese'cãrãrẽ añurõ wa'ato nigü tojo wee'e. Na quẽ'rã marĩ weronojõ Jesucristore ñjõpeorã, yu'ruono'rãsama. Añubutiasere bocarãsama. Catinu'cücã'rãsama. Tojo weegu nipe'tisere wãcütutua'a.

¹¹ A'tiro nise diacjãta ni'i:

Marĩ Jesucristore ñjõpeose bu'iri ãpërã wẽjẽbosama.

Na tojo wẽjẽcã, marĩ Jesucristo me'rã u'musepu catinu'cürãsa'a.

¹² Marĩ pi'etirã wãcütutuarã, cã wioгу nirõpu cã me'rã wiorã nirãsa'a.

"Cürẽ masãtisa'a" nicã, cã quẽ'rã marirẽ "Masiwe'e", nigãsami.

¹³ Marĩ cürẽ añurõ ñjõpeotimicã, cã pe'e nipe'tise "A'tiro weegati" ni'quere queoro weenu'cüsami.

Õ'acã ne ni'cãti nisoomasãtisami.

Pablo Timoteore queoro bu'editise ni'i

¹⁴ Mu'u bu'erãrẽ a'te daporo yu'u oja'quere wãcüdutiya. ãpërã ucüsetirinacã "Tojo mejãta ni'i", nisama. Diacjã marĩ wioгу tu'oropu na tojo nisetisere du'udutiya. Te ucüse wapamarã'i. ãpërã wãcüsere dojorẽma. ¹⁵ Mu'u pe'e Õ'acã yere añurõ bu'eya. Tojo nicã cã yere queoro weeya. Mu'u tojo weecã ñ'agü, mu'urẽ "Añurõ weemi", nigãsami. Queoro weẽgu, mu'u da'rasere bopoyasome. Diacjã cjasere Jesucristo ye quetire queoro wereturiaya. ¹⁶ A'ti turi cjase diacjã nitisere na ucücã, ucütamuticã'ña. A'tiro ni'i. Tere ucürã, nemorõ siape me'rã ña'arã wa'asama. ¹⁷ Na bu'ese marĩ upupu cãmi boase'saro weronojõ ãpërãrẽ pẽ'rĩpejawã'cãsa'a. Á'rã puarã Himeneo, Fileto te boase weronojõ masãrẽ bu'érã, dojorẽma. ¹⁸ Á'rã Õ'acã ye quetire queoro bu'etima. A'tiro nima: "Masã wẽr'cãrã masãtojacãrã niwã", nima. Na tojo nicã tu'orã, ãpërã "¿Ñsã de'ro ñjõpeorãsariba?" ni wãcũma. ¹⁹ Õ'acã cã ucüse cũu'que püricã tutuari wi'i yeenu'cõ'que weronojõ ni'i. Cã ye queti ne ducayuwẽ'e. A'tiro ni'i. "Marĩ wioгу Jesucristo cã yarãrẽ masãisami." Tojo nicã "Nipe'tirã 'Jesucristo yarã ni'i', ni wãcürã ña'arõ weesere du'uatõ."

²⁰ A'te queosere weregati. Ni'cã peje cuogu ya wi'ipare peje bapari nisa'a. Uru me'rã wee'que pari, plata me'rã wee'que pari nisa'a. Tojo nicã apeye yucu me'rã wee'que pari, di'i me'rã yee'que pari nisa'a. Bosenumu nicã añuse parire na ba'awãoropu peosama. Apeye parire mejõ nirĩ numu peosama. ²¹ Marĩ a'te weronojõ ña'asere weetirã, bosenumu nicã añuse pari peose weronojõ nirãsa'a. Marĩ wioгу yarã waro nirãsa'a. Cã nipe'tise añurõ weeditisere queoro weerãsa'a.

²² Tojo weegu mu'u ma'mapjia na ñaripejasenojõrẽ weeticã'ña. Queoro weeya. Jesucristore ñjõpeoya. Masã quẽ'rãrẽ ma'ña. Tojo nicã a'meqũese marirõ ñña. Nipe'tirã queoro weerã Õ'acürẽ ñjõpeorã me'rã añurõ nicã'ña. ²³ ãpërã tojo ucũma'acã, na me'rã ucütamuticã'ña. Na tu'omasãtima. Mu'u masã'i, na tojo ucürã na ñaro a'metu'tiyapatisama. ²⁴ Mu'u marĩ wioгу da'raco'tegu ni'i. Ne a'metu'titicã'ña. A'tiro pe'e weeya. Nipe'tirã me'rã añurõ ñña. Narẽ añurõ bu'e, na mu'urẽ ña'arõ weesi'ricã,

tojo tu'oña'cã'ña. ²⁵ Mu'u bu'esere tu'osi'rĩtirãrẽ añurõ pajaña'se me'rã narẽ "A'tiro pe'e añurõ weeya", niña. Ô'acũ na ña'arõ wee'quere ducayugusami nĩgũ, tojo niña. Na ducayurã, diacjũ cjasere ejõpeorãsama. ²⁶ Mu'u narẽ tere werecã, tu'omasirãsama. Tojo weerã wãtĩ yarã, cã dutiro weemi'cãrã yu'ruwetiwijarãsama.

3

"A'ti turi pe'tise duporo dicuse ña'ase wã'cãrõsa'a" n'ique ni'i

¹ Mu'u a'tere tu'omasĩña. A'ti turi pe'tise duporo peje ña'ase wã'cãrõsa'a. A'tiro wa'arosa'a. ² Masã na ye cjase dia'cũrẽ uarãsama. Niyerure uaripejarãsama. "Åpẽrã yu'ruoro añuyu'runu'cã'a", ni wãcũrãsama. Masĩbutiarã weronjõ ucũma'arãsama. Ô'acũrẽ uatirã, ña'arõ cũrẽ ucũrãsama. Na pacusumuarẽ yu'runu'cãrãsama. Åpẽrã narẽ añurõ weemicã, "Ûsãrẽ añurõ weepũ", ne nisome. Narẽ e'catise o'osome. Wiopesase me'rã Ô'acũrẽ ejõpeosome. Marĩ ejõpeosetisere mejõ nisere weronjõ wãcũrãsama. ³ Ne åpẽrãrẽ ma'isome. Pajaña'se moorãsama. Ucjasepijarã nirãsama. Na no'o uaro ña'arõ wees'rĩserẽ weerãsama. Åpẽrãrẽ ña'arõ pi'eticã weerãsama. Ne cã'rõ añusere uasome. ⁴ Na me'rãcjãrã nimi'cãrãrẽ ña'arõ weerãsama. No'o uaro weema'acã'rãsama. Na uputu "Åpẽrã yu'ruoro añuyu'runu'cã'a", ni wãcũrãsama. Ô'acũ pe'ere wãcũrõnojõ o'orã, e'cati nisetisenojõ dia'cũrẽ wãcũrãsama. ⁵ Ô'acũrẽ ejõpeorã weronjõ weesoarãsama. Na weesetise me'rã pe'e Ô'acũ tutuasere "Tojo niwe'e", nirãsama.

Nanojõ me'rã ne cã'rõ ba'patima'aticã'ña. ⁶ Na tojo weerãnojõ a'tiro weesama. Ucũme'rĩse me'rã wi'seripu sãjãasama. Sãjãa, numia tiro toduporo ña'arõ wee'cãrã bu'iritirã, wãcũtutuaturãrẽ nisoos dojorãsama. Narẽ mejẽcã ejõpeocã weesama. Na numia nipe'tise ña'arõ weesere uaripejasama. ⁷ Nipe'tise bu'esere masĩs'rĩmirã, ne diacjũ cjasere masĩtu'ajatisama. ⁸ Numiarẽ nisoori masã puarã Janes, Jambres weronjõ nima. Na duporopu Moise nicatoropure na Egiptocjãrã tu'oña'rĩ masã nicãrã niwã. Na Moisére i'atu'ticãrã niwã. Diacjũ cjasere ne uaticãrã niwã. Na weronjõ ã'rã quẽ'rã diacjũ cjasere uatima. Ña'arõ wãcũpo'cãrã ne queoro ejõpeomasĩtima. ⁹ Na ucũma'ase maata pe'tirosa'a. Nipe'tirã na ucũcã tu'orã, "Tojo nima'arã weema", nirãsama. Moisére uatĩ'cãrã Janes, Jambres weronjõ wa'arosa'a. Titapure na nima'asere masã masĩcãrã niwã. Mejãrõta tja ã'rã quẽ'rãrẽ na nima'asere masĩrãsama.

Pablo Timoteore "A'tiro weeya" cã nituo'que ni'i

¹⁰ Mu'u pũricã yu'u bu'ese nipe'tisere añurõ masĩ'i. Yu'u weesetisere, yu'u wees'rĩsere masĩ'i. Tojo nicã yu'u Ô'acũrẽ ejõpeosere masĩ'i. Åpẽrã queoro weeticã, yu'u tojo tu'oña'sere mu'u masĩ'i. Yu'u ma'isetisere, mejẽcã wa'acã wãcũtutusere mu'u masĩ'i. ¹¹ Masã yu'ure ña'arõ weecã, pi'etiwu. Nipe'tise a'te macãrĩpu wa'a'quere mu'u masĩ'i. Antioquíapu, Iconiopu, Listrapu yu'u pi'eti'quere mu'u masĩ'i. Pi'etisetirĩnucũ marĩ wiogu yu'ure yu'ruweticã weewĩ. ¹² Diacjũta ni'i. Jesucristore ejõpeorã nipe'tirãrẽ Ô'acũ uaronojõ añurõ wees'rĩrãrẽ åpẽrã ña'arõ weerãsama. ¹³ Ña'arĩ masã, tojo nicã nisoori masã nemorõ ña'arõ weenemopeorãsama. Nisoonemowã'cãrãsama. Nisoorã nimirã, na quẽ'rã nisoono'o, ejõpeorãsama.

¹⁴ Mu'u pũricã mu'urẽ bu'e'quere queoro ejõpeonu'cũcã'ña. Queoro weeya. Mu'u tere "Diacjũta ni'i", nisa'a. Mu'u mu'urẽ bu'e'cãrãrẽ masĩ'i. ¹⁵ Mu'u wĩ'magũputa Ô'acũ ye queti ojãca pũrĩ cjasere masĩnu'cãwũ. Tere bu'égũ, mu'u Ô'acũ yere masĩwũ. Masĩ, Jesucristore ejõpeose me'rã yu'ruono'wũ. ¹⁶ Ô'acũ ye queti ojãca pũrĩ cjasere ojadutigu, cã masise o'ose me'rã ojaduticu niwĩ. Te oja'quere bu'érã, diacjũ nisere masĩno'o. Marĩ ña'arõ wee'que quẽ'rãrẽ "Ña'a ni'i", nino'o. Marĩ ña'arõ wee'quere ducayumasĩcã wee'e. Tere bu'érã, queoro weenu'cũmasĩ'i. ¹⁷ Ô'acũ cã yarãrẽ nipe'tise añurõ weesere weemasĩato nĩgũ cã ye cjasere ojaduticu niwĩ.

4

¹ Jesucristo nipe'tirã wiogu tutuaro me'rã a'tigusami. A'tigu, masã catirãrẽ, wẽrĩ'cãrãrẽ besegusami. Ô'acũ, tojo nicã Jesucristo tu'oropure mu'urẽ a'tiro weeduti'i. ² Masãrẽ Ô'acũ ye quetire werya. Nipe'tisetiri masã tu'osi'ricã, werya. Na tu'osi'rĩticã quẽ'rãrẽ, werenu'cũcã'ña. Mu'u weresere tu'orã, ejõpeorãsama. Na queoro weeticã, tu'tiya. "A'tiro weeroua'a", niña. Narẽ bu'égũ, queoro pajaña'se me'rã wereme'ricã'ña. ³ Be'ropure masã añuse bu'esere uatirãsama. Tojo weegu a'tiro nicãrẽ queoro bu'ewe'oya. Be'ropure a'tiro wa'arosa'a. Na, na uaro weerãsama. Na tu'otu'sase dia'cũrẽ tu'osi'rĩrãsama. Tojo weerã tere bu'eajã pãjãrãrẽ a'marãsama. ⁴ Na diacjũ

ejasere tu'osome. Nipe'tise no'o werema'ase pe'ere tu'orāsama. ⁵ Timoteo, mu'u pūrīcā queoro wācūña. Mu'u Jesucristo ye quetire werecā, masā mu'urē ña'arō weerāsama. Na tojo weecā, wācūtutuaya. Jesucristo masārē yu'ruomi nise quetire du'ucūurō marīrō werenu'cūcā'ña. Mu'urē weeduti'quere weetu'ajanu'cōña.

⁶ Yu'u wēriatjo cārō du'sa'a. Yu'ure masā Ō'acūrē wa'icūrārē ūjūamorōpeo'caro weronjo w'a'arotiro wee'e. Tojo weegu mu'urē tojo duti'i. ⁷ Yu'u Jesucristo ye quetire weregu, nipe'tise yu'u tutuaro pōtēorō weewa. Nipe'tise Ō'acū yu'ure duti'quere tu'ajatoja'a. Ne cūrē ējōpeodu'uwe'e. ⁸ Ni'cārōacārē majā Ō'acū yu'ure añurō wee'que wapa o'otaje du'sa'a. Marī wioḡu Ō'acū masārē beseatji nūmu nicā, yu'ure o'ogusami. Cū masārē queoro besemi. Yu'u dia'cūrē o'osome. Nipe'tirā cūrē ējōpeorā cū a'tiatjere uarārē o'ogusami.

Pablo cū ye cjasere were'que ni'i

⁹ Mu'u pōtēorō a'tita basioro yu'u tiropu maatacure ū'agū a'tia. ¹⁰ A'tiro ni'i. Crescente wāmetigu Galacia wāmetiropu wa'awī. Tojo nicā Tito Dalmaciapu wa'awī. Demas pūrīcā a'ti turi cjasere nemorō ma'iyu'runu'cāḡu, yu'ure cō'awā'cā wa'awī. Cū Tesalōnicapu wa'awī. ¹¹ Luca dia'cū yu'u me'rā nimi. Marcote a'ma'ña. Mu'u me'rā a'tiato. Cū yu'ure weetamusere ū'a. ¹² Yu'u Tíquicore Éfesopu o'owu. ¹³ Mu'u a'tigu, yaro su'tiro asibusuro bu'icjārōrē miitia. To Troa wāmetiri macā Carpo ya wi'ipu nisa'a. Yé papera tūrūrīrē miitia. Wa'icūrā caseri me'rā oja'que yé caserire acobojotibutiācā'ña.

¹⁴ Alejandro cōme me'rā da'rari masū yu'ure ña'abutiario weewī. Ō'acū marī wioḡu cū wee'caro ejatuaro cūrē bu'iri da'regusami. ¹⁵ Mu'u pūrīcā cūrē tu'omasña. Cū marī bu'esere ne ūatiyu'ruami.

¹⁶ Ne waro wiorā yu'ure sērītiña'cā, ne ni'cū yu'ure weetamutiwī. Nipe'tirā yu'ure cō'awā'cā wa'awā. Ō'acū na tojo wee'quere acobojocā ū'a. ¹⁷ Ō'acū pūrīcā yu'ure weetamuwī. Yu'ure tutuase o'owī. Tojo weegu wiorārē yu'u a'tiro werewa. Jesucristo masā ña'arō niseti'quere yu'ruomi nise quetire narē werepe'ocā'wā. Nipe'tirā a'ti ūmucocjārā judío masā nitirā te quetire tu'oato nīgū tojo werewa. Apeye quē'rārē Ō'acū yu'ure a'tiro weewī. Yaiwa ha'ano'bo'cure weronjo wiose wa'teropu nigūrē yu'rūweticā weewī. ¹⁸ Tojo nicā nipe'tise yu'ure be'ropu ña'arō weeatjere yu'rūweticā weegusami. Ū'musepu cū wioḡu nirōpu yu'ure miagūsami. Masā Ō'acūrē añurō ucūnu'cūato. Tojota wa'ato.

Pablo añudutiwo'que ni'i

¹⁹ Prisca, Aquila añuato. Tojo nicā Onesiforo ya wi'icjārā quē'rā añuato. ²⁰ Erasto Corintopu tojaque'awī. Trófimoma dutitigure Miletopu cō'awā'cātiwu. ²¹ Mu'u pōtēorō a'tita basioro pu'ecu dūporo a'tia. Eubulo, Pudente, Lino, Claudia, nipe'tirā marī acawererā mu'urē añudutima.

²² Jesucristo marī wioḡu mu'u me'rā niato. Ō'acū masā nipe'tirārē añurō weeato. Tocā'rōta oja'a.

Pablo

Pablo Titore ojáca pũĩ ni'i

A'ti pũĩ a'tiro weero ojanopã nise ni'i

Pablo Tito wãmetigure ojacu niwĩ. Tito judío masũ mejẽta nicu niwĩ. Pablo Titoreta Creta nũcũrõpũ Jesucristo ye quetire añurõ bu'eyapatitu'ajadutigu cũucu niwĩ. Tojo nicã Jesucristore ãjõpeori curuacjãrã sãjãcã weedutigu cũucu niwĩ. A'ti pũĩrẽ cãrẽ bu'enemogũ cã da'rasere masĩato nĩgũ wãcũtutuacã weenemogũ ojacu niwĩ.

Pablo Titore oja'que ni'i

¹ Yu'u Pablo Õ'acũrẽ da'raco'tegu Jesucristo besecũú'cu ni'i. Cã, cã ye quetire weredutigu cũuwĩ. Õ'acũ cã bese'cãrãrẽ añurõ ãjõpeocã uasãgũ yu'ure cũuwĩ. Tojo nicã narẽ Õ'acũ ye, diacjũ cjasere masĩdutigu cũuwĩ. Queoro Õ'acũ uaronojõ weedutigu tojo cũuwĩ. ² Apeyere, narẽ Õ'acũ tĩropu catinu'cũatjere e'catiyudutigu cũuwĩ. Õ'acũ nisootĩmi. Cã a'ti turi weese ðuporo "Catise pe'titiatjere o'ogũti", nitojacu niwĩ. ³ Ni'cãrõacãrẽ cã "Tojo weeguti" nĩcatero eja'a. Tojo weegu cã ye quetire weresijase me'rã "Cã tojo weeguti" nĩ'quere masãrẽ masĩcã weemi. Õ'acũ marĩrẽ yu'ruogu cã dutiro me'rã yu'ure te quetire weredutiwĩ.

⁴ Tito, mu'urẽ yu'u macũ weronojõ ni'i. Marĩ ni'cãrõnojõ ãjõpeose cu'o. Mu'urẽ a'ti pũĩrẽ oja'a. Õ'acũ marĩ pacu, tojo nicã Jesucristo marĩ ña'arõ wee'quere yu'ruogu añurõ weeato mu'urẽ. Pajaña'to. Mu'urẽ ejerisãjãcã weeato.

Pablo Titore bu'eduti'que ni'i

⁵ Mu'urẽ Creta wãmetiri nũcũrõpũ cũuwã'cãtiwu. Yu'u weepe'oti'quere tu'ajanũ'cõdutigu tojo weewu. Tojo nicã yu'u nĩrõnojõta topu nise macãrĩrẽ, te macãrĩnũcũ Jesucristore ãjõpeori curuacjãrãrẽ su'ori wejepeojãrẽ sõrõdutiwu. A'tiro niwũ: ⁶ "Su'ori wejepeorã a'tiro nisetĩrãrẽ sõrõña. 'Nãta ña'arã nima' nino'ña marĩrãnojõrẽ sõrõña. Na ni'cãrẽrã numiata nũmotiãto. Na põ'rã quẽ'rã Jesucristore ãjõpeorã niãto. 'Na no'o uaro ña'arõ weema' nino'rã nitiã'cto. Tojo nicã yu'runũ'cãsepjarã nitiã'cto", niwũ. ⁷ Ni'cũ Jesucristore ãjõpeori curuacjãrãrẽ su'ori wejepeogu Õ'acũ ye cjasere co'tegu nĩmi. Tojo weegu "Cũta ña'agũ nĩmi" nino'ña marĩgũnojõ niãto. Cũ uaro dia'cũ dutigunojõ, uamuñagũnojõ nitiã'cto. Tojo nicã que'agu, cumucabũcu no'o ña'arõ weese me'rã niyeru wapata'asĩ'rigũnojõ nitiã'cto. ⁸ A'tiro pe'e niãto. Sijari masã cã ya wi'ipu wa'acã, añurõ põtẽrĩgũnojõ niãto. Añusere weegunojõ niãto. Tojo nicã añurõ wãcũyu weesetigunojõ, ãpẽrãrẽ queoro weegunojõ niãto. Õ'acũ uaro dia'cũ weegũ niãto. Queoro weesetigunojõ niãto. ⁹ Õ'acũ yere, diacjũ cjasẽ cãrẽ bu'e'quere weenu'cũcã'cto. Tojo weegu ãpẽrã quẽ'rãrẽ Jesucristo ye queti queoro bu'ese me'rã narẽ wãcũtutuacã weemasĩsami. ãpẽrã pe'ere te bu'esere mejẽcã ucũrãrẽ queoro wãcũcã weemasĩsami.

¹⁰ A'tiro ni'i. Pãjãrã Õ'acũrẽ yu'runũ'cãrã nima. Na no'o uaro ucũma'a, masãrẽ mejẽcã ãjõpeocã weema. Judío masãta tojo weeyu'runũ'cãma. ¹¹ Na niyeru wapata'ama'asĩ'rĩrã, no'o uaro bu'ema'acã'sama. Na bu'ese me'rã pãjãrã ni'cũ põ'rã ni'cã wi'icjãrãrẽ dojõrẽpe'ocã'sama. Tojo weerãrẽ na bu'esere cã'mota'aya.

¹² Ðuporopu ti nũcũrõ Cretacjũ ojari masũ ti di'tacjãrãrẽ ojagu, a'tiro ojacu niwĩ: "A'to Cretacjãrã nisoosẽpjarã nima. Wa'icũrã weronojõ tu'omasĩtirã nima. Ba'awãrĩrã, teesẽpjarã nima." ¹³ Cã narẽ diacjũta ojacu niwĩ. Tojota nima. Tojo weegu tocjãrã Jesucristore ãjõpeorã ña'arõ weesetĩrãrẽ tu'tiya. Narẽ queoro ãjõpeodutigu tojo weeya. ¹⁴ Judío masã no'o uaro wãcũboca werema'asere tu'otĩcã'cto nĩgũ añurõ bu'eya. Tojo nicã no'o na dutima'asere tu'otĩcã'cto nĩgũ tojo weeya. Na Õ'acũ yere, diacjũ cjasere uatima.

¹⁵ Judío masã apeye ba'asere ba'adutĩsami. "Tere ba'arã, Õ'acũ duti'quere yu'runũ'cãrã wee'e", nisama. Tojo niwe'e. Marĩ nipe'tirã bu'iri marĩrã tu'oña'rã ba'acã, añu ni'i. Õ'acũrẽ yu'runũ'cãrã mejẽta wee'e. ãpẽrã Jesucristore ãjõpeotĩrã nipe'tisere ña'arõ wãcũsami. A'tiro ni'i. Na wãcũseputa, na tu'oña'seputa ña'asãjãcã'sama. Tojo weerã na ña'arõ weesere ne bujawetĩsami. ¹⁶ Na "Õ'acũrẽ masĩ'i", nĩmima, nĩrã. Marĩ pe'e na weesetisere i'arã, masĩ'i. "Na cãrẽ masĩsami", nino'o. Na ña'ayu'rũarã, Õ'acũ dutisere yu'runũ'cãrã, ne cã'rõ añurõ weemasĩsami.

2

Queoro bu'edutise ni'i

¹ Mũ'u bu'égũ, Ò'acũ ye cjasere diacjũ nirõnojoŕta bu'eya. ² A'tiro bu'eya. Bucurã umua wiopesase me'rã weesetiato. Na wiopesase me'rã Ì'ano'ato. Añurõ wãcũyu weesetirãnojo niato. Apeyere queoro ejõpeoato. A'merĩ ma'isetiatio. Mejecã wa'acã, nu'cãpoato. ³ Bucurã numiarẽ mejãrõta bu'eya. Ò'acũrẽ ejõpeorã numia weewuasenojõrẽ weeato. Æpẽrãrẽ ña'arõ ucjaticã'to. Que'aticã'to. Nipe'tise na añuse weesetise me'rã Æpẽrãrẽ queose o'oato. ⁴ Bucurãnumia ne marãputirãnumiarẽ a'tiro weeato. Na marãpusumuarẽ, na põ'rãrẽ ma'icã weeato. ⁵ Tojo nicã narẽ añurõ wãcũyu weeseticã weeato. Ña'ase marĩrõ nicã weeato. Bucurãnumia na añurõ weese me'rã ne marãputirãnumiarẽ na ye wĩ'seripu añurõ co'temasicã weeato. Ma'ise me'rã Æpẽrãrẽ añurõ weecã weeato. Na marãpusumuarẽ añurõ yu'ticã weeato. Na tojo weecã Ì'arã, ne ni'cũ Ò'acũ ye quetire “Tojo niwe'e”, nĩmasisome.

⁶ Ma'mapjiare mejãrõta wereya. Narẽ añurõ wãcũyu weesetirã niato nĩgũ tojo weeya. ⁷ Mũ'u basuta nipe'tise mũ'u weese me'rã nipe'tirãrẽ añuse queose o'oya. Narẽ bu'égũ, nipe'tisere nisooro marĩrõ wiopesase me'rã bu'eya. ⁸ Queoro ucũña. Mũ'u tojo weecã, Æpẽrã ne “Tojo niwe'e”, nisome. No'o mũ'u bu'esere ueatigunõjõ queoro mũ'u bu'ecã tu'ogu, bopoyagusami. Marĩ bu'esere ne ña'arõ ucũsome.

⁹ Da'raco'terãrẽ a'tiro werecasaya: “Nipe'tise musã wiorã dutisere yu'tiya. Narẽ e'caticã weeya. Ye'suticã'ña”, niña. ¹⁰ “Musã wiorã yere yajaticã'ña. Tojo weronõjõ o'orã, añurõ weese me'rã pe'e narẽ ejõpeocã weeya”, niña. Tojo weese me'rã Æpẽrã Ò'acũ marĩrẽ yu'ruogu ye bu'esere “Añubutiase ni'i”, ni Ì'arãsama.

¹¹ A'tiro ni'i. Ò'acũ marĩrẽ ma'igũ, nipe'tirã a'ti nucũcãcãjãrã na ña'arõ weeseti'quere yu'ruosi'rĩgũ, Jesucristore o'ócũ niwĩ. ¹²⁻¹³ Jesucristo marĩ wiogu tutuayu'rugũ, marĩrẽ yu'ruogu nĩmi. Be'ro cã añurõ asistese me'rã apaturi a'tigusami. A'tocatero cã a'tiatjere yucueri curare Ò'acũ marĩrẽ ña'asere, ña'arõ uaripejasere du'udutimi. Apeyenojõrẽ weeati dũporo wãcũyutojaca be'ropũ weedutimi. Tojo nicã queoro weeseti, añurõ ejõpeodutimi. ¹⁴ Jesucristo marĩ ña'arõ weesere yu'ruweticã weegũ, wẽrĩbosacu niwĩ. Cã marĩrẽ cã yarã sãjadutigu, ña'ase moorã niato nĩgũ tojo weecu niwĩ. Marĩrẽ e'catise me'rã añurõ weeseticã uasami. Tojo weegũ wẽrĩbosacu niwĩ.

¹⁵ A'tereta mũ'u narẽ bu'eya. Narẽ wãcũtutuanemocã weeya. Na ña'arõ weesetisere narẽ masicã weeya. Mũ'u Æpẽrãrẽ dutigu niyugu, tojo weeya. Ne ni'cũ mũ'urẽ tojo Ì'acõ'aticã'to.

3

Jesucristore ejõpeorã weewuase ni'i

¹ Tocjãrã Cretacjãrãrẽ a'tiro weedutiya. “Wiorã dutisere yu'tiatio. Nipe'tise añurõ weesenõjõrẽ weeato. ² Ne Æpẽrãrẽ ña'arõ ucjaticã'to. Æpẽrã me'rã ùrũsãtirãta, narẽ añurõ ucũato. Ma'ise me'rã nipe'tirãrẽ añurõ weeato”, niña narẽ.

³ Todũporopũre marĩ quẽ'rã tu'omasitirã, Ò'acũrẽ yu'runu'cãsepjarã niwũ. Marĩ bajuduti'cãrã weronõjõ niwũ. No'o uaro nipe'tisere uaripejawũ. Ña'arõ weenu'cũwã. Nipe'tirãrẽ uowũ. Æpẽrã marĩrẽ yabicã, marĩ quẽ'rã narẽ yabia'mewũ. ⁴⁻⁵ Marĩ tojo weeseticã, Ò'acũ cã añurõ weesere, cã ma'isere Ì'ogũ, marĩrẽ yu'ruowĩ. Marĩ añurõ weesere Ì'agũ mejẽta yu'ruowĩ. Cã pajaña'gũ, marĩrẽ yu'ruowĩ. Apaturi marĩrẽ wĩ'marã ne bajuarãrẽ weronõjõ weewĩ. Cã wẽrĩse me'rã marĩ ña'arõ wee'quere cõ'agũ yu'ruowĩ. Espĩritu Santu marĩrẽ añurã wa'adutigu ducayuwĩ. ⁶ Jesucristo marĩrẽ yu'ruo'cũ me'rã Ò'acũ Espĩritu Santu tutuasere marĩrẽ o'oyu'runu'cãwĩ. ⁷ Ò'acũ ma'igũ cã añurõ weese me'rã marĩ ña'arã nĩmĩ'cãrãrẽ añurã wa'acã weecu niwĩ. Tojo weerã marĩ catinu'cũatjere e'catise me'rã yucuerã, cã “O'oguti” nĩ'quere ñe'erãsa'a.

⁸ Te yu'u ucũ'que diacjũ warota ni'i. Mũ'u tere narẽ bu'enu'cũcã, upũtu uasã'a. Mũ'u tojo weecã, Ò'acũrẽ ejõpeorã añuse dia'cũrẽ weerãsama. Tojo weese añuse ni'i. Nipe'tirãrẽ añurõ wa'acã weese ni'i. ⁹ Apeye, mejõ waro ucũ, a'metu'tima'asere cã'mota'aya. Judío masã na da'pocãtimujãti'que ucũma'asere cã'mota'aya. Tojo nicã Moisé duti'quere a'merĩ “Tojo niwe'e” ni ùrũsãsere cã'mota'aya. Nipe'tise te wapamarĩse, na ucũma'ase ni'i.

¹⁰ Jesucristore ejõpeori curuacjãrãrẽ ducawaticã weegunõjõrẽ “Tojo weeticã'ña”, niña. Mũ'u ni'cãti o'puati werecũmĩ, musã me'rã nĩgũrẽ cõ'awĩrõña. ¹¹ “Ejõpeogu nĩmĩgũ, dojogu weesami. Cã bu'iri da'reno'acjũpũta nisami”, ni masĩtoja'a.

Pablo Æpẽrãrẽ weetamuduti'que ni'i

¹² Yu'u Artemarē o Tíquicore mu'u tiropu o'ócā, mu'u pe'e yu'u tiropu ducayuwā'cātia. Mu'u pōtēorō a'tita basioro yu'ure ĩ'agū a'tia. Yu'u Nicópolisu nigūsa'a. Topu "Pu'ecu tō'ogūti", niwū. ¹³ Nipe'tise mu'u weetamuta basiosere Zenas, masārē ucūbosagure weetamuña. Apolo quē'rārē weetamuña. Narē du'sasenojōrē o'oya. Na mu'u tojo weecā, apesepu yu'ruarā, apeyenojōrē du'sano'some. ¹⁴ Marī me'rācjārā Jesucristore ējōpeorā quē'rā añuse dia'cū weeato. Āpērārē apeyenojō moocā ĩ'arā, weetamuato. Tojo weerā na catiri umācore mejō waro nisome.

Pablo añudutituo'que nī'i

¹⁵ Nipe'tirā yu'u me'rā nīrā mu'urē añudutima. Marī me'rācjārā Jesucristore ējōpeorā añuato. Ō'acū māsā nipe'tirārē añurō weeato.

Tocā'rōta oja'a.

Pablo

Pablo Filemórë ojáca pũrĩ ni'i

A'ti pũrĩ a'tiro weero ojano'pã nise ni'i

Pablo Filemó wãmetigure ojacu niwĩ. Cũ ne waro Romapu bu'iri da'reri wi'ipu wa'anu'cãcaterore a'ti pũrĩrë ojacu niwĩ. Filemó Colosacjã nicu niwĩ. Pablota cũrë Jesucristore ãjõpeocã weecu niwĩ.

Filemó su'ti da'reri wi'i wiogu nicu niwĩ. Tojo weegu da'raco'teri masã cuocu niwĩ. Cũ, cũ ya wi'ipu Jesucristore ãjõpeorãrë su'ori nerënu'cũcã'cu niwĩ.

Pablo Filemórë a'tiro nicu niwĩ: "Ni'cãrõacãrë Onésimo mu'u tiropu da'raco'temi'cu Jesucristore ãjõpeomi. Cũ mu'urë da'raco'tecaterore ña'arõ weecu niwĩ. Cũ mu'u tiropu ejacã, cũrë añurõ weeya. Cũ ña'arõ wee'que wapa mu'u wapaseecãma, yu'u cũrë wapayebosaguti", nicu niwĩ Pablo.

Pablo Filemórë oja'que ni'i

¹ Yu'u Jesucristo yere werese wapa, bu'iri da'reri wi'ipu ni'i. Filemó, marĩ acaweregu Timoteo me'rã mu'urë oja'a. Mu'u ãsã uputu ma'igũ Jesucristo yere weretamugũ ni'i.

² Mu'u ya wi'ipu Jesucristore ãjõpeori curuacjãrã nerëwuarã quë'rãrë oja'a. Marĩ acawerego Apia wãmetigure, tojo nicã Arquipo quë'rãrë oja'a. Cũ ãsã weronojõ Jesucristo yere wereru tutuaro me'rã da'ranu'cũsami.

³ Musãrë Ô'acũ marĩ pacu, Jesucristo marĩ wiogu añurõ weeato. Musãrë ejerisãjãcã weeato.

Pablo Filemó ye cjasere ucũ'que ni'i

⁴⁻⁵ Yu'u mu'urë "A'tiro weemi", nicã tu'owu. "Marĩ wiogu Jesure ma'imi, cũrë ãjõpeomi" nisere tu'owu. Tojo nicã "Jesure ãjõpeorãrë mejãrõta ma'imi" nisere tu'owu. Tojo weegu Ô'acũ yu'u wiogure sërĩgũ, mu'urë sërĩbosasetirinucũ e'catise o'o'o. ⁶ Mu'u ãjõpeosere ãpërarë wereturiacã uagu sërĩbosa'a. Jesucristo marĩrë añurõ weesere masĩtu'ajato nigũ sërĩbosa'a. ⁷ Acaweregu, mu'u Jesucristore ãjõpeorãrë wãcũtutuacã weewu. Tojo weegu yu'u mu'u me'rã e'cati'i. Mu'u ãpërarë ma'isere tu'ogu, wãcũtutu'a'a.

Onésimo Filemórë da'rawã'ñaco'tegu ni'cure "Añurõ ñe'eña" ni'que ni'i

⁸ Filemó, mu'u añurõ weeseti'i. Tojo weegu yu'u Jesucristo besecũu'cu niyugu, mu'urë "A'tiro weeroua'a", ni dutimasĩ'i. ⁹ Sõ'owaro dutibutiasĩ'rĩtisa'a. Ma'ise me'rã pe'e mu'urë "Tojo weeya", nisĩ'rĩsa'a. Yu'u bucu ãjã wa'a'a. Jesucristo yere werese wapa, bu'iri da'reri wi'ipu ni'i. ¹⁰ Mu'urë Onésimo ye cjasere "A'tiro weeya", nisĩ'rĩsa'a. A'topu bu'iri da'reri wi'ipu cũ Jesucristore ãjõpeonu'cãmi. Yu'u macũ weronojõ nimi.

¹¹ Toduporopure cũ mu'urë da'raco'tegu queoro weeticu niwĩ. Ni'cãrõacã pũrĩcãrë marĩ puarãrë mu'urë, tojo nicã yu'ure weetamumasĩmi. ¹² Mu'u tiropu cũrë yu'u uputu maigũrë o'oguti tja. Cũrë añurõ ñe'eña. ¹³ A'topu cũrë yu'u me'rã tojaque'acã uami'i. Yu'u Jesucristo yere werese wapa, bu'iri da'reri wi'ipu ni'i. Cũ a'topu nirõ ejatuaro mu'u yu'ure weetamubo'quere weetamubosami. ¹⁴ Mu'u dutiro pe'e yu'u weesĩ'rĩsa'a. Mu'u "Jau" nicãma, mu'u tojo nise yu'u dutibutiase mejëta nirõsa'a. Mu'u uaronojõ wa'arosa'a. ¹⁵ Apetero weero a'tiro wa'apã. Onésimo yoaticã aperopu wa'apĩ. Ni'cãrõacãrë mu'urë cũrë cuonu'cũdutirotu tojo wa'aro wa'apã. ¹⁶ A'tocaterore mu'urë da'raco'tegu weronojõ nisome. Mu'urë da'rawã'ñaco'tegu nemorõ nigũsami. Mu'u acaweregu mu'u ma'igũ waro weronojõ nigũsami. Yu'u cũrë uputu ma'ĩi. Mu'u pũrĩcã tjãsa'a. Cũ mu'urë da'rawã'ñaco'tegu se'saro nisome. Jesucristore ãjõpeogu, mu'u acaweregu weronojõ nigũsami.

¹⁷ Marĩ puarã Jesucristore ãjõpeorã ni'i. Tojo weegu yu'ure mu'u "Yu'u me'rãcũ waro nimi", nĩmasĩ'i. Tojo weegu yu'ure ñe'egũ weronojõ Onésimorë ñe'eña. ¹⁸ Cũ apeyenojõ dojorëcãma, o wapamooçã, yu'ure tere wapaseeya. ¹⁹ Yu'u basuta a'tere oja'a. Wapayeguti. Tojo nimigũ, mu'urë a'tiro nĩmasĩsa'a. Yu'u Jesucristo ye quetire mu'urë ãjõpeocã weewu. Tojo wee'que wapa mu'u yu'ure wapamoo'o. ²⁰ Acaweregu, mu'u Jesucristore ãjõpeogu niyugu, Onésimorë añurõ ñe'ecã u'a'a. Tojo weegu yu'ure wãcũtutuacã weeya.

²¹ Yu'u mu'urë "Yu'tigusami", ni masĩtoja'a. Tojo weegu oja'a. Yu'u duti'que nemorõ weegusa'a.

²² Tojo nicã apeye quë'rãrë nibaque'oguti. Yu'u cãrĩatjore apoyuya. Ô'acũ musã sërĩsere tu'ocã, musã tiropu wa'agusa'a.

Pablo cã añudutituo'que ni'i

²³ Epafras yu'u me'rãcjũ Jesucristo yere werese wapa, bu'iri da'reri wi'ipũ nimi. Cã quẽ'rã mu'urẽ añudutise o'omi. ²⁴ Yu'u me'rã da'rarã Marco, Aristarco, Demas, tojo nicã Luca añudutima.

²⁵ Marĩ wiogũ Jesucristo musãrẽ añurõ weeato.

Tocã'rõta oja'a.

Pablo

Hebreo masārē oja'que ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojanopā nise ni'i

A'ti pūrērē hebreo masārē (judío masārē) ojacu niwī. Cū oja'cure añurō waro masīno'ña marī'i.

A'ti pūrī Jesucristore ējōpeodu'use pu'to nirārē ojanocarō niwā.

A'tiro ojacu niwī. Cristo nipe'tirā bu'ipū nimi nisere ojacu niwī. U'musecārā Ō'acūrē wereco'terā bu'i, Moisé, tojo nicā cū dutise bu'i nimi nisere ojacu niwī. Tojo nicā Cristo pa'ia wiogu waro weronojō nīgū, Melquisedec weronojō nimi nisere ojacu niwī. "Tojo weerā Cristore ējōpeonu'cūcā'ña", ni ojacu niwī.

Ō'acū cū macū me'rā masārē ucūcū niwī nise ni'i

¹ Dūporopū Ō'acū marī hecūsūmua judío masārē pejetiri ucūcū niwī. Cū, cū ye queti weremu'tārī masārē mejēcānojō dia'cū werecu niwī. Āpērārē bajuyoropū werecu niwī. Āpērārē quē'ese weronojō ī'ocu niwī. Āpērārē quē'erōpū werecu niwī. ² A'tocaterore a'ti mūco pe'tiatji dūporo cū macū me'rā cū ye cjasere marīrē ucūmī. Ne waropūta Ō'acū cū macū me'rā nipe'tise a'ti turi cjasere weecu niwī. Tere wéegū, nipe'tise cū macū ye tojadutigu tojo weecu niwī. ³ Cūta Ō'acū asistesere cuogu nimi. Ō'acū tutuayū'rūgū, añuyū'rūgū nimi. Cū macū quē'rā cū weronojōta nimi. Cū ucūtutuase me'rā nipe'tise a'ti turi cjasere cū ne waropū weenu'cā'caro weronojōta ninu'cūcā weemi. Cū wērīse me'rā marī ña'arō wee'quere yū'rūocu niwī. Tojo wéeca be'ro u'musepare Ō'acū tutuayū'rūgū dujiri cūmurōpū ejanujācu niwī.

Ō'acū macū Ō'acūrē wereco'terā u'musecārā nemorō nimi nise ni'i

⁴ Ō'acū cū macūrē cū wiogu nisere o'oturiacu niwī. Tojo weegu cū macū cūrē wereco'terā u'musecārā bu'ipū tojacu niwī. ⁵ Ō'acū cū macūrē a'tiro nicu niwī: Mū'u yū'u macū ni'i. Ni'cācā me'rā yū'u mū'u pacu ni'i nisere ī'o'o, nicu niwī. Cū, cūrē wereco'terārē tojo nīticu niwī. Tojo nicā cū macū ye cjasere ucūgū, a'tiro nicu niwī:

Yū'u cū pacu nigūti.

Cū yū'u macū nigūsami, nicu niwī.

Cūrē wereco'terā pe'ere ne tojo nīticu niwī. ⁶ A'tiro weecu niwī. Cū macū masā ma'mi ni'cū nigūrē a'ti nucūcāpū bajuacā weecu niwī. Tojo wa'acā wéegū, Ō'acū a'tiro nicu niwī:

Nipe'tirā yū'ure wereco'terā yū'u macūrē ejaque'a, ējōpeoato, nicu niwī.

⁷ Ō'acū cūrē wereco'terā pe'ema a'tiro nicu niwī:

Yū'u, yū'ure wereco'terārē wī'rō weronojō upaticā wee'e.

Narēta tja pecame'e weronojō upaticā wee'e.

⁸ Cū macū pe'ere "A'tiro weeguti", nicu niwī:

Mū'u Ō'acū nise, wiogu nise ne pe'tisome.

Mū'u masārē queoro dutīgusa'a.

⁹ Mū'u queoro weesere ma'i'i.

Āpērā ña'arō weese pe'ere yabi'i.

Tojo weegu yū'u Ō'acū mū'urē besegu, wiogu sōrōgū, u'se me'rā wa'rewu.

Mū'u me'rācārā bu'i tojacā weewu.

Masā mū'urē "Añuyū'rūgū nimi", nima.

¹⁰ Apero Ō'acū cū macūrē ucū'quere a'tiro ojanowū:

Wiogu, ne waropure mū'u basuta a'ti turire, u'musere bajurēwā.

¹¹ A'te mū'u wee'que pe'tirosa'a.

Mū'u pūrīcā pe'tisome.

Ninu'cūgūsa'a.

Nipe'tise mū'u wee'que su'ti weronojō boadijarosa'a.

¹² Mū'u tere su'ti weronojō tuupe'egusa'a.

Nipe'tise te dūcayuno'rōsa'a.

Mū'u pūrīcā ne dūcayuwe'e.

Mejārōta ninu'cū'u.

Mū'u catiri mūco ne pe'tisome, nicu niwī Ō'acū cū macūrē.

13 Õ'acũ a'te quẽ'rãrẽ cũ macãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

Yu'u tiro wioɣu dujiri cũmurõ diacjũ pe'e dujigusa'a.

Mu'urẽ i'atu'ti'cãrã mu'u doca tojape'ticã weeguti.

Yu'u tojo weeri cura mu'u dujigusa'a, nicu niwĩ.

Cãrẽ wereco'terã pe'ere ne ni'cãrẽ tojo niticu niwĩ. 14 Nipe'tirã Õ'acũrẽ wereco'terã bajutirã nima. Na cũ dutisere weeco'terã nima. Na cũ yu'ruono'cãrãrẽ weetamudutigu o'õ'cãrã nima.

2

Õ'acũ masãrẽ yu'ruo'que quetire wãcũnrũdutise ni'i

1 Õ'acũ cũ macãrẽ nipe'tirã wioɣu wa'acã weecu niwĩ. Tojo weerã Jesucristo ye quetire marĩ tu'o'quere nemorõ wãcũnrũrõua'a. Tere wãcũtirã, mejẽcã êjõpeobosa'a nĩrã, wãcũnrũrõua'a. 2 Duporopure Õ'acũ cãrẽ wereco'terã u'musecjãrãrẽ cũ ye quetire wereduticu niwĩ. "Na were'que diacjũ ni'i", nino'caro niwũ. Tojo nimicã, masã pe'e na were'quere êjõpeoti, yu'runu'cãcãrã niwã. Õ'acũ nipe'tirã na dutisere weetirãrẽ queoro bu'iri da'recu niwĩ. 3 Marĩ pũrĩcã Õ'acũ masãrẽ yu'ruose queti añubutiasere cuo'o. Tojo cuomirã, tere tojo i'acõ'arã, cũ bu'iri da'resere ne yu'ruwetisome. Ne warore Jesucristo marĩ wioɣu masãrẽ yu'ruoguti nisere werenu'cãcu niwĩ. Be'ro tja cũ were'quere tu'orã, a'tiro wee'cãrã niwã. Diacjũta ni'i nĩrã, marĩrẽ wereturiacãrã niwã. 4 Apeye quẽ'rãrẽ Õ'acũ a'tiro weecu niwĩ. Cũ a'te quetire "Diacjũta ni'i" nĩgũ, peje wee'osere i'amarĩase me'rã i'õcu niwĩ. Tojo nicã Espĩritu Santu me'rã marĩrẽ a'tiro weecu niwĩ. Cũ uronõjõ peje mejẽcãrĩ dia'cũ weemasĩsere o'õcu niwĩ.

Jesucristo marĩ weronõjõ uputigu nimi nise ni'i

5 A'ti turi pe'tica be'ro ape turi nĩrõsa'a. Ti turipure Õ'acũrẽ wereco'terã u'musecjãrã dutise doca nisome. 6 A'tiro pe'e ni'i. Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũre ni'cũ a'tiro ojacu niwĩ:

Õ'acũ, ¿de'ro weegu masãrẽ wãcũmĩti mu'u? Na boadijarãrẽ ¿de'ro weeacju tocã'rõ wãcũque'timĩti mu'u?

7 Õ'acũ, yoaticã masãrẽ mu'urẽ wereco'terã doca nicã weecu niwũ.

Tojo weemigã, narẽ be'ropure wiorã sõrõcu niwũ.

Narẽ wiorã sõrõ, nipe'tirã narẽ "Añurã nima", ni wãcũcã weecu niwũ.

8 Nipe'tise mu'u bajurẽ'quere masã dutiato nĩgũ cũucu niwũ, ni ojacu niwĩ.

Õ'acũ nipe'tisere masã dutise doca nicã weecu niwĩ. Tojo weero ne apeyenojõ na bu'i niwe'e. Tojo nimicã, masã nipe'tisere sõ'owaro dutitima yujupu. 9 Jesũ pũrĩcãrẽ tojo oja'caronõjõta wa'acaro niwũ. Õ'acũ cãrẽ a'ti nucũcãpũre o'õgu, cãrẽ wereco'terã docapu cũunicu niwĩ. Õ'acũ marĩrẽ pajaña'gũ, nipe'tirãrẽ wẽrĩbosadutigu tojo cũucu niwĩ. Ni'cãrõacãrẽ cũ wẽrĩ pi'eti'que wapa Õ'acũ cãrẽ wioɣu sõrõcu niwĩ. Nipe'tirã cãrẽ "Añuyũ'rugũ nimi" nidutigu tojo weecu niwĩ.

10 Nipe'tise Õ'acũ ye ni'i. Cũ tutuaro me'rã ninu'cũ'u. Nipe'tirã cũ põ'rãrẽ u'musepu cũ wioɣu nĩrõpu cũ me'rã nicã uami. Tojo weegu cũ queoro wees'i'ĩgũ, Jesucristo marĩrẽ yu'ruogure pi'eticã weecu niwĩ. 11 Jesucristo marĩ ña'arõ wee'quere cõ'acu niwĩ. Marĩrẽ Õ'acũ yarã tojacã weecu niwĩ. Marĩ Jesucristo me'rã ni'cũ põ'rã ni'i. Tojo weegu Õ'acũ macũ marĩrẽ "Yu'u acawererã nima", nĩmasĩmi. Marĩrẽ ne bopoyasãtimi. 12 Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu Jesucristo cũ pacure ucũsere a'tiro ojano'wũ:

Mu'u ye cjasere, yu'u acawererã mu'urẽ êjõpeorãrẽ weregati.

Masã nerẽwuaropu "Õ'acũ añuyũ'ruami", mu'urẽ ni basapeoguti.

13 Aperopu quẽ'rãrẽ a'tiro ojano'wũ:

Yu'u Õ'acũrẽ êjõpeoguti.

Aperopure ninemowã tja:

Õ'acũ põ'rã cũ yu'ure o'o'cãrã me'rã a'to ni'i, ni ojano'wũ.

14 Marĩ wẽrĩdijati upure cuo'o. Tojo weronõjõ Jesũ quẽ'rã marĩ weronõjõ uputicu niwĩ. Cũ marĩ weronõjõ uputigu, wẽrĩcu niwĩ. Cũ wẽrĩse me'rã wãtĩ wẽrĩse o'õgure docaque'acã weecu niwĩ. 15 Cũ wẽrĩse me'rã wẽrĩsere uirãrẽ, te doca ninu'cũrãrẽ yu'ruweticã weecu niwĩ. 16 A'tiro ni'i. Jesucristo Õ'acũrẽ wereco'terã u'musecjãrãrẽ weetamugũ mejẽta a'ticu niwĩ. Marĩ Abrahã pãrãmerã nituriarã Õ'acũ yarã pe'ere weetamugũ a'ticu niwĩ. 17 Jesucristo marĩ cũ acawererã weronõjõ uputicu niwĩ. Marĩrẽ yu'ruosĩ'ĩgũ tojo weecu niwĩ. Cũ wẽrĩse me'rã marĩ ña'arõ wee'quere cũ pacure acobojoduticu niwĩ. Cũ tojo weegu pa'ia wioɣu masã ña'arõ wee'quere Õ'acũrẽ

sērībosagu weronojō weecu niwī. Marīrē añurō weetamunu'cūsī'rīgū tojo weecu niwī. Nipe'tise marī weronojō weesetigu, marīrē pajaña'gūti nigū, tojo uputicu niwī. ¹⁸ Peje mejēcā wa'acā, pi'eticu niwī. Tojo nicā wātī cūrē niqesācu niwī. Tojo wa'asere wācūtutuacu niwī. Tojo weegu marīrē mejēcā wa'acā, wātī marīrē ña'arō weeduticā, weetamumasīmi.

3

Jesucristo Moisé yu'ruro nimi nise ni'i

¹ Yu'u acawererā, Jesucristore ējōpeorā Ō'acū beseno'cārā Jesucristore añurō wācūnurūña. Cū Ō'acū yere weredutigu o'óno'cu nimi. Tojo nicā cū pa'ia wioгу weronojō Ō'acūrē marī ye niatjere sērībosagu weesami. ² Dūporopu Moisé Ō'acū cū yere weedutigu cūu'quere queoro weecu niwī. Mejārōta Jesú quē'rā Ō'acū cūrē cūu'quere queoro weecu niwī. ³ Jesure Moisé yu'ruro añurō wācūyu'rūnu'cārōña'a. A'te weronojō ni'i. Ni'cū wi'ire weesami. Ti wi'i nemorō wi'i wee'cu pe'e añurō ucūno'sami. Jesúta wi'i wee'cu weronojō nimi. ⁴ Nipe'tise wi'serire masā weema. Ō'acū pe'e nipe'tisepureta wee'cu nimi. ⁵ Moisé Ō'acū yarārē co'tegu, queoro weecu niwī. Cū da'rase a'tiro nicaro niwā. Ō'acū were'quere weremu'tārī masū nicu niwī. ⁶ Ō'acū yarā ni'cā wi'i weronojō nima. Ō'acū bese'cu Cristo ti wi'icjū wioгу macū nimi. Cū queoro weenu'cūmi. Ti wi'icjārā marīta ni'i. Marī Ō'acūrē ējōpeodu'utirā, cū yarā nirāsa'a. Tojo nicā “Be'ropu cū o'otajere marīrē o'ogusami” ni ējōpeorā, cū yarā nirāsa'a.

Ō'acū me'rā nirā soo, e'catise ni'i

⁷ Espiritu Santu Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu ni'caronojōta marī ējōpeodu'uticā'rōña'a. A'tiro ojano'wā:

A'tiro nicā musā Ō'acū ucūserē tu'orā,

⁸ ne ejeripō'rā butiticā'ña.

Dūporopu Ō'acūrē yu'rūnu'cā'cārā weronojō niticā'ña.

Na yucu marīrō, masā marīrōpu nícaterore Ō'acū dutisere uaticārā niwā.

Ūatirā, Ō'acūrē uacā weenu'cūcārā niwā.

⁹ Ō'acū a'tiro nicu niwī:

“Musā ñecūsūmua masā marīrōpu nírā, yu'ure uacā weewā.

Cuarenta cū'marī yu'u añurō weesere i'amirā, tojo weewā.

¹⁰ Tojo weegu yu'u na me'rā uacāti.

A'tiro niwā: ‘Musā no'o uaro mejēcā dia'cū wee'e.

Yu'u dutisere ne uawe'e.’

¹¹ Tojo weegu na me'rā uagu, ‘Diacjūta a'tiro weeguti’ niwā.

‘Yu'u musārē o'otaji di'tare ne ejasome.

Yu'u me'rā soo, e'catitamusome', niwā narē”, nicu niwī Ō'acū.

¹² Yu'u acawererā, tu'omasīña. Ne ni'cū ña'arō wācū, ējōpeotigu niticā'ña. Ña'arō wācūrā, cūrē ējōpeotirā, musā Ō'acū catinu'cūgūrē cō'arā weebosa'a. ¹³ A'tiro pe'e weeya. Ūmucorinucū a'merī wācūtutuacā weeya. Nipe'tise musā catiri ūmucore, ña'arō weerī nírā, a'merī weetamunu'cūcā'ña. Musā ña'arō wéerā, nemorō ña'arō weesājābosa'a. Ō'acūrē yu'rūnu'cābosa'a. Tojo weerā a'merī wācūtutuacā weeya.

¹⁴ Marī ne waro Jesucristore ējōpeo'caronojō ējōpeonu'cūrā. Tojo wéerā, marī Ō'acū bese'cu Cristo wioгу nírōpu cū me'rā ninu'cūrāsa'a.

¹⁵ Yu'u ni'caronojōta a'tiro ojano'caro niwā:

Ni'cācā musā Ō'acū ucūserē tu'orā, musā ejeripō'rā butiticā'ña.

Dūporocjārā Ō'acūrē yu'rūnu'cā'cārā weronojō niticā'ña, nino'caro niwā.

¹⁶ Dūporocjārā Ō'acū ucūserē tu'omirā, cūrē yu'rūnu'cācārā niwā. Na nipe'tirā Egiptopu ni'cārā Moisé miano'cārā nicārā niwā. Tojo miano'cārā nimirā, Ō'acūrē yu'rūnu'cācārā niwā.

¹⁷ Cuarenta cū'marī Ō'acū ña'arō weerā me'rā uacu niwī. Na yucu marīrō, masā marīrōpu boabajaque'aticārā niwā. ¹⁸ Ō'acū cūrē yu'rūnu'cā'cārārē “A'tiro weeguti” nicu niwī: “Yu'u narē o'otaji di'tare ne ejasome. Na yu'u me'rā soo, e'catitamusome”, nicu niwī. ¹⁹ Tojo weerā marī mas'i. Na Ō'acūrē ējōpeotise ye bu'iri cū o'otaji di'tare ejamasiticārā niwā. Cū me'rā soo, e'catitamusasiticārā niwā.

4

¹ Ō'acū dūporocjārārē “Soo, e'catitamura' a'tia”, nicu niwī. A'tiro nicā marī quē'rārē mejārōta nigū weemi. Apetero weerā ni'cārērā musā tiropu nírā cū me'rā soo,

e'catitamutibosama. Tojo weerā nūcū'ase me'rā cūrē yu'tirowa'a. ² Marī quē'rā dūporocjārē weronjōta masārē yu'ruose quetire wereno'cārā ni'i. Nāmarīcā mejō waro te quetire tu'ocārā niwā. Tere tu'omirā, ējōpeoticārā niwā. ³ Marī tere ējōpeorā pūrīcā, cū me'rā soo, e'catitamurāsa'a. Ō'acū a'ti turi weetu'ajanu'cōca be'ro soocu niwī. Dūporopure "Soorāsama" ni'cu nimigū, masā marīrōpu sija'cārārē ucūgū, a'tiro nicu niwī:

Yu'ure ējōpeotise bu'iri na me'rā uagu, "Diacjūta yu'u me'rā soo, e'catitamusome", niwā, nicu niwī.

⁴ Aperopu Ō'acū ye queti o'jāca pūrīpu cū a'ti turire weetuoca numu be'ro cja numurē a'tiro ojano'caro niwā:

Ti numu nicā, nipe'tise cū wéeca be'ro saurure soocu niwī Ō'acū.

⁵ Apaturi mejārōta a'tiro ojano'wū tja:

Yu'u me'rā soo, e'catitamurā wa'asome, nicu niwī.

⁶ Dūporocjārēpu Ō'acū yu'ruose quetire tu'omu'tā'cārā, na yu'runu'cā'que bu'iri cū me'rā soo, e'catitamurā wa'aticārā niwā. Āpērā pe'ere cū me'rā soo, e'catitamurā wa'atjo du'sa'a yujupu. ⁷ Dūporocjārēpu na soo, e'catitamurā wa'aticā ī'agū, Ō'acū marī pe'ere ape numu besecūucu niwī. Cū beséca numu a'tocatero ni'i. Ō'acū be'ropu Davi oja'que me'rā marīrē a'tere masīcā weemi. Tere Ō'acū ye queti o'jāca pūrīpu a'tiro ojacu niwī:

A'tocaterore masā Ō'acū ucūserē tu'orā, masā ejeripō'rā butitīcā'ña, nicu niwī.

⁸ Todūporopu Josué Israe curuacjārārē Canaā wāmetiropu su'ori miacu niwī. Cū narē topu miaa, narē soose o'oticu niwī. Cū o'ōca be'ro nicāma, Ō'acū be'ropure tere ucūnemotibopī. ⁹ Tojo weero masīno'o. Añubutiase soose Ō'acū a'ti di'ta wéeca be'ro soo'caronjōta marī cū yarārē "Soose du'sa'a yujupu", nino'o. ¹⁰ Ō'acūrē añurō ējōpeogu, cū me'rā soo, e'catitamusāmi. Cū da'rasetisere cū me'rā ejerisājāgūsami. Ō'acūmarīcā cū da'rāca be'ro soocu niwī. Tojo weegu Ō'acū me'rā nigū cū me'rā soogusami. ¹¹ Ō'acū me'rā soorāti nīrā, marī quē'rā wācūtutuaroua'a. Dūporocjārēpu Ō'acūrē yu'runu'cā'caro weronjō weesirutitīcā'rōua'a. Na ējōpeotise bu'iri cū me'rā sootīcārā niwā.

¹² Ō'acū ye ucūse ninu'cūcā'a. Tutuayū'rua'a. Nōsērī pījjo pūaperi osoyojaca pīj me'rā nōserō weronjō ni'i. Ti pīj nemorō Ō'acū ucūse pūrīcā marī po'peapu, marī ejeripō'rāpu, marī wācūsepu, nipe'tiropu sājāsa'a. Ō'acū ucūserē tu'orā, marī po'peapu wācūserē "Añu ni'i, o ña'a ni'i", ni besemasīno'o. ¹³ Marī Ō'acū wee'cārā ni'i. Cūrē ne du'timasīwe'e. Nipe'tise marī nisere, marī weesere cū ī'amasīmi. Cūta marī wee'quere "¿De'ro weerā tojo weeri?" ni besegusami.

Jesú pa'ia wioḡu weronjō nimi nise ni'i

¹⁴ Jesú Ō'acū macū pa'ia wioḡu weronjō marīrē Ō'acūrē sērībosagu nimi. Cū Ō'acū pu'topu nimi. Tojo weerā marī cūrē ējōpeonu'cūcā'rōua'a. ¹⁵ Ō'acūrē marīrē sērībosagu pa'ia wioḡu weronjō nimi. Cū quē'rā marī weronjō pī'eticu niwī. Tojo weegu marī tutuaticā, marīrē pajaña'sami. Cū nipe'tise ña'arō wa'asere tu'ōña'cu niwī. Tojo nicā wātī marīrē ña'asere weedutironjōta Jesú quē'rārē ña'asere weeduticu niwī. Wātī tojo weedutimicā, Jesú pe'e ne ni'cāti ña'arō weeticu niwī. ¹⁶ Marīrē cū pajaña'yucā, uiro marīrō Ō'acū cū weetamusere sērīmasī'i. Marīrē añurō weegusami. Marīrē mejēcā wa'acā, cūrē weetamuse sērīcā, pajaña'gūsami.

5

¹ Pa'ia wioḡure beserā, na wa'tero nigūrē besema. Cū, masā ye cjase niatjere Ō'acūrē sērībosagu nimi. Masā ña'arō wee'quere acobojose sērīgū, wa'icūrārē wējē ūjūamorōmi. ² Pa'ia wioḡu marī weronjō nimi. Masū nīgū, cū quē'rā tutuatimi. Tojo weegu tutuatīrārē, tu'omasītīrārē, no'o ūaro weebajaque'atīrārē pajaña'sami. ³ Cū quē'rā cū basu ña'arō wee'que wapa āpērārē weebosaronjōta wa'icūrārē wējē ūjūamorōsami.

⁴ Ne ni'cū pa'ia wioḡu cū basu bese sājāmasītisami. A'tiro pe'e weeno'sami. Ō'acū basu bese sōrōsami. Cū Aarōrē wee'caronjōta weesami. ⁵ Ō'acū bese'cu Cristo quē'rārē tojota wa'acaro niwā. Cristo Ō'acū tiropu pa'ia wioḡu weronjō wa'agu, cū basu beseticu niwī. Ō'acū pe'e cūrē bese sōrōcu niwī. Yu'u musārē a'te dūporo oja'caronjōta a'tiro nicu niwī:

Mu'u yu'u macū ni'i.

Ni'cācā me'rā yu'u mu'u pacu ni'i nisere i'o'o.

⁶ Aperopu quē'rārē Ō'acū ye queti o'jāca pūrīpu cū macūrē a'tiro nicu niwī: Mu'u pa'i ninu'cūgūsa'a.

Melquisedec nī'caronojōta nigūsa'a, nicu niwī.

⁷ Ō'acū bese'cu Cristo a'ti nucūcāpu nigū, cūrē űbuecu niwī. Cūrē sērīgū, upātu tutuaro me'rā, utise me'rā Ō'acūrē sērīcu niwī. Cūrē wērīticā weemasībo'cure tojo sērīcu niwī. Cū Ō'acū űaro weesī'rīcu niwī. Cū tojo weecā i'agū, cū sērīserē tu'ocu niwī. ⁸ Cristo Ō'acū bese'cu cū macū nimigū, pi'eticu niwī. Tojo pi'etīgu, Ō'acū dutisere yu'tīcu niwī. Te me'rā Ō'acūrē yu'tisere añurō masīcu niwī. ⁹ Cū wērīgū, nipe'tise cū pacu cūu'quere weecu niwī. Tojo weegu cū masārē yu'ruogu sājācu niwī. Marī nipe'tirā cūrē ējōpeo yu'tirārē yu'ruo, catīnu'cūcā weemi. ¹⁰ Ō'acū Melquisedec pa'ia wīogu warore weronojō cūrē sōrōcu niwī.

Ējōpeodu'uri nīrā, wācūtutuaya nise nī'i

¹¹ Ō'acū bese'cu Cristo pa'ia wīogu waro Melquisedec weronojō nisere peje waro weresī'rīsa'a. Tojo weresī'rīmigū, masā tu'omasīti, tu'osī'rītise ye bu'iri basiowe'e. ¹² Musā yoacā Jesucristore ējōpeowu. Ni'cārōacārē āpērārē bu'erāpu nitojabosa'a. Tojo nimirā, Ō'acū yere mejō niseacārē apaturi wereapocā űa'a. Musā tutuatirā waro weronojō wa'a'a tja. Tojo weerā diasatiseacārē añurō tu'orānojō o'orā, tu'otiyu'ruocā'a. Ba'asere ba'aranojō o'orā, ni'cārōacārē wecu ōpēcōrē sī'rīrā weronojō ni'i yujupu. ¹³ Wecu ōpēcō dia'cūrē sī'rīrā, wī'marā waro nima. Musā na wī'marā weronojō diacjū weesere Ō'acū ye cjasere masīwe'e. ¹⁴ Ba'ase butise pe'e bucūrā ba'ase ni'i. Na diasasere masīma. Añusere, ña'asere besepo'cārāpu nima.

6

¹ Marī añurō ējōpeorā nisī'rīrā, Cristo ye queti diasasere bu'erā. Marīrē bu'emū'tā'quere apaturi bu'eticā'rā majā. Bu'etojawu tema. Marī bu'emū'tā'que a'tiro niwū. Marī ña'arō wee'quere acoboJose sērīdutiwū. Tojo ña'arō wee'que bu'iri pecame'epu wa'abopā, niwū. Marī wācūse ducayuroa'a nisere bu'ewu. Tojo nicā Ō'acūrē ējōpeoroua'a nisere bu'emū'tāwū. A'te ne waro bu'enu'cā'quere weeticā'rā majā. ² Apeye quē'rārē wāmeYesere, Espīritu Santure ñapeorā cuocā weesere bu'emū'tāwū. Tojo nicā wērī'cārā masārāsama, ña'arō wee'cārā pecame'epu bu'iri da'reno'rāsama nisere bu'ewu. ³ Ni'cārōacā Ō'acū cū űacā, apeyere, diasasere bu'ennemobosa'a.

⁴⁻⁶ Musā apetero weerā Jesucristo quietire ējōpeomirā, ējōpeodu'ubosa'a. Ō'acū masārē catīnu'cūsere o'ocu niwī. Cū o'omicā, na ējōpeodu'ubosama. Tojo ējōpeodu'urānojōrē a'tiro ni'i. Na wācūsere apaturi ne ducayumasītisama. Tojo nicā Espīritu Santure cūrānojō, no'o Ō'acū ye queti añuse quietire masīrānojō tere ējōpeodu'urā, ne apaturi na wācūsere ducayumasītisama. Ō'acū tutisere o'osere masīmirā Jesucristore ējōpeodu'urā, ne apaturi acoboJose sērīmasītisama. Cūrē ējōpeodu'urā, na basu Ō'acū macūrē apaturi curusapu paabi'perā weronojō weerā weema. Nipe'tirā i'orōpu cūrē yabi bujicā'rā weema. ⁷ Ō'acū masārē añurō weese a'tiro ni'i. Masā di'ta weronojō nima. Ō'acū narē añurō weese acoro pejaro weronojō ni'i. Nipe'tisetiri acoro pejasetīrinucū di'tapu sī'bisājā'a. Aco di'tapure añurō sī'bisājāca be'ro na otese añurō pī'rī ducatisa'a. Tojo ducaticā, ti di'ta wīogure añu ni'i. Ō'acū "Añuse di'ta ni'i", nisami. Tojo weronojō añurō weerārē e'catise me'rā narē i'asami. ⁸ Āpērā pe'e ña'ase di'ta weronojō nima. Ña'ase di'tapure acoro pejamīcā, pota, ña'ase dia'cū bajua'sa'a. Ti di'ta wapamarī'i. Ti di'ta wīogu tere i'agū, "Ña'ase ni'i, űjūacō'arā", nisami. Cū nī'caronojō Ō'acū quē'rā cūrē ējōpeodu'urārē mejārōta nisami.

Marī űmusepu niatjere e'catiyrā ējōpeodu'usome nise nī'i

⁹ Yu'u mairā, űjūacō'asere ucūmigū, yu'u "Ō'acū masārē űjūacō'agūsami", nigū mejēta wee'e. Musā yu'ruono'cārāpu ni'i. Tojo weerā añurō wee'e. ¹⁰ Ō'acū queoro weegū nīmi. Cū musā acawererā Jesucristore ējōpeorārē musā añurō wee'quere acoboJososome. Narē musā weetamusere acoboJososome. Musā narē añurō wéerā, Ō'acūrē ma'isere i'o'o. ¹¹ Musā a'tiro weecā upātu űa'a. Āpērārē weetamurā, musānucū e'catise me'rā añurō weesī'rīsere tojota weeyapaticā'ña. Tojo weero Ō'acū "O'oguti" nī'que queoro musā wācū'caronojōta wa'arosa'a. ¹² Musā ni'jisījarā dojocā űatīsa'a. Āpērā Jesucristore ējōpeorā weronojō weeya. Na, narē ña'arō wa'acā, wācūtutuama. Ne

Jesucristore ějĵeodu'utima. Na tojo weecā ĩ'agũ, Ő'acũ narē cũ "Ő'oguti" nı'quere o'ogusami. Masā quē'rā narē ĩ'acũ, weesirutuya.

¹³⁻¹⁶ Masā "Diacjũta ni'i" nırā, na yu'ruoro nigũ me'rā wāmepeorā weesama. Na tojo ni wāmepeocā, narē "Tojo niwe'e", nita basiotisa'a. Ő'acũ pũricā Abrahārē "Mu'urē añurō weeguti" nigũ, apı wāme me'rā wāmepeoticu niwı. Ne ni'cũ Ő'acũ nemorō niyu'runu'cāgũ marımi. Tojo weegu "A'tiro weeguti" nigũ, cũ basu wāmepeocu niwı. A'tiro nicu niwı: "Diacjũta ni'i. Mu'urē añubutiaro weeguti. Mu'u pārāmerā pājārā nituriarāsama", nicu niwı. Abrahā cũ tojo ni'quere sojaticu niwı. Tojo weegu Ő'acũ cūrē "Tojo weeguti" ni'quere ñe'ecu niwı. ¹⁷ Ő'acũ "Masārē 'Añurō weeguti' ni'quere 'ducayusome'" nigũ, cũ basu wāmepeocu niwı. Marırē cũ "Ő'oguti" ni'quere 'Ñe'erāsa'a' ni masıdutigu, tojo weecu niwı. ¹⁸ Tojo weero te puaro cũ wāmepeose, cũ "Masārē añurō weeguti" ni'que ne ducayuta basiowe'e. Ő'acũ ne nisoomasıtımi. Cũ diacjũ ucıse me'rā marırē cũ yu'ruono'cārārē wācũtutuacā weemi. Cũ marırē "Añurō weeguti" ni'caronojōta weegusami, nino'o. ¹⁹ Tere wācūrā, marı u'musepu niatjere e'catise me'rā co'teyurā, ějĵeodu'usome. Marı co'teyuse ninu'cũcā'rōsa'a. Ducayusome. Jesũ u'muse Ő'acũ nırōpu sājāacu niwı. Tojo weerā marı tojo tu'ũa'a. ²⁰ A'tiro ni'i. Judıo masā pa'ia wiogu Ő'acũ wi'ı po'peapu cũ Nibutiari Tucıpu sājāagũ, a'tiro weesami. Ősebutiri caserojore yu'rusājāsami. Jesũ cũ wērica be'ro u'musepu sājāagũ, ti caserojore yu'ruagu weronojō weecu niwı. Marı u'musepu wa'atji ma'arē pāobosagu weecu niwı. Cũ tojo weese me'rā pa'ia wiogu waro weronojō tojacu niwı. Cũ Melquisedec ni'caronojōta pa'i ninu'cũgūsami.

7

Jesũ Melquisedec weronojō pa'ia wiogu nise ni'i

¹ Duporocjũ Melquisedec wāmetigu Salem wāmetiri macā wiogu nicu niwı. Cũ pa'i niyugu, Ő'acũ nipe'tirā bu'ipu nigūrē masārē sērıbosacu niwı. Cũ nıcatereore Abrahā āpērā wiorā me'rā a'mewějecu niwı. Na me'rā a'mewějegũ ejagu, cũ yarā me'rā wapata'adajacu niwı. Cũ tojo weedajacā, Melquisedec cūrē pōtērıgũ ejacu niwı. Cūrē pōtērıgũ, "Ő'acũ mu'urē añurō weeato", nicu niwı. ² Cũ tojo nıca be'ro Abrahā cũ a'mequėgũ wapata'a'quere diez mesārı ducawaacũucu niwı. Ni'cā mesārē Melquisedere o'ocu niwı. Melquisedec wāme "Wiogu queoro weegũ" nısı'rırō wee'e. Cũ Salem wāmetiri macācjũ nitjagũ, "Ejerısājāse wiogu" nicu niwı. Salem "Ejerısājāse" nısı'rırō wee'e. ³ Melquisedec pacusumuarē, cũ ñecũsumuarē ne masıno'ña marı'i. Cũ bajua'quere, cũ wērı'que quē'rārē ne masıno'ña marı'i. Tojo weegu Melquisedec Ő'acũ macũ Jesucristo pa'i ninu'cũacju weronojō nicu niwı.

⁴ Masā Melquisedere wācũña. Mejō nigũ mejęta nicu niwı. Marı ñecũ Abrahā waromarıcā cũ wiorārē a'mewějegũ wapata'a'quere diez mesārı cũ seeneocıu'quere cūrē ni'cā mesārē o'owapamocu niwı. ⁵ Moısé dıı'que pa'iare o'odutısere a'tiro ojano'wũ: "Leví pārāmerā nituriarā pa'ia nırā dia'cūrē cā'rō wapaseeato", niwũ. Abrahā cũ o'o'caronojōta masā na cuosere o'odutiwu. Na, na acawererā waro nımicā, tojo nıcā Abrahā pārāmerā nımirā, na o'osere ñe'ecārā niwā. ⁶ Melquisedec pũricā Levı pārāmi nituriatımigũ, a'tiro weecu niwı. Abrahā Ő'acũ "Añurō weeguti" nino'care cũ cuosere o'ocā, ñe'ecu niwı. Tere ñe'egũ, Abrahārē "Ő'acũ mu'urē añurō weeato", ni sērıbosacu niwı. ⁷ A'te diacjũta ni'i. "Ő'acũ mu'urē añurō weeato" nigũ pe'e apı "Tojota weeato" ni, yu'tıgu nemorō wiogu niyu'runu'cāmi. ⁸ A'tiro nıcā pa'ia marı wa'tero nırā āpērā o'osere ñe'erā marı weronojō masā nıma. Na quē'rā wērisama. Abrahā o'o'quere ñe'e'cu Melquisedec pe'ema Ő'acũ ye queti ojāca pũrıpu catınu'cũgũ weronojō nigūrē ojano'caro niwũ. Cũ catınu'cũgũ weronojō ucıno'mı. ⁹⁻¹⁰ Levı pārāmerā nıturıarāpu Abrahā Melquisedere o'ocā, na quē'rā cūrē o'obu'ıpejatamu'cārā weronojō nıcārā niwā.

¹¹ Israe curuacjārā, pa'ia Levı ya curuacjārā me'rā Ő'acũ dutısere ñe'ecārā niwā. Na Levı ya curuacjārā Aarō pārāmerā nituriarā nıcārā niwā. Na pa'ia āpērā Ő'acũ dutısere sıruturārē añurā wa'acā weemasıtcārā niwā. Weemasıcā pũricārē, Ő'acũ apı pa'i sōrōtibopı. Apırē sōrōgũ, Aarō ya curuacjārē sōrōticu niwı. Melquisedec weronojō nigũ pe'ere sōrōcu niwı. ¹² Apı pa'i sājācā, toduporo cjase dutıse quē'rā ducayusa'a.

13 Marī wioḡu Jesucristore Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu a'tiro nicu niwī: “Mū'u pa'i Melquisedec nī'caronojō ninu'cūḡūsa'a”, nicu niwī. Jesucristo pa'i niacjū nimigū, Levī ya curuacjū niticu niwī. Cū ya curuacjū ne ni'cū pa'i sājāticu niwī. 14 Masīno'o, marī wioḡu Jesucristo Judā ya curuacjū nicu niwī. Moisé pa'iare ucūḡū, ne ni'cāti “Judā ya curuacjārā pa'ia nirāsama”, niticu niwī.

15-16 Apī pa'i Melquisedec weronojō nigū bajuase me'rā a'tiro masīno'o. Jesucristo pa'i sājācā, Levī ya curuacjārā pa'iare sōrōduti'caronojō wa'aticaro niwū. Cū catinu'cūḡū nise me'rā pe'e pa'i sājācu niwī. 17 Ō'acū Jesucristore a'tiro nicu niwī: Mū'u pa'i ninu'cūacjū ni'i.

Melquisedec nī'caronojōta nigūsa'a, nicu niwī.

18 Ō'acū toduporo cū dutise cūmu'tā'quere mejō nise tojacā weecu niwī. Te masārē añurō nisetiācā weeticaro niwū. 19 A'tiro ni'i. Moisé duti'quere ya'tirā, masā añurā wa'aticārā niwā. Ni'cārōacāma marī Jesucristore ējōpeorā, añurā toja'a. Ō'acūrē masīta basio'o. Tojo weerā añurō e'catiyu'u.

20 Ō'acū cū macūrē pa'i sōrōḡū, cū basuta “Diacjū weeguti”, nicu niwī. 21 Āpērā pa'ia pe'ere sōrōḡū, tojo niticu niwī. Ō'acū cū macūrē sōrōḡū, cū basu wāmepeo, sōrōcu niwī. Ō'acū cū ye queti ojāca pūrīpure a'tiro ojano'wā: “Yū'u basuta diacjū tojo weeguti” nī'que ducayuno'ña marīrōsa'a. Mū'u pa'i ninu'cūacjū ni'i.

Melquisedec weronojōta nigūsa'a, nicu niwī.

22 Cū tojo nī'quere a'te me'rā masīno'o. Jesū me'rā Ō'acū “Masārē añurō weeguti” nī'quere diacjūta nigū weepi, nino'o. Cū Moisé me'rā “Masārē añurō weeguti” nimu'tā'que nemorō a'te be'ro cjase pe'e añuyu'runu'cā'a. 23 Pa'ia pājārā waro sājāmujācārā niwā. Na wērīse bu'iri ninu'cūmasiticārā niwā. Na wērīca be'ro āpērā ducayumujācārā niwā. 24 Jesū pūrīcā catinu'cūcūsami. Cū pa'i nisere āpērāre ducayutirasome. 25 Tojo weegu Ō'acūrē masīrīrārē yu'rawetidojacā weemi. Cūrē ējōpeorārē tojo weemi. Cū catinu'cūḡū marī ye niatjere Ō'acūrē sērībōsanu'cūmi.

26 Tojo weegu Jesū pa'ia wioḡu waro nimi. Cūnojōrēta marī ūa'a. Cū ña'ase moogū, añubutiagu, ña'arō weetigu nimi. Marī ña'arō weerā weronojō nitimi. Ō'acū cūrē nipe'tirā bu'ipu cūcu niwī. 27 Cū āpērā pa'ia wiorā weronojō nitimi. Pa'ia wiorā ūmucorinucū na ña'arō wee'quere acobojosere sērīrā, wa'icūrārē wējē ūjūamorōsama. Be'ro āpērā yere mejārōta weebosasama. Jesucristo pe'e a'tiro weecu niwī. Cū ni'cātita na wa'icūrārē wējē ūjūamorōpeo'caro weronojō wēegu, cū basu cū wērīse me'rā masā ña'arō wee'quere wērīwapayepe'ocā'cu niwī. Cū nipe'tirā ye niatjere tojo weebosacu niwī. 28 Moisé duti'que me'rā pa'ia wioḡure sōrōrā, a'tiro weeno'caro niwū. Cūrē sōrōrā, cū añurō weenu'cūtimicā, besesōrōno'caro niwū. Tojo wēeca be'ro Ō'acū pe'e diacjūta cū basu cū macūrē pa'ia wioḡu waro sōrōcu niwī. Cū macū añugū ninu'cūḡūrē tojo weecu niwī.

8

Jesū apobosari masā nimi nise ni'i

1 Nipe'tise ni'cārōacā yu'u oja'que a'tiro ni'i. Jesucristo marī yagu pa'ia wioḡu waro nimi. Cū ū'musepu wioḡu dujiri cūmurō Ō'acū tutuayu'ragu tiro diacjū pe'e ejanujācu niwī. 2 Cū ū'musepu Ō'acū Nibutiari Tucūpure pa'ia wioḡu weronojō nisami. Ti wī'i Ō'acū wēeca wī'i ni'i. Masā mejēta weecārā niwā. 3 A'ti di'tapūma pa'ia wiorārē wa'icūrārē wējē ūjūamorōpeodutiro sōrōno'caro niwū. Tojo nicā apeyere o'odutirā sōrōno'cārā niwā. Tojo weegu Jesucristo quē'rā Ō'acūrē apeyenojō o'ocā, añutu'sa'a nīgū wērīḡū, cūrē apeyenojō o'ogu weronojō weecu niwī. 4 Jesucristo a'ti nucūcāpure tojadojagu, ne cārō pa'i nima'atibopī. Āpērā pa'ia Moisé duti'caronojōta Ō'acūrē apeyenojōrē o'orā nitojacārā niwā. Tojo weero basiotibopā. 5 A'ti nucūcāpu pa'ia Ō'acū cjasere da'rarā a'tiro weema. Na Ō'acū wī'i ū'musepu nīrī wī'i cjasere weronojō weerā weema. Marī masī'i. Ū'muse cja wī'i pe'e ti wī'i waro ni'i. A'ti nucūcā cja wī'i pe'e ū'muse cja wī'i queose ni'i. Tojo weegu Ō'acū cū ya wī'i a'ti nucūcā cja wī'ire weedutigu, Moisére a'tiro nicu niwī: “Añurō wācūña. Nipe'tise ya wī'i cjasere mū'urē ūrūḡūpu i'o'caronojōta weeya”, nicu niwī. 6 A'tocateroma majā Jesū pa'ia wioḡu waro Ō'acū tiropu marīrē sērībōsanu'cūḡū nimi. Cū weese āpērā pa'ia ye nemorō añuyu'runu'cā'a. A'tiro ni'i. Ō'acū ne waro masā me'rā apogu. “Yū'u duti'quere wēerā, yarā nirāsama”, nicu niwī. Be'rore tja masā me'rā apogu. “Masā wioḡu nigūti. Musārē yarā wa'acā weeguti. Musārē acobojoguti. Yū'u me'rā catinu'cūrāsa'a”, nicu niwī. Cū

tojo ni'quere masi'no'o. Cũ nimu'tã'que nemorõ be'ro cjase pe'e añuyu'rũnu'cã'a. A'te be'ro cjasere Jesũta queoro wa'acã weecu niwĩ. Tojo weero ãpẽrã pa'ia weese nemorõ añuyu'rũnu'cã'a.

⁷ A'tiro ni'i. Ô'acũ ne waro masã me'rã apo'que queoro wa'aticaro niwã. Queoro wa'acãma, masã me'rã apaturi aponemotibopĩ. ⁸ Ô'acũ ne warocjãrãrẽ “Yu'u duti'quere queoro weetima”, nicu niwĩ. Narẽ cũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ojano'wã:

Marĩ wiogu a'tiro nimi:

“Be'ropu yu'u Israe curuacjãrãrẽ, tojo nicã Judã ya curuacjãrãrẽ apaturi añurõ na me'rã weepoguti tja.

⁹ Todũporopu na ñecũsumua me'rã weeguti ni apo'caronojõ nisome.

Narẽ Egiptopu ni'cãrãrẽ yu'u basu miwĩjawu.

Narẽ ‘Añurõ weeguti’, nimiwã.

Na pe'e yu'u duti'quere weetiwã.

Tojo weegu narẽ cõ'awã'cãwã”, nicu niwĩ marĩ wiogu.

¹⁰ “Be'ropu Israe curuacjãrã me'rã apaturi ‘Añurõ weeguti’ ni'que a'tiro ni'i.

Yu'u duti'quere narẽ wãcũcã weeguti.

Tojo nicã narẽ yu'u duti'quere ejõpeocã weeguti.

Tojo weegu yu'u na wiogu nigũti.

Na quẽ'rã yarã nirãsama.

¹¹ Na ne ni'cãrẽ yu'u Ô'acũ nisere bu'esome.

Ne cũ me'rãcjãrẽ, cũ acaweregure, ‘Ô'acũrẽ masi'ña’, nisome.

Nipe'tirã yu'ure masi'rãsama.

Wĩ'marã, tojo nicã bucãrã masi'rãsama.

¹² Na ña'arõ wee'quere acobojoguti.

Ne apaturi tere wãcũnemosome”, nicu niwĩ marĩ wiogu.

¹³ Ô'acũ ne waropu “Masãrẽ añurõ weeguti”, nicu nimiwĩ. Be'ro, “Apaturi masã me'rã añurõ weeguti”, ni apocu niwĩ tja. Tojo weero cũ nimu'tã'que pe'e pe'tia wa'acaro niwã. Nipe'tise mejãmejã ñano'ña marĩ'i. Te maata pe'tidijase ni'i.

9

U'musepu nirĩ wi'i Ô'acũ wi'i cjase, tojo nicã a'ti nucũcãpu nirĩ wi'i cjase ni'i

¹ Ni'cãrõacãma a'tiro nigãti. Ô'acũ ne waro “Masã me'rã añurõ weeguti” nicaterore cãrẽ ñubuerã weewuadutisenojõrẽ cũucu niwĩ. Na ñubueri wi'i a'ti nucũcã cja wi'i nicaro niwã. ² Ti wi'i wa'icurã caseri me'rã wéeca wi'i nicaro niwã. Ne sãjãarĩ tucũ Añurĩ Tucũ wãmeticaro niwã. Topure si'ocju nu'cũcaro niwã. Tojo nicã na Ô'acũrẽ o'orã pãrẽ peoro nu'cũcaro niwã. ³ Usebutiri caserojo yu'rũropu ape tucũ Ô'acũ Nibutiari Tucũ nicaro niwã. ⁴ Ti tucũpu u'mutise ñjũamorõpeowuaro uru me'rã wee'caro nicaro niwã. Tojo nicã Ô'acũ “Masã me'rã añurõ weeguti” ni'quere cãori acaro, uru casero me'rã omabi'aca acaro cũña'caro niwã. Ti acaro po'peapu ni'cãrũ uru me'rã weecaru nicaro niwã. Tirupu ba'ase manã wãmetise sãñacaro niwã. Apeye quẽ'rãrẽ tuacju Aarõ yagu ñasãwĩjicju nicaro niwã. Tojo nicã Ô'acũ duti'quere oja'que pjĩrĩ ãtã pjĩrĩ sãñacaro niwã. ⁵ Ti acaro bu'ipure Ô'acũrẽ wereco'terã u'musecjãrã queose yee'que nu'cũcaro niwã. Na topu niyucã, Ô'acũ topu nisere i'ono'caro niwã. Ô'acũrẽ wereco'terã wuuse docapu pa'ia wiogu Ô'acũrẽ masãrẽ ña'arõ wee'quere acobojodutigu di wéestepecu niwã. Ni'cãrõacãrẽ nipe'tise ti wi'i cjasere wrenemomasĩtisa'a.

⁶ Ô'acũ wi'ire apõca be'ro pa'ia na da'rawuaserẽ wéerã, nimu'tãrĩ tucũpure sãjãanu'cũcã'cãrã niwã. ⁷ Ape tucũ pe'ere pa'ia wiogu waro dia'cũ ni'cãtita, ni'cã cũ'marẽ sãjãacu niwĩ. Topu sãjãagũ, wa'icurã wẽjẽ'cãrã ye díre miisãjãacu niwĩ. Cũ basu ña'arõ wee'que wapa, tojo nicã masã na ña'arõ wee'que wapare acobojose sãrĩgũ tojo weecu niwĩ. ⁸ Tojo wee'que me'rã a'tocaterore Espĩritu Santu a'tiro marĩrẽ i'omi. Todũporopu pa'ia Ô'acũ wi'ipu weewuaserenõjõ ni'cãrõacãrẽ weenu'cũcãma, marĩ u'musepure ne sãjãamasĩtibosa'a. ⁹ A'te nipe'tise todũporo cjase a'tiro nicãrẽ queose ni'i. Titapure Ô'acũrẽ o'ose, na wa'icurãrẽ ñjũamorõpeose masãrẽ bu'iri marĩrã tu'oña'cã weemasĩticaro niwã. ¹⁰ Te na weeseti'que a'tiro nicaro niwã. Sĩ'rĩse, ba'ase, tojo nicã na Ô'acũrẽ ñubuese dũporo na ña'arõ wee'quere coesetise nicaro niwã. Te dutise bu'icjase dia'cũ nicaro niwã. Tojo weese téé Ô'acũ tere ducayũca be'ropu añucaro niwã.

¹¹ Ô'acũ bese'cu Cristo a'titojacu niwĩ. Ni'cãrõacãrẽ cũ pe'e pa'ia wiogu waro nimi. Cũ marĩrẽ añusere miiticu niwĩ. Ni'cãrõacãrẽ cũ pa'ia wiogu weewuaserenõjõrẽ Ô'acũ

wi'i u'musepu nirī wi'ipū weegu weesami. U'musepu nirī wi'i, a'ti nucūcā cja wi'i nemorō, añubutiari wi'i nisa'a. Masā wéeca wi'i nitisa'a. ¹² Ō'acū bese'cu Cristo u'muse cja wi'i Ō'acū Nibutiari Tucū waropure sājāacu niwī. Cū wa'icurā, cabracā, weecu wī'marā ye díre miisājāaticu niwī. Tojo weronojō o'ogu, cū ye dí me'rā, cū wērīse me'rā sājāacu niwī. Te me'rā marī nipe'tirārē ni'cāti me'rāta wērībosacu niwī. Marīrē catinu'cūdutigu tojo weecu niwī. ¹³ Duporocjārāpu na wērī'cārārē da'raña'ca be'ro Ō'acū ī'orōpure ña'ase cuorā weronojō tojacārā niwā. Tojo weerā weecu umua ye díre, cabra ye díre, tojo nicā wecu wī'magō ūjūano'co ye nitī me'rā ña'ase cuorā weronojō nirārē wēestepeocārā niwā. Narē Ō'acū ī'orōpure ña'ase moorā tojadutirā tojo weecārā niwā. Diacjāta ni'i, nírō. Na, bu'ipū dia'cū añurā tojacārā niwā. ¹⁴ Wecu ye dí me'rā, cabra ye dí me'rā tojo weeta basiocā pūrīcārē, Cristo ye dí me'rāma tjā'a. Cristo Espiritu Santu ninu'cūgū weetamuse me'rā wa'icurā ūjūamorōpeoronjō o'ogu, cū basu Ō'acūrē wiagu, wērīcu niwī. Cū curusapu wērīgū, ña'ase moogū nicu niwī. Cū ye dí me'rā marī bu'iritirā, ña'arō weeseti tu'ña'quere pecame'epu wa'abo'cārārē yu'ruweticā weecu niwī. Cū Ō'acū catinu'cūgū yere weenu'cūdutigu tojo weecu niwī.

¹⁵ Tojo weegu Jesucristo a'tiro weegū nimi. Be'ropure masārē apaturi Ō'acū "Yu'u musā wiogu nigūti. Musā, yarā nirāsa'a" ni'quere apobosagu nimi. Toduporocjārā pe'e Ō'acū nima'tāse cū duti'que dica nírā, ña'arō wee, cū duti'quere yu'runu'cācārā niwā. Jesucristo wērīse me'rā tere acobojono'cārā niwā. Tojo nicā Ō'acū bese'cārā cū "O'oguti" ni'que catinu'cūsere ñe'erāsama. ¹⁶ A'tiro weronojō ni'i. Ni'cū cū wērīse duporo cū acaweregure "Yu'u cuose mu'u ye tojarosa'a", nisami. Cū wērīcā ī'arā, wērī'cu ye ni'quere cūrē o'osama. ¹⁷ Cū wērīse duporo cū "O'oguti" ni'quere ñe'emasītisami. Cū wērīca be'ropu dia'cū ñe'emasīsami. ¹⁸ Tojo weero Ō'acū "Masārē a'tiro weeguti" nima'tā'que quē'rārē tojota wa'acaro niwā. Wa'icurārē wējē, na ye dí wēestese me'rā dia'cū Ō'acū "Tojo weeguti" ni'que wa'anū'cācaro niwā. ¹⁹ Moisé a'tiro weecu niwī. Cū nipe'tise Ō'acū duti'quere nipe'tirā tu'oropu bu'ecu niwī. Bu'etjanu'cō, cū sō'arī casero oveja poari me'rā wéeca caserore miicu niwī. Tojo nicā yucusiti hisopo wāmetiri sitire pe'ecu niwī. Wecu macū wējēno'cu ye díre, cabra ye díre aco me'rā morēcu niwī. Be'ro sō'arī caserore ti siti dupupu du'teō'o, te dípu yosomiicu niwī. Be'ro Ō'acū ye duti'que ojāca pūrīrē, tojo nicā masā nipe'tirārē wēestepeocu niwī. ²⁰ Cū tojo wéeca be'ro narē nicu niwī: "A'te dí me'rā Ō'acū masārē 'Tojo weeguti' ni'quere masīno'o", nicu niwī. ²¹ Apeyere, Moisé Ō'acū wēire a'tiro weecu niwī. Nipe'tise ti wi'i po'peapu Ō'acūrē ējōpeorā na cuosere dí me'rā wēestepeocu niwī. ²² Titare Ō'acū dutise a'tiro nicaro niwā. Dí me'rā Ō'acū wi'ipū nisere cū ī'orōpu añuse tojadutiro wēestepeono'caro niwā. Wēestepeoya marīcā, Ō'acū masā ña'arō wee'quere acobojoticu niwī. Dí me'rā dia'cū Ō'acū masā ña'arō weesere acobojono'o.

Jesú cū wērīse me'rā masā ña'arō wee'quere yu'ruose ni'i

²³ Duporo cjase Ō'acū wi'ipū weewuasenojō u'muse cjase queose nicaro niwā. Tere Ō'acū ī'orōpu añuse tojadutirā a'tiro weecārā niwā. Wa'icurārē wējē, na ye dí me'rā wēestepeocārā niwā. Duporocjārā na wee'que nemorō u'muse cjase pe'e añuyu'runu'cā'a. Tojo weero wa'icurārē ūjūamorōpeo'que nemorō, añuse warore ua'a. Te Jesucristo wērīse ni'i. ²⁴ A'ti nucūcāpure Jesucristo masā wéeca wi'i Añurī Tucū wāmetiri tucūpure sājāaticu niwī. Ti wi'i u'muse cja wi'i queose nicaro niwā. Cū u'muse waro pe'ere sājāacu niwī. Ni'cārōacārē cū Ō'acū tiropu marīrē sērībosagu weesami. ²⁵ Toduporopu pa'ia wiogu judío masū Ō'acū Nibutiari Tucūpure ni'cārētiri cū marīnucārē wa'icurā ye díre miisājāamujācu niwī. Te dí, cū ye dí nitaro niwā. Cristo pūrīcārē cū ye dí waro nicaro niwā. Cū wērīse me'rā ni'cātita u'muse Ō'acū tiropu sājāacu niwī. ²⁶ Jesucristo pa'ia wiogu weronojō wéegu pūrīcā, a'ti di'ta du'pocātīcāputa wērīnu'cā, a'tiro nicā quē'rārē wērīnu'cūcā'bosami. Tojo weronojō o'ogu, a'tocatero a'ti umuco pe'tiwā'cārī curare Cristo a'ti nucūcāpure bajuacu niwī. Cū ni'cātita nipe'tirā ye niatjere wērībosacu niwī. Ña'arō wee'quere cō'agū, tojo weecu niwī. ²⁷ Marī quē'rā nipe'tirā ni'cāti me'rāta wērīdijarāsa'a. Wērīca be'ro Ō'acū marīrē besegusami. ²⁸ Cristo ni'cātita cū wērīse me'rā wa'icurārē wējē ūjūamorōpeoro weronojō weecu niwī. Tojo weese me'rā masā nipe'tirā ña'arō wee'quere cō'acu niwī. Be'ro apaturi a'tigusami. Masā na ña'arō wee'quere cō'agū mejēta a'tigusami. Masā cūrē yucuerā pe'ere yu'ruogu a'tigu weegusami.

10

1 Moisé dutise Ô'acũ masārē be'ropu añurō weeatje queose nicaro niwũ. Tojo weero Moisé duti'que masārē Ô'acũ me'rã añurō nímasicã weeticaro niwũ. Te a'tiro nicaro niwũ. Na Ô'acũ me'rã añurō nisi'rĩrã, ni'cãti cũ'marĩnucũ wa'icurarē wējē ũjũamorõpeocãrã niwã. Te narē Ô'acũ l'orõpu añurã waro tojacã weemasĩticaro niwũ. 2 Te masārē añurã tojacã weemasĩcãma, na wa'icurarē ũjũamorõpeosere du'ucã'hopã. Na ni'cãti ũjũamorõpeose me'rãta na ña'arõ wee'quere acobojono'cãrãpu tojatojabopã. Na bu'iri marĩrã tu'oña'hopã. 3 A'tiro pe'e nicaro niwũ. Na wa'icurarē wējē ũjũamorõpeorã, na ña'arõ wee'quere cũ'marĩnucũ wãcũrã, tojo weecãrã niwã. 4 Weecuã umãa ye dí, cabra ye dí ña'arõ wee'quere ne cõ'amasĩtisa'a.

5 Tojo weegu Jesucristo a'ti nucũcãpure a'tigu, Ô'acũrē a'tiro nicu niwĩ: Mu'u masã ña'arõ wee'quere acobojosĩ'rigũ, wa'icurarē wējē ũjũamorõpeosere uawe'e. Tojo nicã narē acobojosĩ'rigũ, apeyenojõ o'ocã uawe'e. A'tiro wéegũ, mu'u ni'cã upu yu'ure o'ocu niwũ. Masã ña'arõ wee'quere wẽrĩbosadutigu tojo weecu niwũ.

6 Mu'u masã na ña'arõ weesere cõ'asĩ'rigũ, wa'icurarē ũjũamorõpeosere, tojo nicã apeyenojõ o'osere tu'sawe'e.

7 Tojo tu'satise bu'iri yu'u a'tiro niwũ:

“Ô'acũ, mu'u uaro weegu a'tigu wee'e.

Mu'u ye queti ojãca pũrĩpu yu'u pi'etiatjere ojanocaronojõta weeguti”, nicu niwĩ Jesucristo.

8 Tojo weegu Jesucristo ni'caronojõta a'tiro ni'i. Ô'acũ wa'icurã ũjũamorõpeosere, cãrē apeyenojõ o'osere tu'satisami. Tojo nicã masã ña'arõ wee'quere cõ'asĩ'rĩrã ũjũamorõpeosere uatisami. Nipe'tise te tojo weese Moisé duti'caronojõ nicaro niwũ, nirõ. Tojo nimicã, Ô'acũ pe'e tojo weesere tu'saticu niwĩ. 9 Jesucristo Ô'acũrē “Mu'u uaro weegu a'tigu wee'e”, nicu niwĩ. Tojo nĩgũ, wa'icurã wējē ũjũamorõpeosere cõ'acu niwĩ. Cũ wẽrĩse me'rã toduporopu na weeseti'quere ducayucu niwĩ. 10 Jesucristo cũ wẽrĩse me'rã Ô'acũ uaro weecu niwĩ. Tere wéegũ, cũ wa'icurã wējē ũjũamorõpeosere weronojõ weegu weecu niwĩ. Cũ wẽrĩse me'rã Ô'acũ marĩrē cũ yarã tojacã weecu niwĩ. Ni'cãtita cũ wẽrĩse me'rã marĩ nipe'tirãrē wẽrĩbosacu niwĩ.

11 Nipe'tirã judío masã pa'ia umucorinucũ a'tiro weecãrã niwã. Nu'cũtjãrã, wa'icurarē wējē ũjũamorõpeomujãcãrã niwã. Na ũjũamorõpeonu'cũmicã, masã ña'arõ wee'quere ne cõ'amasĩticaro niwũ. 12 Jesucristo pũrĩcã ni'cãti cũ wẽrĩse me'rãta masã ña'arõ wee'quere cõ'ape'ocu niwĩ. Cũ tojo wéeca be'ro Ô'acũ tiro diacjũ pe'e ejanujãcu niwĩ. 13 Topu yucuegu weesami. Ô'acũ nipe'tirã cãrē l'atu'ti'cãrãrē docaque'acã wéeca be'ropu weedu'ugusami. 14 Ni'cãti cũ wẽrĩse me'rãta Ô'acũ yarãrē añurã tojacã weecu niwĩ. Na añurã ninu'cũrãsama. 15 Te diacjũta niyucã, Espĩritu Santu quẽ'rã marĩrē “Tojota ni'i”, ni weremi. Cũ a'tiro weremu'tãcu niwĩ:

16 “Be'ropu yu'u na me'rã 'Apaturi añurõ weeguti' ni'que a'tiro ni'i”, nicu niwĩ Ô'acũ.

“Yu'u duti'quere narē wãcũcã weeguti.

Tojo nicã narē yu'u duti'quere ëjõpeocã weeguti.”

17 Be'ro a'tiro ninemocu niwĩ:

“Ne apaturi na ña'arõ wee'quere wãcũnemosome”, nicu niwĩ, ni werecu niwĩ Espĩritu Santu.

18 Tojo weerã marĩ ña'arõ wee'quere acobojono'ca be'ro niyucã, apaturi marĩ ña'arõ wee'que bu'irire acobojodutirã wa'icurarē ũjũamorõpeosere uanemowe'e.

Jesucristo ye dí me'rã Ô'acũ tiro sãjãamasĩ'i nise ni'i

(Mt 27.51; Mr 15.38; Lc 23.45)

19 Toduporo pa'ia wiogu dia'cũ Ô'acũ Nibutiari Tucũpure sãjãamasĩcu niwĩ. Ni'cãrõacãrē marĩ quẽ'rã acobojono'cãrãpu nĩrã, uiro marĩrõ cũ sãjãa'caronojõ weemasĩ'i. Ô'acũpure diacjũ uiro marĩrõ sãrĩmasĩ'i. Jesucristo cũ wẽrĩ'que me'rã, cũ ye dí o'maburo'que me'rã tojo weemasĩ'i. 20 Toduporopu usebutiri caserojo Ô'acũ Nibutiari Tucũpure cã'mota'ayosacaro niwũ. Ti casero cã'mota'a'caro weronojõ Jesucristo wẽrĩse duporo masã Ô'acũ Nibutiari Tucũpure sãjãamasĩcãrã niwã. Ni'cãrõacãrē cũ wẽrĩse me'rã marĩ ti tucũpure sãjãa'cãrã weronojõ cũ me'rã catinu'cũmasĩ'i. 21 Jesucristo pa'ia wiogu waro u'musepu Ô'acũ wi'ipu marĩrē sãrĩbosagu nimi. 22 Tojo weerã Ô'acũrē queoro wãcũse, añurõ ëjõpeose me'rã sãrĩrã. “Tojo ëjõpeoma'acãrã weesa'a” nirõ marĩrõ sãrĩrã. A'tiro ni'i. Cũ marĩ ña'arõ bu'iritirã tu'oña'quere bu'iri marĩrã tojacã weecu niwĩ. Marĩ ya upu aco añuse me'rã u'onocaro weronojõ ni'i. Marĩ

ña'arō wee'quere cō'ape'ono'cārāpu ni'i. ²³ Ō'acū "Tojo weeguti" nī'quere weegusami. Tojo weerā marī ējōpeosetisere ējōpeoronojōta ne đucayuro marīrō ējōpeonu'cūrā. Cū o'oaťjere e'catise me'rā yucuerā, tojo weerā. ²⁴ Marī basu a'tiro wācūrōua'a. "Ā'rārē, āpērārē weetamuturiadutigu, ¿de'ro weegusari?" ni wācūrōua'a. "Narē a'merī ma'idutigu, añurō weedutisī'rigū tojo uasā'a", nirōua'a. ²⁵ Ō'acūrē ējōpeorā nerēwuaropu āpērā nerētisama. Na weesere sirututicā'rōua'a. Narē siruturonojō o'orā, marī nerērā, a'merī wācūtutuacā weerōua'a. Cā'rō đu'sa'a marī wiogu a'tiatje. Tojo weerā tojo weerōua'a.

²⁶ A'tiro ni'i. Diacjū cjasere masimirā, marī ña'arō weesī'rīrō bajuro ña'arō weenu'cūrā, acobojoše bocasome. Jesucristo wērīse me'rā dia'cū acobojo'ono'o. Marī ña'arō weenu'cūrā, cūrē uatirā weronojō ni'i. Tojo weerā ne acobojo'ono'some. ²⁷ Marī ña'arō weenu'cūcā, marīrē a'tiro wa'arosa'a. Ō'acū marīrē besegusami. Cū besēca be'ro pecame'epu āpērā cūrē i'atu'ti'cārā me'rā cō'agūsami. Marīrē "Bu'iri da'regutī" cū nī'que tuunurūse dia'cū toja'a. ²⁸ Toduporopure no'o Moise duti'quere yu'runu'cāgūrē puarā o i'tiarā weresāca be'ro cūrē ne pajaña'ticārā niwā. Cūrē wējēcō'acārā niwā. ²⁹ Añurō wācūña. Ō'acū duti'que cū Moisére cūu'quere yu'runu'cāgū, bu'iri da'reno'cu niwī. Ni'cārōacāma Ō'acū macū cūrē wērībosa'quere ējōpeodu'ugure tjasami. Ējōpeotigunojō Ō'acū macū cūrē wērībosa'quere "Wapamarī'i", ni wācūsami. Espiritu Santu cūrē ma'isere yabisami. A'tiro ni'i. Jesucristo wērīse me'rā Ō'acū masārē cū "Weeguti" nī'quere queoro wa'acā weecu niwī. Cū wērīse me'rā, cū ye dí me'rā marī ña'arō wee'quere cō'acu niwī. Tojo weegu Ō'acū cū macūrē uatigure uputu bu'iri da'regusami. ³⁰ Ō'acū marī wiogu ucū'quere masī'i. A'tiro nicu niwī: "Yu'u bu'iri da'reacu ni'i. Na wee'que wapare yu'u wapayegusa'a." Apeye quē'rārē nicu niwī: "Marī wiogu cū yarārē na ña'arō weese wapare bu'iri da'regusami." ³¹ Ō'acū catinu'cūgū nimi. Cū bu'iri da'rese pūrō wiose ni'i.

³² Musā ne waro ējōpeoca be'ro wee'quere wācūña. Titare musā Jesucristore ējōpeose ye bu'iri pūrō pi'eticārā niwā. Musārē tojo wa'a'quere wācūtutuacārā niwā. ³³ Ni'cārērā masā i'orōpu yabi bujicā'no'cārā niwā. Cāmida'reno'cārā niwā. Apeterore āpērā na pi'etisere tu'oña'tamucārā niwā. ³⁴ Musā bu'iri da'reri wi'ipu nirārē pajaña'cārā niwā. Āpērā musā yere ē'macā, e'catise me'rā nu'cācārā niwā. Musā u' musedu'cuoatje pe'ere "A'ti nucūcā cjasenemorō, añuyu'runu'cāse ni'i", nicārā niwā. Te pe'titiatje ni'i nīrā, wācūtutuacārā niwā. ³⁵ Tojo weerā ne ējōpeodu'uticā'ña. Ējōpeonu'cūrā, añuse warore ñe'erāsa'a. ³⁶ Musārē wācūtutuarā nirōua'a. Tojo weérā, Ō'acū uaro weéca be'ro cū "O'oguti" nī'quere musā ñe'erāsa'a. ³⁷ Ō'acū ye queti o'jaca pūrīpu a'tiro ni o'ano'caro niwā:

"Maata waro a'tiguti" nī'cu a'tigusami.

Ne yoogosome.

³⁸ Yu'u "Añurō weerā nima" nino'rā pūrīcā ējōpeonu'cūrā, yu'u me'rā ninu'cūrāsama. Āpērā uirā, ējōpeodu'urā pūrīcārē ne tu'sasome, ni o'ano'wā.

³⁹ Marī pe'e ui ējōpeodu'urāno'jō niwe'e. Tojo weerā marī pecame'epu wa'asome. Marī cūrē ējōpeorā, yu'ruono'rāsa'a.

11

Ō'acūrē ējōpeose cjasē ni'i

¹ Marī ējōpeorā, a'tiro nīmasī'i: "Ō'acū marīrē nī'quere diacjūta weegusami", ni'i. Tere i'atimirā, i'arā weronojō "Diacjūta ni'i", ni'i. ² Duporopu marī ñecūsūmua Ō'acūrē ējōpeocārā niwā. Na a'tiro ni wācūcārā niwā: "Ō'acū nī'caronojōta marīrē weetamugūsami", nicārā niwā. Tojo weegu Ō'acū narē "Añurā nima", nicu niwī.

³ Marī Ō'acūrē ējōpeorā, a'tiro masī'i. Cū a'ti turi nipe'tisere bajurēgū, cū dutiro me'rā bajurēcu niwī. Tojo weero a'ti turi cjasē marī nī'cārōacā i'ase ne waropu marī'quere wee'que ni'i, nino'o.

⁴ Duporocjūpu Abel Ō'acūrē ējōpeogu, Ō'acūrē oveja wī'magūrē wējē ūjāamorōpeocu niwī. Cū, cū ma'mi Caī o'o'que nemorō añurō o'ocu niwī. Ō'acū Abel ējōpeosere i'agū, cū o'osere ñe'ecu niwī. Cūrē "Añugū nimi", nicu niwī. Tojo weero Abel duporopu wērīca be'ro nimicā, a'tiro ni'i. Cū Ō'acūrē ējōpeo'que a'tiro nicārē marīrē bu'ese ni'i. Marī quērā cū ējōpeo'caronojōta Ō'acūrē ējōpeorōua'a.

⁵ Enoc wāmetigu quērā Ō'acūrē ējōpeogu nicu niwī. Cū wērītimicā, Ō'acū cūrē cū tiropu miacu niwī. Āpērā cūrē a'macārā nīmiwā. Ne bocaticārā niwā. Ō'acū ye

queti ojáca pūrīpu a'tiro ojano'caro niwū: “Ō'acū Enorē e'catise me'rā ī'acu niwī. Tojo weegu cūrē miacu niwī”, niwū. ⁶ Marī Ō'acūrē ējōpeotirā, cūrē e'caticā weemasītisa'a. A'tiro ni'ī. Ō'acūrē ējōpeosī'rigū, “Diacjūta cū nisami”, nirōua'a. Tojo nicā “Cūrē yu'u ējōpeocā, añurō weegusami”, nirōua'a.

⁷ Noé wāmetigu quē'rā Ō'acūrē ējōpeogu, a'tiro weecu niwī. A'ti turire bu'iri da'reatjere Ō'acū cūrē werecu niwī. Noé “Tojo wa'arosa'a” ni masitimidū, Ō'acūrē ējōpeocu niwī. Tojo weegu Ō'acūrē yu'tigu, cū acawererā me'rā dia miricā yu'rusī'rigū, yucusu pajipujore da'recu niwī. Tojo ējōpeogu, a'ti nucūcācjārā Ō'acū ucūserē ējōpeotirārē a'tiro ī'ocu niwī. Na pecame'epu wa'atjere ī'ocu niwī. Cūrē Ō'acū “Añugū nimi”, nicu niwī. Cū ējōpeoyucā, tojo nicu niwī.

⁸ Abrahā quē'rā Ō'acūrē ējōpeogu, a'tiro weecu niwī. Ō'acū cūrē ape di'tapu wa'aduticā, yu'ticu niwī. Ō'acū cūrē o'ootjopu wa'acu niwī. Cū ya macārē wijawā'cāgū, “Ti di'tapu wa'agusa'a” nirō marīrō wa'acu niwī. ⁹ Abrahā Ō'acū cūrē “Ti di'tare mū'arē o'oguti” nī'quere ējōpeocu niwī. Ti di'tapure etacu niwī. Eta, cū āpērā ya di'tapure nīgū, mejēcā pejaro tu'oña'cu niwī. Wa'icūrā caseri me'rā wéeca wi'ipu cājīcu niwī. Cū macū Isaa, tojo nicā cū pārāmi Jacob mejārōta nisirutuburōcārā niwā. Ō'acū na quē'rārē “Musārē a'ti di'tare o'oguti”, nicu niwī. ¹⁰ Abrahā Ō'acū ya macā pe'titiatji macā u'muse pe'ere nisī'rigū, tojo weecusiacu niwī. Ti macā Ō'acū wéeca macā ni'ī.

¹¹ Apego quē'rā Ō'acūrē ējōpeogo, Abrahā numo Sara a'tiro weeno'co niwō. Co bucuo waro pō'rā bocata basitimidā, Ō'acū core pō'rāticā weecu niwī. Co ni'cū pō'rātico niwō. Co a'tiro wācūco niwō: “Ō'acū yu'ure 'Wī'magū wuagosa'a' nī'quere queoro weegusami”, nico niwō. Tojo weegu Ō'acū queoro weecu niwī. ¹² Abrahā bucu waro nimigū, macūtīcu niwī. Macūti, be'ro pājārā waro pārāmerā nituriarā cuocu niwī. Na ñocōa, nucūpori weronojō pājārā waro ba'paqueota basiotirā nicārā niwā.

¹³ A'rā yu'u ucūrā Ō'acūrē ējōpeonu'cūcārā niwā. Cū “O'oguti” nica di'tare ñe'etimirā, ējōpeocārā niwā. Ñe'etimirā, wērīa wa'acārā niwā. Na ējōpeose cuorā, cū o'otjere ñe'e'cārā weronojō nicārā niwā. “Cū nī'caronjōta weegusami” ni wācūrā, e'caticārā niwā. Na tojo wee'que me'rā “U'musepu wa'arāsa'a, a'ti nucūcāpure sijari masā weronojō ni'ī”, nicārā niwā. ¹⁴ Masīno'o, tojo nīrā, ape di'ta na niatji di'ta warore a'marā weecārā niwā. ¹⁵ Na ne waro wijawā'cā'caropure wācūrā pūrīcā, dajabopā. ¹⁶ A'tiro pe'e weecārā niwā. Ti di'ta nemorō añurī di'ta waro u'muse pe'ere nisī'ricārā niwā. Tojo weegu Ō'acū na “Ēsā wiogu nimi” nicā, bopoyasāticu niwī. Tojo bopoyasātigu, na ya macā na niatjo u'musere apoyutojacu niwī.

¹⁷ Abrahā Ō'acūrē ējōpeogu, a'tiro weecu niwī. Ō'acū dīacjūta yu'ure ējōpeomiti? nīgū, cū macū Isaare wa'icure wējē ūjūamorōpeowuaronojō weeduticu niwī. Abrahā cū macū ni'cū nigūrē “Wējē ūjūamorōpeowe'e”, nitīcu niwī. ¹⁸ Toduporopure Ō'acū Abrahārē a'tiro nicu niwī: “Isaa mū'u macū me'rā pājārā pārāmerā nituriarā cuogusa'a”, nicu niwī. ¹⁹ Abrahā a'tiro wācūcu niwī: “Ō'acū nipe'tirā wērī'cārāpureta masōmasīmi.” Cū macūrē “Wējēgūti” weeri cura Ō'acū cūrē “Wējēticā'ña”, nicu niwī. Tojo weerā a'tiro nīmasī'i: “Abrahā cū macūrē wērī'cupu masā'cure weronojō cuocu niwī”, nīmasī'i.

²⁰ Isaa Ō'acūrē ējōpeogu, cū pō'rā Jacore, Esaúre be'ropu añurō wa'atjere weryyucu niwī. ²¹ Jacob Ō'acūrē ējōpeogu, cū wērīse duporoacā cū pārāmerā José pō'rānucūrē “Añurō wa'arosa'a”, nicu niwī. Tojo ucūgū, cū tuacjpu ñatuunu'cūgūta, Ō'acūrē ñubuecu niwī. ²² José Ō'acūrē ējōpeogu nicu niwī. Cū wērīgū, a'tiro weryyucu niwī: “Israe curuacjārā Egipto nī'cārā be'ropu wījarāsama. Na wa'arā, yé ō'arīrē miato”, nicu niwī.

²³ Moisé pacusūmua Ō'acūrē ējōpeocārā niwā. Na macū bajuáca be'ro “Añugū waro nimi”, nicārā niwā. Na ī'tia mujīpū nuocūcārā niwā. Cū bajuase duporo Egiptocjārā wiogu wī'marā umuarē Israe curuacjārārē wējēdutīcu niwī. Moisé pacusūmua pe'e wiogu dutisere uitiitjārā, na macūrē nuocārā niwā. ²⁴ Be'ro Egiptocjārā wiogu macō cūrē masōco niwō. Moisé bucu ējāgū, Ō'acūrē ējōpeocu niwī. Tojo weegu cū “Egiptocjārā wiogu pārāmi nimi” nisere tu'osī'ritīcu niwī. ²⁵ A'tiro pe'e weesī'ricu niwī. Ō'acū yarā Israe curuacjārā me'rā pe'e pi'etitamusī'ricu niwī. Ō'acūrē ējōpeotīgu weronojō Egiptocjārā wiogu ya wi'ipu tojasī'ritīcu niwī. Na ña'arō weesere bu'ipejatamusī'ritīcu niwī. ²⁶ Na cūrē yabicā, cū Cristo Ō'acū bese'cu pi'etiatje weronojō pi'eticu niwī. Tojo pi'etīgu, “Nipe'tise Egiptopu nisere cuoro nemorō añu ni'ī”, nicu niwī. Ō'acū cūrē be'ropu o'otjere wācūgū, tojo nicu niwī. ²⁷ Ējōpeose cuogu, Moisé Egiptopu

ní'cu wijacu niwí. Cũ Egipcotjũ wiogu uasere uiro marĩrõ wijacu niwí. Moisé Ô'acũ bajutigure ĩ'agũ weronojõ cũ "Weeguti" nisere ðucayuro marĩrõ weenu'cũcu niwí.

²⁸ Ęjõpeose cuogu, Moisé Egiptopu wijawã'cãgũ, Pascua wãmetiri bosenu'ũrẽ weewã'cõcu niwí. A'tiro ni'i. Ô'acũ cãrẽ wereco'tegu u'musecjũrẽ nipe'tirã Egipcotjãrã umua masã ma'misumuarẽ wẽjẽduticu niwí. Tojo weegu Moisé a'tiro weecu niwí. Ô'acũ duti'caronojõta Israe curuacjãrãrẽ weeduticu niwí. Na põ'rã masã ma'misumuarẽ wẽjẽticã'to nĩgũ oveja wĩ'marãrẽ wẽjẽduti, na ye dí me'rã sope sumuto wã'ñase pjĩrĩrẽ wa'reducu niwí. Tojo weegu Ô'acũrẽ wereco'tegu díre ĩ'agũ, wẽjẽticu niwí. ²⁹ Ô'acũrẽ Ęjõpeotjãrã, Israe curuacjãrã dia pajiri maa, sõ'arĩ maajore pẽ'acãrã niwã. Ti maarẽ pẽ'arã, di'ta aco marĩrõ pẽ'acãrã niwã. Egipcotjãrã na be'ro pẽ'asĩ'rĩmirã, mirĩpe'tia wa'acãrã niwã.

³⁰ Apeye quẽ'rãrẽ Israe curuacjãrã Jericõ wãmetiri macã sumutore siete numurĩ sutuasijacãrã niwã. Na Ô'acũrẽ Ęjõpeocã ti macã sumuto cja sã'rĩrõ ùtã me'rã wéeca sã'rĩrõjo burãdijacaro niwũ. ³¹ Tojo nicã ti macãcjõ Rahab wãmetigo umua me'rã a'metãrãwapata'ari masõ Ęjõpeose cuogo nico niwõ. Co Israe curuacjãrã ĩ'adu'tiri masãrẽ añurõ co'teco niwõ. Tojo weego ãpẽrã ti macãcjãrã Ô'acũrẽ yu'runu'cã'cãrã me'rã wẽrĩtico niwõ.

³² ¿Ñe'erẽ ninemogũsari yu'u? Nipe'tirã ye quetire wereta basiowe'e. Gedeõ wee'quere, Barac wee'quere, Sansõn wee'quere, Jefte wee'quere, Davi wee'quere, Samue wee'quere, tojo nicã ãpẽrã Ô'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã wee'quere werepe'otisa'a.

³³ Na Ô'acũrẽ Ęjõpeorã ãpẽrã ye di'tacjãrã me'rã a'mequẽrã, wijawapata'acãrã niwã. Wiorã nirãnojojõ masãrẽ queoro duticãrã niwã. Tojo weegu Ô'acũ cũ "Añurõ weeguti" nĩ'quere narẽ añurõ weecu niwí. Yaiwa nirõpu bi'adupomicã, narẽ ba'aticãrã niwã.

³⁴ Masãrẽ bu'iri da'rerã, asipo ãjũawuaropu sõrõcã quẽ'rãrẽ, ne ãjũticãrã niwã. ãpẽrã narẽ di'pjĩ me'rã wẽjẽsĩ'ricã, yu'rũweticã'cãrã niwã. Tutuatimi'cãrã, tutuarã wa'acãrã niwã. Ape di'tacjãrã me'rã a'mequẽrã narẽ wapata'arã, nemorõ tutuayu'ruarã wa'acãrã niwã. Narẽ ĩ'atu'tirãrẽ docaque'acã weecãrã niwã. ³⁵ Nĩ'cãrẽrã numia na acawerãrãrẽ wẽrĩca be'ro masõno'cãrãpure wiano'cãrã niwã tja.

ãpẽrã pe'e Ô'acũrẽ Ęjõpeose cuomirã, uputu pi'eticãrã niwã. Na pi'etise me'rã wẽjẽno'cãrã niwã. Na Ęjõpeodu'ucã, bu'iri da'rerĩ wĩ'ipu nirãrẽ du'uwĩrõbopã. Na pe'e u'musepu catinu'cũsere cuosĩ'rĩrã, Ęjõpeodu'uticãrã niwã. ³⁶ ãpẽrã quẽ'rã Ô'acũrẽ Ęjõpeorã yabi bujicã'no'cãrã niwã. Na wecu casero me'rã wee'que dari me'rã tárãno'cãrã niwã. ãpẽrã cõme dari me'rãputa du'teno'cãrã niwã. ãpẽrã bu'iri da'rerĩ wĩ'ipu ðupono'cãrã niwã. ³⁷ ãpẽrã ãtãperi me'rã doquewẽjẽno'cãrã niwã. ãpẽrã na upu deco me'rã yejesurenõ'cãrã niwã. ãpẽrã di'pjĩ me'rã dutewẽjẽno'cãrã niwã. ãpẽrã su'ti marĩrã oveja caseri, cabra caseri me'rã dia'cũ cã'mota'acãrã, uicusiacãrã niwã. Na pajasecuorã, ña'arõ weeno'cãrã, cãmida'reno'cãrã nicãrã niwã. ³⁸ Na masã marĩrõpu, ãrũpãpãpu, ãtã tutiripu, di'ta se'te'que tu'ruripu nise coperipu sijabaque'aticãrã niwã. Tere tojo weeno'rã añurã nicãrã niwã. ãpẽrã pe'e ña'ayu'ruacãrã niwã. Ne cã'rõ Ô'acũrẽ Ęjõpeorã me'rã nita basioticaro niwũ narẽ. ³⁹ Ô'acũ nipe'tirã cũrẽ Ęjõpeorãrẽ "Añurã nima", nĩ ĩ'acu niwí. Ęjõpeorã nimirã, nipe'tise cũ narẽ "Añurõ weeguti" nĩ'que pe'ere ĩ'aticãrã niwã. ⁴⁰ Titare Ô'acũ narẽ "Añurõ weeguti" nĩ'quere weeticu niwí. A'tiro pe'e wãcũcu niwí: "Be'rocjãrã yu'ure Ęjõpeorã me'rã ã'rã yarãrẽ añurã wa'acã weeguti", nicu niwí. Cũ wãcũ'caronojõta weemi. Tojo weero cũ toduporo wee'que nemorõ cũ nĩ'cãrõacã Jesucristo masãrẽ yu'ruose pe'e añuyu'runu'cã'a.

12

Jesure ĩ'asirutu weedutise ni'i

¹ Sõ'onicãrã yu'u ucũ'cãrã pãjãrã Ô'acũrẽ Ęjõpeorã pi'etisere nu'cãcãrã niwã. Tojo nu'cãrã, na cũrẽ Ęjõpeosere ĩ'ocãrã niwã. Na wee'que marĩrẽ queose ni'i. Tojo weerã narẽ wãcũrã, Ô'acũ marĩrẽ cũu'quere wãcũtutuase me'rã weeroua'a. Nĩ'cũ omarĩ masũ nucũse cũrẽ caribosenojõrẽ miatisami. Marĩ quẽ'rã cũ weronojõ weeroua'a. Marĩ nipe'tise añurõ weesĩ'ricã, dojorẽsere, marĩ ña'arõ weewuasere du'ucã'rõua'a.

² Jesure wãcũnurãrõua'a. Cũta marĩrẽ ne waro Ęjõpeocã weewí. Cũ marĩrẽ nemorõ Ęjõpeowã'cãcã weemi. Cũ curusa bopoyoropu pi'eticu niwí. Cũ tojo bopoyoro wẽrĩsere bopoyoro marĩrõ wẽrĩcu niwí. Cũ pi'ética be'ro uputu e'catiatjere wãcũgũ, tojo weecu niwí. Masãmujãca be'ro cũ Ô'acũ ðujiri cũmurõ ðiacjũ pe'e ejanujãcu niwí.

³ Musā Jesú wee'quere wácūña. Ña'arā cūrē pūrō pi'eticā weecārā niwā. Tojo weerā musā quē'rā pi'etirā, caributitirāta cūrē ējōpeonu'cūcā'ña. ⁴ Musā ña'arō weesere cā'mota'arā, ne ni'cū wēriña'timi yujupu. ⁵ ¿Ō'acū musārē cū pō'rārē weronojō werecasa'quere wácūweti? Cā ye queti ojāca pūrīpu a'tiro ni'i:

“Yū'u pō'rā, musārē añurō weedutigu bu'iri da're'e.

Yū'u tojo weesere tojo i'acō'aticā'ña.

Yū'u musārē tu'ticā, wácūtutuaya.

⁶ Yū'u musā wioḡu yū'u mairārē musā ña'arō weecā, tu'ti'i.

Nipe'tirā yū'u pō'rārē añurō weedutigu bu'iri da're'e”, nicu niwī Ō'acū, ni ojanowwā.

⁷ Pi'etirā, Ō'acū yere du'uticā'ña. Ō'acū musārē cū pō'rārē bu'iri da'reḡu weemi. Ne ni'cū pacu cū macū ña'arō weesere bu'iri da're'ticā weetisami. ⁸ Ō'acū nipe'tirā cū pō'rā ña'arō weesere bu'iri da're'mi. Tojo weeticā, musā cū pō'rā waro nitibosa'a. Pacu marirā, tojo boca'cārā weronojō nibosa'a. ⁹ Apeye quē'rārē marī wī'marā nicā, marī pacusumua marī ña'arō weesere bu'iri da'recūwā. Na tojo weesere marī yu'ti ējōpeowu. Tojo weerā marī pacu u'musepu nigú pe'ema tjárōua'a. Tojo yu'ti ējōpeorā, catinu'cūrāsa'a. ¹⁰ Marī pacusumua a'ti nucūcāpu nirā marī ña'arō weesere bu'iri da'rewā. Na bu'iri da're'que marirē yoaticā niwā. Na bu'iri da'res'i'rīrōnojō marirē bu'iri da'rewā. Ō'acū pe'e marirē añurō waro wa'adutigu bu'iri da're'mi. Marirē cū weronojō ña'ase moorā wa'adutigu tojo weemi. ¹¹ Diacjūta ni'i. Ō'acū marirē bu'iri da'recā, ne tu'sawe'e. Marirē pūrī'i. Tojo nimicā, marī cū bu'iri da'rese me'rā añurō wee'e. Be'ropure marī ejeripō'rārīpu ejerisājāse bocarāsa'a. Añurō cū uaronojō queoro weeme'ricā'rāsa'a.

Ō'acū ucūserere tojo i'acō'aticā'ña nise ni'i

¹² Musā pi'etirā, wácūtutuaya. ¹³ Ō'acū uaro, diacjū nisere weeya. Tojo weecā, āpērā tutuatirā musārē i'acūurā queoro weerāsama. Tutuanemorāsama. A'tiro wa'ase weronojō ni'i. Tutuatiri du'pocā tutuari du'pocā wa'arosa'a. Ca'bidijanemosome.

¹⁴ Nipe'tirā me'rā cumuca marirō nisetiya. Ne ña'arō weese marirō niña. Ña'arō weérā, marī wioḡare ne i'ata basiowe'e. ¹⁵ Musā tu'omasīña. Apetero musā ña'arō weese bu'iri Ō'acū weetamusere uatirā weronojō wa'abosa'a. Ne ni'cū Ō'acū añurō weesere uatigunojō marīato. Tojo nicā musā wácūsepu āpērārē uose, a'pepūrīse, nipe'tise āpērārē ña'arō weese wā'cācā weeticā'ña. Siape me'rā tojo weesere cā'mota'atirā, pājārārē dojorēbosa'a. ¹⁶ Ne ni'cū cū numo nitigo me'rā ña'arō weeticā'to. Tojo nicā Ō'acū yere mejō nisere weronojō wácūticā'to. Esaú duporocjūpumaricā mejō nisere weronojō wácūcu niwī. Cū masā ma'mi nisere ujaboagu, cū añuse ñe'ebo'quere ba'ase me'rā cū acabijire ducayacu niwī. Tojo weegu cū ñe'ebo'quere bajuriocu niwī. ¹⁷ Musā masīsa'a. Esaú cū pacu “Mu'urē añurō wa'ato” nicā tu'osī'ricu nimiwī. Cū pacu pe'e “Basiowe'e, mu'u acabijire o'otojapu”, nicu niwī. Cū tojo nicā tu'ogu, pūrō uticu niwī. Tojo utimicā, cū pacu cū acabijire o'o'que ne ducayuta basioticarō niwā.

¹⁸ Musā Ō'acūrē ējōpeorā duporocjārā Israe curuacjārā weronojō weewe'e. Na sō'onīcu ūrūḡū i'ata basiocju, ñe'eña'ta basiocju pu'to wa'acārā niwā. Tigu uputu ūjūcaro niwā. Topure pūrō na'itī'acaro niwā. Bupo paa, wī'rō uputu wa'acaro niwā. ¹⁹ Musā titacjārā weronojō coroneta puticā bususere tu'owe'e. Ō'acū ucūse bajuyoropu quē'rārē tu'owe'e. Na pūrīcā cū ucūcā tu'orā, uise me'rā “Tocārōta ucūato majā”, nicārā niwā. ²⁰ Na Ō'acū duti'quere uiyu'ruarā, tojo nicārā niwā. Cū duti'que a'tiro nicaro niwā: “No'o a'tigu ūrūḡūpure u'tacūḡūnojōrē ūtāperi me'rā doquewējēña. Tojo weetirā, ñosērī pji me'rā wējēña. No'o wa'icūrā quē'rārē mejārōta weeya”, nicu niwī Ō'acū. ²¹ Tojo wa'a'que wioyū'ruacarō niwā. Moisé basuta a'tiro nicu niwī: “Yū'u uiyu'ruagu narāsāsa'a”, nicu niwī.

²² Musā pūrīcā duporocjārā weronojō niwe'e. Musā Jesucristore ējōpeoyucā, Ō'acū musārē cū tiropu wa'ata basiocā weecu niwī. Cārē sērīmasicā weecu niwī. Topu Ō'acū catinu'cūḡū ya macā, u'musepu nirī macā ni'i. Ti macā Jerusalē wāmetiri macā ni'i. Opa bu'a Sión wāmetiri bu'apu ni'i. Ti macāpu Ō'acūrē weroco'terā pājārā waro nisama. ²³ Na nerē, cūrē e'catipeosama. Ō'acū pō'rā cūrē ējōpeomu'tā'cārā quē'rā na wāmerē u'musepu ojad'ono'cārā nima. Toputa Ō'acū nipe'tirārē besegu nimi. Tojo nicā toduporopu ejeripō'rā añurā weeno'cārā topu nima. Marī quē'rā Ō'acūrē ējōpeose me'rā na tiropu wa'arāsa'a. ²⁴ Marī Jesure ējōpeo'o. Cū Ō'acū musārē “Na wioḡu nigūti, na quē'rā yarā nirāsama” ni'quere apogu nimi. Topu cū ye dí o'maburose me'rā

marĩ acobojono'cārā wa'a'a. A'tiro ni'i. Abel cū dí o'maburocā, cūrē wējē'cure bu'iri da'reno'caro niwā. Tojo weero Jesucristo ye dí, daporocjū Abel ye dí nemorō wapati'i.

²⁵ Tojo weerā añurō tu'omasña. Ō'acūrē musārē weregure teeticā'ña. Todaporocjārārē Ō'acū bajuyoropu werecu niwī. Na cūrē teecārā niwā. Na tojo weecā, narē bu'iri da'recu niwī. Marĩ pūrīcārē teecā, tjāgūsami. Ō'acū u'musepu nigū marirē weremī. Cūrē teerā, ne ya'rawetisome. ²⁶ Titapure Ō'acū cū uputu ucūcā, di'ta narāsācaro niwā. A'tocaterore a'tiro nimi: "Ni'cāti di'ta narāsācā weenemogūti. Di'ta dia'cūrē narāsācā weesome. U'muarōpu nise quē'rārē narāsācā weeguti", nimi Ō'acū. ²⁷ Cū ni'cāti di'ta narāsācā weenemogūti nigū, a'tiro nigū weemi. Nipe'tise cū wee'que bajuse mió'ota basiosere cō'agūsami. Mió'ota basiotise u'muse cjase dia'cū tojarosa'a. ²⁸ Ō'acū cū wioqu nirōpu tojarosa'a. Topu marĩ nirāsa'a. A'te ne mió'ota basiowe'e. Tojo weerā Ō'acūrē a'tere e'catise o'orā. Cūrē e'catise o'orā, cū tu'saronojō añurō weerā wee'e. Cūrē ějōpeorā wiopesase me'rā weerā wee'e. ²⁹ Marĩ wioqu Ō'acū nipe'tise ña'asere ũjūacō'arĩ me'e weronojō nimi.

13

Ō'acū cū tu'sasere weeya nise ni'i

¹ Musā Jesucristore ějōpeorā ni'cū pō'rā weronojō ni'i. A'merĩ ma'idu'uticā'ña. ² Musā ya wi'ipu etarārē, sijari masārē añurō weeya. Tere acobojoticā'ña. Āpērā tojo weerā u'musecjārā Ō'acūrē wereco'terā ejarārē ñe'ecārā niwā. "Ō'acūrē wereco'terā nima", ni masitīcārā niwā.

³ Bu'iri da'reri wi'ipu nirārē wācūña. Na me'rā nírā weronojō tu'oña'ña. Ña'arō ya'ru, cāmida'reno'cārā quē'rārē wācūña. Musā quē'rā na weronojō upati'i. Tojo weerā pi'etitamumasī'i.

⁴ Nipe'tirā numotirā, marāputirā a'merĩ wiopesase me'rā l'aña. Musā numosānumia me'rā añurō nisetiya. Numia na marāpusumua me'rā mejārōta nisetiato. Numo marirā, marāpu marirā no'o uaro a'metarābajaque'atirārē Ō'acū bu'iri da'regusami. Tojo nicā numotirā, marāputirā nimirā, āpērārē a'metarābajaque'atirārē bu'iri da'regusami.

⁵ Niyerure uaripejaya'runu'cāticā'ña. Musā cuose me'rā e'catiya. Ō'acū a'tiro nicu niwī: "Ne mu'arē ni'cūta du'ucūsosome. Ne cō'awā'cāsosome." ⁶ Tojo weerā diacjūta ějōpeose me'rā a'tiro nímāsī'i.

Marĩ wioqu ya'ure weetamumī.

Ne ni'cū ya'ure ña'arō weesī'rīsere uiwe'e, nímāsī'i.

⁷ Musārē añurō su'ori wejepeo'cārā Ō'acū ye queti were'cārārē wācūña. Na añurō weeseti yapada'reo'quere wācūña. Na weronojō ějōpeo nisetiya.

⁸ Jesucristo ne ducayutimī. Toduporopure niseti'caronojōta ni'cārōacārē, be'ropure mejārōta ninu'cūgūsami. ⁹ Tojo weerā āpērā musārē mejēcā werecā, ějōpeoticā'ña. Ō'acū cū pajaña'se me'rā marirē ejeripō'rārīpu wācūtutuacā weesami. Āpērā a'tiro dutisere cuoma: "A'tere ba'aroua'a. A'te pe'ere ba'aticā'rōua'a", nima. Na dutisere ya'tiro nemorō Ō'acū marirē wācūtutuacā weese pe'e añuyu'runu'cā'a. Te dutisere ya'ticā, tojo nirānojōrē wācūtutuacā weewe'e.

¹⁰ Daporocjārā pa'ia Ō'acū wi'ipu da'rarā apeye wa'icurā ũjūamorōpeo'quere ba'aticārā niwā. Na ba'ati'caronojōta náta tja a'tiro nicārē marĩ Jesucristore ějōpeorā me'rā bu'ipejamasitīsama. ¹¹ A'tiro ni'i. Judío masā pa'ia wioqu wa'icurārē wējēcu niwī. Cū Ō'acū Nibutitari Tucūpu na ye díre miisājāacu niwī. Masā ña'arō wee'quere acobojodutīgu tojo weecu niwī. Tojo weemigū, na wa'icurā upu pe'ere macā sumutopu ũjūacō'acu niwī. ¹² Tojo wee'caronojō Jesús macā sumutopu pi'eti, wēricu niwī. Cū ye dí me'rā marirē bu'iri marirā tojacā wéegu, tojo weecu niwī. ¹³ Cū macā sumutopu wērise "Bopoyo ni'i", nino'caro niwā. Cū wēricā, judío masā wiorā cūrē tu'ti, yabicārā niwā. Marĩ quē'rārē cūrē sirutucā, āpērā tu'ti, yabima. Marĩ cūrē siruturoua'a. Na tojo weesere tojo tu'oña'rā. ¹⁴ A'ti nucūcāpure marĩ nirĩ macā ne nidojasome. Ape macā, be'ropu marĩ niatjĩ macā u'muse pe'ere a'ma'a. ¹⁵ Tojo weerā Jesucristo cū weetamuse me'rā marĩ Ō'acūrē ějōpeorā, a'tiro weerā. Wa'icurārē wējē ũjūamorōpeo'caro weronojō wéerā, cūrē e'catise o'onu'cūrā. "Cū marĩ wioqu nimi, añuyu'ruami" nírā, tojo weerā. ¹⁶ Tojo nicā musā añurō weenu'cūcā'ña. Añurō weesere acobojoticā'ña. Āpērārē weetamurā, narē musā cuosere ducawaaya. Tojo weerā musā Ō'acūpure o'orā weronojō weerāsa'a. Cū tojo weesere tu'sasami.

¹⁷ Musārē su'ori wejepeorārē ya'tiya. Na dutisere weeya. Na mejēcā ějōpeori nírā, musārē l'anurū, bu'enu'cūma. Na Ō'acūrē a'tiro nirāsama: "Ēsā narē bu'érā, queorota

weewu”, nirāsama. Tojo weerā na dutisere tu'saroputa yu'tiya. Narē bujaweticā weeticā'ña. Musā narē yu'rũnu'cācā, na musārē añurō weetamumasītima.

¹⁸ Æsārē Ō'acūrē sērĩbosanu'cūcā'ña. Æsā bu'iri marĩrā tu'oña'a. Nipe'tisere queoro weesĩrĩ'i. ¹⁹ A'tiro Ō'acūrē sērĩcā ɯa'a: “Maata Ō'acū musā tiropu yu'ure o'oato”, ni sērĩña.

Añudutituose, tojo nicā Ō'acū añurō weeato nise ni'i

²⁰ Ō'acū ejerisājāse o'ogu marĩ wiogu Jesucristore wērĩ'cupure masōcu niwĩ. Jesucristo oveja co'tegu waro weronojō marĩrē añurō co'tegu nimi. Cū wērĩse me'rā, cū ye dí me'rā Ō'acū masārē “Na wiogu nigūti, na quē'rā yarā nirāsama” ní'quere queoro wa'acā weecu niwĩ. Ō'acū masārē “Tojo weeguti” ní'que ninu'cūrōsa'a. ²¹ Ō'acū musārē queoro nisetiā weeato. Nipe'tisere añurō weeseticā weeato. Tojo weecā, cū ɯaro weemasĩrāsa'a. Jesucristo cū tutuaro me'rā musārē tojo weegusami. Cristore e'catipeonu'cūrā. Tojota weerā.

²² Yu'u acawererā, yu'u musārē werecasasere nu'cācureya. Yu'u musārē yoatiri pūrĩ oja'a. ²³ Musā a'tiro masĩcā ɯa'a. Marĩ acaweregu Timoteo bu'iri da'leri wi'ipu ní'cu du'uwĩrōno'tojami. Cū maata yu'u tiropu etacā, musā tiropu wa'agu, cūrē miagūti.

²⁴ Nipe'tirā musārē su'ori wejepeorā añuato. Nipe'tirā Jesucristore ējōpeorā quē'rā añuato. Italiacjārā musārē añudutima.

²⁵ Ō'acū musā nipe'tirārē añurō weeato. Tojota weeato.

Santiago cã oja'que ni'i

A'ti pũrĩ a'tiro weero ojanopã nise ni'i

A'ti pũrĩrẽ Jesucristore ãjõpeorã Israe curuacjãrã no'o ñaro wa'astea'cãrãrẽ Santiago ojacu niwĩ. Cũta Jerusalẽcãrã Jesucristore ãjõpeori curuacjãrãrẽ su'ori nisetigu nicu niwĩ. Teẽ wẽrĩgũpu narẽ su'ori nisetitãocu niwĩ.

A'tiro ojacu niwĩ. Wãcũtutuasere, ña'arõ weeticã ña nisere, ucjaticã ña nisere ojacu niwĩ. Añurõ weese me'rã ãjõpeose wapati'i nisere ojacu niwĩ. Tojo nicã Õ'acũrẽ sãrĩnu'cũcã ña nisere, pi'etirã wãcũtutuaya nisere, werecasasere ojacu niwĩ.

No'o ñaro du'tistewã cã'cãrãrẽ oja'que ni'i

¹ Yu'u Santiago a'ti pũrĩ me'rã musãrẽ añudutise o'õ'o. Marĩ pacu Õ'acũ, tojo nicã marĩ wioqu Jesucristo dutisere da'rawã'ñaco'tegu ni'i. Musã judío masã doce cururicjãrã Jesucristore ãjõpeorãrẽ oja'a. Musã apeye di'tapũ du'tistewã'cã'cãrãrẽ oja'a.

Ëjõpeo'cãrãpu tojota ãjõpeoyapatıcã'ña nise ni'i

² Yu'u acawererã, yu'u weresere tu'oya. Marĩrẽ apetero wãcũña marĩrõ peje ña'ase, mejẽcã bajuse wa'abosa'a. Tojo wa'acã, e'catiya. ³ Õ'acũ marĩrẽ ¿yu'ure diacjũta ãjõpeomitina? nĩgũ, mejẽcã wa'acã weebosami. Tojo wa'amicã, marĩ cũrẽ ãjõpeodu'utirã, siape me'rã nemorõ wãcũtutuanemorãsa'a. ⁴ Musãrẽ ña'ase wa'ari curare tojota wãcũtutuayapatıcã'ña. Tojo weerã siape me'rã Jesucristore ãjõpeonemorãsa'a. Añurõ ãjõpeoyapatitu'ajarãsa'a. Õ'acũ ñaronojõ nisetirãsa'a. Tojo nicã musãrẽ ne cã'rõacã ãjõpeose du'sasome.

⁵ No'o masĩe moogũnojõ Õ'acũrẽ sãrĩña. Cũ o'ogusami. Cũ "O'owe'e" nitiguta, tu'tiro marĩrõ nipe'tirãrẽ marĩ sãrĩse nemorõ o'oyu'runu'cãgũsami. ⁶ Tere sãrĩrã, ãjõpeose me'rã sãrĩña. "¿Yu'ure o'ogusariba?" nitirãta, sãrĩña. Marĩ, apetero weegu yu'ure o'osome nĩrã, dia pajiri maa cjase pã'cõrĩ ducayumujãrõ weronojõ ni'i. Tẽmaricã, wĩ'rõ wẽeocã, wa'amujã, dijamujãsa'a. ⁷ A'te weronojõ tu'oña'gũ, "Õ'acũ yu'ure yu'tigusami", ni wãcũticã'ña. Yu'tisome. ⁸ Ni'cã ñamurẽ mejẽcã, ape ñamurẽ mejẽcã wãcũsami. Queoro ni'cãdiacjũ wãcũtisami. Tojo wãcũgũnojõrẽ Õ'acũ o'otisami.

⁹ Pajasecuogu Jesure ãjõpeogu e'catiato. Õ'acũ t'orõpũre mejõ nigũ nitisami. Cãrẽ wioqu sõrõgũsami. ¹⁰ No'o peje cuogu quẽ'rã Jesure ãjõpeogu e'catiato. Cũ ãjõpeose cũ cuose nemorõ wapati'i. Cũ cuose o'ori ñaidijaro weronojõ pe'tidijarosa'a. ¹¹ Na masã peje cuorãnojõ a'tiro wa'arãsama. Tá mujipũ uputu asicã, ñaia wa'asa'a. Tojo weero te o'ori añuse nimirõ, ñai, burãdija wa'asa'a. A'te weronojõ na peje cuomi'que pe'tidijarosa'a. Tojo weerã na da'rãse me'rãta wẽrĩrãsama.

Marĩ ña'arõ weesĩ'risere Õ'acũ mejẽta dutimi nise ni'i

¹² Jesucristore ãjõpeogu cũrẽ ña'arõ wa'amicã ãjõpeonu'cũgũ, e'catisami. Cũ wãcũtutuaca be'ro Õ'acũ cũrẽ "Queoro weemi", nisami. Tojo weegu cũ me'rã u'musepu catinu'cũgũsami. Õ'acũ "Yu'ure ãjõpeorãrẽ catinu'cũsere o'oguti" ni'caronojõta o'ogusami. ¹³ No'o ña'arõ weesĩ'rĩgũnojõ "Õ'acũ yu'ure tojo weedutimi", niticã'ña. Õ'acũrẽ ne ña'arõ weesĩ'rĩse marĩ'i. Tojo nicã ne ni'cũrẽ "Ña'arõ weeya", nitisami.

¹⁴⁻¹⁵ A'tiro pe'e ni'i. Marĩ basu ña'arõ weesere wãcũnũrũ'u. Tojo tere wãcũnũrũ'cã, marĩ ña'arõ weesĩ'rĩse wã'cã'a. A'te ña'arõ weesĩ'rĩse me'rã ña'ase wa'asa'a. Marĩ siape me'rã pũrõ weepõca be'ro de'ro du'umasĩtisa'a. Te me'rã diacjũta wẽrĩdojasere bocarãsa'a. Bu'iri da'rese bocarãsa'a.

¹⁶ Yu'u acawererã, musã diacjũ wãcũña. "Õ'acũ yu'ure ña'arõ weedutimi", niticã'ña.

¹⁷ Nipe'tise añuse marĩrẽ o'ose "Õ'acũ cũ o'o'que ni'i", ni wãcũña. Cũ a'ti umuco sĩ'orã mujipũ, ñocõarẽ wee'cu nimi. Na ãjũmujã, yatidijamujãsama. Õ'acũ pũrĩcã na weronojõ nitisami. Ne cã'rõ ducayutisami. Umucorinucũ marĩrẽ añurõ weenu'cũcã'sami. ¹⁸ Õ'acũ marĩrẽ cũ ña'caronojõta cũ ye queti diacjũ nise me'rã cũ põ'rã wa'acã weecu niwĩ. Tojo weerã cũrẽ ãjõpeotĩjarã, cũ põ'rã nimu'tã'cãrã weronojõ ni'i. Siape me'rã nemorõ pãjãrã cũrẽ ãjõpeonemorãsama.

Õ'acũ quetire tu'o, cũ dutironojõta weeya nise ni'i

¹⁹ Yu'u acawererã, yu'u ma'irã, musãrẽ a'tere wereguti. Æpẽrã musãrẽ wercã, añurõ tu'oya. Musã na weresere tu'orã, queoro wãcũtojarãpu ucũña. Uayeticã'ña. ²⁰ Marĩ uarã, Õ'acũ ñaro weetisa'a. ²¹ Tojo weerã nipe'tise musã ña'arõ wãcũsere, ña'arõ

weesetisere du'ucā'ña. Õ'acū ye queti marīrē cū cūu'quere queoro ējōpeoya. Te quetire tu'o ējōpeorā, musā yu'rurāsā'a.

²² Musā Õ'acū ye quetire tu'orā, tu'oro bajuro tu'oticā'ña. Musā tu'o'quere queoro weeya. Cū ye quetire tu'o'cārā nimirā tere weetirā, marī basu weesoora wee'e. ²³⁻²⁴ Marī Õ'acū ye quetire tu'omirā tere weetirā, a'te weronjō ni'i. Ni'cū masū cū diapoare ēorōpu ī'asami. Cū ī'āca be'ro aperopu wa'agu, cū bajusere acoboja wa'asami. Õ'acū ye quetire tu'omirā tere weetirā, marī quē'rā cū weronjō ni'i. Maata cū ye quetire acobojosa'a. ²⁵ Apī pe'e cū Õ'acū ye tu'o'quere wācūnu'cū, acobojotisami. Õ'acū dutironojō marī weenu'cūcā, cū nipe'tise marī weese me'rā e'caticā weegusami. Õ'acū ye queti diacjūta ni'i. Te me'rā marī ña'arō wee'quere yu'rūweticā weecu niwī.

²⁶ Marī a'tiro nibosa'a: “Õ'acūrē ējōpeo'o.” Tojo nimirā, āpērārē ucja, ña'arō ucūbosa'a. Te me'rā marī ucūsere “Diacjū niwe'e”, ni masīno'o. “Marī Õ'acūrē ējōpeo'o” nimi'que ne wapamarīsa'a. ²⁷ Marī cūrē diacjū ējōpeorā, a'tiro weesetiroa'a. Pacusumua moorārē, wapewia numiarē narē mejēcā wa'acā, weetamurōua'a. Apeye quē'rārē a'ti umuco cjase ña'asere weeticā'rōua'a.

2

Masārē ni'cārōnojō weeya nise ni'i

¹ Marī wiogu Jesucristo añuyu'rugure ējōpeorā, masārē ne ducawaaticā'rōua'a. ²⁻³ Apetero Õ'acū wi'i musā nerēwuaropu puarā sājāabosama. Ni'cū peje cuogu añuse su'ti sāñagū omopica uru me'rā wéeca be'tore tuusāasami. Apī pajasecuogu pe'e su'ti boase mejā sāñasami. Musā peje cuogure añurō wéerā, “A'to añurōpu dujiya”, nibosa'a. Apī pajasecuogu pe'ere “Totā nu'cūña” o apetero weerā “Totā nucūcāpu dujicā'ña”, nicā'bosa'a. ⁴ Musā tojo wéerā, narē ni'cārōnojō weetisa'a. “Peje cuogu nemorō wapatimi”, nisa'a. “Pajasecuogu wapamarīmi”, nirá weesa'a. Tojo nirá, ña'arō wācūrā wee'e.

⁵ Yu'ū acawererā yu'ū mairā, yu'ure tu'oya. Õ'acū pajasecuorārē pūrō ma'isami. Cūrē ējōpeodutigu narē besecu niwī. Na ējōpeocā, cū ī'orōpūre na ējōpeose pajiro wapati'i. Tojo nicā cū tiropu wa'ato nīgū besecu niwī. Cū ni'caronjōta cūrē mairā cū tiropu ninu'cūrāsama. ⁶ Õ'acū tojo beséca be'ro nimicā, musā pe'e pajasecuorārē yabi bopoyasāsa'a. Peje cuorārē añurō weeyu'rūnu'cārā, queoro weetisa'a. Nāta musārē ña'arō weema. Musārē weresārā, wiorā tiropu musārē ñe'ewā'cāsama. ⁷ Na Jesu marī ējōpeogure bujicā'sama.

⁸ Õ'acū marī wiogu cū ye queti ojāca pūrīpu a'tiro weeduticu niwī. “Musā basu ma'irōnojōta āpērā quē'rārē ma'īña.” Marī cū tojo duti'quere wéerā, añurō weerā wee'e. ⁹ Marī āpērārē ni'cārōnojō weetirā, Õ'acū duti'quere yu'rūnu'cārā weesa'a. Tojo weerā bu'iri cuosa'a. ¹⁰ Ni'cū Õ'acū duti'quere añurō weepe'omigū ni'cārō dutisere yu'rūnu'cāgū, bu'iri cuosami. Nipe'tisere Õ'acū duti'quere yu'rūnu'cāgū weronjō weesami. ¹¹ Õ'acū a'tiro nicu niwī: “Musā numosānumia nitirārē a'metārāticā'ña.” Apeye quē'rārē nicu niwī: “Āpērārē wējeticā'ña.” Tojo weerā marī āpērā numosānumiarē a'metārātimirā, no'o āpērārē wējērā, Õ'acū duti'quere yu'rūnu'cārāta wee'e. ¹² Cū dutise marīrē pajaña'a, ma'iduti'i. Te dutise me'rā marīrē besegusami. Tojo weerā āpērārē ma'iti, pajaña'tirā, bu'iritirāsa'a. Cū tojo beseatjere masīrā, marī ucūsere, marī weesere añurō wācūyuroa'a. ¹³ Marī āpērārē pajaña'ticā, cū beseri numu nicā, marī quē'rārē pajaña'tisami. Marī narē pajaña'cā pūrīcārē, Õ'acū quē'rā marīrē pajaña'gūsami.

Añurō weese me'rā Jesucristore ējōpeosere ī'o'o nise ni'i

¹⁴ Acawererā, marī “Jesucristore ējōpeo'o”, nibosa'a. Tojo nimirā, āpērārē weetamuticā, “Marī ējōpeo'o” nise useri wapamarī'i. Te “Marī ējōpeo'o” ni'que useri me'rā dia'cū yu'rūwetimasīta'a.

¹⁵⁻¹⁶ Musārē queose me'rā wereguti. Apetero Jesucristore ējōpeorā pajasecuorā su'ti moorā, ba'ase moorā marī tiropu etasama. Ni'cū narē añurō weetimigū, nibosami. “Añurō wa'apa. Su'ti sāñaña yusuabuari, tojo nicā pajiro ba'aya”, nibosami. Cū narē na uasere o'otimigū tojo ucūcā, wapamarī'i. ¹⁷ A'te weronjō ni'i “Jesucristore ējōpeo'o” nimirā, marī āpērārē weetamuticā. Marī cūrē ējōpeo'o nise wapamarī'i.

¹⁸ Apetero weegu yu'ū ni'quere ējōpeotiganojō a'tiro nibosami. Ni'cū añusere weetimigū, “Jesucristore ējōpeo'o”, nibosami. Apī “Añuse pe'ere wee'e”, nibosami. Cū tojo nisere a'tiro wereguti. Cū añurō weeticā, ¿de'ro wee marī cū “Jesucristore ējōpeomi” ni ī'abosau? Añurō weecāma, cū Jesucristore ējōpeosere masībosa'a.

19 Musā “Ō'acū ni'cūta nimi”, ni ējōpeo'o. Añu ni'i musā tojo nise. Wātīa quē'rā musā weronojōta tere ējōpeosama. Na Ō'acūrē uirā, narāsāsama. Na tojo ējōpeomirā, Ō'acū ūaro weetisama. ²⁰ Musā diacjū wācūwe'e. Tu'omasitirā weronojō ni'i. Marī “Jesucristore ējōpeo'o” nimirā, āpērārē añurō wee'otirā, Jesucristore diacjū ējōpeotisa'a. ²¹ Duporocjū marī ñecū Abrahā ye cjasere weregati. Ō'acū Abrahārē ¿diacjū yu'ure ējōpeomiticū? nīgū, cū macū Isaare wējē ūjūamorōpeoduticu niwī. Abrahā Ō'acūrē yu'ticu niwī. Tojo weegu cū macū Isaare, cūrē wējē ñubuepeoguti nīgū, ūtāmesā bu'ipū du'tepeocu niwī. Cū tojo weecā i'agū, Ō'acū “Abrahā yu'ure añurō ējōpeomi. Cū añugū nimi”, nicu niwī. ²² Musā masī'i. Abrahā Ō'acūrē ējōpeosere i'ogū, añurō weecu niwī. Cūrē ējōpeogu, queoro weeyapaticu niwī. ²³ Cū añurō weecā, duporocjārāpū Ō'acū ye queti weremu'tārī masā na oja'que queoro wa'acaro niwū. Na Abrahārē a'tiro ojacārā niwā: “Abrahā Ō'acūrē ējōpeocu niwī. Tojo weegu Ō'acū cūrē Añugū nimi”, ni i'acu niwī”, ni ojanocarō niwā. Abrahārē masā “Ō'acū me'rācjū nimi”, nicārā niwā. ²⁴ Cū tojo wee'quere wācūrā, marī a'tiro masī'i. Marī Ō'acūrē ējōpeorā añurō weecā, Abrahārē weronojō marī quē'rārē “Añurā nima”, ni i'asami. Marīrē “Ō'acūrē ējōpeo'o” ni ucūse ūseri me'rā dia'cū “Añurā nima”, nitisami.

²⁵ Apego duporocjōpū Rahab wāmetigo ye cjasere weregati tja. Co judío masō nitigo ūnuarē a'metārāwapata'ari masō nico niwō. Tojo weesetimigō, Ō'acū yarā judío masārē weetamuco niwō. Na Josué o'ono'cārā co ya macāpū i'adu'tirā ejacārā niwā. Co ya macācjārā narē wējērī nīgō, co ya wi'ipū narē ñuoco niwō. Be'ro narē na du'titojaati ma'arē i'oco niwō. Co tojo weecā i'agū, Ō'acū core “Añugō nimo”, ni i'acu niwī.

²⁶ Marī ejeripō'rā du'ūca be'ro marī upū catitisa'a majā. “Ō'acūrē ējōpeo'o” nimirā marī añurō weeticā, wērīca upū weronojō nisa'a.

3

Marī ucūrī ñe'merō cjase ni'i

¹ Acawererā, musā masīsa'a. Ūsā bu'eri masā musā nemorō ñucū'ase me'rā beseno'rāsa'a. Ō'acū yere bu'eri masā añurō weeticā, Ō'acū āpērā yu'rūoro bu'iri da'regusami. Tojo weerā musā wa'teropū nirā pejetirācā masārē bu'eri masā nirōūa'a.

² Marī nipe'tirā pejetiri ña'arō weesa'a. No'o ni'cū ne cārōacā ña'arō ucūtigū, añugū warō nimi. Cū ña'arō ucūse ūserire cā'mota'amasīgū, cū ña'arō ūaripejasere cā'mota'amasīmi. ³ Queose me'rā musārē wereguti. Marī cabayure cōmebe'tore ūseropū tuusāarā, ti be'toacā me'rā cū pajgu nimicā, marī wa'asī'rīrōpū cūrē wa'adutimasīsa'a. ⁴ Yucusū pajjipū quē'rā tojota ni'i. Tiwū pajjipū nisa'a. ⁵ Tiro nimicā, wī'rō upatū wētutuamicā, tiwūre autumasīsama. Tiwūre auturi pji cā'pjiacā nimicā, ti pji me'rā na wa'asī'rīrō pe'e autuosama. ⁶ Tojota wa'asa'a marī ucūrī ñe'merō me'rā. Marī ucūrī ñe'merō cārōacā nimicā, pejeti ucūseacā me'rā pājārārē dojorēmasī'i. Pecame'e cā'me'eacā me'rā marī sī'ayōmicā, pajiro ñucū ūjūsa'a. ⁷ Marī ña'arō ucūse ūseri pecame'e weronojō ni'i. Ñe'merō cā'ñe'merōacā nimicā, ti ñe'merō me'rā peje ña'ase ucūmasīsa'a. No'o ūaro nipe'tise ña'ase wa'asa'a. Te ña'arō ucūse wātī me'rā du'pocātisa'a. Nipe'tiro marī catiri ūmūco marī weesetisere dojorēsa'a.

⁸ Masā nipe'tirā wa'icūrārē, mirīcūrārē, pīrōarē, diacjārārē i'anurā, dutimasīsama. Tojo weerā narē ne waropureta dutidu'pocātitojacārā niwā. ⁹ Marī ucūrī ñe'merō pūrīcārē ne ni'cū narē weronojō dutimasītisami. Ti ñe'merō dutita basiowe'e. Añā cū cūrīcā, cū nīmā o'oro weronojō marī ucūse masārē ña'arō weesa'a. ¹⁰ Marī ñe'merō me'rā Ō'acū marī pacure e'catise o'osa'a. Ti ñe'merō me'rāta tja āpērārē ña'arō ucūsa'a. Marī Ō'acū weronojō bajurā cū wee'cārārē mejārōta ña'arō ucūsa'a. ¹¹ Ti ñe'merōpūta tja Ō'acūrē e'catise o'o, āpērārē ña'arō ucūsa'a. Tojo weeticārōua'a. A'tiro weecā, ña'a ni'i. ¹² Ni'cā pe aco wijari pepure añuse, ña'ase aco morēsu'u wijatisa'a. ¹³ Yu'ū acawererā, ojoño naraña ducattitisa'a. Ū'segu quē'rā ojo ducattitisa'a. Aco wijari pe quē'rā tojota ni'i. Aco moatisewijari pepure aco moa marīse marīsa'a. Marī quē'rā a'te weronojō nirōua'a. Marī añuse dia'cūrē ucūrōua'a.

Tu'omasīse cjase ni'i

¹³ No'o musā wa'teropure tu'omasīyu'ruagu nigūnojō añurō weesetiato. A'tiro wēégū, cū masīsere āpērārē i'ogūsami. Queoro wācūme'rīgū, “Āpērā nemorō masīyu'rūnū'cā'a” nirō marīrō niato. ¹⁴ Musā āpērārē doerā, narē ūorā, na yu'rūoro nisī'rīsa'a nirā, tojo nima'acārā wee'e. Tojo weerā mejō warō “Tu'omasīyu'rūnū'cā'a”, nisa'a. Musā tojo nise wapamarīsa'a. ¹⁵ Musā tojo wācūse a'ti turi cjase, masā wācūse

ni'i. Õ'acũ mejęta musārę tojo węcũdutisami. Węcĩ węcũse o'osere musā węcũsetisa'a. ¹⁶ Musā āpērārę uorā, na yu'ruoro nisĩ'rĩcā, cumuca wā'cāsa'a. No'o uaro nipe'tise ña'ase wa'asa'a.

¹⁷ Õ'acũ cũ tu'omasise marĩrę o'ose pe'e a'tiro ni'i. Marĩ cũ tu'omasisere cuorā, ña'ase marĩrõ añurõ nisetisa'a. Uayetisa'a. Āpērā me'rā añurõ tu'oña'a, nicā'sa'a. Āpērārę sō'o o'obosau nitirāta o'osa'a. Marõ uaro dia'cũ weetisa'a. Āpērārę pajaña'sa'a. Nipe'tirārę ni'cārõnojõ weesa'a. Weesooro marĩrõ weesetisa'a. ¹⁸ Āpērā me'rā añurõ nisĩ'rĩrā, cumuca marĩrõ nicā'sama. Tojo weerā āpērārę añurõ niseti'cā weesama.

4

Õ'acũrę, a'ti umuco cjasere ni'cārõ me'rā ma'ita basiowe'e nise ni'i

¹ Ĵņe'e me'rā marĩrę a'mequęse, āpērā me'rā a'metu'tise wā'cāsari? A'tiro ni'i. Marĩ basu ña'arõ weesi'rārę, uaripejase me'rā, ña'arõ węcũnuręse me'rā wā'cā'a. ² Musā a'ti turi cjasere uaripejau'runu'cāsa'a. Musā uaripejasere bocatirā, węjęsa'a. Āpērā yere ĩ'arā, uosa'a. Tere bocamasĩtirā, no'o uaro a'metu'tima'acā'sa'a. A'mequęsa'a. Õ'acũrę sęrĩtise ye bu'iri musā uasere bocatisa'a. ³ Apeterore cūrę sęrĩrā quę'rā, añurõ węcũse me'rā sęrĩtisa'a. Musā basu uaripejasere ña'arõ weerātirā sęrĩsa'a. Tojo weese ye bu'iri cũ musārę o'otisami. ⁴ Tojo weerā musā ni'cõ numio marāpwtigo nimigõta, apĩrę tu'sago weronojõ ni'i. Musā Õ'acũ pō'rā nimirāta, a'ti di'ta cjasere węcũyu'runu'cāsa'a. Tojo weerā Õ'acũrę yabirā weronojõ ni'i. No'o a'ti di'ta cjasere uaripejau'runu'cāgũnojõ Õ'acũ me'rā a'pępũrĩgũ weesami. ⁵ Õ'acũ ye queti na ojāca pũrĩpu diacjũta ojanocarõ niwũ. "Õ'acũ marĩrę Espĩritu Santure o'õcu niwĩ. Tojo weegu āpērā yu'ruoro cūrę marĩ ma'icā uasami", ni ojanocarõ niwũ. ⁶ Õ'acũ marĩrę pajaña'tjĩagũ, weetamusami. Cũ ye queti ojāca pũrĩpu a'tiro ojanocarõ niwũ tja: "Āpērā yu'ruoro ni'i' nĩrā me'rā Õ'acũ a'pępũrĩ nisami. Āpērā Yu'u mejõ nigũ ni'i, yu'ure weetamuña' nĩrā pe'ere weetamusami", ni ojanocarõ niwũ.

⁷ Tojo weerā Õ'acũ dutisere añurõ yu'tiya. Węcĩ musārę niquesācā, węcũtutuaya. Jesũ cũ tutuoro me'rā cūrę wa'adutiya. Musā tojo weecā, cũ uiwā'cāgũsami. ⁸ Õ'acũrę nemorõ masĩna. Cūrę nemorõ masi'cā, cũ quę'rā musārę nemorõ weetamugũsami. Musā ña'arõ weesere du'uya. Musā Õ'acũrę, tojo nicā a'ti umuco cjasere ni'cārõ me'rā ma'isĩ'rĩrānojõ, musā tojo węcũsere ducayuya. ⁹ Musā ña'arõ weesere węcũrā, bujaweti utiya. Musā ña'arõ weese e'cati, bujironojõ o'orā, bopoya, bujawetiya. ¹⁰ Marĩ wĩogure "Mu'u ĩ'orõpũre yu'u mejõ nigũ ni'i", niña. Musā tojo nicā, cũ musārę wiorā wa'acā weegusami.

Õ'acũ ni'cũta marĩrę besemasĩsami nise ni'i

¹¹ Yu'u acawererā, a'merĩ ucjaticā'ña. Musā āpērārę ucjarā, Õ'acũ a'merĩ ma'iduti'quere yu'runu'cārā wee'e. Cũ dutisere yu'runu'cārā, "Õ'acũ dutise ña'a ni'i", nĩrā weesa'a. Tojo weerā musā apeyenojõ wa'a'quere beseri masā weronojõ ni'i. ¹² Õ'acũ ni'cũta te dutisere cũucu niwĩ. Cũ dia'cũ marĩ weesere besemasĩsami. Marĩrę yu'ruomasĩsami. Bu'iri da'remasĩsami. Tojo weerā marĩ āpērārę "Na ña'a nima", nĩmasĩtisa'a.

"Marĩ be'ro weeatjere a'tiro weerāsa'a" niyuticā'rõua'a nise ni'i

¹³ Yu'u ucũsere tu'oya. Musā ni'cārērā a'tiro węcũsa'a. "Ni'cācā õ ñamiacā ti macāpu ni'cā cũ'ma pajiro da'ra wapata'agu wa'aguti", nisa'a. ¹⁴ Tojo węcũticā'ña. Marĩ be'ropu wa'atjere masĩtisa'a. A'tiro ni'i. O'me bo'reacā dujise weronojõ marĩ catise ni'i. Tęmarĩcā yoaticā ni, maata bajudutia wa'asa'a. Marĩ quę'rā yoaticā catirāsa'a. ¹⁵ Tojo weerā a'tiro pe'e węcũrõua'a. "Apetero Õ'acũ yu'ure catise cũnemocā, cũ uacā, tere weeguti", nĩrõua'a. ¹⁶ Ni'cārõacārę musā pe'e a'tiro węcũ'u. "Be'ro ũsā weeatjere ũsā uaro weemasĩ'i", ni węcũ'u. Nipe'tise musā tojo węcũse ña'a ni'i. ¹⁷ Marĩ añurõ weemasĩmirā tere weetirā, Õ'acũrę yu'runu'cārā wee'e.

5

Peje cuorārę wa'atjere weryuse ni'i

¹ Peje cuori masā, yu'u ucũsere tu'oya. Musā pũrõ pi'etirāsa'a. Tere węcũrā, bujawetiyyuya. ² Musā peje cuomi'que boa wa'arosa'a. Musā cuose su'tire butua yeerāsama. ³ Niyeru, uru musā ma'ĩrā nũrõ'que u'tawiji boarosa'a. Tojo wa'acā ĩ'arā, musā niyeru ma'ĩrā nũrõ'quere masĩno'rõsa'a. Musā niyeru ma'ise marĩrę

pecame'e ùjǵarō weronjō musārē dojorēs'a. Musā niyerure ma'ise ye bu'iri āpērārē weetamutisa'a. Te ye bu'iri Ō'acū musārē bu'iri da'regusami. Ō'acū bu'iri da'reatji ðuporoacā mejō waro pajiro niyeru nurōmiapā. ⁴ Musārē da'raco'terārē queoro wapayeticārā niwū. Tojo weerā na tu'satisama. Ō'acū nipe'tisere masīgū na bujawetisere t'asami. Masísami musā narē queoro wapayeti'quere. ⁵ Musā pe'e a'ti turipure peje waro cuo'o. Nipe'tise musā uasere cuoyu'ruocā'sa'a. Musā a'tiro weronjō ni'i. Wecu na wējēatji ðuporore ba'a, di'iyojasami. Cū weronjō musā quē'rā peje cuose bu'iri, bu'iri da'reno'rāsa'a. ⁶ Musā āpērārē bu'iri moomicā, narē bu'iri da'reri wi'ipu sōrōcārā niwū. Narē wējēduticārā niwū. Na pe'e musārē “Weeticā'ña”, nituaticārā niwā.

Jesucristo cǵ apaturi a'tiatji ðuporo wācūtutuaduti'que ni'i

⁷ Acawererā, marī wiogu Jesucristo a'ticāpu wācūtutuatuoya. Ni'cū oteri masū cū ote'que ðucatiri cura co'tesami. Cū ote'quere aco peja doquesārī cura sojatimigū, co'tewapamosami. ⁸ Cā'rōacā ðu'sa'a Jesú cū a'tiatjo. Tojo weerā musā quē'rā oteri masū weronjō yucuewapamoña. Jesure ējōpeodu'uticā'ña.

⁹ Acawererā, musā Ō'acū bu'iri da'resere uatirā, a'metu'titicā'ña. Ō'acū marī nipe'tirārē beseacju a'tiatjo cā'rōacā ðu'sa'a. ¹⁰ ðuporocjārā Ō'acū ye queti weremu'tārī masārē wācūña. Na Ō'acū ye quetire wercā, āpērā masā narē ña'arō weecārā niwā. Narē tojo weemicā, na pi'tisere wācūtutua, na'cācārā niwā. Na wee'caro weronjō marī quē'rā weerā. ¹¹ Āpērā narē ña'arō weemicā, Ō'acūrē ējōpeodu'uticārā niwā. Tojo weerā marī na ējōpeonu'cūserē wācūrā, “Ō'acū na me'rā e'catipī”, ni tu'oña'a. Apī ðuporocjūpu Job wāmetigū ye queti quē'rārē mas'i. Cūrē peje ña'ase wa'acaro niwū. Tojo wa'amicā, cū wācūtutua, Ō'acūrē ējōpeodu'uticā niwī. Ō'acū masārē ma'igū, pūrō pajaña'mi. Tojo weegu Job cū pi'tica be'ro Ō'acū peje añuse cūrē o'ocu niwī. Cū toduporopu cuo'que nemorō o'ocu niwī.

¹² Ō'acū musārē bu'iri da'reri nígū, nucū'ase quetire wereguti. Nisooro marīrō ucūña. Apeyenjōrē wee'cu “Weepu”, niña. Weeti'cu “Weetiapu”, niña. Nemiticā'ña. Ō'acūpure wāmepeoticā'ña. “Ō'acū me'rā diacjūta ni'i”, niticā'ña. Tojo weegu Ō'acū musārē bu'iri da'resone.

¹³ Marīrē ña'arō wa'acā, Ō'acūrē sērīrōña'a. E'catirā, cūrē basapeorōña'a. ¹⁴ No'o dutitigu Jesure ējōpeorārē su'ori nirārē pijiatō. Na cū tiro etarā, Ō'acūrē sērībosato. Ū'se me'rā cūrē ñapeo, “Jesú, ā'rī mu'arē ējōpeogure yu'ruoya”, ni ñubueato. ¹⁵ Ējōpeose me'rā cūrē sērībosacā, marī wiogu cūrē yu'ruogusami. Dutiti'cu yu'rugusami. Cū ña'arō wéeca be'ro nicā, Ō'acū cūrē acobojogusami. ¹⁶ Tojo weerā musā ña'arō wee'quere a'merī weryu'ruya. Dutitirārē yu'ruodutirā, Ō'acūrē sērībosaya. Ni'cū añurō weenu'cūgū uputu ējōpeose me'rā sērīcā, Ō'acū yu'titicā weetisami. ¹⁷ ðuporocjūpu Elía Ō'acū ye queti weremu'tārī masū marī weronjō nicu niwī. Cū Ō'acūrē acoro pejaticā'to nígū, pūrō sērīcu niwī. Cū sērīserē Ō'acū yu'ticu niwī. Cū yu'ticā, i'tia cū'ma ape cū'ma deco aco ne pejaticaro niwū. ¹⁸ Be'ro Ō'acūrē “Aco pejato tja”, ni sērīcu niwī. Cū tojo sērīcā, acoro pejacaro niwū. Tojo wa'acā, apaturi otese pī'rī ðucaticaro niwū tja.

¹⁹⁻²⁰ Acawererā, apeye musārē weretuoguti. Apetero ni'cū Jesure ējōpeogu ña'arō weebosami. Cū tojo weecā, apī cūrē weetamugū, cū toduporopu ējōpeo'caronjōta ējōpeocā weesami tja. Cū tojo weegu cūrē bu'iri da'reno'bo'cure yu'rucā weesami. Ō'acū quē'rā cū peje ña'ase wee'quere acobojosami.

Tocā'rōta oja'a.

Santiago.

Pedro ojamu'tāca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojanopā nise ni'i

Pedro Jonás macū Betsaidacjū wa'i wējērī masū nicu niwī. Cū numotigu nicu niwī. Ā'rīta Jesure “Mu'u Ō'acū o'ó'cu, cū macū ni'i”, nicu niwī. Jesure wējēcaterore i'tiati “Cūrē masiwe'e”, nisoocu niwī. Ne waroputa Espiritu Santu dijatāca be'ro Jesucristore ějōpeorārē su'ori nisetigu nicu niwī. Be'ro romano masā wiogu Nerón cūrē Romapu wējēcu niwī.

A'ti pūrīrē Pedro Jesucristore ějōpeorā Asia di'tapu du'tistewā'cā'cārārē ojacu niwī. Romapu nīgū, ojacu niwī. Jesucristore ějōpeorā pi'eticā l'agū, āpērā narē űa'arō weecā wācūtutuadutigu ojacu niwī.

Jesure ějōpeorā wa'aste'cārārē Pedro oja'que ni'i

¹ Yu'ure Jesucristo cū ye quetire bu'edutigu besecūūwī. A'ti pūrī me'rā musārē añudutise o'ó'o. Masā Ponto, Galacia, Capadocia, Asia, Bitinia wāmetise di'tapu Jesucristore ějōpeose bu'iri āpērā űa'arō weecā wa'astewā'cā'cārārē oja'a. ² Marī pacu Ō'acū dūporopu cū űa'caronojōta marīrē cū pō'rā niato nīgū besetojacu niwī. Espiritu Santu me'rā marī űa'arā nī'cārārē ducayucu niwī. Marīrē cū macū Jesucristo űaro weedutigu besecu niwī. Tojo nicā cū macū curusapu wērīgū dí o'maburose me'rā marī űa'arō wee'quere acobojoguti nīgū, besecu niwī.

Ō'acū musārē ejerisājāse, nipe'tise añusere o'onemoato.

³⁻⁴ Ō'acū, marī wiogu Jesucristo pacure e'catise o'orā. Cū marīrē pajaña'gū, cū pō'rā sājācā weecu niwī. Cū macū Jesucristo wērī'cupure masō'que me'rā marī todūporo űa'arō niseti'quere acobojocu niwī. Tere wéegu, marīrē apaturi bajuaapo'cārārē weronojō weecu niwī. Ō'acū cū pō'rārē “Añubutiasere o'oguti”, nicu niwī. Cū o'otjere marī e'catise me'rā yucuerā wee'e. Tere ű'musepu caoyutojasami. Cū o'otje a'ti nucūcā cjase weronojō pe'ti, boasome. Ninu'cūcā'rōsa'a. ⁵ Marī Ō'acūrē ějōpeoyucā, cū tutuaro me'rā marīrē co'tesami. Jesucristo apaturi a'ti nucūcāpure a'tigu, nipe'tirā ĩ'orōpu “Ā'rā yu'u yu'ruo'cārā nima. Yu'u me'rā ninu'cūrāsama”, ni ĩ'ogūsami.

⁶ A'ti nucūcāpure nīrā, marī pi'etiminā wee'e yujupu. Tojo pi'etimirā, ű'musepu Jesucristo marīrē o'otjere wācūrā, e'catiyurā. ⁷ Marī Jesucristore ějōpeose uru besese weronojō ni'i. Masā juruta niti? nīrā, pecame'e bu'ipu asipopeosama. Sipipejaca be'ro űa'ase po'ca űjūpe'tidija wa'asa'a. Añuse uru dia'cū tojasa'a. A'te weronojō marīrē Jesucristore diacjūta ějōpeomitina? nīrō, űa'arō wa'asa'a. Marī űa'arō yu'rarā, te po'ca űjūpe'ti'caro weronojō űa'asere weedu'usa'a. Tojo nicā Jesucristore ějōpeonemosā'a. Cūrē ějōpeodu'ticā ĩ'arā, masā diacjūta marīrē cūrē ějōpeoma, ni ĩ'arāsama. Uru wapabujū ni'i. Wapabujūmirō, pe'tia wa'asa'a. Marī Jesucristore ějōpeose uru nemorō wapati'i. Te pūrīcā ne pe'titisa'a. Tojo weegu Jesucristo marīrē apaturi a'ti nucūcāpure a'tigu, “Yu'ure añurō ějōpeowu”, nigūsami.

⁸⁻⁹ Masā Jesucristore a'ti nucūcāpu nicā ĩ'ati'cārā nimirā, cūrē ma'i'i. A'tiro nicārē cūrē ĩ'atimirā, ějōpeo'o. Masā cūrē ějōpeocā, musārē pecame'epu wa'abo'cārārē yu'rucā weegusami. Tojo weerā masā Ō'acū tiropu wa'atjere wācūrā, pūrō e'cati'i. ĩ'De'ro ni werenemobosau? Wereta basiwowe'e.

¹⁰ Dūporopu Ō'acū ye queti weremu'tārī masā a'tiro nicārā niwā: “Ō'acū masā űa'arō wee'quere acobojo, narē yu'ruogusami”, nicārā niwā. A'tere weremirā, na basu weresere tu'omasitīcārā niwā. Tojo weerā tere masī'īrīrā, uputu bu'e wācūnarūcārā niwā. ¹¹ Espiritu Santu weetamuse me'rā a'tiro weryucārā niwā: “Masārē yu'ruoacjū pūrō pi'eti wērīgūsami. Wērī'cupu nimīgū, masāgūsami. Cū masāca be'ro ű'musepu mujāa, cū pacu tiro wiogu dujiri cūmurō diacjū pe'e dujigusami.” Espiritu Santu tojo nisere tu'orā, Ō'acū ye queti weremu'tārī masā “ĩ'De'ro nicā, noarē tojo wa'arosari?” nīrā, pūrō masī'īrīcārā niwā. ¹² Ō'acū na masī'īrīcā l'agū, narē a'tiro werecu niwī: “A'te queti masā nīrī curare wa'asome yujupu. Be'rocjārāpu a'tere ĩ'arāsama”, nicu niwī. Narē tere weryugu, marī a'tocaterocjārā pe'ere weregu weecu niwī. Tojo weegu Ō'acū a'tocaterore a'tiro weemi majā. Espiritu Santu ű'musepu nigūrē cū ye queti wererā me'rā musārē weredutigu o'ócu niwī. Na Espiritu Santu tutuaro me'rā tere a'tiro werema. “Jesucristo a'tiojacu niwī. Marīrē yu'ruo'cu nimi”, nima. Ō'acūrē wereco'terā ű'musecjārā quē'rā masārē yu'ruosere “ĩ'De'ro waro niti?” ni masī'īrīsama.

Ō'acū marīrē űa'ase marīrō nisetidutise ni'i

¹³ Õ'acü marirë ma'igü, ña'arõ marĩ wee'quere acobojotjacu niwĩ. Tojo weerã musã weeatjere añurõ wãcüyuya. Musã ña'arõ weesirĩsere weeticã'ña. Wãcütutuaya. Õ'acü añurõ wéégü, marirë Jesucristo apaturi a'ti nucücãpũ a'ticã cã o'oa'tjere pũrõ wãcũnrãña. Tere wãcũrã, e'catise me'rã co'teya. ¹⁴ Wĩ'marã añurã na pacusũma dutisere añurõ yu'tisama. Na weronjõta musã quẽ'rã marĩ pacu Õ'acü dutisere añurõ yu'tiya. Musã toduporopu Õ'acũrẽ masĩtirã, ña'arõ uaripejasere weecãrã niwũ. Ni'cãrõacãrẽ musã ña'arõ uaripejasere du'ucã'ña majã. ¹⁵ A'tiro pe'e weesetiya. Õ'acü marirë bese'cu ña'ase moogũ nimi. Tojo weerã marĩ ña'ase marirã nirõua'a. ¹⁶ Õ'acü ye queti o'jáca pũrĩpu a'tiro ojano'caro niwũ: "Yu'ũ añugũ, ña'ase moogũ ni'i. Tojo weerã musã quẽ'rã ña'ase marirã nisetiya", nicu niwĩ Õ'acü.

¹⁷ Musã Õ'acũrẽ sãrĩrã, cũrẽ "Pacu" nisa'a. Cũ nipe'tirãrẽ ni'cãrõnojõ marĩ wee'quenũcãrẽ besebugusami. Ne ni'cũrẽ du'asome. Tojo weerã musã a'ti umucopure catiro põtëorõ Õ'acũrẽ wĩopesase me'rã tu'õña'ña. ¹⁸ Musã ñecũsumua niseti'caronjõ weesirutumujãti'que wapamarĩcaro niwũ. Te wapamarĩsere cõ'agũ, Õ'acü yu'rũocu niwĩ. Musã a'tiro masĩ'i. Cũ marirë bu'iri da'rebo'quere wapayewĩrõgũ, pe'tisenojõ me'rã, uru, niyeru me'rã wapayeticu niwĩ. ¹⁹ A'tiro pe'e weecu niwĩ. Cũ macã Jesucristo uputu ma'igü cã wẽrĩgũ dí o'maburose me'rã marirë yu'rũocu niwĩ. Ësã judío masã ñecũsumuapua na ña'arõ wee'que wapa Õ'acũrẽ acobojose sãrĩrã, a'tiro weecãrã niwã. Oveja dojoriwĩ'i nitigure, cãmi marĩgũrẽ, nipe'tiro cã upu añugũrẽ wẽjẽ, Õ'acũrẽ ãjãamorõcãrã niwã. Cũ, oveja añugũ ni'caronjõ Jesucristo añugũ waro, ña'ase moogũ nimi. Cũ wẽrĩgũ dí o'maburose me'rã marĩ ña'arõ wee'quere yu'rũocu niwĩ. ²⁰ Õ'acü a'ti turi weese duporo "Yu'ũ macã masãrẽ yu'rũogusami", ni besetojaca niwĩ. Tojo besemigã, maata o'õticu niwĩ. A'tocateropu marĩ ye niatjere yu'rũoa'cjere cãrẽ o'õcu niwĩ. ²¹ Jesucristo wẽrĩse me'rã Õ'acũrẽ ãjõpeono'o. Cũ Jesucristore wẽrĩ'cupure masõcu niwĩ. Masõ, u'musepu cãrẽ miimujãcu niwĩ. Topu cãrẽ wiogu sõrõcu niwĩ. Marirë ãjõpeodutigu tojo weecu niwĩ. Tojo nicã marĩ u'musepu wa'atjere e'catise me'rã yucuedutigu tojo weecu niwĩ.

²² Musã dia'cũ nisere yu'tirã, Jesucristore ãjõpeorã weecãrã niwũ. Cũrẽ ãjõpeorã, musã ña'arõ weeseti'quere du'ucãrã niwũ. Tojo weerã musã ni'cãrõacãrẽ bu'iri marirã ni'i. Musã ni'cã põ'rã weronjõ a'merĩ ma'i'i. A'merĩ ma'irã, bu'icjase ucũse me'rã dia'cũ ma'iticã'ña. Nipe'tise musã weese me'rã pe'e ma'ĩña. ²³ A'tiro ni'i. Õ'acü ucũse ninu'cũcã'rõsa'a. Marĩ tere ãjõpeorã, cã põ'rã sãjãcãrã niwũ. Tojo weerã apaturi bajuaapo'cãrã weronjõ ni'i. Marĩ pacusũma boadijasama. Marĩ apaturi bajuaaporã, na boadijaro weronjõ wa'asome. Õ'acü põ'rã sãjãrã pe'e, cã me'rã catinu'cũcã'rãsa'a. ²⁴ Õ'acü ye queti o'jáca pũrĩpu a'tiro ojano'wũ:

Tã ñai wẽrĩpe'tia wa'asa'a.

Masã quẽ'rã tojota nipe'tirã wẽrĩrãsama.

O'ori quẽ'rã añuse nimirõ, boadijasa'a.

Masã quẽ'rã peje cuorã, wiorã nimi'cãrã wẽrĩrãsama.

²⁵ Na cuose quẽ'rã pe'tirosa'a.

Õ'acü ucũse pũricã ne pe'tisome.

Ninu'cũcã'rõsa'a, ni ojano'wũ.

Musãrẽ te quetire ãpẽrã werecãrã niwã. Na wereseta añuse, ne pe'titise queti ni'i.

2

¹ Musã Õ'acü põ'rã ni'i. Tojo weerã nipe'tise ña'asere du'ucã'ña. Æpẽrãrẽ nisoocicã'ña. Weesoocicã'ña. Æpẽrã yere uoticã'ña. Ucjaticã'ña. ²⁻³ Musã Õ'acü añugũ nimi nisere masĩtojasa'a. Tojo weerã wĩ'marã ne bajua'cãrã na paco õpẽcõrẽ uputu mi'rĩs'rĩrã weronjõ weeya. Õ'acü ye añuse quetire uputu tu'sase me'rã tu'osĩ'rĩña. Wĩ'marã na pacosãnumia ye õpẽcõrẽ mi'rĩrã, i'oduarã wa'asama. Õ'acü ucũse wĩ'magũ paco õpẽcõ weronjõ ni'i. Te dia'cũj wereme'ricã'a. Marĩ tere wãcũnu'cũrã, cãrẽ ãjõpeotutuanemorãsa'a. Cũrẽ masĩnemoato nígũ marirë yu'rũocu niwĩ.

Wi'i yeerã ãtãgã yeenu'cãcja weronjõ Jesucristo nimi nise ni'i

⁴ Musã Jesucristore ãjõpeo'o. Tojo weerã cã me'rã añurõ nisetiya. Cũ catigu, marirë cã me'rã caticã weemi. Cũ ninu'cũcũsami. Æpẽrã cũrẽta teecãrã niwã. Na teemicã, cã pacu Õ'acü pe'e cãrẽ "Añuyur'ũgu nimi", ni besecu niwĩ. Besetoja, cãrẽ wiogu sõrõcu niwĩ. ⁵ Musãrẽ añurõ masĩdutigu queose me'rã wereguti. Õ'acü ãtãpaga me'rã ni'cã wi'i añurĩ wi'i yeegu weronjõ weesami. Ëtãgã añucja me'rã yeenu'cãsami. Tutuari

wi'i niato níngũ tojo weesami. Jesucristota cū ne waro wi'i yeenu'cācja ūtāgā weronojō nigũ nimi. Marĩpua apeye na yeeturiamujāse weronojō ni'i. Marĩ nipe'tirā ni'cārō me'rā Ō'acū cū weéca wi'i weronojō ni'i. Tojo weerā cū yarā waro nirā, Jesucristo weetamuse me'rā pa'ia weronojō Ō'acū yere da'ramasĩ'i. Añurō weéerā, āpērā ye niatjere sērībomasasĩ'i. Tojo nicā Ō'acūrē e'catise o'omasĩ'i. Marĩ tojo weecā i'agũ, Ō'acū e'catisami. ⁶ Duporocjārāpu quē'rā te cjase Ō'acū cū ucū'quere a'tiro ojacārā niwā:

Ni'cā wi'i, wi'i Jerusalēpure yeeguti.

Ti wi'ire yeégũ, ni'cāgā ūtāgā añucjare beseguti.

Tutuari wi'i wa'ato níngũ tiga me'rā nu'cāgũti.

Yu'u ūtāgārē ucūgũ, yu'u macū pe'ere wāmepeogu wee'e.

Cūta nimi yu'u bese'cu.

Yu'u i'acā, añuyũ ruagu nimi.

Cūrē ějōpeorā pūrō e'catirāsama.

“Mejō warota ějōpeocāti”, nisome, ni ojacārā niwā Ō'acū ye queti weremu'tārī masā.

⁷ Musā Jesucristore ějōpeorā añurō e'catise me'rā cūrē tu'oña'sa'a. Āpērā pe'e cūrē ějōpeotitjārā, musā weronojō tu'oña'tisama. Mejō nigūrē weronojō tu'oña'cā'sama. Āpērā Ō'acū ye queti weremu'tārī masā a'tiro ojacārā niwā tja:

Masā ūtā me'rā wi'i yeerātirā ni'cāgārē uati, cō'asama.

Na cō'acaga me'rā āpērā pe'e tutuari wi'i yeesama.

Tiga maricā, wi'i yeeya marībopā.

A'te a'tiro nisĩrĩrō wee'e. Wiorā judío masā tiga ūtāgārē weronojō Jesucristore uatiwā. Na uaticicā, cū pacu Ō'acū pe'e cūrē besecu niwī. Bese, cūrē wiogu sōrōcu niwī. Cū maricārē, marĩ Ō'acū pō'rā sājāmasitibopā. ⁸ Apeye ojanemocārā niwā tja:

Ō'acū cū besecaga ūtāgāpu masā pu'atuu, buraque'arāsama.

A'te a'tiro nisĩrĩrō wee'e. Jesucristore Ō'acū besecu niwī. Tigapu pu'atuu, buraque'a'caro weronojō Jesucristore ějōpeotirā bu'iri da'reno'rāsama. Toduporoputa maata Ō'acū cū macūrē ějōpeotirā tojo wa'arāsama, nitojacu niwī.

⁹ Marĩ pūrīcā na weronojō niwe'e. Ō'acū cū yarā niato níngũ marĩrē besecu niwī. Tojo weerā marĩ wiogu yarā pa'ia weronojō cū yere da'rārā ni'i. Ō'acū marĩrē cū ya curuacjārā sājācā weecu niwī. Ņa'ase marĩrō niseticā weecu niwī. Duporopu Ō'acū cū yarā masā Israe curuacjārārē yu'u were'que pejere weecu niwī. Musā Jesucristore ějōpeorā ni'i. Tojo weegu musārē mejārōta weemi. Ō'acū marĩrē añurō wee'quere āpērārē weredutigũ tojo weemi. Ō'acū añuyũ ruagu marĩ ña'arō wee'quere acobojomĩ. Acobojo, na'itĩ'arōpu ni'cārārē marĩrē yu'ruomi. Tojo weerā ni'cārōacārē cū pō'rā bo'reyuropu nirā weronojō ni'i. ¹⁰ Duporopu ni'cū Ō'acū ye queti weremu'tārī masā a'tiro nicu niwī: “Ō'acū pājārā judío masā nitirārē yu'ruogusami.” Tojo weerā musā toduporopure Ō'acū pō'rā mejēta níni'wā yujupu. Ni'cārōacārē cūrē ějōpeoca be'ro cū pō'rā ni'i majā. Ō'acūrē musā ějōpeose duporo cū musārē ma'isere, cū pajaña'sere masitīcārā niwā. Ni'cārōputa a'tere masĩ'i majā.

Pedro Jesucristore ějōpeorārē “A'tiro weeya” nise ni'i

¹¹ Yu'u musārē pūrō ma'isa'a. Ni'cārōacā yu'u wereatjere musā weecā ūasa'a. Marĩ a'ti turipure sijari masā ni'i. Marĩ niatjo waro u'musepu ni'i. Topu ninu'cūcā'rāsa'a. Tojo weerā marĩ ña'arō weesĩ'risere weeticārā. Marĩ ña'arō weesĩ'rise añurō weesĩ'rise me'rā a'meguēse ni'i. Te ña'arō weesĩ'rise añurō weese pe'ere cā'mota'asi'rīsa'a. Ō'acū pe'e marĩrē añurō weecā ūasami. ¹² Musā Jesucristore ějōpeotirā wa'teropu nisa'a. Cūrē ějōpeose bu'iri musārē “Ņa'arā nima”, ni ucjasama. Musā na wa'teropure añurō nisetiya. Tojo weecā, na tojo ucjamirā, musā añurō weesetisere i'arāsama. Tere i'arā, siape me'rā pājārā Jesucristore ějōpeorāsama. Tojo weerā cū apaturi a'ticā, musā weronojōta na quē'rā Ō'acūrē “Mu'u añugũ, tutuagu ni'i”, ni ějōpeorāsama.

¹³⁻¹⁴ Marĩ wiogu Jesucristore ějōpeotjārā, a'tiro weeroua'a. A'ti di'tacjũ wiogu waro, cū docacjārā wiorā, tojo nicā nipe'tirā a'ti nucūcācjārā wiorā dutisere yu'tirooua'a. Wiora waro cū docacjārārē ña'arō weerārē bu'iri da'redutisami. “Añurō weerā pe'ere ‘Añurō weepu musā' niña”, nisami. ¹⁵ Ō'acū musā añurō weecā ūasami. Tojo weecā, āpērā musārē ucjami'cārā mejō warota ucjama'acā'rāsama. Ō'acū musā añurō weese me'rā na ucjama'a'cārā, tu'omasitirārē di'tamarīcā weecā ūasami.

¹⁶ Ō'acū marĩrē yu'ruotojacu niwī. Tojo weerā yu'ruono'cārā weronojō weesetirā. A'tiro wācūticārā. “Yu'u āpērā dutise doca niwe'e. Tojo weegu yu'u ūaro weeguti”,

niticārā. A'tiro pe'e weerā. Ō'acūrē ma'i, cū űaro weerā. Ņa'asere weeticārā. Da'raco'terā na wioġ dutisere aňurō yu'tirā weronoġo marī quē'rā Ō'acū dutisere yu'tirā. ¹⁷ Duċawaaro marīrō nipe'tirārē ni'cārōnoġo ĩ'arā. Jesucristore ěĵoĵeorārē ma'irā. Ō'acūrē nūcū'ase me'rā ěĵoĵeorā. A'ti di'tacĵū wioġure wioĵesase me'rā tu'oňa'rā.

Jesucristo pi'etigu nū'cā'caronoġo marīrē nū'cādutise ni'i

¹⁸ Musā ni'cārērā āpērārē da'raco'terā nisa'a. Musā wiorārē ěĵoĵeoĵa. Nipe'tirā na dutisere yu'tiya. Musārē aňurō weerā dia'cūrē yu'titicā'ña. No'o ña'arō weerā quē'rārē yu'tiya. ¹⁹ Apetero musā aňurō weemicā, musā wiorā bu'iri da'rebosama. Na toĵo weecā, musā Ō'acūrē ěĵoĵeosere ĩ'orā, narē ye'suticā'ña. Toĵo weecā, musārē Ō'acū "Aňurō weema", ni ĩ'agūsami. ²⁰ Musā ña'arō wéeca be'roma musārē bu'iri da'rerā, queoro weerā weema. Musā na bu'iri da'resere nū'cārā, "Aňurō wéerā, nū'cā'a", niticā'ña. Musā toĵo nū'cāse wapamarī'ĩ. Musā ña'arō wee'que wapa queorota bu'iri da'rerā weesama. Musā aňurō wéeca be'ro na ña'arō weecā, nū'cāña. Toĵo weese pe'ere Ō'acū "Aňurō weema", ni ĩ'agūsami. ²¹ Ō'acū musā aňurō weemicā, musārē ña'arō weesere nū'cādutigu cūucu niwī. Jesucristomarīcā marīrē yu'ruoġu, pi'eti, wērīwī. Aňurō weemicā, cūrē ña'arō weewā. Toĵo weegu marī quē'rārē cū wee'caronoġota weesirutucā űasami. ²² Cū ne ni'cāti ña'arō weetiwī. Nisootiwī. ²³ Cūrē ña'arō buĵicā'cārārē narē buĵicā'a'metiwī. Cū pi'etigu, "Musārē bu'iri da'reġuti", nitiwī. Cū pacu pe'ere "Yu'u pacu cū űaro, queoro ña'arō weerārē bu'iri da'reġusami", niwī. Toĵo weegu cū ye niatĵere cū pacupure wiawī. ²⁴ Cū basu marī ña'arō wee'que wapare wapayegu, curusapu wērīwī. Marī ña'arō weesere du'udutigu marīrē wērībosawī. Toĵo cū weese me'rā a'tiro weewī. Marīrē ña'asere sirutumi'cārārē aňuse Ō'acū ye pe'ere sirutucā weewī. Cū marīrē yu'ruoġu, cāmi da'reno'o, űputu pūrīse tu'oňa'wī. Toĵo cū weese me'rā marī ña'arō yu'rabo'cārā yu'ruono'wā. ²⁵ Marī a'tiro nicūmiwā. Oĵeja sārīrō po'peapu nī'cārā no'o űaro wijaawā'cāsama. Wijaawā'cā, ĩ'anurūtīcā, bajudutia wa'asama. Marī na weronoġo nicūmiwā. Ni'cārōacārē Jesucristore ěĵoĵeo'o. Toĵo weerā oĵejare co'tegu bajuduti'cārārē a'ma, cū narē boca'caro weronoġo ni'i. Jesucristo marīrē ña'arō weeri nīġū, marīrē ĩ'anurā, co'tegu nimi.

3

Omocā du'te'cārārē dutise ni'i

¹⁻² Numia, marāpusumuatirā, aňurō tu'oĵa yu'u wereatĵere. Musā marāpusumua dutisere, na űaro weeya. Ni'cārērā musā marāpusumua Jesucristore ěĵoĵeotisama. Cū ye quetire ne tu'osi'rītisama. Toĵo weerā te quetire weretimirā, a'tiro pe'e weeya. Narē ěĵoĵeoĵa. Na dutisere e'catise me'rā weeya. Musā toĵo weecā, na quē'rā musā aňurō weesetisere ĩ'acūu, Jesucristore ěĵoĵeobosama. ³ Āpērā, "Aňurā nima", nidutirā, musā űure peje ma'masu'aticā'ña. Musā űu bajuse dia'cūrē wācūnarūtīcā'ña. ⁴ Musā aňurā nīsī'rīrā, aňurō bajusī'rīrā, a'tiro pe'e weesetiya. Musā marāpusumuarē tu'saroputa na dutisere ma'ise me'rā weeya. Tu'tiro marīrō āpērārē queoro weeme'rīcā'ña. Eĵeripō'rā caributiro marīrō tu'oňa'ña. A'te aňurō weesetise pe'tisome. Musā űure ma'masu'ase pūrīcā pe'tirosa'a. Musā aňurō weeseticā, Ō'acū musā me'rā e'catigusami. Musā a'tiro weese cū ĩ'orōĵure aňubutiase waro ni'i. ⁵ Yu'u musārē nīrōnoġota duĵorocĵārā numia Ō'acūrē ěĵoĵeoĵa aňurō weeseticārā niwā. Na marāpusumua dutisere aňurō yu'ticārā niwā. ⁶ Sara duĵorocĵoĵu co marāpu Abrahā dutisere aňurō yu'tico niwō. Toĵo weego Abrahārē co wioġure weronoġo tu'oňa'co niwō. Musā quē'rā musā marāpusumuarē aňurō weeya. Musā nipe'tisere aňurō wéerā, toĵo nicā uiro marīrō nisetirā, Sara weronoġo nīrāsa'a.

⁷ Ni'cārōacārē nūmotirārē weregūti. Mu'u nūmorē aňurō weesetiya. Core ěĵoĵeoĵa. Co mu'u weronoġo tutuatimo. Ō'acū co quē'rārē pajaña'ġū, mu'urē weronoġota yu'ruocu niwī. Toĵo weegu core aňurō co'teya. A'tiro weecā, musā Ō'acūrē ñubuese ne cā'mota'ata basiosome.

A'merī aňurō nisetidutise ni'i

⁸ Ni'cārōacārē nipe'tirāpure weretuoguti. Ni'cārō me'rā nisetibuĵoĵa. Āpērārē pajaña'ña. Ni'cū pō'rā weronoġo ma'isetiya. "Ūsā āpērā yu'ruoro ni'i", ni wācūtīcā'ña. ⁹ Āpērā musārē ña'arō weecā, narē a'meticā'ña. Musārē ña'arō buĵicā'cā, narē buĵicā'a'meticā'ña. A'tiro pe'e weeya. Narē aňurō wa'ato nīrā, Ō'acūrē sērībosaya. Ō'acū marīrē toĵo weedutisami. A'tiro weecā, Ō'acū musārē aňurō weegusami. ¹⁰ Duĵoropure ni'cū Salmo wametiri pūrīpure aňurō nisetisere a'tiro oĵacu niwī.

No'o musā catiri umucore e'catise me'rā nisī'rīrā, ña'arō ucūticā'ña.
Nisootirāta niña.

¹¹ No'o musā ña'arō weesī'rīsere weeticā'ña.

Añuse pe'ere weeya.

Āpērā me'rā a'metu'titirāta ma'ise me'rā nisetiya.

¹² Añurō weesetirārē Ō'acū co'tesami.

Na cūrē sērīsere yu'tisami.

Ña'arō weerā me'rā pe'ere e'catitisami.

Narē bu'iri da'resami.

Tojo weerā musā añurō nisetiya ni, Salmo pūrīpūre ojano'caro niwū.

¹³ Musā añuse dia'cūrē weeseticā, ¿noa musārē ña'arō weebosau? Weetisama.

¹⁴ Musā añurō weemicā, āpērā musārē ña'arō weecāma, e'catiya. Ō'acū musārē añurō weegusami. Tojo weerā na musārē ña'arō weesī'rīcā, wācūque'titicā'ña. Narē uiticā'ña.

¹⁵ A'tiro pe'e wācūña. "Jesucristo nipe'tirā bu'ipu ūsā wiogu nimi", ni ējōpeoya. No'o musārē āpērā "¿De'ro weerā Jesucristore ējōpeoti?" nibosama. Na tojo nicā, musā yu'tiatjere wācūyutojaya. Narē añurō yu'time'rīcā'ña. Pūrīrō yu'titicā'ña.

¹⁶ Musā Jesucristore ējōpeose bu'iri āpērā musārē ña'arō uctasama. Na ucja'que diacjū niticā ī'arā, bopoyarāsama. Tojo weerā musā añurō nisetirā, Ō'acū ī'orōpūre bu'iri marīrā tu'oña'rāsa'a. ¹⁷ Ō'acū cū uacāma, marī añurō weemicā, āpērā marīrē ña'arō weebosama. Tojo weese añu ni'i. Marī ña'arō weecā pe'ema, āpērā marīrē ña'arō weecā, marī ye bu'irita ni'i.

¹⁸ Jesucristomarīcā añugū nimigū, pi'etiwi. Cū bu'iri moomigū, marī ña'arō wee'que wapare wērī wapayebosawī. Marī bu'iri cuorārē wērībosagu, tojo weewī. Marīrē yu'ruogu, ni'cātita wērīwī. Cū tojo weese me'rā cū pacu tiropu marīrē wa'ata basiocā weewī. Cū bu'icā upu waroma wērīa wa'awī. Wērītoja, be'ro masācu niwī. Cū ejeripō'rā pūrīcā wērīticaro niwū. ¹⁹⁻²⁰ Cū ejeripō'rā me'rā cū upu masāpepu cūnarī cura a'tiro weecu niwī. Daporopu Ō'acū a'ti turi miocā, wērī'cārā na bi'adūpono'caropu nirārē ī'agū wa'acu niwī. Topu narē cū wērī masāsere weregu ejacu niwī. Dia miose daporo Noé yoacā yucusujore a'medo'gu da'racu niwī. Cū tiwu weeri curare cū nīcaterocjārārē Ō'acū narē ējōpeocā uacu nimiwī. Na pe'e ne ējōpeoticārā niwā. Noé, cū nmo, cū pō'rā, na ñumosānumia dia'cū ējōpeocārā niwā. Tojo weerā na ochota tiwu me'rā yu'rucārā niwā. ²¹ Ō'acū narē yu'ruo'caro weronojōta marī quē'rārē Jesucristo wērī masāse me'rā Ō'acū yu'ruocu niwī. Ō'acū a'ti turire miogū narē yu'ruo'que marīrē wāmeyese weronojō ni'i. Marīrē wāmeyese marī upure ū'irī coese mejēta ni'i. A'tiro ni'i. Ō'acū ī'orōpūre bu'iri marīrā nisī'rīrā, cūrē acobojose sērīse ni'i. ²² Jesucristo masāca be'ro cū pacu tiropu mujāacu niwī. Ni'cārōacārē cū wiogu dujiri cūmurōpu nisami. Cū nipe'tirā bu'ipu, wiogu nimi. Ō'acūrē wereco'terā, nipe'tirā wiorā u'muarōpu nirā yu'ruoro nimi.

4

Daporopu ña'arō weemi'cārā ña'arō weedu'use queti ni'i

¹ Jesucristomarīcā a'ti di'tapu nīgū, pūrō pi'etiwi. Marī quē'rā cū pi'eti'caro weronojōta weerā. Pi'etisere uiticā'rā. Marī pi'etirā, Jesucristo weetamuse me'rā nemorō wācūtutarāsā'a. Ña'asere weesī'rītīrāsā'a. ² Tojo weerā a'tiro nicā me'rā marī catise ñumūrī ejatuaro marī ña'arō weesī'rīsere weesome majā. Ō'acū cū uaro pe'e weerāsā'a. ³ Musā Jesucristore ējōpeotirā na weesetisenojōrē weetojacārā niwū. Ña'arō musā weesī'rīsere weecārā niwū. Numia me'rā ña'arō weecārā niwū. Numia quē'rā umua me'rā mejārōta ña'arō weecārā niwū. Que'acārā niwū. Bosenumu nicā que'a, caricūcārā niwū. Ña'arō weesere yu'ruo'quejocā'cārā niwū. Apeyere Ō'acū dutisere yu'runu'cārā, masā yee'quere ējōpeocārā niwū. ⁴ Ni'cārōacārē te pejere musā weetisa'a majā. Todapoporopu musā me'rā ña'arō weeseti'cārārē ba'patinemetisa'a. Musārē na pijicā, wa'atīsa'a. Musā tojo weecā, "¿De'ro weerā tojo weeti?" nisama. Tere ī'arā, musārē ī'atu'ti, uctasama. ⁵ Na tojo weemicā, a'tere masīña. Ō'acū musārē ucja tu'tirārē "¿De'ro weerā yu' pō'rārē tojo weeri?" ni sērītiña'gūsami. Musārē tojo wee'cārā na wee'quere beseno'rāsama. Ō'acū nipe'tirā wērī'cārārē, catirārē marī weesenucārē besegusami. Ne ni'cūrē du'asome. ⁶ Nipe'tirā masā wērīdijape'tirāsama. Jesucristore ējōpeo'cārā pe'e na ye upu boamicā, Ō'acū tiropu catinu'cūcārāsama. Tojo weerā narē a'ti turīpu caticā, Jesucristo ye añuse quetire weren'o'caro niwū.

7 A'ti turi pe'tiatjo cã'rõacã du'sasa'a. Tojo weerã musã weesere añurõ tu'oña nu'cõ, weesetiya. Wãcütutuaya. Musã ña'arõ wees'risere nu'cãña. Tojo weerã musã queoro ñubuerãsa'a. 8 Nipe'tise apeyenojõ yu'ruoro a'tiro weeya. Diacjã a'merĩ ma'ña. Ne a'merĩ ma'idu'uticã'ña. Marĩ ãpërãrẽ ma'irã, marĩrẽ ña'arõ weesere maata acobojo'sa'a. 9 Æpërã musã ye wi'seripu ejacã, e'catise me'rã narẽ ñe'eña. Uase marĩrõ narẽ a'mãca, cãrise o'oya. 10 Õ'acũ cã tutuaro me'rã marĩ Jesucristore ãjõpeorãncũrẽ de'ro marĩ weemasĩsere o'osami. Te o'ose me'rã cã yere añurõ weemasĩ'i. Tere o'ogu, ni'cãronojõ o'otisami. Cũ o'o'que põtëorõ ãpërãrẽ weetamudutigu o'osami. Marĩ ãpërãrẽ weetamurã, cã o'o'quere queoro weerã wee'e. 11 Ni'cãrãrãrẽ a'tenojõrẽ o'osami. Pãjãrã wa'terõpũ cã ye queti weretutuasere o'osami. A'tere wererã, cã were'caro weronojõ weryea. Æpërã, weetamurãnojõ quẽ'rã Õ'acũ masãrẽ tutuaro o'ocarõ põtëorõ weetamuña. Tojo weecã, masã "Jesucristo cã weetamurõ me'rã tojo weeama" ni, e'catise o'orãsama Õ'acũrẽ. Jesucristo tutuayu'rãami. Cã nipe'tirã bu'ipũ, wiogu nimi. Tojo weerã marĩ cãrẽ e'catise o'onu'cũcã'rã.

Jesucristore ãjõpeorãrẽ "Mejẽcã wa'acã, wãcütutuaya" nise ni'i

12 Yu'u mairã, apeyenojõ werenemogũti tja. Musã Jesucristore ãjõpeose bu'iri ña'arõ yu'rurã, "¿De'ro weero tojo wa'ati?" ni i'amarĩaticã'ña. Te musã pi'etisere wãcütutuarã, diacjãta Jesucristore ãjõpeosere i'ono'o. Tojo weerã musã mejẽcã wa'acã, i'amarĩaticã'ña. 13 Mejõ e'catiya. Ni'cãrõacãrẽ musã Jesucristo cã pi'eti'caronojõta pi'etisiruturã wee'e. Tojo weerã cã apaturi a'ticã, cã asistesere, cã tutuasere i'arã, pũrõ e'catirãsa'a. 14 Marĩ Jesucristore ãjõpeose bu'iri ãpërã marĩrẽ ña'arõ bujicã'sama. Na tojo weecã, marĩ a'tiro masĩ'i. Espĩritu Santu tutuayu'ruagu marĩpũre nimi. Marĩ me'rã ninu'cũcũsami. Æpërã marĩrẽ ña'arõ weecã, weetamuñami. Tojo weerã na ña'arõ bujicã'micã, e'catino'sa'a. 15 Musã a'tiro wãcũña. Wẽjẽcõ'arĩ masãrẽ, yajari masãrẽ Õ'acũ bu'iri da'regusami. Æpërã yere ucja wãcũnurãrã quẽ'rãrẽ tojota weegusami. No'o ña'arõ weerãrẽ bu'iri da'regusami. Musã na weronojõ weeticã'ña. Na, na ye bu'iri pi'etirãsama. 16 Apeperore musã Jesucristore ãjõpeose bu'iri pi'etirãsa'a. Tojo pi'etirã, bopoyaticã'ña. A'tiro pe'e weeya. Õ'acũrẽ e'catise o'orã, "Añu'u", niña. "Mu'u ãsãrẽ Jesucristo yarã sãjãcã weepũ", ni wãcütutuaya.

17 Ni'cãrõacãrẽ Õ'acũ masãrẽ beseri numũ nu'cãtoja'a. Cãrẽ ãjõpeorã me'rã besenu'cãmi. Marĩ cãrẽ ãjõpeorã me'rã nu'cãcã, ãpërã cãrẽ ãjõpeotirã pe'ema de'ro wa'aro wa'arõsa'a. Õ'acũ nãma uputu bu'iri da'regusami. 18 Dũporõpũ Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ te pi'etise cjasere a'tiro ojacu niwĩ:

Õ'acũrẽ ãjõpeorã warõmaricã u'musepũ wa'ase dũporo a'ti nucũcãpũre pi'etinirãsama yujupũ.

To pũricãrẽ cãrẽ ãjõpeotirã ña'arõ weerã pe'ere ¿de'ro wa'arõsau?

Narẽ ña'abutiarõ wa'arõsa'a.

Õ'acũ narẽ bu'iri da'regusami, tojo nicũ niwĩ Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ.

19 Marĩ Õ'acũ ãronojõ pi'etirã pũricã, a'tiro weerõa'a. Añurõ weesere weenu'cũcã'rõa'a. Tojo nicã marĩ ye niatjere Õ'acũ marĩrẽ wee'cure wiarõa'a. Nipe'tise cã "Weeguti" nisere queoro weesami.

5

Jesucristore ãjõpeorã a'tiro weerõa'a nise ni'i

1 Ni'cãrõacãrẽ majã Jesucristore ãjõpeorã su'ori nirãrẽ wereguti. Yu'u quẽ'rã ãpërãrẽ su'ori nigũta ni'i. Yu'u Jesucristo pi'eticã i'awũ. Cũ apaturi a'ti turipũ a'ticã, Õ'acũ nipe'tirãpũre Jesucristo asistesere, cã tutuasere i'ogũsami. Tere yu'u quẽ'rã nipe'tirã cãrẽ ãjõpeo'cãrã me'rã bu'ipejatamugũsa'a. 2 Jesucristore ãjõpeorãrẽ su'ori nirã, yu'u wereatjere tu'oya. Õ'acũ cã yarãrẽ co'tedutigu musãrẽ cũucu niwĩ. Ovejare co'teri masũ cã yarã ovejare añurõ co'tesami. Cũ weronojõta musã quẽ'rã Õ'acũ yarãrẽ añurõ co'teya. Æpërã dutiro marĩrõ musã uaro narẽ co'teya. Musã tojo weecã, Õ'acũ ñasami. Apeye quẽ'rãrẽ narẽ su'ori wejepeorã, niyeru dia'cũrẽ wapata'asĩ'riticã'ña. Mejõ pe'e e'catise me'rã co'teya. 3 Narẽ co'terã, ña'arõ dutipeticã'ña. Narẽ i'acũudutirã pe'e, añurõ weesetiya. 4 Tojo weecã, Jesucristo nipe'tirã masãrẽ co'terã wiogu apaturi a'ti turipũ a'tigu, musãrẽ wapayegusami. "Añurõ co'tewũ narẽ yu'u co'tedutigu cũu'cãrãrẽ", nigũsami. Cã musãrẽ wapayese ninu'cũcã'rõsa'a. Cã tiro, cã asisterõpũ catinu'cũatjere o'ogusami. Te ne pe'tisome.

⁵ Ma'mapjia, nu'mia, a'tiro weeya. Bucerã musãrê su'ori wejepeorãrê êjõpeo yu'tiya. Musã "Nipe'tirãpãta ãpêrã yu'rũoro ni'i" ni wãcũtirãta, a'merĩ weetamuña. Dũporopũ Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ a'tiro ojacu niwĩ:

"Ãpêrã yu'rũoro ni'i" nirã me'rã Õ'acũ a'pepũrĩ nisami.

Ãpêrã "Yu'u mejõ nigũ ni'i, yu'ure weetamuña" nirã pe'ere Õ'acũ weetamusami, ni ojacu niwĩ.

⁶ Õ'acũ tutuayũ'rũgũ nimi nirã, cũ dutisere yu'tiya. Tojo weecã, Õ'acũ cũ ãari nãmu musãrê ãpêrã wiorã weronõjõ añurõ wãcũcã weegusami. ⁷ Õ'acũ marĩrê ma'ígũ, co'tesami. Tojo weerã nipe'tise marĩ wãcũque'tisere, marĩrê no'o mejêcã wa'asere Õ'acũpũre o'orã. Cũ marĩ tojo weesere ñe'egũsami.

⁸ Musã weesere añurõ tu'oña'nũ'cõtojarãpũ weesetiya. Musã ña'arõ weesĩ'rĩsere wãcũtutuaya. Añurõ tu'omasĩña. Wãtĩ marĩrê i'atu'tigũ nipe'tiropũ a'masijasami. Marĩrê ña'arõ weecã ãagũ, tojo weesami. Tojo weerã co'te i'anũrũña. Ni'cũ yai ba'ase a'magũ pi'etisijaro weronõjõ marĩ Jesucristore êjõpeosere pe'osĩ'rĩsami. ⁹ Wãtĩ dutisere weeticã'ña. Wãcũtutuaya. Jesucristore êjõpeonu'cũcã'ña. Wãtĩ musã dia'cũrê ña'arõ weegu weetimi. Nipe'tirocjãrãpũ Jesucristore êjõpeorãrê tojo weegu weemi. Na quẽ'rã musã pi'etironõjõta pi'etirã weema. Tojo weerã wãcũtutuaya. ¹⁰ Õ'acũ marĩrê ma'ígũ, no'o nirõ weetamunu'cũgũsami. Cũ macũ Jesucristo wẽrĩse me'rã marĩrê yu'rũocu niwĩ. Õ'acũta marĩrê cũ asisteropũ cũ me'rã ninu'cũdutigũ besecu niwĩ. Marĩ yoaticã a'ti nucũcãpũre pi'etinĩrãsa'a yujupũ. Tojo wéca be'ro Õ'acũ marĩ ña'arõ niseti'quere aponũ'cõ, wãcũtutuacã weegusami. Cũ tojo weecã, marĩ ne uisome. ¹¹ Tojo weerã cũrê a'tiro nirã: "Õ'acũ, mu'u nipe'tirã bu'ipũ, wiogu ni'i. Mu'u tutuase ne pe'tisome. Ninu'cũcã'rõsa'a", nirã cũrê.

Pedro añudutituo'que ni'i

¹² Silvano ojabosase me'rã yu'u musãrê pejeti ãseriacã a'ti pũrĩpũre oja'a. Cũ yu'ure ba'patimi. Jesucristore êjõpeogu añurõ weesetimi. Tojo weegu cũ queoro weecã i'agũ, cũrê êjõpeo'o. Musãrê wãcũtutua, e'catidutigu a'ti pũrĩrê oja'a. Tojo nicã Õ'acũ ma'ise diacjũta ni'i nĩgũ, musãrê oja'a. Cũ ma'isere masĩrã, Õ'acũrê êjõpeoyapaticã'ña.

¹³ A'ti macã Babiloniãcjãrã Jesucristore êjõpeorã musãrê añudutise o'óma. Õ'acũ ã'rã quẽ'rãrê musãrê weronõjõta besecu niwĩ. Apĩ quẽ'rã Marco yu'u macũ weronõjõ nigũ musãrê añudutimi. ¹⁴ Musã e'catise me'rã a'merĩ añudutiya. Musã nipe'tirãrê Jesucristore êjõpeorãrê Õ'acũ ejerisãjãse o'oato.

Tocã'rõta oja'a.

Pedro

Pedro ape pũĩ ojanemoca pũĩ ni'i

A'ti pũĩ a'tiro weero ojano'pã nise ni'i

A'ti pũĩrẽ Pedro Asia di'tapũ du'tistewã'cã'cãrãrẽ ojacu niwĩ tja.

A'tiro ojacu niwĩ. Jesucristore ãjõpeosere dojorãrãrẽ, “Tojo niwe'e” ni ducayusi'ĩrãnojojõrẽ tu'omasĩdutigũ ojacu niwĩ.

Pedro Jesucristore ãjõpeorãrẽ oja'que ni'i

¹ Yu'u Simó Pedro Jesucristore da'rawã'ñaco'tegũ cũ beseçú'u'cũ masãrẽ añuduti'i. Nipe'tirã ãsã weronojõ ãjõpeorãrẽ a'ti pũĩrẽ oja'a. Marĩ Jesucristore ãjõpeose añuse waro ni'i. Jesucristo marĩ wioçu marĩrẽ yu'ruogu cũrẽ ãjõpeocã weecu niwĩ. Marĩrẽ ni'cãrõnojõ cũ yarã wa'acã weecu niwĩ. ² Õ'acũ, tojo nicã marĩ wioçu Jesure masinemoña. Musã tojo weecã, na añuse, ejerisãjãsere o'oyu'rumajãrãsama.

Jesucristore ãjõpeorãrẽ “A'tiro weero'ua'a” nise ni'i

³ Õ'acũ cũ macũ Jesucristore marĩrẽ masicã weecu niwĩ. Cũrẽ masĩrã, cũ tutuaro me'rã marĩ cũ uaro añurõ nisetimasĩrãsa'a. Jesucristo añuyũ'ruagu, nipe'tise añurõ weegũ marĩrẽ cũ yarã nidutigũ pijicu niwĩ. ⁴ A'tiro weégũ, cũ tutuaro me'rã marĩrẽ “Peje añurõ weegũti”, nicũ niwĩ. Cũ tojo ni'que añuse waro ni'i. Wapatiyũ'rua'a. Cũ “A'tiro weegũti” nise me'rã marĩ cũ weronojõ nisetimasĩrãsa'a. Tojo nicã musã a'ti turi cjase ña'ase uaripejasere yu'ruwetirãsa'a. ⁵ Musã Jesucristore ãjõpeotoja'a. Musã tutuaro põtõorõ a'tere weenomeoya. Wãcũtutua, añurõ nisetiya. Tojo nisetirã, Õ'acũ yere tu'omasĩnemoña. ⁶ Tu'omasĩnemoã, musã basu ña'arõ weesi'ĩrã, nu'cãña. Nu'cãrã, mejẽcã wa'acã, ãjõpeodu'uticã'ña. ãjõpeodu'utirã, Õ'acũrẽ queoro ãjõpeo, cũ uaro weeya. ⁷ Cũ uaro weerã, ni'cũ põ'rã weronojõ musã basu a'merĩ weetamuña. A'merĩ weetamurã, nipe'tirãrẽ ma'ĩña.

⁸ Musã a'tere siape me'rã nemorõ weeturiawã'cãrã, marĩ wioçu Jesucristore añurõ masĩrãsa'a. Cũ uaro weenemoãsa'a. “Mejõ waro cũrẽ ãjõpeopã”, nisome. ⁹ Musã tere tojo weetirã pe'e, caperi ã'aejatirã weronojõ nisa'a. Õ'acũ yere ne masĩtisa'a. Musã toduporopũ ña'arõ wee'quere Jesucristo acobojo'quere wãcũtisa'a. ¹⁰ Yu'u acawererã, musã Õ'acũ bese'cãrã ni'i. Tojo weerã cũ bese'cãrã weronojõ nipe'tise musã weepõtõorõ añurõ nisetiya. Musã tojo weerã Jesucristore ãjõpeodu'usome. ¹¹ Musã añurõ weenu'cũrã, marĩ wioçu Jesucristo tiropũ ejarãsa'a. Topũ marĩrẽ yu'ruogu me'rã añurõ ninu'cũcã'rãsa'a.

¹² Yu'u were'quere masĩtojasa'a. Tere masĩrã, du'ucũurõ marĩrõ musã tu'o'quere añurõ weenu'cũrã wee'e. Musã tere masimicã, acobojo'ri nĩgũ, werenu'cũcũti. ¹³⁻¹⁴ Cã'rõacã du'sasa'a yu'u wẽrĩatjo. Marĩ wioçu Jesucristo yu'ure weretojami. Tojo weegu yu'u catiro ejatuaro yu'u ucũ'quere wãcũtuo nĩgũ were'e. Yu'u tojo werecã, “Añu nĩrõsa'a” ni wãcũgũ, tojo were'e. ¹⁵ Yu'u wẽrĩca be'ro yu'u were'quere añurõ wãcũnu'cũcã'to nĩgũ yu'u põtõorõ añurõ weeguti.

Pedro Jesucristo ãrũgũpu ducayucã ã'a'que ni'i

¹⁶ Marĩ wioçu Jesucristo apatari a'ti turipu tutuaro me'rã cũ a'tiatjere wereno'tojawũ. Tere wererã, masã na weewuaronojõ wãcũbajurẽ'que mejẽtare werewũ. ãsã basu ãrũgũpu Jesú cũ tutuasere ã'awũ. ¹⁷ Cũ pacu Õ'acũ cũ tutuasere, cũ asistesere ã'ocã ã'awũ. Cũ tojo weeri cura u'musepu ucũgũ, a'tiro niwĩ: “Á'ri yu'u macũ yu'u ma'igũ nimi. Cũ me'rã e'cati'i”, niwĩ. ¹⁸ Cũ tojo ucũdijosere ãsã tu'owũ. Titare marĩ wioçu me'rã ãrũgũpu niwĩ. Cũ tigupu nĩgũta asistewĩ.

¹⁹ Tojo wa'ase me'rã ãsã masiwũ. “Duporocãrãpu Õ'acũ ye queti weremu'tãri masã diacjũta ojapã Jesú ye cjasere”, niwũ. Na oja'que na'ĩĩ'arõpu s'ĩocã bo'reyuse weronojõ ni'i. Tere bu'e, wãcũnurũña. Tojo weerã marĩ Õ'acũ uaro nisetimasĩrãsa'a. Téẽ Jesucristo apatari a'ticãpu tere bu'e, wãcũnu'cũcã'ña. Bo'reamujãticã ñocõawũ mujãtaro weronojõ Jesucristo a'ti nucũcãpu a'tigu, marĩ masĩtisere masicã weegusami. ²⁰ A'te pũrĩcãrẽ añurõ tu'omasĩña. Õ'acũ ye queti weremu'tãrã na “Tojo wa'arosa'a” ni oja'quere marĩ basu wãcũse me'rã “Tojo nisi'ĩrõ wee'e”, nĩmasĩtisa'a. Espĩritu Santu cũ weetamurõ me'rã pe'e marĩ tere tu'omasĩrãsa'a. ²¹ Õ'acũ ye queti weremu'tãri masãmaricã na oja'quere na wãcũse me'rã dia'cũ du'pocãtĩcãrã niwã. A'tiro pe'e weecãrã niwã. Na Espĩritu Santu ã'o, ojadutiro me'rã Õ'acũ yere ojacãrã niwã.

2

Nisoose me'rā bu'ese cjase ni'i
(Jud 4-12)

¹ Dɔporopure Israe curuacjārā ni'cārērā “Ŭsā Ō'acū ye queti weremu'tārā ni'i”, nisoocārā niwā. Na tojo wee'caro weronojō musā tiropu nīrā quē'rā mejārōta weesiruturāsama. Nisoose me'rā diacjū weronojō bu'erāsama. Tojo weerā musā ējōpeosere dojorērāsama. Jesú na űa'arō wee'que bu'iri wērī wapaye'cu pe'ere uasome. Na tojo weecā, Ō'acū wācūña marīrō narē bu'iri da'regusami. ² Na numiarē a'metārāsetisere pājārā Jesure ējōpeorā ű'acūurāsama. Na tojo weecā ű'arā, Jesure ējōpeotirā pe'e Jesú ye, diacjū cjasere űa'arō ucūrāsama. ³ Niyerure űaripejarā, nisoose me'rā musārē bu'erāsama. Na tojo weese wapa narē bu'iri da'reatje niyutojasa'a. Ne yu'rāwetisome. Dɔporopu “Ō'acū narē bu'iri da'reno'rāsama”, nitojacu niwī.

⁴ Ō'acū dɔporopure ű'musecjārā cūrē wereco'terā nimi'cārērē na űa'arō weecā, bu'iri da'recu niwī. Tojo weegu narē bu'iri da'rero na'itī'ase tutiripū da'tecūucō'acu niwī. Be'ro nipe'tirā masārē beseatji numu nicā, narē bu'iri da're bajuriogusami. ⁵ Noé cū nīcatero quē'rārē Ō'acū cūrē ējōpeoti'cārārē acobojojoticu niwī. Acobojojotigu, nipe'tirā masā űa'arārē miocō'acu niwī. Noé, cū numo, pō'rā űmua i'tiarā, na numosānumia dia'cūrē yu'raocu niwī. Noé masā wācūñere ducayuduti, “Añurō weeya”, ni werecu nimiwī. ⁶ Tojo nicā Ō'acū Sodoma, Gomorra wāmetise macāricjārā quē'rārē bu'iri da'recu niwī. Bu'iri da'regu, űjū'que po'ca dia'cū cūñacā narē űjū'acō'abajuriocu niwī. Be'ropure űa'arō weerārē “Tojo wa'arosa'a” ni masiāto nigū tojo weecu niwī. ⁷ Narē bu'iri da'regu, Lot añurō weegū dia'cūrē yu'rāwetica weecu niwī. Lot Sodomacjū āpērā ti macācjārā na űa'abutiasē weecā ű'agū, caributicu niwī. ⁸ Cū añugū nicu niwī. Na űa'arā wa'teropu nigū, űmucorinucū na űa'abutiasē weecā ű'agū, bujaweticu niwī. Tojo nicā na űa'arō ucūserē tu'ogu, bujawetinemopecu niwī. ⁹ Ō'acū narē tojo wee'quere wācūrā, a'tiro nīmasī'i. Ō'acū añurārē űa'arō wa'acā, yu'rāwetica weemasīsami. űa'arā pe'ere cū bu'iri da'reatji numu nicāpu bu'iri da'reacjū da'tecūuyutojasami.

¹⁰ Masā űa'ase na upu cjase űaripeja weerānojōrē Ō'acū bu'iri da'reyu'rānu'cāgūsami. Tojo nicā Jesucristo cū wlogu nisere na yu'rānu'cārānojōrē uputu bu'iri da'regusami.

Sō'onīcārā musārē nisoosijari masā na űaro se'saro, no'o űaro weema'acusiasama. Uiro marīrō ű'musepu nīrā ape turicjārā tutuarārē bujicā'sama. ¹¹ Ŭ'musecjārā Ō'acārē wereco'terā pe'e nisoori masā yu'raoro tutuayū'rānu'cārā nima. Tojo nimirā, űa'arā Ō'acūrē wereco'terā nimi'cārārē Ō'acūpare weresā, bujicā'tisama.

¹² Nisoori masā wa'icūrā weronojō tu'omasītisama. Na tu'omasītisere no'o űaro ucūma'asama. Na tu'oña'rōbajuro tu'oña'sama. Wa'icūrā bajuāca be'ro űe'e wējēcō'ano'ajā weronojō nisama. Na weronojō na quē'rā wērīdijarāsama. ¹³ Āpērārē na űa'arō wee'que wapa na quē'rā űa'arō weeno'rāsama. Ŭmūco, bajuyoropu no'o űaro űa'arō weebajaque'atitū'sasama. Musā bosenumrī weecā, na bopoyoro, űa'abutiaro weerā weesama. Weeta'sase me'rā e'catisama.

¹⁴ Numiarē űa'arō wācūse me'rā dia'cū űasama. Na me'rā űa'arō weesī'rīsama. űa'arō weesere caributitisama. Ējōpeotutuatirārē na weronojō űaripejacā weesama. No'o na ű'asencūcū űapo'cārā niyurā, űanemocā'sama. Na bu'iri da'reno'ajā nima. ¹⁵ Ō'acū ye, diacjū cjasere du'urā, diacjū nitise pe'ere sirutusama. Na dɔporocjūpu Balaā wāmetigu Beor macū weronojō weesama. Cū Balaā űa'arō weese me'rā niyeru wapata'asī'ricu niwī. ¹⁶ Cū tojo weecā ű'agō, cū yago burra cūrē tu'tico niwō. Burra ucūmasītī'co nimigō, Ō'acū cū weetamurō me'rā masā ucūrō weronojō Balaārē tu'tico niwō. Co tojo nise me'rā cū weema'asere du'ucā weeco niwō.

¹⁷ Nisoori masā aco wijase peri si'bique'a'caro weronojō nima. Te peri aco marīrō weronojō na űa'arārē añuse āpērārē weetamuse marīsa'a. Ō'mecururi wī'rō me'rā tuuwā'cārō weronojō nima. No'o űaro weenu'cūma. Na ni'cādiacjūta ucūtisama. Bu'iri da'reno'ajā nitojama. Tojo weerā na'itī'arōpu tojota ni bajudutirāsama. ¹⁸ Nisoori masā ucūse wapamarīsa'a. Masībūtīarā weronojō nisoose me'rā bu'esama. A'tiro nisama. “Marī no'o űaro marī weetū'saronojō weecā, añu ni'i,” nisama. Tere nīrā, na űa'arō weewuase me'rā, tojo nicā na űa'arō űaripejase me'rā āpērārē dojorēsama. Jesucristore ējōpeowā'cārārē, űa'arō weesere du'uwā'cārārē, apaturī na űa'arō wee'quere űaripejacā weesama tja. ¹⁹ Na a'tiro nisama: “Musā āpērā dutise doca niwe'e. Tojo weerā musā űaro weeya,” nimisama. Tojo nimirā, na basu űa'asere weedu'umasītīrā, űa'ase dutise doca niwā'ñarā weronojō nisama. Nipe'tise marī űa'arō weesere du'umasītise te doca niwā'ñaco'tecā wee'e. ²⁰ Marī wlogu Jesucristo

marirē yu'ruogure ējōpeorā, a'ti turi cjase ña'asere yu'rawetiwa. Tojo weéca be'ro nimicā, apaturi ña'asere weenemopeorānojō toduporo ní'caro nemorō ña'arō tojasama. ²¹ Diacjūta narē Jesucristo yere, diacjē cjasere masītiyu'ruocā, añubopā. Na Jesucristore ējōpeoca be'ro añuse dutise, narē were'quere du'urā, ña'abutiario weerā weema. ²² Na apaturi ña'arō weenemopeorā, masā na ucūwuasanojō weerā weema. Na a'tiro ucūwuasama: "Diayi cū etoacō'aca be'ro apaturi cū etoaj'quere ba'asami tja." Apeye quē'rā ni'i: "Yesere u'óca be'ro apaturi mejārōta ū'irībujoropu sī'cōcūñasami tja." Na Jesucristore ējōpeoca be'ro ña'arō weérā tja, te weronojō nima.

3

Marī wioḡu apaturi a'tiatje ni'i

¹ Yu'u mairā, musārē ni'cā pūrī ojatojawa. Toduporoca pūrī, tojo nicā a'ti pūrī me'rā musārē diacjū wācūato níḡū oja'a. Musā masī'quere wācūnu'cūdutigu werecasa'a.

² Duporocjārāpu Ō'acū ye queti weremu'tārī masā añurā na oja'quere wācūña. Tojo nicā marī wioḡu, marirē yu'ruogū dutisere wācūña. Tere ūsā Jesucristo besecū'cārā musārē wereturiawa.

³ A'tere masīmu'tāña. A'ti ūmāco pe'tiati duporo masā Ō'acū yere bujicā'rāsama. No'o na ña'arō weesī'rīsere weerāsama. ⁴ A'tiro nīrāsama: "Jesucristo cū 'A'tigūti' ní'que ¿de'ro wa'amitito?" nīrāsama. A'tiro ni bujicā'rāsama. "Marī ñecūsumwa wēridijape'tiatojama. A'ti turi ne weenu'cā'caro weronojō mejārōta ninu'cūcā'a. Ne a'tisome", ni wācūsama. ⁵ A'tiro wa'a'que pe'ere wācūsī'rītisama. Duporopu Ō'acū cū ucūse me'rā ū'muse, a'ti turi bajurēcu niwī. Cū dutiro me'rā di'ta aco po'peapu ní'que bajucaro niwē. Tojo nicā aco me'rā a'ti turi cjase pī'rī, bucuacaro niwē. ⁶ Aco me'rāta tja Noé nīcaterore Ō'acū a'ti turire miocō'acu niwī. Cū tojo wee'que me'rā "Ō'acū a'ti turire ducayutojacu niwī", ni masīno'o. ⁷ A'tocatero nīsepu mājā ū'muse nise, a'ti di'ta cjase pecame'e ūjūacō'ano'atje ni'i. Be'ro Ō'acū cū ucūse me'rāta ūjūape'ocā'gūsami. Cū masārē besatji numu nicā, ña'arārē bu'iri da'regu ūjūacō'agūsami.

⁸ Yu'u mairā, a'tere wācūña. Marī tu'oña'cā pe'ema, mil cū marī yoabutia'a. Ō'acū pe'ere mil cū'marī ni'cā numu weronojō nisa'a. Ni'cā numu quē'rā cūrē mejārōta mil cū'marī weronojō nisa'a. Ni'cārōnojō ī'asami. ⁹ Marī wioḡu cū "Apaturi a'tigūti" ní'quere masā a'tiro wācūsama: "Yoogoyu'ruami", nisama. Na wācūse diacjū niwe'e. Masārē pajaña'gū, maata a'titísami yujupu. Ne ni'cūrē pecame'epu wa'acā ūtisami. Nipe'tirā na ña'asere bujaweti ducayucā ūtisami. Tojo weegu a'titísami yujupu.

¹⁰ Marī wioḡu apaturi a'ti nucūcāpu a'tiri numu marī ne wācūtiri numu nīrōsa'a. Ni'cū yajari masū ñamīpu wācūña marirō yajagu a'tigu weronojō a'tigusami. Cū dijatiri numu a'tiro wa'arosa'a. Pūrō bususe me'rā nipe'tise ū'muarōpu nise pe'tia wa'arosa'a. Nipe'tise ūjūpe'tidija wa'arosa'a. A'ti di'ta cjase pe'e quē'rā, ūjūbajudutirosa'a.

¹¹ "Nipe'tise ūjūpe'tidija wa'arosa'a" nisere tu'o, ña'arō weesetisere du'u, Ō'acū ūaro pe'e añurō weenu'cūrā. ¹² Marī wioḡu a'tiatjere e'catise me'rā cūrē co'terā. Cūrē maata a'tidutirā, marī añurō weepōtēota basioro añurō weerā. Cū a'tiri numu nicā, nipe'tise ū'muarō cjase ūjūpe'tidijarosa'a. Nipe'tise a'ti di'ta cjase, ū'muarōpu cjase sipipe'tirosa'a. ¹³ Marī pe'e Ō'acū cū "Ape ma'ma ū'muse, ma'ma di'ta weegūti" ní'quere co'te'e. Ti turipure nipe'tirā añuse dia'cūrē weerāsama.

¹⁴ Tojo weerā yu'u mairā, cū a'tisere co'terā, nipe'tise musā weepōtēorō añurō weeya. A'tiro weecā, Jesú a'tigu, musārē añurā, bu'iri moorā, añurō ejeripō'rātirārē bocaejagusami. ¹⁵ Musā a'tiro masīña. Marī wioḡu marirē pajaña'gū, marī yu'rucā ūasāḡū co'tewapamosami. Tojo weegu maata a'titísami. Marī acaweregu Pablo marī ma'igū quē'rā tojota musārē ojacu niwī. Ō'acū cūrē masīse o'ose me'rā tojo ojacu niwī. ¹⁶ Nipe'tise cū oja'que pūrīnācū Jesucristo apaturi a'tiatjere, tojo nicā marirē ña'arō weeticā'to níḡū ojasami. Apeye ni'cārē cū oja'que diasayu'rua'a. Masītirā, tojo nicā ējōpeotutuatirā tere āpērārē weresu'riacā'sama. Na apeye Ō'acū ya pūrīpu oja'quere weresu'riario weronojō weesama. Tojo weerā bu'iri da'reno'rāsama.

¹⁷ Yu'u mairā, yu'u musārē na nisoorā weeatjere wereyutojapu. Musā tojo weerā masītoja'a. Na ña'arā musārē nisoori nīrā, tu'omasīña. Tojo nicā musārē ējōpeotutuarā ní'cārārē ējōpeodu'ucā weeticā'to. ¹⁸ Marī wioḡu Jesucristo marirē yu'ruogū pe'ere masīnemoña. Cū marirē ma'imī nisere masīrā, cūrē nemorō ējōpeowā'cāña. Nipe'tirā ni'cārōacārē, be'ropu quē'rārē Jesucristore "Añuyu'ruami", ninu'cūcā'rā. Tojota nīrōña'a.

Tocā'rōta oja'a.

Pedro

Juã ojamu'tãca pũrĩ ni'i

A'ti pũrĩ a'tiro weero ojanopã nise ni'i

Å'rĩ judío masũ Zebedeo macũ Santiago acabiji nicu niwĩ.

A'tere ojacu niwĩ. Jesucristore ãjõpeorãrẽ nisoose me'rã bu'erãrẽ tu'omasĩdutigu ojacu niwĩ. Tojo nicã Jesucristore ãjõpeonu'cũdutigu, queoro weenu'cũdutigu ojacu niwĩ. Ma'ise pe'ere apeye yu'rũoro weenu'cũdutigu ojacu niwĩ.

Cũta ape pũrĩ Jesucristo catiri umũco cjasere ojacu niwĩ.

Jesucristo ye queti ni'i

¹⁻² Yu'u musãrẽ Jesucristo ye cjasere, cũ nisetisere ojacu wee'e. A'tiro ni'i. A'ti turi weese duporo cũ, cũ pacu me'rã nitojacu niwĩ. Be'ro a'ti turipure bajuacu niwĩ. Cũ catinu'cũgũ marĩrẽ catinu'cũcã weegũ nimi. Ësã cũrẽ i'awũ. Cũ ucũsere tu'owu. Ësã basu warota cũrẽ i'abutiawu. Cũrẽ añurõ masĩwã. Tojo weerã cũrẽ i'a'quere musãrẽ were'e. ³ Ësã marĩ pacu Õ'acũ me'rã, tojo nicã cũ macũ Jesucristo me'rã añurõ nicã'a. Musã quẽ'rãrẽ tojota uasãsa'a. Tojo weerã ãsã i'a'quere, tu'o'quere musãrẽ were'e. ⁴ Musãrẽ añurõ e'catiato nĩgũ a'ti pũrĩrẽ oja'a.

Õ'acũ añugũ nimi nise queti ni'i

⁵ Jesucristo ãsãrẽ bu'e'quere musãrẽ wereturia'a. Cũ a'tiro niwĩ: "Õ'acũ añugũ nimi. Cũpure ne ña'ase marĩ'i. Cũ s'i'ose weronojõ nimi. Na'it'i'ase weronojõ nitimi", niwĩ. ⁶ Marĩ a'tiro nibosa'a: "Õ'acũ me'rã añurõ nicã'a", nibosa'a. Tojo nimirã ña'arõ weérã, nisoorã weesa'a. Marĩ weesetise, marĩ ye ucũse ušeri me'rã tojo weesa'a. ⁷ Õ'acũ añurõ weeni. Marĩ Õ'acũ weronojõ añurõ weérã pũricã, ãpẽrã me'rã añurõ nisetimasĩ'i. Cũ macũ Jesucristo wẽrise me'rã nipe'tise marĩ ña'arõ nisetisere ducayunu'cũmi.

⁸ Marĩ ña'ase cuomirã ña'ase moo'o nĩrã, marĩ basuta nisoorã wee'e. Marĩ wãcũse diacjũ niwe'e. ⁹ Õ'acũ queoro weenu'cũgũ marĩ ña'arõ wee'quere diacjũ wereyu'rucã, queorota marĩrẽ acobojogusami. Nipe'tise marĩ ña'arõ weeseti'quere coepe'ocũsami. ¹⁰ Õ'acũ a'tiro nicu niwĩ: "Masã nipe'tirã ña'arã nima", nicu niwĩ. "Marĩ ña'arõ weewe'e" nĩrã, "Õ'acũ nisoosepijagu nimi", nĩrã weebosa'a. Cũ ucũsere ãjõpeotirã weronojõ nibosa'a.

2

Õ'acũ me'rã nĩrã a'tiro weeya nise ni'i

¹ Musã yu'u põ'rã weronojõ ni'i. Ña'ase weeticã'to nĩgũ, musãrẽ a'tere oja'a. Marĩ ña'arõ weecãma, Jesucristo cũ pacũpure marĩrẽ ucũbosasami. "Narẽ acobojoya", nisami. Jesucristo ña'ase moogũ nimi. Tojo weegu cũ marĩrẽ sãrĩbosamasĩsami. ² Jesucristo wẽrise me'rã marĩ ña'arõ wee'quere acobojose bocacãrã niwũ. Marĩ dia'cũ acobojose bocamasĩtisa'a. Nipe'tirã a'ti turicãrã acobojose bocamasĩsami.

³ Marĩ masĩ'i, Õ'acũ dutisere weérã, cũrẽ i'awã'no'sa'a. ⁴ Marĩ a'tiro nibosa'a: "Õ'acũrẽ masĩ'i." Tojo nimirã cũ dutisere weetirã, nisoosepijarã nibosa'a. ⁵ Cũ dutiro weérã, Õ'acũrẽ queorota ãjõpeosa'a. Tojo weerã marĩ Õ'acũ me'rã ni'i nisere masĩ'i. ⁶ "Marĩ Õ'acũ me'rã ni'i" nĩrã, Jesucristo weeseti'caronojõta weesirutuowa'a.

A'merĩ ma'ĩña nise queti ni'i

⁷ Acawererã, yu'u musãrẽ ojase apeye ma'ma dutise mejẽta ni'i. Todũporopũ musã dutise cuo'quereta oja'a. A'te musã tu'o'quepu ni'i. ⁸ Tojo nimirõ, yu'u musãrẽ ojase ma'ma dutise weronojõ wa'a'a. A'merĩ ma'isere wãmepeogu wee'e. Todũporopũ marĩ a'merĩ ma'itirã, ña'arã niwũ. Na'it'i'arõpu nĩrã weronojõ niwũ. Ni'cãrõacãrẽ a'te du'uno'rõ wee'e. A'tocaterore marĩ a'merĩ ma'irã, bo'reyuropu nĩrã weronojõ ni'i. Te a'merĩ ma'isere Jesucristo me'rã masĩno'o. Tojo nicã musã me'rã masĩno'o.

⁹ Marĩ a'tiro nibosa'a: "Yu'u pũricã añurõ Õ'acũ dutiro weenu'cũcã'a." Tojo nimigũ ãpẽrãrẽ ma'itigu, todũporopũ na'it'i'arõpu nĩ'caro weronojõta nicã'sa'a tja. ¹⁰ ãpẽrãrẽ ma'igũ, bo'reyuropu nigũ weronojõ nimi. Ne cũrẽ cã'rõacã ña'arõ weese marĩ'i. ¹¹ Marĩ ãpẽrãrẽ ma'itirã, na'it'i'arõpu nĩrã weronojõ nisetisa'a. Marĩ ña'arõ weese bu'iri caperi bajuno'tirã weronojõ nisa'a. Tojo weerã "A'tiro pe'e ãa'a", nĩmasĩtisa'a.

¹²⁻¹⁴ Yu'u musã nipe'tirãrẽ ojaguti. Jesucristo cũ wẽrise wapa Õ'acũ musã ña'arõ wee'quere acobojocu niwĩ. Musã Õ'acũrẽ masĩ'i. Bucurã, musãrẽ oja'a. Jesucristore ne

waropu du'pocāti'cure ējōpeoyucā, oja'a. Ma'mapjia, musā wācūtutuarā ni'i. Ō'acū ye ucūserere tu'o ējōpe'o. Wātīrē docaque'acā weecārā niwū. Tojo weegu musārē oja'a.

¹⁵⁻¹⁶ A'ti umūco cjase Ō'acū ye mejēta ni'i. A'tere wācūnurūtīcā'ña. Ña'arō wācūse, a'metārāsī'rīse, uaripejase, āpērā yu'rūoro nicā'gū nisī'rīse ña'a ni'i. A'te nipe'tise a'ti umūco cjase ni'i. "Tere weerāti", nitīcā'ña. No'o a'tere weesī'rīgūnojō marī pacu Ō'acūrē ma'ītisami. ¹⁷ A'ti turi pe'tiwā'cārō wee'e. Nipe'tise ña'arō weesī'rī uaripejase quē'rā pe'tia wa'arōsa'a. Ō'acū dutiro weerā pūrīcā ne pe'titīrāsama. Cū tiropu ninu'cūcā'rāsama.

Nisoorā ye queti ni'i

¹⁸ Nisoori masā ye quetire weregūti. A'ti umūco pe'tiro wee'e. A'ti turi pe'tise dūporo ni'cū Jesucristore ī'atu'tigu a'tigusami. Musā a'tere tu'otojacārā niwū. Pājārā cū weronjō nīrā nitojama. Tojo weerā marī a'ti turi maata pe'tiatjere masī'i. ¹⁹ Na cūrē ī'atu'tirā marī me'rācjārāta nicā'miwā. Be'ro, na Jesucristo ye quetire ējōpeotirā, marīrē ducawatia wa'awā. Na marī me'rācjārā waro mejēta nī'cārā niwā. Marī me'rācjārā nīrā pūrīcā, marī me'rāta nibosama. Na tojo ducawaticā ī'arā, marī narē ī'amasi'i. Marī me'rācjārā mejēta nicārā niwā.

²⁰ Jesucristo musārē Espīritu Santure o'ōcu niwī. Tojo weerā musā diacū cjase, Jesucristo ye quetire masīpe'ticā'sa'a. ²¹ Cū ye quetire masītīrārē ojagu weewe'e. Musā Jesucristo yere queoro masīsa'a. Tojo weegu musārē oja'a. Musā masī'i, cū ye queti nisoose mejēta ni'i.

²² Nisoosepījagu a'tiro nisami: "Jesū Ō'acū bese'cu mejēta nīmī", nisami. Tojo busugu cūrē ī'atu'tiri masū nīmī. Marī pacu Ō'acūrē, cū macū Jesucristore teesami. ²³ No'o cū macū Jesucristore uatīrā, cū pacu quē'rārē moosama. Marī Jesucristore Ō'acū bese'cu nīmī nīrā, Ō'acū pō'rā ni'i. ²⁴ Tojo weerā musā ne waro tu'o'que Jesucristo ye quetire wācūnurūña. Musā cū ye quetire ējōpeonu'cūrā, Ō'acū me'rā, cū macū Jesucristo me'rā añurō nicā'rāsa'a. ²⁵ Jesucristo marīrē a'tiro nicu niwī: "Catinu'cūatjere o'ogūti", nicu niwī.

²⁶ Musārē nisoori masā ye quetire ojatojapu. ²⁷ Musā Espīritu Santu Jesucristo o'ō'cure cūotoja'a. Cū basu nipe'tisere nisooro marīrō musārē bu'emī. "Ūsārē āpērā bu'eato", nitīsa'a. Cū bu'eronojōta Jesucristo me'rā añurō nicā'ña.

²⁸ Nī'cārōacā quē'rārē cū me'rā ninu'cūcā'ña. Marī tojo weērā, cū a'ti nucūcāpu a'tīcā, cūrē pōtērīrā ī'aucuasome. Bopoyasome. ²⁹ Musā Jesucristo añurō weesere masītoja'a. Tojo weerā nipe'tirā añurō weerā Ō'acū pō'rā nima nisere masīno'o.

3

Ō'acū pō'rā weesetise ni'i

¹ Ī'arē musā Ō'acū marī pacu marīrē ma'isere. Marīrē ma'īgū, "Yu'u pō'rā" ni ējōpeosami. Tojo nīrōnojōta marī cū pō'rā ni'i. Āpērā a'ti turīcjārā Ō'acūrē masītījārā, marī cūrē ējōpeorā weesetisere masītisama. ² Acawererā, marī Ō'acū pō'rā nitoja'a. Cū pō'rā nīmīrā, be'ropu marī de'ro wa'atjere añurō masīno'ña marī'i yujupu. A'te dia'cūrē masī'i. Marī Jesucristo a'tīcā, cū bajusere ī'arāsa'a. Cūrē ī'arā, cū weronjō wa'arāsa'a. ³ Jesucristo ne ña'ase marī'i. Marī quē'rā cū weronjō añurā wa'arāsa'a niatjere wācū'u. Tojo weerā marī ña'arō weeseti'quere ducayuwā'cārā wee'e.

⁴ Ña'arō weesetise Ō'acū dutī'quere yu'runū'cāse ni'i. Nipe'tirā ña'arō weerā Ō'acūrē yu'runū'cārā weema. ⁵ Musā masītoja'a, marī ña'arō wee'quere cō'agū Jesucristo a'ti nucūcāpure a'tīcu niwī. Ne cūrē cārōacā ña'ase marī'i. ⁶ Tojo weerā nipe'tirā cū me'rā ninu'cūrā ña'arō weesetisama. Ña'arō weerā pe'e Jesucristore masītisama. ⁷ Musā tu'omasīña. Āpērā musārē maasoocā, ējōpeotīcā'ña. Jesucristo añugū nīmī. Tojo weerā cū weronjō nīrā masā añurā nima. ⁸ Wātī ne waroputa ña'agū nīmūjātī'cu nīmī. Tojo weerā ña'arō weesetirā cū yarā nima. Jesucristo Ō'acū macū wātī ña'arō weesere cō'agū a'tīgu a'ti turīpure a'tīcu niwī.

⁹ Ō'acū cū pō'rārē cū weronjō niseticā weecu niwī. Tojo weerā Ō'acū pō'rā ña'asere weenu'cūtīma. ¹⁰ Marī Ō'acū pō'rārē, wātī yarārē a'tiro ī'aducawaamasī'i. No'o āpērārē ma'ītīrā, ña'arō weesetīrārē "Wātī yarā nima", ni'i. Āpērārē ma'īrā añurō weesetīrā pe'ere "Ō'acū pō'rā nima", ni'i.

A'merī ma'īdutise ni'i

¹¹ A'merī ma'īrūna'a nise queti musā ne waro maata tu'o'que ni'i. ¹² Dūporocjūpu Caī wāmetīgu weronjō nitīcā'rā. Cū wātī yagu nīgū, cū acabīji Abere wējēcu niwī. ¿De'ro

weegu cūrē wējēpari? Caí cū weesetise ña'ase nicaro niwū. Cū acabiji weese pe'e añuse nicaro niwū. Te bu'iri cūrē uogu, wējēcu niwī. ¹³ Āpērā musā añurō weesetisere ĩ'áurā, ĩ'atu'tibosama. Na Caí cū acabijire uo'caro weronojō weerā weesama. Na musārē ĩ'atu'ticā, ucuaticā'ña.

¹⁴ Marī āpērārē ma'írā, Ō'acū pō'rā ni'i nisere mas'í. Toduporopure Jesucristore masititjárā, āpērārē ma'itiwu. Ni'cārōacārē cūrē ējōpeoyurā, a'merī ma'íi. Āpērārē ma'itirā pūrīcā, marī toduporopu ni'caronojōta nicā'bosa'a. Catinu'cūsere moobosa'a. ¹⁵ No'o āpērārē ĩ'atu'tigunojō masārē wējēcō'arī masū weronojō nimi. Musā mas'íi, ne ni'cū masārē wējēcō'arī masū catinu'cūsere moosami. Musā cū weronojō niticā'ña. ¹⁶ Jesucristo marī ye niatjere wērīcu niwī. Tojo weerā marī a'merī ma'isere mas'í. No'o āpērārē ma'írā, marī ya catiri umucore wácunurūtisa'a. Narē weetamurā, marī quē'rā wērīmas'í. ¹⁷ Marī apeyenojō cuomirā, pajasecuorārē o'otirā, ¿de'ro wee “Ō'acūrē ma'íi?”, nibosau? ¹⁸ Bu'í, marī ye ucūse useri me'rā dia'cū “Narē ma'íi”, niticā'rōua'a. Narē añurō weetamurōua'a. Te me'rā marī narē ma'isere ĩ'omas'í.

Ō'acūrē ējōpeorā uiro marīrō nīmas'íi nise ni'i

¹⁹⁻²⁰ Apetero marī a'tiro wácūsa'a: “Yu'ñ ña'ayu'ruagu nisa'a.” Tojo wácūmirā, marī āpērārē ma'írā, Ō'acū me'rā uiro marīrō nīmas'íi. Marī cū pō'rā ni'i. Cū marī wácūsere masipe'ocā'sami. Cū marī ña'arō wee'quere acobojosami. ²¹⁻²² Marī ne bu'iri moosa'a ni tu'oña'rā, uise marīrō Ō'acūrē sērīmas'íi. Cū dutisere, cū usere weecā, Ō'acū nipe'tise marī sērīsere yu'tigusami. ²³ Cū duti'que a'te ni'i. Cū macū Jesucristore ējōpeodutimi. Tojo nicā cū duti'caronojōta marīrē a'merī ma'idutimi. ²⁴ Marī cū duti'quere wéerā, cū me'rā añurō nicā'a. Cū quē'rā marī me'rā añurō nicā'mi. Marīrē Espiritu Santure o'ocu niwī. Tojo weerā cū marī me'rā nisere mas'íi.

4

Āpērā wesesere ĩ'abesetotarāpu weedutise ni'i

¹ Acawererā, Ō'acū yere wereri masā musā tiropu bu'erā etacā, na wesesere “¿Diacjūta Ō'acū ye nimitito?” ni ĩ'aña. Āpērā Ō'acū o'ó'cārā nitima. Nipe'tirāpure ējōpeoticā'ña. Na Espiritu Santure moomirā, tojo nima'acā'bosama. A'ti umucopure no'o uaro nisoori masā nibi'acā'ma. “Ō'acū yere wererā wee'e”, ni bususijama. ² Musā na diacjū wererārē a'tiro ĩ'abeseya. Na “Jesucristo a'ti upu me'rā bajuacu nimi”, nisama. Tojo ējōpeorā, Espiritu Santure cuorā nima. Narē ējōpeoya. ³ Āpērā tojo ējōpeotirā, Espiritu Santure mooma. Mejō cūrē pe'sutima. Musā Jesucristore ĩ'atu'tigu cū a'tiatjere tu'otojapā. Na cū weronojō nīrā a'ti di'tapure nitojama.

⁴ Nisoori masā wātī yarā nima. Ō'acū wātī nemorō tutuami. Musā Ō'acū yarā ni'i. Tojo weerā musā na ucūsere ējōpeoticārā niwū. ⁵ Nisoori masā a'ti turicjārā a'ti umuco cjase dia'cūrē bu'esama. Na weronojō nīrāta na bu'esere tu'osama. ⁶ Marī pūrīcā Ō'acū pō'rā ni'i. Cū pō'rā nīrā marī bu'esere tu'osama. Cū pō'rā nitirā tu'otisama. Tojo weerā marī diacjū cjase ējōpeorārē, diacjū nitisere ējōpeorārē ĩ'abesemas'í. “Á'rāta nima diacjū cjasere ējōpeorā”, nīmas'íi. “Na nima diacjū cjasere ējōpeotirā”, ni ĩ'aducawaamas'íi.

Marīrē a'merī ma'idutise ni'i

⁷⁻⁸ Acawererā, Ō'acū masārē ma'imi. Tojo weerā marī quē'rā a'merī ma'irōua'a. A'merī mairānojō Ō'acū pō'rā nima. Na Ō'acūrē masíma. No'o ma'ise moorānojō Ō'acūrē ne masítima. ⁹ Cū marīrē ma'isere ĩ'ogū, cū macū ni'cū nigūrē a'ti turipure o'ó'cu niwī. Marī catinu'cuatjere wéegu tojo weecu niwī. ¹⁰ Yu'ñ ma'isere ucūgū, marī Ō'acūrē ma'isere ucūgū mejēta wee'e. Cū pe'e marīrē ma'isere ucūgū wee'e. Cū marīrē ma'igū, marī ña'arō wee'quere acobojodutigu cū macūrē o'ó'cu niwī. Cū me'rā marī acobojose boca'a.

¹¹ Acawererā, Ō'acū marīrē ma'icaronojōta marī quē'rā āpērārē ma'irōua'a. ¹² A'ti umucopure ne ni'cū Ō'acūrē ĩ'a'cu marími. Marī cūrē ĩ'ati'cārā nimirā, āpērārē ma'írā, cū marīpure nisere mas'íi. Cū marīrē ma'ique ye bu'iri āpērārē queoro ma'ita basio'o. ¹³ Ō'acū marīrē Espiritu Santure o'ocu niwī. Tojo weerā marī Ō'acū marīpure nisere mas'íi. Marī quē'rā cūpureta ni'i. ¹⁴ Ō'acū macūrē úsā basuta ĩ'awū. Cūrē a'ti turipure marī ña'arō wee nisetimi'cārārē yu'rūweticā weedutigu o'ó'cu niwī. Tojo weerā musārē a'tere were'e. ¹⁵ No'o nipe'tirā “Jesú Ō'acū macū nimi” nīrānojō Ō'acū me'rā nima. Cū quē'rā napure nimi.

¹⁶ Ō'acū marīrē ma'isere mas'íi. Cū nipe'tirārē ma'imi. No'o āpērārē maigūnojō añurō Ō'acū me'rā nimi. Ō'acū quē'rā cū me'rā nimi. ¹⁷ Marī Ō'acū me'rā nīrā, queoro

ma'imasĩ'i. Jesucristo a'ti turipũ nicã, cũ pacũ quẽ'rã cũ me'rã nicũ niwĩ. Cũ me'rã nĩ'caronojõta marĩ me'rã quẽ'rãrẽ Ô'acũ nimi. Tojo weerã marĩ a'ti turicjãrãrẽ beseatji nũmũ nicã, cũrẽ ne uisome. ¹⁸ A'merĩ mairã tĩrore uise marĩ'i. Uise cũorã tiro pe'ere ne a'merĩ ma'ise marĩ'i. Marĩ uise me'rã bu'iritirã weronojõ tu'oña'a. No'o uigunojõ a'merĩ ma'imasĩtĩmi.

¹⁹ Ô'acũ marĩrẽ ma'imũ'tãcũ niwĩ. Tojo weerã marĩ cũrẽ ma'i'i. ²⁰ Marĩ Ô'acũrẽ ma'imĩrã, ãpẽrãrẽ ĩ'atu'tĩrã, nisoosebũcurã ni'i. Masã marĩ ĩ'arã waromaricãrẽ ma'itĩrã, nemorõ Ô'acũ bajutigũ pũricãrẽ ma'ita basiotisa'a. ²¹ Jesucristo marĩrẽ a'tiro dutiwĩ: "Ô'acũrẽ ma'ĩrã, ãpẽrã quẽ'rãrẽ ma'ĩrõua'a", niwĩ.

5

Ô'acũ põ'rã nĩrã, ña'asere weeticã'rõua'a nise ni'i

¹ Nipe'tĩrã "Jesũ Ô'acũ bese'cũ nimi" ni ějõpeorãnojõ Ô'acũ põ'rã nima. ãpẽrãrẽ ma'ĩrã, na põ'rã quẽ'rãrẽ ma'ĩrõua'a. ² Marĩ Ô'acũrẽ ma'i, cũ duti'quere weerã, marĩ cũ põ'rãrẽ ma'i'i nisere masĩno'o. ³ Ô'acũrẽ ma'ĩrã, cũ duti'quere weerã wee'e. Cũ dutise diasawe'e, weeta basiopũricã'sa'a. ⁴ Marĩ Ô'acũ põ'rã a'ti turi cjase ña'asere weewe'e. Jesucristore ějõpeose me'rã añurõ weeta basio'o. ⁵ Marĩ Jesucristore "Ô'acũ macũ nimi", ni ějõpeo'o. Te me'rã dia'cũ a'ti mũmũco cjase ña'asere cá'mota'amasisa'a.

Jesucristore "Ô'acũ macũ nimi" nise ni'i

⁶ Jesucristo Ô'acũ macũ nimi. Cũ a'ti turipũ nicã, Juã wãmeyeri masũ cũrẽ wãmeyewĩ. Cũrẽ wãmeyegu, aco me'rã wãmeyewĩ. Be'ro cũ curusapũ wẽrĩwĩ. A'tiro weese me'rã cũ Ô'acũ macũ nisere ĩ'owĩ. Cũrẽ wãmeye'que me'rã dia'cũ ĩ'otiwĩ. Cũ wẽrise me'rã quẽ'rãrẽ ĩ'owĩ. Espĩritu Santu Jesucristo Ô'acũ macũ nisere ĩ'omi. Cũta diacjũ cjasere weregũ nimi. ⁷ A'te quetire na basuta ĩ'oma. Na ĩ'tiarã mũmũsepũ nima: pacũ, macũ, tojo nicã Espĩritu Santu. Ā'rã ĩ'tiarãpũ ðacawatimĩrã, ni'cũta nimi. ⁸ A'ti nũcũcãpũre Espĩritu Santu werese me'rã Jesũ Ô'acũ macũ nimi nisere masĩ'i. Tojo nicã Jesũ cũ Ô'acũ macũ nisere cũ wãmeyeno'que me'rã, cũ wẽrĩ'que me'rã ĩ'ocũ niwĩ. ⁹ Masã na ĩ'a'quere werecãmaricãrẽ, marĩ ějõpeo'o. Ô'acũ cũ macũ yere werecã pũricãrẽ, nemorõ ějõpeorõua'a. Cũ masã ucĩse nemorõ queoro weremi. ¹⁰⁻¹² Ô'acũ marĩrẽ cũ macũ me'rã catinu'cũsere o'ocũ niwĩ. Tojo weerã cũ macũrẽ ějõpeorã cũ me'rã catinu'cũrãsama. Cũ macũrẽ ějõpeotirã ne cũ me'rã catinu'cũsome. Marĩ Jesucristo ye quetire diacjũta ni'i nĩrã, cũrẽ ějõpeorã wee'e. ãpẽrã a'tere ějõpeotirãnojõ "Ô'acũ nisoogu nimi", nĩrã weema.

Juã werecasa'que ni'i

¹³ Musã Ô'acũ macũrẽ ějõpeorãrẽ tere ojapũ. Musã catinu'cũrãsa'a nisere masĩato nigũ tojo ojapũ.

¹⁴ Marĩ masĩ'i, Ô'acũ cũ ñarõnojõ marĩ sẽricã, marĩ sẽrisere tu'osami. "Marĩ sẽrisere tu'osami" ni masĩrã, cũrẽ uise marĩrõ sẽrimasĩ'i. ¹⁵ "Ô'acũ marĩ sẽrisere tu'osami" ni masĩrõnojõta "Cũ marĩ sẽrĩ'que quẽ'rãrẽ o'otojami", nino'o.

¹⁶ Apetero Jesucristore ějõpeogu ña'arõ weesami. Cũ tojo weecã ĩ'arã, Ô'acũrẽ sẽrĩbosaya. Marĩ sẽrĩbosacã, Ô'acũ yu'tigusami. Cũrẽ ðucayugusami tja. Apeye pũricã ña'abutiario weese ni'i. Tẽma "Sẽrĩbosaya" niña marĩ'i. Tere weerã Ô'acũ tiropu wa'asã. ¹⁷ Nipe'tise ña'ase Ô'acũrẽ yu'runũ'cãse ni'i. Yu'ũ nĩrõnojõta apeye ña'arõ weesere Ô'acũ acobojogusami. Apeye ña'abutiario weesere acobojosome.

¹⁸ Marĩ masĩ'i, Ô'acũ põ'rãrẽ Jesucristo añurõ co'tenu'cũcã'mi. Tojo weerã na ña'arõ weenu'cũtisama. Wãtĩ quẽ'rã Jesucristo co'teyucã, narẽ ña'arõ weemasĩtisami.

¹⁹ Marĩ Ô'acũ põ'rã nisere, tojo nicã wãtĩ nipe'tiro a'ti turicjãrã wiogu nimi nisere masĩ'i.

²⁰ Apeye quẽ'rãrẽ, Ô'acũ macũ cũ a'ti'quere masĩ'i. Cũ marĩrẽ Ô'acũ diacjũ nigũrẽ masĩdutigu tu'omasĩse o'ocũ niwĩ. Marĩ Jesucristo me'rã nĩrã, cũ pacũ Ô'acũpũreta ni'i. Jesucristo Ô'acũ nimi. Cũta catinu'cũgũ marĩ catinu'cũatjere o'omi. ²¹ Apeye, masã na queose yee ějõpeo'quenojõrẽ ějõpeoticã'ña. Ô'acũ se'sarore ějõpeoya. Nipe'tise apeyenojõ yu'ruoro Ô'acũrẽ ma'ĩña.

Tojota weerõusa'a.

Tocã'rõta oja'a.

Juã

Nimut'āĩ pũĩ be'ro Juã ojaca pũĩ ni'i

A'ti pũĩ a'tiro weero ojanopã nise ni'i

Juã Jesucristore ějõpeorārē su'ori nigú weronojõ Õ'acũ yarã cũ bese'cārārē ojacu niwĩ. Queoro weesetisere, a'merĩ ma'isetisere ojacu niwĩ. Nisoose me'rã bu'eri masārē tu'omasĩdutigu ojacu niwĩ.

A'merĩ ma'idutise ni'i

¹ Yu'u Jesucristore ějõpeorārē su'ori nirĩ masũ ni'i. Yu'u mu'urē Õ'acũ bese'core oja'a. Mu'u põ'rã quẽ'rārē oja'a. Yu'u musārē diacjũta ma'i'i. Yu'u se'saro musārē ma'igũ weewe'e. Nipe'tirã diacjũ cjase Jesucristo ye quetire tu'o'cārã musārē ma'ima. ² Cũ ye quetire ũsã ye ejeripõ'rãĩpu cu'o'o. Tojo weerã musārē pũrõ ma'i'i. Te quetire cuonu'cũcã'rãsa'a. ³ Marĩ pacũ Õ'acũ, tojo nicã cũ macũ Jesucristo marĩ wioqu musārē a'tiro weeato. Añurõ wee, musārē pajaña'a, ejerisãjãcã weeato. Tere wéegũ, diacjũ nise ma'ise me'rã weeato.

⁴ Ni'cārērã mu'u põ'rārē bocaejawũ. Narē diacjũ Õ'acũ duti'caronojõta weecã ĩ'awũ. Tere ĩ'agũ, pũrõ e'catiwũ. ⁵ Ni'cãrõacã mu'urē nigũti. Marĩ a'merĩ ma'irõua'a. A'te apeye ma'ma dutise mejẽta ni'i. Maata marĩ cu'o'que ni'i. ⁶ Marĩ a'merĩ ma'ĩrã, Õ'acũ dutisere weerã wee'e. Cũ marĩrē a'merĩ ma'iduticu niwĩ. A'te musã tu'otoja'quepu ni'i.

Nisoori masārē ějõpeoticã'ña nise ni'i

⁷ A'ti turipũre pãjãrã weremaasosijari masã nima. Na, "Jesucristo masũ marĩ weronojõ upũtigu a'ticu niwĩ" nisere ějõpeotima. Náta Jesucristore ĩ'atu'tiri masã nima. ⁸ Musã tu'omasĩña. Na weresere ějõpeoticã'ña. Musã tere ějõpeorã, Õ'acũ musārē o'obo'quere bajuriorã weebosa'a. Na weresere tu'otirã pe'e, Õ'acũ nipe'tise musārē o'otjere bocarãsa'a. Cũ musārē añurõ weese wapa o'ogusamĩ.

⁹ Jesucristo bu'e'que dia'cũrē bu'etigu, no'o cũ uaro, yu'ũoro weremorẽsu'ugũnojõ Õ'acũrē moomĩ. Jesucristo cũ bu'e'que se'sarore weregũ Õ'acũ me'rã añurõ nisami. Tojo nicã cũ macũ me'rã añurõ nicã'mi. ¹⁰ Āpẽrã Jesucristo ye quetire mejẽcã bu'eri masã musã ya wi'ĩpu etacã, narē sõrõticã'ña. Narē utamurã, "Õ'acũ musārē añurõ weeato", niticã'ña. ¹¹ Musã narē tojo nĩrã, na me'rãcjãrã wa'arã weebosa'a. Musã na ña'arõ weesere bu'ipejarã weebosa'a.

Juã cũ ojatũo'que ni'i

¹² Yu'u peje waro nisĩ'rĩse cuomi'i, cuogu pe'e. A'ti pũĩrũre ojasome. Yu'u basuta topũ wa'a, musã me'rã ucũgũti. Marĩ tojo wéerã, e'catirãsa'a.

¹³ Mu'u acabijo põ'rã mu'urē añudutima. Co quẽ'rã Õ'acũ bese'co nimo.

Tocã'rõta oja'a.

Juã

Pua pūrī be'ro Juā ojāca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojanopā nise ni'i

Juā a'ti pūrīrē Jesucristore ējōpeogu Gayo wāmetigure ojacu niwī. Jesucristore ējōpeogu, mū'u āpērārē añurō weesetiaporō nīgū, cūrē ojacu niwī. Demetrio wāmetigu cū queero weeseti'quere ojacu niwī.

Diótfrefes wāmetiguma cū ña'arō weesere ne tu'saticu niwī.

Gayo ye queti ni'i

¹ Yu'u Jesucristore ējōpeorārē su'ori nirī masū ni'i. Gayo yu'u me'rācjū yu'u uputu maigūrē, mū'urē oja'a. Mū'urē diacjūta ma'i'i.

² Yu'u mū'urē Ō'acūrē sērībosagu wee'e. "Nipe'tise mū'u ye cjase añurō wa'ato. Mū'u Ō'acūrē ējōpeose añurō wa'aronojōta wa'ato. Apeye quē'rā, duti mū'urē wa'aticā'to", ni sērībosā'a Ō'acūrē. ³ Yu'u pūrō e'cati'i. Āpērā Jesure ējōpeorā mū'u ye quetire miiejawā. Mū'u añurō Ō'acū ñaro weenu'cūgū weeaporo. ⁴ Yu'u bu'e'cu queero weecā tu'ogu, e'catiyu'ruasa'a. ¿De'ro wee yu'u mū'urē nemorō e'catimasībosaa?

⁵ Mū'u nipe'tirā āpērā mū'u tiropu ejarārē añurō weesetigu weeaporo. Uputu waro apesecjārā mū'u i'amasītirārē weetamuaporo. ⁶ Na ūsā nerēwuaropu mū'u ye cjasere, āpērārē mū'u ma'isere werewā. Mū'u tiropu ejarārē narē tojo weetamunu'cūcā'ña. Mū'u tojo weecā, na añurō Ō'acū ñaronojōta apesepure yu'ruamasīrāsama. ⁷ Na Jesucristore ējōpeotirā weetamusere ñe'erō marīrō Jesucristo ye quetire werewā'cārā weema. ⁸ Tojo weerā Jesucristore ējōpeorā marī pe'e narē weetamurōña'a. Marī narē weetamurā, na me'rā da'rarā wee'e.

Diótfrefes wāmetigu cū ña'arō wee'que ni'i

⁹ Yu'u musārē ni'cā pūrī ojavu. Diótfrefes musā wlogu nisī'rīgū weeapu. Tojo weegu ūsā duti'quere uatiapu. ¹⁰ Yu'u musā tiropu wa'agu, cūrē musā i'orōpu wereguti cū ūsārē ucja'quere, ūsārē nisoo'quere. A'te dia'cū nitiaporo. Āpērā Jesucristore ējōpeorā topu ejacā, narē ñe'etiapu. Āpērā narē añurō ñe'esī'rīrārē ñe'edutitiapu. Narē ñe'ecāma, na me'rā ninemodutitiacju niapu.

¹¹ Ña'arā na weesere i'acūuticā'ña. Añurō weerā pe'ere i'acūuña. Añurō weerā Ō'acū yarā nima. Ña'arō weerā Ō'acūrē masītisama.

Demetrio cū añurō weese ni'i

¹² Nipe'tirā Demetriore añurō ucūma. Ō'acū ñaronojōta queero weeapu. Ūsā quē'rā cūrē tojota i'awū. Musā masī'i. Ūsā diacjūta ucū'u.

Juā cū añudutise ni'i

¹³ Yu'u peje waro ucūse cuomi'i, cuogu pe'e. A'ti pūrīpure ojasome. ¹⁴ Yu'u maata topu wa'acā, marī a'merī utamurāsa'a.

¹⁵ Añurō wa'ato mū'urē. A'tocjārā yu'u me'rācjārā mū'urē añudutima. Nipe'tirā topu nirā marī me'rācjārā añuato.

Tocā'rōta oja'a.

Juā

Juda cū ojáca pūrĩ ni'i

A'ti pūrĩ a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

A'ti pūrĩrē Juda, Santiago Jesucristore ējōpeorārē sū'ori wejepeogu acabiji nicu niwī. Queoro bu'ese Jesucristo ye queti na tū'o'quere du'usī'rīcā tū'ogu ojacu niwī. Tojo nicā nisoose me'rā bu'erārē tū'omasīdutigū, Jesucristore ējōpeonu'cūdutigū ojacu niwī.

Juda Ō'acū yarārē ojase ni'i

¹ Yū'u Juda Jesucristore da'rawā'ñaco'tegu Santiago acabiji mūsārē añuduti'i. Marī pacu Ō'acū mūsārē cū pō'rā niato nigū besecu niwī. Cū mūsārē ma'imī. Jesucristo mūsārē ējōpeonu'cūcā'to nigū co'temi. A'ti pūrĩrē mūsārē oja'a. ² Ō'acū mūsārē pajaña'se, ejerisājāse, ma'ise cūoyu'rūmajācā weeato.

Nisoose me'rā bu'ese cjase ni'i

³⁻⁴ Yū'u mairā, Ō'acū marī Jesucristo yu'ruono'cārārē añurō weesere mūsārē pūrō ojasī'rīmīwū. Tojo weesī'rī'cu nimigū, ni'cārōacārē "A'te pe'ere ojacā añutu'sa'a" ni wācū'u majā. Āpērā nisoose me'rā bu'ecā, ējōpeoticā'ña. Ō'acū Jesucristore ējōpeodutigū cūu'que pe'ere wācūtutua, ējōpeonu'cūcā'ña. Cū tere ni'cāti me'rāta marī cū yarārē o'odojacu niwī. Nisoori masā me'rīse me'rā mūsā me'rā a'mesū'acārā niwā. Na Ō'acūrē mooma. A'tiro nisama: "Ō'acū marī ña'arō wee'quere acobojoyucā, no'o ũaro marī upū ũaripejasenojōrē weemasī'i", nisama. Ō'acū ma'īgū weese pe'ere dojorēsama. Jesucristo marī wioḡu ni'cū nigūrē ũatisama. Cārē "Ō'acū macū mējēta nīmī", nisama. Dūporopu Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu na tojo weerārē "Bu'iri da'reno'rāsama", nitojano'caro niwā. Tojo weerā wācūtutua. Nisoori masā dutisere weeticā'ña. Narē a'tiro niña: "Ō'acū marīrē ējōpeodutise dia'cū queoro ni'i. Mūsā bu'ese pūrīcā diacjū niwe'e", niña narē.

⁵ Mūsā masī'quepūre apaturi wācūdutigū mūsārē wereḡuti. Ō'acū cārē yu'rūnu'cārārē bu'iri da'resami. Dūporopu Ō'acū ũsā ñecūsūmua Israe cruuacjārārē yu'rucu niwī. Na Egiptopu pi'eti'cārārē aperopu miwījacu niwī. Be'ro cū tojo weecā ī'amirā, āpērā cārē ējōpeoticārā niwā. Tojo weegu narē bu'iri da're bajuriobutiacu niwī. ⁶ Apeye quē'rārē wācūña. Dūporopu āpērā ũ'musecjārā Ō'acūrē wereco'terā nīmī'cārā cūrē yu'rūnu'cācārā niwā. Ō'acū narē dutise cūumi'quere yu'rūnu'cārā, añurōpu nīmī'cārā cō'owijaacārā niwā. Tojo weegu Ō'acū cūrē wereco'terā nīmī'cārārē na'itī'arōpu cōme dari me'rā du'tecūcō'acu niwī. Cū nipe'tirārē beseatji numu nicā, narē bu'iri da'rebutiagusami. Narē pi'etinu'cūdutigū pecame'epu cō'abajuriogusami. ⁷ Sodoma, Gomorra, tojo nicā te pu'to cjase macārī na ña'arō wee'que quē'rārē wācūña. Ō'acūrē wereco'terā nīmī'cārā weronojō te macārīcjārā quē'rā ña'arō weecārā niwā. Na nūmosānumia nitirārē a'metārācārā niwā. Apeye quē'rārē ũmua se'saro numia nicā, weewuasenojōrē weecārā niwā. Numia quē'rā tojota weecārā niwā. Na ña'arō wee'que wapa Ō'acū bu'iri da'reḡu, narē ũjūacō'acu niwī. Nipe'tirā ña'arā na weronojōta pecame'e pe'titiri me'epu bu'iri da'reno'rāsama nisere masīyudutigū narē tojo weecu niwī.

⁸ A'tiro nicā quē'rārē mūsā wa'teropu nīrā na nisoori masā todūporocjārāpu weronojō ña'arō weema. Tū'omasītirā weronojō na ña'arō weesī'rīsere no'o ũaro weesama. Tere wēerā, na basu na upūre dojorēsama. Tojo nicā Ō'acū dutisere yu'rūnu'cāsama. Ape turīcjārā ũ'musepu nīrā tutuarārē bujicā'sama. ⁹ ũ'musecjārā Ō'acūrē wereco'terā wioḡu Mīguemarīcā tojo bujicā'ticu niwī. Dūporopu Moisé wērīca be'ro Mīgue wātī me'rā Moisé ya upūre du'sasocārā niwā. Mīgue cū basu wātīrē ne cārō tu'ti bujicā'ticu niwī. A'tiro pe'e nicu niwī: "Ō'acū yū'u wioḡu mu'ūrē tu'tiatio", nicu niwī. ¹⁰ Nisoori masā pūrīcā na tū'omasītīsere no'o ũaro ucūma'sama. A'ti turi cjase na no'o weerobajuro weese dia'cūrē masīsama. Wa'icūrā tū'omasītīrā weronojō nima. Na tū'oña'rōbajuro tū'oña'sama. Te me'rā na bu'iri da're bajuriono'rāsama.

¹¹ Ña'arō wa'arosa'a narē. Dūporocjāpu Caī cū acabiji Abere ũogu cūrē wējē'caro weronojō ña'arō weema. Tojo nicā Balaā wāmetīgu wee'caro weronojō weema. Cū niyeru ũayū'ruagu, Ō'acū dutisere yu'rūnu'cācu niwī. Apī Corē wāmetīgu wee'caro weronojō weema. Cū, wiorā Ō'acū cūu'cārārē yu'rūnu'cācu niwī. Cū tojo wee'que bu'iri Ō'acū cūrē bu'iri da'reḡu, wērīcā weecu niwī. Na nisoori mūsārē Caī, Balaā,

Corerē bu'iri da're'caronojōta Ō'acū narē bu'iri da'regusami. ¹² Nisoori masā, masā Jesucristore ējōpeorā nerē ba'ari curare bopoyoro weerā weesama. Masā me'rā sī'rī, ba'atamurā, na ye cjase dia'cūrē wācūrā, űa'arō weesama. Narē wiopesase marīsa'a. Āpērārē wācūtimirā, na basu ba'a yapisī'rīsama. Aco pejatimirō, acocurari wī'rō wēecā, tuuwā'cārō weronojō nisama. Te curari aco pejatiro weronojō masārē añuse ī'otisama. Yucuduca ducatiri cura apeyepagū dūca marīsepagū weronojō nico'tesama. Na Ō'acū yere bu'emirā, queoro weetirā, dūca marīrā weronojō nisama. Na, masā dūca marīcjure paacō'ano'ca weronojō nisama. Narē ne cā'rō añurō weese marīsa'a. ¹³ Pā'cōrī maa pajiri maa cjase űa'ase sa'pori sumutopū paaqueō'o'que weronojō nima. Na ucūme'rīmirā, űa'ase bopoyase dia'cūrē weenu'cūsama. Nōcōa būrūbajudtidijarā weronojō nima. Diacjūca ma'a cjasere du'urā, na'itī'arōpū bu'iri da're bajuriono'rāsama.

¹⁴ Dūporocjāpū Enoc wāmetigū Ō'acū cūrē masīse o'oro me'rā na nisoori masārē bu'iri da'reatjere weremū'tācu niwī. Marī űecū Adā pārāmi nituriagupū nicū niwī Enoc. Seis turiri be'rocjū nicū niwī. Cū, be'ropū wa'atjere a'tiro nicū niwī: “Marī wiogu pajārā ű'musecjārā cūrē wereco'terā me'rā a'tigusami. ¹⁵ Nipe'tirā masārē besegu a'tigusami. űa'arā na űa'arō wee'quere besepe'ocūsami. Tojo nicā dicuse űa'arā cūrē űa'arō ucū'quere besegusami. Na tojo wee'que wapa, bu'iri da'regusami”, ni ojayucu niwī Enoc. ¹⁶ Nisoori masā nipe'tisere tū'satisama; “űa'a ni'i”, nisama. Na űaro dia'cūrē weesī'rīsama. Masīrā waro weronojō ucūma'asama. Na yere űasārā, āpērārē añurō ucūta'sasama.

Jesucristore ējōpeorārē werecasā'que ni'i

¹⁷ Yū'ū mairā, marī wiogu Jesucristo besecū'cārā masārē todūporopū nī'quere wācūűa. ¹⁸ Masārē a'tiro nicārā niwā: “A'ti űmūco pe'tiati dūporo masā no'o űaro Ō'acū yere bujicā'rāsama. Ō'acūrē űatirā, na űa'arō űaripejasere weerāsama”, nicārā niwā. ¹⁹ Jesucristore ējōpeorārē ducawaticā weesama. Na űa'ase űaripejase dia'cūrē weesama. Espīritu Santure mooma.

²⁰ Masā pūrīcā yū'ū mairā, Jesucristore nemorō ējōpeo, wācūtutuawā'cāűa. Masā ējōpeose diacjū nise ni'i. Ō'acūrē sērīrā, Espīritu Santu masārē masīse o'ose me'rā sērīűa. ²¹ Ō'acū masārē ma'isere wācūnu'cūcā'űa. Acobojoticā'űa. Marī wiogu Jesucristo marīrē pajaűa'gū, cū me'rā catinu'cūserē o'ogusami. Cū o'oa'tjere e'catise me'rā co'teyuya.

²² Āpērā Jesucristo yere “¿Diacjūta nisariba?” nīrārē pajaűa'űa. Narē añurō ējōpeocā weeya. ²³ Āpērā nisoori masā bu'esere siruturārē diacjūnu'cōűa. Wi'i űjūrī wi'i po'peapū nīrārē wejewijaarā weronojō narē pecame'epū wa'abo'cārārē yū'rucā weeya. Āpērā űa'ase weepoyū'rua'cārārē weetamusī'rīrā, pajaűa'űa. Masāpū na űa'arō weesere pē'rīpejari nīrā, ne cā'rō na tojo weesere űaticā'űa.

Ō'acūrē e'catitūose ni'i

²⁴⁻²⁵ Ō'acū tutuayū'rugū marī űa'arō weeri nīgū, cā'mota'amasīsami. Tojo nicā cū tutuase me'rā cū tiro, cū asisteropū marīrē bu'iri marīrā nidutigū miamasīsami. Topure e'catiyū'ruarāsa'a. Ō'acū ni'cū nīgū marī wiogu Jesucristo wērīse me'rā marī pecame'epū wa'abo'cārārē yū'ruocu niwī. Cūrē nipe'tirā “Añuyū'ruami, nipe'tirā bu'ipū wiogu nimi”, wiopesase me'rā ni ējōpeoato. “Nipe'tirā a'ti turicjārārē dutigū wiogu waro nimi”, niato. “Ne waropū, a'tiro nicā, be'ropū quē'rārē mejārōta nimi”, ninu'cūato. Tojota nīrōűa'a.

Tocā'rōta oja'a.

Juda

Be'ropu wa'atjere Jesucristo Juãrẽ wéréca pũrĩ ni'i

A'ti pũrĩ a'tiro weero ojanopã nise ni'i

A'ti pũrĩrẽ Juã só'oní'que pũrĩrẽ oja'cũta ojacu niwĩ. Cũ bu'iri da'rero Patmos wãmetiri nucũrõpu nígũ, ojacu niwĩ.

A'ti pũrĩ Õ'acũ cũ ɯa'caronojõta be'ropure a'tiro weegusami nisere wereri pũrĩ ni'i.

Juã quẽ'egũ weronojõ cũ i'a'quere ojacu niwĩ.

Cũ siete Jesucristore ẽjõpeose cururicjãrã Asiapu nirãrẽ ojacu niwĩ.

Jesucristo Juãrẽ quẽ'ese weronojõ i'o'que ni'i

¹ A'ti pũrĩ be'ropu wa'atjere Jesucristo wereri pũrĩ ni'i. Õ'acũ Jesucristore “Cã'rõacã be'ro a'tiro wa'arosa'a”, ni i'ocu niwĩ. Cũ Jesucristore ẽjõpeorãrẽ tere masĩdutigu tojo werecu niwĩ. Be'ro Jesucristo yu'ũ Juã wãmetigure tere wereturiawĩ. Cũ Õ'acũrẽ wereco'tegu ɯ'musecũ me'rã tojo weewĩ. Yu'uta Jesucristore da'rawã ñaco'tegu ni'i.

² Yu'ũ i'a'que nipe'tisere wereguti. Yu'ũ tu'o'que quẽ'rãrẽ wereguti. Õ'acũ ucũ'quere Jesucristo yu'ure añurõ werewĩ.

³ A'ti pũrĩ oja'caronojõ wa'atjo cã'rõ da'sa'a. No'o a'ti pũrĩrẽ Jesucristore ẽjõpeorãrẽ bu'egunojõ e'catise bocagusami. Tojo nicã a'ti pũrĩ Õ'acũ o'o'quere bu'ecã tu'orã pe'e quẽ'rã e'catise bocarãsama. No'o na a'ti pũrĩpu oja'quere diacjũ weerãnojõ e'catise bocarãsama.

Juã Jesucristore ẽjõpeose cururicjãrãrẽ oja'que ni'i

⁴ Yu'ũ musã Asiapu nirã siete Jesucristore ẽjõpeose cururicjãrãrẽ oja'a. Õ'acũ musãrẽ añurõ weeato. Musãrẽ añurõ ejerisãjãcã weeato. Õ'acũ ne waroputa ní'cu nimi. A'tiro nicã quẽ'rãrẽ ninu'cũcã'mi. Be'ropu quẽ'rãrẽ apaturi a'tigusami. Õ'acũ wiogu dujiri cũmurõ pu'to siete Õ'acũrẽ wereco'terã bajutirã nu'cũma. Na topu nu'cũrã Espĩritu Santure nipe'tise tutuase cuogu nimi, nisĩ'rĩrã weema. Na quẽ'rã musãrẽ añurõ weeato. ⁵ Tojo nicã Jesucristo musãrẽ añurõ weeato. Cũ Õ'acũ ye cjasere queoro weregu nimi. Cũta nipe'tirã wẽrĩ'cãrã duporo masãmu'tã'cu nimi. Cũ nipe'tirã a'ti di'tacjãrã wiorãrẽ dutimi. Marĩrẽ ma'imi. Cũ wẽrĩgũ, cũ ye dí me'rã marĩ ña'arõ wee'quere yu'ruowĩ. ⁶ Cũ wẽrĩse me'rã marĩ wiorã wa'apã. Tojo nicã Õ'acũ yere da'rari masã sãjãpã. Cũ pacu dutisere da'rato nígũ marĩrẽ tojo weecu niwĩ. Cũrẽ añurõ e'catipeorã. Tojo tutuagu ninu'cũgũsami. Tojota niato.

⁷ Musã tu'oya. Õ'acũ bese'cu Cristo o'mecururipu dijatigusami. Cũ a'ticã, nipe'tirã i'arãsama. Tojo nicã cũrẽ wẽjẽ'cãrãputa i'asãjãrãsama. Nipe'tirã a'ti di'tacjãrã cũ a'ticã i'arã, utirãsama. Tojota wa'arosa'a.

⁸ Marĩ wioqa Õ'acũ tutuayu'rũnu'cãgũ a'tiro nimi: “Yu'uta nimu'tãgũ, nituogupu ni'i.” Õ'acũ ne waroputa ní'cu nimi. A'tiro nicã quẽ'rãrẽ ninu'cũmi. Be'ropu quẽ'rãrẽ apaturi a'tigusami.

Juã Jesucristore quẽ'ese weronojõ i'a'que ni'i

⁹ Yu'ũ Juã musã acaweregu weronojõ ni'i. Musã weronojõta yu'ũ quẽ'rã pi'eti'i. Marĩ ni'cãrõnojõ Õ'acũ põ'rã ni'i. Tojo nicã ña'arõ wa'acã, Jesucristo marĩrẽ wãcũtutuasere o'omi. Yu'ũ Patmos wãmetiri nucũrõpu bu'iri da'reri wi'ipu niwã. Õ'acũ ye queti, Jesucristo ucũ'quere werese ye bu'iri topu niwã. ¹⁰ A'tiro wa'awu yu'ure. Nĩ'cã soorĩnumu Espĩritu Santu tutuaro me'rã quẽ'ese weronojõ i'owĩ. Wãcũña marĩrõ yu'ũ sẽ'ema pe'e tutuaro ucũcã tu'owu. Cũ ucũse coroneta putiro weronojõ busawu. ¹¹ Cũ yu'ure a'tiro niwĩ:

—Yu'uta nimu'tãgũ, nituogupu ni'i. Nipe'tise mu'ũ i'asere ni'cã pũrĩpu ojaya. Mu'ũ oja'quere Asiapu nirã siete cururi Jesucristore ẽjõpeose cururicjãrãrẽ o'õya. Na a'ticũrã nima: Éfesocjãrã, Esmirnacjãrã, Pérgamocjãrã, Tiatiracjãrã, Sardicjãrã, Filadelfiacjãrã, tojo nicã Laodiceacjãrãrẽ o'õya, niwĩ.

¹² Cũ tojo ucũcã tu'ogu, yu'ũ ¿noa niti? nígũ, majãmi'i'awũ. Sietepagu si'ose uru me'rã wee'quepagure i'awũ. ¹³ Tepagu wa'terõpu ni'cũ masũrẽ i'awũ. Cũ su'tiro yoarõjore sãñawĩ. Cũ cutiropu uru me'rã wéeca dare du'tewĩ.

¹⁴ Cũ poari añurõ butise poari niwũ. Cũ caperi pe'e pecame'e ẽjũrĩ põ'rã weronojõ asiwu. ¹⁵ Cũ du'pocãrĩ cõme asipa'acju pecame'epu ẽjũrõ weronojõ niwũ. Cũ ucũse peje maarĩ pu'ejã o'maburose weronojõ busawu. ¹⁶ Cũ diacjũcamocãpu siete ñocõarẽ

cuowī. Cū useropu ni'cā pji wiori pjirē cuowī. Ti pji púaperi osoyojaca pji niwā. Cū diapoa umucocjū mujipū uputu asistero weronojō niwā.

¹⁷ Cūrē ī'aucuagu, wērigū weronojō cū du'pocārī tiro bu'ruque'acāti. Yu'u tojo wa'acā ī'agū, cū diacjūcamocā me'rā űapeo, yu'ure niwī:

—Uiticā űa. Yu'uta nimu'tāgū, nituogupu ni'i. ¹⁸ Catinu'cūgū ni'i. Toduporopure wēriwā. Ni'cārōacārē catinu'cūcā'a. Yu'u masārē wēri'dutimasī'i. Pecame'epu wa'adutimasī'i. Āpērā quē'rārē “Pecame'epu wa'asome”, nīmasī'i. ¹⁹ Mu'u ī'a'quere, ni'cārōacā nisere ojaya. Be'ropu mu'u ī'atje quē'rārē ojaya. ²⁰ Apeyere masā toduporopu masīno'űa marī'quere wereruti. Ā'rā siete űocōa a'tiro nīsī'rīrā weema. Na yu'ure ējōpeose cururicjārā wiorā su'ori nīrā nima. Siete sī'ose uru me'rā wee'quepagu quē'rā a'tiro nīsī'rīrō wee'e. Te ticusepagu yu'ure ējōpeose cururicjārā nima, nīsī'rīrō wee'e, niwī.

2

Ēfesocjārārē oja'que ni'i

¹ Jesucristo a'tiro niwī:

“Ēfesocjārā, yu'ure ējōpeori curuacjārā wiogu su'ori nigūrē a'tiro ni ojaya: ‘Yu'u siete űocōārē diacjūcamocāpu cuo'o. Tojo nicā siete sī'ose uru me'rā wee'quepagu wa'teropu sija'a. ² Nipe'tise masā weesere yu'u masī'i. Masā da'rase, masā wācūtutuasere masī'i. Tojo nicā űa'arō weerārē masā uatiser masī'i. Masā basu āpērā na nisetiser ī'amasī'i. Na “Jesucristo besecū'cārā ni'i”, nima. Tojo nimirā, nitima. Tojo weerā narē ī'arā, “Nisoorā nima”, ni'i. Masā na tojo weesere masī'i. ³ Yē cjasere da'rārā, masā uputu pi'etiwa. Masā te pi'etisere nu'cāwū.

⁴ ”Masā aűūrō weemicā, apeyenojō musārē werenemosī'rī'i. A'tiro ni'i. Masā ne waro ma'inu'cā'caro weronojō weewe'e. ⁵ Tojo weerā masā ne waropu aűūrō wee'quere wācūűa. Masā űa'arō wee'quere bujawetiya. Ne waropu niseti'quereta weeya tja. Masā ducayuticā, masā ya curuacjāgū sī'ocjure cō'agūti. ⁶ Apeye masā weese pe'e aűu ni'i. Nicolaīta wāmetiri curuacjārā weesetisere masā ne cā'rōacā uawe'e. Yu'u quē'rā tere ne uawe'e.

⁷ ”Espīritu Santu Jesucristore ējōpeorārē ucūmi. O'meperi cuorā cū ucūsere tu'oya. A'tiro ni'i. Yu'u pacu tiro aűūrō Paraíso wāmetiropu ni'cāgū yucūgu ni'i. Aűūrō wee yu'rawetirā ējōpeodu'utirā tigu dūcare ba'a, catinu'cūrāsama”, ni ojaya”, niwī.

Esmirnacjārārē oja'que ni'i

⁸ Apaturi Jesucristo ninemowī tja:

“Esmirnacjārā, yu'ure ējōpeori curuacjārā wiogu su'ori nigū quē'rārē a'tiro ojaya: ‘Yu'uta nimu'tāgū, nituogupu ni'i. Yu'u wēri masā'cu ni'i. ⁹ Nipe'tise masā weesere masī'i. Masā pi'etise, pajasecuosere masī'i. Tojo pajasecuomirā, peje cuorā weronojō ni'i. Apeyere masī'i. Āpērā “Judío masā ni'i”, nima. Tojo nimirā, musārē űa'arō ucūma. Na judío masā waro nitima. Na wātī ya curuacjārā nima. ¹⁰ Masā pi'etiatjere uiticā űa. Wātī ni'cārērā masā ējōpeosere du'udutigu bu'iri da'reri wi'ipu sājācā weegusami. Masā yoaticā diez nūmurīta pi'etirāsa'a. Tojo weemicā, téé wēriāpu tojota ējōpeoyapaticā űa. Yu'u tiro ropu musārē catinu'cūcā weeguti.

¹¹ ”Espīritu Santu Jesucristore ējōpeorārē ucūmi. O'meperi cuorā cū ucūsere tu'oya. A'tiro ni'i. Queoro wee yu'rawetirā ējōpeodu'utirā pecame'epu wa'asome”, ni ojaya”, niwī.

Pérgamocjārārē oja'que ni'i

¹² Jesucristo ninemowī tja:

“Pérgamocjārā, yu'ure ējōpeori curuacjārā wiogu su'ori nigū quē'rārē a'tiro ojaya: ‘Yu'u púaperi osoyojaca pji wiori pjirē cuogu ni'i. ¹³ Yu'u masā nipe'tise weesere masīpe'ocā'a. Masā ya macā Pérgamo quē'rārē masī'i. Ti macāpu wātīa wiogu dutiro cuosami. Topu nimirā, masā yu'ure sirutunu'cū'u. Yu'ure ējōpeodu'uwe'e. Sō'onicatoro masā ya macā wātī nūrōpure a'tiro wa'acaro niwā. Antīpas wāmetigu Ō'acū ye cjasere queoro werecu niwī. Āpērā cūrē masā wa'teropu nigūrē wējēcō'acārā niwā. Tita quē'rārē masā yu'ure ne ējōpeodu'utiwū.

¹⁴ ”Apeye masārē a'tiro werese cuo'o. Duporopu ni'cū Balaā wāmetigu nicu niwī. Cū Balac wāmetigure a'tiro bu'ecu niwī: “Mu'u Israe curuacjārārē űa'arō weedutiya”, nicu niwī. “Narē masā ējōpeogure o'o'que di'ire ba'adutiya”, nicu niwī. Cū tojo nicā tu'ogu, Balac na wējē űubuepeo'que di'ire Israe curuacjārārē ba'aduticu niwī. Tojo nicā na űa'arō a'metārābajaque'aticā weecu niwī. A'tocatero masā wa'tero ni'cārērā Balaā weeduti'quenōjōrē sirutuma. ¹⁵ Apeye quē'rārē ni'cārērā yu'u yabisere a'tiro weema.

Nicolaíta wāmetiri curuacjārā bu'esere sirutuma. Ne du'usī'rītima. ¹⁶ Tojo weerā nipe'tise musā ña'arō weesere bujawetiya. Musā ducayuticā, musā tiropu wa'aguti. Ya pji wiori pji useropu cuori pji me'rā musārē bu'iri da'reguti.

¹⁷ "Espiritu Santu yu'ure ejōpeorārē ucūmi. O'meperi cuorā cū ucūsere tu'oya. Queoro wee yu'rawetigu ejōpeodu'utigure manā wāmetise u'muse cjasere ecagusa'a. Tojo nicā cārē ūtāpe butiri pere o'oguti. Ti pepu masīno'ña marīri wāmerē ojanō'rōsa'a. Ne ni'cū te wāmerē masīsosome. Ti pere cuogu dia'cū masīgūsami, ni ojaya", niwī.

Tiatiracjārārē oja'que ni'i

¹⁸ Jesucristo ninemowī tja:

"Tiatiracjārā, yu'ure ejōpeori curuacjārā wiogu su'ori nigūrē a'tiro ojaya: 'Yu'u Ō'acū macū caperire pecame'e ūjūrī pō'rā weronojō cuogu ni'i. Tojo nicā yu'u du'pocārī cōme asipa'acju weronojō ni'i. ¹⁹ Nipe'tise musā weesere masīpe'ocā'a. Musā ma'ise, ejōpeose, a'merī weetamuse, wācūtutuasere masī'i. Ni'cārōacārē musā ne waro wee'caro nemorō añurō weerā wee'e. ²⁰ Tojo nimicā, apeye musārē weresī'rī'i. A'tiro ni'i. Musā sō'onico Jezabere cō'awe'e. Co "Ō'acū wereduti'quere wereturiago wee'e", nimimo. Tojo nimigō, yu'ure da'racō'terārē nisoosere bu'emo. Narē ña'arō wee, no'o uaro a'metārābajaque'aticā weemo. Tojo nicā wa'icu di'ire, na yee'care ejōpeose o'o'que di'ire ba'acā weemo. ²¹ Ti nūmupū co ña'arō wee'quere bujaweti ducayudutimiwā. Ne ducayusī'rītimo. Co ña'arō a'metārāsere du'usī'rītimo. ²² Tojo weegu co ña'arō weesere du'uticā l'agū, core dutiticā weeguti. Co me'rā ña'arō wee a'metārārārē uputu pi'eticā weeguti. ²³ Co pō'rārē wērīcā weeguti. Tojo weecā, nipe'tirā Jesucristore ejōpeose cururicjārā a'tiro nirāsama: "Cū masā tu'oñā'sere masīmi", nirāsama. "Na po'peapu wācūsere, ūsā quē'rārē masīpe'ocā'mi", nirāsama. "Marī nisetisere queoro wapeyegusami", nirāsama. ²⁴ Āpērā musā Tiatirapū nirā Jezabel bu'esere siruturā, wātīa wiogu ye cjase ya'yiosere masitirānojō pe'ere a'tiro nigūti: "Musārē apeye dutinemosome. ²⁵ A'te dia'cūrē weeya. Musā queoro weesetisere ne du'uticā'ña. Téé yu'u a'tiri curapu weenu'cūcā'ña." ²⁶ Queoro yu'u uaronojō wee yu'raweti ejōpeodu'utirā, tojota weeyapaticā'ña. Tojo weerārē wiorā wa'acā weeguti. ²⁷ Yu'u pacu yu'ure nipe'tise macāricjārā wiogu sōrōwī. Yu'u quē'rā narē mejārōta sōrōgūti. Yarā a'tiro weerāsama. Ña'arārē tutuaro me'rā dutirāsama. Cōmegū me'rā bapari di'i me'rā yee'queparure paamutōrō weronojō narē weerāsama. ²⁸ Apeye quē'rārē yu'u uaro weenu'cūgūrē a'tiro weeguti. Narē su'ori nigū weronojō nigūsami. Ñocōawū bo'reque'ari cura mujātigu weronojō nigūsami. ²⁹ Espiritu Santu Jesucristore ejōpeorārē ucūmi. O'meperi cuorā cū ucūsere tu'oya', ni ojaya", niwī.

3

Sardi wāmetiri macācjarārē oja'que ni'i

¹ Jesucristo ninemowī tja:

"Sardicjārā, yu'ure ejōpeori curuacjārā wiogu su'ori nigūrē a'tiro ojaya: 'Yu'u siete Ō'acūrē wereco'terā bajutirārē cuo'o. Na Espiritu Santure nipe'tise tutuase cuogu nimi, nisī'rīrā weema. Tojo nicā ticurāta tja ñocōarē cuo'o. Nipe'tise musā weesere masīpe'ocā'a. Musā "Ō'acū yere añurō weema" nino'rā ni'i. Tojo nimirā, wērī'cārā weronojō ni'i. Cū yere ne weewe'e. ² Tu'omasīña. Musā añurō weese pe'tiro wee'e. Du'saseacārē añurō weeya. Musā weesere a'tiro i'a'a. Ō'acū i'orōpūre musā queoro weewe'e. ³ Musārē bu'e'quere wācūña. Tereta sirutuya. Musā queoro weetisere bujawetiya. Tojo weeticā, yu'u yajari masū weronojō weeguti. Wācūña marīrō musā tiropu bu'iri da'regu wa'aguti.

⁴ "Tojo nimicā, ti macā Sardi musā wa'teropure pejetirācā añurō weerā nima. Na ña'arō weesere i'acūu sirututūma. Su'ti ū'rītīrā weronojō nitima. Añurō wee'cārā niyurā, yu'u me'rā nirāsama. Su'ti butise sāñārā weronojō bu'iri marīrā nirāsama. ⁵ Āpērā quē'rā añurō wee yu'rawetirā ejōpeodu'utirānojō su'ti añurō butise sāano'rāsama. Catinu'cūse cuorā na wāmerē oja'o'oca pūrīpu cuorā na wāmerē ne coeno'some. Coeno'rōnojō o'orā, yu'u pacu i'orōpūre yu'u "Narē masī'i", nigūti. Mejārōta cārē wereco'terā i'orōpu quē'rārē nigūti. ⁶ Espiritu Santu Jesucristore ejōpeorārē ucūmi. O'meperi cuorā cū ucūsere tu'oya', ni ojaya", niwī.

Filadelfiacjārārē oja'que ni'i

⁷ Jesucristo ninemowī tja:

"Filadelfiacjārā, yu'ure ejōpeori curuacjārā wiogu su'ori nigūrē a'tiro ojaya: 'Yu'u ña'ase moogū, diacjū nigū ni'i. Yu'u dūporocjū wiogu Davi ya sawire cuo'o. Yu'u ni'cūta

masā Ō'acū tiropū wa'acā weemasī'i. Āpērā wa'aticā quē'rārē weemasī'i. Yu'u pāocā, ne apī bi'amasītimi. Bi'acā quē'rārē, ne apī pāomasītimi. Musārē a'tiro wereguti. ⁸ Nipe'tise musā weesere masīpe'ocā'a. Yu'u musārē peje yé cjasere wereatjere cūuwū. Tere weemasī'i. Ne ni'cū tere cā'mota'amasītimi. Musā tutuatirā ni'i. Tutuatimirā, yé bu'esere añurō yu'ti'i. Yé cjasere āpērārē ucūrā, "Cūrē masī'i", ni'i. ⁹ Āpērā a'tiro nisama: "Judío masā ni'", nisama. Tojo nimirā, judío masā waro nitima. Nisoori masā wātīa wiogu ya curuacjārā nima. A'tiro weeguti narē. Narē musā duporo ejaque'acā weeguti. Yu'u tojo weecā, yu'u musārē ma'isere masīrāsama. ¹⁰ Musārē mejēcā wa'acā wācūtutuaduti'quere queoro weewū. Tojo weegu nipe'tirā a'ti turicjārā pi'etiri cura musārē co'teguti. Nipe'tirā a'ti turicjārārē ¿de'ro ējōpeomitina? nigū, narē pi'eticā weeguti.

¹¹ "Maata a'tiguti tja. Musā queoro weesetisere ne du'uticā'ña. Musā queoro weetirā, Ō'acū musārē o'oboca be'to, cū "O'oguti" ni'quere bajuriobosa'a. Āpērārē o'obosami. Tojo weerā queoro weenu'cūcā'ña. ¹² Añurō wee yu'rūweti ējōpeodu'utirārē yu'u pacu pu'to cūgūti. Na cū ya wi'i cjasē botari weronojō cū pu'to ninu'cūrāsama. Yu'u pacu wāmerē napure ojaguti. Cū ya macā wāme quē'rārē ojaguti. Cū ya macā, ape ma'ma macā Jerusalé wāmeti'i. Ti macā u'muse cja macā ni'i. A'ti nucūcāpu dijatirosa'a. Yu'u quē'rā narē yu'u wāme, ma'ma ape wāme ojaguti. ¹³ Espiritu Santu Jesucristore ējōpeorārē ucūmi. O'meperi cuorā cū ucūsere tu'oya', ni ojaya", niwī.

Laodiceacjārārē oja'que ni'i

¹⁴ Jesucristo ninemowī tja:

"Laodiceacjārā, yu'ure ējōpeori curuacjārā wiogu su'ori nigū quē'rārē a'tiro ojaya: Yu'u diacjā ucūgū ni'i. Ō'acū ye quetire queoro werenu'cūgū ni'i. Ō'acū yu'u me'rā nipe'tisere weecu niwī. ¹⁵ Nipe'tise musā weesere masīpe'ocā'a. Yarā nimirāta, bu'iacā waro ējōpeo'o. Musā ējōpeorā waro nicā, añubopā. Yu'ure ējōpeotica, ña'a nibosa'a. Yu'ure bu'iacā ējōpeocāma, totā ña'ayu'rua'a. ¹⁶ Musā tojo weesere yabiyu'rua'a. ¹⁷ Musā a'tiro ucū'u: "Peje cuo'o. Nipe'tise añurō wa'a'a. Ne du'sawe'e", ni'i. Musā ne tu'omasīwe'e. Pajasecuorā waro weronojō caperi bajuno'tirā, su'ti marirā weronojō ni'i. ¹⁸ Tojo weegu musārē nigūti. Musā uru pecame'erū ājñā apo'que yu'u cuosere ñe'eña. Pi'etimirā yu'ure ējōpeorā, uru cuorā weronojō ni'i. Tere cuorā, musā peje cuorā nirāsa'a. Apeye quē'rārē su'ti butise yu'u cuosere sāñaña. Musā tere sāñacā, bopoyase pe'tia wa'arosa'a. Yu'rūono'cārā nirāsa'a. Tojo nicā caperi piose yu'u cuosere ñe'eña. Musā te piōca be'ro añurō i'arāsa'a tja. Yé cjasere añurō masīrāsa'a. ¹⁹ Yu'u ma'rā nipe'tirārē tu'tibocure'e. Na ña'arō weesere du'udutigu tojo wee'e. Tojo weerā yé cjasere uputu weesī'rīña. Musā ña'arō wee'quere bujaweti ducayuya.

²⁰ "Tu'oya. Yu'u sājāasī'rīgū, ni'cū sope pu'to pisunu'cūgū weronojō ni'i. No'o yu'ure tu'ogu, cū me'rā nidutigu pāosōrōgūnojōrē a'tiro weeguti. Cū me'rā su'ori e'cati, ninu'cūgūti. Cū quē'rā yu'u me'rā mejārōta weegusami.

²¹ "Añurō wee yu'rūweti ējōpeodu'utirārē yu'u me'rā wiogu dujiri cūmurōpu dupoguti. Yu'umaricā, añurō wee yu'rūweti'cu yu'u pacu me'rā wiogu dujiri cūmurōpu ni'i. Tojota yu'u quē'rā narē mejārōta weeguti. ²² Espiritu Santu Jesucristore ējōpeorārē ucūmi. O'meperi cuorā cū ucūsere tu'oya', ni ojaya", niwī.

4

U'musepu na Ō'acūrē ējōpeosere i'a'que ni'i

¹ Be'ro yu'u Juā u'musepu i'amorōwū. Topu ni'cā sope susucā i'awū. Sō'onícatero coroneta putipju puti'caro weronojō busu'cūta tja ucūwī. A'tiro niwī yu'ure:

—A'topu mujātia. Be'ro wa'atjere ma'urē i'ogūtigu wee'e, niwī.

² Cū tojo nica be'roacā maata Espiritu Santu tutuaro me'rā yu'ure u'musepure miawī. Topu wiogu dujiri cūmurōrē i'awū. Ti cūmurōpu dujigare i'awū. ³ Cū ūtāpe pūrō asipa'ari pe weronojō bajugu niwī. Jasper o cornalina ūtā sō'acja wa'teri pe weronojō asipa'awī. Ti cūmurō sumutore ni'cā da bu'eda nimajāmisutuawū. Pūrō ya'sari da esmeralda wāmetiri pe weronojō asipa'awū. ⁴ Wiogu dujiri cūmurō tiropū veinticuatro wiorā dujise cūmuri niwī. Te dujise cūmurōpūre ticūrāta tja wiorā bucurā dujiwā. Na su'ti butisere sāñawā. Nānucū na dupopapūre uru me'rā wee'que be'torire pesawā. ⁵ Ō'acū wiogu dujiri cūmurōpūre bupo ya'baro weronojō bajuwū. Tojo nicā bupo paaro weronojō pūrō busuwū. Ti cūmurō tiro siete sī'ose tuturi nu'cūwū. Te tuturinucūta tja Ō'acūrē wereco'terā bajutirā nima. Nāta Espiritu Santure tutuase cuogu nimi, nisī'rīrā weema. ⁶ Apeye quē'rā ti cūmurō tiro dia pajiri maa weronojō bajuro acostiro niwū.

Ti cūmurō sumutopu āpērā ba'paritirā catirā weronojō bajurā nu'cūwā. Nipe'tiro na diapoapu, na sē'emapure caperi cuobi'awā. ⁷ Nimu'tāgū yai pajigu sō'agū weronojō bajuwī. Cū be'rocjū wecu weronojō bajugu niwī. Cū be'rocjū masū weronojō diapoatigu niwī. Cū be'rocjū á pacu wuūwā'cāgū weronojō bajugu niwī. ⁸ Nipe'tirā nānucū seis wuūse cuowā. Na wuūse bu'i, na wuūse docapu caperi weronojō bajuse peje cuowā. Na umucore, űamirē a'tiro busunu'cūwā:

Ō'acū marī wiogu aűubutiagu, űa'ase moogū nimi.

Tutuayu'rugū nimi.

Cūta nimi ne waroputa ní'cu.

A'tiro nicā quē'rārē ninu'cūcā'mi.

Be'ropu quē'rārē apaturi a'tigusami, niwā.

⁹ Wiogu dujiri cūmurōpu dujigu, catinu'cūgūrē na ba'paritirā aűurō ucū, e'catise o'owā. ¹⁰ Na tojo weesetirinacū sō'onícārā veinticuatro wiorā bucurā cū dūporo ejaque'amujāwā. Cū catinu'cūgūrē űubuepeowā. Cū du'pocārī tīropu na ye uru me'rā wee'que be'torire cūwā. Tojo nicā na veinticuatro wiorā bucurā a'tiro niwā:

¹¹ Ō'acū űsā wiogu, mu'ū aűubutiagu ni'i.

Mu'urē aűurō ucūrūa'a.

Mu'ū nipe'tirā yu'ruoro aűuyu'rugū, tutuayu'ruūa'cāgū ni'i.

Mu'ū nipe'tisere wee'cu ni'i.

Mu'ū űaro me'rā nipe'tise ni'i.

Te mu'ū űaro me'rāta nipe'tise weeno'caro niwā, niwā.

5

Oveja wī'magū papera tūrūrē pāamasīse ni'i

¹ Ō'acū ű'muse wiogu dujiri cūmurōpu dujiwī. Cū ni'cā papera tūrūrē diacjūcamocāpu cuowī. Ti tūrū pūaperi ojāca tūrū niwā. Sietetiri pi'rabi'aca tūrū niwā. ² Wiogu dujiri cūmurō pu'to ni'cū Ō'acūrē wereco'tegu tutuagure ű'awā. Cū tutuaro me'rā a'tiro sērītiña'wī:

—¿Noanojō a'ti tūrūrē pāomasīacjū aűugū niti?

³ Ne ni'cū ű'musepu nigū, a'ti nucūcāpu nigū, tojo nicā a'ti turi docapu nigū ti tūrūrē pāamasītiwī. Tojo nicā ne cārō ti tūrūrē pāa bu'eacjure ű'ano'ña marīwā. ⁴ Yu'ū Juā ne ni'cū ti tūrūrē pāamasīticā, te oja'quere bu'emasīticā ű'agū, pūrō utiwa. ⁵ Yu'ū utiri cura ni'cū wiogu bucu yu'ure niwī:

—Tocārōta utiya. Dūporocjū wiogu Davi pārāmi nituriagu aűurō wee yu'ruwetitojāwī. Cū Judā ya curuacjū yai sō'agū tutuamu weronojō wiogu nimi. Cū a'ti tūrūrē pāamasīmi. Te pi'rabi'a'que quē'rārē pāamasīmi.

⁶ Cū tojo nīca be'ro yu'ū Cristo masāmujāa'cure ű'awā. Cū oveja wī'magū wējēno'cu weronojō bajuwī. Cū wiogu dujiri cūmurō pu'to catigu nu'cūwī. Sō'onícārā ba'paritirā catirā weronojō bajurā, tojo nicā wiorā bucurā wa'teropu nu'cūwī. Cū siete capesa'ri cuogu niwī. Ticuseta tja caperi quē'rārē cuowī. Cū capesa'ri tutuase cuogu nimi, nisī'rīrō wee'e. Cū caperi pe'e a'tiro nisī'rīrō wee'e. Cū Espīritu Santure cuomi. Tojo weegu nipe'tisere, nipe'tīropu nisere masīpe'ocā'mi, nirō wee'e. ⁷ Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu wiogu dujiri cūmurō pu'topu wa'awī. Topu wiogu diacjūcamocāpu cuóca tūrūrē miwī. ⁸ Cū tojo weecā ű'arā, na ba'paritirā catirā weronojō bajurā, tojo nicā veinticuatro wiorā bucurā cū du'pocāpu ejaque'awā. Nānucū buapūtēse pacare cuowā. Nānucū uru me'rā wee'que pari baparipe cuowā. Te pari ű'mūtise űjūamorōsere poosetise pari niwā. Te ű'mūtise Ō'acūrē ējōpeorā na sērīse ni'i, nisī'rīrō wee'e. ⁹ Na Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugure apeye ma'ma basasere basapeowā. A'tiro niwā:

Mu'ū aűugū ni'i.

Mu'ū a'ti tūrūrē miimasī'i.

A'te pi'rabi'a'quere pāamasī'i.

A'tiro ni'i.

Mu'ū wējēno'cu niwā.

Mu'ū wērīse me'rā, mu'ū dí me'rā nipe'tirā masā Ō'acū yarā niato nigū wapayecu niwā.

Nipe'tise cururicjārārē, mejēcā ucūrārē, nipe'tīropu nirārē Ō'acū yarā wa'acā weecu niwā.

Tojo weegu mu'ū a'ti tūrūrē miimasī'i.

¹⁰ Ō'acū yarārē wiorā sājācā weecu niwā.

Tojo nicā Ō'acū yere da'rari masā sōrōcu niwā.

Nipe'tirocjārārē dutirāsama, ni basawā.

¹¹ Be'ro yu'u u'musepu nirā Ō'acūrē wereco'terā pājārārē ī'awū. Na ucūsere tu'owu. Na pājārā a'tiro weewā. Wiogu dujiri cūmurō sumuto, tojo nicā ba'paritirā catirā weronojō bajurā, āpērā wiorā bucurā sumuto nu'cūmajāmisutuawā. Pājārā waro niyu'ruoqujocā'wā. ¹² Tutuaro me'rā a'tiro niwā:

Oveja wī'magū na wējēno'cu añugū waro nimi.

Tojo weegu nipe'tirārē dutimasīmi.

Nipe'tisere cuomasīmi.

Nipe'tisere masīpe'omi.

Tutuagu nimi.

Nipe'tirā “Añuyū'ruami” nino'gū nimi.

Cū Ō'acū asistesere cuogu nimi.

Nipe'tirā cūrē ñubuepeoma, ni basawā.

¹³ Be'ro āpērā ucūse quē'rārē tu'owu. Na a'ticurā niwā: Nipe'tirā Ō'acū wee'cārā u'musepu nirā, a'ti di'tapu nirā, di'ta po'peapu nirā niwā. Tojo nicā dia pajiri maapu nirā niwā. Na a'tiro basapeowā:

Wiogu dujiri cūmurōpu dujigire nipe'tirā ñubuepeoato.

Nipe'tirā cūrē “Añuyū'ruami”, niato.

“Asistese, tutuase cuogu nimi”, niato.

Tojo nicā Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu quē'rārē tojota ñubuepeonu'cūcā'to, niwā.

¹⁴ Na tojo nicā tu'orā, sō'onícārā ba'paritirā catirā weronojō bajurā “Tojota wa'ato”, niwā. Āpērā veinticuatro wiorā bucurā ejaque'a, cūrē catinu'cūgūrē ñubuepeowā.

6

Oveja wī'magū papera tūrūrē pāawā'cā'que ni'i

¹ Be'ro Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu ti tūrū pi'rabi'a'quere pāacā ī'awū. Cū pi'rabi'amū'tā'caro pāaca be'ro ni'cū sō'onícārā ba'paritirā catise cuorā nimu'tāgū yai pajigu sō'agū weronojō bajugu ucūsere tu'owu. Cū ucūse bupo paase weronojō busuwu. A'tiro niwī:

—A'tia.

² Cū tojo nica be'ro ni'cū cabayu butigire ī'awū. Cū bu'ipu pesagu ni'cā buacatjērē cuowī. Āpērā cūrē ni'cā be'to dupoapu pesari be'tore peowā. Cū a'mewējē wapata'a'cu apaturi a'mewējē wapata'aguti weewī tja.

³ Be'ro Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu apero pi'rabi'a'carore pāawī tja. Cū pāacā, apī catise cuogu wecu weronojō bajugu nimu'tāgū be'rocjū ucūwī tja:

—A'tia, niwī.

⁴ Be'ro apī cabayu sō'agū wijawī. Cū bu'i pesagure a'ti turipu nirārē a'mewējēdutigu o'ówī.

—A'mequēse marīrō niticā'to, niwī. Masārē a'mewējēcā weewī. Cūrē pajiri pijjore o'owī.

⁵ Be'ro tja Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu apero pi'rabi'a'carore pāawī. Cū tojo weecā, apī catise cuogu masū weronojō diapoatigu ucūwī:

—A'tia, niwī.

Be'ro apī cabayu ñigūrē ī'awū. Cū bu'ipu pesagu ni'cārō nucūse queore cuowī.

⁶ Be'ro cuorā weronojō bajurā wa'teropure ni'cū ucicā tu'owu. A'tiro niwī:

—Ba'ase a'tiro wapatirosa'a. Ni'cā kilo trigo peri ni'cā numu da'rawapata'ase weronojō wapatirosa'a. I'tia kilo cebada peri ni'cā numu da'rawapata'ase weronojō wapatirosa'a. U'se piritari ba'ase, tojo nicā u'seducaco vino pe'ticā weeticā'to, niwī.

⁷ Be'ro Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu apero pi'rabi'a'carore pāawī. Cū pāacā, apī catise cuogu á pacu wuwā'cāgū weronojō bajugu ucūcā tu'owu:

—A'tia, niwī.

⁸ Be'ro apī cabayure ī'awū. Cū butiwijigu niwī. Cū bu'i pesagu Wērise wāmetiwī. Cū be'ro apī wēri'cārā na nirōcūpu sirutuwā'cātiwī. Oveja wī'magū a'ti turicjārārē cā'rōacā deco me'rā dujaro wējēdutigu o'ówī. A'mewējēse me'rā, ujaboase me'rā, dutitise me'rā boadutigu o'ówī. Tojo nicā wa'icūrā, yaiwa me'rā masārē wējēdutigu o'ówī.

⁹ Be'ro Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu apero pi'rabi'a'carore pāawī tja. Cū pāacā, na Ō'acūrē wa'icūrā ūjūamorō ñubuepeowuarore ī'awū. To docapu Ō'acūrē

ējōpeorā wējēno'cārā ejeripō'rārī niwā. Na cūrē ējōpeose bu'iri, tojo nicā Jesucristo ye quefire werese bu'iri wējēno'cārā niwā. ¹⁰ Na tutuaro me'rā ucūwā. A'tiro niwā:

—Wiogu, añubutiagu, m'u' ña'ase moogū ni'i. M'u' "Weeguti" n'iquere queoro wee'e. ¿De'ro nicā m'u' nucūcācārā ūsārē wējē'cārārē bu'iri da'rea'megūsari?

¹¹ Be'ro narē su'ti butisere o'owī. A'tiro niwī:

—Soonña yujupū. Āpērā masā acawererā Jesucristo yere wererā masā weronojō wējēno'rāsama. Masā soorāsa'a. Téé "Ticurarē wējērāsama" n'ique wa'acāpu soorāsa'a, niwī.

¹² Be'ro Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu apero pi'rabi'a'carore pāawī tja. Cū pāacā, di'ta pūrō narāsāwū. Mujipū umacocjū na'it'a wa'awī. Wērī'cārārē bujawetirā su'ti ñise sñarō weronojō wa'awī. Mujipū ñamicjū dī weronojō pūrō sō'awī. ¹³ Nōcōa quē'rā u'muarōpu n'icārā nucūcāpu burūdiawā. Na yucūuca wī'mase weronojō wa'awā. Yucūducamaricā wī'rō pūrō wa'acā, burūdija'a. Tojo weronojō wa'awā. ¹⁴ U'muse marī paperare tūrērō weronojō bajudutia wa'awū. Nipe'tise ūrūpagu, opaŋopa apesepu wa'awu. ¹⁵ A'ti umacocjārā wiorā ūtā tutiripu du'tiwā. Tojo nicā ūrūpagu cjase ūtāpaga pacase docapu du'tiwā. Āpērā quē'rā peje cōorā, surara wiorā, tutuarā, da'raco'terā, da'raco'tetirā du'tiwā. ¹⁶ Na ūrūgūrē, ūtāpagare niwā:

—Ūsā bu'i burapejaya. Wiogu dujiri cūmurōpu dujigu ūsārē bu'iri da'regu weemi. Ūsārē cā'mota'aya. Oveja wī'magū quē'rā ūsārē ūputu bu'iri da'regu weemi. Cā'mota'aya. ¹⁷ Masārē bu'iri da'reatji numu nitoja'a. ¿Noa pōtēobosari tere? ni caricūwā.

7

Israe ye cururicjārārē Ō'acū wāmerē ñaacūu'que ni'i

¹ Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu te pi'rabi'a'quere pāacā i'āca be'ro apye i'awū. Ba'paritirā Ō'acūrē wereco'terā a'ti nucūcāpure ba'paritise sumutoripu nu'cūcā i'awū. Nānacū wī'rō na tiro ejasere cā'mota'awā. Tojo weero wī'rō di'tapure, dia pajiri maapure, yucupagu bu'ipure wēeotiwa. ² Apī Ō'acūrē wereco'tegu quē'rārē i'awū. Cū mujipū mujātiro pe'e a'tiwī. Cū Ō'acū catinu'cūgū wāme ñaacūurōrē cōowi. Ā'rā ba'paritirā di'tare, dia pajiri maarē dojorēdutino'cārā niwā. Cū narē caricūwī:

³ —Di'ta, maarē, yucupagure dojoreticā'ña yujupū. Marī wiogure da'raco'terārē na diapoapu cū wāmerē ñaacūuca be'ropu dojorēña, niwī.

⁴ Ciento cuarenta y cuatro mil masā Israe pārāmerā nituriase cururicjārā na diapoapu ñaacūuno'wā. ⁵ Judā ya curuacjārā doce mil ojañaacūuno'wā. Rubén ya curuacjārā doce mil ñaacūuno'wā. Gad ya curuacjārā quē'rā doce mil ñaacūuno'wā. ⁶ Āpērā Aser ya curuacjārā doce mil ñaacūuno'wā. Neftalī ya curuacjārā doce mil ñaacūuno'wā. Manasés ya curuacjārā doce mil ñaacūuno'wā. ⁷ Tojo nicā Simeó ya curuacjārā doce mil ñaacūuno'wā. Levī ya curuacjārā doce mil ñaacūuno'wā. Isacar ya curuacjārā doce mil ñaacūuno'wā. ⁸ Zabalō ya curuacjārā quē'rā doce mil ñaacūuno'wā. José ya curuacjārā doce mil ñaacūuno'wā. Benjamī ya curuacjārā quē'rā ticurāta doce mil ñaacūuno'wā. Nipe'tirā na ye diapoaripure ñaacūuno'cārā dia'cū niwā.

Su'ti butise sñarā pājārā Ō'acū pōtēorō nu'cūse queti ni'i

⁹ Israe ye cururicjārārē ñaacūuno'ca be'ro a'tiro i'awū. Pājārā masā nipe'tise cururicjārā, mejēcā ucūrā, nipe'tirocjārāpure i'awū. Na wiogu dujiri cūmurō pōtēorō, tojo nicā Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu pōtēorō nu'cūwā. Pājārā waro niwā. Ne ba'paqueota basiotiwā. Na su'ti butisere sña, pūrī opa querire cōowā. ¹⁰ Na caricūwā:

Ō'acū marī wiogu marīrē yu'ruogu nimi.

Cū wiogu dujiri cūmurōpu dujimi.

Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu quē'rā marīrē yu'ruogu nimi, ni caricūwā.

¹¹ Nipe'tirā Ō'acūrē wereco'terā wiogu dujiri cūmurō sumutorpu nu'cūmajāmisatuawā. Tojo nicā sō'onícārā wiorā bucurārē, āpērā catise cōorā weronojō bajarārē majāmisatuawā. Na Ō'acūrē wereco'terā wiogu dujiri cūmurō tiro ejaque'a, Ō'acūrē ñubueporā na diapoarire paamu'rīque'awā. ¹² A'tiro niwā:

A'tiro wa'ato marī wiogure.

Nipe'tirā ñubuepeoato.

"Asistegu, masīpe'ogu nimi", niato.

Cūrē ējōpeoato.

Nipe'tirā “Añuyū'ruami”, niato.

Nipe'tirārē dutimi.

“Tutuayū'rugū nimi”, niato.

A'te tojota ninu'cūato.

Tojota niato, ni ējōpeowā.

¹³ Ni'cū wiogu bucu yū'ure sērītiña'wī:

—Ā'rā su'ti butise sāñarā ħno'ocjārā niti? ħNo'opū a'tiapari? niwī. ¹⁴ Yū'u cārē yū'tiwū:

—Wioḡū, mu'u masīsa'a.

Cū pe'e yū'ure niwī:

—Ā'rā nucūcācjārā pūrō pi'eticaterore na quē'rā pi'eti'cārā nima. Na Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu wērīse me'rā na ejeripō'rārīpū ña'ase moorā tojacārā niwā. ¹⁵ Tojo weerā na Ō'acū dujiri cūmurō tiro ninu'cūcā'ma. Cū ya wī'ipure umucorinacū, ñamirīnacū cū ũaro weema. Wioḡū dujiri cūmurōpū dujigu na me'rā nimi. Narē co'temi. ¹⁶ Na ũjaboa, acowħonemosome. Narē mujīpū ĩmucocjū ũjħanemosome. Asise ñaisere tu'oña'nemosome. ¹⁷ Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu wioḡū dujiri cūmurō pu'topū nigū ovejare co'tegu weronojō narē co'tegusami. Aco wijari pepū miagūsami. Tere sī'rīrā, catinu'cūrāsama. Ō'acū nipe'tirā na ya'coco wijarārē tuucoegusami.

8

Papera tūrūrē na pi'rabi'atuo'que queti, tojo nicā uru me'rā weecaga ũjħamorōpeocja queti ni'i

¹ Be'ro Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu na pi'rabi'atuo'carore pāawī. Cū pāacā, nipe'tiro ũ'musepū di'tamarīa wa'awū. Ni'cā hora deco tojo wa'awū.

² Be'ro siete Ō'acūrē wereco'terā cū pu'to nu'cūrārē ĩ'awū. Narē nānucū putise coronetare o'owī. ³ Be'ro apī Ō'acūrē wereco'tegu a'tiwī. Cū ũ'mutise ũjħamorōcja uru me'rā weecagare cuowī. Cū Ō'acūrē wa'icurā ũjħamorō ĩubuepeowħaro pu'topū ejanu'cāwī. Peje ũ'mutise cārē ũjħamorōpeoatjere o'owā. Nipe'tirā Ō'acū yarā cārē sērī'que me'rā morēsu'ũ ũjħamorōpeoatjere o'owā. Cū uru me'rā wee'caro ũ'mutise ũjħamorōwħaropū wioḡū dujiri cūmurō pōtħeorōpū tere ũjħamorōwī. ⁴ Cū ũjħamorōse ũ'mutise o'me Ō'acū tiropū mujāawū. Ō'acū yarā cārē sērī'que me'rā morēsu'ũmujāawū. ⁵ Be'ro Ō'acūrē wereco'tegu ũ'mutise ũjħamorōwħaropū cjase pecame'e ũjħamoa'quere ũ'mutise ũjħamorōcjaru ħrēsāawī. Be'ro tiga cjasere a'ti nucūcāpūre po'odijowī. Cū tojo wéeca be'ro bapo paacā, ũpatu bususere tu'owu. Bapo ya'bacā ĩ'awū. Tojo nicā di'ta narāsāwū.

Ō'acūrē wereco'terā coroneta putiatje ni'i

⁶ Be'ro siete Ō'acūrē wereco'terā na coroneta putisere apoyuwā.

⁷ Nimū'tāḡū putiwī. Cū putica be'ro yusuase peri a'ti nucūcāpūre burudijawū. Tojo nicā pecame'e dí me'rā morē'que burudijawū. Tojo wa'acā, di'ta cārō decobocure ũjħwū. Yucusapawū quē'rā mejārōta decobocureputa ũjħwū. Nipe'tise tá ũjħpe'tia wa'awū.

⁸ Cū be'rocjū putiwī. Cū putica be'ro ni'cāḡū ũrūḡū ũjħcju dia pajiri maajopū doqueño'owū. Ti maa decobocure dí maa wa'awū. ⁹ Dia pajiri maacjārā decobocure wērīwā. Yucusapawū quē'rā ti maapu nise decobocure mirī ũjħacō'ano'wū.

¹⁰ Be'ro, pħarā be'rocjū putiwī. Cū putica be'ro ĩnocāwū pajigu ũ'mħarōcju burudijawī. Burudijagu, sī'orī tuturojo weronojō ũjħdijawī. Cū diapure, o'majā maari'acāpūre decobocure doquebi'peque'awī. ¹¹ ĩnocāwū “Sū'egū” wāmetiwī. Aco a'ti nucūcā cjase cū doqueque'a'caro ejatuaro aco sū'ese wa'awū. Te acore sī'rīrā, pājārā masā wērīwā.

¹² ĩ'tiarā be'rocjū putiwī tja. Cū puticā, mujīpū ĩmucocjū decobocure dojowī. ĩmucore decobocure bo'reyutiwī. ĩnamicjū tojota wa'awī. ĩnocā quē'rā pājārā decobocure dojowā. Na decobocure ĩnamipure ne bo'reyutiwā.

¹³ Be'ro ĩ'awū tja. Ni'cū á pacu a'ti ũmucō decopū wħucā ĩ'awū. Tutuaro me'rā a'tiro niwī:

—Āpērā ĩ'tiarā Ō'acūrē wereco'terā puticā, ña'abutiaro wa'arosa'a a'ti nucūcācjārārē, niwī.

9

¹ Ba'paritirā be'rocjā putiwī. Cā puticā, ni'cū ñocōawū nucūcāpu burudija'cure ī'awū. Cūrē ni'cā sawi o'owā. Cope nibajudutidijari pe cja sawi niwū. ² Be'ro cū ti pere pāowī. Pāoca be'ro o'me pajiro wijawū. Ti pe cjase o'me mujīpūrē tuubi'acā'wū. Na'itī'a wa'awū. ³ Te o'me me'rā pājārā mū'murīwi'ia wūwijaawā. Nipe'tiropu wūse'sa wa'awā. Na mū'murīwi'ia a'ti nucūcācārā cutipa weronojō toawā. Na sipapure cutipa weronojō toacja cūowā. ⁴ Narē tāre, otesere, yucapagure dojorēdutigu mejēta weewī. Masā na diapoapu Ō'acū wāme ñaacūuno'ña marīrā dia'cūrē toadutiwī. ⁵ Narē toawējēdutiwī. Ni'cāmocuse mujīpūrī narē pūrīcā weedutiwī. Na toase cutipa weronojō pūrīwā. ⁶ Tojo wa'ari curare masā uputu wērīsī'rīmiwā. Na wērīsī'rīmicā, basiotiwū.

⁷ Mū'murīwi'ia cabayua a'mewējēse dūporo apoyu'cārā weronojō bajuwā. Na dūpopapu uru me'rā wee'que be'tori weronojō bajusere pesawā. Na diapoa masū diapoa weronojō bajuwū. ⁸ Na poarire numia weronojō poanū'motiwā. Na upicari weronojō bajuwū. ⁹ Na upure cā'mota'arā, cōmesu'ti weronojō bajusere cūowā. Na wūcā, uputu busuwū. Masā a'mewējērā wa'arātīrā, cabayua wejesepawū wa'aro weronojō busuwū. ¹⁰ Na sipapu toase cūose me'rā ni'cāmocuse mujīpūrī masārē toawā. ¹¹ Mū'murīwi'ia wiogu nibajudutidijari pejo wiogu nimi. Cūta ti pere sawipāawī. Cū wāme hebreo ye me'rā Abadón wāmetimi. Griego ye me'rā Apolión wāmetiwī. Dojorērī masū nimi, nisī'rīrō wee'e.

¹² Nimū'tāse ña'ase pe'ti'i. Pūaro dū'sa'a.

¹³ Ni'cāmocurā be'rocjū putiwī. Cū puticā, ni'cū ucūcā tū'owū. Ō'acū nirōpu Ō'acūrē u'mūtise ūjūamorō ñubuepeowūaro uru me'rā wee'caro niwū. To bu'ipa ba'paritise capesa'ri niwū. Te wa'terupe Ō'acū ucūcā tū'owū. ¹⁴ Cū coroneta putigure a'tiro niwī: —Ba'paritirā Ō'acūrē wereco'terā dū'tenū'cō'cārārē pāaña. Na pajiri maajo Éufrates wāmetiri maa pu'to nima, niwī.

¹⁵ Cū tojo nica be'ro ā'rā pāano'wā. Na ba'paritirā Ō'acūrē wereco'terā nipe'tirā a'ti turicjārārē decobocurepu wējērā wa'awā. Narēta Ō'acū a'tiro weecu niwī. “Ti hora, ti nūmu, ti mujīpū, ti cū'ma nicā, musā bu'iri da'rērāsa'a”, ni besecūcū niwī. Queoro cū ni'caronojō wa'awū. ¹⁶ Na me'rā pājārā surara cabayua me'rā niwā. Narē pājārā waro doscientos millones nima nisere tū'owū.

¹⁷ Cabayua, tojo nicā na bu'i pesarā a'tiro bajuwā. Na bu'i pesarā na cutirote cā'mota'asere sō'arō, ya'saro, ewūro cūowā. Cabayua na dūpopare yaijo weronojō dūpopatiwā. Na ūseropu pecame'e ūjūwijawū. O'me wijawū. Tojo nicā azufre wāmetise ope weronojō sipise ūjūwijawū. ¹⁸ Te i'tiario pecame'e, o'me, azufre me'rā masārē decobocure wējēwā. ¹⁹ Cabayua na ūseri me'rā, na ye pīcōrī me'rā masārē wējēwā. Na ye pīcōrī yapari aña dūpoa weronojō bajuwū. Te me'rā masārē dutida'rewā.

²⁰ Āpērā masā pecame'e, o'me, azufre me'rā wērītīrā pe'e na ña'arō weesere ne du'utiwā. Na wātīarē ējōpeosere du'utiwā. Na ējōpeose yee'que uru me'rā wee'que, plata me'rā wee'que, bronce me'rā wee'que, ūtāperi me'rā wee'que, yucapagu me'rā wee'quere ñubuepeodu'utiwā. Te queose na ējōpeose yee'que peje ne ī'ati, ne tū'oti, ne sijawe'e. Tojo nimicā, ne ñubuepeodu'utiwā. ²¹ Tojo nicā masārē wējēcō'asere, na āpērārē dojorēsere du'utiwā. Apeyere, na no'o ūaro a'metārābajaque'atīsere, āpērā yere yajāsere ne du'utiwā.

10

Ō'acūrē wereco'tegu papera turīacā me'rā nu'cūse nī'i

¹ Be'ro apī Ō'acūrē wereco'tegu tutuagu u'mūsepu ni'cure dijaticā ī'awū. Cū o'mecurua decopu dijatiwī. Cū dūpoa bu'i bu'eda niwū. Cū ya diapoa mujīpū u'mūcocjū weronojō asistewū. Cū ñecārī ūjūsebotari weronojō bajuwū. ² Cū omocāpu papera pāāca turīacārē cūowī. Cū diacjūca dū'pocārē pajiri maajopu u'tacūunu'cūwī. Cūpe pe'ere di'tapu u'tacūunu'cūwī. ³ Cū topu nu'cūgū yaijo weronojō pūrō caricūwī. Cū caricūcā, siete bapoa ucūwā. ⁴ Na ucūca be'ro na ucūsere ojanū'cāmiwā. Tojo weeri cura ni'cū u'mūsepu nigū ya'ure niwī:

—Na bapoa ucūsere āpērārē wereticā'ña. Ojaticā'ña tere, niwī.

⁵ Be'ro yu'u dia pajiri maapu, di'tapu nu'cūcā ī'a'cu cū ya diacjūcamocārē sīomorōwī.

⁶ Cū a'tiro niwī:

—Ō'acū catinu'cūgū nimi. U'mūse, di'ta, pacase maarī nipe'tirā tepu nirārē wee'cu nimi. Ō'acū wāme me'rā nigūti. Marī yucue'que pe'tia wa'a'a. Yucuenemosome.

⁷ Ō'acārē wereco'tegu nituogu putinu'cārī curare a'tiro wa'arosa'a. Ō'acū “Tojo weeguti” nique masīno'ña marī'que wa'abaque'orosa'a. Cū, cū ye queti weremu'tārī masārē “A'tiro weeguti” nique queoro wa'arosa'a, niwī.

⁸ Cū tojo nicā be'ro u'musecjū yu'ure “Ojaticā'ña” ni'cu a'tiro niwī:

—Sī'i, maajopu, di'tapu u'tacūunu'cūgū tiropu wa'aya. Cū ya turi pāaca turiacārē miīña, niwī.

⁹ Cū tojo nicā tu'ogu, yu'u cū tiropu wa'awu.

—Mu'u ya turire o'oya, niwū. Yu'u sērīcā tu'ogu, a'tiro niwī:

—Miīña. Ti pūrīrē ba'aya. Mu'u ba'acā, mumia mumi weronojō i'pitirosa'a. Mu'u paagapu pe'ere sū'ese dojorosa'a, niwī.

¹⁰ Cū tojo nicā tu'ogu, yu'u ti turiacārē miiwū. Mii, ba'awu. Yu'u ba'acā, mumi weronojō i'pitiwū. Paagapu pe'ere sū'e nicāti. ¹¹ Be'ro Ō'acārē wereco'terā yu'ure niwā:

—Ō'acū cū ucūsere wereapogu wa'aya tja. Cū peje macārīcjārārē, peje di'tacjārārē, mejēcārī ucūrārē na ye cjasere weremi. Tere weregū wa'aya. Tojo nicā wiorā quē'rārē “Ō'acū tojo niami”, ni wereya, niwā.

11

Puarā Ō'acū ye cjasere wereri masā wee'que ni'i

¹ Be'ro yu'ure a'tiro weewā. Ārūgū wi'i wéerā queocju weronojō bajucjere o'owā. Ō'acū yu'ure a'tiro niwī:

—Ō'acū wi'ire queogu wa'aya. Na u'mutise ūjūamorō űubuepeowuaro quē'rārē queoya. Topū űubuerā quē'rārē ba'paqueoya. ² Ō'acū wi'i sumutoma queoticā'ña. Te aperocjārārē o'o'que di'ta ni'i. Na cuarenta y dos mujipūrī Ō'acū ya macā Jerusalē di'tare dojorēnu'cūrāsama, niwī.

³ Be'ro Ō'acū ninemowī tja:

—Puarā yārā, yé cjasere wererārē o'óguti. Na peje umucori, mil doscientos sesenta numurī yé cjasere ucūrāsama. Na bujawetisere i'orā na weewaronojōpuma su'ti wāquisenojōrē sāña, ucūrāsama, niwī.

⁴ Ā'rā puarā yucūgu olivo wāmetisepagu weronojō nima. Te puagu olivopagu Ō'acūrē da'raco'terā nima, nirō wee'e. Nāta tja puaga sī'osepa weronojō nima. A'ti nucūcācjū wioгу Ō'acū i'orōpu sī'onu'cūma. ⁵ Āpērā narē mejēcā weesī'ricā, na useropu pecame'e ūjūwijasama. Narē i'atu'tirārē ūjūacō'ape'ocā'sama. Tojo weerā nipe'tirā narē mejēcā weesī'rīrānojō wērīsama. ⁶ Na Ō'acū ye cjasere wereri curare acoro pejaticā weemasīsama. Tojo nicā acore dī weronojō dojocā weemasīsama. Apeyere, masārē no'o nisenojō ña'arō wa'acā weemasīsama. No'o na weesī'rīrō weemasīsama. ⁷ Na, narē wereduti'quere weretu'ajaca be'ro i'abajudutidijari pecjū ña'agū narē a'mewējēgūsami. Narē wapata'a, wējēcō'agūsami. ⁸ Na puarā ye upure masā na sijaropu pajiri macājopu cūrāsama. Ti macājo Jesucristore na wējēca macā ni'i. Ti macācjārā ña'arā nitjārā, Sodomacjārā, Egiptocjārā weronojō nima. ⁹ I'tia numu ape numu deco nipe'tise macārīcjārā, nipe'tise cururicjārā na ye upure i'arāsama. Tojo nicā nipe'tirā mejēcārī dia'cū ucūrā, nipe'tise di'tacjārā na ye upure i'arāsama. Tere yaadutisome. ¹⁰ Na Ō'acū yere wererā pi'ecuoro masārē tu'oña'cā weecārā niwā. Tojo weerā a'ti nucūcāpu nirā na wērī'quere i'arā, e'catirāsama. Na uputu e'catirā, a'merī apeyenojō o'orāsama. ¹¹ I'tia numu ape numu deco be'ro Ō'acū narē masōwī tja. Na wā'cānu'cācā i'arā, masā uputu ucuawā. ¹² Ni'cū u'musepu nigū narē tutuaro me'rā a'tiro niwī:

—Mujātia.

Cū tojo nicā tu'orā, na o'mecurua me'rā mujāawā. Na mujāacā, narē i'atu'ti'cārā i'awā. ¹³ Na mujāarī cura di'ta pūrō narāsāwū. Ti macāpure peje wi'seri burudijawu. Pājārā siete miltiri masā wērīwā. Āpērā du'sa'cārā uputu uirā, “Ō'acū u'musepu nigū tutuayū'runu'cāmi”, niwā.

¹⁴ Puati ña'arō wa'atoja'a. Maata apero wa'abaque'orosa'a tja.

Ō'acūrē wereco'tegu cū putitao'que ni'i

¹⁵ Ō'acūrē wereco'tegu nituogu putiwī. U'musepu nirā tutuaro me'rā na ucūcā tu'owu. A'tiro niwā:

Ni'cārōacārē Ō'acū marī wioгу nipe'tirā a'ti nucūcācjārā wioгу sājāmi.

Cū bese'cu Cristo tojota sājāmi.

Cū dutinu'cūgūsami, niwā.

16 Tojo wa'asere i'arā, sō'onícārā veinticuatro wiorā bucurā a'tiro weewā. Na wiorā dujise cūmurī Ō'acū pōtēorōpu dujirā cū tiro ejaque'awā. Cūrē űubuepeorā, na dūpopare paamu'rique'awā. 17 A'tiro niwā:

Ō'acū, űsā wiogu tutuayū'runu'cāgū, mu'urē e'catise o'o'o.

Mu'u ne warocjū, be'rocjū, a'tiro nicā quē'rārē ninu'cūgū ni'i.

Mu'u tutuase me'rā ni'cārōacā wiogu sājānu'cā'a.

Nipe'tirārē dutinu'cā'a.

Tojo weerā mu'urē e'catise o'o'o.

18 Nipe'tirā a'ti nucūcācjārā mu'urē uatirā uamiwā.

Mu'u narē bu'iri da'reri numu eja'a.

Tojo nicā wērī'cārā quē'rārē bu'iri da'reritero ni'i.

Ni'cārōacārē nipe'tirā mu'u yarārē wapayegusa'a.

Mu'u ye cjasere wereturiari masārē wapayegusa'a.

Wiopeesase me'rā mu'urē ējōpeorā wiorārē, mejō nirārē wapayegusa'a.

A'ti nucūcācjārārē dojorērā quē'rārē cō'arī numu ni'i, niwā.

19 Na tojo nica be'ro Ō'acū wi'i u'musepu nirī wi'i sope pārīwū. Ti wi'i po'peapare ni'cā acaro niwū. Ti acaro Ō'acū "A'tiro weeguti masā me'rā" ni, cū ojāca pjirē cuori acaro niwū. Tojo wa'āca be'ro bupo ya'bacā i'awū. Bupo paasere, tojo nicā mejēcā bususere tu'owu. Di'ta pūrō narāsāwū. Yusuase aco peri bu'a'que peri paca buruwu.

12

Numio ye queti, tojo nicā pīrō weronojō bajugu ye queti ni'i

1 Be'ro u'muarōpu mejēcā bajuse paca bajuacā i'awū. Ni'cō numiorē i'awū. Co mujipū umucocjūpu omabi'a'caro weronojō asistewō. Mujipū űamicjū bu'ipu nu'cūwō. Co dūpopare ni'cā be'to pesawō. Ti be'to doce űocōa cuowu. 2 Co ni'jipaco niwō. Co wuatji dūpopacā pūrīno'gō upūtu caricūwō. 3 Be'ro u'muarōpu mejēcā bajuse i'awū tja. Ni'cū pīrō weronojō bajugu sō'agūjore i'awū. Cū siete dūpopa cuowī. Diez capesa'ritigu niwī. Dūpopanucū pesase be'tori pesawī. 4 Cū pīcōrō me'rā decobocure u'musepu nirā űocōarē paastedijowī. Cū numio pō'rāticā, maata ba'aguti nīgū, co tiro nu'cūwī. 5 Co ni'cū wī'magū wuawō. Cūta nipe'tirocjārā wiogu niacju niwī. Tutuaro me'rā masārē narē dutiacju niwī. Cū bajuāca be'ro maata Ō'acū tiro cū wiogu dujiri cūmurōpu miano'wī. 6 Numio pe'e masā marīrōpu Ō'acū apo'carōpu du'tiwō. Topu core peje mil doscientos sesenta numurī ba'ase ecawā.

7 Be'ro u'muarōpu a'mewējēse wa'awu. Ō'acūrē weroco'tegu Migue wāmetigu āpērā cū yarā Ō'acūrē weroco'terā me'rā pīrōjo me'rā a'mewējēwī. Pīrō quē'rā cū yarā me'rā a'mewējēwī. 8 Pīrō wapata'amasītiwī. Na u'musepure no'o nirō bocatiwā. 9 Ō'acū pīrōrē cō'acā'wī. Cūta ne warocjū pīrō nino'gū nimi. Cū wātī nimi. Nipe'tirārē a'ti nucūcācjārārē mejēcā ējōpeocā weegū nimi. Ō'acū cūrē, cū yarā me'rā nucūcāpu cō'adijowī.

10 Tojo wa'āca be'ro ni'cū u'musepu nigū tutuaro me'rā ucūdijocā tu'owu. A'tiro niwī: Marīrē yu'ruose nitoja'a.

Ō'acū tutuasere, cū marī wiogu nise nitoja'a.

Cū bese'cu Jesucristo tutuase me'rā cū wiogu nise quē'rā nitoja'a.

Ō'acū wātīrē u'musepu ni'cure a'ti nucūcāpu cō'adijowī.

Wātī umucorinucū, űamirīnucū a'tiro weewī.

Ō'acūpure weresāgū, marī acawerērā Ō'acū yarārē "űa'arō tojo weema", ninu'cūwī.

11 Ō'acū yarā marī acawerērā wātīrē docaque'acā weewā.

Na Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu wērīse me'rā, cū ye dí o'maburose me'rā tojo weewā.

Na catiri umucore ma'itirā, Ō'acū ye quetire werese me'rā cūrē tojo weewā.

Āpērā narē wējēsī'ricā, na weredu'utiwā.

Wērīsere uitiwā.

12 Wātīrē cō'ase ye bu'iri Ō'acūrē weroco'terā, nipe'tirā u'musepu nirā, e'catiya.

Nucūcāpu, dia pajiri maacjārāma űa'abutia'a.

Wātī masā tiropu uadijami.

Cārōacā yu'ure du'sa'a bu'iri da'reatjo nīgū, tojo weemi, niwī.

13 Pīrōjo nucūcāpu cō'acā i'agū, wī'magū wua'core nurāwī. 14 Ō'acū pe'e core á pacu wuuse pacare o'owī. Te me'rā co pīrōjore du'tigo, wuūwā'cawō. Co masā marīrōpu

du'tiwō. Topu Ō'acū i'tia cū'ma ape cū'ma deco core ba'ase ecawī. ¹⁵ Be'ro pīrō diajo dojo, core miiburūato nigū cū ūseropu acore e'ocūuwī. Co numiorē o'maburoditigu tojo weewī.

¹⁶ Cū tojo weecā, di'ta core weetamuwā. Pīrō cū e'ocūuse diajo dojosere si'bisājācā weewu. ¹⁷ Tojo wa'acā i'agū, pīrō numio me'rā uay'u'ruawī. Be'ro co pārāmerā nituriarā me'rā a'mewējēgū wa'awī. Na Ō'acū duti'quere weerā Jesucristo ye bu'esere ējōpeonu'cūrā nima. ¹⁸ Pīrōjo pajiri maa sumutopu ejanu'cāwi.

13

Puarā mejēcā bajurā ye queti nī'i

¹ Dia pajiri maa sumutopure ni'cū mejēcā bajugu wā'cāpa'awī tja. Cū quē'rā siete dūpopa cuowī. Apeyere diez capesa'ritiwī. Cū capesa'rinucū pesase be'torire cuowī. Cū dūpopapure Ō'acū yabise wāmerē ojaō'ono'wā. ² Cū yai weronojō do'rowī. Cū buco weronojō dū'pócātigu niwī. Cū pajigu yai weronojō ūserotiwī. Pīrō cūrē cū tutuasere o'owī. Cūrē űa'arā wioqu dujiri cūmurōpu dūpowī. “Masā mu'u dutisere yu'tiato”, niwī. ³ Ni'cā dūpopure űa'arī cāmīrōjo wā'ñarō weronojō bajuwu. Yatica cāmīrō weronojō niwā. Ti cāmīrōrē i'arā, a'ti nucūcācārā wērī masā'care weronojō cūrē i'awā. Ūpatu i'amarīa, cūrē sirutuwā. ⁴ Masā pīrō quē'rārē űubuepeowā. Cū mejēcā bajugure masārē dutimasīsere o'ose bu'iri tojo weewā. Mejēcā bajugure űubuepeorā, a'tiro niwā:

—Ne ā'rī weronojō tutuay'u'ragu marīmi. Ne ni'cū cū me'rā a'mewējēmasītisami, ni ējōpeowā.

⁵ Pīrōjo mejēcā bajugure a'tiro ucūcā weewī: “Nipe'tirā yu'ruoro ni'i yu'u”, ni ucūcā weewī. Tojo nicā Ō'acū yabisere ucūwī. Pīrō cūrē dos mujipūrī masārē dutigu wa'aya”, niwī. ⁶ Cū duti'caronojōta weewī. Ō'acūrē űa'arō ucū, cū wāmerē, cū nīrō ū'mūsepure űa'arō ucūwī. Tojo nicā ū'mūsepu nīrā quē'rārē űa'arō ucūwī. ⁷ Apeye quē'rārē pīrō Ō'acū yarā nucūcāpu nīrā me'rā cūrē a'mewējēdutigu o'owī. Narē a'mewējē wapata'atojagupū du'uwī. Cūrē nipe'tise cururicjārārē, nipe'tise di'tacjārārē, nipe'tise macārīcārārē, mejēcā ucūrārē dutimasīsere o'owī. ⁸ Nipe'tirā a'ti nucūcācārā mejēcā bajugure űubuepeowā. Na, na wāmerē Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu wējēno'cu ya pūrīpure ojaō'ono'ña marīcārā niwā. Ti pūrī a'ti di'ta weenu'cārī cura catise cuorārē ojaō'ono'ca pūrī nicaro niwā.

⁹ Ō'meperi cuorā a'tere tu'oya. ¹⁰ “Bu'iri da'leri wī'ipu sōrōno'rāsama” nino'cārā sājāārāsama. “Di'pījo me'rā wējēno'rāsama” nino'cārā ti pījī me'rāta wējēno'rāsama. Tojo wa'ari curare Ō'acū yarā wācūtutuaya. Ō'acūrē ējōpeoya.

¹¹ Be'ro apī mejēcā bajugure i'awū tja. Cū di'ta po'peapu nī'cu mujātīwī. Cū oveja weronojō puaro capesa'ritiwī. Cū ucūse pūrīcā pīrōjo weronojō busuwu. ¹² Cū mejēcā bajugu yai weronojō bajugu dutisere cuowī. Cū yai weronojō bajugu cāmīrōjo yatino'masā'care a'tiro weebosawī. Nipe'tirā a'ti nucūcācārārē cūrē űubuepeocā weewī. ¹³ Be'ro cū basu pe'e mejēcā bajuse paca wee'owī. Masā i'orōpu pecame'e ū'muarōpu nī'quere di'tapu dijaticā weewī. ¹⁴ Cūrē tutuase o'o'que me'rā yai weronojō bajugure mejēcā bajuse paca wee'owī. Masārē yai weronojō bajugure ējōpeodutigu tojo weewī. Narē yai weronojō bajugu queosere yeedutiwī. Cū yai weronojō bajugata di'pījī me'rā cāmīda'reno'cu nīnīgū, catiwī. ¹⁵ Oveja capesa'ri weronojō cuogu a'tiro weemasīsere cuowī. Yai weronojō bajugu queose yee'quere caticā weemasīsere cuowī. Te me'rā cū queose yee'quere ucūdutiwī. Tojo nicā te yee'que queosere űubuepeotirārē wējēdutigu tojo weewī. ¹⁶ Apeyema nipe'tirārē a'tiro weedutiwī. Na diapoapure o na ya diacjūcamocāpure apeyenojō ojaō'odutiwī. Mejō nīrārē, wiorārē, peje cuorārē, pajasecuorārē, āpērārē da'raco'terārē, da'raco'tetirārē tojo weedutiwī. ¹⁷ Tojo ojaō'ono'ña marīrāma ne duudutiti, ne duadutitino'wā. Tojo nicā cū wāmerē ojaō'ono'ña marīrā o cū wāme weronojō bajusere moorā quē'rā mejārōta ne duudutiti, ne duadutitino'wā. ¹⁸ A'tere tu'omasise cuoroua'a. No'o tu'omasīgūnojo yai weronojō bajugu wāmerē masīta basio'o. Cū cuori wāme masā wāme ni'i. Cū wāme seiscientos sesenta y seis ni'i.

14

Ciento cuarenta y cuatro mil masā Ō'acūrē basape'que ni'i

¹ Be'ro yu'u Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugure ūrīgū Sión wāmetīcīpu nu'cūcā i'awū. Cū me'rā pājārā ciento cuarenta y cuatro mil masā niwā. Na Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu wāmerē, cū pacu wāmerē na diapoapu ojaō'ono'cārā

niwā. ² Be'ro u'musepu uputu busudijaticā tu'owu. Peje maarī pu'eeja o'maburose weronojō busudijatiwū. Bupo pūrō paaro weronojō busuwū. Pājārā buapūtēsere buapūtērō weronojō busuwū. ³ Na ciento cuarenta y cuatro mil masā wioḡu dujiri cūmurō pu'topu niwā. Na sō'onīcārā ba'paritirā catise cuorā weronojō bajurā ī'orōpu, tojo nicā wiorā bucurā ī'orōpu basawā. Apeye ma'ma basasere basapeowā. Na dia'cū tere basamasīwā. Āpērā na basasere ne basamasītiwā. Na a'ti nucūcācārā wa'teropu nīrā Ō'acū yu'ruono'cārā niwā. ⁴ Na ne ni'cāti numia me'rā űa'arō weeticārā niwā. Na Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugure no'o cū wa'aro sirutuwā. Na a'ti nucūcācārā wa'teropure yu'ruono'cārā niwā. Na Ō'acūrē, Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugure űubuepeo o'omū'tā'cārā nicārā niwā. ⁵ Na wa'terore nisoogu marīwī. Ō'acū ī'orōpūre bu'iri marīrā niwā.

I'tiarā Ō'acūrē wereco'terā na were'que ni'i

⁶ Be'ro apī Ō'acūrē wereco'tegu u'muarōpu wūcā ī'awū. Cū nipe'tirā a'ti nucūcācārārē pe'titise queti, Ō'acū masārē yu'ruomi nise quetire weregu niwī. Nipe'tise di'tacjārārē, nipe'tise cururicjārārē weregu niwī. Tojo nicā mejēcā ucūrārē, nipe'tise macārīcjārārē te quetire weregu niwī. ⁷ Cū tutuaro me'rā a'tiro niwī:

—Ō'acūrē wiopesase me'rā ējōpeoya. “Cū aṅbutiagu nimi”, niña. Cū bu'iri da'reritore ejatoja'a. Cū u'musere, a'ti di'tare weecu niwī. Dia pajiri maa, nipe'tise no'o aco nise maarīacānojōrē weecu niwī. Cūrē űubuepeoya, niwī.

⁸ Cū be'ro apī Ō'acūrē wereco'tegu a'tiwī. A'tiro niwī:

—Babilonia wāmetiri macā pe'tiwā'cārō wee'e. Pe'tiatoja'a. Na űa'arō uaripejaju'runu'cārā, que'a maatirā weronojō nipe'tise di'tacjārārē dojocā weewā. Narē ī'acūu, āpērā quērā na weronojō űa'arō weewā, niwī.

⁹⁻¹⁰ Puarā Ō'acūrē wereco'terā be'ro apī bajuawī. Tutuaro me'rā a'tiro niwī:

—Yai weronojō bajugure, cū queose yee'quere űubuepeognojōrē Ō'acū uputu bu'iri da'regusami. Tojo nicā cū ya diapoapu o cū ya omocāpu yai weronojō bajugu wāmerē ojañacūuno'cānojōrē mejārōta bu'iri da'regusami. Ō'acū cū me'rā pūrō uagu, tojo weegusami. Tutuaro me'rā duoro marīrō bu'iri da'regusami. Pecame'epu ope weronojō bajuse sipise me'rā uputu pi'eticā weegusami. Ō'acūrē wereco'terā ī'orōpu, tojo nicā Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu ī'orōpu tojo weegusami. ¹¹ Narē űjūacō'ase o'me tojo o'mepu'sunu'cūrōsa'a. Ne pe'tisome. Yai weronojō bajugure, cū queose yee'quere űubuepeorānojō o cū wāmerē ojañacūuno'rānojō pi'etinu'cūrāsama. űmucore, űamipure ne soosome, niwī.

¹² Tojo weerā Ō'acū yarā, cū dutisere weérā, űa'arō wa'asere wācūtutuaya. Jesucristore ējōpeonu'cūrā, tojota weeya.

¹³ Be'ro ni'cū u'musepu nigū ucūcā tu'owu. Yu'ure niwī:

—A'tiro ojaya: “Ni'cācā me'rā marī wioḡure ējōpeorā wērīrā e'catirāsama.”

Espiritu Santu quērā “Tojota ni'i”, niwī. “Na catirā Ō'acū yere wererā, pi'etiwiā. Na wērīca be'ro Ō'acū na aṅurō wee'quere wapayegusami. Tojo weerā na a'ti nucūcāpu pi'etisere du'u, aṅurō soorāsama”, niwī Espiritu Santu.

A'ti di'ta cjase otese cjase ni'i

¹⁴ Be'ro yu'u o'me butiri curuare ī'awū. Ti curua bu'i ni'cū masā weronojō uputigu dujiwī. Cū duapoapu ni'cā be'to uru me'rā weéca be'tore pesawī. Di'pīcawero osoyojari pījōre cuowī. ¹⁵ Apī Ō'acūrē wereco'tegu Ō'acū wī'ipu ni'cu wijaatiwī. Cū o'mecuruapu dujigure tutuaro me'rā caricūwī:

—Mu'u ya pī me'rā otesere tārāmiña. A'ti di'ta cjase otese duca miirīteronojō nitoja'a. Te bopoasepu ni'i, niwī.

¹⁶ Cū tojo nicā tu'ogu, o'mecuruapu dujigu cū ya pī me'rā a'ti turi cjase otesere tārāmiwī. Te ducare miwī.

¹⁷ Be'ro apī Ō'acūrē wereco'tegu u'musepu nīrī wī' Ō'acū wī'ipu ni'cu wijaatiwī. Cū quērā di'pīcawero osoyojari pījōre cuowī. ¹⁸ Be'ro apī Ō'acūrē wa'icūrā űjūamorō űubuepeowuaro pu'tocjū wijaatiwī. Cū pecame'erē dutimasīsere cuowī. Ti me'e wioḡu niwī. Cū apī di'pī osoyojari pījērē cuogure tutuaro me'rā niwī:

—Mu'u ya pī osoyojari pī me'rā a'ti turi cjase u'se tō'orīrē dutemiña. Te űiatoja'a.

¹⁹ Cū tojo nicā tu'ogu, cū ya pī me'rā a'ti turi cjase u'sere dutewī. Tere mi, pajiri tucūjopu u'seco na bipeatjopu cūuwī. Te bipesāase “Ō'acū űa'arārē uputu bu'iri da'rese ni'i”, nisī'rīrō wee'e. ²⁰ Te u'sere macā sumutopu bipewā. Na biperi curare

dí pajiro na u'se biperi wi'ipure wijawu. Te dí ni'cā maa pajiri maažo wa'awu. Cabayua wāmuta decopu dí pacare miriṭṭowā. Trescientos kilómetros yoari maa niwā.

15

Ō'acūrē wereco'terā bu'iri da'retuoatje ni'i

¹ Be'ro mejēcā bajuse i'amarīase pacare u'musepu i'awū. Ō'acūrē wereco'terā sietere i'awū. Nánucūta tja a'ti nucūcācārārē bu'iri da'retuoatjere cuowā. Te bu'iri da'retuose me'rā Ō'acū uase pe'tirosa'a.

² Apeye quē'rārē dia pajiri maarē i'awū. Ti maa acostiri maa pecame'e me'rā morēca maa weronojō bajuwu. Ti maa sumutopure pājārā masā nu'cūwā. Na yai weronojō bajugure, tojo nicā cū queose yee'quere ṅubuepeoti'cārā niwā. Tojo nicā cū wāmerē ojaō'ono'ña mari'cārā niwā. Na Ō'acū o'o'que buapūtēsere cuowā. ³ Na Ō'acūrē da'racō'tegu Moisé ye basasere basapeowā. Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu ye basase quē'rārē basapeowā. A'tiro niwā:

Ō'acū ūsā wioḡu, mu'u tutuayu'rugū ni'i.

Nipe'tise mu'u wee'que aṅubutiase paca ni'i.

Tere i'arā, ūsā i'amarīa wa'a'a.

Mu'u nipe'tise macārīcārā wioḡu ni'i.

Mu'u weesetise queoro ni'i.

Mu'urē ne nisoose marī'i.

⁴ ¿Noanojō mu'urē uitibosari?

¿Noa mu'urē ṅubuepeotibosari?

Mu'u ni'cūta ṅa'ase moogū ni'i.

Nipe'tise macārīcārā mu'urē ṅubuepeorāsama.

Mu'u queoro wee'quere i'arā, na tojo weerāsama, ni basawā.

⁵ Be'ro Ō'acū wī'i, u'musepu ni'ri wi'ire sope pāricā i'awū. Ti wi'i po'peapu Ō'acū Nibutiari Tucūrē i'awū. Ti tucū po'peapu Ō'acū dutise o'jáca p'jirē nūrōno'wā. ⁶ Ti tucūpu ni'cārā siete Ō'acūrē wereco'terā, bu'iri da'retuoatjere cuorā mii, wijaatiwā. Na butise ū'iri marīse su'ti uputu asistesere sāṅawā. Na cutiropure nánucū uru me'rā wee'que darire cuowā. ⁷ Be'ro ni'cū catise cuorā me'rācū a'tiro weewī. Cū Ō'acūrē wereco'terā sietere nánucū bapari o'owī. Te uru me'rā wee'que pari niwā. Te pari Ō'acū cū bu'iri da'reatjere posetiwu. Ō'acū catinu'cūḡū a'ti nucūcācārārē uputu bu'iri da'reḡusami. ⁸ Te pari narē o'óca be'ro Ō'acū Nibutiari Tucūpure a'tiro wa'awu. Ti tucūpure Ō'acū aṅuyu'ruase, cū tutuayu'ruase o'mepu'suse'sa wa'awu. Pūrō asistewu. Ne ni'cū ti tucūpure sājāata basiotiwu. Be'ro siete Ō'acūrē wereco'terā na bu'iri da'reca be'ropu sājāata basiowu.

16

Ō'acū bu'iri da'reatje ni'i

¹ Be'ro Ō'acū wī'i u'muse ni'ri wi'ipū nigūrē tutuaro me'rā ucūcā tū'owu. Cū siete Ō'acūrē wereco'terārē a'tiro niwī:

—Musā ye bapa cjase Ō'acū bu'iri da'reatjere nucūcāpu piodijorā wa'aya, niwī.

² Nimu'tāḡū wa'a, cū ya pare di'tapu piodijowī. Tojo weēca be'ro masā yai weronojō bajugu wāmerē ojaō'ono'cārārē, cū queosere ṅubuepeorārē a'tiro wa'awu. Nipe'tirā ṅa'ase musūrītise cāmitirā dojowā. Pūrō pūrīno'wā.

³ Cū be'ro apī wa'a, cū ya pare dia pajiri maajopure pioṅowī. Ti maa dí maajo dojowu. Wērī'cu ye dí weronojō bu'a'que niwū. Nipe'tirā ti maajopu nirá wēripe'tia wa'awā.

⁴ Puarā be'rocjū cū ya pa cjasere nipe'tise no'o aco nise maarīcāpure pioṅowī. Tojo weecā, te quē'rā dí maarī wa'awu. ⁵ Be'ro Ō'acūrē wereco'tegu nipe'tiropu aco wioḡu a'tiro niwī:

—Wioḡu, mu'u ṅa'ase moogū ni'i. Mu'u ne warocjū, a'tiro nicā quē'rārē ninu'cū'u. Mu'u narē a'tiro bu'iri da'reḡu, queoro weegu wee'e. ⁶ Na a'tiro weecārā niwā. Mu'u yarā mu'u ye cjase wererārē wējēcō'acārā niwā. Na ye dí o'maburocā weecārā niwā. Tojo weegu mu'u narē aco dí dojo'quere sī'rīdutigu, queoro weegu wee'e. Narē tojota u'a'a, niwī.

⁷ Be'ro ni'cū Ō'acūrē wa'icūrā ūjūamorō ṅubuepeowuaro tiropu ucūcā tū'owu. A'tiro niwī:

—Tojota ni'i. Ō'acū ūsā wioḡu, mu'u tutuayu'rua'a. Mu'u nisooro marīrō queoro bu'iri da'reḡu wee'e, niwī.

⁸ Be'ro, i'tiarā be'rocjū cū ya pa cjasere mujīpū amucocjū bu'ipū piopeowī. Tojo wéeca be'ro mujīpū uputu asiwī. Te cū asise me'rā masārē ūjūamasīwī. ⁹ Masā uputu waro ūjūano'wā. Tojo ūjūano'mirā, ne na űa'arō wee'quere bujaweti, na wācūserere ducayutiwā. Ō'acūrē "Añugā nimi", ne nitiwā. Cūrē añurō ucūrōnojo o'orā, cūrē űa'arō ucūwā. Ō'acū bu'iri da'remicā, tojo weewā.

¹⁰ Be'ro, ba'paritirā be'rocjū a'tiro weewī. Cū ya bapa cjasere yai weronojō bajugu dujiri cūmurōpure piodijowī. Nipe'tiro cū dutise nirōpu na'itī'a wa'awū. Masā pūrō pūrīse tu'oña'rā, uputu biritu, cūrīdiowā. ¹¹ Tojo pi'etimirā, na űa'arō weesere ne du'utiwā. Du'uronojō o'orā, na cāmi uputu pūrīno'rā, Ō'acū m'musepu nigārē űa'abutiaro ucūwā.

¹² Be'ro tja ni'cāmocurā be'rocjū cū ya bapa cjasere pajiri maa Ēufrates wāmetiri maajopure pioñowī. Ti maa si'bipe'tia wa'awū. Apeye di'tacjārā mujīpū mujātiro pe'e nirārē na wiorā a'tiatjī ma'arē apoyuro weewū.

¹³ Be'ro, yu'u sō'onīcārārē ī'awū. Pīrōjo weronojō bajugare, apī yai weronojō bajugare, tojo nicā oveja weronojō capesa'ritigu nisoose queti weremu'tārī masārē ī'awū. Na i'tiarā ye useripū wātīa wijaa'wā. Wātīa ta'rocua weronojō bajurā niwā.

¹⁴ Ā'rā i'tiarā useripū wijaa'cārā wātīa peje wee'osere weewā. Na a'ti nucūcācjārā wiorā nipe'tirārē a'mewējēdutirā neowā. Na a'mewējēatjī numū Ō'acū tutuaya'rūagu ya numū waro nirōsa'a.

¹⁵ Jesucristo a'tiro nicū niwī:

—Tu'omasīña. Wācūña marīrō yajari masū a'tise weronojō yu'u a'tiguti. Su'ti sāñagū weronojō yu'u a'tiatjere añurō wācūyuganojō e'catigusami. Tojo weega su'ti marīgū cūrē ī'aweecā, bopoyasome.

¹⁶ Na wātīa a'ti nucūcācjārā wiorārē hebreo ye me'rā Armagedón wāmetiropū neowā.

¹⁷ Be'ro, seis be'rocjū, cū ya bapa cjasere m'muarōpu piodijowī. Te be'ro Ō'acū wī'i m'muse nirī wī'i po'peapu wioogu dujiri cūmurōpu dujigu tutuaro me'rā ucūwī. A'tiro niwī:

—Nipe'tise tu'ajanū'cōpe'ono'o. ¹⁸ Cū tojo nicā, bu'po ya'ba, uputu paawī. Cū paacā, mejēcā busumujāwū. Di'ta uputu narāsāwū. Masā a'ti nucūcāpu nīnū'cācatero, a'tiro nicārē di'ta tocā'rō ne narāsāwe'e. Uputu waro titare narāsāwū. ¹⁹ Pajiri macā i'tiaropū ye'ti, ducawatīnū'cāwū. A'ti turi cjase nipe'tiro cjase macārīpu se'tedijawū. Ō'acū bu'iri da'reguti nīgū, pajiri macā Babilonia wāmetiri macācjārārē wācūcu niwī. Na me'rā uputu uagu, narē bu'iri da'rewī. ²⁰ Tojo wa'acā, nipe'tise űa'paga, opañoa bajudutidijawū. ²¹ Tojo nicā masārē yusuase aco peri bu'a'que peri pacā burūpejawū. Ni'cārē peri cuarenta kilos nucūwū. Ō'acū te peri me'rā narē uputu bu'iri da'recā ī'arā, űa'abutiaro cūrē ucūwā.

17

Umua me'rā a'metārāwapata'ari masōrē bu'iri da'rese ni'i

¹ Be'ro a'tiro ī'awū. Ni'cū sō'onīcārā siete Ō'acūrē wereco'terā me'rācājūrē ī'awū. Cū sō'onī'que pari cuorā me'rācājū niwī. Yu'u tiro a'tiwī. A'tiro niwī:

—Te'a, umua me'rā a'metārāwapata'ari masōrē bu'iri da'resere ī'ogūti. Co pacase maarī bu'ipū dujimo. ² A'ti nucūcācjārā wiorā co me'rā a'metārābajaque'aticārā niwā. Co a'ti nucūcācjārārē űaripejase me'rā que'a maatirā weronojō wa'acā weeco niwō, niwī.

³ Be'ro Espīritu Santu yu'ure quē'ese weronojō ī'owī. Sō'onīcu Ō'acūrē wereco'tegu masā marīrōpu yu'ure miawī. Topū ni'cōrē ī'awū. Co mejēcā bajugu sō'agū bu'ipū pesawō. Mejēcā bajugare cū ya upū nipe'tiropure peje űa'ase Ō'acū cū yabise wāme wā'ñawū. Mejēcā bajugu siete dūpōpa cuowī. Apeye quē'rārē, diez capesa'ritiwī. ⁴ Co numio sō'a űibocurerore, tojo nicā sō'arō warore sāñawō. Co ya su'tiro uru, ūtāperi wapabujase periacā me'rā, apeye butise perla wāmetise me'rā ma'nasu'ano'wū. Co ni'cā pa uru me'rā wéeca pa sa'wure cuowō. Dicuse űa'ase ti papure mu'muwū. Co umua me'rā űa'arō a'metārābajaque'ati'que niwū. ⁵ Tojo nicā co diapoapure mejēcā bajuri wāme ojaō'ono'wā. A'tiro niwū: "Babilonia pajiri macājo, nipe'tirā űa'arā numia umuarē a'metārāwapata'ari masā numia paco ni'i. Tojo nicā nipe'tirā űa'ayu'rūnu'cāse weerā paco ni'i", ni ojaō'ono'wū. ⁶ Be'ro a'tiro ī'awū. Co que'ago weewō. Ō'acū yarā Jesucristo ye quetire wererā wējēno'cārā ye di me'rā tojo wa'awō. Core ī'agū, "¿De'ro weero tojo wa'amitito?" niwū. ⁷ Tojo wa'acā, Ō'acūrē wereco'tegu yu'ure niwī:

—¿De'ro weegu mu'u tocā'rō űcuati? Sicore ya'yiosere mu'urē masīcā weeguti. Tojo nicā mejēcā bajugu bu'ipū pesawā'cāsere werēguti. Cū siete dūpopatigu diez

capesa'ritimi. ⁸ A'tiro ni'i. Mejēcā bajugu mu'u ī'a'cu daporopure nimiwi. A'tiro nicā marīmi. Tojo nimigū, be'ropu ī'abajudutidijari pepu ni'cu mujāatigusami. Cū pecame'epu wa'adojase daporoto tojo weegusami. A'ti turicjārā űa'arā mejēcā bajugure ī'arā, ucarāsama. Na ne waroputa a'ti di'ta weenu'cārī cura na wāmerē catiri pūrīpu ojaō'ono'ña marītjārā, tojo wa'arāsama. Cū daporopu ni'cu a'tiro nicārē marīmi. Be'ropu a'tigusami.

⁹ »No'o tu'omasīrānojo a'tere masīta basio'o. Cū siete daporopu a'tiro nisi'rīrō wee'e. Te panūcūta tja űrūpagu co dujisepagu ni'i. ¹⁰ Tojo nicā te pāta tja a'tiro nisi'rīrō wee'e. Siete wiorā nima, nirō wee'e. Ni'cāmocurā wiorā pe'tidijatojacārā niwā. Ni'cārōacārē ni'cū masārē dutiga weemi. Apī a'titimi yujupu. Cū a'tigu, yoaticā nigāsami. ¹¹ Ne waropure sō'agū mejēcā bajugu ni'cu a'tiro nicārē marīmi. Cūta ā'rā siete wiorā be'rocjū wioгу niacju nigūsami. Cū na me'rācjū nimi. Be'ro pecame'epu wa'adojagusami.

¹² »Mejēcā bajugu capesa'ri mu'u ī'a'que a'tiro nisi'rīrō wee'e. Diez wiorā nima, nirō wee'e. Na dutinu'cātima yujupu. Yoaticā, ni'cā horata dutirāsama. Mejēcā bajugu sō'agū quē'rā na me'rā dutitamugūsami. ¹³ Ā'rā diez wiorā ni'cārōnojo wācūsetirāsama. Na mejēcā bajugure na dutise cuosere o'orāsama. ¹⁴ Na Ō'acū macū oveja wī'magū weronojo bajugu me'rā a'mewējērāsama. Cū narē docaque'acā weegusami. Cū nipe'tirā wiorā bu'īpu nimi. Tojo weegu narē tojo weegusami. Ō'acū macū me'rācjārā Ō'acū bese'cārā nima. Ō'acū űaro weenu'cūrā nima, niwī.

¹⁵ Be'ro Ō'acūrē weroco'tegu apaturi a'te quē'rārē niwī:

—Mu'u ī'a'co numio sō'onico űa'agō pacase maarīpu dujiamo. Co duji'que maarī a'tiro nisi'rīrō wee'e. Te maarī paca masā pājārā nima, nisi'rīrō wee'e. Peje macārīcjārā, peje cururicjārā, mejēcā ucūrā, peje di'tacjārā nima, nirō wee'e. ¹⁶ Mejēcā bajugu sō'agū diez wiorā me'rā űa'agōrē ī'atu'tirāsama. Core cō'arāsama. Core su'ti marigō tojacā weerāsama. Core ba'arāsama. Be'ro űjūacō'arāsama. ¹⁷ Ō'acū narē cū űaronojo weecā weegusami. Tojo weegu narē ni'cārōnojo wācūcā weegusami. Na mejēcā bajugure wioгу sō'rōrāsama. Téé Ō'acū "A'tiro wa'arosa'a" ni'caronojōta wa'āca be'ropu wioгу nituogusami. ¹⁸ Numio mu'u ī'a'co sō'onica macā pajiri macā Babilonia ni'i. Ti macāputa nipe'tirā a'ti nucūcācjārā wiorārē dutiga nigūsami, niwī.

18

Babilonia macārē bu'iri da're bajuriodijose ni'i

¹ Be'ro, apī Ō'acūrē weroco'tegu ű'musepu ni'cu dijaticā ī'awū. Cū peje dutimasīwī. Cū asistese me'rā a'ti űmucopure añurō asistequecūuwī. ² Tutuaro me'rā caricūwī:

—Babilonia pajiri macā pe'tiwā'cārō wee'e. Pe'tiatoja'a. Ni'cārōacārē wātīa, āpērā bajutirā űa'arā na nirī macā dojo'o. Tojo nicā nipe'tirā miricūa űa'arā yabiorā nirō dojo'o. ³ Ti macācjārā masā űa'arō űaripejayu'rūnu'cā'cārā niwā. Tere nipe'tise di'tacjārā que'a maatirā weronojo weesirutuwā. A'ti nucūcācjārā wiorā na me'rā a'mesu'awā. Ti macācjārā űaripejayu'rūmajārā, peje waro apeque no'o nisere duuma'awā. Tojo weerā a'ti nucūcācjārā narē duawapata'ari masā niyerubucārā tojawā.

⁴ Be'ro apī ű'musepu nigū ucūcā tu'owū. A'tiro niwī:

—Musā, yarā ni'i. A'ti macārē wijayā. Wijatirā, ti macācjārā na űa'arō weesere bu'ipejatamubosa'a. Bu'iri da'reno'bosa'a. ⁵ A'tiro ni'i. Na űa'arō wee'que peje waro ni'i. ű'musepu tu'ataque'aro weronojo ni'i. Ō'acū na űa'arō wee'quere masīmi. ⁶ Ti macācjārā āpērārē űa'arō weecārā niwā. Na āpērārē űa'arō wee'caronojōta na quē'rā mejārōta űa'arō weeno'ato. Āpērārē pi'eticā wee'caronojōta puati nemorō pi'eticā weeato. Narē bu'iri da'reato. ⁷ Ti macācjārā a'tiro nicārā niwā: "Āpērā yu'rūoro añuyu'rūnu'cā'a", nicārā niwā. Tojo nicā na no'o űaro apeyenojōrē duuma'arā pajiro niyeru cō'acā'cārā niwā. Na tojo wee'cārārē űputu pūrīse pi'etino'cā weeato. Ti macācjārā a'tiro wācūsama. "Ŭsā wioго weronojo ni'i. Wapewio weronojo niwe'e. Ne bujawetisome", ni wācūsama. ⁸ Tojo nise bu'iri wācūña marīrō ni'cā numuta űa'ase ti macārē wa'arosa'a. Wērīse, pūrō pi'etise, űjaboase wa'arosa'a. Pecame'e me'rā űjūacō'ano'rōsa'a. Ō'acū tutuayu'rūnu'cāgū ti macācjārārē bu'iri da'regusami, niwī ű'musepu nigū.

⁹ A'ti nucūcācjārā wiorā ti macācjārā me'rā űa'arō a'mesu'a, no'o űaro űa'arō weema'acārā niwā. A'ti nucūcācjārā wiorā ti macā űjū, o'mepu'sunu'cūcā ī'arā, pūrō utirāsama. ¹⁰ Tojo űjūrī curare wiorā, marī quē'rārē bu'iri da'reri nīrā, yoaropu ī'anu'cūrāsama. A'tiro nirāsama:

—Babilonia macārē ña'abutiario wa'aro wee'e. Pajiri macā, tutuari macā nimiwā. Wācūña marīrō bu'iri da're bajuriodijono'cā'a.

¹¹ A'ti nucūcācārā duawapata'ari masā quē'rā ti macārē utirāsama. “¿Noa marī yere duurāsariba?” ni wācūrāsama. Tere wācūrā, pūrō dūjasewā'arāsama. ¹² Na miiti duase a'ticuse nicaro niwā. Uru me'rā wee'que, plata me'rā wee'que, ũtāperi wapabujuse peri, butise peri perla wāmetise peri nicaro niwā. Tojo nicā su'ti añuse butise, su'ti asipa'ase, sō'a ñibocurese, sō'ase nicaro niwā. Apeye quē'rā nipe'tise yucu ũ'mūtise me'rā wee'que, acostise butise marfil wāmetise me'rā wee'quere miiticārā niwā. Tojo nicā wapabujuse yucu me'rā wee'que, cōme me'rā wee'que, bronce wāmetise me'rā wee'que, mármol wāmetise me'rā wee'quere miitimujācārā niwā. ¹³ Apeye na miiti duase canela wāmetise, ũ'mūtise, na ũjūamorōpeosenojō, mirra wāmetise, ũ'seducaco vino, ũ'se piritari ba'ase, harina pā weese, tojo nicā trigo miitimujācārā niwā. Āpērārē wa'icārā apeye o'marārē, ovejare, cabayuare, tūrūsepaḡu cabayua wejesere, masārē da'rawā'ñaco'terāpureta miitidojacārā niwā.

¹⁴ Duari masā ti macā ũjūca be'ro a'tiro nirāsama:

—Yucudaca musā ũputu ba'atū'sasenojō pe'tia wa'a'a. Nipe'tise musā añuse cūosenojō pe'tidija wa'a'a. Ne bocanemosome.

¹⁵ Ti macācārārē duari masā añurō wapata'acārā nimiwā. Ti macācārā pi'eticā ĩ'arā, yoropu tojacā'rāsama. ũputu ui, utirāsama. ¹⁶ A'tiro ni caricūrāsama:

—Añurī macā pajiri macā nimica macā ña'abutiario wa'acā'a. Ti macā ni'cō numio weronojō nimiwā. Añuse sō'a ñibocurerore, tojo nicā sō'arōrē sāñagō weronojō nimiwā. Co su'tiropu uru, ũtāperi wapabujuse peri, apeye peri perla wāmetise peri me'rā ma'masu'a'caro weronojō nimiwā. ¹⁷ A'te nipe'tise peje wācūña marīrō pe'tidija wa'a'a, nirāsama.

Nipe'tirā yucusujo aaturā, tiwupu wa'arā, tiwupu da'rarā yoropu uirā tojarāsama. Tojo nicā nipe'tirā dia pajiri maapu da'rarā mejārōta tojarāsama. ¹⁸ Ti macā ũjūcā ĩ'arā, caricūrāsama:

—A'ti macā weronojō añurī macā ape macā marī'i, nirāsama.

¹⁹ Pūrō bujawetirā na dūpopapu di'tare ōrēpeorāsama. Uti, dūjasewā'arā, caricūrāsama:

—Añurī macā pajiri macā ña'abutiario wa'acā'a. Ti macā cjase niyeru me'rā nipe'tirā yucusupapu paca cūorā añurō wapata'amiwā. Wācūña marīrō pe'tidijaca macā toja'a, nirāsama.

²⁰ ũ'musepu nirā pe'e ti macārē cō'acā, e'catiya. Musā Jesucristo besecū'cārā, Ō'acū ye quetire wereturiari masā, nipe'tirā cū yarā e'catiya. Ti macācārā musārē pi'eticā weewā. Te ye bu'iri Ō'acū narē bu'iri da'remi.

²¹ Be'ro ni'cū Ō'acūrē wereco'tegu tutuagu ũtāgājore miimorōwī. Otese perire tō'odio ārūacjajo weronojō bajuwa. Tigare dia pajiri maapu doqueñoḡū, a'tiro niwī:

—Tigare doqueñorō weronojō Babilonia pajiri macājo nimirō, doqueño'no'rōsa'a. Ne apaturi ti macārē ĩ'anemosome. ²² Ti macā nipe'tiropu basane ne tū'ono'some. Buapūtēse bususe, wēopapu putise, coroneta putise bususome. No'o nisere da'rarā ne marīrāsama. Otese peri ārūacā bususe quē'rā ne tū'ono'some. ²³ Apeye quē'rā sī'osenojō marīrōsa'a. Na omocā du'tecā bosenuḡu wepeorā caricuse tū'ono'ña marīrōsa'a. Todūporore ti macācārā duu wapata'ari masā apeye di'tacjārā nemorō duume'rīrā nimiwā. Ti macācārā tū'oña'masīrā weronojō weeme'rīrā nipe'tirocārārē ējōpeocā weewā.

²⁴ Ti macāpu Ō'acū ye quetire wereturiari masā, cūrē ējōpeorā wējēno'cārā ye dí niwā. Tojo nicā nipe'tirā a'ti nucūcācārā wējēno'cārā ye dí niwā. Masārē wējē'que wapa ti macārē bu'iri da'reno'rōsa'a, niwī Ō'acūrē wereco'tegu.

19

¹ Babiloniarē bu'iri da'recā T'āca be'ro a'tiro wa'awu. Yu'u Juā pājārā masā ũ'musepu nirā tutuaro me'rā ucūserē tū'owu. A'tiro e'catipeowā:

Ō'acūrē e'catipeorā.

Aleluya.

Ō'acū marī wiogu, marīrē yu'rūogu nimi.

Nipe'tirā bu'ipu nimi.

Tutuayū'rūgu nimi.

² A'tiro ni'i.

Cā nisooro marīrō queoro bu'iri da'remi.

Ti macārē bu'iri da'remi.

Ti macã ni'cõ numio umuarẽ a'metãrãwapata'ari masõ weronojõ niwã.

Ti macãcãjãrã ña'arõ weerã nipe'tirãrẽ a'ti nucũcãcãjãrãrẽ dojorẽwã.

Õ'acũ cãrẽ da'raco'terãrẽ wẽjẽ'que wapa ti macãcãjãrãrẽ bu'iri da'rea'mewĩ, ni basape-
owã.

³ Apaturi niwã tja:

—Õ'acũrẽ e'catipeorã. Aleluya. Ti macãrẽ ãjũacõ'ase o'me tojo o'mepu'sunu'cũrõsa'a,
niwã.

⁴ Veinticuatro wiorã bucurã, tojo nicã ba'paritirã catise cãorã weronojõ bajurã Õ'acũ
wioгу dujiri cãmurõpũ dujigure ãjõpeorã ejaque'awã. A'tiro niwã:

—Tojota wa'ato. Õ'acũrẽ e'catipeorã. Aleluya, niwã.

⁵ Be'ro wioгу dujiri cãmurõ pu'to nigũ a'tiro niwĩ:

Nipe'tirã Õ'acũ yere da'rarã cã marĩ wioгure añurõ ñubuepeoya.

Nipe'tirã wiopesase me'rã cãrẽ ãjõpeorã, wiorã, mejõ nirã tojo weeya, niwĩ.

Õ'acũ masãrẽ dutigu waro sãjãnu'cãse ni'i

⁶ Be'ro yu'u pãjãrã masã ucũcã tu'owũ. Peje maarĩ pu'eeja o'maburose maarĩ
weronojõ busuwã. Buro uputa paaro weronojõ busuwã. A'tiro niwã:

Marĩ Õ'acũrẽ e'catipeorã.

Aleluya.

Marĩ wioгу tutuayu'rũnu'cãgũ ni'cãrõacãrẽ nipe'tirãrẽ dutigu sãjãnu'cãmi.

⁷ E'catirã.

Ejeripõ'rãrĩpũ e'catibutiãrã tu'oña'rã.

“Õ'acũ añuyũ'ruami”, nirã.

A'tiro ni'i.

Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugu cãrẽ ãjõpeorã me'rã ninu'cãrĩ numu
ejatoja'a.

Cãrẽ ãjõpeorã cã numo niacjo weronojõ nima.

Ni'cõ omocã du'tese duporo añurõ ma'masu'ano'samo.

Co weronojõ na apoyu'cãrãpũ nima.

⁸ Na su'ti butise ù'irĩ marĩse, pũrõ asistesere sãano'cãrã nima, niwã.

Butise su'ti na catirã añurõ wee'que ni'i, nisĩ'rĩrõ wee'e.

⁹ Be'ro Õ'acũrẽ wereco'tegu yu'ure niwĩ:

—A'tiro ojaya: “No'o Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugu omocã du'teri
bosenumurẽ i'adutino'rãnojo e'catiya”, tojo ni ojadutiwĩ.

Cũ yu'ure niwĩ tja:

—A'te ucũse Õ'acũ ucũse waro ni'i.

¹⁰ Õ'acũrẽ wereco'tegu tojo nicã tu'ogu, yu'u cã tiro ñubuepeogu ejaque'awũ. Yu'u
tojo weecã i'agũ, yu'ure niwĩ:

—Tojo weeticã'ña. Yu'u quẽ'rã cãrẽ da'raco'teguta ni'i. Yu'u mu'u weronojõ nigũ
ni'i. Tojo nicã mu'u acawerãrã Jesũ yere werenu'cũrã weronojõ ni'i. Yu'ure ne
ñubuepeoticã'ña. Õ'acũ pe'ere tojo weeya. A'tiro ni'i. Espĩritu Santu Õ'acũ ye
weremu'tãrãrẽ masĩcã weecu niwĩ. Te masĩse me'rã werẽcãrã niwã. Mejãrõta Jesũ
yere wererã quẽ'rã Espĩritu Santu masĩse o'ose me'rã werema, niwĩ.

Masũ cabayu butigu bu'ipu pesase queti ni'i

¹¹ Be'ro, u'muse pãricã i'awũ. Topũ cabayu butigu bajuawĩ. Cũ bu'i pesagu a'tiro
wãmetiwĩ. Queoro Weenu'cũgũ, Diacjũcũ niwĩ. Cũ masãrẽ queoro besegu niwĩ. Tojo
nicã a'mewẽjẽgũ queoro weegu niwĩ. Tojo weegu tojo wãmetiwĩ. ¹² Cũ caperi pecame'e
ãjũrĩ põ'rã weronojõ asiwũ. Cũ dupoapure peje wiorã pesase be'torire pesawĩ. Cãrẽ
ojaõ'ono'ca wãmerẽ cã se'saro masĩwĩ. ¹³ Cũ ya su'tiro dĩ me'rã yoso'carore sãñawĩ.
Cũ wãmetiwĩ Õ'acũ Ucũse. ¹⁴ Cũ yarã surara u'musecãjãrã cãrẽ sirutuwã. Na su'ti
butise ù'irĩ marĩsere sãñawã. Na cabayua butirã bu'ipu pesawã. ¹⁵ Cũ useropure dĩ'pji
osoyojari pjiřẽ cãowĩ. Ti pji me'rã cã a'ti turicãjãrãrẽ cãmida'regusami. Tutuaro me'rã
dutigusami. Na u'sere hiperã tutuaro me'rã u'tabujuse weronojõ cã a'ti turicãjãrã ña'arõ
weerãrẽ bu'iri da'regusami. Õ'acũ tutuayu'rũgu na me'rã uayu'ruami. Tojo weegu
cabayu bu'i pesagu narẽ uputu waro bu'iri da'regusami. ¹⁶ Cũ su'tiropũ, tojo nicã cã
usõpũ a'tiro ojaõ'ono'wũ: “Nipe'tirã wiorã bu'ipu wioгу waro nimi”, ni ojaõ'ono'wũ.

¹⁷ Be'ro, ni'cũ Õ'acũrẽ wereco'tegu mujĩpũ umucocjũ bu'ipu nu'cũgũrẽ i'awũ. Cũ
nipe'tirã mirĩcãa u'muarõpũ wuarẽrẽ tutuaro me'rã caricũwĩ:

—Nerēña. Ō'acū peje ba'asere apomi. ¹⁸ Wiorā ye di'ire ba'arāsa'a. Surara wiorārē, surara tutuari masārē, cabayua di'ire, na bu'i pesarā di'ire ba'arāsa'a. Nipe'tirā ye di'ire ba'arāsa'a. Da'raco'teri masārē, da'raco'tetirārē, wiorārē, mejō nirārē nipe'tirārē ba'arāsa'a, niwī.

¹⁹ Be'ro, sō'agū mejēcā bajugure t'awū. Tojo nicā nipe'tirā a'ti nucūcācjarā wiorārē na yarā surara me'rā nerēcā t'awū. Na nérēca be'ro cabayu butigu bu'i pesagu me'rā, tojo nicā cū yarā surara me'rā a'mewējērātirā tojo weewā. ²⁰ Cabayu butigu bu'i pesagu mejēcā bajugure ñe'ewī. Apī yai weronojō bajugu, oveja capesa'ritigu weronojō bajugure ñe'ewī. Cāta nisoose queti weremu'tārī masū niwī. Cāta tja masā yai weronojō bajugure ējōpeoato nīgū mejēcā bajuse pacare wee'tobosawī. Cū wee'tose me'rā nipe'tirā yai weronojō bajugu wāme ojaō'ono'cārārē a'tiro weewī. Narē niso, ējōpeocā weewī. Yai weronojō bajugu queosere ñubuepeorā quē'rārē mejārōta niso, ējōpeocā weewī. Be'ro, cabayu bu'i pesagu puarā mejēcā bajurārē ñe'ewī. Na puarā catirāta pecame'e ditarajopu doqueño'no'wā. Ti ditara azufere wāmetise ope weronojō sipise me'rā ūjūwā. ²¹ Āpērā na me'rācjarā pe'ere cabayu bu'ipu pesagu a'tiro weewī. Cū ya pji cū useropu cuōca pji me'rā narē wējēpe'ocā'wī. Nipe'tirā mirīcāa na ye di'ire pajibutiaro ba'a yapicā'wā.

20

Mil cū'marī wātīrē dū'tecūuse nī'i

¹ Apeye quē'rārē t'awū. Ni'cū Ō'acūrē wereco'tegu ū'musepu nī'cu dijatiwī. Cū nibajudutidijari pe cja sawire cuowī. Tojo nicā cōme dajore cuowī. ² Cū pīrōjo weronojō bajugure dū'tewī. Pīrō ne waro a'ti ūmucō da'rēca be'rocjū pīrō nino'cu nimi. Cū wātī nimi. Cārē cōme da me'rā peje cū'marī, mil cū'marī dū'tecūuwī. ³ Cārē nibajudutidijari pepu tuuquedijowī. Be'ro ti pe sopere bi'acā'wī. Tu'ajanu'cō, pi'rabi'acā'wī. Mil cū'marī masārē niso ējōpeocā weeticā'to nīgū tojo weewī. Be'ro mil cū'marī yu'rūca be'ro yoticā pāowīrōno'gūsami.

⁴ Be'ro, peje wiorā dujise cūmurīrē t'awū. Te cūmurīpu dujirā a'ti nucūcācjarārē besemasīsere o'ono'cārā niwā. Āpērā quē'rārē t'awū. Na Ō'acū ye queti, tojo nicā Jesú yere werese ye bu'iri na dūpopare dutesureno'cārā niwā. Na yai weronojō bajugu, cū queose yee'quere ne ñubuepeoticārā niwā. Tojo nicā na diapoapu, na omocārīpu cū wāmerē ne ojaō'ono'ticārā niwā. Na wērī'cārāpu nimirā, masāwā. Na masāca be'ro Cristo me'rā mil cū'marī masārē dutitamuwā. ⁵⁻⁶ Na masāse ne waro wērī'cārā masāmu'tā'que ni'i. Wērī'cārā masāmu'tā'cārā Ō'acū yarā ña'ase moorā nima. E'catima. Na apaturi wērīsome. Pecame'epu ne wa'asome. Na Ō'acū ye cjasere, Jesucristo ye cjasere da'rarā nirāsama. Na mil cū'marī Cristo me'rā āpērārē dutirāsama. Āpērā pe'e ña'arā wērī'cārā mil cū'marī yu'rūca be'ropu masārāsama.

⁷ Mil cū'marī yu'rūca be'ro wātī nibajudutidijari pepu dū'tecūu'cure pāowīrōrāsama. ⁸ Cū nipe'tiro a'ti nucūcācjarārē nisoosere ējōpeocā weegusami. Gog, Magog wāmetirā quē'rārē mejārōta weegusami. Na yarā surarare a'mequēdutigū neocūgūsami. Na surara nucūpori pajiri maa dia sumuto cjase weronojō pājārā waro nirāsama. ⁹ Na nipe'tiro a'ti nucūcāpūre se'sanu'cārāsama. Na Ō'acū yarā nirōpu, tojo nicā cū ya macā cū ma'irī macārē sutuanu'cābi'arāsama. Ō'acū pe'e na tojo weecā t'agū, narē ūjūacō'adutigu pecame'e o'ōdijogusami. Nipe'tirā ūjūpe'tia wa'arāsama. ¹⁰ Wātī narē nisooc'cu pecame'e ūjūrī ditarajopu cō'adijono'gūsami. Ti ditara ope weronojō bajuse me'rā sipi ūjūrōsa'a. Topu yai weronojō bajugu, apī nisoose queti weremu'tārī masū na puarā cō'adijono'wā. Topu ūmucori, ñamirīrē pi'etinu'cūrāsama. Ne wijasome.

Butirī cūmurōjopu dujigu masā weesere besese nī'i

¹¹ Be'ro, yu'ū wlogu dujiri cūmurō butirī cūmurōjore t'awū. Topu dujigure t'awū. Cū t'orōpūre a'ti di'ta, ū'muse bajudutidijape'tia wa'awu. Te no'opu nirō bocatiwū. ¹² Be'ro, nipe'tirā wērī'cārā Ō'acū t'orōpu nu'cūcā t'awū. Na no'o nirā niwā. Wiorā, mejō nirā niwā. Na to nu'cūrī cura Ō'acū nipe'tise masā wee'que ojaō'no'que pūrīrē pāawī. Ape pūrī catinu'cūse cuorā na wāmerē ojaō'ono'ca pūrīrē pāawī. Cū wērī'cārārē a'tiro weewī. Na wee'quenacūrē te pūrīpu ojaō'ono'caronojōta narē queoro bese, bu'iri da'rewī. ¹³ Dia pacase maarī pacapu wērī'cārā topu niwā. Di'tapu wērī'cārā quē'rā topu niwā. Nipe'tirā na wee'caronojōta nipe'tisere queoro bese, bu'iri da'reno'wā. ¹⁴ Ō'acū masā na wērīsere cō'ape'ocā'wī. Na wērī'cārā nirō quē'rārē cō'ape'ocā'wī. Pecame'ejopu bu'iri da'rese apaturi wērīse weronojō ni'i. ¹⁵ Nipe'tirā

na wāmerē catinu'cūse cʉorā ojaō'ono'ca pūrīpū ojaō'ono'ña marī'cārā pecame'ejopū cō'adijono'wā.

21

Ape ʉmūco, ape di'ta dūcayū'que ni'i

¹ Be'ro, yu'ʉ ape ʉmūcore, ape di'tare ī'awū. Todūporo nimu'tā'que ʉ'mūse, di'ta bajudutidijape'tia wa'awū. Dia pajiri maajo marīwū majā. ² Yu'ʉ Juā añubutiari macā, ʉ'mūse Ō'acū tiropu nīrī macārē dijaticā ī'awū. Ti macā ape ma'ma macā Jerusalē niwū. Añurō apóca macā niwū. Ni'cō numio omocā dū'tego marāpūre añurō tu'sato nígō ma'masu'ano'caro weronojō niwū. ³ Be'ro ni'cū ʉ'mūsepu nigū tutuaro me'rā ucūcā tu'owū. A'tiro niwī:

—Tu'oya. Ō'acū masā me'rā nimi. Na me'rā ninu'cūgūsami. Na cū yarā nīrāsama. Cū basuta na me'rā ni, na wiogu nigūsami. ⁴ Na ya'cocore tuucoegusami. Wērise marīrōsa'a. Būjawetise, utise, pūrīse quē'rā marīrōsa'a majā. Nipe'tise todūporo cjase pe'tia wa'arosa'a, niwī.

⁵ Ō'acū wiogu dujiri cūmurōpu dujigu a'tiro niwī:

—Tu'oya. Yu'ʉ nipe'tise apeyere ma'ma dia'cū dūcayū'u, niwī.

Apeye ninemowī:

—Yu'ʉ ucūsere ojaya. Te diacjū nise ni'i. Yu'ʉ ní'caronjojōta wa'arosa'a, niwī.

⁶ Be'ro a'tiro niwī:

—Nipe'tise tu'ajanu'cōpe'ono'o. Yu'ʉta nimu'tāgū, nituogupu ni'i. No'o yu'ʉre uputu uarā acowuorānojōrē yu'ʉ catinu'cūsere o'oguti. Narē wapaseesome. ⁷ No'o añurō wee yu'ʉwētirā ējōpeodu'utirānojō nipe'tise yu'ʉ “O'oguti” nī'quere ñe'erāsama. Yu'ʉ na wiogu nigūsa'a. Na yu'ʉ pō'rā nīrāsama. ⁸ Āpērā pūrīcā uise bu'iri yu'ʉre ējōpeodu'urā pecame'epu wa'arāsama. Tojo nicā ējōpeotirā, ña'abutiasere weerā, wējēcō'arī masā topu wa'arāsama. Āpērā no'o uaro a'metārābajaque'atirā, yai weronojō tu'oña'masīrī masā pecame'epu wa'arāsama. Tojo nicā Ō'acū mejētare ējōpeorā, nipe'tirā nisoosepijarā pecame'epu wa'arāsama. Ti ditara ope weronojō bajuse sipi ūjūsa'a. Te bu'iri da'rese apaturi wērise weronojō ni'i.

Ma'ma macā Jerusalē cjase queti ni'i

⁹ Be'ro ni'cū sō'onīcārā siete me'rācjūrē ī'awū. Nāta, nānucū bu'iri da'retuoatje posetise parire cʉowā. Ni'cū na me'rācjū a'tiro niwī:

—Te'ya. Mu'urē Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu numo niacjore ī'ogūti, niwī. Cū numo Jesucristore ējōpeorā nisī'rīrō wee'e.

¹⁰ Espīritu Santu quē'ese weronojō yu'ʉre ī'owī. Ni'cū Ō'acūrē wereco'tegu ūrūgū pajicju ʉ'muacjūjopu yu'ʉre miawī. Topu yu'ʉre Ō'acū tiro nīcamacājo dijatisere ī'owī. Ti macā Jerusalē ña'ase moorī macājo niwū. ¹¹ Ti macā Ō'acū asistese me'rā pūrō asistewa. Ūtāperi wapabujuse peri jasper wāmetise peri weronojō asiste, acostiwu. ¹² Ti macā sumuto pajiri sārīrō ʉ'muarī sārīrō niwū. Ti sārīrōpu doce soperi niwū. Te soperinucū ni'cū Ō'acūrē wereco'tegu nu'cūwī. Te soperipūre Israe ye cururīcārā wāmerē ojaō'ono'wū. Na doce cururi niwā. ¹³ Ti sārīrōpūre mujīpū mujātiro pe'e i'tia sope niwū. Mujīpū sājārō pe'ere i'tia sope niwū. Cūpe pe'ere i'tia sope niwū. Diacjū pe'e quē'rārē i'tia sope niwū. ¹⁴ Ti macā cja sārīrōrē ūtāpaga paca me'rā tuuñe'eno'wū. Tepagā docepaga niwū. Tepagānucū Jesucristo besecū'cārā wāmerē ojaō'ono'wū.

¹⁵ Ō'acūrē wereco'tegu yu'ʉre ucūgū ni'cāgū ārūgū uru me'rā wee'care cʉowī. Tigū me'rā ti macārē, soperire, ti sārīrōrē queogutigu weewī. ¹⁶ Ti macā ba'paritise pā'rērī mejārōta bajuwū. Ni'cārōnojō e'sa, ni'cārōnojō yoawu. Ō'acūrē wereco'tegu cū queocju me'rā ti macārē queowī. Ti macā yoaro dos mil doscientos kilómetros niwū. Ū'muarō, e'saro quē'rā mejārōta niwū. ¹⁷ Be'ro sārīrōrē queowī. Sesenta y cinco metros e'sawu. Masā queowuaronojō queowī.

¹⁸ Sārīrō ya'sasepaga jasper wāmetise me'rā wéeca sārīrō niwū. Ti macā uru waro me'rā wéeca macā niwū. Uru ēocujiri ū'irī marīse weronojō acostiwu. ¹⁹ Ūtāpaga ti sārīrōrē tuuñe'esepaga paca a'tiro weeno'wū. Nipe'tise ūtāperi wapabujuse peri me'rā ma'masu'ano'wū. Nimu'tā cja ya'sase peri jasper wāmetise peri me'rā ma'masu'ano'wū. Be'ro cjā zafiro wāmetise ya'sase peri me'rā ma'masu'ano'wū. Be'ro cjā butibocurese ágata wāmetise peri me'rā ma'masu'ano'wū. Be'ro cjā ya'sase esmeralda wāmetise peri me'rā ma'masu'ano'wū. ²⁰ Apega sō'ase ónice wāmetise peri me'rā ma'masu'ano'wū. Be'ro cjā sō'abocurese cornalina wāmetise peri me'rā ma'masu'ano'wū. Be'ro cjā ewabocure crisólito wāmetise peri me'rā ma'masu'ano'wū.

Be'ro cĵa ya'sase berilo wāmetise peri me'rā ma'masu'ano'wū. Be'ro cĵa ewābocure acostise topacie wāmetise peri me'rā ma'masu'ano'wū. Be'ro cĵa ya'sabocurese crisoprasa wāmetise peri me'rā ma'masu'ano'wū. Be'ro cĵa ya'sase jacinto wāmetise peri me'rā ma'masu'ano'wū. Nituoĵapua sō'a űibocurese amatista wāmetise peri me'rā ma'masu'ano'wū. ²¹ Doce soperi niwū. Te ni'cārē soperi ni'cāgā perlaĵo me'rā weeno'que soperi niwū. Macā decopu wa'ari ma'a uru me'rā wēéca ma'a niwū. Ęocujiri acostiro weronoĵo bajuwu.

²² Ti macāpure ne Ő'acū wi'ire ű'atiwū. A'tiro ni'i. Ő'acū marĳ wioĵu tutuaya'ruagu topu nimi. Toĵo nicā Ő'acū macū oveĵa wĳ'magū weronoĵo bajugu quē'rā topu nimi. Toĵo weero Ő'acū wi'ĳ marĳwū. ²³ Ti macāpure muĳĳpū űmucocĵū, űamicĵū sĳ'osere ne a'masome. Ő'acū asistese me'rā añurō sĳ'onu'cū'u. Ő'acū macū oveĵa wĳ'magū weronoĵo bajugu cū ti macārē sĳ'ogū nimi. ²⁴ A'ti nucūcāĵārā Ő'acū yu'ruono'cārā ti macā sĳ'ose me'rā sĳjarāsama. A'ti nucūcāĵārā wiorā na wiorā ni'quere ti macāpu miarāsama. ²⁵ Topure űami marĳrōsa'a. Toĵo weero ti macā ĵase soperi susunu'cūcā'rōsa'a. ²⁶ A'ti nucūcāĵārā na añuse niseti'quere ti macāpu miarāsama. ²⁷ Topure ne ni'cāti űā'ase miisājāano'ña marĳrōsa'a. űa'arō weerā, nisoosebucurā topure ne sājāasome. Ő'acū macū oveĵa wĳ'magū weronoĵo bajugu ya pūri'catinu'cūse cuorā na wāmerē oĵa'ono'cārā dia'cū sājāārāsama.

22

¹ Be'ro Ő'acūrē wereco'tegu diare ű'owĳ. Ti maa ű'irĳ marĳĳ maa niwū. Te aco, catise warore o'owu. Pūrō acostiri maa niwū. Ő'acū, toĵo nicā cū macū oveĵa wĳ'magū weronoĵo bajugu duĳiri cūmurō docapu wijawu. ² Ti macā deco wa'ari ma'apu o'maburouwū. Dia pūaperi sumuto yucu catise o'ose pĳ'rĳwū. Ni'cā cū'marē docetiri ducatiwū. Muĳĳpūrinucū ducatiwū. Tigu ĵase pūri masārē ocoyese niwū. ³ Topure "Macā űa'arō wee'que wapa narē űa'arō wa'arosa'a", űiña marĳrōsa'a. Ti macāpure Ő'acū, toĵo nicā cū macū oveĵa wĳ'magū weronoĵo bajugu duĳiri cūmurō nirōsa'a. Cū yarā cūrē űubuepeorāsama. ⁴ Bajuyoropu cūrē ű'arāsama. Na diapoapu cū wāmerē cuorāsama. ⁵ Topu űami marĳrōsa'a. Topu nirā ne sĳ'osere űasome. Muĳĳpū bo'reyusere űasome. Ő'acū marĳ wioĵu sĳ'ogūsami. Na topu nirā Ő'acū me'rā dutitamunu'cūrāsama.

Jesucristo maata a'tigusami nise queti ni'i

⁶ Be'ro Ő'acūrē wereco'tegu yu'ure niwū:

—A'te ucūse diaĵū nise ni'i. Te ni'caronoĵōta wa'arosa'a. Marĳ wioĵu Ő'acū cū wereduti'quere wereturiari masārē wācūse o'owĳ. Cūta cūrē wereco'tegure o'owĳ. Cū yarārē maata be'ropu wa'atjere ű'odutigu toĵo weewĳ.

⁷ A'tiro niwū:

—Maata a'tiguti. A'ti turĳpu oĵa'quere ēĵoĵe yu'tigunoĵo e'catigusami, niwū.

⁸ Yu'u ĵuā a'te nipe'tisere ű'awū. Nipe'tisere tu'owu. Tere tu'o, ű'aca be'ro Ő'acūrē wereco'tegu yu'ure ű'o'cu tiro űubuepeogū ejaque'awu. ⁹ Cū pe'e toĵo weecā ű'agū, niwū:

—Toĵo weeticā'ña. Yu'u quē'rā cūrē da'raco'teguta ni'i. Yu'u mu'u weronoĵo nigū ni'i. Mu'u acawererā Ő'acū wereduti'quere wereturiari masā weronoĵo ni'i. Toĵo nicā yu'u nipe'tirā a'ti pūri'pū oĵa'quere ēĵoĵe yu'tirā weronoĵo ni'i. Yu'ure űubuepeoticā'ña. Ő'acū pe'ere űubuepeoya, niwū.

¹⁰ Cū yu'ure ninemowĳ:

—A'ti pūri'pū "A'tiro wa'arosa'a" ni oĵa'que queoro wa'atje cārō du'sa'a. Toĵo weegu a'ti pūri'pū oĵa'quere Ő'acū ye quetire ya'yioropu cuoticā'ña. ¹¹ Cārō du'sa'a. űa'agū mejārōta cū űaro weebata'to. űa'abutiasere weegū quē'rā mejārōta weebata'to. Añugū pūri'cā añurō weenu'cūato. Toĵo nicā Ő'acū űaro weenu'cūgū cūrē queoro weesirutuato, niwū.

¹² Be'ro Jesū a'tiro niwū:

—Toĵota ni'i. Maata a'tigusa'a. Yu'u masārē o'oatjere cuo'o. Nānucū na queoro wee'quere o'oguti. ¹³ Yu'uta nima'tāgū, nituogupu ni'i.

¹⁴ »No'o su'tire coe'cārē weronoĵo añurā nisĳ'rĳrā na űa'arō wee'quere du'urā, e'catirāsama. Na catise o'ocĵu ducare ba'amasĳrāsama. Na a'ti macā añubutiari macāpu sājāamasĳrāsama. ¹⁵ Āpērā pūri'cā űa'arō weeri masā ti macāpure sājāasome. űa'abutiario weerā, yai weronoĵo tu'oña'masĳrĳ masā ti macāpure sājāasome. Toĵo nicā no'o űaro űa'arō a'metārābajaque'atirā, wēĵecō'arĳ masā sājāasome. Āpērā Ő'acū mejētare űubuepeorānoĵo, toĵo nicā nisoosere weetu'sarānoĵo sājāasome.

¹⁶ »Yũ'u Jesú ni'i. Ō'acũrē wereco'tegu, yagu me'rā a'ti pũrĩ cjase nipe'tirā yũ'ũre ějōpeose cururicjārārē wereduti'i. Yũ'u dũporocjũ wioġũ Davi pārāmi nituriagũ ni'i. Tojo nicā ñocōawũ bo'reque'ari cura asistemũjātigũ weronojō nigũ ni'i, niwĩ Jesú.

¹⁷ Cũ tojo nica be'ro Espĩritu Santu, tojo nicā Jesucristore ějōpeorā a'tiro niwā:
—A'tibaque'oya, niwā.

No'o a'tere tu'orānojō quē'rā “A'tiatio”, niatio.

No'o acowuorā sĩ'rĩsĩ'rĩrānojō a'tiatio. Aco catise warore o'osere sĩ'rĩrā a'tiatio. Te ne wapamarĩrōsa'a.

¹⁸ Nipe'tirā Ō'acũ ye quetire a'ti pũrĩpũ oja'quere tu'orārē a'tiro ni weryuguti. No'o a'ti pũrĩpũ oja'quere ojayũ'raogunojōrē Ō'acũ bu'iri da'regusami. A'ti pũrĩpũ bu'iri da'resere oja'quenojōrēta cũrē weegusami. ¹⁹ No'o a'ti pũrĩpũ oja'quere du'agunojōrē Ō'acũ a'tiro weegusami. Cũ ojadũ'a'caronojōta Ō'acũ catinu'cũse cuorā ojaō'ono'ca pũrĩpũre cũ wāmerē coegusami. Cũ yucu cjase catise o'ocjũ dũcare ba'asome. Cũ ti macā añurĩ macārē sājāasome. A'te quetire a'ti pũrĩpũre ojano'o.

²⁰ Jesucristo a'tere weregũ, a'tiro nimi:

—Tojota ni'i. Cā'rōacā du'sa'a yũ'u dijatjatjo, nimi.

Tojota wa'arosa'a. Wioġũ Jesú, quero a'tibaque'oya.

²¹ Marĩ wioġũ Jesucristo musā nipe'tirārē añurō weeato. Tojota weeato.

Õ'ACË YERE UCÛRĨ TURI
en tucano
Õ'ACË YERE UCÛRĨ TURI
tucano

A'tiro nisī'rīrō wee'e nise ni'i (Glosario)

- Ángel** Quetiweredutigu o'onoc'u nimi, nisī'rīrō wee'e. Ō'acūrē wereco'tegu u'musecjū Ō'acū yere da'ra, cū ye quetire wereco'tegu nisami. Cū marī a'ti turicjārā weronojō nitisami.
- Apocalipsis** Masīno'ña marī'quere bajuyoropu ī'o'que ni'i, nisī'rīrō wee'e. Quē'ese weronojō ī'o'que ni'i.
- Arameo** Jesū a'ti nucūcāpu nícaterore cū ní'caropure a'te ucūsereta ucūyu'runu'cācārā niwā.
- Areópago** Atena wāmetiri macāpure u'muarī bu'a ūtāperipijarore tojo pisucārā niwā. Topu ti macācjārā "A'tiro weeroua'a" nirī masā nerēwūacārā niwā. Tojo nicā topu nerēwuarāta tja Areópago wāmeticārā niwā.
- Arca de la alianza** Israe curuacjārārē Egiptopu wijāca be'ro Ō'acū na ūrūgū Sinaípu nicā, Moisére ni'cā acaro weeduticu niwī. Ō'acū "Masā me'rā añurō weeguti" ni'quere cuori acaro nicaro niwū. Ti acaro po'peapure Ō'acū diez dutise ojacū'que ūtāpīrī, tojo nicā Aarō yagu tuacju űasāwījicju sñāacaro niwū. Apeye ni'cārū uru me'rā weecaru manā poseticju sñāacaro niwū. Ti acaro uru caseri me'rā omabi'ano'caro niwū. Ex 40.3; Jos 6.3-15; Heb 9.4-5.
- Artemisa** Éfesocjārā na ējōpeogo queose yee'co nico niwō. Āpērā core Diana pisucārā niwā.
- Asō** Apetero ti macārē Aso nisama.
- Beelzebú** Wātia wiogure tojo pisucārā niwā.
- Cameyo** Wa'icu masā na pesawā'cāgū, apeqe o'mabosagu nisami. Cū sē'emarē pacase wacupaga paca tuuposami.
- Capernau** Apetero ti macārē Cafarnau nisama. Ū'muarī bu'a, butiwijiri bu'a nisī'rīrō weecaro niwū.
- Cebada** Duporocjārāpu pajasecuorā te me'rā pā wee, ba'acārā niwā.
- Clauda nucūrō** Āpērā Cauda nucūrō nisama.
- Coroneta** Cōme me'rā weécawu puticā uputu busupjare tojo nisama.
- Cristo** Griego ye me'rā "Ō'acū bese'cu cū o'ó'cu nimi", nisī'rīrō wee'e. Hebreo ye me'rā "Mesías" nisama.
- Epicúreos** "Marī catiri űmucore e'catisenojōrē weeroua'a" ni bu'esere siruturi masā nicārā niwā.
- Estoicos** "Marī nisetironojōta nicārōua'a; mejēcā weesī'rīsenojō, e'catisenojōrē, pūrīsenojōrē tojo tu'ona'cārōua'a" ni bu'esere siruturi masā nicārā niwā.
- Fariseo masā** Judío masā cururicjārā wiorārē tojo pisucārā niwā. Na Moisé duti'quere weepe'odutiri masā, na űecūsumua weemjāti'quere nemopeori masā nicārā niwā.
- Gadara** Apetero toreta tja Gerasa nisama.
- Genesare** Apetero Galilea wāmetiri ditarareta tojo pisucārā niwā. Tojo nicā ni'cā di'ta, ti ditara majārōpu nirōrē tojo pisucārā niwā.
- Griego** A'te ucūseré Jesū nícateropure nipe'tirocjārā ucūcārā niwā. Ō'acū yere ucūrī turi (Nuevo Testamento) a'te ucūse me'rāta ojano'caro niwū. Tojo nicā Grecia (Acaya) cjārārē tojo pisucārā niwā.
- Hebreo masā** Abrā "hebreo masū" pisumu'tāno'cu niwī. Be'ro cū Isaare pō'rātīca be'ro cūrē, cū pō'rārē, cū pārāmerā nituriarārē mejārōta "hebreo masā" pisuno'cārā niwā. Na ucūseré "hebreo" pisuno'caro niwū. Gn 14.13.
- Hermes** Griego masā na ējōpeogu queose yee'cu nicu niwī. Romano masā cūrē Mercurio pisucārā niwā.
- Hisopo** Yucusiti judío masā Ō'acūrē ējōpeorā na űa'arō wee'quere acobojose sērīrā yoso páasteri si'ti nicaro niwū.
- Iglesia** Nipe'tirā Jesucristore ējōpeori curuacjārārē tojo nisama. Masā weéca wi'i mejētare tojo nisama.
- Isabe** Apetero coreta Elisabet nisama.
- Israe** Ne warore Jacob wāmeticu niwī. Cū Isaa macū nicu niwī. Be'ro Ō'acūrē wereco'tegu me'rā a'mequēca be'ro tojo wāme ducayucu niwī.
- Israelita** Israe curuacjārārē, Jacob pō'rā doce cururicjārārē tojo nicārā niwā.

Judío masá Israe curuacjārā Judea di'tapu nīrā “judío masā” pisuno'cārā niwā. Siape'e me'rā nipe'tirā Israe curuacjārā tojo pisuno'cārā niwā. Na hebreo yere ucūcārā niwā.

Legión Ticurā ni'i, nīrō marīrō, pājārā waro ni'i, nisī'rīrō wee'e.

Levadura Pā weerā pā'mu, bucaato nīrā na morēse ni'i. Te nipe'tise na morēsepure a'mesu'ape'tia wa'asa'a.

Levita Levī ya curuacjārā nisī'rīrō wee'e. Levī wāmetigu pa'i ya curuacjārē tojo pisucārā niwā. Ti curuacjārā āpērā pa'iare Ō'acū ye cjasere weetamuco'terā nicārā niwā.

Litro Aco ni'cāgā borewaria ejatuaro posetisere tojo nisama.

Maestros de la ley Moisé oja'quere bu'eri masā nicārā niwā. Ne waropuma narē “escriba” pisucārā niwā. “Escriba” duporocjārā Moisé duti'quere ojaturiarī masārē tojo pisucārā niwā.

Maná Israe curuacjārārē na yucu marīrō, masā marīrōpu wa'acā, Ō'acū cū u'muse cjase ba'ase o'o'que nicaro niwā. Na Egiptopu wijarā Canaāpu wa'arā, cuarenta cū'marī tere ba'acārā niwā.

Mateo Apetero cūrē Levī nisama.

Mesías Hebreo ye me'rā “Ō'acū bese'cu cū o'ó'cu nīmi,” nisī'rīrō wee'e. Griego ye me'rā Cristo nisama.

Nardo U'matise ni'cā yucusitipu tigu nu'cōrī me'rā wee'quere tojo nicārā niwā.

Natanae Apetero cūrē Bartolomé nisama.

Nicolaita wāmetiri curuacjārā Jesucristore ējōpeorā nimirā āpērānojōrē ējōpeo, a'metārāsenojōrē weesetirārē tojo nicārā niwā.

Niyeru wapaseeri masā Romano masā wioḡure da'ratamurī masā nicārā niwā. Na judío masā na acawererārē niyeru wapasee, ape di'tacjū wioḡupure o'ocārā niwā. Apeterore o'ope'otipā. Tojo weerā judío masā narē “Marī acawererā nimirāta, űa'arō weema, yajari masā nima”, nicārā niwā. Apeterore narēta tja “publicano” nisama.

Ō'acū wi'i Jerusalē cja wi'i, ni'cā wi'i nīrī wi'ire tojo pisucārā niwā. Judío masā nerē űubueri wi'i nicaro niwā. Ti wi'ipu Ō'acūrē e'catipeorā, wa'icurarē wējē űjūamoro'peocārā niwā. Ti wi'ire “templo” nisama.

Paraíso U'muse Ō'acū tiropure tojo nisama.

Pascua bosenumu Judío masā űecūsumua Egiptopu nī'cārārē ape di'tapu mi-wija'quere wācūsiruturi bosenumūrē tojo nisama.

Pentecosté Judío masā na ote'que (trigore) űe'erī bosenumu nicaro niwā. Cincuenta numurī Pascua bosenumu wa'āca be'ro ti bosenumūrē weewuacārā niwā.

Priscila Apetero coreta Prisca nisama.

Saduceo masā Āpērārē na bu'ese me'rā ējōpeocā weerā wiori nicārā niwā. Na judío masā cā'curuacā nicārā niwā. Na masā wērīca be'ro masāsere, Ō'acūrē wereco'terā nisama nisere ējōpeoticārā niwā.

Sauru Judío masā soowuari numu nicaro niwā. Ti numūrē Ō'acū dia'cūrē űubuepeoduti, ne da'radutitīcārā niwā.

Silvano Apetero ā'rīrē Sila pisucārā niwā.

Sinagogas Judío masā nerēwuase wi'seri nicaro niwā. Macārīnucū te wi'seripu Ō'acūrē űubuepeo, masārē bu'emujācārā niwā.

Trigo Arusu weronjō ba'ase nisa'a. Te peri me'rā harina wāmetisere weesama. Te harina me'rā pārē weesama. Tere peje apeyenojō cuorā ba'acārā niwā. Pajasecuorā pe'e te weronjō bajuse cebadare ba'acārā niwā.

Troa Apeterore ti macārē Troāde nisama.

Wi'seriacā weeri bosenumu Jerusalēpure judío masā cū'marīnucū ni'cā bosenumu na otesere űe'ēca be'ro weewuacārā niwā. Na űecūsumua Egiptopu wijāca be'ro cuarenta cū'marī masā marīrō, yucu marīrōpu na sija'quere wācūsiruturi bosenumu nicaro niwā.

Zeus Griego masā na ējōpeogu queose yee'cu nicu niwī. Romano masā cūrē Júpiter pisucārā niwā.